بسم الله الرحمن الرحيم

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI : 1280 / وَشَانێنْ سَرُۆكَاتِيَا كَارْ و بَارِێنْ ئُاوِلِى
KAYNAK ESERLER : 147 / بَرْهَمِێنْ چَاڤْكَانِى

GENEL KOORDİNATÖR / قُۆرْدِنَاتُۆرێ گِشْتِى
PROF. DR. MEHMET EMİN ÖZAFŞAR / ا.دَ. محمد امين اۆزافشار

YAYIN YÖNETMENİ / رێڤَبَرێ وَشَانێ
DR. YÜKSEL SALMAN / دَ. يُوكسل سَالمان

KOORDİNASYON / قُۆرْدِنَاسْيُۆنْ
YILDIRAY KAPLAN / يلدرَاى قاپلان

HAZIRLAYAN / ئَامَادَكَار
HÜSEYİN GÜNDÜZ / م. حسين گوندز

TERCÜME / وَرْگێرْ
HÜSEYİN GÜNDÜZ / م. حسين گوندز
MEHMET SEYHAN / م. محمد سيحان

SON OKUMA / خَوْنْدِنْ و لێزِيڤْرِينْ
M. ARİF GÜNDÜZ / م. عَارِف گوندز
M. SELİM YILDIZ / م. محمد سليم يلدظ
M. SEYFEDDÎN TUNC / م. سيف الدين تونج
M. REMZİ KÜÇÜK / م. رمزى كچوك

ISBN 978-975-19-6628-5
2016-34-Y-0003-1280
SERTİFİKA NO: 12930 / ژِمَارَا بَاوَرْنَامێ

ESER İNCELEME KOMİSYON KARARI: 20.01.2015/20 / بِرْيَارَا كُۆمِسْيُۆنَا هُورْكُۆلِينَا بَرْهَمِێ

1.BASKI / چَاپَا يَكَێ

2016 / ٢٠١٦

BASKI / چَاپْخَانَه
İLERİ HABER AJANSI TAN. İLT. MAT. YAY. TKN. HİZ. A.Ş.
0212 454 33 33

GRAFİK - TASARIM / گِرَافِيكْ و رُوپَلْسَازِى
MÜCELLA TEKİN / موجلى تكين
EMRE YILDIZ / امره يلدظ

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI © / سَرُۆكَاتِيَا كَارْ و بَارِێنْ ئُاوِلِى ©

İLETİŞİM / پێوَنْدِى
DİNİ YAYINLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ / رَێڤَبَرِيَا گِشْتِى يَا كَارْ و بَارِێنْ ئُاوِلِى
BASILI YAYINLAR DAİRE BAŞKANLIĞI / سَرُۆكَێ دَائِيرَيَا وَشَانِێنْ چَاپَمَنِيێ
TEL.: (0 312) 295 72 93 • FAKS: (0 312) 284 72 88
E-POSTA: DINIYAYINLAR@DIYANET.GOV.TR

• KUR'AN-I KERİM KÜRTÇE MEALİ •

القُرْآنُ الْكَرِيمُ

مَئَالیٰ

قُرْآنَا پِێرُۆزْ

سَرْ زِمَانِێ کُورْدِی

سَرُۆکَاتِیَا کَارْ و بَارِێنْ اُۆلِی

١. سُورَه یِیْ فَاتِحِیْ

سُورَه‌یِیْ فَاتِحَیِیْ، لِمَکِّیْ نَازِلْبُویَه. حَفْتْ ئَایَتِنْ.

اَفْ سُورَه ژْ بَرْ کُو سُورَه‌یِیْ قُرْئَانِیْ یِیْ یَکَمَه و قُرْئَانَا پِیرُوْزْ یِیْ تِیْ دَسْتْپِیْکِرِنْ ژِیْ رَه «الفَاتِحَه» یَعْنِی دَسْتْپِیْكْ تِیْ گُوتِنْ. هَرْوِهَا، ژْ بِلِی فِی نَافِی هِنَكْ نَافِیْنْ وِی یِیْنْ دِنْ ژِی هَنَه کُو اَفْنْ: أُمُّ الْکِتَابْ (مَاکَا کِتِیبِیْ)، شِفَا (دَرْمَانْ)، أَسَاسُ الْقُرْئَانْ (بِنْگَهَا قُرْئَانِیْ)، کَنْزْ (خَزِینَه) و الحَمْدَه.

اَعُوذُ بِاللّه مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمْ

اَزْ ژْ بَرْ نَقَنْجِیَا شَیْطَانِیْ قَوِتِی خَوه دَافِیْژِمْ بَرْ پَنَاهَا خُدَایِیْ بِلِنْدْ، دَا کُو نَهِیْلَه زِرَارِیْ بِدَه دِینْ و دِنْیَا مِنْ و نَهِیْلَه کُو اَوْ مِنْ ژْ اَرْکُ و وَظِیفَیَا مِنْ فَگَرِینَه، کَیْسِیْ نَدِیْ کُو اَوْ لِسَرْ فِکْرُ و رَامَانِیْنْ مِنْ بِبَه دَسْتْهِلَاتْ.

بِسْمِ اللّه الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ

١. بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ.

٢. حَمْدْ (پَسْنْ و سِپَاسِی) ژْ خُدِیْ رَه بَه کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ یَه.

٣. اَوِیْ کُو رَحْمٰنَ، رَحِیمَه.

٤. اَوِیْ کُوخَودِیِیْ رُوْژَا حَسَابْدِیتِنْ و جِزَادَانِیْ یَه.

٥. (خُدِیْ یُوْ) اَمْ هَرْ ژْ تَه رَه عِبَادَتْ دِکِنْ و هَرْ ژْ تَه ئَارِیکَارِیِیْ دِخَوَازِنْ.

٦. رِیَا رَاسْتُ و دُرِسْتْ نِیشَانِی مَه بِدَه و لِسَرِیْ رَاسْتَرِیْ بِکَه.

٧. رِیَا وَانْ کَسِیْنْ کُو تَه قَنْجِی و دِلْشَادِی دَایَه وَانْ؛ نَه اَوِیْنْ کُوغَزَبْ لِوَانْ بُویَه و نَه اَوِیْ کُو رِیَا حَقْ وِنْدَا کِرِنَه.[١]

---

١ خُدِیْ، کِتِیَا خَوه یَا پِیرُوْزْ بِسْمَلِیْ دَسْتْپِیْکِرِیَه. بِقِی ئَاوَایِی رِیْ نِیشَانِی بَنْدِیِیْنْ خَوه دَایَه کُو اَوْ ژِی کَارِیْنْ خَوه پِیْ قَکِنْ و دَسْتْ پِیْ بِکِنْ. دِ حَدِیسَا شَرِیفْ دَه هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ کُو:چه قَاسْ کَارَکِی خَودِی رُومَتْ هَبَه و بِنَاقِیْ خُدِیْ (بِسْمَلِیْ) نَیِیْ دَسْتْپِیْکِرِنْ، اَوْ یِیْ بَرَکَتَه. نَاخُو مَعْنَا بِسْمَلِیْ دِبَه اَفْ؛ اَزْ، بِنَاقِیْ خُدِیْ اَوِیْ کُو رَحْمَنْ، رَحِیمَه دَسْتْ بِکَارِیْ خَوه دِکِمْ. اَزْ، بِفَرْمَانْ، ئَاریکَارِی و قُدْرَتَا خُدِیْ و بِرِظَایَا وِی ڤِی کَارِی دِکِمْ؛ نَه ژ بۆ دَاخَوازَا نَفْسَا خَوه. اَفْ قُدْرَتَا کُو یِیْ اَفْ کَارْ هَاتِیَه کِرِنْ ژ خُدِیْ یَه. هَکَه وِی، هِیْزْ و ئَاریکَارِی نَدَابُویَا مِنْ، مِنْ دِیْ هِیچْ نِکَارِیبُویَا تِشْتَکِی بِکِمْ. اَزْ، خَوه ژ ڤِیْ یَکَا کُوکَارِیْ مِنْ، بِنَاقِیْ مِنْ بَه دُورْ دِگِرِمْ؛ اَزْ تَنِیْ بِنَاقِیْ خُدِیْ دَسْتْ یِیْ دِکِمْ. لَوْرَا مِنْ هِیْزْ و ئَاریکَارِیَا خَوه هَمُو ژ وِی گِرْتِیَه.

حَمْدْ: وَصْفَا رِنْدْ، سَنَایَا پِرْ، سِپَاسِیَا کَامِلْ و سَالِخِیْنْ بَاشْ بَسْ خَاصِیْ خُدِیْ نَه. لَوْرَا هَمُو رِنْدِی لِیْ قَدِگِرَه. هَرْ سَنَا و پَسْنَا رِنْدْ ژ خُدِیْ تَنِیْ رَه یَه. لَوْرَا یِیْ کُو تَفَکِیْ عَالَمِیْ لِهَفْ رَادِگِرَه و هَمُویَانْ پَرْوَرْدَه و خَودِی دِکَه هَرْ اَوَه. ژ بُوْ رِیْنِیشَانْدَانَا وِی حَمْدْ ژِیْ رَه بَه و ژ بُوْ هَمُو نِعْمَتِیْنْ وِی یِیْنْ خُیَایِی و نَهِیْنِی شُکُرْ ژِیْ رَه بَه!

رَحْمنْ: یِیْ کُو هَمُو نِعْمَتَانْ دِدَه، بِیْ سِیْنُوْرْ و بِیْ دَاوِینْ قَنْجِیِیْ لِبَنْدَه و مَخْلُوقِیْنْ خَوه دِکَه. اَفْ وَصْفِیْ شِیرِینْ خَاصِیْ بِخُدِیْ ڤَه یَه و قَتْ ژِیْ جُدَا نَابَه.

رَحِیمْ: یِیْ کُو وَصْفِیْ رَحْمَتِیْ ژِیْ رَه سَابِتَه.

یَوم الدِینْ: یَومْ، رُوْژَا دِینْ، مَعْنَا وِیْ یَا فَرْهَنْگِی؛ حَسَابَه، جَزَایَه، ئَانْگُو خَلَاتْ و جَلَاتَه. ژ رُوْژَا دِینْ مَبَسْتْ؛ رُوْژَا قِیَامَتِیْ یَه کُو خُدِیْ دِیْ هَمُو بَنْدَه و مَخْلُوقِیْنْ خَوه، لِگُوْرِی کِرِنْ و کَارِیْنْ وَانْ جَزَا بِکَه. هَکَه کِرْیَارِیْنْ وَانْ قَنْجِی بِنْ دِیْ خَلَاتْ و پَادَاشِیْ بِدَه وَانْ و هَکَه کِرْیَارِیْنْ وَانْ خَرَابِی بِنْ -ژ بِلِی یِیْنْ کُو لِوَانْ بِبُوْرَه و تُوْبَا وَانْ قَبُولْ بِکَه- دِیْ وَانْ جَزَا و سَزَا بِکَه. یَیْڤَا دِینْ دِ حَدِیسَا شَرِیفْ دَه ژِی بِمَعْنَا حَسَابِیْ بِکَارْ هَاتِیَه. پِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ وُسَا فَرْمَانْ کِرِیَه: «الکَیِیسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ» ئَاقِلْمَنْدْ اَوْ کَسَه کُوحَسَابِیْ نَفْسَا خَوه بِدَه دِیتِنْ؛ وِیْ بِکِیشِیْ حَسَابِیْ.

اَوِیْنْ کُو تَه نِعْمَتْ لِوَانْ کِرِیَه: پِیَخَمْبَرْ، شَهِیدْ، یِیْنْ رَاسْتْ و صَالِحِنْ. نِعْمَتَا مَزِنْ نَا کُوخُدِیْ لِوَانْ کِرِیَه؛ اَوَا کُو اَوْ ژ رِیْشَاشِیْ مُحَافَظَه کِرِنَه.

اَوْ کَسِیْنْ کُوغَزَبْ لِوَانْ بُویَه: اَوْ کَسِیْنْ کُو حَقِّیِیْ نَاسْ دِکِنْ لِیْ قَبُولْ نَاکِنْ.

اَوْ کَسِیْنْ کُو ژ رِیْ دَرْکَتِینَه: یِیْنْ کُو رِیْکَا حَقْ هِیچْ نَاسْ نَکِرِنَه، ژ لَوْ کَتِنَه رِیْکَا چُوتْ و شَاشْ.

٢. سُورَه یِیْ بَقَرَه

سُورَه یِیْ بَقَرَه، لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُویَه، دُو صَدْ و هَشْتِیْ و شَشْ ئَایَتِنْ. دِ قُرْئَانِیْ دَه سُورَیِیْ هَری دِرِیْژْ بَقَرَیَه هَرْ وَکِی یِیْ هَری کُرْتْ ژِی کَوْسَرَه.

نَافَڕْۆکَا سُورَه یِی

سُورَه یِیْ بَقَرَه، ژ پِیْشْگُوتِنَکْ و سِیْ مِژَارَانْ و دَاوِینَیَکِیْ پِیْکْ تِیْ. پِیْشْگُوتِنْ، بِیسْتْ ئَایَتَه؛ مِرُۆڤَانْ لِسِیْ بَشَانْ پَارْڤَه دِکَه: مُتَّقِی، کَافِرْ و مُنَافِقْ.

دِیِنْجْ ئَایَتِیْنْ پِیشِیْ دَه بَحْسَا مُتَّقِیَانْ، دِ دُو ئَایَتِیْنْ لِیْ وَانْ دَه بَحْسَا کَافِرَانْ و دِ سِیْزْدَه ئَایَتِیْنْ لِیْ وَانْ دَه ژِی بَحْسَا مُنَافِقَانْ تِیْ کِرِنْ.

اَفْ سُورَه، دِ نَافَا خَوه دَه پِرَانِیَا حُکْمِیْنْ اِسْلَامِیْ؛ عَقِیدَه، عِبَادَتْ، دَانْ و سِتَانْدِنَانْ، اَخْلَاقْ، زَوَاجْ، ژِنْبَرْدَانِیْ قَدَحوِینَه. سُورَه، بَحْسَا دَسْتِپِیْکَا خُلْقَانْدِنِیْ و قِصَیَا بَاقِیْ مِرُۆڤَانْ نَادَمْ دِکَه.

سُورَه یِیْ بَقَرَه، بِپِرَانِی لِسَرْ نَالِیِیْ دَادْوَرِی (حُقُوقِی) رَادِوَسْتَه. کِیْشَیَا حُقُوقِی و رِسْتَیِی جَارَسَرْ دِکَه.

سُورَه، پِشْتْ رَه بَحْسَا اَهْلِی کِتِیْبَانْ دِکَه ،ڤِیْجَا مُسِلْمَانَانْ لِهَمْبَرِی اَخْلَاقِیْنْ وَانْ بِیْنْ نَبَاشْ هِشْیَارْ دِکَه. پَاشِیْ بَحْسَا قِصَیَا چِیْلَکِیْ دِکَه کُو دِنَاقْ جِهُویَانْ دَه زِلَامَکْ هَاتِبُو کُشْتِنْ و قِصَاسِیْ وی نَه دِیَارْ بُو. ڤِیْجَا وَانْ اَفْ رَوْشْ ژ نَبِی مُوسَا رَه عَرْزْ کِرِنْ دَا کُو کُوژَرِیْ وِی ژ وَانْ رَه اَشْکَرَه بِکَه. خُدِیْ، ژِیْ رَه وَحِی کِرْ کُو ژ وَانْ رَه بِیْژِه؛ بِلا چِیْلَکِیْ سَرْژِیْ بِکِنْ و پَارْچِیَکْ ژْگُوشْتِیْ وِیْ دِ لَاشِیْ کُشْتِی بِدِنْ ، ڤِیْجَا بِدَسْتُورَا خُدِیْ کُشْتِی دِیْ سَاغْ بِبَه و اَوِیْ کُوژَرِیْ خَوه دِیَارْ بِکَه.

سُورَه، بِدُوْرْفَرَهِی بَحْسَا حُکْمِیْ رُوْژِیِیْ، حَجِیْ، عُمْرِیْ، جِیهَادِیْ، کَارْ و بَارِیْنْ مَالْبَاتِی و حَرَامْبُونَا مَهرْکِرِنَا ژِیْنِیْ مُشْرِکْ دِکَه.

سُورَه، پِشْتْ رَه بَحْسَا حَرَامْبُونَا رِبَایِیْ (سَلَفِیْ) دِکِیْ. سُورَه، پَاشِیْ گَازِی مُسِلْمَانَانْ دِکَه کُو اَوْ تُوبَه بِکِنْ، ژْخُدِیْ لَافَلِقِیْ بِکِنْ و لِهَمْبَرِی کَافِرْ و حَقْقَشِیْرَانْ اَرِیکَارِیِیْ ژِیْ بِخَوازِنْ. جَاوَا کُو سُورَه، بِوَصْفِیْنْ بَاوَرْمَنْدَانْ دَسْتْ پِیْ دِکَه هَرْوِهَا بِدُعَایَا مُؤْمِنَانْ ژِی دَاوِی دِبَه. یَعْنِی سَرِیْ سُورَه و دَاوِیَا وِی بِهَفْ رَه نَاهَنگْسَازْ و بِیْوَنْدِی دَارِنْ!

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

۱. اَلِیف، لَامْ، مِیمْ.[۱]

۲. اَڤَا اَوْ کِتِیْبَه، تِیْ دَه گُومَانْ تُونَه (کُواَوْ نَه ژِ جَمْ خُدِیْ یَه)، (اَوْ) ژِ یِیْنْ مُتَّقِی (یِیْنْ خَوه دِ پَارِیْزِنْ) رَه رِیْهْبَرَه.

۳. (مُتَّقِی،) اَوِیْنْ کُو بِغَیْبِیْ (یَا نَه لِبَرْجَاڤْ) بَاوَرِیِیْ تِینِنْ و بِنَاوَایِیْ پِیْدِڤِی نِمِیْژْ دِکِنْ و ژِ رِزْقِیْ کُو مَه دَایَه وَانْ (دِ رِیَا خُدِیْ دَه) خَرْجْ دِکِنْ.

٤. (مُتَّقِی،) اَوِیْنْ کُو بِکِتِیْبَا ژِ تَه رَه و بِکِتِیْبِیْنْ کُو ژِ پِیْخَمْبَرِیْنْ بَرِیَا تَه رَه هَاتِنَه شَانْدِنْ بَاوَرِی تِینِنْ و بِنَاخْرَتِیْ ژِی اَوْ ژِدِلْ یَقِینْ دِکِنْ.

۵. هَا اَوْ، ژِنَالِیِیْ خُدَایِیْ خَوه فَه لِسَرْ زَانِینْ و رِیْیَکَه رَاسْتِنْ و هَا اَوْ، یِیْنْ کُو بِگِهِشْتِنَا دَاخَوازَا خَوه سَرْکَفْتِی و سَرْفِرَازِنْ.[۲]

---

۱ دِدَسْتِیْکَا هِنْ سُورَیِیْنْ قرئَانِیْ دَه هِنْ حَرْفِیْنْ کُو ژِ وَانْ رَه حُرُوفُ الْمُقَطَّعَه حَرْفِیْنْ کِتَه کِتَایِی تِیْ گُوتِنْ هَنَه. اَڤْ حَرْفْ بِنَاڤِیْ خَوه تِیْنَه خَوْنْدِنْ و دَاوِیَا وَانْ سَاکِنِیْنْ؛ بِیْ سَر، بِیْ ژِیْرْ و بِیْ بَرِنْ.

ا) اَڤْ حَرْفْ، دِسَرِی دَه تِیْنْ، مُخَاطَبِی(بَرْیِیْڤِی) هِشْیَارْ دِکِنْ دَا کُو بَالَا وِی بِکِشِینِنْ سَرْ وَصْفِیْ قُرْئَانِیْ.

ب) اَڤْ حَرْفْ، اِعْجَازَا قُرْئَانِیْ نِیشَانْ دِدِنْ و لِهَمْبَرِی بَرْیِیْڤَانْ دَلِیلَانْ تِینِنْ، بَالِیْ دِکِشِینِنْ سَرْ حُکْمُ و قَانُونِیْنْ کُو دِ نَاڤْ سُورَه یِی دَه تِیْنْ.

ج) اَڤْ حَرْفْ، نِیشَانْ دِدِنْ کُو قُرْئَانَا پِیرُوزْ ژِجِنْسِیْ قَانْ حَرْفَانْ پِیْکْ هَاتِیَه و اَوْ حَرْفْ دِ نَاڤْ دِژبَرْ و مُخَاطَبِیْنْ وِیْ دَه و دِ نَاڤْ مُشْرِکِیْنْ مَکِیْ دَه ژِی هَبُونْ. قُرْئَانْ، ژِ وَانْ رَه نَه جَارَکِیْ، پِرْ جَارَانْ دِبِیْژَه: "دَه هُونْ ژِی کِتِیْبَکَه وَکِی وِیْ، دَهْ سُورَه یِیْنْ مِینَا سُورَه یِیْنْ وِیْ نَانْ ژِی سُورَه یَکِی بِینِنْ." لِبَلِیْ ڤِیْ بَانْگِیْ اَوْ بِیْ چَارَه هِشْتِنْ و وَانْ نِکَارِیبُو بَرْسِڤَا وِیْ بِدِنْ و تِیْکْ چُونْ.

د) قُرْئَانْ نِیشَانْ دِدَه کُو پَرْوَرْدَهِی بِڤَانْ حَرْفَانْ دَسْتْ پِیْ دِکَه و دِیْ وِسَا بَرْدَوَامْ بَه.

۲ خُدِیْ، دِ دَسْتِیْکَا ڤِی سُورَیِی دَه اِنْسَانْ لِسَرْ سِیْ صِنْڤَانْ بَشْ کِریه: مُؤْمِنْ ، کَافِرْ و مُنَافِقْ. اَڤْ بَشْکِرِنَکَه رَاسْتْ و شَرْعِیَه . دِ هَرْ یِیْنْجْ ئَایَتِیْنْ اَولْ دَه سَالِخِیْنْ مُؤْمِنَانْ دَایَه، دِ ئَایَتَا شَشْ و هَفْتِیْ دَه بَحْسَا کَافِرَانْ کِریَه و ژِ ئَایَتَا هَشتَانْ هَیَانِی ئَایَتَا بِیسْتْ و یَکِیْ سَالِخِیْ مُنَافِقَانْ دَایَه.

٦. بێگُمَانْ اَوێنْ کَافِرْ بُونَه (کُو اِنْکَارِی ژِخَو رَه کِرنَه پیشْ و رِێبَازْ)، چه تُو وَانْ (بعَذَابِیْ خُدِیْ) بِطِرْسِینِی و چه تُو نَه طِرْسِینِی ژِ وَانْ رَه وَکْ هَفَه؛ اَوْ اِیمَانِیْ نَاینِنْ.

٧. (بِسَدَمَا کُو لِسَرْ کُفْرِیْ بِرِکِنْ) خُدِیْ سَرْ دِلْ و گُوهِێنْ وَانْ مُوْرْ کِرِیَه، لِسَرْ چَاڤِێنْ وَانْ پَرْدَکِرِیَه و ژِ بُو وَانْ عَذَابَکِی مَزِنْ هَیَه.

٨. ژِمرُوْڤَانْ هِنْ دِبێژِن: "مَه بِخُدِیْ و بِرُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بَاوَرِی ئَانِیَه". رَوْشْ اَڤَه؛ وَانْ بَاوَرِی نَئَانِیَه.

٩. ژِوَانْ وَیَه کُو اَوْ خُدِیْ و یِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه دِخَاپِینِنْ. حَالْ اَڤَه؛ اَوْ خَوه دِخَاپِینِنْ و تِێنَاگِهِژِنْ ژِی.

١٠. دِ دِلِێنْ وَانْ دَه نَخَوشِی (یَا نِیفَاقِیْ) هَیَه، ڤِێجَا خُدِیْ ژِی نَخَوشِیَا وَانْ زِێدَه کِرْ. ژِ بَرْ کُو دَرَوَانْ دِکِنْ ژِ بُو وَانْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

١١. دَمَا ژِ وَانْ رَه تِیْ گُوتِن: "لِسَرْ عَرْدِیْ فَسَادِیْ نَکِنْ"! دِبێژِنْ: "اَمْ بَسْ مرُوْڤِێنْ چَاکْسَازْ و قَنْجِیخَوازِنْ."

١٢. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، بِرَاسْتِی مِفْسِدْ (خَرَابْکَرْ)اَوْ بِخَونَه لِیْ بَلِیْ اَوْ تِیْ نَاگِهِیژِنْ.

١٣. دَمَا ژِوَانْ رَه تِیْ گُوتِن: "چَاوَا کُو خَلْکِیْ (بَاورمَنْد یِێنْ لِدُوْرَا پِێخَمْبَر) اِیمَانْ ئَانِینَه هُونْ ژِی اِیمَانِیْ بِینِنْ" . دِبێژِن: "اَرِیْ، کَا چَاوَا ئَاقِلْ سِفِکَانْ ایمَانْ ئَانِیَه مَا اَمِیْ ژِی ایمَانِیْ بِینِنْ؟" نَخِیْرْ؛ بِرَاسْتِی ئَاقِلْ سِفِكْ هَرْ اَوْ بِخَونَه، لِیْ بَلِیْ اَوْ نِزَانِنْ.

١٤. گَافَا لَقَایِی بَاوَرْمَندَانْ دِبنْ، دِبێژِن: "مَه ژِی بَاوَرِی ئَانِیَه." لِێبَلِیْ گَافَا اَوْ بِشَێطَانِێنْ خَوه رَه بِتَنِیْ دِمِینِنْ، دِبێژِن: "بِرَاسْتِی اَمْ بِوَرَنَه؛ بَسْ اَمْ طِنَازِێنْ خَوه بِوَانْ دِکِنْ".

١٥. بِرَاسْتِی خُدِیْ بِعَذَابِیْ خَوه طِنَازِێنْ وَانْ لِوَانْ ڤَدِگَرِینَه و دِسَرْخَوڤَچُونَا وَانْ دَه مُهْلَتِیْ دِدَه وَانْ کُو هَرْ تِیْ دَه حَیرْمَایِی دِمِینِنْ.

١٦. هَا اَڤْ، اَوێنْ كُو دِ بَدیلَا هیدَایَتێ دَه رێشَاشی كِرینَه، ڤێجَا ڤێ كِرینُ و فِرُۆتنَا وَانْ كَارْ نَه ئَانیَه و اَوْ بِسَرْ رێكَا رَاسْتْ ڤَه ژی نَبُونَه.

١٧. رَوْشَا وَانْ (مُنَافِقَانْ) عَیْنِی وِكِی رَوْشَا وَانْ كَسَانَه كُو (دِشَڤَا طَارِی دَه) ئَاگِرَكِی ڤێدِخنْ. ڤێجَا دَمَا ئَاگِرْ ڤێكَتْ و رُۆنَاهِی دَا هَاوِیردُۆرَا وَانْ؛ ژ نِشْكَاڤَه خُدێ رُۆنَاهِیَا وَانْ بِرْ و اَوْ دِطَارِیتِیَكِێ دَه هِشْتِنْ كُو اِیْدِی اَوْ نَابِینْ.[1]

١٨. اَوْ (مُنَافِقْ) كَرِنْ، لالِنْ، كُۆرِنْ، ڤێجَا (پِشتِی كُو حَقِی نَاسْ كِرِنْ ژی ژ پُوچِیَا خَوه) اَوْ ڤَنَاگِرِنْ.

١٩. یَانْ ژی حَالِێ وَانْ مِینَا حَالِێ وَانْ كَسَانَه كُو اَوْ رَاسْتِی طَاڤَبَارَانَكِێ بِێنْ كُو تِێ دَه طَارِیتِی، گُرْمَه گُرِمْ و بِرُوسْكْ هَنَه.اَوْ ژبَرْ گُرْمِینِیَا بِرُوسْكَانْ، ژ طِرْسَا مِرِنِێ تِلِیێنْ خَوه دِخنْ گُوَهِیْنْ خَوه. خُدِێ (بِزَانِینَا خَوه) دُۆرْ لِكَافِرَانْ گِرتِیَه.

٢٠. دِڤِێ نَاڤِێ دَه، هِندِكْ دِمِینَه كُو بِرُوسْكْ (رُۆنَاهِیَا) چَاڤِیْنْ وَانْ بِسْتِینَه. چه گَاڤَا دُۆرَا وَانْ رُۆنَاهِی كِرْ، اَوْ هِنَكِی دِمَشِنْ و چه گَاڤَا لِوَانْ طَارِی دِبَه رَادِوَسْتِنْ. اَگَرْ خُدِێ بِخَوسْتَا، مُحَقَقْ دِێ چَاڤِیْنْ وَانْ كُوِرْ و گُوَهِیْنْ وَانْ كَرْ بِكِرَانَا. بِێگُومَانْ خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِره.

٢١. گَلِی مِرُۆڤَان! هُونْ ژ بُۆ وِی خُدَایِێ كُو هُونْ و یِێنْ بَرِیَا وَه خُلِقَانْدِنَه عِبَادَتِێ بِكِنْ، دَا كُو هُونْ (ژعَذَابِێ خُدِێ) خَوه بِپَارِێزِنْ.

٢٢. اَوْ خُدَایِێ كُو عَرْدْ ژ بُۆ وَه رَاخِسْتِیَه كِرِیَه دُۆشَكْ، اَسْمَانْ ژی كِرِیَه ئَاڤَاهِی و ژ بُۆ وَه ژعَوْرَانْ ئَاڤْ دَاخِسْتِیَه سَرْ عَرْدِێ. بِوِێ ئَاڤِێ ژِی، ژ بُۆ وَه تَخْلِیتِیْنْ ڤِێكِیَانْ ژعَرْدِێ

١ رَوْشَا مُنَافِقَانْ ژی هَرْ وِسَایَه؛ وَانْ ژبَاوَرِیَا نَه ژدِلْ دِ دِنیَایِێ دَه سُودْ ژِێ وَرْگِرتِنْ و بِوِێ بَاوَرِیێ نَڤْسَا خَوه، مَالِێ خَوه خِسْتِنْ اِیْمِنَاهِیێ. لِێ بَلِێ دَمَا ژِنشكَاڤَه مِرِنِێ هِجُوم دَا سَرْ وَانْ، ڤێجَا اَوْ بَاوَرِیَا كُو نَه ژِدِلْ بُو لِسَرْ وَانْ بُو طَارِسْتَانْ؛ طَارِتِیَا تِرْبِێ، طَارِتِیَا نِفَاقْ و كُفرِێ.اَوْ اِیْمِنَاهِی ژِی، ژ طِرْسَا عَذَابِێ خُدِێ بُو طِرْسْ و دَرْدْ و كُۆفَانْ.

دَرْخِسْتِیَه. نَاخَو، ژِخُدِیْ رَه هَفْپِشْکَانْ چِیْمَکِنْ دِگَلْ کُو هُونْ دِزَانِنْ (هَفپِشْکَ ژِیْ رَه تُنِنْ ژِی).

۲۳. (گَلِی مِرُوْقَان!) اَگَرْ کُو هُونْ دَرْبَارِی یَا کُو مَه ژ بُوْ عَفْدِیْ خَوه شَانْدِیَه گُومَانْدَارْ بِنْ، ڤِیْجَا؛ اَگَرْ بَرَا هُونْ رَاسْتْ دِبِیْژِن: دَه هُونْ ژِی سُورَه یَکِی مِینَا وِیْ بِینِنْ و ژ بِلِی خُدِیْ بَانْگِی پِشْتَقَانِیْنْ خَوه ژِی بِکِنْ (دَا کُو ژ وَه رَه بِینْ پِشْتَکْ و نَارِیکَارْ).

۲٤. اَگَرْ وَه اَفْ نَکِرْ –ژ خَوه هُونْ نِکَارِنْ بِکِنْ ژِی- نَاخَو، خَوه ژِوِی نَاگِرِیْ کُو نَارْدُوِیِیْنْ وِی اِنْسَانْ و کَفِرِنْ بِیَارِیْزِنْ کُو اَوْ ژ بُوْ کَافِرَانْ هَاتِیَه نَامَادَکِرِنْ.

۲۵. مِزْگِینِیْ بِدَه وَانِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه کُو بِرَاسْتِی ژ بُوْ وَانْ بِهِشْتِیْنْ وِسَا هَنَه کُو دِبِنِیْ وَانْ رَه رُوْبَارْ دِهَرِکِنْ. چِه گَاڤَا مِیْوِیَکَه وَانْ بِهِشْتَانْ ژ بُوْ وَانْ تِیْ پِیْشْکِیْشْکِرِنْ، دِبِیْژِن: "اَفْ ژ وَانْ مِیْوِیَانِنْ کُو بَرِی نِهَا مَه خَوارِبُو." هَرْ چِه کُو بِشَکْلِیْ خَوه مِینَا هَقْنْ ژِی، لِیْبَلِیْ دِطَعْمْ و خَوشِیَا خَوه دَه جُدَا نَه. ژ بُوْ وَانْ لِبِهِشْتِیْ هَقْسَرِیْنْ پَاکْ و پَاقِژْ هَنَه و اَوِیْ حَتَا بِحَتَایِیْ تِیْ دَه بِنْ.[1]

۲۶. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِخَوه رَه کِیْمَاسِیِیْ نَابِینَه کُو مَسَلَیَا حَقِیِیْ بِیِیْشُوِیَکِیْ و بِتِشْتَکِی هِیْ ژ وِیْ پِچُوکتِرْ ژِی اَشکَرَه بِکَه. هَرْچِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه، ژِخَوه دِزَانِنْ کُو اَفْ مِینَاکْدَایِنْ حَقَه، ژ جَمْ خُدَایِیْ وَانَه. هَچِی یِیْنْ کَافِرِنْ، اَوْ دِبِیْژِنْ: "مَا خُدِیْ بِڤِیْ مِینَاکْدَانِیْ چِه قَصْدْ دِکَه؟" (خُدِیْ،) بِڤِیْ مِینَاکْدَانِیْ گَلَکْ اِنْسَانَانْ ژ رِیْ دَرْدِخَه و گَلَکَانْ ژِی تِینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ و ژ فَاسِقَانْ پِیْ قَه تُو کَسِی پِیْ ژ رِیْ دَرْنَاخَه.

---

۱ خُدِیْ جَنَّتْ بِرُوْبَارَانْ وَصِفْ کِرِیَه. لِیْبَلِیْ کَا اَوْ رُوْبَارْ ژ چِه نَه دِ ڤِرْ دَه اَشْکَرَا نَکِرِیَه. خُدِیْ اَوْ ژ سُورَه‌یِیْ مُحَمَّدْ د ئَایَتَا ۱۵یْ دَه بَیَانْ کِرِیَه؛ «...د نَافْ دَه چِمِیْنْ ژ ئَاڤِیْ هَنَه کُو خَرَابْ نَابَه، تِیْ دَه چِمِیْنْ ژ شِیرْ هَنَه کُو طَعْمَا وِی نَایِیْ گُهَارْتِنْ، تِیْ دَه چِمِیْنْ ژ شَرَابَانْ هَنَه کُو ژ یِیْنْ قَدخُونْ رَه لَزِیزَه، تِیْ دَه چِمِیْنْ ژ هِنْگَفِیْ حَلاڵدِی یِیْنْ صَفَانْدِی هَنَه و تِیْ دَه ژ بُو وَانْ هَرْ تَخْلِیتْ فِیْکِی هَنَه و ژ جَمْ خُدَایِیْ وَانْ ژ بُو وَانْ لِیْبُورِینْکْ هَیَه..»

۲۷. اَوْ (فَاسِقْ) یِیْنْ کُو پِشْتِی سُوْزَا قَبرِی بِخُدِیْ رَه دَانَه سُوْزَا خَوه دِشکِینِنْ و یَا کُو خُدِیْ بِگِهَانْدِنَا وِیْ فَرمَانْ کِرِیَه اَوْ وِیْ دِبِرِنْ و لِسَرْ رُوِیِیْ عَرْدِیْ فَسَادِیِیْ دِکِنْ. هَا اَوْ، یِیْنْ کُو خَسَارْ کِرِنَه.[۱]

۲۸. (گَلِی کَافِرَانْ!) هُونْ چَاوَا خُدِیْ اِنْکَارْ دِکِنْ؟! حَالْ اَقَه کُو هُونْ بَرِیْ مِرِی بُونْ، ڤِیجَا خُدِیْ هُونْ سَاغْ کِرِنْ، پَاشِیْ دِیْ وَه بِمِرِینَه، پَاشِیْ دِیسَا (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) دِیْ وَه سَاغْ بِکَه، پِشْتِی ڤِیْ هُونِیْ بِبَالِیْ فَه فَگَرِنْ (و حَسَابِیْ خَوه بِدِنِیْ).

۲۹. اَوْ خُدَایِیْ کُو چه تِشتِیْ لِعَرْدِیْ هَیَه تَفْ ژ بُوْ وَه تَافِرَاندِنَه، پَاشِیْ (بِئَاوَایَکِی خَاصِیْ خَوه) لِئَاسِیَانَانْ فَگَرِیَا؛ اَوْ کِرَه هَفْتْ طَبَقْ (و سَرَاسْتْ کِرْ) و اَوْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

۳۰. وِیْ دَمَا خُدَایِیْ تَه ژمَلَائِیکَتَانْ رَه گُوتْ: بِرَاسْتِی اَزِیْ لِسَرْ عَرْدِیْ خَلِیفَیَکِی بِخُلِقِینِمْ؛ (مَلَائِیکَتَانْ) گُوتْ: "مَا تُو یِیْ مَخْلُوقِیْنْ کُو لِعَرْدِیْ فَسَادِیِیْ بِکِنْ و خُوِینِیْ بِرِیْژِنْ بِخُلِقِینِی؟" حَالْ اَقَه کُو اَمْ حَمْدِیْ تَه دِکِنْ و تَه پَاکْ دِدِیْرِنْ. (خُدِیْ) گُوتْ: "بِرَاسْتِی یَا کُو هُونْ پِیْ نِزَانِنْ اَزْ دِزَانِم."[۲]

۳۱. (خُدِیْ) تَفَکِیْ نَاڤِیْنْ تِشْتَانْ بِئَادَمْ دَا هِینْکِرِنْ. پَاشِیْ اَوْ(تِشْتْ) نِیشَانِی مَلَائِیکَتَانْ دَانْ و ژِ وَانْ رَه گُوتْ: "اَگَرْ بَرَا هُونْ رَاسْتْ دِبِیْژِن؛ دَه نَاڤِیْنْ قَانْ تِشتَانْ ژِمِنْ رَه بِبِیْژِنْ."

---

۱ خُدِیْ بِڤِیْ ئَایَتِیْ بَرِیْ مَه دِدَه بِبَال تِیْکِلِیِیْنْ مِوْرِڤَاتِیْ فَه. اَڤْ تِیْکِلِی ژ عَائِلِیْ دَسْتْ پِیْ دِکَه، پَاشِیْ فَرَهْ دِبَه دَا کُو خَودِی و خِزِم تِیْکَڤْنْ بِنْ ، دِیسَا فَرَهْ دِبَه دَا کُو تَفَکِیْ بَاوَرْمَنْدَانْ تِیْکَڤْنْ بِنْ، دِیسَا فَرَهْ دِبَه دَا کُو تَفَکِیْ عَالَمِیْ تِیْکَڤْیْ بِنْ. هَا اَڤْ اَوْ بِرَاتِیَا اِنسَانِیَتِیْ یَه خُدِیْ بَرِیْ مَه دِدَه بَال فَه دَا کُو اَمْ رَحْمِیْ لِهَڤ بِکِنْ و بَرِیْ هَڤْ بِدِنْ رِیْکَا رَاسْتْ و خِلَاسِیْ. اَڤْ نَه تَنِیْ وَظِیفَکِی اِنسَانِی یه؛ بَلْکِی وَظِیفَیَکِی اِیمَانِی و اِسْلَامِی یَه ، یِیْ کُو نَکَه بِیْ اَمرِیَا خُدِیْ دِکَه و پِیْ گُونَهکَارْ دِبَه.

۲ بِرَاسْتِی اَڤَا کُو دِ ئَایَتِیْ دَه دَارِبَاسْ بُویه کُو «اِنْسَانْ خَلِیفَه یه»، مَعْنِیَ وِیْ نَه اَقَه کُو؛اَوْ خَلِیفِیْ خُدِیْ یَه؛ بَلْکِی خَلِیفَتِیَا اِنسَانِی ژ بُوْ اِنسِیْنَه. چَاوَه کُو خُدِیْ گُوتِی: »پِشْتَرَه مَه، لِدُوف وَانْ، وَه لِسَرْ عَرْدِیْ کِرَه خَلِیفَه (شُونگِر)یَنْ وَانْ، دَا کُو اَمْ بِنِیرِن؛ کَا هُونِیْ چَاوَا تَفبِگَرِنْ. یونُس: «۱٤خَلِیفَتِیَا دِزَمِینِیْ دَه؛ لِگُوْرِ مَکَانْ و زَمَانِیَه، خَلِیفَه لِسَرْ عَرْدِیْ دَم بِدَم، نِفشْ بِنِفشْ دِکَڤْنْ شُونَا هَڤْ و دُو.

۳۲. گُوْتِن: (خُدَایِیْ مَه!) اَمْ، تَه ژِهَمُو کِیَاسِیَانْ پَاکْ دِدِیْرِنْ، ژِ تِشتِیْ تَه بِمَه دَابَه زَانِینْ پِیْ قَه تُو زَانِینَکَه مَه نِینَه. بِرَاسْتِی هَرْ تُوِیی یِیْ زَانَا یِیْ کَارِبِنَجهْ.

۳۳. (خُدِیْ) گُوْتْ: "هَیْ ئَادَم! دَه بِنَافِیْنْ قَانْ تِشْتَانْ مَلائِیکَتَانْ ئَاگَاهْدَارْ بِکَه." قِیْجَا چه گَافَا ئَادَمْ بِنَافِیْنْ وَانْ اَوْ ئَاگَاهْدَارْ کِرِنْ، خُدِیْ گُوْتْ: "مَا قَیْ مِنْ ژِ وَه رَه نَگُوتِبُو کُو اَزْ بِغَیْبَا عَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ دِزَانِمْ و اَزْ بِتِشْتِیْ کُو هُونْ اَشکَرَه دِکِنْ و یِیْنْ کُو هُونْ قَدِشِیْرِنْ ژِی دِزَانِمْ؟"

۳۴. وِیْ دَمِیْ مَه ژِمَلائِیکَتَانْ رَه گُوْتْ: «ژِئَادَم رَه هَرِنْ سِجُودِیْ.»ژِبِلِی اِبلِیسْ هَمُو ژِیْ رَه چُونَه سِجُودِیْ. وِی خَوه ژِیْ دَا پَاشْ، وِی خَوه مَزِنْ دِیْرَا و (ژِبَرْ ڤِیْ یَکِیْ)اَوْ بُو ژِکَافِرَانْ.

۳۵. مَه گُوْتْ: هَیْ ئَادَمْ! تُو و هَڤْسَرَا خَوه لِبِهِشْتِیْ بِجِهْ بِبِنْ. ژِ چه جِهِیْ وَه بِڤِیْ بِیْ مِنَتْ و بِنۆشِیجَانِی ژِیْ بِخُونْ و خَوه نِیْزِی ڤِیْ دَارِیْ نَکِنْ، قِیْجَا (اَگَرْ هُونْ نِیْزِی وِیْ بِبِنْ) هُونِیْ بِبِنْ ژِ ظَالِمَانْ.

۳۶. قِیْجَا شَیْطِیْنْ اَوْ (ژِجَنَتِیْ) شَمطَانْدِنْ؛ اِیْدِی ژِنَافْ خَوشِیِیْنْ کُو اَوْ تِیْ دَه بُونْ دَرَانْدِنْ. مَه گُوْتْ: "دَه دَاکَڤْنْ ژِ وِرْ کُو هِنْ ژِوَه ژِهِنَکَانْ رَه دِژمِنْ بِنْ و حَتَا هُونْ سَاغْ بِنْ، لِسَرْ عَرْدِیْ ژِ بُو وَه نِشْتَجهْبُونْ و پِیْخَوشْبُونْ هَیَه.

۳۷. پَاشِیْ ئَادَم ژِخُدَایِیْ خَوه هِنْ پِیڤْ وَرْگِرتِنْ (بِوَانْ پَیْڤَانْ بِبَالْ خُدِیْ ڤَه تُوبَه کِرْ). قِیْجَا خُدِیْ ژِی تُوْبَا وِی قَبُولْ کِرْ. بِرَاسْتِی خُدِیْ زِیْدَه تُوبِیْژِیْرْ و دِلوُڤَانَه.[۱]

۳۸. مَه (ژِوَانْ رَه) گُوْتْ: "دَه هُونْ تَڤْ ژِبِهِشْتِیْ دَاکَڤْنْ! اَگَرْ ژِجَمْ مِنْ هِدَایَتَکْ ژِوَه رَه بِیْ؛ اِیجَارْ کِی ژِوَه بِدَه پَیْ هِدَایَتَا مِنْ، ژِوَانْ رَه تُو طِرسْ تُنَه و اَوِیْ خَمْگِینْ ژِی نَبِنْ.

---

۱ اَوْ پِیڤِیْنْ کُو ادَم و حَوَّا ژِخُدِیْ ورگِرتِنْ و بِوَانْ تُوبَه کِرِنْ اَڤْ اَیَتَا پِیرُوزَه: "(ئَادَمْ و حَوَّا) گُوْتِن: خُدَایِیْ مَه! مَه نَحَقِی لِخُو کِرْ، اَگَرْ تُو لِمَه نَبُوْرِی و رَحْمِیْ لِمَه نَکِی، تَقَرْ اَمِیْ بِبِنْ ژِیِیْنْ خَسِرِی." (اَعْرَاف:۲۳)

٣٩. هَچی اَوێنْ کَافِرِبُوییِنْ و ئَایَتێنْ مَه دَرَوْ دَرخِستِنْ، اَوْ خَلْکِیْ اِیْگِرِنْ؛ اَوِیْ حَتَا بِحَتَایِیْ تِیْ دَه بِنْ.

٤٠. گَلِی زَارُوِییِنْ اِیسْرَائِیلْ !اَوْ قَنْجِیَا مِنْ لِوَه کِرِی بِیْنِنْ بِیرَا خَوه. اَوْ پَیْمَانَا وَه دَایَه مِنْ بِجِهْ بِینِنْ، اَزِیْ ژِی پَیْمَانَا کُو مِنْ دَایه وَه بِجِهْ بِینِم و بَسْ ژِمِنْ بِطِرْسِنْ.

٤١. بِکِتِیبَا مِنْ ئَانِیَه خوَارِیْ بَاوَرِیِیْ بِینِنْ کُو اَوْ رَاسْتدَرِیْخَا کِتِیبِیْنْ بَرْ دَسْتِیْ وَه یَه (کُو اِنْجِیلْ و تَوْرَاتِنْ) و نَبِنْ اِنکَارکَرِیْنْ پِیْشِی بِقِیْ قُرْئَانِیْ. ئَایَتِیْنْ مِنْ بِاَرْزَانِی نَفرُوْشِنْ و هَرْ ژِ(عَذَابِیْ)مِنْ خَوه بِپَارِیْزِنْ.

٤٢. حَقِیْ تَقْلِی نَحَقِیْ نَکِنْ و حَقِیْ قَنَشِیْرِنْ دِگَل کُو هُونْ دِزَانِنْ حَقَه.

٤٣. بِبَرْدَوَامِی نِمِیْژْ بِکِنْ، زَکَاتَا مَالِیْ خَوه بِدِنْ و بِنِمِیْژْکَرَانْ رَه نِمِیْژْ بِکِنْ.

٤٤. اَرِیْ مَا هُونْ شِیرَتَا قَنْجِیِیْ لِخَلْکِیْ دِکِنْ و هُونْ خَوه ژِبِیرْ دِکِنْ، دِگَل کُو هُونْ کِتِیبِیْ (تَوْرَاتِیْ) ژِی دِخُوِینِنْ. مَا قَیْ هُونْ ئَاقِلْ نَاگِرِن؟

٤٥. بِیِهنْفَرَهِی و بِنِمِیْژِیْ پِشْتَا خَوه قَاهِیم بِکِنْ. بِرَاسْتِی ژِی فَرْمَانِیْن خُدِیْ ژِ خُدِیْطِرْسَانْ پِیْ قَه لِسَرْ هَرْ کَسِی گِرَانْ تِیْ.

٤٦. (ژِخُدِیْطِرْسْ)اَوِیْنْ کُو یَقِینْ بَاوَرْ دِکِنْ کُو اَوِیْ بِگِهِیژِنْ خُدَایِیْ خَوه و بِرَاسْتِی اَوِیْ لِیْ ڤَگَرِنْ (و حَسَابِیْ خوَه بِدِنِیْ).

٤٧. گَلِی زَارُوِییِنْ اِیسْرَائِیلْ!اَوْ قَنْجِیَا مِنْ لِوَه کِرِبُو بِیْنِنْ بِیرَا خَوه و بِرَاسْتِی ژِی مِنْ قَدْرِیْ وَه دِسَرْ یِیْ عَالَمِیْ رَه چِیْتِرْ گِرتِبُو.[1]

---

١ دِقِیْ ئَایَتِیْ دَه مَقسَدْ ژِ "عَالَمِیْ" اِنسَانِنْ، نَه کُو تَفَکِیْ مَخلُوقَانَه. مَعْنَا ئَایَتِیْ "مَه قَدْرِیْ وَه دِسَرْ اِنسَانِیْنْ دَمَا وَه رَه گِرتِبُو. سُورَِیْ مَائِدَه ئَایَتَا ١٠٢-یْ؛ "وِیْ دَمِیْ مُوسَا ژِگَلِیْ خَوه رَه گُوتْ: گَلِی مِلَتِیْ مِنْ! قَنجِیَا خُدِیْ لِوَه کِرِی بِینْ بِیرَا خَوه؛ چَاخَا پِیْخَمبَرْ ژِ (نَاڤ) وَه رَاکِرِنْ و هُونْ کِرِنْ حُکمْدَارْ و یَاکُو نَه دَابُو تُو کَسِی دَابُو وَه" ڤِیْ حَقِیقَتِیْ تَکَزْ دِکَه.

٤٨. ژِ رُوْژَکَه وِسَا بِطِرْسِنْ کُو دِ وِیْ رُوْژِیْ دَه کَسْ فَیْدِیْ نَادَه کَسِی، مَهْدَرِیَا (شَفَاعتَا) تُو کَسِی نَایِیْ قَبُولْ کِرِنْ، ژِ تُو کَسِی فِدْیَه نَایِیْ وَرْگِرتِنْ و نَارِیکَارِیَا وَانْ نَایِیْ کِرِنْ.

٤٩. بِیْنِنْ بِیرَا خَوه؛ وِیْ گَافَا مَه هُونْ ژِ فِرْعَوْنْ و بَرَکَا وِی رِزگَارْ کِرِنْ کُو وَانْ هُونْ لِعَذَابِیْ هَرِی دِژْوَارْ دِچِیْژَانْدِنْ؛ کُرِیْنْ وَه دِکُوشْتِنْ، کَچِیْنْ وَه (ژِ بُوْ خِزْمَتِیْ) سَاغْ دِهِشْتِنْ. بِرَاسْتِی دِفِیْ (رَوْشَا وَه) دَه، ژِ طَرَفْ خُدَایِیْ وَفَه ژِ بُوْ وَه اِمْتِیحَانَکَه مَزِنْ بُو.

٥٠. هَرْ وِسَا بِیْنِنْ بِیرَا خَوه؛ گَافَا مَه ژِ بُوْ وَه دَرْیَا کِرَه دُو شَقْ؛ فِیْجَا مَه هُونْ رِزگَارْکِرِنْ و مَه بَرَکَا فِرعَوْنْ خَنقَانْدْ و وَه لِوَانْ تَمَاشَه دِکِرْ.[1]

٥١. هَرْ وِسَا، وَخْتَا مَه پَیْمَانَا چِلْ شَفِی دَا مُوسَا و وَه دِیْ وِی رَه گُوْلِکْ کِرَه إِلٰهْ (وَه ژِیْ رَه عِبَادَتْ کِرْ) و بِفِی نَاوَایِی وَه لِخَوه ظُلِمْ کِرْ.

٥٢. پِشْتِی فِیْ مَه هُونْ عَفُوکِرِنْ دَا کُو هُونْ شُکْرِیْ خُدَایِیْ خَوه بِکِنْ.

٥٣. بِیْنِنْ بِیرَا خَوه؛ وِیْ گَافَا مَه کِتِیْبْ و فُرْقَانْ (یَا کُو حَقْ ژِ بَاطِلِی جُدَا دِکَه) دَا مُوسَا ژِ بُوْ کُو هُونْ بِیْنَه سَرْ رِیَا رَاسْت.

٥٤. بِیْنَه بِیرَا خَو؛ وِیْ دَمَا مُوسَا ژِگَلِیْ خَوه رَه گُوْتْ: "هَیْ گَلِیْ مِنْ! بِرَاسْتِی بِسَدَمَا کُو وَه گُوْلِکْ ژِخَو رَه إِلٰهْ گِرتْ وَه لِخَوه ظُلِمْ کِرْ، فِیْجَا بِبَالْ خُدَایِیْ خُو فَه تُوبَه بِکِنْ؛ نَفْسَا خَوه بِشْکِیْنِنْ. اَفْ، لِنکْ خَالِقِیْ وَه ژِ بُوْ وَه چِیْترَه." فِیْجَا (پِشتِي وَه نَفْسَا خَوه شِکَانْدْ و تُوبَه کِرْ) خُدِیْ ژِی تُوبَا وَه قَبُولْ کِرْ. بِیْگُومَانْ خُدِیْ زِیْدَه تُوبَه پَژِیْرَه، دِلوْفَانَه.

٥٥. وِیْ دَمِیْ وَه گُوْتْ: "هَیْ مُوسَا! حَیَا کُو اَمْ بِچَاقِیْنْ خَوه خُدِیْ اَشکَرَه نَبِینْ اَمْ بَاوَرِیِیْ بِتَه نَابِینْ." فِیْجَا ژِ نِشْکَا فَه بِرُوسْکِیْ لِوَه دَا و وَه بِیْهِشَانَه لِیْ تَمَاشَه دِکِرْ.

---

١ خُدِیْ تَعَالَی ژِ سُورَیِیْ شُعَرَا دِ ئَایَتَا ٦٣یِیْ دَه شَقْبُونَا دَرْیَایِیْ بِفِی نَاوَایِی زَلالْ کِرِیَه: بَرَامْبَرِی فِیْ دَه مَه پَیَامْ دَا مُوسَی، مَه ژِیْ رَه گُوْتْ: گُوْبَالِیْ خَوه لِبَحْرِیْ بِخَه. (چه دَمَا گُوْبَالِیْ خَوه لِبَحْرِیْ دَا) دِچِهْ دَه بَحْرْ بُو دُو شَقْ، هَرْ شَقَکِی نَافِیْ بُو وَکِی چِیَاکَکِی مَزِنْ. و ژِ سُورَیِیْ طَاهَا دِ ئَایَتَا ٧٧یِیْ دَه «صُوْنْدُبَه، مَه پَیْخَامْ دَا مُوسَی کُو بَنْدَیِیْ مِنْ (اِیْنْ اِسْرَائِیلِی) بِشَفْ (ژِ مِسرِیْ) دَرْخَه، فِیْجَه دِ دَرْیَایِیْدَه ژِ بُوْ وَانْ رِیْیَکَه زُهَا بِگْرَه..

٥٦. پشتی مرِنَا وَه، مَه هُونْ سَاغْ کرِنْ دَا کُو هُونْ سپَاسیَا خُدیێ بِکنْ.

٥٧. مَه عَوْرْ لِسَرْ وَه کرِنْ سی و سیوَانْ، مَه گَزُوْ و گُوْشْتیێ سُوسِکیێ ژ وَرَه دَاخِسْتْ و (مَه ژ وَرَه گُوتْ": (دَه رِزْقِیێ پَاکْ و خَوشْ ایێ کُو مَه دَایی وَه بِخُونْ." برَاسْتی وَانْ لِمَه ظُلِمْ نَکرِیَه، لِیێ بَلِیێ وَانْ هَرْ لِخُو ظُلِمْ کرِیَه.

٥٨. (گَلی ایسْرَائِیلِیَانْ!) بێنْ بیرَا خَوه وِیێ دَمَا مَه ژ وَرَه گُوتْ: هَرِنْ قِی بَاژاری (قُدْسِیێ)، قِیْجَا یَا کُو هُونْ بِقِیْنْ هُونْ چَاوَا دِخَوازِنْ بِنُوْشِیجَانی بِخُونْ و بِسَرْنزمی (ژخُدَایِیێ خَوه رَه شکَانْدی) دِدَری رَه تِیْکَفِنِیێ و بِبِیْژِن: (خُدَایِیێ مَه)، لِگُونَهِیْنْ مَه بِبُورَه. اَمِیێ ژی لِگُونَهِیْنْ وَه بِبُورِنْ و اَمِیێ (خِیْرِیْنْ) قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُورِسْتْ زِیْدَه بِکنْ.[1]

٥٩. لِیْبَلِیێ اَوِیْنْ کُو ظَالِمْ بُونْ، وَانْ گُوتِنَا کُو ژوَانْ رَه هَاتبُو گُوْتِنْ بِیَکَه دِنْ گُوهَارْتِنْ. قِیْجَا مَه ژی بِسَدَمَا نَقَنْجِیَا کُو دِکرِنْ، لِسَرْ یِیْنْ کُو ظُلِمْ کرِنْ ژنَاسِیَانَانْ عَذَابَکْ دَاخِسْتْ.

٦٠. بِیْنْ بیرَا خَوه؛ وِیێ دَمَا مُوسَا ژ بُوْ گَلِیێ خَوه نَافْ خَوسْتْ. مَه ژی ژیێ رَه گُوْتْ: "گُوْپَالِیێ خَوه لِکَفْرْ بِدَه"! (پشتی مُوسَا گُوْپَالِیێ خَوه لِکَفْرْ دَا) دِجهْ دَه ژ وی کَفْری دُوَازْدَهْ چَاڤِیِیْنْ نَاڤِیْ دَرْبُونْ. هَرْ نِفْشی جِهِیێ نَافْقَخُوارنَا خَوه نَاسْ دِکرْ. (مَه ژوَانْ رَه گُوْتْ): "ژ رِزْقِیێ کُو خُدیێ (دَایه وَه) بِخُونْ، قَخُونْ و لِعَرْدِیێ فَسَادِیِیێ مَکنْ."

٦١. بِیْنْ بیرَا خَوه؛ دَمَا وَه گُوْتْ: "اَیْ مُوسَا! قِیمَا مَه بِخَوارنَکَه تَنِیێ نَایِیێ، ژخُدَایِیێ خَوه تِشْتِیْنْ کُو عَرْدْ وَانْ هِیْشِینْ دِکَه بِخَوازَه؛ شُوْقِلِیْنْ وِیێ، خِیَارِیْنْ وِیێ، سِیرِیْنْ وِیێ، نِیسْکِیْنْ وِیێ، پِیقَازِیْنْ وِیێ ژمَه رَه دَرِینَه." مُوسَا ژوَانْ رَه گُوْتْ: "مَا هُونْ بِیْنْ بَاشْ

---

١ خُدیێ تَعَالی، دِگَلَکْ نَایَتَانْ دَه بَحْسَا احْسَانِیێ کرِیَه و اَمْ پِیْ فَرمَانبَرْ کرِنَه. گَلَکْ جَارَانْ بِسنْ و مَدْحِیێ مُوحْسِنَانْ دَایَه و بَحْسَا وِیێ خَلاتَا کُو دِیێ بِدَه مُوحْسِنَانْ کرِیَه. مُحْسِنْ، اسمْ فَاعِلْ، مَصْدَرِیێ وِیێ اِحْسَانَه . مَرَفْ دِکُوردی دَه دِکَارَه مُوحْسِنِی وَهَا اِفَادَه بِکَه: قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرُوسْت. دِ حَدِیسَا شَرِیفْ دَه وَهَا هَاتِیَه رَاڤَکرِنْ؛ "اِحْسَانْ اَوْه کُو هَرْ وکی خُدیێ تَه ببینِی تُو عِبَادَتِیێ وی بکِی.." وِیێ دَمِیێ مَعنَا مُوحْسِنِی؛اَوِیێ کُو دَمَا کَارْ و بَارَکی بِکَه یَانْ عِبَادَتَکی بِکَه اَوْ بِتَکُوزِی و بِیْکِیَاسِیَ دِکَه. هَرْ وکِی کُو خُدیێ لِبِیشْبَرِی وی یه و لِسَرِیێ زِیْرَڤَانَه کَارِیێ خَوه دِکَه.

بِیِیْنْ کِیْمْ دِگُهَرِینِنْ؟! نَاخُو، دَاکَفِنْ هَرِنْ بَاژِیرْ. مُحَقَقْ تِشتِیِنْ کُو هُونْ دِخَوازِنْ، ژِوَه رَه لِیْ هَنَه.“ مُوْرَا بَلَنْگَازِی و رِسْواتِیِیْ لِوَانْ هَاتَه خِسْتِنْ و رَاسْتِی غَزَبَا خُدِیْ هَاتِنْ. اَقَا هَاتِیَه سَرِیْ وَانْ ژِبَرْ کُو ئَایَتِیِنْ خُدِیْ مَانْدَلَه کِرِنْ و بِسْتَمْکَارِی پِیْخَمْبَرْ دِکُوشْتِنْ. اَفْ ژِی، ژِبَرْ کُو بِیْ اَمْرِیَا خُدِیْ دِکِرِنْ و ژِحَدِیْ خَوه دَرْدِکَتِنْ.

٦٢. بِیْگُمَانْ یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و یِیْنْ بُونَه جِهُو، یِیْنْ فِلَهْ و یِیْنْ صَابِیِئِنْ، قِیْجَا ژِوَانْ کِی بَاوَرِیِیْ بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بِینَه و کَارِیْ قَنْجْ بِکَه، ژ بُوْ وَانْ لِنِكْ خُدَایِیْ وَانْ خَلاتْ هَیَه و لِسَرْ وَانْ طِرسْ نِینَه و اَوْ غَمْگِینْ ژِی نَابِنْ.[1]

٦٣. بِیْنِنْ بِیرَا خَوه، دَمَا مَه سُوْزَکَه سَاغْلَم ژِوَه وِرْگِرتْ و مَه (چِیَایِیْ) طُورْ دِسَرْ وَرَه بِلِنْدْ کِرْ، (مَه ژِوَه رَه گُوتْ:) ”یَا کُو مَه دَایه وَه زَخِمْ بِگِرِنْ و تِشتِیِنْ تِیْ دَه دِبِیرْ بِینِنْ (و پِیْ عَمَلْ بِکِنْ) دَا کُو هُونْ خَوه (ژِعَذَابِیْ خُدِیْ) بِپَارِیْزِنْ.

٦٤. پِشتِی قِیْ (پِیْمَانِیْ)، هُونْ لِسَرْ سُوْزَا خَوه نَه سَکِنِینْ. اَگَرْ نَه ژِکَرَمْ و مَرْحَمَتَا خُدِیْ بَایَا، تَقَزْ هُونْ دِبُونْ ژِی یِیْنْ کُو خَسَارْ کِرِنَه.

٦٥. بِرَاسْتِی هُونْ دِزَانِنْ کَا مَه چِه ئَانِیَه سَرِیْ یِیْنْ کُو دِ رُوْژَا شَمِیِیْ دَه (بِگِرْتِنَا مَاسِیَانْ) زِیْدَگَافِی کِرِنْ. مَه ژِوَانْ رَه گُوتْ: بِینْ مَیْمُونِیْنْ رَزِیلْ و رِسْوَا.

٦٦. قِیْجَا مَه اَفْ جَزَادَانْ ژِ بُوْ وَانِیْنْ دِ وِیْ دَمِیْ دَه و ژِ بُوْ یِیْنْ کُو دِیْ پِشتِی وَانْ بِیْنْ رَه کِرَه پَاشْقَدَانْ و ژِ بُوْ مُتَقِیَانْ ژِی خِسْتَه شِیرَتْ.

---

١ بِچِیْکِرِنْا ئَادَم رَه بَاوَرِیکَه فِتری نَازِل بُو، اَوَا کُو اِنسَانْ لِسَرِیْ هَاتِیه اَفرَاندِنْ. پَاشِیْ خُدِیْ دِینْ شِیَاندِنْ کُو پِیرَوِیْنْ هِنَکَانْ ژِوَانْ لِسَرْ عَرْدِیْ هَنَه، مِینَا یَهُودِی، فِلَهْ و سَابِئِیِیَانْ. قِیْجَا خُدِیْ دِخَوازَه کُو تَفَکِیْ فَانْ دِینَانْ ژِسَرْ عَرْدِیْ صَافِی بِکَه و اَهلِیْ وَانْ دِ رِیسَالَتَا مُحَمَّدْ دَه کَوْم بِکَه. لَوْرَا رِسَالَتَا پِیْخَمبَرْ ژ بُوْ تَصْفِیه کِرِنَا تَفَکِیْ دِینَانَه. نَاخُو مَعنَا ئَایَتِیْ وَهَایَه : اَوِیْنْ کُو دِیْتِیْنْ مَه بَاوَرِی ئَانِیَه، یِیْنْ جِهُو، یِیْنْ فِلَهْ و یِیْنْ سَابِئِی؛ قِیْجَا کُو دَف ژِبَاوَرِیَا خَوه بَرِدِنْ و بِبَاوَرِیکَه نُو بَاوَرْ بِکِنْ و رِسَالَتَا مُحَمَّدْ(س) قَبُول بِکِنْ...اَوْ غَمْگِینْ نَابِنْ. ئَایَتَا ٨٥اِنْ ژِسُورِیِیْ ئَالِ عِمرَانْ «کِی ژِبِلِی اِسْلَامِیْ دِینَکِی دِنْ بِخُوازَه اَوْ قَتْ ژِیْ نَایِیْ قَبُولْ کِرِنْ... خَسِرِینَ» قِیْ رَامَانِیْ تَکَزْ دِکَه.

٦٧. بِیْنَه بِیرَا خَوه؛ وِیْ دَمَا مُوسَا زِگَلِیْ خَوه رَه گُوتْ: "بِیْگُمَانْ خُدِیْ لِوَه فَرمَانْ دِکَه کُو هُونْ چِیْلَیکِی سَرْزِیْکِنْ." گُوتِن: "مَا تُو طِنَازَانْ بِمَه دِکِی؟" (مُوسَا) گُوتْ: "اَزْ خَوه بِخُدِیْ دِپَارِیْزِمْ کُو اَزْ زِنزَانِیْنْ طِنَازْکَرْ بِمْ."

٦٨. گُوتِن: "کَا زِ بُوْ مَه زِخُدَایِیْ خَوه بِخَوازَه؛ زِمَه رَه سَالُوْخْ بِدَه کَا اَوْ چه چِیْلَکَه". گُوتْ: "خُدِیْ دِبِیْزَه:اَوْ نَه پِیرَه نَه زِی جِوَانَه، دِنَافْبَرَا قَانْ هَردُوِیَانْ دَه یَه." قِیْجَا یَا کُو لِوَه هَاتِیَه فَرمَانْ کِرِنْ پِیْكْ بِینِنْ.

٦٩. گُوتِن: "کَا زِ بُوْ مَه زِخُدَایِیْ خَوه بِخَوازَه؛ بِلَا زِ مَه رَه اَشکَرَه بِکَه کَا رَنْگِیْ وِیْ چِی یَه؟" گُوتْ: "خُدِیْ دِبِیْزَه:اَوْ رَنگْزَرَه، زَرَکِی صَافِی یَه، تَمَاشَقَانِیْ خَوه دِلخَوشْ دِکَه."

٧٠. گُوتِن: "زِخُدَایِیْ خَوه بِخَوازَه، بِلا اَشْکَرَه بِکَه؛ کَا اَوْ چِی یَه ! بِرَاسْتِی اَوْ چِیْلَكْ زِمَه رَه تَفْلِیهَقْ هَاتْ، خُدَا حَزْ بِکَه مُحَقَّقْ اَمِیْ بِسَرْ رِیَا رَاسْتْ فَه بِبِنْ."

٧١. مُوسَا گُوتْ: "خُدِیْ دِبِیْزَه:اَوْ نَه چِیْلَیکَه هِینْکِرِی یَه کُو جُوْتْ بِکَه و اَوْ زَقِیَانْ زِی اَفْ نَادَه، بِیْ کِیْمَاسِی یَه ، رَنگِیْ دِنْ تِیْ دَه تُونِنْ." گُوتِن: "هَا نِهَا تَه رَاسْتْ گُوتْ." اِیْدِی (پِشْتِ بِدَسْتْ خِسْتِنْ)اَوْ سَرْزِیْکِرِنْ و هِنْدِكْ مَابُو کُو سَرْ زِیْ نَکِنْ.

٧٢. دِبِیرْ بِینِنْ؛ دَمَا وَه مِرُوْقَكْ کُوشتْ و دَرْ حَقِی وِی دَه وَه خِرَجِرْ دِکِرْ (و وَه اَوْ دَاقِیْتْ سِتُوِیِیْ هَفْ). حَالْ اَقَه ؛ خُدِیْ یَا هُونْ قَدِشِیْرِنْ دَرْتِیَنَه رَاسْتِیْ.

٧٣. مَه زِوَانْ رَه گُوتْ: "هِنْ زِگُوْشْتِیْ وِیْ (چِیْلَکَا سَرْزِیْکِرِی) لِیْ کُوشْتِی بِدِنْ (دِیْ سَاغْ بِبَه و زِوَه رَه دِیْ بِیْزَه: کَا کِیْ اَوْ کُوشتِیَه). هَا بِقِی اَوَایِی خُدِیْ مِرِیَانْ سَاغْ دِکَه و نِیشَانِیْنْ خَوه زِوَه رَه بَرْچَاف دِکَه دَا کُو هُونْ ثَاقِلْ بِگِرِنْ.[1]

٧٤. پَاشِیْ (پِشْتِی قَانْ رُودَانَانْ) دِیسَا دِلِیْ وَه حِشْكْ بُو؛ قِیْجَا اَوْ مِینَا کَفِرَه، بَلْکِی زِیْ

١ دِفِیْ ثَایَتِیْ دَه حِکمَتَکَه مَزِنْ و دَرْسَکَه عَجِیْبْ هَیَه. خُدِیْ لِوَانْ فَرْمَانْ دِکَه کُو دَوَارَکِیْ سَرْزِیْکِنْ و پَرْچِیَكْ زِگُوْشْتِیْ وِیْ لِیْ مِرِی بِخِنْ دَا کُو سَاغْ بِبَه و نَاقِیْ قَاتِلی بِبِیْزَه. خُدِیْ دِکَارِبُو بِیْ لِیْدَانْ زِی وِی سَاغْ بِکَه، لِیْ بَلِیْ؛ دِیْ بِگُوْتَانَا اَوْ نَه مِرِبُو؛ اَوْ زِدِلْ چُوبُو، بِسَرْ خَوه فَه هَاتْ. قِیْجَا خُدِیْ خَوسْتْ

ژِی هِشکْتِرَه. بِێگُمَانْ هِنْ ژِکَفِرَانْ هَنَه کُو ژِوَانْ رُوْبَارْ دَردِکَفِنْ و بِرَاسْتِی هِنْ ژِوَانْ هَنَه کُو دِبِنْ دُو شَقْ، قِێجَا نَاڤْ ژِوَانْ تِێ دَرْ و هِنَكْ ژِوَانْ هَنَه کُو ژِطِرْسَا خُدِێ ژِهَف پَرْچَه دِبِنْ، تِێنْ خَوارِێ. هَلبَتْ خُدِێ ژِیَا کُو هُونْ دِکِنْ نَه بِێخَبَرَه.

٧٥. مَا هُونْ، هِێڤِی دِکِنْ کُو اَوِێ بِوَه بَاوَرِیِێ بِینِنْ؟ بِرَاسْتِی کُوَمَكْ ژ وَانْ هَبُو کُو لِگُوتِنَا خُدِێ گُوهْدَارِی دِکِرْ و پِشْتِی کُو رَاسْتِیَا وِێ هِینْ دِبُونْ وَانْ بِزَانَبُونْ اَوْ دِگُوهَرَانْدْ.

٧٦. دَمَا جِهُو رَاسْتِی بَاوِرْمَنْدَانْ دِهَاتِنْ، دِگُوتِنْ: "مَه بَاوَرِی ئَانِیَه" و دَمَا اَوْ خَوه بِخُو دِمَانْ، دِگُوتِنْ: "مَا یَا کُو خُدِێ (ژِسَالِخِێنْ مُحَمَّدْ یِێنْ دِ تَوْرَاتِێ دَه) هُونْ پِێ سَرْوَخْتْ کِرِنْ، هُونِێ ژ وَانْ رَه بِیِژِنْ دَا کُو وِێ لِهَمْبَرِی وَه، لِجَم خُدَایِێ وَه بِکِنَه دَلِیلْ؟ مَا هُونْ ئَاقِلْ نَاگِرِنْ؟!"

٧٧. قَیْ اَوْ نِزَانِنْ کُو بِێگُمَانْ خُدِێ، بِیَا کُو اَوْ قَدِشِیرِنْ و بِیَا کُو اَشْکَرَه ژِی دِکِنْ دِزَانَه؟

٧٨. هِنَكْ ژ وَانْ (جِهُویَانْ) اُمِّی نَه؛ ژِبِلِی حَزِیِێنْ پُوچْ تِشْتَکِی ژِکِتِیِبِێ نِزَانِنْ، اَوْ هَرْ لِدُوڤْ گُومَانِێ نَه.[1]

٧٩. اِیْدِی وَاخْ لِوَانْ کَسَانْ بَه کُو کِتِیِبِێ بِدَسْتِیِنْ خَوه دِنِقِیسِنْ، پَاشِێ دَا کُو بِنِرْخَکِی اَرْزَانْ بِفِرُوشِنْ، دِبِیِژِنْ: "اَڤْ ژِجَمْ خُدِێ نَازِلْ بُویَه!" اِیجَارْ وَاخْ لِحَالِێ وَانْ بَه، ژِبَرْ یَا کُو دَسْتِیِنْ وَانْ نِقِیسَانْدِیَه! وَاخْ لِوَانْ بَه ژِبَرْ یَا کُو پِێ قَزَنْجْ کِرِنَه!

٨٠. (جِهُویَانْ) گُوتْ: "ژِچَندْ رُوْژِیِنْ بِژِمَارْ (هِنْدِكْ) پِێ قَه نَاگِرْ بِمَه نَاکَفَه." بِیِژِه: "مَا

کُو بِلِیدَانَا پَرْچَیَكْ گُوشتِێ مِرِی مَرَڤِی مِرِی سَاغْ بِکَه دَا کُو دَرسَکِێ بِدَه مَادَّه پَرَسْتَانْ دَا قَنَه ئَاقِلْ بِگِرِنْ و بَاوَرِی بِینِنْ.

١ اَمَانِیِّ: اَڤْ بِیڤْ، مُفَسِّرَانْ بِچِنْدْ وَاتَیَانْ مَعْنَه کِرِنَه. لِیَبَلِێ هَرْ وَکِی مُفَسِّرِێ نَاڤْدَارْ شَنْقِیتِی گُوتِیَه: بِمَعنَا خَوزِی یِێنْ کُو اَوْ حَزْ ژِێ دِکِنْ. ژ سُورَه‌یِێ بَقَرَه ئَایَتَا ١١١ ێ « (یِێنْ اَهْلَی کِتَابْ) گُوتِنْ: «ژ بِلِی کَسِێنْ کُو جِهُو یَانْ ژِی فِلَه بِنْ تُو کَسْ دِێ نَچَه بِهِشْتِێ. اَڤْ گُوتِنَا هَانِیِ خَوزِی (و حَزِی)ـیِێنْ وَانَه. (ژ وَانْ رَه) بِیِژِه: «اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْت دِبِیِژِنْ دَه کَا دَلِیلَا خَوه بِینِنْ..» ڤِێ مَعْنَیِێ تَکَرْ دِکَه.

قَیْ وَه لِسَرْ ڤِیْ یَکِیْ ژِخُدِیْ سُوْزَکْ وِرْگِرْتِیَه، ڤِیْجَا خُدِیْ ژِسُوْزَا خَوه ڤَنَاگَرَه، بَلْکِی دَرْحَقِی خُدِیْ دَه یَا هُونْ نِزَانِنْ هُونْ دِبِیْژِنْ؟"[1]

٨١. نَخِیْر؛ چه کَسِیْ کُو گُنَهکِی بِکَه و گُنَهِیْنْ وی دُوْرْ لِیْ بِبِیْچَه، هَا اَوْ کَسْ خَلکِیْ دُوْژَهِیْ یَه ، حَتَا حَتَایِیْ اَوِیْ تِیْ دَه بَه.

٨٢. هَرْچِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ، اَوْ اَهْلِیْ بَهِشْتِیْ نَه، حَتَا حَتَایِیْ اَوِیْ تِیْ دَه بِنْ.

٨٣. وِیْ دَمِیْ مَه ژِ زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ پَیْمَانْ وَرگِرتْ کُو "هُونِیْ ژِخُدِیْ پِیْ ڤَه ژِ تُو کَسِی رَه عِبَادَتِیْ نَکِنْ و هُونِیْ هَرْ لِدِیْ و بَاڤِیْنْ خَوه، خِزْمِیْنْ خَوه، سِیْوِی و بَلَنْگَازَانْ قَنْجِیِیْ بِکِنْ و ژِ مِرُوْڤَانْ رَه قَنْجِیِیْ بِبِیْژِنْ، بِنَاوَایِیْ پِیْدِڤِی نِمِیْژْ بِکِنْ و زَکَاتِیْ بِدِنْ،" پَاشِیْ؛ ژِبِلِی چَنْدْ کَسَانْ وَه پِشْتَا خَوه دَا پَیْمَانِیْ و ژِخَو هُونْ هَرْ پَیْمَانْشِکِیْنِنْ.

٨٤. (گَلِی زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ!) بِیْنِنْ بِیرَا خَوه؛ وِیْ دَمَا مَه پَیْمَانَا مِکُومْ ژِوَه وِرْگِرْتِی کُو "خِوِینَا هَڤْ نَه رِیْژِنْ و هَڤْ ژِجِهْ و وَارِیْنْ هَڤْ دَرْنَخِن"، پَاشِیْ وَه اَڤْ قَبُولْ کِرْ و هُونْ بِخَوه ژِی شَاهِدِنْ."

٨٥. پَاشِیْ هُونْ؛ اَڤِیْنْ هَا (پِشتِی ڤِیْ سُوْزَا وَه دَایِی، وَه سُوْزَا خَوه نَبِرَه سَرِی؛) هُونْ هَڤْ دِکُژِنْ و هِنْ ژِوَه یِیْنْ دِنْ ژِمَالْ و وَارِیْنْ وَانْ دَرتِینِنْ -دِگَل کُو دَرَانِینَا وَانْ ژِ مَالْ و وَارِیْنْ وَانْ لِوَه حَرَامْ بُو ژِی- کُو بِگُنَهْکَارِی و نَحَقِی هُونْ (و هَڤْبَنْدِیْنْ خَوه) لِهَمْبَرْ وَانْ پِشْتگِرِیَا هَڤْ دِکِنْ. اَگَرْ بَاسِیرِی بِبَالْ وَڤَه هَاتِنْ ژِی، هُونْ (ژِ بُو رِزْگَارْکِرِنَا وَانْ) دِبَرْ وَانْ دَه گَرَوِیْ (فِدْیِیْ) دِدِنْ (دَا کُو هُونْ فَرمَانَا تَوْرَاتِیْ بِجِهْ بِینِنْ). اَرِیْ مَا ڤِیْجَا هُونْ ایمَانِیْ بِهِنَکِی ژِکِتِیِیْ تِینِنْ و هِنَکِی ژِی مَانْدَلَه دِکِنْ. اِیْدِی ژِوَه جَزَایِیْ

---

١ زَانَایِیْنْ جِهُوِیَانْ ژِخَلکِیْ خَوه رَه دِگُوتِنْ: ایمَانِیْ بِمُحَمَّدْ نَه یِیْنِنْ. لَوْرَا اَگَرْ اَمْ ایمَانِیْ پِیْ نَه یِیْنِنْ ژِی، اَمْ ژِحَفْتْ رُوْژَانْ یَانْ ژِ چِلْ رُوْژِی پِیْ ڤَه دِ اِیْگِرْ دَه نَامِینْ و بِڤِی نَاوَایِی خَوه دِخَاپَانْدِنْ.

کَسِیْنْ کُو وِسَا بِکِنْ، دِژیَانَا قِیْ جِیهَانِیْ دَه هَرْ رِسْوَاتِی یه و رُوْژَا قِیَامَتِیْ ژِی بِبَالْ عَذَابِیْ هَرِی دِژْوارْ قَه هُونِیْ بِیْنْ فَگَرَانْدِنْ. خُدِیْ ژِیَا کُو هُونْ دِکِنْ قَتْ نَه بِیْخَبَرَه.

۸۶. اَقِیْنْ هَا، یِیْنْ کُو لِشُونَا ئَاخْرَتِیْ ژِیَانَا دِنْیَایِیْ کِرِینَه، اِیْدِی لِسَرْ وَانْ عَذَابْ سِقِكْ نَابَه و ئَارِیکَارِیَا وَانْ ژِی نَایِیْ کِرِنْ.[۱]

۸۷. صُوْنْدْ بَه؛ مَه کِتِیْبْ دَایَه مُوسَا! مَه پِشْتِی وِی پِیْخَمْبَرْ لِدُوهَفْ شَانْدِنْ. مَه مُعْجِیزَه دَانْ عِیسَایِیْ کُرِیْ مَرْیَمِیْ و مَه بِرِیَا جَانِیْ پَاكْ (جَبْرِیل) ژِی پِشْتْگِرِیَا وِی کِرْ. اَرِیْ مَا اَفْ چه حَالَه؛ چه دَمَا پِیْخَمْبَرَكْ ژِوَه رَه بِیْ کُو نَه لِگُوَرِی دِلِیْ وَه بَه، هُونْ خَوه مَزِنْ دِکِنْ؛ قِیْجَا هِنَکَانْ ژِوَانْ هُونْ اِنکَارْ دِکِنْ و هِنَکَانْ ژِی دِکُژِنْ.

۸۸. (جِهُوِیَانْ ژِتِنَازْ قَه) گُوتِن: "دِلِیْ مَه کَالَانْکِرِیَه (اَمْ تِیْ نَاگِهِنْ)." نَا! بَلْکِی ژِبَرْ کُفْرَا وَانْ خُدِیْ لَعْنَتْ لِوَانْ بَارَانْدِیَه و کِیْمْ ژِوَانْ بَاوَرِیِیْ تِینِنْ.

۸۹. چه دَمَا ژِوَانْ رَه ژِجَمْ خُدِیْ کِتِیبَكْ (قُرْئَانْ) هَاتْ کُو رَاسْتدَرِیْخَا کِتِیبَا بَرْ دَسْتِیْ وَانْ بُو و بَرِیْ ژِی وَانْ لِهَمْبَرِی کَافِرَانْ ئَارِیکَارِی (بِقُرْئَانِیْ) دِخَوسْتِنْ (دَا کُو بِسَرْکَفِنْ)، قِیْجَا؛ چه دَمَا اَوْ کِتِیبَا کُو وَانْ پِیْ دِزَانِی (و نَاسْ دِکِرِنْ) ژِوَانْ رَه هَاتْ،اَوْ اِنْکَارْ کِرِنْ. اِیْدِی لَعْنَتَا خُدِیْ لِوَانْ کَافِرَانْ بَه![۲]

۹۰. و چه تِشْتَکِی پِیسَه یَا کُو خَوه پِیْ فِرُوْتِنَه؛ ژِچَافْنَبَارِی اَوْ وَحْیَا کُو خُدِیْ ژِکَرَمَا خَوه،

---

۱ اَفْ ئَایَتِیْنْ پِیرُوْزْ رَوْشَا جِهُوِیَانْ ئَا عَجِیْبْ و خَتَرْنَاكْ دِدَه نِیشَانْ. بَرِی اِسْلامِیتِیْ لِمَدِینِیْ سِیْ قَبِیلَه جِهُو هَبُون؛ قُورَیزِی، قَینُوقَاع و نَضِرْ بُونْ. هَرْ یَکِی ژِقَانْ، دِگَل هَقَالْبَنْدِیْنْ خَوه یِیْ مُشْرِكْ کُواَوْ ژِی خَزْرَجْ و اَوْسْ بُونْ بِیْنْ دِنْ رَه شَرْدِکِرِنْ؛ هَفْدُو دِکُوژْتِیْنْ و ژِولاتِیْ هَفْ دَرِدخِسْتِنْ. دَمَا یَكْ بَاسِیرِی دِهَاتَه بَرْ دَسْتِیْ وَانْ، قِیْجَا اَوْ دِهْمْبَرِی فِدْیِیْ دَه ئَازَادْ دِکِرِنْ. دَمَا ژِوَانْ رَه دِهَاتَه گُوتِنْ اَفْ چِی یَه؟ هُونْ هَفْ دِکُوژِنْ، ژِولاتِیْ هَفْ دَرْدِخِنْ و پَاشِیْ فِدْیه دِدِنْ و ئَازَادْ دِکِنْ. دِبِیْژِن: مَا اَمْ چه بِکِنْ، اَمْرِیْ خُدِیْ اَفَه.

۲ دِوِیْ دَمَا کُو پِیْخَمْبَرِیْ مَه (س) هَاتِیَه شَانْدِنْ دَه لِعَرَبِستَانِیْ، نَخَاسِم لِدُوْرهِیْلا مَدِینِیْ گَلَكْ جِهُو هَبُونْ. وَانْ ژ عَرَبَانْ رَه دِگُوت؛ دِنِیْزِیكْ دَه پِیْخَمبَرَكْ دِیْ وَرَه شَانْدِنْ. لِیْ وَانْ هِیْفِی دِکِرْ کُو دِیْ ژِجِهُوِیَانْ بِیْ شَانْدِنْ. قِیْجَا دَمَا دِیتِنْ کُو ژِعَرَبَانْ هَاتَه شَانْدِنْ ژِچَافْنَبَارِی ایمَانْ پِیْ نَه ئَانِیْنْ. ژِبَرْ قِیْ یَکِیْ، قُرْئَانْ دِقِیْ دَابَاشِیْ دَه بِیرْ تِینَه کُو وَانْ پِرْ ئَایَتِیْنْ تَوراتِیْ گُوهَرَانْدِنْ و سوْزَا کُو بِخُدِیْ رَه دَابُونْ، نَه ئَانِینَه جِه.

ژ بَنْدَیِیْنْ خَوه ژ یِیْ کُو دِفِیْ رَه هِنَارتِی اِنکَارْ دِکِنْ. قِیْجَا وَانْ غَزَبْ لِسَرْ غَزَبِیْ حَقْ کِرْ و مُحَقَّقْ ژِقَانْ کَافِرَانْ رَه عَذَابَکِی رِسْوَاکَرْ هَیَه.

۹۱. دَمَا ژِوَانْ رَه تِیْ گُوتِنْ: "بِیَا کُو خُدِیْ نَازِلْ کِرِیَه بَاوَرِی بِینِنْ." دِبِیْژِنْ: "اَمْ بِیَا کُو ژِمَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ بَاوَرِی تِینِنْ." اَوْ ژِبِلِی وِیْ، یِیْنْ دِنْ مَانْدَلَه دِکِنْ. حَالْ اَقَه کُو قُرْئَانْ حَقَه، اَوْ رَاسْتدَرِیْخَا یَا بِوَانْ رَه یَه. بِبِیْژَه: اَگَرْ هُونْ بَرَا (بِتَوْرَاتِیْ) بَاوِرْمَنْدْ بُونْ، نَاخُو چِمَا وَه بَرِی نِهَا پِیْخَمْبَرِیْنْ خُدِیْ دِکُشْتِنْ؟!

۹۲. (گَلِی جِهُویَان!) صُوْنْدْ بَه، مُوسَا بِمُعْجِیزَیِیْنْ اَشکَرَه ژِوَه رَه هَاتْ. پَاشِی، دِ پِشتِی وِی (مُوسَا) رَه وَه گُوْلِكْ (ژِخورَه إِلَهْ) گِرتْ و بِقِی نَاوَایِی وَه نَحَقِی لِخَوه کِرْ.[۱]

۹۳. بِینِنْ بِیرَا خَوه، وَخْتَا مَه سُوْزْ ژِوَه وِرْگِرتْ و مَه چِیَایِیْ طُورْ بِسَرْ وَه دَه رَاکِرْ؛ (مَه گُوتْ) یَا مَه دَایَه وَه بِخُورْتِی بِگِرِنْ و گُوهْ بِدِنِیْ. گُوتِنْ: ""مَه گُوْتِنَا تَه قَبُولْ کِرْ و مَه بِجِدِّی گِرتْ." رَوْشْ اَقَه؛ بِسَدَم کُفْرَا وَانْ دِلِیْ وَانْ بِحَزْکِرِنْا گُوْلِکِیْ هَاتِبُو نَافْدَانْ (حَزْکِرِنْا گُوْلِکِیْ دِدِلِیْ وَانْ دَه هَاتِبُو بِجِهْکِرِنْ). (ژِوَانْ رَه) بِبِیْژَه: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاورِمَنْدِنْ قِیْجَا اَفْتَا کُو بَاوَرِیَا وَه لِوَه فَرْمَانْ دِکَه چِقَاسْ خَرَابَه![۲]

---

۱ دِ قِیْ نَایَتِیْ دَه مُعْجِزَه نَه هَاتِنَه بَیَانْکِرِنْ کَا چِنَه. لِیْ بَلِیْ دِ جِهْنَه دِی دَه تَفْصِیلا وَانْ هَاتِیَه کِرِنْ. مِیناكْ: ژ سُورَیِیْ اَعْرَاف نَایَتَا ۱۳۳ یْ « قِیْجَا مَه ژِی بَارَانَکَه دِژْوَارْ، کُلِی، سِیهْ، بَقْ و خُوینْ بِسَرْ وَانْ دَه نَانِینْ کُو اَفْ نِیشَانِیْنْ پِرْ تَخْلِیتِنْ. اِیْدِی دِیسَا ژِی وَانْ خَوه مَزِنْ دِیْرَانْ (و وَانْ بَاوَرِی نَنَانِی) و اَوْ هَرْ مِلَّتَکِی گُنَهْکَارْ بُونْ.» و ژ سُورَیِیْ اَعْرَاف نَایَتَا ۱۰۷-۱۰۸-یْ» قِیْجَا مُوسَا دَارِیْ خُوَه نَافِیْتْ، دِ وِیْ دَمِیْ دَه دَارِیْ وِی اَشْکَرَا بُو زَهَایَکِی مَارَانْ. دَسْتِیْ خُوَه ژِی (ژ پَاخِلا خُوَه) دَرْخِسْتْ، ژ نِشْکَافَه اَوْ ژِی ژ تَمَاشَه کَرَانْ رَه سِپِی و نُورَانِی بُو. « و ژ سُورَیِیْ شُعَرَا نَایَتَا ٦٣یْ « بَرَانْبَرِی قِیْ مَه پَیَامْ دَا مُوسَا، مَه ژِیْرَه گُوتْ: گُوپَالِیْ خُوَه لِبَحْرِیْ بِخَهْ! (چِه دَمَا گُوپَالِیْ خُوَه لِیْ دَا) دِ جِه دَه بُو دُو شَقْ هَرْ شَقَکِی نَافِیْ بُو وَکِی چِیَاکَکِی مَزِنْ.»

۲ دِ نَایَتِیْ دَه (سَمِعْنَا وَ عَصَیْنَا) دَرِبَاسْ بُو. مَه ژِی اَوْ وِسَا مَعْنَی کِرْ "مَه گُوْتِنَا تَه قَبُولْ کِرْ و مَه بِجِدِّی گِرتْ". ژِبَرْ چِه؟ یَكْ: سِیَاقْ و سِبَاقَا آیَتِیْ دِخِوَازَه کُو وِسَا بِیْ وَاتَه کِرِنْ. دِدُوْ: یَیْقَا (عَصَیْنَا) بِوَاتَیَا گِرتِنْ ژِی تِیْ بِکَارْنَانِیْنْ (تَاجُ العَرُوسْ و فَرْهَنگِیْنْ دِنْ). سِیسِیْ: نَایَتَا ٦٣یْ ژْسُورَیِیْ بَقَرَه. چَارْ: نَایَتَا ٤٦-یْ ژْسُورَیِیْ "نِسَاءْ: " "قِسْمَكْ ژِجهُویَانْ بِیْژَیَانْ تَحْرِیفْ دِکِنْ (وَاتَیَا وَانْ دُگُوهَرِینِنْ)، دِبِیْژِنْ: سَمِعْنَا وَ

٩٤. (ژ وَانْ رَه) بِیژَه: "اَگَرْ ئَاخْرَتْ (بِهِشْتْ) لِجَمْ خُدِێ ژ بُوْ وَه تَنِێ بَه؛ نَه ژ بُوْ مِرُوْڤِێنْ دِنْ بَه، نَاخَو دَه مِرِنِێ بِخَوازِنْ اَگَرْ بَرَا هُونْ رَاسْتْ دِبِێژِنْ."

٩٥. بِرَاسْتِی ژِبَرْ گُونَهِێنْ کُو بَرِێ بِدَسْتِێ خَوه کِرِنْ اَوِێ قَه مِرِنِێ نَخَوازِنْ. خُدِێ بِظَالِمَانْ دِزَانَه.

٩٦. صُوْنْدْ بَه؛ تُو (هَیْ مُحَمَّد) دِێ بِزَانِی کُو جِهُو ژِهَرْ کَسِی و ژِوَانِێنْ کُو (ژِخُدِێ رَه) شَرِیکَانْ چِێدِکِنْ ژِی لِسَرْ ژِیَانَا ڤِێ دِنْیَایِێ بِێهِترْ بِرِژْدِنْ. هَرْ یَکْ ژ وَانْ (جِهُوِیَانْ) دِخَوازَه کُو هَزَارْ سَالِی بِژِی. رَوْشْ اَڤَه؛ ژِیَانَا (هَزَارْ سَالِی) تُو کَسِی ژِعَذَابِێ خُدِێ دُورْ نَاکَه. خُدِێ، بِکَارِێنْ کُو اَوْ دِکِنْ بِینَرَه.

٩٧. (یَا مُحَمَّد!) بِیژَه: چه کَسِێ کُو دِژمِنِێ جِبْرِیلْ بَه، ڤِێجَا بِرَاسْتِی جِبْرِیلْ بِدَسْتُورَا خُدِێ قُرْئَانْ نَازِلِی سَرْ دِلِێ تَه کِرِیَه کُو اَوْ رَاسْتدَرِێخَا کِتِێبِێنْ بَرِیَا خَوه یَه و ژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ رِێبَرْ و مِزْگِینَه.

٩٨. کِی دِژْمِنِێ خُدِێ، مَلائِیکَتْ و پِێخَمْبَرِێنْ وِی بَه و دِژمِنِێ جِبْرِیلْ و مِیکَالْ بَه، بِێگُمَانْ خُدِێ ژِی دِژْمِنِێ کَافِرَانَه.

٩٩. بِرَاسْتِی مَه ئَایَتِێنْ اَشْکَرَاکَرْ ژ بُوْ تَه هِنَارْتِنْ و ژ یِێنْ فَاسِقْ یِێ ڤَه تُو کَسْ وَانْ اِنْکَارْ نَاکَه.

١٠٠. اَرِێ هَرْ جَارَکَه کُو وَانْ پَیْمَانَکْ دَانْ، هِنَکْ ژِوَانْ وِێ پَیْمَانِێ دِسَرْ گُوهِێ خَوه رَه دَافِێژِنْ، بَلْکِی پِرِێنْ وَانْ بَاوَرِی نَایِینْ.

١٠١. چه دَمَا ژِجَمْ خُدِێ پِێخَمبَرَکْ ژ وَانْ رَه هَاتِیَه کُو رَاسْتدَرِێخَا کِتِێبَا لِبَرْ دَسْتِێ وَانْ بُو

عَصَیْنَا، «وَاسْمَعْ غَیْرَ مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا..»اَڤْ آیَتْ دِدَه فِیرْکِرِنْ کُو "عَصَیْنَا، غَیْرَ مُسْمَعٍ و رَاعِنَا" ژِوَانْ پَیڤِێنْ کُو بِدُو وَاتَیِێنْ کُو دِژِی هَڤْنْ تِێنَه وَاتَبَرْکِرِنْ.

(کُو اَوْ ژِنكْ خُدێ یَه)؛ کۆمَكْ ژِیێنْ اَهْلِی کِتَابْ، هَرْ وکِی کُو نِزَانِنْ، کِتِیبَا خُدێ دَافِێتِنْ پِشْتْ گُوهِێ خَوه و دَڤْ ژێ بَردِدَانْ.[1]

۱۰۲. وَانْ (جِهُویَانْ) دَرْبَارِێ حُوکِمْدَارِیَا سُلَیْمَانْ دَه دَانَه دُوڤْ یَا کُو شَیْطَانْ دِبُونْ پَیْرَوِێ وِێ. رَوْشْ اَڤَه؛ سُلَیْمَانْ کَافِرْ نَبُوبُو، لِێ بَلِێ شَیْطَانْ کَافِرْ بُوبُون؛ خَلْكْ فِێرِی سِیْرْبَازِیِێ دِکِرِنْ و دَانَه دُوڤْ یَا کُو لِبَابِلِێ لِسَرْ دُو مِلْیَاکَتَان؛ هَارُوتْ و مَارُوتْ دَه هَاتِبُو خَوارِێ. حَالْ اَڤَه کُو هَرْدُویَانْ (هَارُوتْ و مَارُوتْ) کَسْ فِێرِی سِیْرْبَازِیِێ نَدِکِرِنْ حَیَانِی نَگُوتَا: "اَمْ بِخَوه اِمْتِیحَانِنْ؛" اِیْدِی (بِفِێرْبُونَا سِیْرِێ) هُونْ کَافِرْ نَبِنْ". ڤِێجَا ژِهَرْدُیَانْ یَا کُو پِێ ژِنْ و مِێرْ ژِ هَڤْ فَدِقَتَانْدِنْ فِێرْ دِبُونْ.اَوْ سِیْرْبَازْ اَگَرْ کُو نَه بِدَسْتُورَا خُدێ (و تَقدِیرَا وِی) بَه نِکَارِنْ بِتُو ئَاوَایِی زَرَارِێ بِدِنْ خَلْکِێ. اَوْ، یَا کُو زِیَانِێ دِدَه وَانْ و بِکِیْرِی وَانْ نَایِێ فِێرْ دِبُونْ. بِرَاسْتِی وَانْ دِزَانِبُو کَسِێ کُو اَوْ بِکِرَا، دِ ئَاخْرَتِێ دَه ژِێ رَه تُو پَارْ تُونَه یَه. یَا کُو خَوه پِێ فِرُوْتِنَه چِقَاسْ پِیسَه! اَگَرْ کُو زَانِبُونَا (اَوِێ خَوه فِێرِی سِیْرِێ نَکِرِبَانَا)!

۱۰۳. اَگَرْ وَانْ (جِهُویَانْ) اِیمَانْ بِئَانِیَا و (ژِسِحْرِێ) خَوه پَارَاسْتِبُونَا اَوِێ ژِ نِكْ خُدێ فَه بِیَادَاشَا هَرِی بَاشْ بِهَاتَانَا پَادَاشْکِرِنْ. اَگَرْ کُو زَانِبُونَا (دِێ خَوه ژِ فِێرْکِرِنَا سِیْرِێ دُورْ بِگِرْتَانَا).

---

۱ بِقَاسِی کُو ژِقَانْ ئَایَتِیْنْ پِیرُوْزْ تِێ زَانِینْ، جِهُو دِنَاڤَا خَوه دَه چَارْ بَشِنْ.
یَکَمْ: اَوِێنْ کُو بَاوَرِیِێ بِتَورَاتِێ تِینِنْ و حُکمِێنْ وِێ تَتِبِیقْ دِکِنْ.اَوْ بِرْ هِنْدِکِنْ.
دُویَمْ: اَوِێنْ کُو لِسَرْ عَهْدْ و سُوْزَا خَوه نَمَانَه و نَقَنْجِی کِرِنَه، مَبَسْتْ ژِئَایَتِێ ژِی اَوْنْ.
سِیِیَمْ: اَوِێنْ کُو نَزَانِنْ و نِزَانِنْ کَا چِه دِکِنْ.
چَارَمْ: اَوِێنْ کُو زَنْدِیقِنْ، وکِی کُو بِتَوْرَاتِێ عَمَلْ دِکِنْ خَوه نِیشَانْ دِدِنْ، لِێ بِعَکْسَا وِێ دِکِنْ. یَعْنِی، دِلِێ وَانْ و دَڤِێ وَانْ یَكْ تِشْتِی نَابِێژَه.

١٠٤. گَلی بَاورْمَنْدَانْ! (ژ پێخَمْبَرْرَه) نَبێژِنْ رَاعِنَا؛ بِێژِنْ: اُنْظُرْنَا، بِگُوتِنَا خُدِێ بِکِنْ، تَقَرْ ژ بُوْ کَافِرَانْ عَذَابَکِی دِژْوارْ هَیَه.[١]

١٠٥. نَه اَوْ کَافِرِێنْ خُدَانْکِتِێبْ و نَه ژِی یِێنْ مُشْرِکْ،اَوْ نَاخَوازِنْ کُو هِیچْ قَنْجِیَکْ ژ جَمْ خُدَایِێ وَه بِسَرْ وَه دَه بِێ. خُدِێ کِێ بِڤِێ ژ دِلوْقَانِیَا خَوه رَه تَرْخَانْ دِکَه. بِرَاسْتِی خُدِێ خَودِیِێ قَنْجِیَا مَزِنَه.

١٠٦. اَمْ تُو ئَایَتِێ حَیَانِی کُو اَمْ یَکَه ژ وِێ چِێتِرْ یَانْ ژِی یَکَه مِینَا وِێ نَبِینِنْ، اَمْ حُکْمِێ وِێ ئَایَتِێ ژ رَوَاجِێ رَانَاکِنْ و اَمْ وِێ نَادِنَه ژِبِیرْکِرِنْ. مَا تُو نِزَانِی کُو بِرَاسْتِی خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.[٢]

١٠٧. مَا تُو نِزَانِی کُو (حُکْمْ و ایدَارَیَا) عَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ هَرْ ژ خُدِێ رَه یه. ژ خُدِێ پِێ ڤَه ژ بُوْ وَه نَه دُوْسْت و پِشتَڤَانْ نَه ژِی ئَاریکَارَکْ هَیَه.

١٠٨. یَانْ ژِی، کَا چَاوَا بَرِیَا وَه پِرْسْ ژ مُوسَا دِهَاتَه کِرِنْ، مَا هُونْ ژِی دِخَوازِنْ ژ پِێخَمْبَرِێ خَوه پِرسَانْ بِکِنْ؟ چه کَسِێ ایمَانِێ بِدَه بِکُفْرِێ، بِرَاسْتِی وِی رِێکَا رَاسْتْ وِنْدَا کِرِیَه.[٣]

---

١ دَمَا پِێخَمْبَرْ (س) وَعْظَکْ لِصَحَابِیِێنْ خَوه دِکِرْ، ژِێ رَه دِگُوتِن: «رَاعِنَا»یَعْنِی خَوه لَمَه بِگِرَه. لِێ بَلِێ اَفْ کَلِیمَیَا «رَاعِنَا»دِزِمَانِێ جِهُویَانْ دَه بِمَعنَیَکَه کِرِیَتْ بِکَارْ دِهَاتْ. گَافَا کُو جِهُویَانْ اَفْ گُوتِنَا مُسلْمَانَانْ بِهِیسْتِنْ وَانْ ژِی

بـ "رَاعِنَا" یَا کُو بِوِێ وَاتِێ بُو بِێخمْبَرِێ مَه رَه دِبِێقِنْ. ژ بَرْ ڤِێ یَکِێ خُدِێ کَلِیمَیَا»رَاعِنَا»لِبَاورْمَنْدَانْ قَدَخَه کِرْ و ژ وَانْ رَه گُوتْ: دِشُونَا 'رَاعِنَا' دَه هُونْ «اُنْظُرْنَا»یَا کُو بِمَعْنَی لَزْ مَکه؛ لِهِێڤِیَا مَه بِسَکِنَه، بِکَارْ بِینِنْ. بِڤِێ یَکِێ جِهُو ژِی دِێ نِکَارِنْ لِهَمْبَرْ پِێخمْبَرْ ڤِێ پَێڤِێ بِکَارْبِینِنْ.

٢ نَسِخْ، دِفَرْهَنگِێ دَه بِمَعْنَا رَاکِرِنْ و ژِێبِرِنْ تِێ. عَرَبْ دِبِێژِنْ:"نَسَخَتِ الشمسُ الظلَّ" "تَاڤِێ سِی رَاکِرْ و بِرْ." هَرْ وَهَا بِمعنَا فَگُوَهَاستِنَا ژ جِهَکِی بِبَالْ جِهَکِی دِیترْ فَه یَه. وکْ نُومُونَه:»نَسَخْتُ الکتَابَ»مِنْ ژ کِتِێبَکِی تِشتِێنْ تِێ دَه فَگُوَهَاسْتِنْ کِتِێبَکَه دِنْ. نَسخْ، دِنَافْلِێکَا شَرْعِی دَه رَاکِرِنَا حُکْمَکِی شَرْعِی ژ رَوَاجِێ یَه یَانْ گُوَهَرَانْدِنَا حُکمَکِی بِیَکِی دِنَه. بِکُرْتِی مِرُوْف دِکَارَه وَهَا بِێژَه: "رَاکِرِنَا حُکْمَکِی شَرْعِی بِدَلِیلَکَه شَرْعِی یَه."

٣ دِ ڤِێ ئَایَتِێ دَه نَه هَاتِیَه گُوتِنْ کَا جِهُویَانْ ژ مُوسَا چه خَوسْتِنَه. ژ سُورَه‌یِێ نِیسَا ئَایَتَا ١٥٣ێ تِشْتَا جِهُویَانْ ژ مُوسَا خُوَه‌سْتِیَه ژ مَه رَه وِهَا اَشْکَرَا دِکَه. مِینَاکْ: «(یَا مُحَمَّدْ!) اَهلِی کِتِێبْ ژ تَه دِخَوازِنْ کُو

١٠٩. گَلَكْ ژ یێنْ اَهْلِی كِتێبْ (جهُو و فِلَهْ) پشْتِی كُو حَقْ ژ وَانْ رَه بتَامِی اَشْكَرَه دبَه ژِی، ژ چَافْنَبَارِیَا خَوه دخوَازِنْ وَه ژ بَاوَرِیَا وَه فَگَرِینْ و وَه بِینْ سَرْ كُفْرِیْ. ڤِیْجَا دِ وَانْ دَرباَسْ بِینْ و چَافِێ خَوه ژوَانْ بِگَرِنْ، حَیَانِی كُو خُدِیْ فَرمَانَا خَوه بِشِینَه. بِێگُمَانْ خُدِیْ لِسَرْ هَرْ تشْتِی قَادِرَه.

١١٠. بِرَنْگِیْ پِێدِڤِی نمِێژْ بِكِنْ، زَكَاتِیْ بِدِنْ و هُونْ چه خِێرِیْ ژ بُو خَوه لِپِێشِیَا خَوه بِشِینِنْ (ئَاخْرَتِیْ)، تَقَزْ هُونِیْ بِیْ كِیَاسِی وِیْ لِنِكْ خُدِیْ بِبِینِنْ. بِێگُمَانْ خُدِیْ بِكَارِێنْ كُو هُونْ دِكِنْ بِینَرَه.

١١١. (یِێنْ اَهْلِی كِتَابْ) گُوتِن: "ژ بِلِی كَسِێنْ كُو جهُو یَانْ ژِی فِلَهْ بِنْ تُو كَسْ دِیْ نَچه بِهِشْتِیْ. اَڤْ گُوتِنَا هَانِیْ خَوزِیِێنْ وَانَه. (ژوَانْ رَه) بِبِێژَه: "دَ كَا دَلِیلَا خَوه بِینِنْ اَگَرْ بَرَا هُونْ رَاسْتْ دِبِێژِنْ."

١١٢. نَخِێرْ، یَا اَوْ دِبِێژِنْ نَه وِسَانَه! كِی بَرِیْ خَوه بدَه خُدِیْ و اَوْ قَنْجِیكَارْ بَه، ڤِیْجَا مُحَقَقْ خِێرَا وِی لِجَمْ خُدَایِیْ وِی یَه ؛ نَه طِرسْ لِسَرْ وَانْ هَیَه نَه ژِی اَوْ غَمْگِینْ دِبِنْ.

١١٣. جهُوِیَانْ دِگُوتْ: "فِلَهْ نَه لِسَرْ تُو دِینِی نَه. فِلَهانْ ژِی گُوتْ: "جهُو نَه لِسَرْ تُو دِینِی نَه." حَالْ اَڤَه كُو هَرْدُوِیَانْ ژِی كِتِێبْ دِخَونْدِنْ. هَرْ وَهَا اَوِیْنْ كُو زَانِینَا وَانْ (بِكِتِێبِیْ) نَبُو ژِی مِینَا گُوتِنَا وَانْ دِگُوتِنْ. اِیْدِی خُدِیْ لِسَرْ یَا كُو لِهَڤْ نَدِكِرِنْ دِیْ رُوْژَا قِیَامَتِیْ دِ نَاڤبَرَا وَانْ دَه فَرمَانْ بِكَه (وِیْ وَانْ ژ هَڤْ صَافِی بِكَه).

١١٤. مَا ژ وِی كَسِیْ كُو نَاهِێلَه دِمزْگَفتِێنْ خُودِیْ دَه نَاڤِیْ وِی بِێتَه هِلدَانْ و اَوِیْ كُو ژ بُو وِێرَانْكِرِنَا مزْگَفْتَانْ دِخبِتَه ظَالِمْترْ كِی هَیَه؟ اَڤِیْنْ هَا، حَقِیْ وَانْ اَوَه كُو بِیْ طِرسْ نِكَارِبِنْ بِكَفِنَه مزْگَفتَانْ! ژ بُو وَانْ لِدِنْیَایِیْ رِسْوَایِی و لِئَاخْرَتِیْ ژِی عَذَابَكِی مَزِنْ هَیَه.

تُو ژ ئَاسِیَانَانْ كِتِێبَكِیْ ژ وَانْ رَه دَاخِی خُوَارِیْ. بِێگُمَانْ وَانْ ژ مُوسَا تِشْتَكِی هِیْ ژ ڤِیْ مَزِنْتِرْ خُوَەسْتْبُونْ. ڤِیْجَا گُوتِنْ: «خُدِیْ اَشْكَرَا نِیشَانِی مَه بدَه».

١١٥. رُوْژْهِلاتْ و رُوْژْئَاڤَا مِلْكِێ خُدِێ نَه. ڤِێجَا (د نِمِێژِێ دَه) چه جِهِێ هُونْ بَرِێ خَوه بِدِنِێ اَوْ قِبْلَه يه (اَوَا كُو خُدِێ اَمْرِێ وَه پِێ كِرِيَه). بِێگُومَانْ خُدِێ قَنْجِيفِرَهَه، زَانَا يَه.

١١٦. (جِهُو، فِلَهُ و مِشْرِكَانْ) گُوْتِن: "خُدِێ ژ خَوه رَه زَارُوْ گِرتِنَه." حَاشَا! خُدِێ ژ وَانْ تِشتَانْ پَاكْ و مُونَزَّهَه. بَلْكِى چه تِشْتِێنْ لِعَرْدْ و ئَاسِيمَانَانْ هَنَه هَرْ يِێنْ وِى نَه، هَمُو لِبَرْ فَرمَانَا وى سَكِنَانْدِى نَه.

١١٧. خُدِێ خَالِقِێ عَرْدْ و ئَاسِيمَانَانَه؛ دَمَا اَوْ بِڤِێ تِشْتَكِى بِخُلِقِينَه، تَنِێ ژِێ رَه دِبِێژَه: چِێبِه، اَوْ ژِى چِێدِبَه.

١١٨. اَوِێنْ كُو زَانِينَا وَانْ (بِكِتِێبِێ) نَبُو دِگُوْتِنْ: "مَا چِمَا خُدِێ بِمَه رَه نَاپِێڤَه، يَانْ ژِى مُوعْجِيزَيَكِێ (لِسَرْ پِێخَمبَرِيَا تَه) ژ مَه رَه نَابِينَه." هَرْ وِهَا يِێنْ بَرِيَا وَانْ ژِى مِينَا پَێڤَا وَانْ دِگُوْتِنْ. دِلِێ وَانْ مِينَا هَڤْنْ. بِێگُمَانْ مَه ژ بُوْ جِڤَاتَكَه كُو بَاوِرْ دِكَه، ئَايَتِێنْ خَوه اَشْكَرَه كِرِنَه.

١١٩. بِێگُمَانْ مَه تُو بِحَقِيِێ (بِدَلِيلُ و مُعْجِيزَه) شَانْدْ كُو تُو مِزْگِينْبَرُ و هِشْيَارْكَرِ و تُو ژ دُوْژَهِيَانْ دِێ نَه بَرْپِرسِيَارْ بِى.

١٢٠. نَه جِهُو نَه ژِى فِلَهْ حَيَانِى تُو نَدِى پَێ دِينِێ وَانْ اَوْ قَتْ ژ تَه قَايِيلْ نَابِنْ. بِێژَه: "بِێگُمَانْ رِێبَرِيَا رَاسْتْ تَنِێ رِێبَرِيَا خُدِێ يَه." پِشْتِى زَانِينَا كُو ژ تَه رَه هَاتِيَه ؛ اَگَرْ تُو بِدِى پَێ هَوَسِێنْ وَانْ، صُوْنْدْ بَه؛ لِهَمْبَرْ خُدِێ ژ بُوْ تَه نَه خَودِى و پِشْتَڤَانَكْ، نَه ژِى ئَارِيكَارَكْ هَيَه.

١٢١. اَوِێنْ كُو مَه كِتِێبْ دَايه وَانْ و بِدُرِسْتِى وِێ دِخُوِينْ، هَا اَوْ بَاوَرِيِێ پِێ تِينْ. چه كَسِێ وِێ اِنْكَارْ بِكَه، ڤِێجَا يِێنْ دِ زِيَانِێ دَه اَوْ بِخَوه نَه.

١٢٢. گَلِى زَارُوِيِێنْ اِسرَائِيلْ! اَوْ قَنْجِى و كَرَمَا كُو مِنْ لِوَه كِرِيَه بِينْ بِيرَا خَوه. بِێگُمَانْ مِنْ هُونْ دِسَرْ خَلْكِێ (دَمَا وَه) رَه گِرتبُو.

١٢٣. خَوه ژِ تَنْگَزَارِیَا رُوْژَکَه وِسَا بِپَارِیْزِنْ کُو تِێ دَه چُو کَسْ مَنْفَعَتَکِێ نَادَه تُو کَسِی، ژِ بَرْ تُو کَسِی فَه گَرَوْ نَایِێ قَبُولْکِرِنْ، مَهْدَرِی ژِ بُوْ تُو کَسِی فَیْدِێ نَادَه و ژِ بُوْ تُو کَسِی ئَاریکَارِی نَایِێ کِرِنْ.

١٢٤. بِێنِنْ بِیرَا خَوه؛ دَمَا خُدِێ، اِبرَاهِیمْ بِچَنْدْ گُوْتِنَانْ اِمْتِحَانْ کِرْ. قِیْجَا اِبْرَاهِیمْ دِجِهْ دَه اَوْ گُوْتِنْ بِکَارْ ئَانِینْ. (خُدِێ) گُوْتْ: "بِێگُمَانْ اَزِێ تَه ژِ بُوْ مِرُوْقَانْ بِکِمْ رِێبَرْ (و پِێشَوَا)." (اِبرَاهِیمْ) گُوْتْ: "(خُدَایِێ مِنْ!) ژِ زُرِیَّتَا مِنْ ژِی." خُدِێ گُوْتْ: "سۆزَا مِنْ (ب رِێهْبَرِییِێ) نَاگِهِیژَه ستَمْکَارَانْ.

١٢٥. دَمَا مَه کَعْبَه ژِ مِرُوْقَانْ رَه گَرَانْدْ جِهِێ لِێقَگَرِینْ و لِهَفْکُوْمْبُونِێ و مَه اَوْ گَرَانْدْ اِیْمنَاهِی و اَوْلَگهِی؛ مَه ژِ مِرُوْقَانْ رَه گُوْتْ: "هُونْ ژِی مَقَامِێ اِبرَاهِیمْ ژِ خَوه رَه بِکِنْ عِبَادَتْگَهْ. مَه فَرْمَانْ لِاِبرَاهِیمْ و اِسمَاعِیلْ کِرْ کُو هُونِێ مَالا مِنْ ژِ بُوْ طَوَافْکَارَانْ، اِعْتِکَافکَارَانْ، رُکُوعْکَارَانْ و سِجُودْکَارَانْ پَاقِژْ بِکِنْ."[١]

١٢٦. وِێ دَمَا اِبرَاهِیمْ گُوْتْ: "خُدَایِێ مِنْ! ڤِێ دَرِێ بِکَه بَاژَارَکِی ئَارَامْ و اِیْمِنْ، نِشْتَجهِیْنْ وِێ ژِی اَوِێنْ کُو بِخُدِێ و رُوْژَا ئَاخرَتِێ بَاوَرِی ئَانِینْ بِتَخْلِیتِیْنْ فِیْکِیَانْ رِزْقْدَارْ بِکَه." خُدِێ گُوْتْ: "چه کَسِێ کَافِرْ بِبَه اَزِێ لِدِنْیَایِێ رِزْقِێ وِی بِدِمِێ و دَمَکَه کُورْتْ وِی پِێ بِچِیْژِینِمْ، پَاشِێ (بِسَدَمْ کَافِرِیَا وِی) اَزِێ وِی بِکِیْشِم اَزَارَا اِیْگِرْ."اَوْ چه پِیسْ وَارَه!

١٢٧. بِێنِنْ بِیرَا خَوه؛ دَمَا اِبْرَاهِیمْ و اِسْمَاعِیلْ هِیمِیْنْ بَیْتِێ بِلِنْدْ کِرِنْ (و گُوْتِنْ:) "خُدَایِێ مَه! ژِ مَه قَبُولْ بِکَه، بِێگُمَانْ هَرْ تُو یِی، یِێ بِهِیزَرْ یِێ زَانَا."

١٢٨. "خُدَایِێ مَه! مَه هَرْدُویَانْ ژِ بُوْ خَوه رَادَسْتْ بِکَه و ژِ زُورِیَتَا مَه اُمَتَکَه مُسلْمَانْ

---

١ دِ ئَایَتِێ دَه "مَقَامِێ اِبرَاهِیمْ" دَربَاسْ بُو. مَقَامِێ اِبرَاهِیمْ، چقَاسْ جهِێ کُو اِبرَاهِیمْ لِێ رَاوسْتِیَا یه کُو اَوْ تَفکِێ مَشَاعِرَانَه. مِینَا طَوافِێ، سَعْیِێ، سَکْنَا عَرَفَاتِێ، سَکْنَا مُوزْدَلِفِێ، جَمَرَاتْ، قربَانْ و بِێنْ مِینَا فَانْ ژِ مَنَاسِکِیْنْ حَجِّێ.

دَرینَه، رِێ و نِیشَانێنْ حَجِێ نِیشَانِی مَه بِدَه و تُوبَیَا مَه قَبُولْ بِکَه. بِێگُمَانْ هَرْ تُو یِی یِێ تُوبَه پَژِیرْ یِێ دِلُوڤَانْ.“

١٢٩. ”خُدَایِێ مَه! ژِزَارُوِیێنْ مَه رَه پِێخَمْبَرَکِی ژِنَاڤْ وَانْ بِشِینَه کُو ئَایَتِێنْ تَه ژِوَانْ رَه بِخُونَه، وَانْ فِێرِی کِتِێبْ و حِکمَتِێ بِکَه و وَانْ (ژِ گُنَهْ و شِرْکِێ) پَاقِژْ بِکَه. بِێگُمَانْ هَرْ تُو یِی یِێ عَزِیزْ یِێ حَکِیمْ.[١]

١٣٠. مَا ژِ یِێ ئَاقِلْسِڤْ یِێ ڤَه کِی بَرِێ خَوه ژِ دِینِێ اِبْرَاهِیمْ قَدگَرِینَه؟ صُوْنْدْ بَه؛ مَه اَوْ لِجِیهَانِێ (ب پِێخَمْبَرِی) بِژَارْتِیَه و بِێگُمَانْ اَوْ دِ ئَاخرَتِێ دَه ژِی نَقَزْ ژِ یِێنْ هَاڤْلْدَارْ و یِێنْ بِکِێرهَاتِیَه یَه.

١٣١. دَمَا خُدَایِێ وِی ژِێ رَه گُوتْ: ”مُسلْمَانْ بِبَه !“ گُوتْ: ”اَزْ رَادَسْتِی بَرْ فَرْمَانَا خُدَایِێ عالَمِێ بُومْ“.

١٣٢. اِبْرَاهِیمْ وَصِیَتَا دِینِێ حَقْ لِزَارُوْکِێنْ خَوه کِرْ و یَعْقُوبْ ژِی (گُوتْ؛) ”اَیْ زَارُوْکِێنْ مِنْ! بِێگُمَانْ خُدِێ اَڤْ دِینْ (اِسْلَامْ) ژِ بُوْ وَه هِلْبِژارْتِیَه. نَاخُو لِسَرِێ بِژِینْ و لِسَرِێ بِمِرِنْ.“

١٣٣. یَانْ ژِی مَا هُونْ دِ دَمَا مِرنَا یَعْقُوبْ دَه لِجَمْ وِی حَازِرْ بُونْ؛ دَمَا ژِ زَارُوْکِێنْ خَوه رَه گُوتْ: ”هُونِێ پِشْتِی مِنْ ژِ کِێ رَه عِبَادَتِێ بِکِنْ؟“ گُوتِن: ”اَمِێ ژِ خُدَایِێ تَه رَه و ژِ خُدَایِێ بَاڤْ و بَاپِیرِیْنْ تَه اِبرَاهِیمْ، اِسْمَاعِیلْ و اِسحَاقْ رَه عِبَادَتِێ بِکِنْ کُو اَوْ خُدَایَکِی بِتَنِێ یَه و اَمْ ژِێ رَه بَردَسْتِنْ.

---

١ عَزِیز:اَوِێ کُو تَفَکِێ وَاتِیِێنْ سَرْدَسْتِیِێ ژِێ رَه نَه. سَرْدَسْتِیَا قُوَّتِێ؛ قِیْجَا یِێ وِی تِیکْ بِبَه تُونَه. سَرْدَسْتِیَا نَهِیْلانِێ؛ اَوْ قَطْ نَه حَوْجِیِێ تُو کَسِی یَه . سَرْدَسْتِیَا تِیکبِرِنْ و سَرْکَفْتِنِێ؛ نَاخُو بِێ دَسْتُورَا وِی تُو تِشْتْ خَوه نَالَقِینَه. مَه دِ ئَایَتِێ دَه بِـ ”سَرکَفتِی و دَسْتَهلاتْ“ مَعنَی کِرِیَه.

حَکِیم:اَوِێ کُو هَرْ تِشْتِی دِجِهِێ وِێ دَه دَاتِینِێ و دِ تَدبِیرَا وِی دَه تُو کِیمَاسِی و شَمِتَانِدِنْ تُونَه یَه. دِ ئَایَتَانْ دَه مَه بِـ ”کَارِبنَجِه“ی مَعنَی کِرِیَه.

١٣٤. (گَلی جِهُویَانْ!)اَوْ اُمَّتَكْ بُونْ، هَاتِنْ و چُونْ. یَا كُو وَانْ بِدَسْتْ خِسْتِیَه ژِ وَانْ رَه یَه و یَا كُو وَه بِدَسْتْ خِسْتِیَه ژِ وَه رَه یَه. هُونْ ژِ یَا كُو وَانْ كِرِیَه نَه بَرْپِرْسِیَارِنْ.

١٣٥. (جِهُو و فِلَهَانْ ژِ مُسِلْمَانَانْ رَه) گُوتِن: "بِبِنْ جِهُو یَانْ ژِی بِبِنْ فِلَهْ، هِنْگِی هُونِێ بِسَرْ رِیَا رَاسْتْ فَه بِبِنْ." بِێژَه: "نَخِێرْ، وِسَا نِینَه، بَلْكِی اَمِێ بِدِنْ پَێ دِینِێ اِبْرَاهِیمْ كُو اَوْ ژِ بَاوَرِییِنْ غَلَتْ پَارَاسْتِی بُو و اَوْ نَه ژِ مُشْرِكَانْ بُو."

١٣٦. بِێژِن: "مَه بِخُدِێ و بِیَا كُو ژِ مَه رَه هَاتِیَه ، بِیَا كُو ژِ ابرَاهِیمْ، اِسْمَاعِیلْ، اِسْحَاقْ، یَعْقُوبْ و نَقِیِینْ وِی رَه و بِیَا كُو ژِ مُوسَا و عِیسَا رَه و بِیَا كُو ژِ پِێخَمْبَرِێنْ دِنْ رَه، ژِ نِكْ خُدَایِێ وَانْ هَاتِیَه شَانْدِنْ بَاوَرِی ثَانِیَه. اَمْ تُو فَرْقِێ نَائِێخِنْ ثَافْبَرَا یَكِێ ژِ وَانْ و اَمْ تَنِێ رَادَسْتِی بَرْ فَرْمَانَا خُدِێ بُونَه."

١٣٧. اَگَرْ اَوْ (اَهْلِی كِتِێبْ) مِینَا وَه (بِتَفَكِێ پِێخَمْبَرَانْ) بَاوَرِیِێ بِینِنْ، ڤِێجَا بِرَاسْتِی اَوْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتِنْ. نَا ! اَگَرْ اَوْ بَرِێ خَوه بِگُوهَرِینِنْ،اَوْ هَرْ دِ رِێشَاشِیِێ دَه نَه. اِێدِی خُدِێ لِهَمْبَرْ وَانْ بَسِی تَه یَه. هَرْ اَوَه، یِێ بِهِیزَرْ یِێ زَانَا.

١٣٨. خَوه بِدِینِێ خُدِێ بِرَنگِینِنْ (بِاِسْلامِێ بِگِرِنْ دَا هُونْ بِرَنْگُ و نِیشَانِێنْ اِسْلامِێ بِێنْ نَاسْكِرِنْ). مَا ژِ دِینِێ خُدِێ (نِیشَانْ و رَنگِێنْ خُدَا) چِێتِرْ و خُوشكِترْ چه هَیَه؟ اَمْ هَرْ ژِێ رَه عِبَادَتِێ دِكِنْ.

١٣٩. (یَا مُحَمَّدْ!) بِێژَه: "مَا هُونْ دَرْبَارِێ خُدِێ دَه بِمَه رَه دِكَفْنْ نِیقَاشِێ؟ حَالْ اَفَه كُو اَوْ هَمْ پَرْوَرْدَگَارِێ مَه هَمْ ژِی پَرْوَدَگَارِێ وَه یَه. (جَزَایِێ) یَا كُو اَمْ دِكِنْ ژِ مَه رَه یَه و (جَزَایِێ) یَا كُو هُونْ دِكِنْ ژِ وَه رَه یَه. رَوْشْ اَفَه: اَمْ بَسْ ژِ بُو خُدِێ عِبَادَتِێ دِكِنْ و هَڤْپِشْكَانْ ژِێ رَه چِێنَاكِنْ.

١٤٠. (گَلی یِێنْ اَهْلِی كِتِێبْ!) "مَا هُونْ بِرَاسْتِی دِبِێژِنْ كُو اِبْرَاهِیمْ، اِسْمَاعِیلْ، اِسْحَاقْ، یَعْقُوبْ و نَقِیِینْ وَانْ جِهُو یَانْ ژِی فِلَهْ بُونْ؟ بِێژَه: "مَا هُونْ بِێهْتِرْ دزَانِنْ ئَانْ ژِی

خُدِیْ؟ مَا ژ وِی کَسِیْ کُو شَاهِدِیَا (رَاسْتِی) یَا لِنِكْ خَوه قَدِشِیْرَه ظَالِمترْ کِی هَیَه؟ مُحَقَقْ خُدِیْ ژ یَا کُو هُونْ دِکِنْ نَه بِیْخَبَرَه.

۱٤۱. اَوْ اُمَّتَكْ بُونْ، هَاتِنْ و چُونْ. یَا کُو وَانْ بِدَسْتْ خِسْتِیَه ژوَانْ رَه یَه و یَا کُو وَه بِدَسْتْ خِسْتِیَه ژ وَه رَه یَه و ژ یَا کُو وَانْ کِرِیَه هُونْ نَه بَرْپِرْسِیَارِنْ.

۱٤۲. ژ مِرُوْقَانْ یِیْنْ نَفَامْ وِیْ بِیْژِنْ: "مَا چِه تِشْتِی بَرِیْ وَانْ ژ قِبْلَیَا وَانْ دَاگَرَانْدْ اَوَا کُو بَرِیْ اَوْ لِسَرِیْ بُونْ؟ بِیْژَه: "رُوْژْهِلَاتْ و رُوْژَافَا (هَرْدُ) مِلْکِیْ خُدِیْ نَه، یِیْ بِقِیْ بَرِیْ وِی دِدَه بَالْ رِیَا رَاسْتْ فَه."[۱]

۱٤۳. هَرْ وِهَا مَه هُونْ کِرِنْ اُمَتَکَه وَسَطْ (عَادِلْ) دَا کُو هُونْ لِسَرْ مِرُوْقَانْ بِبِنْ شَاهِدْ و بِیْخَمْبَرْ ژی لِسَرْ وَه بِبَه شَاهِدْ. مَه اَوَا کُو بَرِیْ تُو لِسَرِیْ بُویِی نَگَرَانْدْ قِبلَه بَسْ دَا کُو اَمْ یِیْ بِدَه پَیْ بِیْخَمْبَرْ ژ یِیْ کُو بِیَاشْ فَه فَگَرَه سَرْ کُفرِیْ ژ هَفْ فَقَتِینْ. بِرَاسْتِی ژی اَفْ گُهَرِینْ پِرْ گِرَانَه، لِیْبَلِیْ اَوِیْنْ کُو خُدِیْ اَوْ رَاسْتَرِیْ کِرنَه لِسَرْ وَانْ نَه گِرَانَه. نَه بَابَتِیْ خُدِیْ یَه کُو نِمِیْژَا وَه (یَا بَرِیْ) وِندَا بِکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ دَربَارِی مِرُوْقَانْ دَه رَوُوفَه، رَحِیمَه.

۱٤٤. (یَا مُحَمَّدْ!) بِرَاسْتِی اَمْ دِبِینْ کُو بَرِیْ تَه بَرْ بِنَاسِیَانَانْ فَه دِگَرَه (بِهِیْقِیَا کُو کَعْبَه بِبَه قِبْلَه). اِیْدِی تَقَرْ اَمِیْ بَرِیْ تَه فَگَرِینْ سَرْ قِبْلَیَکَه کُو تُو یِیْ قَایِلِی. نَاخُو؛ بَرِیْ خَوه بِزِفِرِینَه بَرْ بِنَالِیِیْ مِزْگَفْتَا پِیرُوْزْ (کَعْبِیْ) فَه. هُونْ لِکُو دِبِنْ بِبِنْ اِیْدِی بَرِیْ خَوه بَرْ بِکَعْبِیْ فَه بِزِفِرِینْ. بِیْگُمَانْ یِیْنْ خَودَانْکِتِیْبْ بَاشْ دِزَانِنْ کُو اَفْ (بَرزِفرَانْدِنْ) ژ جَمْ خُدَایِیْ وَانَه و حَقَه. خُدِیْ ژ یَا اَوْ دِکِنْ تَقَرْ نَه بِیْ ئَاگَاهَه.

---

۱ دَمَا بِیْخَمْبَرْ هِجْرَتِی مَدِینِیْ کِرْ، مُسلْمَانَانْ شَانزدَهْ-هِفدَه مَهَانْ بَرِیْ خَوه دَانَه قُدْسِیْ و نِمِیْژْ دِکِرِنْ. لِیْبَلِیْ اَفْ یَکْ بُو سَدَمْ کُو جهُو د سَرْ خَوه فَه بِچِنْ و لِنَافْ خَلْکِیْ بِیْژِنْ: "مُحَمَّدْ و هَفَالِینْ خَوه نِزَانِنْ کَا قِبْلِیَا وَانْ کُو دَرَه؛ مَه رِیْ شَانِی وَانْ دَایَه. فِیْجَه بِیْخَمْبَرْ (س) بَرِیْ خَوه دَا ئَاسِیَانَانْ و لِبَرْ خُدَایِیْ خَوه گَرِیَا کُو قِبْلِیَا اسْلَامِیْ نِیشَانِی وَانْ بِدَه. اِیْدِی پِشْتِی فِیْ دُعَایَا پِیْخَمْبَرْ، فَرْمَانَا اِلْهِی ژ وَانْ رَه هَاتْ کُو بَرِیْ خَوه ژ قُدْسِیْ بِبَالْ کَعْبِیْ فَه فَگَرِینْ. فِیْجَه اَفْ ئَایَتْ دِ وِیْ بَحْسِیْ دَه نَازِلْ بُو.

١٤٥. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو هَرْ جَلبِیْ ئَایَتَانْ (کُو ژ بُوْ تَه رَاسْتْدِیْرْ بِنْ و) ژ یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ رَه بِینِی؛ دِیسَا ژِی اَوْ دِیْ بَرِیْ خَوه نَدِنْ قِبْلَیَا تَه و تُو ژِی نَه اَوِی کُو بَرِیْ خَوه بِدِی قِبْلَیَا وَانْ. هِنْ ژ وَانْ ژِی دِیْ بَرِیْ خَوه نَدِنْ قِبْلَیَا یِیْنْ دِنْ. اَگَرْ پِشْتِی وَحْیَا کُو ژ تَه رَه هَاتِیَه ، تُو بِدِی پَیْ هَوَسِیْنْ وَانْ، وِیْ دَمِیْ بِرَاسْتِی تُو ژ سِتَمْکَارَانِی.

١٤٦. اَوِیْنْ کُو مَه کِتِیْبْ دَایِی وَانْ، چَاوَا کُو زَارُوْکِیْنْ خَوه نَاسْ دِکِنْ هَرْ وِسَا وِیْ)حَقِیَا قِبْلِیْ) ژِی نَاسْ دِکِنْ. بِیْگُمَانْ کُوْمَکْ ژ وَانْ دِگَلْ کُو دِزَانِنْ ژِی حَقِیِیْ قَدِشِیْرِنْ.

١٤٧. اَفْ رَاسْتِی (یَا ژ تَه رَه هَاتِیَه) ژ جَمْ خُدَایِیْ تَه یَه، قِیْجَه نَبَه ژ یِیْنْ کُو(دَرْبَارِی وِیْ دَه) بِشِكْ و بِگُومَانْ دِکَفِنْ!

١٤٨. ژ بُوْ هَرْ اُمَتَکِیْ قِبلِیَكْ هَیَه کُو اَوْ (دِ نِمِیْژِیْ دَه) بَرِیْ خَوه دِدِنِیْ، قِیْجَه دِ قَنْجِیِیْ دَه بِهَفْ رَه پِیْشْبَازِیِیْ بِکِنْ. هُونْ لِکُو دِبِنْ بِبِنْ، خُدِیْ دِیْ وَه تَفَانْ بِینَه حَشْرِیْ (دَا کُو هَرْ یَكْ جَزَایِیْ خَوه وَرْگِرَه). بِیْگُمَانْ خُدِیْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.[1]

١٤٩. چه جِهِیْ تُو یِیْ دَه بِچِی سَفَرِیْ (دِ نِمِیْژِیْ دَه) بَرِیْ خَوه بِدَه بَرْ بِنَالِیِیْ مَسْجِدُ الْحَرَامِیْ فَه . بِیْگُمَانْ اَفْ ژ جَمْ خُدَایِیْ تَه فَرْمَانَکَه حَقَه کُو ژ بُوْ تَه هَاتِیَه. خُدِیْ ژ یَا کُو هُونْ دِکِنْ نَه بِیْ ئَاگَاهَه.

١٥٠. کِیژَانْ جِهِیْ تُو یِیْ دَه هَرِی سَفَرِیْ (دِ نِمِیْژِیْ دَه) بَرِیْ خَوه بِدَه بَرْ بِنَالِیِیْ مَسْجِدُ الْحَرَامِیْ فَه. (گَلِی اُمَّتِیْ) هُونْ ژِی لِکُو دَرِیْ دِبِنْ بِبِنْ (لِسَرْ نِمِیْژِیْ) بَرِیْ خَوه بِدِنْ نَالِیِیْ مَسْجِدُ الْحَرَامِیْ دَا کُو هِیْنْجَتَا مِرُوْفَانْ (کُو بِکَارِنْ لِهَمْبَرْ وَه بِکَارْ بِینِنْ) لِسَرْ وَه پِیْكْ نَیِیْ. لِیْبَلِیْ یِیْنْ کُو سِتَمْکَارِیِیْ دِکِنْ (اَوِیْ بِوَرَه نِقَاشِیْ بِکِنْ). نَاخُو هُونْ ژ

---

١ ژ بُوْ هَرْ اُمَتَکِیْ قِبْلَیکَه وِیْ هَیَه کُو دِ عِبَادَتِی دَه بَرِیْ خَوه دِدِنِیْ. اَفْ قِبلَه ژ شَرَائِعِیْنْ خُدِیْ نَه. اَوْ دِ رَوْشْ و زَمَانَانْ دَه لِگُوْرِی خَلْكْ و دِینَانْ تِیْ گُهَارتِنْ. اَرْمَانْجْ نَه بَرِیْدَانَا قِبلِیْ یَه، اَرْمَانْجْ؛ پِیْشْبِرکِیَا دِ طَاعَتْ و قَنْجِیِیْ دَه یَه، دِ تَقْوَادَارِی و نِیْزِکِیَا بَالْ خُدِیْ فَه یَه.

وَانْ نَترِسِنْ؛ تَنِیْ ژِ مِنْ بِترِسِنْ دَا کُو اَژْ قَنْجِیَا خَوه یَا لِسَرْ وَه تَمَامْ بِکِمْ و دَا کُو هوُنْ رِیَا رَاسْتْ بِبِینِنْ.

۱۵۱. هَرْ وِهَا مَه پِیْخَمْبَرکْ ژِ نَاڤْ وَه ژِ بُوْ وَه شَانْدْ دَا کُو ئَایَتِیْنْ مَه ژِ وَه رَه بِخَوهنَه، وَه (ژِ قِرِیْژَا شِرْکِیْ) پَاقِژْ بِکَه، وَه هِینِی قُرئَانْ و حِکْمَتِیْ بِکَه و وَه فِیْرِی یَا کُو هوُنْ پِیْ نِزَانِنْ بِکَه.

۱۵۲. نَاخَوه هُونْ (بِعِبَادَتْکِرِنِیْ) مِنْ دِ بِیرْ بِینِنْ دَا کُو اَژْ ژِی (بِعَفُوکِرِنِیْ) وَه دِ بِیرْ بِینِمْ؛ شُکْرِیْ مِنْ بِکِنْ و لِیِشْبَرِی مِنْ نَانْکُوْرِیِیْ نَکِنْ.

۱۵۳. گَلِی یِیْنْ بَاوَرِی ئَانِینَه، هُونْ پِشْتَا خَوه بِصَبْرُ و نِمِیْژِیْ خُرْتْ بِکِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ دِگَلْ صَبِرْکِیشَانَه.

۱۵٤. ژِ وَانِیْنْ کُو دِ رِیَا خُدِیْ دَه هَاتِنَه کُشتِنْ رَه نَبِیْژِنْ: "اَوْ مِرِی نَه!" نَاخُوْ؛ اَوْ سَاغِنْ، لِیْبَلِیْ هُونْ پِیْ نَاحَسِنْ و تِیْ نَاگِهِیژِنْ.

۱۵۵. صُوْنْدْ بَه؛ اَمِیْ بِهنَکِی ژِ طِرْسِیْ و بِرْچِیوُنِیْ، بِکِیْمْکِرِنَا مَالْ و جَانُ و کِیْمْکِرِنَا مِیْوَیِیْنْ وَه، وَه اِمْتِحَانْ بِکِنْ و مِزْگِینِیْ بِدَه صَبِرْکِیشَانْ.

۱۵٦. اَوْ صَبِرْکِیشِیْنْ کُو دَمَا بَلَایَکْ تِیْ سَرِیْ وَانْ، دِبِیْژِنْ: "اَمْ هَمُو (بَندَ)یِیْنْ خُدِیْ نَه و اَمِیْ لِیْ ڤَگَرِنْ."

۱۵۷. هَا اَوْ (خَودَانْبَلَایِیْ صَبِرْکِیشْ)، ژِ بُوْ وَانْ ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَانْ یَسِنْدَایِینْ و دِلُوْقَانِی هَیَه و اَونْ یِیْنْ کُو لِسَرْ رِیْکَا حَقْ رَاستَرِیْ بُونَه.

۱۵۸. بِیْگُمَانْ صَفَا و مَرْوَه ژِ نِیشَانِیْنْ خُدِیْ نَه. نَاخُو کِی بِسَدَمَا حَجِیْ یَانْ ژِی بِسَدَمَا عُمْرِیْ هَرَه سَرَدَانَا بِیْتِیْ، لِسَرِیْ تُو گُنَهْ نِینَه کُو دِ نَاڤْبَرَا هَرْدِیَانْ دَه سَعْیِیْ (چُونُ و هَاتِنِیْ) بِکَه. کِی ژِ دِلِیْ خَوه بِخَوازَه قَنْجِیَکِیْ بِکَه، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی ژِی خُدِیْ شُکِرْدَارَه، زَانَایَه.

١٥٩. بێگُمَانْ اَوێنْ کُو دَلیلْ و ئَایَتێنْ مَه یێنْ رُوْنکَرْ اِیْ کُو مَه ژ مِرُوْقَانْ رَه هنَارتِیَه پشْتِی کُو مَه دِ کِتێبِیێ (تَوْرَاتْ و اِنْجیلِیێ) دَه اَشْکَرَه کِرِنْ قَدِشێرِنْ، هَا اَوْ، خُدِیێ لَعْنَتِیێ لِوَانْ دِبَارِینَه و یێنْ لَعْنَتْکَارْ ژِی لَعْنَتِیێ لِوَانْ دِبَارِینْ.

١٦٠. ژ بِلِی یێنْ تُوبَه کِرِنْ، خَوه سَرَرَاستْ کِرِنْ و حَقِی (یَا قَشَارتِی) اَشْکَرَه کِرِنْ؛ ڤِیْجَه هَا اَوْ، اَزْ تُوبَیَا وَانْ قَبُولْ دِکِمْ و اَزِمْ هَرْ یِیْ تُوْبَپَژْرِیْنْ یِیْ دِلُوْقَانْ.

١٦١. بێگُمَانْ اَوێنْ کُو کَافِرْ بُونَه و لِسَرْ کُفرِیْ مِرِنَه، لَعْنَتَا خُدِیْ، یَا مِلْیَاکَتَانْ و یَا تَفَکِیْ مِرُوْقَانْ لِسَرْ وَانْ بَه!

١٦٢. حَتَا بِحَتَایِیْ اَوِیْ دِ (اِیْگِرْ و) لَعْنَتِیْ دَه بِنْ، نَه عَذَابْ لِسَرْ وَانْ تِیْ سِفِکْکِرِنْ نَه ژِی تِیْنَه مُوْهْلَتْدَانْ.

١٦٣. خُدَایِیْ وَه خُدَایَکِی تَکُ و تَنِیْ یَه؛ ژ وِی یِیْ قَه تُو خُدَایِیْ حَقْ تُنِنْ. اَوْ، رَحْمَانَه، رَحِیمَه.

١٦٤. بێگُمَانْ دِ خُلقَانْدِنَا اَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ دَه، دِ گُهَرِینَا شَفُ و رُوْژِیْ دَه، دِ کَشْتِیێنْ کُو ژ بُوْ فِیْدَیَا اِنْسَانَانْ لِسَرْ دَرْیَایِیْ دِکِشِنْ و دِ وِیْ بَارَانِیْ دَه یَا کُو خُدِیْ ژ ئَاسِیمَانَانْ دِبَارِینَه -ڤِیْجَه بِوِیْ بَارَانِیْ اَرْدَا کُو بَرِیْ ژ بِیْ ئَاڤِی هِشْکْ بُوبُو بِشِیْنَاهِیِیْ قَدِژِینَه - و دِ هَرْ جُرَیِیْنْ ژِیْنْدَارَانْ دَه کُو لِرِیِیْ عَرْدِیْ بَلاڤْ بُونَه و دِ تَڤْگَرَا بَا و عَوْرِیْنْ فَرْمَانبَرْ یِیْنْ دِ نَاڤْبَرَا عَرْدُ و ئَاسِیمَانْ دَه، هَلْبَتْ ژ بُوْ قَوْمَکِی کُو ئَاقِلْ دِکْرِنْ رَه نِیشَانْ و دَلِیلْ هَنَه.

١٦٥. ژ اِنْسَانَانْ هنَکْ مِرُوْڤْ هَنَه کُو ژ بِلِی خُدِیْ ژِیْ رَه هَڤْطَا و هَڤَالَانْ چِیْدِکِنْ و مِینَا کُو ژ خُدِیْ حَزْ دِکِنْ ژ وَانْ ژِی حَزْ دِکِنْ. بَلِیْ اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ ژ وَانْ بِیْهِترْ ژ خُدِیْ حَزْ دِکِنْ. اَگَرْ اَوِیْنْ کُو ظُلِمْ کِرِنَه دَمَا کُو عَذَابِیْ دِبِینْ بِزَانْبُونَا، (دِیْ یَقِینْ بِکِرِنَا) کُو هِیْزْ هَمُو یَا خُدِیْ یَه و بِرَاسْتِی ژِی خُدِیْ عَذَابِیْ وِی پِرْ دِژْوَارَه.

۱٦٦. وِیْ هِنْگِیْ، پِیْشْرَوْ خَوه ژِ پَیْرَوِیْنْ خَوه دُورْ دِخِنْ و هِنْگِی هَرْدُو نَالِی ژِی عَذَابِیْ دِبِینِنْ و هَرْ وِهَا دَسْتِیْ وَانْ ژِ هَفْ دِقَتِنْ.

۱٦۷. یِیْنْ دُوفْکَتِی دِبِیْژِنْ: خَوْزِی جَارَکَه دِنْ اَمْ فَگَرِیَانَا دِنْیَایِیْ، ڤِیجَه وَکِی کُو اَوْ ڤِیگَا خُوْ ژِ مَه دُورْ دِکِنْ مَه ژِی دِیْ خَوه ژِ وَانْ دُورْ بِکِرَا! هَا وِسَا خُدِیْ کَارُ و کِرْیَارِیْنْ وَانْ دِدَه رُوِیِیْنْ وَانْ، کُو لِسَرْ وَانْ دِبَه دَرْدُ و پُوْشْمَانِی و اَوْ ژِ اِیْگِرْ قَتْ دَرْنَاکَفِنْ.[1]

۱٦۸. گَلِی مِرُوْڤَانْ! ژِ تِشْتِیْنْ حَلَالْ و پَاکْ یِیْنْ لِسَرْ عَرْدِیْ بِخُونْ و نَدِنْ پَیْ گَافِیْنْ شَیْطِیْنْ. بِیْگُمَانْ اَوْ ژِ وَه رَه نَیَارَکِی اَشْکَرَا یَه.

۱٦۹. بِیْگُمَانْ اَوْ (شَیْطَانْ) بَسْ نَقَنْجِی و یَا نَه لِرِیْ دِدَه بَرْ وَه و لِوَه فَرْمَانْ دِکَه دَا کُو یَا هُونْ پِیْ نِزَانِنْ لِسَرْ نَافِیْ خُدِیْ هُونْ بِبِیْژِنْ.

۱۷۰. دَمَا ژِ وَانْ رَه تِیْ گُوتِنْ: بِدِنْ پَیْ یَا کُو خُدِیْ نَازِلْ کِرِیَه، دِبِیْژِنْ: "نَا! اَمِیْ بِدِنْ پَیْ یَا کُو مَه بَاڤْ و بَابِیرِیْنْ خَوه لِسَرِیْ دِیتِیَه." اَرِیْ مَا کُو بَاڤْ و بَابِیرِیْنْ وَانْ بِتِشْتَکِی تِیْنَگِهِژِنْ و نَه لِسَرْ رِیْکَا رَاسْتْ بِنْ ژِی؟

۱۷۱. مِیناَکَا یِیْنْ کَافِرْ وَکَه مِیناَکَا وِی کَسِی یَه کُو بِتِشْتَکِی وِسَا گَازِی دِکَه کُو ژِ بِرِیْنُ و قِیرِینِیْ پِیْ ڤَه تِشْتَکْ ژِیْ نَایِیْ سَحْکِرِنْ. اَوْ کَرِنْ، لَالِنْ و کُوِرِنْ، ڤِیجَه اَوْ تِیْنَاگِهِژِنْ.

۱۷۲. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! ژِ وِی رِزْقِیْ پَاکْ و حَلَالْ اِیْ کُو مَه دَایَه وَه بِخُونْ، ڤَخُونْ و شُکْرِیْ خُودِ بِکِنْ، اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ ژِیْ رَه بَنْدَتِیِیْ دِکِنْ.

---

۱ مِرُوڤِیْنْ کُو لِدِنْیَایِیْ لِپَی شُوِیَا هِنْ کَسَانْ دِچِنْ اَوْ قَتْ نَافِکِرِنْ کُو اَوْ رِیْیَا اَوْ تِیْ دَه دِچِنْ شَاشَه. اَوِیْ بِچَاقِیْ خَوه بِبِینِنْ کُو لِنَاخِرَتِیْ اَوْ رِیْبَرْ دِیْ زُو خَوه ژِ وَانْ دُورْ بِکِنْ و لِوَانْ دِیْ نَبِنْ خَودِی. لِیْ وِیْ چَاخِیْ پِیْشْرَوْ و پَیْرَوْ دِیْ عَذَابِیْ چَتِیْنْ بِبِینِنْ. وِیْ هِنْگِی اَوِیْ فِیْمْ بِکِنْ. لِیْبَلِیْ اَوْ نَشِیْنْ خَوه ژِ اِیْگِرْ خِلاسْ بِکِنْ. ڤِیجَه یَیْرَوِیْنْ خَایِیَایِی دِیْ بِیِیڤِنْ، لِیْ پَیْڤَا وَانْ دِیْ کَارَکِی نَدَه وَانْ. لَوْرَا وَانْ لِجِیهَانِیْ شَانْسِیْ خَوه ژِ دَسْتِیْ خَوه بَرْدَایه. اِیْدِی نَمَا کَیْسَا وَانْ لِیِیْشْرَوَانْ تِیْ. نَاخُو دِڤِیْ مِرُوْڤْ لِدِنْیَایِیْ شَارَزَا بَه و بَرِیَا کُو چَافْ بِرُوْزَکَه وِهَا چَتِیْنْ بِکَفَه، دِڤِیْ بِنِیْرَه کَا لِدُوڤْ کِیْ دِچَه و هَڤَالنِیَا کِیْ دِکَه!

١٧٣. بێگُمَانْ خُدیێ بَسْ گُوشْتیێ حَیْوَانیێنْ مِرَارْبُویی، خُوینیێ، گُوشتیێ بَرِیْزْ و یَا کُو نَه لِسَرْ نَافِیێ خُدیێ هَاتبَه سَرْزِێکرِنْ لِوَه حَرَامْ کِریه. لِێبَلِێ کی ژ مَجْبُوری، نَه بِنِیَتَا حَرَامْخَوارِنِیێ و نَه زِێدَیی حَوْجَدَارِیَا خَوه بِخَوه، گُنَهْ لِسَرِیێ تُنَه. بێگُمَانْ خُدیێ گُنَهْزِێبِرَه، دِلُوْقِینَه.[١]

١٧٤. بێگُمَانْ اَوِێنْ کُو یَا خُدیێ دِ کِتِێبِیێ دَه هِنَارْتِیَه قَدِشِێرِنْ و بِاَرْزَانِی دِفرُوْشِنْ؛ هَا اَوْ ژ اِێگِرْ بِیێ قَه تِشْتَکِی دِنْ نَاخُونْ. رُوْژَا قِیَامَتِیێ خُدیێ بِوَانْ رَه نَاپِیڤَه و وَانْ (ژ گُنَهَانْ) پَاقِژْ نَاکَه و ژ وَانْ رَه نَازَارَکَه زَانْدَارْ هَیَه.

١٧٥. هَا اَوْ، اِێنْ کُو وَانْ رَاسْتَرِێیِی دَانَه بِرِێشَاشِیێ و لِێبُوْرِینَا گُنَهَانْ دَانَه بِنَازَارِیێ، قِێجَه اَوْ چِقَاسْ بِێهِنْفَرَهِنْ لِسَرْ (نَازَارَا) اِێگِر؟!

١٧٦. اَوْ (عَذَابِیێ هَاتِیَه گُوتِنْ)، بِسَدَمَا کُو خُدیێ، بِرَاسْتِی کِتِێبْ (قُرئَانْ) بِحَقِی نَازِلْ کِریَه (قِێجَه اَوْ تِیێ دَه کَتِنْ اِختِلافِیێ) و بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو دِ دَرْ بَارِیێ کِتِێبِیێ دَه کَتِنَه اِخْتِلافِیێ، هَلْبَتْ اَوْ دِ نَاکُوْکِیَکَه دُورِی حَقِیێ دَه نَه.[٢]

١٧٧. قَنْجِی، هَمَا نَه اَوَه کُو هُونْ بَرِیێ خَوه بِدِنْ رُوْژهِلاتْ نَانْ رُوْژَافَا. لِێبَلِێ قَنْجِیَا اَسَاسِی اَوَه کُو مِرُوْڤْ بِخُدِیێ، بِرُوْژَا نَاخْرِتِیێ، بِمِلْیَاکَتَانْ، بِکِتِێبَانْ و بِپِێخَمْبَرَانْ بَاوَرِی بِینَه و ژ بُوْ قَایِیلِیَا خُدیێ مَالِیێ خَوه بِدَه خِزْمِێنْ خَوه، بِدَه سِێوِی و خِزَانَانْ، بِدَه رِێوِی و پَارسَکَانْ و بِدَه کُوْلِیَانْ و پَاشِیێ نِمِێژَا خَوه بِتَکُوزِی بِکَه، زَکَاتِیێ بِدَه و اَوِێنْ چَاخِیێ

---

١ مَجبُوریَتْ دِ اِسْلامِیێ دَه تُنَه یَه. لِێبَلِێ ظَرُورَتْ هَیَه و حَرَامِیێ ژ حُوْلِیێ زَادِکَه. مِرُوْڤِیێ کُو ژ بَرْ سَدَمَکِیێ کُو نَه دِ دَسْتْ وِی دَه یَه مَجبُوْرْ بِمِینَه تِشْتَکِی حَرَامْ بِخَوه، یَانْ ژِی کَارَکِی نَه حَلالْ بِکَه، بِشَرْطِیێ کُو ژ تِخُوبْ نَبِهُرَه و وِی حَلالْ ژِی نَدِیرَه، قِێجَه بِقَاسِی زَرُورَتِیێ دِکَارَه بِخَوه و دِ ڤِی حَالِی دَه ژِیێ رَه گُنَه ژِی تُنَه.

٢ حَاخَامِیْنْ جِهُوِیَانْ سَالِخِیْنْ پِێخَمْبَرِیێ مَه یِێنْ کُو دِ تَوْرَاتِیێ دَه هَاتِبُوْنْ گُوتِنْ قَشَارْتِنْ و دِ هَمْبَرْ ڤِیێ کِرنَا خَوه دَه ژ خَوه رَه پَرَه وَرْگِرتِنْ. فَانْ ئَایَتَانْ قَالَا ڤِیێ بِزَافَا وَانْ نَا کِرِیْتْ کِریَه و نَاکُوْکِیَا نَافَا وَانْ ئَانِیَه زِمِێنْ.

سُوْزْ دَانْ سُوْزَا خَوه بِجه تِینِنْ و دِ وَخْتِیْ خِزَانِی، نَخَوشِی و جَنْگِیْ دَه بِیْهِنْفِرَهِنْ. هَا اَفْ (خُودَانِیْنْ قَانْ سَالُوخانْ)، اَوِیْنْ کُو رَاسْتْ و دُرِستِنْ و هَا اَفْ یِیْنْ کُو خَوه ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ دِیَارِیْزِنْ.

۱۷۸. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! دِ کُشْتِنِیْ دَه، قِسَاسْ لِسَرْ وَه هَاتِیَه فَرْزْکِرِن؛ مِرُوْڤِیْ نَازَادْ بِیْ نَازَادَه، کُوْلَه بِیْ کُوْلَه یَه و ژِنْ بِژِنِیْ یَه. لِیْبَلِیْ هَرْ کِی کُو ژِ نَالِیْ بِرَایِیْ خَوه قَه وَرَه عَفُوکِرِنْ (هِنْگِی قِسَاسِیَتْ دِکَفَه)، اِیْدِی (خُودِیِیْنْ کُشْتِی) دِڤِیْ لِهَمْبَرِی کُزَرِی بِرِنْدِی تَفْ بِگِرِنْ و پِیْوِیسْتَه کُزَرْ ژِی بِرِنْدِی خُونَا وَانْ بِدَه. اَفْ ژِ جَمْ رَبِّیْ وَه، ژِ بُوْ وَه بَارْسِڤِکِی و قَنْجِیَکَه. اِیْدِی کِی (ژِ خُودِیِیْنْ کُشتِی) دِ پِشْتِی قَبُوْلْکِرِنَا خُوِینِیْ دَه (بِسَرْ کُزَرِی دَه) اِیْرِیشِیْ بِکَه ڤِیْجَه ژِ بُوْ وِی نَازَارَکَه زَانْدَارْ هَیَه.[1]

۱۷۹. گَلِی نَاقِلمَنْدَانْ! ژِ بُوْ وَه دِ پِیْکْتَانِینَا قِسَاسِیْ دَه ژِیَانْ هَیَه، هِیْڤِی هَیَه کُو هُونْ وِیْ بِپَارِیْزِنْ (و دَرْبَارِی وِیْ دَه غَمْسَارْ نَبِنْ).

۱۸۰. دَمَا یَکْ ژِ وَه بِکَڤَه بَرْ مِرِنِیْ، اَگَرْ مَالَکِی لِدُوڤْ خَوه بِهِیْلَه، لِسَرْ وَه هَاتِیَه فَرزْکِرِنْ کُو بِنَاوَایَکِی مَعْرُوفْ (بِعَدَالَتِی) ژِ دِیْ و بَاڤِیْنْ خَوه رَه و ژِ خِزمِیْنْ خَوه رَه وَصِیَتْ بِکَه. اَفْ وَصِیَتْ دِ سْتُوِیِیْ یِیْنْ مُتَّقِی دَه حَقَه.

۱۸۱. اِیْدِی چه کَسِیْ پِشْتِی کُو اَوْ بِهِیسْتْ وِیْ بِگُهَرِینَه، گُنَهِیْ وِیْ دِ سْتُوِیِیْ یِیْ کُو اَوْ گُهَارْتِی دَه یَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

۱۸۲. هَرْ کِی کُو ژِ مَیْلا وَصِیَتْکَرِی یَا بِنَالِیْ نَحَقِیْ و ژِ مَیْلا وِی یَا بِنَالِیْ گُنَهْکَارِیْ قَه

---

۱ قَاعِدَیَکَه بِنگَهِینْ یِیْ اِسْلَامِیْ اَقَه: جزَایِیْ سُجْدَارِی ژِ جِنْسِیْ کِرنَا وِی لِیْ تِیْ بِرِینْ. مِرُوْڤِیْ کُو بِقَسْدْ یَکِی بِکُژَه، عَقِلْ قَبُولْ نَاکَه کُو جزَایِیْ خَپسِیْ لِیْ وَرَه بِرِینْ. مِرُوْڤِیْ کُو یَکْ کُشْتِبَه، یَانْ اَوِیْ وَرَه کُشْتِنْ یَانْ ژِی دِیْ پَرَه بِدَه و وَرَه سِرْگُونْکِرِنْ. لِیْ نَایِیْ هَپسْکِرِنْ. بِرَاسْتِی دِ اِسْلَامِیْ دَه جِهِیْ عَفْیِیْ ژِی پِرْ مَزِنْ و گِرِینْگَه. هَکَه مِیرْکُژْ ژِ نَالِیْ خِزمِیْنْ کُشْتِی قَه وَرَه عَفُوکِرِنْ، ژِ کُشْتِنِیْ خِلاسْ دِبَه، لِیْ دِڤِیْ خُوِینَا کُشْتِی بِدَه. دِ ڤِیْ نَایَتَا بِیرُوْزْ دَه بَحْسَا ڤِی نَالِیِی ژِی هَاتِیَه کِرِنْ.

اَنْدیشَه بِکَه، ڤِیجَه اَوْ دِ نَاڤْبَرَا وَانْ (وَصِیَتْکَرْ و میرَاتْخُورَانْ) دَه صُلْحێ بِکَه (وَانْ لِهَڤْ بینَه)، لِسَرێ تُو گُنَه نینَه. بێگُمَانْ خُدێ گُنَهْڤِیبِرَه، دِلُوڤَانَه.

١٨٣. گَلی یێنْ کُو بَاوَری ئَانینَه! رُوْژِیگِرْتِنْ، چَاوَا لِسَرْ اُمَتِێنْ بَریَا وَه هَاتبُو فَرْزْکِرِنْ، هَرْ وِسَا لِسَرْ وَه ژی هَاتِیَه فَرْزْکِرِن؛ دَا کُو هُونْ (بِرُوْژِیگِرْتِنێ) خَوه (ژ عَذَابِێ خُدِی) بِپَارِێزِنْ.

١٨٤. لِسَرْ وَه هَاتِیَه فَرْزْکِرِنْ کُو هُونْ چَندْ رُوْژِێنْ بِژمَارْ رُوْژِی بِگِرِنْ. اِیْدِی کِی ژ وَه نَخوشْ بَه یَانْ ژِی رِیْوِی بَه بِلا بِقَاسِی رُوْژِێنْ کُو (دِ نَخوشِی و رِیْوِیتِیێ دَه خَواری) دِ رُوْژِێنْ دِنْ دَه رُوْژِی بِگِرَه. اَوْ کَسِێنْ کُو (ژ پِیرِیتِی و نَخوشِیێ) نِکَارِنْ رُوْژِی بِگِرِنْ، دِڤِێ ژ بَرْ هَرْ رُوْژَکِێ ڤَه گَرَوِێ بِدِنْ؛ کُو (ژ بَرْ هَرْ رُوْژَکِێ ڤَه) خَوارِنِێ بِدَه بَلَنْگَازَکِی. اِیْدِی کِی کُو بِدِلِێ خَوه زِیْدَتْرْ بِدَه ڤِیجَه اَوْ ژِێ رَه قَنجِی یَه. اَگَرْ هُونْ (دِگَلْ زَحْمَتِیَانْ ژِی) رُوْژِی بِگِرِنْ، اِیْدِی اَوْ ژ وَه رَه چِیْتِرَه. اَگَرْ هُونْ خَودِی زَانِینْ بِنْ، (فَهْمْ بِکِنْ).

١٨٥. اَوْ رُوْژِێنْ بِهَژْمَارْ مَهَا رَمَزَانِێ یَه، اَوَا کُو قُرئَانْ تِێ دَه هَاتِیه شَانْدِنْ کُو مرُوْڤَانْ رَاسْتَرِێ دِکَه و ژ بُوْ رَاسْتَرِیْکِرِنْ و ڤَقَتَانْدِنِێ (نَا حَقْ ژ بَاطِلِی) نِیشَانِێنْ نَاشْکَرَه نَه. اِیْدِی کِی ژ وَه گِهشْتَه هِیڤَا مَهَا رَمَزَانِێ بِلا وِێ مَهِێ رُوْژِی بِگِرَه. چه کَسِێ (کُو دِ ڤَانْ رُوْژَانْ دَه) نَخوشْ بَه یَانْ ژِی رِیْوِی بَه (رُوْژِیَا خَوه ژِی تِێ دَه نَگرِتبَه) بِلا بِقَاسِی وَانْ رُوْژِێنْ کُو دِ وَانْ دَه رُوْژِی نَگرِتِیَه، دِ رُوْژِێنْ دِنْ دَه رُوْژِی بِگِرَه. خُدِێ (بِقِی حُکْمِی) ژ بُوْ وَه رِحَتِیێ دِخُوَازَه زَحْمَتِیێ نَاخوازه و دَا کُو هُونْ (رُوْژِیَا خَوه) بِێکِیَاسِی بِگِرِنْ و دَا کُو هُونْ خُدِێ مَزِنْ بِدِێرِنْ ژ بَرْ کُو هُونْ رَاسْتَرِێ کِرِنْ و دَا کُو هُونْ خُدِێ بِشِێکِرِینِنْ.

١٨٦. (یَا مُحَمَّدْ!) دَمَا عَقْدِێنْ مِنْ پرسَا مِنْ ژ تَه کِرِنْ؛ (بِبِێژه: خُدِێ دِبِێژه:) بِرَاسْتِی اَزْ پِرْ نِێزِیکِی وَانِمْ؛ چه دَمَا یَکْ گَازِی مِنْ بِکَه، مُحَقَّقْ اَزْ دِ هَوَارَا وِی دَه تِێمْ. نَاخُو،

بِلا عَقْدِیْنْ مِنْ گُهْدَارِیَا مِنْ بِکِنْ و بِلا بِمِنْ بَاوَرِی بِینِنْ دَا کُو اَوْ بِسَرْ رِیْکَا رَاسْتْ قَه بِبِنْ.

۱۸۷. دِ شَقِیْنْ رُوْژِیِیْ دَه چُونَا نِقِینِیْنْ ژِنِیْنْ وَه لِوَه هَاتِیَه سَرْبَسْتْکِرِنْ. اَوْ ژ بُوْ وَه جِلِنْ (کِیَاسِیِیْنْ وَه قَدِشِیْرِنْ)، هُونْ ژِی ژ بُوْ وَانْ جِلِنْ. خُدِیْ بِوَه دِزَانِی کُو هُونْ خَوه نَاگِرِنْ و (بِچُونَا نِقِینِیْنْ وَانْ) هُونِیْ بِیْبَخْتِیِیْ بِخَوه رَه بِکِنْ، قِیْجَه خُدِیْ تُوْبَا وَه (بِرَاکِرِنَا حُکْمِیْ بَرِیْ) قَبُولْ کِرْ و لِکِیَاسِیِیْنْ وَه بِهُورِی. اِیْدِی ژ قِی و پِیْ دَه هَرِنْ نِقِینَا هَقْسَرِیْنْ خَوه و اَوَا کُو خُدِیْ ژ بُوْ وَه حَلَالْ کِرِیَه طَلَبْ بِکِنْ. (بِشَقْ) هَیَانِی کُو طَایِیْ سِبِی ژ تَایِیْ رَشْ (صِبَهْ ژ شَقِیْ) کِفشْ بِبَه، بِخُونْ و قَخُونْ. پِشْتِی شَفَقْ دَا، رُوْژِیِیْ بِدُوْمِینِنْ حَیَانِی اِیْقَارِیْ. دَمَا هُونْ بِقَسْدَا اِعْتِکَافِیْ (عِبَادَتْکِرِنِیْ) لِمزْگَفتَانْ بِنْ، قَتْ نَچِنْ نِقِینِیْنْ هَقْسَرِیْنْ خَوه. اَقْ سِیُوْرِیْنْ (قَدَخِیِیْنْ) خُدِیْ نَه، قِیْجَه نِیْزِیکِي فَانْ سِیُوْرَانْ نَبِنْ! هَا وِسَا خُدِیْ ثَایَتِیْنْ خَوه ژ مِرُوْقَانْ رَه اَشْکَرَه دِکَه دَا کُو اَوْ خَوه (ژ گُنَهَانْ) بِپَارِیْزِنْ.[1]

۱۸۸. مَالِیْنْ هَقْ دِ نَاقْبَرَا خَوه دَه بِنَحَقِی نَخُونْ و خَوه پِیْ نَگِهِینِنْ فَرمَانْدَارَانْ ژ بُوْ کُو هُونْ هِنَکِی ژ مَالِیْنْ مِرُوْقَانْ بِگُنَهْکَارِی و شَادَزُوْرِی بِخُونْ دِگَلْ کُو هُونْ دِزَانِنْ (اَوْ گُنَهَه ژِی).

۱۸۹. (یَا مُحَمَّدْ!) دَرْ حَقِیْ هِیقِیْ دَه ژ تَه دِپِرْسِنْ. بِیْژَه: اَوْ ژ بُوْ مِرُوْقَانْ و بِتَایْبَتِی ژ بُوْ حَجِیْ پِیقَانِیْنْ دَمِی نَه (مَرَفْ بِوَانْ رُوْژُ و مَهُ و سَالِیْنْ خَوه دِژمِیْرِنْ). قَنْجِی، نَه اَوَه کُو هُونْ ژ ثَالِیِیْ پَاشْ قَه بِکَفِنْ خَانِیِیْنْ خَوه؛ لِیْبَلِیْ قَنْجِی اَوَه کُو مِرُوْفْ هَایْ ژ

---

۱ دِ سَرِیْ پِیْشِی دَه گَافَا رُوْژِی لِسَرْ مُسِلْمَانَانْ فَرظْ بُو، پَاشِیفْ تُنَه بُو. مِرُوْقِیْ کُو رُوْژِی بِگِرْتَا، دَمَا فِتَارَا خَوه قَدِکِرْ، نِمِیْژَا عَشَایِیْ دِکِرْ و حَتَا رَاکَتَا دِخَوارْ. ژِیْ و پِیْ دَه خَوارِنْ و چُونَا نِقِینَا ژِنَانْ حَرَامْ بُو. لِیْبَلِیْ هِنْ مُسِلْمَانَانْ خَوه نَدِگِرتْ و دِچُونَه نِقِینَا ژِنِیْنْ خَوه. هِنَکْ ژ وَانْ ژِی پِشْتِی فِتَارِیْ پِرْ وَسِتِیَایِی بُونْ، دِ جهْ دَه دِرَازَانْ و بِیْخَوارِنْ دِمَانْ. ژ بَرْ بِرْچِیبُونِیْ ژ خَوه قَه دِچُونْ و ژ حَالْ دِکِتِنْ. قِیْجَه خُدَایِیْ رَحْمَانْ لِسَرْ قِیْ یَکِیْ لِمُسِلْمَانَانْ هَاتَه رَحْمِیْ و اَقْ ثَایَتَا بِیرُوْزْ هِنَارْتْ.

(اَمرُ و نَهْیِیْ) خُدِیْ هَبَه. دِ دَرِی رَه تِیْکَفِیْنْ خانِیِیْنْ خَوه و هَایْ ژِ فَرْمَانُ و قَدَخَیِیْنْ خُدِیْ هَبِنْ دَا کُو هُونْ رِزْگارْ بِبِنْ.[۱]

۱۹۰. دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه لِهَمْبَرْ اِیْنْ کُو بِوَه رَه شَرْ دِکِنْ شَرْ بِکِنْ و زِنْهَارْ زِیْدَگافِیِیْ مَکِنْ! بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ یِیْ کُو زِیْدَگافِی دِکِنْ حَزْ نَاکَه.

۱۹۱. هُونْ لِکُو رَاسْتِی وَانْ (اِیْنْ کُو لِهَمْبَرِی وَه شَرْ دِکِنْ) هَاتِنْ، وَانْ بِکُژِنْ و ژِ جِهِیْ کُو وَانْ هُونْ ژِیْ دَرْخِسْتِنَه وَانْ دَرْبِخِنْ. فِتْنَه (شِرْكْ و قَگَرَانْدِنَا بَاوَرْمَنْدَانْ ژِ بَاوَرِیَا وَانْ) ژِ کُشْتِنِیْ خَرَابْتَرَه. حَتَا کُو اَوْ لِمِسْجِدُ الْحَرَامِیْ شَرِیْ وَه نَکِنْ، هُونْ بِوَانْ رَه شَرْ نَکِنْ. اِیْدِی اَگَرْ اَوْ (لِوِیْ دَرِیْ) بِوَه رَه شَرْ بِکِنْ، هُونْ ژِی شَرِیْ وَانْ بِکِنْ. هَا جَزَایِیْ کَافِرَانْ هَرْ وِسَایَه!

۱۹۲. اَگَرْ اَوْ دَفْ ژِ شَرِیْ (مُسِلْمَانَانْ و اِیزَادَانَا وَانْ) بَرْدَانْ، اِیْدِی بِیْگُمَانْ خُدِیْ گُنَهْژِیْرَه، دِلُوْقَانَه.

۱۹۳. حَتَا کُو رِیْیَا اِسْلامِیْ (لِبَرْ مِرُوْقَانْ) بِیْ گِرتِنْ و حَتَا کُو دِینْ بِتَقَایِی نَبَه ژِ بُوْ خُدِیْ بِوَانْ رَه شَرْ بِکِنْ. نَاخُو؛ اَگَرْ دَفْ ژِ فِتْنِیْ (شِرْكْ و گِرتِنَا رِیْکَا اِسْلامِیْ لِبَرْ مِرُوْقَانْ) بَرْدَانْ، اِیْدِی ژِ بِلِی سِتَمْکَارَانْ دِژْمِنَایِی لِهَمْبَرِی تُو کَسِی نَایِیْ کِرِنْ.

۱۹۴. مَهَا حَرَامِیْ (یَا کُو بِرِیْزُ و رُومَتَه و شَرْ تِیْ دَه حَرَامَه) بِمَهَا حَرَامِیْ یَه (؛اَگَرْ اَوْ دِ وَانْ مَهَانْ دَه بِوَه رَه شَرْ بِکِنْ و حُرْمَتَا وِیْ بِشِکِنِنْ هُونْ ژِی بِوَانْ رَه شَرْ بِکِنْ). دِ بِنْپِیْکِرِنَا قَدَخَیَانْ دَه تُوْلْفِکِرِنْ هَیَه؛ اِیْدِی کِی اِیْرِیشِی سَرْ وَه بِکَه، بِقَاسِی اِیْرِیشَا

---

۱ ژِ پِیْخَمْبَرِیْ مَه حِکْمَتَا هِیفِیْ پِرسِی بُونْ؛ کُو سَرِیْ پِیْشِی تَنِكْ دَرْتِیْ، پَاشِیْ هَرْ دِچِه مَزِنْ دِبَه، پَاشِیْ ژِی دِبَه هِیفَا چَارْدَهْشَفِی و دِیسَانْ تَنِكْ دِبَه و وِندَا دِبَه. پِشْتِی وِندَابُونِیْ دِیسَا ژِ نُو فَه تِیْ دَرْ. بَرْسِفَا کُو دِ قِیْ نَایَتِیْ دَه هَاتِیَه دَایِنْ؛ اَفْ لَبَاتَا هِیفِیْ یَا دِ فِی ئَاوَایِی دَه بِکِیْرِی حَسَابْکِرِنَا سَالا قَمَرِی (هِیفِی) و بِتَایْبَتِی ژِی بِکِیْرِی زَانِینَا رُوْژِیْنْ حَجِیْ تِیْ. دَابَاشَکَه دِنْ ژِی اَفْ بُو: بَرِیْ دَمَا عَرَبَانْ احرَامِیْنْ حَجِیْ لِخُو دِکْرْ یَانْ ژِی ژِ حَجِیْ دِزِیفِرِیْنْ، نَه دِ دَرِی فَه، لِیْ دِ پَاشْ فَه دِچُونْ مَالِیْنْ خَوه و اَفْ یَكْ خِیْرْ دِزَانِیْنْ. قِیْجَه فِیْ نَایَتِیْ اَفْ هَلوَسْتَا وَانْ اَشْکَرَه کِرْ کُو شَاشَه.

کُو ثَانِی سَرْ وَه هُونْ ژِی اِیْریشِیْ بِینْ سَرْ وِی. (بِیْکْتَانِینَا فَرْمَانِیْنْ خُدِیْ ژِ عَذَابِیْ) خُدِیْ خَوه بِیَارِیْزِنْ و بِزَانِنْ کُوخُدِیْ دِگَلْ خُوپَارِیْزَانْ رَه یَه.

۱۹۵. مَالِیْنْ خَوه دِ رِیَا خُدِیْ دَه خَرْجْ بِکِنْ، خَوه بِدَسْتِیْنْ خَوه نَافِیْژِنْ خَتَرِیْ و دِ هَرْ حَالُ و کَارِیْنْ خَوه دَه قَنْجِیِیْ بِکِنْ، لَوْرَا؛ خُدِیْ بِرَاسْتِی ژ قَنْجِیکَارَانْ حَزْ دِکَه.

۱۹۶. حَجْ و عُمْرَه (پِشْتِ کُو وَه دَسْتِپِیْکِرْ) ژ بُوْ خُدِیْ بِتَکُوزِی تَمَامْ بِکِنْ. اَگَرْ هُونْ (بِیْ اِرَادَیَا خَوه) ژ وَانْ بِیْنَه اَسْتَنْگْکِرِنْ، فِیْجَه ژ وَانْ حَیْوَانِیْنْ کُو دِبِنَه قُرْبَانْ هُونْ چِه کَارِبِنْ هُونِیْ قُرْبَانَکِیْ بِدِنْ. حَتَا کُو قُرْبَانْ نَگهِیژه جِهِیْ خَوه (و نَبِیْ سَرْژِیْکِرِنْ) پُوْرِیْ خَوه کُرْ مَکِنْ (ژ اِحرَامَانْ دَرْنَکَفِنْ). اِیْدِی کِی ژ وَه نَخوشْ بَه، یَانْ ژِی دِ سَرِیْ وِی دَه نَخوشِیَكْ هَبَه (کُو دِ اِحْرَامَانْ دَه پُوْرِیْ خَوه کُرْ بِکَه)، دِفِیْ ژ بَدِیْلِیْ دَه رُوْژِی بِگِرَه یَانْ سَدَقَیَکِیْ بِدَه یَانْ ژِی قُرْبَانَکِی سَرْژِیْ بِکَه. دَمَا هُونْ (ژ دِژْمِنِیْنْ خَوه) اَوْلَه بُون؛ فِیْجَه اَوْ کَسِیْ بِخَوازَه حَیَانِی رُوْژِیْنْ حَجِیْ ژِعُمْرِیْ سُودِیْ وَرْگِرَه، دِفِیْ قُرْبَانَکَه کُو ژِیْ رَه هِیْسَانْ بَه سَرْژِیْ بِکَه. کَسِیْنْ کُو نِکَارِبِنْ قُرْبَانَکِیْ سَرْژِیْ بِکِنْ، بِلا سِیْ رُوْژَانْ لِحَجِیْ و حَفْتْ رُوْژَانْ ژِی دَمَا ڤَگَرِیَانْ مَالِیْ، بِتَفَایِی دَه رُوْژَانْ رُوْژِی بِگِرِنْ. اَفَا کُو هَاتِیَه گُوتِنْ ژ بُوْ وَانْ کَسَانَه کُو مَالبَاتِیْنْ وَانْ نَه لِدُوْرْهِیْلا مِزْگَفْتَا حَرَامِیْ نَه. بِیْکْتَانِینَا قَانْ حُکْمَانْ (ژ عَذَابِیْ) خُدِیْ خَوه بِیَارِیْزِنْ و بِزَانِنْ کُو خُدِیْ، بِرَاسْتِی ژِی جِزَادَانَا وِی پِرْ دِژْوَارَه.

۱۹۷. حَجْ دِ مَهِیْنْ مَعْلُومْ دَه یَه، کِی کُو دِ وَانْ مَهَانْ دَه (بِوَرْگِرتِنَا اِحْرَامِیْ) حَجِیْ لِسَرْ خَوه فَرْظْ بِکَه، اِیْدِی بِلا نِیْزِی نِقِینَا ژِنَا خَوه نَبَه، ژ رِیَا خُدِیْ دَرْنَکَفَه و گَنْگَشِی و یَڤْجُونِیْ نَکَه. هُونْ چِه خِیْرِیْ بِکِنْ خُدِیْ پِیْ دِزَانَه. ژ بُوْ چُونَا حَجِیْ (ژ بُوْ کُو هُونْ حَوْجَیِی کَسِی نَبِنْ و لِسَرْ وَانْ نَبِنْ بَارْ) قُوتِیْ رِیْ اَمَادَه بِکِنْ، لَورَا؛ قُوتِیْ هَرِی رِندْ بِرَاسْتِی ژِی پَارِیْزکَارِیَا ژ پَارسَکِیِیْ یَه. گَلِی ثَاقِلْمَندَانْ، خَوه ژ (عَذَابِیْ) مِنْ بِیَارِیْزِنْ.

۱۹۸. لِسَرْ وَه تُو گُنَهْ نِینَه کُو هُونْ ژ خُدَایِیْ خَوه (بِرِیْکَا بَازِرْگَانِیِیْ) فَضْلَا (کَرَمَا) وِی

بِخَوازِنْ. اِیْدِی دَمَا هُونْ ژِ عَرَفَاتِیْ کِشِیَانْ قِیْجَه لِمَشْعَرُ الْحَرَامِیْ (مُزْدَلِیفِیْ) ذِکْرِیْ خُدِیْ بِکِنْ. چَاوَا کُو خُدِیْ هُونْ رَاسْتَرِیْ کِرنَه وِسَا ذِکْرِیْ وِی بِکِنْ. رَوْشْ اَقَه؛ بَرِیَا هُونْ رَاسْتَرِیْ بِبِنْ هُونْ رِیْوِنْدَایِی بُونْ (وَه نَه بِزَانِینْ حَجْ دِکْرْ).[1]

۱۹۹. پَاشِیْ، کَا چَاوَا مِرُوْقْ (ژِ مُزدَلِیفِیْ) دِهَرِکِنْ مِینَایِیْ، هُونْ ژِی (بِوَانْ رَه و مِینَا وَانْ) بِهَرِکِنْ وِیْ دَرِیْ. ژِ خُدِیْ لِیْبُوْرِینَا (گُنَهِیْنْ) خَوه بِخَوهازِنْ؛ بِیْگُمَانْ خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوْقَانَه.

۲۰۰. دَمَا وَه حَجَا خَوه تَمَامْ کِرْ، چَاوَا کُو هُونْ بَاقْ و بَاپِیرِیْنْ خَوه بِبِیرْ تِینِنْ -هِیْ ژِ وِیْ ژِی بِیْهْتر- خُدَایِیْ خَوه بِبِیرْ بِینِنْ (بَانْگَزَارِیْ خُدَایِیْ خَوه بِنْ). قِیْجَه ژِ اِنْسَانَانْ هِنْ مِرُوْقْ هَنَه کُو دِبِیْژِنْ: "خُدَایِیْ مَه! لِدِنْیَایِیْ (پَارَا مَه) بِدَه مَه." رَوْشْ اَقَه؛ دِ ئَاخْرَتِیْ دَه ژِ بُوْ وِی تُو پَارْ نِینَه.

۲۰۱. هِنْ ژِی ژِ وَانْ هَنَه کُو دِبِیْژِنْ: "خُدَایِیْ مَه! لِدِنْیَایِیْ قَنْجِیْ و لِئَاخرَتِیْ ژِی قَنْجِیْ بِدَه مَه و مَه ژِ ئَازَارَا اِیْگِرْ بِپَارِیْزه.

۲۰۲. اَقِیْنْ هَا! ژِ بُوْ هَرْ یَکِی ژِ وَانْ ژِ یَا بِدَسْتْ خِسْتِنَه پَارَكْ هَیَه. خُدِیْ، حَسَابْدِیتِنَا وِی پِرْ بِلَزَه.

۲۰۳. دِ چَندْ رُوْژِیْنْ بِژمَارْ دَه (رُوْژَا جَژْنِیْ و هَرْ سِیْ رُوْژِیْنْ پِشْتِی وِیْ) خُدِیْ (بِتَکبِیرُ و تَسْبِیحَانْ) دِبِیرْ بِینِنْ. قِیْجَه کِی کُو دِ دُ رُوْژَانْ دَه لَزْ بِکَه (دَا کُو ژِ مِنَایِیْ قَگَرِیْ مَکِیْ) تُو گُنَهْ لِسَرِیْ تُنَه و کِی دَرَنگْ بِمِینَه (سِیْ رُوْژِیْنْ خَوه لِمِنَایِیْ تِمَامْ بِکَه) تُو

---

۱ اَوْ (فَضِلْ) کَرَمَا دِ دَمَا حَجِّیْ دَه کُو دِ طَلْبَکِرِنَا وِیْ دَه گُنَهْ تُنَه دِ قِیْ ئَایَتِیْ دَه بَیَانْ نَبُویَه. دِ هِنَكْ ئَایَتِیْنْ دِنْ دَه هَاتِیَه بَیَانْ کِرِنْ کُو اَوْ کَارِیْ تِجَارَتِیْ یَه. وَكْ نِمُونَه: ..هِنَکَه دِنْ ژِی سَفَرِیْ دِکِنْ دَا کُو فَضْلَکِیْ (تِجَارَتَکِیْ) کَارْ بِکِنْ... مُزَّمِلْ:۲۰ دِ ئَایَتَکَه دِنْ دَه ژِ سُورَه‌یِیْ جُمُعَه دِ ئَایَتَا ۱۰ اِنْ دَه: ..دَمَا نِمِیْژْ قَدِیَا لِسَرْ عَرْدِیْ بَلَافْ بِبِنْ و ژِ فَضْلَا خُدِیْ طَلْبَه بِکِنْ. دِ قَانْ هَرْدُو ئَایَتَانْ دَه مَقْصَدْ ژِ فَضْلِیْ کَارِیْ تِجَارَتِیْ یَه.

گُنَه لِسَرْ وِی ژِی تُنَه. (اَڤْ حُکْمِیْ دُرِسْتبُونِیْ) ژ بُوْ وِی کَسِیَه کُو خَوه ژ حَرَامِیْنْ حَجِّیْ دِیَارِیْزه. هَایْ ژ اَمْرُ و نَهْیِیْ خُدِیْ هَبِنْ و بِزَانِنْ کُو بِرَاسْتِی هُونِیْ بِبَالْ ڤَه بِیْنَه کُوْمْکِرِنْ.

۲۰٤. ژ مِرُوْڤَانْ هِنْ (مُنَافِقْ) هَنَه کُو گُوْتِنِیْنْ وَانْ دِ بَارَا ژِیَانَا دِنْیَایِیْ دَه تَه عَجِیْبَایِی دِهِیْلَه و لِسَرْ یَا دِ دِلِیْ خَوه دَه خُدِیْ دِکِنْ شَاهِدْ. حَالْ اَڤَه کُو اَوْ دِژْوَارْتِرِینْ دِژْمِنْنْ.

۲۰۵. دَمَا اَوْ دِبَه دَسْتْهَلاتْ، لِسَرْ عَرْدِیْ تَڤْدِگَرَه دَا کُو تِیْ دَه خَرَابِیِیْ بِکَه و دَا کُو چَانْدِنِی و نَسْلِیْ ژِی وِیْرَانْ بِکَه. خُدِیْ ژ تَڤْلِهَڤِی و وِیْرَانْکِرِنِیْ حَزْ نَاکَه.

۲۰٦. دَمَا ژِیْ رَه بِیْتَه گُوْتِنْ: ژ خُدِیْ بِطِرْسَه؛ ژ بَرْ گُنَهِیْنْ کُو کِرِی خَوپَرَسْتِی و پُوْزْبِلِنْدِیِیَا جَهَالَتِیْ پِیْ دِگِرَه. ڤِیْجَه دُوْژَهْ بَسِی وِی یَه و اَوْ چه پِیسَجهَه!

۲۰۷. ژ اِنْسَانَانْ هِنْ مِرُوْڤْ هَنَه کُو ژ بُوْ قَایِلْکِرِنَا خُدِیْ جَانِیْ خَوه دِدِنْ. رَوْشْ اَڤَه؛ خُدِیْ ژ بُوْ بَنْدَیِیْنْ خَوه پِرْ دِلُوْڤَانَه.

۲۰۸. گَلِی یِیْنْ بَاوَرِی نَانِیَنَه! هُونْ هَمُو و تَڤْ بِهَڤْ رَه مُسِلْمَانْ بِیْنْ و نَدِنَه پَیْ گَافِیْنْ شَیْطِیْنْ! بِیْگُمَانْ اَوْ ژ بُوْ وَه نَیَارَکِی اَشْکَرَا یَه.

۲۰۹. اِیْدِی، اَگَرْ پِشْتِی دَلِیلِیْنْ اَشْکَرَه ژ وَه رَه هَاتِنْ هُونْ ژ رِیْ دَرکَڤْنْ، ڤِیْجَه بِزَانِنْ کُو بِیْگُمَانْ خُدِیْ عَزِیزَه، حَکِیمَه.

۲۱۰. اَوْ (عِنَادْکَارِیْنْ کَافِرْ) بَسْ لِوِیْ بَنْدِیْ نَه کُو خُدِیْ و فِرِیشْتَه دِ نَاڤْ سِیِیْنْ عَوْرَانْ دَه وَرِنْ جَمْ وَانْ. رَوْشْ اَڤَه؛ حُکِمْ (لِسَرْ وَانْ) هَاتْ قَبِرِینْ و اَنْجَامَا هَرْ کَارُ و بَارِی هَرْ بِبَالْ خُدِیْ ڤَه فَدِگَرَه.

۲۱۱. (اَیْ پِیْخَمْبَرْ)ژ زَارُوِیِیْنْ اِیسْرَائِیلْ بِپِرْسَه؛ مَه گَلَكْ نَایَتِیْنْ اَشْکَرَه و رُوْنْکَرْ دَانَه وَانْ. چه کَسِیْ کُو پِشْتِی نَایَتِیْنْ مَه ژِیْ رَه هَاتِنْ نِعْمَتِیْنْ خُدِیْ (دِینِیْ حَقْ بِکُفرِیْ) بِگُهَرِینَه، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی عَذَابِیْ خُدِیْ پِرْ دِژْوَارَه.

٢١٢. ژِیَانَا ڤِیْ دِنْیَایِیْ ژِ بُوْ کَافِرَانْ هَاتِیَه خَمِلاْنْدِنْ و اَوْ حَنَکِیْنْ خَوه بِبَاوَرْمَنْدَانْ دِکِنْ. حَالْ اَڤَه کُو رُوْژَا قِیَامَتِیْ یِیْنْ تَقْوَادَارْ دِ سَرْ وَانْ رَه نَه. خُدِیْ کِیْ بِڤِیْ بِیْحَسَابْ رِزِقْ دِدِیْ.

٢١٣. مِرُوْڤْ، بَرِیْ (لِسَرْ بَاوَرِیَا تُوْحِیدِیْ) یَکْ اُمَّتْ بُونْ. ڤِیْجَه خُدِیْ یِیْخَمْبَرْ بِمِیْزْگِینْبَرِی و هِشْیَارْکَرِی شَانْدِنْ و بِوَانْ رَه ژِی کِتِیْبْ بِحَقِی شَانْدِنْ دَا کُو دِ نَاڤْبَرَا مِرُوْڤَانْ دَه، لِسَرْ یَا بِهَڤْکَتِنْ حُکِمْ بِکِنْ. دِ رَاسْتِیَا ڤِیْ حَقِیْ دَه ژِ بِلِی یِیْنْ خَودِی کِتِیْب کَسْ نَکَته اِخْتِیلاڤِیْ؛ اَوْ پِشْتِی نِیشَانِیْنْ اَشْکَرَه ژِ وَانْ رَه هَاتِنْ ژِ چَاڤْتَبَارِی کَتِنْ اِخْتِیلاڤِیْ. لِسَرْ ڤِیْ یَکِیْ، خُدِیْ بِدَسْتُورَا خَوه اَوْ حَقِیَا کُو لِسَرِیْ لِهَڤْ نَدِکِرِنْ، بِبَاوَرْمَنْدَانْ دَا سَرْوَخْتْکِرِنْ. خُدِیْ، کِی بِڤِیْ بَرِیْ وِی دِدَه رِیَا رَاسْتْ.

٢١٤. اَرِیْ مَا حَتَا یَا هَاتِیَه سَرِیْ خَلْکِیْنْ بَرِیَا وَه نَبِیْ سَرِیْ وَه ژِ وَه وَیَه هُونِیْ هَرِنْ بِهِشْتِیْ؟ وِسَا خِزَانِی و تَنْگَاسِی بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ و اَوْ وِسَا رَاهَژِیَانْ کُو پِیْخَمْبَرْ و یِیْنْ کُو پِیْ رَه بَاوَرِی نَانِیبُونْ، گُوتِنْ: "مَا گَلُوْ نَاریکَارِیَا خُدِیْ دِیْ کَنگِیْ ژِ بُوْ مَه بِیْ؟" نَاگَاهْدَارْ بِن! بِیْگُمَانْ نَاریکَارِیَا خُدِیْ پِرْ نِیْزِیکَه.[1]

٢١٥. ژِ تَه دِپِرْسِن؛ کَا (دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه) اَوِیْ چِه اِنْفَاق بِکِنْ؟ بِیْژَه: "خِیْرَا کُو هُونْ دِدِنْ؛ اَوْ ژِ بُوْ دِیْ و بَاڤَانْ، لِیْزِمْ و سِیْوِیَانْ، بَلَنگَازْ و رِیْوِیَانَه. هُونْ چِه خِیْرِیْ بِکِنْ، بِیْگُمَانْ خُدِیْ پِیْ دِزَانَه.

٢١٦. شَرْکِرنَا (دِ رِیْیَا خُدِیْ دَه) لِسَرْ وَه هَاتِیَه فَرْزْکِرِنْ هَرْ چِقَاسْ (شَرْکِرِنْ) بِوَه خَوشْ نَبَه ژِی. بِیْکَانَه هُونْ تِشْتَکِی نَڤِیْنْ و اَوْ ژِ بُوْ وَه بَاشْ بَه، بِیْکَانَه هُونْ حَزْ ژِ تِشْتَکِی بِکِنْ و اَوْ ژِ بُوْ وَه خَرَابْ بَه. خُدِیْ دِزَانَه و هُونْ نِزَانِنْ.

---

١ دِ ڤِیْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه تُورَیکَه بِیْنِمُونَه هَیَه. ژِ بُوْ مُسِلْمَانَانْ لِجِیهَانِیْ و ئَاخِرَتِیْ رِیَا سَرْکَڤْتِنِیْ اَڤَه: دِڤِیْ اِیمَانِیْ بِینِنْ، بِعَشْقْ و شَوْقْ حَوْلْ بِدِنْ، بِخَبِتِنْ، لِهَمْبَرِی تَنْگَاسِی و نَخَوشِیَانْ تِیبِکُوْشِنْ، گُهِیْنْ خَوه نَدِنْ کِیفْ و زَوْقْ و سِسْتِیِیْ و ژِ شَیتَانْ خَوه دُوْرْ بِگِرِنْ. یَعْنِی ژِ مُومِنَانْ رَه دِبِیْژه، "گَلِی مُسِلْمَانَان! حَتَا کُو کَارَسَاتْ نَبِیْنْ سَرِیْ وَه، حَتَا کُو هُونْ بَدِیْلِیْ نَدِنْ، هُونْ دِیْ بِسَرْ نَکَڤْنْ و هُونِیْ نَچِنْ بِهِشْتِیْ."

۲۱۷. دِ بَارَا شَرِیْ دِ شَهْرُ الحَرَامِیْ دَه ژِ تَه دِپرسِنْ. بِیْژَه: شَرِیْ دِ وِیْ مَهِیْ دَه گُنَهَکی مَزنَه. لِیْبَلِیْ فَکَّرَانْدِنَا مِرُوْقَانْ ژِ رِیَا خُدِیْ ، مَانْدَلَکِرنَا خُدَا، نَاسْتَنْگَکِرنَا (خَلْکِیْ ژِ) سَرْدَانَا کَعْبِیْ و دَرَانِینَا خَلْکِیْ ژِ مَکِّیْ، گُنَهِیْنْ قَانْ لِجَمْ خُدَا مَزنْتَرَه. مُحَقَقْ فِتنَه (ایزَایَا مُسلْمَانَانْ و فَکَّرَانْدِنَا وَانْ ژِ رِیْکَا خُدِیْ) ژِ کُشْتِنِیْ مَزنْتَرَه. اَگَرْ هِیْزَا وَانْ تِیْرِیْ بِکَه اَوِیْ هَرْ شَرِیْ وَه بِکْنْ حَتَا کُو وَه ژِ دِینِیْ وَه فَگَرِینْنْ. کِی ژِ وَه ژِ دِینِیْ خَوه فَگَرَه و لِسَرْ کُفرِیْ بِمرَه؛ ڤِیْجَه هَا اَوْ، کَارُ و کِرْیَارِیْنْ وَانْ لِدِنْیَا و نَاخْرَتِیْ پُوچْ بُونَه و اَوْ خَلْکِیْ دُوْزَهِیْ نَه و اَوِیْ حَتَا حَتَایِیْ تِیْ دَه بِنْ.

۲۱۸. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه و اَوِیْنْ کُو کُوْچْبَرْ بُونَه و دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه جِیهَادْ کِرنَه، هَا اَوْ دِلُوْقَانِیَا خُدِیْ هِیْڤِی دِکِنْ. خُدِیْ گُنَهْزِیْبِرَه، دِلُوْقَانَه.

۲۱۹. (یَا مُحَمَّدْ!) دِ بَارَا مَی (عَرَاقُ) و قُمَارِیْ دَه ژِ تَه دِپرْسِنْ. بِیْژَه: دِ هَرْدِیَانْ دَه ژِی گُنَهَکی پِرْ مَزنْ هَیَه و ژِ بُوْ مِرُوْقَانْ هِنْ فَیْدَه ژِی هَنَه. لِیْبَلِیْ گُنَهِیْ هَرْدِیَانْ ژِ فَیْدَیَا وَانْ مَزنْتَرَه. دِیسَا ژِ تَه دِپرْسِنْ مَا (دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه) اَمْ چِه بِدِنْ؟ بِیْژَه: یِیْ زِیْدِیی پِیْدِڤِیْنْ خَوه (بِدِنْ). بِڤِی نَاوَایِی خُدِیْ نَایَتِیْنْ خَوه ژِ وَه رَه اَشْکَرَه دِکَه دَا هُونْ بِفِکِرِنْ..[1]

۲۲۰. دِ دِنْیَا و نَاخْرَتِیْ دَه (هَرْ چِه ژِ بُوْ وَه بَاشَه لِگُوْرِی وِیْ تَڤْبِگَرِنْ). دِ بَارَا سِیْوِیَانْ دَه ژِ تَه دِپرسِنْ. بِیْژَه: سَرَاسْتْکِرنَا کَارُ و بَارِیْنْ وَانْ و پَرْوَرْدَکِرنَا وَانْ (ژِ دُورْکَتِنَا ژِ وَانْ) چِیْترَه. اَگَرْ هُونْ (بِمَالِیْ خَوه) تَڤْلِی مَالِیْ وَانْ بِیْنْ، ڤِیْجَه (بِزَانِنْ) کُو اَوْ بِرَایِیْنْ وَه نَه. خُدِیْ دِزَانَه کَا کِی نَاڤَاکَرَه، کِی خَرَابْکَرَه. اَگَرْ خُدِیْ بِخَوسْتَا دِیْ زُوْرُ و زَحْمَتِی لِوَه بِکرَا. بِیْگُمَانْ خُدِیْ عَزِیزَه، حَکِیمَه.

---

۱ مِیْ/عَرَاقْ، حَرَامَه. دِبَه کُو دِ دَایِنْ و سِتَانْدِنَا وِیْ دَه ژِ هِنْ کَسَانْ رَه هِنْ فَیْدِیْنْ وِیْ یِیْنْ تِجَارِی ژِی هَبِنْ. لِیْبَلِیْ هَمِنْ زَرَارَا وِیْ ژِ فَیْدَا وِیْ پِرْتِرَه. وِهَا رَنْگَه قُمَارْ ژِی ژِ بُوْ کَسِیْ کُو قَزَنجْ کِرِی فَیْدَا وِیْ هَیَه لِیْ ژِ بُوْ کَسِیْ کُو ژِیْ جُوِی ژِی، زَرَارَا وِیْ پِرْ مَزنَه. ژِ بَرْ ڤِیْ یَکِیْ قُمَارْ ژِی حَرَامْ بُویَه. بِرَاسْتِی دَمَا اَڤْ نَایَتَا پِیرُوْزْ نَازِلْ بُو، گَلَکْ مُسلْمَانَانْ دَڤْ ژِ مَیِیْ بَرْدَانْ، لِیْ هَنَکَانْ هِیْژِی قَدِخَوارِنْ، لَوْرَا بِنَاوَایَکِی بِنْبِرْ نَهَاتبُو حَرَامْکِرِنْ. لِیْبَلِیْ دَمَا کُو نَایَتَا "سُورَیِیْ مَائِیدَه یَا ۹۰-۹۱یْ" هَات، ڤِیْجَه اَوْ بِتَڤَاهِی و بِنَاوَایَکِی بِنْبِرْ حَرَامْ کِرْ، ڤِیْجَه مُسلْمَانَانْ یَکْسَرْ دَڤْ ژِیْ بَرْدَانْ.

٢٢١. (گَلی مُسلْمَانَانْ!(ژِنێنْ مُشْرِكْ، حَتَا اَوْ ایمَانێ نَیینْ بِوَانْ رَه نَزَوجِنْ. قَرْوَاشكَه بَاوَرْمَندْ ژ ژنَكَه مُشْرِكْ چِیترَه، چَنْدِینْ اَوْ گَلَكْ لِخَوشَا وَه ژی بچَه. كَچِینْ خَوه ژی لِمِیرِینْ مُشْرِكْ مَهرْ نَكنْ حَتَا كُو اَوْ بَاوَرِیێ نَیینْ. كُولَیكی بَاوَرْمَندْ ژ مُشرِكَكی چِیترَه؛ چَنْدِینْ اَوْ گَلَكْ لِخَوشَا وَه ژی بچَه. اَوْ گَازی بَالْ اِیگرْ قَه دِكنْ، خُدِیْ ژی بِدَسْتُورَا خَوه گَازی بَالْ بِهِشْتْ و لِیبُورِینێ قَه دِكَه؛ ئَایَتِینْ خَوه ژ مِرُوڤَانْ رَه اَشْكَرَه دِكَه دَا قَنَه بِبِیرْ بِینْ.

٢٢٢. (یَا مُحَمَّدْ!) دَرْحَقِی حَیْزِیْ (ژنَانْ) دَه ژ تَه دِپرْسِنْ (كَا اَوْ چِی یَه). بِیژَه: اَوْ (بِینِمِیژِیَا ژنَانْ) اَزِیتَه. نَاخُو؛ دِ دَمَا حَیْزِیْ دَه خَوه ژ (چُونَا نِقِینَا) ژنَانْ دُورْ بِگْرِنْ و حَیَا كُو اَوْ ژِیْ پَاقِژْ نَبِنْ نِیزِیكی وَانْ مَبِنْ. ڤِیجَه دَمَا (اَوْ پَاقِژْ بُونْ و) خَوه ژِیْ شُوشْتِنْ، اِیدِی دِ جِهِیْ كُو خُدِیْ لِوَه فَرمَانْ كِرِییَه وِسَا هَرِنْ نِقِینَا وَانْ. لَوْرَا خُدِیْ، ژ یِیْنْ پِرْ تُوبَكَرْ حَزْدِكَه و ژ یِیْنْ پَاقِژْكَرْ حَزْ دِكَه.

٢٢٣. ژِنِیْنْ وَه ژ بُوْ وَه جِهِیْ زِیْدَبُونَا كِنِیسَا وَه نَه، ڤِیجَه هُونْ (دِ جِهِیْ كِنِیسِیْ دَه) چَاوَا دِخَوازِنْ وِسَا هَرِنْ جَمْ ژِنِیْنْ خَوه. ژ پِیشَرُوْژَا خَوه رَه حَازِرِیْ بِكِنْ. بِیِكْتَانِینَا حُكْمِیْ خُدِیْ ژ عَذَابِیْ وِی خَوه بِیَارِیْزِنْ و بِزَانِنْ كُو هُونِیْ مُحَقَقْ هَرِنْ حُزُورَا خُدِیْ. مِزگِینِیْ بِدَه بَاوَرمَنْدَانْ (كُو پَادَاشَا وَانْ بِهِشْتَه)!

٢٢٤. صُوْنْدْخَوارِنَا خَوه یَا بِخُدِیْ نَكنْ هِیْنْجَتْ و مَهْنَه ژ بُوْ كُو هُونْ قَنْجِی و تَقْوَادَارِیْ نَكنْ و خَلْكِیْ لِهَقْ نِیینْ. خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

٢٢٥. خُدِیْ دِ صُوْنْدِیْنْ وَه یِیْنْ بِیْحَمْدِی (بِیْقَسْدِی) دَه لِوَه نَاگِرَه. لِیْبَلِیْ ژ بَرْ صُوْنْدِیْنْ كُو وَه ژ دِلْ خوَارِیَه، لِوَه دِگِرَه. خُدِیْ گُنَهْژِیْرَه، بَرْبِهِیْرَه.

٢٢٦. ژ بُوْ وَانْ كَسِیْنْ صُوْنْدْ دِخُونْ كُو اَوْ دِیْ نَچِنْ نِقِینَا ژِنِیْنْ خَوه، چَارْ مَه مُهلَتْ هَیَه. ڤِیجَه اَگَرْ اَوْ (دِ ڤِی مُدَتِی دَه لِژِنِیْنْ خَوه) ڤَگَرِنْ، اِیدِی بِیْگُمَانْ خُدِیْ گُنَهژِیْرَه، دِلُوْڤِینَه.

۲۲۷. اَگَرْ بِرْیَارَا بَرْدَانِێ بِدِنْ، اِیْدِی بِێگُمَانْ خُدِێ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

۲۲۸. ژِنێنْ کُو (ژِ مِێرِێ خَوه) هَاتِنَه بَرْدَانْ، پِێوِیسْتَه اَوْ سِێ پَاقِژِیَانْ خَوه بِگِرِنْ (نَانْگُوْ سِێ بِێنِمِێژِییَانْ بِبِینِنْ، پَاشِێ اَوْ دِکَارِنْ بِزَوِجِنْ). اَگَرْ اَوْ (ژِنْ) بِرَاسْتِی بَاوَرِیِێ بِخُدِێ و رُوْژَا قِیَامَتِێ تِینِنْ، قَتْ نَه دُرِسْتَه یَا کُو خُدِێ دِ مَالْزَارُوْکَا وَانْ دَه افِرَانْدِیَه قَشِیْرِنْ. دِ فِی مُدَتِی دَه (بَرِی سِێ پَاقِژِی یَانْ سِێ بِێنِمِێژِی بِقَدِنْ) ژِ مِێرِیْنْ وَانْ رَه بِێهْتِرْ حَقْ هَیَه کُو وَانْ (لِخَوه) فَگَرِینِنْ، اَگَرْ کُو لِهَفْهَاتِنِێ بِخَوازِنْ. کَا چَاوَا مَافِیْنْ مِیْرَانْ لِسَرْ ژِنَانْ هَیَه هَرْ وِسَا هِنْ مَافِیْنْ ژِنَانْ ژِی بِرِنْدِی لِسَرْ مِیْرَانْ هَیَه و ژِ مِیْرَانْ رَه دِ سَرْ وَانْ رَه دَرَجَیَكْ هَیَه. خُدِێ سَرْدَسْتَه، کَارْبِنَجهَه.

۲۲۹. بَرْدَانَا ژِنِێ (یَا کُو مِێرْ دِکَارَه لِخُو فَگَرِنَه) دُو جَارِنْ. اِیْدِی؛ یَانْ بِقَنْجِی لِجَمْ خَوه هِشْتِنَه یَانْ ژِی بِرِنْدِی بَرْدَانَه. (گَلِی مِیْرَان!) اَوْ مَالِێ کُو وَه (بِمَهْرُ و خَیْنِی وِێ ژِی) دَایِی وَانْ لِوَه نَه حَلاَلَه کُو هُونْ ژِ وَانْ بِسْتِینِنْ. لِێبَلِێ اَوْ مِێرُ و ژِنِێنْ کُو ژِ پِێکْنَه نَانِینَا تِخُوبِێنْ خُدِێ بِطِرْسِنْ، اَوْ تِشْتَکِی دِنَه. گَلِی بَاوَرْمَنْدَان! اَگَرْ هُونْ اَنْدِیشَه بِکِنْ کُو دِێ ژِنْ و مِێرْ سِینُوْرِیْنْ خُدِێ پِێكْ نَبِینِنْ، ڤِیْجَه تُو گُنَهْ لِسَرْ هَرْدُیَانْ نِینَه کُو ژِنْ تِشْتَکِی بِدَه مِێرِێ خَوه و خَوه ژِێ بِدَه بَرِدَانْ. اَفْ تِشْتِێنْ کُو هَاتِنَه گُوْتِنْ تِخُوبِێنْ خُدِێ نَه. زِنهَارْ وَانْ بِنْیِێ مَکِنْ! کِی ژِ تِخُوبِێنْ خُدِێ دَرْبَاسْ بِبَه، ڤِیْجَه اَوْ ستَمْکَارْ بِخَوه نَه.

۲۳۰. ڤِیْجَه اَگَرْ مِیْرْ ژِنِێ بَرْدَه، اِیْدِی لِوِی نَه حَلاَلَه (کُو دِیسَا وِێ مَهرْ بِکَه) حَیَانِی کُو (اَوْ ژِنْ) بِمِیْرَکِی دِنْ رَه نَزَوِجَه. اَگَرْ وِی (مِێرِێ دِی ژِی) اَوْ بَرِدَا، اِیْدِی تُو گُنَه لِسَرْ هَرْدُیَانْ نِینَه کُو دِیسَا لِهَقْ فَگَرِنْ، بِشَرْطِێ وَانْ بَاوَرِی نَانِیَه کُو اَوِێ تِخُوبِێ خُدَا بِجهْ بِینِنْ. اَفْ تِخُوبِێنْ خُدِێ نَه، خُدَا ژِ بُوْ قُومَکِی کُو دِزَانِنْ و تِێدِگِهِیژِنْ رَه وَانْ اَشْکَرَا دِکَه.

۲۳۱. (گَلِی مِیْرَان!) دَمَا وَه ژِنْ بَرْدَانْ و اَوْ ژِی گِهَانْ دَاوِیَا مُدَتِێ خَوه یِێ چَاڤْنِێرِیِێ، اِیْدِی یَانْ بِرِنْدِی وَانْ لِجَمْ خَوه بِگِرِنْ یَانْ ژِی بِرِنْدِی وَانْ بَرْدِنْ. ژِ بُوْ کُو هُونْ دَسْتْ

دِرێژِی مَافِێنْ وَانْ بِکِنْ بِزُوْرْدَسْتِی وَانْ لِجَمْ خَوه نَگِرِنْ. چه کَسِێ وِسَا بِکَه اِیْدِی بِرَاسْتِی زِلْمِێ لِخُو دِکَه. ئَایَتِێنْ خُدِێ پِێلِیسْتُوْكْ نَدِیرِنْ. نِعْمَتَا خُدِێ یَا کُو لِسَرْ وَه یَه و کِتِیْبُ و حِیکْمَتَا کُو ژ بُوْ وَه نَازِلْ کِرِیَه کُو پِێ شِیرَتَانْ لِوَه دِکَه بِبِیرْ بِینِنْ. هَایْ ژ فَرْمَانُ و قَدَخَیِێنْ خُدِێ هَبِنْ و بِزَانِنْ کُو بِێگُمَانْ خُدِێ بِهَرْ تِشْتِی دِزَانَه.

٢٣٢. دَمَا وَه ژِنْ (بِکِیْمْتِرِینْ سِێ تَلاقَانْ) بَرْدَانْ و وَانْ ژِی جِقَانِێ خَوه تَمَامْ کِرْ، اِیْدِی دَمَا اَوْ و مِیرِێنْ خَوه دِ نَاقبَرَا خَوه دَه بِرِنْدِی (بِمَهْرَکَه نُو) لِهَقْ بِزِقِرِنْ، ئَاسْتَنْگِیِێ دَرْمَخِنْ. اَقَا هَا، ژ وَه پِێ کُو بِخُدِێ و رُوْژَا ئَاخْرَتِێ بَاوَرِی تِینَه، ژ بُوْ خَوه دِکَه پَنْدْ و شِیرَتْ. اَگَرْ هُونْ ڤِێ شِیرَتِێ بِگِرِنْ (و نَبِنْ ئَاسْتَنْگ ژ بُوْ وَانْ) تَقَزْ ژ بُوْ وَه هَرْ چِێتِرُ و پَاقِژْتِرَه. خُدِێ دِزَانَه و هُونْ نِزَانِنْ.

٢٣٣. دَاییکِێنْ (کُو هَاتِنَه بَرْدَانْ) بِلا حَیَا دُ سَالِێنْ تَکُوزْ شِیرْ بِدِنْ زَارُوْکِێنْ خَوه، اَقْ رَوْشْ ژ بُوْ وَانْ دِێ و بَاقَانَه کُو بِخَوهازِنْ دَمَا شِیرْدَاییِنِێ تَمَامْ بِکِنْ. لِگُوْرِی مَعْرُوفِی (شَرِیعَتُ و عَادَتَانْ) بِقَنْجِی جِلْ و خَوارِنَا دَایکَانْ لِسَرْ بَاقِێ زَارُوْکَانَه. (لَوْرَا) هَرْ کَسْ تَنِێ لِگُوْرِی هِێزَا خَوه تِێ بِنْبَارْکِرِنْ. دِڤِێ دَایِكْ زَرَارِێ لِسَرْ زَارُوْکَا خَوه نَبِینَه و بَاقْ ژِی ژ بَرْ زَارُوْکِێ زَرَارْ لِێ نَوِێ. عَیْنِی وَکِی ڤِێ، لِسَرْ مِیرَاتْخُورِێ بَاقِێ زَارُوْکِی ژِی اَقْ مَافْ هَیَه (پِشْتِی بَرْدَانَا دِیَا وِی کُو بَاقِێ وِی بِمِرَه دِڤِێ وَارِسِێنْ بَاقِێ زَارُوْکِێ، وِێ وَظِیفِیِێ بِجِهْ بِینِنْ). اَگَرْ دِێ و بَاقْ، هَرْدُ، بِهَقْ بِشِیْورِن؛ لِهَقْ بِیْنْ و بِخَوازِنْ زَارُوْكْ ژ شِیرْ فَکِنْ، ڤِیْجَه تُو گُنَهْ لِسَرْ هَرْدُیَانْ تُنَه. اَگَرْ هُونْ بِڤِیْنْ (ژ بِلِی دَایکَا وِی) بِژِنَکَه دِنْ بِدِنْ مِزَانْدِنْ ژِی، تُو گُنَهْ لِسَرْ وَه تُنَه دَمَا کُو هُونْ حَقِێ وِێ پِێ دِیَارْکِرِی بِقَنْجِی بِدِنِێ. ژ پِێکَنَانِینَا (فَرْمَانِیِنْ) خُدِێ خَوه بِپَارِیِزِنْ و بِزَانِنْ کُو بِێگُمَانْ خُدِێ بِکَارِێ کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرَه.

٢٣٤. اَوِیِنْ کُو ژ وَه دِمِرِنْ و لِپَیْ خَوه ژِنَانْ دِهِیْلِنْ، اَوْ (ژِنْ) دِێ بِخَوه (دِ مَالا مِیرِێ خَوه دَه) چَارْ مَهْ و دَهْ رُوْژَانْ بِسَکِنِنْ. چَاخِێ عِدَّیِێ خَوه (دَمَا خَوگِرْتِنِێ) تَمَامْ کِرِنْ، لِسَرْ

وَه (وَلِیِیْ ژِنَانْ) تُو گُنَهْ نِینَه کُو هُونْ دَسْتُورَا وَانْ بِدِنْ کُو اَوْ لِگُوْرِی عَادَتِیْ کَارِیْ خَوه بِکِنْ (دَا بِیْنَه خَوسْتِنْ و بِزَوِجِنْ). خُدِیْ ژِ کَارِیْ کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

۲۳۵. دَرْ حَقِیْ زَوَاجَا ژِنِیْنْ ژِنَبِی دَه تُو گُنَهْ لِسَرْ وَه تُنَه کُو هُونْ (بَرِیَا عِدَّیِیْ وَانْ تَمَامْ بِبَه) دَاخَوازَا خَوه دِ بَرْ وَانْ رَه بَاقِیْژِنْ، یَانْ ژِی دِ دِلِیْ خَوه دَه بِهِیْلِنْ. خُدِیْ دِزَانِی کُو هُونِیْ ژِ وَانْ رَه بِیْژِنْ (کُو دِلِیْ وَه لِسَرْ وَانَه)، لِیْبَلِیْ ژِ بِلِی کُو ژِ وَانْ رَه گُوْتِنَکَه بِأُسُولْ بِیْژِنْ، سُوْزَا هَفْدِیتَکَه بِدِزِی نَدِنْ وَانْ. حَتَا کُو عِدَّتِیْ وَانْ تَمَامْ نَبَه وَانْ مَهرْ نَکِنْ. بِزَانِنْ کُو بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیَا دِ دِلِیْنْ وَه دَه دِزَانَه. نَاخُو؛ ژِیْ بِطِرْسِنْ و ئَاگَاهْدَارْ بِنْ کُو بِیْگُمَانْ خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرَه، بَرْبِهِیْرَه.

۲۳۶. اَگَرْ (پِشْتِی کُو وَه اَوْ مَهرْ کِرِنْ) هِینْ کُو وَه دَسْتْ نَدَابَه وَانْ یَانْ ژِی وَه مَهْرَا وَانْ دِیَارْ نَکِرِبَه، هُونْ ژِنَانْ بَرِدِنْ، لِسَرْ وَه نَه بِیْوِیسْتَه کُو هُونْ مَهْرِیْ بِدِنْ وَانْ. دِ ڤِیْ رَوْشِیْ دَه (بِتِشْتَکِی ژِ مَالِیْ خَوه) وَانْ دِلخَوشْ بِکِنْ. بِلا کَسِیْ دَسْتْفِرَه (دَوْلَمَنْدْ) لِگُوْرِی حَالِیْ خَوه و کَسِیْ دَسْتَنْگْ (اِیْ خِیزَانْ) ژِی لِگُوْرِی حَالِیْ خَوه، دَاِینَکَه لِگُوْرِی عُرْفْ وعَادَتِی بِدَه وَانْ. اَفْ قَنْجِیَا بِرِنْدِی دِ سِتُوِیِیْ مِرُوْڤِیْنْ قَنجْ دَه دَیْنَکِی مِسُوْگَرَه.

۲۳۷. اَگَرْ بَرِیَا کُو هُونْ بِچِنَه نِڤِینَا وَانْ هُونْ وَانْ بَرِدِنْ و بِرَاسْتِی ژِی وَه مَهْرَا وَانْ دِیَارْ کِرِبَه، وِیْ چَاخِیْ هُونِیْ نِیڤِیْ مَهْرَا دِیَارْکِرِی بِدِنْ وَانْ. لِیْبَلِیْ اَگَرْ ژِنْ لِمَهْرَا خَوه بِبُوْرَه، یَانْ ژِی اَوْ مِیْرِیْ کُو پِیْبَانَا مَهْرِیْ دِ دَسْتْ وِی دَه یَه لِیْ بِبُوْرَه (کُو تَڤَاهِیَا مَهْرِیْ بِدَه ژِنِیْ) اَوْ تِشْتَکِی دِنَه. اَگَرْ هُونْ لِیْ بِبُوْرِنْ، اَوْ بِیْهْتَرْ نِیْزِی تَقْوَایِیْ یَه. (گَلِی مُومِنَانْ!) دِ نَاڤْبَرَا خَوه دَه قَنْجِیکَارِیِیْ ژِ بِیرْ مَکِنْ! بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرَه.

۲۳۸. لِسرْ کِرِنَا نِمِیْژَانْ و لِسرْ نِمِیْژَا نَاڤِینْ (نِمِیْژَا عَصْرِیْ) مِقَاتِه بِنْ، بِگُهْدَارِی و بِتِرْسْ ژِ خُدِیْ رَه رَابِنْ نِمِیْژِیْ.

۲۳۹. اَگَرْ هُونْ بِطِرْسِنْ، ڤِیْجَه پِیَا یَانْ ژِی سُوارْ نِمِیْژْ بِکِنْ. دَمَا هُونْ (ژِ طِرْسِیْ) اَوْلَه بُونْ، هَرْ وَکِی کُو خُدِیْ یَا کُو بَرِیْ وَه نَدزَانِی بِوَه دَایه زَانِینْ، وِسَا ژِیْ رَه نِمِیْژْ بِکِنْ.

٢٤٠. ژ وَه، اَوْ مِێرِێنْ کُو بِمِرِنْ و لِدُوڤْ خَوه ژِنَبِییَانْ بِهِێلِنْ، بِلا وَصِیَتْ بِکِنْ کُو حَتَا صَالَکِێ اَوْ ژِنِێنْ وَانْ دِ مَالِێنْ وَانْ دَه بِکَارِنْ ژِیَانَا خَوه بِدُۆمِینِنْ. اِێدِی اَگَرْ اَوْ بِخَوه ژِ مَالا مِێرِێ خَوه دَرْکَڤِنْ، هِنْگِێ ژِ بَرْ وَانْ تِشْتِێنْ کُو اَوْ بِرِنْدِی ژِ بُۆ خَوه بِکِنْ تُو گُنَهْ ژِ وَه رَه نِینَه. خُدِێ سَرْدَسْتَه، کَارْبِنَجِهَه.

٢٤١. ژِ بُۆ ژِنِێنْ کُو هَاتِنَه بَردَانْ، حَقِێ وَانَه کُو بِرِنْدِی (بِجِلُ و بَرْگَانْ، خُوارِنُ و پِێخَوارِنِێ) بِێنْ هَاڤِلْدَارْکِرِنْ. اَڤْ یَكْ وَظِیفه یَه لِسَرْ وَانِێنْ کُو هَایْ ژِ فَرمَانُ و قَدَخَیِێنْ خُدِێ هَنَه.

٢٤٢. بِڤِی ئَاوَایِی خُدِێ ئَایَتِێنْ خَوه ژِ وَه رَه اَشْکَرَه دِکَه دَا کُو هُونْ بِفِکِرِنْ و تِێبِگِهِیژِنْ.

٢٤٣. کَا ژِ مِنْ رَه بِێژَه: مَا اَوِێنْ کُو ژِ طِرْسَا مِرِنِێ ژِ وَلاتِێنْ خَوه دَرْکَتِنْ دِگَلْ کُو هَژْمَارَا وَانْ بِهَزَارَانْ بُو، تَه نَدِیتِنْ؟ خُدِێ ژِ وَانْ رَه گُۆتْ: "بِمِرِنْ" (اَوْ ژِی مِرِنْ)، پِشْتْرَه اَوْ سَاغْ کِرِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ مِرُۆڤَانْ خَودِی کَرَمَه. لِێبَلِێ پِرَانِیَا مِرُۆڤَانْ ڤِێ نَاشِێکِرِینِنْ.[١]

٢٤٤. دِ رِیَا خُدِێ دَه شَرْ بِکِنْ و بِزَانِنْ کُو بِرَاسْتِی خُدِێ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

٢٤٥. مَا کِی یَه اَوێ کُو دَیْنَکِی رِندْ بِدَه خُدِێ (لِسَرْ فَقِیرُ و هَژَارَانْ قَنْجِیِێ بِکَه)، دَا کُو خُدَا ژِی وِی دَیْنِی قَاتْ بِقَاتْ زِێدَتِرْ لِێ ڤَگَرِینَه؟ اَوِێ کُو کِێمْ و زِێدَه دِکَه خُدِێ یَه و هُونِێ هَرْ بِبَالْ وِی ڤَه ڤَگَرِنْ.

٢٤٦. مَا پِشْتِی مُوسَی تَه گِرَگِرِێنْ اِسْرَائِیلِیَانْ نَدِیتِنْ کُو چِه کِرِنْ؟! دَمَا وَانْ ژِ پِێخَمْبَرَکِی

---

١ اَڤْ کَسِێنْ کُو ئَایَتَا پِیرُۆزْ بَحْسَا وَانْ کِرِی جِڤَاتَکَه اِسْرَائِیلِیَانَه کُو حُکِمْدَارِێ وَانْ گَازِیَا جِیهَادِێ لِوَانْ کِرِبُو. اَوْ ژِ طِرْسَا کُو یِێ دِ شَرْ دَه بِێنْ کُشْتِنْ، رَڤِیبُونْ. ڤِێجَه خُدِێ اَوْ هَشْتْ رُۆژَانْ مِرِی هِشْتِنْ. پِشْتْ رَه بِقَبُولْبُونَا دُعَایَا پِێخَمْبَرِێ وَانْ، خُدِێ اَوْ دِیسَا سَاغْ کِرِنْ و اَوْ حَتَا دَمَکِێ لِژِیَانِێ مَانْ. اِبنُ کَسِیرْ گُۆتِیَه: عِبرَتَكْ دِ ڤِێ رُودَانِێ دَه هَیَه کُو تَدْبِیرْ نِکَارَه ژِ بُۆ قَدَرِێ بِبَه ئَاسْتَنگْ و کُو نَه بِبَالْ خُدِێ ڤَه بَه، ژِ بَرْ خُدِێ تُو سَتَارْ تُنَه یَه کُو مِرُۆڤْ خَوه بِدَه بَرِێ.

خَوه رَه گُوتِنْ: "ژ مَه رَه حُکمْدَارَکی بِشِینَه (بلا بِبَه مَزِنِیْ مَه) دَا کُو اَمْ دِ رِیَا خُدِیْ دَه شَرْ بِکِنْ." ژ وَانْ رَه گُوتْ: "(اَزْ دِطِرْسِمْ کُو) اَگَرْ شَرْ لِسَرْ وَه فَرظْ بِبَه کُو هُونِیْ شَرْ نَکِن!" گُوتِنْ: "مَا کُو اَمْ ژ وَلاتِیْ خَوه هَاتِنَه دَرَانِینْ و ژ زَارُوْکِیْنْ خَوه هَاتِنَه دُورْکِرِنْ، مَا چه لِمَه قَومِیَه کُو اَمِیْ دِ رِیَا خُدِیْ دَه شَرْ نَکِنْ؟" لِیْبَلِیْ چه دَمَا شَرْ لِسَرْ وَانْ هَاتَه فَرْزْکِرِنْ، ژ کِیْمْ کَسَانْ پِیْ قَه، یِیْنْ دِنْ پِشتَا خَوه دَانَه وَانْ و قَگَرِیَانْ. خُدِیْ بِستَمْکَارَانْ دِزَانَه.[1]

۲۴۷. پِیْخَمْبَرِیْ وَانْ ژ وَانْ رَه گُوتْ: "بِیْگُمَانْ خُدِیْ طَالُوتْ وَکِی حُکمْدَارْ ژ وَه رَه شَانْدِیَه." گُوتِنْ: دِگَلْ کُو اَمْ بِیْهْتِرْ لایِقِیْ حُکمْدَارِیِیْ نَه و دِگَلْ کُو ژ ئَالِیِیْ مَالْ و زَنْگِینِیِیْ قَه تُو دَرْفَتِیْنْ فِرَه ژِی ژ بُوْ وِی نَهَاتِیَه دَایِینْ، دِیْ چَاوَا اَوْ لِسَرْ مَه بِبَه حُکمْدَارْ؟! پِیْخَمْبَرِیْ وَانْ گُوتْ: "بِیْگُمَانْ خُدِیْ اَوْ لِسَرْ وَه بِژَارْتِیَه و خُدِیْ زَانِینَکَه زِیْدَه و گَوْدَیَکِی مَزِنْ دَایِیْ. خُدِیْ کِیْ بِقِیْ فَرمَانْدَارِیَا خَوه دِدَه وِی. خُدِیْ بِقَنْجِیَا خَوه بَرْفِرَهَه، زَانَا یَه."[2]

۲۴۸. پِیْخَمْبَرِیْ وَانْ ژ وَانْ رَه گُوتْ: "بِیْگُمَانْ نِیشَانَا حُکمْدَارِیَا وِی اَوَه کُو سِنْدُوْقْ (یَا کُو تُورَاتْ تِیْ دَه یَه) دِیْ ژ وَه رَه بِیْ. ژ جَمْ خُدَایِیْ وَه، ژ بُوْ وَه دِلْخُوْشِی و بَرْمَاهِیَکَه هِیْزَا ژ بِنَالَا مُوسَا و هَارُونْ تِیْ دَه نَه، فِرِیشْتَه وِیْ هِلْدِگرِنْ. بِیْگُمَانْ دِ قِیْ دَه، ژ بُوْ وَه نِیشَانْ هَنَه، اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ خَودَانْبَاوَرْ بِنْ.

۲۴۹. چه دَمَا طَالُوتْ لَشْکَرْ ژ بُوْ جِیهَادِیْ بَشْ بَشْ کِرِنْ؛ (ژ وَانْ رَه) گُوتْ: "بِرَاسْتِی خُدِیْ دِیْ وَه بِچَمَکِی بِجَرِبِینَه. اِیْدِی کِی ژ وِی چَمِی قَخُو، اَوْ نَه هَقَالِیْ مِنَه، کِی

---

۱ بِنَافِیْ «عَالِیقَه» مِلَتَکْ لِنَافْبَرَا مِسرْ و فِلِسْتِنِیْ دژِیَا و وَانْ اِیْرِیشْ ئَانِی سَرْ اِسرَائِیلِیَانْ، اَوْ پَرِیشَانْ کِرِنْ و ژ وَلاتِیْنْ وَانْ کِرِنْ دَرْ. نَافِیْ مَزِنِیْ عَالِیقَه جَالُوتْ بُو. پِیْخَمْبَرِیْ وَانْ، بِنَافِیْ "طَالُوتْ" زِلامَکْ ژ نَافْ خَلْکِیْ بِژَارتْ و اَوْ کَرَه سَرْدَارِیْ وَانْ. اِیْدِی وَانْ اَفْ یَکْ رَخْنَه کِرْ. اَفْ ئَایَتِیْنْ کُو بِیْنْ بِکُرْتِی فِیْ قِسَیِیْ رَافه دِکِنْ.

۲ طَالُوتْ، نَه ژ مَالبَاتَکَه نَافْدَارْ بُو، مِرُوْفَکِی رِیْنْجَبَرْ و دَبَاخْکَارْ بُو. لِیْبَلِیْ ژ ئَالِیِیْ زَانِینْ، بَدَوْبُونْ و رَوشْتْ قَه ژ اِسْرَائِیلِیَانْ تَفَانْ زَانَاتِرْ، اَخْلاقْ خَوشْتِرْ و بَدَوْتِرْ بُو.

ژِیْ ڤَنَخُو بِرَاسْتِی اَوْ هَڤَالِیْ مِنَه. لِیْبَلِیْ کَسِیْ مِسْتَکِیْ ژِیْ ڤُخُو اَوْ خَمْ نَاکَه.“ ڤِیْجَه ژِ وَانْ، ژِ بِلِی کِیْمْ کَسَانْ، تَڤَکَانْ ژِ وِی چَمِی اَڤْ ڤَخَوارْ. چه دَمَا طَالُوتْ و یِیْنْ کُو یِیْ رَه بَاوَرِی ئَانِیبُونْ ژِ چَمْ دَرِبَاسْ بُونْ، پِرَانِیَا وَانْ گُوتِنْ: ”اِیرُوْ لِهَمْبَرِی جَالوتْ و لَشْکَرِیْنْ وِی تُو هِیْزَا مَه تُنَه یَه.“ اَوِیْنْ کُو بَاوَرْ دکِرِنْ کُو اَوِیْ هَرِنْ بَرْ دَسْتِیْ خُدِیْ ژِ هَڤْ رَه گُوتِنْ: ”گَلَکْ جَارَانْ جِڤَاتِیْنْ هِنْدِكْ بِدَسْتُورَا خُدِیْ زُوْرَا جِڤَاتِیْنْ پِرْ بِرِنَه و خُدِیْ دِگَلْ سَبِرکِیْشَانَه.“[1]

۲۵۰. چه دَمَا لِقَادَا شَرْ دَرکَتِنْ پِیْشْبَرِی جَالوتْ و لَشکَرِیْنْ وِی، گُوْتِنْ: ”خُدَایِیْ مَه! صَبْرِیْ لِسَرْ مَه بِرِژِینَه، لِنگِیْنْ مَه مِکُومْ بِکَه و لِهَمْبَرِی گِلِیْ کَافِرْ نَاریکَارِیَا مَه بِکَه.“

۲۵۱. اِیْدِی بِدَسْتُورَا خُدِیْ اَوْ شِکَانْدِنْ. دَاوُدْ، جَالوتْ کُشت. خُدِیْ حُکمْدَارِی و حِکْمَتْ دَا دَاوُدْ و ژِ عِلْمِیْنْ کُو (خُدِیْ) دِخَوستْ یِیْ دَانْ زَانِینْ. اَگَرْ خُدِیْ بِهِنْ مِرُوْڤَانْ (شَرِیْ) هِنْ مِرُوْڤَا نَدَانَه پَاشْ، هَلبَتْ دِیْ پَرگَالا سَرْ عَرْدِیْ خَرَاب بِبُویَا. لِیْبَلِیْ خُدِیْ ژِ بُوْ تَمَامِیْ عالَمِیْ خُودِیْیِ کَرَمَا پِرَه.

۲۵۲. (یَا مُحَمَّدْ!) اَوْ نَایَتِیْنْ خُدِیْ نَه، اَمْ وَانْ بِحَقِی ژِ تَه رَه دِبِیْژِنْ. بِیْگُمَانْ تُو ژِ پِیْخَمْبَرَانِی.

---

۱ صَبرْ: مَعْنَا وِیْ نَا فَرْهَنْگِی؛ نَاڤِیْ گِیَایَکِی پِرْ تَحْلَه. د اِصْطِیلاحَا دِینِی دَه؛ خُورَاگِرْتِنَا لِسَرْ عِبَادَتَانْ، لِسَرْ نَکِرِنَا گُنَهَانْ و خُورَاگِرتِنَا لِهَمْبَرْ کَارسَاتْ و تَنگزَارِیَانَه. بِسَدَمَا کُو خُورَاگِرتِنْ گَلَکِی زَحْمَتْ و تَحْلَه، ژِیْ رَه صَبرْ گُوْتِنَه. لَورَا یِیْ کُو صَبْرِیْ دِکِیْشِیْ تَحْلِیِیْ دِڤْرِیْنِیْ. ڤِیْجَه ژِ بَرْ کُو صَبرْ، د تِیْکُوْشِینَا لِهَمْبَرْ کُفرْ و ظُلْمِیْ دَه پِیْدِڤِی یَه، ژِ بُوْ سَرْکَفتِنْ و گِهشْتِنَا اَرْمَانْجِیْ پِرْ گِرِینْگَه. خُدِیْ د قُرئَانَا پِیرُوْزْ دَهنِیْرِیکِی ۹۰ (نُوتْ) نَایَتِی دَه بَحْسَا صَبرْیْ کِرِیَه، پَسْنِیْ صَبرْکِیْشَانْ دَایه و بِصَبْرِیْ اَمْرِیْ مَه کِرِیه.

سَبِرْ سِیْ بَشَه:

ا) لِسَرْ کِرِنَا عِبَادَتِی ژِ بُوْ خُدِیْ دِڤِیْ مِرُوْڤْ صَبْرِیْ بِکِیْشه دَا کُو کَارِبَه ژِ هَمُو رَخانْ فَه و بَنَاوَایَکِی بِیْقُسُورْ تَاعَتِیْ رَبِّیْ خَوه ژِ ستُوِیِیْ خَوه بِکَه.

ب) لِهَمْبَرِیْ وَانْ کَارْ و بَارِیْنْ کُو خُدِیْ اَوْ حَرَامْکِرِنَه، دَا کُو کَارِبَه نَفْسَا خَوه -یَا چِلَکْ و یَا کُو بِنَقْنْجِیْ اَمرْ دِکَه- ژِ وَانْ فَکِیْشَه و هَڤسَارِیْ وِیْ بِخَه دَسْتِیْ خَوه و ژِ دَسْتْ خَوه هِیْچْ بَرْنَدَه.

ج) لِهَمْبَرْ قَدَرْ و قَزَایْنْ خُدِیْ نَه، اَوِیْنْ کُو جَانْسُوْژْ و خَمْنَاکِنْ.

۲۵۳. اَوْ پِیْخَمْبَرِیْنْ کُو بَحْسَا وَانْ هَاتِیَه کِرِنْ، مَه هِنَكْ ژ وَانْ د سَرْ هِنَكَانْ رَه گِرتِنَه؛ هِنْ ژ وَانْ خُدِیْ بِوَانْ رَه پِیْقِیَه و دَرَجِیِیْنْ هِنَكَانْ ژِی بِلِنْدْ کِرِنَه. مَه نِیشَانِیْنْ اَشْکَرَه ژِی دَانَه عِیسَایِیْ کُرِیْ مَرْیَمِیْ و مَه اَوْ بِجَانِیْ پَاكْ (وَحْیِیْ) دَایَه دَسْتَکْکِرِنْ. اَگَرْ خُدِیْ بِخَوسْتَا، اَوِیْنْ کُو پِشْتِی دَلِیلِیْنْ اَشْکَرَه ژ وَانْ رَه هَاتِنْ، دِیْ پِشْتِی پِیْخَمْبَرَانْ شَرِیْ هَفْ نَکِرِبُویَا. لِیْبَلِیْ اَوْ بِهَفْ کَتِنْ؛ ڤِیْجَه هِنَكْ ژ وَانْ اِیمَانْ ئَانِینْ و هِنَكْ ژ وَانْ ژِی کَافِرْ بُونْ. اَگَرْ خُدِیْ بِخَوسْتَا هَلبَتْ وَانْ شَرِیْ هَفْ نَدِکْرْ. لِیْبَلِیْ خُدِیْ هَرْ چه بِڤِیْ (وِیْ) دِکَه.

۲۵٤. هَیْ گَلِی یِیْنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! بَرِیَا رُوْژَكْ (کُو رُوْژَا قِیامَتِیْ یَه) بِسَرْ وَه دَه بِیْ ژ وِی رِزْقِیْ کُو مَه دَایه وَه (د رِیَا خُدِیْ دَه) خَرْجْ بِکِنْ کُو د وِیْ رُوْژِیْ دَه نَه بَازَارْ، نَه دُوْسْتَانِی و نَه ژِی مَهْدَرِی هَیَه. یِیْنْ کَافِرْ (اَوِیْنْ کُو زَکَاتَا مَالِیْ خَوه دَرْنَائِیخِنْ)، اَوْ ستَمْکَارْ بِخَوه نَه.

۲۵۵. اَللَّهْ(خُدَا)؛ ژ وِی پِیْ ڤَه تُو اِلٰهْ تُنِنْ، هَرْ سَاخَه، هَرْ رَاگِرِیْ هَمِینِیْ یَه. نَه خَوْ وِی دِگِرَه نَه ژِی هِیْنِژِینْ. هَرْ ژِیْ رَه یَه یَا لِئَاسِمَانَانْ و یَا لِعَرْدِیْ. ژ بِلِی یِیْ کُو وِی دَسْتُورْ دَابه اَوْ کِی یَه (کُو بِیْ دَسْتُورَا وِی) لِجَمْ وِی مَهْدَرِیْ بِکَه؟ (خُدِیْ) کِرْیَارِیْنْ کُو مِرُوْڤْ دِکِنْ و یِیْنْ کِرِنَه پِیْ دِزَانَه. ژ یَا کُو وِی خَوسْتِی پِیْ ڤَه کَسْ تِشْتَکِی ژ زَانِینَا وِی نِزَانَه. کُرْسِیِیْ وِی عَرِدْ و ئَاسِمَانْ د (بِنْ)خَو دَه گِرْتِنَه. پَارَاسْتِنَا وَانْ پِیْ گِرَانْ نَایِیْ و هَرْ اَوَه یِیْ رَاسَرْ اِیْ مَزِنْ.

۲۵٦. د (تِیخِسْتِنَا) دِینْ دَه کُوتَکی تُنَه! بِرَاسْتِی سَرْوَخْتِی ژ رِیْشَاشِیِیْ هَاتِیَه ڤَقَتَانْدِنْ. نَاخُو؛ چه کَسِیْ طَاغُوتِی اِنْکَارْ بِکَه و بِخُدِیْ بَاوَرِیِیْ بِینَه، تَقَزْ وِی خَوه بِقُلْپَا سَاخْلَمْ (و ئَاسِیْ) گِرتِیَه کُو قَتَانْدِنْ ژِیْ رَه تُنَه. خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.[1]

۱ اَفْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ بِنْگَهَکَه گِرِینْگ ژ مَه رَه اَشْکَرَه دِکَه. د نَافْ خَلکِیْ -مُسلْمَانْ و نَمُسلْمَان- دَه بَاوَرِیكَ غَلَتْ هَیَه. لِگُوْرِی فِکْرْ و رَامَانَا وَانْ اِسلامْ بَاوَرِیَا خَوه بِدَارِیْ زُوْرِیْ بِخَلْکِیْ دِدَه قَبْلْکِرِنْ. غَلَتِیِیْنْ کُو لِسَرْ نَافِیْ اِسْلامِیْ بِدَسْتِیِیْنْ هِنْ مُسلْمَانِیْنْ نَزَانْ خُیَا دِبَه، اَفْ ژِی دِبه نَاریکَارِی ژ بُوْ وَانْ. یا کُو اَوْ د فِکِرِنْ

۲۵۷. خُدیێ، دُوْسْتُ و نَاریکَاریێ وَانیێنْ کُو بَاوَری نَانینَه؛ وَانْ ژ طَاریتییێنْ کُفریێ دَرْدِخینَه بَالْ رُوْنَاهیَا ایمَانیێ فَه. اَویێنْ کُو کَافِرِنْ، دُوْستیێنْ وَانْ ژی طَاغُوتَه؛ اَوْ وَانْ ژ رُوْنَاهییێ دَرْدِخینَه بَالْ تَاریتیَانْ فَه. هَا اَوْ خَلْکیێ ایْگرِنْ، اَوْ حَتَا بِحَتَایێ تیێ دَه نَه.[1]

۲۵۸. مَا تُو لِیێ نَافِکرِیێ؛ اَویێ کُو بِابْرَاهِیمْ رَه دَرْحَقی خُدَایێ وی دَه نِیقَاشْ دِکرْ، ژ بَرْ کُو خُدیێ مِلْکْ (و فَرْمَانْدَاری) دَابُویێ (اَوْ د سَرْ خَوه فَه چُوبُو). دَمَا اِبْرَاهِیمْ ژیێ رَه گُوتْ: "خُدَایێ مِنْ، اَویێ کُو سَاغْ دِکَه و دِمرِینَه". وی ژی گُوتْ: "اَزْ ژی سَاغْ دِکمْ و دِمرِینمْ (فِیْجَه دُ مرُوْفْ نَانینْ؛ یَکْ سَاغْ هِشْتْ یَکْ ژی کُشتْ).اِبْرَاهِیمْ گُوتْ: "بِیْگُمَانْ خُدیێ رُوْژیێ ژ رُوْژهِلاتْ فَه تِینَه رُوْژَاقَا، دَه هَیْدیێ تُو ژی ژ رُوْژْئَاقَا بِینَه رُوْژهِلاتْ". اِیْدی یِیێ کَافِرْ (ژ بَرْ فِیْ گُوْتِنیێ بِیێ دَلِیلْ و) بَهِتی مَا. خُدیێ قَوْمیێ سِتَمْکَارْ رَاسْتَریێ نَاکَه.

۲۵۹. (مَا تُو لِوی ژی نَافِکرِیێ؛) اَویێ کُو د بَرْ بَاژَارَکی رَه دَربَاسْ بُو کُو بَانیێ وی بِسَرْ دِیوَارِیْنْ وی دَه هَرفِیبُونْ و گُوْتْ: "گَلُو خُدیێ دِیێ چَاوَا پِشْتی مِرنِیێ وَانْ سَاغْ بِکَه؟!" خُدیێ اَوْ مِرَانْدْ، پِشْتی صَدْ صَالی دِیسَا اَو سَاغْ کِرْ و ژیێ رَه گُوْتْ: "تُو چه قَاسی مَایی؟" گُوْتْ: "اَزْ رُوْژَکیێ یَانْ ژی هِنَکْ ژ رُوْژیێ مَامَه." خُدیێ ژیێ رَه گُوْتْ: "نَه وسَا یَه؛ تُو سَدْ سَالی مَایی." دَه کَا لِخوَارِنُ و فَخوَارِنَا خَوه بِنیْرَه؛ هِیِ ژی خَرَابْ نَبُویَه. دَه کَا لِکَرِیێ خَوه ژی بِنیْرَه (کُو اَوْ تَنیێ هَسْتِی مَایَه). ژ بُوْ اَمْ تَه ژ مرُوْفَانْ رَه

و دِیێژِنْ نَه رَاسْتَه. لَوْرَا؛ نَایَتْ بِاشْکَرَه و زَلالْ دِیێژَه "د تِیخسْتِنَا دِینْ دَه کُوتَکی تُنَه"، نَاخُو یَا اَوْ دِیێژِنْ اِفْتِیرَایَه. لَوْرَا رَاسْتِی؛ ایمَانْ و حَقِیقَتْ ژ رِیْشَاشِیێ و کُفْرِیێ هَاتِیَه کِفشْکِرن. کَی بِخوهازه بلا بَاوَری بِینَه و کی ژی نَخوازه بلا کَافِرْ بِمینَه. لِیبَلِیێ غَلَتِیکَه دِنْ ژی هَیَه؛ دِیێژِنْ: مُسلِمَانْ نَه لازمه حُکمِیێنْ اِسْلامِیێ بِجهْ بِینَه، هَرْ کَسْ بِکِیفَا خَوه یَه، لَوْرَا:"د دِینْ دَهکُوتَکی تُنَه". اَفْ بَاوَریکَه شَاشَه، مَرِقِیێ کُو بِیێژه اَزْ مُسلْمَانِمْ لازمه لگُوری قُوتَا خَوه، اَمْرُ و نَهیِیێنْ اِسْلامِیێ تَفْکَانْ بِینَه جهْ.

۱ د نَایَتیێ دَه بِیْژَیَا: "طَاغُوت" دَرْبَاسْ بُو کُو اَوْ هَمْ شَیْطَانَه، هَمْ پُوتَه، هَمْ خَرَابی یَه، هَمْ نَفْسَا اِنْسِیْنَه، هَمْ نَارَزُوییِنْ نَچِیێ نَه، هَمْ ژی اَوَه کُو بِنَزَانِی مرُوْفْ بِیَا یَکی بِکَه کُو اَوْ دِژی حُکْمِیْنْ خُدیێ بَه، چَنْدِی کُو لِسَرْ نَافِیێ دِینْ بَه ژی.

بِکِنْ عِبرَتْ، مَه سَدْ سَالِی تُو لِفْرْ مِری هِشْتْ و مَه دِیسَا تُو سَاغْ کِرِیَه. دَه کَا ڤِیْگَا لِهَسْتِیانْ بِنِیْرَه چَاوَا اَمْ وَانْ تِینِنْ سَرْ هَفْ و گُوشتْ لِوَانْ دِکِنْ.“ چه دَمَا حَقْ زِیْ فَه خُیا بُو، گُوتْ: ”اَزْ بِیَقِینِی دِزَانِمْ کُو بِیْ شِکْ خُدِیْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

۲۶۰. وِیْ دَمَا اِبْرَاهِیمْ ژ خُدَایِیْ خَوه رَه گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ، کَا تُو چَاوَا مِرِیَانْ سَاغْ دِکِی نِیشَانِی مِنْ بِدَه، خُدِیْ گُوتْ: ”مَا تُو بَاوَرْ نَاکِی (کُو اَزْ دِکَارِمْ مِرِیَانْ سَاغْ بِکِم)؟“ گُوتْ: ”بَلِیْ! اَزْ بَاوَرْ دِکِمْ. لِیْبَلِیْ ژ بُوْ کُو دِلِیْ مِنْ بِتَامِی نَارَامْ بِبَه (مِنْ خَوسْتْ بِبِینِمْ!).“ (خُدِیْ) گُوتْ: ”نَاخُو چَارْ بَالْنْدَیَانْ بِگِرَه، وَانْ بِینَه جَمْ خَوه، پَاشِیْ (وَانْ سَرْژِیْکَه، پَارْچَه بِکَه)، هَرْ پَارْچَیَکِی ژ وَانْ دَیْنَه سَرِیْ چِیَاکِی، پِشْتَرَه وَانْ گَازِی جَمْ خَوه بِکَه، اَوِیْ بِلَزْ بِیْنَه جَمْ تَه. بِزَانِبَه کُو خُدِیْ بِرَاسْتِی عَزِیزَه، حَکِیمَه.[1]

۲۶۱. مِینَاکَا وَانِیْنْ کُو مَالِیْنْ خَوه دِ رِیَا خُدِیْ دَا خَرْجْ دِکِنْ وَکِی مِینَاکَا لِبَکْ تُوْقَه کُو حَفْتْ سِمْبِلْ ژِیْ هِیْشِینْ دِبِنْ، دِ هَرْ سِمْبِلَکِی دَه ژِی سَدْ لِبْ هَنَه. خُدِیْ ژ بُوْ کَسِیْنْ کُو بِڤِیْ، قَاتْ بِقَاتْ زِیْدَه دِدَه وَانْ. خُدِیْ (بِکَرَمَا خَوه) بَرْفَرَهَه، زَانَا یَه.

۲۶۲. اَوِیْنْ کُو مَالِیْنْ خَوه دِ رِیَا خُدِیْ دَه دِدِنْ و پِشْتِی دَایِنِیْ ژِی مِنَتِیْ نَکِنْ و اَزِیتِیْ نَدِنْ (یِیْنْ مَالْ دَانِیْ)؛ ژ بُوْ وَانْ (رُوْژَا قِیامَتِیْ) لِجَمْ خُدَایِیْ وَانْ خَلاتْ هَیَه، ژ بُوْ وَانْ تِرسْ نِینَه و اَوْ غَمْگِینْ ژِی نَابِنْ.

۲۶۳. گُوْتِنَکَه خَوشْ و لِیْبُوْرِینْ، ژ دَاینَا خِیْرَکَه کُو لِدُوڤْ وِیْ ایْشَانْدِنْ هَبَه چِیْتِرَه. خُدِیْ دَوْلَمَنْدَه، بَربِهِیْرَه.

---

۱ اِبْرَاهِیمْ (ع.س.) مَرَاقْ کِرْ کَا چَاوَا خُدِیْ مِرِیَانْ سَاغْ بِکَه. ڤِیْجَه ژ خُدَایِیْ خَوه خُوستْ کُو نِیشَانِی وِی بِدَه. چَاوَا کُو دِ نَایَتَا پِیرُوْزْ دَه بِهُورِیَه، خُدِیْ بِنْمُونَیَکَه مَادِی بَرْسِڤَا وِی دَا. لِیْبَلِیْ نَاوَایِیْ سَاغْکِرِنِیْ نِیشَانِی وِی نَدَا. اَڤْ نَمُونِیِیْنْ کُو ژ پِیخَمْبَرَانْ رَه هَاتِنَه ژ بُوْ وَانْ مُوجِیزه نَه. یَا گِرِینْگ اَقَه کُو مَه ژ دِلْ بَاوَرِی هَبَه کُو خُدِیْ مِسُوْگَرْ دِیْ هَمُو خُدَانْ رُوحَانْ ڤَزِینَه -نَمَازِه- دِیْ اِنسِیْنْ سَاغْ بِکَه و بِکِشِینَه بَرْ حَسَابِیْ.

٢٦٤. هَیْ گَلی یێنْ بَاوَری ئَانینَه! خێرَا صَدَقَییێنْ خَوه بِمنَّتْ و ایْشَانْدِنێ پُوچْ مَکنْ. وَکی یێ کُو مَالِێ خَوه بِریَاکَاری دِدَه، لِێ دِ رَاسْتِییێ دَه بِخُدِێ و رُوْژَا ئَاخرَتِێ بَاوَری نَایینْ. ڤِیْجَه مِینَاکَا وِی دِشبَه مِینَاکَا تَحْتَکی کُو لِسَرِێ هِنَکْ ئَاخْ هَبَه، ایْدِی بَارَانَکَه گُرْ لِێ بِبَارَه (ئَاخِێ ژ سَرِێ بِبَه)، وِێ رُوتْ و هِلو بِهِیْلَه. (اَڤِیْنْ وِسَا) کَارِیْنْ کُو کِرِنْ نِکَارِنْ تِشْتَکی ژِێ بِدَسْتْ بِخِنْ. خُدِێ کَافِرَانْ رَاسْتَرِێ نَاکَه.

٢٦٥. مِینَاکَا یِیْنْ کُو مَالِیْنْ خَوه ژ بُوْ رِزَایَا خُدِێ و ژ رِزَا دِلِێ خَوه دِدِنْ وَکی مِینَاکَا بُوْسْتَانَکِیَه کُو لِسَرِێ گِرَکی به، بَارَانَکَه گُرْ لِێ بِبَارَه و اَوْ بَرِێ (فِیْکِییِێ) خَوه دُو قَاتْ بِدَه. اَگَرْ بَارَانَکَه پِرْ لِێ نَیِێ ژِی خُنَافَکْ لِێ وَرَه تِیْرِێ دِکَه. خُدِێ بِکَارِیْنْ کُو هُونْ دِکنْ بِینْرَه.

٢٦٦. اَرِێ مَا یَکْ ژ وَه دِخَوازَه کُو بَاخْچَیَکی وِی ژ دَارْخُرمَه و مِیْوَانْ هَبَه، تِێ دَه رُوبَارْ بِکِیْشِنْ و ژ هَرْ جَلَبِیْنْ مِیْوَیَانْ تِێ دَه هَبِنْ، (ژ ئَالِیکی ڤَه ژِی) کَالِیتِی وِی لاوَازْ بِکَه، ژ ئَالِیِێ دِنْ ڤَه ژِی زَارُوْکِیْنْ وِی یِیْنْ ژَارْ هَبِن؛ ڤِیْجَه بَاهُوْزَکْ رَابَه کُو تِێ دَه ئَاگرْ هَبَه، ایجَارْ (بُوْستَانِێ وِی) بِشَوْطِینَه! هَرْ وِهَا خُدِێ ئَایَتِیْنْ خَوه ژ وَه رَه اَشْکَرَه دِکَه دَا کُو هُونْ بِفِکِرِنْ (و ژ وَانْ دَرْسْ و عِبْرَتِێ بِگِرِنْ).[1]

٢٦٧. هَیْ گَلی یِیْنْ بَاوَری ئَانینَه! ژ پَاکِێ تِشْتِێ کُو وَه بِدَسْتْ خِسْتِیَه و ژ یَا کُو مَه ژ وَه رَه ژ عَرْدِێ دَرَانِیَه اِنفَاقْ بِکِنْ. ژ بُوْ خِیْرِێ بَرِێ خَوه نَدِنْ یِێ بِیْخِیْرْ؛ اَوِێ کُو اَگَرْ نَه ژ شَرْمَا به هُونْ بِخَوه وَرْنَاگِرِنْ. بِزَانِبِنْ، بِرَاسْتِی خُدِێ دَوْلَمَنْدَه، هِیْژَایِێ پَسِنْدَاییِنِێ یَه.

٢٦٨. شَیْطَانْ بِخزَانِیِێ وَه دِطِرْسِینَه و بِیْتَمْرِیِێ (لِهَمْبَری خُدَا) لِوَه فَرْمَانْ دِکَه. خُدِێ ژِی ژ نِکْ خَوه سُوْزَا لِیْبُوْرِینْ و زِیْدَدَانِێ دِدَه وَه. خُدِێ (بِقَنْجِیَا خَوه) بَرْفرَهَه، زَانَا یَه.

---

١ وَکی کُو ئَایَتَا پِیرُوْزْ بَنَاوَایَکی شِیْرِینْ و بَدَوْ رَافَه کِرْ، مَالِێ دِنْیَایِێ، مَقَامْ، جِهْ و رُومَتْ مِینَا بُوْستَانَکی یَه، نَه دِیارَه کَا کَنْگِێ دِێ ژ دَسْتْ مِرُوْڤِی بِچَه. بِیْوِیسْتَه مِرُوْڤْ ڤِێ یَکِێ هِیچْ ژ بِیرَا نَکَه!

۲۶۹. خُدِیْ، کِیْ بِڤِیْ حِکْمَتِیْ دِدَه وِی و ژِ کِیْ رَه حِکمَتْ وَرَه دَاینْ، بِرَاسْتِی خِیْرَکَه پْرْ ژِیْ رَه هَاتِیَه دَاینْ. ژِ هِشْمَنْدَانْ یِیْ قَه تُو کَسْ ژِیْ شِیرَتِیْ وَرنَاگِرَه.[۱]

۲۷۰. چه خَرْجْکِرنَا کُو هُونْ خَرْجْ بِکِنْ ئَانْ چه نَزْرَا کُو هُونْ بِجهْ بِینِنْ مُحَقَقْ خُدِیْ یِیْ دِزَانَه. ژِ بُوْ سِتَمْکَارَانْ تُو ئَاریکَارْ تُنِنْ.

۲۷۱. اَگَرْ هُونْ سَدَقَییِنْ خَوه اَشْکَرَه بِدِنْ، اَوْ چِقَاسْ رِنْدَه و اَگَرْ هُونْ ڤَشِیْرِنْ و بِدزِی بِدِنْ خِزَانَانْ اَوْ ژِ وَه رَه هِینْ چِیْتِرَه. (بِڤِی کَارِیْ رِندْ) خُدِیْ گُنَهِیْنْ وَه دِیْ بِبَخْشِینَه و خُدِیْ ژِ کَارِیْنْ کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

۲۷۲. (اَی پِیْخَمْبَر!) هِیدَایَتْکِرنَا وَانْ نَه لِسَرْ تَه یَه؛ لِیْ بِلِیْ خُدِیْ، کِیْ بِڤِیْ وِی هِیدَایَتْ دِکَه. هُونْ چه خِیْرِیْ بِدِنْ، اَوْ ژِ بُوْ وَه یَه (هُونِیْ فَیْدَا وِیْ بِبِینِنْ) و هُونْ چه خِیْرِیْ بِدِنْ بِلا بَسْ ژِ بُوْ خُدَا بِه. هُونْ بِقَسْتَا خِیْرِیْ چه بِدِنْ (خَلاتَا وِیْ) بِیْکِیْمَاسِی دِیْ بِگِهِیژَه وَه و لِوَه خَدرْ قَتْ نَایِیْ کِرِنْ.[۲]

۲۷۳. بِلا هِنَکْ ژِ صَدَقَییِنْ وَه ژِ بُوْ وَانْ خِزَانَانْ بِنْ کُو خَو دَانَه رِیَا خُدِیْ و نِکَارِنْ (ژِ بُوْ بَازِرْگَانِییْ) لِسَرْ عَرْدِیْ بِگِرِنْ. یِیْ کُو بِرَوْشَا وَانْ نِزَانَه، ژِ بَرْ پَاکْدِیْرِیَا وَانْ (کُو ژِ کَسِی تِشْتَکِی نَاخوَازِنْ) دِبِیژِه قَیْ اَوْ دَوْلَمَنْدِنْ. تُو وَانْ بِرُودِیْمِیْ وَانْ نَاسْ دِکِی کُو اَوْ حَوْجَه نَه. نَه پِرْ، نَه هِندِكْ خوَسْتَکِیْ ژِ مِرُوْڤَانْ نَاکِنْ. هُونْ دِ رِیَا خُدِیْ دَه چه خَرْجْ بِکِنْ، ڤِیْجَه بِیْگُمَانْ خُدِیْ یِیْ دِزَانَه.

---

۱ حِکْمَتْ، اَوْ خَبَارِدَانْ یَانْ ژِی اَو خَبَاتَا دِ جِهِیْ خَوه دَه کُو نَه کِیْمْ بَه نَه ژِی زِیدَه. وَسفَكْ ژِ یِیْ خُدِیْ حَکِیمَه. کَلامِیْ وِی ژِی مُحْکَمَه، ژِ هَرْ کِیَاسِی و زِیدَییِیْ بِلِنْدْ و دُورَه. مَبَسْتْ بِیِنْ کُو پِیْشِینْ ژِ بُوْ وَانْ حِکْمَتْ هَاتِیَه دَایِینْ پِیخَمْبَرِنْ، لَوْرَا اَوْ نَه ژِ کِیسِیْ خَوه خَبَرْ دِدِنْ بَلْکِی اَوْ بوَحْیَکَه ژِ جَمْ خُدِیْ خَبَرْ دِدِنْ. دُوڤْ رَه ژِی اَو عَالِمِیْنْ کُو بِعِلْمِیْ خَوه عَمَلْ دِکِنْ، لَوْرَا اَوْ ژِی ژِ قُرئَانْ و سُنَتِیْ خَبَرْ دِدِنْ.

۲ ژِ بُوْ اَمْ رِندْ مَعْنَیا ڤِیْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ ڤِیْمْ بِکِنْ هِیْژَا یَه کُو اَمْ سَبَبِیْ نِزُولاوِیْ ڤِیْرْ بِینْ. لِگُورِی کُو ژِ سَعِیدِیْ کُرِیْ جُبِیرْ هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ، مُسلِمَانَانْ سَدَقَه دِدَانْ زِمِّیَانْ ژِی. چه گَاڤَا فَقِیرِیْنْ مُسلِمَانَانْ زِیدَه بُونْ، ڤِیْجَه پِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ (س) ژِ وَانْ رَه گُوتْ: "سَدَقَییِنْ خَوه تَنِیْ بِدِنْ بَرَایِیِنْ خَوه یِیْنْ مُسلِمَانْ. دِ ڤِیْ مِزَارِیْ دَه اَڤْ ئَایَتْ "هِیدَئَایَتَا وَانْ نَه لِسَرْ تَه یَه" نَازِلْ بُو. ڤِیْجَه ئَایَتِیْ بِڤِی ئَاوَایِی سَدَقَه ژِ بُوْ فَقِیرِیْنْ نَه مُسلِمَانْ ژِی حَلالْ کِرْ.

٢٧٤. اَوێنْ كُو مَالێنْ خَوه بِشَفْ و رُوْژ، بِدزِی و اَشْكَرَه دِدِنْ، ژ بُوْ وَانْ لِجَمْ خُدَایێ وَانْ خَلاتَا وَانْ هَیَه و لِسَرْ وَانْ تِه تِرْسْ تُنَه و اَوْ غَمْگِینْ ژِی نَابِنْ.

٢٧٥. اَوێنْ كُو رِبَایێ (سَلَفِێ) دِخُونْ، عَیْنِی مِینَا وَانِێنْ كُو ژ لِێدَانَا شَیْطِێنْ دِینْ بُوبِنْ (بِكَارُ و بَارِێ سَلَفِێ قَه) رَادِبِنْ. اَفْ حَالِێ وَانْ ژ بَرْ وِێ سَدَمِێ یَه كُو دِبِێژِنْ: كِرِینُ و فِرُوْتِنْ مِینَا سَلَفِێ یَه. رَوْشْ اَقَه؛ خُدِێ كِرِینْ و فِرُوْتِنْ حَلالْ كِرِیَه و سَلَف ژِی حَرَامْ كِرِیَه. نَاخُو؛ اَوْ كَسِێ ژ جَمْ خُدَایِێ وِی شِیرَتَكْ ژِێ رَه وَرَه و اَوْ ژِی دَفْ ژِێ بَرْدَه، قِیْجَه اَوْ سَلَفَا كُو بَرِێ (فِیْرْبُونَا حُكْمِێ حَرَامْبُونِێ) وَرْكِرتِیَه ژِێ رَه یَه و كَارِێ وِی سپَارَیِی خُدِێ یَه. چه كَسِێ (پِشْتِی فِیْرْبُونَا حُكْمِێ وِێ) دِیسَا لِسَلَفِێ فَگَرَه، هَا اَوْ اَهْلِێ اِیْگِرِنْ، حَتَا بِحَتَایِێ اَوِێ تِێ دَه بِنْ.

٢٧٦. خُدِێ سَلَفِێ هَلاكْ دِكَه و سَدَقَیَانْ ژِی زِیْدَه دِكَه. خُدِێ ژ تَفَكِێ نَانكُوْرْ اِێ گُنَهكَارْ حَزْ نَاكَه.

٢٧٧. بِێگُمَانْ اَوِێنْ كُو بَاوَرِی ئَانِینْ و كَارِێنْ رِندْ كِرِنْ، بِئَاوَایِێ پِێدِفِی نِمِێژْ كِرِنْ و زَكَاتْ دَانَه، ژ بُوْ وَانْ لِنكْ پَرْوَرْدَگَارِێ وَانْ خَلاتَا وَانْ هَیَه، طِرْسْ لِسَرْ وَانْ تُنَه و اَوْ غَمْگِینْ ژِی نَابِنْ.

٢٧٨. هَیْ گَلِی یِێنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ خَودَانْبَاوَرِنْ ژ خُدِێ بِطِرْسِنْ و دَفْ ژ وِێ سَلَفَا (لِبَالْ خَلْكِێ) مَایَه بَرْدِنْ.

٢٧٩. اِێدِی اَگَرْ هُونْ دَفْ ژ سَلَفِێ بَرْنَدِنْ، بِزَانِنْ كُو ژ ئَالِیِێ خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی فَه لِهَمْبَرِی وَه شَرَكِی دِژْوَارْ هَیَه. اَگَرْ هُونْ پُوْشْمَانْ بِبِنْ؛ ژِێ فَگَرِنْ، قِیْجَه سَرْمِیَانِێ وَه هَرْ ژ وَه رَه یَه؛ نَه هُونْ زِلْمِێ بِكِنْ و بِلا لِوَه ژِی زِلْمْ نَیِێ كِرِنْ.

٢٨٠. اَگَرْ (دَیْنْدَارْ) دَسْتَنگْ بَه، حَتَا دَسْتفِرَهِیَكِێ بِلا مُهلَتْ لِێ بِێ دَایِنْ. اَگَرْ كُو هُونْ لَسَرِێ تَسَدُقْ بِكِنْ (لِهِنَكِی یَانْ لِتَفَكِ بِبُوْرِنْ) (اَفْ) ژ بُوْ وَه چِیْتِرَه. اَگَرْ هُونْ زَانَابِنْ (هُونِێ لِێ بِبُوْرِنْ).

۲۸۱. خَوه ژِ (رِسْوَابُونَا) رُوْژَکَه وِسَا بِیَارِیْزِنْ کُو هُونِیْ تِیْ دَه بِبَالْ خُدِیْ قَه قَگَرِنْ. پَاشِیْ هَرْ کَسْ ژِ بُوْ کَارُ و کِرْیَارِیْنْ کُو کِرِیَه دِیْ حَسَابْ دِگَلْ بِیْ کِرِنْ و زُلْمْ لِوَانْ نَایِیْ کِرِنْ.

۲۸۲. هَیْ گَلِی یِیْنْ بَاوَرِی نَانِینْ! دَمَا وَه تِشْتَکْ حَتَا دَمَکَه نَاقْلِیْکِرِی بِدَیْنْ دَا هَقْ، اِیْدِی وِیْ بِنقِیسِنْ. بِلا نقِیسَارِکْ (کَاتِبَکْ) بِعَدَالَتِی دِ نَاقْبَرَا وَه دَه بِنقِیسَه و بِلا وَکِی کُو خُدِیْ پِیْ دَایه زَانِینْ خَوه ژِ نِقِیسَانْدِنِیْ نَدَه پَاشْ و بِلَا (هَرْ تِشْتِی وَکِی کُو هَیَه) بِنقِیسَه.

بِلا دَیْنْدَارْ ژِی دَیْنِیْ خَوه بِبِیْژِه و بِدَه نِقِیسَانْدِنْ و بِلَا (دَرْ بَارِیْ دَیْنِیْ خَوه دَه) ژِ خُدَایِیْ کُو پَرُوْرْدَگَارِیْ وِی یَه بِطِرْسَه و بِلا تِشْتَکِی ژِیْ کِیْمْ نَکَه. اِیْدِی اَگَرْ دَیْنْدَارْ نَاقِلْسِقْکْ به، یانْ لاوَازْ به، یانْ ژِی اَوْ بِخَوه نِکَارِبه بِدَه نِقِیسَانْدِنْ، بِلا وَلِیِیْ وِی (اَوِیْ ژِیْ بَرْپِرْسْ) بِعَدَالَتِی بِدَه نِقِیسِینْ!

ژِ نَاقْ خَوه دُ زِلامَانْ بِکِنْ شَاهِدْ. اَگَرْ دُو زِلامْ پَیْدَا نَبِنْ بِلا زِلامَکْ و دُ ژِنْ شَاهِدْ بِنْ ژِ یِیْنْ کُو هُونْ ژِ وَانْ رَازِی، اَگَرْ یَکْ ژِ وَانْ ژِ بِیرْ بِکَه دَا کُو یا دِنْ دِ بِیرَا وِیْ بِینَه.

دَمَا شَاهِدْ (ژِ بُوْ شَاهِدِیِیْ) هَاتِنْ گَازِیکِرِنْ بِلا خَوه نَدِنْ پَاشْ. ژِ نِقِیسَانْدِنَا دَیْنْ -چه بِچُوکْ به چه مَزِنْ- بِلا سِسْتْ نَبِنْ، حَیَانِی بِدَمَا وَانْ نَا دِیارْکِرِی ژِی بِنقِیسِنْ. هَا اَفْ رَنگْ لِجَمْ خُدِیْ بِعَدَالَتِرَه و ژِ بُوْ شَاهِدِیِیْ خُرْتِرَه و ژِ بُوْ کُو هُونْ نَکَفْنْ گُمَانِیْ سَاغْلَمْتِرَه.

لِیَبَلِیْ اَگَرْ بَازَارَا وَه دَسْتْ بِدَسْتْ بَه کُو هُونْ دِ نَاقْبَرَا خَوه دَه بِدِنْ و بِسْتِینِنْ، هِنْگِیْ تُو گُنَهْ لِسَرْ وَه نِینَه کُو هُونْ وِیْ نَنقِیسِنْ.

دَمَا وَه بِهَقْ رَه کِرِینْ و فِرُوْتَانْ کِرْ ژِی شَاهِدَانْ بِگِرِنْ بِلا زَرَارَا تِه نِقِیسَارِی و تِه شَاهِدِی نَیِیْ کِرِنْ. اَگَرْ هُونْ زَرَارِیْ بِدِنْ یَکِی ژِ وَانْ، بِزَانِنْ کُو اَفْ ژِ وَه رَه ژِی خَرَابِی یَه. حُکْمُ و فَرْمَانِیْنْ خُدِیْ بِیَارِیْزِنْ. خُدِیْ بِوَه دِدَه هِینْکِرِنْ و خُدِیْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.[1]

۱ لِگُوْرِی ظَاهِرِیْ قِیْ ئَایَتِیْ نِقِیسَانْدِنَا دَیْنْ وَاجِبَه. لَوْرَا دَمَا فَرْمَانْ ژِ جَمْ خُدِیْ بِیْ وَاجِبِیَتِیْ اِفَادَه دِکَه. لِیَبَلِیْ دِ ئَایَتَا ۲۸۳یْ یَا دِیَیْ قِیْ دَه: «..اَگَرْ هُونْ رِیْوِی بِنْ و وَه تِشْتَکْ دَیْنْ کِرْ و وَه کَاتِبَکْ ژِی نَدِیتْ (کُو

٢٨٣. اَگَرْ هُونْ رِێوِی بِنْ و وَه تِشْتَكْ دَینْ كِرْ و وَه كَاتِبَكْ ژِی نَدِیتْ (كُو بِنڤِیسَه، وِێ چَاخِێ) گَرَوَكِێ دِ شُونَا وِی دَه رَادَسْتِی خُودِیێ دَینْ بِكِنْ. اِیْدِی اَگَرْ هُونْ لِهَفْ اَوْلَه بِنْ (گَرَوْ نَه پِێوِیسْتَه). ڤِێجَه بِلَا اَوِێ كُو اِیْمِنِی پِێ هَاتِیَه كِرِنْ سِپَارِیَا لِجَمْ خَوه بِدَه (خَودِیێ وِێ) و بِلَا ژِ خُدَایِێ كُو پَرْوَرْدَگَارِێ وِی یَه بِطِرْسَه(كُو خِیانَتِێ نَكَه). شَاهِدِیِێ قَنَشِیرِنْ. كِی كُو شَاهِدِیِێ قَشِیرَه، بِلا بِزَانَه كُو دِلِێ وِی گُنَهْكَارَه. خُدِێ بِكَارِێ كُو هُونْ دِكِنْ زَانَا یَه.

٢٨٤. چه تِشْتِێنْ لِعَرْدُ و نَاسِیَانَانْ هَنَه هَرْ یِێنْ خُدِێ نَه. اَگَرْ هُونْ نَا دِ دِلِێ خَوه دَه اَشْكَرَه بِكِنْ، یانْ ژِی هُونْ وِێ قَشِیرِنْ، خُدِێ دِێ وَه ژِێ بَرِیرْسْ بِگِرَه. ڤِێجَه خُدِێ كِێ بِڤِێ لِوِی دِبُوْرَه و كِێ ژِی بِڤِێ دِدَه عَذَابِێ. خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٢٨٥. پِێخَمْبَرُ بوحْیَا كُو ژِ جَمْ خُدَایِێ وِی ژِێ رَه هَاتِیَه بَاوَرِی ئَانِیَه. تَفَكِێ مُؤْمِنَانْ ژِی بِخُدِێ و بِفَرِیشْتَیِێنْ وِی و بِكِتِیبِێنْ وِی و بِپِێخَمْبَرِیْنْ وِی بَاوَرِی ئَانِیَه. (مُؤْمِنْ دِبِێژِنْ (: اَمْ جُدَاهِیِێ نَائِێخنَه نَاڤْبَرَا تُو یَكِی ژِ پِێخَمْبَرِیْنْ وِی (كُو اَمْ بهنَكَانْ بَاوَرِی بِینْ و هنَكَانْ ژِی اِنْكَارْ بِكِنْ). گُوتِنْ: (خُدَایِێ مَه!) مَه فَرمَانَا تَه بهِیسْتْ و اَمْ ژِ تَه رَه بَرَدَسْتْ بُونْ. خُدَایِێ مَه! اَمْ لِێبُوْرِینَا گُنَهِێنْ خَوه ژِ تَه دِخَوازِنْ و فَگَرْ هَرْ بِبَالْ تَه ڤَه یَه.

٢٨٦. خُدِێ هَرْ كَسِی بَسْ لِگُوْرِی هِیْزَا وِی، وِی بِنْبَارْ دِكَه، خِیْرَا كُو بِدَسْتْ خِسْتِیَه هَرْ ژِێ رَه یَه و گُنَهِێنْ كُو بِدَسْتْ خَوه ڤَه ئَانِینَه ژِی هَرْ دِ ستُوِیِێ وِی دَه نَه. خُدَایِێ مَه! اَگَرْ اَمْ (فَرمَانِێنْ تَه) ژِ بِیرْ بِكِنْ ئَانْ ژِی اَمْ (قَدَخِیِێنْ تَه) بِیِێحَمْدِی بِكَارْ بِینْ، لِمَه نَگِرَه. خُدَایِێ مَه! هَرْ وَكِی تَه بَارِێ گِرَانْ لِیِێنْ بَرِیَا مَه كِرِیَه وِسَا لِمه بَارْ نَكَه.

بِنڤِیسَه، وِێ چَاخِێ) گَرَوَكِێ دِ شُونَا وِی دَه رَادَسْتِی خَودِیِێ دَینْ بِكِنْ « خُدِێ اِیشَارَتِی بَالْ اِرْشَادِێ ڤَه كِرِیَه؛ نَه بِبَالْ وَاجِبِ ڤَه. ژِ بُوْ چه وِهَا؟ لَوْرَا؛ گَرَوْ دِ شُونَا نڤِیسَانْدنَا دَینْ دَه یَه دَمَا كُو كَاتِبْ تُنَبَه. گَرَوْ ژِی اِجْمَاعًا نَه وَاجِبَه. چِما نَه وَاجِبَه؟ لَوْرَا خُدِێ بعَیْنِێ ئَایَتِێ «اِیْدِی اَگَرْ هُونْ لِهَفْ اَوْلَه بِنْ (گَرَوْ نَه پِێوِیستَه)» نَه وَاجِبْ بُونَا گَرَوِێ بَیَانْ كِرِیَه. یَعْنِی دَمَا هُونْ لِهَفْ اَوْلَه بِنْ گَرَوِێ نَه دِێنِنْ. نَاخَوه؛ فِعْلَ فَرْمَانِی «فَلْیَكْتُبُوا» لِگُوْرِی مُحَقِقَانْ نَه وَجِبِیَه؛ بَلْكِی اِرْشَادِی یَه.

خُدَایِیْ مَه! بَارِیْ کُو اَمْ قَتْ نِکَارِبِنْ هِلْگِرِنْ ژِی لِمه بَارْ نَکَه. لِکِیَاسِیِنْ مَه بِبُوْرَه، مَه ژ گُنَهَانْ پَاقژْ بِکَه و دِلُوْقَانِیَا خَوه لِمَه بِکَه. خُودِیِیْ مَه هَرْ تُو یِی، اِیْدِی مَه لِهَمْبَرْ گَلِیْنْ کَافِرْ سَرْدَسْتْ بِکَه.

٣. سُورَه یِیْ نَالِی عِمْرَانْ

سُورَیِیْ نَالِی عِمْرَانْ، لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُویَه. ٢٠٠ (دُو سَدْ) ئَایَتَه.

سُورَه، نَافِیْ خَوه ژ ئَایَتَا ٣٤-٣٧ اَنْ گِرْتِیَه کُو دِ وَانْ دَه بَحْسَا مَالْبَاتَا عِمْرَانْ هَاتِیه کِرِنْ.

نَافَرُوْکَا سُورَیِی

سُورِیِیْ نَالِی عِمْرَانْ سُورَیَكْ ژ یِیْنْ دِرِیْژَه کُو لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُویَه. اَفْ سُورَیِیْ پِیرُوْژْ بَحْسَا دُ بِنْگَهِیْنْ گِرِینْگ اِیْنْ دِینِیْ اِسْلامِیْ دِکَه.

بِنْگَهَا یَکَمْ؛ بَحْسَا رُکنِیْ بَاوَرِیِیْ دِکَه و دِ بَارَا یَکِیتِیا خُدِیْ، دِ بَارَا پِیْخَمْبَرِیِیْ و رَاسْتگُوْتِنَا قُرئَانَا پِیرُوْژْ دَه دَلِیلِیْنْ قَنْعِی تِینَه. رَددَا گُمَانْ و شُبهِیَانْ دِکَه وِیْنْ کُو خُوْیکِتِیْبْ دِ بَارَا اِسلامْ، قُرئَانْ و مُحَمَّدْ (س) دَه تِینْ رُوْژْفِیْ. چَاوَا سُورِیِیْ بَقَرَه حَقِیقَتَا جِهُویَانْ، لِیسْتِكْ و نِیتِیْنْ وَانْ یْنْ سِنْسِی دَرَانِیبُو حُوْلِیْ، یِنی وِسَا سُورِیِیْ نَالِی عِمْرَانْ ژِی رَاسْتِیا فِلَهَانْ (خِرِیستِیَانَانْ) دَرْدِخَه مِیدَانِیْ کُو اَو دِ بَارَا مَسِیحْ (عِیسَا) دَه پِرْ تِیکُوْشِیَانَه؛ اِدِّعَا کِرِنَه کُو اَو خُدَایَه و بَاوَرِی بِیِیْخَمْبَرِیا مُحَمَّدْ نَئَانِیَنَه و قُرئَانْ مَانْدَلْ کِرِنْ.

بِنْگَهَا دُوِیمْ؛ بَحْسَا قَانُوْنْ و هِنْ حُکْمِیْنْ شَرِیعَتِیْ دِکَه. بِتَایِبَتِی بَحْسَا فَرِزْبُونَا حَجِیْ و جِیهَادِیْ دِکَه و بَحْسَا حَرَامِیا کَارِیْ رِبَایِیْ و حُکْمِیْ یِیْنْ کُو لِزَکَاتِیْ دِمِینْ نَاسِیْ و وِیْ نَادِنْ، دِکَه.

سُورَه، هِنَکِی بِکِتَکِتْ بَحْسَا مُنَافِقَانْ و هَلْوَسْتَا وَانْ ا لِهَمْبَرِی مُومِنَانْ دِکَه.

سُورَه، پَاشِیْ بَحْسَا تَفَکُرِیْ یا دِ خُلقِیتَا عَرْدْ و نَاسِیَانْ دَه کِرِی کُو دِ وَانْ دَه گَلَكْ هُوْسِتِیی، نَاهَنْگَسَازِی و رَازْ هَنَه کُو قُدْرَتْ، یَکِیتِی و هِیبِنَا نَافِرِینَرِیْ خُودَانِحکُمَتْ نِیشَانِی بِیرْبِرْ و هِشْمَندَانْ دِدِنْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَلِف، لام، مِیمْ!

٢. خُدِیْ یَه، (یِیْ کُو) ژِ وِی پِیْ فَه تُو مَعْبُودِیْ بِحَقِی تُنِنْ، اَوِیْ کُو هَرْ سَاغَه، لِهَقْرَاگِرِیْ هَبِینِیْ یَه.

٣. خُدِیْ بِحَقِی ژِ تَه رَه کِتِیْبْ هِنَارتْ کُو اَوْ رَاسْتْدَرِیْخا کِتِیْبِیْنْ بَرِیَا خَوه یَه و تَوْرَاتْ و اِنْجِیلْ ژِی هِنَارْتِنْ.

٤. کُو اَوْ (تَورَاتْ و اِنْجِیلْ) بَرِیْ ژِ بُوْ مِرُوْقَانْ دَلِیلْ و رُوْنَاهِی بُونْ. خُدِیْ فُرقَانْ (کِتِیْبَا جُدَاکَرْ یا کُو حَقْ و بَاطِلِی ژِ هَفْ دِقَتِینَه) ژِی هِنَارتْ. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو ئَایَتِیْنْ خُدِیْ اِنْکَارْ دِکِنْ؛ ژِ وَانْ رَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه. خُدِیْ سَرْدَسْتَه، تُوْلْقَکَرَه.

٥. بِیْگُمَانْ نَه لِئَاسِیمَانَانْ نَه ژِی لِعَرْدِیْ تِشْتَکْ ژِ بَرْ خُدِیْ قَشَارْتِی نِینَه.

٦. خُدِیْ یَه، یِیْ کُو دِ مَالْزَارُوْکَانْ دَه چَاوَا بِخَوازَه وِسَا دِرُوفْ دِدَه وَه. ژِ وِی خُدَایِیْ عَزِیزْ اِیْ حَکِیمْ پِیْ فَه تُو مَعْبُودِیْ بِرَاسْتِی تُنِنْ.

٧. اَوَه یِیْ کُو کِتِیْبْ ژِ تَه رَه هِنَارتْ، هِنْ ژِ ئَایَتِیْنْ وِیْ هَنَه کُو مُحْکَمِنْ کُو اَوْ بِنْگَهَا کِتِیْبِیْ نَه و یِیْنْ دِنْ ژِی مُتَشَابِهِنْ. قِیْجَه هَرْچِی کَسِیْ کُو دِ دِلِیْ وَانْ دَه ژِ رَاسْتِیِیْ اَقَرِیْبُونْ هَیَه، ژِ بُوْ دَرْخِسْتِنَا فِتْنِیْ و دَا کُو تَأوِیلَا ئَایَتَانْ (ژِ جَمْ خَوه فَه) لِیْ بِینِنْ، دِکِفْنْ پَیْ ئَایَتِیْنْ مُتَشَابِهْ دَه. حَالْ اَفَه کُو ژِ خُدِیْ پِیْ فَه تُو کَسْ تَأوِیلَا وَانْ نِزَانَه. اَوِیْنْ کُو پِسْپُوْرِنْ و دِ زَانِینِیْ دَه کُوْكْ بَرْدَانَه دِبِیْژِنْ: "مَه بَاوَرِی بِتَفَکِیْ وِیْ (مُحکَمْ و مُتَشَابِهِیْ ژِ قُرئَانِیْ) ئَانِی. گِشتْ ژِ جَمْ خُدَایِیْ مَه نَه." تَنِیْ یِیْنْ خَودَانْ ئَاقِلْ ژِ قِیْ دَرْسْ دِگِرِنْ.

٨. (اَوِیْنْ زَانَا و پِسْپُوْرْ وِهَا دُعَا دِکِنْ:) خُدَایِیْ مَه! پِشْتِی کُو تَه اَمْ ئَانِینْ سَرْ رِیَا رَاسْتْ دِلِیْ مَه ژِیْ فَنَگِرِینَه. ژِ جَمْ خَوه رَحْمِیْ لِمَه بِکَه. اَمْ بَاوَرِنْ کُو یِیْ پِرْ دَایْنْدَه و بَخْشَنْدَه هَرْ تُو یِی.

٩. خُدَایِیْ مَه! تُو یِی، یِیْ کُو مِرُوْقَانْ دِ رُوْژَکَه وِسَا دَه لِهَقْ کُوْمْ دِکَه کُو دَرْ حَقِیْ وِیْ رُوْژِیْ دَه قَتْ گُمَانْ تُنَه یَه. بِرَاسْتِی خُدِیْ هِیچْ جِقَانْ شَاشْ نَاکَه و ژِ سُوْزَا خَوه دَانَاگَرَه.

١٠. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو کَافِرِنْ، مَالْ و زَارُوْکِیْنْ وَانْ لِجَمْ خُدِیْ تُو فَیْدِیْ نَادِنْ وَانْ. اَو بِخَوه نَاردُوِیِیْ نَاگِرِیْ جَهْنَمِیْ نَه.

١١. (رِیَا وَانْ) وَکِی رِیَا اَهْلِیْ فِرْعَوْنْ و کَسِیْنْ بَرِیَا وَانَه. وَانْ، بِنَایَتِیْنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِیْنْ، ڤِیْجَهخُدِیْ زِی، زِبَرْ گُنَهِیْنْ وَانْ، اَوْ هِنْگَافْتِنْ (و هَلاکْ کِرِنْ). خُدِیْ، خُودَانِیْ عَذَابِیْ پِرْ دِزْوَارَه.

١٢. زِکَافِرَانْ رَه بِیِیْزَه: دِ دَمَکَه نِیْزِیکْ دَه هُونِیْ بِیْنْ شِکَانْدِنْ و هُونِیْ بِبَالْ دُوْزَهِیْ قَه بِیْنْ نَازُوْتِنْ. چه پِیسَجهَه اَوْ دَرْ![1]

١٣. بِیْگُمَانْ زِ بُوْ وَه،دِ دُ کُوْمِیْنْ کُو اَوْ (رُوْزَا جَنْگَا بَدْرِیْ) هَاتِنْ هَمْبَرِی هَفْ دَه عِبْرَتَکَه گِرِینْگ هَیَه؛ کُوْمَکِیْ، دِ رِیَا خُدِیْ دَه شَرْ دِکِرْ و یَادِنْ زِی کَافِرْ بُونْ کُو بِدِینِتَاچَاقَانْ بَاوَرْمَنْدْ دُو قَاتِی خَوه دِ دِینِتْ. خُدِیْ کِیْ بِفِیْ بِئَارِیکَارِیَاخُو پِشْتْگِرِیَا وِی دِکَه. هَلْبَتْ دِ فِیْ دَه زِخَودِی اَقْلانْ رَه عِبرَتَکْ هَیَه.

١٤. حَزْکِرِنَا دِلْبِزِیْنَان؛ زِنْ و زَارُوْکْ، مَالْدَارِیَا پِرْ تَا زِ زِیْرْ و زِیفْ، هَسْپِیْنْ دِرُوفْکِرِی، تَرْشْ(دَفه، دَوَارْ و پَزْ) و چَانْدِنِی دِچَافِیْ مِرُوْفَانْ دَه هَاتِنَه خَمِلانْدِنْ. هَا اَفْ، کِیفبُوْرَاندِنَا زِیانَا فِیْ دِنْیَایِیْ یَه و دُومَاهِیکَا سِپَحِی لِجَمْ خُدِیْ یَه.

١٥. بِیِیْزَه: مَا اَزْ یَکَه زِقَانْ چِیْتِرْ زِ وَه رَه نَبِیْزِمْ؟ زِ بُوْ بِیْنْ تَقْوَادَارْ رَه، لِجَمْ خُدَایْیْ وَانْ،

---

١ دَمَایِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ، لِبَدْرِیْ قُرَیْشِی تِیْکْبِرِنْ و فَگَرِیَا مَدِینِیْ، جِهُوکُوْمْکِرِنْ و زِوَانْ رَه گُوْتْ: گَلِی جِفَاتَاجِهُوِیَانْ! هِینْ بَلایَکَه مِینَا بَلایَا کُوخُدِیْ ثَانِی سَرِیْ قُرَیْشِیانْ نَهِنَانِی سَرِیْ وَه، مُسلْمَانْ بِنْ. بِرَاسْتِی زِی هُونْ دِزَانِنْ کُوَازْ بِبِیخَمْبَرِی هَاتِمَه شَانْدِنْ. جِهُوِیَانْ گُوْتْ: هَیْ مُحَمَّدْ! بِلا نَفْسَاتَه،تَه نَخَایِینَه کُو تَه زِقُرَیْشِیَانْ چَندْ کَسِیْنْ نَزَانْ کُشْتِنَه کُو زِ بُوْ جَنْگِیْ تُو زَانِینَا وَانْ تُنَه بُو. ڤِیْجَهبِخَوهبَاوَرْ نَبه کُوتُوِیِیْ کَارِبِی مَه زِی تِیْکْ بِبِی. اَمْ بِخُدِیْ صُوْنْدْ دِخُونْ؛ اَگَرْ تُو شَرِیْ مَه بِکِی، تُو بِیْ بِمَه بِزَانِی کَااَمْ چِه مِیْرْخَاسِنْ و تُو بِیْ زَانِبِی کُو هُونْ رَاسْتِی تُو کَسِیْ مِینَا مَه نَهَاتِنْ. ڤِیْجَه دِفِیْ مِزَارِیْ دَه اَفْ نَایَتَا پِیرُوْزْ نَازِلْ بُو.
هَمْ زِی اَفْ نَایَتَا پِیرُوْزْ، مِزگِیْنْ دِدَا جَنَابِیْ پِیخَمْبَرْ (س) کُو مُشْرِکْ و جِهُو دِیْ لِهَمْبَرِی مُسلْمَانَانْ تِیْکْ بِچِنْ. بِرَاسْتِی اَفْ مُعْجِیزَایَا قُرْئَانَا حَکِیمْ بِیْکْ هَاتِیَه. هَمْ مُشْرِکْ هَمْ زِی جِهُو لِهَمْبَرِی مُسلْمَانَانْ شِکَسْتِنْ.

بِهِشْتِیْنْ کُو دِنَافْ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ هَنَه کُو اَوِیْ حَتَابِحَتَایِیْ تِیْدَه بِنْ و ژِ وَانْ رَه دِنَافْ دَه هَفْسَرِیْنْ پَاکْ و تَمِیزْ و قَایِلْبُونَا خُدِیْ هَیَه. خُدِیْ بِبَنْدَیِیْنْ خَوه ثَاگَاهْدَارَه.

١٦. (بَنْدِیِیْنْ خُدِیْ اِیْنْ مُتَقِی) اَوِیْنْ کُو دِبِیْژِنْ: خُدَایِیْ مَه! بِیْگُمَانْ مَه بَاوَرِی ثَانِی، ڤِیْجَه لِگُنَهِیْنْ مَه بِبُوْرَه و مَه ژِعَذَابِیْ اِیْگِرْ بِپَارِیْزَه..

١٧. اَوِیْنْ کُو صَبِرْکِیْشِنْ، رَاسْتُ و دُرِستِنْ، بِنَاوَایِیْ پِیْدِڤِی عِبَادَتْکَرِنْ، (بِمَالِیْ خَوه دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه) بَخْشَنْدَه نَه و دِوَخْتِیْ سَحَرِیْدَه لِیْبُوْرِینَا گُنَهِیْنْ خَوه دِخَوازِنْ.

١٨. خُدِیْ شَاهْدَیِی دَا؛ بِیْگُمَان ژِبِلِی وِی تُو مَعبُودْ نِینْنْ. مَلَائِیکَتْ و زَانَانْ ژِی بِڤِیْ یَکِیْ شَاهْدَیِی دِدِنْ کُو اَوْ بِعَدَالِتِیْ حُکِمْ دِکَه. ژِوِی خُدَایِیْ عَزِیزْ اِیْ حَکِیمْ پِیْڤَه تِه مَعبُودِیْ بِحَقِی تُنِنْ.[١]

١٩. بِرَاسْتِی لِجَمْ خُدِیْ دِینِیْ حَقْ(وَمَقبُولْ) بَسْ اِسْلَامَه. اَوِیْنْ کُو کِتِیْبْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه، پِشْتِی کُو(دَرْبَارِی اِسْلَامِیْ دَه) زَانِینْ ژِ وَانْ رَه هَاتْ، ژِ چَافْنَبَارِیَا خَوه کَتِنْ اِخْتِیلَافِیْ. کَسِیْ بِئَایَتِیْنْ خُدِیْ بَاوَرِی نَایْنَه، ڤِیْجَه بِیْگُمَانْ خُدِیْ حَسَابْدِیتِنَا وِی پِرْ بِلَزَه.

٢٠. اَگَرْ (اَوْ دَرْبَارِیْ دِینْ دَه) بِتَه رَه خِرَجِرِیْ بِکِنْ، ژِوَانْ رَه بِبِیْژَه: مِنْ، دِگَلْ یِیْنْ کُو دَانَه یِیْ مِنْ، ژِخُدِیْ رَه خَو بَرِدَسْتْ کِرْ. ژِ یِیْنْ خَودِیکِتِیْبْ و یِیْنْ نَخَوْنْدَه (مُشْرِکَانْ) رَه بِبِیْژَه: اَرِیْ مَا هُونْ ژِ خُدِیْ رَه بَرِدَسْتْ بُونْ؟ ڤِیْجَه؛ اَگَرْ وَانْ خَوه بَرِدَسْتْکِرْ، ژِ خَوه اَوْ کَتِنَه سَرْ رِیْکَا رَاسْتْ. نَا؛ اَگَرْ اَو پِشْتَاخُو بِدِنْ (بَاوَرِیِیْ)، ڤِیْجَه(وَظِیفَا) تَه تَنِیْ رَاگِهَانْدِنَه. خُدِیْ بِبَندِیِیْنْ خَوه بِینَرَه.

---

١ دَمَا پِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ لِمَدِینِیْ بِتَامِی بِجِهْ بُو، ژِفلَهِیْنْ شَامِیْ دُ کَسِیْ زَانَا قَسْدَا وِی کِرِنْ. وَانْ، پِیْخَمْبَرْ بِسَالِخْ و وَسْفِیْنْ وِی نَاسْکِرِنْ، ژِیْ رَه گُوتِنْ: تُومُحَمَّدِی؟ پِیْخَمْبَرْ گُوتْ: بَلِیْ. گُوتِنْ: تُوَاحْمَدِی؟ گُوتْ: بَلِیْ. گُوتِنْ: اَمِیْ شَهْدَبُونکِیْ ژِ تَه بِپرسِنْ، اَگَرْ تُو وِیْ ژِ مَه رَه بِبِیْژِی اَمِیْ بَاوَرِیِیْ بِتَه بِینِنْ. پِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: کَرَمْکِنْ، بِپرْسِنْ. گُوتِنْ: دِکِتِیبَا خُدِیْ دَه شَهْدَیِی یَا هَرِی مَزِنْ چِیَه؟ ڤِیْجَه وَکْ بَرْسِڤَا پِرسَا هَرْ دِیانْ پِیْخَمْبَرْ اَفْ ثَایَتَا پِیرُوْزْ خُونْدْ "خُدِیْ شَاهْدَیِی دَا کُو بِیْگُمَانْ ژِبِلِی وِی تُومَعْبُودِیْ حَقْ تُنِنْ.. ."

٢١. بێگُمَانْ اَوێنْ کُو ئایَتێنْ خُدێ مَانْدَلَه دِکِنْ و بِنَحَقی پێخَمْبَرْ و یێنْ کُو دَاخَوازَا قَنْجِیێ دِکِنْ دِکُژِنْ، ڤِێجَه مِزگِینَا عَذَابَکی جَانْسُوژْ بِدَه وَانْ!

٢٢. هَا اَوْ، اَوْ کَسِنْ کُو کِرنِێنْ وَانْ هَمْ لِدِنْیَایِێ هَمْ ژِی لِئَاخْرَتِێ پُوچْ بُونَه و ژِوَانْ رَه تِه پِشتَقَانْ و نَاریکَارْ ژِی نِینْنْ.

٢٣. (رَسُولِێ مِن!(مَا تُو لِوَانْ کَسِێنْ کُو پَارَکْ ژِکِتِێبِێ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَاینْ، نَانِێرِی؟! اَوْ بِبَالْ کِتِێبَا خُدِێ ڤَه تِێنَه گَازِیکِرِنْ دَا کُو دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه حُکِمْ بِکَه، پِشتْرَه بِرَکْ ژِوَانْ بَرِێ خَوه قَدِگرِینِنْ و ژِێ بِێزِێ دِکِنْ.

٢٤. اَڤْ هَلْوَسْتَا وَانْ ژِبَرْ ڤِێ یَه؛ لَوْرَا دِبِێژِنْ: "ژِ چَنْدْ رُوْژِێنْ بِژمَارْ پِێڤَه اگِرْ بِمَه نَاکَڤَه" و اَوْ تِشْتَا وَانْ دِ دِینِێ خُودَه(ژِکِیسِی خَوه) زِێدَه کِرِنْ اَوْ ژِ رِێ خِسْتِنْ.

٢٥. ڤِێجَه دَمَا اَمْ، ژِ بُوْ رُوْژَا کُو گُمَانْ تِێدَه تُنَه وَانْ لِهَڤْ بِجڤِینِنْ و ژِهَرْ کَسِی رَه تِشْتَا کُو قَزَنْجْ کِرِیَه بِتَامِی(بِێکِیَاسِی) بِێتِه دَاینْ، مَا گَلُوْ رَوْشَا وَانْ دِێ چَاوَا بَه؟!

٢٦. بِێژَه: خُدِێیُوْ! تُویِی خَودِیِێ خُودَانِیِێ. تُو کِێ بِڤِێ مِلكْ دِدِیی و کِێ بِڤِێ مِلكْ ژِێ دِسْتِینِی. تُو کِێ بِڤِێ عَزِیزْ دِکِی، کِێ ژِی بِڤِێ پَرِیشَانْ دِکِی. خِێرْ و بِێرْ هَرْ دِدَسْتِێ تَه دَه یَه. بِێگُمَانْ تُو لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرِی.

٢٧. تُوشڤِێ دِخِی(نَاڤَا) رُوْژِێ، رُوْژِێ ژِی دِخِی(نَاڤَا) شَڤِێ، تُو یِێ سَاغْ ژِ یِێ مِرِی دَرِدِخِی و یِێ مِرِی ژِی ژِ یِێ سَاغْ دَرِدِخِی و تُوکِێ بِڤِێ بِێحَسَابْ رِزقْ دِدِیِێ.[1]

٢٨. بِلا بَاوَرْمَنْدْ ژِبِلِی بَاوَرْمَنْدَانْ؛ کَافِرَانْ ژِخَورَه نَکِنْ دُوْسْتْ و پِشْتَڤَانْ! کِی ڤِێ بِکَه، ڤِێجَه تِشْتَکِی وِی بِخُدِێ رَه تُنَه(پِێوَنْدِیا وِی بِخُدِێرَه نَامِینَه). لِێبَلِێ کُوهُونْ

١ اَڤْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دِدَه نِیشَانْ کُو دَمَا شَڤْ کِنْ دِبَه رُوْژْ ژِی دِرِێژْ دِبَه و دَمَا رُوْژْ کِنْ دِبَه شَڤْ دِرِێژْ دِبه. اَڤْ ژِی دَلِیلْ وبَلگَه یَه لِسَرْ قُدرَتَا خُدِێ تَعَالَه. "تُویِێ سَاغْ ژِیِێ مِرِی دَرِدِخِی و تُو یِێ مِرِی ژِیِێ سَاغْ دَرِدِخِی " یعْنِی: چَانْدِنِیِێ ژِ لِبِێ دَرِدِخه، لِبِێ ژِچَانْدِنِیِێ دَرْدِخه، خُرْمِیِێ ژِسِیسِکِێ دَرْدِخَه، سِیسِکِێ ژِخُرمِیِێ دَرِدِخَه، هِێکِێ ژِمِرِیشْکِێ دَرِدِخه، مِرِیشْکِێ ژِهِێکِێ دَرِدِخه. بِگُوتِنَکَه دِنْ؛ ژِیْنْ کَافِرْ مُومِنَانْ وژِیْنْ مُومِنْ ژِی کَافِرَانْ دَرِدِخِی.

خُوژخَرَابیَا وَانْ بِیَارِیْزِنْ اَوْ نَه تِیْدَه یَه(هُونْ دِکَارِنْ دِدَمَا تِرسِیْدَه تَقِییْ بِکِنْ). خُدِیْ وَه ژِ(عَذَابِیْ) خَوه دِدَه طِرْسَاندِنْ و فَگَرْ بَسْ بِبَالْ خُدِیْ قَه یَه.[1]

٢٩. بِیْژَه: اَگَرْ هُونْ ئَا دِدِلِیْ خَودَه قَشِیْرِنْ یَانْ ژِی هُونْ وِیْ اَشْکَرَه بِکِنْ هَرْخُدِیْ یِیْ دِزَانَه و اَوْ بِیَا لِئَاسِیَانَانْ و بِیَا دِعَرْدِیْدَه ژِی دِزَانَه. خُدِیْ لِسَرْهَرْتِشْتِی کَارَایَه.

٣٠. وِیْ رُوْژِیْ هَرْکَسْ قَنْجِیَا کُو کِرِی (پَادَاشَا وِیْ) لِپِیْشْبَرِی خُوحَازِرْ دِبِینَه و ژِنَقْنْجِیِیْ یَا کُو کِرِی ژِی دِخَوازه کُو دِنَاقْبَرَا وِی و وِیْدَه مَسَافِیکَه دُورْ هَبَه. خُدِیْ، وَه ژِهَاتِنَا لِهَمْبَرِی خَوه دِطِرْسِینَه. خُدِیْ ژِ بُوْ عَقدِیْنْ خَوه پِرْ بِشَفْقَتَه.

٣١. بِیْژَه: اَگَرْ هُونْ بِرَاسْتِی ژِخُدِیْ حَزْدِکِنْ، نَاخُو بِدِنْ پَیْ مِنْ؛ خُدِیْ دِیْ ژِوَه حَزْبِکَه و لِگُنَهِیْنْ وَه وِیْ بِبُوْرَه. خُدِیْ هَرْگُنَهْبَخْشَه، دِلُوْقَانَه.

٣٢. بِیْژَه: بِگُوْتِنَاخُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بِکِنْ. قِیْجَه اَگَرْ اَوْ بَرِیْ خَوه ژِیْ فَگَرِینِنْ، اِیْدِی بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِکَافِرَانْ حَزْنَاکَه.

٣٣. بِیْگُمَانْ خُدِیْ نَادَمْ و نُوحْ و مَالْبَاتَا اِبْرَاهِیمْ و مَالْبَاتَا عِمْرَانْ دِسَرْ عَالَمِیْ (اٰ دَمَا وَانْ) رَه گِرتِیَه.

٣٤. اَقْ نَسْلَکَه؛ هِنَکْ ژِ وَانْ ژِ هِنَکَانِنْ. خُدِیْ ژِی بِهِیزَرَه، زَانَایَه.

٣٥. بِینَه بِیرَا خَوه؛ وِیْ دَمَا ژِنَا عِمْرَانْ گُوْتْ: خُدَایِیْ مِنْ! مِنْ نَا کُو دِ زِکِیْ خَو دَه، تَنِیْ ژِ بُوْعِبَادَتِیْ تَه و (خِزْمَتَا) مَالَا تَه نَزِرْکِرْ، قِیْجَه ژِمِنْ قَبُولْ بِکَه. بِیْگُمَانْ یِیْ بِهِیزَرْ اِیْ زَانَا هَرْ تُو یِی.

---

١ اَقْ ئَایَتَاپِیرُوْزْ حُکْمَکِی قَبرِی یِیْ اِسْلامِیتِیْ رَافه دِکَه کُو بَاوَرْمَندْ هِیچْ نِکَارِنْ کَافِرَانْ ژِ بُوْخُو بِکِنْ دُوْسْتْ و نَشِیْنْ ژِوَانْ حَزْبِکَنْ. لِبَلِیْ کُوژِوَانْ بِطِرْسِنْ اَفْ رَوْشْ جُدَایَه. دِنَاقَاخَلْکِیدَه اَفْ یَکْ ب"تَقِییْ" مَشهُورَه. اَگَرْ مُسلْمَانْ بِطِرْسِنْ کُوکَافِرْ دِیْ زَرَارِیْ بِدِنْ وَانْ وِیْ چَاخِیْ ژِوَانْرَه رُخْسَتْ هَیَه کُوبِسَرِیْ زِمِیْنْ-نَه ژِدِلْ- ژِوَانْ رَه بِیْژِنْ،اَمْ ژِوَه حَزْدِکِنْ. لُوْرَامِرُوْقْ دِکَارَه بِفِی ئَاوَایِی خُوژِنَقْنْجِیَاکَافِرَانْ بِیَارِیْزِه وبَلاوَانْ ژِخُوفَکَه

٣٦. چه دَمَا وِیْ حَمْلا خَوه دَانِی، گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! مِنْ حَمْلا خَوه کَچْ دَانِی-خُدِیْ بێهْترْ دزَانَه کَاچه دَانِیَه- و کُرْ نَه وَکِی کَچِیَه، مِنْ نَافِیْ وِیْ مَرِیَمْ دَانِی. اَزْ وِیْ و زُرِیتَا وِیْ بِتَه ژِشَیْطَانِیْ قَوِتِی دِپَارِیْزِم.

٣٧. فِیْجَهخُدَایِیْ وِیْ، بِقَبُولَکَه رِندْ (نَزْرَا وِیْ) ژِیْ قَبُولْ کِرْ؛ اَوْ سِپَهی رَاکِرْ و رِندْ پَرْوَرْدَه کِرْ. زَکَرِیَا ژِی لِیْ خُودِیتِی کِرْ. چه وَختَا زَکَرِیَا ژ بُوْ سَرْ لِیْدَانِیْ چُوبَه عِبَادَتْگَهَا وِیْ، فِیْکِی و خَوارِنْ لِجَمْ دِدِیتِنْ. زَکَرِیَا گُوتْ: "هَیْ مَرِیَم! اَفْ ژِتَه رَه ژکُو تِیْ؟"وِیْ ژِی (ژِیْ رَه وِهَا) گُوتْ: اَو ژِجَمْ خُدِیْ یَه، بِرَاسْتِی خُدِیْ کِیْ بِفِیْ بِیْ ژِمَارْ رِزقْ دِدِیْ.

٣٨. لِوِیْ دَرِیْ زَکَرِیَا گَازِی خُدَایِیْ خَوه کِرْ: خُدَایِیْ مِن! ژ جَمْ خَوه زُرِیَتَکَه پَاکْ بِدَه مِنْ. بِیْگُمَانْ تُو، دُعَا قَبُولْ دِکِی.

٣٩. فِیْجَه دِ هَمَانْ دَمَا کُو زَکَرِیَا دِ عِبَادَتْگَهَا خَوه دَه نِمِیْژْ دِکِرْ، مَلائِیکَتَانْ لِیْ گَازِی کِرْ؛ گُوتِنْ: بِیْگُمَانْ خُدِیْ (بِنَافِیْ) یَحْیَا مِژْگِینِیَا (کُرَکِی) دِدَه تَه، تَصْدِیقَا پِیْڤَا خُدَا دِکَه (کُو عِیسَا پِیْخَمْبَرَه)، سَرْوَرَه، ژ بُوْ عَبْدِینِیِیْ خَورَاگِرَه و پِیْخَمْبَرکِی ژ صَالِحَانَه.

٤٠. زَکَرِیَا گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! چَاوَا دِیْ کُرْ ژ مِنْ رَه چِیْبَه. بِرَاسْتِی ژِی اَزْکَالَمِیْرْ بُومَه و ژِنَا مِنْ ژِی نَزَایُوْکَه (زَارُوْکْ ژِیْ رَه چِیْنَابِنْ). خُدِیْ (ژِیْ رَه) گُوتْ: اَوْ وِسَانَه؛ یَا کُو خُدِیْ بِخَوازَه دِیْ بِکَه.

٤١. زَکَرِیَا گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! نِیشَانَکِیْ بِدَه مِنْ. (خُدِیْ ژِیْ رَه) گُوتْ: نِیشَانَا تَه اَوَه کُو ژ اِیشَارَتِیْ پِیْ ڤَه حَتَا سِیْ رُوْژَانْ تُو دِیْ بِمرُوْڤَانْ رَه نِکَارِبَه بِیَیڤَه. خُدَایِیْ خَوه پِرْ بِبِیرْ بِینَه و صِبَهْ و اِیْڤَارَانْ وِی پَاکْ بِدِیْرَه.

٤٢. وِیْ دَمِیْ مَلائِیکَتَانْ گُوتْ: اَیْ مَرْیَمْ! خُدِیْ (ژ نَافَا ژِنِیْنْ عالَمِیْ) تُو بِژَارْتِی؛ تُو پَاکْ و پَاقِژْ کِرِی و دِ سَرْ هَمُو ژِنِیْنْ جِیهَانِیْ رَه تُو گِرْتِی.

٤٣. هَیْ مَرْیَمْ! تَنِیْ ژ خُدَایِیْ خَوه رَه عِبَادَتِیْ بِکَه؛ هَرَ سَجْدِیْ و دِگَلْ نِمِیْژکَرَانْ نِمِیْژْ بِکَه.

٤٤. (یا مُحَمَّدْ!(اَڤْ ژ خَبَرێنْ نَێنْدِی نَه کُو بِ(ریَا) پَێخَامِێ (وَحْیێ) اَمْ وَانْ ژ تَه رَه رَادِگهِینْ و وِێ چَاخَا وَانْ قَلَمێنْ خَوه دَاڤێتِنْ کَا خَودِکِرنَا مَرْیَمِێ دِێ پشْکَا کِێ ژ وَانْ بِکَڤه تُو نَه لِجَمْ وَانْ بُوِیی و دَمَا وَانْ (ژ بُوْ ڤِێ مَسَلِێ) خِرَجْرْ دِکِرِنْ ژِی تُو نَه لِجَمْ وَانْ بُوِیی.[1]

٤٥. وِێ دَمَا مَلائِیکَتَانْ گُوتْ: هَیْ مَرِیمْ! خُدِێ مِزگِینِیَا کُرَکِی بِگُوتِنَکَه ژ جَمْ خَوه (بِگُوتِنَا "چِێبِیَه!") دِدَه تَه. نَاڤِێ وِی مَسِیحَه؛ عِیسَایِێ کُرِێ مَرْیَمَه. لِدِنْیَا و لِاَخْرَتِێ (مِرُوْڤَکِی) رُومَتْدَارَه و ژ یِێنْ نِێزِی خُدِێ نَه..

٤٦. عِیسَا، دِ دَرْگُوشِێ دَه و دِ نَاڤْسَرَتِیِێ دَه ژِی بِمرُوْڤَانْ رَه دِێ بِێڤَه و اَوْ ژ صَالِحَانَه..[2]

٤٧. مَرْیَمِێ گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! دِێ چَاوَا زَارُوْکْ ژ مِنْ رَه چِێبَه دِگَلْ کُو تُو کَسِی دَسْتْ نَدَایَه مِنْ؟ خُدِێ ژِێ رَه گُوتْ: وِسَا یَه، یا خُدِێ بِڤِێ دَنَافِرِینَه. دَمَا حُکمْ لِکَارَکِی بِکَه بِتَنِێ ژِێ رَه دِبِێژه "چِێبَه!" اَوْ ژِی چِێدِبَه.

٤٨. (مَلائِیکَتَانْ دَرْبَارِی عِیسَا دَه وِهَا بَرْدَوامْ کِرِنْ): خُدِێ، دِێ وِی فِێرِی نِڤِیسَانْدِنِێ، حِکْمَتِێ، تَوْرَاتْ و اِنْجِیلِێ بِکَه.

٤٩. (خُدِێ، دِێ وِی) ژ بُوْ اِسْرَائِیلِیَانْ بِپِێخَمْبَرِی بِشِینَه (و اَوِێ ژ وَانْ رَه وِهَا بِبِێژَه:) مِنْ

---

١ هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ کُو دَمَا خُوسْتِنْ قُرْعَه بِکِنْ کَا ژ وَانْ کِی دِێ بِبه بَرْپِرْسِێ پَرُوَرْدَهِیَا مَرْیَمِێ. اَوِێنْ قَلَمێنْ خَوه یِێنْ کُو یِێ تَوْرَاتْ دِنِڤِیسِینْ بَاڤِێژَنْ چَمْ، قِیجَه قَلَمَا کِێ دَرْکَتَا سَرْ رُوِیِێ نَاڤِێ، اَوْ یِێ بِبُوِیَا کَفِیلِێ وِێ. پشْتِی کُو قَلَمِێنْ خَوه نَاڤِێتِنْ چَمْ، قَلَمَا نَبِی زَکَرِیا (ا.س.) لِسَرْ نَاڤِێ سَکِنِی و اَوْ بُو کَفِیلِێ مَرْیَمِێ.

٢ دِ ڤِێ دَرِێ دَه اَوْ خَبَرْدَانَا کُو عِیسَی پِێخَمْبَرْ دِ دَرْگُوشِێ (لاَنْدِکِێ) دَه پَێڤِیَه اَشْکَرَا نَکرِیَه. لِیَلِێ ژ سُورَهِیِێ مَرْیَمْ دِ ئَایَتَا ٢٩-٣٣اَن دَه اَوْ یَێڤَا کُو عِیسَی پِێخَمْبَرْ کِرِیَه وهَا بَیَانْ کِرِیَه «مَرْیَمِێ زَارُوکْ دَسْتْنِیشَانْ کِرْ (گُو: ژ وِی بِپرْسِنْ بِلَا اَوْ بِوَهرَه خَبَرْ بِدَه). گُوتِنْ: اَمِێ بِزَارُوکَکِی دَرْگُوشِێ رَه چَاوَا بِێڤَنْ؟ زَارُوْکْ (عِیسَی) وهَا گُوتْ: اَزْ بَنْدَیِێ خُدِێ مَه، خُدِێ کِتِێبْ (اِنْجِیلْ) دَایَه مِنْ و اَزْ کِرمَه پِێخَمْبَرْ. اَزْ لِکُو دِیمْ بِلا بِیمْ، خُدِێ اَزْ بِیرُوْزْ گَرَانْدِمَه و حَتَا کُو اَزْ لِزِیَانِێ بِمْ فَرْمَانْ لِمِنْ کِرِیَه کُو نِمِیژْ بِکَمْ و زَکَاتِێ بِدِمْ. (خُدِێ لِمِنْ فَرْمَانْ کِرِیَه) کُو لِدَایکَا خَوه قَنْجِیِێ بِکَمْ و اَزْ نَکرِمَه خَوه‌مَزنْدِیرَکِی گُنَهْکَارْ. رُوْژَا کُو اَزْ بُومْ، رُوْژَا کُو اَزْ بِمرِمْ و رُوْژَا کُو بِشْتِی مِرِنِێ اَزْ بِێمَه ڤَژَانْدِنْ، سِلاڤْ هَرْ لِمِنْ بَه«.

ژ جَمْ خُدَایێ وَه ژ بُوْ وَه مُعْجیزَیَكْ ئَانیَه؛ اَزْ ژ بُوْ وَه ژ حَریِێ شَكْلِێ تَیْرَانْ چێدِكْمْ پَاشِێ اَزْ پِفْ دِكمِێ، ڤِێجَه بِدَسْتُورَا خُدِێ اَوْ دِبه تَیْرْ. دِیسَا بِدَسْتُورَا خُدِێ اَزْ كُوْرُ و كُوْتِییَانْ خَوشْ دِكمْ و مِریَانْ ژِی سَاغْ دِكم. اَزْ، تِشْتِێ كُو هُونْ لِمَالِێنْ خَوه دِخُونْ و هِلتِینِنْ (پِێ دِزَانِمْ و اَزِێ) ژ وَه رَه ژِێ خَبَرْ بِدِمْ. بِرَاسْتِی دِ ڤِێ رَوْشِێ دَه ژ بُوْ وَه عِبْرَتْ هَنَه. اَگَرْ هُونْ بَرَا بَاوَرمَندْ بِنْ (هُونِێ ژِێ دَرسْ بِگْرِنْ).

٥٠. (عِیسَا گُوتْ: اَزْ هَاتمَه) ژ بُوْ كُو اَزْ تَوْرَاتَا لِبَرْ دَسْتِێ خَوه رَاسْتْ بِدِیْرِمْ، هِنْ تِشْتِێنْ كُو ژ وَه رَه حَرَامْ بُوبُونْ ژ وَه رَه حَلالْ بِكِمْ و مِنْ ژ نِكْ خُدَایِێ وَه مُعْجِیزه ژ بُوْ وَه ئَانِینَه. نَاخُو ژ (عَذَابِێ) خُدِێ بِطِرْسِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِكِنْ.

٥١. بِێگُمَانْ خُدِێ رَبِّێ مِنْ و رَبِّێ وَه یَه، نَاخوه ژِێ رَه عِبَادَتِێ بِكِنْ. هَا اَفْ رِێكَا رَاسْتَه.

٥٢. چه دَمَا عِیسَا حِزرْ كِرْ كُو اَوْ بَاوَرِیِێ پِێ نَایِینِنْ، گُوتْ: كِی دِ رِێكَا خُدِێ دَه پِشْتَفَانُ و ئَارِیكَارِێ مِنَه؟ حَوَارِیَانْ گُوتْ: اَمِنْ ئَارِیكَارِێنْ (دِینِێ) خُدِێ، مَه بَاوَرِی بِخُدِێ ئَانِیَه و تُو ژِی شَاهِدْ بِه كُو بِرَاسْتِی اَمْ مُسِلْمَانِنْ.

٥٣. (حَوَارِیَانْ گُوتْ:) خُدَایِێ مَه! مَه بَاوَرِی بِیَا كُو تَه هِنَارْتِی ئَانِیَه و مَه دَا پَێ پِێخَمْبَرِێ تَه، ڤِێجَه مَه ژ شَاهِدَانْ بِنِڤِیسَه.

٥٤. (جهُوِیانْ بِدزِی) دَكْ و دُوْلابْ (لِسَرْ عِیسَا پِێخَمْبَر) گَرَانْدِنْ (دَا وِی بِكُژِنْ). خُدِێ ژِی دَكْ و دُوْلابْ لِسَرْ وَانْ گَرَانْدْ. خُدِێ چِێترْ دَكْ و دُوْلابَانْ دِگَرِینَه.[1]

٥٥. وِێ دَمِێ خُدِێ گُوْتْ: هَێ عِیسَا! بِێگُمَانْ اَزِێ تَه بِتَامِی ژ عَرْدِێ بِگِرِمْ و رَاكِمْ جَمْ خَوه. اَزِێ تَه ژ بِێنْ كَافِرْ بِپَارِێزِمْ. اَوِێنْ كُو دَانَه پَێ تَه، حَتَا رُوْژَا قِیَامَتِێ اَزِێ وَانْ

---

١ جهُوِیانْ بِدزِی كَمِینْ لِبَرْ عِیسَا قَدَانْ و كُشتِنَا وِی سِپَارتِنْ مِرُوْفَكِی. خُدِێ ژِی كَمِینَا وَانْ پُوچْ دَرخسْتْ، یَكِی كُو دِشِبِیَا عِیسَا كُشتِنْ و ژِ وَانْ وَیَه كُو بِرَاسْتِی وَانْ عِیسَا كُشْتِیَه. حَالْ اَفَه كُو خُدِێ عِیسَا رَاكِرِیَه ئَاسِیَانَانْ.

بِسَرْ یێنْ کَافِرْ بِخِمْ. پِشْتْرَه، فَگَرَا وَه بِیَالْ مِنْ قَه یَه، اَزِیْ دِنَافْبَرَا وَه دَه؛ دِ بَارَا یَا کُو هُونْ بِهَفْ کَتِنْ دَه حُکِمْ بِکِمْ.

٥٦. ڤِیْجَه هَچِی یێنْ کَافِرِنْ، لِدِنْیَا و لِئَاخْرَتِیْ اَزِیْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ بِدِمْ وَانْ و تِه ئَارِیکَارِیْنْ وَانْ ژِی دِیْ نَبِنْ.

٥٧. هَچِی یێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنجْ کِرِنَه، خَلاتَا وَانْ دِیْ بِیْکِیَاسِی ژِ وَانْ رَه بِیْ دَایِنْ. خُدِیْ ژِ ظَالِمَانْ حَزْ نَاکَه.

٥٨. (یا مُحَمَّدْ!) اَفْ (قِصَیَا عِیسَا و دِیَا وِی) کُو اَمْ ژِ تَه رَه دِخُونِنْ، ژِ وَانْ نِیشَانِ(یْنْ رَاستْدَرِیْخِنْ) و بِیرْ ئَانِینِیْنْ (قُرْئَانَا) ئَایَتْمِکُومِنْ.

٥٩. بِیْگُمَانْ لِجَمْ خُدِیْ، رَوْشَا عِیسَا وَکِی رَوْشَا ئَادَمَه. خُدِیْ اَوْ (ئَادَمْ)ژِ ئَاخِیْ ئَافِرَانْدْ، پِشْتْرَه ژِیْ رَه گُوتْ: "چِیبَه!" ڤِیْجَه اَو ژِی چِیبُو.

٦٠. اَفْ (گُوتِنَا دِ بَارَا عِیسَا پِیْخَمْبَرْ دَه) حَقَه، ژِ جَمْ خُدَایِیْ تَه یَه. نَاخَوه تُو نَبه ژِ یێنْ کُو کَتِنَه گُمَانِیْ.

٦١. (یا مُحَمَّدْ!) پِشْتِی ڤِیْ زَانِینَا کُو ژِ تَه رَه هَاتِیَه، کِی دِ بَارَا وِیْ (مِژَارَا عِیسَا) دَه بِتَه رَه نِیقَاشِیْ بِکَه (ژِ وَانْ رَه) بِیْژَه: دَه وَرِنْ، اَمْ گَازِی زَارُوْکِیْنْ خَوه و زَارُوْکِیْنْ وَه، گَازِی ژِنِیْنْ خَوه و ژِنِیْنْ وَه و گَازِی خَوه و وَه بِکِنْ؛ پِشْتْرَه اَمْ بِهَفْ رَه نِفرَانْ بِکِنْ و لِعْنَتَا خُدِیْ لِدَرَوِینَانْ بِبَارِینْ.

٦٢. بِیْگُمَانْ اَقَا هَا مِسُوْگَرْ قِصَیَکَه رَاستَقِینَه یَه. ژِ خُدِیْ یِیْ ڤَه تُو إِلٰهْ تُنِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، هَرْ اَوَه یِیْ سَرْدَسْتْ یِیْ کَارْبَنجِهْ.

٦٣. اَگَرْ دِیسَا بَرِیْ خَوه ژِ اِیمَانِیْ بِگُهَرِینِنْ، بِیْگُمَانْ خُدَا زَانَایِیْ بِمِفْسِدَانَه.

٦٤. بِیْژَه: هَیْ گَلِی خَلْکِیْنْ خَوِیْکِتِیْبْ! وَرِنْ بِیْژَیَکِیْ قَبُولْ بِکِنْ کُو اَمْ و هُونْ تِیْ دَه

وَکْهَفْنْ؛ "اَمْ ژِ خُدِیْ یِیْ ڤَه عِبَادَتِیْ تُو کَسِیْ دِنْ نَکِنْ، اَمْ تِشْتَکِی ژِیْ رَه نَکِنْ شَرِیکْ و بِلا ژِ بِلِی خُدِیْ هِنْ ژِ مَه یِیْنْ دِنْ، ژِ خَوه رَه نَکِنْ اِلٰهْ ." اَگَرْ دِیسَا اَوْ بَرِیْ خَوه ژِ (گَازِیَا وَه) ڤَگَرِینِنْ، وِیْ گَافِیْ ژِ وَانْ رَه بِیِژْنْ: «هُونْ شَاهِدْ بِنْ کُو بِرَاسْتِی اَمْ مُسِلْمَانِنْ.»

٦٥. گَلِی یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ! چِمَا هُونْ دِ بَارَا اِبْرَاهِیمْ دَه نِیقَاشِیْ دِکِنْ؟ حَالْ اَڤَه کُو تَوْرَاتُ و اِنْجِیلْ پِشْتِی وِی هَاتِنَه شَانْدِنْ، مَا قَتْ هُونْ نَاحِزِنْ؟

٦٦. گَلِی یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ! هَا هُونْ اَڤِنْ؛ دَرْحَقِیْ یَا (هُونْ) دِزَانِنْ دَه (نَه رَاسْتْ دِیِژْنْ و) نِیقَاشِیْ دِکِنْ. ڤِیْجَه چِمَا دَرْحَقِیْ یَا کُو زَانِینَا وَه یِیْ نِینَه هُونْ نِیقَاشِیْ دِکِنْ. خُدِیْ دِزَانَه و هُونْ نِزَانِنْ.[1]

٦٧. اِبْرَاهِیمْ، نَه جِهُو بُو و نَه ژِی فِلَهْ بُو، لِیْبَلِیْ اَوْ دِینْپَاکِیْ مُسِلْمَانْ بُو وَاوْ نَه ژِی ژِ مُشرِکَانْ بُو.

٦٨. بِیْگُمَانْ مِرُوڤِیْنْ کُو هَرِی نِیْزِی اِبْرَاهِیمِنْ اَوِیْنْ کُو دَانَه یَیْ شُوْپَا وِی و اَڤْ پِیْخَمْبَرْ و یِیْنْ کُو یِیْ بَاوَرِی ئَانِینَه. خُدِیْ، خَودِی و ئَارِیکَارِیْ بَاوَرمَنْدَانَه.

٦٩. (گَلِی مُوْمِنَانْ!) جِڤَاتَکْ ژِ یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ چِقَاسْ ژِ دِلْ دِخَوسْتِنْ کُو وَه ژِ رِیْ دَرِینِنْ. حَالْ اَڤَه کُو اَوْ ژِ خَوه یِیْ ڤَه تُو کَسِی ژِ رِیْ دَرْنَایِینِنْ و اَوْ بِڤِیْ ژِی نِزَانِنْ.

٧٠. گَلِی یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ! چِمَا هُونْ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ اِنْکَارْ دِکِنْ؟ حَالْ اَڤَه کُو هُونْ ژِی دِزَانِنْ کُو اَوْ حَقِنْ.

---

١ جِهُو و فِلَهَانْ دِ نَاڤْبَرَا خَوه دَه گُفتُوگُو کِرِنْ. جِهُویَانْ گُوتْ: اِبْرَاهِیمْ جِهُو بُو، فِلَهَانْ ژِی گُوتْ: نَا، اِبْرَاهِیمْ فِلَهْ بُو. حَالْ اَڤَه کُو اِدِّعَایِیْنْ هَرْ دُو رَخَانْ ژِی بِیْ دَلِیلْ بُونْ. لَوْرَا اَڤْ ئَایَتْ اَشْکَرَه دِکَه کُو تَوْرَاتْ و اِنْجِیلْ پِشْتِی اِبْرَاهِیمْ هَاتِنَه نَازِلْکِرِنْ، ڤِیْجَه دِیَارَه کُو اِدِّعَایَا هَرْ دِیَانْ ژِی بَتَالَه. لَوْرَا اِبْرَاهِیمْ نَه جِهُو بُو؛ نَه ژِی فِلَهْ بُویَه.

٧١. گَلِی یێنْ اَهْلِی کِتێبْ! ژ بُوْ چه هُونْ حَقُ و بَاطِلی تَقْلِیهَفْ دِکِنْ و چِمَا هُونْ حَقِیێ (پێخَمْبَرِیا مُحَمَّدْ) قَدِشِیرِنْ دِگَلْ هُونْ دِزَانِنْ کُو اَوْ حَقَه؟

٧٢. ژ یێنْ اَهْلِی کِتێبْ جِفَاتَکِی گُوتْ: بِیَا کُو ژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ هَاتِیَه هِنَارتِنْ سَرِیْ رُوْژِیْ بَاوَرِییْ بِینِنْ و دَاوِیَا رُوْژِیْ ژِی وِیْ اِنْکَارْ بِکِنْ. دَا (بِقِی ئَاوَایِی) اَوْ (ژ دِینِیْ خَوه) قَگَرِنْ.

٧٣. (جِهُوِیَانْ ژ هَقْ رَه گُوتِنْ:) هُونْ بَسْ ژ یِیْ کُو لِسَرْ دِینِیْ وَه بَه بَاوَرِی پِیْ بِینِنْ –(ژ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: رِیْکَا رَاسْتُ و دُرِستْ ئَانْجَخْ رِیْکَا خُدِیْ یَه- دَا کُو یَا ژ بُوْ وَه هَاتِیَه دَاینْ ژ کَسَکِی دِنْ رَه نِییْ دَاینْ و دَا کُو (اَوْ) لِجَمْ خُدِیْ وَه شَرْمَزَارُ و بِیْ دَلِیلْ نَه اِیْخِنْ. بِبِیْژَه: دَایِینْ و کَرَمْ بِدَسْتِیْ خُدِیْ یَه. اَوْ کِیْ بِقِیْ دِدَه وِی. تَقَزْ خُدِیْ (بِکَرَمْ و دَایِینَا خَوه) دَسْتْفِرَهُ و زَانَا یَه.

٧٤. خُدِیْ، کِیْ بِقِیْ ژ دِلُوْقَانِیَا خَوه رَه تَرْخَانْ دِکَه (وِی دِکَه پِیْخَمْبَر). خُدِیْ خَودِیِیْ کَرَمَا مَزِنَه.

٧٥. ژ یێنْ اهْلِی کِتێبْ مَرَقْ هَیَه کُو تُو بِبَارَانْ پَرْتَالْ بِسْپِیْرِییِیْ دِیْ بِدَه تَه و ژ وَانْ مَرَقْ هَیَه کُو تُو دِینَارَکِی بِسْپِیْرِییِیْ؛ اَگَرْ تُو لِسَرْ وَانْ نَه چَاقْدِیْرْ نَبِی، اَوْ وِی نَادَه تَه. لَوْرَا اَوْ دِبِیْژِنْ: د خَوارِنَا مَالِیْ نَکِیتَابِیانْ دَه ژ مَه رَه گُنَه نِینَه. اَوْ لِسَرْ (نَاقِیْ) خُدِیْ دَرَوَانْ دِکِنْ، دِگَلْ کُو دِزَانِنْ اَوْ نَه رَاسْتِنْ ژِی.

٧٦. نَا (یا کُو اَو دِبِیْژِنْ نَه رَاسْتَه)، کِی سُوْزَا خَوه بِینَه جِهْ و خَوه ژ حَرَامِییْ بِپَارِیْزَه، بِلا بِزَانِبه کُو خُدِیْ ژ تَقْوَادَارَانْ حَزْ دِکَه.[١]

---

١ اَشْعَسْ کُرِیْ قِیسْ رَادِگِهِینَه کُو "د نَاقِبَرَا مِنْ و زِلامَکِی جِهُو دَه عَرْدَكْ هَبُو. مِنْ ژِیْ خَوسْتْ، وِی ژِی اِنْکَارْ کِرْ. اِیدِی مِنْ اَوْ بِرَه بَالْ پِیْخَمْبَرْ ژ بُوْ کُو مَه ژ هَقْ صَافِی بِکَه. پِیْخَمْبَرْ ژ مِنْ رَه گُوتْ: دَلِیلَکَه تَه هَیَه کُو اَفْ عَرْدْ یِیْ تَه یَه؟ مِنْ گُوتْ: نَا! قِیْجَه ژ یِیْ جِهُو رَه گُوتْ: صُوْنِدْ بِخَوه کُو اَفْ عَرْدْ یِیْ تَه یَه؟ قِیْجَه مِنْ گُوتْ: نَاخُو اَوِیْ صُوْنِدْ بِخَوه و مَالِیْ مِنْ وِیْ ژ خَوه رَه بِیَه؟ ژ بُوْ قِیْ یَکِیْ اَفْ نَایَتْ نَازِلْ بُو: قُرْتُبِی ١٢٠/٤

٧٧. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو سُوْزَا بِخُدِیْ رَه دَانَه و سُوْنْدِیْنْ خَوه بِیْرْتَالَکِی هِندِكْ دِفِرُوْشِنْ؛ اَفِیْنْ هَا، ژِ بُوْ وَانْ لِئَاخِرَتِیْ تِه پَارْ تُنَه یَه. خُدِیْ، رُوْژَا قِیَامَتِیْ بَرِیْ خَوه نَادَه وَانْ، بِوَانْ رَه نَاپِیْفَه، وَانْ (ژِ گُنَهَانْ) پَاقِژْ نَاکَه و ژِ بُوْ وَانْ هَرْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ هِیَه!

٧٨. جِفَاتَكْ ژِ وَانْ (اَهْلِی کِتِیْبَانْ)دَمَا کِتِیْبِیْ دِخُوِینْنْ زِمَانِیْ خَوه لِیْ خَوارْ دِکِنْ دَا کُو هُونْ وِیْ ژِ کِتِیْبِیْ بِزَانِنْ. حَالْ اَفَه کُو اَوْ نَه ژِ کِتِیْبِیْ یَه. دِبِیْژِنْ: اَوْ ژِ جَمْ خُدِیْ یَه. حَالْ اَفَه کُو اَو نَه ژِ جَمْ خُدِیْ یَه. اَوْ لِسَرْ (نَاقِیْ) خُدِیْ دَرَوَانْ دِبِیْژِنْ و دِزَانِنْ کُو اَوْ دَرَوِنْ ژِی.

٧٩. ژِ چُو مِرُوْفِی رَه - پِشْتِی کُو خُدِیْ کِتِیْبْ، حِکمَتْ و پِیْخَمْبَرِی دَایِیْ- نَه پِیْکَانَه ژِ مِرُوْفَانْ رَه بِیْژَه: "دَفْ ژِ خُدِیْ بَرْدِنْ و ژِ مِنْ رَه بِبِنْ بَنْدَه!" لِیْبَلِیْ (ژِ وَانْ رَه دِیْ وِسَا بِبِیْژَه:) د فِیْرْکِرْنَا کِتِیْبِیْ و خَوْنْدِنَا وِیْ دَه بِبِنْ مِرُوْفِیْنْ رَبَّانِی.[1]

٨٠. اَوْ فَرْمَانِیْ لِوَه نَاکَه کُو هُونْ «فَرِیشْتَه و پِیْخَمْبَرَانْ ژِ خَوه رَه رَبْ بِکِرِنْ.»مَا قَیْ پِشْتِی کُو هُونْ مُسِلْمَانْ بُونْ اَوِیْ بَرِیْ وَه بِدَه کُفرِیْ؟!

٨١. بِیْنَه بِیرَا خَوه؛ وِیْ دَمِیْ کُو خُدِیْ پِیْمَانْ ژِ پِیْخَمْبَرَانْ وَرْگِرتْ و گُوتْ: "دَمَا مِنْ کِتِیْبْ و حِکْمَتْ دَا وَه، پَاشِیْ قَاسِدَكْ ژِ وَه رَه بِیْ و یَا کُو بِوَه رَه یَه ژِی رَاسْتْ بِدِیْرَه، تَقَزْ دِقِیْ هُونْ بَاوَرِیْ بِوِی بِینْنْ و پِشْتَقَانِیَا وِی بِکِنْ." (خُدِیْ) گُوتْ: مَا وَه قَبُولْ کِرْ و وَه لِسَرْ قِیْ یَکِیْ ژِ مِنْ پِیمَانْ وَرگِرتْ؟ (وَانْ ژِی) گُوتْ: "بَلِیْ، مَه قَبُولْ کِرْ. (خُدِیْ) گُوتْ: نَاخُو لِسَرْ قِیْ یَکِیْ شَاهِدْ بِنْ و اَزْ ژِی دِگَلْ وَه ژِ شَاهِدَانِمْ.

٨٢. اِیْدِی پِشْتِی قِیْ (پِیمَانِیْ) کِی (ژِ سُوْزَا خَوه) قَگَرَه، هَا اَوْ فَاسِقْ بِخَو نَه.

---

١ رَبَّانِی: تِشْتَکِی کُو بِبَالْ خُدِیْ قَه وَرَه نِسْبَتْکِرِنْ. مَعْنَا ئَایَتِیْ کُو دِبِیْژِه "بِبِنْ رَبَّانِی" یَعْنِی چِقَاسْ تِشْتَا هُونْ بِیْژِنْ و یَا هُونْ بِکِنْ بِلَا بِگُوْرَا فَرمَانَا خُدِیْ بَه؛ هُونْ چِه تِشْتِی ژِ کِیسِیْ خَوه نَبِیْژِنْ و بِگُوْرِی دَاخُوازِیْنْ خَوه تُو کَارْ و بَارِی نَکِنْ.

٨٣. قَیْ ژِ بِلِی دِینِیْ خُدِیْ دِینَکِی دِنْ دِخَوازِنْ؟ حَالْ اَقَه یِیْنْ کُو لِعَرْدُ و ئَاسِیمَانْ هَنَه گِشتْ بِقِیْنْ نَقِیْنْ ژِیْ رَه بَرْدَسْتْ بُونَه و اَوِیْ بِبَالِیْ قَه قَگَرِنْ.

٨٤. بِیْژَه: مَه بِخُدِیْ، بِیَا کُو ژِ مَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ، بِیَا کُو ژِ اِبْرَاهِیمْ، اِسْمَاعِیلْ، اِسْحَاقْ، یَعْقُوبْ و نَقِیْیِنْ (یَعْقُوبْ) رَه هَاتِیَه هِنَارتِنْ و بِیَا کُو ژِ مُوسَا، عِیسَا و پِیْخَمْبَرِیْنْ (دِنْ) رَه ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَانْ هَاتِیَه دَایِنْ، بَاوَرِی ئَانِیَه و اَمْ قَتْ فَرْقِیْ نَائِیْخِنْ نَاقَا یَکِی ژِ وَانْ و اَمْ ژِ خُدِیْ رَه بَردَسْتْ بُونَه.

٨٥. کِی ژِ بِلِی اِسْلامِیْ دِینَکِی دِنْ دَاخَوازْ بِکَه، (بِلا بِزَانِبه کُو) اَوْ (دِینْ) ژِیْ قَتْ نَایِیْ قَبُولْکِرِنْ و اَوْ لِئَاخْرَتِیْ ژِ وَانِیْنْ کُو خَسِرِینَه.

٨٦. ڤِیْجَه مَا خُدِیْ، جِقَاتَکَه کُو پِشْتِی بَاوَرِی ئَانِی و شَهْدَیِی دَانْ کُو پِیْخَمْبَرْ حَقَه و دَلِیلِیْنْ اَشْکَرَه ژِ وَانْ رَه هَاتِنْ دِیسَا کَافِرْ بِبِنْ، خُدِیْ دِیْ چَاوَا وَانْ بِینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ؟ خُدِیْ قَوْمِیْ ظَالِمْ نَائِیْنَه سَرْ رِیْکَا رَسْتْ.

٨٧. هَا اَوْ، جَزَایِیْ وَانْ: بِیْگُمَانْ لْعْنَتَا خُدِیْ، یَا مَلائِیکَتْ و هَمُو مِرُوْقَانْ دِیْ لِسَرْ وَانْ بَه!

٨٨. اَوْ حَتَا بِحَتَایِیْ دِیْ دِ (ئَاگِرِیْ) ڤِیْ لَعْنَتِیْ دَه بِمِینِنْ. عَذَابْ لِسَرْ وَانْ نَایِیْ سِفِکْکِرِنْ و (رُوْژَا قِیامَتِیْ) مُهلَتْ ژِ وَانْ رَه نَایِیْ دَایِنْ.

٨٩. لِیْبَلِیْ؛ اَوِیْنْ کُو پِشْتِی ڤِیْ بِیْ ئَمْرِیَا هَا پُوشمَانْ بُونَه و لِسَرْ رَاستْبُونَا خَوه خَبِتِینَه اَوْ نَه تِیْ دَه نَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ هَرْ گُنَهْڤَشِیْرَه، دِلُوْڤَانَه.

٩٠. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو پِشْتِی بَاوَرِی ئَانِینْ کَافِرْ بُوبِنْ، پَاشِیْ دِ کَافِرِیَا خَوه دَه بِیْشْ قَه چُوبِنْ، (لِبَرْ مِرِنِیْ) تُوبَیَا وَانْ هَرْ نَایِیْ قَبُولْکِرِنْ و اَوْ، یِیْنْ رِیْشَاشْبُویِی بِخَوه نَه.

٩١. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه و لِسَرْ کُفرَا خَوه مِرِنَه، ڤِیْجَه اَگَرْ اَوْ بِقَاسِی دَاگِرْتِنَا زَمِینِیْ زِیْرْ ژِ بُوْ خَوه گُورِی بِکِنْ ژِی، ژِ وَانْ نَایِیْ پَژِرَانْدِنْ. هَا اَوْ، ژِ بُوْ وَانْ ئَازَارَکَه اِیْشدَارْ هَیَه و ژِ وَانْ رَه تِه ئَارِیکَارْ ژِی نِینِنْ.

٩٢. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) حَتَا کُو هُونْ ژِ یَا کُو ژِیْ حَزْ دِکِنْ (دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه) خَرْجْ نَکِنْ هُونِیْ نَگِهِیْنْ خِیْرَا هَرِی قَنْجْ. هُونْ چه خَرْجْ بِکِنْ ژِی بِیْگُمَانْ خُدِیْ هَرْ یِیْ دِزَانَه.

٩٣. بَرِی تَوْرَاتْ دَاکَفَه، هَرْ تَخْلِیتِیْ خَوارِنِیْ ژِ زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلِیَانْ رَه حَلالْ بُونْ، ژِ یَا کُو اِیسْرائِیلْ (یَعْقُوبْ) لِخُو حَرَامْ کِرِبُو یِیْ فَه. بِیْژَه:اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتْبِیْژِنْ دَه کَا تَوْرَاتِیْ بِینِنْ و وِیْ بِخَوهِینِنْ.

٩٤. اِیْدِی پِشْتِی ڤِیْ، کِی لِسَرْ (نَاڤِیْ) خُدِیْ دَرَوَانْ بِکَه هَا اَوْ ظَالِمْ بِخَو نَه.

٩٥. بِیْژَه: خُدِیْ رَاسْتْ گُوتِیَه. نَاخُو بِدِنْ پَیْ دِینِیْ اِبْرَاهِیمْ کُو اَوْ نَه پُوچْ و خَوارَه. اِبْرَاهِیمْ ژِی نَه ژِ مُشْرِکَانْ بُو.

٩٦. بِیْگُومَانْ مَالا یِیْشِینْ ئَاکُو (ژِ بُوْ عِبَادَتِیْ) ژِ مِرُوْڤَانْ رَه هَاتِیَه ئَافَاکِرِنْ ئَا لِمَکِّیْ (کَعْبَه) یَه، جِهَکِی پِیرُوْزَه و ژِ بُوْ خَلْکِیْ جِهِیْ هِیدَایَتِیْ یَه.

٩٧. تِیْ دَه نِیشَانِیْنْ اَشْکَرَا؛ مَقَامِیْ اِبْرَاهِیمْ هَیَه. چه کَسِیْ بِکَڤِیِیْ اَوْ اَوْلَه دِبَه. چُونَا حَجِیْ لِسَرْ اِنْسَانِیْ کُو بِکَارِبَه هَرَه، فَرْزَکَه خُدِیْ یَه. هَرْ کِی ژِی وِیْ مَانْدَلَه بِکَه، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی خُدِیْ نَه حَوْجَدَارِیْ عَالَمِیْ یَه.

٩٨. (یَا مُحَمَّدْ! ژِ وَانْ رَه) بِیْژَه: گَلِی یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ! چِمَا هُونْ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ اِنْکَارْ دِکِنْ. حَالْ اَڤَه کُو خُدِیْ یَا کُو هُونْ دِکِنْ دِبِینَه.

٩٩. بِیْژَه: گَلِی یِیْنْ خَودَانْ کِتِیْبْ! چِمَا هُونْ مِرُوْڤَانْ ژِ رِیَا خُدِیْ دَادِگَرِینِنْ؟ چِمَا کَسِیْ کُو بَاوَرِی بِینَه هُونْ لِشَاشْکِرِنَا وِی دِگَرِنْ. حَالْ اَڤَه کُو هُونْ ژِی دِزَانِنْ (کُو دِینِیْ حَقْ اِسْلامَه). خُدِیْ ژِ یَا کُو هُونْ دِکِنْ قَتْ نَه بِیْ ئَاگَاهَه.[١]

---

١ لِگَوْرِی هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ: چَنْدْ کَسْ ژِ قَبِیلا اَوْسْ و خَزْرَجِیَانْ لِدِیوَانَکِیْ سُوْحْبَتْ دِکِرِنْ. شَعْسْ کُورِیْ قَیْسِیْ جِهُو دِ بَرْ وَانْ رَه بُوهُورِی. اَڤْ هَڤْدُوْسْتِی، هَڤْخَزِی و لِهَڤْهَاتَنَا وَانْ ئَاکُو بِجَاڤِیْ خَوه دِیتِی پِرْ لِزُوْرَا وِی چُوبُو. لَوْرَا بَرِیَا اِسْلامِیْ دِ نَاڤْبَرَا وَانْ دَه نِیَارْتِی هَبُو. شَعْسْ وِهَا گُوتْ:گَافَا اَوْ ژِ بُوْ بِرْیَارِیْ لِهَڤْ بِجِڤِنْ مَا ژِ بُوْ مَه چِه لِجَمْ وَانْ هَیَه؟ بِشْتْ رَه شِیرَتْ لِخُوْرْتَکِی جِهُو کِرْ کُو بِچَه جَمْ وَانْ و رُوْژَا

۱۰۰. (گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه!)اَگَرْ هُونْ بِگُوتِنَا بَرَکِیْ ژِ وَانِیْنْ کُو کِتِیْبْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَایِنْ، بِکِنْ؛ پِشْتِی کُو وَه بَاوَرِی ئَانِییَه دِیْ وَه کَافِرْ بِکِنْ.

۱۰۱. چَاوَا هُونِیْ کَافِرْ بِبِنْ؟! حَالْ اَفَه کُو ئَایَتِیْنْ خُدِیْ ژِ وَه رَه تِینَه خَونْدِنْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی ژِی دِ نَاقْ وَه دَه یَه. کِی، خَوه بِ(دِینِیْ) خُدِیْ بِگِرَه تَقَزْ اَوْ بِسَرْ رِیْکَا رَاسْتْ فَه بُویَه.

۱۰۲. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! بِرَاسْتُ و دُورِسْتِی تَقْوَادَارِیَا خُدِیْ بِکِنْ و زِنهَارْ هُونْ هَرْ مُسلْمَانْ بِمِرِنْ.

۱۰۳. هُونْ گِشْتْ خَوه بِبَنِیْ خُدِیْ (قُرْئَانِیْ)بِگِرِنْ و ژِ هَفْ پَارْچَه مَبِنْ. قَنْجِیَا خُدِیْ یَا لِسَرْ وَه دِ بِیرْ بِینِنْ؛ دَمَا هُونْ ژِ هَفْ رَه دِزْمِنْ بُونْ قِیْجَه هُوْگِرِی خِسْتَه نَاقْبَرَا دِلِیْ وَه، اِیجَارْ هُونْ بِقَنْجِیَا وِی ژِ هَفْ رَه بُونْ بِرَا. هُونْ لِسَرْ کَفِیَا دُوْژْهِیْ بُونْ، خُدِیْ هُونْ ژِیْ خَلاسْ کِرِنْ. هَرْ وِهَا خُدِیْ ئَایَتِیْنْ خَوه ژِ وَه رَه دِیَارْ دِکَه دَا کُو هُونْ هِیدَایَتْ بِبِنْ.[1]

«بُوعَاسِیْ»د بِیرَا وَانْ بِینَه و دَرْحَقِیْ وِیْ دَه سِتْرَانِیْنْ کُو هَاتِنَه گُوتِنْ بِیْژَه. بُوعَاسْ، رُوْژَکَه جَنْگِیْ بُو کُو اَوْسُ و خَزْرَجِی تِیْ دَه شَرْ کِرِبُونْ و دِ شَرِیْ وِیْ رُوْژِیْ دَه اَوْسِی بِسَرْ کَتِبُونْ. وِی جِوانِی بِیَا وِی کِرْ و لِویْ دَرِیْ اَوْسُ و خَزْرَجِی بِهَفْ کَتِنْ، کَتِنْ پِیْشْبَازِیَا قُورَتِیِیْ و ژِ هَفْ هِیْرْسْ بُونْ و گُوتِنْ: هَی بِبَزِنْ چَکِیْنْ خَوه! هَی بِبَزِنْ چَکِیْنْ خَوه! اَفْ خَبَرْ گِهَا پِیَخَمْبَرْ. اَوْ دِگَلْ مُوهَاجِرْ و اَنصَارِیَانْ دَرکَتْ نَافَا وَانْ و ژِ وَانْ رَه گُوتْ: پِشْتِی کُو خُدِیْ بِاسْلامِیْ رُومَتْ دَا وَه و بِویْ کَارِیْ جَاهِلِیَتِیْ ژِ وَه بِری و هُونْ لِهَفْ ئَانِیْنْ، اَزْ ژِی هِیْ لِنَافَا وَه، قَی هُونْ بِدُوْزَا جَاهِلِیَتِیْ بِهَفْ کَتِنْ؟! مِلَّتْ فِیْمْ کِرْ کُو اَفْ وَسْوَسَیَكْ ژِ شَیْتِیْنْ و پِلانَكْ بُو ژِ دِزْمِنِیْ وَانْ. اِیْدِی چَکِیْنْ خَوه ئَافِیْتِنْ، گِرِیَانْ و هَفْ هَمِیْزْ کِرِنْ. پِشْتْ رَه دِگَلْ پِیَخَمْبَرْ فَگِرِیَانْ، بِیَا وِی کِرِنْ و لِوی گُوهدَارِی کِرِنْ. قِیْجَه دَرْحَقِیْ قِیْ رُودَانِیْ دَه خُدِیْ اَفْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ نَازِلْ کِرْ.

۱ هِدَایَتْ و مُوهْتَدِی: خُدِیْ تَعَالِیْ، دِ گَلَّكْ ئَایَتَانْ دَه بَحْسَا هِیدَایَتِیْ کِرِیَه و پَسْنِیْ مُوهْتَدِیَانْ دَایَه ژِ مَه رَه رَاگِهَانْدِیَه کُو هِیدَایَتْ بَسْ دِ دَسْتِیْ وِی دَه یَه و بِوی یَه. هَرْ وِهَا اَمْرْ لِمَه کِرِیَه کُو اَمْ هِیدَایَتِیْ ژِیْ بِخَوازِنْ و لِنَافْگِینِیْنْ کُو مَه بِگِهِینِنْ هِدَایَتِیْ بِگِرِنْ.

لَورَا هِدَایَتْ دُو بَشِنْ: یَکَمْ، هِدَایَتَا عِلْمِی یَه: پِیْشِی خُدِیْ بَنْدَیِیْ خَوه ئَاگَاهْدَارْ دِکَه؛ پِیْخَمْبَرَانْ دِشِینَه و بِوَانْ رَه کِتِیْبَانْ دِشِینَه بِفِیْ رَوشِیْ رِیَا حَقْ نِشَانْ دِدَه. دُوَیَمْ، هِدَایَتَا تَوفِیقِی یَه: پِشْتْ نَاسْکِرِنَا رِیَا حَقْ؛اَگَرْ بَنْدَه بِرِیْ خَوه دَایِیْ، قِیْجَهرِیْ خُدِیْ هِدَایَتَا تَوفِیقِی دِگِهِینِیْ؛ تَوفِیقَا وِی دِدَه و ئَاریکَارِیَا وِی دِکَه.

مُهْتَدِی: اَوِیْ کُو بِپِشْتِی نَاسکِرِنَا حَقِیْ و مَیْلَا حَقِیْ خُدِیْ اَوْ لِسَرِیْ رَاستَرِیْ کِرِیَه.

١٠٤. بلا هُونْ بِبِنْ اُمَّتَکَا وِسَا کُو بِیَالْ خِیْرِیْ (اِسلامِیْ) قَه گَازِی بِکَه؛ بِقَنْجِیِیْ فَرْمَانْ بِکَه و ژِ نَقَنْجِیِیْ فَکِیشَه و هَا اَفْ، ئِیْنْ رِزگَارِبُویی بِخَوه نَه.

١٠٥. هُونْ مَبِنْ وَکِی یِیْنْ کُو پِشْتِی دَلِیلِیْنْ اَشْکَرَا ژِ وَانْ رَه هَاتِنْ، پَارچَه بُونْ و بِهَفْ کَتِنْ. هَا اَوْ، ژِ وَانْ رَه عَزَابَکِی مَزِنْ هَیَه.

١٠٦. رُوْژَا (قِیَامَتِیْ یَا کُو تِیْ دَه) هِنْ سَرُ و چَافْ سِپِی دِبِنْ، هِنْ ژِی رَشْ دِبِنْ. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو رُوِیِیْ وَانْ رَشْ بُویَه (ژِ وَانْ رَه تِیْ گُوتِنْ))مَا پِشْتِی وَه اِیمَانْ ئَانِی، هُونْ کَافِرْ بُونْ؟ دَه ژِ بَرْ کَافِرِیَا خُوعَذَابْ بِچِیْژِنْ!»

١٠٧. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو سَرُ و چَافِیْنْ وَانْ سِپِی نَه، اَو دِ نَافْ دِلُوْقَانِیَا خُدِیْ دَه نَه. اَوِیْ حَتَا بِحَتَایِیْ تِیْ دَه بِنْ.

١٠٨. هَا اَفْ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ نَه، اَمْ وَانْ بِحَقِی ژِ تَه رَه دِخُوِینِنْ. خُدِیْ قَتْ نَاخَوازَه زِلْمِیْ لِبَنْدَیِیْنْ خَوه بِکَه.

١٠٩. چه تِشْتِیْنْ لِعَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ هَنَه هَرْ اَوْ مِلْکِیْ خُدِیْ نَه و هَرْ کَارُ و بَارْ، دِیْ بِیَالْ وِی قَه فَگَرَه.

١١٠. (گَلِی اُمَّتَا مُحَمَّدْ!) هُونْ اُمَّتَا هَرِی قَنجِنْ کُو ژِ بُوْ مرُوْقَانْ دَرْکَتِنَه؛ هُونْ بِقَنْجِیِیْ فَرْمَانْ دِکِنْ، ژِ نَقَنْجِیِیْ قَدِکشِینِنْ و بِخُدِیْ بَاوَرِیِیْ تِینِنْ.اَگَرْ ئِیْنْ خَودَانْ کِتِیْبْ ژِی بَاوَرِی بِئَانِیَانَا هَلْبَتْ اَفْ ژِ وَانْ رَه چِیْتِرْ دِبُو. هِنْ ژِ وَانْ بَاوَرْمَنْدِنْ و پِرِیْ وَانْ ژِی فَاسِقِنْ.

١١١. اَوْ ژِ گُوتِنَا پُوچْ پِیْ قَه نِکَارِنْ تُو زَرَارِیْ بِدِنْ وَه.اَگَرْ شَرِیْ وَه بِکِنْ ژِی، اَو دِیْ پِشْتَا خَوه بِدِنْ وَه و بِرَقِنْ، پِشْتَرَه ئَارِیکَارِیَا وَانْ ژِی دِیْ نَیِیْ کِرِنْ.

١١٢. جِهُو، ژِ بِلِی کُو اَوْ خَوه بِبَنِیْ خُدِیْ و بَنِیْ مِرُوْقَانْ بِگِرِنْ، لِکُو دِبِنْ بِلا بِبِنْ بِیْرُومَتِی

لِسَرْ وَانْ هَاتِیَه فَگِرتِنْ (نِکَارِنْ سَرْبَستْ بِژِینْ). ڤِیْجَه اَوْ بِهِیْرْسَکَه ژِ جَمْ خُدِیْ فَگَرِیَانْ و شَرْمَزَارِی لِسَرْ وَانْ هَاتَه خِسْتِنْ. اَڤْ یَکْ ژِ بَرْ ڤِیْ یَه کُو وَانْ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ مَانْدَلَه دِکِرِنْ و بِنَحَقِی پِیْخَمْبَرْ دِکُشْتِنْ. هَا اَڤْ ژِی بِسَدَمَا کُو گُنَهْکَارِی دِکِرِنْ و ژِ سَرْ خَوه ڤَه دِچُونْ.[1]

١١٣. خَودَانْ کِتِیْبْ (جِهُو، فِلَّه) تَڤْ نَه وَکْهَڤْنْ، ژِ وَانْ هِنْ هَنَه کُو بِشَڤْ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ دِخُوِینِنْ و دِچِنْ سِجُودِیْ.

١١٤. اَوْ بِخُدِیْ و بِرُوْژَا ئَاخِرَتِیْ بَاوَرِیِیْ تِینِنْ، فَرْمَانَا بِقَنْجِیِیْ دِکِنْ و ژِ یَا نَقَنْجْ فَدِکِشِینِنْ و بَرْ بِخِیْرَانْ ڤَه دِبَزِنْ (و دِ خِیْرَانْ دَه پِیْشْبَازِیِیْ دِکِنْ). هَا اَوْ ژِ قَنْجِیکَارَانِنْ.

١١٥. اَوْ چِه قَنْجِیِیْ بِکِنْ دِیْ بِیْ خَلاتْ نَمِینِنْ. خُدِیْ بِمُوتَّقِیَانْ رِنْدْ دِزَانَه.

١١٦. بِیْگُومَانْ ئِیْنْ کَافِرْ بُونَه، مَالِیْنْ وَانْ و زَارُوْکِیْنْ وَانْ لِیْبِیْشْبَرِی (عَذَابِیْ) خُدِیْ تُو فَیْدَیَکِیْ نَادَه وَانْ. اَوْ، اَهْلِیْ اِیْگِرِنْ، اَوِیْ حَتَا بِحَتَایِیْ تِیْ دَه بِنْ.

١١٧. رَوْشَا مَالِیْ یِیْ کَافِرْ کُو دِ ڤِیْ دِنْیَایِیْ دَه (بِهِیْڤِیَا خِیْرِیْ) خَرْجْ دِکَه وَکِی رَوْشَا بَایَکِی بِسَقَمَه کُو لِچَانْدِنِیَا مِلَّتَکِی بِدَه کُو (بِکِرِنَا گُونَهَانْ) لِخُو زِلِمْ کِرِنَه، ڤِیْجَه اَوْ بَا وِیْ کَامبَاخْ بِکَه. خُدِیْ زِلِمْ لِوَانْ نَکِرِیَه، لِیْبَلِیْ وَانْ بِخَوه لِخُو زِلِمْ کِرِیَه.

١١٨. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! ژِ خَوه یِیْ ڤَه (ژِ بِلِی مُسِلْمَانَانْ) ژِ خَوه رَه هَمْرَازَانْ (هَڤْسَرَانْ) نَگِرِنْ. لَوْرَا اَوْ دِ اِیْشَانْدِنَا وَه دَه خَوه نَادِنْ پَاشْ؛ اَوْ ژِ دِلُ و جَانْ رَنْجْدَارِیَا وَه دِخُوازِنْ. کِینُ و دِژْمِنَاهِی ژِ دَڤِیْ وَانْ اَشْکَرَا دِبَه، یَا کُو دِ دِلِیْ خَوه دَه

١ (دِ ڤِیْ ئَایَتِیْ دَه بَنِیْ خُدِیْ و بَنِیْ مِرُوْڤَانْ دَرْبَاسْ بُو. ژِ تَفْسِیرَانْ یَا کُو دِلِیْ مِنْ پِیْ گِرِمْ دِبَه اَڤَه: جِهُو لِگُو دِبِنْ بِلَا بِنْ اَوِیْ رَحَتْ نَه ژِیْنْ ژِ بِلِی کُو اَوْ بِنَبِیْ خُدِیْ (کِتِیْبَا وِي) بِگِرِنْ، ئَانْگُو مُسِلْمَانْ بِنْ یَانْ ژِی خَوه بِنَبِیْ مِرُوْڤَانْ بِگِرِنْ؛ بِکَڤِنْ بَرْ بَخْتِیْ هِنْ نَتَوِیْنْ بِهِیْزْ کُو اَوْ وَانْ بِیَارِیْزِنْ و پَاشِیْ اَوْ ئَارَامْ بِژِیْنْ.)

قَدِشێرِنْ هِێ ژِی مَزِنْتَرَه. بِرَاسْتِی مَه ئَایَتێنْ خَوه ژِ وَه رَه اَشْکَرَا کِرِنَه. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ هِشْمَنْدْ بِنْ (هُونِێ ژِ وَانْ فَیْدِێ وَرْگِرِنْ).

١١٩. هَا هُونْ اَفْێنْ هَا ژِ وَانْ حَزْ دِکِنْ و اَوْ ژِ وَه حَزْ نَاکِنْ، هُونْ بِتَفَاهِیَا کِتِیبَانْ بَاوَرْ دِکِنْ (و اَوْ نَه وِهَا نَه). دَمَا رَاسْتِی وَه تِێنْ دِبِێژِنْ: مَه ژِی بَاوَرِی ئَانِیَه و دَمَا بِپِشْتْ وَه دِکَفِنْ ژِی، ژِ کِینَا خَوه یَا لِهَمْبَرِی وَه تِلِیِێنْ خَوه گَزْ دِکِنْ.(یَا مُحَمَّدْ! ژِ وَانْ رَه) بِبِێژَه: بِکِینَا خَوه بِمِرِنْ! تَقَزْ خُدِێ زَانَایِێ بِیَا دِ دِلانْ دَه یَه.[1]

١٢٠. اَگَرْ قَنْجِیَکْ لِوَه بِبَه، اَوْ وَانْ غَمْگِینْ دِکَه و اَگَرْ بَلایَکْ وَرَه سَرِێ وَه، اَوْ بِێ دِلْشَادْ دِبِنْ.اَگَرْ هُونْ خَوه رَاگِرِنْ و ژِ خُدِێ بِطِرْسِنْ حِیلَیَا وَانْ تُو زِیَانِێ نَادَه وَه. تَقَزْ خُدِێ، بِیَا کُو اَوْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارُ و زَانَا یَه.

١٢١. (هَی مُحَمَّدْ!) دِ بِیرَا خَوه بِینَه، دَمَا سِبَهَا زُو، تُو ژِ نَاڤْ اَهْلِێ خَوه دَرْکَتِی دَا کُو بَاوَرْمَنْدَانْ دِ جَێرِێنْ جَنْگِێ دَه بِجِهْ بِکِی و وَانْ ژِ بُوْ جَنْگِێ ئَامَادَه بِکِی. خُدِێ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

١٢٢. وِێ دَمَا دُو جَلَبْ ژِ وَه هِنْدِکْ مَابُو کُو سِسْتْ بِبِنْ (و ژِ وَه بِقَتِنْ). حَالْ اَقَه کُو خُدِێ ئَارِیکَارُ و پِشْتَفَانِێ وَانْ بُو. نَاخُو بَاوَرْمَنْدْ بِلا تَنِێ خَوه بِسپِێرِنْ خُدِێ.

١٢٣. بِێگُومَانْ خُدِێ لِبَدْرِێ ئَارِیکَارِیَا وَه کِرْ، دِگَلْ کُو هُونْ بِێهِێزْ بُونْ ژِی. نَاخُو خَوه ژِ (عَذَابِێ) خُدِێ بِپَارِێزِنْ دَا کُو هُونْ سِپَاسِیَا (قَنْجِی و کَرَمَا) وِی بِکِنْ.

١٢٤. دِ بِیرْ بِینَه دَمَا تَه ژِ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه دِگُوتْ:»مَا اَوْ سِێ هَزَارْ مَلائِیکَتِێنْ کُو خُدِێ ژِ بُوْ پِشْتْگِرِیَا وَه شَانْدِنْ نَه بَسِی وَه یَه؟»

---

١ دِ ڤِێ ئَایَتِێ دَه (وَتُؤْمِنُونَ بِالْکِتَابِ کُلِّه)، مَه وِهَا «هُونْ بِتَفَکِێ کِتِیبَانْ بَاوَرِی تِینِنْ» مَعْنَه کِرِیَه. دَلِیلا لِسَرْ ڤِێ وَاتِیَێ اَقَه: "...بِبِێژَه: مِنْ بِیَا کُو خُدِێ دِ کِتِیبَانْ دَه نَازِلْ کِرِیَه بَاوَرِی ئَانِی..». شُورَا:١٥ «.. و تَفَکِێ مُومِنَانْ بَاوَرِی بِخُدِێ، بِمَلائِکَتِێنْ وِی و بِکِتِیبِێنْ.. وِی بَاوَرِی ئَانِینْ». بَقَرَه:٢٨٥ اَڤْ ئَایَتْ اِشَارَتْ دِکِنْ کُو اَلِف-لامْ بِێنْ لِسَرْ «اَلْکِتَابِ» بِێنْ جِنْسِێ نَه، بِوَاتَیَا تَفَکِێنْ کِتِیبَانَه.

١٢٥. بَلِێ،اَگَرْ هُونْ خَوه رَاگِرِنْ و خَوه بِسِینُوْرِێ خُدِێ بِپَارِێزِنْ و اَگَرْ اَوْ (دِژْمِنِێنْ وَه) ژِی ژِ نِشْکَا قَه بِسَرْ وَه دَه بِگِرِنْ، خُوَدَایِێ وَه دِێ بِیِنْجْ هَزَارْ فِرِیشْتَیِێنْ بِنِیشَانْ، پِشْتْگِرِیَا وَه بِکَه.[1]

١٢٦. اَقْ تِشْتَا خُدِێ ژِ وَه رَه کِر بَسْ دَا ژِ وَه رَه بِبَه مِزْگِینْ (یَا سَرْکَفْتِنِێ) و دِلْئَارَامِیَا ژِ طِرْسِێ. سَرْکَفْتِنْ، هَرْ ژِ جَمْ خُوَدَایِێ عَزِیزْ اِێ حَکِیمَه.

١٢٧. خُدَا اَوْ قَنْجِی بِوَه کِرْ دَا کُو دَسْتَکَکِێ ژِ گَاوِرَانْ ژِ نَافْ بِبَه یَانْ ژِی دِلِێ وَانْ بِکُلْ و کُوْفَانْ بِکَه. ڤِێجَه اَوِێ وِسَا شَرْمَزَارْ و شِکَسْتِی فَگَرِنْ مَالَا خَوه.

١٢٨. تِشْتَکْ دِ دَسْتِێ تَه دَه تُونَه یَه؛ یَانْ دِێ تُوبَیَا وَانْ قَبُولْ بِکَه ئَانْ ژِی دِێ وَانْ بِدَه عَذَابِێ، لَوْرَا اَوْ ستَمْکَارِنْ.

١٢٩. چه تِشْتِێ لِعَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ هَیَه هَرْ مِلْکِێ خُدِێ یَه؛ کِی بِڤِێ دِبَخشِینَه، کِی ژِی بِڤِێ دِدَه ازَارْکِرِنْ. خُدِێ گُنَهْبَخشَه، دِلُوْڤَانَه.

١٣٠. گَلِی یِێنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! رِبَایِێ (سَلَفِێ) تِه جَارِی مَخُونْ کُو هُونْ بِڤِێ سَرْمِیَانِێ خَوه قَاتْ بِقَاتْ زِیْدَه بِکِنْ. ژِ خُدِێ بِطِرْسِنْ دَا کُو هُونْ بِسَرْکَفِنْ.

١٣١. خَوه ژِ وِی ئَاگِرِێ کُو ژِ کَافِرَانْ رَه هَاتِیَه ئَامَادَکِرِنْ بِپَارِێزِنْ!

١٣٢. بِگُوْتِنَا خُدِێ و بِگُوْتِنَا پِێخَمْبَرِێ وِی بِکِنْ دَا کُو دِلُوْڤَانِی لِوَه بِیْتَه کِرِنْ.

١٣٣. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) بَرْ بِ لِیْبُوْرِینَا خُوَدَایِێ خَوه قَه و بَرْ بِبِهِشْتَکِێ قَه بِبَزِنْ کُو فِرَهِیَا وِێ بِقَانْدِی عَرْدُ و اسِیَانَانَه کُو اَوْ بِهِشْتْ ژِ تَقُوادَارَانْ رَه هَاتِیَه ئَامَادَکِرِنْ.

---

١ خُدِێ دِڤِێ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه مَرْجِیْنْ سَرْکَفْتِنِێ و یِێنْ ئَاریکَارِیَا خُوژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ رَادگِهِینَه. دِدَه زَانِینْ کُوژ بُوْ کُو مُسلْمَانْ دِ جَنْگِێ دَه بِسَرْ بِکَڤْنْ دِڤِێ لِهَمْبَرِی دژْمِنِێ خُدِێ خَوه رَاگِرِنْ، زَحْمَتِیِێ بِکِیْشِنْ، خُوژ گُونَهَانْ قَدِنْ، لِبَرْ مَزِنِێ خَوه رَانَبِنْ و ژِ رَبِّێ خَوه سَرْکَفْتِنِێ بِخوازِنْ. لَوْرَا دِ هَمُو دَمَانْ دَه سَابِتَه کُو گَافَا مُسلْمَانَانْ اَقْ مَرْجْ نَتَانِینَه جِهْ، تِیْكْ چُونَه و گُنَهْکَارِیِێ پِشْتَا وَانْ شِکَانْدِیَه.

١٣٤. (تَقُوادَارْ)اَوِیْنْ کُو مَالِیْنْ خَوه دِ فِرَهی و تَنْگَاسِیێ دَه (دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه) خَرْجْ دِکِنْ؛ هِیْرْسَا خَوه دِقُورتِینِنْ و لِمرُوْقَانْ دِبُوْرِنْ. خُدِیْ ژِ قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُورِسْتْ حَزْ دِکَه.

١٣٥. (تَقُوادَارْ) اَوِیْنْ کُو دَمَا گُونَهَکِی مَزِنِی کِرِیْتْ دِکِنْ انْ ژِی (ژِ بِلِی یِیْنْ کِرِیْتْ بِگُونَهِیْنْ دِنْ) لِخُو زِلْمِیْ دِکِنْ، خُدِیْ دِ بِیرَا خَوه تِینِنْ، قِیْجَه ژِ خُدِیْ لِیْبُوْرِینَا گُونَهِیْنْ خَوه دِخُوازِنْ -مَا ژِ خُدِیْ یِیْ قَه قَی کِی دِکَارَه لِگُونَهَانْ بِبُوْرَه!- و لِسَرْ کِرِنِیْنْ خَوه یِیْنْ نَه رِندْ ژِی رِکْدَارِیِیْ نَاکِنْ (لِسَرِیْ بَرْدَوَامْ نَابِنْ) و دِزَانِنْ (کُو اَوْ حَرَامَه.)

١٣٦. هَا خَلاتَا وَانْ لِنكْ رَبِّیْ وَانْ لِیْبُوْرِینَه و بِهِشْتِیْنْ کُو دِ بِنِیْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ و اَوْ حَتَا بحَتَایِیْ تِیْ دَه نَه. چِقَاسْ رِنْدَه خَلاتَا خَبَاتْکَارَانْ!

١٣٧. بِیْگُومَانْ عَادَتِیْنْ (رَبِّیْ تَه) دِ بَارَا اُمَتِیْنْ بَرِیَا وَه دَه بِهُورِینَه. ژِ بَرْ ڤِیْ یَکِیْ، دَه هَیْدِیْ لِسَرْ عَرْدِیْ بِگَرِنْ و بِنِیْرِنْ کَا اَنجَامَا وَانِیْنْ کُو نَایَتِیْنْ خُدِیْ مَانْدَلَه کِرِنْ (بَاوَرِی یِیْ نَانِیْنْ) چَاوَا بُویَه؟

١٣٨. اَڤْ (قُرْئَانْ) ژِ مِرُوْقَانْ رَه دَاخُویَانِیَکَه و ژِ مُوتَّقِیَانْ رَه ژِی شِیرَتْ و رِیْبَرَه.

١٣٩. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! ژِ جِهَادِیْ) سِسْتْ نَبِنْ و غَمْگِینْ ژِی نَبِنْ؛اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاوَرْمَنْدبِنْ تَقَزْ یِیْنْ سَرْکَفتِی هُونِنْ.

١٤٠. اَگَرْ هُونْ (لِأُحُدِیْ) بِرِیْنْدَارْ بُوبِنْ، بِیْگُومَانْ بِرِیْنْدَارِی بِسَرْ وَانْ دَه ژِی هَاتِبُو. اَمْ وَانْ رُوْژَانْ (اِیْنْ شِکَسْتِنْ و سَرْکَفْتِنِیْ) دِ نَاڤْبَرَا مِرُوْقَانْ دَه بِدُوْرْ دِگِرِینِنْ، دَا کُو خُدِیْ وَانِیْنْ کُو (ژِ دِلْ و جَانْ) بَاوَرِی نَانِینَه دَرِینَه رَاسْتِیْ و دَا کُو ژِ نَاڤْ وَه هِنَکَانْ بِشَهَادَتِیْ خَلاتْ بِکَه. هَلْبَتْ خُدِیْ ژِ ظَالِمَانْ حَزْ نَاکَه.

١٤١. دَا کُو خُدِیێ (بِقِی ئَاوَایِی) وَانِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه (ژ گُونَهِێنْ وَانْ) پَاقِژْ بِکَه و کَافِرَانْ ژِی ژ حُوْلِیێ رَاکَه.

١٤٢. حَتَا خُدِیێ ژ وَه یِێنْ کُو جِهَادْ کِرِنْ کِفْشْ نَکَه و یِێنْ (لِیِّشْبَرِی زُوْرِیێ) خَوه رَاگِرتِنْ دَرْنَخَه حُوْلِیێ، مَا ژ وَه وَیَه هُونِیێ هَرِنْ بِهِشْتِیێ؟

١٤٣. بِیِّگُومَانْ بَرِیَا کُو هُونْ رَاسْتِی جَنْگِیێ بِیِّنْ، وَه دَاخَوازَا مِرِنِیێ دِکِرْ (دَا کُو هُونْ شَهِیدْ بِبِنْ)، قِیِّجَه بِرَاسْتِی قَا یَه وَه مِرِنْ دِیتْ دِ رَوْشَکِی کُو وَه لِیێ دِنِیِّرْتْ.

١٤٤. مُحَمَّدْ، هَرْ پِیِّخَمْبَرَه! بِیِّگُومَانْ بَرِیَا وِی ژِی پِیِّخَمْبَرْ هَاتِنَه و چُونَه. مَا قِی دَمَا اَوْ بِمِرَه یَانْ ژِی بِیِّتَه کُشْتِنْ، هُونِیێ لِسَرْ پَحْنِیَا بِپَاشْفَه(لِسَرْ دِینِیێ خَوه یِێ بَرِیێ) فَگَرِنْ؟ کِی بِپَاشْفَه فَگَرَه سَرْ کُفْرِیێ، اَوْ نِکَارَه تُو زِیَانِیێ بِدَه خُدِیێ.(اَوْ کَسِیێ لِسَرْ اِیمَانِیێ بِمِینَه و شِیِّکِرِیَا قَنْجِیِّنْ خُدِیێ بِکَه) خُدِیێ دِیێ شِکُرْدَارَانْ خَلاتْ بِکَه.

١٤٥. نَه مِمْکُنَه کُو بِیِّیِی دَسْتُورَا خُدِیێ کَسْ بِمِرَه،(رُوْژَا مِرِنِیێ) دَمَکَه دِیَارْکِرِی یَه، هَاتِیَه نِقِیسِینْ. کِی (بِعَمَلِیێ خَوه) دِنْیَایِیێ بِخَوهازَه اَمِیێ وِیێ بِدِنِیێ، کِی ژِی ئَاخْرَتِیێ بِخَوازَه اَمِیێ وِیێ بِدِنِیێ و اَمِیێ شِکُرْدَارَانْ خَلاتْ بِکِنْ.

١٤٦. گَلَکْ ژ پِیِّخَمْبَرَانْ هَبُونْ کُو (ژ هَقَالِیِّنْ وَانْ) کُومِیِّنْ پِرْ دِگَلْ وَانْ جَنْگْ کِرِنَه. قِیِّجَه ژ بَرْ ئَا کُو دِ رِیِّکَا خُدِیێ دَه هَاتِیَه سَرِیێ وَانْ قَلسْ نَبُونَه، لاوازْ نَبُونَه و رَبَنْ ژِی نَبُونَه.(بَلْکِی لِسَرْ یَا هَاتِیَه سَرِیێ وَانْ صَبرْ کِرِنْ)، خُدِیێ ژِی ژ صَبرْکِیشَانْ حَزْ دِکَه.

١٤٧. هَرْ گُوتِنَا وَانْ ژِی اَفْ بُو: خُوَدَایِیێ مَه! گُونَهِیِّنْ مَه و زِیِّدَگَافِیَا مَه یَا دِ هَرْ کَارْ و بَارِی دَه بِبَخْشِینَه و لِنگِیِّنْ مَه (دِ رِیِّکَا خَوه دَه) بِجِهْ بِکَه و لِهَمْبَرْ جِفَاتَا کَافِرْ مَه بِسَرْ بِخَه.

١٤٨. خُدِیێ نِعْمَتَا فِیێ دِنْیَایِیێ و یَا هِیێ ژِیێ خَوشْتِرْ ژِی؛ خَلاتَا ئَاخْرَتِیێ دَا وَانْ. هَلْبَتْ خُدِیێ ژ قَنْجِیکَارِیِّنْ رَاسْتْ و دُورِسْتْ حَزْ دِکَه.

١٤٩. گَلِی یِێنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! اَگَرْ هُونْ بِگۆتِنَا کَافِرَانْ بِکِنْ دِێ وَه بِسرْ پَهِنِیَا وَه بِیَاشْقَه قَگَرِینِنْ(سَرْشرِکِێ) و هُونِێ خَسرِی قَگَرْنْ.

١٥٠. نَا،(بِیَا کَافِرَانْ مَکِنْ) خُدِێ دُۆسْتْ و ئَارِیکَارِێ وَه یَه، هَرْ اَوَه چِیْترِینِێ ئَارِیکَارَانْ.

١٥١. بِسَدَمَا کُو بِیِی دَلِیلَکَه کُو خُدِێ دَاخِسْتِبَه، ژِ خُدِێ رَه هَقِپشْکْ چِیْکِرِنْ، اَمِێ ترِسِێ بِاقِیْژِنْ دِلِێ یِێنْ کَافِرْ، قَحَوِینگَهَا وَانْ ژِی ئَاگِرَه، ژِ ظَالِمَانْ رَه چه پِیسْ وارَه اَوْ!

١٥٢. بِیْگُومَانْ، خُدِێ پَیْمَانَا خَوه بِجهْ ئَانِی؛ وِێ دَمَا وَه نَیَارِیْنْ خَوه بِدَسْتُورَا وِی شِکَانْدِنْ و هُونْ بِسرْ کَتِنْ. (سَرْکَفتِنَا وَه بَردَوامْ کِرْ) حَیَانِی دَمَا هُونْ ژِ بَرْ هَفْ کَتِنْ و دِ بَارَا فَرْمَانَا (پِیْخَمْبَرْ دَه) وَه هَفْ رَاکِشَانْدْ و پِشْتِی کُو خُدِێ تِشْتِێ وَه ژِێ حَزْ دِکِرْ نِیشَانِی وَه دَا، وَه گُوهْدَارِی (یَا سَردَارِێ خَوه) نَکِرْ. هِنَانْ ژِ وَه دِنْیَا خَوسْتْ (ژِ بُۆ دَسْتْکَفتِیَانْ جِهِێ خَوه بَرْدَانْ) و هِنَکَانْ ژِی نَاخْرَتْ خُوَستْ (لِجهِێ خَوه مَانْ و شَهِیدْ بُونْ). پَاشِێ، دَا کُو وَه بِجَرِبِینِێ خُدِێ بَرِێ وَه ژِ سَرْ وَانْ دَا پَاشْ (و هُونْ تِیْكْ بِرِنْ). بِیْگُومَانْ (پِشْتِی هُونْ پۆشْمَانْ بُونْ) خُدِێ لِوَه بِهُورِی و خُدِێ لِسَرْ بَاوَرْمَنْدَانْ خَودَانْ کَرَمَه.

١٥٣. بِینْ بِیرَا خَوه، دَمَا وَه (ژِ قَادَا شَرْ) بَازدِدَا و (ژِ تِرْسُ و دَهْشَتَا شَرْ) وَه لِپشْتْ خَوه نَدمِیْزَانْدْ. حَالْ اَقَه کُو پِیْخَمْبَرْ ژِی ژِ پِشْتْ وَه قَه گَازِی وَه دِکِرْ،(و وَه لِێ نَدمِیْزَانْدْ دِگَلْ کُو وَه دَنْگِێ وِی ژِی دِبهِیسْتْ). مَه ژِی دَرْدْ لِسَرْ دَرْدَانْ دَا وَه، دَا کُو هُونْ ژِ بُۆ یَا کُو ژِ دَسْتِێ وَه چُویَه و بِیَا کُو هَاتِیَه سَرِێ وَه، غَمْگِینْ نَبِنْ. خُدِێ ژِ یَا کُو هُونْ دِکِنْ، ئَاگَاهْدَارَه.

١٥٤. پَاشِێ،(خُدِێ) پِشْتِی کَدَرِێ اَوْلِیی بِسَرْ وَه دَه شَانْدْ. هِنَكْ ژِ وَه هِیْنزِینِێ اَوْ گِرْتِنْ و هِنَكْ ژِی کَتِبُونْ دَرْدِێ جَانِێ خَوه، دِ بَارَا خُدِێ دَه فِکَارِیْنْ نَه دِ رِێ دَه دِکِرِنْ مِینَا فِکَارِیْنْ خَلْکِێ جَاهِلِیَتِێ. دِگۆتِنْ: قَیْ رَاسْتَه کُو ژِ بُۆ مَه ئَارِیکَارِی هَیَه؟(ژِ وَانْ رَه) بِیْژَه: فَرْمَانْ تَفْ یَا خُدِێ یَه، اَوْ تِشْتِێ کُو نِکَارِنْ ژِ تَه رَه اَشْکَرَا بِکِنْ دِ دِلِیْنْ خَوه

دَه قَدِشِیرِنْ. دِیِیْزِنْ:اَگَرْ (سَرْکَفْتِنَكْ) ژ مَه رَه هَبُویَا، اَمِیْ لِقِیْ دَرِیْ نَهَاتِنَا کُشْتِنْ.(ژ وَانْ رَه) بِیِیْزَه:اَگَرْ هُونْ لِمَالَا خَوه بِمَانَا ژِی یِیْ کُو کُشْتِنْ ژِیْ رَه هَاتِبُو نِقِیسِینْ دِیْ بِهَاتَا جِهِیْ اَجَلِیْ خَوه (و اَوِیْ دِیسَا بِهَاتَا کُشْتِنْ). خُدِیْ (وِسَا کِرْ) دَا کُو یَا دِ دِلِیْ وَه دَه بِجَرِبِینَه و یَا کُو دِ دِلِیْ وَه دَه یَه پَاقِژْ بِکَه. خُدِیْ، بِیَا دِ دِلِیْ وَه دَه دِزَانَه.

١٥٥. بِیْگُومَانْ، رُوْژَا کُو هَرْدُو کُوْمْ (دِ جَنْگَا اُحِدِیْ دَه) رَاسْتِی هَفْ هَاتِنْ، ژ وَه اَوِیْنْ پِشْتَا خَوه دَانَه شَرْ و رَقِینْ، بَسْ بِسَدَمَا هِنَكْ تِشْتِیْنْ کُو کِرِبُونْ شَیْطِیْنْ اَوْ ژ رِیْ شَقِتَانْدِنْ. لِیْبَلِیْ خُدِیْ لِوَانْ بُوْرِی و اَوْ عَفْوِکِرِنْ. بِیْگُومَانْ خُدِیْ هَرْ گُنَهْبَخْشَه، بَرْبِهِیْرَه.

١٥٦. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! هُونْ نَبِنْ مِینَا وَانِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه؛ دَمَا بِرَایِیْنْ وَانْ دَرْدِکَتِنْ سَفَرِیْ (و تِیْ دَه دِمِرِنْ) یَانْ ژِی دَرْدِکَتِنْ جَنْگِیْ (و تِیْ دَه دِهَاتِنْ کُشْتِنْ) دِگوْتِنْ:»اَگَرْ اَوْ لِنِكْ مَه بِمَانَا نَدِمِرِنْ و نَدِهَاتِنْ کُشْتِنْ. خُدِیْ دِیْ قِیْ خَرَابِیَا هَا دِ دِلِیْ وَانْ دَه بِکَه دَرْدُ و کُوْفَانْ. خُوَدَا سَاغْ دِکَه و دِمِرِینَه. هَلْبَتْ خُدِیْ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرَه.

١٥٧. اَگَرْ هُونْ دِ رِیَا خُدِیْ دَه بِیْنْ کُشْتِنْ ئَانْ ژِی بِمِرِنْ،(تَقَزْ ژ بُوْ وَه) لِجَمْ خُدِیْ لِیْبُوْرِینْ و دِلُوْقَانِی هَیَه کُو اَوْ ژ یَا کُو (اَهْلِیْ دِنْیَایِیْ) لِهَقْ کُوْمْ دِکِنْ، چِیْتِرَه.[1]

١٥٨. صُوْندْ بَه؛اَگَرْ هُونْ بِمِرِنْ ئَانْ ژِی بِیْنْ کُشْتِنْ، هُونِیْ هَرْ بِبَالْ خُدِیْ قَه بِیْنْ کُوْمْکِرِنْ.

١٥٩. بِسَبَبَا رَحْمَا خُدِیْ تُو دِ بِوَارَا وَانْ دَه نَرْمْ بُویِی!اَگَرْ تُو یَکِی خَبَرْتَحْلْ و دِلْهِشْكْ بُویَایِی، بِیْگُومَانْ اَوِیْ ژ هَاوِیرِدُوْرَا تَه بَلاقْ بِبُونَا و بِچُونَا. نَاخُو لِوَانْ بِبُوْرَه، لِیْبُوْرِینَا

---

١ ژ سُورَه‌یِیْ تَوْبَه ئَایَتَا ١١١یْ مَعْنَا ڤِیْ ئَایَتِیْ خَوه‌شِكْ زَلالْ دِکَه: «بِیْگُمَانْ خُدِیْ، ژ بَاوَرْمَنْدَانْ مَالِیْ وَانْ و جَانِیْ وَانْ کِرِیَه کُو لِبَرَانْبَرِی وِیْ تَقَزْ بَهِشْتْ ژ وَانْ رَه یَه. اَوْ دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه شَرْ دِکِنْ، دِکُژِنْ و تِیْنَه کُشْتِنْ. (اَفْ) لَسَرْ خُدَا پَیْمَانَکَه رَاسْتِینَه کُو دِ تَوْرَاتْ، اِنْجِیلْ و قُرْئَانِیْ دَه مِسُوْگَرَه. مَا ژ خُدَا پِیْ ڤَه کِی هَیَه کُو بِیْهْتَرْ پَیْمَانَا خُوَه بِجِهْ بِینَه؟ نَاخَوه ژ بُو ڤِیْ دَانُوسْتَانْدِنَا کُو وَه بِخُدِیْ رَه کِرِی کِیْفْخُوَه‌شْ بِبِنْ. هَا اَڤَه، سَرْفَرَازِی و رِزْگَارِیَا مَزِنْ».

گُنَهێنْ وَانْ ژ خُدێ بخَوهازَه و د بَارَا کَارێنْ (گَلَمْپَری) دَه بوَانْ بِشِێوِرَه. ڤِێجَه دَمَا تَه بڕْیَارْ دَا، خَوه بِسْپِێرَه خُدێ. بێگُومَانْ خُدێ ژ یێ کُو خَوه بِسْپِێرِیێ حَزْ دِکَه.

١٦٠. اَگَرْ خُدێ ئَاری وَه بِکَه تِشْتَکْ دێ زُوْرَا وَه نَبَه.اَگَرْ اَوْ دَسْتْ ژ ئَاریکَاریَا وَه بَرْدَه، اِیْدِی پِشْتِی وِی، کِی یَه یێ کُو ئَاری وَه بِکَه؟ بِلَا بَاوَرْمَندْ تَنِێ خَوه بِسْپِێرِنْ خُدێ.

١٦١. نَه بَابَتِێ پِێخَمبَرَکِیَه کُو (لِمَالِێ غَنِیمَتِێ) خِیَانَتِێ بِکَه. کِی خِیَانَتِێ بِکَه، رُوْژَا قِیَامَتِێ تَقْلِی تِشْتِێ کُو دِزِیَه وِێ بِبَالْ خُدێ ڤَه بِێ. پِشْتَرَه کِێ چِه قَزَنْجْ کِرِبَه اَوِێ بِێکِیَاسِی ژِێ رَه بِێدَاِینْ و نَحَقِی دِێ قَتْ لِوَانْ نَبَه.

١٦٢. مَا قَی وَکْهَڤْنْ؛ اَوِێ کُو دَابَه پَێ رِزَایَا خُدێ و اَوِێ کُو بِکَڤَه بِنْ قَهْرَا ژ خُدێ کُو جِهِێ وِی دُوْژَهَه و اَوْ چِه پِیسْ وارَه؟

١٦٣. اَوْ لِجَمْ خُدێ مَرْتَبَه بِمَرْتَبَه نَه (مَرْتَبَیَا هَرْ کَسِی جِهِێ یَه) و خُدێ بِیَا کُو اَوْ دِکِنْ، ئَاگَاهْدَارَه.

١٦٤. مِسُوْگَرْ خُدێ نِعْمَتَا خَوه لِبَاوَرْمَنْدَانْ کِرِیَه کُو ژ وَانْ رَه، د نَاڤْ وَانْ دَه پِێخَمْبَرَکْ شَانْدِیَه کُو اَوْ ژ وَانْ رَه ئَایَتِێنْ خُدێ دِخُوِنَه، وَانْ (ژ شِرْکْ و نَقَنْجِیِێ) پَاقِژْ دِکَه و وَانْ هِینِی قُرْئَانْ و حِکْمَتِێ دِکَه. چَنْدِی کُو اَوْ، بَرِیَا پِێخَمْبَرْ د رِێشَاشِیَکَه اَشْکَرَا دَه بُونْ ژِی.

١٦٥. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) چِه دَمَا (لِاُحُدێ) فَلاکَتَکْ هَاتَه سَرِێ وَه و وَه (لِبَدْرِێ) دُو قَاتِی وِێ ئَانِیبُو سَرِێ وَانْ، وَه گُوتْ: مَا اَفَاهَا ژ کُو هَاتْ سَرِێ مَه؟!(یَا مُحَمَّدْ! ژ وَانْ رَه) بِبِێژَه: اَوْ،(ژ تَخْسِیرَاتِیَا) ژ جَمْ وَه یَه. بِێگُومَانْ خُدێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی خُدَانْشِیَانَه.

١٦٦. د وِێ رُوْژَا کُو دُو کُوْمْ (مُسِلْمَانْ و کَافِرْ) د جَنْگ(ئَا اُحُد)ێ دَا رَاسْتِی هَڤْ هَاتِنْ،

یَا هَاتِیَه سَرِیْ وَه، اَوْ بِدَسْتُورَا خُدِیْ بُو و دَا کُو بَاوَرْمَنْدْ (بِرَوْشَا خَوه یَا رَسَنْ) اَشْکَرَا بِبِنْ.

١٦٧. دَا کُو یِیْنْ مُنَافِقْ ژِی اَشْکَرَا بِبِنْ. ژِ وَانْ رَه هَاتَه گوْتِنْ: وَرِنْ دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه شَرْ بِکِنْ یَانْ ژِی بَرَقَانِیَا مُسلْمَانَانْ بِکِنْ. گوْتِنْ:اَگَرْ مَه بِزَانِیَا شَرْ هَیَه اَمِیْ دِگَلْ وَه بِهَاتِنَا شَرْ. اَوْ وِیْ رُوْژِیْ ژِ بَاوَرِیِیْ بِیْهِترْ نِیْزِیکِی کَافِرِیِیْ بُونْ؛ ئَاکُو بِدَقِیْ خَوه دِگوْتِنْ نَه یَا دِ دِلِیْ وَانْ دَه بُو. خُدِیْ ژِی بِیَا کُو دِ دِلِیْ خَوه دَه قَدِشِیْرِنْ بِیْهِترْ دِزَانَه.

١٦٨. (یَا مُحَمَّدْ!) اَوِیْنْ کُو نَکَتِبُونْ جَنْگِیْ، ژِ بِرَایِیْنْ خَوه رَه دِگوْتِنْ:»اَگَرْ بِیَا مَه بِکِرِنَا نَدِهَاتِنَه کُشْتِن». بِیْژَه:»اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتِیْژِنْ دَه مِرِنِیْ ژِ سَرْ خَوه بِدِنْ ئَالِی.»

١٦٩. زِنْهَارْ تُو وَانْ کَسِیْنْ کُو دِ رِیَا خُدِیْ دَه هَاتِنَه کُشْتِنْ، مِرِی گُومَانْ مَکَه! بَلْکِی اَوْ سَاغِنْ؛ ژِ جَمْ پَرُوَرْدَگَارِیْ وَانْ رِزْقِیْ وَانْ تِیْ دَایِنْ.

١٧٠. بِیَا کُو خُدِیْ ژِ قَنْجِیَا خَوه دَایَه وَانْ کِیْفْخَوشِنْ و مِزگِینْ دِدِنَه وَانِیْنْ کُو لِیْ وَانْ فَه تِیْنْ هِیْژْ نَگِهِیشْتِنَه وَانْ؛ نَه طِرْسْ لِسَرْ وَانْ هَیَه نَه ژِی اَوْ غَمْگِینْ دِبِنْ.

١٧١. اَوْ، بِنِعْمَتَا کُو ژِ خُدِیْ تِیْ و بِکَرَمَا وِی دِلشَادْ دِبِنْ و مِزگِینْ دِدِنْ کُو خُدِیْ بِرَاسْتِی خَلاتَا بَاوَرْمَنْدَانْ وِندَا نَاکَه.

١٧٢. اَوِیْنْ کُو پِشْتِی (لِاُحُدِیْ) بِرِیْنْدَارْ بُونْ بَرْسِفَا بَانگَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی دَانْ، -ژِ وَانْ- اَوِیْنْ کُو قَنْجِی کِرِنْ و خَوه بِسِیْنُوْرِیْ خُدِیْ پَارَاسْتِنْ خَلاتَکَه مَزِنْ هَیَه.

١٧٣. اَوِیْنْ کُو مِرُوْفَانْ ژِ وَانْ رَه گوْتْ:»خَلكْ ژِ بُوِ اِیْرِیشَا لِسَرْ وَه لِهَفْ کُوْمْ بُونَه، نَاخُو ژِ وَانْ بِطِرْسِنْ!»اِیجَارْ فِیْ گوْتِنِیْ، بَاوَرِیَا وَانْ زِیْدَتِرْ کِرْ و گوْتِنْ: خُدِیْ هَرْ بَسِی مَه یَه، اَوْ خَوشْ وَکِیلَه.

١٧٤. ڤِیجَه اَوْ لِخَوشْدَاینْ و قَنْجیَا خُدیێ فَگَرْیَانْ، تُو نَرِنْدِیێ اَوْ نَهِنْگَافتِنْ و بُونَه پَیْرَوِیْنْ پِیْخَوشْبُونَا خُدیێ. خُدَا، خَودِیێ قَنْجیَا مَزنَه.

١٧٥. بِرَاسْتِی اَوْ شَیطَانْ بُو، بَسْ وِی دُوْسْتِیْنْ خَوه دِطِرْسَانْدِنْ. نَاخُو ژِ وَانْ نَطِرْسِنْ؛ هَرْ ژِ مِنْ بِطِرْسِنْ اَگَرْ هُونْ بِرَاسْتِی بَاوَرْمَنْدِنْ.

١٧٦. (یَا مُحَمَّدْ!) اَوِیْنْ کُو دِ (ئَاریکَاریَا) کُفْرِیێ دَه لَزْ و بَزْ دِکِنْ بِلا (اَوْ رَوشَا وَانْ) تَه غَمْگِینْ مَکَه. بِیْگُومَانْ اَوِیێ قَتْ نَشِنْ تُو زَرَارِیێ بِدِنْ خُدیێ. خُدیێ دِخُوازَه ژِ وَانْ رَه دِ ئَاخْرَتِیێ دَه تُو پَارِیێ نَهِیْلَه. ژِ بُوْ وَانْ ژِی (وِیێ رُوْژِیێ) هَرْ ازَارَکَه مَزنْ هَیَه.

١٧٧. بِیْگُومَانْ اَوِیْنْ کُو دِ شُونَا اِیمَانِیێ دَه کَافِرِی کِرِنْ، اَوْ بِتُو ئَاوایِی نِکَارِنْ زِیَانِیێ بِدِنْ خُدیێ و ژِ بُوْ وَانْ هَرْعَزَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

١٧٨. بِلا اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه، ظَنْ مَکِنْ کُو مُهلَتَا مَه دَایَه وَانْ ژِ بُوْ وَانْ چِیْتِرَه. بَسْ مَه فَرْسَندْ دَا وَانْ دَا کُو گُونَهِیْنْ خَوه زِیدَه بِکِنْ و پَاشِیێ ژِ وَانْ رَهعَزَابَکِی رِسُواکَرْ هَیَه.

١٧٩. (گَلِی مرُوْقَانْ!) خُدیێ بَاوَرْمَنْدَانْ دِ رَوشَکَه وَکِی رَوشَا هُونْ تِیێ دَه (وِهَا تَقْلِهَفْ) قَتْ نَاهِیْلَه حَیَانِی کُو مِرُوْڤِیێ پَاکْ و کِرِیْتْ ژِ هَفْ قَنَقَتِینَه. خُدیێ قَتْ وَه بِسَرْ خَبِیثْ فَه ژِی نَاکَه، لِیَلِیێ ژِ قَاسِدِیْنْ خَوه کِیْ بِڤِیْ (وِی) هِلْدِبژِیْرَه. نَاخُو بِخُدیێ و پِیْخَمْبَرِیْنْ وِی بَاوَرِی بِینِنْ.اَگَرْ هُونْ بَاوَرِییِیْ بِینِنْ و خَوه (ژِ گُونَهَانْ) بِپَارِیْزِنْ، ژِ بُوْ وَه خَلاتَکَه مَزنْ هَیَه.

١٨٠. اَوِیْنْ کُو خُدیێ -ژِ جوْمَرْدِیَا خَوه- دَایَه وَانْ کُو تِیێ دَه چِکُوسِیِیێ دِکِنْ بِلا گُومَانْ نَکِنْ کُو اَوْ ژِ وَانْ رَه خِیْرَه؛ بَلْکِی اَوْ ژِ وَانْ رَه شَرَه. اَو ئَاکُو چِکُوسِی تِیێ دَه کِرِنْ رُوْژَا قِیَامَتِیێ دِیێ لِسْتُوِیێ وَانْ بِیێ پِیْچَانْدِنْ. مِیرَاتِیَا ئَاسِیَانَانْ و عَرْدِیێ ژِی هَرْ ژِ بُوْ خُدیێ یَه و خُوَدَا بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

١٨١. صُوْنِدْ بَه، خُدِیْ پِیقَا وَانْ کَسِیْنْ کُو گُوْتِنْ:»خُدِیْ خِزَانَه و اَمْ دَوْلَمَنْدِنْ»بِهِیسْتِیَه. اَمِیْ قِیْ گُوْتِنَا وَانْ و کُشْتِنَا پِیْخَمْبَرَانْ ئَا بِنَحَقِی بِنْقِیسِنْ و اَمِیْ (ژِ وَانْ رَه) بِیْژِنْ: دَه اِیْدِی عَذَابِیْ بِشَواتْ بِچِیْژِنْ!

١٨٢. هَا اَوْ (عَزَاب)، ژِ بَرْ یَا کُو وَه لِدِنْیَایِیْ کِرِیَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ تُو جَارْ ظِلْمِیْ لِبَنْدَیِیْ خَوه نَاکَه.

١٨٣. اَوْ (جهُو)یِیْنْ کُو گُوْتِنْ:»خُدِیْ (دِ تَوْرَاتِیْ دَه) قَوِیْتِی لِمَه کِرِیَه کُو هَیَا قُورْبَانَکَه کُو ئَاگِرْ وِیْ بِخَوه ژِ مَه رَه نَیِینَه اَمْ بِتُو پِیْخَمْبَرِی بَاوَرِی نَاینِنْ.(ژِ وَانْ رَه) بِیْژَه: بَرِیَا مِنْ پِیْخَمْبَرْ بِدَلِیلْ و بِیَا کُو وَه دِگُوْتْ هَاتِنَه بَالْ وَه فَه. قِیْجَهاَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتْ دِیْژِنْ چِمَا وَه اَوْ کُشْتِنْ؟[1]

١٨٤. (یَا مُحَمَّدْ!)اَگَرْ اَوْ بِتَه بَاوَرِی نَیِینْ، قَیْجَه بِرَاسْتِی گَلَکْ پِیْخَمْبَرِیْنْ بَرِیَا تَه ژِی بَاوَرِی بِوَانْ نَهَاتِبُو ئَانِینْ، دِگَلْ کُو اَوْ بِدَلِیلْ، صُحُفْ و کِتِیْبِیْنْ رُوْنَکَرْ ژِی هَاتِبُونْ.

١٨٥. هَرْ جَانْدَارْ دِیْ مِرِنِیْ بِچِیْژَه. بِیْگُومَانْ رُوْژَا قِیَامَتِیْ هُونِیْ جَزَایِیْ خَوه بِتَامِی وَرْگِرِنْ. قِیْجَه کِی ژِ اِیْگِرْ وَرَه دُورْکِرِنْ و بِچَه بِهِشْتِیْ، بِیْگُومَانْ اَوْ رِزْگَارْ بُویَه. ژِیَانَا قِیْ دِنْیَایِیْ ژِ پَرْتَالِیْ خَاپَانْدِنِیْ پِیْ قَه نَه تِشْتَکِی دِی یَه.

١٨٦. صُوْنِدْ بَه، هُونِیْ دَرْحَقِیْ مَالُ و کَسِیْنْ خَوه دَه بِیْنَه جَرِبَانْدِنْ و مِسُوْگَرْ هُونِیْ ژِ وَانِیْنْ کُو بَرِیَا وَه کِتِیْبْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَاینْ و ژِ وَانِیْنْ کُو ژِ خُدِیْ رَه شِرِیکَانْ

---

١ ژِابْنُ عبَّاسْ هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ، گُوْتِیَه: جِفَاتَکْ ژِ جهُویَانْ هَاتْ بَالْ پِیخَمْبَرْ (س) کُودِ نَافْ وَانْدَه کَعْبْ کُورِیْ اَشرَفْ و مَالِکْ کُورِیْ سَیفْ و فَنْحَاسْ کُورِیْ عَازُوراء و دِیگرِیْنْ وَانْ ژِی هَبُونْ. گُوْتِنْ: یَا مُحَمَّدْ! تُو دِیْژِی کُوازْ پِیخَمْبَرِیْ خُدِیْ مَه و خُدِیْ کِتِیْبَکْ ژِ مِنْ رَه شَانْدِیَه. حَالْ اَفَه کُو خُدِیْ دِ تَوْرَاتِیْ دَه شِیرَتْ لِمَه کِرِیَه کُو اَمْ بَاوَرِیِیْ بِتُو پِیخَمْبَرِی نَیِینْ حَتَّانِی کُو قُورْبَانَکِی ژِ مَه رَه نَیِینَه و نَاگِرْ ژِی نَوَه و وِیْ نَخُو. قِیْجَه هَکَه تُو قِیْ ژِ مَه رَه بِینِی اَمِیْ تَه رَاسْتْ بِدِیْرِنْ. قِیْجَه اَفْ ئَایَتَا هَا دِ قِیْ مِزَارِیْ دَه دَاکَتْ:

چێدِکِنْ هُنِێ (نَخوشِی و) اَزِیَتَکَه پِرْ بِبِهِیزِنْ. اَگَرْ هُونْ صَبرْ بِکِنْ و ژِ(گُنَهَانْ)خُوْ بِپَارِێزِنْ، فِێجَه هَا اَوْ بِرَاسْتِی ژِ کَارِێنْ مِکُومَه کُو دِقِێ مِرُوْقْ وِێ بِکَه.

۱۸۷. وِێ دَمَا خُدِێ ژِ وَانِێنْ کُو کِتِێبْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَاینْ بِێْیَانْ وَرْگِرْتْ کُو «هُونِێ وِێ (کِتِێبِێ) ژِ خَلْکِێ رَه اَشْکَرَا بِکِنْ و وِێ (ژِ خَلْکِێ) قَنَشِێرِن.»لِێبَلِێ وَانْ بِێْیَانْ نَاڤِێتَه پِشْتْ گُوهِێ خُوْ و اَوْ بِبِهَایَکِی هِنْدِکْ فِرُوْتِنْ. فِێجَه یَا کُو کِرِنْ چِقَاسْ پِیسَه!

۱۸۸. (هَی مُحَمَّدْ!) تُو گُومَانْ مَکَه اَوْ (جِهُو)یِێنْ کُو بِکَارْ و کِرْیَارِێنْ خَوه دِلْخُوَشْ دِبِنْ و حَزْ دِکِنْ کُو بِیَا نَکِرِنَه بِێنَه پَسِنْدَانْ -اَرِێ تُو گُومَانْ مَکَه- کُو اَوِێ ژِعَذَابْ خَلاسْ بِبِنْ. ژِ بُوْ وَانْ هَرْعَزَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

۱۸۹. خُوَدَانِی و حُکمرَانِیَاعَرْدْ و نَاسِیاَنَانْ هَرْ ژِ خُدَا رَه یَه. خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

۱۹۰. بِێگُومَانْ دِ نَافِرَانْدِنَا نَاسِیاَنَانْ و زَمِینِێ دَه، دِ گُورْتْکِرِنْ و دِرِێژْکِرِنَا شَفْ و رُوْژِێ دَه ژِ بُوْ هِشْمَنْدَانْ تَقَزْ نِیشَانْ هَنَه.

۱۹۱. اَوِێنْ کُو ژِ پِیَانْ و رُونِشْتِی و لِسَرْ تِنِشْتِێنْ خَوه دِرِێژْبُویِی زِکرِێ خُدِێ دِکِنْ (خُوَدَا دِ بِیرْ تِینِنْ) و دَرْبَارِێ نَافِرَانْدِنَا نَاسِیاَنَانْ و زَمِینِێ دَه دِفِکِرِنْ،(اَوْ وِهَا دِبِێژِنْ): پَرُوَرْدَگَارِێ مَه! تَه اَقْ (کَائِنَاتَا هَا) پُوچْ (بِێ سَبَبْ) نَافِرَانْدِیَه، تُو ژِ هَرْ کِیماَسِیِێ پَاکْ و پَاقِژِی، فِێجَه مَه ژِ نَازَارَا اِێگِرْ بِپَارِێزَه!

۱۹۲. پَرْوَرْدَگَارِێ مَه! بِێگُومَانْ تُو کِێ بِخِی اِێگِرْ فِێجَه بِرَاسْتِی تَه اَوْ رِسْوَا کِرِیَه و ژِ بُوْ سِتَمْکَارَانْ قَتْ تُو نَارِیکَارْ تُونِنْ.

۱۹۳. پَرْوَرْدَگَارِێ مَه! بِێگُومَانْ مَه سَحْ کِرْ کُو گَازِیکَرَكْ هَرْ کَسِی گَازِی بَاوَرِیِێ دِکَه؛ دِبِێژَه: بِخُدِێ و بِێخَمْبَرِێ وِی بَاوَرِییِێ بِینِنْ، فِێجَه مَه بَاوَرِی نَانِی. پَرْوَرْدَگَارِێ مَه! نَاخُو لِگُونَهِێنْ مَه بِبُوْرَه، خَرَابِیِێنْ مَه قَشِێرَه و مَه دِگَلْ قَنْجَانْ بِمِرِینَه.

١٩٤. پَرْوَرْدَگَارِێ مَه! یَا کُو تَه لِسَرْ زِمَانِێ پِێخَمْبَرِێنْ خَوه بِمَه رَه سُوْزْ دَایَه، بِدَه مَه و مَه رُوْژَا قِیَامَتِێ رِسْوَا مَکَه. بِێگُومَانْ تُو ژ سُوْزَا خَوه قَنَاگَرِی.

١٩٥. ڤِێجَه خُوَدَایِێ وَانْ بَرْسِڤَا (دُعَایَا) وَانْ دَا (و گوْتْ:) اَزْ کِرنَا کِرْیَارَکِی ژ وَه -چه مِێرْ بَه چه ژن- قَتْ وِندَا نَاکِمْ،(لَورَا) هُونْ ژ هَقْنْ. اَوْ کَسِێنْ کُو هِجْرَتْ کِرنَه، ژ وَلاتِێنْ خَوه هَاتِنَه دَرَانِینْ، د رِیَا مِنْ دَه هَاتِنَه اِیْشَانْدِنْ، شَرْ کِرنَه و هَاتِنَه کُشْتِنْ، صُوْندْ بَه؛ اَزِێ لِگُونَهِێنْ وَانْ بِبُورِمْ و اَزِێ وَانْ بِخِمْ بِهِشْتِێنْ وِسَا کُو د بِنِێ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ. اَفْ خَلاتْ ژ نِکْ خُدِێ یَه و مُوکَافَاتَا هَرِی خَوشْ هَرْ لِجَمْ خُدِێ یَه.

١٩٦. بِلَا گَرْ و فَرَا وَانِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه یَا د وَلاتَانْ دَه تَه نَخَاپِینَه.

١٩٧. اَوْ پِێخُوَشبُونَکَه هِنْدِکَه، پَاشِێ قَحوِینْگَهَا وَانْ دُوْژَهَه و اَوْ چه پِیسْ هَدَانْگَهَه!

١٩٨. لِێبَلِێ اَوِێنْ کُو هَای (ژ فَرْمَانْ و قَدَخِێنْ) خُدَایِێ خَوه هَنَه، ژ وَانْ رَه بِهِشْتِێنْ وِسَا هَنَه کُو د بِنِێ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ، اَوْ حَتَا بِحَتَایِێ دِێ لِێ بِمِینِنْ، اَفْ مِێقَانْدَارِیَکَه ژ جَمْ خُدِێ یَه و ژ بُوْ قَنْجِیکَارَانْ یَا لِجَمْ خُدِێ مُوحَقَّق چِێتِرَه.[1]

١٩٩. بِێگُومَانْ، ژ یِێنْ خُدَانْ کِتِێبْ هِنْ کَسْ هَنَه کُو بِخُدِێ و بِیَا کُو ژ وَه رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ و بِیَا کُو ژ وَانْ رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ بَاوَرِی تِینِنْ، ژ خُدِێ دِطِرْسِنْ و ئَایَاتِێنْ خُدِێ بِبَرَیَکِی هِنْدِکْ نَافِرُوْشِنْ. ژ بُوْ وَانْ، لِجَمْ پَرُوَرْدَگَارِێ وَانْ خَلاتَکْ هَیَه. بِێگُومَانْ بَرْپِرْسْگِرتِنَا خُدِێ پِرْ بِلَزَه.

٢٠٠. گَلِی یِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه!صَبْرِێ بِکِێشِنْ، تَوْسِیَا صَبْرِێ بِکِنْ و نُوْبَتِێ لِسِنُوْرِێنْ خَوه بِگِرِنْ وهَای ژ مَافِێ خُدِێ هَبِنْ دَا کُو هُونْ بِسَرْکَفِنْ.

---

١ د دَاوِیَا ئَایَتِێ دَه «..ژ بُو (اَبْرَارَارَانْ) قَنْجِیکَارَانْ یَا لِجَمْ خُدِێ مُحَقَّقْ چِێتِرَه.» اَفْ تِشْتَا کُو ژ قَنْجَانْ رَه چِێتِرَه، د ڤِێ ئَایَتِێ دَه بَیَانْ نَبُوِیَه. لِێبَلِێ د جهَکِی دِی دَه اَفَا کُو لِجَمْ خُدِێ ژ قَنْجَانْ رَه چِێتِرَه نَعِیمْ (قَنْجِیِێنْ) خُدِێ نَه. ژ سُورَه‌یِێ اِنْسَانْ ئَایَتَا ٥ انْ «بِرَاسْتِی مِرُوڤِێ قَنْج، یِێنْ بَاوَرْمَنْدْ دِێ ژ کَاسَیَکَه کُو مَیَا وِێ کَافُوْرْ تَڤْلِی وِێ بُوِیَه ڤَخُوْنْ» ڤِێ وَاتِیِێ تَکَزْ دِکَه.

٤. سُورَه یِیْ نِسَاء

سُورَیِیْ نِسَاء، ١٧٦ (صَدْ و هَفْتِیْ و شَشْ) ئَایَتَه. پِشْتِی هِجْرَتِیْ لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُویَه. سُرَه، بِگِرْنگِی لِسَرْ ئَالِیِیْ حِقُوقِی سَکِنِیَه. نَخَاسِمْ لِسَرْ مَافِیْ ژِنِیْ، حِقُوقِیْ سِیْوِیَانْ (نَخَاسِمْ کُو کَچْ بَه)، حِقُوقِیْ ژِنِیْ یِیْ مِیرَاثِیْ، قَزَنْجْ و زَوَاجِیْ رَاوَسْتِیَایَه؛ بِیرَانِی بَحْسَا مَالْبَاتِیْ، مِیرَاتِیْ، مَالْ، دَوْلَتْ و جِفَاتِیْ، دَادْپَرْوَرِی و بَاوَرِییْ کِرِیَه.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. گَلِی مِرُوْقَانْ! خَوه ژِ (بِیْ اَمْرِیَا) خُوَدَایِیْ خَوه بِیَارِیْزِنْ، اَوْ خُوَدَایِیْ کُو هُونْ ژِ یَکْ نَفْسِیْ ئَافِرَانْدِنَه و ژِ وِیْ ژِی هَفْتِینَا وِیْ ئَافِرَانْدِیَه و ژِ هَرْدُوِیَانْ ژِی گَلَکْ مِیْرْ و ژِنْ زِیْدَه کِرِنَه. هَای ژِ (اَمْرْ و نَهْیِیْنْ) خُدِیْ هَبِنْ، اَوِیْ کُو هُونْ بِخَاتِرِیْ وِی ژِ هَفْ دِخَوازِنْ و هَای ژِ پِیْکْئَانِینَا مَافِیْ لِیْزِمَانْ (خوَدِیَانْ) ژِی هَبِنْ. بِیْگُومَانْ خُدِیْ تَقَرْ لِسَرْ وَه زِیْرَفَانَه.

٢. مَالِیْ سِیْوِیَانْ (پِشْتِی کُو بَالِغْ بُونْ) بِدِنْ وَانْ و مَالِیْ (خَوه یِیْ) نَپَاکْ بِیِیْنْ (وَانْ اِیْ) پَاکْ نَگُوهَرِینِنْ، مَالِیْنْ خَوه تَقِی مَالِیْنْ وَانْ نَکِنْ و نَخُونْ؛ بِیْگُومَانْ اَفْ گُونَهَکِی مَزِنَه.

٣. اَگَرْ دَرْبَارِیْ سِیْوِیَانْ دَه هُونْ ژِ بِیْعَدَالَتِییْ بِطِرْسِنْ، قِیْجَه ژِ ژِنِیْنْ کُو لِخَوشَا وَه دِچِنْ، دِدُو، سِسِیْ و چَارَانْ لِخُو مَهرْ بِکِنْ.اَگَرْ هُونْ ژِ بِیْعَدَالَتِییْ بِطِرْسِنْ، قِیْجَه یَکِیْ (لِخُو مَهرْ بِکِنْ) یَانْ ژِی بِقَرْوَاشِیْنْ کُو دِ بِنْ دَسْتِیْ وَه دَه نَه اِکتِفَا بِکِنْ. اَفْ، دَا کُو هُونْ پِیْرْگِی تَنْگَاسِییْ نَبِنْ یَا هَرِی مُنَاسِبَه.

٤. (گَلِی مِیْرَانْ!) مَهْرَا ژِنَانْ بِجوَانْمِیْرِی بِدِنْ وَانْ.اَگَرْ اَوْ بِـ(رِزَایَا) دِلِیْ خَوه هِنَکِی ژِ وِیْ مَهْرَا خَوه بِدِنْ وَه، وِیْ چَاخِیْ بِنُوْشِیجَانِی بِخُونْ.

٥. (گَلِی وَلِیَانْ!) مَالِیْ کَسِیْنْ کِیْمْهِشْ، اِیْنْ کُو خُدِیْ هُونْ ژِ وَانْ رَه کِرِنَه بَرْپِرْسِیَارْ،

نَدِنَه وَانْ؛ بِوِی مَالِی وَانْ خُوَدِی بِکِنْ و بِجِلْ و بَرْگْ بِکِنْ و ژِ وَانْ رَه گۆتِنَا خَوشْ بِبِێژِنْ.

٦. سِێوِیَانْ، حَتَا چَاخَا زَوَاجِێ بِجَرِبِینِنْ؛اَگَرْ هُونْ هِشْمَنْدِیَا (رَشِیدْبُونَا) وَانْ بِبِینِنْ، فِێجَه مَالِێنْ وَانْ بِسْپِێرِنَه وَانْ.(گَلِی وَلِیَانْ!) بِدَسْتْبَلاقِی و ژِ طِرْسَا کُو سِێوِی زُو مَزِنْ بِبِنْ و اَوِێنْ مَالِێنْ خَوه ژِ وَه بِسْتِینِنْ، مَالِێنْ وَانْ نَخُونْ! بِلَا، کِی کُو زَنْگِینْ بَه خَوه ژِ مَالِێنْ وَانْ دُورْ بِگِرَه، یِێ کُو خِزَانْ بَه ژِی بِلا بِقَاسِی پِێدِفِیَا خَوه ژِێ بِخَوه. دَمَا وَه مَالِێنْ وَانْ دَانْ وَانْ، لِسَرِێ دُو شَاهِدَانْ رَاکِنْ. خُدِێ ژِ ئَالِیِێ حَسَابْپِرسِینِێ فَه بَسِی وَه یَه.

٧. ژِ مِیرَاتِیَا کُو دِێ و بَافْ و لِێزِمَانْ لِپَێ خَوه هِشْتِنَه، ژِ مِێرَانْ رَه پَارَکْ هَیَه و ژِ بُو ژِنَانْ ژِی، ژِ مِیرَاتِیَا کُو دِێ و بَافْ و لِێزِمَانْ لِپَی خَوه هِشْتِنَه پَارَکْ هَیَه. ژِ مَالِێ مِیرَاتِێ چِه هِنْدِکْ بَه چِه پِرْ پَارَکَه مِسُوگَرْکِرِی هَیَه.[1]

٨. دَمَا نِێزْ و لِێزِمْ، یِێنْ سِێوِی و بَلَنْگَازْ (اَوِێنْ کُو نَه وارِسِنْ) لِسَرْ پَارْفَکِرِنَا مِیرَاتِیِێ حَازِرْ بِبِنْ، فِێجَه ژِ فِی مَالِی هِنَکِی ژِێ بِدِنَه وَانْ و ژِ وَانْ رَه پَێفَکَه خَوشْ بِبِێژِنْ.[2]

٩. اَوِێ کُو لِدُوفْ خَوه زَارُوکِنَه ژَارْ و بِێچَارَه بِهِێلِنْ و لِسَرْ وَانْ بِترِس بِنْ، بِلا دَرْبَارِێ سِێوِیَانْ دَه ژِی بِطِرْسِنْ و بِلَا خَوه ژِ خُدِێ بِپَارِێزِنْ و رَاسْتْ و دُورِسْتْ بِئَاخِفِنْ.

١٠. بِێگُومَانْ اَوِێنْ کُو بِنَحَقِی مَالِێنْ سِێوِیَانْ دِخُونْ، بَسْ اَوْ زِکِێ خَوه ژِ اِێگِرْ تِرَه دِکِنْ و پَاشِێ اَوِێ بِکَفِنْ ئَاگِرِێ سِنْجِرِی.

---

١ دِ فِێ ئَایَتِێ دَه پَارَا کُو مِێرْ و ژِنْ ژِ مِیرَاتِیَا کُو دِێ و بَافْ و لِێزِمْ لِپَی خُوَه دِهِێلِنْ کَا چِیَه زَلالْ نَکرِیَه. دِ فِێ دَرْبَارِێ دَه دِ فِی سُورَه‌یِی دَه ئَایَتَا ١١ ێ و ئَایَتَا ١٧٦ێ فِێ مِزَارِێ بَاشْ زَلالْ دِکَه. اَگَرْ اَمْ بِوَاتِیکَه دِنْ بِبِێژِنْ: ئَایَتَا ١١ێ و ئَایَتَا ١٧٦ێ تَفْسِیرَا ئَایَتَا ١٧یَه.

٢ اِسلامِیَتِێ، ژِ بُو پَالْپِشْتِی و دَادَا جِفَاکِی پِێکْ بِینَه و بِرَاتِیَا اِنْسَانِی و هَفْدُوستِیِێ مِسُوگَرْ بِکَه، پَارَکْ دَایَه خِزمْ، سِێوِی و بَلَنْگَازِێنْ دُورْ دَا کُو چَافْنَبَارِیِێ ژِ خِزمِێنْ خَوه نَکِنْ وِژِ بُو کُو هَسْتْ و هِسِێنْ بِکِینْ بِکُوژه و دِلِێ وَانْ ژِی رَازِی بِکَه.

١١. خُدیێ، دَرْ بَاریێ زَارُوْکِیْنْ وَه دَه لِوَه فَرْمَانْ دِکَه کُو ژ مِیرَاتِیێ، ژ کُورَانْ رَه بِقَاسی پَارَا دُو کَچَانْ هَیَه.اَگَرْ مِیرَاتْخُرْ تَفْ کَچْ بِنْ،(دُو کَچْ یَانْ) د سَرْ دُیَانْ رَه بِنْ، ڤِیْجَه ژ سِسِیْیَانْ دِدُو یِێ مِیرَاتِیێ ژ وَانْ رَه یَه.اَگَرْ کَچَكْ بَه نِیڤِیێ مِیرَاتِیێ ژِیێ رَه یَه. ژ دِیێ و بَاڤِیێ مِری رَه ژِی،اَگَرْ زَارُوْکِیْنْ وِی هَبِنْ ژ بُوْ هَرْ یَکِی ژ دِیێ و بَاڤِیێ وِی رَه شَشْیَكْ هَیَه. اِیْدِی اَگَرْ زَارُوْکِیْنْ وِی نَبِنْ و دِیێ و بَاڤِیێ وِی بِبِنَه مِیرَاتْخُرِیێ وِی ڤِیْجَه ژ بُوْ دَاییکَا وِی سِیْیَكْ هَیَه و اَگَرْ خُوشْكْ و بِرَایِیْنْ وِی هَبِنْ اِیجَارْ ژ بُوْ دَاییکَا وِی شَشْیَكْ هَیَه.(اَفْ پَارْفَکِرِنْ تَفْ) پِشْتِی پِیْکْتَانِینَا وَصِیَتَا کَسِیێ مِری و پِشْتِی دَانَا دَیْنِیْنْ وِی یَه. دِیێ و بَاڤِیْنْ وَه و زَارُوْیِیْنْ وَه، هُونْ نِزَانِنْ کِیژَانْ ژ وَه رَه بِفَیْدَترِنْ.(اَفْ پَارْفَکِرِنْ) ژ ئَالِیێ خُدیێ ڤَه وِهَا هَاتِیَه فَرْزْکِرِنْ. بِیْگُومَانْ خُدیێ زَانَایِیێ بِمَخْلُوقِیێ خَوه یَه و کَارْبِنَجِهیێ دِ کَارِیێ خَوه دَه یَه.[1]

١٢. (گَلِی مِیرَانْ!) پِشْتِی پِیْکْتَانِینَا وَصِیَتَا وَانْ و دَاینَا دَیْنِیْنْ وَانْ، ژ مِیرَاتِیَا کُو ژ ژِنِیْنْ وَه مَایَه،اَگَرْ زَارُوْکِیْنْ وَانْ تُونَه بِنْ نِیڤِی یَا وَه یَه.اَگَرْ زَارُوْکِیْنْ وَانْ هَبِنْ ڤِیْجَه چَارْیَکَا مِیرَاتِیَا کُو لِیْ خَوه هِشْتِنَه ژ وَه رَه یَه. ژ بُوْ ژِنِیْنْ وَه ژِی،اَگَرْ کُو زَارُوْکِیْنْ وَه نَبِنْ چَارْیَکَا مِیرَاتِیَا کُو وَه لِیْ خَوه هِشْتِیَه هَیَه. ڤِیْجَهاگَرْ زَارُوْیِیْنْ وَه هَبِنْ نَاخُو ژ بُوْ وَانْ هَشْتْیَکَا مِیرَاتِیَا کُو وَه لِیْ خَوه هِشْتِیَه هَیَه، اَفْ ژِی پِشْتِی پِیْکْتَانِینَا قَوِیْتِیَا وَه و پِشْتِی دَاینَا دَینِیْ وَه یَه.اَگَرْ مِیرَكْ بِکَلالَتِی (بِیْدُنْدَانْ) مِیرَاتِیێ لِیْ خَوه بِهِیْلَه یَانْ ژِنَكْ بِقِی ئَاوَایِی مِیرَاتِیێ لِیْ خَوه بِهِیْلَه و ژ بُوْ هَرْ یَکِی ژ وَانْ بِرَایَكْ یَانْ ژِی خُوشْکَكْ (ژ دِیێ) هَبَه، ژ بُوْ هَرْ یَکِی ژ وَانْ شَشْیَكْ هَیَه. اِیْدِی اَگَرْ خُوشْكْ و بِرَا ژ یَکِی پِرتْرْ

---

١ اِسلامِیْ، دِحقُوقِیْ پَارْفَکِرِنَا مِیرَاسِیێ دَه لِگَوْرِی بِنْبَارِی و پِیْشْنِیَارَانْ پِشْکَا مِیْرْ و ژِنِیْ دَایَه وَانْ و دِنَقَبَا وَانْدَه اَهْنگَسَازِی پِیْكْ ئَانِی؛ پْرْ دَایَه یِێ کُو پِیْویسْتَه زَحْفْ خَرْجْ بِکَه و هِنْدِكْ دَایَه یِێ کُو دِیْ کِیْمْ خَرْجْ بِکَه. لِگَوْرِی حُقُوقِیْ اِسْلامِیْ یَا مَالْبَاتِی، کَسِیْ کُو دَمَا بِخَوهَازَه بِزَوجَه دِڤِیْ مَسْرَفَا دَاوَتِیْ مِیْرْ بِدَه و مَهْرَا ژِنِیْ ژِی اَوْ بِدَه. پِشْتِی ژِنْئَانِینِیْ ژِی، مِیْرْ دِیسَا دِڤِیْ اَوْ لِخزْمِیْنْ خَوه یِێنْ مُحْتَاجْ و ژِنْ و زَارُوْکِیْنْ خَوه بِنِیْرَه؛ خَوارِنَا وَانْ، جِلِیْنْ وَانْ، خَانِیێ وَانْ و دَرْمَانِیْنْ وَانْ تَمِینْ بِکَه. ژ بَرْ قَانْ سَدَمَانْ اِسْلامِیْ بِقَاسِی پَارَا دُو ژِنَانْ پَایْ دَایَه مِیْرَانْ.

بِنْ ڤِیْجَه اَوْ دِ سِیْیَکِیْ دَه پِشکْدَارِنْ ڤِیْجَه پِشْتِی پِیْکْنَانِینَا وَصِیَتَا وَانْ و پِشْتِی دَانَا دَیْنَکِی کُو بِیْ زَرَارْ بَه. اَڤْ فَرْمَانَا خُدِیْ یَه لِسَرْ وَه. خُدِیْ زَانَا یَه، بَرْبِهِیْرَه.

١٣. اَوْ سِینُوْرِیْنْ خُدِیْ نَه، کِی کُو بِیَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بِکَه دِیْ وِی بِخَه بِهِشْتِیْنْ کُو چِمْ دِ بِنْ وَانْ رَه دِهَرِکِنْ کُو حَتَا بِحَتَایِیْ اَوِیْ تِیْ دَه بِنْ. هَا اَڤْ سَرْڤِرَازِیَا مَزِنَه.

١٤. کِی ژِی کُو بِیْ اَمْرِیَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بِکَه و ژِ سِینُوْرِیْنْ وِی دَرِبَاسْ بِبَه، دِیْ وِی تِیْخَه اگَرَکِی کُو تِیْ دَه سَرَاقَتِی بِمِینَه و مُحَقَّقْ ژِیْ رَه عَزَابَکِی رِسْوَاکَرْ هَیَه.

١٥. ژِ ژِنِیْنْ وَه یِیْنْ کُو زِنَایِیْ دِکِنْ، چَارْ شَاهِدَانْ ژِ خَو (ژِ مِیْرِیْنْ مِسلِمَانْ) لِسَرْ وَانْ رَاکِنْ، ڤِیْجَهاگَرْ وَانْ لِسَرْ وَانْ شَاهْدَیِی دَا؛ حَتَا کُو مِرنَا وَانْ بِیْ یَانْ ژِی حَتَا خُدِیْ ژِ وَانْ رَه رِیَکَه چَارَسَرِیْ فَکَه، وَانْ دِ مَالِیْنْ وَانْ دَه گِرْتِی بِهِیْلِنْ.

١٦. ژِ نَاڤْ وَه اَوْ ژِنْ و مِیْرِیْنْ کُو زِنَایِیْ دِکِنْ،(بِگُوْتِنَانْ) اَزِیَتِیْ بِدِنْ وَانْ؛اَگَرْ پُوْشْمَانْ بِبِنْ و خَوه رَاسْتْ بِکِنْ، اِیْدِی دَسْتْ ژِ اَزِیَتَا وَانْ بَرْدِنْ. بِیْگُومَانْ خُدِیْ تُوْبَپَژْرِیْنَه، دِلُوْڤِینَه.[1]

١٧. بِیْگُومَانْ اَوْ تُوْبِیَا کُو تِیْ وَزْگِرتِنْ و پَژْرَانْدِنْ، بَسْ تُوْبِیَا وَانِیْنْ کُو ژِ نَزَانِینْ ڤَه گُونَهَانْ دِکِنْ و پِشْتَرَه ژِی دِ دَمَکَه نِیْزِیكْ دَه (پُوْشْمَانْ دِبِنْ و) تُوْبَه دِکِنْ؛ خُدِیْ، هَا تُوْبِیَا وَانْ قَبُوْلْ دِکَه. خُدِیْ زَانَا یَه، کَارْبِنَجهَه.

١٨. پَژْرَانْدِنَا تُوْبِیْ نَه ژِ بُوْ وَانِیْنْ کُو خَرَابِی و گُونَهَانْ دِکِنْ (و لِسَرِیْ بَرْدَوامِنْ) حَیَانِی

---

١ اَڤْ هَرْدُو ئَایَتِیْنْ پِیرُوْزْ دِ بَارَا زِنَایِیْ دَه نَه. ئَایَتَا یَکَمْ جِزَایِیْ زِنَایَا بِیْنْ زَوجِی و ئَایَتَا دُوِیَمْ ژِی جِزَایِیْ زِنَایَا نَزَوجِیَانْ کُو بَرِیَا اِسلامِیْ دِهَاتْ تَنبِیڤْکِرِنْ، اَشکَرَه دِکَه.
پِشْتْ رَه بِنَازِلْبُونَا ئَایَتَا سُورَیِیْ «النُوْر»یَا دُیَمْ و بِسُنَّتَا پِیَخَمْبَرْ (س) ئَا پِرَاتِکِی اَڤْ ئَایَتْ نَسِخْ بُونَه. ڤِیْجَه جِزَایِیْ زِنَایَا ئَازِبَانْ سَدْ چُوْڤَه و جِزَایِیْ زِنَایَا زَوجِیَانْ ژِی رَجْمَه. لِگُوْرِی هِنْ تَفسِیرْزَانَانْ ژِی اَڤْ ئَایَتْ نَسِخْ نَبُونَه. ئَایَتَا یَکَمْ خَاسِیْ خِرَابِیَا ژِنَانْ ئَابِژْنَانْ رَه یَه. ئَایَتَا دُیَمْ خَاسِیْ خِرَابِیَا مِیْرَانْ ئَا بِمِیْرَانْ رَه یَه. جِزَایِیْ ڤَانْ هَرْدُو خِرَابِیَانْ عَینِی ڤَنَا دِدُو ئَایَتَانْ دَه هَاتِیَه دِیَارْکِرِنْ، بَرْدَوامَه. هَچِی کُو زِنَایَا مِیْرْ و ژِنَانْ بِهَڤْ رَه؛ جِزَایِیْ وِیْدِ سُورَیِیْ النُوْرْ دَه هَاتِیَه اَشکَرَه کِرِنْ.

یَكْ ژ وَانْ دِكَفَه بَرْ مِرنِیْ، ایْدِی (ژ نُو قَه) دِبِیْژَه:»مِنْ قِیْگَا تُوبَه كِرْ«و نَه ژ بُوْ وَانِیْنْ كُو لِسَرْ كُفْرِیْ ژِی دِمِرِنْ. اَفِیْنْ وِسَا، مَه ژ بُوْ وَانْ عَزَابَكِی جَانسُوْژْ ئَامَادَه كِرِیَه.

١٩. گَلِی یِیْنْ كُو بَاوَرِی ئَانِیَنَه! ژ وَه رَه نَه حَلالَه كُو هُونْ بِكُوْتَكِی بِینْ مِیرَاتْخُوَرِیْ ژِنَانْ و ژ بُوْ وَه نَه حَلالَه كُو هُونْ وَانْ تَنْگَزَارْ بِكِنْ دَا كُو مَهْرَا وَه دَایَه وَانْ هُونْ ژ وَانْ بِسْتِینِنْ. لِیْ كُو تُوْلازِیَكَه اَشْكَرَا بِكِنْ اَوْ تِشْتَكِی دِنَه. بِوَانْ رَه خَوشْ بِبُوهِیْرِنْ. قِیْجَهاَگَرْ هُونْ ژ وَانْ بِیْزَارْ بِنْ؛(صَبْرِیْ بِكِیْشِنْ و وِیْ بَرْنَدِنْ)، ایْدِی دِبَه كُو هُونْ تِشْتَكِی نَقِیْنْ، خُدِیْ ژِی خِیْرَكَه پِرْ تِیْخِیْ.[١]

٢٠. اَگَرْ وَه دِلْ هَبَه كُو ژِنَكِیْ بَرْدِنْ و دِ شُونَا وِیْ دَه ژِنَكَه دِنْ بِینِنْ و وَه مَالَكِی پِرْ (بِنَاقِیْ مَهْرِیْ) دَابِیِیْ، قِیْجَه ژ وِی مَالِی تِشْتَكِی نَسْتِینِنْ. هُونِیْ چَاوَا وِی مَالِی بِیْبَخْتِی و گُنَهْكَارِیَكَه اَشْكَرَا ژِیْ بِسْتِینِنْ؟!

٢١. مَا چَاوَا هُونِیْ (مَهْرِیْ) ژ وَانْ بِسْتِینِنْ، دِگَلْ كُو هُونْ تِیْكِلِی هَقْ بُونَه و وَانْ ژ وَه پَیْمَانَكَه قَوِینْ ژِی وَرْگِرْتِیَه.

٢٢. هُونْ وَانْ ژِنِیْنْ كُو بَاقِیْنْ وَه اَوْ مَهرْ كِرِبِنْ مَهرْ نَكِنْ (بِوَانْ رَه نَزَوجِنْ)، ژ بِلِی یَا كُو

---

١ گَافَا مِیْرْ بِزَوجَه لازِمَه نِكَاحَا خَوه لِسَرْ هِنَكْ مَالْ بِبِرَه، نَاقِیْ وِی مَالِیْ كُو لِبَرْ نِكَاحِیْ بِنَاقِكِرِنَه مَهرْ تِیْ گُوتِنْ. مِقدَارِیْ مَهْرِیْ لِگُوِرِی عُرْفْ وِعَادَتِیْ تِیْ تَعْیِنْكِرِنْ. مَهرْ، حَقِیْ ژِنِیْ یَه. مَالِیْ وِیْ یِیْ تَایْبَتِی یَه. هَكَه مَهرَا ژِنِیْ پِیْشِیْنْ نَهَاتِبَه دَایِنْ، گَافَا مِیْرِیْ وِیْ مِرْ دَرْحَالْ دِفِیْ بِیْ دَایِنْ. هِیچْ نَه حَلالَه و مَافِیْ مِیْرَانْ تُونَه كُو بِحِیلَه و سَخْتَكَارِی تَفَكِیْ مَهْرِیْ یَانْ هِنَكِی ژِیْ ژِنِیْ بِسْتِینِنْ. دِ ئَایَتِیْ دَه قِنْطَارْ دَرْبَاسْ بُویَه كُو مَبَسْتْ ژِیْ مَالَكِی بِرَه. دِ دَمَا خَلِیفَتِیَا اِمَامْ عُمَرْ دَه مَهرَا ژِنِیْ پِرْ زِیْدَه بُویَه. قِیْجَه عُمَرْ لِسَرْ مِنْبَرِیْ وِهَا گُوتْ: گَلِی مِرُوْقَانْ! مَهْرَا ژَنَانْ پِرْ زِیْدَه نَكِنْ. هَكَه مَهْرَا پِرْ لِدِنْیَایِیْ پِرْجَامِیْرِی بُویَا یَانْ ژِی لِجَمْ خَدِیْ تَقْوَا بُویَا ژِوَه بِیْهِترْ دِفِیَابُو پِیَخَمْبَرِیْ خُدِیْ اَوْ زِیْدَه بِكِرَا و بِدَایَا. لِیْبَلِیْ اَمْ دِزَانِنْ كُو وِی زِیْدَایِی دِوَانْزَه اُوقِیَه مَهْرَا یَكِیْ ژ خَانِمِیْنْ خَوه و كِچِیْنْ خَوه نَبرِیَه. لِسَرْ قِیْ یَكِیْ ژ نَاقْ جَمَاعَتِیْ ژِنَكْ رَابُو سَرْ خَوه و گُوتْ: هَی عُمَرْ! خُدَا دِدَه مَه لِیْ تُو ژ مَه رَه حَرَامْ دِكِی. اَوْ دِبِیْژَه:»هَكَه وَه قَنْطَارَكْ مَالْ دَابَه یَكِیْ ژ وَانْ.. .»قِیْجَه اَمْ دِیْ لِیْ گُوتِنَا تَه هَرِنْ یَانْ ژِی لِیْ گُوتِنَا خُدِیْ هَرِنْ؟ عُمَرْ گُوتْ: ژِنَكِیْ رَاسْتْ گُوتْ و عُمَرِی شَاشْ كِرْ! هَرْ كَسْ ژ عُمَرْ زَانَاتِرَه. هُونْ بِكِیفَا خَوه نَه. هُونْ مَهْرَا ژِنَانْ چِقَاسِی بِخَوازِنْ وِسَا بِدِنْ وَانْ و بِزَوجِنْ.

بَرِێ هَاتِبَه کِرِنْ (اَوْ تِێ عَفُوکِرِنْ). بێگُومَانْ اَڤْ کَارَکِی زِێدَه کِرِیْتْ، هِێرْسْلِێبُویی و چه پیسَه رِێ یَه.

٢٣. دَایکِێنْ وَه، کَچِێنْ وَه و خُوشْکِێنْ وَه، مَتِێنْ وَه و خَالتِیکِێنْ وَه، کَچِێنْ برَا و کَچِێنْ خُوشْکِێنْ وَه، دَایکِێنْ وَه یِێنْ شِیرْ و خُوشْکِێنْ وَه یِێنْ ژ شِیرْ، دَایکِێنْ ژنِێنْ وَه و کْچْحَلیِێنْ وَه یِێنْ د مَالِێنْ وَه دَه کُو هُونْ چُونَه نِڤِینِێنْ دَایکِێنْ وَانْ -اِێدِی اَگَرْ هُونْ نَچُوبِنْ نِڤِینِێنْ دَایکِێنْ وَانْ تُو گُونَه لِسَرْ وَه نِینَه کُو هُونْ وَانْ لِخُو مَهرْ بِکِنْ- و ژنِێنْ کُورِێنْ وَه یِێنْ ژ پِشْتَا وَه و کُو هُونْ ژ خَوه رَه بِژَنَانِی دُو خُوشْکَانْ بِینِنْ جَمْ هَڤْ، لِوَه هَاتِنَه قَدَخَکِرِنْ. لِێ تِشْتِێ کُو بَرِیَا ڤِێ فَرْمَانِێ بُوْرِی اَوْ لِوَه نَایِێ گِرتِنْ. بێگُومَانْ خُدِێ تَقَرْ بَخْشِینَرِێ گُونَهَانَه، دِلُوْقَانَه.

٢٤. (نِیکَاحَا) ژنِێنْ بِمِیرْ ژِی (لِوَه هَاتِیَه حَرَامْکِرِنْ)، ژ بِلِی وَانْ جَارِیَیِێنْ کُو بِجِهَادِێ وَه بِدَسْتْخِسْتِنْ (اَوِێ کُو مِیرِێنْ وَانْ کَافِرِنْ، پِشْتِی کُو عِدَّیِێ وَانْ خِلاسْ بُو حَلالْ دِبِنْ). اَڤْ فَرْمَانَا خُدِێ یه لِسَرْ وَه هَاتِیه نِڤِیسِینْ. ژ بِلِی قَانَا، ئِێنْ دِنْ بِشَرْطِێ کُو هُونْ بِنَامُوسْ بِنْ و نَه زِنَاکَرْ بِنْ، ژ وَه رَه هَاتِنَه حَلالْکِرِنْ کُو هُونْ بِمَالِێ خَوه وَانْ بِخَوازِنْ. ڤِیجَه، هَچِی یَا کُو هُونْ بِچُونَا نِڤِینَا وَانْ پِێخَوشْ بُونَه، مَهْرَا وَانْ نَا کُو لِسَرْ وَه فَرْزَه بِدنَه وَانْ. پِشْتِی مَهْرَا کُو هَاتِیَه کِفشْکِرِنْ،اَگَرْ هُونْ (د نَاڤْ خَوه دَه) لِهَڤْ بِێنْ و هِنَکِی ژِێ کِیمْ بِکِنْ (د ڤِێ دَه) لِسَرْ وَه تُو گُنَهْ تُونَه. بِێگُمَانْ خُدِێ عَلِیمَه، حَکِیمَه.

٢٥. ژ وَه، اَوْ کَسِێ کُو ژ دَسْتْنَگی نِکَارَه ژنَکَه بِنَامُوسْ نَا بَاوَرْمَندْ مَهرْ بِکَه، بِلا قَرْوَاشَکِێ ژ وَانْ کَچِێنْ وَه یِێنْ بَاوَرْمَندْ کُو د بِنْ دَسْتِێ وَه دَه نَه ژ خَوه رَه بِینَه. خُدِێ بِێهتِرْ بِبَاوَرِیَا وَه دِزَانَه. هُونْ تَڤْ (د دِینْ دَه) وَکْهَڤْنْ. نَاخُو قَرْوَاشَانْ بِدَسْتُورَا خُوَدِیِێنْ وَانْ مَهرْ بِکِنْ، بِرِنْدِی مَهْرَا وَانْ بِدِنْ وَانْ، (بِشَرْطِێ) کُو بِنَامُوسْ بِنْ، نَه زِنَاکَرْ بِنْ و نَه ژِی دُوْسْتِكْ ژ خَوه رَه گِرتِبِنْ. اِێدِی پِشْتِی زَواجِێ اَگَرْ زِنَایِێ بِکِنْ نِیڤِێ جَزَایِێ ژِنَا

ئَازَادْ لِوَانْ تِیْ خِسْتِنْ. اَڤْ (دَسْتُورْ)، ژ بُوْ وِی کَسِیَه کُو ژ کِرِنَا زِنَایِیْ دِطِرْسَه.اَگَرْ هُونْ خَوه رَاگِرِنْ (و جَارِیَانْ مَهرْ نَکِنْ) ژ وَه رَه چِیْتِرَه. خُدِیْ گُنَهْ ژِیْبِرَه، دِلُوْڤَانَه.[1]

٢٦. خُدِیْ دِخَوازَه (حَلالْ و حَرَامَانْ) ژ وَه رَه اَشْکَرَا بِکَه، رِیَا وَانْ (پِیْخَمْبَرْ و قَنْجْ) ئِیْنْ بَرِیَا وَه نِیشَانِی وَه بِدَه و تُوبَیَا وَه قَبُولْ بِکَه. خُدِیْ عَلِیمَه،حَکِیمَه.

٢٧. خُدِیْ دِخَوازَه تُوبَیَا وَه بِیْژِرِینَه و اَوِیْنْ کُو دِدِنْ پَیْ هَوَسِیْنْ خَوه ژِی دِخَوازِنْ هُونْ ژِ حَقِیِیْ بِبَالْ پُوچِیَکَه مَزِنْڤَه ڤَگَرِنْ.

٢٨. خُدِیْ دِخَوازَه (بَارِیْنْ) وَه سِفْکْ بِکَه؛ لَوْرَا اِنْسَانْ قَلْسْ هَاتِیَه ئَافرَانْدِنْ.

٢٩. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! ژ بَازِرْگَانِیَکَه کُو وَه بِدِلِیْ هَڤْ کِرِبَه پِیْ ڤَه، دِ نَاڤْبَرَا خَوه دَه، مَالِیْنْ هَڤْ بِنَحَقِی (بِرِیْکِیْنْ حَرَامْ) نَخُونْ و (بِکِرِنَا گُونَهَانْ) خَوه نَکُوژِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ تَقَزْ ژ بُوْ وَه پِرْ بِرَحْمَه.

٣٠. کِی بِئِیْرِیشْکَارِی و بِنَحَقِی ڤِیْ بِکَه، ڤِیْجَه اَمِیْ وِی بِخِنْ نَاڤْ اِیْگِرْ. اَڤْ لِجَمْ خُدِیْ هِیْسَانَه.

٣١. اَگَرْ هُونْ خَوه ژِ گُونَهِیْنْ مَزِنْ ئِیْنْ کُو لِوَه هَاتِنَه قَدَخَکِرِنْ بِیَارِیْزِنْ، اَمِیْ لِگُونَهِیْنْ وَه بِبُوْرِنْ و اَمِیْ وَه بِخِنْ جِهَکِی (بِهِشْتَکَه) بِرُومَتْ.[2]

---

١ زِنَا، هَمِیْ حَرَامَه. نَه رَوَا یَه کُو مِرُوْڤَکْ مِقْدَارَکْ دِرَاڤْ بدَه ژَنِکِیْ دَا کُو حَتَا دَمَکَه مُعَیَنْ پِیْ رَه بمِینَه.اَگَرْ زِلاَمَکْ بِیَارِیتِی یَانْ ژِی بِیرَانْ بِژَنِکِیْ رَه بژِی اَوْ ژِی زِنَا یَه. مِسلْمَانَکْ اَگَرْ پِیْدِڤِیَا وِی بِزَوَاجِیْ هَبَه، ڤِیْجَه دَرڤَتِیْنْ وِی ژِی هَبِیْ دِڤِیْ ژَنَکَه بَاوَرْمَنْدْ و ئَازَادْ مَهرْ بِکَه؛ لِیْ دَسْتُورْ هَبِه کُو ژَنَکَه ئَازَادْ ژ خِرِسْتِیَانْ و جهُوِیَانْ ژِی مَهرْ بِکَه.اَگَرْ نَکَارِبَه بِژَنَکَه ئَازَادْ رَه بزَوجَه، بلا بجَارِیِیَکَه بَاوَرْمَنْدْ رَه بزَوجَه،اَگَرْ اَوْ ژِی نَبَه بجَارِیَکَه اَهْلِیْ کِتِیْبْ رَه بزَوجَه. لِیَلِیْ اَگَرْ کُو جَارِیَه یَا یَکِی دِنْ بَه، هِنْ خَتَرِیْنْ وِیْ هَنَه. ژ لُوَمَا هَکَه بجَارِیِیْ رَه نَزَوجَه، صَبْرِیْ بِکِیشَه، حَتَا کُو دَرڤَتِیْنْ وِی چِیْبِنْ و پِشْتْ رَه بِژَنَکَه ئَازَادْ و مُومِنَه رَه بزَوجَه ژِیْ رَه چِیْتِرَه.

٢ اِنْسَانْ، بخُلقِیَنَا خَوه نَه وَکْ مَلاِئکَتَانَه. قَابِلَه کُو اَوْ گُونَهَانْ و خِیرَانْ ژِی بِکِنْ. لَوْرَا پِیْوَنْدِیَا ڤِیْ بِڤِینَا وَانْ و تِیْکُوشِینَا وَانْ ئَا بِخَوه رَه هَیَه. هَکَه عَڤْدْ، تِشْتَا کُو ژِیْ وَرَه بِکَه، خُدِیْ تَعَالیٰ گُونَهِیْنْ بِچُوکْ نَادَه رُوِیِیْ وِی. ژ مُجَاهِدْ هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ کُو گَاڤَا دَایکَا مُومِنَانْ اُمْ سَلَمَه (خُدَا ژِیْ رَازِی بَه) گوتْ: خوَزِی

٣٢. (گَلی مُومنَانْ!) دِلِیْ خَوه نَبِژِینِنْ وَانْ تِشْتِیْنْ کُو خُدِیْ وَه یِیْ دِ سَرْ هَفْ رَه گِرتِیَه. ژِ مِیْرَانْ رَه ژِ یَا کُو بِدَسْتْ خِسْتِنَه پَارَكْ هَیَه و ژِ خُدِیْ کَرَمَا وِی بِخَوهازِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٣٣. مَه، ژِ هَرْ یَکِی ژِ وَه رَه مِیرَاتْگِرْ گَرَانْدِنَه، ژِ تَرِیکَتَا کُو دِیْ و بَافْ و لِیْزِمَانْ و اَوِیْنْ کُو وَه بِوَانْ رَه پَیْمَانْ دَانِیَه پَارَا وَانْ (مِیرَاتْگِرَانْ) بِدِنَه وَانْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی چَافْدِیْرَه.[1]

٣٤. بِسَدَمَا کُو خُدِیْ هِنْ کَسْ دِ سَرْ هِنْ کَسَانْ رَه گِرتِنَه و ژِ بَرْ کُو مِیْرْ مَالِیْنْ خَوه لِژِنَانْ خَرْجْ دِکِنْ، مِیْرْ نِیگَاهْدَارْ و رِیْقَبِرِیْ ژِنَانِنْ. ژِنِیْنْ قَنْجْ، اِطَاعَتْکَارِنْ، بِسَدَمْ کُو خُدِیْ اَو پَارَاسْتِنَه دِ نَبِنِیْ دَه خَوه دِپَارِیْزِنْ.(گَلی مِیْرَانْ!) اَوْ ژِنِیْنْ کُو هُونْ ژِ خَیدْ و بِیْعِفْتِیَا وَانْ اَنْدِیشَه دِکِنْ، فِیْجَه شِیرَتَانْ لِوَانْ بِکِنْ،(اَگَرْ نَبِیْنَه رِیْ) خَوه ژِ نِقِینِیْنْ وَانْ دُورْ بِکِنْ،(اَگَرْ بِفِیْ ژِی نَبِیْنْ رِیْ) لِوَانْ بِدِنْ. فِیْجَه اَگَرْ وَانْ بِیَا وَه کِرْ، اِیْدِی لِهَمْبَرِی وَانْ لِتُورِیِیْنْ دِنْ نَگَرِنْ؛ بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِلِنْدْشَانَه، مَزِنْهِیْزَه.[2]

اَمْ ژِی زِلامْ بُونَا، مَه ژِی جِهَادْ بِکِرَایَا دَا کُو خِیرَا ژِ مِیرَانْ رَه هَبِی ژِ مَه رَه ژِی بِهَاتَا. اِیْدِی اَفْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَاکَتْ.

١ مَبَسْتْ بِوَانْ کَسِیْنْ کُو سُوْنْدَا وَه لِسَرْ وَانْ هَاتِیَه گِرِیْدَانْ اَوْ هَفْپَیْمَانِنْ کُو دِ بَرِیَا اِسلامِیْ دَه بُونْ. دَمَا یَکِی ژِنَکَ دِنَانِی خِزمِیْنْ ژِنِیْ یِیْ رَه بَازَارْ دِکِرِنْ کُو پِشْتِی مِرِنَا خَوه وَانْ ژِ خَوه رَه بِکَه مِیرَاتْگِرْ. وِی ژِی قَبُولْ دِکِرْ. یَانْ ژِی یَکِی اَوْ ژِ خَوه رَه دِکِرْ کُورْ و سُوْزَا مِیرَاتْگِرِی و نَارِیکَارِیِیْ دِدَا وَانْ. پِشْتْ رَه حُکْمِیْ فِیْ ئَایَتِیْ بِایَتَا سُورَتِیْ اَنْفَالْ، یَا ٧٥یْ ژِ رَوَاجِیْ هَاتَه رَاکِرِنْ.

٢ بِرَاسْتِی دِژْمِنِیْ اِسلامِیْ اَفْ یَکْ پِرْ سُوئِی اِسْتِغْلَالْ کِرِنَه و ژِ بُوْ خَوه کِرِنَه نَاقِگِیْنْ دَا کُو اِیْرِیشِی اِسْلامِیْ بِکِنْ و بِفِیْ بَهَانَیِیْ اِدعَا دِکِنْ کُو اِسْلامِیْ رُومَتْ نَدَایَه ژِنِیْ و شَرَفَا وِیْ نَبَارَاسْتِیَه. لَوْرَا دَسْتُوْرْ دَایَهْ مِیْرْ کُو لِیْ بِدَه!! دِبِیْژِنْ کُو قُرْئَانْ جَاوَا دَسْتُوْرَا مِیْرْ دَایَه کُو لِژِنِیْ بِدَه؟ اَمْ دِکَارِنْ وَهَا بَرْسِفَا وَانْ بِدِنْ: بَلِیْ، رَاسْتَه. خُدِیْ دَسْتُوْرَا مِیْرْ دَایَه کُو لِژِنِیْ بِدَه. لِیَبَلِیْ مِیْرْ دِیْ کَنْگَی لِژِنِیْ بِدَه؟ لِیَدَانْ، دِیْ ژِ بُوْ چِی یَه؟ وَکَه کُو دِ حَدِیسَا شَرِیفْ دَه ژِی هَاتِیَه دِیَارْکِرِنْ؛ لِیَدَانَکَه کُو شُونَا وِیْ لِبَدَنِیْ جِیْنَبَه. بَسْ ژِ بُوْ اَدَبْگِرْتِنِیْ دِیْ لِیْخَه. لِیَبَلِیْ، گَافَا ژِنْ بِمِیْرِیْ خَوه رَه خَوشْ دَرِبَاسْ نَکَه، ژِیَانَا ژِنْ و مِیْرِیتِیِیْ بِکَه زِنْدَانْ، دِ فِیْ رَوْشِیْ دَه مِیْرْ دِیْ چِه بِکَه؟ مِیْرْ، یَا کُو خُدِیْ دِ قُرْئَانِیْ دَه گُوتِیَه دِیْ بِکَه. بِرَاسْتِی قُرْئَانِیْ رِیْیَا چَارَسِیِیْ نِیشَانْ دَایَه؛ پِیْشِی فَرْمَانْ لِمِیْرْ کِرِیَه کُو صَبْرِیْ بِکِیْشَه و بِژِنِیْ رَه خَوشْ دَرْبَاسْ بِکَه، لِیْ شِیرَتْ بِکَه.

٣٥. اَگَرْ هُونْ ژِ خَرَابُونَا نَافْبَرَا ژِنْ و مِێرْ اَنْدِیشَه بِکِنْ، ڤِێجَه حَکَمَکِی ژِ لِێزِمِێنْ مِێرْ و حَکَمَکِی ژِ لِێزِمِێنْ ژِنِێ بِشِینْ جَمْ وَانْ. اَگَرْ اَوْ (مِێرْ و ژِنْ) لِهَفْهَاتِنِێ بِخَوازِنْ و بِێکْ بِینِنْ خُدِێ دِێ نَافْبَرَا وَانْ چِێکَه. بِێگُمَانْ خُدِێ زَانَا یَه، ئَاگَاهْدَارَه.

٣٦. (گَلِی مِرُۆڤَانْ!) عِبَادَتِێ خُدِێ بِکِنْ و قَتْ تِشْتَکِی ژِێ رَه نَکِنَه شِرِیکْ. لِدِێ و بَاڤْ و لِێزِمِێنْ خَوه، لِسِێوی و بَلَنْگَازَانْ، لِجِیرَانِێنْ نِێزِیکْ و لِجِیرَانِێنْ خَوه بِێنْ دُورْ، لِهَڤَالِێنْ خَوه (بِێنْ سَفَرِێ و کَارْ) و لِرِێوِی و لِکُۆلَیِێنْ کُو دِ بِنْ دَسْتِێ وَه دَه نَه قَنْجِیِێ بِکِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ یِێ خُودْبِینْ و ژِ یِێ قُرَه حَزْ نَاکَه.

٣٧. (خَودْبِینْ)، اَوِێنْ کُو چِکُوسِی دِکِنْ و چِکُوسِیِێ بَرْ خَلْکِێ دِخِنْ و یَا کُو خُدِێ ژِ کَرَمَا خَوه پِرْ دَایَهَ وَانْ فَدِشِێرِنْ. مَه ژِی ژِ بُۆ نَانکُۆرَانْ عَزَابَکِی رِسْوَاکَرْ ئَامَادَه کِرِیَه..

٣٨. (و ژِ بُۆ)یِێنْ کُو بِرِیَاکَارِی مَالِێنْ خَوه خَرْجْ دِکِنْ، نَه بِخُدِێ و نَه ژِی بِرُۆژَا ئَاخْرَتِێ بَاوَرِی تِینِنْ و چِه کَسِێ شَیْطَانْ ژِێ رَه هَڤَالْ بَه، ڤِێجَه اَوْ چِه پِیسْ هَڤَالَه!

٣٩. قَی چِه زَرَارْ لِوَانْ دِبُو کُو وَانْ بِخُدِێ و رُۆژَا ئَاخْرَتِێ بَاوَرِی بِئَانِینَا و رِزْقِێ کُو مَه دَابُو وَانْ (دِ رِیَا حَقْ دَه) خَرْجْ بِکِرِنَا؟ خُدِێ، هَرْ زَانَایِێ بِهَلْوَسْتَا وَانَه.

٤٠. بِێگُمَانْ خُدِێ بِقَاسِی گِرَانِیَا زَرَیَکِی ژِی لِتِه کَسِی نَحَقِیِێ نَاکَه.اَگَرْ (بِقَانْدِی گِرَانِیَا) زَرَیَکِی ژِی قَنْجِیَا مِرُۆڤَکِی هَبَه، خُدِێ قَاتْ بِقَاتْ وِێ زِێدَه دِکَه و ژِ نِکْ خَوه خَلاتَکَه مَزِنْ دِدَه وِی.

٤١. (یَا مُحَمَّدْ!) مَا (رُۆژَا قِیَامَتِێ) رَوْشَا مِرُۆڤَانْ دِێ چَاوَا بِبَه؛ دَمَا اَمْ هَرْ اُمَّتَکِێ دِگَلْ شَاهِدَکِی بِینِنْ (مَقْسَدْ پِێ پِێخَمْبَرِنْ) و تَه ژِی بِینِینْ لِسَرْ اُمَّتَا تَه بِکِنْ شَاهِدْ؟!

پِشْتْ رَه وِێ دِ نِقِینِێ دَه بِتَنِێ بِهِێلَه، هَکَه اَڤْ نَافْگِینْ فِێدَه نَدِنْ، ڤِێجَه ئَاوایَکِی دِنْ لازِمَه کُو اَو ژِی لِێدَانَه. ژِ بُۆ کُو عَکْسْ و رِکَا شَیْتَانِی بِشْکِینَه. زَرَارَا لِێدَانِێ ژِ بُۆ ژِنِێ ژِ زَرَارَا بَرْدَانِێ هِنْدْکْتَرَه. گَاڤَا زَرَارَا بِچُوکْ و یَا مَزِنْ بِێنَه کِێلَکَا هَڤْ، وِێ چَاخِێ زَرَارَا بِچُوکْ دِبَه قَنْجِی.

٤٢. وِیْ رُوْژِیْ، اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه و بِیْ اَمْرِیَا پِیْخَمْبَرْ کِرنَه، ژ دِلْ دِخَوازِنْ کُوعَرْدْ لِوَانْ وَرَه هَفْ و اَوْ نِکَارِنْ پَیْڤَکِیْ ژِی ژ خُدِیْ قَشِیْرِنْ.

٤٣. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! دَمَا هُونْ سَرْخَوشْ بِنْ حَتَا هُونْ بِزَانِنْ کَا هُونْ چه دِبِیْژِنْ و دَمَا هُونْ بِجَنَابَتْ بِنْ -ژ بِلِی یِیْ رِیْوی- حَتَا هُونْ خَوه نَشُوْنْ، زِنْهَارْ خَوه نِیْزِی نِمِیْژِیْ مَکِنْ! اَگَرْ هُونْ نَخَوشْ بِنْ، یَانْ رِیْوی بِنْ یَانْ یَکْ ژ وَه ژ ئَافْرِیْژِیْ هَاتِبَه، یَانْ ژِی وَه دَسْتْ لِژِنَانْ دَابَه و وَه ئَاڤْ بِدَسْتْ نَخِسْتِبَه، وِیْ چَاخِیْ بِئَاخَکَه پَاقِژْ تَیَمُّمْ بِگِرِنْ؛ پِیْ رُو و دَسْتِیْنْ خَوه ڤَالِنْ (مَسِحْ بِکِنْ). بِیْگُمَانْ خُدِیْ گَلَکْ عَفُوکَارَه، بَخْشَنْدَه یه.

٤٤. دَه کَا لِوَانِیْنْ کُو (خُدِیْ) پَارَکْ ژ کِتِیْبِیْ دَایَهَ وَانْ بِنِیْرَه! وَانْ دِ شُونَا هِیدَایَتِیْ دَه رِیْشَاشِی دِکِرِی و وَانْ دِخَوسْتْ کُو هُونْ ژِی (وَکِی وَانْ) رِیَا رَاسْتْ و دُورِسْتْ وِندَا بِکِنْ.[1]

٤٥. خُدِیْ (ژ وَه) بِیْهِتِرْ بِنَیَارِیْنْ وَه دِزَانَه. خُدِیْ، بِدُوْسْتْ و پِشْتَڤَانِی بَسِی وَه یَه و بِئَارِیکَارِی ژِی بَسِی وَه یَه.

٤٦. قِسْمَکْ ژ جِهُویَانْ بِیْژَیَانْ تَحرِیفْ دِکِنْ (وَانْ دِگُوهَرِینِنْ) و دِبِیْژِنْ: سَمِعْنَا وَعَصَیْنَا، وَسْمَعْ غَیرَمُسْمَعِنْ و رَاعِنَا. زِمَانِیْ خَوه لِیْ دِحَرْبِلِینِنْ و پِیْ دَفْ دِاڤِیْژِنْ دِینْ. حَالْ اَڤَه کُواَگَرْ بِگُوْتِنَا، سَمِعْنَا وَه اَطَعْنَا (مَه بِهِیسْتْ و مَه فَرْمَانَا تَه پِیْکْ ثَانِی)، وَسْمَعْ،

---

١ هَاتِیه رَاگِهَانْدِنْ کُو اَبُو سُفْیَانْ ژ کَعْبْ کُرِیْ اَشْرَفْ -هَاخَامِیْ جِهُویَانْ-رَه گُوتْ: تُو، مِرُوْڤَکی کُو کِتِیْبِیْ دِخُوینِی و دِزَانِی. اَمْ ژِی مِرُوْڤَنَه نَخَوْنْدَه نَه، اَمْ نِزَانِنْ کَا ژ مَه و ژ مُحَمَّدْ رِیَا کِیْ ژ مَه رَاسْتَرَه؟ قِیْجَه ژ وَانْ رَه گُوتْ: دَه کَا دِینِیْ خَوه ژ مِنْ رَه بِبِیْژِنْ. اَبُو سُفْیَانْ گُوتْ: اَمْ ژ حَجِیَانْ رَه کُوْمْ بِکُوْمْ تِشْتَانْ ئَامَادَه دِکِنْ، اَمْ ئَافِیْ لِوَانْ دِگِرِینِنْ، اَمْ مِیْقَانَانْ خوَدِی دِکِنْ و اَمْ مَالا خُدَایِیْ خَوه اِفَاسَازْ دِکِنْ. مُحَمَّدْ ژ دِینِیْ بَاڤْ و بَابِیرَانْ فَقتِیَایَه و پِسْمَامَتِی ژ هَفْ قَتَانْدِیَه!! کَعْبْ گُوتْ: دِینِیْ وَه ژ دِینِیْ وِی چِیتَرَه. اَزْ بِخُدِیْ کِمْ؛ رِیَا وَه ژِی ژ رِیَا کُو اَوْ لِسَرِیْ یَه رَاسْتَرَه. ژ لُوْمَا خُدِیْ دِ بَارَا وِی دَه اَوْ ئَایَتَا کُو بُوهُورِی نَازِلْ کِرْ.

وَانْظُرْنَا (لِمَه گُوهدَارِی بِکَه و لِمَه بِنِێرَه)، دِێ ژ وَانْ رَه چِێترْ و رَاسْتْترْ بُویَا. لِێبَلِێ بِسَدَمْ کَافِرِیَا وَانْ خُدِێ لَعْنَتْ لِوَانْ بَارَانْدْ. ڤِێجَه ژ بِلِی هِنَکَانْ اَوْ بَاوَرِی نَایِینْ.[1]

٤٧. هَێ گَلِی یِێنْ کُو کِتِێبْ ژ وَانْ رَه هَاتِیهَ دَایِنْ! بَرِی کُو اَمْ هِنَکْ رُویَانْ مِسِێوَایِی هَڤْ بِکِنْ، ڤِێجَه اَمْ وَانْ پِێشْپَاشْکِی بزِیڤِرِینْ، یَانْ ژِی وَکِی کُو مَه خُوَدِیِێنْ (نِێچِیرَا) رُوْژَا شَمِیِێ (سَبْتِێ) مَسخْ کِرِنْ، اَمْ وَانْ ژِی مَسخْ بِکِنْ، بوَحْیَا کُو مَه هِنَارْتِیهَ بَاوَرِی بِینْ کُو اَوْ رَاستْدِێرَه ژ بُوْ وَحْیَا (تَوْرَاتَا) دِگَلْ وَه، مُحَقَّقْ فَرْمَانَا خُدِێ هَرْ دِێ بِێتَه جِهْ.

٤٨. بِێگُمَانْ خُدِێ لِیِێ کُو ژ خُدِێ رَه هَڤْبَارَانْ چِێدکَه نَابُوْرَه. ژ بِلِی ڤِێ؛ ژ بُوْ کَسِێ کُو بِڤِێ لِێ دِبُوْرَه. چِه کَسِێ ژ خُدِێ رَه هَڤْبَارْ چِێکِرِبَه، وِی بِێبَخْتِیَکَه گِرَانْ و گُونَهکِی مَزِنْ کِرِیَه.

٤٩. مَا تُو لِوَانِێنْ کُو نَفسَا خَوه پَاکْ دِدِێرِنْ، نَانِێرِی؟ نَه وَکِی وَانَه؛ بَلْکِی خُدِێ کَسِێ کُو بِڤِێ وِی پَاکْ دِدِێرَه و بِقَاسِی دَرْزِکَا (دِ دَنْدِکَا) خُورْمِێ دَه نَحَقِی لِتِه کَسِی نَابَه.

٥٠. (یَا مُحَمَّدْ!) دَه بِنِێرَه، چَاوا لِسَرْ (نَاڤِێ) خُدِێ بِدَرَوِینْ بِێبَخْتِیَانْ دِکِنْ و اَڤْ گُنَهْکَارِیَا اَشْکَرَا بَسِی وَانْه.

٥١. مَا تُو لِوَانِێنْ کُو پَارَکْ ژ کِتِێبِێ ژ وَانْ رَه هَاتِیهَ دَایِنْ نَانِێرِی کُو بِجِبتْ و طَاغُوتِی (چِقَاسْ کَسِێنْ سَرخُوَڤْچُویِی) بَاوَرِیِێ تِینِنْ و ژ یِێنْ کَافِرْ رَه دِبِێژِنْ: هَا (هُونْ) اَڤْتِنْ هَا ژ وَانِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه رَاسْتَرِێترِنْ!

---

١ دِ ئَایَتِێ دَه هَڤْوَکَا:»سَمِعْنَا وَه عَصَیْنَا، وَسْمَعْ غَیْرَ مُسْمَع و رَاعِنَا «دَرِبَاسْ بُو. دِ ڤِرْ دَه سِێ کَلِیمَه هَنَه؛ «عَصَیْنَا ، غَیْرَ مُسْمَع و رَاعِنَا». اَڤْ هَرسِێ کَلِیمَه بِدُو وَاتَیِێنْ دِزْبَرِی هَڤْ تِێنْ وَاتَبَرکِرِنْ. 'عَصَیْنَا ،بوَاتَیَا مَه زَخِمْ گِرتْ و بوَاتَیَا مَه بِێنَمْرِیَا تَه کِرْ تِێ. غَیْرَ مُسْمَع، بوَاتَیَا تُو نَسَحْکَرْ بِی، یَعْنِی خُدِێ تَه کَرْ بِکَه، بِکُوژَه و بوَاتَیَا تُو دِێ گُوتِنَا نَبَاشْ سَحْ نَکِی تِێ. رَاعِنَاً، بوَاتَیَا لِبَنْدَا مَه بَه و بوَاتَیَا تُو شِفَانْ بَه تِێ. لِسَرْ ڤِێ یَکِێ خُدِێ تَعَالَیٰ کُو بَحْسَا دَسْتَیَکِێ ژ جِهُویَانْ دِکَه کُو نَه صَافِی نَه و دِلْخَرَابِنْ. اَوْ پَیڤِێنْ بِدُو وَاتَه تِینِنْ و یَا خُدِێ نَاخوَازَه بِکَارْ تِینِنْ. خُدِێ دِبِێژَه اَگَرْ اَوْ ژ بَدِیْلا کَلِیمَیِێ بِدُو وَاتَه کَلِیمَیَا بِیَکْ وَاتَه (سَمِعْنَا وَه اَطَعْنَا، وَسْمَعْ و وَانْظُرْنَا) بِنَانِیَا ژ وَانْ رَه دِێ چِێترْ بُویَا.

٥٢. هَا اَفِنْ، اَوێنْ كُو خُدِێ لَعْنَتْ لِوَانْ بَارَانْدِیَه. چه كَسِێ خُدِێ لَعْنَتْێ لِێ بِبَارِینَه، ڤِێجَه تُو دِێ ژ وِی رَه تُو نَاریكَارَكِی نَبِینِی.

٥٣. اَرِێ، مَا ژ سَلْطَنَتِێ پَارَكْ ژ وَانْ رَه هَیَه، ڤِێجَه كُو هَبَانَه ژِی دِێ بِقَاسِی دَرْزِكَا دَنْدِكِێ ژِی تِشْتَكْ نَدَابُونَا مِرُوْڤَانْ.

٥٤. یَانْ ژِی، مَا اَوْ ژ مِرُوْڤَانْ (پِێخَمْبَرْ و هَڤَالِێنْ وِی) -ژ بَرْ قَنْجِیَا كُو خُدِێ ژ كَرَمَا خَوه دَایَه وَانْ- چَڤْنَبَارِیِێ دِكِنْ؟ ڤِێجَه بِێگُمَانْ مَه، كِتِێبْ و حِكْمَتْ دَابُو مَالْبَاتَا اِبْرَاهِیمْ و مَه سَلْطَنَتَكَه مَزِنْ ژِی دَابُو وَانْ.

٥٥. هِنْ ژ وَانْ بَاوَرِی (بِمُحَمَّدْ) ئَانِینْ؛ هِنْ ژ وَانْ ژِی بَرِێ خَوه ژِێ ڤَگَرْانْدِنْ. دُوْزَهْ، بِشَواتَا خَوه ڤَه بَسِی وَانْه.

٥٦. بِێگُمَانْ اَوێنْ كُو ئَایَتِێنْ مَه اِنْكَارْ دِكِنْ، اَمِێ پَاشِێ وَانْ بِخِنْ نَاڤْ اِێگِرْ، چِقَاسْ چَرْمِێ وَانْ بِێِێزه (كُو اِێدِی نَێِێشَه)، اَمِێ چَرْمِێنْ وَانْ بِچَرْمَكِی دِنْ (نُو) بِگُوهَرِینِنْ دَا كُو ژَانَا عَذَابِێ بِچِێژِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ هَرْ عَزِیزَه حَكِیمَه.

٥٧. اَوێنْ كُو بَاوَرِی ئَانِینْ و كَارِێنْ قَنْجْ كِرِنْ، اَمِێ وَانْ بِخِنْ بِهِشْتِێنْ كُو ژ بِنْ وَانْ چَمْ دِهَرِكِنْ و هَرُ و هَرْ اَوِێ لِێ بِمِینِنْ. دِ وَانْ (جَنَتَانْ) دَه ژ وَانْ رَه ژِنِێنْ پَاكْ و پَاقِژْ هَنَه و اَمِێ وَانْ بِخِنْ بِنْ سِیَكَه سَرَاقَتِی دَه.

٥٨. بِێگُمَانْ خُدِێ اَمِرْ لِوَه دِكَه كُو هُونْ اَمَانَتَانْ (سِپَارَیَانْ) بِدِنْ خُوَدِیِێنْ وَانْ و دَمَا وَه دِ نَاڤْبَرَا مِرُوْڤَانْ دَه حُكِمْ كِرْ بِدَادِی (عَدَالَتِی) حُكِمْ بِكِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێبِچِه یَا خَوشْ شِیرَتِێ لِوَه دِكَه! بِێگُمَانْ خُدِێ بِهِیزَرَه، بِینَرَه.

٥٩. گَلِی یِێنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! بِگُوتِنَا خُدِێ، بِگُوتِنَا پِێخَمْبَرْ و بِگُوتِنَا فَرْمَانْدَارِێنْ ژ خَوه بِكِنْ. اِێدِی اَگَرْ وَه دَرْحَقِێ تِشْتَكِی (لِێقَوْمِینَكِێ) دَه هَڤْ رَاكِشَانْدْ -ڤِێجَهاَگَرْ بِرَاسْتِی

هُونْ بِخُدِیْ و بِرُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بَاوَرِنْ- وِیْ بِبنَه بَرْ (حُکْمِیْ) خُدِیْ و پِیْخَمْبَرْ. اَفَاهَا (ژِ وَه رَه) چِیْترَه و دُومَاهِیکَا وِیْ رِندْترَه.

٦٠. (یَا مُحَمَّدْ!) مَا تُو وَانِیْنْ کُو قَاشُوْ دِبِیْژِنْ: بِرَاسْتِی وَانْ بِیَا کُو ژِ تَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ و بِکِتِیْبِیْنْ کُو ژِ (پِیْخَمْبَر)یْنْ بَرِیَا تَه رَه ژِی هَاتِنَه شَانْدِنْ بَاوَرِی ئَانِیَه نَانِهِیْرِی؛ اَوْ دِخَوازِنْ لِبَرْ حُکْمِیْ طَاغُوتِی مَحْکَمَه بِبِنْ؟ حَالْ اَفَه کُو فَرْمَانْ لِوَانْ هَاتِبُو کِرِنْ کُو اَوْ طَاغُوتِی اِنْکَارْ بِکِنْ. شَیْطَانْ ژِی دِخَوازَه وَانْ بِشَاشِیَکَه مَزِنْ ژِ حَقِیِیْ دُورْ بِخَه.

٦١. دَمَا ژِ وَانْ رَه تِیْ گُوتِنْ: دَه وَرِنْ بَرْ یَا کُو خُدِیْ هِنَارْتِیَه و وَرِنْ بَرْ حُکْمِیْ پِیْخَمْبَرِیْ وِی (دَا کُو دِ نَافْ وَه دَه حُکِمْ بِکِنْ)؛ تُو وَانْ مُنَافِقَانْ دِبِینِی کُو اَوْ بَرِیْ خَوه ژِ تَه قَدِگَرِینِنْ.

٦٢. اِیْدِی مَا چَاوَا تُو لِوَانْ شَاشْ نَامِینِی؛ دَمَا مُوسِیبَتَکْ بِسَدَمَا کِرِنِیْنْ وَانْ تِیْ سَرِیْ وَانْ، پَاشِی تِیْنَه جَمْ تَه و (ژِ تَه رَه) بِخُدِیْ صُوْنْدْ دِخُونْ؛ (دِبِیْژِنْ:) مَه هَرْ قَنْجِی و لِهَفْهَاتِنْ خَوسْتِیَه!

٦٣. هَا اَوْ، ئِیْنْ کُو خُدِیْ بِیَا دِ دِلِیْ وَانْ دَه دِزَانَه، اِیْدِی گُوهِیْ خَوه نَدَه وَانْ، لِوَانْ شِیرَتْ بِکَه و ژِ وَانْ رَه دِ کُورَاهِیَا نَفسَا وَانْ دَه گُوتِنَکَه بِتَسِیرْ بِبِیْژَه.

٦٤. چِه پِیْخَمْبَرِیْ کُو مَه شَانْدِیَه هَرْ ژِ بُوْ کُو بِدَسْتُورَا خُدِیْ بِگُوتِنَا وِی بِیْ کِرِنْ مَه شَانْدِیَه. اَگَرْ کُودَمَا وَانْ (بِکِرِنَا گُونَهَانْ) نَحَقِی لِخُو کِرْ بِهَاتِنَا جَمْ تَه و بَخْشَانْدِنَا خَوه ژِ خُدِیْ بِخَوسْتِنَا و پِیْخَمْبَرْ ژِی بَخْشَانْدِنَا (گُونَهِیْنْ) وَانْ (ژِ خُدِیْ) بِخَوسْتَا، دِیْ وَانْ بِدِیتَا کُو خُدِیْ گَلَکْ تُوبَیْژْرِینَه، دِلُوْقَانَه.

٦٥. نَا، صُوْنْدْ بِخَوهدَایِیْ تَه، اَوْ، حَتَا کُو دِ لَجِیْنْ نَافْ خَوه دَه تَه نَکِنْ حَکَمْ و پَاشِیْ ژِ حُکْمِیْ تَه دَایِی رَه تُو تَنْگْزَارِیَکِیْ ژِی دِ دِلِیْ خَوه دَه نَبِینْ و ژِ بُوْ وِیْ بِرْیَارَا تَه

دَایِی حَتَا ژ دِلْ خَوه بَرِدَسْتْ نَکِنْ، وَانْ بَاوَرِی نَئَانِیَه.[1]

٦٦. اَگَرْ مَه لِوَانْ فَرْمَانْ بِکِرَا؛ نَفسَا خَوه بِکُوژِنْ یَانْ ژِی ژ وَلاتِیْ خَوه دَرْکَفِنْ، ژ بِلِی چَنْدْ کَسَانْ ژ وَانْ دِیْ اَفْ پِیْکْ نَئَانِیَا. اَگَرْ وَانْ شِیرَتَا کُو لِوَانْ دِهَاتَه کِرِنْ پِیْکْ بِئَانِیَا دِیْ ژ وَانْ رَه چِیْترْ بُویَا و بَاوَرِیَا وَانْ دِیْ بِیْهِترْ مِسُوْگَرْ بِبُویَا.

٦٧. وِیْ چَاخِیْ ژ جَمْ خَوه مَه دِیْ خَلاتَکَه مَزِنْ بِدَایَا وَانْ.

٦٨. مَه دِیْ بَرِیْ وَانْ بِدَایَا رِیَکَه رَاسْتْ و دُورِسْتْ.

٦٩. کِی، بِگُوتِنَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بِکَه، هَا اَوْ دِگَلْ یِیْنْ کُو خُدِیْ قَنْجِیَا خَوه لِوَانْ کِرِیَه کُو اَو پِیْخَمْبَرْ، صَدِیق، شَهِیدْ و صَالِحِنْ، هَا اَوْ خَوشْ هَقَالِنْ!

٧٠. اَفْ قَنْجِی و کَرَمْ ژ جَمْ خُدِیْ یَه، ژ ئَالِیِیْ زَانِینِیْ قَه خُدَا بَسَه.

٧١. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! لِهَمْبَرِی نَیَارِیْ خَوه تَدْبِیرَا خَوه بِگِرِنْ، قِیْجَه بِرْ بِیرْ یَانْ ژِی تَفْ بِهَفْ رَه دَرْکَفِنْ هَمْبَرِی وَانْ.[2]

٧٢. بِیْگُمَانْ دِ نَافْ وَه دَه هِنْ کَسْ هَنَه کُو دِخَوازِنْ مُجَاهِدَانْ ژ شَرْ بِپَاشْ قَه بِهِیْلِنْ، اِیْدِی اَگَرْ کَارَسَاتَکْ وَرَه سَرِیْ وَه، اَوْ دِبِیْژَه: خُدِیْ قَنْجِی لِمِنْ کِرْ کُو اَزْ نَه بِوَانْ رَه بُومْ.

٧٣. صُوْنْدْ بَه؛ اَگَرْ ژ خُدِیْ قَنْجِیَکْ لِوَه بِبَه، وَکِی کُو دِ نَافْ وَه و وِی دَه قَتْ دُوْسْتَانِی

---

١ بَاوَرِی، بِزِمَانْ تَنِیْ نِینَه، دِفِیْ مِرُوْفْ بِدِلْ بَاوَرْ بِکَه و کِرِنِیْنْ مِرُوْفِی ژِی وِیْ یَکِیْ رَاسْتْ بِدِیْرِنْ. اَگَرْ وِسَا نَبَه، بَسْ مِرُوْفْ بِبِیْژَه: مِنْ بَاوَرِی ئَانِی و بِحُکْمِیْ خُدِیْ و پِیَخَمْبَرِیْ وِی رَازِی نَبَه، اَو تَامْ زَندِیقِی و نِیفَاقَه!

٢ اَفْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ، بَانْگَکَه گِرِینْگَه لِمسلِمَانَانْ کُو دِفِیْ اَوْ لِهَمْبَرِی مِیْتِینْگَرْ، اِیْرِیشْکَارْ و کُولَدَارَانْ لِخُو مِقَاتَه بِنْ ژ بُوْ پَارَاسْتِنَا جَانِیْ خَوه، مَالِیْ خَوه، نَامُوسَا خَوه، وَلاتِیْ خَوه، سَرْبَستِی و سَرْخُوبُونَا خَوه تَدبِیرَا خَوه بِگِرِنْ؛ خَوه ژ بُوْ شَرْ پَرْوَردَه بِکِنْ و رُوْژَا کُو لِوَانْ بِقَوِمَه ژِی لَکْ بِلَکْ و تَفْ بِهَفْ رَه هَرِنْ جِهَادِیْ. بِفِیْ ئَاوَایِی بَسْ دِشِیْنْ بِئَاشْتِی و ئَازَادْ بِژِیْنْ.

تُونَه بَه، اَوْ دِبِێژَه: خَوزِی اَزْ ژِی بِوَانْ رَه بُومَا دَا کُو مِنْ ژِی سَرْکَفْتِنَکَه مَزِنْ بِدَسْتْ خِسْتَا.

٧٤. نَاخُو، اَوِێنْ کُو ژِیَانَا ئَاخْرَتِێ بِژِیَانَا ڤِێ دِنْیَایِێ کِرِینَه، بِلا دِ رِیَا خُدِێ دَه شَرْ بِکِنْ. کِی دِ رِیَا خُدِێ دَه شَرْ بِکَه؛ ڤِیجَه بِێ کُشْتِنْ ئَانْ ژِی بِسَرْکَفَه، اَمِێ هِیژَا پَرُوِیکَه (خَلاتَکَه) مَزِنْ بِدِنِێ.

٧٥. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) مَا چه ژِ وَه بُوِیَه کُو هُونْ دِ رِیَا خُدِێ دَه و ژِ بُوّ رِزْگَارْکِرِنَا مِیرْ و ژِنْ و زَارُوْکِێنْ مُسْتَزْعَفِیْنْ بِنْدَسْتْ شَرْ نَاکِنْ؟ اَو مُسْتَزَعَفِیْنْ کُو دِبِێژِنْ: خُوَدَایِێ مَه! مَه ژِ ڤِی وَلاتِێ کُو گَلِێ وِی زُوْرْدَارِنْ دَرِینَه، خَودِیکِی ژِ جَمْ خَوه ژِ مَه رَه بِشِینَه و ژِ جَمْ خَوه ژِ مَه رَه ئَارِیکَارَکِی بِشِینَه.[1]

٧٦. اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه دِ رِیَا خُدِێ دَه شَرْ دِکِنْ و یِێنْ کُو بَاوَرِی نَئَانِینَه دِ رِیَا طَاغُوتِی(شَیْطِێنْ و دُوْزِێنْ پُوچْ) دَه شَرْ دِکِنْ.(گَلِی دُوْسْتِێنْ خُدِێ!) نَاخُو لِهَمْبَرِی دُوْسْتِێنْ شَیْطِێنْ شَرْ بِکِنْ؛ بِێگُمَانْ کَمِینْ و حِیلَیَا شَیْطِێنْ قَلْسَه.

٧٧. مَا تَه اَوْ نَدِیتِنْ، اَوِێنْ کُو (لِمَکِّێ) ژِ وَانْ رَه هَاتَه گُوتِنْ: دَسْتِێنْ خَوه ژِ شَرْ بِگِرِنْ، بِتَکُوزِی نِمِێژْ بِکِنْ و زَکَاتَا مَالِێ خَوه بِدِنْ»؟! چه دَمَا (لِمَدِینِێ) شَرْ لِسَرْ وَانْ هَاتَه فَرزْکِرِنْ، هَمَانْ جَلَبَكْ ژِ وَانْ چَاوَا کُو ژِ خُدِێ بِطِرْسَه یَانْ ژِی هِێ بِێهْتِرِی وِێ ژِ مِرُوْڤَانْ دِطِرْسِیَانْ. گُوتِنْ: خُدِیُیُوْ! چِمَا تَه شَرْ لِسَرْ مَه فَرظْ کِرْ؟! چِرَا تَه حَتَا دَمَکَه نِیزِیكْ (فَرْمَانَا جِهَادِێ) بِیَاشْ نَئِێخستْ؟(یَا مُحَمَّدْ! ژِ وَانْ رَه) بِبِێژَه: خَوشِی و

---

١ بَرِی مَکَّه وَرَه فَتِحْکِرِنْ، لِوِێ دَرِێ هِنْ مُسِلْمَانِێنْ بِێجَارَه هَبُونْ کُو نِکَارِیبُونْ هَرِنْ مَدِینِێ. اِبنُ عبَّاسْ گُوتِیَه: اَزْ و دَایکَا خَوه ژِ وَانْ مُسْتَزَعَفَانْ بُونْ. ڤِیجَه مُشْرِکَانْ زِلمْ و زُوْرْ لِوَانْ دِکِرِنْ، وَانْ ژِی اَوْ دُعَایَا کُو دِ نَایَتِێ دَه بُهُورِی ژِ خُدِێ دِکِرِنْ. دِگَلْ کُو نَایَتْ اَفْ رُودَانْ اَشَارَتْ کِرِیَه ژِی، لِێبَلِێ لِکُو دَرَا جِیهَانِێ دِبَه بِلا بِێه، هَکَه نَحَقِی لِبَاوَرْمَنْدَانْ بِێه، دِڤِێ مُسِلْمَانْ بِهَوارَا وَانْ فَه هَرِنْ و هَکَه رِزگَارکِرِنَا وَانْ بِێشَرْ نَه بِێکَانْ بَه، دِڤِێ ژِ بُوّ رِزگَارکِرِنَا وَانْ شَرْ ژِی وَرَه کِرِنْ.

پَرْتَالِێ دِنْیَایێ هِنْدِکَه. اَوێ کُو خَوه ژ غَزَبَا خُدِێ بِیَارِیْزَه نَاخِرَتْ ژێ رَه چِێتِرَه و بِقَاسِی دَرْزِکَا سِیسِکَا خُورْمِێ ژِی نَحَقِی لِوَه نَایێ کِرِنْ.

۷۸. هُونْ لِکُو دِبِنْ بِبِنْ مِرِنْ هَرْ دِێ بِگِهِیژَه وَه، چَنْدِی هُونْ دِ کَلِیْنْ نَاصِێ و سَاغْلَمْ دَه بِنْ ژِی!اَگَرْ قَنْجِیَکْ لِوَانْ بِبَه، دِبِیْژِنْ «اَفْ ژِ جَمْ خُدِێ یه.»اَگَرْ بَلایَکْ بِێ سَرِێ وَانْ، دِبِیْژِنْ:»اَفْ ژِ جَمْ تَه (مُحَمَّدْ) بُویَه. بِبِیْژَه: تَفْ ژِ جَمْ خُدِێ نَه. اَرِێ مَا چه لِقِی خَلْکِی قَومِیَه کُو ژِ گۆتِنِێ فَهمْ نَاکِنْ!

۷۹. چه قَنْجِیَا کُو بِگِهِێ تَه اَوْ ژِ خُدِێ یه. نَقَنْجِیَا کُو هَاتِیَه سَرِێ تَه اَوْ ژِ تَه بِخَوه یَه.(یَا مُحَمَّدْ!) مَه تُو، ژِ مِرُوْقَانْ رَه بِبِیْخَمْبَرِی شَانْدْ و (لِسَرْ ڤِێ رَوْشِێ) شَاهِدِیَا خُدِێ بَسَه.

۸۰. کِی، بِگۆتِنَا بِیْخَمْبَرْ بِکَه، تَقَزْ وِی بِگۆتِنَا خُدِێ کِرِیَه و کِی بَرِێ خَوه ژِێ ڤَگَرِینَه، ڤِیْجَه مَه تُو لِسَرْ وَانْ بِنِیگَاهْدَارِی نَشَانْدِیَه!

۸۱. (مُنَافِق) دِبِیْژِنْ: اَمِێ بِگۆتِنَا تَه بِکِنْ. ڤِیْجَه دَمَا ژِ جَمْ تَه رَادِبِنْ، جَلَبَکْ ژِ وَانْ ژِ بِلِی یَا تُو دِبِیْژِی، تِشْتَکِی دِنْ بِشَفْ دِ دِلِێ خَوه دَه تَقدِیرْ دِکِنْ. هَلْبَتْ خُدِێ بِیَا کُو اَوْ دِ شَفِێ دَه تَقدِیرْ دِکِنْ بِێهتِرْ دِزَانَه. اِیْدِی ژِ وَانْ بِگَرَه، خَوه بِسپِیْرَه خُدِێ . هَلْبَتْ بِوَکِیلِی و پِشْتَڤَانِی خُدِێ بَسِی تَه یه.

۸۲. مَا اَوْ (مُنَافِق) هِێ ژِی لِقُرْئَانِێ نَافِکِرِنْ؟اَگَرْ اَو، نَه ژِ جَمْ خُدِێ بُویَا، اَوِێ تِێ دَه رَاسْتِی پِرْ نَاکُوکِیَانْ بِهَاتِنَا!

۸۳. دَمَا ژِ وَانْ (مُنَافِقَانْ) رَه (دَرْ حَقِێ غَزْوِێ بِیْخَمْبَرْ دَه) ژِ سَرْکَفْتِنْ ئَانْ ژِی شِکَسْتِنِێ خَبَرَکْ دِهَاتْ، دِ جهْ دَه وَانْ اَوْ بَلاڤْ دِکِرْ.اَگَرْ کُو وَانْ اَوْ (خَبَرْ) ژِ بِیْخَمْبَرْ رَه یَانْ ژِی ژِ کَارِبدَسْتَانْ رَه، اَوِیْنْ کُو ژِ وَانِنْ (مُسلْمَانِنْ) بِبِرِنَا -کُو اَوْ دِکَارِنْ رَاسْتِیَا وِێ دَرِینِن- وَانْ دِێ رَاسْتِیَا وِێ نَاسْ بِکِرَا. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!)اَگَرْ کَرَمْ و رَحْمِی خُدِێ لِسَرْ وَه نَبُویَا، ژِ بِلِی هِنْ کَسَانْ وَه دِێ بِدَایَا پَیْ شُونْگَافِیْنْ شَیْطِیْنْ.

٨٤. اِیْدِی د رِیَا خُدِیْ دَه شَرْ بِکَه. تُو ژ خَوه تَنِیْ تِیْ بَرْپِرْسْگِرتِنْ. بَاوَرْمَنْدَانْ، لِسَرْ شَرْ دِلْگَرمْ بِکَه. خُدِیْ دِیْ هِیْزَا وَانِیْنْ کُو کَافِرِنْ، ژ سَرْ وَه فَکِشِینَه. هِیْزَا خُدِیْ (ژ یَا وَانْ) خُورتِّرَه و جَزَایِیْ وِی ژِی دِژْوَارْتِرَه.

٨٥. کِی (د نَاقْبَرَا مِرُوْقَانْ دَه) مَهْدَرْکَارِیَکَه رِنْدْ بِکَه، ژ بَرْ وِیْ پَارَکَه خِیْرِیْ ژِیْ رَه هَیَه. کِی مَهْدَرْکَارِیَکَه نَبَاشْ ژِی بِکَه، ژ بَرْ وِیْ پَارَکَه گُنَهْ ژِیْ رَه هَیَه. خُدِیْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی دَستْهِلاتْدَارَه.[1]

٨٦. دَمَا سِلافْ لِوَه هَاتَه کِرِنْ، ڤِیْجَه هُونْ ژِی ژ وِیْ رِنْدْتِرْ یَانْ ژِی وَکِی یَا لِوَه هَاتَه کِرِنْ سِلافِیْ فَگَرْینِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژ هَرْ تِشْتِی رَه حَسَابْدَارَه.

٨٧. خُدَا یَه، یِیْ کُو ژ وِی یِیْ قَه تُو مَعْبُودِیْ حَقْ تُونِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ دِیْ وَه حَمُویَانْ د وِیْ رُوْژَا کُو شِکْ تِیْ دَه تُنَه لِهَفْ کُوْمْ بِکَه. مَا گُوتِنَا کِیْ ژ یَا خُدِیْ رَاسْتِرَه؟!

٨٨. چه ژ وَه بُویه کُو هُونْ د بَارَا مُنَافِقَانْ دَه بُونَه دُو جَلَبْ؟ حَالْ اَقَه کُو خُدِیْ بِسَدَمَا گُونَهِیْنْ کُو کِرِنْ اَوْ سَرِدَاگِرِیَایِی و رِیْوِنْدَایِی کِرِنَه. قَی هُونْ دِخَوازِنْ یِیْ کُو خُدِیْ اَوْ ژ رِیْ خِسْتِبَه بِینِنْ سَرْ رِیَا رَاسْتْ؟ خُدِیْ کِیْ ژ رِیْ بِخَه تُو دِیْ قَتْ ژِیْ رَه رِیَا رَاسْتْ نَبِینِی![2]

٨٩. ژ دِلْ خَوسْتِنْ کُو هُونْ ژِی وَکِی وَانْ کَافِرْ بِینْ دَا کُو هُونْ و اَوْ وَکِهَفْ بِینْ. نَاخُو حَتَا کُو اَوْ د رِیَا خُدِیْ دَه هِجْرَتْ نَکِنْ، وَانْ ژ خَوه رَه دُوْسْتْ و پِشْتَفَانْ نَگِرِنْ. اَگَرْ

---

١ د ژِیَانَا جِفَاتِیْ دَه ژ بُوْ پِرْ تِشْتَانْ مَهْدَرِی و نَاقْجِیتِی پِیْوِیسْتَه. مِرُوْڤِیْ کُو نَاقْجِیتِیْ بِکَه دِڤِیْ لِخُو مِقَاتَه بَه، لَوْرَا ژ وِیْ نَاقْجِیتِیْ پَارَکَه وِی ژِی هَیَه. اَوْ یَانْ خِیْرِیْ یَانْ ژِی گُونَهِی قَزَنْجْ دِکَه و کَارْ و زَرَارْ لِوِی ژِی دِبَه.

٢ ژ زَیدْ کُوریْ سَابِتْ هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ؛ دَمَا کُو پِیخَمْبَرِیْ خُدِیْ دَرکَتِیه اُحُدِیْ، ژ وانِیْنْ کُو یِیْ رَه بُونْ هِنْ کَسْ (ئِیْنْ مُنَافِق) ژ جَنْگَا اُحُدِیْ فَگَرِیَانْ. ڤِیْجَه هَقَالِیْنْ پِیخَمْبَرْ د حَقِیْ وَانْ دَه بُونْ دُو جَلَبْ؛ هِنَکَانْ گُوتْ: اَمْ وَانْ بِکُوژِنْ، هِنَکَانْ ژِی گُوتْ: اَمْ وَانْ نَکُوژِنْ. اِیْدِی خُدِیْ د حَقِیْ ڤِیْ مِژَارِیْ دَه اَفْ ئَایَتْ دَاخِسْتْ.

وَانْ بَرِێ خَوه (ژ تَوْحِیدِێ) دَاگَرَانْدْ، هُونْ لِکُو دَرِێ وَانْ بِبِینِنْ وَانْ بِگِرِنْ و بِکُوژِنْ و ژ بُوْ خَوه تُو کَسِی ژ وَانْ نَکِنْ دُوْسْتْ و ئَارِیکَارْ.

۹۰. ژ بِلِی وَانِێنْ (کَافِرْ و مُنَافِقِێنْ) کُو خَوه بِاقِێژِنْ بَرْ بَختِێ قَوْمَکِی کُو دِ نَاقْبَرَا وَه و وَانْ دَه پَێْمَانْ هَیَه، یَانْ ژِی وَرِنْ خَوه لِوَه بِگِرِنْ و نَخَوازِنْ نَه بِوَه رَه نَه ژِی (لِکِێلَکَا وَه) بِقَوْمِێ خَوه رَه شَرْ بِکِنْ (دَسْتِێ خَوه نَدِنَه وَانْ و وَانْ نَکُوژِن.)اَگَرْ خُدِێ بِقَا دِێ دَسْتُورَا وَانْ لِوَه بِدَایَا قِێجَه دِێ بِوَه رَه شَرْ بِکِرِنَا. اِیْدِی اَگَرْ اَوْ دَقْ ژ وَه بَرْدِنْ، خَوه قَکِشِینِنْ ئَالِیَکِی؛ شَرِێ وَه نَکِنْ و دَسْتِێ ئَاشْتِیِێ دِرِێژِی وَه بِکِنْ، دِ قِێ رَوشِێ دَه خُدِێ لِهَمْبَرِێ وَانْ تُو رِێ نَدَایَه وَه (کُو هُونْ شَرِێ وَانْ بِکِنْ).

۹۱. هُونِێ رَاسْتِی هِنِێنْ دِنْ ژِی بِێنْ کُو اَوْ دِخَوازِنْ هَمْ ژ شَرِێ لِهَمْبَرِی وَه هَمْ ژ شَرِێ لِهَمْبَرِی گِلِێ خَوه ژِی اَوْلَه بِبِنْ. هَرْ کُو بَرِێ وَانْ بِبَالْ گَلاجِیِێ قَه تِێ زِقْرَانْدِنْ سَرْسَرْکِی تِێ وَردِبِنْ. اِیْدِی اَگَرْ دَقْ ژ (شَرِێ) وَه بَرْنَدِنْ، دَسْتِێ ئَاشْتِیِێ دِرِێژِی وَه نَکِنْ و دَسْتِێنْ خَوه ژ شَرِێ وَه قَنَکِێشِنْ، قِێجَه وَانْ بِگِرِنْ (دِیلْ بِکِنْ) و هُونْ لِکُو رَاسْتِی وَانْ هَاتِنْ، وَانْ بِکُوژِنْ. هَا اَقِێنْ هَا، مَه، هِێنجَتَکَه اَشْکَرَا دَایه وَه لِسَرْ (کُوژتِنْ و دِیلْکِرِنَا) وَانْ.

۹۲. تُو جَارْ ژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَکِی نَه رَوَا یَه کُو بَاوَرْمَنْدَکِی بِکُوژَه. لِێ کُو بِشَاشِی بَه، اَو تِشْتَکِی دِنَه. چه کَسِێ کُو بِشَاشِی مُسِلْمَانَکِی بِکُوژه دِقِێ کُوْلَیَکِی بَاوَرْمَنْدْ ئَازَادْ بِکَه و خُونَکِێ بِدَه خُوَدِیِێنْ کُشْتِی. لِێ کُو اَوْ دِ خُونِێ بِبُوْرِنْ اَو تِشْتَکِی دِنَه!اَگَرْ اَو کُشْتِی ژ قَوْمَکِی دِژْمِنْ بَه (کُو دِ نَاقَا وَه و وَانْ دَه شَرْ هَیَه) و بَاوَرْمَنْدْ بَه، قِێجَه ئَازَادْکِرِنَا کُوْلَیَکِی بَاوَرْمَنْدْ پِێوِیسْتَه.اَگَرْ اَوْ (کُشْتِی) ژ قَومَکِی بَه کُو دِ نَاقْبَرَا وَه و وَانْ دَه پَێْمَانْ هَیَه، قِێجَه خُونَکَه کُو ژ مَالْبَاتَا وِی رَه بِێ دَاینْ و ئَازَادْکِرِنَا کُوْلَیَکِی بَاوَرْمَنْدْ پِێوِیسْتَه. چه کَسِێ کُو (کُوْلَیَکِی بَاوَرْمَنْدْ) بِدَسْتْ نَخَه، دِقِێ دُو مَهَانْ لِپِی

هَفْ رُوْژی بِگرَه،(اَفْ کَفَارَتِیْ هَا) ژ جَمْ خُدِیْ تُوْبَه و رَحْمَتَه لِسَرْ بَنْدَییْنْ وِی. خُدِیْ تَقَرْ بِکرِنِیْنْ بَنْدَییْنْ خَوه دِزَانَه و دِ کَارِیْ خَوه دَه کَارْبِنَجهَه.

۹۳. کِی کُو بِقَسْدْ مُوْمِنَکِی (ژ بُوْ کُو مُوْمِنَه) بِکُژَه، ڤِیْجَه جَزَایِیْ وِی جَهَنَمَه کُو اَوِیْ حَتَابِحَتَایِیْ تِیْ دَه بَه و غَزَبَا خُدِیْ لِسَرِیْ یَه، خُدِیْ اَوْ ژ رَحْمَا خَوه دُوْرْ کِرِیَه وعَزَابَکِی مَزِنْ ژِیْ رَه ئَامَادَه کِرِیَه.

۹۴. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! دَمَا هُونْ دِ رِیَا خُدِیْ دَه دَرکَتِنْ جِهَادِیْ، ڤِیْجَه تَفتِیْشْ بِکِنْ (دَا کُو هُونْ مُسلْمَانْ و کَافِرَانْ ژ هَفْ نَاسْ بِکِنْ). ژ وِی کَسِیْ کُو لِوَه سِلاڤْ (ا مُسلْمَانْتِیْ) بِکَه، نَبِیْژِنِیْ تُو نَه مُسلْمَانِی کُو هُونْ پِیْ پَرتَالِیْنْ ژِیَانَا ڤِیْ دِنْیَایِیْ بِخَوازِنْ. لَوْرَا لِجَمْ خُدِیْ قَزَنْجِیْنْ پِرْ هَنَه. هَرْ وِهَا هُونْ ژِی بَرِیْ وَکِی وَانْ بُونْ. خُدِیْ لِوَه قَنْجِی کِرْ (هُونْ مُسلْمَانْ بُونْ)، ڤِیْجَه دِ ڤِیْ دَه لِیْگَرِینِیْ بِکِنْ (حَیَا هُونْ تَقَرْ نِزَانِبنْ کُو اَوْ کَافِرِنْ زِیَانِیْ نَدِنَه وَانْ). بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.[1]

۹۵. مُسلْمَانِیْنْ (ژ جِهَادِیْ) رُونِشْتِی و یِیْنْ کُو بِمَالْ و جَانِیْ خَوه دِ رِیَا خُدِیْ دَه خَبَاتْ دِکِنْ نَه وَکُهَڤْنْ، ژ بِلِی یِیْنْ کُو خُدَانْهِیْنْجَتْ بِنْ. خُدِیْ، اَوِیْنْ کُو بِمَالْ و جَانِیْ خَوه جِهَادِیْ دِکِنْ، بِمَرْتَبَیَکِیْ دِ سَرْ یِیْنْ رُونِشْتِی رَه گِرتِنَه. خُدِیْ یِیْمَانَا رِنْدِیْ (جَنَتِیْ) دَایَه هَرْ یَکِی ژ وَانْ. خُدِیْ یِیْنْ جِیهَادْکَرْ بِخَلاتَکَه مَزِنْ دِ سَرْ یِیْنْ رُونِشْتِی رَه گِرتِنَه.

---

۱ لِگَوْرِی رِیوایَتَکَه دِنْ؛ مَرَدَاسْ کُورِیْ نَهِیكْ مُسلْمَانْ بُو لِیْ ژ وِی یِیْ فَه ژ ئِیْلا وِی تُو کَسِی دِنْ مُسلْمَانْ نَبُونْ. نِژْدِیَکَه پِیخَمْبَرِیْ خُدِیْ چُو شَرِیْ وَانْ. ایْلْ هَمُو ژ بَرْ وَانْ رَقِیَانْ. لِیَبلِیْ ژ بَرْ کُو مَرَدَاسْ بِمُسلْمَانْبُونَا خَوه بَاوَرْ بُو، اَوْ نَرَفِیَا. چه گَافَا وِی نِزدَه دِیتْ یَزِیْ خَوه هِلْگَرَانْدْ بَرْ چِیَایِی و اَوْ ژِی هِلْگِرِیَا. چه گَافَا مُسلْمَانْ گِهَانِیْ و تَکبِیرْ ئَانِینْ وِی ژِی تَکبِیرْ ئَانِی و دَاگِرِیَا خَوارِیْ و گُوتْ: اَزْ بِدَڤِیْ خَوه دِیِیْزِمْ و بِدِلِیْ خَوه بَاوَرْ دِکِمْ کُو ژ اَلله تَعَالَی یِیْ فَه تُو خُدَا تُونِیْ و مُحَمَّدْ ژِی پِیخَمْبَرِیْ وِی یَه، سِلاڤْ لِوَه بَه! پِشْتْ رَه اُسَامَه کُورِیْ زَیدْ اَوْ کُوشْتْ و یَزِیْ وِی دَا بَرْ خَوه و ئَانِی. هَڤَالِیْنْ وِی اَڤْ یَکْ ژ پِیخَمْبَرِیْ خُدِیْ رَه گُوتِنْ. پِیخَمْبَرْ بِڤِیْ یَکِیْ پِرْ پِرْ ئِیشِیَا و ژ وَانْ رَه وِهَا گُوتْ: وَه، ژ بُوْ یَزِیْ وِی اَوْ کُوشْتْ نَه وِسَا! پِشْتْ رَه ژ اُسَامَه رَه اَفْ ئَایَتْ خَونْدْ:«..دَا کُو هُونْ پِیْ پَرْتَالِیْنْ ژِیَانَا جِیهَانِیْ بِخَوازِنْ.

٩٦. اَڤْ مَرْتَبَه، لِیْبُوْرِینْ و دِلُوْڤَانِیَکَه ژ جَمْ خُدِیْ یه. خُدِیْ گُنَهْبَخْشَه، دِلُوْڤَانَه.

٩٧. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو ظُلِمْ لِخَوه کِرِنْ ؛ (هِجرَتْ نَکِرِنْ و دِ نَاڤْ گَاوِرَانْ دَه مَانْ) مَلائِیکَتْ جَانِیْ وَانْ دِسْتِینِنْ و دِبِیْژِنَه وَانْ: هُونْ (دِ بَارَا دِینِیْ خَوه دَه) دِ چه کَارِی دَه بُونْ؟ دِبِیْژِنْ: اَمْ لِعَرْدِیْ بِیْچَارَه و بِنْدَسْتْ بُونْ. مَلائِیکَتْ دِبِیْژِنْ: قَیْ عَرْدَا خُدِیْ نَه فِرَهْ بُو کُو هُونْ بِبَالْ قَه کُوْجْبَرْ بِبُونَا؟! ڤِیْجَه اَڤِیْنْ هَا ئِیورگَهَا وَانْ دُوْزَهَه و اَوْ چه پِیسْ قَحِوِینْگَهَه!

٩٨. لِیْبَلِیْ مِیْرْ و ژِنْ و زَارُوْکِیْنْ بَلَنْگَازْ، اَوِیْنْ کُو بِرَاسْتِی تُو چَارَیَا وَانْ تُنَه بُو و وَانْ رِیَا خَوه نَدِدِیتْ (کُو هِجْرَتِیْ بِکِنْ) اَوْ جُودَا نَه!

٩٩. ڤِیْجَه هَا اَڤِیْنْ هَا، هِیْڤِی هَیَه کُو خُدِیْ لِوَانْ بِبُوْرَه. خُدِیْ تِیْبِهُورَه، بَخْشِینَرَه.

١٠٠. چه کَسِیْ کُو دِ رِیَا خُدِیْ دَه هِجرَتْ بِکَه، اَوِیْ لِسَرْ عَرْدِیْ گَلَکْ وارْ و دَسْتْفِرَهِیِیْ بِبِینَه. چه کَسِیْ کُو بِقَسْدَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی، بِکُوْچْبَرِی، ژ مَالا خَوه دَرْکَڤَه، پَاشِیْ (دِ رِیْ دَه) بِمْرَه، اِیْدِی خَلاتَا وِی دِکَڤَه نَالِیِیْ خُدِیْ. خُدِیْ بَخْشِینَرَه، دِلُوْڤَانَه.

١٠١. دَمَا وَه لِسَرْ عَرْدِیْ سَفَرَکْ کِرْ و هُونْ اَندِیشَه بِکِنْ کُو کَافِرْ دِیْ زَرَارِیْ بِدِنْ وَه (وِیْ چَاخِیْ) تُو گُنَهْ ژ بُوْ وَه تُونَه کُو هُونْ هِنَکْ نِمِیْژَانْ بِکُرْتِی بِکِنْ. بِیْگُمَانْ ئِیْنْ کَافِرْ ژ بُوْ وَه نَیَارِیْنْ اَشْکَرَا نَه.

١٠٢. (یَا مُحَمَّدْ!) دَمَا تُو دِگَلْ وَانْ بِی، ڤِیْجَه تَه لِیِیْشِیَا وَانْ نِمِیْژْ کِرْ؛ اِیْدِی بِلا کُوْمَکْ ژ وَانْ دِگَلْ تَه نِمِیْژْ بِکَه و بِلا چَکِیْنْ خَوه هِلْگِرِنْ. اِیْدِی پِشْتِی کُو چُونْ سِجُودِیْ بِلا بِچِنَه پَاشْ و بِلا کُوْمَا دِنْ ژِی یَا کُو نِمِیْژْ نَکِرِبُو، بِیْنْ بِتَه رَه (قَامَك) نِمِیْژْ بِکِنْ (قَامَا دِنْ ژِی خُوَسَرْ بِکِنْ) و بِلا اَوْ ژِی رَاهِیْژِنْ چَکِیْنْ خَوه و تَدبِیرَا خَوه بِسْتِینِنْ. یِیْنْ کَافِرْ ژ دِلْ دِخُوازِنْ کُو هَایَا وَه ژ چَكْ و پَرْتَالِیْنْ وَه نَمِینَه دَا کُو بِجَارَکِیْ اِیْرِیشِی سَرْ وَه بِکِنْ. اَگَرْ ژ بَارَانِیْ اَزِیَتْ لِوَه بِبَه یَانْ ژِی هُونْ نَخُوشْ بِنْ تُو گُنَهْ ژ وَه رَه تُونَه

کُو هُونْ چَکِێنْ خَوه دَینِنْ، دِیسَا ژِی تَدْبِیرَا خَوه بِسْتِینِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ کَافِرَانْ رَه عَزَابَکِی رِسْوَاکَرْ ئَامَادَه کِرِیَه.[1]

١٠٣. ڤِێجَه دَمَا وَه نِمِێژَا خَوه کَرْ اِیجَارْ لِسَرْ پِیَانْ، رُونِشْتِی و لِسَرْ طَنِشْتِێنْ خَوه ذِکْرِێ خُدِێ بِکِنْ. دَمَا هُونْ (ژ طِرْسِێ) اَوْلَه بُونْ، نِمِێژَا خَوه بِتَکُوزِی (نَه بِکُورْتَاسِی) بِکِنْ. بِێگُمَانْ نِمِێژْ لِسَرْ بَاوَرْمَنْدَانْ فَرْزَکَه خَودَانْ دَمَه.

١٠٤. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) هُونْ بِدُڤْکَتِنَا یَێ (دِژْمِنِێ خَوه) سِسْتْ و بِێزَارْ نَبِنْ.اَگَرْ هُونْ دِێشِنْ اَوْ ژِی وَکِی وَه دِێشِنْ و یَا هُونْ ژِ خُدِێ هِێڤِی دِکِنْ اَو هِێڤِی نَاکِنْ. خُدِێ زَانَا یَه، کَارْبِنَجهَه.

١٠٥. (یَا مُحَمَّدْ!) بِێگُمَانْ مَه کِتِێبْ بِحَقِی ژِ تَه رَه هِنَارتْ دَا کُو تُو دِ نَاڤْبَرَا مِرُۆڤَانْ دَه، بِتِشْتِێ کُو خُدِێ نِیشَانِی تَه دَایَه حُکِمْ بِکِی. زِنْهَارْ ژِ خَاینَانْ رَه نَبَه بَرَڤَان/نَالِیگِرْ!

١٠٦. ژِ خُدِێ لِێبُۆرِینَا خَوه ژِی بِخَوازَه، بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْبَخْشَه، دِلُۆڤَانَه.

١٠٧. بَرَڤَانِیَا وَانِێنْ کُو لِنَڤْسَا خَوه ژِی بِێبَخْتِیِێ دِکِنْ، مَکَه. بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ کَسِێ خَاینْ اِێ گُنَهْکَارْ حَزْ نَاکَه.

١٠٨. (خَاینْتِیَا خَوه) ژِ مِرُۆڤَانْ قَدِشِێرِنْ و ژِ خُدِێ قَنَاشِێرِنْ. حَالْ اَڤَه کُو خُدِێ (بِزَانِینَا

---

١ اَڤْ هَرْ سِێ ئَایَهْ ژِی ئَاوَایِێ کِرِنَا نِمِێژِێ یَا لِرِێوِیتِی و یَا دِ رَوِشِێنْ خَتَرْنَاکْ دَه رَاڤَه دِکَه. لِگَۆرِی ژِ سُونَّتِێ و تَتْبِیقَاتَا وِێ هَاتِیَه زَانِینْ کُو لِرِێوِیتِیِێ نِمِێژِێنْ چَارْ رِکْعَتِی تِێنْ کُرتْکِرِنْ و بِدُو رِکْعَتِی تِێنْ کِرِنْ؛ ژِ بُۆ ڤِێ یَکِێ طِرْسْ و خَتَرْ ژِی نَه شَرْتَه. هَرْ مُسلِمَانِێ رِێوِی کُو (٨٠) هَشْتِێ - نُوتْ (٩٠) کِلُومَتَرَه مَسَافَه رِێونگِی بِکَه دِکَارَه ژِ ڤِێ رُخْسَتِێ اِسْتِیفَادَه بِکَه. دِ ئَایَتِێ دَه سَبَبِێ کُو بِدُو رِکعَتِی بَحْسَا نِمِێژَا تِرسِێ هَاتِیه کِرِنْ، دِیسَا رِێویتِی یَه. لُوْرَا وِێ چَاخِێ ارتِیشْ ژِی رِێوِی تِێ ژِمَارْتِنْ. دِ ڤِی حَالَتِی دَه ژِی نِمِێژَا جَمَاعَتِی بِڤِی ئَاوَایِی تِێ کِرِنْ: اِمَامْ دِێ وَانْ بِکَه دُو گرُوپْ. گرُوبَا پِێشِینْ دِێ بِاِمَامْ رَه دُو رِکعَتَانْ بِکِنْ، اِمَامْ دِێ دِ رَابُونَا رِکعَتَا دُوِیَمْ دَه بِسکِنَه، اَوْ دِێ نِمِێژَا خَوه تِمَامْ بِکِنْ و بِچِنْ ئُوبَتَا خَوه، گرُوبَا دِنْ دِێ وَرَه، بِاِمَامِی رَه رِکعَتَکِێ بِکَه. اِمَامْ دِێ دِ رُونِشْتِنَا دَاوِی دَه لِبَندَا وَانْ رَاوَسْتَه، اَوْ ژِی دِێ رَابِنْ رِکعَتَکَه دِنْ بِکِنْ و بِاِمَامِی رَه سِلاڤْ بِدِنْ.

خَوه) دَمَا اَوْ یَا کُو خُوَدَا ژێ نَه خُوَشَه، د دِلِێ خَوه دَا تَقْدِیرْ دِکِنْ دِگَلْ وَانَه. خُدِێ دُوْرْ لِیَا کُو اَوْ دِکِنْ گِرتِیَه.

١٠٩. هَا هُونْ اَقِنْ، د ژِیَانَا دِنْیَایِێ دَه هُونْ بُونَه ئَالِیگِرِێنْ وَانْ و وَه اَوْ پَارَاسْتِنْ. قِێجَه مَا رُوْژَا قِیَامَتِێ لِهَمْبَرِی خُدِێ کِی دِێ بَرَقَانِیَا وَانْ بِکَه، یَانْ ژِی مَا کِی یێ بِبَه کَارْسِپِێرْ لِسَرْ کِرِیَارِێنْ وَانْ؟

١١٠. چه کَسِێ نَقَنْجِیَکِێ بِکَه یَانْ ژِی لِخَوه ظِلْمِێ بِکَه، پِشْتَرَه ژِی لِێبُوْرِینَا (گُونَهِێنْ) خَوه ژ خُدِێ بِخَوهازَه، اَوِێ بِبِینَه کُو خُدِێ بَخْشِینَرَه، دِلُوْقَانَه.

١١١. چه کَسِێ گُونَهَکِی بِکَه اَوْ زِیَانِێ لِخُو دِکَه. خُدِێ علِیمَه،حَکِیمَه.

١١٢. چه کَسِێ گُونَهَکِی بِچُوكْ یَانْ ژِی مَزِنْ بِکَه پِشْتَرَه بِاقِێژِه سِتُوِیِێ یَکِی بِێگُنَهْ، بِێگُمَانْ وِی بِێبَخْتِی و گُونَهَکِی اَشْکَرَا لِخُو بَارْ کِرِیَه.

١١٣. (یَا مُحَمَّدْ!)اَگَرْ کَرَمْ و رَحْمَا خُدِێ لِسَرْ تَه نَبُوِیَا، کُوْمَکِێ ژ وَانْ حَوْلْ دِدَا کُو تَه ژ رِێ دَرِینِنْ. حَالْ اَقَه کُو اَوْ بَسْ خَوه ژ رِێ دَرتِینِنْ. اَوْ نِکَارِنْ بِتُو تِشْتِی زَرَارِێ بِدِنْ تَه. خُدِێ کِتِیْبْ و حِکمَتْ ژ تَه رَه شَانْدْ و یَا کُو تَه نِزَانِیبُو (اَوْ) فِێرِی تَه کِرْ. بِێگُمَانْ قَنْجِیَا خُدِێ لِسَرْ تَه پِرْ مَزِنَه.

١١٤. دِ پِرِێ پِسْتِپِسْتَا وَانْ دَه تُو خِیْرَكْ تُونَه، لِیَلِێ پِسْتِپِسْتَا کَسِێ کُو سَدَقَیَکِێ یَانْ قَنْجِیَکِێ بِکَه یَانْ ژِی نَاقْبَرَا مِرُوْقَانْ رَاسْتْ بِکَه (وَانْ لِهَقْ بِینَه)، نَه وِسَا یَه. چه کَسِێ ژ بُوْ رِزَایَا خُدِێ فِێ بِکَه، پَاشِێ اَمِێ پَرُوِیکَه مَزِنْ بِدِنِێ.

١١٥. پِشْتِی کُو رِیَا رَاسْتْ ژِێ رَه اَشْکَرَا بُو، کِی دِژْرَابَرِیَا پِێخَمْبَرْ بِکَه و نَه د رِیَا مِسلِمَانَانْ دَه هَرَه، اَمِێ بَرِێ وِی بِدِنْ رِیَا کُو بَرِێ خَوه دَایِێ و اَمِێ وِی بِخِنْ دُوْزَهِێ و چه پِیسَوَارَه اَوْ دُوْژَه!

١١٦. بِێگُمَانْ خُدِێ (گُونَهِێ) شِرکْ و هَڤْپِشْکِیَا کُو ژِێ رَه بِێ کِرِنْ نَابَخْشِینَه؛ لِیَلِێ ژ

وِێ پِێ قَه کَسِێ کُو خُدَا بِڤِێ، لِگُونَهێنْ وِی دِبُوْرَه. چه کَسِێ ژِ خُدِێ رَه هَڤْپِشْکَانْ چِێکه، ڤِێجَه بِرَاسْتِی اَوْ بِشَاشِیَکه دُورْ ژِ رِێ کَتِیَه.[1]

۱۱۷. اَوْ ژِ بِلِی خُدِێ گَازِی و عِبَادَتِێ ژِ هِنَكْ مَعْبُودِێنْ مِێ رَه دِکِنْ (مِینَا لاتْ، عُزَّا و مَنَاتْ) و اَوْ هَرْ هَاوَارِێ دِگِهِینِنْ شَیْطَانِێ رِکْدَارْ (اِێ فَرْمَانْشِکِێنْ).

۱۱۸. خُدِێ شَیْطَانْ ژِ رَحْمَا خَوه دُورْ کِرِیَه. شَیْطِێنْ گُوتْ:»صُوْنْدْ بَه اَزِێ تَقَزْ ژِ نَاڤْ بَندَیِێنْ تَه بِشْکَکِێ بِگِرِمْ؛ ژِ خَوه رَه بِکِمْ هَڤَالْ.»

۱۱۹. (شَیْطِێنْ گُوتْ:) تَقَزْ اَزِێ وَانْ ژِ رِێ دَرِینِمْ، مُحَقَّق اَزِێ خُوَزِیَانْ دِ دِلِێ وَانْ دَه بِکَارْ بِینِمْ و مُحَقَّق اَزِێ فَرْمَانِێ لِوَانْ بِکِمْ، ڤِێجَه اَوِێ ژِی گُوهِێنْ تَرْشَانْ (دَڤَه، دَوارْ و یَزَانْ) بِقَلِیْشِنْ (دَا کُو وَانْ ژِ پُوتَانْ رَه بِکِنْ قُورْبَانْ). صُوْنْدْ بَه، اَزِێ لِوَانْ فَرْمَانْ بِکِمْ، ڤِێجَه اَوِێ نَافِرَانْدِنَا خُدِێ بِگُوهَرِینِنْ. چه کَسِێ کُو ژِ بِلِی خُدِێ شَیْطِێنْ ژِ خَوه رَه بِکَه دُوْسْتْ و نَارِیکَارْ، بِرَاسْتِی وِی بِئَاوایَکِی اَشْکَرَا زَرَارْ کِرِیَه.

۱۲۰. شَیْطَانْ پَیمَانْ و هِیْڤِیِێ دِدَه وَانْ؛ حَالْ اَڤَه کُو پَیْمَانَا کُو شَیْطَانْ دِدَه وَانْ ژِ خَاپَانْدِنِێ پِێ ڤَه نَه تِشْتَکِی دِنَه.

۱۲۱. اَڤِێنْ هَا،(رُوْژَا قِیَامَتِێ) قَحَوِینْگَهَا وَانْ دُوْژَهَه و تُو رِیِێنْ کُو ژِێ دَرْکَڤِنْ فَلاتِێ نَابِینِنْ.

۱۲۲. اَوِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِێنْ رِنْدْ کِرِنَه، اَمِێ وَانْ بِخِنْ بِهِشْتِێنْ کُو دِ بِنِێ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ و حَتَا بِحَتَایِێ اَوِێ تِێ دَه بِنْ. خُدِێ لِسَرْ ڤِێ یَکِێ سُوْزَا رَاسْتْ دَایَه. مَا کَا گُوتِنَا کِێ ژِ یَا خُدِێ رَاسْتِرَه؟

---

۱ هَکَه مِرُوْڤْ ڤِێ نَایَتَا هَانِێ و بِێنْ مِینَا وِێ و حَدِیسِێنْ پِێخَمْبَرْ بِهَڤْ رَه بِنِرْخِینَه اَڤْ تِێ فِێمْکِرِنْ؛ اَوْ کَسِێ کُو بِقَاسِی گِرَانِیَا زَرَرَیَکِی ژِی بَاوَرِیَا وِی هَبَه و بِایمَانْ هَرَه بَالْ خُدِێ، دِێ لِوی بِبُوْرَه یَانْ ژِی پِشْتِی وِی جزَا بِکَه دِیسَا دِێ وِی بِشِینَه بِهِشْتِێ. لِێ وَکِی کُو ژِ ڤِێ نَایَتِێ ژِی تِێ زَانِینْ؛ اَوْ کَسِێ کُو لِسَرْ شِرْکْ و کَافِرِیِێ بِمْرَه خُدِێ قَتْ لِێ نَابُوْرَه و وِی عَفُو نَاکَه!

١٢٣. (گَلی بَاوَرْمَنْدَانْ! جَزَا و خَلاتَا خُدێ) نَه بِخَوهزِیێنْ وَه و نَه ژی بِخَوهزِیێنْ یێنْ اَهْلِی کِتێبْ قَه یَه. چه کَسێ نَبَاشِیَکِێ بِکَه دێ جَزَایِێ وِێ بِبِینَه و دِێ ژ بِلِی خُدێ ژ بُوّ خَوه تُو دُوّسْتْ و تُو نَاریکَارَکِی ژی نَبِینَه.[1]

١٢٤. چه مِێرْ بَه چه ژِنْ، چه کَسِێ کَارَکِی قَنْجْ بِکَه و اَوْ بَاوَرْمَنْدْ بَه، قِێجَه هَا اَوْ دِێ هَرَه بِهِشْتِێ و بِقَاسِی دَرْزِکَا سِیسِکِێ ژِی دِێ نَحَقِی لِێ نَبَه.

١٢٥. مَا ژ یِێ کُو بِدُورِسْتِی ژ خُدێ رَه تَسْلِیمْ بِبَه و قَنْجِیکَارْ بَه و بِدَه دُو دِینِێ اِبْرَاهِیمْ -کُو اَوْ ژ هَرْ پُوچِیِێ پَاکَه- کِی بَاشْتِرِینْ دِینْدَارَه. خُدِێ اِبْرَاهِیمْ ژ بُوّ خَوه خوّشَفِیسْتْ گِرتِیَه.[2]

١٢٦. چه تِشْتِێنْ لِعَرْدْ و نَاسِیاَنَانْ هَنَه هَرْ یِێنْ خُدِێ نَه و خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی بِتَامِی نَاگَاهْدَارَه.

١٢٧. (یَا مُحَمَّدْ!) دِ بَارَا ژِنَانْ دَه دَاخُویَانِیِێ ژ تَه دِخُوازِنْ. بِبِێژَه: خُدِێ ژ وَه رَه، دِ بَارَا وَانْ دَه دَاخُویَانِی دِدَه و اَوْ نَایَتِێنْ کُو دِ کِتِێبِێ دَه ژ وَه رَه تِێنْ خَونْدِنْ، دِ بَارَا ژِنِێنْ سِێوِی دَه یَه کُو هُونْ پَارَا (مِیرَاتِیَا) کُو ژ وَانْ رَه هَاتِیه قَقَتَانْدِنْ نَادِنْ وَانْ و وَه دِلْ هَیَه کُو وَانْ مَهرْ بِکِنْ و (دَاخُویَانِی) دِ بَارَا زَارُوّکِێنْ بِێچَارَه و سِێوِی دَه یَه کُو هُونْ عَدَالَتِێ بِجِهْ بِبِنِنْ. هُونْ چه خِێرِێ بِکِنْ مُحَقَّقْ خُدِێ بِێ دِزَانَه.

---

١ خُدِێ دِ ڤِێ نَایَتِێ دَه اَشْکَرَه نَکرِیَه کَا هِیْڤِیِێنْ مِرُوڤَانْ و هِیْڤِیِێنْ اَهْلِیکِتِیَانْ چه نَه؟ لِێ بَلِێ دِ جِهْنَه دِنْ دَه بَحْسَا هنَکَانْ ژ وَانْ هِیْڤِیَانْ کرِیَه: مِینَاكْ؛ عَرَبِیْنْ دَرَوکَرْ وِهَا دِگُوتِنْ: «اَمْ ژ هِیْلا مَالْ و زَارُوکْ قَه بِیْهْترِنْ و اَمْ نَه یِێنْ کُو بِیْنَه عَزَابْدَانْ»سَبَأ:٣٥و «گُوتِنْ: ژِیَانْ بَسْ ژِیَانَا مَه یَا ڤِێ دِنْیَایِێ یَه و اَمِێ پِشْتِی مِرِنِێ نَبِیْنْ قَژَانْدِنْ» اَنعَامْ:٢٩. مِینَاکَا ژ اَهْلِکِتِیَانْ: « گُوتِنْ: ژ بِلِی یِێنْ فِلَه و جِهُو کَسْ دِێ نَچَه بَهِشْتِێ»بَقَرَه:١١١ و «جِهُو و فِلَهَانْ گُوتِنْ: اَمْ کُرِیْنْ خُدِێ و دُوسْتِیْنْ وِینَه «مَائِدَه:١٨. اَفْ نَفْ هِیْڤِیِێنْ وَانْ؛ تِه پِیْوَنْدِیَا وَانْ بِرَاسْتِیِێ قَه تُنَه.

٢ دِگَلْ کُو پَیخَمْبَرْ نَفْ دِ قَاسِدِیتِیَا خُدِێ دَه وَکْهَفْنْ، لِیَلِێ بِتَایْبَتْمَنْدِیِێنْ خَوه هِنْ فَرْقِیِنْ وَانْ ژ هَفْ هَنَه. ژ ڤِێ بَابَتِێ یَه کُو ژ مُوسَا رَه «کَلِیمُ الله»، ژ عِیسَا رَه:«رُوحُ الله». ژ مُحَمَّدْ رَه «حَبِیبُ الله»و ژ اِبْرَاهِیمْ رَه ژِی «خَلِیلُ الله»هَاتِیَه گُوتِنْ. اَفْ نَایَتَا کُو لِژُوْرْ بُهُورِی بُویَه ژِیدَرَا ڤِێ وَسِفْدَایِنِێ.

۱۲۸. اَگَرْ ژِنَکْ ژِ مِیْرِیْ خَوه بِاَنْدِیشَه بَه کُو دِیْ خَوشْ بِیْ رَه دَربَاسْ نَکَه یَانْ ژِی دِیْ بَرِیْ خَوه ژِیْ فَگَرِینَه (وِیْ چَاخِیْ) ژِ وَانْ رَه تُو گُنَهْ تُونَه یَه کُو اَوْ دِ نَافْبَرَا خَوه دَه صُلْحَکِیْ بِکِنْ. صُلحْ (لِهَقْهَاتِنْ هَرْ تِمْ ژِ بَرْدَانِیْ) چِیْتِرَه. ژِخُو دِ نَفْسَانْ دَه کُومْرَشِی لِکَارَه.(گَلِی مِیْرَانْ!)اَگَرْ هُونْ بِوَانْ رَه خَوشْ دَربَاسْ بِکِنْ و هُونْ خَوه (ژِ نَحَقِیَا لِوَانْ) بِپَارِیْزِنْ؛ ڤِیْجَه خُدِیْ ژِ یَا کُو هُونْ دِکِنْ تَقَرْ ئَاگَاهْدَارَه.[1]

۱۲۹. (گَلِی مِیْرَانْ!) هُونْ چِقَاسِی بِخَوازِنْ ژِی دِیسَا نِکَارِنْ دِ نَافْبَرَا ژِنَانْ (هَوِیَانْ) دَه دَادْمَنْدَانَه تَقْبِگَرِنْ؛ نَاخُو بِتَامِی مَیْلا خَوه نَدِنْ یَکِیْ و یَا دِنْ ژِی وَکْ گِرِیْدَایِی بَه (نَه بِمِیْرْ و نَه ژِی بَرْدَایِی) نَهِیْلِنْ.اَگَرْ هُونْ نَافْبَرَا وَانْ رَاسْتْ بِکِنْ و خَوه (ژِ زِلْمِیْ) بِپَارِیْزِنْ، تَقَرْ خُدِیْ گُنَهْبَخْشَه، دِلُوْڤِینَه.

۱۳۰. اَگَرْ ژِنْ و مِیْرْ هَڤْ بَرْدِنْ، خُدِیْ ژِ نِعْمَتِیْنْ خَوه بِیْنْ پِرْ دِیْ هَرْدُوِیَانْ ژِی دَوْلَمَنْدْ بِکَه. خُدِیْ جُوْمَرْدَه، کَارْبِنَجهَه.[2]

۱۳۱. لِعَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ چِه تِشْتْ هَبِنْ، اَو تَڤْ بِیْنْ خُدِیْ نَه. بِیْگُمَانْ مَه لِوَانِیْنْ کُو دِ بَرِیَا وَه دَه کِتِیْبْ ژِ وَانْ رَه هَاتِنَه و لِوَه ژِی فَرْمَانْ کِرِیَه، ئَانْگُو «هُونْ هَای ژِ (سِینُوْرِیْ) خُدِیْ هَبِنْ!»اَگَرْ هُونْ اِنْکَارْ بِکِنْ ژِی، بِیْگُمَانْ چِه تِشْتِیْنْ لِعَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ هَنَه اَوْ تَڤْ بِیْنْ خُدِیْ نَه. خُدِیْ دَوْلَمَنْدَه، هِیْژَایِی پَسِنْدَاِینِیْ یَه.

---

۱ دِ زَواجِیْ دَه بِهَڤْ رَه خَوشْدَرْبَاسْکِرِنْ بِتَعْوِیزْ و جَانْگُوْرِیِیْنْ هَڤْبَشْ دِبَه و دِمَشَه. لِیَبَلِیْ ژِ بَرْ کُو دِ هَرْ کَسِی دَه ئَاوَایَکِی سِرُوشْتِی، اَزْپَرَستِی، چَافَنَبَارِی و زَخَلِی هَیَه، هَرْ کَسْ ژِ هَڤَالِیْ خَوه فَدَاکَارِیْ هِیْڤِی دِکَه. سُلحْ ژِی، بِتَعْوِیزْدَاِینْ و فَدَاکَارِیَا هَرْدُو رَخَانْ ژِ هِنْ مَافَانْ چِیْدِبَه. اَفْ رَوشْ، ژِ پَڤْچُونْ و هَڤْبَرْدَانِیْ چِیْتِرَه.

۲ هَکَه دِگَلْ هَمُو تَدبِیرَانْ ژِی زَوَاجْ نَمَشَه و اَنْدِیشَیَا خِزَانِی و رَبَنِیِیْ هَبَه وِیْ چَاخِیْ ژِنْ و مِیْرْ نَه مَجبُورِنْ کُو دَرْدْ و مَرَزَا هَڤْ بِکِشِینْ و دِ نِیْڤْ جَهَنَّمَا مَعْنَوِی دَه بِژِیْنْ، بِلا هَڤْ بَرْدِنْ و خُدِیْ دِیْ گَلَکْ دَرِیِیْنْ خِیْرِیْ لِوَانْ فَکَه.

١٣٢. چه تِشْتِێنْ لِعَرْدْ و نَاسِیاَنَانْ هَنَه، اَوْ تَفْ یێنْ خُدِێ نَه.(ژ بُوْ کَارْ و عَمَلِێ بَندَیێنْ خَوه) بِوَکِیلِی خُدِێ بَسَه.

١٣٣. گَلِی مِرُوْقَانْ!اَگَرْ خُدِێ بِخَوهازَه، دِێ وَه ژ حُوْلِێ رَاکَه و هِنَکِێنْ دِنْ بِینَه شُونَا وَه. بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ ڤِێ یَکِێ قَادِرَه.

١٣٤. کِی خَلاتَا دِنْیَایِێ بِخَوهازَه (بِلا بِزَانَه کُو) خَلاتَا دِنْیَا و نَاخْرَتِێ هَرْدُو لِجَمْ خُدِێ نَه. خُدِێ بِهِیزَرَه، بِینَرَه.

١٣٥. گَلِی یێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! بِدَادْپَرْوَرِیێ رَابِنْ و ژ بُوْ خُدِێ شَاهدَیِێ بِدِنْ، چَنْدِینْ اَوْ لِدِژِی وَه بِخَوه، لِدِژِی دِێ و بَافِێنْ وَه و خِزمِێنْ وَه بَه ژِی.اَگَرْ اَوْ (مَافْدَارْ و مَافْژِێگرْ) دَوْلَمَندْ انْ خِزَانْ بِنْ، ڤِێجَه خُدِێ ژ هَرْدُویَانْ پِێشْدَترَه(ژ وَه). نَدِنْ پَێ اَرَزُوِیِێنْ خَوه و ژ عَدَالَتِێ شَاشْ نَبِنْ.اَگَرْ هُونْ زِمَانِێ خَوه لِشَاهِدِیِێ خَوارْ بِکِنْ (رَاسْتِیِێ بِگُوهَرِینْ)، یَانْ ژِی بَرِێ خَوه ژ شَاهِدِیِێ فَگَرِینْ (رَاسْتِیِێ قَشِرِنْ)، بِێگُمَانْ ژ یَا کُو هُونْ دِکِنْ خُدِێ نَاگَاهْدَارَه.

١٣٦. گَلِی یێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! لِسَرْ بَاوَرِیَا بِخُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی، لِسَرْ بَاوَرِیَا بِکِتِێبَا کُو ژ پِێخَمْبَرِێ خَوه رَه شَانْدِیَه و بِوَانْ کِتِێبِێنْ کُو بَرِێ شَانْدِنَه بَرَدَوامْ بِنْ. چه کَسِێ بِخُدِێ، مَلائِیکَتِێنْ وِی، کِتِێبِێنْ وِی، پِێخَمْبَرِێنْ وِی و رُوْژَا دَاوِیِێ (قِیَامَتِێ) بَاوَرِیِێ نَئِینَه (کَافِرْ بِبَه) ڤِێجَه بِرَاسْتِی اَوْ بِشَاشِیَکَه شَاشْ ژ رِێ کَتِیَه.

١٣٧. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو پِێشِی اِیمَانْ نَانِینْ پَاشِێ کَافِرْ بُونَه، پِشْتِرَه دِیسَا اِیمَانْ نَانِینَه پَاشِێ دِیسَا کَافِرْ بُونَه، پِشْتِرَه کُفْرَا خَوه زِێدَه کِرِنَه؛ خُدِێ نَه لِگُونَهِێنْ وَانْ دِبُوْرَه نَه ژِی لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ وَانْ رَاسْتَرِێ دِکَه.

١٣٨. (یَا مُحَمَّدْ!) مِزگِینِێ بِدَه مُنَافِقَانْ کُو بِرَاسْتِی ژ وَانْ رَه عَزَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه!

١٣٩. اَوِێنْ كُو ژ دِێڤْلا بَاوَرْمَنْدَانْ قَه كَافِرَانْ ژ خَو رَه دِكِنْ خَودِی و نَارِیكَارْ. اَرِێ، مَا گَلُو اَوْ عِزَّتِێ و رُومَتِێ ژ وَانْ هِێڤِی دِكِنْ؟! بِێگُمَانْ رُومَتْ و سَرْفِرَازِی هَرْ ژ خُدِێ رَه یَه.

١٤٠. (گَلِی مُومِنَانْ!) د كِتِێبِێ دَه ژ وَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ؛ دَمَا وَه سَحْ كِرْ كُو نَایَتِێنْ خُدِێ تِێنْ مَانْدَلَكِرِنْ، یَانْ ژِی بِوَانْ تِنَازْ تِێ كِرِنْ، هِنْگِێ دِگَلْ وَانْ (كَافِرَانْ و مُنَافِقَانْ) رُونَنِنْ، حَتَا كُو اَوْ خَوه نُوِقِی پِیڤَكَه دِنْ نَكِنْ.(دَمَا هُونْ جِڤَاتِێ تَرْكْ نَكِنْ) هُونِێ ژِی بِبِنْ وَكِی وَانْ. بِێگُمَانْ خُدِێ دِێ تَمَامِێ كَافِرْ و مُنَافِقَانْ د جَهْنَمِێ دَه لِهَفْ كُوْمْ بِكَه.[١]

١٤١. اَوِێنْ كُو چَاڤْنِێرِیَا نَرِنْدِیِێ ژ بُوْ وَه دِكِنْ؛ ڤِێجَهاگَرْ ژ جَمْ خُدِێ فَتْحَكْ (سَرْكَفْتِنْ و غَنِیمَه) بِبَه نَصِیبِێ وَه (ژ وَه رَه) دِبِێژِنْ: مَا اَمْ ژِی نَه دِگَلْ وَه بُونْ (دَه كَا پَارَا مَه ژِی بِدِنْ مَه)؟اَگَرْ سَرْكَفْتِنْ بِبَه نَصِیبِێ كَافِرَانْ (ڤِێ جَارِێ ژ وَانْ رَه) دِبِێژِنْ: اَرِێ مَا مَه هُونْ تِێكَنَبِرِنْ (ڤِێجَه مَه دَسْتْ دَانِی سَرْ وَه) و مَه ژ بَاوَرْمَنْدَانْ هُونْ پَارَاسْتِنْ؟ اِیْدِی خُدِێ دِێ رُوْژَا قِیَامَتِێ د نَاڤْبَرَا وَه و وَانْ دَه حُكِمْ بِكَه. خُدِێ لِهَمْبَرْ بَاوَرْمَنْدَانْ تُو رِێكِێ نَادَه كَافِرَانْ.

١٤٢. بِێگُمَانْ مُنَافِق حَولْ دِدِنْ كُو خُدِێ بِخَاپِنِنْ. حَالْ اَڤَه كُو خُدِێ خَاپَانْدِنَا وَانْ (بِعَذَابِێ خَوه) دِێ لِوَانْ ڤَگَرِێنَه. دَمَا (بِمُومِنَانْ رَه) رَادِبِنَه نِمِێژِێ، بِكَاسُولِی و سِسْتِی رَادِبِنْ، لِبِێشْبَرِی مِرُوْڤَانْ رِیَاكَارِی دِكِنْ و اَوْ پِرْ هِنْدِكْ ذِكْرِێ خُدِێ دِكِنْ.

١٤٣. اَوْ (مُنَافِقْ) د نَاڤْبَرَا كُفرْ و اِیمَانِێ دَه دِچِنْ و تِێنْ؛ نَه ژ وَانْ (كَافِرَانْ) نَه ژِی ژ قَانْ (مُومِنَانْ) تِێنْ حَسِیبِێ. خُدِێ، كِێ ژ رِێ بِخَه ڤِێجَه تُو ژ بُوْ وِی رَاسْتِی چَارَسَرِیَكِێ نَایِێ.

---

١ چه تِێكَلِییِنْ نَافْ نَتَوِی بِنْ، چه تِێكَلِییِنْ فَرْدِی بِنْ، دِڤِێ بَاوَرْمَنْدْ لِجَمْ بَاوَرْمَنْدَانْ جهِێ خَوه بِگِرِنْ و د ڤِێ دِهْڤَرْبُونِێ دَه لِهِێزْ، رُومَتْ و عِزَتِێ بِگِرِنْ. مِلَتِێ كُو ژ بُوْ خُرتْ بِبَه هَاوَارَا خَوه بِگِهِینَه كَافِرَانْ اَوْ هَرْ دِێ قَلسْ بِبَه و فَرِدِێنْ كُو مُرَاجَعَتِی وَانْ بِكِنْ، كَسَایَتِیَا خَوه ژ دَسْتْ دِدِنْ. هَكَه بِهْڤَرْبُونَا مُسِلْمَانْ و كَافِرَانْ بِبَه مَجْبُورِی، گَافَا كَافِرْ د عَلَیْهِێ دِینْ دَه بِیِڤِنْ بِلا بَاوَرْمَنْدْ ژ مَجْلِسَا وَانْ دَرْكَفَه و وَانْ شَرْمَزَارْ بِكَه.

١٤٤. گَلی یێنْ کُو بَاوَری ئَانینَه! دِ شُونَا بَاوَرْمَنْدَانْ دَه کَافِرَانْ ژِ خَوه رَه نَکِنْ دُوْسْتُ و پِشْتَفَانْ. مَا هُونْ دِخَوازِنْ کُو لِدِژْبَری خَوه دَلِیلَکَه اَشْکَرَا بِدِنْ خُدِیْ (دَا کُو ژِ بُوْ وِیْ جَزَا بِدَه وَه)؟!

١٤٥. بِیْگُمَانْ مُنَافِقْ، دِ جَهْنَمِیْ دَه دِ قَاتَا هَری ژِیْرْ دَه نَه، اِیْدِی تُو دِیْ ژِ وَانْ رَه قَتْ نَاریکَارَکِی ژِی نَبِینِی.[1]

١٤٦. لِیْبَلِیْ اَوِیْنْ کُو پُوْشْمَانْ بُونَه، خَوه سَرَاسْتْ کِرنَه، خَوه ژِ دِلْ بِخُدَا قَه گِرْتنَه و تَنِیْ ژِ خُدِیْ رَه عِبَادَتِیْنْ خَوه کِرنَه، قِیْجَه هَا اَوْ (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) دِگَلْ بَاوَرْمَنْدَانِنْ و پَاشِیْ خُدِیْ دِیْ خَلاتَکَه مَزِنْ بِدَه بَاوَرْمَنْدَانْ.

١٤٧. (گَلی مِرُوْقَانْ!)اَگَرْ هُونْ بَاوَرِیِیْ بِینْ و شِکْرِیْ خُدِیْ بِکِنْ، خُدِیْ دِیْ چِمَا وَه بِدَه عَذَابِیْ! خُدِیْ شُکِرْدَارَه، زَانَا یه.

١٤٨. خُدِیْ ژِاَشْکَرَاکِرنَا گُوتِنَا نَبَاشْ حَزْ نَاکَه، لِیْبَلِیْ کَسِیْ کُو نَحَقِی لِیْ بُوبَه اَوْ جُودَا یَه. خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

١٤٩. (گَلی مِرُوْقَانْ!) اَگَرْ هُونْ قَنْجِیَکِیْ اَشْکَرَا بِکِنْ اَنْ هُونْ وِیْ بِدزِی بِکِنْ، یَانْ ژِی لِنَقَنْجِیَا (کُو لِوَه هَاتِیَه کِرِنْ) بِبُوْرِنْ، قِیْجَه بِیْگُمَانْ خُدَا تِیْبِهُورَه، خَودَانْشِیَانَه.

١٥٠. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْنْ وِی مَانْدَلَ دِکِنْ و دِخَوازِنْ کُو جُودَاهِیِیْ بِخِنْ نَافْبَرَا وِی و پِیْخَمْبَرِیْنْ وِی و دِبِیْژِنْ: اَمْ بَاوَرِیِیْ بِهِنَکْ (ژِ پِیْخَمبَرَانْ) تِینِنْ و اَمْ هِنَکَانْ ژِی مَانْدَلَ دِکِنْ و اَوْ دِخَوازِنْ کُو دِ نَافَا اِسلامْ و کُفْرِیْ دَه رِیَکَه دِنْ بِگِرِنْ...

---

١ دِ هَرْ چَاخِیْ دَه لِکِیلَکَا مُومِنِیْنْ حَقِیقِی هِنْ کَسِیْنْ کُو ژِ بُوْ بَرْزَوَنْدِیِیْنْ خَوه یَانْ ژِی ژِ بُوْ خَلاسِیَا خَوه هَنَه -چَنْدَانْ زَاهِری بَه ژِی- کُو خَوه مُومِنْ دَانَه نِیشَانْدَانْ. ژِ وَانْ رَه مُنَافِق تِیْ گُوتِنْ. چَنْدِی لِدِنْیَایِیْ نَبَه ژِی لِیْ خُدِیْ لِئَاخِرَتِیْ دِیْ رُوپُوشَا وَانْ ژِ بَرْ رُوِیِیْ وَانْ رَاکَه و ژِ بَرْ کُو اَوْ کَافِرِیْنْ نَمَرْدِنْ دِیْ وَانْ بِخَه قَاتَا جَهْنَمِیْ یَا هَرِی ژِیْرِینْ دَه و دِ حَقِیْ وَانْ دَه تُو شَفَاعَتِیْ ژِی قَبُولْ نَاکَه.

١٥١. هَا اَوْ كَافِرْ بِخَوه نَه. مَه، ژ بُوْ كَافِرَانْ عَزَابَكِی رِسْوَاكَرْ ئَامَادَه كِرِيَه.

١٥٢. اَوِێنْ كُو بَاوَرِی بِخُدِێ و پِێخَمْبَرِێنْ وِی ئَانِينْ و جُوداهِی نَخسْتِنْ نَاقَا يَكِی ژ وَانْ؛ اَقِێنْ هَا خُدِێ دِێ پَاشِێ خَلاتَا وَانْ بِدَه وَانْ. خُدِێ گُنَهْبَخْشَه، دِلُوْقَانَه.

١٥٣. (يَا مُحَمَّدْ!) اَهْلِی كِتِێبْ ژ تَه دِخَوازِنْ كُو تُو ژ ئَاسِمَانَانْ كِتِێبَكِێ ژ وَانْ رَه دَاخِی خَوارِێ. بِێگُمَانْ وَانْ ژ مُوسَا تِشْتَكِی هِێ ژ قِێ مَزِنْتِرْ خُوَسْتِبُونْ. قِێجَه گُوتِنْ: «خُدِێ اَشْكَرَا نِيشَانِی مَه بِدَه.»قِێجَه بِسَدَمَا ظِلْمَا وَانْ د جِهْ دَه بِرُوسْكِێ اَوْ هِنْگَافْتِنْ. دُوقْرَه پِشْتِی كُو دَلِيلِێنْ اَشْكَرَا ژ وَانْ رَه هَاتِنْ، گُولْكْ ژ خَوه رَه كِرِنْ الْهْ. اِێدِی اَمْ دَرْ حَقِێ وِێ دَه لِوَانْ بُوْرِينْ و مَه سَلاحِيَتَكَه اَشْكَرَا دَا مُوسَا.

١٥٤. مَه (چِيَايِێ) طُورْ د سَرْ وَانْ رَه رَاكِرْ دَا كُو پَيمَانَا خَوه بِجهْ بِينْ و مَه لِوَانْ فَرْمَانْ كِرْ كُو د دَرْگَهْ رَه سَرتَوانْدِی و خُوَشِكَانْدِی تِێكَفْنْ بَاژِێرْ. مَه لِوَانْ فَرْمَانْ كِرْ كُو د رُوْژَا شَمِيێ دَه (بِنِێچِيرْكِرِنَا مَاصِيَانْ) زِێدَگَافِێ نَكِنْ (و نَدِنْ سَرْ بِرِيَارَا خُدِێ) و مَه ژ وَانْ پَيْمَانَكَه ئَاصِێ سِتَانْدْ.[1]

١٥٥. قِێجَه ژ بَرْ كُو سُوْزَا خَوه شِكَانْدِنْ و ئَايَتِێنْ خُدِێ اِنْكَارْ كِرِنْ و بِظِلْمِی پِێخَمْبَرْ كُشْتِنْ و ژ بَرْ كُو دِگُوتِنْ: دِلِێ مَه تِژَيَه. (نَخِێرْ) ، بَلْكِی ژ بَرْ كُفْرَا وَانْ، خُدِێ مُوْهرْ لِسَرْ دِلِێ وَانْ دَايَه، قِێجَه هِنْدِكْ ژ وَانْ بَاوَرِی تِينْنْ.

١٥٦. دِيسَا بِسَبَبْ اِنْكَارَا وَانْ (يَا دَرْ حَقِێ عِيسَا دَه) و ژ بَرْ بِێبَخْتِيَكَه مَزِنْ كُو ئَافِێتِنْ ستُوِيێ مَرْيَمِێ.

١٥٧. هَمْ ژِی بِسَدَمَا كُو دِگُوتِنْ: «بِێگُمَانْ مَه پِێخَمْبَرِێ خُدِێ، عِيسَايِێ كُورِێ مَرْيَمِێ

---

١ د قِێ ئَايَتِێ دَه خُدِێ فَرْمَانْ دِكَه كُو «د رُوْژَا شَمِيێ دَه زِێدَه‌گَافِێ نَكِنْ». د قِێ ئَايَتِێ بَيَانْ نَبُوِيَه كَا فَرْمَانَا خُدِێ بجهْ ئَانِينَه ئَانْ نَا؟ لِێ بَلِێ د جِهِێنْ دِنْ دَه بَيَانْ كِرِيَه كُو فَرْمَانَا خُدِێ بجه ئَانِينَه. مِيناكْ: «بِرَاسْتِی هُونْ دِزَانِنْ اَوْ يِنْ كُو د رُوْژَا شَمِيێ دَه دَسْتْدِرِێژِی كِرِنْ كَا مَه چه بِسَرِێ وَانْ ئَانِيَه».بَقَرَه:٦٥ « و ژ وِی گُنْدِێ كُو لِبَرْ كَرْسَخَا چَمْ بُو بِيرْسَه؛ دَمَا وَانْ د رُوْژَا شَمِيێ دَه زِێدَه‌گَافْ دِكِرِنْ..».اعْرَافْ:١٦٣

مَسیحْ کُوشْتْ.»حَالْ اَقَه کُو وَانْ اَوْ نَکُشْتِیَه، نَه ژِی وَانْ اَوْ لِچَارْمِخِیْ دَایَه. لِیْبَلِیْ ژِ وَانْ رَه هَاتْ شِبَانْدِنْ. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو کَتِنَه اِخْتِلافِیْ، دَرْ بَارِیْ (کُشْتِنَا) وِی دَه بِگُومَانِنْ. ژِ گُومَانِیْ پِیْشْتَرْ قَتْ زَانِینَا وَانْ بِتِشْتَکِی نِینَه و بِرَاسْتِی ژِی وَانْ اَوْ نَکُشْتِیَه.

١٥٨. نَخِیْرْ، وَانْ عِیسَا نَکُشْتِیَه، بَلْکِی خُدِیْ اَوْ هِلْدَایَه جَمْ خَوه. خُدِیْ سَرْدَسْتَه، کَارْبِنَجهَه.

١٥٩. ژِ یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ (فِلَّه و جهُو) تُو کَسْ نِینَه کُو بَرِی مِرِنَا خَوه بَاوَرِیْ پِیْ (بِعِیسَا) نَئِینَه و رُوْژَا قِیَامَتِیْ دِیْ لِسَرْ وَانْ ژِی بِبَه شَاهِدْ.[1]

١٦٠. بِسَدَمَا ظِلْمَا کُو جهُویَانْ کِرِبُو و بِسَدَمَا کُو وَانْ پِرْ کَسْ ژِ رِیَا خُدِیْ فَگَرْانْدِبُونْ، مَه هِنْ نِعْمَتِیْنْ پَاکْ اِیْنْ کُو (پِیْشِی) ژِ وَانْ رَه هَاتِبُونْ حَلالْکِرِنْ، لِوَانْ حَرَامْ کِرِنْ.

١٦١. دِیسَا بِسَدَمَا کُو سَلَفْ (رِبَا) دِخَوارِنْ، دِگَلْ کُو (دِ تَورَاتِیْ دَه) ژِی مَنْعَا وَانْ ژِیْ هَاتِبُو کِرِنْ و بِسَدَمَا کُو مَالِیْنْ مِرُوْفَانْ بِنَه رَوَایِی و سِتَمْکَارِی دِخَوارِنْ (تِشْتِیْنْ کُو ژِ بُوْ وَانْ حَلالْ بُونْ لِسَرْ وَانْ هَاتَه حَرَامْکِرِنْ). مَه، ژِ بُوْ کَافِرَانْ عَزَابَکِی بِژَانْ ئَامَادَه کِرِیَه.

١٦٢. لِیْبَلِیْ ژِ وَانْ، اَوِیْنْ کُو دِ زَانِینِیْ دَه کُوْکْ بَردَانَه و یِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ، بِیَا کُو ژِ تَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ و بِیَا کُو ژِ پِیْخَمْبَرِیْنْ بَرِیَا تَه رَه ژِی هَاتِیَه شَانْدِنْ بَاوَرِیْ تِینْ و اَوِیْنْ کُو نِمِیْژِیْ دِکِنْ، زَکَاتِیْ دِدِنْ و بَاوَرِیْ بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ تِینْ، هَا اَمِیْ پَاشِیْ خَلاتَکَه مَزِنْ بِدِنْ وَانْ.

١٦٣. بِیْگُمَانْ چَاوا مَه پَیْخَامْ (وَحِی) ژِ نُوحْ و پِیْخَمْبَرِیْنْ پِشْتِی وِی رَه شَانْدْ، هَرْ وِهَا مَه پَیْخَامْ ژِ تَه رَه ژِی شَانْدْ. مَه پَیْخَامْ ژِ اِبْرَاهِیمْ، اِسْمَاعِیلْ، اِسْحَاقْ، یعْقُوبْ و نَقِیَانْ

١ واتَیَا ئَایَتِیْ: جهُو و فِلَّه دَمَا بِکَفِنْ بَرْ مِرِنِیْ، وِیْ چَاخِیْ فَامْ دِکِنْ کُو عِیسَا نَه کُورِیْ خُدِیْ یَه؛ لِیْبَلِیْ اَوْ بَندَیِیْ خُدِیْ و قَاسِدِیْ وِی یَه. لِسَرْ ڤِیْ یَکِیْ بَاوَرِیْ تِینْ، لِیْ بَاوَرِیَا وَانْ وِیْ دَمِیْ تِه مُوفَایِیْ نَادَه وَانْ.

(اِیْنْ یعْقُوبْ) و مَه پِیخَامْ ژِ عِیسَا، اَیوبْ، یونُسْ، هَارُونْ و سُولَیْمَانْ رَه ژِی شَانْدْ. مَه زَبُورْ ژِی دَایَه دَاوِدْ.

١٦٤. (مَه، قَاسِدْ شَانْدِنْ؛) هِنْ ژِ قَاسِدَانْ مَه بَحْسَا وَانْ بَرِیَا قِێگَا ژِ تَه رَه کِرِیَه و هِنْ قَاسِدْ ژِی مَه بَحْسَا وَانْ ژِ تَه رَه نَکِرِیَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بِمُوسَا رَه خَبَرْ دَایَه.

١٦٥. اَوْ پِێخَمْبَرِێنْ مزگِینبَرْ و هِشیَارکَرْ بُونْ دَا کُو پِشْتِی پِێخَمْبَرَانْ، لِهَمْبَرِی خُدِێ، ژِ مِرُوْقَانْ رَه تُو بَهَانَه چِێنَبَه! خُدِێ سَرْدَسْتَه، کَارْبِنَجهَه.

١٦٦. لِێبَلِێ، خُدِێ لِسَرْ یَا کُو ژِ بُوْ تَه هِنَارْتِیَه شَاهِدِیِێ دِدَه، خُدِێ اَوْ بِزَانِینَا خَوه هِنَارْتِیَه. مَلائِیکَتْ ژِی ژِ قِێ رَه شَاهِدِیِێ دِدِنْ. بِشَاهِدِی خُدِێ بَسِی تَه یَه.

١٦٧. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه و (خَلْکِێ) ژِ رِیَا خُدِێ قَدِگَرِینِنْ، بِرَاسْتِی اَوْ دِ رِێشَاشِیَکَه دُورْ و کُورْ دَه نَه.

١٦٨. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کَافِرْ بُونَه و (بِبَرْدَوامِیَا لِسَرْ کُفْرِێ) ظِلمْ کِرنَه، خُدِێ هِیچْ لِوَانْ نَابُوْرَه و تُو رِێیِێ بِبَرْ وَانْ نَاخَه...

١٦٩. ژِ بِلِی رِیَا دُوْژَهِێ (جَهْنَمِێ) کُو اَوْ دِێ حَتَا بِحَتَایِێ تِێ دَه بِنْ. اَفْ کَارْ لِبَرْ خُدِێ پِرْ هِێسَانَه.

١٧٠. گَلِی مِرُوْقَانْ! بِێگُمَانْ پِێخَمْبَرْ ژِ نِکْ خُدَایِێ وَه رَاسْتِی ژِ وَه رَه ئَانِیَه. نَاخُو بَاوَرِیِێ پِێ بِینِنْ کُو اَوْ ژِ بُوْ وَه چِێتِرَه. اَگَرْ هُونْ اِنْکَارْ بِکِنْ، تَقَزْ چِه تِشْتِێنْ لِعَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ هَنَه، تَقْ یِێنْ خُدِێ نَه. خُدِێ عَلِیمَه، حَکِیمَه.

١٧١. گَلِی یِێنْ اَهْلِی کِتِێبْ! خَوه لِدِینِێ خَوه بِێئَنْدَازْ بَرْنَدِنْ و ژِ رَاسْتِیِێ پِێ قَه لِسَرْ نَاقِێ خُدِێ تِشْتَکِی دِنْ نَبِێژِنْ. بِێگُمَانْ مَسِیحْ؛ عِیسَایِێ کُورِێ مَرْیَمِێ بَسْ پِێخَمْبَرِێ خُدِێ و (مِسُوْگَرْبُونَا) گُوْتِنَا وِی یَه کُو بِبَالْ مَرْیَمِێ قَه هَاتِیَه گُوْتِنْ (ئَانْگُو؛ خُدِێ گُوْتِیَه: «چِێبَه!»اَوْ ژِی چِێبُو) و (عِیسَا) خُدَانْجَانَکِی (خُدَانْرُوحَکِی)ژِ جَمْ وِی یَه. نَاخَوه

بَاوَرِیێ بِخُدِیێ و بِقَاصِدِیْنْ وِی بِینِنْ و نَبِیْژِنْ: «خُدَا سِسِیێ نَه.»خَوه ژ ڤِیێ گۆتِنِیێ بِدِنْ پَاشْ کُو اَفْ دَانَپَاشِی ژ بُوْ وَه چِیتِرَه. بِیْگُمَانْ خُدَا بَسْ خُدَایَکِی بِتَنِیێ یَه، اَوْ ژ یَا کُو زَارُوْكْ ژِیێ رَه هَبِنْ پَاكْ و دُورَه. چه تِشْتِیێ لِعَرْدْ و نَاسِیَانَانْ هَیَه هَرْ مِلْکِیێ وِی یَه، خُدِیێ (دِ مِلْکِیێ خَوه دَه) ژ رِیْقَبِری و لِهَقْرَاگِری ڤَه کَافِی یَه.

۱۷۲. نَه مَسِیحْ (عِیسَایِیێ کُورِیێ مَرْیَمِیێ) و نَه ژِی فِرِیشْتَیِیْنْ نِیْزِیکِی خُدِیێ، تُو جَارِی ژ پَرْسْتِنَا بُوْ خُدِیێ دِلْسَارْ نَبُونَه. چه کَسِیێ ژ عِبَادَتِیێ خُدِیێ دِلْسَارْ بِیَه و خَوه مَزِنْ بِدِیْرَه (ژِیێ رَه عِبَادَتِیێ نَکَه)، پَاشِیێ خُدِیێ دِیێ وَانْ هَمُویَانْ بِبَالْ خَوه ڤَه کُوْمْ بِکَه.

۱۷۳. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرنَه، ڤِیْجَه (خُدِیێ) دِیێ خَلاتَا وَانْ بِیێ کِیْمَاسِی بِدَه وَانْ و ژ کَرَمَا خَوه دِیێ ژ وَانْ رَه زِیْدَه بِکَه. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو بَرِیێ خَوه ژ عِبَادَتِیێ وِی فَگَرْانْدِنْ و (بِعِبَادَتْ نَکِرنِیێ) خَوه مَزِنْ دِیْرَانَه، (خُدِیێ) دِیێ عَذَابَکِی دِژْوَارْ بِدَه وَانْ و اَوِیێ ژ بِلِی خُدِیێ ژ بُوْ خَوه تُو دُوْسْتْ و ئَارِیکَارَکِی ژِی نَبِینِنْ.

۱۷٤. گَلِی مِرُوْڤَانْ! بِیْگُمَانْ ژ جَمْ خُدَایِیێ وَه، ژ وَه رَه دَلِیلَکَه اَشْکَرَا هَاتِیَه و مَه ژ وَه رَه رُوْنَاهِیَکَه زَلالْ ئَانِیَه خَوارِیێ.

۱۷۵. هَرْ چِی اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی بِخُدِیێ ئَانِینْ و خَوه بِـ(دِینِیێ) وِی گِرْتِنَه، ڤِیْجَه (خُدِیێ) دِیێ وَانْ بِخَه نَاڤَا خَوشْدَایِنْ و مَرْحَمَتَکَه کُو ژ جَمْ وِی یَه و اَوِیێ وَانْ بَرْ بِرِیَکَه رَاسْتْ و دُورِسْتْ ڤَه سَرْوَخْتْ بِکَه.

۱۷٦. (یَا مُحَمَّدْ! ژ تَه (دِ بَارَا بِیْوِیْرْتَانْ دَه) چَارَسَرِیێ دِپِرْسِنْ. بِبِیْژَه: خُدِیێ دِ بَارَا کَلالِیێ دَه (مِیرَاتَیَا کَسِیێ کُو بَاڤْ و زَارُوْکِیْنْ وِی تُونَه بِنْ) چَارَسَرِیێ بَیَانْ دِکَه؛ اَگَرْ یَکِی بِیْزَارُوْكْ بِمِرَه و خُوشْکَکَه وِی هَبَه؛ نِیڤِیێ مِیرَاتِیێ ژ وِیێ رَه یَه. اَگَرْ خُوشْكْ بِمِرَه و ژ وِیێ تُو زَارُوْكْ تُونَه بِنْ، بِرَایِیێ وِیێ ژِی دِبَه مِیرَاتخُورِیێ وِیێ. اَگَرْ ژ بِرَا دُو خُوشْكْ بِمِینِنْ، ژ مِیرَاتِیێ ژ سِسِیَانْ دِدُو یَا وَانَه. اَگَرْ مِیرَاتْخُوَرْ هَمْ مِیْرْ هَبِنْ هَمْ ژِی ژِنْ،

پَارَا مِیْرْ بِقَاسِی دُو پَارِیْنْ ژِنِیْ یَه. ژِ بُوْ هُونْ شَاشْ نَبِنْ خُدِیْ ژِ وَه رَه (حُکْمِیْنْ دِینِیْ وَه) اَشْکَرَا دِکَه. خُدِیْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٥. سُورَه یِیْ مَائِدَه

سُورَه یِیْ مَائِیدِیْ ژِ ئَایَتَا سِیْیَمْ یِیْ فَه تَفْ لِمَدِینِیْ دِ سَالا شَشَمْ ئَا هِجری دَه نَازِلْ بُویَه. اَوْ ١٢٠ (سَدْ و بیستْ) ئَایَتَه. ئَایَتَا «ایرُوْ، مِنْ دِینِیْ وَه ژِ وَه رَه کَامِلْ کِرْ»لِمَدِینَیِیْ، رُوْژَا اِینِیْ، اِیْقَارَا عَرَفِیْ دِ حَجَا خَاتِرْخَوسْتِنِیْ دَه نَازِلْ بُویَه.

مَائِدَه بِدَاخوازَا «سِفْرَه»یَه. دِ هَیَامَا عِیسَا دَه حَوارِی/هَقَالِیْنْ وِی ژِیْ خَوسْتِبُونْ کُو لِبَرْ خُدَایِیْ خَوه بِگَرَه و ژِیْ بِخَوهازَه کُو سِفْرَیَکِیْ ژِ ئَاسِیَانِی ژِ وَانْ رَه دَاخَه خَوارِیْ. ژِ بَرْ کُو سُورَتِی دِ ئَایَتَا ١١١٢امْ و ١١١٤امْ دَه بَحْسَا فِیْ سِفْرَیِیْ کِرِیَه اَفْ نَاقِیْ «سِفْرَه»یِیْ «المَائِدَه»لِیْ هَاتِیَه دَانِینْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! سُوْزْ و پَیْمَانِیْنْ خَوه بِجِهْ بِینِنْ. ژِ بِلِی یِیْنْ (لِسَرْ حَرَامِیَا وَانْ) ژِ وَه رَه بِیْنْ خَوندِنْ و ژِ بِلِی یِیْنْ کُو وَه دِ اِحْرَامَانْ دَه نِیْچِیرْ کِرنَه، (خَوارِنَا گُوشْتِیْ) تَرْشَانْ (دَفَه، دَوَارْ و پَزَانْ) ژِ بُوْ وَه هَاتِیَه حَلالْکِرِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، تِشْتِیْ بِقِیْ بِرْیَارِیْ یِیْ دِدَه.

٢. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! نَدِنْ سَرْ نِیشَانِیْنْ دِینِیْ خُدِیْ و رُومَتَا مَهَا حَرَامْکِرِی یَا بِرُومَتْ، حَیْوَانِیْنْ ژِ بُوْ قُورْبَانِیْ و تَرْشِیْنْ سِتُورِسْتِکِرِی (کُو دِیَارِی نَه ژِ بُوْ کَعْبِیْ) و کَسِیْنْ کُو ژِ بُوْ دَاخوازْکِرنَا بَرْزَوَنْدِیکَه بَازِرْگَانِی و رِزَایَا خُدَایِیْ خَوه سَرْدَانَا مَالا پِیرُوْزْ دِکِنْ، لِهَمْبَرْ وَانْ بِیْرِیْزِیِیْ مَکِنْ. ڤِیْجَه دَمَا هُونْ ژِ اِحْرَامَانْ دَرْکَتِنْ بِسَرْبَسْتِی نِیْچِیرِیْ بِکِنْ. بِلا کِینَا وَه، یَا ژِ قَوْمَکِی بِسَدَمَا رِیْکَا کَعْبِیْ لِوَه گِرْتِبُونْ، وَه نَئَاڤُوْ سَرْ زِیْدَگَافِیِیْ! لِسَرْ قَنْجِی و تَقْوَایِیْ ئَارِیکَارِیَا هَفْ بِکِنْ و لِسَرْ گُنَهْکَارِی و زِیْدَگَافِیِیْ ئَارِیکَارِیَا هَفْ مَکِنْ. هَای ژِ (اَمْرُ و نَهْیِیْ) خُدِیْ هَبِنْ، بِیْگُمَانْ جَزَاکِرِنَا خُدِیْ پِرْ دِڤْوَارَه.

٣. (گَلی بَاوَرْمَنْدَانْ!) خَوارِنَا گُوشْتِێ (حَیْوَانَا) مِرَارْبُویی و خُوینْ، گُوشْتِێ بَرَازْ و حَیْوَانَا کُو نَه لِسَرْ نَاقِێ خُدِێ هَاتِبَه سَرْژِێکِرِنْ، گُوشْتِێ حَیْوَانَا فَتِسَانْدِی و یَا بِلِێخِسْتِنِێ هَاتِبَه کُشْتِنْ، یَا کُو ژِ ژۆرْ دَه وَرِبُویی و یَا کُو بِپۆشْلِێکَتِنِێ مِرِبَه، یَا کُو جِنَاوِرَانْ اَوْ خَوارِبَه -لِێ یَا کُو بِسَاغِی وَه اَوْ سَرْژِێکِرِبَه اَوْ جُودَا یَه- و یَا کُو لِبَرْ پُوتَانْ هَاتِبَه سَرْژِێکِرِنْ، یَا کُو هُونْ بِزِلانْ فَالانْ قَدِکِنْ و لِنَصِیبِێ خَوه بِگِرِنْ، (اَفْ تَفْ) لِسَرْ وَه هَاتِنَه حَرَامْکِرِنْ. اَفِێنْ هَا فِسْقَه(دَرکَتِنَا ژِ رِێکَا خُدِێ یَه). ایرُۆ اَوِێنْ کُو کَافِرِنْ، وَانْ هِێفِیَا خَوه ژِ (تُونَکِرِنَا) دِینِێ وَه قُوتْ کِرِیَه. ایْدِی ژِ وَانْ نَطِرْسِنْ؛ ژِ مِنْ بِطِرْسِنْ. ایرُۆ، مِنْ دِینِێ وَه ژِ بُۆ وَه کَمِلانْدْ (تَکُوزْ کِرْ). مِنْ قَنْجِیَا خَوه لِسَرْ وَه تَمَامْ کِرْ و مِنْ ژِ وَه رَه بِاُوْلِیتِی اِسلامْ پَژرَانْدْ. فِێجَه کِی کُو ژِ نَجَارِی؛ نَه بِگُنَهْکَارِی تُوشِی بِرْچِیبُونَکَه نَاوَرْتَه بِبَه و ژِ قَانِیْنْ مَه گۆتِی بِخَوه، فِێجَه بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوْقَانَه.

٤. (یَا مُحَمَّدْ!) ژِ تَه پِرْسْ دِکِنْ؛ کَا چه ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه حَلالْکِرِنْ؟ بِبِێژَه: چه تِشْتِێ کُو خَوشْ و پَاکْ بَه و نِێچِیرَا حَیْوانِێنْ جَرِبَانْدِی اَوِێنْ خَودِی نَابْ و خَودِی کُلَابْ، بِشَرْطِێ کُو ژِ وِێ زَانِینَا خُدِێ دَایِی وَه هُونْ وَانْ پَرُوَرْدَه بِکِنْ، (اَفِێنْ هَا) ژِ بُۆ وَه هَاتِنَه حَلالْکِرِنْ، فِێجَه ژِ نِێچِیرَا کُو وَانْ ژِ وَه رَه گِرتِبَه بِخُونْ. دَمَا وَه حَیْوانَا نِێچِیرفَانْ شَانْدْ نِێچِیرِێ؛ نَاقِێ خُدِێ لِسَرِێ بِینْ و خَوه بِسِینُۆرِێ خُدِێ بِپَارِێزِنْ. بِێگُمَانْ حَسَابْدِیتِنَا خُدِێ پِرْ بِلَزَه.

٥. (گَلی بَاوَرْمَنْدَانْ!) ایرُۆ، ژِ بُۆ وَه تِشْتِێنْ خَوشْ و پَاکْ هَاتِنَه حَلَالْکِرِنْ. خَوارِنِێنْ (دَستْکُوژِیِێنْ) اَهْلِی کِتِێبَانْ ژِ وَه رَه حَلالِنْ و خَوارِنِێنْ وَه ژِی ژِ بُۆ وَانْ حَلالِنْ. زَوَاجَا بِپِیرَکِێنْ بَاوَرْمَنْدْ اِێنْ بِنَامُوسْ و پِیرَکِێنْ بِنَامُوسْ اِێنْ کُو بَرِیَا وَه، مَه کِتِێبْ دَایَه وَانْ، ژِ وَه رَه حَلالِنْ؛ بِشَرْطِێ کُو هُونْ مَهْرَا وَانْ بِدِنْ وَانْ، بِنَامُوسْ بِنْ، ژِ زِنَایِێ دُورْ بِنْ و ژِ خَوه رَه بِدزِی دُۆسْتِکَانْ نَگِرِنْ. چه کَسِێ کُو اِیمَانِێ (اَحْکَامِێنْ اِسلامِێ) اِنْکَارْ بِکَه، بِێگُمَانْ کِرِنِێنْ وِی پُوچْ دِبِنْ؛ اَوْ لِئَاخِرَتِێ دِبَه ژِ یِێنْ کُو خَسِرِی نَه.

٦. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! دَمَا وَه خُوَسْتْ نِمِیْژْ بِکِنْ، رُویِیْ خَوه و دَسْتِیْنْ خَوه دِگَلْ هَرْدُو اَنِیشْکَانْ بِشُوْنْ، سَرِیْ خَوه مَسِحْ بِکِنْ (قَالِنْ)، هَرْدُو لِنگِیْنْ خَوه دِگَلْ گُوزَکَانْ بِشُوْنْ. اَگَرْ هُونْ بِجَنَابَتْ بِنْ قِیْجَه خَوه ژِ جَنَابَتِییْ پَاقِژْ بِکِنْ. اَگَرْ هُونْ نَخَوشْ بِنْ، یَانْ رِیْوِی بِنْ یَانْ یَکْ ژِ وَه ژِ ئَافرِیْژِیْ وَرَه، یَانْ ژِی هُونْ هِنگُوفْتِبْنْ ژِنَانْ و وَه دِ قَانْ حَالانْ دَه ئَافْ نَدِیتِبَه، وِیْ چَاخِیْ بِئَاخَکَه پَاقِژْ تَیَمُّمِیْ بِگِرِنْ؛ رُویِیْ خَوه و دَسْتِیْنْ خَوه بِئَاخِیْ مَسِحْ بِکِنْ. خُدِیْ نَاخَوازَه ژِ وَه رَه زَحْمَتِییْ دَرْخَه؛ لِیْبَلِیْ دِخَوازَه وَه پَاقِژْ بِکَه و لِسَرْ وَه قَنْجِیَا خَوه تَمَامْ بِکَه دَا کُو هُونْ وِی بِشِیْکِرِینْ.[1]

٧. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) قَنْجِیَا خُدِیْ یَا لِسَرْ وَه و پَیْمَانَا کُو ژِ وَه وَرْگِرتِیَه بِبِیْرْ بِینْ؛ دَمَا وَه گُوتْ: «مَه (فَرْمَانَا تَه) بِهِیسْتْ و اَمْ ژِ پِیْکْئَانِینَا وِیْ رَه ئَامَادَه نَه». هَایْ ژِ (سِیْنُوْرِیْ) خُدِیْ هَبِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیَا دِ دِلانْ دَه دِزَانَه.

٨. گَلِی یِیْنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! ژِ بُوْ خُدِیْ بِحَقِیْ رَابِنْ و بِرَاسْتِی شَهْدَهِییْ بِدِنْ. بِلا کِینَا وَه یَا لِهَمْبَرِی جِفَاتَکِیْ وَه نَه ئَاژُوْ بِیْعَدَالَتِییْ. بِعَدَالَتِی تَفْ بِگِرِنْ. اَفْ تَفگَرْ بِیْهِترْ نِیْزِیکِی تَقْوَایِیْ یَه. ژِ خُدِیْ بِطِرْسِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

٩. خُدِیْ سُوْزْ دَایَه وَانِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرنَه کُو ژِ بُوْ وَانْ لِیْبُوْرِینْ و خَلاتَکَه مَزِنْ هَیَه.

١٠. لِیْبَلِیْ اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه و بِئَایَتِیْنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِینَه، هَا اَوْ خَلْکِیْ دُوْژَهِیْ نَه.

---

١ نِمِیْژ، بِقَسْدَا عِبَادَتِیْ اَوَه کُو مِرُوْڤْ بِچَه بَرْ حِزُورَا خُدِیْ و بِئَاوایَکِی مُعَیَّنْ طَاعَتِیْ وِی بِکَه. نِمِیْژْ اَوَه کُو خُدِیْ عَفْدِیْ خَوه قَبُولِی حِزُورَا خَوه دِکَه. هَا ژِ بُوْ ڤِیْ قَبُولِیْ و اَشْکَرَکِرنَا عَفْدِیتِییْ هِنْ ئَامَادَهِی لازِمَه هَبَه. دِڤِیْ عڤْدِیْ کُو لِحزُورَا خُدِیْ رَاوَسْتَه لِهشِیْ خَوه بَه، زَاهِرْ و بَاتِنِیْ وِی پَاقِژْ بَه. قِیْجَه دَسْمِیْژْ و سَرْشُوشْتِنْ ژِ پَاقِژِیَا زَاهِرِی و بَاتِنِی رَه نَاڤْگِینْ و ئَامَادَهِیَکَه. هَکَه اڤْ نَبَه یَانْ ژِی مَعْزَرَتْکْ هَبَه، هِنْگِی دِیْ بِئَاخِیْ تَیَمُّمْ بِکِرَه. چَنْدِی تَیَمُّمْ پَاقِژِیَا مَادِّی پِیْکْ نَیِیْنَه ژِی لِیْ ژِ بُوْ حَازِرِیَا عِبَادَتِیْ پِیْحسَا پَاقِژِیْ دِدَه. دِ ئَایَتِیْ دَه: «یَانْ ژِی وَه هِنگُوفْتِبْنْ ژِنَانْ»دَرْبَاسْبُو کُو مَبَسْتْ ژِ وِیْ بِقَسْتِی دَسْتْدَانَا ژِنَانَه. لِگَوْرِی هِنْ مُوفَسِّرَانْ مُونَاسَبَتَا جِنْسِی یَه. مِرُوْڤِیْ کُو جُوبَه نِڤِینَا ژِنَا خَوه و اَفْ بِدَسْتْ وِی نَکَفَه اَوْ کَارَه دِ شُونَا سَرْشُوشْتِنِیْ دَه تَیَمُّمْ بِکِرَه وَ نِمِیْژَا خَوه بِکَه.

١١. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! قَنْجِیَا خُدِیْ یَا لِسَرْ خَوه بِبِیرْ بِینِنْ، دَمَا جِفَاتَکِیْ قَسْدْ کِرْ کُو دَسْتِیْنْ خَوه (بِنَقَنْجِی) دِرِیْژِی وَه بِکَه، خُدِیْ نَهِشْتْ دَسْتِیْنْ وَانْ بِگِهِیژه وَه. ژِ خُدِیْ بِطِرْسِنْ و بِلا یِیْنْ بَاوَرْمَندْ تَنِیْ خَوه بِسْپِیرِنْ خُدِیْ.[١]

١٢. صُوْنْدْ بَه، خُدِیْ ژِ زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلِیَانْ پَیْمَانَکَه مِکُومْ وَرْگِرتْ و دُوْزْدَهْ نُونَرْ (تَمْسِیلکَارْ) ژِ وَانْ نَاقْدَارْ کِرِنْ (دَا لِسَرْ نَاقِیْ وَانْ پَیْمَانْ بِسْتِینِنْ). خُدِیْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: اَزْ بِوَه رَه مَه. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ نِمِیْژْ بِکِنْ، زَکَاتِیْ بِدِنْ، بَاوَرِیِیْ بِیِیْخَمْبَرِیْنْ مِنْ بِینِنْ، ئَارِیکَارِیَا وَانْ بِکِنْ و (بِبَخْشَانْدِنَا لِسَرْ فَقِیرَانْ) بِئَاوَایَکِی سِیْهِی دَیْنْ بِدِنْ خُدِیْ، صُوْنْدْ بَه؛ اَزِیْ گُونَهِیْنْ وَه عَفُو بِکِمْ و اَزِیْ وَه بِخِمْ بِهِشْتِیْنْ کُو دِ بِنْ وَانْ رَه چِمْ دِهَرِکِنْ. اِیْدِی پِشْتِی فِیْ (پَیْمَانِیْ) کِی ژِ وَه کَافِرْ بِبَه، فِیْجَه بِیْگُمَانْ اَوْ ژِ رِیْکَا رَاسْتْ شَاشْ بُویَه.

١٣. بِسَدَمَا پَیْمَانْشِکَانْدِنَا وَانْ مَه اَوْ ژِ رَحْمَا خَوه دُورْ کِرِنْ، مَه دِلِیْ وَانْ هِشْکْ و هُوْلَا کِرْ. اَوْ، پَیْقَانْ ژِ جِهِیْ وَانْ دِگُهَرِینِنْ و وَانْ پَارَکَه (گِرِینْگْ) ژِ یَا کُو پِیْ هَاتِبُونْ فَرْمَانْکِرِنْ ژِ بِیرْ کِرِنْ. (یَا مُحَمَّدْ!) ژِ بِلِی کِیْمْ کَسَانْ پِیْ فَه، تُو دِیْ تِمْ ژِ وَانْ خِیَانَتِیْ بِبِینِی. دِیسَا ژِی، لِوَانْ بِبُوْرَه و گُوهِیْ خَوه نَدَه وَانْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُورِسْتْ حَزْ دِکَه.[٢]

---

١ لِگُوْرِی رِیوَایَتَکِیْ هَاتِیَه زَاگِهَانْدِنْ کُو مُشْرِکْ و مُنَافِقَانْ نَافْ لِزِلاَمَکِی چَکْدَارْ دَانْ کُو پِیَخَمْبَرْ بِکُوژَه. هَرْ چِقَاسْ وِی قَسْدَا کُشْتِنَا پِیَخَمْبَرْ کِرْ ژِی لِیْ بِعِنَایَتْ و نِیگَاهَا خُدِیْ اَوْ نَگِهِشْتْ اَرْمَانْجَا خَوه. لِگُوْرِی رِیوَایَتَکَه دِنْ ژِی، بَنِی نَدِرْ حَولْ دَانَه کُو کَفِرِیْ دَسْتَارْ بَافِیْژِنْ سَرْ سَرِیْ پِیَخَمْبَرِیْ خُدِیْ و بِخَایِنْتِی وِی و هَفَالِیْنْ وِی بِکُوژِنْ. دِ ڤِرْ دَه دِگَلْ کُو قَسْدَا کُشْتِنَا پِیَخَمْبَرْ بِتِنِیْ کِرِنَه ژِی، لِیْبَلِیْ ژِ بَرْ کُوَاوْ وَکَه جَانْ و ژِیَانَا هَمُو بَاوَرمَندَانَه، خُدِیْ گُوتِیَه: «دَمَا جِفَاتَکِیْ قَسدْ کِرْ کُو دَسْتِیْنْ خَوه دِرِیْژِی وَه بِك»کُو بِگلْزِمَارِی اِیفَادَه کِرِیَه.

٢ تَوْرَاتْ، نُسْخَیَکَه وِیْ بِتِنِیْ هَبُو. تُو کَسی اَوْ تَفْ ژِ بَرْ ژِی نَکِرِبُو. دَمَا اِسْرَائِیلی دِیلْ کَتِنْ دَسْتِیْ بَابِیلِیَانْ، اَوْ نُسْخَیَا تَورَاتِیْ وِنْدَا بُو. دَمَا اِسْرَائِیلی، پِشْتِی کُو سَالْ و زَمَانْ تِیْ دَه بُوهُورِیْنْ -ژِ یَخْسِیرِیْ خِلاَسْ بُونْ، هِنْ بَشِیْنْ تَوْرَاتِیْ یِیْنْ کُو لِبِیرَا وَانْ مَابُونْ ژِ نُو فَه نِفِیسِینْ. دِ تَوْرَاتِیْ دَه یَاکُو اِیرُوْ مَوجُودَه،

١٤. مَه ژِ وَانِیْنْ کُو دِگۆتِنْ: «بِرَاسْتِی اَمْ ئَارِیکَارِیْ عِیسَا نَه «ژِی پَیْمَانْ وَرْگِرْتْ. لِیْبَلِیْ وَانْ ژِی پَارَکَه (گِرِینْگْ) ژِ شِیرَتِیْنْ کُو لِوَانْ هَاتِبُونْ کِرِنْ ژِ بِیرْ کِرِنْ. ژِ بَرْ ڤِیْ یَکِیْ، حَتَا رُۆژَا قِیَامَتِیْ، مَه نَیَارْتِی و کِینْ خِسْتْ نَاڤْبَرَا وَانْ. پَاشِیْ خُدِیْ دِیْ وَانْ بِتِشْتِیْنْ کُو دِکِرِنْ ئَاگَاهْدَارْ بِکَه.[١]

١٥. گَلِی یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ! پِیْخَمْبَرِیْ مَه هَاتِیَه نِكْ وَه دَا کُو ژِ وَه رَه گَلَكْ (حُکْمِ)یْنْ کُو وَه ژِ کِتِیْبِیْ ڤَدِشَارتِنْ، اَشْکَرَا بِکَه و ژِ گَلَکَانْ ژِی دِبُورَه. بِیْگُمَانْ ژِ بُۆ وَه، ژِ جَمْ خُدِیْ رُۆنَاهِیَكْ و کِتِیْبَکَه رُۆنْکَرْ هَاتِیَه.

١٦. خُدِیْ، کَسِیْ کُو لِرِزَایَا وِی بِگَرَه بِوِیْ کِتِیْبِیْ دِبَه رِیَا خَلاسِیِیْ، بِڤِینَا خَوه وَانْ ژِ تَارِیتِیَانْ دَرْدِخَه رُۆنَاهِیِیْ و رِیَا رَاسْتْ و دُورِسْتْ نِیشَانِی وَانْ دِدَه.

١٧. صُۆندْ بَه، اَوِیْنْ گۆتِنْ: «بِرَاسْتِی خُدِیْ مَسِیحِیْ کُرِیْ مَرْیَمِیْ یَه»اَوْ کَافِرْ بُونَه. (یَا مُحَمَّدْ! ژِ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: اَگَرْ خُدِیْ بِخَوازَه، مَسِیحِیْ کُورِیْ مَرْیَمِیْ، دَایِکَا وِی و

اَوْ بَشِیْنْ کِیْمِنْ و هِنْ ژِ پِیْخَمبَرِیَا مُوسَا نِڤِیسَایِی یَه. دِ ئَایَتِیْ دَه هَڤۆکَا: «اَوْ بِیْژَیَانْ ژِ جِهِیْ وَانْ دِگُوهَرِینِن»دَربَاسْ بُو. عَالِمَانْ اَوْ بِڤِی ئَاوَایِی رَاڤَه کِرِنَه: تَاْوِیلِیْنْ وِسَا لِیْ ئَانِیبُونْ کُوتُو پِیْوَنْدِیَا وَانْ بِئَارْمَانْجَا نِزُولَا وِیْرَه تُونَه بُو. مَعْنیٰ کُو نَه مِرَادْ بُو ژِیْ دَرْتَانِینْ ویَاکُو خُدِیْ نَگۆتِبُو لِسَرْ نَاڤِیْ وِی بِڤِرْ و دَرَوْ دِگۆتِنْ.

١ فِلَّهِیْنْ پِیْشِینْ ژِی ژِ بَرْ اِشْکَنْجَه و تَاقِیبَا جِهُویَانْ ئَا بِیْ اِیمَانْ، ژِ هَڤْ بَلَاوَلَا ژِیَانَه. وانْ ژِی اَوْ اِنْجِیلَا کُو خُدِیْ بِرِیْیَا وَحْیِیْ ژِ عِیسَا رَه شَانْدِیَه مُحَافَظَه نَکِرِنَه و وِنْدَا کِرِنَه. لِیْبَلِیْ دِ سَرِیْ سَدْسَالَا سِسِیِیْ یَا مِیلادِی دَه، دَمَا اِمْپَرَتُورِیْ رُۆمَایِیْ کُۆسْتَانْتِینْ فِلَّهتِی خِسْتِیَه دِلِیْ خَوه، ژِ نُو پِچَکِی فِلَّه رَحَتْ ژِیَانَه، دَسْتْ بِنِڤِیسِینَا پِرتُوکَا خُویَا پِیرُۆزْ کِرِنَه، دِ اَنْجَامَا ڤِیْ پِیْنْگَاڤَا وَانْدَه بِسَدَانْ اِنْجِیلْ دَرْکَتِنَه رَاسْتِیْ. یَكْ نَه مِینَا یَکِیْ بُو و هَڤْ نَگِرتِنَه. ڤِیْجَه فِلَهِیْنْ کُوژِ رِیْیَا عِیسَا دَرْکَتِنْ لِسَرْ پَیْمَانَا کُو دَانَه خُدِیْ نَمَانَه. بِڤِی ئَاوَایِی اِخْتِیلاڤْ کَتِیَه نَاڤْ وَانْ و بِسَدْسَالانْ کَتِنَه هَمْبَرِیْ هَڤْ و پَڤْ چُونَه. هَرْ گُرُوبَكْ ژِوَانْ تَکْفِیرَا گُرُوبَا دِنْ دِکَه و نَاهِیْلَه کُو لِدِیْرَا وِیْ عِبَادَتِیْ خَوه بِکَه. بِرَاسْتِی اَمْ دِبِینِنْ کُو دَولَتِیْنْ رُۆژَاڤَایِی دِگَلْ کُو بِرَادِینِیْنْ هَڤِنْ ژِی، ژِ بُۆ قَلانْدِنَا هَڤْ تَکْنُۆلُۆژِیَا چَکَانْ بِپِیْشْ ڤَه دِبِنْ؛ هِنَکَانْ ژِوَانْ بُۆمْبَیَا نَاڤۆکِی (ئَاتُۆمِی) اِیجَادْ کِرِنَه، هِنَکَانْ ژِ وَانْ ژِی بُۆمْبَیَا هِیدْرُۆژَنِی اِیجَادْ کِرِنَه کُو ئَاقِلْ نِکَارَه تَخْرِیبَاتْ و رُوخِیْنَکَارِیَا ڤَانْ بُۆمْبَیَانْ تَسُویرْ بِکَه.

یێنْ کُو لِسَرْ رُویێ عَرْدِێ هَنَه ژِی تَقَانْ هَلاكْ بِکَه. مَا اِیْدِی کِی دِکَارَه لِهَمْبَرِی وِی تَفْگَرَکِێ بِکَه؟ رِیْقَبَرِیَا عَرْدْ و نَاسِیاَنَانْ و یَا دِ نَاقْبَرَا وَانْ دَه هَرْ ژِ خُدِێ رَه یَه. اَوْ چه بِقِێ دِنَافِرِینَه و خُدِێ هَلْبَتْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

١٨. جهُو و فِلَهَانْ دِگوْتِنْ: اَمْ کُورِیْنْ خُدِێ و هَزکِرِیِیْنْ وِی نَه. (ژِ وَانْ رَه) بِیِیْژَه: نَاخَوه چِما بِسَبَبَا گُونَهِیْنْ وَه عَذَابْ دِدَه وَه؟ نَخِیْرْ، بَلْکِی هُونْ ژِی بَشَرِنْ ژِ (وَانْ بَشَر) یْنْ کُو خُدِێ نَافِرَانْدِنَه. کَسِێ کُو بِقِێ وِی عَفُو دِکَه و کَسِێ بِقِێ وِی دِدَه عَذَابِێ. خَودِیتِیَا عَرْدْ و نَاسِیاَنَانْ و یَا دِ نَاقْبَرَا وَانْ دَه هَیَه هَرْ ژِ خُدِێ رَه یَه. فَگَرَا دَاوِیێ ژِی هَرْ بِبَالْ وِی قَه یَه.

١٩. گَلِی یِیْنْ خَوِیْکِتِیب! بِیِگُمَانْ بِیِخَمْبَرِێ مَه -دِنَاقْبَرَکَه کُو (شَانْدِنَا) بِیِخَمْبَرَانْ ژِ هَفْ قُوتْ بُوبُو- ژِ بُوْ وَه هَاتْ کُو رَاسْتِیَانْ ژِ بُوْ وَه اَشْکَرَا بِکَه، دَا کُو (لِقِیَامَتِێ) هُونْ نَبِیْژِنْ ژِ بُوْ مَه تُو مِزگِینبَرْ و تُو هِشْیَارْکَرْ نَهَاتبُونْ. فِیْجَه بِیِگُمَانْ ژِ بُوْ وَه مِزْگِینبَرَکْ و هِشْیَارْکَرَکْ هَاتْ. خُدِێ هَلْبَتْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی کَارَا یَه.

٢٠. وِێ دَمِێ مُوسَا ژِ گَلِیْ خَوه رَه گوْتْ: گَلِی مِلَتِێ مِنْ! قَنْجِیَا خُدِێ لِوَه کِرِی بِینِنْ بِیرَا خَوه؛ چَاخَا بِیِخَمْبَرْ ژِ (نَاف) وَه رَاکِرِنْ و هُونْ کِرِنْ حُکمْدَارْ و یَا کُو ژِ عَالَمِێ نَدَابُو تُو کَسِی دَابُو وَه.

٢١. اَیْ گَلِیْ مِنْ! هَرِنْ، تِیِکَفِنْ نَاخَا پِیرُوْزْ (بَاژَارِێ قُودْسِێ)، اَوَا کُو خُدِێ (کَتِنَا وِێ) لِوَه فَرْمَانْ کِرِیَه و (ژِ طِرْسَا دِزْمِنْ) لِیَاشْ خَوه نَزِفِرِنْ، نَاخَوه هُونِێ بِزِیَانْ (دَسْتَفَالا) قَگَرِنْ.

٢٢. گوْتِنْ: اَیْ مُوسَا! بِیِگُمَانْ لِوِرْ قَومَکِی زُوْرْدَارْ هَیَه، حَتَا کُو اَوْ ژِ وِێ دَرِێ دَرنَکَفِنْ، اَمِێ نَچِنْ وِرْ. لِیِبَلِیْ اَگَرْ اَوْ ژِ وِرْ دَرکَفِنْ تَقَرْ اَمِێ تِیِکَفِنْ وِرْ.

٢٣. دُو مِیِرِیْنْ ژِ خُدِیِطرِسْ اِیْنْ کُو خُدِێ قَنْجِی لِوَانْ کِرِیَه، گوْتِنْ: دِ دَرْگَهْ رَه تِیِکَفِنْ

سَرْ وَانْ (سِتَمْکَارَانْ)، دَمَا هُونْ دِ دَرْگَهْ رَه کَتِنِ، اِیْدِی هُونْ بِسَرْ کَتِنَه. نَاخَوه اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاوَرْمَنْدِنْ خَوه بِسْپِیرِنْ خُدِیْ.[1]

٢٤. گۆتِنْ: اَیْ مُوسَا! حَتَا کُو اَوْ (سِتَمْکَارْ) لِوِی بَاژَارِی بِنْ، اَمِیْ قَتْ نَجِنِیْ. نَاخَوه دَه تُو و خُدَایِیْ خَوه هَرِنْ بِوَانْ رَه شَرْ بِکِنْ، بِیْگُمَانْ اَمِیْ لِقِیْ دَرِیْ رُونِشْتِی بِنْ.

٢٥. مُوسَا گۆتْ: خُدَایِیْ مِنْ! اَزْ ژِ خَوه و بِرَایِیْ خَوه پِیْ قَه بِتُو کَسِی (دِنْ) نِکَارِمْ، اِیْدِی تُو مَه و جِقَاتَا کُو ژِ رِیْ دَرْکَتِیَه، ژِ هَفْ جُودَا بِکَه.

٢٦. خُدِیْ (ژِ مُوسَا رَه) گۆتْ: اِیْدِی بِرَاسْتِی اَوْ بَاژَارْ حَتَا چِلْ سَالِی لِوَانْ هَاتَه حَرَامْکِرِنْ. دِ جِهِیْ خَوه دَه اَوِیْ لِهَفْ بِحَرْبِلِنْ. نَاخَوه تُو، ژِ بُو جِقَاتَا ژِرِیْدَرْکَتِی غَمْگِینْ مَبَه.

٢٧. (یَا مُحَمَّدْ!) ژِ وَانْ رَه خَبَرَا رَاسْتِینْ یَا هَرْدُو کُورِیْنْ ئَادَمْ بِخُونَه؛ دَمَا هَرْدُیَانْ قُورْبَانِیْنْ خَوه (ژِ خُدِیْ رَه) پِیْشْکِیْشْ کِرِنْ، اِیجَارْ ژِ یَکِی ژِ وَانْ قُورْبَانْ هَاتَه قَبُولْکِرِنْ و ژِ یِیْ دِنْ ژِی نَهَاتَه قَبُولْکِرِنْ. (بِرَایِیْ کُو قُورْبَانَا وِی نَهَاتِبُو قَبُولْکِرِنْ ژِ چَاقْنَبَارِی) گۆتْ: صُوْنْدْ بَه، اَزِیْ تَه بِکُوژِمْ. یِیْ دِنْ گۆتْ: بِیْگُمَانْ خُدِیْ، تَنِیْ ژِ تَقْوَادَارَانْ قَبُولْ دِکَه.

٢٨. صُوْنْدْ بَه؛ اَگَرْ تُو دَسْتِیْ خَوه دِرِیْژِی مِنْ بِکِی دَا کُو تُو مِنْ بِکُوژِی، اَزْ بِخَوه ژِ بُو کُشْتِنَا تَه قَتْ دَسْتِیْنْ خَوه دِرِیْژِی تَه نَاکِمْ. بِیْگُمَانْ اَزْ ژِ خُدَایِیْ عَالَمِیْ دِطِرْسِمْ.

---

١ اَفْ ئَایَتْ گِشْ ژِ بَرْ کُو پِیْوَنْدِیَا وَانْ بِزَارُوْیِیْنْ اِسْرَائِیلْ یِیْنْ چَاخِیْ مُوسَا رَه هَیَه «قَنْجِیِیْنْ کُو خُدِیْ ژِ جِیهَانِیَانْ نَدَانَه تُو کَسِی دَانَه وَانْ و نَاخَا کُوژْوَانْرَه هَاتِیَه مِسْوْگَرْکِرِنْ ژِی خَاسِیْ وِیْ چَاخِیْ یَه. تَمَامِیْ ئَایَتْ و حَدِیسَانْ دِدِنْ نِیشَانْ کُو مُحَمَّدْ (س) ژِ مِرُوْڤِیْنْ کُو بُوْرِینَه و یِیْنْ کُو هِیْ وَرِنْ رَه قَنْجِیکَه خُدِیْ یَه. مِسْوْگَرْکِرِنَا پَارْچِیَکِی عَرْدِیْ ژِ مِلَّتَکِی رَه بِوَلَاتِی بِشْرُتْ و مَرْجَه. دِڤِیْ اَوْ مِلَّتْ قَنْجِیکَارْ بَه و بِرَاسْتِی و دُوْرُوسْتِی د رِیْیَا خُدِیْ دَه هَرَه. وَانْ بِنَایَتَا ١٣اَنْ و یِیْنْ مِینَا وِیْ اَوْ وَسْفِیْ خَوه وِندَا کِرِنَه. ئَایَتَا سُورَتِیْ اَلْاَنْبِیَا یَا(٥اَنْ اَشکَرَه دِکَه کَا اَردَا پِیرُوْزْ دِیْ ژِ کِیْ رَه بِمِینَه: «صُوْنْدْ بَه، پِشْتِی تَوْرَاتِیْ مَه دِ زَبُوریْ دَه ژِی نِفِیسِیَه کُو هَمِیْ عَقْدِیْنْ مِنْ اِیْنْ قَنْجِیکَارْ دِیْ بِیْنْ مِیرَاتْگِرِیْنْ عَرْدِیْ.»خَالَا کُو دِڤِیْ لِبَرْ چَاقَانْ وَرَه گِرتِنْ ژِی اَقَه.

٢٩. (بِبَرْدَوامِی گوْتْ:) بِیْگُمَانْ اَزْ دِخَوازِمْ، تُو بِگُونَهِیْ (کُشْتِنَا) مِنْ و بِگُونَهِیْ خَوه (یِیْ بَرِیْ) قَگَرِی دَا کُو تُو بِبِی ژ خَلْکِیْ اِیْگَرْ و اَقَه جَزَایِیْ ظَالِمَانْ.

٣٠. قِیْجَه نَفْسَا وِی کُشْتِنَا بِرَایِیْ وِی یِیْ خَوشْ کِرْ و بِرَایِیْ خَوه کُوشْتْ، اِیْدِی اَوْ بُو ژ یِیْنْ کُو خِسَارْ کِرِنْ.

٣١. خُدِیْ قِزِکَكْ شَانْدْ کُو وِیْ بِنِکِلْ و لِنگِیْنْ خَوه نَاخْ دِکُولا (و دِنَاقِیْتْ سَرْ قِزِکَکَه مِری) دَا کُو نِیشَانِی وِی بِدَه کُو اَوْ دِیْ تَرْمِیْ (جَسَدِیْ) بِرَایِیْ خَوه چَاوَا قَشِیْرَه. (بِرَایِیْ کُوزَرْ) گوْتْ: وَاخْ لِمِنْ بَه؛ مِنْ نَکَارِی اَزْ بِیمْ وَکِی قِیْ قِزِکَا هَانِیْ کُو اَزْ جَنْدَکِیْ بِرَایِیْ خَوه قَشِیْرِمْ، اِیْدِی اَوْ بُو ژ پُوشْمَانبُویَانْ!

٣٢. هَا ژ بَرْ قِیْ رُودَانِیْ یَه کُو مَه لِسَرْ زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ حُکمْ دَانِی؛ بِیْگُمَانْ کِی مِرُوْقَکِی بِکُوژَه بِیِیی کُو وِی یَكْ کُوژتِبَه یَانْ دِ عَرْدِیْ دَه فَسَادِیَكْ کِربَه، هَرْ وَکِی کُو وِی تَقَکِیْ مِرُوْقَانْ کُشْتِبَه. چه کَسِیْ ژِی کُو بِبَه سَبَبِیْ خَلاسِیَا مِرُوْقَکِی، بِیْگُمَانْ هَرْ وَکِی وِی مِرُوْقْ تَقْ خَلاسْ کِربِنْ. بِیْگُمَانْ پِیْخَمْبَرِیْنْ مَه دَلِیلِیْنْ رُوْنْکَرْ ژ بُو وَانْ ئَانِینَه، لِیْبَلِیْ پِشْتِی قِیْ ژِی دِیسَا پِرِیْ وَانْ لِسَرْ عَرْدِیْ خُونْرِیْژِنْ.

٣٣. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو لِهَمْبَرْ خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی شَرْ دِکِنْ و فَسَادِیِیْ لِسَرْ عَرْدِیْ دَرْدِخِنْ، بَسْ جَزَایِیْ وَانْ اَوَه کُو بِیْنْ کُشْتِنْ ئَانْ لِچَارْمِخِیْ بِیْنَه خِسْتِنْ انْ دَسْتْ و لِنْگِیْنْ وَانْ چَپِرَاسْتْ بِیْنَه ژِیْکِرِنْ یَانْ ژ دَفْرَا کُو لِیْ نِشْتَجهِنْ بِیْنَه سِرْگُونْکِرِنْ. هَا اَقْ لِقِیْ دِنْیَایِیْ ژ بُو وَانْ رِسْوَایِی یَه و لِئَاخْرَتِیْ ژِی ژ بُو وَانْ عَذَابَکِی مَزِنْ هَیَه.

٣٤. لِیْبَلِیْ اَوِیْنْ کُو بَرِی هُونْ وَانْ بِگِرِنْ تُوْبَه کِربِنْ (اَوْ جُودَا نَه)، قِیْجَه بِزَانِنْ بِرَاسْتِی ژِی خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوْقَانَه.[1]

---

١ دِینِیْ اِسْلَامِیْ «کُشْتِن»، لِهَمْبَرِی مِرُوْقَاتِیْ سُوجْ ژِمَارْتِبَه و دَایَه زَانِینْ کُو کَسِیْ بِنَحَقِی مِرُوْقَکِی بِکُوژَه، هَوْقَاسِی سُوجِیْ وِی مَزِنَه هَرْوَکِی کُو وِی مِرُوْقَاتِی تَقْ کُشْتِبَه! هَرْ وِهَا سُوجِیْ کُو لِهَمْبَرِی کَسِیْنْ بِیْگُنَهْ و مَعْصُومْ وَرَه کِرِنْ،ئَارَامِی و اَسَایِشَا مِرُوْقَانْ خِرَابْ بِکَه ژِی، سُوجَکِی مَزِنْ دِینِیْنَه و لِهَمْبَرِی خُدِیْ تَعَالَی

٣٥. هَی گَلی یێنْ کُو بَاوَری نَانِینَه! هَای ژ فَرْمَانێنْ خُدِیێ هَبِنْ، لِوَسِیلَیَا (نَاڤگِینَا) کُو وَه نێزِی وِی بِکَه بِگَرِنْ و دِ رِیکَا وِی دَه جِهَادِیێ بِکِنْ دَا کُو هُونْ (لِدِنْیَا و نَاخْرَتِیێ) سَرْفِرَازْ بِبِنْ.

٣٦. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کَافِرْ بُونَه، اَگَرْ چِقَاسْ تِشْتِێنْ لِسَرْ عَرْدِیێ هَنَه و بِقَاسِی وَانْ ژِی یێنْ وَانْ بِنْ، ژ بُوْ کُو بِکِنْ گَرَوا خَوه دِ بَرْ عَذَابِیێ رُوْژَا قِیَامَتِیێ دَه (دَا کُو ژِیێ رِزگَارْ بِبِنْ)، دِیێ اَفْ ژ وَانْ نَیِیێ قَبُولْکِرِنْ؛ ژ بُوْ وَانْ هَرْ عَزَابَکِی بِژَانْ هَیَه.

٣٧. (اَوْ کَافِرْ) دِخَوازِنْ کُو ژ ئَاگِرْ دَرْکَفِنْ، لِێبَلِێ اَوْ دِیێ نِکَارِبِنْ ژِیێ دَرِێنْ و ژ وَانْ رَه عَزَابَکِی سَرَاقَتِی و هَرْ لِکَارْ هَیَه.

٣٨. اَوْ مِێرْ و ژِنِێنْ دِزِیکَرْ، ڤِێجَه بِسَبَبْ کُو دِزِی کِرِنَه دَسْتِێنْ وَانْ ژِیێ بِکِنْ. اَفْ جَزَاکِرِنْ ژ جَمْ خُدِیێ فَه بُوْ فَکِشَانْدِنِیێ یَه (دَا تُو کَسْ دِزِیِیێ نَکَه). خُدِیێ عَزِیزَه، حَکِیمَه.

٣٩. ڤِێجَه کِی پِشْتِی (ڤِیێ) نَحَقِیَا لِخُو کِرِی، پُوْشْمَانْ بِبَه و حَالْ و تَڤگَرِێنْ خَوه رَاسْتْ بِکَه، بِێگُمَانْ خُدِیێ دِیێ تُوبَیَا وِی قَبُولْ بِکَه. بِێگُمَانْ خُدِیێ گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوْڤَانَه.

٤٠. مَا تُو نِزَانِی (اَی پِێخَمْبَرْ) کُو بِێگُمَانْ سَلْطَنَتَا عَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ ژ خُدِیێ رَه یَه؛ اَوْ کِیێ بِڤِیێ دِدَه عَذَابِیێ و کِیێ ژِی بِڤِیێ لِیێ دِبُوْرَه. خُدِیێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٤١. اَیْ قَاسِدْ! اَوِێنْ کُو دِ کَافِرِیێ دَه بِهَڤْ رَه پِێشبِرْکِیێ دِکِنْ، ژ وَانِێنْ کُو بِسَرِیێ زِمَانْ دِبِێژِنْ: مَه بَاوَری نَانِیَه - حَالْ اَڤَه دِلِیێ وَانْ بَاوَری نَنَانِیَه - و ژ وَانِێنْ کُو بُونَه جِهُو

و پِێخَمْبَرِیێ وِی وَکْ اِعْلانَا شَرْ دِنرْخِینَه و لِهَمْبَرِی چَتَه و تَالاَنْکَرَانْ جزَانَه پرْ گرَانْ دَئَانِینَه. هَکَه چَتَیِێنْ کُو سَرِی هِلْدَانَه و رَاهِشْتِنَه چَکَانْ، سُوجِیێ وَانْ کُشْتِنَا مرُوْڤَانْ تَنِیێ بَه، جزَایِیێ وَانْ عِدَامَه. هَکَه هَمْ مرُوْڤْ کُشْتِنِیْ، هَمْ ژِی خَلْکْ شَلاَنْدِنِیْ، جزَایِیێ وَانْ هَمْ کُشْتِنَه، هَمْ ژِی دَالَقَانْدِنَه. هَکَه خَلْکْ شَلاَنْدِنِیْ و طِرْسْ ژِی دَابِنْ وَانْ لِیێ تُو کَسْ نَکُشْتِنِیْ، چِپْ و رَاسْتْ دَسْتَکْ و پِێکِی وَانْ دِیێ وَرَه ژِێکِرِنْ. هَکَه تَنِیێ خَلْکْ شَلاَنْدِنِیْ دِیێ بِێنْ کُوچبَرْکِرِنْ. هَکَه چَتَه بِخَوه تَسْلِیمْ بِبَه و پُوْشْمَانْ بِبَه، جزَا لِیێ نَایِیێ خِسْتِنْ، لِیێ مَجبُورَه کُو زَرَارْ دَابَه کِیێ، تَزْمِینَاتَا وَانْ بِدَه.

بِلا تَه غَمْگِینْ نَکِنْ. اَوْ یَا کُو دَرَوَه قَبُولْ دِکِنْ و گُوهِیْ خَوه دِدِنَه وانِیْنْ کُو (ژِ پُوزبِلِنْدِیَا خَوه) نَهَاتِنَه جَمْ تَه. اَوْ بِیْژَیَانْ ژِ جِهِیْنْ وَانْ دِگُوهَرِینِنْ. (ژِ هَقَالِیْنْ خَوه رَه) دِبِیْژِنْ: اَگَرْ اَفْ لِگَوْرِی وَه بَه، قِیْجَه وِیْ ژِ خَوه رَه وَرگِرِنْ و اَگَرْ نَه لِگَوْرِی وَه بَه خَوه ژِیْ بِپَارِیْزِنْ. چه کَسِیْ کُو خُدِیْ، بَرْزَبُونِیْ ژِیْ رَه بِخَوازَه تُو دِیْ نِکَارِیی لِهَمْبَرِی خُدِیْ تِشْتَکِی ژِیْ رَه بِکِی. اَقِیْنْ هَا اَونْ کُو خُدِیْ نَخَوسْتِیَه دِلِیْ وَانْ (ژِ کُفْرِیْ) پَاقِژْ بِکَه. ژِ وَانْ رَه لِدِنْیَایِیْ رِسُواتِی و لِتَاخْرَتِیْ ژِی عَزَابَکِی مَزِنْ هَیَه.[1]

٤٢. اَوْ پِرْ گُهْدَارِیَا دَرَوانْ دِکِنْ، پِرْ حَرَامْخُرِنْ. (یَا مُحَمَّدْ!) اَگَرْ اَوْ (ژِ بُوْ چَارَسَرْکِرِنَا گَنْگَشَیَکِیْ) بِیْنْ جَمْ تَه، تُو دِخَوازِی دِ نَاقْبَرَا وَانْ دَه حُکِمْ بِکَه، یَانْ ژِی دَقْ ژِ وَانْ بَرْدَه. اَگَرْ تُو دَقْ ژِ وَانْ بَرِدِی ژِی اَوْ نَشِیْنْ تُو زَرَارِیْ بِدِنْ تَه. اَگَرْ تُو دِ نَاقْبَرَا وَانْ دَه حُکِمْ بِکِی قِیْجَه بِعَدَالَتِی حُکِمْ بِکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ مِرُوْقِیْنْ عَادِلْ حَزْ دِکَه.

٤٣. چَاوَا اَوْ قَسْدَا تَه دِکِنْ دَا کُو تُو دِ نَاقْبَرَا وَانْ دَه حُکِمْ بِکِی، حَالْ اَقَه کُو تَوْرَاتْ لِجَمْ وَانْه و حُکْمِیْ خُدِیْ (کَا حُکْمِیْ زِنَاکَارِی چِیَه) تِیْ دَه یَه، پَاشِی پِشْتَا خَوه دِدِنَه حُکْمِیْ تَه دَایِی. اَقِیْنْ هَا، نَه بَاوَرْمَنْدِنْ.

٤٤. بِیْگُمَانْ مَه تَوْرَاتْ نَازِلْ کِرِیَه کُو تِیْ دَه سَرْوَخْتِی و رُوْنَاهِی هَیَه. پِیْخَمْبَرِیْنْ کُو خَوه سِپَارتِبُونْ خُدِیْ، ژِ بُوْ جِهُوِیَانْ بِحُکْمِیْ تَوْرَاتِیْ حُکِمْ دِکِرِنْ. زَانَا و بِیْنْ اَهْلِیْ خُدِیْ ژِی، بِیَا کُو ژِ کِتِیْبَا خُدِیْ حِفِظْ کِرِبُونْ پِیْ حُکِمْ دِکِرِنْ و لِسَرْ (حَقْبُونَا) وِیْ شَاهِدْ بُونْ. (گَلِی جِهُوِیَانْ!) ژِ خَلْکِیْ نَطِرْسِنْ؛ ژِ مِنْ بِطِرْسِنْ. ئَایَتِیْنْ مِنْ بِنِرْخَکِی هِنْدِکْ نَفِرُوْشِنْ. چه کَسِیْ کُو بِیَا خُدِیْ نَازِلْ کِرِیَه حُکِمْ نَکه قِیْجَه اَوْ هَرْ کَافِرْ بِخَونَه.

---

١ دِگَلْ کُو شِیرَتْ و حُکْمِیْ قِیْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ گَلَمْپِرِی یَه ژِی، لِیْبَلِیْ سَدَمَکَه دَاکَتِنَا وِیْ یَا نَمَازِیی هَیَه. لِمَدِینَا مُنَوَّرْ لِنَافَا جِهُوِیَانْ رُودَانَکَه زِنَایِیْ قَومِی. جِهُوِیَانْ دِ نَافَا خُودَه لِسَرْ رُودَانِیْ مُنَاقَشَه کِرِنْ و هِنَانْ ژِوَانْ گُوتْ: هَرِنْ جَمْ مُحَمَّدْ (س) هَکَه اَوْرْ بِلِی جِزَایِیْ رَجْمِیْ جِزَایَکِی دِنْ بِدَه، د جِهْ دَه قَبُولْ بِکِنْ و لِجَمْ خُدِیْ اَوْژِوَه رَه دِیْ بِبَه دَلِیلْ و بَهَانَه. گَافَا هَاتِنْ جَمْ پَیخَمْبَرِی دَرْحَالْ حُکِمْ نَدَا، اَوْد بِنْ زَخْتَکَه مَعْنَوی دَه هِشْتِنْ، حَتَا کُو بِوَانْ دَا اِعْتِیرَافْکِرِنْ کُو لِگَوْرِی تَوْرَاتِیْ جِزَایِیْ زِنَایِیْ رَجْمَه و بِقِی ئَاوَایِیْ حَکِیمَانَه حِیلَیَا وَانْ پُوچْ کِرْ.

٤٥. مَه دِ تَورَاتِێ دَه لِسَرْ اِسْرَائِیلِیَانْ فَرْظْ کِرْ کُو تَفْزْ(جَزَایِێ) جَانْ بِجَانَه، چَاڤْ بِچَاڤَه، پۆزْ بِپۆزَه، گُوهْ بِگُوهَه، دِرَانْ بِدِرَانَه و دِ بِرِینَانْ دَه ژِی قِسَاسِیَتْ هَیَه. اِیْدِی کَسِێ لِـ(قِصَاصِیَتِێ) بِبُوْرَه قِیْجَه اَوْ ژِێ رَه کَفَارَتَه(هَمْ ژِ کُوژَرْ رَه هَمْ ژِ خَودَانْ مَافِی رَه ژِی کَفَارَتَه). چِهکَسِێ کُو بِحُکْمِێ خُدِێ نَازِلْ کِرِیَه حُکمْ نَکَه، قِیْجَه اَوْ هَرْ ظَالِمْ بِخَوه نَه.[1]

٤٦. مَه عِیسَایِێ کُورِێ مَرْیَمِێ لِسَرْ شُوْیَا پِێخَمْبَرَانْ شَانْدْ کُو اَوْ تَوْرَاتَا لِبَرْ دَسْتِێ خَوه رَاسْتْ دِدِیْرَه. مَه اِنْجِیلْ ژِی دَایِێ کُو تِێ دَه هِدَایَتْ و رُوْنَاهِی هَیَه و تَوْرَاتَا بَرِیَا خَوه رَاسْتْ دِدِیْرَه و ژِ تَقُوَادَارَانْ رَه ژِی رِێبَرْ و شِیرَتَه.

٤٧. بِلا خُوَدِیِێنْ اِنْجِیلِێ (فلَهْ) بِیَا کُو خُدِێ تِێ دَه ئَانِیَه (سَرْ وَانْ) حُکمْ بِکِنْ. چِهکَسِێ بِحُکْمِێ کُو خُدِێ نَازِلْ کِرِیَه حُکمْ نَکَه، قِیْجَه اَوْ هَرْ فَاسِقْ بِخَوه نَه.

٤٨. (یَا مُحَمَّدْ)مَه کِتِیْبْ بِبَالْ تَه قَه بِحَقِی هِنَارتْ کُو اَوْ ژِ بُوْ کِتِیبِیْنْ بَرِیَا خَوه رَاسْتْدِیْرَه و لِسَرْ وَانْ چَاڤدِیْرَه. اِیْدِی لِگۆرِی وَحْیَا کُو خُدِێ ژِ بُوْ تَه هِنَارْتِیَه دِ نَاڤْبَرَا وَانْ دَه حُکمْ بِکَه و لِشُونَا حَقِیَا کُو ژِ تَه رَه هَاتِیَه نَدَه دُوڤْ هَوَسِیْنْ وَانْ. مَه، ژِ بُوْ هَرْ یَکِی ژِ وَه شَرِیعَتْ و رِێبَازَکْ دَانِیَه. اَگَرْ خُدِێ بِخَوهسْتَا دِێ هُونْ تَڤْ یَکْ اُمَتْ چِێبِکرَا. لِێبَلِێ (مَه هُونْ کِرِنَه اُمَّتِیْنْ جُورْ بِجُورْ) دَا کُو وَه دَرْ حَقِێ رِێچْ و رِێبَازَا کُو دَایِی دَه وَه بِجَرِبِینَه. نَاخَوه دِ قَنْجِیِێ دَه پِێشْبِرْکِێ بِکِنْ. (گَلِی مرُوْقَانْ!) قَگَرَا وَه هَمُوِیَانْ بِبَالْ خُدِێ قَه یَه. اِیْدِی بِیَا کُو هُونْ تِێ دَه بِهَڤْ کَتِنَه، اَوِێ وَه ئَاگَاهْدَارْ بِکَه.[2]

---

١ دِ سِێ هِێلَانْ دَه لِکَسِیْنْ کُو بِقَانُونَا کُو خُدِێ شَانْدِیَه حُکمْ نَکِنْ، هَاتِیَه مِیزَانْدِنْ: ژِ بَرْ کُو مَعْنَیَا وِێ اِنْکَارْ کِرِنَه ژِوَانْرَه»کَافِرْ»هَاتِیَه گۆتِنْ. ژِ بَرْ کُو حُکْمِێ خُدِێ عَدَالَتَه، دِژِی وِێ ژِی زُلْمَه، ژِوَانْرَه»زَالِمْ «هَاتِیَه گۆتِنْ. دِ ئَایَتَا ٤٧ اَنْ دَه ژِ بَرْ کُو ژِ حُکْمِێ خُدِێ دَرْکَتِنَه ژِوَانْ رَه»فَاسِقْ»هَاتِیَه گۆتِنْ.

٢ اُمَّتْ و مِلَتِیْنْ کُو بِخُدِێ بَاوَرِی ئَانِیَه و بُونَه اُمَتِیْنْ پِیَخَمْبَرَانْ دِ شُونَا کُوژِ بُوْ رَامَانِیْنْ جُودَا، سِیَاسَتْ و بَرژَوَندِیَانْ دَه بِهَڤْ بِکَفِنْ، سَرِێ هَڤْ بِخُونْ، بِلا دِ قَنْجِیَا کُو پِیَخَمْبَرَانْ ژِوَانْرَه رَاگِهَانْدِنَه دَه بِهَڤْ رَه پِێشْبَازِیِێ بِکِنْ؛ جِیهَانِێ اقَا بِکِنْ، دِ هَدَفِیْنْ خِیْرِێ دَه ئَارِی هَڤْ بِکِنْ.

٤٩. (یَا مُحَمَّدْ! تُو ژی دِ نَاقْبَرَا وَانْ دَه بِیَا کُو خُدِیێ هِنَارْتِیَه حُکِمْ بِکَه و نَدَه پَیْ هَوَسِیْنْ وَانْ. هَایْ ژ وَانْ هَبَه دَا اَوْ ژ هِنَکِی وَحْیَا کُو خُدِیێ نَازِلْ کِرِیَه تَه ژێ نَدِنْ پَاشْ. اَگَرْ اَوْ بَرِیێ خَوه ژ (حُکْمِیێ) تَه بِگُوهَرِینِنْ، ڤِیْجَه بِزَانَه کُو بِیْگُمَانْ خُدِیێ دِخَوازَه بِسَدَمَا هِنْ گُنَهِیْنْ کُو کِرِنَه وَانْ جَزَا بِکَه. بِیْگُمَانْ پِرْ ژ مِرُوْڤَانْ هَنَه کُو هَرْ ژ رِیێ دَرْکَتِنَه.

٥٠. اَرِیێ مَا اَوْ حُکْمِیێ جَاهِلِیَتِیێ دِخَوازِنْ؟ مَا قَیْ ژ بُوْ جِڤَاتَکَه کُو بَاشْ تِیبِگِهِیژَه حُکْمِیێ کِیْ ژ یِیْ خُدِیێ سِپَهِیترَه؟!

٥١. هَیَ گَلِی یِیْنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! جهُو و فِلَهَانْ ژ خَوه رَه نَکِنْ دُوْسْتْ و پِشْتَفَانْ. اَوْ خَوه بِخَوه ژ هَفْ رَه دُوْسْتْ و پِشْتَکِنْ. کِی ژ وَه، وَانْ ژ خَوه رَه بِکَه دُوْسْتْ و ئَارِیکَارْ ڤِیْجَه بِیْگُمَانْ اَوْ ژی ژ وَانْه. بِیْگُمَانْ خُدِیێ جِڤَاتَا سِتَمکَارْ سَرْوَخْتْ نَاکَه.

٥٢. ڤِیْجَه تُو وَانْ کَسِیْنْ کُو دِ دِلِیێ وَانْ دَه نَخَوشِینْ هَیَه دِبِینِی کُو لِهَڤَالْبَنْدِیَا وَانِ(یْنْ جهُو و فِلَه) لَزْ دِکِنْ. دِبِیْژِنْ (اَگَرْ مُسِلْمَانْ تِیکْ هَرِنْ، ڤِیْجَه) اَمْ دِطِرْسِنْ کُو کَارَسَاتَکَه مَزِنْ بِسَرْ مَه دَه بِیْ. ڤِیْجَه هِیْڤِی هَیَه کُو خُدِیێ رِزْگَارِی یَانْ ژی سَرْکَفْتِنَکِیێ ژ جَمْ خَوه ژ بُوْ مُسِلْمَانَانْ بِینَه؛ اِیْدِی لِسَرْ یَا کُو وَانْ دِ دِلِیێ خَوه دَه قَشَارْتِبُو دِیێ پِوْشْمَانْ بِبِنْ.

٥٣. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ دِیێ بِبِیْژِنْ: «مَا اَڤِیێ هَانِنْ، اَوِیْنْ کُو سُوْندِیْنْ ئَاسِیێ دِخَوارِنْ کُو اَوْ بِتَڤَکِی هِیْزَا خَوه بِوَه رَه نَه؟» کِرِنِیْنْ وَانْ تَڤْ پُوچْ بُونَه و اَوْ بُونَه ژ یِیْنْ کُو زِیَانْ کِرِنَه.

٥٤. هَیْ گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! ژ وَه چه کَسِیێ ژ دِینِیێ خَوه ڤَگَرَه (بِلَا بِزَانَه کُو) خُدِیێ، دِیێ جِڤَاتَکَه وِسَا (دِ شُونَا وَانْ دَه) بِینَه کُو خُدِیێ ژ وَانْ حَزْ دِکَه اَوْ ژی ژ وِی حَزْ دِکِنْ، دَرْ بَارِیێ مُومِنَانْ دَه شِکَسْتِی و دِلْنَرْمِنْ و دَرْ بَارِیێ کَافِرَانْ دَه ژی خُرْتْ و دَسْتْهَلَاتِنْ، دِ رِیْکَا خُدِیێ دَه جِهَادِیێ دِکِنْ و ژ گَازِنْدِیْنْ گَازِنْدَکَرَانْ ژی نَاطِرْسِنْ. اَڤْ، پِرْ دَاینَا خُدِیێ یَه، اَوْ کِیْ بِڤِیێ دِدَه وِی. خُدِیێ (بِکَرَمَا خَوه) دَسْتْفِرَهَه، زَانَا یَه.

٥٥. بِێگُمَانْ دُۆسْتْ و نَاریکَارِێ وَه تَنِێ خُدِێ یَه، پِێخَمْبَرِێ وِی یَه و یِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه؛ اَوِێنْ کُو بِبَرْدَوامِی نِمِێژْ دِکِنْ، زَکَاتَا مَالِێ خَوه دِدِنْ و اَوْ هَرْ (لِبَرْ فَرْمَانَا خُدِێ) خَوه دِطَوِینِنْ.

٥٦. کِی کُو خُدِێ، پِێخَمْبَرِێ وِی و یِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه ژ خَوه رَه بِکَه دُۆسْتْ و نَاریکَارْ (اَوْ بَنْدَا خُدِێ نَه)؛ بِرَاسْتِی ژِی بَنْدَا خُدِێ هَرْ اَوْ بِخَوه نَه دَسْتْهِلاتْدَارْ.

٥٧. هَیْ گَلِی یِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! هُونْ، ژ اَهْلِێ کِتِێبِێنْ بَرِیَا خَوه و ژ وَانْ کَافِرِێنْ کُو وَانْ دِینِێ وَه ژ خَوه رَه کِرِنَه تِنَازْ و پِێلِیسْتُوکْ ژ بُوْ خَوه نَکِنْ دُۆسْتْ و پِشْتَڤَانْ. ژ خُدِێ بِطِرْسِنْ. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاوَرْمَنْدِنْ (وَانْ ژ خَورَه نَکِنْ دُۆسْتْ و پِشْتَڤَانْ).

٥٨. دَمَا هُونْ ژ بُوْ نِمِێژِێ بَانگْ دِدِنْ اَوْ تِنَازْ و یَارِیِێ خَوه پِێ دِکِنْ. اَڤَا کُو دِکِنْ، ژ بَرْ کُو اَوْ بِخَوه جِڤَاتَکَه بِیرْنَبِرْ و بِێهِشِنْ.

٥٩. بِبِێژَه: گَلِی یِێنْ اَهْلِی کِتِێبْ! قَیْ بِسَدَمَا کُو مَه بِخُدِێ، بِیَا کُو ژ مَه رَه هَاتِیَه و بِیَا کُو ژ اُمَتِێنْ بَرِێ رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ بَاوَرِی نَانِیَه هُونْ ژ مَه حَزْ نَاکِنْ؟ بِرَاسْتِی پِرِێ وَه ژ رِێکَا حَقْ دَرْکَتِنَه.

٦٠. (یَا مُحَمَّدْ!) بِبِێژَه: اَرِێ، مَا اَزْ ژ وَه رَه بِبِێژِمْ کَا لِجَمْ خُدِێ ژ قَانْ (فَاسِقَانْ) خَرَابْتِرْ و رِسْواتِرْ کِی یَه؟ اَوْ، یِێ کُو خُدِێ لَعْنَتْ لِێ کِرِیَه و یِێ کُو لِێ هِێرْسْبُوِیَه؛ اَوِێنْ کُو هِنْ ژ وَانْ خِسْتِنَه مَیْمُونْ و بَرَازْ و اَوْ عِبادَتْکَرِێ تَاغُوتِی نَه. هَا اَوْ، پِیسْتِرِینْ خُدَانْ جِهِنْ و ژ رِێکَا رَاسْتْ رِێ وِنْدَاتِرِینْ کَسِنْ.

٦١. دَمَا اَوْ (مُنَافِقْ) تِێنْ جَمْ وَه، دِبِێژِنْ: مَه بَاوَرِی نَانِیَه. حَالْ اَڤَه کُو اَوْ دِلْکَافِرْ هَاتِنَه جَمْ وَه و دِلْکَافِرْ ژِی ژ جَمْ وَه دَرْکَتِنَه. خُدِێ بِیَا کُو وَانْ قَدِشَارْتْ بِێهْتِرْ دِزَانَه.

٦٢. تُو پِرِێ وَانْ دِبِینِی کُو اَوْ دِ گُنَهْ، دِژْمِنَاهِی و حَرَامْخُوَرِیِێ دَه پِێشْبَازِیِێ دِکِنْ، بِرَاسْتِی یَا کُو اَوْ دِکِنْ چِڤَاسْ پِیسَه!

٦٣. دَه بِلا خُدِیْنَاسْ و هَاخَامِیْنْ وَانْ ژِ گوتِنَا بِگُنَهْ و ژِ حَرَامْخُوْرِیِیْ اَوْ بِدَانَا پَاشْ! بِرَاسْتِی یَا کُو اَوْ دِکِنْ چِقَاسْ پِیسَه!

٦٤. جِهُویَانْ گوتْ: خُدِیْ دَسْتْگِرْتِیَه (جِکُوسَه) -دَسْتِیْنْ وَانْ شَحتْ بِبَه و ژِ بَرْ ڤِیْ گوتِنَا وَانْ لَعْنَتْ لِوَانْ بِبَارَه - نَخِیْرْ، نَه وِسَانَه، بَلْکِی دَسْتِیْنْ خُدِیْ (بِدَاینَا خَوه) ڤَکرِیَه، اَوْ چَاوَا بِڤِیْ وِسَا دِدَه. (یَا مُحَمَّدْ!) صُوْندْ بَه، یَا کُو ژِ جَمْ خُدَایِیْ تَه، ژِ تَه رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ دِیْ کُفرْ و چَافْسُوْرِیَا پِرَانِیَا وَانْ زِیْدَه بِکَه. مَه کِینْ و نَیَارتِیَکَه وِسَا خِسْتِیَه نَاڤْ وَانْ کُو حَتَا رُوْژَا قِیَامَتِیْ بَرْدَوامَه. چه دَمَا وَانْ ژِ بُوْ جَنْگِیْ نَاگرَکْ ڤِیْخِسْتِبَه، خُدَا هَرْ اَوْ نَاگرْ قَمرَانْدِیَه. اَوْ لِسَرْ عَرْدِیْ ژِ بُوْ تَڤْدَانِیْ دِبَزِنْ، خُدِیْ ژِی ژِ تَڤْدَانْکَرَانْ حَزْ نَاکَه.

٦٥. اَگَرْ یِیْنْ اَهْلِی کِتِیْبْ بَاوَرِی (بِمُحَمَّدْ) بِئَانِیَا و خَوه (ژِ کُفرْ و نَڤَنْجِیِیْ) بِپَارَاسْتِنَا، تَقَرْ مَه دِیْ گُونَهِیْنْ وَانْ (یِیْنْ بُوْرِی) بِبَخْشَانْدَه و مِسُوْگَرْ مَه دِیْ اَوْ بِخِسْتِنَا بِهِشْتِیْنْ تِیْرْخَوشِی.

٦٦. اَگَرْ وَانْ تَوْرَاتْ، اِنْجِیلْ و وَحْیَا کُو ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَانْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ رَاگِرْتبُویَا و بِکَارْ نَانِیبُویَا، تَقَرْ وَانْ دِیْ ژِ رَاسَرِی خَوه و ژِ بِنْ خَوه ڤَه بِخَوارنَا (رِزِقْ ژِ بُوْ وَانْ دِیْ هِیْسَانْ بُویَا). ژِ وَانْ جِڤَاتَکْ هَیَه مُعْتَدِلِنْ (نَاڤْنْجِی نَه) و گَلَکْ ژِ وَانْ ژِی چه پِیسَه یَا کُو دِکِنْ!

٦٧. اَیْ پِیْخَمْبَرْ! وَحْیَا کُو ژِ جَمْ خُدَایِیْ تَه ژِ تَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ رَابِگِهِینَه. اَگَرْ تُو بِتَکُوزِی پِیْکْ نَبِینِی، ڤِیْجَه تَه پِیْخَامَا خُدَا رَانَگِهَانْدِیَه. خُدِیْ دِیْ تَه ژِ (نَڤَنْجِیَا) مِرُوْڤَانْ بِپَارِیْزَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ جِڤَاتَا کَافِرْ سَرْوَخْتْ نَاکَه.

٦٨. بِبِیْژَه: گَلِی یِیْنْ خُوَیْکِتِیْبْ! حَتَا کُو هُونْ بِرَاسْتِی و دُورِسْتِی تَوْرَاتِیْ، اِنْجِیلِیْ و یَا کُو ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَه ژِ وَه رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ (دِ ژِیَانِیْ دَه) بِکَارْ نَبِینِنْ، هُونْ نَه لِسَرْ تُو تِشْتِی نَه. صُوْندْ بَه، قُرْئَانَا کُو ژِ جَمْ رَبِّیْ تَه ژِ تَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ دِیْ کُفرْ و چَافْسُوْرِیَا پِرِیْنْ وَانْ زِیْدَه بِکَه. نَاخَوه تُو ژِ بُوْ وَانْ غَمْگِینْ مَبَه.

٦٩. بِیْگُمَانْ یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه و یِیْنْ بُونَه جِهُو، یِیْنْ بُونَه فِلَهْ و یِیْنْ بُونَه سَابِئِینْ، قِیْجَه ژ وَانْ کِی بَاوَرِییِ بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بِینَه و کَارِیْ قَنْجْ بِکَه، ژ بُوْ وَانْ لِنِکْ خُدَاییْ وَانْ خَلاتْ هَیَه و لِسَرْ وَانْ طِرْسْ نِینَه و اَوْ غَمْگِینْ ژِی نَابِنْ.[1]

٧٠. بِیْگُمَانْ مَه ژ زَارُوْکِیْنْ اِسْرَائِیلْ پَیْمَانَا مِکُومْکِرِی وَرْگِرتْ و مَه ژ وَانْ رَه قَاسِدْ شَانْدِنْ. چه دَمَا پِیْخَمْبَرَكْ یَا نَه بِدِلِیْ وَانْ ژ بُوْ وَانْ دِنَانِی، هِنْ ژ وَانْ (پِیْخَمْبَرَانْ) مَانْدَلَه دِکِرِنْ و هِنْ ژ وَانْ ژِی دِکُشْتِنْ.

٧١. ژ وَانْ وَه یَه کُو تُو بَلَا دِیْ بِسَرِیْ وَانْ دَه نَبِیْ، اِیْدِی اَوْ کَرْ و کُوْرْ بُونْ. پَاشِی (تُوْبَه کِرِنْ) خُدِیْ تُوْبَیَا وَانْ قَبُولْ کِرْ، دُوفْرَه دِیسَا ژ وَانْ پِرْ کَسْ کُوْرْ و کَرْ بُونْ. خُدِیْ بِیَا کُو اَوْ دِکِنْ آگَاهْدَارَه.

٧٢. صُوْنْدْ بَه، اَوِیْنْ گُوْتِنْ: خُدَا، مَسِیحِیْ کُورِیْ مَرْیَمِیْ یَه، (اَوْ بِقِیْ گُوْتِنَا خَوه) کَافِرْ بُونَه. حَالْ اَفَه کُو مَسِیحْ ژ وَانْ رَه گُوتِبُو: گَلِی زَارُوْیِیْنْ اِسْرَائِیلْ! ژ خُدِیْ رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ کُو اَوْ هَمْ خُدَاییْ مِنْ هَمْ ژِی خُدَاییْ وَه یَه. بِزَانِنْ کُو کِی ژ خُدِیْ رَه هَڤْبَارَانْ چِیْکَه، تَقَرْ خُدِیْ دِیْ جَنَّتِیْ لِوِی حَرَامْ بِکَه، اِیْدِی جِهِیْ وِی اگِرَه و ژ سِتَمْکَارَانْ رَه تُو ئَارِیکَارْ ژِی تُونَه.

---

١ بچِیْکرِنَا ئَادَمْ رَه بَاوَرِیَکَه فِتْرِی نَازِلْ بُو اَوَا کُو اِنْسَانْ لِسَرِیْ هَاتِبُو ئَافرَانْدِنْ. پَاشِیْ خُدِیْ دِینْ شَانْدِنْ. پَیْرُوِیْنْ هِنَکَانْ ژ وَانْ لِسَرْ عَرْدِیْ هَنَه، مِینَا یَهُودِی، فِلَهْ و سَابِئِیَانْ. قِیْجَه خُدِیْ دِخَوازَه کُو تَفَکِیْ اَهْلِیْ دِینَانْ ژ سَرْ عَرْدِیْ سَافِی بِکَه و دِ رِسَالَتَا مُحَمَّدْ دَه کُوْمْ بِکَه. لَوْرَا رِسَالَتَا پِیْخَمْبَرْ ژ بُوْ تَسْفِیَکِرَنَا تَفَکِیْ دِینَانَه. خُدِیْ دِخَوازَه ژ وَانْ رَه بِیْژَه؛ دَوْرَا وَه خَلاسْ بُو. قِیْجَه دِفِیْ هُونْ بِرِیسَالَتَا مُحَمَّدْ اِیمَانِیْ بِینْ. نَاخُو مَعْنِی ئَایَتِیْ وِهَا یَه: اَوِیْنْ کُو لِسَرْ بَاوَرِیَا فِتْرَتِیْ نَه، بِیْنْ جِهُو، بِیْنْ فِلَهْ و بِیْنْ سَابِئِی، اَگَرْ کُو دَڤْ ژ بَاوَرِیَا خَوه یَا بَرِیْ بَرْدِنْ و بِبَاوَرِیَکَه نُو و بِرِسَالَتَا مُحَمَّدْ (س) بَاوَرِی بِینِنْ، هَا هِنگِی ژ بُوْ وَانْ خَلاتْ هَیَه ... و اَوْ غَمْگِینْ ژِی نَابِنْ.

کَسِیْ کُو بَاوَرِیْ بِبِیخَمْبَرِیْ دَاوِی مُحَمَّدْ بِینَه، لِگَوْرِی هُوْیْ و مَرْجِیْنْ بَاوَرِییِ تَڤْبِگَرَه، دِینِیْ وِی بِیْ بَرِیْ چه دِبَه بَلا بِبَه، چه قَاسِی گُنَهْ کِرِینْ بَلا کِرِبَه، لِجِیهَانْ و ئَاخْرَتِیْ تِشْتَکِی کُوَاوْ ژِیْ سَاوْ بِگِرَه تُونَه یَه. لَوْرَا خُدِیْ دِیْ لِگُونَهِیْنْ وِی بِیْ بَرِیْ بِبُوْرَه.

٧٣. صُوْندْ بَه، اَویْنْ گُوتِنْ: «خُدیێ، یَكْ ژ سِسێیَانَه»ژی كَافِرْ بُونَه. حَالْ اَقَه كُو ژ یَكْ خُدَایی یِێ قَه تُو خُدَا نِینِنْ. اَگَرْ اَوْ دَقْ ژ گُوتِنَا خَوه (نَا سِێ خُدَایَتیێ) بَرْنَدِنْ، بِرَاسْتِی دِێ عَزَابَكِی دِژْوارْ بِهِنگَفَه وَانِیْنْ كُو كَافِرْ بُونَه.

٧٤. مَا اَوِێ بِبَالْ خُدیێ فَه تُوبَه نَكِنْ و لِێبُوْرِینَا (گُونَهِێنْ) خَوه ژِێ نَخُوازِنْ؟! حَالْ اَقَه كُو خُدِێ گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوْقَانَه.

٧٥. مَسِیحِێ كُورِێ مَرْیَمِێ تَنِێ پِێخَمْبَرَكَه! دِ بَرِیَا وِی دَه پِرْ پِێخَمْبَرْ هَاتِنَه و چُونَه. دَایكَا وِی ژِی ژِنَكَه رَاسْتْ و دُورِسْتَه. هَرْدُوكَانْ ژِی خَوارِنْ دِخَوارِنْ (و قَدِخَوارِنْ). دَه كَا لِوَانْ بِنِێرَه، كَا چَاوَا اَمْ ژ بُوْ وَانْ دَلِیلانْ اَشْكَرَا دِكِنْ. دِیسَا، دَه كَا لِوَانْ مَیزِینَه، بِێ چَاوا اَوْ بَرِێ خَوه (ژ حَقِیقَتِێ) دِگُهِێرِنْ.[1]

٧٦. (ژ وَانْ رَه) بِبِێژَه: مَا هُونْ چَاوَا دِ شُونَا خُدِێ دَه عِبَادَتِێ ژ وِی رَه دِكِنْ كُو اَوْ نَه دِكَارَه زَرَارِێ بِدَه وَه نَه ژِی دِكَارَه فَیْدَیِێ بِدَه؟! حَالْ اَقَه كُو یِێ بِهِیزَرْ، یِێ زَانَا هَرْ خُدَا یَه.

٧٧. بِبِێژَه: گَلِی یِێنْ اَهْلِكِتِیْبْ! دِ دِینِێ خَوه دَه بِنَحَقِی سِینُوْرْ دَرْبَاسْ نَكِنْ و نَدِنْ پَێ اَرْزُوِیِێنْ جِفَاتَكِێ كُو اَوْ هِێ ژ بَرِێ دَه ژ رِێ كَتِنَه، پِرْ كَسْ ژ رِێ دَرَانِینَه و اَوْ بِخَوه ژِی ژ رِیَا رَاسْتْ دُورْ بُونَه.

٧٨. ژ اِسْرَائِیلِیَانْ اَویْنْ كُو كَافِرْ بُونَه، لِسَرْ زِمَانِێ دَاوِدْ و عِیسَایِێ كُورِێ مَرْیَمِێ لَعْنَتْ لِوَانْ هَاتِیَه بَارَانْدِنْ. اَفْ ژِی بِسَدَمَا كُو لِبَرْ فَرْمَانَا خُدِێ سَرِی هِلْدَانْ و زِێدَگَافِی دِكِرِنْ.

---

١ خُدِێ دِ ڤِێ ئَایَتِێ دَه زِكْرْ كِرِیَه كُو عِیسَی و دِیَا وِی هَرْدُو خَوارِنِێ دِخُونْ. دِ جهِێنْ دَه ژِی كُو تَفَكِێ پِێخَمْبَرَانْ خَوارِنِێ دِخُونْ. ژ سُورَه‌یِێ فُرْقَانْ ئَایَتَا ٢٠ێ «مَه بَرِیَا تَه چقَاسْ پِێخَمْبَرَكْ شَانْدِبِنْ هَرْ وَانْ خَوارِنْ دِخَوارْ و لِسُوكَانْ دِگَرِیَانْ..» و ژ سُورَه‌یِێ اَنْبِیَا ئَایَتَا ٨ێ «مَه اَوْ (پِێخَمْبَرْ) نَكِرِنْ جَسَدِیْنْ كُو خَوارِنِێ نَخُنْ..» و ژ سُورَه‌یِێ فُرْقَانْ ئَایَتَا ٧ێ «گُوتِنْ: مَا اَوْ چه پِێخَمْبَرَه كُو اَوْ ژِی مِینَا مَه خَوارِنِێ دِخَوه و لِسُوكَانْ دِگَرَه» . اَفْ ئَایَتْ تَكَرْ دِكِنْ كُو تَفَكِێ پِێخَمْبَرَانْ خَوارِنْ دِخَوارِنْ.

۷۹. وانْ، ژ نَقَنْجیَا کُو دِکِرِنْ هَفْ نَدِدَانْ پَاشْ. چه قَاسْ پیسَه یَا کُو وَانْ دِکِرْ!

۸۰. تُو یِیْ پِرِیْنْ وَانْ بِبِینِی کُو اَوْ کَافِرَانْ ژ خَوه رَه دِکِنْ دُوْسْتُ و پِشْتَفَانْ. چه پِیسْ کَارَه یَا کُو وَانْ دَایَه پِیْشِیَا خَوه. رَوْشْ اَفَه؛ خُدِیْ لِوَانْ هَاتِیَه غَزَبِیْ و حَتَا بِحَتَایِیْ اَوْ دِیْ دِ عَذَابْ دَه بِنْ.

۸۱. اَگَرْ وَانْ بَاوَرِی بِخُدِیْ، بِپِیْخَمْبَرْ و بِیَا کُو ژِیْ رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ بِنَانِیَا، وَانْ دِیْ کَافِرْ ژ خَو رَه نَکِرِنَا دُوْسْتُ و پِشْتَفَانْ؛ لِبَلِیْ زَحْفِیْنْ وَانْ ژ رِیْ دَرْکَتِنَه.

۸۲. صوْندْ بَه، لِهَمْبَرِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی بِتَه ئَانِینْ، تُو یِیْ بِبِینِی کُو ژ مِرُوْڤَانْ یِیْنْ هَرِی دِژْمِنْ و بِخِشمْ جِهُو نَه و پَاشِیْ اَوِیْنْ کُو ژ خُدِیْ رَه هَڤِیْشْکْ چِیْکِرنَه. تُو یِیْ بِبِینِی لِهَمْبَرِی یِیْنْ کُو بِتَه بَاوَرِی ئَانِینْ، یِیْ ژ حَزْژِیْکِرِنْ ڤَه نِیْزِیکتِرْ، اَوِیْنْ کُو دِبِیْژِنْ اَمْ نَسَارَا نَه (ئَاریکَارِیْنْ عِیسَا پِیْخَمْبَرِنْ). اَفْ ژِی، بِسَدَمَا وِیْ یَه کُو ژ وَانْ کَشِیشْ (زَانَایِیْنْ دِینِیْ خَوه) و رَاهِبْ (عَابِد) هَنَه و اَوْ خَوه مَزِنْ نَادِیْرِنْ (ژ قَبُولَا حَقِیْ).[1]

۸۳. دَمَا وَانْ (کَشِیشْ و رَاهِبَانْ) ئَایَتِیْنْ کُو بِبَالْ پِیْخَمْبَرْ ڤَه نَازِلبُوِیِینْ دِبِهِیْسْتِنْ، ژ بَرْ کُو وَانْ زَانِی اَوْ ژ جَمْ خُدِیْ یَه، تُو دِبِینِیْ کُو رُوْنْدِکِیْ وَانْ دِهَرِکِنْ. دِگُوْتِنْ: خُدَایِیْ مَه! مَه بَاوَرِی ئَانِی، ڤِیْجَه مَه ژِی ژ شَاهِدَانْ بِنِقِیسَه.

---

۱ اَفْ رَاسْتِیَکَه بِیْ نِیقَاشَه کُو ژ جِهُو و فِلَهَانْ، فِلَهْ بِیْهِتْرْ نِیْزِیکِی مُسِلْمَانَانَه. هَرْ چِقَاسْ دِ مِیْرُویَا اِسْلَامِیْ دَه هَاتِیَه دِیتِنْ کُو «فِلَهِیْنْ فَانَاتِیكْ و سَرْهِشْکْ هِیْزَا خَوه ئَانِینَه سَرْ هَڤْ و بِنَافِیْ «سَفَرِیْنْ خَاچِپَرَسْتِی» اِیْرِیشِیْنْ تَالَانْکَرِی و هُوْڤَانَه ئَانِینَه سَرْ جِیهَانَا اِسْلَامِی، ڤِیْجَه وَلَاتِیْنْ مُسِلْمَانَانْ کَاڤِلْ و وِیْرَانْ کِرِنَه، بِسَدْ هَزَارَانْ کَسِیْنْ مُومِنْ کُشْتِنَه ژِی لِیْ دِیسَا اَوْ ژ جِهُو و مُشْرِکَانْ دِلْتَنگتِرِنْ. حَتَا اَمْ دِکَارِنْ بِبِیْژِنْ: اَوِیْنْ کُو اِیْرِیشْ کِرِنْ ژِی ژ زَانِینْ و عِبَادَتِیْ بِیْبَارِنْ و اَوْ کَتِنَه دَرَجَیَا مُشْرِکَانْ. حَتَا دِبَه کُو بِسَدَمْ هِنْ لِیسْتِکِیْنْ هِیْزِیْنْ تَارِی یِیْنْ نَاڤْتَنَوی ژِی اَفْ اِیْرِشْ کِرِیْنْ. لُوْرَا گَلَكْ جَارَانْ اَوْ هَاتِنَه لِیسْتِکَا جِهُویَانْ و بِدَسِیسِیْنْ پِرْ کُورْ اَوْ دِ بَرْژَوَندِیِیْنْ خَوه دَه خَبِتَانْدِنَه. لِبَلِیْ دِگَلْ ڤِیْ یَکِیْ ژِی، ژ خِرِیسْتِیَانَانْ هِنْ کَشِیشْ و رَاهِبِیْنْ وَانْ دَسْتِیْنْ خَوه ژ دِنْیَایِیْ کِیشَانَه. اَفْ و یِیْنْ کُو دِ بِنِیْ تَسِیرَا ڤَانْ دَه مَانَه هِنَکِی نِیْزِی اِسْلَامِیْ سَکِنِیَنَه. پِرْ کَشِیشْ و رَاهِبَانْ بِسِیَانَتْ هَاتِنَه، پِیَخَمْبَرْ پِیْشْوَازِی کِرِنَه و اِعْتِیرَافْ کِرِنَه کُو اَوْ پِیْخَمْبَرِیْ چَافْلِرِیْ، یِیْ دَاوِیَا دَمِیْ یَه.

٨٤. مَا چِمَا اَمْ بَاوَرِیِیْ بِخُدِیْ و بِحَقِیَا کُو ژِ مَه رَه هَاتِیَه نَائِیْنِنْ؟ دِگَلْ کُو اَمْ دِخَوازِنْ کُو خُدَایِیْ مَه، مَه ژِی بِخَه نَاڤْ مِرُوْڤِیْنْ قَنْجْ و چَاكْ.

٨٥. ڤِیْجَه بِسَدَمَا ڤِیْ گوْتِنَا وَانْ، خُدِیْ اَوْ بِیهِشْتِیْنْ کُو رُوبَارْ دِ بِنْ وَانْ رَه دِکِشِنْ خَلاتْ کِرِنْ، اَوْ حَتَا بِحَتَایِیْ دِیْ تِیْ دَه بِنْ. هَا اَڤَه پَرُوِیَا قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ.

٨٦. اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه و بِنَایَتِیْنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِینَه، هَا اَوْ خَلْکِیْ دُوْژَهِیْ نَه.

٨٧. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! تِشْتِیْنْ خَوشْ و پَاكْ یِیْنْ کُو خُدِیْ ژِ وَه رَه حَلالْ کِرِنَه، هُونْ لِخُو حَرَامْ نَکِنْ و زِیْدَگَاڤِییِیْ ژِی نَکِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ تِخُوبِیْهِیْرَانْ حَزْ نَاکَه.

٨٨. ژِ رِزْقِیْ خَوشْ و حَلالْ اَوِیْ کُو خُدِیْ دَایِی وَه بِخُونْ و قَخُنْ. ژِ خُدَایِیْ کُو وَه بَاوَرِی پِیْ ئَانِیَه بِطِرْسِنْ.

٨٩. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) خُدِیْ لِسَرْ سُوْندِیْنْ وَه یِیْنْ بِیْحَمْدِی (یِیْنْ بِیْقَسْدِی) لِوَه نَاگِرَه، لِیْبَلِیْ اَوْ سُوْندِیْنْ کُو وَه بِحَمْدِیْ خَوه خُوارِنْ، لِوَه دِگِرَه. ڤِیْجَه (اَگَرْ وَه صُوْندْ خُوارْ و وَه سُوْندَا خَوه شِکَانْدْ انْ ژِی وَه خَوسْتْ بِشِکِینِنْ) جَزَایِیْ وِیْ سُوْندِیْ، خَوارِنْدَایِنَا دَهْ فَقِیرَانَه، ژِ خَوارِنَا نَافِنجْ یَا کُو رُوْژَانَه دِدَه مَالْبَاتَا خَوه، یَانْ بِجِلْکِرِنَا وَانَه، یَانْ ژِی ئَازَادْکِرِنَا کُوْلَیَکِی یَه. ڤِیْجَه چِه کَسِیْ کُو نِکَارِبَه یَکِیْ ژِ قَانْ بِکَه، بِلا سِیْ رُوْژَانْ رُوْژِی بِگِرَه. اَڤَه رَاکِرِنَا گُنَهِیْ سُوْندِیْنْ وَه دَمَا وَه صُوْندْ خَوارْ. سُوْندِیْنْ خَوه بِجِهْ بِینِنْ. خُدِیْ ئَایَتِیْنْ خَوه وِهَا ژِ وَه رَه اَشْکَرَا دِکَه دَا کُو هُونْ وِی بِشِیْکِرِینِنْ.[١]

١ کَسِیْ کُو -بِقَسْدْ -نَاڤِیْ خُدِیْ سُوْنْدَا تِشْتَکِی بِخَوه، دِڤِیْ سُوْنْدَا خَوه بِینَه جهْ. هَکَه صُوْنْدْ خُوارِبَه کُو اَوْ تِشْتَکِی حَرَامْ یَانْ ژِی خِرَابْ بِکَه، هِنْگِیْ دِڤِیْ وِی تِشْتِیْ خِرَابْ نَکَه، سُوْنْدَا خَوه بِشْکِینَه و کَفَارَتِیْ وِیْ بِدَه. کَفَارَتْ، مِرُوْڤِی ژِ سُوْنْدِیْ قَدَگِرِینَه و دِبَه نَاڤْگِینَا لِیْبُوْرِینِیْ. دِ ئَایَتِیْ دَه پِیْشِی قَالا سِیْ تِشْتَانْ کِرْ کُو اَوْ دِبِنْ جزَایِیْ (کَفَارَتِیْ) سُوْنْدِیْ. اَوْ کَسِیْ کُو نِکَارِبَه یَکِی ژِ قَانْ هَرْ سِیْ تِشْتَانْ بِکَه بِلا سِیْ رُوْژَانْ رُوْژِی بِگِرَه.

٩٠. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! بِێگُمَانْ مَی (شَرَابْ)، قُمَارْ، پَێکَرِێنْ (پُوتِێنْ) چِکَانْدِی، فَالِێنْ بِزَارَانْ و (لِیسْتِکِێنْ) سِعُودِێ پِیسِنْ، ژ کَارِێ شَێطِێنِنْ. نَاخُو خَوه ژ وَانْ دُورْ بِگِرِنْ دَا کُو هُونْ (لِدِنْیَا و ئَاخْرَتِێ) سَرْفِرَازْ بِبِنْ.

٩١. بِێگُمَانْ شَێطَانْ بَسْ دِخَوازَه دِ مَێ و قُمَارِێ دَه کِینْ و دژْمِنَاهِیِێ بِخَه نَاقْبَرَا وَه و وَه ژ ذِکرِێ خُدِێ و کِرِنَا نِمِێژِێ بِدَه پَاشْ، اِیْدِی مَا هُونْ دَفْ ژ قَانْ تِشْتَانْ بَرْنَادِنْ؟

٩٢. گُوهْدَارِیَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بِکِنْ و خَوه (ژ گُونَهَانْ) بِپَارِێزِنْ. اَگَرْ هُونْ بَرِێ خَوه (ژ بِرْیَارَا خُدِێ و پِێخَمْبَرْ) قَگَرِینِنْ، بِزَانِنْ کُو وَزِیفَیَا پِێخَمْبَرِێ مَه، بَسْ رَاگِهَانْدِنَا (قِێ پَێیَانَا) اشْکَرَاکَرَه.

٩٣. لِسَرْ یِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِێنْ قَنْجْ کِرِنْ دِ وَانْ خَوارِنِێنْ کُو بَرِێ دَه خَوارِنَه تُو گُنَهْ نِینَه، بِشَرْطِێ کُو اَوْ (ژ قِێ گَافِێ و پِێ دَه) خَوه (ژ حَرَامِیِێ) بِپَارِێزِنْ، بَاوَرِی بِینِنْ و کَارِێ قَنْجْ بِکِنْ. پَاشِێ دِیسَا خَوه بِپَارِێزِنْ و کَارِێ قَنْجْ بِکِنْ، پَاشِی خَوه بِپَارِێزِنْ و قَنْجِیِێ بِکِنْ. خُدِێ تَقَزْ ژ قَنْجِیکَارَانْ حَزْ دِکَه.

٩٤. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! صُوْندْ بَه خُدِێ (دَمَا هُونْ دِ اِحْرَامَانْ دَه بِنْ) بِوِێ نِێچِیرَا کُو هُونْ بِدَسْتْ و رِمِێنْ خَوه دِکِنْ، وَه دِجَرِبِینَه، دَا خُدِێ اَشْکَرَا بِکَه کَا کِی دِ نَێنْدِیِێ دَه ژِێ دِطِرْسَه. پِشْتِی قِێ جَرِبَانْدِنِێ کِی ژ تِخُوبِێ (حَلقَالِیِێ) دَرْبَاسْ بِبَه، ژ وِی رَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

٩٥. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! دَمَا هُونْ دِ اِحْرَامَانْ دَه بِنْ (حَیْوَانِێنْ) نِێچِیرِێ نَکُوژِنْ. کِی ژ وَه، بِقَسْدْ (حَیْوَانَا) نِێچِیرِێ بِکُوژَه، جَزَایِێ وِی، دَانَا حَیوانَکَه وَکِی یَا کُشْتِی یَه. دُو کَسِێنْ دَادْمَنْدْ دِێ بِرْیَارِێ بِدِنْ؛ (دِێ بِبِێژِنْ؛ اَڤْ حَیْوَانْ هَمْکُوفِی حَیْوَانَا کُشْتِی یَه). (اَڤْ قُورْبَانْ) دِیَارِیَکَه دِێ بِگِهِیژَه کَعْبِێ (دِێ لِمَکِێ بِێ قُورْبَانْکِرِنْ). یَانْ ژِی شُونَا قُورْبَانِێ (بِقَاسِی بِهَایِێ وِێ) خَوارِنِێ بِدَه بَلَنْگَازَانْ، یَانْ ژِی بَرَامْبَرِی طَعَامِی رُوْژِیِێ بِگِرَه دَا

کُو جَزَایێ خَوه تَمَامْ بِکَه. خُدێ نِچیرَا کُو بَری حَرَامْبُونِێ هَاتِیَه کِرِنْ عفُو کِرِیَه. کِی کُو جَارَکَه دِنْ لِقِی سُوجِی فَگَرَه، خُدێ دِێ تُولِێ لِێ فَکَه. خُدێ دَسْتْهِلاتَه، تُولْفَکَرَه.

۹۶. (گَلِی مِرُوْقَانْ!) نِیچِیرَا دَرْیَایِێ و خَوارِنَا وِێ ژ بُوْ وَه حَلالْ بُو، دَا ژ بُوْ وَه و ژ بُوْ یِێ رِیْونْگِی بِبَه خَوارِنْ و حَتَا کُو هُونْ دِ اِحْرَامَانْ دَه بِنْ ژ بُوْ وَه نِیچِیرَا بَرَّاهِیِێ هَاتِیَه حَرَامْکِرِنْ. ژ وِی خُدَایِێ کُو هُونِێ بِبَالْ وِی قَه بِیْنْ کُوْمْکِرِنْ بِطِرْسِنْ.

۹۷. خُدِێ، ژ مِرُوْقَانْ رَه کَعْبَیَا بِنَاقِێ بَیْتُ الْحَرَامِێ (مَالا بِرِیْزْ و رُومَتْ) کِرِیَه وَارْگَهَا سَرُوبَرْکِرِنَا کَارْ و بَارِیْنْ دِینْ و دِنْیَایِێ. مَهِیْنْ رُومَتْدَارْ، قُورْبَانِیْنْ نِیشَانْکِرِی و بِیْنْ نَنِیشَانْکِرِی ژِی (کِرِنَه اَگَرَا بَرْدَوَامِیَا اَوْلَهِی و ژِیَانِێ). اَفْ ژِی دَا هُونْ بِزَانِنْ کُو بِیْگُمَانْ خُدِێ بِیَا لِعَرْدْ و نَاسِیَانَانْ دِزَانَه و بِیْگُمَانْ خُدِێ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

۹۸. (گَلِی مِرُوْقَانْ!) بِزَانِنْ کُو بِیْگُمَانْ عَذَابِێ خُدِێ پِرْ دِژْوَارَه و بِیْشِكْ خُدِێ گُنَهْژِیْبِرَه دِلُوْقَانَه.

۹۹. وَزِیفَا پِیْخَمْبَرْ تَنِێ رَاگِهَانْدِنَا پَیَامَا خُدِێ یَه. خُدِێ، بِیَا کُو هُونْ اَشْکَرَا دِکِنْ و یَا کُو هُونْ قَدِشِیْرِنْ دِزَانَه.

۱۰۰. (یَا مُحَمَّدْ! ژ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: پَاكْ و پِیسْ نَه وَکْهَفْنْ، چَنْدِی پِربُونَا یَا نَپَاكْ تَه عجِیْبْمَایِی ژِی بِهِیْلَه. نَاخُو گَلِی نَاقِلمَنْدَانْ! (ژ خَشْمَا) خُدِێ بِطِرْسِنْ دَا کُو هُونْ سَرْفِرَازْ بِبِنْ.

۱۰۱. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! پِرْسَا هِنْ تِشْتَانْ (ژ پِیْخَمبَرْ) نَکِنْ، اَگَرْ اَوْ ژ وَه رَه اَشْکَرَا بِبِنْ، هُونِێ پِێ نَخُوشْحَالْ بِبِنْ. اَگَرْ هُونْ دِ دَمَا هَاتِنَا قُرْئَانِێ دَه پِرْسَا وَانْ بِکِنْ، دِێ ژ وَه رَه اَشْکَرَا بِبِنْ. خُدِێ لِوَانْ بُوْرِیَه (بَحْسَا وَانْ نَکرِیَه.) خُدِێ گُنَهْژِیْبِرَه، بَرْبِهِیْرَه.

۱۰۲. بِیْگُمَانْ بَرِیَا وَه قَوْمَکِی اَفْ پِرْسْ (ژ پِیْخَمْبَرِێ خَوه) کِرْ، پَاشِێ پِێ کَافِرْ بُونْ.

١٠٣. خُدِێ، «بَحِیرَه»، «سَائِیبَه»، «وَسِیلَه»و «حَامْ»دُورِسْتْ نَدِێرَایَه و فَرْمَانْ پِێ نَدَایَه. لِێبَلِێ اَوِێنْ کَافِرْ بُونَه لِسَرْ (نَاقِێ) خُدِێ دَرَوَانْ دِکِنْ و پِرَانِیَا وَانْ ژِی تِێ نَاگِهِژِنْ.[1]

١٠٤. دَمَا ژِ وَانْ رَه دِهَاتَه گُوتِنْ وَرِنْ بَالْ وَحْیَا (قُرْئَانَا) کُو خُدِێ اَوْ ئَانِیَه خَوارِێ و وَرِنْ جَمْ پِێخَمْبَرْ. دِبِێژِنْ: اَفَا کُو مَه بَاقْ و بَاپِیرِێنْ خَوه لِسَرْ دِیتِی بَسِی مَه یَه. اَرِێ، مَا اَگَرْ بَاقْ و بَاپِیرِێنْ وَانْ بِتِشْتَکِی نِزَانِبِنْ و نَه لِسَرْ رِێکَا رَاسْتْ بِنْ ژِی؟!

١٠٥. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! هَایْ ژِ خَوه هَبِنْ، اَگَرْ هُونْ دِ رِێکَا رَاسْتْ دَه بِنْ، کَسِێ رِێشَا شْبُوِیِی نِکَارَه زَرَارِێ بِدَه وَه. ڤَگَرَا وَه تَڤَانْ هَرْ بِبَالْ خُدِێ ڤَه یَه. اِێدِی اَوْ بِیَا وَه کِرِی دِێ وَه ئَاگَاهْدَارْ بِکَه.

١٠٦. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! دَمَا یَکْ ژِ وَه کَتَه بَرْ مِرِنِێ، دِ دَمَا وَصِیَتْکِرِنِێ دَه بِلا ژِ وَه دُو کَسِێنْ دَادْمَنْدْ دِ نَاڤْبَرَا خَوه دَه وَکْ شَاهِدْ بِگِرِنْ. اَگَرْ هُونْ رِێوی بِنْ و هُونْ کَتِنْ بَرْ مِرِنِێ (و مُسِلْمَانْ بِدَسْتْ وَه نَکَتِنْ)، بِلا دُو کَسِێنْ دِنْ؛ نَه ژِ وَه، ژِ خَوه رَه بِگِرِنْ (بِکِنْ شَاهِدْ). اَگَرْ هُونْ بِکَڤِنْ گُومَانِێ (کُو اَوْ رَاسْتْ نَبِێژِنْ)، پِشْتِی نِمِێژِێ وَانْ هَرْدُو شَاهِدَانْ بِبِنْ حُوزُورِێ، ڤِێجَه بِلا بِخُدِێ صُوْنْدْ بِخُونْ، (بِبِێژِنْ): اَمْ بِسُوْنْدَا دَرَوْ تُو پَرْتَالِی نَاگِرِنْ، چَنْدِی اَوْ لِـ(مَنْفِعَتَا) لِێزِمَانْ بَه ژِی و اَمِێ شَاهِدِیَا خَوه ڤَنَشِێرِنْ (اَگَرْ اَمْ شَاهِدِیَا خَوه ڤَشِێرِنْ) تَقَزْ اَمْ دِبِنْ ژِ گُنَهْکَارَانْ.

١٠٧. (پَاشِێ) اَگَرْ بِێتَه زَانِینْ کُو هَرْدُو شَاهِدَانْ گُنَهْ کِرِنَه (شَاهِدِیَا خَوه دُورِسْتْ نَکِرِنْ)،

---

١ بَحِیرَه: دَڤَهَا کُو پِێنج بَرْ بزَایَا و بَرِێ وِێ یِێ پِێنْجَانْ نِێرْ بُویَا ژِێ رَه «بَحِیرَه»دگُوتِنْ. گُوهِێنْ وِێ دِڤَلاشْتِنْ، لِێ سوارْ نَدبُونْ، اَوْ نَدِدُوْتِنْ و شِیرِێ وِێ ژِ پُوتَانْ رَه دِهِشْتِنْ.

سَائِیبَه: دَڤَهَا کُو ژِ بُوْ پُوتَانْ سَرْبَسْتْ بَرْدِدَانْ، بَسْ مِێڤَانَانْ ژِ شِیرِێ وِێ اِستِیفَادَه دِکِرْ.

وَسِیلَه:دَڤَهْ یَانْ ژِی بَزَا کُو بَرِێ جِێوِی بُویَا، یَکْ نِێرْ و یَکْ مِێ بُویَا ژِێ رَه دِگُوتِنْ وَسِیلَه. یِێ نِێرْ ژِ پُوتَانْ رَه دِکِرِنْ قُورْبَانْ.

حَامْ:ژِ لُوْکِێنْ نِێرْ اِێ کُو دَهْ دُوْنْدِلِێنْ مِێ ژِێ گُوهِنْ بِخَوارَا ژِێ رَه دِگُوتِنْ حَامْ. اَوْ ژِی مِینَا سَائِبِێ سَرْبَتْ دِبَرْدَانْ.

بلا (ژ مِیرَاتْخُوَرَانْ) دُو کَسِیْنْ بِیْهِتْرْ نِیْزِیکی مِری بِکَفْنْ شُونَا وَانْ، بلا بِخُدِیْ صُوْنْدْ بِخُونْ و بِیْژِنْ: صُوْنْدْ بَه کُو شَاهِدِیَا مَه ژ یَا وَانْ رَاسْتْرَه و اَمْ (بِسُوْنْدَا خَوه) ژ رَاسْتِیِیْ دُورْ نَکَتِنَه. اَگَرْ مَه (ژ بِیْبَخْتِی) شَاهْدَیِی لِسَرْ وَانْ دَا هِنْگِیْ اَمْ دِیْ بِبِنْ ژ ظَالِمَانْ.

۱۰۸. اَقْ شَاهْدَهِیَا بِقِی رَنْگی ژ بُوْ وَه چِیْتِرَه کُو شَاهِدْ مَرْجِیْ شَاهِدِیَا خَوه بِینِنْ جِهْ و (چِیْتِرَه کُو) ژ سُوْنْدَکَه پِشْتِی سُوْنْدَا خَوه بِطِرْسِنْ کُو اَوْ یَا وَانْ رَدْ بِکَه (و هَتِیکَتِیَا وَانْ دَرِینَه رَاسْتِیْ). هَایْ ژ (فَرْمَانْ و قَدَخَیِیْنْ) خُدِیْ هَبِنْ و لِفَرْمَانِیْنْ وِی گُوهدَارْ بِنْ. خُدِیْ مِرُوْقِیْ ژِرِیْدَرْکَتِی رَاسْتَرِیْ نَاکَه.

۱۰۹. (گَلِی مِرُوْقَانْ! هِشْیَارْبِن.) خُدِیْ، رُوْژَا پِیْخَمْبَرَانْ کُوْمْ دِکَه؛ ژ وَانْ رَه دِیْژَه: بَرْسِڤَا وَه (ژ ئَالِیِیْ مِلَتِیْ وَه ڤَه) چَاوَا هَاتَه دَایِنْ؟ دِیْژِنْ: اَمْ نِزَانِنْ، بِیْگُمَانْ هَرْ تُو یِی زَانَایِیْ بِنَپْنْدِیَانْ.

۱۱۰. وِیْ دَمِیْ خُدِیْ گُوتْ: اَیْ عِیسَایِیْ کُورِیْ مَرْیَمِیْ! اَوْ قَنْجِی و کَرَمَا کُو مِنْ لِتَه و دَایِکَا تَه کِرِبُو بِینَه بِیرَا خَوه؛ دَمَا مِنْ بِجَانِیْ پَاكْ (وَحْیِیْ) پِشْتگِرِیَا تَه کِرْ کُو تُو دِ دَرْگُوشِیْ دَه دِگَلْ مِرُوْقَانْ پَیڤِی و پِشْتِی تُو مَزِنْ بُویِی ژِی، دَمَا مِنْ تُو فِیْرِی نِڤِیسِینْ و حِکْمَتِیْ، تَورَاتْ و اِنْجِیلِیْ کِرْ و دَمَا تَه بِدَسْتُورَا مِنْ ژ حَرِیِیْ پَیْکَرِیْ طَیْرَانْ چِیْدِکِرْ و تَه پِفْ دِکِرِیْ و بِدَسْتُورَا مِنْ دِبُو طَیرَكْ، دَمَا تَه بِدَسْتُورَا مِنْ کُوْرِیْ ژ زِکْمَاکِی و نَخُوَشِیْ چِرْمْبَلَکِی سَاغْ دِکِرْ و دَمَا بِدَسْتُورَا مِنْ تَه مِری زِنْدِی دِکِرِنْ، دَمَا مَه اَزِیَتَا زَارُوْیِیْنْ اِسْرَائِیلْ لِسَرْ تَه دَا پَاش، دَمَا تَه دَلِیلِیْنْ (مُعْجِزِیِیْنْ) اَشْکَرَا ژ وَانْ رَه ئَانِینْ اِیْدِی اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُوبُونْ، گُوتِنْ: «اَقْ ژ سِیْرِبَازِیَکَه اَشْکَرَا بِیْ ڤَه نَه تِشْتَکِی دِنَه.»[1]

۱ دِ ڤِیْ ئَایَتِیْ و یِیْنْ بِیْ وِیْ دَه، اَوْ تِشْتِیْنْ عَادَتْـقَتِیْنْ و ئَاوَرْتَه تَفْ مُعْجِزَه نَه. مُعْجِزَه اَوَه کُو لِگُوْرِی قَانُوْنِیْنْ خُودَایِی (طَبِیعی) مِرُوْڤْ نِکَارَه وَانْ بِینَه جِهْ و اَوْ زِیْدَیِی هِیْزَا اِنْسِیْنْ. لِیْبَلِیْ خُدِیْ هِنْ رَوشِیْنْ عَادَتْقَتِیْنْ و نَاچَارْهِیْلْ دَانَه پِیخَمْبَرَانْ دَا کُو بِخِیْرَا وَانْ مِرُوْڤْ اِیمَانِیْ بِینْ و بِیْنَه سَرْ رِیِیَا رَاسْتْ. اَقْ مُعْجِزَه تَنِیْ بِدَسْتُوْرْ و قُدْرَتَا خُدِیْ تِیْنَه حُوْلِیْ.

١١١. دِ بِیرَا وَانْ بِینَه، وِێ دَمَا مَه سِرُوشْ (اِلْهَامْ) دَابُو حَوَارِیَانْ (مَه اِلْهَامْ خِسْتَه دِلِێ اَرِیکَارِێنْ عِیسَا) کُو بَاوَرِیِێ بِمِنْ و پِێخَمْبَرِێ مِنْ بِینِنْ، گُوتِنْ: مَه بَاوَرِی نَانِی، تُو شَاهِدْ بَه کُو بِێگُمَانْ اَمْ مُسلْمَانِنْ.[1]

١١٢. دِ بِیرَا وَانْ بِینَه، وِێ دَمَا حَوَارِیَانْ گُوتِنْ: اَیْ عِیسَایِێ کُورِێ مَرْیَمِێ! مَا خُدَایِێ تَه دِکَارَه سِفْرَیَکَه حَازِرْ ژِ ئَاسْمِێنْ ژِ مَه رَه دَاخَه خَوارِێ؟ (عِیسَا ژِی ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: ژِ خُدِێ بِطِرْسِنْ اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاوَرْمَنْدِنْ.

١١٣. (حَوارِیَانْ) گُوتِنْ: اَمْ دِخَوازِنْ ژِ وِێ (سِفْرَیِێ) بِخُونْ و دِلِێ مَه ژِی اَوْلَه بِبَه و اَمْ بِزَانِنْ کُو تَه ژِ مَه رَه رَاسْتْ گُوتِیَه و دَا کُو اَمْ لِسَرْ (هَاتِنَا) وِێ بِبِنْ شَاهِدْ.

١١٤. عِیسَایِێ کُورِێ مَرْیَمِێ گُوتْ: خُدَا؛ پَرُوَرْدِگَارِێ مَه! ژِ مَه رَه ژِ ئَاسْمِێنْ سِفْرَیَکِێ دَاخَه خُوارِێ دَا کُو ژِ بُوْ مَه و ژِ بُوْ یِێنْ بَرِی مَه و یِێنْ پِشْتِی مَه رَه بِبَه جَژْنْ (عِیدْ) و بِلا بِبَه مُعْجِزَیَکْ ژِ طَرَفِێ تَه. رِزْقِێ مَه بِدَه تُو هَرْ چِێتَرِینِێ رِزْقْدَارَانِی.

١١٥. خُدِێ گُوتْ: بِێگُمَانْ اَزِێ ژِ بُوْ وَه (خَوارِنِێ) بِینِمْ خُوارِێ. قِێجَه کِی ژِ وَه پِشْتِی قِێ کَافِرْ بِبَه، اَزِێ عَذَابَکِی وِسَا بِدِمِێ کُو لِدِنْیَایِێ تُو کَسِێ دِنْ پِێ نَدِمْ عَذَابِێ.

١١٦. دِ بِیرَا وَانْ بِینَه؛ وِێ دَمَا خُدِێ گُوتْ: اَیْ عِیسَایِێ کُورِێ مَرْیَمِێ! مَا تَه ژِ مِرُوْقَانْ رَه گُوتْ کُو مِنْ و دَایکَا مِنْ ژِ بِلِی خُدِێ، وَکْ دُو اِلَهْ (مَعْبُودْ) بِگْرِنْ؟ (عِیسَایِێ کُورِێ مَرْیَمِێ) گُوتْ: حَاشَا! اَزْ تَه ژِ هَمُو کِێمَاسِیَانْ پَاکْ دِدِێرِمْ، نَه دُورِسْتَه کُو اَزْ بِبِێژِمْ یَا نَه حَقِێ مِنْ بَه. اَگَرْ مِنْ اَوْ گُوتِبَه، بِێگُمَانْ تُو پِێ دِزَانِی. تُو یَا دِ دِلِێ مِنْ دَه دِزَانِی و اَزْ ژِ نِهِێنِیِێنْ تَه تُو تِشْتِی نِزَانِمْ. بِێگُمَانْ هَرْ تُو یِی زِیْدَه زَانَایِێ بِیَا نَدِیَارْ و نَهِێنِی.

١١٧. (عِیسَی دِێ بِێژَه) ژِ یَا کُو تَه اَمْرِێ مِنْ پِێ کِرِی پِێ قَه مِنْ تُو تِشْتْ ژِ وَانْ رَه

---

١ حَوارِی، هَفَالِێنْ نَبِی عِیسَا بِێنْ دِینْپَاکْ و دِلْسَادَه نَه کُو دِ ژِیَانَا وِی دَه پِێ بَاوَرِی ئَانِینَه و بُونَه پَیرَوِێنْ وِی.

گُوتِیَه: بَسْ بِتَنِێ ژِ خُدِێ رَه عَبْدِتِیِێ بِکِنْ، کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِێ مِنْ و پَرْوَرْدَگَارِێ وَه یَه و حَتَا کُو اَزْ دِ نَاقَا وَانْ دَه بُومْ لِسَرْ وَانْ زِیرَفَانْ بُومْ. قِیجَه چه دَمَا تَه اَزْ (ژِ نَاقْ وَانْ) رَاکِرِمْ، اِیدِی تُو لِسَرْ وَانْ چَاقدِیرْ بُویَه و ژِ خَوه تُو لِسَرْ هَرْ تِشْتِی بِینَرِی.

۱۱۸. اَگَرْ تُو عَذَابْ بِدِی وَانْ، ژِخَوه اَوْ عقدِیْنْ تَه نَه. اَگَرْ تُو لِ(گُونَهِیْنْ) وَانْ بِبُوْرِی، قِیجَه بِرَاسْتِی هَرْ تُو یِی یِێ عَزِیزْ اِیْ حَکِیمْ.

۱۱۹. خُدِێ وِهَا گوتْ: اَقْ، اَوْ رُوْژَه کُو تِێ دَه رَاسْتِیَا رَاسْتْگُوْیَانْ دِێ فَیْدِێ بِدَه وَانْ. ژِ وَانْ رَه بِهِشْتِیْنْ وِسَا هَنَه کُو دِ بِنِێ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ. هَرْ و هَرْ، حَتَا بِحَتَایِێ اَوِێ لِێ بِمِینِنْ. خُدِێ ژِ وَانْ رَازِی بُویَه، اَوْ ژِی ژِ خُدِێ رَازِی بُونَه. هَا سَرْکَفتِنَا مَزِنْ اَقَه.

۱۲۰. مِلْکْ و دَسْتْهِلاتِیَا عَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ و چه تِشْتِیْنْ کُو دِ نَاقبَرَا وَانْ دَه هَنَه هَرْ یِێنْ خُدِێ نَه و اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٦. سُورَه یِێ اَنْعَامْ

سُورَیِێ اَنْعَامْ ١٦٥ (سَدْ و شِیسْتْ و پِێنْجْ) ئَایَتَه. ژِ (٦) ئَایَتَانْ یِێ فَه لِمَکِّێ دَاکَتِیَه. اَقْ سُورَه، ژِ بَرْ کُو هِنْ ئَایَتِیْنْ وِی، عَادَتِیْنْ عرَبَانْ یِێنْ کُو لِهَمْبَرِی تَرْشْ (دَقَه، دَوارْ و پَزْ) تَێبِیق دِکِرِنْ، رَخْنَه و شَرْمَزَارْ دِکَه، ژِێ رَه سُورَیِێ اَنْعَامْ هَاتِیَه گوتِنْ کُو اَوْ بِمَعْنَیَا «تَرْشَه».

بِنَاقِێ خُدَایِێ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

۱. پَصِنْ و سِپَاسِی هَرْ ژِ بُوْ خُدِێ یَه، اَوْ خُدَایِێ کُو عَرْدْ و ئَاسِیمَانْ ئَافِرَانْدِنْ، طَارِیتِی و رُوْنَاهِی ژِی چِێکِرِنْ. پَاشِێ، اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه ژِ خُدَایِێ خَوه رَه هَقْتَایَانْ چِێدِکِنْ.

۲. اَوْ خُدَایِێ کُو هُونْ ژِ حَرِیِێ ئَافِرَانْدِنْ، پَاشِێ ژِ وَه رَه (ژِ بُوْ مِرِنِێ) زَمَانَکْ دَانِی و لِجَمْ وِی ژِی (ژِ بُوْ قِیَامَتِێ) زَمَانَکِی بِنَاقْکِرِی هَیَه. مَا پِشْتِێ قِێ ژِی هُونْ گُومَانْ دِکِنْ!

٣. هَرْ خُدِێ یَه یِێ کُو لِعَرْدْ و ئَاسمَانَانْ بَابَتِێ خُوَدَاتِیِێ یَه، نَهِێنِی و اَشْکَرَاهِیِێنْ وَه دِزَانَه و تِشْتِیِێنْ کُو هُونْ بِدَسْتْ دِخِنْ ژِی دِزَانَه.

٤. هَرْ چِقَاسْ ئَایَتَكْ ژِ ئَایَتِیِێنْ خُدَایِێ وَانْ، ژِ وَانْ رَه هَاتِبَه، هَرْ وَانْ بَرِێ خَوه ژِێ ڤَگَرَانْدِنَه.

٥. ڤِێجَه دَمَا حَقِی ژِ وَانْ رَه هَاتْ، وَانْ بَاوَرِی یِێ نَئَانِی. لِێ پَاشِێ خَبَرَا جَزَایِێ یَا کُو یِێ تِنَازْ دِکِرِنْ، دِێ ژِ وَانْ رَه بِێ.

٦. مَا اَوْ نَانِیِرِنْ کَا مَه بَرِیَا وَانْ چَنْدْ نِفشْ مِرُۆڤْ هَلاكْ کِرِنْ؟ مَه هِێزْ و دَرْفَتَا کُو لِعَرْدْێ دَابُو وَانْ، نَدَایَه وَه. مَه (ژِ عَوْرَانْ) بَارَانْ لِسَرْ وَانْ بَارَانْدْ، مَه چَمْ دِ بِنْ وَانْ رَه هَرِکَانْدِنْ. ڤِێجَه ژِ بَرْ گُونَهِێنْ وَانْ مَه اَوْ هَلاكْ کِرِنْ و پِشْتِی وَانْ مَه هِنَكْ نِفْشِیِێنْ دِنْ ئَافِرَانْدِنْ.

٧. (رَسُولِێ مِنْ!) اَگَرْ مَه کِتِیِبَكْ لِسَرْ کَاغِزِێ نِڤِیسَانْدِی ژِ تَه رَه بِئَانِیَا، ڤِێجَه وَانْ بِدَسْتِیِێنْ خَوه رَاهِشْتَایِێ، دِێ یِێنْ کَافِرْ بِگُوتِنَا: «اَڤْ، بَسْ سِیِهْرَبَندِیَکَه اَشْکَرَا یَه.»

٨. دِیسَا گُوتِنْ: دَه بِلا مَلائِیکَتَكْ دِگَلْ وِی بِهَاتَا. اَگَرْ مَه مَلَكْ اَشْکَرَا بِهِنَارْتَا (ڤِێجَه وَانْ بَاوَرِی یِێ نَئَانِیا) دِێ فَرْمَانَا مَه بِهَلاکَا وَانْ مِسُۆگَرْ بِبُویَا، پَاشِێ اَوْ نَدِهَاتَه پَاشْدَخِسْتِنْ ژِی.

٩. اَگَرْ مَه پِێخَمْبَرْ ژِ مَلائِیکَتَانْ بِهِنَارتَا، مَه دِێ اَوْ دِ سُورَتِێ زِلامَکِی دَه بِشَانْدَا و دِیسَا مَه دِێ اَوْ مُشْرِكْ بِخِسْتِنَا وِێ گُومَانَا کُو اَوْ ڤِێ دَمِێ تِێ دَه نَه.

١٠. (رَسُولِێ مِنْ!) بِێگُمَانْ بِپِێخَمْبَرِیْنْ بَرِیَا تَه ژِی تِنَازْ هَاتِبُو کِرِنْ. ڤِێجَه اَوْ عَذَابِێ کُو وَانْ یِێ تِنَازْ دِکِرِنْ و بَاوَرِی پِێ نَدِئَانِنْ، ژِ وَانْ رَه هَاتْ و اَوْ هَلاكْ کِرِنْ.

١١. بِبِێژَه: دَه لِسَرْ رُویِێ عَرْدِێ بِگَرِنْ، پَاشِێ بِنِیِرِنْ کَا دُومَاهِیکَا بِێبَاوَرَانْ بُو چِه؟

١٢. ژ وَانْ بِیرْسَه: چقَاسْ تِشْتِیْنْ کُو لِعَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ هَنَه یێنْ کِیْ نَه؟ بِیژَه: اَوِیْنْ خُدِیْ نَه. وِی لِسَرْ زَاتِیْ خَوه دِلُوْقَانِی مِسُوْگَرْ کِرِیَه. بِیگُمَانْ رُوْژَا قِیَامَتِیْ اَوَا کُو تِیْ دَه گُومَانْ نِینَه، دِیْ وَه لِهَفْ بِجِفِینَه. اَوِیْنْ کُو (بِکِرنَا گُونَهَانْ) خَوه خَسِرَانْدِنَه، ڤِیْجَه اَوْ بَاوَرِی نَایِینْ.

١٣. چه تِشْتِیْ کُو دِ شَفْ و رُوْژِیْ دَه دِقَومَه هَرْ یِیْ خُدِیْ یَه. اَوَه یِیْ بِهِیزَرْ، یِیْ زَانَا.

١٤. بِیژَه: مَا اَزِیْ ژ بِلِی خُدِیْ، ژ بُوْ خَوه دُوْسْتُ و ئَاریکَارَکِی بِگِرمْ، دِگَلْ کُو خُدِیْ ئَافِرِینَرِیْ عَرْدْ و ئَاسمَانَانَه و اَوْ رِزْقْ دِدَه و نَایِیْ رِزقْدَانْ؟ بِیژَه: بِیگُمَانْ فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِیَه کِرِنْ کُو اَزْ بِیمْ ژِ مِسلِمَانِیْنْ بِیشِی و زِنهَارْ تُو نَبَه ژِ وَانِیْنْ کُو ژ خُدِیْ رَه هَڤِیْشْکَانْ چِیْدِکِنْ.

١٥. بِیژَه: بِیگُمَانْ اَزْ ژ عَذَابِیْ رُوْژَکَه مَزِنْ دِطِرْسِمْ کُو اَزْ بِیْ اَمْرِیَا خُدَایِیْ خَوه بِکِمْ.

١٦. اَوْ کَسِیْ کُو وِیْ رُوْژِیْ ئَازَارْ ژ سَرِیْ وَرَه دَاگَرَانْدِنْ، ڤِیْجَه بِیگُمَانْ خُدِیْ دِلُوْقَانِی لِیْ کِرِیَه و اَوْ خَلاسِیَا اَشْکَرَایَه.

١٧. اَگَرْ خُدِیْ زَرَارِیْ بِدَه تَه ڤِیْجَه ژ وِی یِیْ ڤَه تُو کَسْ نِکَارَه ژ سَرْ تَه بِدَه ئَالِی و اَگَرْ اَوْ قَنْجِیَکِیْ لِتَه بِکَه، ڤِیْجَه اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

١٨. اَوَه یِیْ لِسَرْ عڤْدِیْنْ خَوه دَسْتْهِلاْتْدَارْ و هَرْ اَوَه یِیْ حَکِیمْ یِیْ خَبِیرْ.

١٩. بِیژَه: مَا شَهْدَییَا کِیْ هَرِی مَزِنَه؟ بِیژَه: خُدِیْ شَاهِدِیْ هَرِی مَزِنَه، اَوْ دِ نَاڤْبَرَا مِنْ و وَه دَه شَاهِدَه و اَڤْ قُرْئَانَا هَانِیْ ژ مِنْ رَه هَاتِیَه وَحِیکِرِنْ دَا کُو اَزْ وَه و کَسِیْ کُو دَنگْ بِگهِیژِیْ ژ ئَازَارَا خُدِیْ بِطِرْسِینِمْ. بِیژَه: مَا ژ دِلْ هُونْ شَاهدَییِیْ دِدِنْ کُو دِگَلْ خُدِیْ اِلْهِیْنْ دِنْ هَنَه؟ بِیژَه: اَزْ لِسَرْ ڤِی چَنْدِی نَابِمْ شَاهِدْ. بِیژَه: اَوْ بَسْ خُوَدَایَکِی بِتَنِیْ یَه و بِیگُمَانْ اَزْ ژ هَڤِیْشْکِیَا کُو هُونْ ژ بُوْ وِی چِیْدِکِنْ بِیرِی مَه.

٢٠. اَوێنْ کُو مَه کِتێبْ دَایَه وَانْ، وَکِی کُو اَوْ کُرێنْ خَوه نَاسْ دِکِنْ، عَینِی وِسَا ژِی وِێ نَاسْ دِکِنْ. اَوێنْ کُو لِنَفسَا خَوه خِسَارَتْ کِرِنْ ڤِێجَه اَوْ بَاوَرِیێ نَایِنِنْ.

٢١. مَا ژِ وِی کَسِێ کُو لِسَرْ (نَاڤِێ) خُدِێ دَرَوانْ بِکَه، یَانْ ژِی بِئَایَتِێنْ وِی بَاوَرِی نَینَه کِی ستَمْکَارْتِرَه؟! بێگُمَانْ رَوْشْ اَوَه؛ سِتَمْکَارْ بِسَرْ نَاکَڤِنْ.

٢٢. (رَسُولِێ مِنْ! بِینَه بِیرَا وَانْ) وِێ رُوْژَا کُو اَمْ هَمُویَانْ لِهَڤْ کُوْمْ بِکِنْ، پَاشِێ اَمِێ ژِ یِێنْ کُو (ژِ خُدِێ رَه) هَڤِیشْکْ چِێکِرِنْ رَه بِبِێژِنْ: مَا اَوْ پُوتِێنْ وَه یِێنْ کُو وَه دِگوتْ اَوْ شَرِیکِێ خُدِێ نَه لِکُو نَه؟

٢٣. پِشْتِی ڤِێ، تُو چَارَه و بَرْسِڤَا وَانْ نَمَایَه ژِ بِلِی کُو بِبِێژِنْ: اَمْ بِخُدِێ، پَرْوَرْدَگَارِێ خَوه صُوْنْدْ دِخُونْ کُو اَمْ نَه مُشْرِكْ بُونْ!

٢٤. دَه لِوَانْ بِنِێرَه. چَاوَا دَرَوانْ لِخُو دِکِنْ و چَاوَا اَوْ پُوتِێنْ کُو بِنَوِیی ژِ خُدِێ رَه دِکِرِنْ هَمْکُوفْ، ژِ بَرْ وَانْ وِندَا دِبِنْ.

٢٥. (رَسُولِێ مِنْ!) هِنْ ژِ وَانْ (دَمَا تُو قُرْئَانِێ دِخُوِینِی) لِتَه گُوهدَارِی دِکِنْ. مَه لِسَرْ دِلِێ وَانْ پَرْدَه و دِ گُوهِێنْ وَانْ دَه ژِی گِرَانِی دَانِی دَا کُو اَوْ تِێنَگهِیژِنْ. چَنْدِی اَوْ تَڤَکِێ مُعْجِزَیَانْ بِبِینِنْ ژِی دِیسَا اَوْ بِوَانْ بَاوَرِی نَائِێنِنْ. چِه دَمَا تِێنَه جَمْ تَه، بِتَه رَه نِیقَاشِێ دِکِنْ و دِبِێژِنْ: «اَڤْ ژِ چِیرُوْکِێنْ پِێشِیَانْ پِێ ڤَه نَه تِشْتَکِی دِنَه.»

٢٦. اَوْ، مِرُوْڤَانْ ژِێ قَدِکِشِینِنْ و اَوْ بِخَوه ژِی ژِێ دُورْ دِچِنْ. اَوْ هَرْ تَنِێ نَفْسَا خَوه دِبِنْ هَلاکِێ و پِێ ژِی نَاحَسِنْ.

٢٧. (رَسُولِێ مِنْ!) خَوزِی تَه رَوْشَا وَانْ بِدِیتَا، دَمَا لِبَرْ نَاگِرْ تِێنَه رَاوَسْتَانْدِنْ و دِبِێژِنْ: نَاخ، خُوَزِیکَا اَمْ لِدِنْیَایِێ بِهَاتِنَا ڤَگَرْانْدِنْ و مَه بِئَایَتِێنْ خُدَایِێ خَوه بَاوَرِی بِئَانِیَا و اَمْ بِبُونَا ژِ بَاوَرْمَنْدَانْ.

٢٨. نَخێر؛ بَلْکی ژ وَانْ رَه یَا کُو وَانْ بَرێ قَدشَارتْ خُویَا بُو، اَگَرْ اَوْ دیسَا لِدِنْیَایێ بێنْ فَگْرْانْدِنْ، اَوێ لِیَا کُو ژ وَانْ رَه هَاتبُو قَدَخَکِرِنْ دیسَا فَگَرِیَانَه. بێگُمَانْ اَوْ هَرْ دَرَوینِنْ.

٢٩. گۆتِنْ: ژِیَانْ بَسْ ژِیَانَا مَه یَا ڤِێ دِنْیَایێ یَه و اَمِێ پِشْتِی مِرِنِێ نَیِێنْ ڤَژَانْدِنْ.

٣٠. (رَسُولِێ مِنْ!) خَوزِی تَه اَوْ بِدِیتنَا! دَمَا اَوْ لِبَرْ خُدَایِێ خَوه تِێنْ رَاوَسْتَانْدِنْ. (خُدِێ) دِبِێژَه: قَی اَڤْ (ڤَژِینَا وَه) نَه حَقَه؟ دِبِێژِنْ: بَلِێ اَمْ بِخُدَایِێ خَوه صُوْندْ دِخُونْ کُو رَاسْتَه. خُدِێ دِبِێژَه: دَه ڤِێجَه ژ بَرْ کُفْرَا خَوه عَذَابْ طَعْمْ بِکِنْ!

٣١. بێگُمَانْ اَوِێنْ کُو بِچُونَا بَرْ دَسْتِێ خُدِێ بَاوَرِی نَئَانِینْ، وَانْ زِیَانْ کِرِیَه. هَیَا کُو ژ نِشْکَا ڤَه قِیَامَتْ لِوَانْ رَابَه، اَوێ گُونَهِێنْ خَوه دَیْنِنْ سَرْ پِشْتَا خَوه و دِێ بِبِێژِنْ: هَی واخْ لِمَه، لِسَرْ ڤِێ تَخْسِیرَاتِیێ کُو مَه دِ عِبَادَتِێ دَه سِسْتَایِی کِرْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ؛ اَوْ بَارِێ کُو اَوْ هِلْدِگِرِنْ چه پِیسْ بَارَه!

٣٢. ژِیَانَا ڤِێ دِنْیَایێ بَسْ لِیسْتِكْ و مِژولبُونَه و ژ بُوْ وَانِێنْ کُو (ژ گُونَهَانْ) خَوه دِپَارِێزِنْ ژِی، بێگُمَانْ مَالا ئَاخْرَتِێ چِێتِرَه. اَرِێ، مَا هِێ ژِی هُونْ ئَاقِلْ نَاگِرِنْ؟

٣٣. (رَسُولِێ مِنْ!) بێگُمَانْ اَمْ دِزَانِنْ کُو گُوتِنَا وَانْ تَه غَمْگِینْ دِکَه. ڤِێجَه بِرَاسْتِی نَه کُو اَوْ بِتَه بَاوَرِی نَایِینْ؛ لِێبَلِێ یِێنْ سِتَمْکَارْ ئَایَتِێنْ خُدِێ اِنْکَارْ دِکِنْ.

٣٤. بێگُمَانْ گَلَكْ پِێخَمْبَرِێنْ بَرِیَا تَه ژِی بَاوَرِی بِوَانْ نَئَانِینَه، ڤِێجَه لِهَمْبَرْ ڤِێ نَبَاوَرِییِێ و تَعْدَدِیتنِێ خَوه رَاگِرتِنْ و صَبرْ کِێشَانْ، حَتَا کُو ئَارِیکَارِیَا مَه ژ وَانْ رَه هَاتْ. تُو گُوهَرِینْ ژ بُوْ فَرْمَانِێنْ خُدِێ نِینَه(کُو ئَارِیکَارِیَا خُدِێ ژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ دِێ هَرْ بِێ). بێگُمَانْ سَرپِێهَاتِیِێنْ پِێخَمْبَرَانْ ژ تَه رَه هَاتِنْ.

٣٥. اَگَرْ دَانَاپَاشَا وَانْ (ژ ڤِی دِینِی و نَگُوهْدَارِیَا وَانْ لِتَه) لِسَرْ تَه گِرَانْ تِێ، ڤِێجَه اَگَرْ تُو دِکَارِی دِ نِهُونَکِێ (تُونِێلَکِێ) دَه خَوه بَرْدِی عَرْدِێ یَانْ ژِی بِسِێلْمَکِێ بَرْ بِنَاسِیَانَانْ ڤَه هِلْکِشِی، ڤِێجَه تُو ژ وَانْ رَه ژِی نِیشَانَانْ (ژ عَرْدْ و ئَاسِمَانَانْ) بِینِی (دَا کُو بِتَه

بَاوَرِی بِینِنْ، دَه بِکَه! بَلِێ تُو نِکَارِی بِکِی، نَاخُو حَتَا کُو فَرْمَانَا خُدِێ بِێ، صَبرْ بِکَه). اَگَرْ خُدِێ بِقَایَا دِێ اَوْ لِسَرْ هِیدَایَتِێ بِجِقَانْدِنَا، قِێجَه تُو نَبَه ژ نَزَانَانْ.

٣٦. بَسْ، اَوِێنْ کُو ژ دِلْ و جَانْ گَوهْدَارِی دِکِنْ بَارِێنِی بَرْسِقَا تَه دِدِنْ. یِێنْ مِرِی ژِی، خُدِێ دِێ وَانْ (رُوْژَا قِیَامَتِێ) قَژِینَه و پَاشِێ اَوِێ بِبَالْ خُدِێ قَه بِێنَه فَگَرَانْدِنْ.

٣٧. گوِتِنْ: مَا چِمَا مُعْجِزَیَكْ ژ جَمْ پَرُوَرْدَگَارِێ وِی ژِێ رَه نَهَاتِیَه هِنَارْتِنْ؟ بِبِێژَه: تَقَرْ خُدِێ لِسَرْ شَانْدِنَا مُعْجِزَیَکِێ قَادِرَه، لِبَلِێ پِرِێنْ وَانْ نِزَانِنْ.

٣٨. چه حَیْوَانَکِی کُو لِعَرْدِێ بِمَشَه و چه طَیْرَکِی کُو بِهَرْدُو پَرِێنْ خَوه بِفِرَه، هَرْ اَوْ ژِی وَکَه وَه اُمَتِنْ (رَوْشَا وَانْ، رِزْقْ و اَجَلِێ وَانْ ژِی هَاتِنَه نِقِیسَانْدِنْ). مَه تِشْتَكْ د کِتِێبِێ (لَوْحُ الْمَحْفُوظِێ) دَه کِیمْ نَهِشْتِیَه. پَاشِێ اَوِێ بِبَالْ پَرُوَرْدَگَارِێ خَوه قَه لِهَفْ بِێنَه جِقَانْدِنْ.

٣٩. اَوِێنْ کُو بِئَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی نَاینِنْ، د نَاقْ طَارِیتِیِێنْ(کُفْرِێ) دَه کَرْ و لالِنْ. خُدِێ، بِێ (رِێشَاشِیِێ) بِقِێ وِی ژ رِێ دِخَه و کِی ژِی (هِیدَایَتِێ) بِقِێ وِی تِینَه سَرْ رِێیَکَه رَاسْتْ.

٤٠. (رَسُولِێ مِنْ! ژ کَافِرَانْ رَه) بِبِێژَه: کَا ژ مِنْ رَه بِێژِنْ؛ اَگَرْ عَذَابِێ خُدِێ بِسَرْ وَه دَه بِێ یَانْ ژِی قِیَامَتْ لِوَه رَابَه، مَا هُونِێ گَازِی غَیْرِی خُدِێ بِکِنْ. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ (دِ دُوْزَا خَوه دَه) رَاسْتْگُو نَه (دَگَازِی پُوتِینْ خَوه بِکِنْ کَا رَاسْتَه اَوِێ وَه خِلَاسْ بِکِنْ)؟

٤١. (نَا، هُونْ گَازِی وَانْ نَاکِنْ!) بَلْکِی هُونِێ تَنِێ لِبَرْ خُدِێ بِگَرِنْ، قِێجَه اَگَرْ خُدِێ بِخَوهازَه، یَا کُو هُونْ دِخَوازِنْ ژ سَرْ وَه رَابَه، دِێ وِێ ژ سَرْ وَه رَاکَه و اَوِێنْ کُو وَه ژِێ رَه دِکِرِنْ هَمْکُوفْ ژِی هُونِێ وَانْ ژ بِیرْ بِکِنْ.

٤٢. (رَسُولِێ مِنْ!) بِێگُمَانْ مَه ژ بُو اُمَتِێنْ بَرِیَا تَه پِێخَمْبَرْ شَانْدِنْ، قِێجَه مَه بِهَزَارِی و نَخُوَشِیَانْ اَوْ هِنگَافْتِنْ دَا کُو بِزَارَه زَارْ و لاکَه لَاكْ لِبَرْ مَه بِگَرِنْ.

٤٣. ڤێجَه دَمَا عَذَابێ مَه بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ، دَه بِلا وَانْ بِبَالْ مَه قَه بِکِرَا زَارَه زَارْ. لِێبَلِێ دِلِێنْ وَانْ هِشكْ بُو و شَیْطِێنْ ژِی یَا کُو وَانْ دِکِرْ ژِ وَانْ رَه دِخَمِلانْدْ و لِبَرْ چَاڤِێ وَانْ خَوشْ دِکِرْ.

٤٤. اِیْدِی چه دَمَا اَوْ شِیرَتِێنْ کُو لِوَانْ هَاتبُونْ کِرِنْ ژِ بِیرْ کِرِنْ، مَه ژِی ژِ بُوْ وَانْ دَرْگَهِێنْ هَمُو تِشْتِی ڤَکِرِنْ. حَتَا بِیَا کُو ژِ وَانْ رَه هَاتَ دَاینْ دِلْخَوشْ بُونْ، اِیجَارْ ژِ نِشکَا قَه مَه اَوْ هِنگَافْتِنْ (و هَلاكْ کِرِنْ)، ڤِێجَه ژِ نُو قَه اَوْ (ژِ تَمَامِێ خِێرِێ) بِێهِێڤِی بُونْ.

٤٥. ڤِێجَه (پِشْتِی ڤِێ رَوْشِێ)، کُوْکَا جِڤَاتَا سِتَمْکَارْ هَاتَه بِرِینْ و پَصِنْ و سِپَاسِی هَرْ ژِ خُدَایِێ عَالَمِێ رَه بَه.

٤٦. بِبِێژَه: دَه کَا ژِ مِنْ رَه بِێژِنْ اَگَرْ خُدِێ گُوهِێنْ وَه کَرْ بِکَه، چَاڤِێنْ وَه کُوْرْ بِکَه و سَرْ دِلِێنْ وَه مُوْرْ بِکَه، مَا ژِ بِلِی خُدِێ اَوْ کِیژَانْ خُدَا یَه کُو وَانْ لِوَه ڤَگِرِینَه؟ دَه تُو بِنِێرَه، کَا چَاوَا اَمْ نِیشَانِێنْ (یَکِیتِیَا) خَوه اَشْکَرَا دِکِنْ، لِێبَلِێ اَوْ دِیسَا بَرِێ خَوه ژِێ قَدِگَرِینْ (و اِیمَانِێ نَاینِنْ).

٤٧. بِبِێژَه: دَه هَێدِێ ژِ مِنْ رَه بِێژِنْ: اَگَرْ عَذَابِێ خُدِێ ژِ نِشْکَا قَه یَانْ اَشْکَرَا بِسَرْ وَه دَه بِێ، مَا ژِ بِلِی جِڤَاتَا سِتَمْکَارْ کِی دِێ بِێتَه رُوخَانْدِنْ؟

٤٨. اَمْ پِێخَمْبَرَانْ، تَنِێ وَكْ مِزگِینبَرْ و هِشِیَارْکَرْ دِشِینْ. اِیْدِی چه کَسِێ کُو بَاوَرِیِێ بِوَانْ بِینَه و خَوه رَاسْتْ و دُورِسْتْ بِکَه، ژِ وَانْ رَه تُو طِرْسْ تُونَه و اَوْ (دِ ئَاخْرَتِێ دَه) غَمْگِینْ ژِی نَابِنْ.

٤٩. هَرْچِی اَوِێنْ کُو بِئَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِینْ، ژِ بَرْ کُو ژِ رِێ دَرْکَتِنْ عَذَابْ دِێ وَانْ بِهِنْگِفَه.

٥٠. بِبِێژَه: اَزْ ژِ وَه رَه نَابِێژْمْ کُو خَزِینَیِێنْ خُدِێ لِجَمْ مِنِنْ، اَزْ بِغَیْبِێ ژِی نِزَانِمْ و اَزْ ژِ وَه

رَه نَابێژِمْ کُو اَزْ مَلائیکَتِمْ. بَسْ اَزْ دِدمَه پَیْ یَاکُو ژ مِنْ رَه تِیتَه وَحِیکرِنْ. بِبێژَه: اَرِیْ مَا یِیْ کُوْرْ و یِیْ بِچَاقْ وَکْهَقِنْ؟ مَا قَیْ هُونْ نَافِکرِنْ؟[1]

٥١. (رَسُولِیْ مِنْ!) وانْ مُومِنِیْنْ کُو ژ جِقَانْدنَا لِبَرْ دَسْتِیْ خُدَایِیْ خَوه دِطرْسِنْ تُو وَانْ بِقُرْئَانِیْ هِشیَارْ بِکَه کُو ژ بُوْ وَانْ، ژ خُدَایِیْ وَانْ یِیْ قَه نَه دُوْسْتْ و پِشْتَقَانَكْ و نَه ژِی مَهدَرْقَانَكْ هَیَه. (وانْ نَاگَاهْدَارْ بِکَه) دَا کُو اَوْ خَوه بِیَارِیْزِنْ.

٥٢. (رَسُولِیْ مِنْ!) تُو وَانِیْنْ کُو سِبَه و اِیْقَارِیْ لِبَرْ خُدَایِیْ خَوه دِگَرِنْ و رِزَایَا وِی دِخَوازِنْ، نَقَورِینَه! ژ بَرْ پِرْسْگِرْتِنَا وَانْ قَتْ تِشْتَكْ لِسَرْ تَه نِینَه. ژ بَرْ پِرْسْگِرتِنَا تَه ژِی قَتْ تِشْتَكْ لِسَرْ وَانْ نِینَه. اِیْدِی اَگَرْ تُو وَانْ بِقَورِینِی، (وِیْ چَاخِیْ) تُو دِیْ بِبِی ژ سِتَمْکَارَانْ.

٥٣. بِقِی ئَاوَایِی مَه هِنْ ژ وَانْ (دَوْلَمَنْدَانْ) بِهِنْ (خِزَانَ)انْ اِمتِحَانْ کِرِنْ، دَا کُو (گِرَه گِرْ) بِبِیْژِنْ؛ مَا ژ نَاقْ مَه اَقِنْ یِیْنْ کُو خُدِیْ نِعْمَتَا هِیدَایَتِیْ دَایَه وَانْ؟ اَرِیْ مَا یِیْ کُو بِشِکُرْدَارَانْ بِیْهِتْرْ دِزَانَه نَه خُدَا یَه؟

٥٤. دَمَا اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی بِئَایَتِیْنْ مَه تِینِنْ بِیْنْ جَمْ تَه، ژ وَانْ رَه بِبِیْژَه: سِلاقْ لِسَرْ وَه بَه، خُدَایِیْ وَه لِسَرْ خَوه مَرْحَمَتْ مِسُوْگَرْ کِرِیَه؛ بِیْگُمَانْ ژ وَه چه کَسِیْ بِنَزَانِی نَزِنْدِیَکِیْ بِکَه، پِشْتِی وِیْ تُوْبَه بِکَه و خَوه رَاسْتْ و دُورِسْتْ بِکَه، بِیْگُمَانْ خُدِیْ گُونَهْژِیْبِرَه، دِلُوْفِیْنَه.

٥٥. هَا بِقِی ئَاوَایِی اَمْ ئَایَتَانْ ژ وَه رَه ژ هَقْ قَدِقَتِینِنْ دَا کُو رِیْكْ و بُوْچُونِیْنْ سُجْدَارَانْ اَشْکَرَا بِبَه.

---

١ یِیْ کُوْر: اَوِیْ کُو بِچَاقِیْ قَلبْ دِ حَقِیْ نَاگِهژَه، حَقِیْ نَاسْ نَاکَه و نَابَه پَیْرَوِیْ وِیْ. دِ گَلَكْ ئَایَتِیْنْ دِ قُرْئَانِیْ دَه، خُدِیْ یِیْ کَافِرْ و یِیْ مُنَافِقْ بِکُوْرِیتِیْ سَالِخْ دَایَه. ئَایَتَا ١٨-یْ ژ سُورَیِیْ بَقَرَه لِسَرْ یِیْ مُنَافِقْ و ئَایَتَا ... لِسَرْ کَافِرَانْ نِمُونَیَا وِیْ یَه. یِیْ بِچَاقْ: اَوِیْ کُو بِچَاقِیْ قَلْبِیْ خَوه حَقِیْ دِبِینَه، نَاسْ دِکَه و دِبَه پَیْرَوِیْ وِیْ، چَنْدَا اَوْ بِچَاقِیْ سَرِیْ خَوه کُوْرْ بَه ژِی. نَاخَوه؛ ژ مَرَفِیْ بَاوَرْمَنْدْ و مُسِلْمَانْ رَه «بِچَاق»تِیْ گُوتِنْ و ژ مَرَفِیْ کَافِرْ و مُنَافِقْ رَه «کُوْر»تِیْ گُوتِنْ.

٥٦. بِیْژَه: بِرَاسْتِی نَهْیَا مِنْ هَاتِیَه کِرِنْ کُو اَزْ عِبَادَتْ بِکِمْ ژ بُوْ وَانِیْنْ کُو ژ بِلِی خُدِیْ هُونْ عِبَادَتِیْ وَانْ دِکِنْ. بِیْژَه: اَزْ نَادِمْ یَیْ دَاخُوازِیْنْ وَه، (اَگَرْ اَزْ بِدِمْ دُوفْ دَاخُوازِیْنْ وَه) وِیْ چَاخِیْ تَقَزْ اَزْ ژ رِیْ دِکَفِمْ و اَزِیْ نَبِمْ ژ وَانْ کَسِیْنْ کُو هَاتِنَه رَاسْتَرِیْکِرِنْ.

٥٧. بِیْژَه: بِیْگُمَانْ اَزْ ژ جَمْ پَرْوَرْدَگَارِیْ خَوه فَه لِسَرْ رِیْیَکَه اَشْکَرَا مَه و وَه بَاوَرِی پِیْ نَئَنَانِی. اَوْ عَذَابِیْ کُو هُونْ دِفِیْنْ بِلَزْ بِسَرْ وَه دَه بِیْ، نَه لِبَا مِنَه. فَرْمَانْ تَنِیْ یَا خُدِیْ یَه. اَوْ رَاسْتِیِیْ تِینَه زِمِیْنْ و اَوْ چِیْتِرِینِیْ هَقْقَبِرَانَه (کُو هَقَانْ ژ هَقْ دِقَتِینَه).[1]

٥٨. (رَسُولِیْ مِنْ!) بِیْژَه: اَگَرْ اَوْ (عَذَابِ)یْ کُو هُونْ دِخَوازِنْ بِلَزْ بِسَرْ وَه دَه بِیْ، لِجَمْ مِنْ بُویَا، دِیْ رُودَانْ دِ نَاقَا مِنْ و وَه دَه مُحَقَّقْ پِیْکْ بِهَاتَا. خُدِیْ بِسِتَمْکَارَانْ بِیْهِترْ دِزَانَه.

٥٩. کِلِیتِیْنْ جِیهَانَا نَپَندِی هَرْ لِجَمْ خُدِیْ نَه، ژ وِی پِیْ فَه کَسْ بِوَانْ نِزَانَه و لِبَژَاهِیِیْ و دَرْیَایِیْ چِه هَبِنْ اَوْ بِتَفَانْ دِزَانَه. چِه پَلَکَه کُو ژ دَارِیْ بِکَفَه اَوْ هَرْ پِیْ دِزَانَه و چِه لِبَا دِ تَارِیتِیِیْنْ زَمِینِیْ دَه و چِه تِشْتِیْ طَرْ و چِه یِیْ هِشکْ هَرْ دِ کِتِیْبَکَه دِیَارْ (دِ لَوْحُ الْمَحْفُوظِیْ) دَه نَه.

٦٠. هَرْ اَوَه یِیْ کُو بِشَفِیْ وَه دِ خَو رَه دِبَه و بِرُوْژِیْ وَه چِه کِرِبَه پِیْ دِزَانَه. پَاشِیْ وَه دِ رُوْژِیْ دَه هِشْیَارْ دِکَه دَا کُو جِقَانِیْ مِرِنَا وَه یَا دِیَارْکِرِی بِیْتَه تَمَامْکِرِنْ. دُوفْرَه ڤَگَرَا وَه هَرْ بِبَالْ وِی فَه یَه، پَاشِیْ دِیْ وَه بِیَا کُو وَه دِکِرْ ئَاگَاهْدَارْ بِکَه.

٦١. هَرْ اَوَه دَسْتْهِلاتْدَارِیْ لِسَرْ بَنْدَیِیْنْ خَوه و مَلائِیکَتِیْنْ پَارِیْزگَرْ دِشِینَه سَرْ وَه، حَتَا یَکْ ژ وَه بِکَفَه بَرْ مِرِنِیْ، هِنْگِی قَاصِدِیْنْ مَه (مَلائِیکَتِیْنْ رِحْسِتِیْنْ) بِیْکِیَاسِی وِی دِمِرِنِنْ.

---

١ مُشْرِکَانْ، ژ پِیخَمْبَرْ دِخُوَسْتِنْ کُو وَکْ مُعْجِزَه ژ ژوْرْ فَه کَفْرْ لِوَانْ بِبَارِنْ، یَانْ ژِی عَذَابَکِی خَمْنَاکْ بِهِنگَفَه وَانْ. حَالْ اَفَه کُو دُوْزَا اِسلامِیْ نُو دَسْتْ پِیْ کِرِبُو و ژ بُوْ کُو جِیهَانِیْ بِدَلِیلِیْنْ عِلْمِی و اَقْلِی رُوْنِی بِکَه و لِجَارْ ئَالِیِیْنْ گَرْدُونِیْ بَلافْ بِیَه پِیخَمْبَرْ ژ رَبِّیْ خَوه نَخُوَسْتْ کُو اَوْ عَذَابْ بِدَه وَانْ و خُدِیْ ژِی عَذَابْ بِسَرْ وَانْ دَه نَشَانْدْ.

٦٢. پَاشِیْ دِیْ بِبَالْ خُدِیْ، سَرْوَرِیْ خَوه یِی رَاسْتَقِینْ قَه بِیْنَه زِفْرَانْدِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! فَرْمَانْ هَرْ ژِیْ رَه یَه و اَوْ زُوترِینِیْ حَسَابْپِرْسَانَه.

٦٣. (رَسُولِیْ مِنْ!) بِبِیْژَه: مَا کِی یَه اَوِیْ کُو وَه ژ طَارِیتِیَا بَژِیْ و بَحْرِیْ رَهَا بِکَه؟ دَمَا هُونْ اَشْکَرَا و بِدزِی لِبَرْ دِگَرِنْ، دِبِیْژِنْ: صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو مَه ژ ڤِیْ (خَتَرِیْ) خَلاسْ بِکِی اَمِیْ بِبِنْ ژ شُوکِرْدَارَانْ!

٦٤. بِبِیْژَه: خُدِیْ وَه ژ وِیْ (کَارَسَاتِیْ) و ژ هَرْ دَرْدِی ژِی خَلاسْ دِکَه. (لِیْبَلِیْ) پَاشِیْ هُونْ ژِیْ رَه هَفْشْکَانْ چِیْدِکِنْ.

٦٥. بِبِیْژَه: هَرْ خُدِیْ یَه یِیْ کُو دِکَارَه ژ رَاسَرِی وَه قَه یَانْ ژ بِنْ لِنگِیْنْ وَه قَه، ژ بُوْ وَه عَذَابَکِی بِشِینَه، یَانْ ژِی وَه بِکَه جِقَاتِیْنْ ژ هَفْ جُدَا و هِنَکَانْ ژ وَه بِهِنَکَانْ بِدَه اِیْشَانْدِنْ. دَه بِنِیْرَه، ژ بُوْ اَوْ هُورْ و کُورْ تِیْبِگِهِیژِنْ اَمْ چَاوَا ئَایَتِیْنْ خَوه (ژ وَانْ رَه) اَشْکَرَا دِکِنْ.

٦٦. (رَسُولِیْ مِنْ!) قَوْمِیْ تَه بَاوَرِی بِقُرْئَانِیْ نَئَانِی، رَوْشْ اَقَه کُو (اَقْ قُرْئَانْ) رَاسْتِیژَکَه رَاسْتَقِینَه یَه. بِبِیْژَه: اَزْ ژ وَه نَه بَرْپِرْسِمْ (کُو بِزُوْرِیْ وَه بِینِمْ سَرْ رِیَا رَاسْتْ).

٦٧. ژ بُوْ هَرْ خَبَرَکِیْ (کُو قُرْئَانِیْ ژِیْ خَبَرْ دَای) دَمَا مِسُوْگَرْبُونَا وِیْ هَیَه، هُونِیْ پِشْتِی دَمَکِیْ دِیْ ژِیْ ئَاگَاهْدَارْ بِبِنْ.

٦٨. دَمَا یِیْنْ کُو دَرْبَارِیْ ئَایَتِیْنْ مَه دَه بِنَقَنْجِی خَوه نُوْقِی مِژُولِیْ دِکِنْ تَه اَوْ دِیتِنْ، ڤِیْجَه بَرِیْ خَوه ژ وَانْ فَگَرِینَه (و لِجَمْ وَانْ رُونَنِیْ) هَیَا کُو نَکَفْنْ نَافْ دَابَاشَکَه دِنْ دَه. اَگَرْ شَیْطَانْ بِتَه دَا ژِبِیرکِرِنْ، ڤِیْجَه پِشْتِی کُو هَاتْ بِیرَا تَه لِنَافْ جِقَاتَا سِتَمْکَارَانْ رُونَنِیْ.[1]

١ خُدِیْ تَعَالَا مَنْعَا مَه ژ مَجْلِسَا وَانِیْنْ کُو دَرْبَارِی ئَایَتِیْنْ خُدِیْ نُوْقِی مِژُولِیْ بُونَه کِریَه. لِیْ بَلِیْ خُدِیْ کَیْفِیَتَا ڤِیْ نُوْقْبُونِیْ و حُکْمِیْ وِیْ ژ مَه رَه بَیَانْ نَکِریَه. خُدِیْ، ژ سُورَه‌یِیْ نِسَاء دِ ئَایَتَا ١٤٠اَنْ دَه «(گَلِی مُوْمِنَانْ!) دِ کِتِیبِیْ دَه ژ وَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ؛ دَمَا وَه سَحْ کِرْ کُو ئَایَتِیْنْ خُدِیْ تِیْنْ مَانْدَلْکِرِنْ، یَانْ ژِی بِوَانْ طِنَازْ تِیْ کِرِنْ، هِنْگِیْ دِگَلْ وَانْ (کَافِرْ و مُنَافِقَانْ) رُونَنِنْ، حَتَا کُو اَوْ خَوه نُوْقِی یَیْفَکَه دِنْ نَکِنْ.

٦٩. ژ حَسَابێ (گُونَهێ) وَانێنْ کُو خَوه نُوْقِی (مِژولِیێ) دِکِنْ ژ بُوْ وَانێنْ کُو هَایْ ژ فَرْمَانْ و قَدَخَیێنْ خُدِیْ هَبِنْ رَه تُو گُنَهْ نِینَه (وَخْتِیْ دِگَلْ وَانْ رُونَنِنْ). لِیْبَلِیْ دَا کُو اَوْ خَوه بِیَارِیْزِنْ ژ بُوْ وَانْ شِیرَتْ لازِمَه.

٧٠. (رَسُولِیْ مِنْ!) دَفْ ژ وَانێنْ کُو دِینِیْ خَوه ژ خَوه رَه کِرنَه لِیسْتِكْ و مِژُولَایِی و ژِیَانَا ڤِیْ دِنْیَایِیْ اَوْ ژ رِیْ خِسْتِنَه بَردَه. بِقُرْئَانِیْ شِیرَتْ لِوَانْ بِکَه دَا کُو تُو کَسْ بِسَدَمَا گُونَهِیْ کُو قَزَنْجْ کِرِی دِ هَلاکِیْ وَرْنَبَه. ژ بِلِی خُدِیْ، ژ بُوْ وِی نَه دُوْسْتُوتَارِیکَارَكْ نَه ژِی مَهْدَرْڤَانَكْ هَیَه. اَگَرْ اَوْ چِقَاسْ (مَال) دِ بَرْ خَوه دَه بِدَه ژِی (دَا کُو ژ عَذَابْ رِزگَارْ بِبَه) ژِیْ نَایِیْ قَبُولکِرِنْ. هَا اَوِنْ یِیْنْ کُو ژ بَرْ کَارْ و کِرِیَارِیْنْ کِرِنْ کَتِنَه بَرْ عَذَابِیْ. ژ بَرْ کُو وَانْ بَاوَرِی نَئِنَانِیه، ژ وَانْ رَه ڤَخَوارِنَکَه کَلِیَایِی و عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

٧١. بِیْژَه: مَا اَمِیْ ژ بِلِی خُدِیْ ژ وَانێنْ کُو نَه دِکَارِنْ ڤَیْدِیْ بِدِنْ مَه و نَه ژِی دِکَارِنْ زَرَارِیْ بِدِنْ رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ؟! پِشْتِی کُو خُدِیْ اَمْ هِیدَایَتْ کِرِنْ مَا اَمِیْ بِسَرْ پَحْنِیَا خَوه ڤَه (لِکُفْرِیْ) ڤَگِرِنْ، (اَڤْ رَوْشْ دِبَه) مِینَا تِمْتِیلا وِی کَسِیْ کُو شَیْطَانَانْ اَوْ ژ رِیْ خِسْتِبَه و سَرْگَشْتَه لِعَرْدِیْ مَابَه، ژِیْ رَه هَڤَالِنْ هَبِنْ، وِی گَازِی بَالْ رَاسْتِیِیْ بِکِنْ، (بِیْژِنْ) وَرَه بِبَالْ مَه ڤَه (ڤِیْجَه اَوْ ژِی گُوْهْ نَدَه وَانْ). بِیْژَه: بِیْگُمَانْ هِیدَایَتْ (رِیَا رَاسْتْ) هَرْ رَاسْتَرِیَا خُدِیْ یَه و فَرْمَانْ لِمَه هَاتِیَه کِرِنْ کُو اَمْ رَادَسْتِی فَرْمَانَا پَرُوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ بِبِنْ.

٧٢. دِیسَا فَرْمَانْ لِمَه هَاتِیَه کِرِنْ) کُو بِبَرْدَوامِی و دُرِسْتِی نِمِیْژْ بِکِنْ و اَمْ هَایْ ژ (فَرْمَانْ و قَدَخَیێنْ) خُدِیْ هَبِنْ! هَرْ اَوَه یِیْ کُو (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) هُونِیْ بِبَالْ ڤَه بِیْنَه کُوْمکِرِنْ.

(دَمَا هُونْ جِڤَاتِیْ تَرْكْ نَکِنْ) هُونِیْ ژِی بِبِنْ وَکِی وَانْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ دِیْ تَمَامِیْ کَافِرْ و مُنَافِقَانْ دِ جَهْنَمِیْ دَه لِهَڤْ کُومْ بِکَه.» کَیفِیَتَا نُوْقْبُونِیْ و حُکْمِیْ وِیْ بَیَانْ کِرِیَه.

٧٣. هَرْ اَوَه، یِیْ کُو عَرْدُ و ئَاسِیاَنْ بِحَقِی ئَافِرَانْدِنَه. رُوْژَا کُو اَوْ بِیْژَه «چِیْبَه»ڤِیْجَه چِیْدِبَه. گُوْتِنَا وِی هَرْ رَاسْتَه. رُوْژَا کُو دِ سُورِیْ (بُوْرِیِیْ) دَه بِیْتَه پِفْکِرِنْ ژِی، خُدَانِی هَرْ ژِیْ رَه یَه. زَانَایِیْ بِیَا نَپَنْدِی و بِیَا لِبَرْ جَاڤَا یَه. هَرْ اَوَه یِیْ حَکِیمْ یِیْ خَبِیرْ.

٧٤. دِبِیرَا وَانْ بِینَه دَمَا اِبْرَاهِیمْ ژِ بَاڤِیْ خَوه ئَازَرْ رَه گُوْتْ: مَا قَیْ تُو پُوتَانْ ژِ خَوه رَه دِکِی اِلْهْ؟ رَوشْ اَڤَه کُو اَزْ تَه و گَلِیْ تَه بِرَاسْتِی دِ رِیْشَاشِیَکَه اَشْکَرَا دَه دِبِینِمْ.

٧٥. بِڤِی ئَاوَایِی مَه مَلَکُوتِیَا (خُوَدَانِیَا) عَرْدْ و ئَاسِیاَنَانْ نِیشَانِی اِبْرَاهِیمْ دَا، دَا کُو اَوْ بِبَه ژِ یِیْنْ بِبِیرْ و بَاوَرْ.

٧٦. چه دَمَا طَارِیتِیَا شَڤِیْ سَرْ اِبْرَاهِیمْ نِخُومَانْدْ، وِی سِتِیْرَكْ دِیتْ و گُوْتْ: رَبِّیْ مِنْ اَڤَه. چه دَمَا سِتِیْرْ چُو اڤَا، گُوْتْ: اَزْ ژِ یِیْ دِچَه اڤَا حَزْ نَاکِمْ.

٧٧. چه دَمَا اِبْرَاهِیمْ دِیتْ کُو هِیڤْ دَرْهَاتْ و رُوْنَاهِیَا وِیْ بَلَاڤ بُو، گُوْتْ: رَبِّیْ مِنْ اَڤَه. ڤِیْجَه چه دَمَا اَوْ ژِی چُو ئَافَا گُوْتْ: اَگَرْ خُدَایِیْ مِنْ رِیَا رَاسْتْ نِیشَانِی مِنْ نَدَه، تَقَزْ اَزِیْ بِیمْ ژِ قَومِیْ رِیْوِنْدَابُویِی.

٧٨. چه دَمَا اِبْرَاهِیمْ دِیتْ کُو رُوْژْ هِلاتْ و رُوْنَاهِیَا وِیْ بَلَاڤ بُو، گُوْتْ: رَبِّیْ مِنْ اَڤَه. لَوْرَا اَڤْ مَزِنْتَرَه. اِیْدِی چه دَمَا اَوْ ژِی چُو اڤَا، گُوْتْ: «هَیْ گَلِیْ مِنْ! اَزْ ژِ وَانْ تِشْتِیْنْ کُو هُونْ ژِ خُدِیْ رَه دِکِنْ هَمْکُوفْ دُورْ و بِیْرِی مَه.[1]

---

١ مَا گُلُوْ قَسْدَا اِبْرَاهِیمْ اَوْ بُو کُو لِخُدَایِیْ خَوه بِگَرَه یَانْ مَبَسْتَا وِی اَوْ بُو کُو سِتِیْرْپَرَسْتْ و رُوْژْپَرَسْتَانْ شَرْمَزَارْ بِکَه، ڤِیْجَه وَانْ ئَاگَاهْدَارْ بِکَه کُو رِیْیَا وَانْ رِیْیَکَه چُوتْ و شَاشَه. لِگُوْرِی قَنَاعَتَا گَرَه گِرِیْ تَفسِیرْزَانَانْ شَقِیْ دِدُویَانَه. لَوْرَا دِ ئَایَتَا ٧٥یْ دَه ژِ بَرْ کُو بَاڤِیْ وِی و گَلِیْ وِی پُوتْ دِحَبَانْدِنْ، اَوْ شَرْمَزَارْ کِرِبُونْ و اِبْرَاهِیمْ لِسَرْ بِیرْ و بَاوَرِیَا یَکْدِیْرِینْ (تَوحِیدِیْ) بُو، هَمْ ئَایَتَا ٧٨یْ ژِی ڤِیْ رَاسْتِیِیْ خُرْتْ دِکَه. بِرَاسْتِی دِ مِژَارِیْ دَه فِکرَا گِرَه گِرِیْنْ تَفسِیرْزَانْ بِیْنْ وَکِی قُورْطُوبِی، زَمَخْشَرِی، اَبُو سُعُوْدْ، اِبْنْ کَثِیرْ اَوَه کُو اَڤْ گُوْتِنَا اِبْرَاهِیمْ دِ جهِیْ مُنَاقَشِیْ دَه بُویَه؛ اَڤْ لِیْکُوْلِینْ کِرِیَه دَا کُو دَلِیلِیْنْ وَانْ اِیْنْ دَرْحَقَا حَبَانْدِنَا سِتِیْرْ، رُوْژْ و هَیْڤِیْ دَه پُوچْ و بَطَالْ بِکَه، نَه کُو وِی بِرَاسْتِی عِبَادَتِیْ ڤَانْ مَخلُوقِیْنْ خُدِیْ دِکِرْ. خُدِیْ بِیْهِتِرْ رَاسْتِیَا ڤِیْ دِزَانَه.

۷۹. بێگُمَانْ، مِنْ بَرِیْ خَوه ژِ دِلْ؛ بێفَتْلُ و قِیچْ دَا وِی خُدَایێ کُو عَرْدُ و ئَاسِیمَانْ ژِ تُونَیی ئَافِرَانْدِنَه و اَزْ نَه ژِ مُشْرِکَانِمْ.

۸۰. گَلِیْ اِبْرَاهِیمْ پِیْ رَه کَتَه نِیقَاشِیْ. (اِبْرَاهِیمْ) گۆتْ: مَا هُونْ دَرْ بَارِیْ خُدِیْ دَه بِمِنْ رَه دِکَفْنْ نِیقَاشِیْ؟ حَالْ اَقَه؛ بێشِكْ وِی اَزْ (لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ) رَاستَرِیْ کِرمَه. اَزْ، ژِ بِیْنْ کُو هُونْ ژِیْ رَه دِکِنْ هَمْکُوفْ قَتْ نَاطِرْسِمْ(کُو اَوْ زِیَانَکِیْ بِدنَه مِنْ)، ژِ بِلِی یَا کُو پَرُوَرْدَگَارِیْ مِنْ بِفِیْ (اَوْ جُودَا یَه). خُدَایێ مِنْ بِزَانِینَا خَوه دُوْرْ لِهَرْ تِشْتِی گِرتِیَه، مَا هِیْ ژِی هُونْ دَرْسْ و عِبْرَتْ نَاگِرِنْ؟

۸۱. اَرِیْ مَا اَزِیْ چَاوَا ژِ وَانْ (پُوت)یْنْ کُو هُونْ ژِ خُدِیْ رَه دِکِنْ هَفِیشْكْ بِطِرْسِمْ؟! حَالْ اَقَه؛ هُونْ نَاطِرْسِنْ کُو بِیَلْگَه و دَلِیلْ هُونْ ژِ خُدِیْ رَه هَفِیشْکَانْ چِیدِکِنْ. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ دِزَانِنْ فِیْجَه مَا کِیژَانْ ژِ هَرْدُو جَلَبَانْ (اَمْ انْ هُونْ) بِیهِترْ هِیژَایِی اَوْلَهِیْ نَه؟

۸۲. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و تُو نَحَقِی (شِرْكْ) تِیکِلِی بَاوَرِیَا خَوه نَکِرِنْ، هَا اَوْلَهِی (و ئَارَامِی) ژِ وَانْ رَه یَه و اَوْ (لِسَرْ رِیَا حَقْ) هَاتِنَه رَاسْتَرِیْکِرِنْ.[1]

۸۳. هَا اَفْ دَلِیلْ و بَلْگِیِیْنْ مَه نَه، مَه اَوْ لِهَمْبَرْ گَلِیْ وِی دَانَه اِبْرَاهِیمْ. کَسِیْ کُو اَمْ بِفِیْنْ، اَمْ مَرْتَبِیِیْنْ وَانْ بِلِنْدْ دِکِنْ. بِیگُمَانْ خُدَایێ تَه حَکِیمَه،عَلِیمَه.

۸٤. مَه اِسْحَاقْ و (بِنَفِیتِی ژِی) یَعْقُوبْ ژِ اِبْرَاهِیمْ رَه دِیَارِی کِرِنْ. مَه، تَفْ (لِسَرْ حَقِیْ) سَرْوَخْتْ و رَاسْتَرِیْ کِرِنْ. بَرِی اِبْرَاهِیمْ مَه نُوحْ ژِی سَرْوَخْتْ و رَاسْتَرِیْ کِرْ. مَه ژِ زُورِیَتَا اِبْرَاهِیمْ دَاوِدْ، سُلَیمَانْ، اَیوبْ، یوسُفْ، مُوسَا و هَارُونْ ژِی رَاسْتَرِیْ کِرِنْ و هَرْ وِسَا اَمْ پَادَاشِیْ دِدِنْ قَنْجِیکَارَانْ.

---

۱ دِ ڤِیْ ئَایَتِیْ دَه مُرَادْ ژِ ظُلْمِیْ شِرْکَه. هَرُوَکِی کُو ئَایَتَا ۱۳یْ ژِ سُورَه‌یِیْ لُقْمَانْ «بِرَاسْتِی هَجِی کُو شِرْکَه، اَوْ ظُلْمَکَه مَزِنَه« و ئَایَتَا ۲۲٤یْ ژِ سُورَه‌یِیْ بَقَرَه «هَجِه کُو کَافِرِنْ اَوْ ظَالِمْ بِخُوَه نَه « و ئَایَتَا ۱۰٦ یْ ژِ سُورَه‌یِیْ یُونُسْ «ژِ بِلِی خُدِیْ گَازِی و هَاوَارِیْ نَکِهِینَه یِیْ کُو نَه فَیْدِیْ دِگِهِینَه تَه، نَه ژِی زِیَانِیْ. اِیْدِی اَگَرْ تُو ڤِیْ بِکِیْ، وِیْ گَافِیْ تَفَرْ تُو دِیْ ژِ ظَالِمَانْ « ڤِیْ رَامَانِیْ تَکَرْ دِکَه.

٨٥. زَکَریَا، یَحْیَا، عِیسَا و اِلْیَاسْ اَڤْ هَمُو ژ قَنْجِیکَارَانْ بُونْ.

٨٦. اِسْمَاعِیلْ، اَلیَسَع، یونُسْ و لُوطْ ژی مَه تَڤْ (بِیێخَمْبَری) دِ سَرْ عَالَمِیْ رَه قَنْجْتِرْ گِرنْ.

٨٧. مَه، بِبَاڤِیْنْ وَانْ، زَارُوْکِیْنْ وَانْ و بِرَایِیْنْ وَانْ ژی قَنْجِی کِرْ، مَه اَوْ فَبِژَارتِنْ و مَه اَوْ رَاسْتَرِیِیی رِیَا رَاسْتْ کِرنْ.

٨٨. هَا اَڤْ هِیدَایَتَا خُدِیْ یَه. اَوْ، ژ عَڤْدِیْ خَوه یِیْ بِڤِیْ وِی یِیْ هِدَایَتْ دِکَه. اَگَرْ وَانْ (بِیێخَمبَرَانْ) ژِی تِشْتَکْ ژ خُدِیْ رَه بِکِرنَا هَڤْبِشْکْ، هَلْبَتْ کِرنِیْنْ وَانْ تَڤْ دِیْ پُوچْ بِبُونَا.

٨٩. هَا اَونْ، اَوْ بِیێخَمْبَرِیْنْ کُو مَه کِتِیْبْ، حِکْمَتْ و بِیێخَمْبَری دَایَه وَانْ. ڤِیْجَه اَگَرْ اَڤِیْنْ هَا (خَلْکِیْ مَکِّیْ) بَاوَرِیِیْ یِیْ نَیِنْ، ژِخَوه مَه اَوْ سِپَارْتِیَه قَوْمَکِی کُو اَوْ هِیچْ اِنْکَارَا وِیْ نَاکِنْ.

٩٠. هَا اَوْ بِیێخَمْبَرِنْ، اَوِیْنْ کُو خُدِیْ اَوْ لِسَرْ حَقِیِیْ رَاسْتَرِیْ کِرنَه، نَاخُو تُو ژِی بِدَه سَرْ رِیَا وَانْ. بِیِیْژَه: اَزْ ژ بُوْ (رَاگِهَانْدِنَا قُرْئَانِیْ) تِشْتَکِی ژ وَه نَاخَوازِمْ. بَسْ اَوْ ژ عَالَمِیْ رَه شِیرَتْ و پَنْدَه.

٩١. دَمَا جِهُویَانْ گوْتْ: خُدِیْ (ژ وَحْیِیْ) تِشْتَکْ ژ بُوْ تُو مِرُوْڤَانْ نَهنَارْتِیَه، (بِڤِیْ گوْتِنَا خَوه) وَانْ بِدُرِسْتِی رِیْزْ لِخُدِیْ نَگِرتِنَه. بِیِیْژَه: نَاخُو اَوْ کِتِیْبَا کُو مُوسَا اَوْ ژ مِرُوْڤَانْ رَه وَکْ رُوْنَاهِی و رِیْبَرْ ئَانِیَه و هُونْ ژِی وِیْ پَارْچَه پَارْچَه لِسَرْ کَاخِزَانْ دِنڤِیسِنْ و (یَا بِدِلِیْ وَه هُونْ وِیْ) دِیَارْ دِکِنْ و هُونْ پِرِیْ وِیْ ژِی (ژ خَلْکِیْ) ڤَدِشِیرِنْ و هُونْ بِیَا کُو وَه نَدزَانِی و بَاڤَانِیْنْ وَه ژِی یِیْ نَدزَانِی هَاتِنْ فِیْرْکِرِنْ، (مَا گُلُوْ) کِیْ اَوْ هِنَارْتِیَه؟ بِیِیْژَه: (یِیْ کُو اَوْ هِنَارْتِیَه) خُدِیْ یَه. پَاشِیْ دَڤْ ژ وَانْ بَرْدَه، بِلا اَوْ دِ تَقَانَا (گَاوِرِیَا) خَوه دَه بِگَڤِزِنْ.

٩٢. اَڤْ (قُرْئَانْ) کِتِیْبَکَه، مَه اَوْ هِنَارْتِیَه، پِیرُوْزَه، ژ بُوْ کِتِیْبِیْنْ بَرِیَا خَوه رَاسْتْدِیْرَه. هَمْ ژِی

دَا کُو تُو یِیْ خَلْکِیْ اُمُ الْقُرَی(اَهلِیْ مَکَّیِیْ) و یِیْنْ لِدُوْرهِیْلِیْنْ وِیْ (هَرْ کَسی لِهَرْ دَرِیْ) هِشیَارْ بِکی. اَوِیْنْ کُو بِرُوْزَا نَاخْرَتِیْ بَاوَرِیِیْ تِینِنْ، بِوِیْ (قُرْئَانِیْ) ژِی بَاوَرِیِیْ تِینِنْ و اَوْ لِسَرْ کِرِنَا نِمِیْژَا خَوه ژِی مِقَاتَه نَه.[1]

٩٣. مَا ژِ وِی کَسِیْ کُو لِسَرْ (نَاقِیْ) خُدِیْ بِدَرَوَانْ نَوِیی دِیِیْژَه، یَانْ ژِی بِیِیْژَه: یَیْخَامْ، ژِ مِنْ رَه ژِ جَمْ خُدِیْ هَاتِیَه- دِگَلْ کُو ژِیْ رَه تِشْتَکْ ژِی نَهَاتِیَه - سِتَمْکَارْتِرْ کِی هَیَه و ژِ وِی کَسِیْ کُو دِیِیْژَه: اَزِیْ ژِی ئَایَتَانْ بِشِینِمْ چَاوَا کُو خُدِیْ ئَایَتْ شَانْدِنَه؟! (رَسُولِیْ مِنْ!) خَوزِی تَه (حَالِیْ) وَانْ سِتَمْکَارَانْ بِدِیتَا، دَمَا اَوْ دِکَفِنْ بَرْ سَرْخَوشِیِیْنْ مِرِنِیْ و مَلَائِیکَتْ (یِیْنْ رِحْستِیْنْ) پَنْجِیِیْنْ خَوه دِرِیْژِی وَانْ دِکِنْ (و ژِ وَانْ رَه دِیِیْژِنْ) دَه هَیْدِیْ جَانِیْ (رِحِیْ) خَوه دَرِینِن. اِیرُوْ بِسَدَمَا کُو وَه اِفْتِرَا لِخُدِیْ دِکِرْ و وَه خَوه لِهَمْبَرْ ئَایَتِیْنْ وِی مَزِنْ دِکِرْ، هُونِیْ بِعَذَابِیْ رِسْوَاتِیِیْ بِیْنَه جَزَاکِرِنْ.

٩٤. صُوْنْدْ بَه! کَا چَاوا مَه، جَارَا پِیْشِینْ هُونْ ئَافِرَانْدِنْ، دِیسَا هُونِیْ وِسَا بِتَنِیْ بِبَالْ مَه فَه بِیْنْ و هُونِیْ مَالِیْ کُو مَه لِجِیهَانِیْ دَابُو وَه لِدُوفْ خَوه بِهِیْلِنْ. کَا اَوْ مَهدَرْفَانِیْنْ وَه لِکُو نَه، اَوِیْنْ کُو وَه گُومَانْ دِکِرْ کُو اَوْ هَفْتَایِیْنْ خُدِیْ نَه؟! صُوْنْدْ بَه، پِیْوَندِیَا دِ نَاقبَرَا وَه و وَانْ دَه قُوتْ بُو و اَوِیْنْ کُو وَه دِگُوتِنْ «اَوْ خُدَا نَه»ژِ بَرْ وَه وِندَا بُونْ.

٩٥. بِیْگُمَانْ خُدِیْ پَارْچَکَرِیْ طُوْفْ و دَنْدِکَانَه، یِیْ زِنْدِی ژِ یِیْ مِری دَرْتِینَه و یِیْ مِری ژِی ژِ یِیْ زِنْدِی دَرْتِینَه. هَا یِیْ کُو فِیْ دِکَه خُدِیْ یَه، اِیْدِی چَاوا هُونْ بَرِیْ خَوه ژِ حَقِیِیْ دِزِفْرِینِنْ؟

٩٦. (خُدِیْ)، پَارْچَکَرِیْ سِپِیْدِیْ یَه، شَفْ کِرِیَه ئَارَامْگَهْ و اِیْورْگَه، رُوْژْ و هَیفْ ژِی گَرَانْدِنَه دَمْژِمِیْرْ. هَا اَفْ هَمُو تَقدِیرَا خُدَایِیْ دَستْهِلَاتِیْ زَانَا یَه.

---

١ بَازَارِیْ مَکِّیْ، ژِ هِیْلا مَعْنَوی فَه نَافْنْدَا جِیهَانَا اِسلامِی یَه. دُوْرْهِیْلِیْنْ وِیْ؛ گَرْدُونْ تَفَه. قَاسِدِیْ خُدِیْ وَکْ پَیخَمْبَرْ ژِ مِرُوْفَاتِیِیْ هَمُویی رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ. هَرْوِهَا قُرْئَانْ ژِی بِمِرُوْفَاتِیِیْ گِشی رَه دِیِیْفَه. ژِ بَرْ فِیْ یَکِیْ، دِ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه ژِ بَازَارِیْ مَکِّیْ رَه «اُمُ الْقُرَی»یَانِی مَاکَا وَلَاتَانْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

۹۷. اَوْ خُدَایێ کُو ستێرْ ژ بُوْ وَه (لِئَسْمَانَانْ) دَانینْ دَا کُو هُونْ رِیَا خَوه دِ طَارِیتِیَا بَژَاهِیێ و دَرْیَایێ دَه بِوَانْ بِبِینْ. بێگُمَانْ ژ بُوْ جِفَاتَکَه کُو بِفِکرِنْ مَه بِبَرْفرَهِی نِیشَانِیْنْ (قُدْرَتَا) خَوه اَشْکَرَا کِرنَه.

۹۸. اَوَه، یێ کُو هُونْ ژ نَفْسَکِێ پَیْدَا کِرنَه. قِیجَه ژ وَه رَه جِهَکِی کُو هُونْ لِێ رَاوَسْتِنْ و جِهَکِی کُو بَرُوَختْ لِێ بِمِینْ هَیَه. بێگُمَانْ مَه ژ بُوْ جِفَاتَکَه کُو هُورْ و کُورْ فِیرْ بِبِنْ ئَایَتِیْنْ خَوه بِبَرفرَهِی ژ هَفْ فَقَتَانْدِنَه.[1]

۹۹. هَرْ اَوَه یێ کُو ژ عوْرَانْ بَارَانْ بَارَانْدِیَه، قِیجَه مَه بِفِیْ بَارَانِیْ ژ هَرْ رَنْگی هِیْشِینَایی دَرَئَانِیَه، اِیْدِی مَه ژ وِیْ شِینَاهِیێ گِیَایێ هِیْشِینْ دَرَانِیَه کُو اَمْ ژ وِیْ ژِی تَنِیْنْ لِهَقْسوَارِبُویِی دَرْتِینْ. ژ بُوتِکِیْنْ دَارِیْنْ خُرْمَیَانْ ژِی گُوشِیْنْ نِیْزِی هَفْ دَرْتِینَه حُوْلِیْ. (اَمْ بِوِیْ اِفِیْ) رَزِیْنْ تِرِی، زَیتُونْ و هِنَارَانْ ژِی، مِینَا هَفْ و رَنگُوْرَنگُوْ دَرْتِینْ. (گَلِی مرُوْفَانْ!) دَمَا دَارْ بَرْ بِگرَه و بِگِهِیژَه، لِبَرِیْ وَانْ بِنِیْرِنْ! بێگُمَانْ دِ وَانْ دَه ژ بُوْ جِفَاتَکَه کُو بَاوَرِیێ بِینَه، عِبْرَتْ و نِیشَانْ هَنَه.

۱۰۰. (وَانْ مُشْرِکَانْ) ژ خُدِیْ رَه جِنْ کِرنَه هَقْطَا. حَالْ اَقَه کُو خُدِیْ اَوْ ژِی ئَافرَانْدِنَه. بِنَزَانِی ژ جَمْ خَوه، ژِیْ رَه کُرْ و کَچْ چِیْدِکِرِنْ. حَاشَا! اَوْ، ژ وَانْ وَصْفِیْنْ کُو اَوْ ژِیْ رَه لِیْتِینِنْ پَاکْ و بِلِنْدَه.

۱۰۱. هَرْ اَوَه افرِینَرِیْ عَرْدْ و ئَاسِمَانَانْ. اَوْ دِیْ چَاوَا ژِیْ رَه زَارُوْکْ هَبِنْ دِگَلْ کُو هَفَالَا وِی ژِی تُونَه یَه؟ وِی هَرْ تِشْتْ ئَافرَانْدِیَه و اَوْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

۱۰۲. هَا خَودَانِیْ قَانْ سَالُوْخَانْ خُدِیْ یَه کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه یَه. ژ وِی پِیْشْتَرْ تُو خُدَا

---

۱ دِ قِیْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه: «ژ وَه رَه جِهَکِی کُو هُونْ لِێ رَاوَستِنْ و جِهَکِی کُو بَرُوَختْ لِێ بِمِیْنْ هَیَه»بُوهُورِی. جِهِیْ بَرُوَخت؛ پِشْتَا بَاقِیْ و مَالزَارُوْکَا دِیْ و اَفْ دِنْیَا یَه، یَا کُو اَمْ ژِیَانَا خَوه تِیْ دَه دَرْبَاسْ دِکِنْ. جِهِیْ سَکَنْ و رَاوَسْتَانْدِنَا اَبَدِی، مَالا ئَاخْرَتِیْ یَه کُو ژ وِیْ پِیْ فَه تُو مَالِیْنْ دِنْ تُونِنْ.

تُونِنْ. اَوْ چِیْکَرِیْ (خَالِقِیْ) هَرْ تِشْتِی یَه. ڤِیْجَه ژِ بُوْ وِی عِبَادَتِیْ بِکِنْ و اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی چَاڤْدِیْرَه.

١٠٣. چَاڤْ تِیْنَاگِهِیژِنْ (کُو خُدِیْ بِبِینِنْ). اَوْ بِخَوه چَاڤَانْ (و هَرْ تِشْتِی) دِبِینَه. هَلْبَتْ یِیْ هُوربِینْ و کُوربِینْ و بِهَرْ تِشْتِی نَاگَاهْدَارْ هَرْ اَوَه.

١٠٤. (رَسُولِیْ مِنْ! بِبِیْژَه) بِیْگُمَانْ ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَه، ژِ بُوْ وَه بَلْگَه و دَلِیلِیْنْ بَرْبِچَاڤْ هَاتِنَه. اِیْدِی چه کَسِیْ کُو حَقِیِیْ بِبِینَه و بَاوَرْ بِکَه، فَیْدَیَا وِی ژِ وِی رَه یَه. چه کَسِیْ کُو چَاڤِیْ خَوه لِحَقِیِیْ بِگِرَه و کُوْرْ بِبَه، زَرَارَا وِی ژِی ژِیْ رَه یَه و اَزْ لِسَرْ (کِرِنِیْنْ) وَه نَه چَاڤْدِیْرِمْ.

١٠٥. هَا بِقِی رَنْگِی اَمْ ئَایَتِیْنْ خَوه ژِ هَفْ قَدِقَتِینِنْ، -پَاشِی کَافِرْ دِیْ بِبِیْژِنْ: تَه (ژِ اَهْلِی کِتِیْبَانْ) دَرْسْ سِتَانْدِیَه- و دَا کُو اَمْ ژِ بُوْ جِفَاتَکَه کُو دِزَانِنْ رَه قُرْئَانِیْ رِنْدْ اَشْکَرَا بِکِنْ.

١٠٦. (رَسُولِیْ مِنْ!) بِدَه پَیْ پَیَامَا کُو ژِ خُدَایِیْ تَه ژِ تَه رَه هَاتِیَه. ژِ وِی پِیْ قَه تُو خُدَا نِینِنْ و بَرِیْ خَوه ژِ مُشْرِکَانْ قَگَرِینَه.

١٠٧. اَگَرْ خُدِیْ بِخَوسْتَا اَوِیْ نَبُونَا مُشْرِكْ. مَه، تُو ژِی لِسَرْ وَانْ نَکِرِیَه زِیْرَقَانْ و تُو نَه بَرْپِرْسِیْ کِرِنِیْنْ وَانِی ژِی.

١٠٨. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) دَڤْ نَاڤِیْژِنْ وَانِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ دِحَبِینِنْ، اِیْدِی اَوْ ژِی دِیْ ژِ نَزَانِی و سِتَمْکَارِی دَڤْبَاڤِیْژِنْ خُدِیْ. بِقِی نَاوَایِی مَه کَارْ و کِرِیَارِیْنْ هَرْ مِلَتَکِی دِ چَاڤِیْنْ وَانْ دَه خَمِلاْنْدِیَه. پَاشِیْ قَگَرَا وَانْ هَرْ بِبَالْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَانْ قَه یَه. ڤِیْجَه دِیْ وَانْ بِیَا کُو دِکِرِنْ نَاگَاهْدَارْ بِکَه.

١٠٩. (مُشْرِکِیْنْ مَکِّیْ) بِخُدِیْ صُوْنْدَا خَوه یَا هَرِی نَاسِیْ صُوْنْدْ خُوارِنْ؛ اَگَرْ مُعْجِزَیَكْ ژِ وَانْ رَه بِیْ، اَوِیْ بَاوَرِیِیْ پِیْ بِینِنْ. بِبِیْژَه: مُعْجِزَه بَسْ ژِ جَمْ خُدِیْ نَه. مَا هُونْ چه دِزَانِنْ (گَلِی مُومِنَانْ)، اَگَرْ مُعْجِزَه ژِ بُوْ وَانْ وَرَه ژِی بِیْگُمَانْ دِیسَا اَوِیْ بَاوَرِی نَیِینِن..

١١٠. اَمِێ دِلِێنْ وَانْ و چَاڤِێنْ وَانْ (ژ نَاسْکِرِنَا حَقِیێ) بَرَڤَاژِی بِکِنْ؛ چَاوا کُو وَانْ بَرِێ ژِی بَاوَرِی پِێ نَئَانِیبُونْ و اَمِێ وَانْ دِ سَرْخُوَڤْچُونَا وَانْ دَه مَاتْمَایِی و سَرْگَشْتَه بهِێلِنْ.

١١١. بِێگُمَانْ اَگَرْ مَه ژ وَانْ رَه مَلائِیکَتْ بِشَانْدَا و مِرِی بِوَانْ رَه بِدَانَا خَبَرْدَانْ و مَه هَرْ تِشْتْ لِبِێشْبَرِی وَانْ بِجِڤَانْدَا، ژ بِلِی یَا کُو خُدِێ بِڤَایَا دِیسَا وَانْ بَاوَرِی نَدِئَانِی؛ لِێبَلِێ پِرِێنْ وَانْ ژِی نَزَانِنْ.[1]

١١٢. هَرْ وِهَا مَه ژ هَرْ پِێخَمْبَرَکِی رَه شَیْطَانِێنْ اِنْسْ و جِنِی کِرنَه نَیَارْ، دِ گُهێنْ هَڤْ دَه پَێڤِێنْ خَمِلانْدِی دِبِێژِنْ دَا کُو خَلْکِێ بِخَاپِینِنْ. اَگَرْ خُدَایِێ تَه بِڤَایَا وِسَا نَدِکِرِنْ، ڤِێجَه دَڤْ ژ وَانْ و دَرَوِێنْ وَانْ بَرْدَه.

١١٣. (شَیْطَانْ گُوتِنَا خَوشْ بَرْ بگُهِێ وَانْ دِخِنْ) دَا کُو دِلِێ بِێنْ کُو بَاوَرِی بِئَاخْرَتِێ نَایِینِنْ بِبِژَه وَانْ پَێڤَانْ و اَوْ پَێڤْ لِوانْ خَوشْ بِێ و دَا کُو اَوْ هَرْ وِێ بِکِنْ یَا کُو اَوْ دِکِنْ.

١١٤. (رَسُولِێ مِنْ! بِبِێژَه): مَا ڤِێجَه اَزِێ ژ بِلِی خُدِێ لِحَکَمَکِی (کُو دِ نَاڤْبَرَا مِنْ و وَانْ دَه حُکِمْ بِکَه) بِگِرِمْ. حَالْ اَڤَه کُو هَرْ اَوَه یِێ کُو کِتِێبْ ژ بُوْ وَه بِبَرْڤَرَهی هِنَارْتِیَه. اَوِێنْ کُو مَه کِتِێبْ ژ بُوْ وَانْ هِنَارْتِیَه، دِزَانِنْ کُو اَوْ بِرَاسْتِی ژ جَمْ خُدَایِێ وَانَه، اِێدِی تُو نَبَه ژ بِێنْ گُمَانْدَارْ (دُو دِلْ).

١١٥. گُوتِنَا خُدَایِێ تَه، ژ هِێلَا رَاسْتِی و عَدَالَتِێ ڤَه پِێکْهَاتِیَه. تُو کَسْ نِکَارَه گُوتِنِێنْ وِی بگُهَرِینَه. اَوَه هَرْ یِێ بِهِێزَرْ، یِێ زَانَا.

---

١ رِێشَاشَانْ، نَه ژ بَرْ تُنتِی و هِنْدِکِیَا دَلِیلانْ رِێیَا خَوه شَاشْ کِرنَه. اَگَرْ وَکِی کُو اَوْ دِبِێژِنْ، «مِرِی سَاغْ بِنْ و بِوَانْ رَه بِبِێفْ، اَگَرْ تَمَامِێ زَرِّێنْ کَائِنَاتِێ بَڤَاخِڤْ و بَانْگَا اِیمَانِێ لِوانْ بِکِنْ»دِیسَا ژِی اَوِێ اِیمَانِێ نِبِێنْ. لَوْرَا دِ دِلِێنْ وَانْ دَه فَسَادِی هَیَه، ڤِێجَه اَوْ گُوْرْ بُونَه؛ حَقِیقَتِێ نَابِینِنْ. ژ بَرْ کُو اَوْ بَرِێ خَوه نَادِنْ رِێیَا رَاسْتْ، خُدِێ ژِی وَانْ لِسَرْ رِێیَا رَاسْتْ رَاسْتَرِێ نَاکَه.

١١٦. اَگَرْ تُو بِگُوْتِنَا پِرَانِیَا یێنْ لِسَرْ عَرْدِیْ بِکِی، اَوِیْ تَه ژِ رِیَا خُدَا دَرْخِنْ. اَوْ هَرْ دِدِنَه پَیْ گُمَانِیْ و اَوْ هَرْ دَرَوانْ دِکِنْ.

١١٧. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه بِیْهْتِرْ دِزَانَه کَا کِی ژِ رِیَا وِی شَاشْ بُویَه و بِیْهْتِرْ دِزَانَه کَا کِی لِسَرْ رِیَا وِی رَاسْتَرِیْ بُویَه.

١١٨. فِیْجَه اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَنَایَتِیْنْ وِی بَاوَرْدَارْ بِنْ، ژِ وِیْ یَا کُو دِ دَمَا شَرْژِیْکِرِنِیْ دَه نَاقِیْ خُدِیْ لِسَرِیْ هَاتِیَه گُوْتِنْ بِخُونْ.

١١٩. چِمَا هُونْ ژِ حَیْوَانِیْنْ کُو دِ دَمَا شَرْژِیْکِرِنِیْ دَه نَاقِیْ خُدِیْ لِسَرْ وَانْ هَاتِیَه گُوْتِنْ، نَاخُونْ؟ بِیْگُمَانْ ژِ بِلِی خَوارِنَا ژِ نَچَارِی، خُدِیْ یَا قَدَخَکِرِی ژِ وَه رَه ژِ هَفْ فَقَتَانْدِیَه. بِیْگُمَانْ پِرْ کَسْ ژِ نَزَانِی بِهَوَسِیْنْ خَوه مِرُوْقَانْ ژِ رِیْ دَرْدِخِنْ. تَقَرْ خُدَایِیْ تَه بِوَانِیْنْ کُو سِیْنُوْرِیْ (حَلالِیْ) دَرْبَاسْ دِکِنْ خَوشْ دِزَانَه.[1]

١٢٠. دَفْ ژِ گُنَهِیْنْ اَشْکَرَا و یێنْ بِدِزِی بَرْدِنْ! بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو گُنَهَانْ دِکِنْ دِیْ بِگُنَهْکَارِیِیْنْ خَوه بِیْنَه جَزَاکِرِنْ.

١٢١. هُونْ ژِ حَیْوَانِیْنْ کُو (هَاتِبِنْ شَرْژِیْکِرِنْ و) نَاقِیْ خُدِیْ لِسَرْ وَانْ نَهَاتِبَه گُوْتِنْ، نَخُونْ! بِیْگُمَانْ اَوْ (خَوارِنَا بِقِی نَاوَایِی) دَرْکَتِنَا ژِ رِیَا خُدِیْ یَه. بِیْگُمَانْ شَیْطَانْ دِ گُهِیْ دُوْسْتِیْنْ خَوه دَه پِسْتَپِسْتِیْ دِکَه دَا کُو لِهَمْبَرِی وَه تِیْ بِکُوْشِنْ. اَگَرْ هُونْ بِگُوْتِنَا وَانْ بِکِنْ، بِیْگُمَانْ هُونِیْ بِیِنْ ژِ مُشْرِکَانْ.

١٢٢. مَا رَوْشَا کَسِیْ کُو بَرِیْ (بِسَدَمْ کَافِرِیَا خَوه) مِرِیُو فِیْجَه مَه اَوْ (بِاِسْلامِیْ) سَاغْ کِرِبَه و مَه رُوْنَاهِیَکَه وِسَا دَابِیِیْ کُو بِوِیْ بِکَارَه لِنَاقْ مِرُوْقَانْ بِگَرَه، دِبَه وَکَه رَوْشَا

---

١ خُدِیْ، دِ وَانْ نَایَتِیْنْ کُو بُهْرِینَه دَه حَیْوَانِیْنْ کُو خَوارِنَا گُوْشْتِیْ وَانْ حَرَامَه اَشکَرَه کِرِنَه. لِیَبَلِیْ مِرُوْفْ ژِ نَچَارِی؛ ژِ نِیْزَا یَانْ ژِی ژِ بَرْ تَهلُکَیَا مِرِنِیْ دِکَارَه هِنَکِی ژِ گُوْشْتِیْ وَانْ حَیْوَانِیْنْ کُو حَرَامَه بِخَوه. ژِ بِلِی حَیْوَانِیْنْ کُو گُوْشْتِیْ وَانْ حَرَامَه، اَوِیْنْ دِنْ؛ اَگَرْ نَاقِیْ خُدِیْ دِ دَمَا سَرْژِیْکِرِنِیْ دَه لِسَرْ وَانْ بِیْ گُوْتِنْ، گُوْشْتِیْ وَانْ حَلالَه.

وِی کَسِی کُو دِ نَاڤَا طَارِیتِیێنْ (کُفْرِێ) دَه مَابَه و هِیچْ نِکَارِبَه ژِ وَانْ دَرْکَڤَه؟ (هَلْبَتْ نَا!) هَرْ وِسَا ژِ کَافِرَانْ رَه کَارْ و کِرِیَارِێنْ کُو دِکِنْ هَاتِیَه خَمِلاندِنْ.

١٢٣. هَرْ وِهَا مَه گُنَهْکَارِێنْ هَرْ گُنْدَکِی (و هَرْ بَاژَارَکِی) کِرِیَه مَزِنِێنْ وِێ دَرِێ، دَا کُو تِێ دَه حِیلَکَارِیِێ بِکِنْ. حَالْ اَڤَه کُو اَوْ بِتَنِێ لِسَرْ خَوه حِیلَکَارِیِێ دِکِنْ و یِێ نَاحِسِنْ.

١٢٤. دَمَا نَایَتَکْ ژِ وَانْ رَه دِهَاتْ، دِگُوتِنْ: حَتَا مِینَا نَایَتِیْنْ کُو ژِ پِێخَمْبَرِێنْ خُدِێ رَه تِێ دَاینْ ژِ مَه رَه ژِی نَیِێ دَاینْ اَمْ قَتْ بَاوَرِی نَایِینْ. خُدِێ بِێهْتَرْ دِزَانَه کَا رِسَالَتَا (پِێخَمْبَرْتِیَا) خَوه دِدَه کِێ؟ دِێ ژِ جَمْ خُدِێ رِسْواتِیَکَه گِرَانْ و نَازَارَکَه دِژْوَارْ بِسَرْ وَانِیْنْ کُو سُوجْ کِرِنْ دَه بِێ، بِسَدَمَا کُو دَکْ و دُوْلاَبَانْ دِگِرِینْ.

١٢٥. ڤِیْجَه چه کَسِێ کُو خُدِێ بِڤِێ وِی سَرْوَخْتْ بِکَه، سِینْگَا وِی ژِ اِسْلامِێ رَه ڤَدِکَه و چه کَسِێ کُو خُدِێ بِڤِێ وِی ژِ رِێ بِخَه، سِینْگَا وِی بِتَنْگِیَکَه ظُوْرْ تَنْگ دِکَه، هَرْ وَکِی کُو بَرْ بَنَاسِیَانْ ڤَه هَفرَازْ بِچَه. بِڤِی نَاوَایِی خُدِێ چَپَلِی و عَذَابْ دَاڤِیْژَه سَرْ وَانِیْنْ کُو بَاوَرِی نَایِنْ.[1]

١٢٦. (رَسُولِێ مِنْ !) اَڤَا (مَه دِیَارْکِرِی) رِیَا خُدَایِێ تَه یَا رَاسْتَه. بِێگُمَانْ ژِ بُوْ جِڤَاتَکَه کُو شِیرَتِێ وَرْگِرِنْ مَه نَایَتِیْنْ خَوه بِبَرْفِرَهِی اَشْکَرَا کِرِنَه.

١٢٧. ژِ وَانْ رَه لِجَمْ خُدَایِێ وَانْ دَارُ السَّلاَمْ (جِهِێ اَوْلَهِیِێ) هَیَه. خُدِێ ژِ بَرْ (قَنْجِی) یَا کُو اَوْ دِکِنْ، دُوْسْتْ و نَاریکَارِێ وَانَه.

١٢٨. وِێ رُوْژَا کُو خُدِێ وَانْ تَڤَانْ لِهَڤْ بِجِڤِینَه (و ژِ وَانْ رَه بِبِێژَه): گَلِی جِڤَاتَا جِنَانْ! بِێگُمَانْ وَه گَلَکْ ژِ مِرُوْڤَانْ دَانَه بَرْ خَوه (و وَه اَوْ ژِ رِێ شَقتَانْدِنَه). دُوْسْتِیْنْ وَانْ یِێنْ اِنْسِی ژِی دِبِێژِنْ: «خُدَایِێ مَه! مَه ژِ هَڤْ فَیْدَه دِیتْ و اَمْ گِهِیشْتِنْ وِێ دَمَا کُو تَه ژِ

---

١ خُدِێ تَعَالیٰ، دِ ڤِێ نَایَتَا پِیرُوْزْ دَه قَانُونَکَه سُرِشْتِی دَسْتْنِیشَانْ کِرِیَه. مِرُوْڤْ چِقَاسی هِلْکِشَه ژُوْرْ ژِ بَرْ کُو اُوْکسِژَانْ کِیمْ دِبَه بِێهْنِسْتَانْدِنْ ژِی زُوْرْ و زَحْمَتْ دِبَه. گَاڤَا مِرُوْڤْ، بِیِی اَلاَڤِێنْ تَایْبَتِی ٢٠,٠٠٠مَتْرَه و زِیدَه هِلْکِشَه ژُوْرِێ، مِرُوْڤْ نَشِیْتْ نَفَسِێ بِسْتِینَه و مِرُوْڤْ دِمِرَه.

مَه رَه دِیَارْ کِرِبُو. خُدِیْ ژِی (لِسَرْ دَڤِیْ مَلائیکَتَانْ) دِبێژَه: ژ بِلِی یَا کُو خُدِیْ بِڤِیْ، جِهِیْ وَه ئَاگِرَه، حَتَا بِحَتَایِیْ هُونِیْ دِ نَاڤْ دَه بِمِینْ. بِێگُمَانْ خُدَایِیْ تَه حَکِیمَه، عَلِیمَه.

١٢٩. بِڤِی ئَاوَایِی، بِسَبُونَتْ بَدْکَارِیَا کُو دِکِنْ اَمْ ژ سِتَمْکَارَانْ هِنکَانْ مُسَلَّتِی سَرْ هِنَانْ دِکِنْ.

١٣٠. (رُوْژَا قِیَامَتِیْ تِیْ گُوتِنْ): گَلِی جِقَاتَا جِنْ و مِرُوْڤَانْ ! مَا ژ نَاڤْ وَه، پِێخَمْبَرِنْ ژ بُو وَه نَهَاتِنْ کُو ئَایَتِیْنْ مِنْ ژ وَه رَه بِێژِنْ و وَه ژ پِێرْگَهَاتِنَا ڤِیْ رُوْژِیْ هِشْیَارْ بِکِنْ؟ دِبێژِنْ: اَمْ لِسَرْ نَفْسَا خَوه دِبِنْ شَاهِدْ (کُو پِێخَمْبَرِیْنْ تَه هَاتِنْ). بِڤِی ئَاوَایِی ژِیَانَا جِیَهانِیْ اَوْ خَاپَانْدِنْ و دِیسَا اَوْ لِسَرْ نَفْسَا خَوه شَاهِدِنْ کُو بِێگُمَانْ اَوْ بِخَوه کَافِرِنْ.

١٣١. اَڤْ ژ بَرْ ڤِیْ یَه کُو خُدَایِیْ تَه نَه اَوَه کُو بِنَحَقِی بَاژَارَانْ وِیرَانْ بِکَه و کُو خَلْکِیْ وَانْ ژِی (ژ فَرْمَانْ و قَدَخِیِّنْ وِی) بِێهَایْ بِنْ.

١٣٢. ژ هَرْ کَسِی رَه، لِگُوْرِی کَارِیْنْ کُو کِرِیَه مَرتَبَه هَنَه. هَلْبَتْ خُدَایِیْ تَه، ژ تِشْتِیْ کُو اَوْ دِکِنْ نَه بِێخَبَرَه.[1]

١٣٣. خُدَایِیْ تَه دَوْلَمَنْدَه، خُدَانْ رَحْمَتَه. اَگَرْ اَوْ بِڤِیْ دِیْ وَه ژ حُوْلِیْ رَاکَه و پِشْتِی وَه، کِیْ بِڤِیْ وِیْ دِ شُونَا وَه دَه بِینَه، چَاوَا کُو هُونْ ژِی ژ دُوْلا قَومَکِی دِنْ ئَافِرَانْدِنَه.

١٣٤. بِێگُمَانْ یَا کُو ژ وَه رَه هَاتِیَه سُوْزْدَانْ مُحَقَّقْ دِیْ بِیْ و هُونِیْ خُدِیْ ژِی نَچَارْ نَهِێلِنْ.

١٣٥. (رَسُولِیْ مِنْ!) بِێژَه: اَیْ گَلِیْ مِنْ! دَه هَایْدِیْ هُونْ لِگُوْرِی دَرْفَتِیْنْ خَوه کَارْ بِکِنْ. بِێگُمَانْ اَزِیْ ژِی لِگُوْرِی دَرْفَتِیْنْ خَوه کَارْ بِکِمْ! ڤِیْجَه هُونِیْ بِزَانِنْ کَا اَنْجَامَا مَالَا لِیْمَاینِیْ ژ کِیْ رَه یَه. بِێگُمَانْ سِتَمْکَارْ تُو جَارِی سَرْفِرَازْ نَابِنْ.

---

١ خُدِیْ تَعَالَا د ئَایَتَکَه دِنْ دَه بَیَانْ کِرِیَه کُو لِئَاخِرَتِیْ ژ بُو بِێنْ کُو عَمَلْ کِرِنَه مَرْتَبَه هَنَه کُو اَوْ مَرْتَبَه ژ بِێنْ دِنْیَایِیْ بَاشْتْرْ و مَزِنْتَرِنْ. ژ سُورَهِیْ اِسْرَاءْ ئَایَتَا ٢١ یْ «(رَسُولِیْ مِن!) دَه بِێژَه، چَاوَا مَه (د رِزْقْ و دَرَجَیَانْ دَه) هِنْ کَسْ دِ سَرْ هِنْ کَسَانْ رَه گِرتِنَه و تَقْرْ دَرَجَیِیْنْ ئَاخِرَتِیْ گَلَکْ چِیتِرْ و گَلَکْ مَزِنْتَرِنْ.» نِیشَانِی سَرْ ڤِیْ یَکِیْ دِکَه.

١٣٦. (مُشْرِکَانْ) ژِ چَانْدِنِی و تَرْشِیْنْ کُو خُدِیْ اَوْ خُلِقَانْدِبُونْ پَارَکْ ژِ خُدِیْ رَه فَقَتَانْدِنْ، فِیْجَه ژِ بَرْ خَوه قَه گُوتِنْ: اَفْ ژِ خُدِیْ رَه و اَفْ ژِی ژِ پُوتِیْنْ مَه رَه یَه. ایْدِی پِشْکَا پُوتِیْنْ وَانْ نَاگهِیژَه خُدِیْ و پِشْکَا خُدِیْ دِگهِیژَه پُوتِیْنْ وَانْ، چِقَاسْ پِیسَه حُکمْدَاینَا وَانْ![1]

١٣٧. بِقِی ثَاوَایِی، شَیْطَانِیْنْ وَانْ کُشْتِنَا زَارُوْکِیْنْ وَانْ ژِ پِریْ وَانْ رَه دِخَملانْدِنْ. دَا کُو کِنِیسَا وَانْ قِرْ بِکِنْ و دَا کُو دِینِیْ وَانْ لِبَرْ وَانْ تَقْلِهَفْ بِکِنْ. اَگَرْ خُدِیْ بِقَایَا وِهَا نَدِکِرِنْ، فِیْجَه دَفْ ژِ وَانْ و دَرَوِیْنْ وَانْ بَرْدَه.

١٣٨. (مُشْرِکَانْ) گُوتِنْ: اَفْ چَانْدِنِی و تَرْشِیْنْ هَانِیْ پَارَاسْتِی نَه، قَدَخَکِرِی نَه، ژِ بِلِی یِیْنْ کُو دَسْتُورَا وَانْ هَاتِیَه دَایِنْ پِیْفَه تُو کَسْ نِکَارَه وَانْ بِخَوه. تَرْشِنْ هَنَه کُو سُوارْبُونَا وَانْ (و بَارْکِرنَا وَانْ) هَاتِیَه قَدَخَکِرِنْ و تَرْشِنْ ژِی هَنَه کُو نَاقِیْ خُدِیْ (دِ دَمَا شَرْژِیْکِرِنِیْ دَه) لِسَرْ وَانْ نَابِیْژِنْ (بَسْ وَانْ ژِ پُوتْ و صَنَمِیْنْ خَوه رَه قُربَانْ دِکِنْ)، بِدَرَوْ و اِفْتِیرَا فِیْ یَکِیْ لِسَرْ نَاقِیْ خُدِیْ دِکِنْ. خُدِیْ جَزَایِیْ اِفتِرَایَا کُو دِکِنْ دِیْ بِدَه وَانْ.

١٣٩. گُوتِنْ: تِشْتِیْ دِ زِکِیْ قَانْ تَرْشَانْ دَه تَنِیْ ژِ بُوْ زِلامِیْنْ مَه تَرْخَانِنْ و ژِ ژِنِیْنْ مَه رَه حَرَامِنْ. اَگَرْ تِشْتِیْ دِ زِکِیْ تَرْشَانْ دَه مِری بَه، وِیْ چَاخِیْ ژِنْ و مِیْرْ تَفْ تِیْ دَه هَمْپَارِنْ. خُدِیْ، بِقِیْ نَوِیَا لِسَرْ نَاقِیْ خُدِیْ (بِسَبُنَتْ حَلالْکِرِنْ و حَرَامْکِرِنَا بِیْ دَلِیلْ) دِیْ وَانْ بِدَه جَزَاکِرِنْ. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه حَکِیمَه، عَلِیمَه.

---

١ بَرِیَا اِسْلامِیْ عَرَبَانْ هِنْ ژِ چَانْدِنِی و تَرْشِیْ خَوه دِ نَافْبَرَا خُدِیْ تَعَالیٰ و پُوتِیْنْ خَوه دَه پَارْ قَه دِکِرِنْ و دِگُوتِنْ: «اَفْ پَارَا خُدِیْ یَه، اَفْ ژِی پَارَا پُوتِیْنْ مَه یَه.» پَارَا کُو ژِ خُدِیْ رَه دِفَقَتَانْدِنْ لِمِیْقَانْ و بَلَنْگَازَانْ مَسْرَفْ دِکِرِنْ و پَارَا کُو ژِ پُوتِیْنْ خَوه رَه ژِی دِفَقَتَانْدِنْ لِمَرَاسِیمِیْنْ کُو لِبَرْ وَانْ دِهَاتِنْ تَرْتِیبْکِرِنْ و لِخزْمَتَا وَانْ مَسْرَفْ دِکِرِنْ. فِیْجَه اَگَرْ ژِ پَارَا کُو ژِ خُدِیْ رَه فَقَتَانْدِبُونْ تِشْتَکْ بِجُویَا سَرْ پَارَا کُو ژِ پُوتِیْنْ خَوه رَه فَقَتَانْدِبُونْ، دَفْ ژِیْ بَرْ دِدَانْ. هَکَه ژِ پَارَا پُوتَانْ تِشْتَکْ بِجُویَا سَرْ پَارَا خُدِیْ، دِیسَا رَادِهشْتِنِیْ و دَانِینْ سَرْ پَارَا پُوتَانْ دِدَانِینْ و دِگُوتِنْ: «خُدِیْ زَنْگِینَه، لِیْ اَفْ خِزَانِنْ.» ژِ بَرْ کُو پَارَا ژِ پُوتَانْ رَه دِیسَا ژِ وَانْ رَه دِمَا، گُهِیْ وَانْ لِیْ بُو، نَدِهِیلانْ کُو تِشْتَکْ ژِیْ هَرَه سَرْ یَا کُو ژِ خُدِیْ رَه فَدِقَتَانْدِنْ. فِیْجَه خُدِیْ تَعَالیٰ فِیْ رَوشَا وَانْ اَشْکَرَا دِکَه و وَانْ شَرْمَزَارْ دِکَه.

١٤٠. اَوێنْ کُو ژ نَزَانِی و سَرْسَرِیتِیَا خَوه زَارُوْکِێنْ خَوه کُشْتِنْ و تِشْتِێ کُو خُدِێ بِرِزْقِینِی دَایِی وَانْ بِنَوِیی لِسَرْ نَافِێ خُدِێ حَرَامْ دِێرَانَه، (هَا) اَوْ بِێگُمَانْ دِ زِیَانِێ دَه نَه. بِێگُمَانْ اَوْ شَاشْ بُونَه و اَوْ قَتْ رَاسْتَرِێ ژِی نَبُونَه.

١٤١. (گَلِی مرُوْقَانْ!) اَوِێ کُو بُوْسْتَانِێنْ هُوْلِکْکِرِی و نَهُوْلِکْکِرِی، دَارْخُرمَه و چَانْدِنِیێنْ کُو بَرِیْنْ وَانْ رَنْگَرَنْگَنْ، زِیتُونْ و هِنَارِیْنْ کُو هِنْ وَکْهَفْنْ و هِنْ ژِی ژِ هَفْ جُدَا نَه، ژِ تُنَیی نَافِرَانْدِنْ هَرْ خُدِێ یَه. دَمَا بَرْ بِگرِنْ ژِ بَرِێ وَانْ بِخُونْ و رُوْژَا چِنِینَا وَانْ زَکَاتَا وَانْ بِدِنْ و دَسْتْبَلَاقِیێ (اِسْرَافِێ) مَکِنْ، بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ مُسْرِفَانْ حَزْ نَاکَه.

١٤٢. ژِ تَرْشَانْ ژِی هِنْ بَارْهِلْگِرْ و هِنْ ژِی ژِ بُوْ رَاخِسْتِنَا نَاقْمَالِێ نَافِرَانْدِنَه. ژِ رِزْقِێ کُو خُدِێ دَایَه وَه بِخُونْ و نَدِنْ پَێ گَاقِیْنْ شَیْطِیْنْ. بِێگُمَانْ اَوْ ژِ بُوْ وَه نِیَارَکِی اَشْکَرَا یَه.[1]

١٤٣. ژِ بُوْ وَه هَشْتْ جُوْتْ نَافِرَانْدِنَه؛ ژِ پِێنْ مِێشِنِی دُو (نِێرْ و مِێ) و ژِ پِێنْ بِزِنِی ژِی دُو. بِبِێژَه: مَا وِی هَرْدُو نِێرْ (یِێ مِێشِنِی و بِزِنِی) یَانْ هَرْدُو مِێ، یَانْ ژِی اَوِێنْ کُو دِ مَالزَارُوْکِێنْ هَرْدُو مِێیَانْ دَه نَه (لِوَه) قَدَخَه کِرِنَه؟ اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتْ دِبِێژِنْ دَه بِزَانِینْ ژِ مِنْ رَه بِبِێژِنْ.[2]

١٤٤. ژِ دَقَیَانْ ژِی دُو جُوْتْ (نِێرْ و مِێ) و ژِ دَوَارَانْ ژِی دُو جُوْتْ نَافِرَانْدِنَه. بِبِێژَه: مَا وِی هَرْدُو نِێرْ (پِێنْ دَقَهْ و دَوَارِی) یَانْ هَرْدُو مِێ، یَانْ ژِی مَا وِی اَوِێنْ کُو دِ مَالزَارُوْکِێنْ هَرْدُو مِێیَانْ دَه نَه، لِوَه قَدَخَه کِرِنَه؟ یَانْ مَا هُونْ شَاهِدْ بُونْ دَمَا خُدِێ

---

١ عَرَبَانْ؛ گَهْ حَیْوَانِێنْ نِێرْ قَدَخَه دِکِرِنْ و گَهْ پِێنْ مِێ، گَهْ کَارْ و گَهْ ژِی بَرْخِكْ، گَهْ گُوْلِكْ و گَه ژِی گُوْلِکِێنْ دَقَهَانْ قَدَخَه دِکِرِنْ. قِیْجَه خُدِێ اَفْ هَلْوَسْتَا وَانْ، بِقِێ نَایَتِێ شَرْمَزَارْ دِکَه.

٢ اَفْ حَرَامْکِرِنْ، ژِ کُو دَرِێ هَاتِیَه؟ اَگَرْ ژِ نِێرِیتِیێ وَرَه، نَاخَوه دِقِێ هَمُو نِێرْ حَرَامْ بِنْ، هَکَه ژِ مِێیِیتِیێ وَرَه، نَاخَوه دِقِێ هَمُو مِێ حَرَامْ بِنْ. هَکَه ژِ مَالْجِێلِیێ وَرَه، نَاخَوه دِقِێ نِێرْ و مِێ گِشْ حَرَامْ بِنْ، اَفْ تَخْسِیسْکِرِنْ ژِ کُو دَرِێ تِێ؟!

بِڤِێ قَویتِی لِوَه دِکرْ؟ ایْدِی مَا کِی ژ وِی کَسِی سِتَمْکَارْتِرَه کُو لِسَرْ نَاڤِێ خُدِێ بِنَوَیِی بِبِێژَه دَا کُو مِرُوْڤَانْ ژ رِیَا خُدِێ دَرْخَه؟ بِێگُمَانْ خُدِێ جِڤَاتَا سِتَمْکَارْ، سَرْوَخْتْ و رَاسْتَرِێ نَاکَه.

١٤٥. (رَسُولِێ مِنْ!) بِبِێژَه: اَزْ دِ یَا کُو ژ مِنْ رَه هَاتِیَه ئَاگَاهْکِرِنْ دَه، ژ نَانْخُورَکِی رَه، رَاسْتِی تِشْتَکِی حَرَامْکِرِی نَایِیْمْ، ژ بِلِی کُو مِرَارْ بَه یَانْ خُونَا هَرِكْ بَه یَانْ گُوْشْتِێ بَرِیْز بَه، ڤِێجَه بِێگُمَانْ اَوْ چَپَلْ و پِیسِنْ. یَانْ ژِی بِفَرْمَانْشِکِێنِی کُو نَه ژ بُوْ خُدِێ بِێتَه شَرْژِێکِرِنْ (اَوْ ژِی چَپَلْ و پِیسِنْ). ایْدِی چه کَسِێ کُو نَچَارْ بَه (ژ بِرْچِیتِی گُوْشْتِێنْ قَانِیْنْ بُوْرِی بِخَوه)، بِێیِی کُو دِلْ لِسَرْ هَبَه و زِێدَگَافِی ژِی نَکَه، ڤِێجَه بِرَاسْتِی پَرْوَرْدَگَارِێ تَه گُنَهْڤَشِێرَه، دِلُوْڤَانَه.

١٤٦. مَه، لِسَرْ یِێنْ کُو بُونَه جِهُو تَڤَکِی حَیْوَانِێنْ خَودِی نِینُوْكْ حَرَامْ کِرِنْ. ژ دَوَارْ و پَزْ ژِی ژ بِلِی بَزِێ پِشْتَا وَانْ و یِێ لِدُوْرَا رُوْڤِیِێنْ وَانْ و ژ بِلِی یِێنْ دِ نَاڤْ هَسْتِیَانْ دَه بَزِێ وَانْ حَرَامْ کِرْ. هَا اَڤْ، ژ بَرْ ظُلْمَا وَانْ (مَه اَوْ) جَزَا کِرِنْ، بِێگُمَانْ اَمْ هَرْ رَاسْتِبِێژِنْ.[1]

١٤٧. ڤِێجَه اَگَرْ اَوْ بِتَه بَاوَرِی نِیِینْ، بِبِێژَه: خُدَایِێ وَه خُودِیِێ رَحْمَتَکَه بَرْفِرَهَه و عَذَابِێ وِی لِسَرْ جِڤَاتَا گُنَهْکَارْ نَایِێ زِڤِرَانْدِنْ.

١٤٨. اَوِێنْ کُو ژ خُدِێ رَه هَقَالْ و شِرِیكْ چِێکِرنَه، دِێ بِبِێژِنْ: اَگَرْ خُدِێ بِخَوسْتَا نَه مَه و نَه ژِی بَاڤِێنْ مَه ژ خُدِێ رَه شِرِیكْ چِێنَدِکِرِنْ و مَه تِشْتَكْ (ژ جَمْ خَوه ڤَه) حَرَامْ نَدِکرْ. هَرْ وِهَا بِێنْ بَرِیَا وَانْ ژِی بِبِێخَمْبَرِێنْ خَوه بَاوَرِی نَئَانِینْ، حَتَا کُو ئَازَارَا مَه طَعْمْ کِرِنْ. «بِبِێژَه: مَا دِ ڤِی وَارِی دَه قَتْ زَانِینَكْ لِجَمْ وَه هَیَه کُو هُونْ وِێ دَرِینِنْ حُوْلِیِ. هُونْ بَسْ دِدِنَه دُوڤْ گُمَانِێ و هُونْ دَرَوَانْ دِکِنْ.»

١ ژ بَرْ کُو جِهُوِیَانْ، هِنْ پِێخَمْبَرْ کُشْتِبُونْ، سَلَفْ خُوارِبُونْ و هِنْ تِشْتِێنْ کُو خُدِێ اَوْ حَرَامْ دِێرَابُو، وَانْ حَلالْ کِرِبُو، خُدِێ ژِی بِدَاخَوازَا جِزَاکِرِنِێ بَزِێ پَزْ لِوانْ حَرَامْ کِرِبُو.

١٤٩. بِیْژَه: ڤِیْجَه دَلِیلا هَرِی تَکُوزْ یَاخُدِیْ یَه؛ اَگَرْ خُدِیْ بِخَوسْتَا دِیْ هُونْ هَمُو سَرْوَخْتْ بِکِرنَا.[1]

١٥٠. بِیْژَه: دَه هَایْدِیْ شَاهِدِیْنْ خَوه بِینِنْ؛ اَوِیْنْ کُو شَاهِدِیِیْ دِدِنْ کُو خُدِیْ بَرَا اَڤْ تِشْتِیْنْ هَا حَرَامْ کِرنَه. ایْدِی اَگَرْ لِسَرْ ڤِیْ یَکِیْ بِینَه شَاهِدْ، ڤِیْجَه تُو دِگَلْ وَانْ نَبَه شَاهِدْ و نَدَه دُوڤْ دِلْخَوازِیِیْنْ وَانِیْنْ کُو ثَایَتِیْنْ مَه دَرَوْ دِدِیْرِنْ و یِیْنْ کُو بِثَاخْرَتِیْ بَاوَرِی نَایِینِنْ و ژِ رَبِیْ خَوه رَه اَوْ هَڤْپِشْکَانْ چِیْدِکِنْ.

١٥١. بِیْژَه: وَرِنْ، ثَاکُو خُدَایِیْ وَه لِوَه حَرَامْ کِرِیَه اَزْ ژِ وَه رَه بِخَوهِینِمْ: قَتْ تِشْتَکِی ژِ وِی رَه نَکِنْ هَڤْپِشْکْ، قَنْجِیِیْ لِدِیْ و بَاڤِیْنْ خَوه بِکِنْ، ژِ طِرْسَا خِزَانِیِیْ زَارُوْکِیْنْ خَوه نَکُژِنْ. لَوْرَا اَمْ رِزْقِیْ وَه و وَانْ ژِی دِدِنْ. خَوه نِیْزِی تُوْلَازِیَانْ نَکِنْ؛ چه یِیْنْ اَشْکَرَا، چه ژِی یِیْنْ قَشَارِی. اَوْ جَانِیْ کُو خُدِیْ کُشْتِنَا وِی لِوَه قَدَخَه کِرِیَه بِنَرَوَایِی نَکُژِنْ. هَا اَڤَه یَا کُو خُدِیْ فَرْمَانَا وَه پِیْ کِرِیَه دَا کُو هُونْ بِفِکِرِنْ و تِیْ بِگِهِیژِنْ.

١٥٢. حَتَا کُو سِیْوِی کَامِلْ نَبَه، تَنِیْ بِمَبَسْتَا هَرِی رِنْدْ نِیْزِی مَالِیْ وِی بِینْ، پِیڤَانْ و مِیْزِینِیْ بِدَادْمَنْدِی پِیْكْ بِینِنْ. اَمْ لِهَرْ کَسِی تَنِیْ بِقَاسِی هِیْزَا وِی بَارْ لِیْ دِکِنْ. دَمَا هُونْ بِپِیڤْنْ ژِی ڤِیْجَه بِحَقِی بِپِیڤْنْ، چَنْدِی (یِیْ کُو ژِیْ رَه یَانْ لِسَرِیْ تِیْ پِیڤَانْ) لِیْزِمَکِی وَه یِیْ پِرْ نِیْزْ بَه ژِی. پَیمَانَا کُو وَه دَایَه خُدِیْ، بِجِهْ بِینِنْ. اَڤَا هَاتِیَه گُوتِنْ، قُوِیتِیَا خُدِیْ یَه لِوَه، دَا کُو هُونْ بِبِیرْ بِینِنْ.

١٥٣. بِیْگُمَانْ اَڤْ رِیَا مِنَه؛ رِیَا رَاسْتْ و دُرِسْتَه، نَاخَوه بِدِنْ پَیْ وِیْ و نَدِنْ دُوڤْ رِیْچِکِیْنْ

---

١ خُدِیْ تَعَالیٰ، «ارَادَه»دَایَه مِرُوْڤَانْ و هِیدَئَایَتَا خَوه ژِی بِارَادَیَا وَانْ ڤَه گِرِیْدَایَه. دِڤِیْ مِرُوْڤْ هِیدَایَتِیْ بِخَوازِنْ حَیَانِی کُو خُدِیْ ژِی وَانْ هِیدَایَتْ بِکَه. اَگَرْ خُدِیْ رِیَیَا حَقْ شَانِی وَانْ بِدَه و اَوْ وِیْ نَخَوازِنْ، خُدِیْ دِیْ بِزُوْرِیْ وَانْ نِیَیْنَه سَرْ رِیَیَا حَقْ. خُدِیْ وَانْ ژِ اَنْجَامَا اِرَادَیَا وَانْ رَه سَرْبَسْتْ دِهِیْلَه. ایْدِی دِڤِیْ اَوْ بَرْپِرْسِیَا بِزَافَا خَوه قَبُولْ بِکِنْ. اَگَرْ خُدِیْ بِزُوْرِیْ خَلْکَکِی بِینَه سَرْ حَقِیِیْ، مَا قَیْ کِی دِکَارَه لِبَرْ ڤِیْنَا وِی رَابَه؟ لِیْبَلِیْ سُنَّتُ الله اَڤَه؛ کِی هِیدَایَتِیْ بِخَوازَه خُدِیْ دِدِیِیْ.

دِنْ، ڤِیْجَه اَوِیْ وَه ژِ رِیَا خُدِیْ بِقَتِینِنْ. اَڤَا (هَاتِیَه گُوتِنْ)، خُدِیْ بِوِیْ فَرْمَانْ لِوَه کِرِیَه دَا کُو هُونْ خَوه بِیَارِیْزِنْ.[1]

١٥٤. پَاشِیْ مَه کِتِیْبْ، بِتَکُوزِی، لِسَرْ شَکْلِیْ هَرِی رِنْدْ و ژِ هَرْ تِشْتِی رَه تَفْسِیلاْتْکَرْ، بِرِیْبَرِی و دِلُوْڤَانِی ژِ مُوسَا رَه شَانْدْ. هِیْڤِی هَیَه کُو اَوْ بِچُونَا بَرْ دَسْتِیْ پَرْوَرْدَگَارِیْ خَوه بَاوَرِیِیْ بِینِنْ.

١٥٥. اَفْ (قُرْئَانْ) کِتِیْبَکَه پِیرُوْزَه کُو مَه اَوْ هِنَارْتِیَه. ڤِیْجَه بِدِنْ پَیْ وِیْ و خَوه بِیَارِیْزِنْ، دَا کُو رَحْمَتْ لِوَه بِیْ کِرِنْ.

١٥٦. (مَه قُرْئَانْ ژِ وَه رَه هِنَارْتْ دَا کُو) هُونْ نَبِیْژِنْ: کِتِیْبْ، تَنِیْ ژِ دُو طَائِفَیِیْنْ بَرِیَا مَه رَه هَاتِنَه هِنَارْتِنْ و بِرَاسْتِی ژِی اَمْ ژِ خَوْنْدِنْ و فِیْرْبُونَا وَانْ بِیْ نَاگَاهِنْ.[2]

١٥٧. یَانْ ژِی دَا کُو هُونْ نَبِیْژِنْ: اَگَرْ ژِ مَه رَه کِتِیْبْ بِهَاتَا شَانْدِنْ اَمِیْ ژِ وَانْ بِیْهْتِرْ تِیْگِهِشْتِی بُونَا. اِیْدِی بِیْگُمَانْ دَاخُویَانِیکَه ژِ نِکْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه، رِیْبَرِیَکَه هِیْژَا و دِلُوْڤَانِیَکَه پِرْ ژِ وَه رَه هَاتِیَه. ڤِیْجَه مَا یِیْ کُو بَنَایَتِیْنْ خُدِیْ بَاوَرِی نَیِینَه و بَرِیْ خَوه ژِ وَانْ بِگُهَرِینَه، سِتَمْکَارْتِرْ کِی هَیَه؟ اَمِیْ وَانِیْنْ کُو بَرِیْ خَوه ژِ نَایَتِیْنْ مَه بِگُهَرِینِنْ، ژِ بَرْ بَرْگُهَرِینَا وَانْ، بِعَذَابِیْ هَرِی پِیسْ (و ظُوْرْ) جَزَا بِکِنْ.

١٥٨. (ژِ بُوْ بَاوَرِی بِینِنْ) مَا هِیْ ژِی لِبَنْدِیْ نَه کُو مَلائِیکَتْ ژِ بُوْ وَانْ بِیْنْ یَانْ (عَذَابِیْ) خُدَایِیْ تَه لِوَانْ رَابَه، یَانْ ژِی هِنَکْ ژِ نِیشَانِیِنْ رَبِّیْ تَه بِسَرْ وَانْ دَه بِیْنْ؟! رُوْژَا کُو

---

١ لَوْرَا اَمْ نَاخَوازِنْ کُو هُونْ بِیْژِنْ، «کِتِیْبْ تَنِیْ ژِ بُوْ دُو جَلَبَانْ ژِ بِیْنْ بَرِیَا مَه رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ.»ژِ نَایَتَا ١٥١یْ و حَتَا بِڤْرْ، ژِ وَانْ فَرْمَانِیِنْ کُو بُهُرِینْ رَه «دَهْ فَرْمَانْ یَانْ ژِی دَهْ وَسِیتْ «تِیْ گُوْتِنْ. اَفْ دِ شَرِیعَتَا هَمُو پِیْخَمْبَرَانْ دَه هَبُونَه.

٢ ژِ بَرْ کُو تَوْرَاتْ و اِنْجِیلْ نَه بِزِمَانِیِنْ عَرَبِی هَاتِبُونْ شَانْدِنْ، عَرَبَانْ دِکَارِیبُو ڤِیْ یَکِیْ ژِ خَوه رَه بِکِنْ بَهَانَه و بِیْژِنْ: اَمْ زِمَانِیْ وَانْ فِیْمْ نَاکِنْ، هَایَا مَه ژِ فَرْمَانِیِنْ کُو دِ وَانْ دَه نَه، تُنَه یَه. ڤِیْجَه خُدِیْ ژِ بُوْ ڤِیْ بَهَانَیِیْ ژِ حُوْلِیْ رَاکَه قُرْئَانْ بِزِمَانِیْ عَرَبِی هِنَارْتْ و تُو هِیْنْجَتْ ژِ وَانْ رَه نَهِشْتْ.

هِنْ نِیشَانِێنْ خُدَایِێ تَه بِێنْ (ڤِێجَه وَانْ مَجْبُورِی اِیمَانِێ بِکِنْ)، وِێ رُوْژِێ اِیمَانْ فَیْدِێ نَادَه تُو کَسِی بِشَرْطِێ کُو بَرِێ بَاوَرِی نَئَانِیبَه یَانْ ژِی دِ بَاوَرِیَا خَوه دَه خِێرَكْ بِدَسْتْنَخِسْتِبَه. بِیِژَه: دَه چَاڤْنِێرِیَا (یَکِی ژ ڤَانْ) بِکِنْ، بِێگُمَانْ اَمْ ژِی چَاڤْنِێرِیِێ دِکِنْ.

١٥٩. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو دِینِێ خَوه پَارْچَه پَارْچَه کِرِنْ و اَوْ ژِی بُونْ فِرقَه فِرقَه، تِشْتَکِی تَه بِوَانْ رَه تُنَه. بَسْ کَارِێ وَانْ سِپَارَیِی خُدِێ یَه؛ پَاشِێ بِیَا کُو کِرِنْ (خُدِێ) دِێ وَانْ ئَاگَاهْدَارْ بِکَه.

١٦٠. چه کَسِێ خِێرَکِێ بِکَه ڤِێجَه ژِێ رَه دَهْ قَاتِی وِێ هَیَه. کِی ژِی نَقَنْجِیَکِێ بِکَه، ڤِێجَه بَسْ اَوْ بِوِێ تَنِێ تِێتَه جَزَاکِرِنْ و لِوانْ سِتَمْکَارِی نَایِێ کِرِنْ.

١٦١. (رَسُولِێ مِنْ!) بِیِژَه: بِێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ اَزْ بِبَالْ رِیکَه رَاسْتْ ڤَه رَاسْتَرِێ کِرمَه کُو اَوْ دِینَکِی مِکُومْکَرِێ رَوْشَا دِنْیَا و ئَاخْرَتِێ یَه؛ دِینِێ پَاکِێ اِبْرَاهِیمَه کُو ژِ خَوارِیِێ قَدَرَه و اَوْ نَه ژِ مُشْرِکَانْ بُو.

١٦٢. بِیِژَه: بِێگُمَانْ نِمِیْژَا مِنْ، عِبَادَتِێنْ مِنْ، سَاغِیَا مِنْ و مِرنَا مِنْ تَڤْ ژِ بُوْ خُدِێ یَه کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ یَه.

١٦٣. ژِ خُدِێ رَه، تُو هَمْکُوفْ نِینِنْ و اَزْ بِڤِێ هَاتِمَه فَرْمَانْکِرِنْ و اَزْ پِێشِیکِێ مُسِلْمَانَانِمْ.

١٦٤. بِیِژَه: مَا دِگَلْ کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِێ هَرْ تِشْتِی یَه اَزِێ ژِ بِلِی خُدَا لِپَرْوَرْدَگَارَکِی دِی بِگِرِمْ؟ قَزَنْجَا هَرْ کَسِی ژِێ رَه یَه. تُو کَسْ، گُنَهِێ تُو کَسِی هِلْنَاگِرَه. پَاشِێ فَگَرَا وَه بِبَالْ خُدَایِێ وَه ڤَه یَه. ڤِێجَه دِێ وَه بِیَا کُو هُونْ تِێ دَه لِدِژِی هَڤْ دِچُونْ، ئَاگَاهْدَارْ بِکَه.

١٦٥. خُدِێ یَه، یِێ کُو هُونْ لِسَرْ عَرْدِێ کِرنَه شُونْگِرِێنْ هَڤْ و مَرْتَبَه بِمَرْتَبَه هُونْ دِ سَرْ هَڤْ رَه گِرْتِنْ، دَا کُو دَرْبَارِێ قَنْجِیَا کُو دَایَه وَه دَه وَه بِجَرِبِینَه. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه جَزَادَانَا وِی بِلَزَه و بِرَاسْتِی اَوْ هَرْ گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوْڤَانَه.

٧. سُورَه یِیْ اَعْرَافْ

سُورَه‌یِیْ اَعْرَافْ، لِمَکِّیْ دَاکَتِیَه. ٢٠٦ (دُو سَدْ و شَشْ) ئَایَتَه. ژ بَرْ کُو دِ ئَایَتَا ٤٦'مْ و یَا ٤٨'مْ دَه بَحْسَا اَعْرَافِیْ کِرِیَه، ژ فِی سُورَیِی رَه «اَعْرَافْ»هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَلِفْ، لامْ، مِیمْ، صَادْ.

٢. (رَسُولِیْ مِنْ!) اَڤْ (قُرْئَانْ) کِتِیبَکَه کُو ژ تَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ، ڤِیْجَه بِلا تَنْگَاسِیَكْ دِ سِینْگَا تَه دَه ژِیْ چِینَبَه، (مَه اَڤْ کِتِیبْ شَانْدْ) دَا کُو تُو پِیْ مِرُوڤَانْ (ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ) بِطِرْسِینِی و دَا کُو ژ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه بِبَه شِیرَتْ و بِیرْئَانِینْ.

٣. (گَلِی مِرُوڤَانْ!) بِدِنْ پَیْ کِتِیبَا کُو ژ جَمْ خُدَایِیْ وَه ژ وَه رَه هَاتِیَه و ژ بِلِی خُدِیْ نَدِنْ پَیْ تُو دُوْسْتْ و نَارِیکَارَانْ. (بِرَاسْتِی) هُونْ پِرْ کِیْمْ شِیرَتَانْ وَرْدِگِرِنْ.

٤. هَمْ مَه پِرْ گُنْدْ و بَاژَارْ وِیْرَانْ کِرِنْ، ڤِیْجَه عَذَابِیْ مَه بِشَڤْ یَانْ ژِی دِ خَوَا نِیڤرُوْ دَه بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ.

٥. اِیْدِی دَمَا عَذَابِیْ مَه بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ، بَسْ اَڤْ دِگُوتِنْ: بِیْگُمَانْ اَمْ سِتَمْکَارْ بُونْ.

٦. صُوْنْدْ بَه، اَمِیْ وَانِیْنْ کُو پِیْخَمْبَرْ ژ وَانْ رَه هَاتِنَه شَانْدِنْ بَرْپِرْسْ بِکِرِنْ. صُوْنْدْ بَه کُو اَمِیْ پِیْخَمْبَرَانْ ژِی بَرْپِرْسْ بِکِرِنْ.

٧. صُوْنْدْ بَه، اِیْدِی یَا کُو دِ نَاڤْبَرَا وَانْ دَه قَومِیَه اَمِیْ بِزَانِینْ ژ وَانْ رَه بِیْژِنْ و اَمْ ژ وَانْ نَه بِیْ هَایْ و غَافِلْ بُونْ.

٨. رُوْژَا قِیَامَتِیْ کِیْشَانْ رَاسْتْ و حَقَه. ڤِیْجَه کِی کُو کِیْشَانَا (خِیرِیْنْ) وِی گِرَانْ بَه، اِیْدِی هَا اَوْ، یِیْنْ سَرْکَفْتِی بِخَوه نَه.

۹. چه کَسِێ کُو کِێشَانَا وِی سِفْكْ بَه (و کِێشَانَا گُنَهِێنْ وِی گِرَانْ بَه)، ڤِێجَه هَا اَوِنْ اِێنْ کُو بِسَدَمْ لِنَایَتِێنْ مَه سِتَمْکَارِی کِرِنْ خَوه خِسْتِنَه زِیَانِێ.

۱۰. صُوْنْدْ بَه، مَه هُونْ لِسَرْ عَرْدِێ بِجِه کِرِنْ و مَه لِوِێ دَرِێ دَرْفَتْ و نَافْگِینِێنْ ژِیَارِێ (مَعِیشَتِێ)ژِ وَه رَه بِکَارْنَانِینْ، (دِگَلْ ڤِێ ژِی، ژِ خُدِێ رَه) هُونْ بِرْ هِنْدِكْ شُکِرْ دِکِنْ.

۱۱. صُوْنْدْ بَه، مَه (نَادَمِێ بَاڤِێ) وَه نَافِرَانْدْ، پَاشِێ مَه شَکِلْ و نَاوَا دَایِێ. پَاشِێ مَه ژِ مَلائِیکَتَانْ رَه گُوتْ: ژِ نَادَمْ رَه هَرِنْ سِجُودِێ. ژِ بِلِی اِبْلِیسْ تَفْ چُونَه سِجُودِێ؛ اَوْ نَبُو ژِ یِێنْ کُو چُونَه سِجُودِێ.

۱۲. خُدِێ ژِ (شَیْطِێنْ) رَه گُوتْ: دَمَا مِنْ فَرْمَانَا سِجُودِێ لِتَه کِرْ، اَوْ چه بُو کُو نَهِشْتْ تُو بِچِی سِجُودِێ؟ (اِبْلِیسْ) گُوتْ: اَزْ ژِ وِی چِێتِرِمْ؛ (لَوْرَا) تَه اَزْ ژِ اِێگِرْ نَافِرَانْدِمَه و تَه اَوْ ژِ حَرِیِێ نَافِرَانْدِیَه.

۱۳. (خُدِێ) گُوتْ: نَاخَوه ژِ وِێ دَاکَفَه، ڤِێجَه مَافِێ تَه نِینَه کُو تُو لِوِێ دَرِێ خَوه مَزِنْ بِدِێرِی، دَه دَرْکَفَه، بِێگُمَانْ تُو ژِ یِێ رَزِیلْ و رِسْوَایِی!

۱٤. (اِبْلِیسْ) گُوتْ: حَتَا رُوْژَا کُو مِرِی ژِ تِرْبَانْ رَادِبِنْ کَیْسِێ (مُهْلَتِێ) بِدَه مِنْ.

۱۵. (خُدِێ) گُوتْ: بِێگُمَانْ تُو ژِ وَانِێنْ کُو مُهْلَتْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَایِنْ.

۱٦. (اِبْلِیسْ) گُوتْ: ژِ بَرْ کُو تَه اَزْ رِێوِنْدَا کِرِمْ، اَزْ صُوْنْدْ دِخُومْ کُو اَزِێ لِسَرْ رِیَا تَه یَا رَاسْتْ رُونِمْ و اَزِێ لِبَرْ مِرُوْڤَانْ کَمِینِێ دَیْنِمْ دَا کُو وَانْ ژِ رِێ بِخِمْ.

۱۷. پِشْتَرَه اَزِێ ژِ پِێشْ وَانْ و ژِ پِشْتْ وَانْ ڤَه، ژِ رَاسْتِێ وَانْ و ژِ چَپِێ وَانْ ڤَه تَقَزْ دِێ بِێمَه وَانْ و تُو دِێ پِرِیْنْ وَانْ ژِی شُکِرْدَارْ نَبِینِی!

۱۸. خُدِێ (ژِ شَیْطِێنْ رَه) گُوتْ: دَه هَایْدِێ بِرِسْوَایِی و قَشِتِی ژِ وِرْ دَرْکَفَه! صُوْنْدْ بَه، اَزِێ ژِ نَادَمِیِێنْ کُو بِدِنْ دُوڤْ تَه و ژِ وَه هَمُویَانْ جَهْنَمِێ دَاگِرِمْ.

۱۹. (خُدِیْ گُوتْ): اَیْ ئَادَمْ! تُو و کَبَانِیَا خَوه (حَوَا) لِبِهِشْتِیْ بِجهْ بِبِنْ؛ هُونْ چَاوَا دِقِیْنْ وِسَا زِیْ بِخُونْ. لِیْبَلِیْ، نِیْزِی قِیْ دَارَا هَانِیْ نَبِنْ، (اَگَرْ هُونْ زِیْ بِخُونْ) اِیْدِی هُونِیْ بِبِنْ زِ سِتَمْکَارَانْ.

۲۰. شَیْطِیْنْ، زِ بُوْ کُو زِ دَارَا قَدَخَکِرِی بِخُونْ زِ هَرْدُیَانْ رَه تَاسَاوَاسْ چِیْکِرْ و دَا کُو شَرْمَگَهَا (عَوَرَتِیْ) وَانْ اِیْ قَشَارْتِی نِیشَانِی وَانْ بِدَه. (زِ وَانْ رَه) گُوتْ: بَسْ زِ بُوْ کُو هُونْ نَبِنْ مَلَکْ ئَانْ زِی هُونْ حَتَا بِحَتَایِیْ لِیْ نَمِینْ، خُدَایِیْ وَه هُونْ زِ (خَوارِنَا) قِیْ دَارِیْ دَانَه پَاشْ.

۲۱. زِ وَانْ رَه صُوْنْدْ خُوارْ (و گُوتْ): بِرَاسْتِی اَزْ هَرْ زِ بُوْ وَه شِیرَتْکَارِمْ.

۲۲. اِیْدِی بِحِیلَه و پِیلَه دَارْ رَاقِیِی وَانْ کِرْ. قِیْجَه چِه دَمَا زِ مِیْوَه‌یِیْنْ وِیْ خَوارِنْ، شَرْمَگَهَا وَانْ، زِ وَانْ قَه دِیَارْ بُو و هَمَا دَسْتْ ئَافِیْتِنْ پَلِیْنْ دَارِیْنْ بِهِشْتِیْ و خَوه یِیْ نِخُمَانْدِنْ. خُدَایِیْ وَانْ گَازِی وَانْ کِرْ: مَا مِنْ اَفْ دَارْ لِوَه قَدَخَه نَکِرِبُو؟ هَمْ مَا مِنْ زِ وَه رَه نَگُوتِبُو کُو شَیْطَانْ زِ بُوْ وَه نَیَارَکِی اَشْکَرَا یَه؟!

۲۳. (ئَادَمْ و حَوَا) گُوتِنْ: خُدَایِیْ مَه! مَه نَحَقِی لِخَوه کِرْ، اَگَرْ تُو لِمَه نَبُوْرِی و رَحْمِیْ لِمَه نَکِی، تَقَرْ اَمِیْ بِبِنْ زِ یِیْنْ خَسِرِی.

۲۴. (خُدِیْ) گُوتْ: دَه دَاکَفِنْ خَوارِیْ هُونِیْ زِ هَفْ رَه بِدِزْمِنَاهِی بِنْ و حَتَا دَمَکَه دِیَارْکِرِی (حَتَا مِرِنِیْ) لِسَرْ عَرْدِیْ زِ بُوْ وَه وارْگَهْ و زِیَانبُوْرَانْدِنْ هَیَه.

۲۵. (خُدِیْ) گُوتْ: هُونِیْ لِسَرْ عَرْدِیْ بِزِینْ و هُونِیْ لِیْ بِمِرِنْ و (زِ بُوْ حَسَابْدَایِنِیْ) هُونِیْ زِیْ بِیْنْ دَرَانِینْ.

۲۶. گَلِی زَارُوِیِیْنْ ئَادَمْ! مَه زِ وَه رَه جِلَکَه وِسَا دَاخِسْتِیَه کُو هُونْ پِیْ عَورَتِیْ خَوه بِنِخُمِینْ و جِلَکْ زِی زِ بُوْ خَمِلاْنْدِنِیْ. لِیْ جِلَا تَقْوَایِیْ (هَایْزِیَانَا فَرْمَانْ و قَدَخَیِیْنْ خُدِیْ) هِیْ زِی چِیْتِرَه. هَا اَفْ زِ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ نَه دَا کُو اَوْ بِفِکِرِنْ و شِیرَتَانْ زِیْ وَرْگِرِنْ.

۲۷. گَلِی زَارُوْیِیْنْ ئَادَمْ! بِلا شَیْطَانْ وَه ژِی نَخَاپِینَه کَا چَاوَا دِیْ و بَاقِیْنْ وَه (ئَادَمْ و حَوَا) ژِ بِهِشْتِیْ دَرْخِسْتِنْ و جِلِیْنْ وَانْ ژِ وَانْ کِرِنْ دَا کُو عَوْرَتِیْنْ وَانْ نِیشَانِی وَانْ بِدَه. بِیْگُمَانْ شَیْطَانْ و اِیْلَا خَوه وَه دِبِینِنْ و هُونْ وَانْ نَابِینِنْ. بِیْگُمَانْ مَه شَیْطَانْ ژِ بُوْ وَانْ کَسِیْنْ کُو بَاوَرِیِیْ نَاینِنْ کِرِیَه دُوْسْتْ و ئَارِیکَارْ.

۲۸. دَمَا اَوْ (مُشْرِکْ) نَقَنْجِیَکِیْ بِکِنْ، دِبِیْژِنْ: «مَه بَاقْ و کَالِیْنْ خَوه لِسَرْ ڤِیْ رِیِیْ دِیتِنَه و خُدِیْ ژِی پِیْ فَرْمَانْ لِمَه کِرِیَه». (رَسُولِیْ مِنْ!) بِیْژَه: بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِنَقَنْجِیِیْ فَرْمَانْ نَاکَه. مَا هُونْ لِسَرْ (نَاڤِیْ) خُدِیْ تِشْتِیْ کُو هُونْ نِزَانِنْ، دِبِیْژِنْ؟

۲۹. بِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ بِعَدَالَتِیْ فَرْمَانْ کِرِیَه. لِنکْ چُونَا هَرْ مِزگَفْتِیْ بَرِیْ خَوه بِدِنَه خُدِیْ و ژِ دِلْ و جَانْ عِبَادَتِیْ وِی بِکِنْ. چَاوَا کُو وِی هُونْ جَارَا پِیْشِینْ ئَافِرَانْدِنْ دِیْ پِشْتِی مِرِنِیْ دِیسَا وَه ڤَژِینَه.

۳۰. جَلَبَکْ هَاتِیَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ و جَلَبَکْ ژِی رِیْشَاشِی لِسَرِیْ مِسُوْگَرْ بُویَه. بِیْگُمَانْ وَانْ ژِ بِلِی خُدِیْ شَیْطَانْ ژِ بُوْ خَوه کِرِنَه دُوْسْتْ و پِشْتَڤَانْ و ژِ وَانْ وَه یَه کُو اَوْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ رَاسْتَرِیْبُویِی نَه.

۳۱. اَیْ زَارُوْیِیْنْ ئَادَمْ! لِجَمْ کِرنَا هَرْ نِمِیْژِیْ، جِلَا خَوه یَا خَمْلِیْ یَا کُو هُونْ خَوه پِیْ دِنخُمِینْ وَرْگِرِنْ. بِخُونْ، ڤَخُونْ و اِسْرَافِیْ مَکِنْ، بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ یِیْنْ دَسْتبَلاڤْ حَزْ نَاکَه.

۳۲. (رَسُولِیْ مِنْ!) بِیْژَه: اَوْ خَمْلَا کُو خُدِیْ ژِ عَڤْدِیْنْ خَوه رَه دَرَانِیَه و اَوْ رِزْڤِیْنْ پَاکْ و خَوشْ مَا کِیْ حَرَامْ کِرِیَه؟ بِیْژَه: اَوْ لِژِیَانَا دِنْیَایِیْ (مِینَا هَرْ کَسِی) ژِ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانَه و بِتَایْبَتِی ژِی رُوْژَا قِیَامَتِیْ مَافِیْ وَانَه. هَرْ وِهَا اَمْ ئَایَتِیْنْ خَوه ژِ جِڤَاتَکَه تِیْگِهِشْتْ رَه بِدُوْرْفِرَهِی اَشْکَرَا دِکِنْ.

۳۳. (رَسُولِێ مِنْ!) بِبێژَه: بێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ، بَسْ نَقَنْجِیێنْ اَشْکَرَا و یێنْ قَشَارْتِی، گُنَهْکَارِی و دَسْتْدِرێژِیَا مَافِێ کَسَانْ، بِێ کُو دَلِیلَکَه وَه هَبَه کُو هُونْ ژِ خُدِێ رَه شِرِیکَانْ چێکِنْ و دَرْ بَارِێ خُدِێ دَه کُو هُونْ بِنَزَانِی خَبَرْ بِدِنْ قَدَخَه کِرِیَه.

۳٤. ژِ هَرْ اُمَّتَکِی رَه جِقَانَکِی وِێ هَیَه. اِیْدِی دَمَا جِقَانِێ وَانْ بِێ، اَوْ نِکَارِنْ وِێ سَعَتَکِێ بِدِنْ پَاشْ و بَرِیَا جِقَانِێ وَانْ بِێ ژِی اَوْ نِکَارِنْ بِدِنْ پِێشْ.

۳۵. گَلِی زَارُوِیِێنْ ئَادَمْ! اَگَرْ ژِ نَاقْ وَه پِێخَمْبَرِێنْ مِنْ ژِ وَه رَه بِێنْ و ئَایَتِێنْ مِنْ ژِ وَه رَه بِبِێژِنْ، اِیْدِی کِی خَوه بِپَارِێزَه و خَوه رَاسْتْ و دُرِسْتْ بِکَه، فِێجَه نَه لِسَرْ وَانْ طِرْسْ هَیَه نَه ژِی اَوْ غَمْگِینْ دِبِنْ.

۳٦. اَوِێنْ کُو بَئَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی نَایِینِنْ و لِهَمْبَرْ وِێ لِخَوه نَنِهَانَه(کُو پِێ بَاوَرِی بِینِنْ)، اَوْ خَلْکِێ اِیْگِرِنْ، اَوْ حَتَا بِحَتَایِێ دِێ تِێ دَه بِنْ.

۳۷. فِێجَه مَا ژِ وِی کَسِێ کُو لِسَرْ (نَاقِێ) خُدِێ نَوِیی بَئَاخِفَه یَانْ ژِی بَئَایَتِێنْ وِی بَاوَرِی نَیِینَه، ظَالِمْتَرْ کِی هَیَه؟ اَفِێنْ هَا، پَارَا وَانْ (ژِ دِنْیَایِێ) یَا کُو دِ کِتِێبِێ دَه نِفِسِی دِێ بِگِهِیژَه وَانْ؛ حَتَا دَمَا قَاصِدِیْنْ مَه (یِێنْ جَانْسْتِێنْ) کُو جَانِێ وَانْ بِسْتِینِنْ تِێنَه جَمْ وَانْ، دِبِێژِنْ: مَا کَانِێ اَوِێنْ کُو وَه دِ شُونَا خُدِێ دَه اَوْ دِحَبَانْدِنْ؟ دِبِێژِنْ: ژِ بَرْ مَه وِنْدَا بُونْ و (وِێ هِنْگِێ) لِسَرْ نَفْسَا خَوه شَاهِدِیی دِدِنْ کُو بِرَاسْتِی وَانْ (لِدِنْیَایِێ) بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ.

۳۸. (خُدِێ رُوْژَا قِیَامَتِێ ژِ وَانْ رَه) دِبِێژَه: هُونِێ ژِی دِ نَاقْ وَانْ اُمَّتِێنْ ژِ جِنْ و اِنْسَانَانْ دَه یِێنْ کُو بَرِیَا وَه بِهُورِینَه، بِکَفِنْ اِیْگِرْ. هَرْ کُو اُمَّتَکْ بِکَفَه اِیْگِرْ، لَعْنَتِێ لِرِیْهَقَالا خَوه تِینَه. حَتَا کُو اَوْ هَمُو لِپَێ هَفْ دِ اِیْگِرْ دَه کُوْمْ دِبِنْ؛ یِێنْ لِپَاشْ (دُوفْکَتِی) ژِ یِێنْ لِپِێشْ (سَرُوْکِێنْ خَوه) رَه دِبِێژِنْ: خُدَایِێ مَه! هَا قَانْ اَمْ ژِ رِێ خِسْتِنْ! فِێجَه ژِ

اِیْگِرْ عَزَابَکِی زِیْدَه بِدَه وَانْ. خُدِیْ (ژِ وَانْ رَه) دِبِیْژَه: ژِ هَرْ یَکِی ژِ وَه و ژِ وَانْ رَه عَزَابَکِی زِیْدَه هَیَه، لِیْبَلِیْ هُونْ نِزَانِنْ.[1]

۳۹. بِیْشَنْگِیْنْ وَانْ ژِ دُوْفَکَتِیْنْ خَوه رَه دِبِیْژِنْ: اِیْدِی هُونْ ژِ مَه نَه چِیْتِرِنْ (اَمْ و هُونْ دِ کُفرْ و رِیْشَاشِیِیْ دَه وَکْهَقْنْ). (خُدِیْ دِبِیْژَه): نَاخَوه هُونْ ژِی بِسَدَمَا گُنَهِیْنْ کُو وَه کِرنَه عَذَابْ بِچِیْژِنْ!

۴۰. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو بَئَایَتِیْنْ مَه بَاوَرِی نَائِینْ و خَوه مَزِنْ دِیتِنْ، حَتَا کُو دَقَه دِ قُلِکَا دَرْزِیِیْ رَه دَرْبَاسْ نَبَه، دَرِیِیْنْ نَاسِیمَانَانْ لِوانْ فَتَابِنْ و اَوْ نَاکَفِنْ بِهِشْتِیْ. هَرْ وِسَا اَمْ گُنَهْکَارَانْ جَزَا دِکِنْ.

۴۱. ژِ کَافِرَانْ رَه ژِ نَاگِرِیْ جَهْنَمِیْ دُوْشَکْ و لِسَرْ وَانْ ژِی لِحِیْفْ هَنَه و بِقِی رَنْگِی اَمْ ظَالِمَانْ جَزَا دِکِنْ!

۴۲. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِیْنْ رِنْدْ کِرِنْ - اَمْ تُو کَسِی زِیْدَیِی هِیْزَا وِی بِنْبَارْ نَاکِنْ- اَوْ خَلْکِیْ بِهِشْتِیْ نَه و اَوِیْ حَتَا بِحَتَایِیْ تِیْ دَه بِنْ.

۴۳. مَه کِینْ و حَسُودِی یَا دِ دِلِیْ وَانْ (جَنَّتِیِیَانْ) دَه ژِ وَانْ بِرْ کُو دِ بِنْ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ و گُوْتِنْ: پَسِنْ و سِپَاسِی هَرْ ژِ خُدِیْ رَه بِنْ کُو اَمْ بِقِیْ یَکِیْ سَرْوَخْتْ کِرِنْ. اَگَرْ خُدِیْ اَمْ بِیْ سَرْوَخْتْ نَکِرِنَا، اَمْ قَتْ تِیْ نَدِگِهِیشْتِنْ. صُوْنْدْ بَه، قَاصِدِیْنْ خُدَایِیْ مَه دِگَلْ حَقِیْ هَاتِنَه. گَازِی لِوانْ هَاتَه کِرِنْ؛ اَقْ جَنَتَا کُو هُونْ تِیْ دَه نَه، وَه بِکَارْ و کِرِیَارِیْنْ خَوه بِدَسْتْ خَوه قَه ئَانِیَه.

۴۴. خَلْکِیْ جَنَتِیْ، گَازِی خَلْکِیْ جَهْنَمِیْ دِکِنْ، بِرَاسْتِی اَمْ گِهِیشْتِنَه وِیْ پَیْمَانَا کُو خُدَایِیْ مَه ژِ بُوْ مَه دَابُو، مَا هُونْ ژِی رَاسْتِی وِیْ سُوْزَا کُو خُدَایِیْ وَه ژِ وَه رَه دَابُو هَاتِنْ؟

---

۱ اَوْ رِیْبَرِیْنْ کُو بَرِیْ جقَاتَانْ دِدِنْ رِیْیَا شَاشْ، ژِ بَرْ کُو اَوْ بِخَوه کَافِرِنْ، هَمْ ژِ بَرْ کُو بَرِیْ خَلْکِیْ دِدِنْ رِیْیَا چُوْتْ و شَاشْ ژِ وَانْ رَه دُو قَاتْ عَذَابْ هَیَه. اَوْ جقَاتِیْنْ کُو لِیْ رِیْبَرِیْنْ رِیْوِنْدَا دَه دِچِنْ، ژِ وَانْ رَه ژِی دُو قَتْ عَذَابْ هَیَه، ژِ بَرْ کُو هَمْ اَوْ بِخَوه کَافِرِنْ، هَمْ ژِ بَرْ کُو دِ رِیْیَا رِیْبَرِیْنْ رِیْشَاشْ دَه چُونَه.

اَوْ ژی دِبێژنْ: اَرِێ، اَمْ رَاسْتِی وِێ هَاتِنْ. قَێجَا د نَاقْبَرَا وَانْ دَه بَانْگهِلْدِێرَکِی بَانگ کِرْ: لَعْنَتَا خُدِێ (دُورْبُونَا ژ دِلُوْقَانِیَا وِی) لِسَرْ ظَالِمَانْ بَه!..

٤٥. اَوِێنْ کُو ژ رِیَا خُدِێ (بَرِێ مِرُوْقَانْ) دَادِگَرِینْ و رِیَا خُدِێ چَوْتُ و خَوارْ نِیشَانْ دِدِنْ و اَوْ بِنَاخْرَتِێ بَاوَرِی نَایِینْ.

٤٦. د نَاقْبَرَا هَردِیَانْ دَه (بِهِشْتِی و جَهَنَمِیَانْ دَه) پَرْدَیكْ هَیَه. لِسَرْ اَعْرَافِێ هِنْ مِرُوْقِێنْ کُو (بِهِشْتِی و جَهَنَمِیَانْ) بِنِیشَانِێنْ وَانْ نَاسْ دِکِنْ هَنَه. گَازِی اَهْلِێ جَنَتِێ دِکِنْ: سِلاڤْ (اَوْلَیِی و ئَارَامِی) لِسَرْ وَه بَه! اَوْ هِێ ژِی نَچُونَه بِهِشْتِێ لِێ بِهِێڤِی نَه کُو اَوْ دِێ بِچِنِێ.

٤٧. دَمَا بَرِێ وَانْ بِهِێلا اَهْلِێ اِیْگِرْ قَه تِێ قَگَرَانْدِنْ، دِبِێژنْ: خُدَایِێ مَه! مَه نَگَرِینَه دِگَلْ قَومِێ سِتَمْکَارْ.

٤٨. خَلْکِێ اَعْرَافِێ گَازِی هِنَكْ زِلاَمَانْ دِکِنْ کُو اَوْ ژ رُودِیِمِێنْ وَانْ، وَانْ نَاسْ دِکِنْ (کُو اَوْ بِیَاوَرِنْ)، دِبِێژنْ: نَه پِرَانِیَا وَه، نَه ژِی خَومَزْنْدِیرِیَا وَه تُو فَیْدَه نَدَا وَه.

٤٩. خُدِێ ژ اَهْلِێ اِیْگِرْ رَه دِبِێژَه): مَا اَقِێ هَا بُونْ، اَوِێنْ کُو وَه صُوْنْدْ دِخَوارْ کُو خُدِێ دِلُوْقَانِیِێ لِوانْ نَاکَه (و نَاچِنَه جَنَتِێ)؟ (پَاشِێ ژ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ): دَه تِێکَفِنْ جَنَتِێ، نَه طِرْسْ ژ بُو وَه هَیَه و نَه ژِی هُونْ غَمْگِینْ دِبِنْ.

٥٠. خَلْکِێ جَهْنَمِێ گَازِی خَلْکِێ جَنَتِێ دِکِنْ: دَه کَا هِنَکِی ژ ئَاقَا خَوه یَانْ ژِی هِنَکِی ژ رِزْقِێ کُو خُدِێ دَایَه وَه بِسَرْ مَه دَه بِرِیژِنْ! (خَلْکِێ جَنَتِێ) دِبِێژنْ: بِێگُمَانْ خُدِێ اَفْ (ئَاقْ و خَوارِنْ) لِسَرْ کَافِرَانْ حَرَامْ کِرِیَه.

٥١. اَوِێنْ کُو دِینِێ خَوه ژ خَوه رَه کِرِنَه کِێفْ و لِیسْتِكْ و ژِیَانَا گَرْدُونِێ اَوْ خَاپَانْدِنَه. اِیْدِی چَاوَا وَانْ پِێرْگِیَهاتِنَا قِێ رُوْژِێ ژ بِیرْ کِرْ و ئَایَتِێنْ مَه مَانْدَلَه کِرِنْ، اِیرُوْ اَمِێ ژِی وَانْ ژ بِیرْ بِکِنْ و وَانْ د عَذَابْ دَه بِهِێلِنْ.

۵۲. بِیْگُمَانْ مَه کِتِیْبَكْ (کُو قُرْئَانَه) ژ وَانْ رَه ئَانِی، مَه بِزَانِینْ حُکْمِیْنْ وِیْ بِدُوْرْفِرَهِی ژِ هَفْ ڤَقْتَانْدِنْ. اَوْ ژ بُوْ مِلَّتَکِی کُو بَاوَرِی بِینِنْ سَرْوَخْتِی و دِلُوْڤَانِی یَه.

۵۳. (لِیْبَلِیْ اَوْ اِیمَانِیْ نَایِنِنْ) اَوْ هَرْ لِبَنْدَا هَاتِنَا وِی جَزَایِی نَه کُو قُرْئَانِیْ اَوْ بِیْ خَبَرْدَارْ کِرنَه. رُوْژَا کُو اَوْ جَزَا بِسَرْ وَانْ دَه بِیْ، اَوِیْنْ کُو بَرِیْ دِ پَاشْ گُهِیْ خَوه رَه ئَاڤِیْتِبُونْ، دِیْ بِیْژِنْ: بِیْگُمَانْ قَاصِدِیْنْ خُدَایِیْ مَه بِگُوْتِنَا حَقْ هَاتِبُونْ. مَا گَلُوْ ژ مَه رَه مَهْدَرْڤَانِنْ هَنَه کُو اِیْدِی مَهْدَرِیَا مَه بِکِنْ؟ یَانْ ژِی اَمْ (دِیسَا لِدِنْیَایِیْ) بِیْنْ ڤَگَرَانْدِنْ، ڤِیْجَه ژِ بِلِی یَا کُو مَه کِرِیَه، دَا کُو اَمْ کَارَکِی (رِنْدْتِرْ) بِکِنْ. بِیْگُمَانْ وَانْ زَرَارْ لِخَوه کِرِیَه و اَوَا (کُو ژِ صَنَمَانْ) بِنَوِیی دَاخَوَاز دِکِرِنْ بِجهْ نَایِیْ.

۵٤. بِیْگُمَانْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه خُدَا یَه، اَوِیْ کُو عَرْدْ و اَسْمَانْ دِ شَشْ رُوْژَانْ دَه ئَافِرَانْدِنَه، پَاشِیْ (بِئَاوایَکِی لایِقِیْ خَوه) لِسَرْ عَرْشْ رَاسَرْ بُو؛ شَڤْ و رُوْژِیْ بِهَڤْ دِنِخُمِینَه کُو هَرْدُو بِلَزْ، لِپَیْ هَڤْ دِگِرِنْ. رُوْژْ، هَیڤْ و سْتِیْرْ لِبَرْ فَرْمَانَا خَوه بَرْدَسْتْبُویی نَه. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! ئَافِرَانْدِنْ و فَرْمَانْدَایِنْ هَرْ ژِیْ رَه یَه. خُدِیْ (بِزَاتِیْ خَوه) پِیرُوْزْدِیْرَایِی یَه، بِخِیْرْ و بِیْرَه و (ژ هَرْ کِیمَاسِیِیْ) مُنَزَّهَه، اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ یَه.

۵۵. بِدِزِی، بِزَارَه زَارْ و لاکَه لَاكْ لِبَرْ خُدَایِیْ خَوه بِگِرِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ سِینُوْرْبُهِیْرَانْ حَزْ نَاکَه.

۵٦. پِشْتِی چَاکْکِرِنَا عَرْدِیْ خَرَابِی و تَڤْدَانِیْ لِسَرْ عَرْدِیْ مَکِنْ. بِطِرْسْ و بِهِیْڤِی لِبَرْ خُدَایِیْ خَوه بِگِرِنْ، بِیْگُمَانْ رَحْمَا خُدِیْ نِیْزِیکِی ڤَنْجِیخَوازَانَه.

۵۷. اَوْ خُدَا یَه یِیْ کُو «بَا»یِمزْگِینْبَرِی لِپِیْشِیَا رَحْمَا خَوه (بَارَانِیْ) دِشِینَه. گَافَا کُو بَا وَانْ عَوْرِیْنْ (بِئَاڤِیْ) بَارْگِرَانْ هِلْدِگِرَه، اَمْ بَرِیْ وَانْ دِدِنَه وَلاتَکِی هِشْكْ، ڤِیْجَه اَمْ ژ عَوْرَانْ بَارَانِیْ دِبَارِینِنْ و اَمْ بِوِیْ ئَاڤِیْ مِیْوه‌یِیْنْ جُرْ بِجُرْ دَرْتِینِنْ. چَاوَا اَمْ عَرْدَا هِشْكْ بِئَاڤِیْ هِیْشِینْ دِکِنْ هَرْ وِسَا اَمِیْ مِرِیَانْ ژِی ژِ گُوْرِیْنْ وَانْ سَاغْ دَرِینِنْ. (اَمْ ڤِیْ ژِ وَه رَه دِبِیْژِنْ) دَا کُو هُونْ ژِ ڤِیْ رَوْشِیْ شِیرَتْ بِگِرِنْ.

٥٨. اَوْ وَلاتێ کُو نَاخَا وِی رِنْدْ و پَاکَه، بِدَسْتُورَا خُدَایێ خَوه گِیَایێ خَوه بَاشْ دَرْدِخَه، یێ کُو نَاخَا وِی پِیسَه، ژِ گِیَایێ بێفَیْدَه پێفَه تِشْتَکی دِنْ دَرْنَاخَه. بِفِی نَاوَایِی اَمْ نَایَتِێنْ خَوه ژِ بُوْ جِفَاتَکَه کُو شِیْکِرِیَا خُدَا دِکِنْ ژِ هَفْ دِقَتِینِنْ.

٥٩. صُوْنْدْ بَه، مَه نُوحْ ژِ قَومِێ وِی رَه شَانْدْ، گُوتْ: اَیْ گَلِێ مِنْ! خُدِێ بِحَبِینِنْ. ژِ وِی پێفَه ژِ بُوْ وَه تُو اِلْهْ نِینِنْ. بێگُمَانْ اَزْ ژِ عَذَابِێ رُوْژَکَه مَزِنْ دِطِرْسِمْ کُو بِسَرْ وَه دَه بِێ.

٦٠. گِرَه گِرِیْنْ گَلِێ وِی گُوتِنْ: بێگُمَانْ اَمْ تَه دِ نَاقَا رِیْشَاشِیکَه اَشْکَرَا دَه دِبِینِنْ!

٦١. نُوحْ گُوتْ: اَیْ گَلِێ مِنْ! تُو رِیْشَاشِی لِدُوْرْ مِنْ نِینَه، لِێبَلِێ اَزْ قَاصِدِێ خُدَایِێ عَالَمِێ مَه.

٦٢. اَزْ وَحْیَا خُدَایِێ خَوه ژِ وَه رَه رَادِگِهِینِمْ، اَزْ شِیرَتْ لِوَه دِکِمْ و یَا کُو اَزْ ژِ جَمْ خُدِێ دِزَانِمْ هُونْ نِزَانِنْ.

٦٣. مَا هُونْ شَاشْ دِمِینِنْ کُو ژِ جَمْ خُدَایِێ وَه لِسَرْ (زِمَانِێ) یَکی ژِ وَه کِتِیبَکْ ژِ بُوْ وَه بِێ، دَا کُو وَه (ژِ عَذَابِێ خُدِێ) بِطِرْسِینَه و دَا کُو هُونْ خَوه بِپَارِیْزِنْ و دَا کُو هُونْ بِکَفِنْ بَرْ دِلُوْقَانِیَا خُدِێ.

٦٤. قِیْجَه وَانْ بِنُوحْ بَاوَرِی نَئَانِی، اِیْدِی مَه اَوْ و یِیْنْ کُو دِ کَشْتِیِێ دَه دِگَلْ وِی بُونْ خَلاسْ کِرِنْ و یِیْنْ کُو بَاوَرِی بَئَایَتِیْنْ مَه نَئَانِینْ، مَه اَوْ بِنْئَافْ کِرِنْ! بێگُمَانْ اَوْ قَوْمَکِی دِلْکُوْرْ بُونْ (رَاسْتِی نَدِدِیتِنْ).

٦٥. هَمْ مَه، ژِ گَلِێ عَادْ رَه ژِی، بِرَایِێ وَانْ هُودْ (بِێخَمْبَرِی) شَانْدْ، (هُودْ) گُوتْ: اَیْ گَلِێ مِنْ! عِبَادَتِێ خُدِێ بِکِنْ. ژِ وِی پِێفَه ژِ بُوْ وَه تُو اِلْهْ نِینِنْ. مَا هِێ ژِی هُونِێ خَوه (ژِ عَذَابِێ وِی) نَپَارِیْزِنْ؟!

٦٦. ژِ گَلِێ وِی گِرَه گِرِیْنْ کَافِرْ گُوتِنْ: بِرَاسْتِی اَمْ تَه نَاقِلْسِفْکْ دِبِینِنْ و بِێگُمَانْ اَمْ گُمَانْ دِکِنْ کُو تَقَرْ تُو ژِ دَرَوْکَرَانِی.

۶۷. (هُودْ) گُوتْ: اَیْ گَلِیْ مِنْ! اَزْ نَه نَاقِلْسِفِکِمْ. لِیْبَلِیْ ژِ نَالِیِیْ خُدَایِیْ عَالَمِیْ قَه اَزْ پِیْخَمْبَرَکِمْ کُو هَاتِمَه شَانْدِنْ.

۶۸. اَزْ پَیَامَا کُو خُدَایِیْ مِنْ اَزْ پِیْ شَانْدِمَه ژِ بُوْ وَه رَادِگِهِینِمْ و اَزْ ژِ بُوْ وَه شِیرَتْکَارَکِی پِیْبَاوَرِمْ.

۶۹. مَا هُونْ شَاشْ دِمِینِنْ کُو ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَه، لِسَرْ (زِمَانِیْ) یَکِی ژِ وَه، پَنْدْ و شِیرَتْ ژِ وَه رَه بِیْنْ دَا کُو وَه ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ بِطِرْسِینَه؟! بِبِیرْ بِینِنْ، پِشْتِی هَلاکَا گَلِیْ نُوحْ کُو هُونْ کِرِنْ شُونْگِرِیْنْ وَانْ و هِیْزْ و قُوَّتَا وَه زِیْدَه کِرْ. نَاخَوه قَنْجِیَا خُدِیْ بِبِیرْ بِینِنْ دَا کُو هُونْ سَرْفِرَازْ بِینْ.

۷۰. گُوتِنْ: (اَیْ هُود!) اَرِیْ مَا تُو ژِ بُوْ مَه هَاتِیَه کُو اَمْ هَرْ ژِ خُدِیْ رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ و اَمْ دَفْ ژِ بِیْنْ کُو بَاقْ و کَالِیْنْ مَه ژِ وَانْ رَه عِبَادَتْ دِکِرِنْ بَرْدِنْ؟! ڤِیْجَه اَگَرْ بِرَا تُو ژِ رَاسْتْبِیْژَانْ بِی، دَه هَایْدِیْ اَوْ عَذَابِیْ کُو تُو مَه پِیْ دِطِرْسِینِی بِسَرْ مَه دَه بِینَه.

۷۱. (هُودْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اِیْدِی ژِ خُدَایِیْ وَه، ژِ وَه رَه عَذَابْ و خَشْمَکْ مِسُوْگَرْ بُویَه. مَا هُونْ دَرْ حَقِیْ هِنْ نَاڤِیْنْ کُو وَه و بَاقْ و کَالِیْنْ وَه (بِإِلٰهْ) اَوْ نَاڤْکِرنَه بِمِنْ رَه نِقَاشِیْ دِکِنْ. لِسَرْ ڤِیْ یَکِیْ خُدِیْ تُو بَلْگَه ژِی دَانَخِسْتِیَه. نَاخَوه (لِهَاتِنَا عَذَابِیْ) چَاڤْنِیْرِیِیْ بِکِنْ، بِیْگُمَانْ اَزْ ژِی بِوَه رَه چَاڤْنِیْرِیِیْ دِکِمْ![1]

---

۱ دِ ڤِیْ نَایَتِیْ نِقَاشَا دِ نَاڤْبَرَا هُودْ (س) و عَادْ دَه نَهَاتِیَه بَیَانْکِرِنْ کَا چِیَه. لِیْ بَلِیْ ژِ سُورَه‌یِیْ هُودْ نَایَتِیْنْ ۵۳یْ حَیَتَانِی ۵۶انْ «زِیْرَه گُوتِنْ: اَی هُودْ! تَه مُعْجِزِیَکَه اَشْکَرَا ژِ مَه رَه نَتَانِیَه، اَمْ ژِی نَه اَونْ کُو ژِ بُو گُوتِنَا تَه دَفْ ژِ إِلاهِیْنْ خَوه بَرْدِنْ و اَمْ نَه اَونْ کُو بِتَه بَاوَرِی ژِی بِینِنْ. اَمْ بَسْ ڤِیْ دِبِیْژِنْ: ژِ إِلاهِیْنْ مَه هِنَکَانْ بِتَه قَه دَانَه! هُودْ، (ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَزْ خُدِیْ دِکِمْ شَاهِدْ و هُونْ ژِی شَاهِدْ بِنْ کُو بِرَاسْتِی اَزْ ژِ وَانِیْنْ کُو هُونْ (ژِ خُدِیْ رَه) دِکِنْ هَڤْبِشْکْ، دُورْ و بِیْرِی مَه. ڤِیْجَا ژِ بِلِی خُدِیْ، هُونْ تَڤْ لِهَمْبَرِی مِنْ فَنْ و فُوتِیْنْ خُوَه چِیْکِنْ، پَاشِیْ؛ قَتْ مُهْلَتِیْ ژِی نَدِنْ مِنْ. مِنْ، خَوه سِپَارتَه وِی خُدَایِیْ کُو هَمْ خُدَایِیْ مِنْ هَمْ ژِی خُدَایِیْ وَه یَه. تُو رِیْڤَهَرَکْ تُنَه یَه کُو اَمرِیْ وِی دِ دَسْتِیْ خُدَا دَه نَبَه. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ مِنْ لِسَرْ رِیَکَه رَاسْتَه« ڤِیْ نِقَاشِیْ ژِ مَه رَه رُوْنِی دِکَه.

۷۲. اِیْدِی مَه بِدلُوْفَانِیکَه ژ جَمْ خَوه، هُودْ و یِیْنْ کُو یِیْ رَه بُونْ خَلاسْ کِرِنْ و مَه کُوْکَا وَانِیْنْ کُو بَنَایَتِیْنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ ژ بِنِی فَه بِرِی.

۷۳. مَه ژ (قَوْمِیْ) ثَمُودْ رَه بِرَایِیْ وَانْ سَالِحْ (شَانْدْ). گُوْتْ: اَیْ گَلِیْ مِنْ! خُدِیْ بِهجَبِینْ. ژ وِی پِیْفَه ژ بُوْ وَه تُو اِلْهْ نِینْ. ژ جَمْ خُدَایِیْ وَه، ژ وَه رَه نِیشَانَکَه (مُعْجِزَیکَه) اَشْکَرَا هَاتِیَه کُو اَفْ دَقْیَا خُدِیْ یَه، ژ وَه رَه مُعْجِزَیکَه مَزِنَه، دَفْ ژِیْ بَرْدِنْ بِلَا ژ (چِیْرَا) اَرْدَا خُدِیْ بِخَوه (و قُخُو)، زِنْهَارْ ئَازَارِیْ نَدِنِیْ! نَاخَوه دِیْ عَزَابَکِی بِژَانْ وَه بِگِرَه.

۷٤. بِبِیرْ بِینْ دَمَا پِشْتِی (هَلاکَا قَوْمِیْ) عَادْ، مَه هُونْ کِرِنْ شُونْگِرِیْنْ وَانْ و مَه لِسَرْ رُوِیِیْ عَرْدِیْ هُونْ بِجِهْ کِرِنْ کُو وَه لِدَشْتِیْنْ وِیْ کُوشْکْ لِیْدِکِرِنْ و وَه چِیَا دِکُولانْ دِکِرِنَه خَانِی. اِیْدِی قَنْجِیِیْنْ خُدِیْ بِینْ هِشِیْ خَوه و لِسَرْ عَرْدِیْ فَسَادِیِیْ دَرْنَخِنْ.

۷۵. ژ گَلِیْ وِی گِرَه گِرِیْنْ کُو خَوه مَزِنْ دِدِیْرَانْ، ژ بَاوَرْمَنْدِیْنْ بِنْدَسْتْ رَه دِگُوْتِنْ: مَا هُونْ تَقَزْ دِزَانِنْ کُو سَالِحْ ژ جَمْ خُدَایِیْ خَوه قَه (بِیِیْخَمْبَرِی) هَاتِیَه شَانْدِنْ؟ وانْ ژِی دِگُوْتْ: (اَرِیْ)، بِیْگُمَانْ اَمْ بِوَحْیَا کُو اَوْ یِیْ هَاتِیَه شَانْدِنْ بَاوَرِنْ.

۷۶. اَوِیْنْ کُو خَوه مَزِنْ دِدِیْرَانْ دِگُوْتِنْ: بِیْگُمَانْ اَوْ وَحْیَا کُو وَه یِیْ بَاوَرِی ئَانِیَه اَمْ بَاوَرِی یِیْ نَایِنِنْ.

۷۷. قِیْجَه دَقَهْ شَرْژِیْ کِرِنْ و ژ فَرْمَانَا خُدَایِیْ خَوه دَرْکَتِنْ و گُوْتِنْ: اَیْ صَالِحْ! اَگَرْ بِرَاسْتِی تُو پِیْخَمْبَرِی دَه کَا وِی عَذَابِیْ کُو تَه اَمْ یِیْ دِطِرْسَانْدِنْ بِسَرْ مَه دَه بِینَه!

۷۸. قِیْجَه وِیْ اَرْدْ هَژَا دِژْوارْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ، اِیْدِی اَوْ دِ خَانِیِیْنْ خَوه دَه لِسَرْ چُوْکْ و رُوِیِیْنْ خَوه کُمِشِی مَانْ و وِصَا مِرِنْ.

۷۹. قِیْجَه وِی پِشْتَا خَوه دَا وَانْ و گُوْتْ: اَیْ گَلِیْ مِنْ! صُوْنْدْ بَه کُو مِنْ پَیَامَا خُدَایِیْ خَوه ژ وَه رَه رَاگِهَانْدْ و مِنْ شِیرَتْ لِوَه کِرْ، لِیْبَلِیْ هُونْ ژ شِیرَتْکَرَانْ حَزْ نَاکِنْ.

۸۰. وِیْ دَمِیْ لُوطْ زِ گَلِیْ خَوه رَه گُوتْ: مَا چَاوَا اَوْ فَحْشِیتِیَا کُو بَرِیَا وَه تِه گَلانْ نَکرِبُو هُونْ دِکِنْ؟

۸۱. هُونْ زِنَانْ دِهِیْلِنْ و بِدِلْبِزِیْنِی بِمِیْرَانْ رَه رَادِزِنْ. (اَڤْ بِزَاڤَکَه کِرِیْتَه) بَلْکِی هُونْ جِڤَاتَکَه سَرْخُوڤَچُویِی نَه.[1]

۸۲. بَرْسِڤَا گَلِیْ وِی هَرْ اَڤْ بُو؛ زِ هَڤْ رَه گُوتِنْ: وانْ (لُوطْ و پِیْرَوِیْنْ وِی) زِ وَلاتِیْ خَوه دَرِینِنْ. بِیْگُمَانْ اَوْ مِرُوْڤِنَه کُو خَوه پَاکْ دِدِیْرِنْ.

۸۳. ڤِیْجَه مَه لُوطْ و مَالْبَاتَا وِی رِزْگَارْ کِرِنْ، زِ بِلِی ژِنَا وِی، لَوْرَا اَوْ زِ بِیْنْ هَلاکبُویِی بُو.

۸٤. مَه کَفِرْ (بِیْنْ سِنْجِرِی) بِسَرْ وَانْ دَه بَارَانْدِنْ، ڤِیْجَه دَه بِنِیْرَه کَا اَنْجَامَا گُنَهْکَارَانْ چَاوا بُو!

۸۵. هَمْ مَه زِ (گَلِیْ) مَدْیَنِیْ رَه ژِی، بِرَایِیْ وَانْ شُعَیبْ شَانْدْ. (زِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَیْ گَلِیْ مِنْ! خُدِیْ بِحَبِینْ. زِ وِی پِیْڤَه زِ بُوْ وَه تُو الاَهْنِینْ. بِیْگُمَانْ زِ جَمْ خُدَایِیْ وَه زِ بُوْ وَه دَلِیلَکَه (مُعْجِزَیکَه) اَشْکَرَا هَاتِیَه. اِیْدِی حَقِیْ کِیْشَانْ و پِیْڤَانِیْ بِدِنِیْ و تِشْتِیْنْ مِرُوْڤَانْ بِکِیْمَاسِی نَدِنْ وَانْ. پِشْتِی چَاکْسَازِیَا عَرْدِیْ تِیْ دَه خَرَابِیِیْ نَکِنْ. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاوَرْمَنْدِنْ اَڤْ زِ وَه رَه چِیْتِرَه.

۸٦. لِسَرْ هَرْ رِیِیْ رُونَنِنْ کُو هُونْ مِرُوْڤَانْ بِطِرْسِینْ و کُو هُونْ یِیْ بَرِیْ بَاوَرِی بِخُدِیْ ئَانِیَه وِی زِ رِیَا (دِینِیْ) وِی ڤَگَرِینِنْ و کُو هُونْ رِیَا خُدِیْ چَوْتْ و خَوارْ نِیشَانْ بِدِنْ.

---

۱ لُوطْ پِیْخَمْبَرْ، نَڤِیْ بِرَایِیْ اِبْرَاهِیمَه. لِهُمْسِیْ بِنَاڤِیْ سَدُوْمْ بَازَارَکْ هَبُو، زِ خَلْکِیْ وِیْ رَه بِیْخَمبَرِی هَاتبُو هِنَارْتِنْ. خَلْکِیْ سَدُوْمِیْ تِشْتَکی وِسَا دِلْخَلِیْنْ دِکِرْ کُو تُو مِلَتَانْ اَوْ فِیْعْلا کِرِیْتْ نَدِکِرْ. وَانْ تِیْکِلِیَا هَڤْزَایْنْدِی (هُوْمُوْسَکْسُلی) دِکِرْ. هِیچْ گُهِیْنْ خَوه نَدَانْ پَنْدْ و شِیرَتِیْنْ لُوطْ و فِیْعْلا خَوه یَا دِلْخَلِیْنْ و رُوڤَرْمِچِیْنْ بَرَدَوامْ کِرِنْ. دَاوِیْ لُوطْ و مِرُوْڤِیْنْ کُو بوی ایمَانْ ئَانِیبُونْ، بِشَڤْ زِ سَدُوْمِیْ دَرْکَتِنْ و لِسَرْ گَلِیْ وِی، زِ ژُوْرْ ڤَه کَفِرْ بَارِیَانْ و بِزَلْزَلَیکَه دِژَوارْ هَلاکْ بُونْ و چُونْ. بِڤِی ئَاوَایِیْ خَمْنَاکْ اَنْجَامْ لِفُحُوشِیْ، نَانْکُوْرِیِیْ، کُفْرِیْ و چَافْسُوْرِیَانْ هَاتْ.

لِبیرَا خَوه بِینِنْ وِیْ دَمَا کُو هُونْ هِنْدِكْ بُونْ؛ قِیْجَه خُدِیْ هُونْ پِرْ کِرِنْ. دَه بِنِیْرِنْ کَا اَنْجَامَا فَسَادَانْ چَاوَا بُویَه!

۸۷. اَگَرْ هِنْ ژِ وَه، بِوَحْیَا کُو اَزْ بِیْخَمْبَرِی یِیْ هَاتمَه شَانْدِنْ اِیمَانِیْ بِینِنْ و هِنْ ژِ وَه نِیینِنْ، قِیْجَه خَوه رَاگِرِنْ حَتَا کُو خُدِیْ دِ نَاقْبَرَا مَه دَه فَرْمَانْ بِکَه(کُو مُومِنَانْ سَرْکَفْتِی و کَافِرَانْ هَلاكْ بِکَه). بِیْگُمَانْ خُدِیْ چِیْتِرِینِیْ حُکمْدَارَانَه.[1]

۸۸. ژِ گَلِیْ وِی گِرَه گِرِیْنْ کُو خَوه ژِ بَاوَرِیَا بِخُدِیْ مَزِنْ دِدِیْرَانْ، گُوتِنْ: اَیْ شُعَیْبْ صُوْنْدْ بَه اَمِیْ تَه و بِیْنْ کُو وَانْ دِگَلْ تَه بَاوَرِی نَانِینَه ژِ وَلاتِیْ خَوه دَرِینِنْ نَانْ ژِی هُونِیْ فَگَرِنْ سَرْ دِینِیْ مَه. (شُعَیبْ بِسُوْسرَنْمَایْی) گُوتْ: مَا اَگَرْ اَمْ ژِ دِینِیْ وَه بِیْزَارْ بِنْ ژِی؟

۸۹. (صُوْنْدْ بَه!) اَگَرْ اَمْ دِیسَا فَگَرِنْ سَرْ دِینِیْ وَه، پِشْتِی کُو خُدِیْ اَمْ ژِ دِینِیْ وَه رِزْگَارْ کِرِنْ، وِیْ دَمِیْ تَقَزْ لِسَرْ (نَاقِیْ) خُدِیْ مَه نَوِیی کِرِیَه. ژِ بِلِی کُو خُدَایِیْ مَه بِقِیْ -اَوْ جُدَا یَه. ژِ مَه رَه نَه رَوَا یَه کُو اَمْ فَگَرِنْ سَرْ دِینِیْ وَه. خُدَایِیْ مَه بِزَانِینَا خَوه دُوْرْ لِهَرْ تِشْتِی گِرْتِیَه. مَه خَوه هَرْ سِپَارْتِیَه خُدِیْ. خُدِیْیُو، دِ نَاقْبَرَا مَه و گَلِیْ مَه دَه (دِ وِی تِشْتِیْ کُو اَمْ تِیْ دَه تِیْکُوشِینِیْ بِهَقْ رَه دِکِنْ) بِعَدَالَتِیی حُکمْ بِکَه. تَقَزْ تُو چِیْتِرِینِیْ حُکمْدَارَانِی.

۹۰. ژِ قَوْمِیْ وِی گِرَه گِرِیْنْ کُو کَافِرْ بُونْ (وهَا) دِگُوْتِنْ: صُوْنْدْ بَه، (اَیْ گَلِیْ مَه) اَگَرْ هُونْ بِینَه پَیْرَوِیْ شُعَیبْ بِیْگُمَانْ هُونِیْ زَرَارْ بِکِنْ.

---

۱ خُدِیْ حُکْمِیْ کُو دِ نَاقْبَرَا وَانْ دَه حُکمْ کِرِیَه بِقَانْ ئَایَتَانْ بَیَانْ کِرِیَه: ژِ سُورَه‌یِیْ هُودْ ئَایَتَا ۹٤یْ «دَمَا فَرْمَانَا مَه هَاتْ، مَه بِدِلُوْقَنَانِیَکَه ژِ جَمْ خَوه شُعَیبْ و اَوِیْنْ کُو دِگَلْ وِی بَاوَرِی نَانِیبُونْ خَلاسْ کِرِنْ. اَوِیْنْ کُو ظَالِمْ بُونْ، قِیرَکَه دِزْوَارْ اَوْ گِرْتِنْ قِیْجَا دِ خَانِیِیْنْ خَوه دَه لِسَرْ چُوکِیْنْ خُوَه کُمِشِی مَانْ» و ژِ سُورَه‌یِیْ اَعْرَافْ ئَایَتَا۷۸یْ «قِیْجَا وِیْ عَرْدْ هَزَا دِزْوَارْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ، اِیدِی اَوْ دِ خَنَانِیِیْنْ خُوَه دَه لِسَرْ چوكْ و رُوِیِیْنْ خُوَه کُمِشِی مَانْ و مِرِنْ» و ژِ سُورَه‌یِیْ اَعْرَافْ ئَایَتَا ۹۲یْ «اَوِیْنْ کُو بِشُعَیبْ بِیْخَمْبَرْ بَاوَرِی نَانِیبُونْ، (وسَا کُوْکَا وَانْ هَاتِبُو بِرِیْنْ) هَرْ وَکِی اَوْ دِ فِی گُنْدِی دَه نَبُونْ و تِیْ دَه نَزِیَابُونْ. اَوِیْنْ کُو وَانْ بِشُعَیبْ بَاوَرِی نَانِیبُونْ، بِیْنْ کُو زَرَارْ کِرِبُونْ هَرْ اَوْ بِخُوَه بُونْ» و ژِ سُورَه‌یِیْ شُعَرَاءْ ئَایَتَا ۱۸۹یْ «وَانْ بَاوَرِی یِیْ نَانِی، قِیْجَا عَزَابِیْ رُوْژَا بِعَوْرْ و مِژْ اَوْ گِرِتِنْ. بِرَاسْتِی اَوْ عَزَابِیْ رُوْژَکَه مَزِنْ بُو!»

۹۱. اِیْدِی (پِشْتِی قَانْ شِیرَتَانْ) وِیْ عَرْدْهَژَا دِژْوَارْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ، قِیْجَه اَوْ دِ مَالِیْنْ خَوه دَه لِسَرْ چُوْكْ و رُوِیِیْنْ خَوه كُمِشِی مِرِی مَانْ.

۹۲. اَوِیْنْ كُو بِشْعَیبْ پِیْخَمْبَرْ بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ، (وِسَا كُوْكَا وَانْ هَاتِبُو بِرِینْ) هَرْ وَكِی اَوْ دِ قِی گُنْدِی دَه نَبُونْ و تِیْ دَه نَژِیَابُونْ. اَوِیْنْ كُو وَانْ بِشْعَیبْ بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ، یِیْنْ كُو زَرَارْ كِرِبُونْ هَرْ اَوْ بِخَوه بُونْ.

۹۳. قِیْجَه شُعَیبْ پِشْتَا خَوه دَا وَانْ و گُوتْ: اَیْ گَلِیْ مِنْ! مِنْ پَیَامِیْنْ خُدَایِیْ خَوه ژِ وَه رَه رَاگِهَانْدِنْ و مِنْ پَنْدْ و شِیرَتْ لِوَه كِرِنْ، اِیْدِی اَزِیْ چَاوَا ژِ بُوْ قَوْمَكِی كَافِرْ غَمْگِینْ بِبِمْ.

۹۴. مَه هَرْ چِقَاسْ ژِ وَلاتَكِی رَه پِیْخَمْبَرَكْ شَانْدِبَه، مَه هَرْ خَلْقِیْ وِی رُوبِرُویِی تَنْگَاسِی و نَخُوشِیَانْ كِرِنْ، دَا كُو بِزَارَه زَارْ لِبَرْ مَه بِگَرِنْ.

۹۵. پَاشِیْ مَه دِ شُونَا تَنْگَاسِی و نَخُوشِیَانْ دَه قَنْجِی دَا وَانْ، حَیَانِی كُو زَارُوْ و مَالِیْ وَانْ زِیْدَه بُونْ. قِیْجَه گُوتِنْ: بِیْگُمَانْ اَفْ تَنْگَاسِی و فِرَهِی وِسَا هَاتِبُو سَرِیْ بَافْ و كَالِیْنْ مَه ژِی. اِیْدِی دِ دَمَكَه كُو بِیْهَایْبُونْ، مَه اَوْ ژِ نِشْكَا قَه (بِعَذَابِیْ) هِنْگَافْتِنْ.

۹۶. بِیْگُمَانْ اَگَرْ خَلْكِیْ بَاژَارَانْ اِیمَانْ بَئَانِیَا و هَایْ ژِ فَرْمَانْ و قَدَخِیِیْنْ خُدِیْ هَبُونَا، هَلْبَتْ مَه دِیْ ژِ وَانْ رَه (دَرِیِیْنْ) خِیْرِیْ ژِ عَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ فَكِرنَا. لِیْبَلِیْ وَانْ (بِیِیْخَمْبَرِیْنْ مَه) بَاوَرِی نَئَانِینْ، قِیْجَه بِسَدَمَا نَقَنْجِیَا كُو بِدَسْتْ خَوه قَه ئَانِیبُونْ، مَه ژِی بِعَذَابْ اَوْ دَانْ جَزَاكِرِنْ.

۹۷. اِیْدِی مَا گَلُوْ خَلْكِیْنْ وَانْ بَاژَارَانْ ژِ خَوه اَوْلَه نَه كُو دَمَا اَوْ بِشَفْ رَاكَتِی بِنْ كُو عَذَابِیْ مَه بِسَرْ وَانْ دَه نَیِیْ؟

۹۸. یَانْ مَا خَلْكِیْ وَانْ بَاژَارَانْ، دِ پَرِیْ تَاقِیْ دَه كُو بِكَارِیْ بِیْهَاقِلْ دَادِكَفِنْ، ژِ خَوه اَوْلَه نَه كُو عَذَابِیْ مَه ژِ وَانْ رَه نَیِیْ؟

۹۹. مَا اَوْ ژِ دَحْفِکَا خُدِیْ پِشْتْرَاسْتْ بُونَه؟ قِیْجَه ژِ جِقَاتَا یِیْنْ خَسِرِینْ پِیْقَه ژِ دَحْفِکَا خُدِیْ تُو کَسْ خَوه اَوْلَه نَابِینَه.

۱۰۰. قَیْ هِیْ ژِی ژِ بُوْ وَانِیْنْ کُو بُونَه وِیْرْتِیْ عَرْدِیْ پِشْتِی هَلاکْبُونَا خَلْکِیْ وِیْ کُو اَگَرْ اَمْ بِقِیْنْ، اَمْ دِکَارِنْ بِسَدَمَا گُنَهِیْنْ وَانْ، وَانْ جَزَا بِکِنْ و سَرْ دِلِیْ وَانْ مُوْرْ بِکِنْ، اِیْدِی اَوْ دِیْ (رَاسْتِیْ) نَبِهِیزِنْ.

۱۰۱. (رَسُولِیْ مِنْ!) اَوْ گُنْدِیْنْ کُو اَمْ ژِ تَه رَه هِنْ رُودَانِیْنْ وَانْ رَادِگِهِینْ، بِیْگُمَانْ پِیْخَمْبَرِیْنْ وَانْ بِمُعْجِزَه و نِیشَانِیْنْ اَشْکَرَا بِبَالْ وَانْ قَه هَاتِبُونْ. لِیْبَلِیْ اَوْ نَه هِنْ کَسِیْنْ وِسَا بُونْ کُو بِوَانْ رَاسْتِیِیْنْ کُو بَرِیْ اِنْکَارْ کِرِبُونْ بَاوَرِی بِینِنْ. هَا بِقِی رَنْگِی خُدِیْ دِلِیْ کَافِرَانْ مُهِرْ دِکَه.

۱۰۲. مَه ژِ پِرِیْنْ وَانْ تُو سُوْزْ و پَیْمَانْ نَدِیتْ دِگَلْ کُو مَه پِرِیْنْ وَانْ ژِی دِیتْ کُو هَرْ ژِرِیْ دَرْکَتِی بُونْ.

۱۰۳. پِشْتِی وَانْ (پِیْخَمْبَرَانْ)، مَه مُوسَا بِمُعْجِزَه و نَایَتِیْنْ خَوه بِبَالْ فِرْعَونْ و جِقَاتَا وِی قَه شَانْدْ، قِیْجَه وَانْ لِیْ ظُلِمْ کِرِنْ (بَاوَرِی پِیْ نَئَانِنْ)، دَه اِیْدِی بِنِیْرَه کَا دُومَاهِیکَا خَرَابْکَرَانْ بُو چه؟![1]

۱۰٤. مُوسَا گُوتْ: اَیْ فِرْعَونْ! بِیْگُمَانْ اَزْ قَاصِدِیْ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ مَه (کُو بِبَالْ وَه قَه هَاتِمَه شَانْدِنْ).

۱۰۵. لِسَرْ مِنْ حَقَه کُو لِسَرْ نَاقِیْ خُدِیْ ژِ رَاسْتِیِیْ پِیْقَه اَزْ تِشْتَکِی دِنْ نَبِیْژِمْ. بِیْگُمَانْ مِنْ

---

۱ خُدِیْ دِ نَایَتِیْ دَه فَرْمَانْ دِکَه کُو فِرْعَونُ و گِرَه گِرِیْنْ لِدُورِیْ لِنَایَتِیْ خُدِیْ ظُلِمْ کِرِنَه. دِ سُورَه‌یِیْ نَمِلْ دَه کُو ظُلْمَا وَانْ لِنَایَتَانْ اِنْکَارْکِرِنَا وَانَه، دِگَلْ کُو یَقِینْ دِزَانِبُونْ کُو حَقَه ژِی. نَایَتَا ۱۳ و ۱٤یْ ژِ سُورَه‌یِیْ نَمِلْ ظُلْمَا وَانْ وِهَا زَلَالْ دِکَه: «چه دَمَا کُو مُعْجِزَیِیْنْ مَه اَشْکَرَا هَاتْنْ پِیْشْبَرِی چَاقِیْنْ وَانْ، گُوتِنْ: اَفْ سِیْرَکَه اَشْکَرَا یَه. وَانْ ژِ بَرْ ظُلْمْ و قُرِتِیَا خُوَه مُعْجِزَه اِنْکَارْ کِرِنْ، حَالْ اَقَه کُو وَانْ ژِ قِنْیَاتَا دِلِیْ خُوَه بَاوَرْ کِرِنَه کُو اَفْ (مُعْجِزَه رَاسْت) و حَقِنْ. دَه تُو بِنِیْرَه اَنْجَامَا مُفْسِدَانْ کَا چَاوَا بُو!»

ژ جَمْ خُدَایِیْ وَه مُعْجِزَه و نِیشَانِیْنْ اَشْکَرَا ژ وَه رَه ئَانِینَه، ڤِیْجَه اِسْرَائِیلِیَانْ دِگَلْ مِنْ آزَادْ بَرْدَه.

١٠٦. (فِرْعَونْ ژ مُوسَا رَه) گُوتْ: اَگَرْ تُو بِمُعْجِزَیَکِیْ هَاتِبِی، اَگَرْ تُو ژ رَاسْتْبِیْژَانْ بِی دَه کَا بِینَه.

١٠٧. ڤِیْجَه مُوسَا دَارِیْ خَوه ئَاڤِیْتْ، دِ وِیْ دَمِیْ دَه دَارِیْ وِی اَشْکَرَا بُو زَهَایَکِی مَارَانْ.

١٠٨. دَسْتِیْ خَوه ژِی (ژ پَاخِلا خَوه) دَرْخِسْتْ، ژ نِشْکَا ڤَه اَوْ ژِی ژ تَمَاشَکَرَانْ رَه سِپِی و نُورَانِی بُو.

١٠٩. گِرَه گِرِیْنْ قَوْمِیْ فِرْعَونْ گُوتِنْ: بِیْگُمَانْ اَڤْ سِیْرْبَازَکِی پِرْ زَانَا یَه.

١١٠. اَوْ دِخَوازَه (بِسِیْرْبَازِیَا خَوه) وَه ژ وَلاتِیْ وَه دَرِینِیْ، ڤِیْجَه کَا هُونْ دِخَوازِنْ اَمْ چه بِکِنْ؟

١١١. (جِڤَاتَا فِرْعَونْ ژِیْ رَه) گُوتِنْ: مُوسَا و بِرَایِیْ وِی بِدَه مِژُولْکِرِنْ و قَاصِدَانْ بِشِینَه وَلاتَانْ..

١١٢. بِلا هَمُو سِیْرْبَازِیْنْ زَانَا ژ تَه رَه بِینِنْ.

١١٣. ڤِیْجَه دَمَا سِیْرْبَازْ هَاتِنْ جَمْ فِرْعَونْ، گُوتِنْ: اَگَرْ کُو اَمْ بِسَرْکَفِنْ، مَا ژ مَه رَه خَلاتَکَه قَبرِی هَیَه؟

١١٤. (فِرْعَونْ) گُوتْ: بَلِیْ، بِیْگُمَانْ هُونِیْ بِبِنْ ژ یِیْنْ نِیْزِیکِیْ مِنْ.

١١٥. (سِیْرْبَازَانْ) گُوتِنْ: اَیْ مُوسَا! مَا تُو دِیْ بَاڤِیْژِی، یَانْ اَمِیْ پِیْشِی بَاڤِیْژِنْ؟

١١٦. (مُوسَا ژ وَانْ رَه) گُوتْ: هُونْ پِیْشِی بَاڤِیْژِنْ. چه دَمَا وَانْ (هُنَرِیْنْ خَوه) ئَاڤِیْتِنْ، سِیْرْ لِچَاڤِیْنْ خَلْکِیْ کِرِنْ و اَوْ طِرْسَانْدِنْ و سِیْرْبَازِیکه مَزِنْ ئَانِینَه مِیْدَانِیْ (خَلْکِیْ حِزِرْ کِرْ کُو اَوْ مَارِیْنْ بِرَاسْتِی نَه، نَه کُو سِیْرْبَازِی یَه).[1]

١ جَادُویَانْ وَرِیسْ و پَارْچِیِیْنْ دَارَانْ ئَاڤِیْتِنْ مِیْدَانِیْ. لِیْبَلِیْ ژ بَرْ کُو سِیْهرْ لِچَاڤِیْنْ خَلْکِیْ کِرِبُونْ ژ وَانْ رَه وَکِی کُو مَارْ بِنْ، دِهَاتِنْ دِیتِنْ.

۱۱۷. مَه زِی پِیْخَامْ ژِ مُوسَا رَه شَانْدْ (مَه ژِیْ رَه گُوتْ): گُوْپَالِیْ خَوه بَاڤِیْژَه! (ڤِیْجَه دَمَا مُوسَا گُوْپَالِیْ خَوه ئَاڤِیتْ)، دَارِیْ مُوسَا، وَرِیسْ و دَارِیْنْ وَانْ بِیَكْ جَارِیْ دَاقُرْتَانْدِنْ.

۱۱۸. ڤِیْجَه رَاسْتِی دَرْكَتَه حُوْلِیْ و كَارِیْ (سِیْرْبَازِیَا) كُو وَانْ كِرْ، پُوچْ بُو.

۱۱۹. لِوِیْ دَرِیْ (سِیْرْبَازْ) شِكَسْتِنْ و (فِرْعَونْ و بَرَكَا خَوه) رَزِیلْ و رِسْوَا ڤَگَرِیَانْ.

۱۲۰. سِیْرْبَازْ ژِی سَرْ رُو كَتِنْ، ژِ خُدِیْ رَه سَجْدَه بِرِنْ.

۱۲۱. گُوْتِنْ: مَه بَاوَرِی بِیْرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ ثَانِی..

۱۲۲. (كُو اَوْ) پَرْوَرْدَگَارِیْ مُوسَا و هَارُونَه.

۱۲۳. فِرْعَونْ، (ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: مَا بَرِیَا كُو اَزْ دَسْتُورَا وَه بِدِمْ وَه بَاوَرِی پِیْ ثَانِی؟ بِیْگُمَانْ اَڤْ فَنْدَكَه، وَه لِوَلاتِیْ (مِصْرِیْ) چِیْكِرِیَه دَا كُو هُونْ خَلْكِیْ وِیْ (قِبْتِیَانْ) ژِیْ دَرْخِنْ. لِیْبَلِیْ هُونِیْ پَاشِیْ بِزَانِنْ (كَا اَزِیْ چِه بِینِمْ سَرِیْ وَه).

۱۲٤. صُوْنْدْ بَه بِرَاسْتِی كُو اَزِیْ دَسْتْ و پِیِیْنْ وَه ژِ چَپَرَاسْتْ ڤَه ژِیْكِمْ، پِشْتْرَه ژِی اَزِیْ وَه هَمُوِیَانْ بِصَلِبِینِمْ (دَالَقِینِمْ).

۱۲۵. (سِیْرْبَازَانْ) گُوتِنْ: بِیْگُمَانْ اَمِیْ بِبَالْ خُدَایِیْ خَوه ڤَه ڤَگَرِنْ.

۱۲٦. اَڤْ نُكْرِی و عَذَابْدَاینَا تَه بَسْ ژِ بُوْ كُو ئَایَتِیْنْ خُدِیْ ژِ مَه رَه هَاتِنْ و مَه ژِی بَاوَرِی پِیْ ئَانِیَه. خُدِیْیُوْ، صَبْرِیْ بِسَرْ مَه دَه بِرِژِینَه، مَه رَاگِرَه و مَه مُسِلْمَانْ بِمِرِینَه.

۱۲۷. گِرَه گِرِیْنْ قَوْمِیْ فِرْعَونْ ژِیْ رَه گُوتِنْ: مَا تُو یِیْ مُوسَا و گَلِیْ وِی (سَرْبَسْتْ) بِهِیْلِی دَا كُو لِسَرْ عَرْدِیْ تَڤْدَانِیْ بِكِنْ و پِشْتَا خَوه بِدِنْ تَه و خُدَایِیْنْ تَه؟ (فِرْعَونْ) گُوتْ: اَمِیْ كُرِیْنْ (زِلامِیْنْ) وَانْ بِكُژِنْ و كَچِیْنْ وَانْ ژِی (ژِ بُوْ خِزْمَتِیْ) سَاغْ بِهِیْلِنْ و بِیْگُمَانْ اَمْ ژِ وَانْ رَه سَرْدَسْتِنْ.

۱۲۸. مُوسَا ژِ گَلِیْ خَوه رَه گُوتْ: پِشْتَا خَوه بِخُدِیْ گِرِیْبِدِنْ، ئَارِیكَارِیِیْ ژِیْ بِخَوهازِنْ،

بِیْهْنَا خَوه فِرَه بِکِنْ و صَبْرِیْ بِکِیشِنْ. بِیْگُمَانْ عَرْدْ تَفْ نَا خُدِیْ یَه. ژِ عَقْدِیْنْ خَوه اَوْ کِیْ بِفِیْ وِی دِکَه مِیرَاتْگِرِیْ عَرْدِیْ. دُومَاهِیكْ ژِ تَقْوَادَارَانْ رَه یَه.

۱۲۹. (گَلِیْ مُوسَا ژِیْ رَه) گُوتِنْ: بَرِیَا کُو تُو (بِیِیْخَمْبَرِی) ژِ مَه رَه وَرِی، اَمْ دِهَاتِنْ اِیْشَانْدِنْ و پِشْتِی کُو تُو هَاتِیَه ژِی اَمْ تِیْنْ اِیْشَانْدِنْ. (مُوسَا ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: هِیْفِی هَیَه کُو خُدَایِیْ وَه دِژْمِنِیْ وَه ژِ حُوْلِیْ رَاکَه؛ وَانْ هَلاكْ بِکِیْ و وَه لِسَرْ عَرْدِیْ (لِشُونَا وَانْ) بِکَه دَسْتْهِلاتْ. قِیْجَه دِیْ بِنِیْرِیْ کَا هُونِیْ چه بِکِنْ؟

۱۳۰. صُوْنْدْ بَه، مَه فِرْعَونْ و مَالْبَاتَا وِی بِغَلایِیْ و کِیْمْکِرِنَا فِیْکِی جَزَا کِرْ دَا کُو ژِ خَوه رَه دَرْسْ بِگِرِنْ.

۱۳۱. دَمَا قَنْجِیكْ بِسَرْ وَانْ دَه بِهَاتَا، دِگُوتِنْ: اَقَا هَاتِیَه ژِ بَرْ مَه یَه، اَگَرْ نَرِنْدِیَكْ بِسَرْ وَانْ دَه بِهَاتَا، نَبِی مُوسَا و یِیْنْ یِیْ رَه دِکِرِنْ سَبَبِیْ بِیْئُوْخِرِیَا لِسَرْ خَوه. نَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِیْگُمَانْ چه تِشْتِیْ ژِ خُوشِی و نَخُوشِیْ کُو بِگِهِیژَه وَانْ اَوْ ژِ جَمْ خُدِیْ یَه، لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ وَانْ نِزَانِنْ.

۱۳۲. دِیسَا (ژِ مُوسَا رَه) گُوتِنْ: تُو چه مُعْجِزَیِیْ بِینِی دَا کُو تُو پِیْ سِیْرِیْ لِمَه بِکِی، دَه بِینَه، قِیْجَه اَمْ نَه اَوِنْ کُو بَاوَرِی بِتَه بِینِنْ.

۱۳۳. قِیْجَه مَه ژِی بَارَانَکَه دِژْوَارْ، کُلِی، سِپَهْ، بَقْ و خُونْ بِسَرْ وَانْ دَه نَانِینْ کُو اَقْ نِیشَانِیْنْ پِرْ تَخْلِیتِنْ. اِیْدِی دِیسَا ژِی وَانْ خَوه مَزِنْ دِیْرَانْ (و وَانْ بَاوَرِی نَنَانِی) و اَوْ هَرْ مِلَّتَکِی گُنَهْکَارْ بُونْ.[۱]

---

۱ چه دَمَا خَلْکِیْ مِسرِیْ ایمَانْ نَنَانِینْ خُدِیْ، بِلَهِی و بَارَانِیْ اَوْ جِزَا کِرِنْ. پِشْرَه بِدُوْرِیْ؛ کُلِی، سِپه و بَقْ شَانْدْ سَرْ وَانْ بِنَاوَایَکِی وِسَا اَوْ اَژَالْ بَرْدَانَه وَانْ دَا کُو بِکَفِنْ دَفْ و چَافِتِنْ وَانْ. پِشْتِی قِیْ ژِ ژُوْرْ فَه خُونْ لِسَرْ وَانْ بَارَانْدْ، حَتَا کُو نَافَا وَانْ گِشْ بُو خُوینْ. قِیْجَه هَاتِنْ جَمْ مُوسَا پِیخَمبَرْ، ژِیْ رَه گُوتِنْ: ژِ خُدِیْ هِیْفِی و لَنَافَه بِکَه دَا کُو قَانْ مُسِیبَتَانْ ژِ سَرْ مَه رَاکَه. مُوسَا ژِی ژِ خُدِیْ هِیْفِی و رِجَا کِرْ کُو ژِ سَرْ وَانْ رَاکَه. اِیْدِی خُدِیْ ژِ سَرْ وَانْ رَاکِرْ. لِیْبَلِیْ دِیسَا ژِیْ رَه گُوتِنْ: هَیْ مُوسَا! بِرَاسْتِی تُو سِهِرْبَازَکِی مَزِنِی و دِیسَا ژِی بَاوَرِی نَنَانِینْ.

۱۳٤. چه دَمَا عَذَابْ بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ، گُوتِنْ: یَا مُوسَا! تُو بِخَاتِرِێ وِێ پَیْمَانَا کُو خُدِێ دَایِی تَه، ژ بُوْ مَه لِبَرْ خُدَایِێ خَوه بِگَرَه (دَا ڤِی عَذَابِی ژ سَرْ مَه رَاکَه)، اَگَرْ تُو عَذَابْ ژ سَرْ مَه رَاکِی، بِصُوْنْدْ، اَمِێ بَاوَرِی بِتَه بِینْ و اَمِێ اِسْرَائِیلِیَانْ ژِی دِگَلْ تَه بِشِینْ!

۱۳۵. ڤِیْجَه چه دَمَا مَه عَذَابْ حَتَا دَمَکْ دِیَارْکِرِی ژ سَرْ وَانْ رَاکِرْ کُو اَوِێ د وِێ دَمِێدَه بِگِهِیژِنَه عَذَابِێ، د جهْ دَه سُوْزَا خَوه شِکَانْدِنْ (و ژ گُوتِنَا خَوه قَگَرِیَانْ).

۱۳٦. اِیْدِی بِسَدَمَا کُو وَانْ بَنَایَتِیْنْ مَه بَاوَرِی نَنَانِنْ و ژِێ بِیْنَاگَاه بُونْ، مَه ژ وَانْ حَیفْ سِتَانْدْ، ڤِیْجَه مَه اَوْ د دَرْیَایِێ دَه خَنِقَانْدِنْ.

۱۳۷. مَه اَوْ قَوْمِێ کُو هَاتِبُونْ بَلَنْگَازْکِرِنْ کِرِنْ مِیرَاتْخَوارِێ رُوْژَاڤَا و رُوْژْهِلاتَا اَرْدَا بِخِیْرْ و بِیْرْ و بِسَبُونَتْ صَبرَا وَانْ، گُوتِنَا خُدِێ یَا هَرِی قَنْجْ لِسَرْ زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ هَاتَه جهْ. مَه، یَا کُو فِرْعَونْ و قَوْمِێ وِی نَاڤَا دِکِرِنْ و بَاخْچِیِیْنْ کُو چِیْدِکِرِنْ هَرِفَانْدْ.

۱۳۸. مَه زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ د دَرْیَایِێ رَه دَرْبَاسْ کِرِنْ، اِیْدِی گِهِیشْتِنَه جَمْ مِلَّتَکِی کُو اَوْ بِعِبَادَتِیْنْ پُوتِیْنْ خَوه فَه مِژُولْ بُونْ. (اِسْرَائِیلِیَانْ) گُوتِنْ: اَیْ مُوسَا! کَا چَاوَا ژ ڤَانْ رَه اِلٰهْ هَنَه، تُو ژِی ژ مَه رَه اِلٰهْکِی چِیْکَه. (مُوسَا) گُوتْ: بِرَاسْتِی هُونْ مِلَّتَکِی نَزَانِنْ.

۱۳۹. بِیْگُمَانْ اَڤِیْنْ کُو ژ پُوتَانْ رَه عِبَادَتْ دِکِنْ، رَوْشَا اَوْ تِێ دَه نَه هَلاكْ و خَسَارَتَه و کَارِێ کُو اَوْ دِکِنْ ژِی پُوچْ و بَطَالَه.

۱٤۰. مُوسَا گُوتْ: اَرِێ مَا اَزِێ چَاوَا ژ بِلِی خُدِێ ژ بُوْ وَه لِاِلَاهَکِی دِنْ بِگَرِمْ، حَالْ اَڤَه کُو خُدِێ هُونْ د سَرْ خَلْکِێ رَه گِرتِنَه؟![1]

۱٤۱. (گَلِی اِسْرَائِیلِیَانْ!) د بِیرْ بِینِنْ، وِێ دَمَا کُو مَه هُونْ ژ مَالْبَاتَا فِرْعَونْ رِزْگَارْ کِرِنْ؛ وَانْ

---

۱ خُدِێ تَعَالیٰ، اِسْرَائِیل ژ زُوْرْدَسْتِی و هُوْڤِیتِیَا فِرْعَونْ رَهَا کِرِنْ، اَوْ د دَرْیَایِێ رَه دَرْبَاسْ کِرِنْ و لِڤْوَلَا سِنَایِێ پِرْ نِعْمَتْ و قَنْجِی لِوَانْ کِرْ. دِگَلْ وَانْ هَمُو قَنْجِیَانْ ژِی گَاڤَا اِسْرَائِیلِی رَاسْتِی عَمَالِیقَانْ هَاتِنْ کُو وَا یَه عِبَادَتِێ گُولِکِی دِکِنْ، وَانْ ژِی چَاڤْ لِعَمَالِیقَانْ کِرِنْ، عِبَادَتِێ خُدِێ هِشْتِنْ و خُوسْتِنْ کُو اَوْ ژِی عِبَادَتِێ گُولِکَانْ بِکِنْ. ڤِیْجَه خُدِێ تَعَالیٰ وَانْ قَنْجِیِیْنْ کُو لِوَانْ کِرِیَه د بِیرَا وَانْ تِینَه و وِهَا فَرْمَانْ دِگَه.

ژَانْ و ئَازَارَا هَرِی دِژْوَارْ دِگَهَانْدِنْ وَه؛ کُرِیْنْ وَه دِکُشْتِنْ و کَجِیْنْ وَه سَاغْ دِهِشْتِنْ. هَا دِ قِیْ (ژَانْ و ئَازَارِیْ) دَه، ژِ ئَالِیِیْ خُدَایِیْ وَه قَه، ژِ بُوْ وَه اِمْتِحَانَکَه مَزِنْ بُو.

۱۴۲. مَه سِی شَقْ پَیْمَانْ (جِقَانْ) دَا مُوسَا و مَه دَهْ شَقِیْنْ دِنْ ژِی لِیْ زِیْدَه کِرِنْ، قِیْجَه مُدَتِیْ بِیْرْوَرْدَگَارِیْ وِی رَه بُو چِلْ شَقِیْنْ تَکُوزْ. مُوسَا ژِ بِرَایِیْ خَوه هَارُونْ رَه گُوتْ: دِ نَاقْ گَلِیْ مِنْ دَه بِبَه شُونْگِرِیْ مِنْ، وَانْ رَاسْتْ بِکَه و نَدَه پَیْ رِیَا مُفسِدَانْ.

۱۴۳. چه دَمَا مُوسَا ژِ بُوْ جِقَانِیْ مَه هَاتْ و خُدَایِیْ وِی پِیْ رَه پِیِقِی. (مُوسَا) گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! خَوه نِیشَانِی مِنْ بِدَه دَا اَزْ تَه بِبِینِمْ. (خُدِیْ) گُوتْ: بِیْگُمَانْ تُو یِیْ مِنْ نَبِینِی. لِیْبَلِیْ لِچِیِیْ بِنِیْرَه، اِیْدِی اَگَرْ چِیَا لِجِهِیْ خَوه رَاوَسْتِیَا هِنْگِی تُو یِیْ مِنْ بِبِینِی! قِیْجَه چه دَمَا خُدَایِیْ وِی ژِ چِیِیْ رَه دِیَارْ بُو (بِدِیَارِیکَه لایِقِی خَوه)، اِیْدِی چِیَا ژِ هَفْدَه کَتْ (بِعَرْدِیْ رَه مِسِیْوَا بُو) و مُوسَا ژِی بِیْهِشْ کَتْ سَرْ عَرْدِیْ و هَایْ ژِ خَوه نَمَا. چه دَمَا بِهِشِیْ خَوه قَه هَاتْ، گُوتْ: اَزْ تَه ژِ هَمُو کِیَاسِیَانْ پَاکْ دِدِیْرِمْ، اَزْ لِبَرْ تَه تُوبَه دِکِمْ و اَزْ پِیْشِیکِیْ بَاوَرْمَندَانِمْ.

۱۴۴. (خُدِیْ) گُوتْ: اَیْ مُوسَا، بِیْخَمْبَرِیَا ژِ جَمْ خَوه و بَئَاخَافْتِنَا خَوه یَا دِگَلْ تَه، مِنْ تُو لِسَرْ مِرُوْقَانْ رَه گِرْتِیَه. قِیْجَه اَفَا مِنْ دَایِی تَه بِگِرَه و بِبَه ژِ شُکِرْدَارَانْ.

۱۴۵. مَه ژِ بُوْ مُوسَا لِسَرْ پَلِیْنْ تَوْرَاتِیْ ژِ شِیرَتْ و حُکمَانْ هَمُو تِشْتْ بِبَرْفِرَهی نِقِیسِینْ. قِیْجَه (خُدِیْ ژِیْ رَه گُوتْ): بِهِیْزْ و ژِ دِلْ وَانْ بِگِرَه و لِگَلِیْ خَوه فَرْمَانْ بِکَه کُو اَوْ بِیَا هَرِی قَنْجِترْ بِگِرِنْ. (اَگَرْ هُونْ ژِ رِیْ دَرْکَفْنْ) اَزِیْ دِ نِیْزْ دَه جِهْ و وَارِیْنْ ژِرِیْدَرْکَتِیَانْ نِیشَانِی وَه بِدِمْ.[1]

۱۴۶. اَزِیْ بَرِیْ وَانِیْنْ کُو لِعَرْدِیْ ژِ نَحَقِی و بِیْبَخْتِی خَوه مَزِنْ دِکِنْ ژِ ئَایَتِیْنْ خَوه

۱ اَفْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دِدَه زانِینْ کُو تَوْرَاتْ دِ لَوْحَانْ دَه یَانِی رُوپَلانْ دَه نِقِیسَایِی بُو و خُدِیْ تَوْرَاتْ وِسَا دَایَه مُوسَا. لِیْبَلِیْ دِ بَارَا وَانْ لَوْحَانْ دَه مَه چُو زَانِینَکَه بِنْبِرْ تُنَه. لِیْ دِ نَافْرُوْکَا وَانْ رُوپَلانْ دَه ژِ ئَالِیِیْ دِینِی و اِسْلاحِی قَه اِحْتِیَاجَا اِسْرَائِیلِیَانْ بِچِه تِشْتِی هَبُویَه اَوْ دِ وَانْ دَه هَبُونْ.

دَاگَرینِمْ. اَگَرْ اَوْ هَمُو نِیشَانْ و ئَایَتَانْ بِبِینِنْ ژِی دِیسَا دِێ بَاوَرِی بِوَانْ نِیِنِنْ. اَگَرْ اَوْ رِیَا هِیدَایَتِێ و رَاسْتِیِێ بِبِینِنْ ژِی اَوْ ژِ خَوه رَه نَاکِنْ رِێكْ (و پَێْ دَه نَاچِنْ). اَگَرْ اَوْ رِیَا شَاشِی و خَرَابِیِێ بِبِینِنْ دِێ ژِ خَوه رَه بِکِنْ رِێكْ. لَوْرَا وَانْ بِئَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِینْ و اَوْ ژِێ غَافِلْ بُونْ.

۱۴۷. اَوِێنْ كُو بِئَایَتِێنْ مَه و بِدِیتِنَا ئَاخْرَتِێ بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ كِرِنِێنْ وَانْ پُوچْ بُونَه، اَوْ بَسْ لِگُوَرِی كِرِنِێنْ كُو (لِدِنْیَایِێ) دِكِنْ تِێنَه خَلَاتْ و جَلاتْكِرِنْ.

۱۴۸. پِشْتِی مُوسَا چُو (طُورِێ ژِ بُوْ مُنَاجَاتِێ)، گَلِێ مُوسَا ژِ خِشرْ (و زِینَتِ)ێنْ خَوه پِێْكَرِێ (هَێْكَلِێ) گُوَلِكَكِی چِێْكَرْ كُو ژِێ رَه عُوْرِینْ هَبُو و وَانْ اَوْ ژِ خَوه رَه كِرْ اِلْهْ . مَا وَانْ نَه دِدِیتْ كُو اَوْ (گُوَلِكْ) نَه بِوَانْ رَه دِپِێْفَه نَه ژِی رِیَكِێ نِیشَانِی وَانْ دِدَه؟ وَانْ گُوَلِكْ ژِ خَوه رَه كِرْ اِلْهْ و وَانْ لِخَوه سِتَمْكَارِی كِرْ.[1]

۱۴۹. چه دَمَا لِسَرْ كِرِنِێنْ خَوه پُوْشْمَانْ بُونْ و دِیتِنْ كُو وَا یَه اَوْ ژِ رِێ دَرْكَتِنَه، ڤِێجَه گُوتِنْ: اَگَرْ خُدَایِێ مَه لِمَه نَیِێ رَحْمِێ و لِگُنَهِێنْ مَه نَبِهُرَه تَقَرْ اَمِێ بِبِنْ ژِ بِێنْ خَسِرِی.

۱۵۰. چه دَمَا مُوسَا (ژِ جِقَانِێ خُدَایِێ خَوه) بِهِێرسْ و غَمْگِینِی بِبَالْ مِلَّتِێ خَوه قَه ڤَگَرِیَا (ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَڤْ تِشْتِێ وَه لِدُوڤْ مِنْ كِرِیَه (كُو وَه گُوَلِكْ ژِ خَوه رَه كِرِیَه اِلْهْ) چه تِشْتَكِی پِیسَه. اَرِێ، مَا وَه لَزْ لِفَرْمَانَا خُدِێ كِرْ؟ مُوسَا لَوْحَه ئَافِڤِتِنْ و بِسَرِێ بِرَایِێ خَوه (هَارُونْ) گِرْتْ و بِبَرْ خَوه قَه كِشَانْدْ. (هَارُونْ) گُوتْ: اَیْ كُرِێ دِیَا مِنْ! بِێگُمَانْ ڤِی گَلِی اَزْ بِێزَارْ كِرِمْ و هِنْدِكْ مَابُو كُو مِنْ بِكُژِنْ، ڤِێجَه كِیفَا نِیَارَانْ لِمِنْ نَبِینَه و مِنْ ژِ ڤِی گَلِێ سِتَمْكَارْ نَحَسِبِینَه!

---

۱ دَمَا مُوسَا دَهْ رُوْژَانْ زِێدَه لِچِیَایِێ طُورْ مَا، ژِ اِسْرَائِیلِیَانْ یَكِی سَنْعَتْكَارْ كُو نَافِێ وِی سَامِرِی بُو، ژِ خِشرِێنْ وَانْ، هَێْكَلِێ گُوَلِكَكِی ژِ وَانْ رَه چِێْكَرْ و گُوتْ: خُدَایِێ وَه و مُوسَا ژِی اَڤَه. لِێ خُدَایِێ مُوسَا هَاتَه ژِبِیرَاكِرِنْ. هَێْكَلِێ گُوَلِكِێ بِهُوْسْتَایِێكَه وسَا چِێْكِرِبُو؛ گَافَا كُو بَا دِكْتْ نَافَا وِێ وَكِی كُو تِێ دَه رُوحْ هَبَه وسَا دِ عُوْرِیَا.

۱۵۱. (مُوسَا) گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! لِمِنْ و بِرَایِیْ مِنْ بِبُوْرَه و مَه تِیْخَه بَرْ دِلُوْقَانِیَا خَوه. هَرْ تُو یِی قَنْجْتِرِینِیْ قَنْجِکَارَانْ!

۱۵۲. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو گُولِكْ حَبَانْدِنْ ژ نِیْزْ فَه دِیْ ژ جَمْ خُدَایِیْ وَانْ غَزَبْ لِوَانْ بِبَارَه و لِدِنْیَایِیْ ژِی دِیْ رِسْوَاتِی بِگِرَه سَرْ وَانْ. هَا بِقِی نَاوَایِی اَمْ بِیْبَخْتَانْ جَزَا دِکِنْ.

۱۵۳. هَرْچِی وَانْ کَسِیْنْ کُو کِرِیَارِیْنْ نَبَاشْ کِرِنْ و پَاشِیْ تُوْبَه کِرِنْ و بَاوَرِی نَانِینْ، بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه پِشْتِی وِیْ (تُوْبَه و بَاوَرِیِیْ) گُنَهْفَشِیْرَه، دِلُوْقَانَه.

۱۵۴. چه دَمَا هِیْرْسَا مُوسَا دَانِی لَوْحَه (ژ عَرْدِیْ) رَاکِرِنْ، کُو دِ وَانْ دَه ژ بُوْ وَانْ کَسِیْنْ کُو ژ خُدَایِیْ خَوه دِطِرْسِنْ رِیَا رَاسْتَرِیِیی و دِلُوْقَانِیِیْ نِقِیسَانْدِی بُو.

۱۵۵. ژ بُوْ جِقَانِیْ مَه، مُوسَا ژ گَلِیْ خَوه حَفْتِیْ زِلاَمْ بِژَارْتِنْ (و نَانِینْ حِزُورَا مَه). چه دَمَا وِیْ عَرْدْ هَژَا دِژْوَارْ اَوْ گِرْتِنْ، مُوسَا گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! اَگَرْ تَه بِخَوسْتَا بَرِی قِیْگَا تَه بِیْ اَوْ و اَزْ هَلاكْ بِکرَا. مَا ژ بَرْ کِرْیَارِیْنْ نَاقِلْسِفْکِیْنْ مَه تُو بِیْ مَه تَقَانْ هَلاكْ بِکِی؟ اَفْ کَارْ، ژ جَربَانْدِنْ و اِمْتِحَانَا تَه پِیْفَه نَه تِشْتَکِی دِنَه. بِوِیْ، تُو کِیْ بِقِیْ ژ رِیْ دِخِی و کِیْ ژِی بِقِیْ تِینِی سَرْ رِیَا رَاسْتْ. تُو یِی خَودِی و نَاریکَارِیْ مَه. قِیْجَه لِمَه بِبُوْرَه، لِمَه وَرَه رَحْمِیْ و تُو یِی چِیْتِرِینِیْ بَخْشِینَرَانْ.[1]

۱۵۶. (خُدِیْ یُوْ!) تُو دِ قِیْ دِنْیَایِیْ دَه قَنْجِیِیْ و لِئَاخْرَتِیْ ژِی ژ بُوْ مَه رِنْدِیِیْ بِنقِیسَه. بِرَاسْتِی مَه بِبَالْ تَه فَه تُوْبَه کِرْ. (خُدِیْ) گُوتْ: اَزْ کِیْ بِقِیْمْ اَزِیْ عَذَابِیْ خَوه لِیْ رَاسَلِتِینْمْ و مَرْحَمَتَا مِنْ ژِی دُوْرْ لِهَرْ تِشْتِی گِرْتِیَه. قِیْجَه اَزِیْ وِیْ (دِلُوْقَانِیِیْ) ژ بُوْ وَانِیْنْ کُو خَوه (ژ کُفْرُ و گُنَهَانْ) دِپَارِیْزِنْ و زَکَاتَا خَوه دِدِنْ و اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی بَئَایَتِیْنْ مَه تِینِنْ، مِسُوْگَرْ بِکِمْ.

۱ اَوِیْنْ کُو مُوسَا وَانْ ژ نِیْفْ گَلِیْ خَوه بِژَارْتِبُو و ژ بُوْ تُوبِیْ وَانْ بِربُو حِزُورَا خُدِیْ تَعَالیٰ، چه دَمَا نَاخَافْتَنَا مُوسَا یَا بِخُدِیْ رَه بهیسْتِنْ، ژِیْ رَه گُوتِنْ: «حَتَا کُو اَمْ بِاَشْکَرَه خُدِیْ نَبِینِنْ، اَمِیْ قَتْ بَاوَرِیْ بِتَه نِیِیْنْ.»قِیْجَه لِوِیْ دَرِیْ عَرْدْ هَژَکَه دِژْوَارْ چِیْبُو، اَوْ ژِی ژ هِشِیْ خَوه چُونْ و کَتِنْ عَرْدِیْ. مُوسَا ژ خُدِیْ دُعَا کِرْ، اِیْدِی خُدِیْ اَوْ اَفَاتْ ژ سَرْ وَانْ رَاکِرْ.

۱۵۷. اَوِیْنْ کُو دَانَه پَیْ قَاصِدِیْ کُو پِیْخَمْبَرِیْ اُمِّی یَه. اَوْ پِیْخَمْبَرِیْ کُو سَالُوْخْ و نِیشَانِیْنْ وِی لِجَمْ خَوه دِ تَورَاتْ و اِنْجِیلِیْ دَه نِقِیسَانْدِی دِبِینْنْ، (اَوْ پِیْخَمْبَرْ) فَرْمَانَا وَانْ بِقَنْجِیِیْ دِکَه و ژِ خَرَابِییْ وَانْ دِدَه پَاشْ، تِشْتِیْ پَاکْ و پَاقِژْ ژِ بُوْ وَانْ حَلالْ دِکَه و یَا پِیسْ و نَبَاشْ لِسَرْ وَانْ حَرَامْ دِکَه، بَارْگِرَانِی و قَیْدِیْنْ کُو لِسَرْ وَانْ هَبُونْ ژِ سَرْ وَانْ رَادِکَه. قِیْجَه اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی پِیْ ئَانِینْ، خَاتِرِیْ وِی گِرْتِنْ، ئَارِیکَارِیَا وِی لِسَرْ نَیَارَانْ کِرِنْ و دِگَلْ وِی دَانَه پَیْ رُوْنَاهِیَا (قُرْئَانَا) کُو ژِیْ رَه هَاتِیَه ، هَا اَوْ یِیْنْ کُو (لِدِنِیَا و ئَاخْرَتِیْ) سَرْفِرَازْ بُونَه.[۱]

۱۵۸. (اَیْ پِیْخَمْبَرْ!) بِبِیْژَه: گَلِی مِرُوْفَانْ! بِیْگُمَانْ اَزْ قَاصِدِیْ خُدِیْ مَه کُو بِبَالْ وَه هَمُوِیَانْ قَه هَاتمَه شَانْدِنْ. اَوْ خُدَایِیْ کُو هَرْ ژِیْ رَه یَه خُدَانِیَا عَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ. ژِ وِی پِیْقَه تُو خُدَا نِینِنْ، اَوْ سَاغْ دِکَه و دِمِرِینَه. نَاخَوه بِخُدِیْ و بِقَاصِدِیْ وِی کُو پِیْخَمْبَرِیْ اُمِّی یَه، اَوِیْ کُو بِخُدِیْ و پَیْقِیْنْ وِی (قُرْئَانِیْ) بَاوَرِی تِینَه، هُنْ ژِی بَاوَرِی بِینِنْ و بِدِنْ پَیْ (شُوْپَا) وِی (پِیْخَمْبَرِی) دَا کُو هُونْ بِسَرْ رِیَا رَاسْتْ قَه بِینْ.

۱۵۹. جِفَاتَکْ ژِ گَلِیْ مُوسَا هَیَه کُو رِیَا حَقْ و رَاسْتْ بِبَرْ خَلْکِیْ دِخْنْ و پِیْ حُکِمْ و فَرْمَانْدَارِیِیْ دِکِنْ.[۲]

۱۶۰. مَه گَلِیْ مُوسَا گَرَانْدْ دُوْنْزدَهْ عَشِیرْ. دَمَا گَلِیْ وِی ئَاقْ ژِیْ خَوسْتِنْ، مَه ژِیْ رَه وَحِی شَانْدْ: گُوْپَالِیْ خَوه لِکَفْرْ بِخَه! قِیْجَه (پِشْتِی مُوسَا گُوْپَالِیْ خَوه لِکَفْرْ دَا) ژِ کِیْفْرْ دُوْزْدَهْ کَانِی زَانْ و دَرْبُونْ. هَرْ اِیْلِیْ سَرْکَانِیَا خَوه زَانِی و نَاسْ کِرْ. پَاشِیْ مَه

---

۱ دِ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه بِیْژَیَا «اُمِّی»بُهُری کُو اَوْ بِدَاخَوازَا یِیْ کُو نِزَانَه بِنِقِیسَه و بِخَوهنَه تِیْ و مَه ژِی بِنَخُوْنْدَا مَعْنَه کِرْ. اَوْ پَسْنَکِی پِیخَمْبَرِیْ مَه یَه. دِگَلْ کُو اَوْ مِرُوْفَکِی نَخَوْنْدَا بُو ژِی، لِبَلِیْ؛ خُودِیْ کَمَالا زَانِینِیْ بُو کُو اَفْ ژِ وِی رَه مُعْجِزَیَکَه. ژِ بَرْ کُو قَاصِدِیَا وِی بِبَالْ خُدِیْ قَه تِیْ ئَالِیدَانْ، اَوْ قَاصِدِیْ خُدِیْ یَه و ژِ بَرْ کُو بِبَالْ مِرُوْفَانْ قَه تِیْ ئَالِیدَانْ، اَوْ پِیْخَمْبَرَه. یَعْنِی ژِ هِیْلا کُو اَوْ قَاصِدِیْ خُدِیْ یَه، اَوْ رَسُوْلَه و ژِ هِیْلا کُو اَوْ فَرْمَانِیْنْ خُدِیْ ژِ مِرُوْفَانْ رَه رَابِگهِینَه و بِبِیْژَه، اَوْ نَبِی یَه، پِیخَمْبَرَه.

۲ مَبَسْتْ ژِ وِیْ اُمَّتِیْ اَوْ جِهُو نَه کُو بَاوَرِیِیْ بِمُحَمَّدْ (سْ) ئَانِینَه، یَانْ ژِی اَوْ کَسِنْ کُو دِ چَاخِیْ مُوسَا دَه شِیرَتَا قَنْجِیِیْ لِخَلْکِیْ کِرِنَه و اَوْ ئَانِینَه رِیَا رَاسْتْ و دُرُسْتْ.

عَورْ لِسَرْ وَانْ کِرَه سِی و سِیوَانْ، مَه گَزُوْ و سُوسِكْ بِسَرْ وَانْ دَه بَارَانْدِنْ. (و مَه ژِ وَانْ رَه گُوتْ): ژِ وِی رِزْقِیْ خَوشْ و پَاكْ اِیْ کُو مَه دَایَه وَه بِخُونْ. (ژِ بَرْ کُو اَوْ لِبَرْ فَرْمَانَا مِنْ رَابُونْ) وَانْ نَه لِمَه ظُلْمْ کِرْ؛ بَلِیْ وَانْ هَرْ لِخَوه ظُلمْ کِرْ.

۱۶۱. وِیْ دَمِیْ (ژِ ئَالِیِیْ خُدِیْ قَه) ژِ اِسْرَائِیلِیَانْ رَه هَاتَه گُوتِنْ: لِقِی بَاژَارِی بِجِهْ بِینْ و بِدُوْرْفِرَهِی لِجِهِیْ هُونْ بِقِیْنْ ژِ نِعْمَتِیْنْ وِیْ بِخُونْ و بِبِیْژِنْ: (خُدِیْیُوْ) گُنَهِیْنْ مَه ژِ سَرْ مَه رَاکَه و خُوشِکَانْدِی، خُوچَانْدِی دِ دَرِی رَه تِیکَفْنْ هُنْدِرِیْ (بَاژِیرْ)، قِیجَه اَمِیْ لِگُنَهِیْنْ وَه بِبُوْرِنْ و اَمِیْ (خِیرَا) قَنْجِیکَارَانْ بِیْهْتِرْ بِکِنْ.

۱۶۲. قِیجَه (پِشْتِی قَانْ فَرْمَانِیْنْ مَه لِوَانْ کِرِنْ) اَوِیْنْ کُو ظُلْمْ و زُوْرْدَارِی کِرِنْ، اَوْ فَرْمَانَا خُدِیْ یَا کُو لِوَانْ کِرِی بِتِشْتَکِی دِنْ گُهَارْتِنْ. اِیْدِی بِسَدَمَا ظُلْمَا کُو کِرِنْ مَه ژِ ئَاسِیمَانَانْ عَزَابَكْ بِسَرْ وَانْ دَه شَانْدْ.

۱۶۳. (رَسُولِیْ مِنْ!) ژِ (وِی) گُنْدِیْ کُو لِبَرْ لِیْقَا دَرْیَایِیْ بُو، دَمَا وَانْ دِ رُوْژَا شَمِیِیْ دَه (بِگِرْتِنَا مَاصِیَانْ) دَسْتْدِرِیْژِی کِرِنْ، ژِ اِسْرَائِیلِیَانْ پِرْسْ بِکَه. لَوْرَا رُوْژَا شَمِیِیْ (کُو مَاصِیگِرْتِنْ ژِ وَانْ رَه قَدَخَه بُو) مَاصِیِیْنْ وَانْ دِهَاتِنْ (و سَرْنَاڤْ دِبُونْ) و کُو نَه رُوْژَا شَمِیِیْ بُو مَاصِی ژِ وَانْ رَه نَدِهَاتِنْ. هَرْ وِهَا بِسَدَمْ ژِرِیْدَرْکَتِنَا وَانْ مَه اَوْ بِقِیْ بَلَایِیْ اِمْتِحَانْ کِرِنْ.[1]

۱۶۴. جِقَاتَکِیْ ژِ وَانْ گُوتْ: (گَلِی جِقَاتَا شِیرَتْکَارَانْ!) ژِ بُوْ چِه هُونْ لِقَوْمَکِی وِسَا شِیرَتْ دِکِنْ کُو خُدِیْ دِیْ وَانْ هَلَاكْ بِکَه (وَانْ ژِ حُوْلِیْ رَاکَه) یَانْ ژِی عَذَابَکِی پِرْ دِژْوَارْ بِدَه وَانْ؟ (شِیرَتْکَارَانْ) گُوتِنْ: (اَمْ شِیرَتَانْ دِکِنْ) دَا کُو لِجَمْ خُدَایِیْ وَه ژِ مَه رَه بِبَه هِیْنْجَتْ و دَا کُو اَوْ خَوه بِپَارِیْزِنْ.

---

۱ خُدِیْ تَعَالَی، رُوْژَا شَمِیِیْ ژِ زَارُوْیِیْنْ اِسْرَائِیلْ رَه کِرِبُو رُوْژَا بِیْهْنْبَرْدَانِیْ و لِوَانْ فَرْمَانْ کِرِبُو کُو سِیَانَتْ و حُرْمَتَا وِیْ رُوْژِیْ بِگِرِنْ؛ دِ وِیْ دَه نَجِنْ گِرْتِنَا مَاسِیَانْ. قِیجَه رُوْژَا کُو وَانْ کِرِبُونَا بَطْلَانَه مَاسِی دَرْدِکَتِنْ سَرْ رُوِیْ ئَافِیْ و دِ رُوْژِیْنْ دِنْ دَه ژِی دَرْنَدِکَتِنْ. اَفْ رَوْشَا هَا ژِ اِسْرَائِیلِیَانْ رَه اِمْتِحَانَکَه ژِ جَمْ خُدِیْ بُو. لِبَلِیْ وَانْ اِمْتِحَانْ قَزَنجْ نَکِرْ. رِیْزَا رُوْژَا شَمِیِیْ نَگِرْتِنْ و تِیْ دَه چُونْ مَاسِیگِرْتِنِیْ.

۱۶۵. ڤێجَه دَمَا گَلِێ مُوسَا اَوْ شِیرَتێنْ کُو لِوَانْ دِهَاتَه کِرِنْ ژ بِیرْ کِرِنْ، مَه اَوِێنْ کُو هَولْ دِدَانْ دَا کُو خَرَابِی نَیِێ کِرِنْ رِزْگَارْ کِرِنْ و اَوِێنْ کُو سِتَمْکَارِی دِکِرِنْ مَه بِسَبُنَتْ ژِرِیدَرْکَتنَا وَانْ، بِعَذَابَکِی دِژْوَارْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ.

۱۶۶. اِیْدِی دَمَا لِسَرْ یَا کُو مَنْعَا وَانْ ژِێ هَاتِیَه کِرِنْ خَوه مَزِنْ کِرِنْ (ژِ قَدَخِیِێنْ خُدِێ خَوه دُورْ نَکِرِنْ)، مَه ژِ وَانْ رَه گُوتْ: هُونْ بِبِنْ مَیْمُونِیَنْ رِسْوَا و رَزِیلْ.

۱۶۷. (رَسُولِێ مِنْ! دِ بِیرْ بِینَه) دَمَا خُدَایِێ تَه (پِێشِیِێنْ اِسْرَائِیلِیَانْ) ئَاگَاهْدَارْ کِرِنْ کُو حَتَا رُوْژَا قِیَامَتِێ تَقَرْ اَوِێ هِنْ مِرُوْڤِیَنْ وِسَا بِسَرْ وَانْ دَه بِشِینَه کُو وَانْ لِێشْکَنْجَیَا هَرِی دِژْوَارْ بِچِێژِینِنْ (و عَذَابِێ تُندْ بِدِنْ وَانْ). بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه جَزَابِلَزَه و بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه گُنَهْڤَشِێرَه، دِلُوْڤَانَه.

۱۶۸. مَه اَوْ (گَلِێ مُوسَا) لِسَرْ عَرْدِێ کُوْمْ بِکُوْمْ ژِ هَڤْ پَرْچَه کِرِنْ. هِنْ ژِ وَانْ قَنْجْ و چَاکْسَازْ بُونْ و هِنْ ژِ وَانْ نَه وِسَانْ بُونْ و مَه اَوْ بِخَوهشِی و نَخُوشِیَانْ جَرِبَانْدِنْ دَا کُو لِخَوه بِزِڤِرِنْ (ژِ خَرَابِیِێ ڤَگَرِنْ).

۱۶۹. ڤِێجَه دِ پَیْ وَانْ رَه هِنْ هَاتِنْ بُونَه وِیْرْتِێ کِتَابِێ، لَزِێ لِیَا نِێزِیكْ و نَهِێژَا دِکِنْ (کُو بِدِنْیَایِێ دِگِرِنْ و ئَاخْرَتِێ بَرِدِنْ). اَوْ دِبِێژِنْ: ژِخُو (چَاوَا بَه ژِی) خُدِێ دِێ لِگُنَهِێنْ مَه بِبُوْرَه. اَگَرْ پَرْتَالَکِی وَکِی وِێ ژِ وَانْ رَه بِێ دِیسَا دِێ وِی بِگِرِنْ. اَرِێ، مَا دِ کِتِێبِێ دَه پَیْمَانْ ژِ وَانْ نَهَاتِبُو سِتَانْدِنْ کُو اَوْ لِسَرْ (نَاڤِێ) خُدِێ ژِ رَاسْتِیِێ پِێڤَه تِشْتَکِی دِنْ نَبِێژِنْ، وَانْ اَوْ ژِی خَوِنْدِبُو (کَا چه تِێ دَه یَه). تَقَرْ ژِ بُوْ وَانِیَنْ کُو خَوه (ژِ گُنَهَانْ) دِپَارِیزِنْ ئَاخْرَتْ چِێترَه. مَا هِیَ ژِی هُونْ ئَاقِلْ نَاگِرِنْ؟

۱۷۰. اَوِێنْ کُو خَوه بِکِتِێبِێ دِگِرِنْ و بِدُرِسْتِی نِمِێژِێ دِکِنْ، بِێگُمَانْ اَمْ خِێرَا قَنْجِیکَارَانْ وِنْدَا نَاکِنْ.

۱۷۱. دِ بِیرْ بِینَه، وِێ دَمَا مَه چِیَایِێ طُورْ دِ سَرْ گَلِێ مُوسَا رَه مِینَا بَانَکِی (سِیوَانَکِێ)بِلِنْدْ

کِرْ و گُوْمَانْ دِکِرِنْ کُو اَوِێ بِسَرْ وَانْ دَه بِکَفَه. (مَه ژِ وَانْ رَه گُوتْ) اَفَا مَه دَایَه وَه ژِ دِلْ و بِهِێزْ بِگِرِنْ، یَا کُو دِ نَافْ دَه یَه بِینِنْ بِیرَا خَوه دَا قَنَه هُونْ (ژِ عَذَابِێ مِنْ) خَوه بِپَارِێزِنْ.

١٧٢. (رَسُولِێ مِنْ!) وِێ دَمَا خُدَایِێ تَه ژِ پِشْتَا ئَادَمِیَانْ زُرِیتَا وَانْ گِرْتْ و اَوْ خَوه بِخَوه لِسَرْ هَفْ کِرِنَه شَاهِدْ (و ژِ وَانْ رَه گُوتْ) مَا اَزْ نَه خُدَایِێ وَه مَه؟ گُوتِنْ: بَلِێ؛ اَمْ شَاهِدِیِێ دِدِنْ (کُو تُو خُدَایِێ مَه یِی). اَفْ شَهْدَیِی ژِ بُوْ ڤِێ یَه؛ دَا کُو رُوْژَا قِیَامَتِێ هُونْ نَبِێژِنْ: بِرَاسْتِی اَمْ ژِ ڤِێ نَه هَایْدَارْ بُونْ.[1]

١٧٣. یَانْ ژِی دَا هُونْ نَبِێژِنْ: هِێ بَرِێ، بَاقِێنْ مَه ژِی ژِ خُدِێ رَه هَقْیْشْکْ چِێکِرِبُونْ و اَمْ ژِی نِفْشَکِی کُو دِ پَێْ وَانْ رَه هَاتِنْ. مَا اِێدِی ژِ بَرْ کِرِنِێنْ رِێشَاشَانْ تُو یِێ مَه هَلاکْ بِکِی؟

١٧٤. هَا بِڤِی ئَاوَایِی اَمْ ئَایَتِێنْ خَوه بِبَرْڤِرَهِی اَشْکَرَا دِکِنْ دَا کُو اَوْ ڤَگَرِنْ.

١٧٥. ژِ جِهُویَانْ رَه سَرْپِێهَاتِیَا وِی مِرُوْڤِی بِبِێژَه، اَوِێ کُو مَه ئَایَتِێنْ خَوه دَانِێ ڤِێجَه ژِ زَانِینَا وَانْ ئَایَتَانْ دَرْکَتْ و خَوه ژِێ ڤَکِێشَا. اِێدِی شَیْطَانْ بِدُوْرِێ کَتْ و خَوه گِهَانْدِێ و دِ دَاوِیِێ دَه بُو ژِ رِێشَاشَانْ.

١٧٦. اَگَرْ مَه بِخَوسْتَا مَه یِێ بِئَایَتِێنْ خَوه قَدرْ بِدَایِێ و مَرْتَبَا وِی بِلِنْدْ کِرِبُویَا، لِێبَلِێ وِی بِدِنْیَایِێ گِرْتْ و لِپَێْ دَاخَوازَا خَوه چُو. ڤِێجَه مَسَلَیَا وِی وَکِی مَسَلَیَا کُوچِکَه ؛ اَگَرْ تُو بِسَرْ دَه بِچِی دِێ زِمَانِێ خَوه دَرِێخَه و بِکَه هَلْکَهَلْکْ، اَگَرْ تُو بِسَرْ دَه نَچِی دِیسَا دِێ زِمَانِێ خَوه دَرِێخَه و بِکَه هَلْکَهَلْکْ. هَا اَقَه رَوشَا وِێ جِڤَاتَا کُو بَنَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی نَایِنِنْ. ڤِێ قِصَیِێ بِبِێژَه دَا کُو اَوْ ژِێ عِبْرَتْ بِگِرِنْ.

---

١ دِ حَقِێ تَفسِیرَا ڤِێ ئَایَتِێ دَه ژِ صَحَابِیَانْ وهَا هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ: خُدِێ، چِه دَمَا ئَادَمْ خُلقَانْدْ، زُرِیتَا وِی وَکِی زَرَیَانْ ژِ پِشْتَا وِی دَرَانِی و پَیْمَانْ ژِ وَانْ سِتَانْدْ کُو اَوْ خُدَایِێ وَانَه. وَانْ ژِی اَفْ یَکْ قَبُولْکِرِنْ و اَوْ لِسَرْ ڤِێ بُونَه شَاهِدْ.

۱۷۷. رَوْشَا وَانْ کَسێنْ کُو بَنَایَتێنْ مَه بَاوَرِی نَاینِنْ چه رَوْشَکَه خَرَابَه. و اَوْ هَرْ لِخَوه نَحَقِیێ دِکِنْ.

۱۷۸. خُدِیێ، کِیێ بِینَه سَرْ رِیێ اِیْدِی اَوْ یِیێ کُو رَاسْتَرِیێ بُویَه، کِیێ ژِی ژِ رِیێ دَرِیْخَه ڤِیْجَه هَا اَوْ یِیْنْ کُو خَسَارْ کِرنَه.

۱۷۹. صُوْنْدْ بَه، مَه ژ جِنْ و اِنْسَانَانْ گَلَكْ کَسِیْنْ کُو (بِسَدَمَا عَمَلِیێ خَوه) دُوْژَهِی نَه لِدِنْیَایِیێ بَلَاڤْکِرِنْ. ژ وَانْ رَه دِلِنْ هَنَه تِیێ نَاگِهِنْ و ژ وَانْ رَه چَاڤِنْ هَنَه یِیێ نَابِینْ و ژ وَانْ رَه گُهِنْ هَنَه یِیێ نَابِهِیزِنْ. هَا اَوْ، مِینَا حَیْوَانَانَه، بَلْکِی هِیێ ژِی رِیْشَاشْتِرِنْ. اَوِیْنْ هَا، یِیْنْ کُو هَایَا وَانْ(ژ رِیْکَا رَاستْ) نَمَایَه.

۱۸۰. ژ بُو خُدِیێ اَسْمَاءُ الْحُسْنَا)نَاڤِیْنْ هَرِی(خَوشكْ هَنَه. نَاخَوه بِوَانْ نَاڤَانْ ژ خُدِیێ دَاخَوازِیێ بِکِنْ و اَوِیْنْ کُو دَرْ بَارِیێ نَاڤِیْنْ خُدِیێ دَه خَوارْ دِچِنْ وَانْ بِهِیْلِنْ (ژ خُدِیێ رَه)؛ اَوِیێ بِگِهِنْ جَزَایِیێ کَارْ و کِرِیَارِیْنْ کُو دِکِنْ.

۱۸۱. ژ مَخلُوقِیْنْ مَه جِڤَاتَكْ هَیَه کُو اَوْ بِخَوه بِحَقِیێ دِگِرِنْ و بِیێ ژِی حُکِمْ دِکِنْ.

۱۸۲. اَوِیْنْ کُو بَنَایَتِیْنْ مَه بَاوَرِی نَاینِنْ، اَمِیێ وَانْ بِیێ کُو بِیێ هَایْدَارْبِنْ؛ هِیْدِی هِیْدِی بَرْ بِعَذَابِیێ (هَلَاکِیێ) ڤَه بِینْ.

۱۸۳. اَزْ (بِیَاشْدَخِسْتِنَا جَزَا) مُهْلَتِیێ دِدِمَه وَانْ، بِیْگُمَانْ کَمِینَا مِنْ (هِنْگَافْتِنْ و نَازَارَا مِنْ) پِرْ دِژْوَارَه.

۱۸٤. اَرِیێ، مَا اَوْ نَافِکِرِنْ کُو تُو دِینِیتِی لِجَمْ هَڤَالِیێ وَانْ (مُحَمَّدْ) تُنَه؟ اَوْ، هَرْ هِشِیَارْکَرَکِی اَشْکَرَا یَه.

۱۸۵. مَا اَوْ لِمَزنَاهِیَا عَرْدْ و نَاسِیمَانَانْ، لِچِڤَاسْ تِشْتِیێ کُو خُدِیێ اَوْ نَافِرَانْدِیَه و لاَجَلِیێ وَانْ اَوِیێ کُو دِبَه نِیزِیكْ بُوبَه نَابِیرِنْ؟ نَاخَوه، مَا اَوِیێ پِشْتِی قُرْئَانِیێ بِچِه گُوْتِنِیێ بَاوَرِی بِینِنْ؟

۱۸٦. چه کَسِیْ خُدِیْ وِی گُمْرَاهْ بِکَه (ژ رِیْ دَرْخَه) اِیْدِی ژِیْ رَه تُو رِیْبَرْ نِینَه و خُدِیْ وَانْ دِ خَرَابِیَا وَانْ دَه هَرْ سَرْگِیْزَانَه دِهِیْلَه.

۱۸۷. (رَسُولِیْ مِنْ!) اَوْ ژ تَه پِرْسَا رُوْژَا قِیَامَتِیْ دِکِنْ؛ کَا کَنْگِیْ یَه و دِیْ کَنْگِیْ بِقَومَه؟ (ژ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: بِیْگُمَانْ زَانِینَا وِیْ بَسْ لِجَمْ خُدَایِیْ مِنَه. ژ خُدِیْ پِیْفَه تُو کَسْ نِکَارَه دَمَا هَاتِنَا وِیْ اَشْکَرَا بِکَه. اَوْ رُوْژْ لِسَرْ عَرْدْ و نَاسِیَانَانْ گِرَانْ تِیْ. اَوِیْ ژِ نِشکَا فَه بِسَرْ وَه دَه بِیْ. اَوْ (قِیَامَتِیْ) ژ تَه دِپِرْسِنْ هَرْ وَکِی کُو تُو وِیْ زَانِبِی. (ژ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: زَانِینَا وِیْ بَسْ لِنِكْ خُدِیْ یَه، لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْڤَانْ (ڤِیْ) نِزَانِنْ.

۱۸۸. بِبِیْژَه: ژ یَا خُدِیْ خَوسْتِبَه پِیْفَه اَزْ نِکَارِمْ تُو فَیْدِیْ بِدِمْ خَوه و نِکَارِمْ تُو زَرَارِیْ ژ سَرْ خَوه ژِی بِدِمْ ئَالِی. اَگَرْ مِنْ بِیَا نَپَنْدِی زَانِیبُویَا مِنِیْ هِیْ بِیْهْتَرْ قَنْجِی بِکرَا و ژ یَا بِزَرَارْ و زِیَانْ ژِی مِنِیْ خَوه بِدَایَا پَاشْ. بَسْ ژ بُوْ مِلَّتَکِی کُو بَاوَرِی بِینْ، اَزْ هَرْ هِشِیَارْکَرْ و مِیزْگِیْنَبَرِمْ.

۱۸۹. اَوْ خُدَا یَه، یِیْ کُو هُونْ ژ یَكْ نَفسِیْ چِیْکِرِنَه و ژ وِیْ ژِی هَڤْژِینَا وِیْ چِیْکِرِیَه دَا کُو بِبَالْ ڤَه ڤَحَوَه. ڤِیْجَه چِه دَمَا چُو نِڤِینَا وِیْ، بِحَمْلَکَه سِڤِكْ بِحَمِلْ بُو و دِ ڤِی حَالِی دَه دَمَکِیْ مَا. ڤِیْجَه چِه دَمَا بَارِیْ وِیْ گِرَانْ بُو (زَارُوْکَا وِیْ دِ زِکِیْ وِیْ دَه مَزِنْ بُو) هَرْ دِیَانْ (دِیْ و بَاڤْ) ژ خُدَایِیْ خَوه دَاخَوازْ کِرِنْ (گُوتِنْ): صُوْنْدْ بَه اَگَرْ تُو زَارُوْکَکِی قَنْجْ بِدِی مَه تَقَزْ اَمِیْ بِبِنْ ژ شُکِرْدَارَانْ.

۱۹۰. ڤِیْجَه دَمَا خُدِیْ زَارُوْکَکِی صَالِحْ دَا وَانْ، دَرْ بَارِیْ دَاِینَا خُدِیْ دَه ژ خُدِیْ رَه شَرِیكْ چِیْکِرِنْ. ڤِیْجَه خُدِیْ ژ شِرْکَا کُو اَوْ دِکِنْ پَاكْ و بِلِنْدَه.

۱۹۱. اَرِیْ مَا اَوْ، وَانِیْنْ کُو نِکَارِنْ تِشْتَکِی بَنَافِرِینِنْ و اَوْ بِخَوه هَاتِنَه ئَافِرَانْدِنْ ژ خُدِیْ رَه دِکِنْ هَڤْپِشْكْ؟!

۱۹۲. اَوْ (پُوتْ) نِکَارِنْ ئَارِیکَارِیَا وَانْ (پَرَسْتِیِنْ خَوه) بِکِنْ و نِکَارِنْ ئَارِیکَارِیَا خَوه ژِی بِکِنْ.

۱۹۳. اَگَرْ هُونْ گَازِی وَانْ (پُوتَانْ) بِکِنْ بَالْ رِیَا رَاسْتْ قَه، اَوْ لِدُوفْ وَه نَایِینْ. چه هُونْ گَازِی وَانْ بِکِنْ چه ژِی هُونْ دَنْگِیْ خَوه نَکِنْ وَکْهَقَه (اَوْ لِیَی وَه نَایِینْ).

۱۹٤. (گَلِی کَافِرَانْ!) بِیْگُمَانْ اَوْ پُوتِینْ کُو هُونْ ژ بِلِی خُدِیْ وَانْ دِحَبِینْ، اَوْ ژِی مِینَا وَه مَخلُوقِینْ خُدِیْ نَه. اَگَرْ هُونْ (دِ دُوْزَا خَوه دَه) رَاسْتِیْژِنْ، ڤِیْجَه گَازِی وَانْ بِکِنْ، بِلا اَوْ ژِی بَرْسِڤَا وَه بِدِنْ.

۱۹۵. مَا قَیْ لِنگِیْنْ وَانْ هَنَه کُو بِوَانْ بِرِیْ قَه بِچِنْ، ئَانْ دَسْتِیْنْ وَانْ هَنَه کُو بِوَانْ بِهِیْزْ بِگِرِنْ، ئَانْ چَاڤِیْنْ وَانْ هَنَه کُو بِوَانْ بِبِینِنْ ئَانْ ژِی ژ وَانْ رَه گُهْ هَنَه کُو بِوَانْ بِبِهِیزِنْ؟ (ژ وَانْ رَه) بِیْژَه: هُونْ گَازِی هَڤْپشْکِیْنْ خَوه بِکِنْ، پَاشِیْ (هُونْ و اَوْ پِیْکْڤَه) دَکْ و دُوْلابِیْنْ خَوه بِگِرِینِنْ و (اَگَرْ ژ دَسْتْ وَه بِیْ) تُو دَرْفَتِیْ ژِی نَدِنَه مِنْ.

۱۹٦. بِیْگُمَانْ پِشْتَڤَانْ و نَارِیکَارِیْ مِنْ خُدِیْ یَه، اَوْ خُدَایِیْ کُو کِتِیْبْ (ژ بُوْ مِنْ) هِنَارْتِیَه و یِیْ کُو نَارِیکَارِی و خُودِیتِیَا قَنْجِیکَارَانْ دِکَه هَرْ اَوْه.

۱۹۷. اَوْ (پُوتِ)یْنْ کُو ژ بِلِی خُدِیْ هُونْ وَانْ دِحَبِینْ، اَوْ نِکَارِنْ نَارِیکَارِیَا وَه بِکِنْ و نِکَارِنْ نَارِیکَارِیَا خَوه ژِی بِکِنْ.

۱۹۸. اَگَرْ هُونْ وَانْ (پُوتَانْ) گَازِی بَالْ رِیَا رَاسْتْ قَه بِکِنْ، وَه نَابِهِیزِنْ. تُو دِبِینِی کُو بَرِیْ وَانْ لِتَه یَه، لِیْبَلِیْ اَوْ نَابِینِنْ.

۱۹۹. (رَسُولِیْ مِنْ!) تُو بَخْشِینَرْ بَه، فَرْمَانَا قَنْجِیِیْ بِکَه و گُهْ نَدَه نَزَانَانْ.

۲۰۰. چه دَمَا ژ شَیْطِیْنْ تَاسَوَاسَكْ بِگِهِیژَه تَه، ڤِیْجَه خَوه بِخُدِیْ بِپَارِیْزَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

۲۰۱. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو خَوه دِپَارِیْزِنْ، دَمَا ژ شَیْطِیْنْ تَاسَوَاسَكْ گِهِیشْتَه وَانْ، اَوْ (فَرْمَانْ و قَدَخَیِیْنْ خُدِیْ) دِ بِیرَا خَوه تِینِنْ، ڤِیْجَه اَوْ رِیَا رَاسْتْ دِبِینِنْ.

٢٠٢. بِرَايِێنْ خِرَابْكَارَانْ (اِيْنْ شَيْطَانِى) ئَارِيكَارِيَا وَانْ دِخَرَابِيِێ دَه دِكِنْ، پَاشِى اَوْ قَتْ عَطْلَايِيِێ ژِى نَادِنِێ (هَرْ وَانْ دَاژُوْنْ سَرْ گُنَهْكَارِيِێ).

٢٠٣. (رَسُولِێ مِنْ!) دَمَا تَه ژ بُوْ وَانْ تُو مُعْجِزَه نَئَانِى دِێ بِيْژِنْ: دَه بِلا تَه مُعْجِزَيَكْ ژ جَمْ خَوه بَانِيَا. (ژ وَانْ رَه) بِيْژَه: اَزْ تَنِێ دِدمْ پَێ وَحْيَا كُو ژ جَمْ خُدَايِێ مِنْ ژ مِنْ رَه هَاتِيَه. اَڤْ (ئَايَتِيْنْ قُرْئَانِێ) دَلِيلِيْنْ زَلالِنْ ژ خُدَايِێ وَه و ژ بُوْ قَوْمَكِى كُو بَاوَرِى تِينِنْ، رِيَا هِيدَايَتْ و دِلُوْڤَانِيِێ يَه.

٢٠٤. دَمَا قُرْئَانْ بِيْتَه خَونْدِنْ، گُهِێ خَوه بِدِنِێ و بِيْدَنْگْ بِمِينِنْ دَا كُو رَحْمَتْ لِوَه بِيْتَه كِرِنْ.

٢٠٥. دِ دِلِێ خَوه دَه، بِزَارَه زَارْ و بِطِرْسْ و بِدَنگَكِى نَاڤْنْجْ (دِ نَاڤبَرَا نِزمِى و بِلِنْدِيِێ دَه)، سِبَهْ و اِيْڤَارِێ خُدَايِێ خَوه دِبِيرْ بِينَه و نَبَه ژ يِيْنْ غَافِلْ.

٢٠٦. بِيْگُمَانْ اَوِيْنْ لِجَمْ خُدَايِێ تَه (كُو مَلائِيكَتِنْ) لِسَرْ كِرنَا عِبَادَتِێ وِى خَوه قُرَه نَاكِنْ و خُدِێ (ژ هَمُو كِيْمَاسِيَانْ) پَاكْ دِدِيْرِنْ و هَرْ ژِێ رَه سَجْدَه دِبِنْ.

٨. سُورَه يِێ اَنْفَالْ

سُورَه‌يِێ اَنْفَالْ ٧٥ (حَفْتِێ و پِێنْجْ) ئَايَتَه. ئَايَتَا ٣٠مْ و ٣٦مْ لِمَكِّێ دَاكَتِنَه.

ئَايَتِيْنْ دِنْ ژِى لِمَدِينِێ دَاكَتِنَه. اَنْفَالْ بِدَاخَوازَا پِرْتِرَه، گَلْ‌ژمَارَيَا نَفْلَه. گَافَا مُسلْمَانْ تِيْكُوشِيَانَه ژ بُوْ كُو دِينِێ اِسْلامِێ بَلاڤْ بِكِنْ و خَلْكِێ ژ رِيْكَا شَاشْ فَگَرِينِنْ رِيَا رَاسْتْ. ژ خِيرَا ڤِێ جِهَادَا پِيرُوْزْ زِيْدَتِرْ، ژ وِى مَالِێ كُو ژ كَافِرَانْ وَرْگِرْتِنَه و بِدَسْتْخِسْتِنَه رَه اَنْفَالْ و غَنِيمَه تِێ گُوتِنْ. ژ بَرْ كُو دِ ئَايَتَا يَكَمْ نَا ڤِى سُورَه يِى دَه الله تَعَالىٰ دِبِيْژَه: «اَوْ غَنِيمَيَا كُو ژ كَافِرَانْ هَاتِيَه سِتَانْدِنْ بَسْ ژ بُوْ خُدِێ و پِيخَمْبَرِێ وِى يَه»ژ ڤِى سُورَه يِى رَه «اَنْفَالْ «يَعْنِى غَنِيمَه و دَسْتْكَفْتِيِيْنْ شَرْ هَاتِيَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. (رَسُولِێ مِنْ!) پِرْسَا اَنْفَالَانْ (دَسْتكَفتِيِيْنْ غَنِمَتِێ) ژ تَه دِكِنْ (كَا چَاوَا اَوِێ بِيْنَه

پَارْفَکِرِنْ). ببێژَه: اَنْفَالْ (غَنیمَتْ) ژ خُدِێ و پێخَمْبَرِێ وِی رَه یَه. نَاخَوه اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاوَرْمَنْدِنْ ژ خُدِێ بِطِرْسِنْ، نَاقْبَرَا خَوه خَوشْ بِکِنْ و بِگُوتِنَا خُدِێ و پِیخَمْبَرِێ وِی بِکِنْ.

٢. بِێگُمَانْ یِێنْ بَاوَرْمَنْدْ، بَسْ اَوِێنْ کُو دَمَا نَافِێ خُدِێ تِێ گُوتِنْ دِلِێ وَانْ ژ طِرْسَانْ دِلَرزَه و دَمَا کُو ئَایَتِێنْ خُدِێ لِسَرْ وَانْ تِێنْ خُونْدِنْ بَاوَرِیَا وَانْ (یِێ) زِێدَه دِبَه و هَرْ خَوه دِسپِێرِنْ خُدَایِێ خَوه.

٣. اَوِێنْ کُو بِنَاوَایِێ پِێدِڤِی نِمِێژْ دِکِنْ و ژ رِزْقِێ کُو مَه دَایِی وَانْ (دِ رِیَا خُدِێ دَه) خَرْجْ دِکِنْ.

٤. هَا خُودِیِێنْ فَانْ سَالِخَانْ، بَاوَرْمَنْدِیِنْ رَاسْتَقِینْ بِخَوه نَه. ژ بُوْ وَانْ لِجَمْ خُدَایِێ وَانْ مَرتَبَه (یِێنْ بِلِنْدْ)، لِیُوْرِینْ و رِزْقَکِی بَرْفِرَه هَیَه.

٥. رَسُولِێ مِنْ! (چَاوَا کُو پَارْفَکِرنَا غَنِیمِێ (پِێشِی) بِوَانْ خَوشْ نَبُو) خُدَایِێ تَه کُو بِحَقِی تَه ژ مَالا تَه دَرْخِسْتِیَه هَرْ وِسَا اَوْ ژِی بِرَاسْتِی بِجِڤَاتَكْ بَاوَرْمَنْدْ نَه خَوشْ بُو.

٦. پِشْتِی اَشْکَرَا بُو (کُو تُو ژ بُوْ جَنْگِێ دَرْدِکَفَه) هَرْ وَکِی کُو اَوْ بِچَاڤِێنْ خَوه لِمِرِنِێ تَمَاشَه دِکِنْ و بِبَالِێ قَه تِێنَه نَاژُوْتِنْ (دَرْ بَارِێ جِهَادِێ دَه) بِتَه رَه نِقَاشْ دِکِنْ.

٧. (گَلِی هَڤَالِیْنْ پِێخَمْبَرْ!) دِ بِیرْ بِینْ دَمَا کُو خُدِێ، ژ دُو تِشْتَانْ یَێ اَنَا یَکِێ ژ وَانْ (بِدَسْتْخِسْتِنَا کَارْوَانِێ قُرَیْشِیَانْ ئَانْ ژِی سَرْکَفْتِنَا لَشْکَرِی) دَابُو وَه، وَه یَا هِیسَانْ (بِدَسْتخِسْتِنَا کَارْوِێنْ) ژ خَوه رَه دِخَوسْتْ، لِیَبَلِێ خُدِێ دِخَوازَه کُو بِگُوتِنِێنْ خَوه حَقِیِێ مِسُوْگَرْ بِکَه و دَاوِیِێ لِکَافِرَانْ بِینَه (کوکَا وَانْ بِقَلِینَه).

٨. دَا کُو خُدِێ (بِفَرْمَانَا خَوه) حَقِیِێ مِسُوْگَرْ بِکَه و بَاطِلِی ژ حُوْلِێ رَاکَه، هَرْ چِقَاسْ سِتَمْکَارْ و مُشْرِكْ ڤِێ نَخَوازِنْ ژِی.

٩. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) بِینْ بِیرَا خَوه، دَمَا کُو وَه دِ جَنْگَا بَدْرِێ دَه) هَوَارَا خَوه دِگِهَانْدَه

خُدِیْ کُو ئَاریکَاریَا وَه بِکَه، ڤِیْجَه خُدِیْ بَرْسِڤَا وَه دَا (و گُوتْ): اَزِیْ هَزَارْ مَلائیکَتِی لِپَیْ هَڤْ لِهَاوَارَا وَه بِشِینِمْ.

١٠. خُدِیْ (مَلائیکَتْ دِ هَوَارَا وَانْ دَه نَشَانْدْ) بَسْ دَا کُو بِبَه مِزْگِینِیَا سَرْکَڤْتِنَا وَه و دَا کُو دِلِیْ وَه پِیْ ئَارَامْ و گَرْمْ بِبَه (اَوْ شَانْدِنْ). اَڤْ سَرْکَڤْتِنْ هَرْ ژ جَمْ خُدِیْ ڤَه یَه؛ نَه بِهِیْزْ و قُوَّتَا وَه یَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ عَزِیزَه، حَکِیمَه.

١١. وِیْ دَمِیْ (خُدِیْ) خَوَکَه سِڤْکْ دَانِی سَرْ چَاڤِیْنْ وَه کُو اَوْ اَوْلَهِیَکْ بُو ژ جَمْ خُدِیْ و ژ ئَاسِمَانَانْ بَارَانَکْ بِسَرْ وَه دَه بَارَانْدْ دَا کُو وَه پِیْ پَاقِژْ بِکَه و تَاسَاوَاسَا شَیْطِیْنْ ژ وَه بِبَه و دَا کُو دِلِیْ وَه بِهَڤْ ڤَه گِرِیْ بِدَه و لِنْگِیْنْ وَه بِجِهْ بِکَه.[١]

١٢. وِیْ دَمَا خُدَایِیْ تَه پَیَامْ ژ مَلائیکَتَانْ رَه هِنَارْتْ، (ژ وَانْ رَه گُوتْ): بِیْگُمَانْ اَزْ بَوَه رَه مَه، ڤِیْجَه اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه وَانْ پِشْتگَرْمْ بِکِنْ، اَزِیْ ژِی طِرْسِیْ بَاڤِیْژِمْ دِلِیْ یِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه، ایْدِی لِسِطُویِیْ وَانْ و لِتَڤَکِیْ سَرْتِلِیِیْنْ وَانْ بِخِنْ.

١٣. اَڤْ، بِسَدَمَا کُو وَانْ دِژَاتِیَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی دِکِرِنْ. چِه کَسِیْ کُو دِژَاتِیَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بِکَه، تَقَرْ خُدِیْ عَذَابْدِژْوَارَه.

١٤. (گَلِی کَافِرَانْ!) هَا اَڤْ عَذَابْ ژ بُوْ وَه یَه، دَه ڤِیْجَه وِی طَعْمْ بِکِنْ. (بِزَانِنْ؛) بِیْگُمَانْ (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) عَذَابِیْ ایْگِرْ هَرْ ژ کَافِرَانْ رَه یَه.

١٥. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! دَمَا هُونْ (دِ شَرْ دَه) سِیْنگْ بِسِیْنگْ رَاسْتِی کَافِرَانْ هَاتِنْ، پِشْتَا خَوه نَدِنْ وَانْ (و ژ وَانْ نَه رَڤِنْ).

١٦. چِه کَسِیْ کُو وِیْ رُوْژِیْ پِشْتَا خَوه بِدَه کَافِرَانْ (ژ بَرْ وَانْ برِڤَه) - ژ بِلِی کُو ژ بُوْ فَنْدَکِی

١ چَکْدَارِیْنْ قُرَیْشِیَانْ هِیْ بَرِیْ هَاتِبُونْ سَرْ «بِیرَا بَدْرِیْ»بِجه بُوبُونْ. مُجَاهِدِیْنْ اِسْلامِیْ ژِی تِی بُوبُونْ، هَمْ ژِی جِهِیْ کُو فَگَّرْتِبُونْ پِرْ قُومْ و سِیْلَه لِیْ هَبُو، نِکَارِیبُونْ بِسَرْبَسْتِی لِیْ حَرَکَتْ بِکِنْ، ڤِیْجَه بَارَانَا کُو بَارِیَا هَمْ تَاسَوَاسْ ژ دِلِیْنْ وَانْ بِرْ، هَمْ مُوْرَالِیْ وَانْ خُرْتْ و بِلِنْدْ کِرْ، هَمْ تِیْرْ تِیْرْ اَڤْ فَخَوارِنْ، هَمْ ژِی قَادَا شَرْ هِشْکْ بُو دَا کُو لِنْگِیْنْ وَانْ نَشَمتَه.

جَنْگێ خَوه فَکِشینَه یَانْ ژ بُوْ خَوه بِگِهینَه رَفَکِی دِنْ (دَا کُو هِیزَا وَانْ زِیدَه بِکَه)- فِیْجَه تَقَزْ اَوْ مُسْتَحَقِیْ غَزَبَا خُدِیْ بُویَه، جِهِیْ وِی دُوْزَهَه و اَوْ چه جِهَکِی پِیسَه!

١٧. فِیْجَه (دِ جَنْگَا بَدْرِیْ دَه) نَه وَه اَوْ دِکُشْتِنْ، لِیْبَلِیْ خُدِیْ (بِئَارِیکَارِیَا خَوه) اَوْ دِکُشْتِنْ و دَمَا کُو تَه (خَولِی) ئَافِیْتْ سَرْ چَافِیْنْ وَانْ، نَه کُو تَه اَوْ خِسْتَه چَافْ و فِرْنِکِیْ وَانْ. لِیْبَلِیْ خُدِیْ اَوْ گِهَانْدَه سَرْ و چَافِیْنْ وَانْ، دَا کُو خُدِیْ بِفِیْ (ئَارِیکِرِنْ و بِسَرْخِسْتِنِیْ) قَنْجِی و دَاینَکَه بَاشْ بِبَاوَرْمَنْدَانْ بِکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

١٨. اَفْ (رُودَانْ ژ خُدِیْ یَه)، بِیْگُمَانْ خُدِیْ لَاوَازْکَرِیْ حِیلَیِیْنْ کَافِرَانَه.

١٩. (گَلِی کَافِرَانْ!) اَگَرْ هُونْ (ژ بُوْ یِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ) سَرْکَفْتِنِیْ دِخَوازِنْ، فِیْجَه بِیْگُمَانْ سَرْکَفْتِنْ لِدُوفْ دَاخَوازَا وَه هَاتْ! اَگَرْ هُونْ (ژ کَافِرِیِیْ و ژ جَنْگَا لِهَمْبَرِی پِیْخَمْبَرْ و مُسِلْمَانَانْ) قَگَرِنْ، فِیْجَه اَوْ ژ وَه رَه چِیْتِرَه. (نَا) اَگَرْ دِیسَا هُونْ (لِدِژْمِنَاهِیَا پِیْخَمْبَرْ و مُسِلْمَانَانْ) قَگَرِنْ، اَمِیْ ژِی قَگَرِنْ (بَالْ ئَارِیکَارِیَا وَانْ قَه). بِیْگُمَانْ کُوْمْ و هَژْمَارَا وَه تِه فِیْدِیْ نَاگِهِینَه وَه، چِقَاسْ هُونْ گَلَكْ بِنْ ژِی. بِیْگُمَانْ خُدِیْ (بِئَارِکَارِیَا خَوه) دِگَلْ بَاوَرْمَنْدَانَه.

٢٠. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! گُهْدَارِیَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بِکِنْ، بَرِیْ خَوه ژِیْ نَگُهَرِینِنْ، رَوْشْ اَقَه کُو هُونْ (قُرْئَانْ و وَعْظَانْ ژِی) سَحْ دِکِنْ.

٢١. هَمْ نَبِنْ وَکِی وَانِیْنْ کُو گُوْتِنْ: مَه (گُوْتِنَا تَه) بِهِیسْتْ، دِگَلْ کُو وَانْ (دِ حَقِیقَتَا خَوه دَه) نَدِبِهِیسْتْ.

٢٢. بِیْگُمَانْ لِجَمْ خُدِیْ جَانْدَارِیْنْ هَرِی خَرَابْ اِیْنْ کَرْ و لَالِنْ، اَوِیْنْ کُو تِیْنَاگِهِیژِنْ (کَا چه دِ خِیْرَا وَانْ دَه یَه).

٢٣. اَگَرْ خُدِیْ دِ وَانْ دَه خِیْرَكْ بِزَانِیَا، تَقَزْ خُدِیْ دِیْ حَقِی بِگُهِیْ وَانْ بِخِسْتَا، اَگَرْ بِگُهِیْ وَانْ بِخِسْتَا ژِی تَقَزْ دِیْ پِشْتَا خَوه بِدَانِیْ، ژ خَوه اَوْ بَرِیْ خَوه هَرْ ژِیْ دِکُهَرِینِنْ.

٢٤. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! دَمَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرْ ژِ بُوْ یَا کُو وَه پِیْ سَاغْ بِکَه گَازِی وَه کِرِنْ بَرْسِقَا وَانْ بِدِنْ. بزَانِبِنْ کُو بِرَاسْتِی خُدِیْ دِکَفَه نَاقْبَرَا مَرِفْ و دِلِیْ وِی؛ (دِلِیْ وِی دِمِرِینَه یَانْ ژِی دِگُهَرِنَه). بِیْگُمَانْ هُونِیْ هَرْ بِبَالْ وِی فَه بِیْنَه جِقَانْدِنْ.

٢٥. خَوه ژِ بَلا و اِمْتِحَانَکَه وسَا بِپَارِیزِنْ کُو ژِ وَه نَه بَسْ دِگِهِیژَه یِیْ سِتَامْکَارْ تَنِیْ و نَاگَاهْدَارْ بِنْ؛ بِیْگُمَانْ عَذَابِیْ خُدِیْ عَذَابَکِی پِرْ دِژْوَارَه.

٢٦. (گَلِی مُومِنَانْ!) بِینِنْ بِیرَا خَوه؛ دَمَا کُو هُونْ لِعَرْدِیْ (لِمَکِّیْ) بِنْدَسْتْ و هِنْدِکْ بُونْ، هُونْ دِطِرْسِیَانْ کُو خَلْکْ (مُشْرِکِیْ مَکِّیْ) بِلَزْ وَه بِگِرِنْ و بِرَقِینِنْ. ڤِیْجَه (خُدِیْ) هُونْ (لِمَدِینِیْ) حَوانْدِنْ و بِنَارِیکَارِیَا خَوه (رُوْژَا بَدْرِیْ) پِشْتْگِرِیَا وَه کِرْ و رِزْقِیْ پَاکْ و پَاقِژْ دَا وَه، دَا قَنَه هُونْ شُکْرِیْ (وِی) بِکِنْ.

٢٧. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! بِخُدِیْ و پِیْخَمْبَرْ رَه خِیَانَتِیْ نَکِنْ و دِگَلْ کُو هُونْ دِزَانِنْ خِیَانَتِیْ لِاَمَانَتِیْ لِجَمْ خَوه ژِی نَکِنْ.

٢٨. نَاگَاهْدَارْ بِنْ، بِیْگُمَانْ مَالِیْ وَه و زَارُوْکِیْنْ وَه ژِ بُوْ وَه بَسْ اِمْتِحَانْ و جَرِبَانْدِنِنْ. بِیْگُمَانْ خَلاتَا مَزِنْ هَرْ لِجَمْ خُدِیْ یَه.

٢٩. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! اَگَرْ هُونْ هَایْ ژِ (فَرْمَانِیْنْ) خُدِیْ هَبِنْ؛ (خُدِیْ) دِیْ فَهْمَکَه وسَا بِدَه وَه کُو هُونِیْ پِیْ قَنْجِی و نَقَنْجِیْ ژِ هَقْ فَقَتِینِنْ، دِیْ گُنَهِیْنْ وَه قَشِیْرَه و لِوَه ژِی بِبُوْرَه. خُودِیْ کَرَمَا مَزِنْ بَسْ خُدِیْ یَه.

٣٠. (رَسُولِیْ مِنْ!) دِ بِیرْ بِینَه دَمَا یِیْنْ کَافِرْ حِیلَه و فَنْدْ لِتَه دِکِرِنْ دَا کُو تَه بِگِرِنْ، گِرِیْدِنْ، نَانْ تَه بِکُژِنْ، نَانْ ژِی تَه (ژِ مَکِّیْ) دَرِینِنْ. دَمَا وَانْ فَنْدُ و حِیلَه لِتَه کِرِنْ خُدِیْ ژِی حِیلَه و فَنْدِیْنْ وَانْ پُوچْ کِرِنْ و خُدِیْ ژِ هَرْ کَسِی بِیْهْتَرْ حِیلَه و فَنْدَانْ پُوچْ دِکَه.

٣١. دَمَا نَایَتِیْنْ مَه ژِ وَانْ (کَافِرَانْ) رَه دِهَاتَه خَوِنْدِنْ، گُوتِنْ: (اَرِیْ یَا تَه خَوِنْدِی) مَه

بهِیسْتْ، اَگَرْ مَه قِیَابُویَا تَقَرْ مَه ژِی دِکَارِبُو وَکَه فَانْ ئَایَتَانْ بِگُوتِنَا و اَفْ ژِ چِرُوْکِیْنْ پِێشِیَانْ پِێفَه نَه تِشْتَکِی دِنَه.

٣٢. وِێ دَمِێ کَافِرَانْ گُوتْ: خُدَایِێ مَه! اَگَرْ اَفْ قُرَئَانْ حَقْ بَه و ژِ جَمْ تَه هَاتِبَه، ژِ عَزْمِێنْ کَفِرَانْ بِسَرْ مَه دَه بِبَارِینَه یَانْ ژِی عَذَابَکِی دِژْوَارْ ژِ بُوْ مَه بِینَه!

٣٣. (رَسُولِێ مِنْ!) حَتَا تُو لِنَاڤْ وَانْ بِی، خُدِێ دِێ عَذَابْ نَدَه وَانْ. هَرْ وِهَا حَتَا کُو اَوْ لِێبُوْرِینَا گُنَهِێنْ خَوه بِخَوازِنْ، خُدِێ عَذَابْ نَادَه وَانْ.

٣٤. اَرِێ مَا ژِ بُوْ وَانْ چه تِشْتْ هَیَه وِێ بِبَه اسْتَنْـگْ دَا کُو خُدِێ وَانْ نَدَه عَذَابْدَانْ، دِگَلْ کُو اَوْ رِیَا مَسْجِدُ الْحَرَامِێ لِبَرْ خَلْکِێ دِگِرِنْ (نَاهِێلِنْ کُو بَاوَرْمَنْدْ وِێ طَوَافْ بِکِنْ). اَوْ بِخَوه ژِی نَه ئَارِیکَارْ و خَودِیِێ کَعْبِێ نَه. خَودِی و ئَارِیکَارِێ وِێ بَسْ مُتَّقِی نَه، لِێبَلِێ پِرِێ وَانْ (ڤِێ) نِزَانِنْ.

٣٥. نِمِێژَا وَانْ (پُوتپَرَسْتَانْ) لِجَمْ مَالا خُدِێ (کَعْبِێ) ژِ فِیکَانْدِنْ و چِپکَانْ پِێفَه نَه تِشْتَکِی دِنْ بُو. ڤِێجَه (گَلِی کَافِرَانْ!) ژِ بَرْ ڤِێ کُفْرَا خَوه دَه عَذَابْ طَعْمْ بِکِنْ!

٣٦. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه، مَالِێنْ خَوه خَرْجْ دِکِنْ دَا کُو رِیَا (دِینِێ) خُدِێ لِبَرْ خَلْکِێ بِگِرِنْ و اَوِێ هِێ ژِی خَرْجْ بِکِنْ. پَاشِێ اَڤِێ لِسَرْ وَانْ بِبَه حَسْرَتْ، دِ دَاوِیِێ دَه ژِی اَوِێ تِێکْ هَرِنْ و بِێنَه شِکَانْدِنْ. اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه بِبَالْ دُوْزَهِێ (جَهْنَمِێ) ڤَه دِێ بِێنَه حَشرْکِرِنْ.

٣٧. دَا کُو خُدِێ بَاشْ و خَرَابَانْ (مُسلِمَانْ و کَافِرَانْ) ژِ هَڤْ ڤَقتِینَه و هِنْ خَرَابَانْ ژِی دَیْنَه سَرْ هِنَانْ، ڤِێجَه تَڤَانْ بِسَرْ هَڤْ دَه کُوْمْ بِکَه و پَاشِێ دِ جَهْنَمِێ دَه وَرْکَه. بِێنْ زَرَارْ کِرِنْ هَا اَوْ بِخَوه نَه.

٣٨. (رَسُولِێ مِنْ!) ژِ بِێنْ کَافِرْ بُونَه رَه بِبِێژَه: اَگَرْ اَوْ دَڤْ (ژِ نِیَارْتِیَا خُدِێ و پِێخَمْبَرْ) بَرْدِنْ (و بَاوَرِی بِینِنْ)، تِشْتِێ بُوْرِی لِوَانْ نَایِێ گِرْتِنْ. نَا، اَگَرْ دِیسَا اَوْ ڤَگَرِنْ (شَرِێ

پِێخَمْبَرْ و دژْمِنتِیَا وِی)، ڤِێجَه صُوْنْدْ بَه، عَادَتِێ خُدِێ دَرْ بَارِێ پِێنْ بَرِیَا وَانْ دَه دَرْبَاسْ بُویَه، (کَا چَاوَا خُدِێ پِێنْ بَرِێ ژ حُوْلِێ رَاکِرِنْ هَرْ وِسَا دِێ فَانْ ژِی ژ حُوْلِێ رَاکَه).

٣٩. هُونْ بِوَانْ (کَافِرَانْ) رَه شَرْ بِکِنْ حَتَا کُو فِتْنَه ژ حُوْلِێ رَابَه و دِینْ بِتَفَاهِی بِبَه ژ خُدِێ رَه، ڤِێجَه اَگَرْ اَوْ دَفْ ژِێ (کُفْرِێ) بَرْدِنْ، بِێگُمَانْ خُدِێ بِیَا کُو اَوْ دِکِنْ، بِینَرَه.

٤٠. اَگَرْ وَانْ (دَسْتْ ژ کِرِنِێنْ خَوه بَرْنَدَانْ) و پِشْتَا خَوه دَانَه وَه، اِیْدِی هُونْ بِزَانِنْ کُو خُدِێ ئَاریکَارْ و پِشْتَڤَانِێ وَه یَه و اَوْ چه خَوشْ پِشْتَڤَانْ و چه خَوشْ ئَاریکَارَه!

٤١. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، بِێگُمَانْ چه دَسْتْکَڤْتِیَکَه غَنِیمَتِێ وَه بِدَسْتْ خِسْتِبَه، اَگَرْ بِرَاسْتِی وَه بِخُدِێ و بِیَا کُو مَه رُوْژَا فُرْقَانِێ ژ بُوْ بَنْدَیِێ خَوه ئَانِیَه خَوارِێ، - رُوْژَا کُو دُو جَلَبْ (لِبَدْرِێ) هَاتِنْ هَمْبَرِی هَڤْ - وَه بَاوَرِی ئَانِیبَه، ڤِێجَه بِرَاسْتِی پِێنْجِیَکَا وِێ غَنِیمَتِێ ژ بُوْ خُدِێ، ژ بُوْ پِێخَمْبَرْ و مَالْبَاتَا وِی، ژ بُوْ سِیوِی، بَلَنْگَازْ و رِیوِیَانَه. خُدِێ تَقَزْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٤٢. دِ بِیرْ بِینِنْ دَمَا (رُوْژَا جَنْگَا بَدْرِێ) هُونْ لِکَنَارَا نَوالَا نِیزِكْ و اَوْ (قُرَیْشِی) ژِی لِرَخِێ دُورْ بُونْ. کَارْوَانِێ (قُرَیْشِیَانْ) ژِی دِ بِنِیَا وَه رَه بُو. اَگَرْ وَه (و وَانْ ژ بُوْ شَرَکِی بِڤِی ئَاوَایِی) پَیْمَانْ دَابُونَا هَڤْ، هُونِێ دِ پَیْمَانِێ دَه کَتِبُونَا اِخْتِلافِێ (بِڤِی ئَاوَایِی هُونْ نَدِهَاتِنْ هَمْبَرِی هَڤْ). لِیَلِێ، ژ بُوْ کُو خُدِێ (بِسَرْکَڤْتِنَا مُسِلْمَانَانْ و تِیکچُونَا کَافِرَانْ) رَوْشَکَه پِێویسْتبُویِی بِینَه جِهْ (بِێجڤَانْ، لِڤِی جِهِی هُونْ ئَانِینْ هَمْبَرِی هَڤْ)؛ دَا کُو بِبَلْگَه و نِیشَانْ یِێ کَافِرِبُویِی هَلاكْ بِبَه و دَا کُو بِبَلْگَه و نِیشَانْ یِێ بَاوَرِی ئَانِی بَاوَرِی بِینَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

٤٣. وِێ دَمِێ خُدِێ دِ خَوْنِێ دَه اَوْ (کَافِرْ) ژ تَه رَه کِیمْ نِیشَانْ دَانْ، اَگَرْ اَوْ بِپِرَانِی نِیشَانِی تَه دَابُونَا، تَقَزْ هُونِێ بِطِرْسْ و نَجَارْ بِمَانَا و هُونِێ دَرْ بَارِێ کَارِێ (شَرْ) دَه کَتِبُونَا

اِخْتِلافِیْ، لِیْبَلِیْ خُدِیْ هُونْ (ژِ ڤِیْ یَکِیْ) رَهَا کِرِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیَا دِ سِیْنْگَانْ دَه قَشَارْتِی ئَاگَاهْدَارَه.

٤٤. وِیْ دَمَا (دِ قَادَا شَرْ دَه) هُونْ هَاتِنْ هَمْبَرِی هَڤْ، ژِ بُوْ کُو یَا (لِجَمْ) خُدِیْ مِسُوْگَرَه بِینَه جِهْ، اَوْ لِبَرْ چَاڤِیْنْ وَه کِیْمْ نِیشَانْ دَانْ و هُونْ ژِی لِبَرْ چَاڤِیْنْ وَانْ کِیْمْ نِیشَانْ دَانْ. هَمُو کَارْ و بَارْ، هَرْ بِبَالْ خُدِیْ ڤَه دِزِڤِرِنْ.

٤٥. هَیْ گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! دَمَا هُونْ (دِ قَادَا شَرْ دَه) هَاتِنْ هَمْبَرِی جَلَبَکِی کَافِرْ، خَوه رَاگِرِنْ و خُدِیْ پِرْ دِ بِیرْ بِینِنْ دَا کُو هُونْ بِسَرْ کَڤِنْ.[١]

٤٦. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) بِگُوْتِنَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بِکِنْ و بِهَڤْ رَه مِقَرْسِیِیْ مَکِنْ، ڤِیْجَه هُونِیْ سِسْتْ بِبِنْ، هِیْزَا وَه ژِی دِیْ هَرَه. صَبْرِیْ بِکِیْشِنْ، بِیْگُمَانْ خُدِیْ دِگَلْ صَبِرْکِیْشَانَه.[٢]

٤٧. نَبِنْ وَکِی وَانِیْنْ کُو ژِ چَاڤْسُوْرِی و ژِ بُوْ نَاڤْ و دَنْگِیْ خَوه ژِ مَالا خَوه دَرْدِکَڤِنْ و رِیَا (دِینِیْ) خُدِیْ لِبَرْ خَلْکِیْ دِگِرِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیَا کُو اَوْ دِکِنْ بِزَانِینَا خَوه دُوْرْبِیْچْ گِرْتِیَه.

٤٨. وِیْ دَمَیْ شَیْطِیْنْ کِرِنِیْنْ وَانْ ژِ وَانْ رَه خَمِلانْدِنْ و (ژِ وَانْ رَه) گُوْتْ: اِیرُوْ ژِ مِرُوْڤَانْ، تُو کَسْ زُوْرَا وَه نَابَه و بِیْگُمَانْ اَزْ پِشْتَڤَانْ و نَاریکَارِیْ وَه مَه. لِیْبَلِیْ چِه دَمَا کُو هَرْ

---

١ دِ دَمَا جَنْگِیْ دَه لِبَرْ خُدِیْ بِگِرِنْ، ژِ وِی هَوارْ و نَاریکَارِیِیْ بِخَوازِنْ و بِلَا چَاڤِیْنْ وَه لِرِیِیَا نَاریکَارِیَا وِی بَه. تُو سَدَمْ تُنَه یَه کُو نَهِیْلَه مِرُوْڤَکْ خُدِیْ دِ بِیرَا خَوه بِینَه. نَخَاسِمْ گَافَا شَرْ، کَارَسَاتْ، مُسِیبَتْ و بَلا بِقَومِنْ، یَکْسَرْ دِڤِیْ مِرُوْڤْ خَوه بَاڤِیْژَه بَرْ دَرْگَهِیْ خُدِیْ و نَاریکَارِیِیْ ژِیْ بِخَوازَه.

٢ دِ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه بِیْژَیَا «رِیحْ»دَرْبَاسْ بُو، مَعْنَی وِیْ یَا بِنْگَهِیْنْ بَا یَه. لِیْبَلِیْ دِ مَعْنَی خَوه یَا مَجَازِی دَه بِدَاخوَازَا هِیْزْ، نَاریکَارِی و دَوْلَتْ ژِی تِیْ. مَه ژِی، مَعْنَی یَکَمْ تَرْجِیحْ کِرْ. رَاسْتَه، مِلَّتَکِی بَاوَرْمَنْدْ کُو بِخَوازَه بِبَه دَولَتْ، بِبَه حُکمرَانْ و دِ نَاڤْ نَتَوَانْ دَه بِبَه خَودِی دَنْگ دِڤِیْ دِ نِیْڤْ خَوه دَه تِفَاقَا خَوه پِیْکْ بِبِنْ، رِیْ لِبَرْبَرِی و چَاڤْنَبَارِیِیْ بِگِرِنْ، ژِ هَڤْ حَزْ بِکَنْ و خِیرَا خَوه بِخَوازِنْ. هَکَه قَانْ مَرْجَانْ بِجِهْ بِینَه، وِیْ چَاخِیْ مِمْکُنَه خُدِیْ ژِیْ رَه بِبَه نَاریکَارْ!

دُو جَلَبْ (بَاوَرْمَنْدْ و كَافِرْ) هَاتِنْ هَمْبَرِی هَفْ، (شَیطَانْ) بِسَرْ پَاشْپَهِنیَا خَوه قَه زِفِری و گُوتْ: بێگُمَانْ اَزْ ژ وَه دُورِمْ، بێگُمَانْ یَا گُو اَزْ دِبِینِمْ هُونْ نَابِینِنْ، بێگُمَانْ اَزْ ژ خُدَێ دِطِرْسِمْ، لَوْرَا خُدِێ جَزَادِژْوارَه.

٤٩. وِێ دَمِێ مُنَافِقَانْ و اَوِێنْ گُو دِ دِلِێ وَانْ دَه نَخُوشِی هَیَه (دَرْ بَارِێ وَه دَه) دِگُوتِنْ: اَوِێنْ هَا، دِینِێ وَانْ اَوْ خَاپَانْدِنَه. چه كَسِێ گُو خَوه بِسْپِێرَه خُدِێ، ڤِێجَه بێگُمَانْ خُدِێ عَزِیزَه، حَكِیمَه.

٥٠. (رَسُولِێ مِنْ!) خَوزِیَا دَمَا مَلائِیكَتْ رِحِێ یِێنْ گُو كَافِرِنْ دِسْتِینِنْ و لِرُو و پِشْتَا وَانْ دِخِنْ و (ژ وَانْ رَه دِبِێژِنْ) دَه عَذَابِێ دُوژَهِێ بِچِێژِنْ، تَه بِدِیتَا!

٥١. هَا اَڤْ، بِسَدَمْ ئَاكُو دَسْتِێ وَه كِرِیَه و بێگُمَانْ خُدِێ لِبَنْدَیِێ خَوه تُو ظُلْمِێ نَاكَه.

٥٢. وانْ ژِی، وَكِی مَالبَاتَا فِرْعَونْ و یِێنْ بَرِیَا وَانْ نِیشَانْ و ئَایَتِێنْ خُدِێ اِنْكَارْ كِرِنْ، ڤِێجَه خُدِێ بِسَبَبْ گُنَهِێنْ وَانْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ. بێگُمَانْ خُدِێ خَودَانْهِێزَه، ئَازَارْدِژْوَارَه.

٥٣. اَڤْ جَزَا ژ بَرْ ڤِێ یَه، لَوْرَا؛ حَتَا گُو قَوْمَكْ قَنْجِی و كَرَمَا گُو خُدِێ بِوَانْ رَه كِرِی اَوْ بِخَوه نَه گُهَرِینِنْ بِرَاسْتِی ژِی خُدِێ قَنْجِیَا لِسَرْ وَانْ نَاگُهَرِینَه. بێگُمَانْ خُدِێ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

٥٤. وَانْ ژِی وَكِی مَالْبَاتَا فِرْعَوْنْ و یِێنْ بَرِیَا وَانْ، بِئَایَتِێنْ خُدَایِێ خَوه بَاوَرِی نَئَانِینْ. اِیْدِی مَه ژِی، ژ بَرْ گُنَهِێنْ وَانْ، اَوْ ژِی هَلَاكْ كِرِنْ و مَه مَالْبَاتَا فِرْعَونْ (دِ دَرْیَایِێ دَه) خَنِقَانْدْ. بێگُمَانْ اَوْ هَمِی ظَالِمْ بُونْ.

٥٥. بێگُمَانْ لِجَمْ خُدِێ جَانْدَارِێنْ هَرِی خَرَابْ اَوِێنْ گُو كَافِرِنْ، ڤِێجَه اَوْ بَاوَرِیِێ (بِخُدِێ) نَابِینِنْ.

٥٦. (رَسُولِێ مِنْ) اَوِێنْ کُو تَه سُوْزْ و پَیْمَانْ ژِ وَانْ گِرْتبُو، پَاشِێ دِ هَرْ جَارِێ دَه سُوْزَا خَوه دِشْکِینِنْ و اَوْ (ژِ اَنْجَامَا فِێ سُوْزْشِکَانْدِنِێ) نَاطِرْسِنْ..

٥٧. اَگَرْ دِ جَنْگِێ دَه تُو سَرْدَسْتِی وَانْ بِبِی، فِێجَه دَرْبَکَه وِسَانْ لِوانْ بِخَه دَا کُو یِێنْ دِ پَێ وَانْ رَه ژِ فِێ دَرْبِێ دَرْسْ بِگِرِنْ.

٥٨. چه دَمَا تُو ژِ خِیَانَتَا مِلَّتَکِی (کُو تَه بِوَانْ رَه پَیْمَانْ دَانِیَه) بِطِرْسِی، لِسَرْ عدَالَتِێ وَانْ نَاگَاهْدَارْ بِکَه؛ (ژِ وَانْ رَه بِبِێژَه) پَیْمَانْ دِ نَاقْبَرَا مَه دَه نَمَا. بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ خَاینَانْ حَزْ نَاکَه.[1]

٥٩. بِلا اَوِێنْ کَافِرِبُونَه گُمَانْ نَکِنْ کُو اَوْ ژِ عَذَابِێ خُدِێ خَلَاسْ بُونَه. بِێگُمَانْ اَوْ نِکَارِنْ مَه نَاچَارْ بِهِێلِنْ.

٦٠. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ) هُونْ ژِی چِقَاسْ کُو ژِ وَه بِێ، ژِ هِێزْ و هَسْپِێنْ گِرِێدَایی لِهَمْبَرْ وَانْ (دِژْمِنِێنْ خَوه) خَوه ئَامَادَه بِکِنْ. کُو هُونْ بِوِێ دِژْمِنِێ خُدِێ و دِژْمِنِێ خَوه و هِنْ دِژْمِنِێنْ دِنْ ژِی کُو هُونْ بِوَانْ نِزَانِنْ، لِێبَلِێ خُدِێ بِوَانْ دِزَانَه، چَافْطِرْسَانْدِی بِکِنْ. چه تِشْتِێ کُو هُونْ دِ رِیَا خُدِێ دَه خَرْجْ بِکِنْ، (بِێکِێمَاسِی) خِێرَا وِێ دِێ ژِ وَه رَه بِێ دَاینْ و قَتْ نَحَقِی لِوَه نَایِێ کِرِنْ.

٦١. اَگَرْ اَوْ (دِژْمِنْ) بَرْ بِنَاشْتِیِێ فَه هَاتِنْ، فِێجَه تُو ژِی بَرْ بِوِێ فَه هَرَه و خَوه بِسْپِێرَه خُدِێ. بِێگُمَانْ خُدِێ، هَرْ اَوَه یِێ بِهِیزَرْ، یِێ زَانَا.

٦٢. اَگَرْ اَوْ (بِنَاشْتِیِێ) بِخَوازِنْ تَه بِخَاپِینِنْ، فِێجَه بِێگُمَانْ خُدِێ هَرْ بَسِی تَه یَه. یِێ کُو بِنَارِیکَارِیَا خَوه و بِپِشْتَفَانِیَا مُومِنَانْ تُو بِهِێزْ کِرِی اَوَه.

---

١ دِ ئَایَتِێ دَه {عَلَى سَوَاءٍ} دَرْبَاس بُو.

٦٣. (خُدِێ) حَزْكِرِنْ خِسْتْ نَاقْبَرَا دِلِێ وَانْ، اَگَرْ تَه چِه تِشْتِێ لِسَرْ عَرْدِێ هَيَه، تَڤْ (دِ ڤِێ رِێيِێ دَه) خَرْجْ بِكِرَا ژِی، تَه يِێ نِكَارِيبُويَا دِلِێنْ وَانْ بِگِهَانْدَا هَڤْ. لِێبَلِێ خُدِێ اَوْ گِهَانْدِنَه هَڤْ. بِێگُمَانْ خُدِێ سَرْكَفْتِی يَه، كَارْبِنَجهَه.[1]

٦٤. اَیْ پِێخَمْبَرْ! خُدِێ بَسِی تَه و بَاوَرْمَنْدِێنْ بِتَه رَه يَه.

٦٥. اَیْ پِێخَمْبَرْ! لِهَمْبَرْ (كَافِرَانْ) نَاڤْ دِ بَاوَرْمَنْدَانْ بِدَه، وَانْ لِسَرْ شَرْ گَرْمْ بِكَه. اَگَرْ ژِ وَه بِيسْتْ كَسِێنْ سَبَاتْكَارْ هَبِنْ اَوِێ زُوْرَا دُو سَدْ كَسِێنْ (كَافِرْ) بِبِنْ، اَگَرْ ژِ وَه سَدْ كَسْ هَبِنْ اَوِێ زُوْرَا هَزَارْ كَسِێ كَافِرْ بِبِنْ. لَوْرَا اَوْ بِرَاسْتِی قَومَكِی تِێنَگِهِێژِنْ.

٦٦. ئَانِهَا، خُدِێ بَارِێ وَه سِفْكْ كِرْ و دِزَانِبُو كُو دِ وَه دَه (لِهَمْبَرِی شَرْ) قَلْسِيَكْ هَيَه. نَاخَوه، اَگَرْ ژِ وَه سَدْ كَسِێنْ صَبرْكِێشْ هَبِنْ، اَوِێ زُوْرَا دُو سَدْ كَسِێنْ (كَافِرْ) بِبِنْ. اَگَرْ ژِ وَه هَزَارْ كَسْ هَبِنْ، اَوْ -بِدَسْتُورَا خُدِێ- دِێ زُوْرَا دُو هَزَارْ كَسِێنْ (كَافِرْ) بِبِنْ. خُدِێ تَقَزْ دِگَلْ صَبرْكِێشَانَه.

٦٧. حَتَا كُو دِ قَادَا شَرْ دَه دَسْتْهِلاتِيِێ بِدَسْتْ نَخَه، مَافِێ تُو پِێخَمْبَرَكِی تُنَه يَه كُو (دِ شَرْ دَه) اَسِيرَانْ بِگِرَه. هُونْ پَرْتَالِێ دِنْيَايِێ دِڤِێنْ و خُدِێ ژِی يَا پِشْتِی وِێ (عِزَّتَا دِينِێ خَوه و بِسَرْكَتِنَا مُومِنَانْ) دِخَوازَه. خُدِێ عَزِيزَه، حَكِيمَه.

٦٨. اَگَرْ نَه ژِ فَرْمَانَا خُدِێ يَا دَرْبَاسْبُويِی بُويَا بِسَدَمَا اَسِيرْگِرْتِنَا وَه دِێ عَذَابَكِی مَزِنْ وَه بِهِنْگَافْتَا.

٦٩. اِيْدِی ژِ وِێ غَنِيمَتَا كُو وَه بِدَسْتْ خِسْتِيَه بِحَلَالِی و پَاكِی بِخُونْ. ژِ خُدِێ بِطِرْسِنْ، بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْڤَشِيرَه، دِلُوْڤَانَه.

---

١ لِمَدِينَا مُنَوَّرْ دِ نَقَبَا فَامِلا اَوْسْ و خَزْرَجِيَانْ دَه دِژْمَنَاهِيَكَه تُوزْ و بَرْبَرِيَكَه تُونْدْ هَبُو. دِ نِێڤْ وَانْ دَه شَرِێنْ گَرَانْ قَومِيبُونْ و ژِ گِرَه گِرِێنْ وَانْ بِر اِنْسَانْ هَاتبُونْ كُشْتِنْ. ژِ دَمَكَه دِرِێژْ ڤَه لِێ هَڤْ دِگرِيَانْ دَا كُو ژِ هَڤْ تُوْلْ و حَيْفِێ هِلِينْ. ڤِێجَه دَمَا خُدِێ بِاسْلَامِێ اَوْ بِرُومَتْ كِرِنْ، ژِ دِلْ و جَانْ لِهَڤْ هَاتِنْ؛ كِينْ و دِژْمَاهِی ژِ دِلِێ خَوه نَاڤِێتِنْ و مِينَا بِرَايِێ ژِ دِێ و بَافْ هَڤْدُو حَمِيزْ كِرِنْ.

٧٠. اَیْ پِێخَمْبَرْ! اَسیرِێنْ کُو دِ بِنْ دَسْتِێ وَه دَه نَه ژِ وَانْ رَه بِێژَه: اَگَرْ خُدِێ بِزَانَه کُو دِ دِلِێنْ وَه دَه خِێرْ هَیَه، وِێ ژِ فِدْیَا کُو ژِ وَه هَاتِیَه گِرْتِنْ هِێژْ چِێترِێ وِێ بِدَه وَه و وِێ لِگُنَهِێنْ وَه بِبهُورَه. خُدِێ گُنَهْقَشِێرَه، دِلُوْقَانَه.

٧١. (رَسُولِێ مِنْ!) اَگَرْ اَوْ بِخَوازِنْ لِتَه خَاینْتِیِێ بِکِنْ (غَمْگِینْ نَبَه، لَوْرَا) وَانْ بَرِێ بِخُدِێ رَه خَاینْتِی کِربُو. (لِێبَلِێ) خُدِێ لِهَمْبَرِی وَانْ دَرْفَتْ و هِێژْ دَا تَه (کُو لِبَدْرِێ تَه زُوْرَا وَانْ بِرْ و تَه اَوْ دِیلْ گِرْتِنْ). خُدِێ تَقَزْ (دِ کَارِێ خَوه دَه) زَانَا یَه، خَودَانْحِکْمَتَه.

٧٢. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و (ژِ بُوْ خُدِێ ژِ وَلاتِێ خَوه) هِجْرَتْ کِرِنْ و دِ رِیَا خُدِێ دَه بِمَالِێ خَوه و جَانِێ خَوه خَبَاتْ کِرِنْ و اَوِێنْ کُو (مُهَاجِرْ) حَوانْدِنْ و ئَارِیکَارِیَا وَانْ کِرِنْ، هَا اَوْ سَرْکَارْ و ئَارِیکَارِیْنْ هَفْنْ. هَرْچِی اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ، لِێبَلِێ هِجْرَتْ نَکِرِنْ؛ حَتَا کُو اَوْ هِجْرَتْ نَکِنْ ژِ خَودِیتِیَا وَانْ تِشْتَکْ ژِ وَه رَه تُنَه. (دِگَلْ فِێ ژِی) اَگَرْ اَوْ دَرْ بَارِێ دِینْ دَه ئَارِیکَارِیِێ ژِ وَه بِخَوازِنْ، بِشَرْطِێ کُو نَه لِهَمْبَرْ مِلَّتَکِی بَه کُو دِ نَاقْبَرَا وَه و وَانْ دَه پَێمَانْ هَیَه، هِنْگِێ لِسَرْ وَه فَرْزَه کُو هُونْ ئَارِیکَارِیَا وَانْ بِکِنْ. خُدِێ بِکَارِێ کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرَه.

٧٣. اَوِێنْ کُو کَافِرِنْ هِنْ ژِ وَانْ ئَارِیکَارِیْنْ هِنَانِنْ. اَگَرْ هُونْ وِێ (ئَارِیکَارِی و دُوْسْتَانِیِێ دِ نَاڤْ خَوه دَه) بِجِهْ نَئِینِنْ ، دِێ لِسَرْ عَرْدِێ بَلا و فَسَادِیکَه مَزِنْ دَرْکَفَه حُوْلِێ.

٧٤. اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و (ژِ وارِێ خَوه) هِجْرَتْ کِرِنْ و دِ رِیَا (دِینِێ) خُدِێ دَه جِهَادْ کِرِنْ و اَوِێنْ کُو (مُهَاجِرْ) قَحَوَانْدِنْ و ئَارِیکَارِیَا وَانْ کِرِنْ، هَا اَوْ بَاوَرْمَنْدِیْنْ رَاسْتَقِینِنْ. ژِ بُوْ وَانْ لِێبُوْرِینْ و رِزْقَکِی فِرَهْ و خَوشْ هَیَه.

٧٥. اَوِێنْ کُو پَاشِێ بَاوَرِی ئَانِینْ و هِجْرَتْ کِرِنْ و بِوَه رَه جِهَادْ کِرِنْ، فِێجَه هَا اَوْ ژِی ژِ وَه نَه. اَوِێنْ کُو خَودِی و اَقْرَبَا نَه، دِ کِتِێبَا خُدِێ دَه، اَوْ ژِ هَفْ رَه پِێشْدَترِنْ (کُو اَوْ دُوْسْتُ و ئَارِیکَارِێ هَفْ بِنْ). بِرَاسْتِی ژِی خُدِێ بِهَرْ تِشْتِی ئَاگَاهْدَارَه.

٩. سُورَه یِیْ تَوْبَه

سُورَه‌یِیْ تَوْبَه١٢٩ (سَدْ و بِیسْتْ و نَهْ) ئَایَتَه. ئَایَتَا ١٢٨مْ و ١٢٩مْ لِمَکِّیْ و ئَایَتِیْنْ دِنْ ژِی لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُونَه.

سُورَه‌یِیْ تَوبَه نَافِیْ خَوه ژِ ئَایَتَا ١٠٤مْ گِرْتِیَه، لَوْرَا پِیْوَنْدِیَا وِیْ بِتُوبِیْ رَه هَیَه کُو دِ زِمَانِیْ عَرَبِی دَه تَوْبَه بِمَعْنَی پُوْشْمَانِی یَه. ژِ بِلِی تَوْبَه هِنَکْ نَافِیْنْ وِی یِیْنْ دِنْ ژِی هَنَه. نَافِیْ وِی یِیْ هَرِی مَشهُورْ بَرَائَتَه.

١. اَڤْ ژِ ئَالِیِیْ خُدِیْ و قَاصِدِیْ وِی ڤَه بِیْرِیبُونَکَه ژِ بُوْ وَانْ مُشْرِکِیْنْ کُو وَه بِوَانْ رَه پَیْمَانْ دَانِیَه.

٢. ڤِیْجَه چَارْ مَهَانْ (بِیْ طِرْسْ) دِ عَرْدِیْ دَه بِگَرِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، بِیْگُمَانْ هُونْ نِکَارِنْ خُدِیْ نَچَارْ بِهِیْلِنْ و بِیْگُمَانْ خُدِیْ رِسْوَاکَرِیْ کَافِرَانَه.

٣. اَڤْ ئَاگَاهْدَارِیَکَه ژِ خُدِیْ و قَاصِدِیْ وِی یَه دِ جَزْنَا مَزِنْ (جَزْنَا قُرْبَانِیْ) دَه، بِبَالْ تَڤَکِی خَلْکِیْ ڤَه کُو خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی ژِ مُشْرِکَانْ (اَوِیْنْ کُو وَانْ پَیْمَانَا خَوه شِکَانْدْ) بِیْرِی نَه. اَگَرْ هُونْ تُوْبَه بِکِنْ ڤِیْجَه اَوْ ژِ وَه رَه چِیْتِرَه. (نَا) اَگَرْ هُونْ (ژِ اِیمَانْ و حَقِیِیْ) بَرِیْ خَوه دَاگِرِینْ، بِزَانِنْ کُو هُونِیْ خُدِیْ بِیْچَارَه نَهِیْلِنْ. (رَسُولِیْ مِنْ!) مِزْگِینِیَا عَزَابَکِی دِژْوَارْ بِدَه وَانِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه!

٤. ژِ بِلِی وَانْ مُشْرِکِیْنْ کُو وَه بِوَانْ رَه پَیْمَانْ دَانِیَه، پَاشِیْ وَانْ ژِ پَیْمَانَا خَوه تِشْتَکْ کِیْمْ نَکِرْ و لِهَمْبَرِی وَه دِ سَرْ تُو کَسِی رَه نَهَاتِنْ، ڤِیْجَه پَیْمَانَا وَانْ بِهِیْلِنْ حَتَا وَقْتِیْ دِیَارْکِرِی. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ یِیْنْ کُو هَایْ ژِ پَیْمَانَا خَوه دِمِینِنْ حَزْ دِکَه.

٥. ڤِیْجَه اَگَرْ مَهِیْنْ بِرُومَتْ دَرْبَاسْ بُونْ، اِیْدِی لِکُو دَرِیْ هُونْ رَاسْتِی وَانْ مُشْرِکَانْ بِیْنْ، وَانْ بِکُژِنْ، (بِدِیلِی) وَانْ بِگِرِنْ، هَرْ رِیِیْ لِبَرْ وَانْ بِگِرِنْ و لِهَمُو زِیْرَڤَانْگَهَانْ لِوانْ

چَاڤْدێرییِێ بِکِنْ. ڤِێجَه اَگَرْ وَانْ تُوبَه کِرْ، بِرَنْگِێ پێدِڤِی نِمێژْ کِرْ و زَکَاتَا مَالِێ خَوه دَانْ اِیْدِی رِیَا وَانْ فَکِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْفَشِێرَه، دِلُوْڤَانَه.

٦. اَگَرْ یَکِی ژِ مُشْرِکَانْ خَوه ئَافِێتَه بَخْتِێ تَه (اَوْلَهِی ژِ تَه خَوسْتْ)، ڤِێجَه اَوْلَهِییِێ بِدِییِێ دَا کُو گُوتِنَا خُدِێ بِبِهِیزَه، پِشْتْرَه وِی بِگِهِینَه اَوْلَگَهَا (وَلَاتِێ) وِی. اَڤْ (اَوْلَه دَاینْ) ژِ بَرْ کُو اَوْ مِلَّتَکِی نَزَانِنْ.

٧. اَرِێ مَا چَاوَا ژِ بُوْ مُشْرِکَانْ لِجَمْ خُدِێ و پێخَمْبَرِێ وِی دِێ پَێْمَانْ هَبَه؟ ژِ بِلِی بِێنْ کُو لِجَمْ مِزْگَفْتَا حَرَامِێ وَه پَێْمَانْ دَایَه وَانْ (اَوْ جُدَا نَه)، ڤِێجَه حَتَا اَوْ دَرْحَقِێ وَه دَه رَاسْتْ بِنْ، هُونْ ژِی ژِ وَانْ رَه رَاسْتْ بِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ بِێنْ کُو سُوْزَا خَوه دِپَارِێزِنْ حَزْ دِکَه.[1]

٨. اَرِێ (مَا چَاوَا دِێ ژِ بُوْ وَانْ لِجَمْ خُدِێ پَێْمَانْ هَبَه)، اَگَرْ اَوْ بِسَرْ وَه بِکَڤِنْ، اَقْرَبَاتِی و پَێْمَانِێ بَرْچَاڤْ نَاگِرِنْ. اَوْ بِدَڤِێ خَوه وَه رَازِی دِکِنْ و دِلِێ وَانْ وَه نَاخَوازَه. بِێگُمَانْ پِرِێنْ وَانْ فَاسِقِنْ.

٩. وانْ ئَایَتِێنْ خُدِێ بِبِهَایَکِی هِنْدِكْ فِرُوْتِنْ، ڤِێجَه وَانْ رِیَا خُدِێ لِبَرْ خَلْکِێ گِرْتْ. بِێگُمَانْ یَا کُو اَوْ دِکِنْ چِقَاسْ پِیسَه.

١٠. اَوْ، دَرْ بَارِێ تُو مُسِلْمَانَکِی دَه اَقرَبَاتِی و پَێْمَانِێ بَرْچَاڤْ نَاگِرِنْ و هَا اَونْ بِێنْ ژِ حَدِێ خَوه دَرْ و اَونْ بِێنْ تَعْدَائِییِێ دِکِنْ.

١١. (دِگَلْ ڤِێ ژِی) اَگَرْ اَوْ تُوْبَه بِکِنْ و بِرَنْگِێ پێدِڤِی نِمێژْ بِکِنْ و زِکَاتَا مَالِێ خَوه بِدِنْ،

١ ژِ بُوْ مُشْرِکَانْ لِجَمْ خُدِێ و پێخَمْبَرِێ وِی دِێ چَاوَا پَێْمَانْ چِێبَه؟ قَێ وَانْ پێدِڤِیِێنْ پَێْمَانِێ ئَانِینَه جِهْ؟ قَێ وَانْ دَسْتِێ خَوه ژِ اِیْشَانْدِنَا پِێخَمْبَرْ و بَاوَرْمَنْدَانْ فَکِشَانْدِنَه؟ قَێ وَانْ دَڤْ ژِ فَسَادِییِ بَرْدَانَه؟ نَا. نَاخَوه؛ وَانْ حَقْ کِرِیَه کُو خُدِێ خَوه ژِ وَانْ دُوْرْ بِکَه و حَقَه کُو ژِ بُوْ وَانْ لِجَمْ خُدِێ و پێخَمْبَرِێ وِی تُو پَێْمَانْ نَبَه. د ئَایَتَا پِیرُوْژْ دَه اَوِێنْ کُو حُکْمِێ وَانْ ژِ یِێ مُشْرِکَانْ هَاتِیَه جُدَا کِرِنْ، بَنِی خُزِیمَه و مُدْلِجِنْ کُو اَوْ ژِی کَتِنَه بَرْ پَێْمَانَا حُدَیْبِییِێ.

فِێجَه اَوْ د دِینْ دَه بِرَایِێنْ وَه نَه و اَمْ بِنَاوَایَکِی فَکِری ئَایَتِێنْ خَوه ژ بُۆ مِلَّتَکِی کُو دِزَانِنْ اَشْکَرَا دِکِنْ.

١٢. اَگَرْ پِشْتِی پَیْمَانْدَاینَا خَوه وَانْ صُوْنْدَا خَوه شِکَانْدْ و دَرْبَارِێ دِینِێ وَه دَه زِمَانْدِرِێژِی کَرْ، هِنْگِێ بِێشَنْگْ و سَرُوْکِێنْ کُفْرِێ رَه تِێبِکُوْشِنْ. بِێگُمَانْ ژ وَانْ رَه صُوْنْدْ و پَیْمَانْ نِینَه، (بِوَانْ رَه تِێ بِکُوْشِنْ) دَا کُو دَڤْ ژ کُفرْ و دِژْمِنَاهِیِێ بَرْدِنْ.

١٣. (گَلِی مُسلْمَانَانْ!) مَا هُونِێ شَرِێ قَوْمَکِی نَکِنْ کُو وَانْ پَیْمَانَا خَوه شِکَانْدْ و هَوْلْ دَانْ کُو پِێخَمْبَرْ (ژ وَارِێ وِی) دَرْخِنْ و دِ سَرِێ پِێشِینْ دَه ژِی وَانْ دَسْتْ بِشَرِێ وَه کِرِبُو؟ مَا هُونْ ژ وَانْ دِطِرْسِنْ؟ اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاوَرْمَنْدِنْ، خُدِێ هِێژَاتِرَه کُو هُونْ ژِێ بِطِرْسِنْ.

١٤. شَرِێ وَانْ بِکِنْ، خُدِێ بِدَسْتِێنْ وَه دِێ وَانْ بِدَه عَذَابْدَانْ و وَانْ رِسْوَا بِکَه، لِسَرْ وَانْ وَه سَرْکَفْتِی بِکَه و دِێ دِلِێ جِڤَاتَا بَاوَرْمَنْدْ شَادْ بِکَه.

١٥. دِێ ژ دِلِێنْ وَانْ (بَاوَرْمَنْدَانْ) کِینِێ بِبَه و خُدِێ کِێ بِڤِێ تُوبَیَا وِی قَبُولْ دِکَه. خُدِێ زَانَا و کَارْبِنَجهَه.[1]

١٦. اَرِێ مَا هُونْ بَاوَرْ دِکِنْ کُو دِێ دَڤْ ژ وَه بِێ بَرْدَانْ (و هُونْ نِیِێنْ جَرِبَانْدِنْ). حَیَانِی خُدِێ (بِزَانِینَکَه بَرْچَاڤْ) نِزَانِبَه کَا کِی ژ وَه جِهَادْ کِرِیَه و کَا کِی ژ وَه ژ بِلِی خُدِێ، پِێخَمْبَرِێ وِی و مُسلْمَانَانْ تُو کَسْ ژ خَوه رَه نَکِرِبَه دُوْسْتْ و نَاریکَارْ؟ خُدِێ ژ یَا کُو هُونْ دِکِنْ تَقَرْ ئَاگَاهْدَارَه.

١٧. ژ مُشْرِکَانْ رَه نَابَه کُو اَوْ مِزْگَفتِێنْ خُدِێ ئَاڤَا بِکِنْ دِگَلْ کُو اَوْ بِخَوه ژِی شَاهْدَهِیَا

---

١ اَوْ خَلْکِێنْ کُو ژ دُوْرهِێلا وَلاتِێنْ نِێزِیکْ دِهَاتِنْ مَدِینِێ، بَاوَرِی تَانِینْ و قَدَگرِیَانْ وَلاتِێنْ خَوه ژ هَڤْوَلاتِیِێنْ خَوه ظُلمْ و نَحَقِی دِدِیتِنْ، لِهَمْبَرِێ وَانْ دِلِێنْ وَانْ تِرِی کِینْ و نَفرَتْ بُوبُو. فِێجَه اَڤْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ وَانْ بَاوَرْمَنْدِیِنْ سِتَمْبَارْ دَسْتْنِیشَانْ دِکَه. دِگَلْ فِێ ژِی ئَایَتْ دِدَه زانِینْ؛ اَگَرْ اَوْ ظَالِمْ تُوبَه بِکِنْ و بَاوَرِی بِینِنْ، خُدِێ یِێ تُوبَیَا وَانْ ژِی قَبُولْ بِکَه. لَوْرَا خُدِێ گُنَهْڤَشِێرْ و دِلُوْڤَانَه.

بِکُفرِیْ لِسَرْ خَوه دِدِنْ. اَڤِیْنْ هَا کَارْ و کِرِیَارِیْنْ وَانْ پُوچْ بُونَه و هَرْ اَوِیْ دِ اِیْگِرْ دَه بِمِینِنْ.

۱۸. بِیْگُمَانْ یِیْ کُو مِزْگَفتِیْنْ خُدِیْ ئَاڤَا دِکَه بَسْ اَوِیْ کُو بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بَاوَرِی ئَانِیَه و بِرَنْگِیْ پِیْدِڤِی نِمِیْژْ دِکَه و زَکَاتَا مَالِیْ خَوه دِدَه و ژِ خُدِیْ پِیْشْتِرْ ژِ تُو کَسِی دِنْ نَاطِرْسَه. ڤِیْجَه هِیْڤِی هَیَه کُو اَوْ بِبِنْ ژِ یِیْنْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ.

۱۹. مَا هُونْ (کَارِیْ) ئَاڤْدَاییِنَا حَجِیَانْ و ئَاڤَاکِرِنَا بِیْتُ اللَّهِیْ (دِگَلْ کُو اَوْ مُشْرِکِنْ) مِینَا (کَارِیْ) وِی کَسِیْ کُو بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بَاوَرِی ئَانِیَه و دِ رِیَا خُدِیْ دَه جِهَادْ کِرِیَه وَکْهَفْ دِگِرِنْ؟ (اَڤْ) لِجَمْ خُدِیْ نَه وَکْهَفْنْ. خُدِیْ قَوْمِیْ ظَالِمْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ رَاسْتَرِیْ نَاکَه.

۲۰. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه، هِجرَتْ کِرِنَه و دِ رِیَا خُدِیْ دَه بِمَالِیْ خَوه و جَانِیْ خَوه جِهَادْ کِرِنَه لِجَمْ خُدِیْ مَرتَبِیَا وَانْ مَزِنْتِرَه. هَا اَوْ یِیْنْ کُو (بِگِهِشْتِنَا آرْمَانْجَا خَوه) بِسَرْکِتِنَه.

۲۱. خُدَاییْ وَانْ، بِدِلُوْقَانِیکَه ژِ جَمْ خَوه، بِرَاظِیُونَکِیْ و بِبِهِشْتِیْنْ کُو دِ وَانْ دَه ژِ بُوْ وَانْ نِعْمَتِیْنْ سَرَاقَتِی هَنَه، مِزْگِینِیْ دِدَه وَانْ.

۲۲. اَوِیْ هَرْ و هَرْ دِ وَانْ (بِهِشْتَانْ) دَه بِمِینِنْ. بِیْگُمَانْ لِجَمْ خُدِیْ (ژِ بُوْ وَانْ) خَلاتَکَه مَزِنْ هَیَه.

۲۳. هَیْ گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! بَاڤِیْنْ وَه و بِرَایِیْنْ وَه، اَگَرْ اَوْ کُفْرِیْ دِ سَرْ اِیمَانِیْ رَه بِگِرِنْ، ژِ خَوه رَه نَکِنْ دُوْسْتْ و نَاریکَارْ. اِیْدِی چِه کَسِیْ وَانْ ژِ خَوه رَه بِکَه دُوْسْتْ و نَاریکَارْ، ڤِیْجَه هَا اَوْ سِتَامْکَارْ بِخَوه نَه.[1]

---

۱ خُدِیْ دِ ڤِیْ ئَایَتِیْ دَه نَهْیَا مَه ژِ دُوْسْتَانِی و پِشْتگِرْمْکِرِنَا بِکَافِرَانْ کِرِیَه، چَنْدِی کُو نِیزِیكْ و لِیزِمْ بِنْ ژِی. ژِ سُورَه‌یِیْ مُجَادَلَه ئَایَتَا ۲۲یْ ڤِیْ رَوْشِیْ بِیْهْنْ زَلَالْ دِکَه؛ «تُو دِیْ جِفَاتَکَه کُو بَاوَرِی بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخِرَتِیْ ئَانِیَه نَبِینِی کُو اَوْ ژِ وَانْ کَسِیْنْ کُو نِیَارتِیَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی دِکِنْ حَزْ بِکِنْ، چَنْدِی اَوْ بَاڤِیْنْ وَانْ، کُرِیْنْ وَانْ، بِرَایِیْنْ وَانْ، انْ عَشِیرَا وَانْ بِنْ ژِی..»

٢٤. (رَسُولِیْ مِنْ!) بِیْزَه: اَگَرْ بَاقِیْنْ وَه، کُرِیْنْ وَه، بِرَایِیْنْ وَه، زِنِیْنْ وَه، عَشِیرَا وَه، مَالِیْ کُو وَه بِدَسْتْ خِسْتِیَه، تِجَارَتَا کُو هُونْ زِ بِیْ بَازَرَارِیَا وِیْ دِطِرْسِنْ و خَانِیِیْنْ کُو هُونْ زِ وَانْ حَزْدِکِنْ، لِجَمْ وَه، زِ خُدِیْ، زِ پِیْخَمْبَرِیْ وِی و زِ جِهَادَا دِ رِیَا وِی دَه شِیرِینتِرْ و خَوشْتِرْ بِنْ، قِیْجَه چَاقْلِرِیْ بِنْ حَتَا خُدِیْ فَرْمَانَا خَوه (بِعَذَابِیْ زِ وَه رَه) بِینَه. خُدِیْ تَقَزْ قَوْمِیْ زِرِیْدَرْکَتِی نَایِینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ.[1]

٢٥. صُوْنْدْ بَه، خُدِیْ دِ گَلَكْ جِهَانْ دَه نَاریکَارِیَا وَه کِرْ. رُوْزَا حُنَیْنِیْ زِی (نَاریکَارِیَا وَه کِرْ)؛ وِیْ دَمَا پِرَانِیَا وَه هُونْ گَرْمْ (قُرَه) کِرِنْ، قِیْجَه پِرَانِیَا وَه تُو فَیْدَه نَگَهَانْدَه وَه و تُو تِشْتْ زِ وَه نَدَا پَاشْ. عَرْدِ دِگَلْ فِرَهِیَا خَوه زِی لِوَه تَنْگْ بُو و پَاشِیْ وَه پِشْتَا خَوه دَا شَرْ و هُونْ رَقِیِیَانْ.

٢٦. پِشْتِی رَفَا وَه، خُدِیْ نَارَامِی و دِلْخُوشِیَا خَوه بِسَرْ پِیْخَمْبَرْ و بَاوَرْمَنْدَانْ دَه نَانِی و لَشْکَرَکِی کُو زِ وَه قَه نَخُیَا (زِ بُوْ نَاریکَارِیَا وَه) هِنَارْتْ و اَوِیْنْ کَافِرْ بُونَه جَزَا کِرِنْ. هَا اَقَه جَزَایِیْ کَافِرَانْ.

٢٧. پَاشِیْ خُدِیْ، تُوبَیَا کَسِیْ کُو اَوْ بِقِیْ قَبُولْ دِکَه و خُدِیْ گُنَهْزِیْبِرَه، دِلُوْقَانَه.

٢٨. هَیْ گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! بِیْگُمَانْ هَرْچِی کُو مُشْرِکِنْ بَسْ اَوْ پِیسِنْ، قِیْجَه پِشْتِی قِیْ سَالِیْ (سَالا نَهِیْ هِجْرَتِیْ) بِلا نِیْزِی بِیْتُ اللهِ (مِزْگَفتَا حَرَمِیْ) نَبِنْ. اَگَرْ هُونْ (زِ نَهَاتِنَا وَانْ زِ بُوْ حَجِیْ) زِ خِزَانِیِیْ بِطِرْسِنْ، قِیْجَه اَگَرْ خُدِیْ بِقِیْ زِ کَرَمَا خَوه دِیْ وَه دَوْلَمَنْدْ بِکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ عَلِیمَه، حَکِیمَه.

٢٩. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) زِ جِهُو و فِلَهَانْ اَوِیْنْ کُو بِخُدِیْ و رُوْزَا قِیَامَتِیْ بَاوَرِی نَایِنِنْ

---

١ رَسُولِیْ اَکرَمْ، پِشْتِی فَتْحَا مَکِّیْ بِدُوازْدَهْ هَزَارْ (١٢,٠٠٠) لَشْکَرِیْنْ خَوه قَه بَرِیْ خَوه دَا تَائِفِیْ و چُو شَرِیْ . هَوَازِنْ و سَقَفِیَانْ. هِنْ مُسلْمَانَانْ لِیرَانِیَا لَشْکَرِیْنْ اِسْلامِیْ نِیرِینْ و گُوتِنْ:»اِیْدِی تُو کَسْ نِکَارَه قِیْ لَشْکَرِی بِشْکِینَه». لِیْبَلِیْ چه دَمَا لِنَوَالَا حُنَیْنِیْ اَوْ و لَشْکَرِیْنْ مُشْرِکَانْ، یِیْنْ کُو بِهَزْمَارَا خَوه گَلَکِی زِ وَانْ هِنْدِکْتَرْ بُونْ هَاتِنْ هَمْبَرِیْ هَفْ. مُسلْمَانْ دِگَلْ پِرَانِیَا وَانْ تِیْکچُونْ و بَرِیِیَانْ. لُوْرَا وَانْ نَاریکَارِیَا خُدِیْ زِیرْ کِرِ و بِیرَانِیَا خَوه پَسِنِیْنْ.

و تِشْتِیْ کُو خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی حَرَامْ کِرِیَه حَرَامْ نَادِیْرِنْ و دِینِیْ حَقْ (دِینِیْ اِسْلَامِیْ) ژِ خَوه رَه نَاکِنْ دِینْ، حَتَا کُو اَوْ بِدَسْتِیْ خَوه، نَه دَیْکِرِی جِزْیَا خَوه نَدِنْ، شَرِیْ وَانْ بِکِنْ.

۳۰. جِهُویَانْ گُوتْ: عُزَیرْ کُرِیْ خُدِیْ یَه! فِلَهَانْ ژِی گُوتْ: مَسِیحْ کُرِیْ خُدِیْ یَه! اَفْ گُوتِنْ یَا دَقِیْنْ وَانْه، گُوتِنَا خَوه دِشِبِینْ گُوتِنَا وَانْ کَافِرِیْنْ بَرِیْ. خُدِیْ وَانْ بِکُژَه (لَعْنَتَا خُدِیْ لِوانْ بَه)، چَاوَا بَرِیْ خَوه ژِ حَقِیِیْ قَدگَرِینْ بَالْ پُوچِیِیْ قَه!

۳۱. وانْ (جِهُو و فِلَهَانْ) ژِ بِلِی خُدِیْ، خَاخَامْ و رَاهِبِیْنْ (زَانَا و عَابِدِیْنْ) خَوه و عِیسَایِیْ کُرِیْ مَرْیَمِیْ ژِ بُوْ خَوه اِلْهْ گِرْتِنْ. حَالْ اَفَه کُو اَوْ هَرْ هَاتِنَه فَرْمَانْکِرِنْ کُو یَکْ خُدَایِی بِحَبِینْ کُو ژِ وِی پِیْ قَه تُو اِلْهْ نِینْ و اَوْ ژِ یَا کُو ژِیْ رَه دِکِنْ هَمْکُوفْ پَاکْ و دُورَه.[1]

۳۲. اَوْ دِخَوازِنْ نُورَا خُدِیْ (کُو قُرْتَانَه) بِدَقِیْنْ خَوه قَمرِینْ. خُدِیْ نَاهِیْلِیْ (اَوْ قَمرِینْ)؛ اَوِیْ هَرْ نُورَا خَوه تَمَامْ بِکَه (و بِسَرْکَفَه)، چَنْدِی کَافِرْ ژِیْ نَخَوازِنْ ژِی.

۳۳. اَوَه یِیْ کُو پِیْخَمْبَرِیْ خَوه بِرِیَا رَاسْتْ و دِینِیْ حَقْ شَانْدِیَه، دَا کُو وِی لِسَرْ هَمُو دِینَانْ بِلِندْتِرْ بِکَه، هَرْ چِقَاسْ مُشْرِكْ نَخَوازِنْ ژِی.

۳٤. هَیْ گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! بِیْگُمَانْ گَلَكْ ژِ رَاهِبْ و اَحْبَارَانْ مَالِیْنْ خَلْکِیْ

---

۱ وانْ جِهُو و فِلَهَانْ ژِ بِلِی خُدِیْ رَاهِبْ و اَحْبَارْ (زَانَا و عَابِد)یْنْ خَوه ژِ خَوه رَه کِرِنْ اِلْهْ؟! اَرِیْ مَا فَانْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ هُونْ اَلَاهِیْنْ مَه نَه؟ نَا، وِصَا نَگُوتِنْ. لِیْبَلِیْ مُعَامَلَتَا وَانْ مِینَا مُعَامَلَتَا عَابِدَانْ بِرَّیِّ وَانْ رَه یَه. لَوْرَا؛ یِیْ کُو حَلالْ و حَرَامْ دِکَه خُدِیْ یَه. یِیْ کُو ژِ عَبْدِیْ خَوه رَه دِیْژَه»بِکَه و نَکَه»خُدِیْ یَه. ڤِیْجَه تُو بِنِیْرَه؛ دَمَا یَکْ ژِ قَانْ رَاهِبَانْ یَانْ اَحْبَارَانْ تِشْتَکِی حَلالْ بِکِنْ کُو خُدِیْ اَوْ حَرَامْ کِرِیَه یَانْ تِشْتَکِی حَرَامْ بِکِنْ کُو خُدِیْ اَوْ حَلالْ کِرِی، وِیْ دَمِیْ؛ اَوْ وَسِفِیْ اَلاهْتِیِیْ وَرْدِگرِنْ. چِمْکِی حَلالْکِرِنْ و حَرَامْکِرِنْ کَارِیْ خُدِیْ یَه. ژِ بَرْ ڤِیْ یَکِیْ بُو؛ دَمَا عَدِی کُرِیْ حَاتِمْ کُو اَوْ فِلَهْ بُو هَاتَه جَمْ پِیْخَمْبَرْ (س)، پِیْخَمْبَرْ ژِیْ رَه گُوتْ: هُونْ زَانَا و عَابِدِیْنْ خَوه ژِ خَوه رَه دِکِنْ اِلْهْ . عَدِی گُوتْ: اَمْ ژِ وَانْ رَه عِبَادَتْ نَاکِنْ. پِیْخَمْبَرْ گُوتْ: مَا هُونْ بِگُوتِنَا وَانْ نَاکِنْ دَمَا اَوْ تِشْتَکِی حَلالْ یَانْ ژِی حَرَامْ بِکِنْ. گُوتْ: بَلِیْ. پِیْخَمْبَرْ گُوتْ: هَا اَوْ عِبَادَتَه.

بِستَمْکَارِی دِخُونْ، رِیَا خُدِیْ لِبَرْ خَلْکِیْ دِگِرِنْ. اَوِیْنْ کُو زِیْرْ و زِیفْ کُوْمْ دِکِنْ و دِ رِیَا خُدِیْ دَه خَرْجْ نَاکِنْ، ڤِیْجَه مِزْگِینِیَا عَذَابَکِی دِژْوَارْ بِدَه وَانْ![1]

۳۵. رُوْژَا کُو (دِرَاڤِیْنْ وَانْ) دِ نَاگِرِیْ دُوْژَهِیْ دَه تِیْنَه سُوْرْکِرِنْ و اَنِیَا وَانْ، طَنِشْتِیْنْ وَانْ و پِشْتَا وَانْ بِوَانْ تِیْنَه دَاخْکِرِنْ (و ژ وَانْ رَه تِیْ گُوتِنْ): هَا اَڤْ، اَوْ سَرْوَتَه کُو وَه ژ بُوْ خَوه دَابُو هَڤْ. اِیْدِی جَزَایِیْ یَا کُو وَه اَوْ دَابُو هَڤْ طَعْمْ بِکِنْ!

۳۶. بِیْگُمَانْ ژ رُوْژَا کُو خُدِیْ عَرْدْ و نَاسِمَانْ چِیْکِرِنْ، لِجَمْ خُدِیْ هَژْمَارَا مَهَانْ دِ کِتِیْبَا خُدِیْ دَه دُوْزْدَهِنْ. ژ وَانْ مَهَانْ چَارْ ژِیْ بِرُومَتِنْ (ذِی القَعْدَه، ذِی الحِجَّه، مُحَرَّمْ و رَجَبِنْ کُو دِ وَانْ دَه شَرْ و کُشْتِنْ حَرَامَه). هَا اَڤْ، دِینِیْ رَاسْتْ و دُرِسْتَه. دِ وَانْ مَهَانْ دَه ظُلْمِیْ لِخَوه نَکِنْ. (گَلِی مُسلْمَانَانْ!) چَاوَا کُو مُشْرِکْ هَمُو بِهَڤْ رَه شَرِیْ وَه دِکِنْ، هُونْ ژِی وِسَا هَمُو بِهَڤْ رَه شَرِیْ وَانْ بِکِنْ و بِزَانِنْ کُو خُدِیْ بِمُتَّقِیَانْ رَه یَه.

۳۷. بِیْگُمَانْ پَاشْدَخِسْتِنْ (نَا مَهِیْنْ بِرُومَتْ) زِیْدَچُونَا دِ کُفْرِیْ دَه یَه. اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه بِیْ گُمْرَاه دِبِنْ. سَالَکِیْ حَلَالْ دِکِنْ و سَالَا دِنْ ژِی حَرَامْ دِکِنْ دَا کُو هَژْمَارَا وَانْ بِبَه هَڤْدَنْگِیِیْ هَژْمَارَا (مَهِیْنْ) کُو خُدِیْ اَوْ حَرَامْ کِرِنْ. ڤِیْجَه اَوْ بِڤِیْ کِرِیَارَا خَوه حَرَامِیْ خُدِیْ حَلَالْ دِکِنْ. کَارِیْنْ وَانْ اِیْنْ خَرَابْ ژ وَانْ رَه هَاتِنَه خَمِلاْنْدِنْ. خُدِیْ تَقَزْ جِڤَاتَا کَافِرَانْ بِسَرْ رِیَا رَاسْتْ ڤَه نَاکَه.[2]

---

۱ هَاهَامِیْنْ جهُوِیَانْ و کَشِیشِیْنْ فِلَهَانْ، نَایَتِیْنْ بِیرُوْزْ بِیْنْ کُو دِ کِتِیبِیْنْ وَانْ دَه، لِگُوْرِی دَاخَوازَا حُکمْدَارْ و مَالْدَارَانْ دِگَهَارْتِنْ و بِڤِیْ گُهَارْتِنِیْ ژ خَوه رَه مَالِیْ دِنْیَایِیْ دِستَانْدِنْ. گَلَکْ جَارَانْ حُکْمِیْنْ وَانْ لِگُوْرِی بَرْزَوَنْدِیِیْنْ خَوه شِیرُوْڤَه دِکِرِنْ. بِتَایْبَتِی ژِی نَایَتِیْنْ کُو دِ بَارَا پِیْخَمْبَرِیَا مُحَمَّدْ (سْ) دَه بُونْ دِگُهَرْتِنْ. ڤِیْجَه اَڤْ نَایَتَا کُو لِژُوْرْ بُهُوری ڤِیْ رَوْشِیْ دِیَارْ دِکَه و ڤِی کَارِیْ نَرَوَا ژ بُوْ مَه دِکَه مِینَاکْ. لَوْرَا دِ نَاڤْ مُسلْمَانَانْ دَه ژِی گَلَکْ اِنْسَانْ لِسَرْ نَاڤِیْ عَالِمْتِیْ فَتْوِیْ شَاشْ و خَلَتْ دِدِنْ دَا کُو بِکَڤِنْ چَاڤِیْ زِلَامِیْ دوْلَتِیْ و ژ خَوه رَه بِیْ قِیمَتَکِی هِنْدِکْ فَزَنجْ بِکِنْ.

۲ چه دَمَا رَسُولِیْ خُدِیْ ژ غَزْوَا طَایِفْ و حُنَیْنِیْ فَگَرِیَا، پِیْحَسِیَا کُو «اِمْپَرَتُورِیَا بِیزَانْسِیْ ٤٠هَزَارْ لَشْکَرْ نَامَادَه کَرِیَه دَا کُو وَرَه شَرِیْ مُسلْمَانَانْ بِکَه و وَانْ ژ نَاڤِیْ بِبَه. اَڤْ بُوِیْرِ دِ سَالَا نَهَمْ یَا هِجرَتِیْ دَه رُودَابُو. ڤِیْجَه پِیْخَمْبَرْ (سْ) ژِی لِهَمْبَرِیْ بِیزَانْسِیْ جِهَادْ اِعْلاَنْ کِرْ کُو دِ دَمَکَه کُو تَنْگَژَارِی پِرْ بُو، لِوَلِیْتْ دِلْ نَاخِتِڤِی بُو، گَرْمِی پِرْ دِژْوَارْ بُو و دِ چَاخِیْ خُرْمَگَهَاشْتِنِیْ دَه بُو. ڤِیْجَه لِسَرْ خَلْکِیْ زُوْرْ و گِرَانْ هَاتْ کُو بِچِنْ شَرِیْ

۳۸. گَلی یِیْنْ کُو بَاوَری نَانِینَه! مَا چه لِوَه قَومِیبُو؛ دَمَا ژِ وَه رَه هَاتَه گُوتِنْ: هُونْ هَمُو دِ رِیَا خُدِیْ دَه دَرْکَفْنْ جِهَادِیْ. وَه خَوه بَرْدَا عَرْدِیْ (و هُونْ دَرْنَکَتِنْ جِهَادِیْ). اَرِیْ مَا وَه ژِیَانَا ئَاخْرَتِیْ بِژِیَانَا دِنْیَایِیْ دَا. ڤِیْجَه (بِزَانِنْ) خَوشِیَا ژِیَانَا دِنْیَایِیْ لِبَرْ یَا ئَاخْرَتِیْ کِیمْ و بِیْقِیمَتَه.

۳۹. اَگَرْ هُونْ پِیْكْ قَه دَرْنَکَفْنْ جِهَادِیْ، خُدِیْ دِیْ بِعَزَابَکِی دِژْوَارْ وَه بِدَه عَذَابْدَانْ و وِیْ قَوْمَکِی دِنْ تِیْخَه شُونَا وَه و هُونِیْ نِکَارِبِنْ تُو زِیَانِیْ ژِی بِدِنْ خُدِیْ. خُدَا لِسَرْ هَرْ تِشْتِی تَقَزْ کَارَا یَه.

۴۰. اَگَرْ هُونْ ئَاریکَاریَا پِیْخَمْبَرْ نَکِنْ، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی خُدِیْ ئَاریکَاریَا وِی کِریَه. وِیْ دَمَا کَافِرَانْ اَوْ (ژِ مَکِّیْ) دَرْخِسْتِنْ کُو اَوْ یَكْ ژِ دِدُیَانْ بُو (اَوْ و اَبُوبَکرْ بِهَفْ رَه بُونْ). وِیْ دَمَا اَوْ هَرْ دُو دِ شَکَفْتِیْ دَه بُونْ، ژِ هَڤَالِیْ خَوه رَه گُوتْ: غَمْگِینْ مَبَه، بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِمَه رَه یَه. اِیْدِی خُدِیْ ئَارَامِیَا خَوه بِسَرْ دَه ئَانِی و پِشْتَڤَانِیَا وِی بِلَشْکَرَکِی کِرْ کُو وَه اَوْ نَه دِدِیتِنْ. (خُدِیْ) دَاخَوَازَا کَافِرَانْ بِبِنْ خِسْتْ و دَاخَوازَا خُدِیْ یَا هَرِی بِلِنْدَه. خُدِیْ بِرَاسْتِی ژِی عَزِیزَه، حَکِیمَه.

۴۱. (گَلی مُسلْمَانَانْ!) بِبَارْسِڤِکی و بَارْگِرَانی قَه دَرْکَفْنْ جَنْگِیْ، بِمَالِیْ خَوه و بِجَانِیْ خَوه دِ رِیَا خُدِیْ دَه جِهَادِیْ بِکِنْ، اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ دِزَانِنْ هَا اَڤ ژِ بُوْ وَه چِیْتِرَه.[1]

رُوْمِیْ. وانْ دِخَوسْتْ لِبَرْ سِهِیْ بِیْهْنَا خَوه بَرْدِنْ، لِنَاڤَا جهْ و مَالِیْ خَوه بمینِنْ و ژِ وَانْ رَه پرْ زُوْرْ هَاتْ کُو دَرْکَفْنْ جَنْگِیْ. دِ ڤِیْ نَاڤِیْ دَه مُنَافِقْ ژِی لِدژِیْ پِیْخَمْبَرْ ئَاخِفْتِنْ و لِنَاڤْ خَلْکِیْ بَلاڤْ کِرِنْ کُو اِعْلانَا شَرْ لِهْمْبَرِی بِزَانْسِیْ اِنْتِحَارَه. ژِ لُوْمَا هِنْ مُسلْمَانْ بِڤِیْ ئَاخَافْتِنَا مُنَافِقَانْ خَاپِیَانْ و نَخَوسْتِنْ بَشْدَارِی جِهَادِیْ بِبِنْ. لِبَلِیْ بِحَولْدَانَا پِیْخَمْبَرْ و هَڤَالِیْنْ وِی ۳۰هَزَارْ لَشْکَرْ هَاتَه ئَامَادَه کِرِنْ و هَاتِنْ حَتَا تَبُوکِیْ. ڤِیْجَه چه دَمَا بِیزَانْسِیَانْ بِهِیسْتِنْ کُو وا یَه مُسلْمَانْ هَاتِنَه شَرِیْ وَانْ دِ جهْ دَه بِیَاشْ ڤَه فَگَرِیَانْ. ڤِیْجَه ژِ ڤِیْ و پِیْدَه، اَڤ ئَایَتِیْنْ کُو تِیْنْ دِ ڤِیْ سَفَرِیْ دَه دِ بَارَا رَوْشْ و هَلْوَسْتَا مُسلْمَانْ و مُنَافِقَانْ دَه نَازِلْ بُونَه.

۱ دِ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه مَبَسْتْ ژِ «بِبَارْسِڤِكْ و بَارْگِرَانی ڤَه»اَڤَه: شَرْتِیْنْ شَرْ چه دِبِنْ بِلَا بِبِنْ، چه شَرْ رَحَتْ بَه چه زُوْرْ بَه، چه هُونْ سُوَارْ بِنْ چه هُونْ پِیَا بِنْ، چه هُونْ خُرْتْ و چه لاوازْ بِنْ، چه هُونْ کَالْ بِنْ چه هُونْ جُوانْ بِنْ دَرْکَفْنْ شَرِیْ کَافِرَانْ، دَا کُو بِڤِی ئَاوَایِی هُونْ سَرْبَسْتِیَا خَوه بِسْتِینْ و بِرَوْشکِی ئَازَادْ عِبَادَتِیْ رَبِّیْ خَوه بِکِنْ.

٤٢. (رَسُولِیْ مِنْ!) اَگَرْ (گَازِیَا تَه نَه ژ بُوْ جَنْگِیْ بُویَا، لِیْ) ژ بُوْ بِدَسْتْخِسْتِنَکَه هِیْسَانْ ئَانْ ژِی سَفَرَکَه نَاقِنْجْ (نَه کُرتْ و دِرِیْژْ) بُویَا، بِیْگُمَانْ دِیْ وَانْ بِدَانَا دُوفْ تَه. لِیْبَلِیْ رِیَا زَحْمَتْ ژ وَانْ رَه دُورْ هَاتْ و لَاشْگِرَانْ بُونْ. اَوِیْ بِنَاقِیْ خُدِیْ صُوْنْدْ بِخُونْ؛ اَگَرْ مَه کَارِیبُویَا تَقَزْ اَمِیْ ژِی دِگَلْ وَه دَرْکَتبُونَا. اَوْ (بِسُوْنْدِیْنْ دَرَوْ) خَوه دِبِنْ هَلَاکِیْ. خُدِیْ تَقَزْ دِزَانَه کُو اَوْ بِیْگُمَانْ دَرَوْکَارِنْ.[1]

٤٣. خُدِیْ تَه بِبَخْشِینَه، حَیَانِی بِیْنْ رَاسْتْبِیْژْ ژ تَه رَه دِیَارْ نَبِنْ و بِیْنْ دَرَوْکَرْ ژِی تُو نَاسْ نَکِی، اَرِیْ مَا ژ بُوْ چِه تَه دَسْتُورَا وَانْ دَا؟

٤٤. اَوِیْنْ کُو بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بَاوَرِی تِینِنْ، نَه اَوِنْ کُو دَسْتُورِیْ ژ تَه بِخَوازِنْ دَا کُو خَوه ژ جِهَادَا بِمَالْ و جَانْ دِ رِیَا خُدِیْ دَه خَوه بِپَاشْ دَه بِهِیْلِنْ. خُدِیْ ژِی تَقَزْ بِیِیْنْ تَقْوَادَارْ دِزَانَه.

٤٥. لِیْبَلِیْ، اَوِیْنْ کُو بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بَاوَرِی نَایِینِنْ و دَرْ بَارِیْ دِینْ دَه دِلِیْنْ وَانْ کَتِیَه گُمَانِیْ و هَرْ اَوْ دِ نَاقْ گُمَانَانْ دَه بِسَرْگِیْژَانَه دِچِنْ و تِیْنْ، ژ تَه دَسْتُورِیْ دِخَوازِنْ (دَا کُو نَچِنَه شَرْ).

٤٦. اَگَرْ وَانْ بِفِیَا بِوَه رَه دَرْکَفْنْ شَرْ، تَقَزْ ژ بُوْ فِیْ ئَامَادَاهِیَکْ دِیْ بِکِرِنَا. لِیْبَلِیْ خُدِیْ دَرْکَتِنَا وَانْ بِوَه رَه نَخَوسْتْ، فِیْجَه لِبَرْ وَانْ گِرَانْ کِرْ و (ژ وَانْ رَه) هَاتَه گُوْتِنْ: هُونْ ژِی دِگَلْ اِیْنْ رُونِشْتِی رُونِنْ!

٤٧. اَگَرْ اَوْ دِگَلْ وَه دَرْکَتِبُونَا ژ زَرَارَا وَه بِیْفَه تِشْتَکْ لِوَه زِیْدَه نَدِکِرِنْ و دِ نَاقْبَرَا وَه دَه بِمَبَسْتَا فِتْنِیْ دِیْ ژ وَه بِقَتِیَانَا و دِ نَاقْ وَه دَه ژِی بِیْنْ کُو گُهْ دِدِنْ وَانْ هَنَه. خُدِیْ بِسْتَمْکَارَانْ دِزَانَه.

---

١ دَمَا بِیْخَمْبَرْ خَوه ئَامَادَه دِکِرْ دَا کُو دَرْکَفَه غَزْوَی تَبُوکِیْ، مُنَافِقْ هَاتِنْ بَالِیْ، ژِیْ رَه عُزْرِیْ خَوه گُوْتِنْ و نَخُوسْتِنْ دَرْکَفِنْ شَرْ. ژ بَرْ کُو بِیْخَمْبَرْ زَانِیبُو ژ وَانْ اِیْنْ کُو بِیِی دِلِیْ خَوه بِتِنَه شَرْ خِیْرْ ژِیْ نَایِیْ، دَسْتُورْ دَا وَانْ. فِیْجَه اَفْ ئَایَتَا کُو هِیْ تِیْ دَرْحَقَا فِیْ مِزَارِیْ دَه دَاکَتْ.

٤٨. (رَسُولِێ مِنْ!) بِێگُمَانْ بَرِی قِێگَا (دِ جَنْگَا تَبُوكِێ دَه) ژِی ژِ بُوْ وَه خَرَابِی دِخَوسْتِنْ، دَكُّ و دُوْلَابْ ژِ بُوْ تَه دِگَرَانْدِنْ، حَتَا كُو حَقْ (ئَاریكَارِیَا خُدِێ و پِشْتَقَانِیَا وِی ژِ بُوْ تَه) هَاتْ و دِینِێ خُدِێ بِسَرْ كَتْ، دِگَلْ كُو وَانْ اَفْ نَدِقِیَا ژِی.

٤٩. هِنْ ژِ وَانْ (مُنَافِقَانْ) دِبِێژِنْ: دَسْتُورَا مِنْ بِدَه(كُو اَزْ نَبِێمَه شَرِێ رُومِێ) و مِنْ نَخَه گُنَهْكَارِیێ. بِزَانِنْ گُنَهْ اَوَه یَا كُو اَوْ بِخَوه تِێ دَه نَه و بِێگُمَانْ دُوْزَهِێ دُوْرْ لِكَافِرَانْ گِرْتِیَه.[1]

٥٠. اَگَرْ قَنْجِیكْ بِگِهِیژَه تَه لِخُوشَا وَانْ نَاچَه و اَگَرْ خَرَابِیكْ بِگِهِیژَه تَه، دِبِێژِنْ: مَه، ژِ بَرِێ قَه تَدْبِیرَا خَوه گِرْتِبُو و بِكِێفْخَوشِی بَرِێ خَوه دِدِنْ مَالِێنْ خَوه.

٥١. بِبِێژَه: ژِ یَا كُو خُدِێ ژِ بُوْ مَه نِقِیسِی پِێقَه قَتْ تِشْتَكْ نَاگِهِیژَه مَه. خُدِێ ئَاریكَارْ و پِشْتَقَانِێ مَه یَه، قِێجَه بِلا بَاوَرْمَنْدْ تَنِێ خَوه بِسْپِێرِنْ خُدِێ.

٥٢. بِبِێژَه: مَا هُونْ چَاقْنِێرِیَا یَكِێ ژِ دُو قَنْجِیِێنْ كُو بِگِهِیژَه مَه دِكِنْ؟ اَمْ ژِی ژِ بُوْ وَه لِهِێقِیِێ نَه كُو خُدِێ ژِ جَمْ خَوه یَانْ ژِی بِدَسْتِێنْ مَه عَذَابَكِی بِگِهِینَه وَه. دَه هَایْدِێ هُونْ چَاقْلِرِێ بِنْ، بِرَاسْتِی اَمْ ژِی بِوَه رَه چَاقْلِرِێ نَه.

٥٣. بِبِێژَه: هُونْ چِه بِدِلِێ خَوه و چِه بِێیِی دِلِێ خَوه مَالِێ خَوه بِدِنْ هَرْ ژِ وَه نَایِێ قَبُولْكِرِنْ. بِێگُمَانْ هُونْ جِقَاتَكَه ژِرِێدَرْكَتِی نَه.

---

١ اَفْ ئَایَتَا ٤٩اَنْ دِ حَقِێ جَدْ كُرِێ قَیْسْ دَه نَازِلْ بُوِیَه كُو اَوْ مِرُوْفَكِی مُنَافِقْ بُو. چِه دَمَا پِێخَمْبَرِێ خُدِێ خَوسْتْ دَرْكَفَه غَزْوَی تَبُوكِێ ژِ جَدْ كُرِێ قَیْسْ رَه گُوتْ: یَا اَبُو وَهَبْ! مَا تُو تِێیِی شَرِێ جَلَادِێ كُرِێ اَسْفَرِێ رُوْمِی كُو تُو ژِ خَوه رَه ژِ وَانْ خُوْرْتْ و قِیزِنْ جِوَانْ وَرْگَرِی؟ جَدْ گُوتْ: یَا رَسُولِێ خُدِێ! بِرَاسْتِی مِلِّتِێ مِنْ دِزَانِێ كُو اَزْ پِێوَنْدِێ ژِنَا مَه و اَزَّ هِیچْ نَكَارِمْ بِێیِی وَانْ بِژِیمْ. اَزْ دِطِرْسِمْ كُو گَافَا زَارُوِیِنْ اَسفَرِی بِبِینِمْ اَزْ خَوه رَانَگِرِمْ. قِێجَه مِنْ نِبِێخَه نَافَا تَقْدَانِێ و دَسْتُورِێ بِدَه مِنْ كُو اَزْ لِمَالِێ رُونِمْ. لِێ اَزِێ بِمَالِێ خَوه ئَاریكَارِیَا تَه بِكِمْ. قِێجَه پِێخَمْبَرِێ خُدِێ تَعَالیٰ دَفْ ژِێ بَرْدَا و ژِێ رَه گُوتْ: مِنْ دَسْتُورَا تَه دَا! ژِ لُوْمَا خُدِێ اَوْ ئَایَتَا كُو لِژُوْرِێ بُهُرِی دِ بَارَا وِی و یِێنْ وَكِی دَه شَانْدْ و رَاسْتِیَا وِی اَشْكَرَه كِرْ.

٥٤. بِێگُمَانْ اَوْ تِشْتِێ کُو نَاهِێلَه سَدَقَه و خِێرِێنْ وَانْ قَبُولْ بِبَه، ژ بِلِی کُو وَانْ بَاوَرِی بِخُدِێ و بِێخَمْبَرِێ وِی نَائِێنِنْ و نِمِێژْ هَرْ بِسِسْتَایِی و جَانْگِرَانِی کِرِنْ و کُو ژ نَچَارِی مَالِێ خَوه خَرْجْ کِرِنْ پِێ قَه نَه تِشْتَکِی دِنْ بُو.

٥٥. ڤِێجَه بِلا مَالِێنْ وَانْ و زَارُوْکِێنْ وَانْ تَه عَجِێبْمَایِی نَهِێلِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ دِ ژِیَانَا جِیهَانِێ دَه بَسْ دِخَوازَه وَانْ پِێ بِدَه عَذَابْدَایِنْ و وَانْ لِسَرْ کُفْرِێ بِمِرِینَه.

٥٦. مُنَافِقْ بِخُدِێ صُوْنْدْ دِخُونْ کُو بِێگُمَانْ اَوْ ژ وَه نَه. حَالْ اَقَه، اَوْ نَه ژ وَه نَه. لِێبَلِێ اَوْ جِقَاتَکَه بِزْدُوْنَکِنْ.

٥٧. اَگَرْ وَانْ اَوْلَگَهَکْ ئَانْ شِکَفْتَکْ (کُو تِێ دَه خَوه قَشَارْتِنَا) یَانْ ژِی سِتَارْگَهَکْ دِیتِبُونَا، وِێ بِبَزْ بَرِێ خَوه بِدَانَایِێ.

٥٨. هِنْ ژ وَانْ دَرْ بَارِێ (پَارْفَکِرِنَا) صَدَقَانْ دَه تَه عَیْبْدَارْ دِکِنْ، ڤِێجَه اَگَرْ ژ صَدَقَا (پَارَکْ) بِگِهِژَه وَانْ قَایِلْ دِبِنْ و اَگَرْ نَگِهِژَه وَانْ هَمَنْ دِغَیدِنْ.

٥٩. اَگَرْ اَوْ بِیَا کُو خُدِێ و بِێخَمْبَرِێ وِی دَایَه وَانْ قَایِلْ بِبُونَا و بِگُوتِنَا: خُدِێ بَسِی مَه یَه؛ خُدِێ دِێ ژ کَرَمَا خَوه بِدَه مَه و بِێخَمْبَرِێ وِی ژِی (دِێ بِدَه مَه) و اَمْ بِێگُمَانْ ژ خُودَایِێ خَوه بِهِێڤِی نَه (دِێ ژ بُو وَانْ بِخِێرْتِرْبَایَا).

٦٠. بِێگُمَانْ زَکَاتْ، بَسْ ژ بُو فَقِیرْ و بَلَنْگَازَانْ، ژ بُو کَارْمَنْدِێنْ زِکَاتِێ و بِێنْ کُو دِلِێنْ وَانْ بِاسْلَامِێ خَوشْ بِبَه، ژ بُو کُولِیِێنْ کُو دِخَوازِنْ ئَازَادْ بِبِنْ و دَیْنْدَارِێنْ کُو نِکَارِنْ دَیْنِێنْ خَوه بِدِنْ، ژ بُو یِێنْ دِ رِیَا خُدِێ دَه و ژ بُو رِێوِیَانَه. (اَفْ دَابَشْکِرِنْ) فَرْزَکَه ژ جَمْ خُدِێ یَه. خُدِێ زَانَا یَه، کَارْبِنَجهَه.[1]

---

١ دِ ڤِێ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه قَالا هَشْتْ بَشْ مِرُوْڤْ هَاتِیَه کِرِنْ کُو زَکَاتْ لِوانْ دِچَه. هَمْ ژِی دَایَه زانِینْ کُو زَکَاتْ فَرْزَه. بِرَاسْتِی اَفْ هَشْتْ سِنِفْ دِ کُوکَا خَوه دَه دُو سِنِفْنْ: یَکَامْ، ژ بُو کُو حَوْجَه یَه دَا کُو ژِێ فَیْدِێ بِبِینَه، زَکَاتْ ژِێ رَه تِێ دَایِینْ. مِینَا؛ خِزَانْ و بَلَنْگَازَانْ، کُوْلَه و دَیْنْدَارَانْ، رِێوِی و ... دُوِیَمْ، ژ بُو کُو اِحْتِیَاجْ بِوِی هَیَه، دَا کُو فِیْدَیَا وِی بِگِهِیژَه اِسْلَامِێ و مُسِلْمَانَانْ، زِکَاتْ ژِێ رَه تِێ دَایِینْ. خُدِێ اَفْ پَارَا زَکَاتِێ

٦١. ژ مُنَافِقَانْ هِنْ هَنَه کُو اَزِیَتِێ دِدِنَه پِێخَمْبَرْ و دِبِێژِنْ: اَوْ گُهِێ خَوه دِدَه هَرْ تِشْتِی و ژ هَرْ گُوتِنِێ بَاوَرْ دِکَه. بِبِێژَه: اَوْ گُهْدَارِیَا هَرْ تِشْتِی دِکَه لِێ اَوْ ژ بُوْ خِیْرَا وَه یَه. اَوْ بَاوَرِیِێ بِخُدِێ تِینَه و بِگُوتِنِێنْ بَاوَرْمَنْدَانْ ژِی بَاوَرَه. اَوْ ژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ رَحْمَتَکَه. اَوِێنْ کُو پِێخَمْبَرِێ خُدِێ دِئِێشِینِنْ ژ بُوْ وَانْ عَزَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

٦٢. اَوْ، ژ وَه رَه بِنَافِقِێ خُدِێ صُوْنْدْ دِخُونْ دَا کُو دِلِێنْ وَه خَوشْ بِکِنْ. اَگَرْ بِرَاسْتِی اَوْ بَاوَرْمَنْدِنْ، قَایِلْبُونَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی پِێدِڤِیترَه.

٦٣. اَرِێ، مَا اَوْ نِزَانِنْ کِی دِژْمِنَاتِیَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بِکَه، بِێگُمَانْ ژ وِی رَه نَاگِرِێ دُوْزَهِێ هَیَه، وِێ هَرْ و هَرْ تِێ دَه بِمِینَه. هَا اَقَه، رِسْوَاتِی و شَرْمَزَارِیَا مَزِنْ.

٦٤. مُنَافِقْ دِطِرْسِنْ کُو لِسَرْ رَوْشَا وَانْ سُورَیَکْ بِێ شَانْدِنْ کُو نِیفَاقَا دِ دِلِێنْ وَانْ دَه هَیَه (ژ بُوْ مُومِنَانْ) رَاگِهِینَه. (ژ وَانْ رَه) بِبِێژَه: هُونْ طِنَازِێنْ خَوه بِکِنْ، بِێگُمَانْ خُدِێ یَا کُو هُونْ ژِێ دِطِرْسِنْ دِێ دَرِینَه رَاسْتِێ.

٦٥. اَگَرْ تُو ژ وَانْ بِپِرْسِی (وَه طِنَازِێنْ خَوه بِپِێخَمْبَرْ و هَقَالِێ وِی دِکِرْ)، تَقَزْ دِێ بِبِێژِنْ: بِێگُمَانْ هَرْ اَمْ کَتِبُونْ نَاقْ خَبَرْدَانِێ و مَه خَوه بِێ مِژُولْ دِکِرْ. بِبِێژَه: اَرِێ مَا وَه طِنَازِێنْ خَوه بِخُدِێ، ئَایَتِێنْ وِی و پِێخَمْبَرِێ وِی دِکِرْ؟

٦٦. (ژ مُنَافِقَانْ رَه بِبِێژَه) : قَتْ عُزرْ نَخوازِنْ. بِرَاسْتِی پِشْتِی وَه بَاوَرِی ئَانِی دِیسَا هُونْ کَافِرْ بُونْ. اَگَرْ اَمْ لِجِفَاتَکِێ ژ وَه بِبُورِنْ ژِی، اَمِێ بِسَدَمْ گُنَهْکَارِیَا وَانْ کُومَکِێ بِدِنَ عَذَابِێ.

٦٧. مِیْر و ژِنِێنْ مُنَافِقْ ژ هَقْنْ بِیَا نَلِێ (مُنْکَرِی) فَرْمَانْ دِکِنْ و رِێ لِبَرْ نَا بَاشْ (مَعْرُوفِی) دِگِرِنْ، دَسْتِێنْ خَوه (ژ دَانَا زَکَاتِێ و صَدَقَیَانْ) دِگِرِنْ. وانْ خُدِێ ژ بِیرْ کِرْ، ڤِێجَه خُدِێ ژِی دَڤْ ژ وَانْ بَرْدَا (هِدَایَتْ نَدَا وَانْ)، بِێگُمَانْ مُنَافِقْ فَاسِقْ بِخَوه نَه.

د مَالِێ دَوْلَمَنْدَانْ دَه فَرِظْ کِرِیَه دَا کُو بِێ حَوجَیِێنْ اِسْلامِێ و مُسِلْمَانَانْ یِنْ خُصُوصِی و گَلَاَمْپِرِی بِێنَه تَأمِینْکِرِنْ.

٦٨. خُدِیْ، ژِ مُنَافِقِیْنْ مِیْرْ و ژِنْ و ژِ کَافِرَانْ رَه ژِی بَنَاگِرِیْ دُوْژَهِیْ پَیْمَانْ دَایَه کُو هَرْ و هَرْ اَوِیْ تِیْ دَه بِنْ، اَوْ بَسِی وَانَه. خُدِیْ لَعْنَتْ لِوانْ بَارَانْدِیَه و ژِ وَانْ رَه عَذَابَکِی سَرَاقَتِی هَیَه.

٦٩. هُونْ ژِی وَکِی وَانِیْنْ بَرِیَا خَوه کُو اَوْ ژِ وَه بِهِیْزْتِرْ و خُرْتْتِرْ بُونْ و ژِ هِیْلَا مَالْ و زَارُوْکَانْ قَه ژِی ژِ وَه پِرْتِرْ بُونْ، قِیْجَه وَانْ بِیَارَا خَوه پِیْخُوشِی کِرِبُونْ. اِیْدِی وَه ژِی بِیَارَا خَوه کِیْفْخُوشِی و پِیْخُوشِی کِرْ هَرْ وَکِی یِیْنْ بَرِیَا وَه بِیَارَا خَوه کِیْفْخُوشِی کِرِبُونْ. هُونْ کَتِنْ نَافْ پُوچَاتِی و رِیْشَاشِیِیْ چَاوَا کُو یِیْنْ بَرِیَا وَه کَتِبُونِیْ. اَقِیْنْ هَا، کَارْ و کِرِیَارِیْنْ وَانْ لِدِنْیَا و ئَاخْرَتِیْ پُوچْ بُونَه و هَرْ اَونْ یِیْنْ دِ زِیَانِیْ دَه.

٧٠. مَا ژِ بُوْ وَانْ (مُنَافِقَانْ) خَبَرَا قَومِیْنْ بَرِیَا وَانْ نَهَاتِیَه؛ قَوْمِیْ نُوحْ، عَادْ، سَمُودْ، قَومِیْ اِبْرَاهِیمْ، خَلْکِیْنْ مَدْیَنِیْ (کُو اَوْ گَلِیْ شُعَیْبَه) و گُنْدِیْنْ هَاتِنْ سَرُوبِنْکِرِنْ (کُو اَوْ قَومِیْ لُوطَه). پِیْخَمْبَرِیْنْ وَانْ ژِ بُوْ وَانْ دَلِیلْ و مُعْجِزَیِیْنْ زَلالْ ئَانِیبُونْ (بَاوَرِی نَئَانِینْ؛ هَلاکْ بُونْ). قِیْجَه خُدِیْ نَه اَوَه کُو نَحَقِیِیْ لِوانْ بِکَه، لِیْبَلِیْ وَانْ بِخَوه نَحَقِی لِخَوه کِرنَه.

٧١. مِیْرْ و ژِنِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ پِشْتَقَانْ و ئَارِیکَارِیْنْ هَقْنْ، بِقَنْجِی و بَاشِیِیْ (لِهَقْ) فَرْمَانْ دِکِنْ و رِیْ لِبَرْ خَرَابِیِیْ دِگِرِنْ و بِرَنْگِیْ پِیْدِفِی نِمِیْژْ دِکِنْ و زَکَاتِیْ دِدِنْ، گُهْدَارِیَا خُدَا و پِیْخَمْبَرِیْ وِی دِکِنْ. اَقِیْنْ هَا، خُدِیْ دِیْ رَحْمِیْ لِوانْ بِکَه، بِیْگُمَانْ خُدِیْ عَزِیزَه، حَکِیمَه.

٧٢. خُدِیْ، ژِ مِیْرْ و ژِنِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه پَیْمَانَا بِهِشْتِیْنْ وِسَا دَایَه کُو دِ بِنْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ، هَرْ و هَرْ اَوْ دِیْ لِوانْ بِمِینِنْ و (پَیْمَانَا) وَارْگَهِیْنْ خَوشْ لِبِهِشْتِیْنْ عَدْنِیْ ژِی (دَایَه وَانْ) و یَا ژِ هَمُو (نِعْمَتَانْ) مَزِنتِرْ ژِی قَایِلِیَا خُدِیْ یَه. سَرْفِرَازِیَا مَزِنْ هَا اَقَه.[1]

١ دِ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه بِیْژَیَا «مَعْرُوف» بُهُرِی کُو مَه ژِی بـ«قَنْجِی»وَرْگَرَانْدْ. لِیْبَلِیْ دِقِیْ اَمْ بِزَانِنْ کُو مَعْرُوفْ نَافلِیْکَکِی اَوْقَاسْ فَرَهَه کُو دِ بِنْ خَوه دَه هَمُو بِیرْ و بَاوَرِیِیْنْ سِپَهی و کِرِنِیْنْ بَاشْ و اَخلاقِیْنْ پَاکْ دِگِرَه. پَیْفَا «مُنْکَر» ئَا کُو مَه بِـ «نَقَنْجِی» وَرْگَرَانْدْ تَامْ دِژِیْ وِیْ یَه کُو هَمُو عَقِیدَیِیْنْ پُوچْ، کِرِنِیْنْ نَبَاشْ و اَخلاقِیْنْ رِسْوا دِکَفَنَه بِنِیْ.

٧٣. اَیْ پِیْخَمْبَرْ! لِهَمْبَرِی کَافِرْ و مُنَافِقَانْ جِهَادِیْ بِکَه و لِهَمْبَرِی وَانْ دِژْوارْ بَه. اِیْورْگَهَا وَانْ دُوْزَهَه و جِهِیْ وَانْ چه پِیسَجِهَه!

٧٤. اَوْ بِخُدِیْ صُوْنْدْ دِخُونْ کُو وَانْ (گُوْتِنَا نَخوشْ) نَگُوْتِنَه. بِیْگُمَانْ وَانْ گُوْتِنَا کَافِرِی گُوْتْ و پِشْتِی مِسْلِمَانْبُونَا خَوه کَافِرْ بُونْ و قَصْدَا یَا کُو بِدَسْتْ وَانْ قَه نَهَاتِیَه کِرِنْ. ژ بِلِی کُو خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی، ژ کَرَمْ و قَنْجِیَا خَوه اَوْ (مُنَافِقْ) دَولَمَنْدْ کِرِنْ پِیْقَه اَوْ نِکَارِنْ پِیْخَمْبَرْ عَیبْدَارْ و کِیمْ بِکِنْ. اَگَرْ اَوْ تُوبَه بِکِنْ دِیْ ژ بُوْ وَانْ چِیْترْ بَه و اَگَرْ اَوْ بَرِیْ خَوه (ژ حَقِیْ) قَگَرِینِنْ، خُدِیْ لِدِنِیَا و ئَاخْرَتِیْ دِیْ عَذَابَکِی دِژْوارْ بِدَه وَانْ و ژ بُوْ وَانْ لِسَرْ عَرْدِیْ نَه دُوْسْتْ و پِشْتَفَانَکْ نَه ژِی نَاریکَارَکْ هَیَه.[1]

٧٥. ژ مُنَافِقَانْ هِنْ هَنَه کُو پَیْمَانْ بِخُدِیْ رَه دَانْ (و گُوْتِنْ): اَگَرْ خُدِیْ، ژ خَوشْدَاینْ و کَرَمَا خَوه (مَالْ) بِدَه مَه، تَقَرْ اَمِیْ صَدَقَیَانْ (حَقِیْ خُدِیْ) بِدِنْ و بِسُوْنْدْ اَمِیْ بِبِنْ ژ پِیْنْ قَنْجِیکَارْ!

٧٦. قِیْجَه چه دَمَا خُدِیْ ژ خَوشْبَخْشِیَا خَوه (مَالْ) دَا وَانْ، نَمَرْدِی و چِکُوسِی کِرِنْ، پِشْتَا خَوه دَانَه حَقِیْ. رَوْشْ اَقَه: اَوْ هَرْ بَرِیْ خَوه ژ خِیْرِیْ قَدِگَرِینِنْ.

خُدِیْ پِشْتِی دِ ئَایَتَا ٦٧اَنْ دَه دَا زَانِینْ کُو «مِیْرْ و ژِیْنِیْنْ مُنَافِقْ ژ هَفْنْ (دِ تَمْتِیلْ و دُرُوتِیْ دَه وَکْهَفْنْ)»، لِیَی وِیْ دِ ئَایَتَا ٧١یْ دَه رَاگِهَانْدْ کُو «مِیْرْ و ژِیْنِیْنْ مُسلِمَانْ پِشْتَفَانْ و ئَاریکَارِیْنْ هَفْنْ..» هَرْوِهَا بَحْسَا وَصْفِیْنْ وَانْ مُومِنَانْ کِرْ کُو وَانْ رَحْمَا وِی حَقْ کِرِنَه و اَوْ وَصْفْ ژِی وِهَا رِیْزْ کِرِنَه:

* مُومِنْ دِ هَزْرْیْکِرِنْ و دُوْسْتَانِی و هَفْکَارِیِ دَه خُودِیِ هَفْنْ.
* شِیرَتَا قَنْجِیِ لِهَفْ دِکِنْ.
* ژ نَقَنْجِیِ هَفْ دِدِنْ پَاشْ.
* بِگُوْتِنَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی دِکِنْ.

١ بَرِی کُو پِیْخَمْبَرْ هِجْرَتِی بَالْ مَدِینِیْ قَه بِکَه پِرَانِیَا گَلِیْ وِیْ خِزَانْ بُونْ. پِشْتِی کُو پِیْخَمْبَرْ هَاتَه مَدِینِیْ، قِیْجَه خُدِیْ بَرَکَتَا خَوه دَایِیْ و خَلْکِیْ وِیْ زَنْگِینْ بُونْ. پِشْتَرَه هِنَکْ ژ خَلْکِیْ وِیْ یِیْنْ مُنَافِقْ نَانْکُوْرِی و شِیرْخَرَامِی کِرِنْ و حَولْ دَانْ کُو پِیْخَمْبَرْ بِکُژِنْ.

۷۷. اِیْدِی ژِ بَرْ کُو پَیْمَانَا خَوه بِجه نَئانِینْ و ژِ بَرْ کُو دَرَوْ کِرِنْ، خُدِیْ حَتَا رُوْژَا کُو اَوْ بِیْنَه حُزُورَا وِی، نِفَاقْ (دُرُوتِی) خِسْتَه دِلِیْنْ وَانْ.

۷۸. مَا هِیْ ژِی اَوْ (مُنَافِقْ) نِزَانِنْ کُو خُدِیْ نَهِیْنِی و پِسْتَه پِسْتَا وَانْ ژِی دِزَانَه. بِرَاسْتِی ژِی خُدِیْ زِیْدَه زَانَایِیْ نَپَنْدِیَانَه.

۷۹. اَوِیْنْ کُو وَانْ بَاوَرْمَنْدِیْنْ کُو ژِ دِلِیْ خَوه صَدَقَیَانْ دِدِنْ عَیْبْدَارْ دِکِنْ و اَوِیْنْ کُو ژِ بِلِی کَدَا خَوه تِشْتَکِی دِنْ نَابِینِنْ کُو بِدِنْ بِوَانْ ژِی طِنَازَانْ دِکِنْ؛ خُدِیْ ژِی لِسَرْ طِنَازْکَرِیَا وَانْ، وَانْ جَزَا دِکَه و ژِ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.[۱]

۸۰. (رَسُولِیْ مِنْ!) چه تُو لِیْبُوْرِینَا گُنَهِیْنْ وَانْ بِخَوازِیْ چه ژِی نَخَوازِی، اَگَرْ تُو هَفْتِیْ جَارِی لِیْبُوْرِینَا گُنَهِیْنْ وَانْ دَاخَوازْ بِکِی ژِی، قِیْجَه خُدِیْ قَتْ لِگُنَهِیْنْ وَانْ نَابِهُرَه. اَفْ، ژِ بَرْ کُو بِرَاسْتِی وَانْ بَاوَرِی بِخُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی نَائِیْنِنْ. خُدِیْ ژِی تَقَزْ جِفَاتَا ژِرِیْدَرْکَتِیَانْ نَاینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

۸۱. اَوِیْنْ کُو ژِ بُوْ دِژْرَابَرِیَا پِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ ژِ شَرْ مَانَه، بِرُونِشْتِنَا خَوه (یَا لَمَالِیْ) کِیْفْخَوشْ بُونْ و نَه خَوسْتِنْ کُو بِمَالِیْ خَوه و جَانِیْ خَوه دِ رِیَا خُدِیْ دَه جِهَادِیْ بِکِنْ، دِگُوْتِنْ: دِ قِیْ گَرْمِیْ دَه دَرْنَکَفِنْ جِهَادِیْ. (ژِ وَانْ مُنَافِقَانْ رَه) بِیْژَه: نَاگِرِیْ دُوْزَهِیْ هِیْ گَرْمْتَرَه. اَگَرْ اَوْ قِیْ بِزَانِنْ (اَوِیْ ژِ شَرْ خَوه نَدِنْ پَاشْ).

۸۲. اِیْدِی بِسَدَمَا کَارْ و کِرْیَارِیْنْ کُو کِرِنْ، بِلا هِنْدِكْ بِکَنْ و پِرْ بِگِرِیْنْ.

۸۳. (رَسُولِیْ مِنْ!) قِیْجَه اَگَرْ خُدِیْ تُو قَگَرَانْدِی بَالْ رَفَکِی ژِ وَانْ (یِیْنْ کُو ژِ سَفَرَا تَبُوکِیْ مَانَه)، قِیْجَه وَانْ ژِی ژِ بُوْ دَرْکَتِنَا (شَرَکِی دِی) دَسْتُورْ ژِ تَه خَوسْتْ، ژِ وَانْ

۱ گَافَا سَرْدَارِیْ مُنَافِقَانْ عَبدُ الله کُرِیْ اُبَیْ کُرِیْ سَلُولْ بِنَخُوشِیَا مِرِنِیْ کَتْ، کُرِیْ وِی عَبْدُ الله هَاتْ جَمْ پِیْخَمْبَرْ و ژِیْ خَوسْتْ کُو ژِ بُوْ بَاقِیْ وِی دُعَا بِکَه دَا کُو خُدِیْ وِی عَفُو بِکَه. ژِ بَرْ کُو اَوْ مُسلْمَانَکِی بَاشْ بُو پِیْخَمْبَرْ نَخَوسْتْ دِلِیْ وِی بِهِیْلَه و ژِ بُوْ عَفْوَا بَاقِیْ وِی ژِ خُدِیْ دُعَا کِرْ. قِیْجَه اَفْ ئَایَتَا ۸۰یِی دِ بَارَا قِیْ مِزَارِیْ دَه نَازِلْ بُو.

رَه بِیْژَه: ژ قِرْ و پِێ دَه هُونِێ بِمِنْ رَه قَتْ دَرْنَکَفِنْ و هُونِێ دِگَلْ مِنْ بِتُو دِژْمِنِی رَه شَرْ نَکِنْ! بِێگُمَانْ هُونْ جَارَا پِێشِینْ بِرُونِشْتِنِێ قَایِلْ بُونْ، نَاخَوه هُونْ ژِی دِگَلْ وَانِیْنْ رُونِشْتِی(کُو ژ شَرْ مَانَه) بِمِینِنْ.

٨٤. (رَسُولِێ مِنْ!) تُو، لِسَرْ تُو کَسِی ژ وَانْ -کُو بِمِرَه - نِمِیْژْ نَکَه و لِسَرْ گُوْرَا وِی ژِی رَانَوَسْتَه. لَوْرَا وَانْ بِخُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بَاوَرِی نَئَانِینَه و لِسَرْ کُفْرِێ مِرِنَه.

٨٥. بِلا مَالِیْنْ وَانْ و زَارُوْکِیْنْ وَانْ تَه عَجِیْبَایِی نَهِیْلِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ بَسْ لِدِنْیَایِێ دِخَوازَه وَانْ پِێ بِدَه عَذَابْدَایِنْ و وَانْ لِسَرْ کُفْرِێ بِمِرِینَه.

٨٦. دَمَا ژ پِێخَمْبَرْ رَه سُورَیَكْ بِهَاتَا (کُو تِێ دَه بِگُوْتَا): بَاوَرِیِێ بِخُدِێ بِینِنْ و دِگَلْ پِێخَمْبَرِێ وِی جِهَادِێ بِکِنْ، اَوِیْنْ کُو خَودِی سَرْوَتْ بُونْ وَانْ ژ تَه دَسْتُورَا نَچُونِێ دِخَوسْتْ و وَانْ وِسَا دِگُوْتْ: دَڤْ ژ مَه بَرْدَه، اَمِێ دِگَلْ پِیْنْ رُونِشْتِی رُونِنْ.

٨٧. اَوْ (مُنَافِقْ) رَازِی بُونْ کُو دِگَلْ پَاشْمَایِیَانْ (ژِنْ، نَخَوشْ و کَالانْ) لِمَالْ بِمِینِنْ و مُوْرْ لِسَرْ دِلِیْنْ وَانْ هَاتْ خِسْتِنْ، ڤِیجَه اَوْ تِیْنَاگِهِیژِنْ.

٨٨. لِیْبَلِێ پِێخَمْبَرْ و اَوِیْنْ کُو پِێ رَه بَاوَرِی نَانِینْ، بِمَالِێ خَوه و جَانِێ خَوه جِهَادْ کِرِنْ. تَڤَکِی قَنْجِیَانْ ژ بُوْ وَانِنْ و هَرْ اَونْ اِیْنْ (بِدَاینَا خُدِێ) سَرْفِرَازْ.

٨٩. خُدِێ، ژ وَانْ رَه بِهِشْتِیْنْ وِسَا ئَامَادَه کِرِنَه کُو دِ بِنْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ و هَرْ و هَرْ اَوِێ لِوانْ بِمِینِنْ. هَا اَوَه خَلاسِیَا مَزِنْ.

٩٠. بَدَوِیِیْنْ عَرَبْ هَاتِنْ (ژ بُوْ نَچِنْ شَرْ) عُزْرِێ خَوه خُوسْتِنْ دَا کُو دَسْتُورَا وَانْ بِێ دَایِنْ. وانِیْنْ کُو بَاوَرِی بِخُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی نَئَانِنْ ژِی (لِمَالا خَوه) رُونِشْتِنْ (و نَهَاتِنْ عُزْرِێ خَوه نَخَوسْتِنْ). اَوِیْنْ کُو ژ وَانْ کَافِرْ بُونَه دِێ عَذَابَکِی دِژْوَارْ وَانْ بِگِرَه.

٩١. لِسَرْ لَاوَازْ و نَخَوشَانْ، لِسَرْ اَوِیْنْ کُو تُو تِشْتِی نَابِینِنْ کُو ژ بُوْ جِهَادِێ خَرْجْ بِکِنْ

تُو گُنَهْ نِینَه، بِشَرْطِیْ کُو بِخُدِیْ و پِیْخَمْبَرْ وِی رَه رَاسْتْ بِنْ. لَوْرَا لِسَرْ اِیْنْ قَنْجِکَارْ (یِیْنْ خَودَانْهِیْنْجَتْ اَوِیْنْ کُو بِخُدِیْ و پِیْخَمْبَرْ وِی رَه رَاسْتِنْ) تُو گُنَهْ نِینَه و گَازِنْ زِی ژ وَانْ نَایِیْ کِرِنْ. خُدِیْ بِخَوه گُنَهْزِیْبِرَه، دِلُوْقَانَه.

٩٢. لِسَرْ وَانْ کَسَانْ زِی (گُنَهْ نِینَه) اَوْ (خِزَانِ)یِنْ کُو دَمَا هَاتِنْ جَمْ تَه دَا کُو تُو وَانْ سِوَارْ بِکِی (بِشِینِی شَرْ)، تَه ژ وَانْ رَه گُوتْ: تِشْتَکِی کُو اَزْ وَه لِیْ سِوَارْ بِکِمْ تُنَه، بِیَاشْ قَه قَگَرِیَانْ و ژ غَمْگِینِیَا کُو وَانْ تِشْتَکْ نَدِیتْ کُو پِیْ دَرْکَفْنْ جِهَادِیْ چَاقِیْنْ وَانْ تِزِی هِیْسْطِرْ بُونْ.[١]

٩٣. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو ژ تَه دَسْتُورِیْ دِخَوازِنْ (ژ بُوْ نَبِیْنْ جِهَادِیْ) -دِگَلْ کُو اَوْ دَوْلَمَنْدِنْ زِی- گُنَهْکَارِی و رِیَا جَزَادَانِیْ بَسْ لِسَرْ وَانْه. اَوْ قَایِلْ بُونْ کُو دِگَلْ رُونِشْتِیَانْ (زِنْ و زَارُوْکْ و پِیرَکَالانْ) بِمِینِنْ. خُدِیْ زِی مُوْرْ لِسَرْ دِلِیْنْ وَانْ خِسْتْ، قِیْجَه اَوْ (اَنْجَامَا پَاشْمَاِینَا ژ شَرْ) نِزَانِنْ (کَا دِیْ بِبَه چه!).

٩٤. دَمَا هُونْ (ژ جِهَادِیْ) لِوَانْ قَگَرِیَانْ، دِیْ ژ بُوْ وَه هِیْنْجَتَا خَوه اَشْکَرَا بِکِنْ. (ژ وَانْ رَه) بِیْژَه: قَتْ مَهْنَا نَکِنْ، اَمْ هِیچْ ژ وَه بَاوَرْ نَاکِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ سَالِخِیْنْ وَه ژ مَه رَه اَشْکَرَا کِرِنْ. خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی دِیْ کَارِیْنْ وَه بِبِینِنْ. پَاشِیْ هُونِیْ بِبَالْ زَانَایِیْ غَیْبِیْ و یَا دَارِی چَاقْ قَه قَگَرِنْ، قِیْجَا اَوِیْ وَه ئَاگَاهْدَارْ بِکَه بِیَا کُو وَه کِرِی.

٩٥. دَمَا هُونْ لِوَانْ قَگَرِیَانْ، ژ بُوْ هُونْ لِـ(گُنَهْ و سُوجِیْنْ) وَانْ بِبِهُورِنْ، دِیْ ژ وَه رَه بِـ(نَاقِیْ) خُدِیْ صُوْنْدْ بِخُونْ (کُو هِیْنْجَتَا وَانْ هَبُویَه). هُونْ زِی بَرِیْ خَوه ژ وَانْ قَگَرِینِنْ. بِیْگُمَانْ اَوْ دِلْپِیسِنْ و بِسَبُونَتْ یَا کُو کِرِنْ جِهِیْ وَانْ دُوْژَهَه.[٢]

---

١ گَلَکْ هَقَالِیِنْ پِیْخَمْبَرْ یِیْنْ خِزَانْ، خُوسْتِنْ کُو بَشْدَارِی سَفَرَا تَبُوکِیْ بِبِنْ. لِیْبَلِیْ خَوارِنْ، جِلْ و حَیْوَانَکَه کُو لِیْ سِوَارْ بِبِنْ بِدَسْتْ وَانْ نَکَتْ. ژ بُوْ ڤِیْ دَاخَوازِیْ لِیْپِیْخَمْبَرْ قَگَرِیَانْ. پِیْخَمْبَرْ ژ وَانْ رَه گُوتْ: دِ دَسْتْ مِنْ دَه تُو حَیْوَانَکْ تُنَه یَه کُو اَزْ وَه لِیْ سُوارْ بِکِمْ و وَه بِشِینِمْ شَرْ. قِیْجَه ژ غَمْگِینِی گِرِینْ و قَگَرِیَانْ. هَا اَفْ ئَایَتَا کُو بُهُرِی ڤِیْ یَکِیْ دَسْتْنِیشَانْ دِکَه.

٢ اَگَرْ اَوْ، وَه بِخَاپِینِنْ ژِی نِکَارِنْ خُدِیْ بِخَاپِینِنْ. خُدِیْ بَاشْ دِزَانِیْ کُو اَوْ چه نَه. اَوْ، هِیچْ ژ حِقَاتَا فَاسِقَانْ رَازِی نَابَه. نَاخَوه رَازِیبُونَا وَه ژ وَانْ رَه تُو فَیْدِیْ نَادَه وَانْ. لَوْرَا خُدِیْ ژ وَانْ غِیبِدِیَه.

۹۶. اَوْ ژِ وَه رَه دِیْ صُوْنْدْ بِخُونْ دَا کُو هُونْ ژِ وَانْ رَازِی بِینْ. اَگَرْ هُونْ ژِ وَانْ رَازِی بِینْ ژِی قِیْجَا بِرَاسْتِی خُدِیْ ژِ جِفَاتَا فَاسِقَانْ قَتْ رَازِی نَابَه.

۹۷. بَدَوِیْنْ عَرَبْ کُفْرَا وَانْ نِیفَاقَا وَانْ (ژِ یَا خَلْکِیْ دِنْ) دِژْوَارْتِرَه و بِحُکْمِیْ کُو خُدِیْ ژِ پِیْخَمْبَرِیْ خَوه رَه هِنَارْتِیَه بِیْهْترْ بَابَتِنْ کُو اَوْ نِزَانِینْ. خُدِیْ عَلِیمَه، حَکِیمَه.

۹۸. ژِ بَدَوِیْنْ عَرَبْ هِنَکْ وِسَا هَنَه کُو (دِ رِیَا دِینِیْ خُدِیْ دَه) یَا خَرْجْ دِکَه وِیْ زِرَارْ دِزَانَه و ژِ بُوْ وَه ژِی چَاڤْتِیْرِیَا بَلَایِیْ دِکَه. اَوْ بَلَایَا پِیسْ (یَا کُو ژِ وَه رَه چَاڤْتِیْرِی دِکِنْ) دِیْ وَرَه سَرِیْ وَانْ. خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

۹۹. ژِ بَدَوِیْنْ عَرَبْ هِنْ ژِی هَنَه کُو بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بَاوَرِی تِینْ و (دِ خِیْرِیْ دَه) یَا کُو خَرْجْ بِکَه وِیْ دِکَه وَکْ نَاڤْگِینَا نِیْزِیکْبُونِیْ لِجَمْ خُدِیْ و دِکَه وَسِیلَه ژِ بُوْ بِدَسْتْخِسْتِنَا دُعَایِیْنْ پِیْخَمْبَرْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِیْگُمَانْ اَڤْ کَارِیْ وَانْ ژِ بُوْ وَانْ (لِجَمْ خُدِیْ) نَاڤْگِینَا نِیْزِیکْبُونِیْ یَه. خُدِیْ دِیْ وَانْ بِخَه نَاڤْ رَحْمَا خَوه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ گُنَهْڤَشِیْرَه، دِلُوْڤَانَه.

۱۰۰. ژِ مُهَاجِرْ و اَنْصَارِیَانْ اَوِیْنْ کُو پِیْشِی مُسِلْمَانْ بُونَه و اَوِیْنْ کُو بِرِیْدِی دَانَه پَیْ وَانْ، خُدِیْ ژِ وَانْ رَازِی بُویَه و اَوْ ژِی ژِ خُدِیْ رَازِی بُونَه. خُدِیْ ژِ بُوْ وَانْ بِهِشْتِیْنْ وِسَا ئَامَادَه کِرِنَه کُو دِ بِنْ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ و حَتَا بِحَتَایِیْ اَوِیْ لِوَانْ بِمِینِنْ. هَا اَوْ، سَرْکَفْتِنْ و رِزْگَارِیَا مَزِنَه.

۱۰۱. ژِ بَدَوِیْنْ لِهَاوِیرْدُوْرَا وَه و ژِ خَلْکِیْ مَدِینِیْ ژِی هِنَکْ مُنَافِقِیْنْ وِسَانْ هَنَه کُو دِ مُنَافِقْتِیْ دَه پِیْشْکَتِی نَه و لِسَرِیْ بِرِکِنْ! (ژِ بَرْ کُو بِکُوْنَتِی تَقْدِگَرِنْ) تُو وَانْ نِزَانِی؛ (لِیْبَلِیْ) اَمْ وَانْ بَاشْ دِزَانِنْ. اَمِیْ (لِدِنْیَایِیْ) عَذَابْ لِدُوڤْ عَذَابْ بِدِنْ وَانْ. پَاشِیْ (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) اَوِیْ لِعَذَابَکِی مَزِنْ بِیْنَه ڤَگَرَانْدِنْ.

۱۰۲. جِفَاتَکَه دِنْ ژِی هَیَه کُو گُنَهِیْنْ خَوه اِعْتِرَافْ کِرِنَه. وانْ، کَارَکِی قَنْجْ تِیْکِلِی کَارَکِی

نَقَنْجْ کِریَه (بَشْدَاری شَرِیْنْ دِنْ بُونَه لِیَبَلِیْ بَشْدَاری شَرِیْ تَبُکِیْ نَبُونَه)؛ هِیْقِی هَیَه کُو خُدِیْ تُوْبَا وَانْ قَبُولْ بِکَه. بِرَاسْتِی ژِی خُدِیْ گُنَهْقَشِیْرَه، دِلُوْقَانَه.

١٠٣. ژِ مَالِیْنْ وَانْ زَکَاتِیْ وَرْگِرَه، دَا کُو (اَوْ زَکَاتْ ژِ گُنَهَانْ) وَانْ پَاقِژْ بِکَه و وَانْ خَودَانْ خِیْرْ بِکَه و ژِ بُوْ وَانْ دُعَا بِکَه. بِیْگُمَانْ دُعَاییْنْ تَه ژِ وَانْ رَه دِلْرِحَتِی یَه. خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

١٠٤. مَا هِیْ ژِی اَوْ نِزَانِنْ کُو خُدِیْ هَرْ اَوَه یِیْ کُو ژِ بَنْدَیِیْ خَوه تُوْبِیْ دِیْژِرِینَه و صَدَقَانْ قَبُولْ دِکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ هَرْ اَوَه یِیْ تُوْبَیْژِیْرْ، یِیْ دِلُوْقَانْ.

١٠٥. (ژِ وَانِیْنْ کُو تُوْبَه کِرِنْ رَه) بِیْژَه: هُونْ بِخَبِتِنْ، ژِیْجَا خُدِیْ، پِیْخَمْبَرِیْ وِی و بَاوَرْمَنْدْ دِیْ خَبَاتَا وَه بِبِینِنْ. پِشْتْرَه هُونِیْ لِعَالِمِیْ بِیَا لِبَرْ چَافْ و نَپَنْدِی بِیْنْ فَگَرَانْدِنْ. ژِیْجَا بِکَارْ و کِرْیَارِیْنْ کُو وَه کِرِنَه اَوِیْ وَه ئَاگَاهْدَارْ بِکَه.

١٠٦. (ژِ وَانِیْنْ کُو نَچُونَه سَفَرَا تَبُوکِیْ) هِنَکِیْنْ دِنْ ژِی هَنَه کُو اَوْ لِهِیْقِیَا فَرْمَانَا خُدِیْ هَاتِنَه هِشْتِنْ. خُدِیْ، یَانْ وِیْ عَذَابْ بِدَه وَانْ ئَانْ ژِی دِیْ تُوْبَا وَانْ قَبُولْ بِکَه. خُدِیْ زَانَا یَه کَارْبِنَجهَه.

١٠٧. اَوْ (مُنَافِقِ)یِنْ کُو وَانْ مِزْگَفْتَکْ ئَافَا کِرْ دَا کُو بِیْ زَرَارِیْ بِدِنْ (بَاوَرْمَنْدَانْ)، کَافِرِیْ بِهِیْزْ بِکِنْ و دُوبَنْدِیِیْ تِیخِنْ نَاقْ بَاوَرْمَنْدَانْ و چَاقْنِیرِیَا وِی مِرُوْقِی دِکِنْ کُو هِیْ بَرِی ڤِیْگَا شَرِیْ خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی کِرِیَه. اَوْ صُوْنْدْ دِخُونْ (و دِبِیْژِنْ کُو) مَه بِڤِیْ ژِ قَنْجِیِیْ بِیْ قَه تِشْتَکِی دِنْ نَخَوسْتِیَه. حَالْ اَقَه کُو خُدَایِیْ پَاکْ و بِلِنْدْ، شَهْدَییِیْ دِدَه کُو بِیْگُمَانْ اَوْ دَرَوْکَارِنْ.

١٠٨. تِه جَارْ لِیْ نَرَاوَسْتَه و تِیْ دَه نِمِیْژْ مَکَه! مِزْگَفْتَکَه کُو ژِ رُوْژَا پِیْشِی قَه لِسَرْ بِنْگَهَا تَقْوَایِیْ هَاتِیَه ئَافَاکِرِنْ، تَقَرْ رَاسْتِرَه کُو تُو تِیْ دَه نِمِیْژْ بِکِی. دِ وِیْ دَه هِنْ زِلامِیْنْ وَلِیْ هَنَه کُو حَزْ دِکِنْ خَوه (ژِ گُنَهَانْ) پَاقِژْ بِکِنْ. خُدِیْ ژِی، ژِ یِیْ خَوه پَاقِژْ دِکَه، حَزْ دِکَه.

١٠٩. اَرِیْ مَا اَوْ کَسِیْ کُو رِکْنِیْ ئَاقَاهِیَا (دِینِیْ) خَوه لِسَرْ تَقْوَادَارِی و رَازِیبُونَا ژِ خُدِیْ ئَاقَا کِرِیَه چِیْتِرَه یَانْ اَوِیْ کُو ئَاقَاهِیَا خَوه لِسَرْ کَفِیَا کَنْدَالَکِی ئَاقَا کِرِیَه کُو لِبَرْ هِلْوَشَانْدِنِیْ بَه؟ فِیْجَا بِوِیْ رَه اَوْ ژِی دِکَه هِلْوَشَه و بِکَفَه ئَاگِرِیْ دُوْزَهِیْ. خُدِیْ جِقَاتَا سِتَمْکَارْ رَاسْتَرِیْ نَاکَه.

١١٠. اَوْ ئَاقَاهِیَا کُو وَانْ (ژِ بُوْ خَرَابِیِیْ) لِیْکِرِبُو، حَتَا کُو اَوْ (بِمِرِنْ) و دِلِیْ وَانْ پَارْچَه بِبَه ژِی اَوِیْ هَرْ دِ دِلِیْ وَانْ دَه بِبَه تِرْسْ و گُمَانْ. خُدِیْ بِخَوه عَلِیمَه، حَکِیمَه.

١١١. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، ژِ بَاوَرْمَنْدَانْ مَالِیْ وَانْ و جَانِیْ وَانْ کِرِیِیَه کُو لِبَرَانبَرِی وِیْ تَقَزْ بَهِشْتْ ژِ وَانْ رَه یَه. اَوْ دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه شَرْ دِکِنْ؛ دِکُژِنْ و تِیْنَه کُشْتِنْ. (اَفْ) لِسَرْ خُدَا پَیْمَانَکَه رَاسْتِینَه کُو دِ تَوْرَاتْ، اِنْجِیلْ و قُرْئَانِیْ دَه مِسُوْگَرَه. مَا ژِ خُدِیْ یِیْ قَه کِی هَیَه کُو بِیْهْتَرْ پَیْمَانَا خَوه بِجِهْ بِینَه؟ نَاخَوه ژِ بُوْ قِیْ دَانُ و سِتَانْدِنَا کُو وَه بِخُدِیْ رَه کِرِیَه کِیْفْخَوشْ بِبِنْ. هَا اَقَه، سَرْفِرَازِی و رِزْگَارِیَا مَزِنْ.[1]

١١٢. (اَوْ بَاوَرْمَنْدِیْنْ کُو خُدِیْ جَنَتْ دَایَه وَانْ) اَوِیْنْ کُو تُوْبَدَارِنْ، عِبَادَتْکَارِنْ، سِپَاسْدَارِنْ، ژِ بُوْ قَنْجِیِیْ لِرِیَانَه، رُکُوعْکَرْ و سُجُودْکَرْ (و نِمِیْژْکَرِنْ)، بِقَنْجِیَانْ فَرْمَانْدَارِنْ و لِبَرْ نَبَاشِیَانْ رِیْگِرِنْ و لِسِیْنُوْرِیْنْ خُدَا پَارِیْزکَرْ و هَایْدَارِنْ، جَنَّتْ ژِ وَانْ رَه یَه. مِزْگِینِیْ بِدَه بَاوَرْمَنْدَانْ!

١١٣. ژِ پِیْخَمْبَرْ رَه و اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی آنِینَه، نَه دُرِسْتَه کُو ژِ بُوْ مُشْرِکَانْ لِیْبُوْرِینِیْ بِخَوازِنْ

---

١ دِ پَیْمَانَا عَقَبِیْ دَه دَمَا مَدِینَیَانْ کُو اَوْ هَفْتِیْ کَسْ بُونْ پَیْمَانْ دَانَه پِیْخَمْبَرْ، ژِ نَافْ وَانْ عَبْدُ الله کُرِیْ رَوَاحَه گُوتْ: هَیْ قَاصِدِیْ خُدِیْ! شَرْطِیْنْ تَه و خُدَایِیْ تَه چه نَه؟ پِیْخَمْبَرْ ژِیْ رَه گُوتْ: «شَرْطِیْ مِنْ ژِ بُوْ خُدَایِیْ مِنْ اَفَه: هُونِیْ ژِیْ رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ و تِشْتَکِی ژِیْ رَه نَکِنْ هَفْیْشْکْ. شَرْطِیْ مِنْ ژِی دِ بَارَا مِنْ دَه اَفَه: هُونْ جَاوَا جَانِیْ خَوه و مَالِیْ خَوه دِپَارِیْزِنْ عَیْنِی وِسَا مِنْ ژِی بِپَارِیْزِنْ.» دِیسَا پِرْسَا خَوه دُوبَارَه کِرْ: اَگَرْ اَمْ قِیْ بِکِنْ ژِ مَه رَه چه هَیَه. پِیْخَمْبَرْ گُوتْ: «بَهِشْتْ هَیَه.» وانْ ژِی گُوتْ: اَفْ دَانْ وسِتَانْدِنَکَه چقَاسْ بِکَارَه! اَمْ، نَه ژِیْ قَدِگِرِنْ نَه ژِی دِخَوازِنْ ژِیْ فَگِرِنْ. فِیْجَا اَفْ تَایَتَا کُو بُهُوری دِ قِیْ دَرْبَارِیْ دَه نَازِلْ بُو.

-چَنْدِی اَوْ لِیْزِمِیْنْ وَانْ بِنْ ژِی- پِشْتِی کُو ژ وَانْ رَه دِیَارْ بُو کُو بِرَاسْتِی اَوْ خَلْکِیْ دُوْژمِیْ نَه.

١١٤. دَاخوازَا اِسْتِغْفَارَا (گُنَهْژِیْبِرنَا) اِبْرَاهِیمْ ژ بُوْ بَاقِیْ خَوه نَه دِبُو اَگَرْ کُو نَه ژ بَرْ پَیْمَانَکِیْ بُویَا کُو دَابُو بَاقِیْ خَوه. لِیْبَلِیْ چه دَمَا ژ اِبْرَاهِیمْ رَه اَشْکَرَا بُو کُو بَاقِیْ وِی دِژْمِنِیْ خُدِیْ یَه، (ژِیْ رَه لِیْبُوْرِینْ دَاخوازْ نَکرْ و) خَوه ژِیْ دُورْ کِرْ. بِیْگُمَانْ اِبْرَاهِیمْ مِرُوْڤَکِی (لِبَرْ خُدِیْ) زِیْدَه بِلَاڤَه لاڤْ و بَرْبِهِیْرْ بُو.

اَڤْ پَیمَانْ کَا چَاوَا بُویَه دِ ڤِرْ دَه نَهَاتِیَه گُوْتِنْ. لِیْبَلِیْ اَڤْ سُوزَا کُو اِبرَاهِیمْ ژ بَاقِیْ خَوه رَه دَایَه ژ سُورَه‌یِیْ مَرِیَمْ دِ ئَایَتَا ١٤٧انْ دَه بَیَانْ کِرِیَه؛ "(اِبرَاهِیمْ ژ بَاقِیْ خَوه رَه) گُوتْ: سِلاڤْ لِسَرْ تَه بَه، اَزِیْ ژ بُو لِیْبُورِینَا گُنَهِیْ تَه ژ خُدَایِیْ خَوه بِخُوَازِمْ. بِیْگُمَانْ اَو ژ مِنْ رَه پِرْ قَنْجِیکَارَه»

١١٥. خُدِیْ، تِه قَوْمَکِی -پِشْتِی کُو اَوْ رَاسْتَرِیْ کِرِنْ- حَتَا یَا کُو خَوه ژِیْ بِپَارِیْزِنْ ژ بُوْ وَانْ اَشْکَرَا نَکَه، وَانْ نَاخَه ضَلَالَتِیْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِهَرْ تِشْتِی دِزَانَه.

١١٦. بِیْگُمَانْ مُلْکِیْ عَرْد و ئَاسِیمَانَانْ هَرْ یِیْ خُدِیْ یَه. اَوْ سَاغْ دِکَه و دِمِرِینَه. ژ بُوْ وَه، ژ بِلِی خُدِیْ نَه دُوْسْتْ و پِشْتَڤَانَکْ نَه ژِی نَارِیکَارَکْ هَیَه.

١١٧. صُوْنْدْ بَه، خُدِیْ تُوبَا بِیْخَمْبَرْ، مُهَاجِرْ و اَنْصَارِیَانْ قَبُولْ کِرْ، اَوْ (مُهَاجِرْ و اَنصَارِ) یِیْنْ کُو دِ چَاخِیْ زُوْرْ دَه دَانَا پَیْ بِیْخَمْبَرْ، پِشْتِی هِنْدِکْ مَابُو کُو دِلِیْ جَلَبَکِی ژ وَانْ مَیلْ بِدَه کُو ژ جِهَادِیْ خَوه بِدِنْ پَاشْ، پَاشِیْ خُدِیْ تُوبَا وَانْ قَبُولْ کِرْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، ژ بُوْ وَانْ بِشَفْقَتَه، دِلُوْڤَانَه.

١١٨. هَرْ وِسَا تُوبَا وَانْ هَرْ سِیْ کَسِیْنْ کُو (ژ سَفَرَا تَبُوکِیْ) لِپَاشْ مَابُونْ ژِی قَبُولْ کِرْ. بِرَوْشَکَه وسَا کُو عَرْدْ دِگَلْ فِرَهِیَا خَوه لِوَانْ تَنْگ بُو و بِیْهِنْ لِوَانْ چِکِیَا. وانْ یَقِینْ کِرْ کُو ژ بَرْ خُدِیْ چه پَنَاهْ و پَارِیْزَرْ تُنَه، ژ بِلِی کُو خَوه بَاقِیْزِنَه بَرْ پَنَاهَا خُدِیْ. پَاشِیْ،

خُدِێ اَوْ لِسَرْ تُوبِێ مُوَفَّقْ کِرِنْ دَا کُو لِسَرْ تُوبَا خَوه رَاوَسْتِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ، هَرْ اَوَه یِێ تُوبَپَژِرِێنْ اِێ دِلُوْقَانْ.

١١٩. گَلِی یِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! خَوه ژِ (عَذَابِێ) خُدِێ بِپَارِێزِنْ و دِگَلْ رَاسْتْ و دُرِسْتَانْ بِنْ.

١٢٠. نَه دُرِسْتَه ژِ بُوْ خَلْکِێ مَدِینِێ و بَدَوِیِێنْ عَرَبْ اِێنْ لِهَاوِرْدُوْرَا وَانْ کُو ژِ قَاصِدِێ خُدَایِێ خَوه بِپَاشْ دَه بِمِینِنْ و جَانِێ خَوه ژِ جَانِێ پِێخَمْبَرْ خَوشْتِرْ بِقِێنْ. لَوْرَا دِ رِیَا خُدِێ دَه چه تِێهْنَاتِی، چه وَسْتَانِی و چه بِرْچِیتِی کُو بِگِهِیژَه وَانْ و بِچِنَه هَرْ جِهِێ کُو هِێرْسَا کَافِرَانْ بِینَه و چه ژِی لِهَمْبَرِێ دِژْمِنَکِی سَرْکَفْتِنَکِێ بِدَسْتْ بِخِنْ، هَرْ ژِ بُوْ وَانْ کَارَکِی قَنْجْ یِێ تِێ نِقِیسِینْ. بِێگُمَانْ خُدِێ خَلاتَا قَنْجِیکَارِێنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ وِنْدَا نَاکَه.

١٢١. اَوْ (دِ رِیَا خُدِێ دَه)، چه هِنْدِکْ چه ژِی پِرْ بِدِنْ و چه نَوَالَا کُو اَوْ تِێ رَه بِبِهُورِنْ، هَرْ ژِ وَانْ رَه خِێرْ تِێ نِقِیسَانْدِنْ، دَا کُو خُدِێ ژِ یَا کُو دِکِرِنْ، بِیَا خَوشْتِرِینْ وَانْ خَلاتْ بِکَه.

١٢٢. نَه رَوایَه کُو بَاوَرْمَنْدْ هَمُو پِێکْ قَه دَرْکَفْنْ جِهَادِێ. قِێجَا بِلا ژِ هَرْ کُومَکِێ ژِ وَانْ جِفَاتَکْ دَرْکَفَه (جِهَادِێ) دَا کُو (یِێنْ مَایِینْ) دِ اَمْرِێ دِینْ دَه زَانَا بِینْ و دَمَا گَلِێ وَانْ (یِێنْ چُونَه جِهَادِێ) لِوَانْ قَگَرِیَانْ وَانْ نَاگَاهْدَارْ بِکِنْ، ژِ بُوْ کُو اَوْ ژِی (ژِ گُنَهَانْ) خَوه بِپَارِێزِنْ.[١]

١ لِگُوَرِی کُو اَفْ نَایَتَا پِیرُوْزْ دِدَه زَانِینْ؛ نَه مِمْکُنَه کُو خَلْکَکْ بِهَمُو کَسِێنْ خَوه قَه دَرْکَفَه شَرْ. دِ حَالَتِێ شَرْ دَه، ژِ مِلَّتَکِی اَوِێنْ کُو پَرْوَرْدَیَا شَرْ و چَکَانْ دِیتِنْ بِلا دَسْتْ بَاقِێژِنْ چَکَانْ و بِبَرِنْ دِژْمِنْ. مِرُوْڤِێنْ دِنْ ژِی خَبَاتِێنْ زَانِینِی و چَالاکِیِێنْ چَانْدِی بِدِنْ دَوَامْکِرِنْ. نَخَاسِمْ ژِی عِلْمِێنْ دِینِی و فِقْهِی یِێنْ کُو بَرِێ جِفَاتِێ بِدِنْ سَرْ رِێکَا رَاسْتْ. دِڤِێ مِلَّتَکْ زَانَایَانْ پَرْوَرْدَه بِکَه دَا کُو اَوْ ژِی فَرْمَانْ و قَدَخِیِێنْ خُدِێ هِینِی مِرُوْڤَانْ بِکِنْ. مِمْکُنَه کُو دَمَکَه دِرِێژْ شَرْ دوَامْ بِکَه؛ دِ ڤِێ رَوْشَا نَاوَرْتَه دَه ژِ بُوْ مِلَّتَکْ کَارِبَه خَوه لِسَرْ پِیِێ خَوه بِگَرَه دِڤِێ، زَانَا و پِسْپُوْرَانْ - نَخَاسِمْ یِێنْ دِینِی- پَرْوَرْدَه بِکَه دَا کُو هِێرِنْ خَوه یِێنْ چَکْدَارْ و شَرْڤَانِێنْ خَوه یِێ خَودِی بِکَه و نَهِێلَه بِێنَه شِکَانْدِنْ. هَکَه مَجبُورْ نَبَه نَه رَاسْتَه کُو مِلَّتَکْ مَامُوْسْتَه و

١٢٣. گَلی یێنْ کُو بَاوَری نَانِینَه! شَرِێ وَانْ کَافِرِێنْ کُو نِێزِیکی وَه نَه بِکِنْ و بِلا اَوْ د وَه دَه هِێزْ و مِێرْخَاسِیِێ بِبِینِنْ، بِزَانِنْ کُو بِێگُمَانْ خُدَا دِگَلْ تَقْوَادَارَانَه.

١٢٤. چه دَمَا (ژ قُرْئَانِێ) سُورَیَكْ بِێتَه خَوارِێ، قِێجَا هِنَكْ ژ وَانْ (مُنَافِقَانْ) دِبِێژِنْ: قِی (سُورَیِی) بَاوَرِیَا کِێ ژ وَه زِێدَه کِرْ؟ (بِبِێژَه: اَرِێ) هَچِی اَوِێنْ کُو بَاوَری نَانِینْ، قِێجَا بَاوَرِیَا وَانْ زِێدَه کِرْ و اَوْ یِێ دِلْشَادْ و کِێفْخَوشْ دِبِنْ.

١٢٥. هَچِی اَوِێنْ کُو د دِلِێنْ وَانْ دَه نَخَوشِی هَیَه، (قِی سُورَه یِی) کُفْرُ و نِیفَاقْ لِوَانْ زِێدَه کِرْ و اَوْ هَرْ لِسَرْ کُفْرِێ دِمِرِنْ.

١٢٦. قَیْ اَوْ (مُنَافِقْ) نَابِینِنْ کُو هَرْ سَالِێ جَارَکِێ یَانْ ژِی دُو جَارَانْ (بِبَلَایِێنْ جُرْ بِجُرْ) تِێنَه اِمْتِحَانْکِرِنْ؟ پِشْتْرَه ژِی نَه تُوبَه دِکِنْ نَه ژِی ژ خَوه رَه عِبْرَتْ دِگِرِنْ.

١٢٧. دَمَا (دَرْ بَارِێ مُنَافِقَانْ دَه) سُورَیَكْ (ژ قُرَئَانِێ) نَازِلْ دِبُو، هِنَکَانْ ژ وَانْ لِهِنَکَانْ دِنِێرِتْ؛ (و ژ هَفْ رَه دِگُوتِنْ:) مَا (ژ مُسِلْمَانَانْ) کَسِی هُونْ دِیتِنْ (دَمَا وَ پِیلَانِێنْ خَوه گِرِێ دِدَانْ)؛ پَاشِێ ژ وِرْ چِرْخْ دِبُونْ. خُدِێ ژِی دِلِێ وَانْ (ژ رَاسْتِیِێ) چِرْخْ کِرْ؛ لَوْرَا اَوْ مِلَّتَکِی کُو بِرَاسْتِی تِێ نَدِگِهِشْتِنْ.

١٢٨. صُوْنْدْ بَه، پِێخَمْبَرَكْ ژ نَافْ وَه، ژ بُوْ وَه هَاتِیَه کُو زَحْمَتْکِێشِیَا وَه لِسَرْ وِی گِرَانَه، لِسَرْ رَاسْتَرِێکِرِنَا وَه بِرِژْدَه و ژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ دِلْنَرِمْ و دِلُوْقَانَه.

١٢٩. (رَسُولِێ مِنْ!) اَگَرْ اَوْ بَرِێ خَوه (ژ بَاوَرِیَا بِتَه) قَگَرِینِنْ، بِبِێژَه: خُدِێ بَسِی مِنَه، ژ وِی یِێ قَه تُو خُدَا نِینِنْ، مِنْ تَوَکُلَا خَوه بَرْدَا سَرِێ و اَوْ، خَودِیِێ عَرْشِێ مَزِنَه.[1]

زَانَایِێنْ خَوه، نَمَازَه فِقِهْزَانِێنْ خَوه دَرْخَه قَادَا شَرْ. لَوْرَا جِهَادَا بِنْگَهِینْ خَبَاتَا عِلْمِی یَه. هِیچْ گُمَانْ نِینَه کُو مِلَّتَكْ دِ قَادَا زَانِینْ و تَکْنِیکِێ دَه کُو لِپَاشْ مَابَه دِێ زُو بِهَلِشَه، چَنْدِی اَوْ دِ قَادَا لَشْکَرِی دَه خُرْتْ بَه ژِی. لِبَلِێ مِلَّتِێ کُو دِ وَارِێ زَانِینْ و تَکْنِیکِێ دَه لِپِێشْ بَه دِ دَمَکَه کُرْتْ دَه دِکَارَه کِێمَاسِیِێنْ خَوه تَمَامْ بِکَه. ژ بَرْ ڤِێ یَکِێ جِهَادَا عِلْمِی ژ جِهَادَا چَکَانْ گِرِینْگْتَرَه.

١ دِ ئَایَتِێ دَه خُدِێ ژ پِێخَمْبَرِێ خَوه رَه دِبِێژَه: .. بِبِێژَه خُدِێ بَسِی مِنَه و مِنْ تَوَکُّلَا خَوه بَرْدَا سَرْ خُدِێ (مِنْ پِشْتَا خَوه یِێ گَرْمْ کِرْ). لِسَرْ ڤِێ رَوْشِێ مَه مَعْنَا دُو نَافِێنْ خُدِێ یِێ شِیرِنْ لِرِێرْ ثَانِی دَا کُو اَمْ بَاشْ

١٠. سُورَه يِێ يونُسْ

سُورَه‌يِێ يُونُسْ ١٠٩ (سَدْ و نَهْ) ئَايَتَه. ئَايَتَا ١٤٠اڤْ، ٩٤اڤْ، ٩٥اڤْ و ٩٦اڤْ لِمَدِينِێ و ئَايَتِێنْ دِنْ ژِی لِمَكِّێ هَاتِنَه خَوارِێ. ژ بَرْ كُو دِ ئَايَتَا ٩٨اڤْ دَه دَابَاشَا گَلِێ يُونُسْ هَاتِيَه كِرِنْ، ژ فِی سُورَیِی رَه سُورَه‌يِێ يونُسْ هَاتِيَه گُوتِنْ.

بِنَاقِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. اَلِيفْ. لاَمْ. رَا. اَقْ، ئَايَتِێنْ كِتِيبَا مُحْكَمِنْ.

٢. اَرِێ مَا بِمِرُوْقَانْ عَجِيْبْ تِێ كُو مَه ژ بُوْ زِلاَمَكِی ژ نَاقْ وَانْ پَيَامْ هِنَارتْ؛ (مَه ژِێ رَه گُوتْ) مِرُوْقَانْ هِشِيَارْ بِكَه و مِزْگِينِێ بِدَه يِێنْ كُو بَاوَرِی ئَانِينْ كُو ژ بُوْ وَانْ لِجَمْ خُدَايِێ وَانْ مَقَامَكِی بِلِنْدْ هَيَه. كَافِرَانْ گُوتْ: بِێگُمَانْ اَقْ سِيْرْبَازَكِی اَشْكَرَا يَه!

٣. بِێگُمَانْ پَرْوَرْدَگَارِێ وَه اَللَه، اَوِێ كُو دِ شَشْ رُوْژَانْ دَه عَرْدْ و ئَاسِيَانْ ئَافِرَانْدِنْ، پَاشِێ لِسَرْ عَرْشِێ حُكِمْرَانِيِێ (بِئَاوَايَكِی بَابَتِی خَوه) رَاسَرْ بُو؛ تَقْدِيرَا كَارْ و بَارَانْ دِكَه، بِێ كُو دَسْتُورَا وِی هَبَه قَتْ تُو كَسْ نِكَارَه بِبَه مَهْدَرْقَانْ. هَا اَوْ اَللهْ، پَرْوَرْدَگَارِێ وَه يَه. نَاخَوه ژِێ رَه عِبَادَتِێ بِكِنْ. اَرِێ مَا قَێ هِێ ژِی هُونْ نَافِكِرِنْ؟!

٤. (گَلِی مِرُوْقَانْ! رُوْژَا قِيَامَتِێ) فَگَرَا وَه تَقَانْ بَسْ بِبَالْ خُدِێ قَه يَه. اَقْ فَگَرْ، بِێگُمَانْ سُوْزَكَه ژ جَمْ خُدِێ يَه و رَاسْتَه. لَوْرَا خُدِێ مِرُوْقَانْ دِنَافِرِينَه، پِشْتَرَه وَانْ لِخَوه

خَوه بِسپِيْرِنْ خُدِێ.

اَلْوَكِيلْ: اَوِێ كُو كَفِلِيَا عَالَمِێ دِكَه و ئَافِرَانْدِنْ و رِێڤَبَرِيَا وَانْ گِرْتِيَه سَرْ خَوه. نَاخَوه؛ يِێ كُو ژ هِێلَا چِێكِرِنْ و بَرْدَوَامْكِرِنْ قَه ژ مَخْلُوقَانْ بَرْپِرْسْ هَرْ اَوَه. اَوْ بَرْپِرْسِێ بَاوَرمَنْدَا نَه؛ اَوْ بَاوَرْمَنْدِێنْ كُو بَرِيَا خَبَاتِێ رَوْشَا خَوه دِسپِيْرِنْ وِی، دَمَا دِ دِخَبتِنْ ئَاريكَارِيِێ ژِێ دِخُوازِنْ، پِشْتِی ئَاريكَارِيَا خُدِێ پَسْنْ و سِپَاسِيَا وِی دِكِنْ و پِشْتِی بِئَلَايِێ هَاتِنْ جَرِبَانْدِنْ بِيَا هَاتِيَه سَرِێ وَانْ قَايِلِنْ.

اَلْحَسِيبْ: اَوِێ كُو ژ بُوْ بَنْدِيِێنْ خَوه ژ رَوْشَا دِينْ و دِنْيَا وَانْ يَا كُو ژ بُوْ وَانْ گِرِنْگَه بَسِی وَانَه و ژ يِێنْ كُو بَاوَرِی بِێ ئَانِينَه پَايَا مَزِنْ ژ بُوْ وَانَه و اَوِێ كُو لِدِنْيَايِێ لِسَرْ كِرِنِێنْ بَنْدِيِێنْ خَوه حَسَابْگِيرَه.

قَدِگَرینَه دَا کُو یِیْنْ بَاوَری ئَانینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ خَلاتْ بِکَه. هَچِی اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه، بِسَدَمَا کَافِرِیَا کُو کِرِنْ ژِ بُوْ وَانْ قَخَوارِنَکَه ژِ ئَافَا کَلِی و عَذَابَکِی جَانْسُوْژْ هَیَه.

٥. خُدِیْ یَه، اَوِیْ کُو رُوْژْ کِرِیَه چِرَا، هَیفْ ژِی کِرِیَه رُوْنَاهِی و کِرِیَه قُوْنَاخْ بِقُوْنَاخْ دَا کُو هُونْ هَزْمَارَا سَالانْ و حَسِیْبْ بِزَانِنْ. خُدِیْ اَفْ، بَسْ لِسَرْ رَاسْتِی (و حِکْمَتَکِیْ) ئَافِرَانْدِنْ. خُدِیْ، ژِ بُوْ جِقَاتَکَه بِیرَوَرْ ئَایَتِیْنْ خَوه اَشْکَرَا دِکَه.

٦. بِیْگُمَانْ دِ لِیْ هَفْهَاتِنَا شَفْ و رُوْژِیْ دَه (و دِ کُرتْبُونْ و دِرِیْژبُونَا وَانْ دَه) و دِ تِشْتِیْ کُو خُدِیْ دِ اَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ دَه ئَافِرَانْدِنَه، ژِ بُوْ جِقَاتَکَه کُو خَوه (ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ) بِپَارِیْزِنْ بَلْگَه و نِیشَانْ هَنَه.[1]

٧. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو پِیْرْگِیهاتِنَا مَه هِیْقِی نَاکِنْ و بِژِیانَا دِنْیَایِیْ قَایِلْ بُونَه و بِخَوشِیِیْنْ وِیْ پِشْتْرَاسْتْ بُونَه و اَوِیْنْ کُو هَایَا وَانْ ژِ ئَایَتِیْنْ مَه نَمَانَه...

٨. هَا اَوْ، ژِ بَرْ گُنَهِیْنْ کُو کِرِنَه، جِهِیْ وَانْ ئَاگِرَه.

٩. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو بَاوَری ئَانینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه، خُدَایِیْ وَانْ بِسَدَمَا اِیمَانَا وَانْ، دِیْ وَانْ بِگِهِینَه بِهِشْتِیْنْ پِیْخَوشْبُونْ و دِلْخَوشْبُونِیْ کُو دِ بِنْ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ.

١٠. دُعَا و گَازِیَا وَانْ دِ بِهِشْتِیْ دَه اَقَه: خُدَایِیْ مَه، اَمْ تَه ژِ هَمُو کِیمَاسِیَانْ پَاکْ دِدِیْرِنْ! پِیْشْوَازِیکِرِنَا وَانْ (ژِ هَفْ رَه) بَسْ سِلَامَه. دُعَایَا وَانْ ئَا پَاشِی ژِی اَقَه: حَمْدْ، ژِ وِی خُدَایِیْ رَه بَه کُو پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ یَه.

١١. اَگَرْ خُدِیْ، کَا چَاوَا ژِ بُوْ مِرُوْفَانْ لَزِیْ لِبَاشِیِیْ دِکَه وِسَا ژِی لَزِیْ لِخَرَابِیَا کُو اَوْ لَزِیْ

---

١ مُسْتَقَرْ: جِهِیْ لِیَاییِنِیْ. مُسْتَوْدَعْ: جِهِیْ کُو بِاَمَانَتِی لِیْ دِمِینَه، مِینَا کُو رِیْونْگِی بَه یَانْ ژِ بُو کَارَکِیْ لِجِهَکِی مُوَقَّتْ بِمِینَه. وَاتِیَا ڤِیْ ئَایَتِیْ اَقَه: ژِ بُو کُو اَمْ دِلنَارَامْ بِینْ خُدِیْ بِمَه دِدَه زَنَانِینْ کُو رِزِقْ اَدْرَسَا خَوه دِزَانَه؛ تُو لِکُو دَرِیْ دِبَه بَه خُدِیْ رِزْقِیْ تَه دِشِینَه. لِیْ بَلِیْ؛ تُو اَدْرَسَا رِزْقِیْ خَوه نِزَانِیْ. جَارِنَانْ تُو دِخَبِتِیْ ژِ بُو تُو رِزْقِیْ خَوه تَمِینْ بِکِیْ، لِبَلِیْ بَرْهَا خَبَاتَا تَه دِبَه رِزْقِیْ هِنَکَه دِنْ.

لِىْ دِكِنْ كِرِبُويَا، تَقَزْ دِىْ جِقَانِىْ مِرِنَا وَانْ بَنَانِيَا (و هَلاكْ بِكِرِنَا). قِيْجَا؛ اَوِيْنْ كُو هَاتِنَا بَرْ دَسْتِىْ مَه هِيْقِى نَاكِنْ اَمِىْ وَانْ دِ خَرَابِيَا وَانْ دَه سَرْگِيْزَانَه و حَيرِى بِهِيْلِنْ.[1]

١٢. چه دَمَا تَنْگَزَارِيكْ بِگِهِيزَه مِرُوْقِى، لِسَرْ كِيْلَكَا خَوه يَانْ رُونِشْتِى يَانْ ژِى لِيِيَانْ هَرْ هَوَارَا خَوه دِگِهِينَه مَه. لِيْبَلِىْ چه دَمَا مَه تَنْگَزَارِى ژ سَرْ رَاكِرْ هَرْ وَكِى ژ بُوْ (رَاكِرِنَا) وِىْ تَنْگَزَارِيِىْ قَتْ هَوَارَا خَوه نَگِهَانْدِبَه مَه لِسَرْ گُنَهَانْ اِسْرَارْ دِكَه. هَا وِسَا ژ بُوْ تِخُوبِهِيْرَانْ كَارْ و كِرِيَارِيْنْ وَانْ هَاتِنَه خَمِلانْدِنْ.

١٣. صُوْنْدْ بَه، خَلْكِىْ قَرْنِيْنْ بَرِيَا وَه دَمَا لِخَوه ظُلِمْ كِرِنْ، مَه اَوْ ژ نَاقِىْ بِرِنْ، بِيْخَمْبَرِيْنْ وَانْ ژ وَانْ رَه مُعْجِزَه نَانِينْ لِىْ دِيسَا اَوْ نَبُونْ كُو بَاوَرِى بِينِنْ (قِيْجَا اَوْ بُونْ مُسْتَحَقِىْ هَلَاكِىْ). هَا، وِسَا اَمْ جِقَاتَا گُنَهْكَارْ جَزَا دِكِنْ.

١٤. پَاشِىْ مَه، لِدُوقْ وَانْ هُونْ لِسَرْ عَرْدِىْ كِرِنْ شُونْگِرِيْنْ وَانْ دَا كُو اَمْ بِنِيرِنْ كَا هُونِىْ چَاوَا كَارْ بِكِنْ.

١٥. دَمَا ئَايَتِيْنْ مَه اِيْنْ اَشْكَرَا ژ وَانْ رَه دِهَاتِنْ خَونْدِنْ، اَوِيْنْ كُو (لِئَاخْرَتِىْ) دِيتِنَا مَه هِيْقِى نَاكِنْ، دِگُوتِنْ: يَا قُرْئَانَكَه ژ بِلِى ڤِىْ بِينَه يَانْ ژِى ڤِىْ بِگُهِرِينَه! (رَسُولِىْ مِنْ! ژ وَانْ رَه) بِيْژَه: ژ مِنْ رَه نَه مِمْكُنَه كُو اَزْ وِىْ ژ بَرْ خَوه ڤَه بِگُهِرِينِمْ؛ اَزْ بَسْ دِدِمْ پَىْ ئَا كُو ژ مِنْ رَه تِىْ وَحِيكِرِنْ؛ بِسَدَمَا كُو اَزْ، بِرَاسْتِى ژِى ژ عَذَابِىْ رُوْژَكَه مَزِنْ دِتِرْسِمْ كُو اَزْ بِيْئَمْرِيَا خُدَايِىْ خَوه بِكِمْ.

١٦. (رَسُولِىْ مِنْ! ژ وَانْ رَه) بِيْژَه: اَگَرْ خُدِىْ بِخَوسْتَا، مِنْ اَوْ ژ وَه رَه نَدِخَونْدْ، خُدِىْ

---

١ لِگُورِى رِيوَايَتَانْ، مُشْرِكِيْنْ مِينَا نَدْرْ كُرِىْ هَرْسْ، پِيْخَمْبَرِيَا مُحَمَّدْ مَانْدَلَه كِرِبُونْ و گُوتِبُونْ: «خُدِيْيُو، هَكَه دُوْزَا مُحَمَّدْ ئَا پِيْخَمْبَرِيِىْ رَاسْتْ بَه، دِ جِهْ دَه ژ ئَاسِيمَانْ لِسَرْ مَه كَفِرَانْ بِبَارِينَه يَانْ ژِى عَذَابَكِى خَمْنَاكْ بِدَه مَه!»قِيْجَا د بَارَا ڤِىْ رَوْشِىْ دَه اَفْ ئَايَتَا بُورِى دَاكَتْ. بِرَاسْتِى اَفْ ئَايَتَا بِيرُوْزْ دِدَه زانِينْ كُو دَمَا عَقْدْ گُنَهَانْ بِكِنْ، دِ جِهْ دَه خُدِىْ وَانْ جَزَا نَاكَه، بَلْكِى مُهْلَتِىْ دِدَه وَانْ كُو پُوْشَمَانْ بِبِنْ؛ فَگَرِنْ حَقِيْ. لِيْبَلِىْ اَوِيْنْ كُو پُوْشَمَانْ نَابِنْ ژِى حَيَانِى دَمَكَه دِيَارْ كَيْسِىْ دِدَه وَانْ، پَاشِىْ، وَانْ لِدِنْيَايِىْ يَانْ ژِى لِئَاخْرَتِىْ جَزَا دِكَه.

ژِی دِیْ اَوْ ژ وَه رَه نَدَابُویَا زَانِینْ. بَرِیَا فِیْ، مِنْ تَمَنَكْ دِ نَاڤْ وَه دَه بهُورَانْدْ (و مِنْ دُوْزَكَه وِهَا لِوَه نَكرْ). مَا هِیْ ژِی هُونْ تِیْنَاگهِیژِنْ (كُو اَڤْ قُرْئَانْ ژ جَمْ خُدِیْ یَه)؟

۱۷. مَا ژ وِی كَسِیْ كُو لِسَرْ نَاڤِیْ خُدِیْ دَرَوِیْ لِیْبِینَه یَانْ ژِی بَنَایَتِیْنْ وِی بَاوَرِی نَبِینَه، ظَالِمْتِرْ كِی هَیَه؟ بِیْگُمَانْ رَوْشْ اَڤَه، گُنَهْكَارْ بِسَرْ نَاكَفِنْ!

۱۸. اَوْ، دِ شُونَا خُدِیْ دَه یِیْنْ كُو نَه دِكَارِنْ خَرَابِیِیْ بِدِنْ وَانْ و نَه ژِی دِكَارِنْ فَیْدِیْ بِدِنْ وَانْ دِحَبِینْ و دِبِیْژِنْ: اَڤْ، لِجَمْ خُدِیْ مَهْدَرْڤَانِیْنْ مَه نَه. (ژ وَانْ مُشْرِكَانْ رَه) بِیْژَه: اَرِیْ مَا هُونْ نَا كُو لِعَرْد و نَاسِیمَانَانْ خُدِیْ پِیْ نِزَانَه، ڤِیْجَا هُونْ وِی پِیْ نَاگَاهْدَارْ دِكِنْ؟! خُدِیْ، ژ وِیْ شِرْكَا كُو اَوْ دِكِنْ پَاكْ و بِلِنْدَه.

۱۹. مِرُوْڤْ، دِ دَسْتْپِیْكِیْ دَه یَكْ مِلَتْ بُونْ، پَاشِیْ كَتِنْ اِخْتِلافِیْ و ژ هَڤْ جُدَا بُونْ. اَگَرْ فَرْمَانَكْ ژ خُدَایِیْ تَه (بِیَاشْدَخِسْتِنَا عَذَابِیْ) دَرْبَاسْ نَبُویَا دِیْ دِ نَاڤْبَرَا وَانْ دَه (بِعَذَابِیْ) حُكِمْ بِهَاتَا كِرِنْ دِ وِیْ یَا كُو تِیْ دَه اَوْ بِهَڤْ كَتِنَه.

۲۰. (خَلْكِیْ مَكِّیْ) دِبِیْژِنْ: دَه بِلا مُعْجِزَیَكْ ژ جَمْ خُدَایِیْ وِی ژِیْ رَه هَاتِبُویَا؟ (ژ وَانْ رَه) بِیْژَه: غَیبْ، بَسْ كَارِیْ خُدِیْ یَه؛ ڤِیْجَا چَاڤْلِرِیْ بِنْ، اَزْ ژِی دِگَلْ وَه چَاڤْلِرِیْ مَه.[1]

۲۱. چه دَمَا پِشْتِی تَنْگَاسِیكَه كُو اَوْ هِنْگَافتْ بُونْ مَه بَرْفِرَهِیَكْ دَا سَرْ وَانْ، تُو دِبِینِی كُو دَرْ بَارِیْ نَایَتِیْنْ مَه دَه فَنْدْ و فَتِلْ چِیْكِرِنْ. (ژ وَانْ رَه) بِیْژَه: خُدِیْ دِ جَزَادَانَا خَوه دَه بِلَزْتِرَه (ڤِیْجَا گُمَانْ نَكِنْ كُو بَرْسِڤَا وَه دِیْ نَیِیْ دَایِنْ). بِیْگُمَانْ مَلائِیكَتِیْنْ مَه هَمُو فَنْدْ و فَتِلِیْنْ وَه دِنِڤِیسِنْ.

۲۲. اَوْ خُدَایِیْ كُو دِ بَزْ و بَحْرِیْ دَه وَه دِگَرِینَه، حَتَا دَمَا هُونْ دِ كَشْتِیِیْ دَه بُونْ، بَایَكِی

---

۱ كَافِرْ، مُعْجِزَیَكَ عَذَابِی دِخَوازِنْ. وَكَه كُو دِ نَایَتَا (۳۲)یِیْ نَا سُورَیِیْ «اَنْفَالْ»دَه ژِی هَاتْ وِهَا دُعَا كِرِنَه: «خُدِیْیُو، هَكَه بِرَاسْتِی اَڤْ قُرْئَانْ حَقْ بَه، ژ جَمْ تَه هَاتِیَه، ژ عَزْمِیْنْ لِسَرْ مَه كَفِرَانْ بِبَارِینَه! حَالْ اَڤَه كُو عَذَابْ ژ جَمْ خُدِیْ یَه. اَگَرْ اَوْ بِڤِیْ، دِ جِهْ دَه عَذَابْ دَادِخَه و جِڤَاتَا سَرْهِلْدِیْرَانْ ژ حُوْلِیْ رَادِكَه، هَكَه بِڤِیْ ژِی دَرَنْگ دِهِیلَه. بِلا كَافِرْ لِعَذَابْ لَزِیْ نَكِنْ و لِهِیڤِیَا اَنْجَامِیْ بِمِینْ.

نَرْمْ و خَوشْ کَشْتِی دِکشَانْدْ (و رِیْوِی ژِی) بِقِیْ کِیْفْخَوشْ دِبُونْ؛ ڤِیْجَا ژِ نِشْکَا ڤَه بَایَکِی دِژْوَارْ دِهَاتْ، لِکَشْتِیِیْ دَا و ژِ هَرْ ئَالِی ڤَه پِیْلْ هَاتِنْ سَرْ وَانْ و فَهمْ کِرِنْ کُو دُوْرْ لِوَانْ هَاتَه گِرْتِنْ؛ اِیْدِی ژِ دِلْ گَازِی خُدِیْ کِرِنْ: صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو مَه ژِ ڤِیْ تَنْگَاسِیِیْ خَلاسْ بِکِی، تَقَزْ اَمِیْ بِبِنْ ژِ سِپَاسْدَارَانْ!

۲۳. چه دَمَا خُدَا اَوْ رِزْگَارْ کِرِنْ، (تُو دِبِینِی کُو دِیسَا) اَوْ، بِیْ کُو حَقِیْ وَانْ هَبَه لِسَرْ عَرْدِیْ سِتَمْکَارِی دِکِنْ! گَلِی مِرُوْڤَانْ! ظُلْمَا وَه، تَنِیْ لِوَه یَه و (بِقِیْ) بَسْ هُونْ پَرْتَالِیْنْ ژِیَانَا دِنْیَایِیْ بِدَسْتْ دِخِنْ، پَاشِیْ، دِیسَا فَگَرَا وَه بِبَالْ مَه ڤَه یَه. ڤِیْجَا اَمِیْ بِکَارْ و کِرِیَارِیْنْ کُو وَه دِکِرِنْ، وَه ئَاگَاهْدَارْ بِکِنْ.

۲٤. بِیْگُمَانْ رَوْشَا ژِیَانَا دِنْیَایِیْ بَسْ وَکَه بَارَانَکِیْ یَه کُو مَه ژِ اَسْمِیْنْ بَارَانْدِیَه. ڤِیْجَا بِوِیْ ئَافِیْ گِیَایِیْنْ سَرْ عَرْدِیْ (رَنْگَه رَنْگْ) ژِ یِیْنْ کُو مِرُوْڤْ و حَیْوَانْ ژِ وَانْ دِخُونْ تِیْکِلِی نَاڤْ هَڤْ بُونْ. حَتَا دَمَا کُو عَرْدْ خِشْرِیْ خَوه دِگِرَه (و رَنْگْ بِرَنْگْ) دِخمِلَه. خُودِیِیْنْ وِیْ ژِی حِزِرْ دِکِنْ کُو اَوْ دِکَارِنْ بَرِیْنْ خَوه بِچِنْ و سُودِیْ ژِیْ وَرْگِرِنْ. (هِنْگِیْ) فَرْمَانَا مَه بِشَڤْ یَانْ ژِی بِرُوْژْ بِسَرْ دَه هَاتْ، ڤِیْجَا مَه وَکِی زَڤِیَا دِرُوتِی (چِنَانْدِی) لِیْکِرْ، هَرْ وَکِی کُو بَرِیْ اَوْ شِینْکَاتِی تُنَه بُو. هَا بِقِی رَنْگِی ژِ بُوْ یِیْنْ کُو دِڤِکِرِنْ اَمْ ئَایَتِیْنْ خَوه بِبَرْڤَرِهِی تِینِنْ.[1]

۲۵. خُدِیْ، (بَنْدَیِیْنْ خَوه) گَازِی بِبَالْ مَالَا سَلامَتِیِیْ ڤَه (بِهِشْتِیْ) دِکَه و کِی بِقِیْ بَرِیْ وِی دِدَه رِیَا رَاسْتْ.

۲٦. ژِ بُوْ وَانِیْنْ کُو کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ خَلاتَا هَرِی رِنْدْ و ژِ وِیْ هِیْ زِیْدَتِرْ ژِی هَیَه. سَرْ و

---

۱ اَڤْ نُمُونَیَکَه چه رِنْدْ و بَدَوَه و بِرَوشَا جِیهَانِیْ رَه ئَاهَنْگْسَازَه! لَوْرَا جِیهَانْ، خَمْلْ، لَزَّتْ و رُومَتَا وِیْ، دَمَکَه کِنْ ژِ بُوْ خَودِیِیْ خَوه هِیْشِیْنْ دِبَه. گَاڤَا تِیْکُوزْ و تَمَامْ بُو، بَرْهَوَا دِبَه یَانْ ژِی خَودِیِیْ وِیْ هِیْ تُو طَعْمْ ژِیْ نَدِیتِی ژِیْ قَدِڤَتَه دِچَه. دَسْتَڤَالا دِمِیْنَه و ژِ حَسْرَتْ، دَرْدْ و کُلا وِیْ دِلِیْ وِی تِژَه غَمْ دِبَه. خَوشِکِیَا دِنْیَایِیْ ژِی ژِیْ رَه دِبَه کُلْ و کَدَرْ.

چَاقِیْنْ وَانْ نَه بِتُوْزْ دِبِنْ نَه ژِی پَرِیشَانِی دِگِرَه سَرْ. هَا اَوْ بِهِشْتِی نَه، هَرْ و هَرْ اَوْ تِیْ دَه دِمِینِنْ.

٢٧. اَوِیْنْ کُو کَارِیْنْ خَرَابْ کِرِنْ، جَزَایِیْ وَانْ بِقَاسِی گُنَهِیْنْ وَانْه. رُورَشِی و رِسْوَایِی وَانْ دِگِرَه و ژِ بُوْ وَانْ تُو پَارِیْزْکَرْ نِبِنْ کُو وَانْ ژِ (عَذَابِیْ) خُدِیْ بِپَارِیْزِنْ. سَرْ و چَاقِیْنْ وَانْ، هَرْ وَکِی پَارْچَیَكْ ژِ شَفَا رَشْطَارِی اَوْ گِرْتِبِنْ. هَا اَوْ دُوْزَهِی نَه، اَوْ هَرْ و هَرْ تِیْ دَه دِمِینِنْ.

٢٨. رُوْزَا کُو اَمْ هَمُویَانْ لِهَقْ کُوْمْ بِکِنْ، پَاشِیْ ژِ وَانِیْنْ کُو ژِ بُوْ خُدِیْ هَقْپِشْكْ چِیْکِرِنْ رَه، اَمِیْ بِبِیْژِنْ: «هُونْ و اَوِیْنْ کُو وَه ژِ خُدِیْ رَه کِرِنَه هَقْپِشْكْ لِجهِیْ خَوه رَاوَسْتِنْ (حَیَانِی کُو دَرْ بَارِیْ وَه دَه بِرْیَارْ بِیْ دَاینْ)». اِیْدِی مَه اَوْ ژِ هَقْ قَتَانْدِنْ و پَرْسْتِیِیْنْ وَانْ ژِ وَانْ رَه گُوْتِنْ: وَه عِبَادَتِیْ مَه نَکِرِبُو.

٢٩. قِیْجَا اَقْ بَسَه کُو خُدِیْ دِ نَاقْبَرَا مَه و وَه دَه شَاهِدْ بَه، کُو اَمْ ژِ پَرْسْتِنَا وَه بِیْخَبَرْ بُونْ.

٣٠. هَا وِیْ رُوْژِیْ، هَرْ کَسْ دِیْ کَارْ و کِرْیَارِیْنْ خَوه بِبِینَه، هَمُو دِیْ بِبَالْ خَودِیِیْ وَانْ اِیْ حَقْ قَه کُو خُدَا یَه بِیْنْ قَگَرَانْدِنْ و اَوْ دَرَوَا کُو وَانْ لِیْ دِنَانِی دِیْ ژِ بَرْ وَانْ وِنْدَا و بَرْزَه بِبَه.

٣١. (ژِ مُشْرِکَانْ رَه) بِبِیْژَه: مَا کِی ژِ عَرْد و ئَاسِیَانَانْ رِزْقِیْ وَه دِدَه یَانْ مَا کِی دِکَارَه گُهْ و چَاقَانْ بَنَافِرِینَه، کِی دِکَارَه یِیْ سَاغْ ژِ یِیْ مِرِی و یِیْ مِرِی ژِ یِیْ سَاغْ دَرْخَه و کِی کَارِیْنْ ئَافِرَانْدِنِیْ بِرِیْ قَه دِبَه؟ قِیْجَا اَوِیْ بِبِیْژِنْ: خُدِیْ یَه. نَاخَوه (ژِ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: اَگَرْ وِسَا یَه، اِیْدِی چِمَا هُونْ خَوه (ژِ عَذَابِیْ) خُدِیْ نَاپَارِیْزِنْ؟

٣٢. (اَقِیْ کُو قَانْ هَمُویَانْ دِکَه) خُدِیْ یَه، اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه یِی رَاسْتْ و حَقَه. اِیْدِی مَا پِشْتِی حَقِیِیْ ژِ رِیْشَاشِیِیْ پِیْ قَه چِه هَیَه؟! قِیْجَا چَاوَا هُونْ بَرِیْ خَوه ژِ اِیمَانِیْ قَدِگَرِینِنْ؟

٣٣. هَا بِڤِی ئَاوَایِی فَرْمَانَا خُدَایِیْ تَه (بِعَذَابِیْ) لِسَرْ ژِرِیْدَرْکَتِیَانْ بِیْوِسْتْ بُو، لَوْرَا اَوْ بَاوَرِیِیْ نَابِنْ.

٣٤. بِیْژَه: مَا ژِ وَانِیْنْ کُو هُونْ ژِ خُدِیْ رَه دِکِنْ هَڤْپِشْکْ یَکْ هَیَه کُو دَسْتْ بَنَافِرَانْدِنِیْ بِکَه، پَاشِیْ (پِشْتِی مِرِنِیْ) دِیسَا وِی ڤَگِرِینَه؟ بِیْژَه: خُدِیْ ژِ تُنَهِیِیْ (هَرْ کَسِی و هَرْ تِشْتِی) دِنَافِرِینَه، پِشْتِی کُو (دِمِرِینَه دِیسَا قَدِژِنَه) و قَدِگِرِینَه. نَاخَوه هُونْ چَاوَا بَرِیْ خَوه (ژِ حَقِیِیْ) قَدِگِرِینْ؟!

٣٥. بِیْژَه: مَا ژِ وَانِیْنْ کُو هُونْ ژِ بُوْ خُدِیْ دِکِنْ هَڤْپِشْکْ یَکْ هَیَه کُو بِبَالْ حَقِیِیْ ڤَه رَاسْتَرِیْ بِکَه؟ بِیْژَه: خُدِیْ، بِبَالْ حَقِیِیْ رَاسْتَرِیْ دِکَه. ڤِیْجَا مَا قَیْ بِیْ کُو بِبَالْ حَقِیِیْ ڤَه رَاسْتَرِیْ بِکَه لَایِقَه کُو مِرُوْڤْ بِدَه پَیْ وِی، یَانْ اَوِیْ کُو حَیَانِی اَوْ نَبِیْ رَاسْتَرِیْکِرِنْ اَوْ نِکَارَه خَوه رَاسْتَرِیْ بِکَه لایِقَه؟! ڤِیْجَا وَه خِیْرَه، چَاوَا هُونْ بِڤِی ئَاوَایِی بِرْیَارْ دِدِنْ؟!

٣٦. پِرِیْنْ وَانْ ژِ گُمَانِیْ پِیْ ڤَه نَادِنْ پَیْ تِشْتَکِی دِنْ، بِرَاسْتِی گُمَانْ مِرُوْڤْ ژِ حَقِیِیْ بِیْمِنَتْ نَاکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، بِیَا کُو اَوْ دِکِنْ بَاشْ دِزَانَه.

٣٧. اَڤْ قُرْئَانْ نَه لِیْئَانِینَا هِنْ کَسَانَه کُو بِبَالْ خُدِیْ ڤَه تِیْ سِپَارْتِنْ. لِیْبَلِیْ اَوْ، یَا کُو لِبَرْ دَسْتِیْ خَوه یَه رَاسْتْ دِدِیْرَه و بِبَرْفِرَهی رُوْنِیکِرِنَا حُکْمِیْنْ خُدِیْ یَه، تِیْ دَه تُو گُمَانْ تُنَه؛ اَوْ ژِ جَمْ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ یَه.

٣٨. یَانْ ژِی مَا اَوْ دِبِیْژِنْ: وِی قُرْئَانْ لِیْئَانِیَه؟ بِیْژَه: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ (دِ دُوْزَا خَوه دَه) رَاسْتْبِیْژِنْ، دَه هَایْدِیْ هُونْ ژِی سُورَیَکِی وَکِی وِیْ بِینِنْ حُوْلِیْ و ژِ بِلِی خُدِیْ بِیْنْ کُو هُونْ کَارِبِنْ گَازِی وَانْ بِکِنْ، گَازِی وَانْ ژِی بِکِنْ.

٣٩. نَخِیْرْ، بَلْکِی ژِ بَرْ کُو زَانِینَا وَانْ تِیْنَگِهِیشْتِیَه و هِیْ ژِی شِیرُوْڤَیَا وِیْ ژِ وَانْ رَه نَهَاتِیَه، وَانْ بَاوَرِی پِیْ نَئَانِی. بِیْنْ بَرِیَا وَانْ ژِی، وَکِی وَانْ (بِیْخَمْبَرِیْنْ خَوه) بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ. دَه بِنِیْرَه کَا اَنْجَامَا ظَالِمَانْ چَاوَا بُویَه!

٤٠. هِنْ ژ وَانْ هَنَه کُو بَاوَرِی بِوِیْ تِینِنْ و هِنْ ژ وَانْ هَنَه کُو بَاوَرِی پِیْ نَایِینِنْ. خُدَایِیْ تَه، بِخَرَابْکَارَانْ بِیْهْتِرْ دِزَانَه.

٤١. اَگَرْ وَانْ بَاوَرِی بِتَه نَتَانِی، بِبِیْژَه: کَارِیْ مِنْ ژ مِنْ رَه یَه، کَارِیْ وَه ژِی ژ وَه رَه یَه. هُونْ ژ یَا کُو اَزْ دِکِمْ بِیْرِی نَه، اَزْ ژِی ژ یَا کُو هُونْ دِکِنْ بِیْرِی مَه.

٤٢. (رَسُولِیْ مِنْ!) هِنْ ژ وَانْ گُهِیْنْ خَوه دِدِنَه تَه (دَمَا تُو قُرْئَانِیْ دِخُوِینِی). اَرِیْ مَا دِگَلْ کُو اَوْ تِیْنَگِهِیژِنْ ژِی تُو یِیْ بِکَرَانْ بِدِی بِهِیسْتِنْ؟

٤٣. هِنْ ژ وَانْ هَنَه کُو لِتَه دِنِهِیْرِنْ، اَرِیْ مَا دِگَلْ کُو اَوْ نَابِینِنْ ژِی تُو یِیْ کُوْرَانْ رَاسْتَرِیْ بِکِی؟

٤٤. بِیْگُمَانْ خُدِیْ تِه نَحَقِیِیْ لِمِرُوْقَانْ نَاکَه، لِیْبَلِیْ اَوْ بِخَوه نَحَقِیِیْ لِخَوه دِکِنْ.

٤٥. رُوْژَا خُدِیْ وَانْ لِهَفْ کُوْمْ دِکَه - هَرْ وَکِی اَوْ ژ سَعَتَکَه رُوْژِیْ پِیْ قَه دِ گُوْرِیْ دَه نَمَابِنْ - هَقْدُو نَاسْ دِکِنْ. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو بِجُونَا بَرْ دَسْتِیْ خُدِیْ بَاوَرِی نَتَانِینَه خَسَارْ کِرِنَه و اَوْ رَاسْتَرِیْ نَبُونَه.

٤٦. چه هِنَكْ ژ یَا کُو مَه پَیْمَانَا وِیْ دَایَه وَانْ، اَمْ نِیشَانِی تَه بِدِنْ، چه ژِی اَمْ تَه بِمِرِینِنْ (تُو نَبِینِی) ڤِیْجَا هَرْ ڤَگَرَه وَانْ بِبَالْ مَه قَه یَه. خُدِیْ لِسَرْ یَا کُو اَوْ دِکِنْ، چَاڤْدِیْرَه.

٤٧. ژ هَرْ اُمَّتَکِیْ رَه پِیْخَمْبَرَکِی وِیْ هَیَه (دَا کُو وَانْ رَاسْتَرِیْ بِکَه). ڤِیْجَا دَمَا پِیْخَمْبَرِیْ وَانْ (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) هَاتْ؛ دِ نَاڤْبَرَا وَانْ دَه بِدَادْمَنْدِی حُکْمْ تِیْ کِرِنْ و نَحَقِی لِوَانْ نَایِیْ کِرِنْ.

٤٨. اَوْ (بِطَنَازْ) دِبِیْژِنْ: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتْگُوْ نَه، کَا اَوْ پِیْمَانْ (ئَا کُو تُو مَه پِیْ دِتِرْسِینِی) کَنْگِیْ یَه؟

٤٩. بِبِیْژَه: ژ یَا کُو خُدِیْ بِڤِیْ پِیْ قَه اَزْ نِکَارِمْ زَرَارَکِیْ ژ سَرْ خَوه رَاکِمْ و اَزْ نِکَارِمْ فَیْدَیَکِیْ ژِی بِدِمْ خَوه. ژ هَرْ اُمَّتَکِیْ رَه جِڤَانَکِی وِیْ هَیَه کُو ژِیْ رَه هَاتِیَه دِیَارْکِرِنْ.

دَمَا جِقَانِیْ وَانْ بِیْ، اَوْ نِکَارِنْ وِیْ سَعَتَکِیْ بِدِنْ پَاشْ و بَرِیَا جِقَانِیْ وَانْ بِیْ ژِی اَوْ نِکَارِنْ بِدِنْ پِیْشْ.

٥٠. بِیْژَه: دَه کَا ژِ مِنْ رَه بِیْژِنْ، اَگَرْ عَذَابِیْ خُدِیْ بِشَفْ یَانْ ژِی بِرُوْژْ بِسَرْ وَه دَه بِیْ (هُونِیْ چه بِکِنْ؟) اَرِیْ مَا گُنَهْکَارْ لِهَاتِنَا چه لَزِیْ دِکِنْ؟

٥١. (گَلِی مُشْرِکَانْ!) مَا پِشْتِی کُو عَذَابْ بِیْ رَاسْتِیْ هُونِیْ ایمَانِیْ بِینِنْ؟ (وِیْ هِنْگِیْ دِیْ ژِ وَه رَه وِهَا بِیْ گُوتِنْ): اَرِیْ مَا ڤِیْگَا وَه بَاوَرِی ثَانِی؟ حَالْ اَڤَه کُو وَه بِلَزْ اَڤْ عَذَابْ دِخَوسْتْ.

٥٢. پَاشِیْ ژِ بُوْ وَانِیْنْ کُو نَحَقِی لِخَوه کِرِنْ دِیْ بِیْگُوتِنْ: دَ عَذَابِیْ اَبَدِی طَعْمْ بِکِنْ! ژِ بِلِی یَا هُونْ دِکِنْ بِیْ ڤَه هُونْ نَایِیْنَه جَزَاکِرِنْ.

٥٣. اَوْ ژِ تَه دِپِرْسِنْ: مَا اَوْ (عَذَابِیْ کُو تُو بِیْ گَفَانْ لِمَه دِکِی) رَاسْتَه؟ بِیْژَه: اَرِیْ، اَزْ بِخُدَایِیْ خَوه صُوْنْدْ دِخُومْ کُو تَقَزْ اَوْ رَاسْتَه و هُونِیْ خُدِیْ نَچَارْ ژِی نَکِنْ.

٥٤. اَگَرْ ژِ بُوْ هَرْ کَسِیْ کُو لِخَوه ظُلِمْ کِرِی تِشْتِیْ لِعَرْدِیْ هَیَه تَڤْ یِیْ وِی بَه، تَقَزْ دِیْ دِ بَرْ خَوه دَه بِدَه (دَا کُو ژِ عَذَابْ خِلاسْ بِبَه). دَمَا اَوْ عَذَابْ دِبِینِنْ ژِ کَزَبَا شَوِتِی پُوْشْمَانْ دِبِنْ. دِ نَاڤْ وَانْ دَه بِدَادْپَرْوَرِی تِیْ حُکِمْکِرِنْ و نَحَقِی لِوَانْ نَایِیْ کِرِنْ.

٥٥. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، بِیْگُمَانْ لِعَرْد و ئَاسِیَانَانْ چه هَبَه اَوْ یِیْ خُدِیْ یَه. هِشِیَارْ بِنْ، بِیْگُمَانْ پَیْمَانَا خُدَا حَقَه. لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ وَانْ ڤِیْ نِزَانِنْ.

٥٦. خُدِیْ یَه یِیْ کُو سَاغْ دِکَه و یِیْ کُو دِمِرِنَه و هُونِیْ لِیْ بِیْنَه ڤَگَرَانْدِنْ.

٥٧. گَلِی مِرُوْڤَانْ! ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَه، ژِ بُوْ وَه شِیرَتَکْ، ژِ دِلانْ رَه شِیفَایَکْ و ژِ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ ژِی رِیْبَرَکْ و رَحْمَتَکْ هَاتِیَه.[1]

---

١ اَڤْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ چَارْ تَایبَتْمَنْدِییْنْ قُرْئَانَا مَجِیدْ رَاڤَه دِکَه. قُرْئَانْ، هَمُو پَاکِی و رِسْوَاییَانْ ژِ مِرُوْڤَانْ رَه اَشْکَرَه دِکَه، وَعْظَکَه رِنْدْ و بِتِیَنَه گُو بَرِیْ مِرُوْڤَانْ دِدَه اَخلاقِیْنْ رِنْدْ. شِیفَایَکَه وسَا یَه کُو دِلِیْ وَانْ ژِ نَخوشِیَا

٥٨. بِیْژَه: (اَقَا ژِ وَرَه هَاتِیَه) بِکَرَمْ و دِلُوْقَانِیَا خُدِیْ یَه، ڤِیْجَا بِلا بِڤِیْ کِیْفْخَوشْ و دِلشَادْ بِبِنْ. اَفْ، ژِ مَالِیْ کُو اَوْ دِجڤِینِنْ چِیْترَه.

٥٩. بِیْژَه: دَه کَا ژِ مِنْ رَه بِیْژِنْ، ژِ وِی رِزْقِیْ کُو خُدِیْ ژِ بُوْ وَه ئَافِرَانْدِی هُونْ هِنَکِی حَرَامْ و هِنَکِی ژِی حَلالْ دِدِیْرِنْ؟ (رَسُولِیْ مِنْ! ژِ وَانْ رَه) بِیْژَه: مَا دِ ڤِیْ دَه خُدِیْ دَسْتُورْ دَایَه وَه؟ یَانْ ژِی مَا هُونْ لِخُدِیْ بِیْبَختِیِیْ دِکِنْ؟

٦٠. مَا اَوِیْنْ کُو لِهَمْبَرِی خُدِیْ دَرَوِیْ لِیْتِینِنْ، گُمَانَا وَانْ دِ حَقِیْ رُوْژَا قِیَامَتِیْ دَه چِی یَه؟ بِیْگُمَانْ خُدِیْ لِهَمْبَرِی مِرُوْڤَانْ خَودِی کَرَمْه، لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ وَانْ سِپَاسِیَا (ڤِی نِعْمَتِی) نَاکِنْ.

٦١. (رَسُولِیْ مِنْ!) تُو دِ چه کَارِی دَه بِی، تُو چه ژِ قُرْئَانِیْ بِخُوِینِی و هُونْ چه کَارِی بِکِنْ، دَمَا هُونْ خَوه نُوْقِی وِی کَارِی بِکِنْ هَرْ اَمْ لِسَرْ وَه چَاڤْدِیْرِنْ. نَه لِعَرْدِیْ نَه ژِی لِئَاسِیمِیْنْ بِقَاسِی گِرَانِیَا زَرَیکِیْ تِشْتَکْ ژِ بَرْ خُدَایِیْ تَه وِنْدَا نَابَه. ژِ ڤِیْ هِیْ بِچُوکتَرْ و مَزِنتَرْ ژِی چه هَبَه، هَرْ اَوْ دِ نِڤِیسَکَه اَشْکَرَا (دِ لَوْحُ اَلْمَحْفُوظِیْ) دَه تُوْمَارْکِرِی یَه.

٦٢. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، بِیْگُمَانْ دُوْسْتِیْنْ خُدِیْ، نَه تِرْسْ ژِ بُوْ وَانْ هَیَه نَه ژِی اَوْ غَمْگِینْ دِبِنْ.

٦٣. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و خَوه دِپَارِیْزِنْ.

٦٤. دِ ژِیَانَا دِنْیَایِیْ دَه و دِ ژِیَانَا ئَاخْرَتِیْ دَه ژِ بُوْ وَانْ مِزْگِینِی هَیَه. دِ گُوْتِنِیْنْ خُدِیْ دَه قَتْ گُهَارْتِنْ نِینَه. هَا اَفْ، سَرْفِرَازِیَا مَزِنْ بِخَوه یَه.

٦٥. بِلا گُوْتِنَا وَانْ تَه غَمْگِینْ نَکَه! بِیْگُمَانْ عِزَتْ (دَسْتِهلاتِی و سَرْکَفْتِنْ) هَمُو یَا خُدِیْ یَه. هَرْ اَوَه، یِیْ بِهِیزَرْ، یِیْ زَانَا.

٦٦. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، لِعَرْد و ئَاسِیمَانَانْ چه هَبَه هَرْ اَوِیْنْ خُدِیْ نَه. (نَاخَوه) اَوِیْنْ کُو ژِ بِلِی

کُفرْ و نِیفَاقِیْ دَرْمَانْ دِکَه. رِیْبَرَکَه وسَا یَه کُو بَرِیْ خَلْکِیْ دِدَه رِیْیَا دِلْشَادِی و ئَارَامِیِیْ و رَحْمَتَکَه وِلُوْ یَه کُو خَلْکِیْ ژِ طَارِیتِی و تَقَانَا کُفْرِیْ دَرْتِینَه بَخْتَوَارِیَا اَبَدِی.

خُدِىْ هَڤْپِشْكَانْ دِحَبِينْ، اَوْ دِدِنْ پَىْ چِه؟ (بِرَاسْتِى) اَوْ ژِ گُمَانَكَه پُوچْ يِىْ ڤَه لِپَىْ تِشْتَكِى دِنْ نَاچِنْ و اَوْ هَرْ دَرَوَانْ دِكِنْ.

٦٧. (گَلِى مِرُوْڤَانْ!) خُدِىْ يَه، يِىْ كُو ژِ بُوْ وَه شَڤْ نَافِرَانْدِيَه دَا كُو هُونْ تِىْ دَه بِيْهْنَا خَوه بَرْدِنْ و رُوْژْ كِرِيَه رُوْنَاهِى (دَا كُو هُونْ تِىْ دَه بِخَبِتِنْ). بِيْگُمَانْ دِ ڤَانْ دَه ژِ بُوْ جِڤَاتَكَه كُو گُهْدَارِى بِكِنْ، نِيشَانْ هَنَه.

٦٨. (مُشْرِكَانْ) گُوتِنْ: زَارُوْكِيْنْ خُدِىْ هَنَه. حَاشَا! اَوْ ژِ ڤِىْ پَاكْ و دُورَه. اَوْ دَوْلَمَنْدَه. هَرْ ژِىْ رَه يَه يَا لِعَرْدْ و نَاسِيمَانَانْ. دِ ڤِىْ مِژَارِىْ دَه لِجَمْ وَه تُو بِيْبَاوَرِى (دَلِيلْ) تُنَه يَه. اَرِىْ مَا يَا كُو هُونْ دَرْ بَارِىْ خُدِىْ دَه نِزَانِنْ هُونْ دِبِيْژِنْ؟

٦٩. بِبِيْژَه: بِيْگُمَانْ اَوِيْنْ كُو لِهَمْبَرِى خُدِىْ دَرَوَانْ لِيْتِينِنْ قَتْ بِسَرْ نَاكَڤِنْ.

٧٠. (ژِ بُوْ وَانْ) لِدِنْيَايِىْ پَرْتَالَكِى هِنْدِكْ هَيَه. (لِيْبَلِىْ) پِشْتَرَه ڤَگَرَا وَانْ بِبَالْ مَه ڤَه يَه. پَاشِىْ، ژِ بَرْ بِيْبَاوَرِى و كَافِرْبُونَا وَانْ اَمِىْ عَذَابِىْ هَرِى دِژْوَارْ بِوَانْ بِدِنْ تَعْمْكِرِنْ.

٧١. ژِ بُوْ وَانْ پِيَامَا نُوحْ بِخُونَه كُو وِى ژِ گَلِىْ خَوه رَه گُوتِبُو: اَىْ گَلِىْ مِنْ! اَگَرْ مَايِينَا مِنْ دِ نَافْ وَه دَه و شِيرَتَا مِنْ ئَا بَئَايَتِيْنْ خُدِىْ بِوَه گِرَانْ بَه، ڤِيْجَا مِنْ خَوه بَسْ سِپَارْتَه خُدِىْ. هُونْ و هَڤْپِشْكِيْنْ خَوه بِجِڤِنْ و بِرْيَارَا كَارِىْ خَوه بِدِنْ، پَاشِىْ بِلَا كَارِىْ وَه ژِ بُوْ وَه نَبَه دَرْدْ و كُوْڤَانْ. پِشْتَرَه حُكْمِىْ خَوه دَرْ بَارِىْ مِنْ دَه بِدِنْ و كَيْسِىْ (مُهْلَتِىْ) ژِى نَدِنْ مِنْ.

٧٢. اَگَرْ هُونْ بَرِىْ خَوه (ژِ شِيرَتِىْ مِنْ) دَاگَرِينِنْ، ڤِيْجَا مِنْ تُو حَڤْدَسْتَكْ ژِ وَه نَخَوسْتِيَه. بَسْ حَقِىْ مِنْ ژِ جَمْ خُدَا يَه و فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِيَه كِرِنْ كُو اَزْ بِمْ ژِ مُسِلْمَانَانْ.

٧٣. ڤِيْجَا وَانْ بِنُوحْ بَاوَرِى نَئَانِى. مَه ژِى نُوحْ و اَوِيْنْ كُو دِ كَشْتِيىْ دَه بِىْ رَه بُونْ خِلاسْ كِرِنْ و مَه (لِسَرْ عَرْدِىْ) اَوْ كِرِنْ شُونْگِرْ. مَه اَوِيْنْ كُو بَئَايَتِيْنْ مَه بَاوَرِى نَئَانِينْ ژِى (دِ تُوْفَانِىْ دَه) بِنْئَافْ كِرِنْ. دَه بِنِيْرَه كَا اَنْجَامَا وَانِيْنْ هَاتِنَه هِشْيَارْكِرِنْ (و بَاوَرِى نَئَانِينْ) چَاوَا بُو!

٧٤. پِشْتَرَه، لِیَیْ وِی، مَه گَلَكْ پِیْخَمْبَرْ ژِ گَلِیْنْ وَانْ رَه شَانْدِنْ و پِیْخَمْبَرَانْ ژِ بُوْ وَانْ مُعْجِزَه ئَانِینْ. لِیْبَلِیْ (ژِ بَرْ طَبِیعَتِیْ كُفْرَا كُو دِ وَانْ دَه هِیَه) اَوْ نَبُونْ كُو بَاوَرِیِیْ بِینْنْ، بِیَا كُو وَانْ بَرِیْ بَاوَرِی پِیْ نَئَانِیبُونْ. هَا بِقِی ئَاوَایِی اَمْ، مُوْهْرِیْ لِدِلِیْنْ تِخُوبِبِهِیْرَانْ دِخِنْ.

٧٥. پَاشِیْ، پِشْتِی وَانْ مَه مُوسَا و هَارُونْ دِگَلْ مُعْجِزِیِیْنْ خَوه ژِ بُوْ فِرْعَونْ و گِرَه گِرِیْنْ وِی شَانْدِنْ. لِیْبَلِیْ وَانْ خَوه قُرَه كِرْ و اَوْ مِلَّتَكِی گُنَهْكَارْ بُونْ.

٧٦. چِه دَمَا ژِ جَمْ مَه حَقِی ژِ وَانْ رَه هَاتْ، گُوْتِنْ: اَفْ، تَقَرْ سِیْرْبَازِیَكَه اَشْكَرَا یَه.

٧٧. مُوسَا گُوْتْ: اَرِیْ مَا چِه دَمَا حَقِی ژِ بُوْ وَه بِیْ هُونِیْ هَرْ ژِیْ رَه بِیْژِنْ: اَفْ سِیْرَه؟ حَالْ اَفَه كُو سِیْرْبَازْ تُو جَارِی بِسَرْ نَاكَفِنْ.

٧٨. وَانْ گُوْتْ: مَا تُو ژِ بُوْ مَه هَاتِیَه دَا كُو مَه ژِ وِیْ یَا كُو مَه بَاقْ و كَالِیْنْ خَوه لِسَرِیْ دِیتِنْ قَگَرِینِی و لِسَرْ عَرْدِیْ مَزِنَاهِی بِكَفَه دَسْتِیْ وَه؟ حَالْ اَفَه، اَمْ نَه اَونْ كُو بِوَه بَاوَرِیِیْ بِینْنْ.

٧٩. فِرْعَونْ گُوْتْ: هَرْ چِقَاسْ سِیْرْبَازِیْنْ زَانَا و كُوْهْنَه هَبِنْ، ژِ مِنْ رَه بِینْنْ.

٨٠. قِیْجَا چِه دَمَا سِیْرْبَازْ هَاتِنْ، مُوسَا ژِ وَانْ رَه گُوْتْ: دَه بَاقِیْژِنْ یَا كُو هُونِیْ بَاقِیْژِنْ.

٨١. چِه دَمَا وَانْ (وَرِیسِیْنْ خَوه) ئَاقِیْتِنْ، مُوسَا گُوْتْ: یَا كُو وَه ئَانِیَه سِیْهْرَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ دِیْ پُوچِیتِیَا وِیْ دَرِینَه رَاسْتِیْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ كَارِیْنْ مُفسِدَانْ لِهَقْ رَاسْتْ نَایِینَه.[1]

٨٢. خُدِیْ، بِفَرْمَانِیْنْ خَوه دِیْ حَقِیِیْ دَرِینَه رَاسْتِیْ، چَنْدِی لِخَوشَا گُنَهْكَارَانْ نَچَه ژِی.

٨٣. قِیْجَا (دِگَلْ دِیتِنَا قَانْ مُعْجِزَه و ئَایَتَانْ ژِی) ژِ بَرْ تِرْسَا فِرْعَونْ و گِرَه گِرِیْنْ وِی كُو

١ وَكَه ایَتِیْ ژِی دَایَه زانِینْ: سِیْهْرْبَازِی، بَسْ خَاپَانْدِنْ، سَختَكَارِی و گَلَاجِی یَه. لَوْرَا مُوسَا پِیْخمبَرَكِی مَزِنَه، رِنْدْ دِزَانِیَه كُو اَوْ پُوچِی یَه و پِیْنْ كُو اَوْ ئَانِینَه رَاسْتِیْ ژِی فَسَادكَرْ و خَرَابكَارِنْ.

دِێ وَانْ بِدِنْ عَذَابِێ، ژِ چَنْدْ كَسِێنْ قَوْمِێ وِی پِێ قَه تُو كَسِی بَاوَرِی بِمُوسَا نَئَانِی. بِێگُمَانْ فِرْعَونْ لِعَرْدِێ دَسْتْهِلاتَكِی زُۆرْدَسْتْ بُو و بِێگُمَانْ اَوْ ژ تِخُوبِبهِێرَانْ بُو.

٨٤. مُوسَا گُۆتْ: اَیْ گَلِێ مِنْ! اَگَرْ بِرَاسْتِی وَه بَاوَرِی بِخُدِێ ئَانِیَه، دَه خَوه بِسپِێرِنِێ اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ مُسلْمَانِنْ.

٨٥. قِێجَا گُۆتِنْ: مَه خَوه هَرْ سپَارْتَه خُدِێ. خُدَایِێ مَه! مَه بِدَسْتِێ كَافِرْ و سِتَمْكَارَانْ نَجَرِبِینَه!

٨٦. (خُدَایِێ مَه!) مَه بِدِلُۆقَانِیَا خَوه ژ وِێ جِقَاتَا كَافِرْ رِزْگَارْ بِكَه!

٨٧. مَه ژ مُوسَا و بِرَایِێ وِی رَه پَێخَامْ شَانْدْ؛ ژ گَلِێ خَوه رَه هِنْ مَالَانْ لِمِسْرِێ ئَامَادَه بِكِنْ و مَالِێنْ خَوه بِكِنْ نِمِێژگَهْ و نِمِێژْ بِكِنْ. (اَیْ مُوسَا!) مِزْگِینِێ بِدَه بَاوَرْمَنْدَانْ!

٨٨. مُوسَا گُۆتْ: خُدَایِێ مَه! تَه دِ ژِیَانَا دِنْیَایِێ دَه خِشْرْ و مَالَكِی پِرْ دَا فِرْعَونْ و گِرَه گِرِێنْ وِی. خُدَایِێ مَه! پَاشِێ وَانْ مِرُۆڤْ ژِ رِیَا تَه فَكَرَانْدِنْ سَرْ كُفْرِێ! خُدَایِێ مَه! مَالِێ وَانْ ژِ نَافِێ بِبَه، دِلِێ وَانْ قَنْجْ بِگُفِێشَه، قِێجَا بِلَا اِیمَانِێ نِبِنْ حَیَانِی اَوْ عَذَابِێ دِژْوَارْ بِبِینْ.

٨٩. خُدِێ گُۆتْ: نِفِرَا وَه قَبُولْ بُو، قِێجَا لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ و دُرِسْتْ بِمِینْ و زِنْهَارْ هُونْ نَدِنْ پَێ رِیَا وَانِێنْ كُو نَزَانِنْ!

٩٠. مَه زارُۆیِێنْ اِسْرَائِیلْ دِ دَرْیَایِێ رَه دَرْبَاسْ كِرِنْ، قِێجَا فِرْعَونْ و لَشْكَرِێنْ خَوه بِنَحَقِی و بِێرِیشْكَارِی دَانَه پَێ وَانْ، حَیَانِی كَتَه وِێ رَوْشَا كُو بِنْئَافْ بِبَه، (فِرْعَونْ) گُۆتْ: بِێگُمَانْ مِنْ بَاوَرِی ئَانِی كُو ژِ بِلِی وِی خُدَایِێ كُو زَارُۆیِێنْ اِسْرَائِیلْ پِێ بَاوَرِی ئَانِیَه تُو اِلَاهْ تِنِنْ و اَزْ ژِ مُسلْمَانَانِمْ!»

٩١. اَرِێ مَا قِێگَا (تَه بَاوَرِی ئَانِی)؟ حَالْ اَقَه كُو تَه بَرِێ پِرْ عِصْیَانِی دِكِرْ و تُو ژِ خَرَابَانْ بُو.

٩٢. ايرُوْ، اَمِیْ تَرْمِیْ تَه خَلاسْ بِكِنْ دَا كُو تُو ژِ يِیْنْ پَیْ خَوه رَه بِبِی عِبْرَتْ. بِیْگُمَانْ گَلَكْ ژِ مِرُوْڤَانْ ژِ ئَايَتِیْنْ مَه خَافِلِنْ.[١]

٩٣. بِیْگُمَانْ مَه زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ لِوَلَاتَكِی رِنْدْ بِجهْ كِرِنْ و مَه رِزْقَكِی پَاقِژْ دَا وَانْ. ڤِیْجَا حَتَا زَانِینْ (قُرئَانْ) ژِ بُوْ وَانْ نَهَاتْ اَوْ هَرْ يَكْ بُونْ، نَكَتِنْ اِخْتِلافِیْ. بِیْگُمَانْ خُدَايِیْ تَه، دِیْ رُوْژَا قِيَامَتِیْ دِ نَاڤْبَرَا وَانْ دَه، دِ وَانْ مِژَارِیْنْ كُو تِیْ دَه كَتِنَه اِخْتِلافِیْ حُكمْ بِكَه.

٩٤. (رَسُولِیْ مِنْ!) اَگَرْ تُو ژِ قَانْ (رُودَانِ)یَنْ كُو مَه ژِ تَه رَه هِنَارْتِنَه بِگُمَانْ بِی، ژِ وَانِیْنْ كُو بَرِيَا تَه كِتِیْبِیْ (تَورَاتْ و اِنْجِيلِیْ) دِخُوِینْ، بِپِرْسَه. بِیْگُمَانْ ژِ بُوْ تَه ژِ خُدَايِیْ تَه حَقِی هَاتِیَه، ڤِیْجَا تُو قَتْ نَبَه ژِ شُبْهَكَارَانْ!

٩٥. تُو نَبَه ژِ وَانِیْنْ كُو بَئَايَتِیْنْ خُدِیْ بَاوَرِی نَايِینْ؛ ڤِیْجَا تُو دِیْ بِبِی ژِ يِیْنْ خَسِرِی.

٩٦. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ كُو فَرْمَانَا خُدَايِیْ تَه (بِعَذَابْ) لِسَرْ وَانْ مِسُوْگَرْ بُوِیَه، اَوْ اِيمَانِیْ نَايِینْ.

٩٧. چَنْدِی تمَامِیْ مُعْجِزِيَانْ ژِ وَانْ رَه بِیْنْ ژِی (اَوْ بَاوَرِی نَايِینْ) حَيَانِی عَذَابِیْ غَمْنَاكْ نَبِینْ.

٩٨. چُو بَاژَارَكِی (ژِ وَانْ بَاژَارِیْنْ مَه هَلَاكْكِرِنْ) بَاوَرِی نَئَانِنْ ڤِیْجَا كُو بَاوَرِيَا وَانْ ڤَیْدَه بِدَايَا وَانْ، ژِ بِلِی قَومِیْ يونِسْ (وَانْ بَاوَرِی ئَانِی)؛ چه دَمَا وَانْ بَاوَرِی ئَانِی، مَه عَذَابِیْ رِسْوَاكَرْ لِدِنْيَايِیْ ژِ سَرْ وَانْ رَاكِرْ و حَتَا دَمَكِیْ ژِی مَه (پَارْمَنْدِيَا ژِ نِعْمَتِیْنْ) ژِيَانِیْ دَا وَانْ.[٢]

---

١ بَلِیْ خُدِیْ گُوتْ :»ايرُوْ، اَمِیْ تَرمِیْ تَه (ژِ دَرْيَايِیْ) دَرْخِنْ دَا كُو تُو ژِ يِیْنْ پَیْ خَوه رَه بِبِی عِبْرَتْ». اَگَرْ كُو خُدِیْ تَرْمِیْ وِی ژِ دَرْيَايِیْ نَه ئَافِيْتَه بَژَايِیْ، مِمْكُنْ بُو كُو يِیْنْ دِ پَیْ وِی رَه بِگُوتَا؛ اَوْ اِلَاهْ بُو، نَخَنِقِی؛ اَوِیْ رُوْژَكِیْ وَرِیْ. ڤِیْجَا خُدِیْ پِشْتِی اَوْ دِ ئَافِیْ دَه خَنَقَانْدْ، اَمْرِی ئَافِیْ كِرْ كُو تَرْمِیْ وِی بَافِیْرَه قَرَاخِیْ چَاوَا كُو تَرمِیْ حَيْوَانَا مِرَارْبُوِیِی دَافِیْرَه قَرَاخِیْ دَا كُو يَقِینْ بِكِنْ بِرَاسْتِی اَوْ خَنِقِیَه و دَا كُو بِزَانِنْ اَوْ نَه اِلَاهْ بُو، بَلْكِی اَوْ مِرُوْڤَكِی سِتَمْكَارْ، مُسرِفْ و ژِحَدِیْدَرْ بُو.

٢ چه دَمَا گَلِیْ يونُسْ اِنْكَارَا وِی كِرِنْ، اَوْ هِیْرسْ بُو و ژِ نَافَا وَانْ دَرْكَتْ. خَلْكِیْ وِی فَهمْ كِرِنْ كُو عَذَابْ دِیْ بِسَرْ وَانْ دَه بِیْ. ژِ نُو ڤَه پُوْشْمَانْ بُونْ و ژِ بُوْ كُو عَذَابْ بِسَرْ وَانْ دَه نَیِیْ ژِ خُدِیْ لَافَلَاڤْ كِرِنْ. ڤِیْجَا

٩٩. (رَسُولِێ مِنْ!) اَگَرْ خُدَايِێ تَه بِڤَايَا، چِڤَاسْ كَسِێنْ لِسَرْ عَرْدِێ هَنَه دِێ هَمُويَانْ بَاوَرِی بِنَانِيَا. اَرِێ مَا تُو لِمرُوْڤَانْ كُوتَكِيِێ دِكِی دَا كُو بَاوَرِيِێ بِينِنْ؟

١٠٠. بِێ دَسْتُورَا خُدِێ تُو كَسْ نِكَارَه بَاوَرِيِێ بِينَه. اَوْ، عَذَابِێ خَوه دِدَه وَانِێنْ كُو عَاقِلِێ خَوه بِكَارْ نَايِينِنْ.

١٠١. بِێژَه: دَه بَرِێ خَوه بِدِنَ عَرْد و نَاسِيمَانَانْ كَا چِه دِ وَانْ دَه هَيَه؟ بَلكَه و نَايَێنْ خُدَا و هِشِيَارِيَا ژِ عَذَابْ تُو فَيْدِێ نَادِنْ قَوْمَكِی كُو بَاوَرِی نَايِنِنْ.

١٠٢. اَوْ (مُشْرِكْ) ژِ بِلِی كُو چَاڤْنِێرِيَا رُوْژِێنْ خَودَانْعَذَابْ بِكِنْ پِێ ڤَه، مِينَا رُوْژِێنْ كُو بِسَرْ وَانْ مُشْرِكِێنْ بَرِيَا وَانْ دَه بُوْرِينْ، اَوْ چَاڤْنِێرِيَا تِشْتَكِی دِنْ نَاكِنْ. بِێژَه: دَه هَايْدِێ چَاڤْنِێرِيَا عَذَابْ بِكِنْ، بِێگُمَانْ اَزِێ ژِی دِگَلْ وَه چَاڤْنِێرِيِێ (لِعَذَابِێ وَه) بِكِمْ.

١٠٣. پِشْتْرَه، (دَمَا عَذَابْ بِێ) اَمِێ پِێخَمْبَرِێنْ خَوه و وَانِێنْ كُو پِێ رَه بَاوَرِی نَانِينَه(ژِ عَذَابْ) رِزْگَارْ بِكِنْ. اَڤْ وَكْ دَيْنَكِی يَه لِمَه كُو اَمِێ بَاوَرْمَنْدَانْ رِزْگَارْ بِكِنْ.

١٠٤. بِێژَه: گَلِی مِرُوْڤَانْ! اَگَرْ هُونْ دِ حَقِێ دِينِێ مِنْ دَه گُمَانْدَارْ بِنْ، ڤِێجَا اَوِێ كُو ژِ بِلِی خُدِێ هُونْ دِحَبِينْ اَزْ وِی نَاحَبِينْمْ. لِێبَلِێ، بَسْ اَزِێ وِی خُدَايِێ كُو وَه دِمِرِينَه بِحَبِينْمْ و فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِيَه كِرِنْ كُو اَزْ بِبْمْ ژِ مُسِلْمَانَانْ..

١٠٥. بَرِێ خَوه بِدَه دِينِێ رَاسْتْ و دُرِسْتْ، اَوْ دِينِێ ژِ خَوارِيِێ دُورْ و زِنْهَارْ تُو نَبَه ژِ مُشْرِكَانْ!..

١٠٦. ژِ بِلِی خُدِێ گَازِی و هَاوَارِێ نَگِهِينَه يِێ كُو نَه فَيْدِێ دِگِهِينَه تَه، نَه ژِی زِيَانِێ. اِيْدِی اَگَرْ تَه اَڤْ كِرْ، وِێ گَاڤِێ تَقَزْ تُو ژِ ظَالِمَانِی.

١٠٧. اَگَرْ خُدِێ زَرَارَكِێ بِينَه سَرِێ تَه، ژِ وِی پِێ ڤَه كَسْ نِينَه وِێ ژِ سَرْ تَه رَاكَه. اَگَرْ

خُدِێ ژِی تُوبَا وَانْ قَبُولْ كِرْ و عَذَابْ ژِ سَرْ وَانْ رَاكِرْ.

خُدِیْ ژِ بُوْ تَه قَنْجِیَكْ خَوسْتْ، كَسْ نِینَه رِیْ لِبَرْ قَنْجِیَا وِی بِگْرَه. اَوْ ژِ بَنْدَیِیْنْ خَوه كِیْ بِقِیْ خِیْرِیْ دِگْهِیژِنَه وِی. هَرْ خُدِیْ یَه، یِیْ گُنَهْكَشِیْرْ، یِیْ دِلُوْقَانْ.

١٠٨. بِیْژَه: گَلِی مِرُوْقَانْ! ژِ بُوْ وَه ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَه رَاسْتِی (قُرْئَانْ) هَاتْ. اِیْدِی كِی وَرَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ، بَسْ اَوْ ژِ بُوْ خَوه تِیْ. كِی ژِ رِیْ بِكَفَه، اَوْ ژِی لِدِژِی خَوه ژِ رِیْ دِكَفَه و اَزْ لِسَرْ وَه نَه بَرْپِرْسِمْ.

١٠٩. بِدَه پَیْ یَا كُو ژِ بُوْ تَه تِیْ هِنَارْتِنْ و حَیَانِی خُدِیْ (دِ نَافْبَرَا تَه و مِلَّتِیْ تَه دَه) حُكِمْ بِكَه خَوه رَاگِرَه. خُدِیْ چِیْتِرِینِیْ حَاكِمَانَه.

هَرْ وَكِی خُدِیْ وِهَا ژِ پِیْخَمْبَرِیْ خَوه رَه دِبِیْژَه: دَرْبَارِی رَوشَا عِبَادَتِیْ قُرَشِیَانْ دَه بِلا گُمَانْ ژِ تَه رَه چِیْنَبَه كُو دَلِیلَكَه وَانْ هَیَه كُو اَو ژِ پُوتَانْ رَه فِی عِبْدَتِی دِكِنْ. اَو بَسْ تَقْلِیدَا بَاڤْ و بَاپِیرِیْنْ خَوه یِیْ بَرِیْ دِكِنْ. دِیسَه گُمَانْ نَكَه كُو خُدِیْ رِزْقِیْ وَانْ لِدِنِیَایِیْ بِیْ كِیْمَاسِی دِدِیْ وَانْ كُو اَڤْ ژِ قَنْجِیَا وَانَه. خُدِیْ لِدِنِیَایِیْ رِزْقِیْ هَرْ كَسِی دِدِیْ؛ چِه بَاشْ بَه چِه خَرَابْ. خُدِیْ بِیْهْتَرْ دِزَانَه كَا مُرَادَا وِی چِیَه.

١١. سُورَه یِیْ هُودْ

سُورَه‌یِیْ هُودْ ١٢٣ (سَدْ و بِیسْتْ و سِیْ) ئَایَتَه. ئَایَتَا ١٢اَنْ، ١٧اَنْ و ١١٤اَنْ لِمَدِینِیْ و یِیْنْ دِنْ ژِی لِمَكِّیْ دَاكِتَنَه. سُورَه، نَافِیْ خَوه ژِ ئَایَتِیْنْ ٥٠اَنْ و ٦٠اَنْ گِرْتِیَه كُو دِ وَانْ دَه بَحْسَا ژِیَانَا هُودْ پِیْخَمْبَرْ هَاتِیَه كِرِنْ.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ كُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَلِیفْ. لاْمْ. رَا. اَڤْ كِتِیْبَكَه وسَا یَه كُو ئَایَتِیْنْ وِیْ مُحْكَمِنْ، پَاشِیْ ژِ نَالِیِیْ خُدَایِیْ حَكِیمْ اِیْ خَبِیرْ ڤَه ژِ هَڤْ هَاتِنَه ڤَقَتَانْدِنْ..

٢. (ئَايَتێنْ وِێ ژِ هَقْ هَاتنَه ڤَقتَانْدِنْ) دَا كُو هُونْ ژِ بِلِی خُدِێ عِبَادَتِێ چه تِشْتِی نَكِنْ. بِێگُمَانْ اَزْ ژِ ئَالِیِێ خُدِێ ڤه ژِ بُوْ وَه مِزْگِینْبَرْ و هِشیَارْكَرِمْ.

٣. (ئَايَتێنْ وِێ ژِ هَقْ هَاتنَه ڤَقتَانْدِنْ) دَا كُو هُونْ ژِ خُدَايِێ خَوه دَاخوازَا لِێبُوْرِينَا (گُنهێنْ) خَوه بِكِنْ، پَاشِێ بِبَالْ وِی ڤه تُوْبَه بِكِنْ؛ (اِێدِی) خُدِێ دِێ حَتَا دَمَكَه دِيَارْكِرِی ژِيَانَا وَه بِرِنْدِی خَوشْ بِكَه و دِێ كَرَمَا خَوه بِدَه چه كَسِێ كُو خُدَانْقَنْجِی بَه. اَگَرْ هُونْ بَرِێ خَوه (ژِ اِيمَانِێ) ڤَگَرِينِنْ، بِێگُمَانْ اَزْ لِسَرْ وَه ژِ عَذَابِێ رُوْژَكَه مَزِنْ دِترْسِمْ.

٤. (گَلِی مِرُوْڤَانْ!) ڤَگَرَا وَه هَرْ بِبَالْ خُدِێ ڤه يَه و اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٥. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! اَوْ (مُنَافِقْ)، سِينْگَا خَوه بِسَرْ هَقْ دَه دِطَوِينِنْ دَا كُو (يَا دِ دِلِێ خَو دَه) ژِ خُدِێ خَوه ڤَشِيرِنْ. هِشِيَارْ بِنْ، دَمَا اَوْ جِلِيْنْ خَوه لِخَوه دِپِێچِنْ، خُدِێ بِيَا كُو اَوْ ڤَدِشِيرِنْ و بِيَا كُو اَشْكَرَا دِكِنْ ژِی دِزَانَه. لَوْرَا خُدِێ، بِيَا دِ دِلْ و سِينْگَانْ دَه ئَاگَاهْدَارَه.

٦. چه رِێڤَهَرَكْ (چه اِنْسَانْ و چه نَه اِنْسَانْ) لِسَرْ عَرْدِێ هَبَه هَرْ رِزْقِێ وِی لِسَرْ خُدِێ يَه. خُدِێ جِهِێ اَوْ لِێ دِژِی و جِهِێ اَوْ لِێ بِاَمَانَتِی (مِێڤَانْ) بَه ژِی دِزَانَه. اَڤْ تَڤْ دِ كِتِێبَكَه اَشْكَرَا دَه (دِ لَوْحُ المَحْفُوظِێ دَه) نِڤِيسَانْدِی نَه.[1]

٧. خُدِێ يَه، اَوِێ كُو عَرْدُ و ئَاسِيمَانْ دِ شَشْ رُوْژَانْ دَه چِێكِرِنْ و (بَرِی چِێكِرِنَا وَانْ) عَرْشِێ وِی لِسَرْ ئَاڤِێ بُو. (خُدِێ عَرْدُ و ئَاسِيمَانْ چِێكِرِنْ) دَا كُو وَه بِجَرِبِينَه؛ كَا ژِ وَه كَارِێ كِێ رِنْدْتِرَه. اَگَرْ تُو (ژِ وَانْ رَه) بِبِێژِی: بِێگُمَانْ پِشْتِی مِرِنِێ هُونِێ بِێنْ سَاغْكِرِنْ

١ مُسْتَقَرْ: جِهِێ لِێَايِينِێ. مُسْتَوْدَعْ: جِهِێ كُو بِاَمَانَتِی لِێ دِمِينَه، مِينَا كُو رِێوِنْگِی بَه يانْ ژِ بُوْ كَارَكِێ لِجِهَكِی مُوَقَتْ بِمِينَه. وَاتَيَا ڤِێ ئَايَتِێ اَڤَه: ژِ بُوْ كُو اَمْ دِلْنَارَامْ بِنْ خُدِێ بِمَه دِدَه زَانِينْ كُو رِزقَ اَدْرَسَا خَوه دِزَانَه؛ تُو لِكُو دَرِێ دِبَه بِبَه خُدِێ رِزْقِێ تَه دِشِينَه. لِێبَلِێ؛ تُو اَدْرَسَا رِزْقِێ خَوه نِزَانِێ. جَارِنَانْ تُو دِخَبِتِێ ژِ بُوْ تُو رِزْقِێ خَوه تَامِينْ بِكِێ، لِێبَلِێ بَرْهَا خَبَاتَا تَه دِبَه رِزْقِێ هِنَكَه دِنْ.

و شَانْدِنْ، تَقَزْ يِێنْ كَافِرِبُونَه دِێ بِێژِنْ: اَڤْ (قُرْئَانْ) ژِ سِێرْبَازِيَكَه اَشْكَرَا يِێ ڤَه نَه تِشْتَكِى دِنَه.[1]

٨. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ اَمْ هَيَا دَمَكَه بِژمَارْ عَذَابْ ژِ سَرْ وَانْ بِدِنْ پَاشْ، تَقَزْ دِێ بِێژِنْ: كَا چه تِشْتَه نَاهِێلَه كُو اَوْ (عَذَابْ) وَرَه؟ ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! رُوْژَا اَوْ عَذَابْ بِسَرْ وَانْ دَه بِێ، ژِ سَرْ وَانْ نَايِێ ڤَگَرَانْدِنْ. اَوْ عَذَابِێ كُو وَانْ يِێ طِنَازْ دِكَرْ دُوْرْ لِوَانْ گِرْتِيه.

٩. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ اَمْ ژِ ئَالِيِێ خَوه ڤَه دِلُوْڤَانِى (و قَنْجِيَكِێ) بِمرُوْڤْ بِدِنْ چِێژَانْدِنْ پَاشِێ ژِێ بِسْتِينِنْ، بِێگُمَانْ اَوْ (ژِ رَحْمَا مَه) زُو بِێهِێڤِى دِبَه و قَنْجِيِێنْ بَرِێ زِبِيرْ دِكَه.

١٠. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ پِشْتِى تَنْگَاسِيَكَه كُو اَوْ هِنْگَافْتِى اَمْ قَنْجِيَكِێ يِێ بِكِنْ، دِێ تَقَزْ بِێژِێ: تَنْگِى و نَخَوشِى ژِ مِنْ چُونْ (و شُكْرِێ خُدِێ نَاكَه). بِێگُمَانْ اَوْ مِرُوْڤَكِى بِطْرُ و قُرَه يَه.

١١. ژِ بِلِى وَانِيِنْ كُو (لِهَمْبَرِى كَارَسَاتَانْ) خَوه رَنَاگِرْتِنْ و كَارِيِنْ قَنْجْ كِرِنْ، هَا ژِ بُوْ وَانْ لِێبُوْرِينْ و خَلاتَكَه مَزِنْ هَيه.

١٢. اَرِێ مَا قَىْ ژِ وِێ وَحْيَا كُو ژِ تَه رَه هَاتِيَه تُو يِێ هِنَكِى ژِێ تَرْكْ بِكِى و ژِ بَرْ كُو دِبِێژِنْ: «دَه بِلا گَنْجِنَيَكْ ژِێ رَه دَاكَتِيَه يانْ ژِى دِگَلْ وِى فَرِشْتَيَكْ بِهَاتِيَه» سِنْگَا تَه ژِى يِێ تَنْگْ دِبَه. بِێگُمَانْ تُو بَسْ هِشْيَارْكَرِى. خُدِێ، لِسَرْ هَرْ تِشْتِى وَكِيلَه.

١٣. يانْ ژِى مَا اَوْ دِبِێژِنْ: وِى ژِ كِيسِى خَوه لِێنَانِيه؟ بِێژِه: دَه هَايْدِێ هُونْ ژِى دَهْ سُورَه‌يِێنْ وَكَه وِێ ژِ جَمْ خَوه بِينِنْ و دَه ژِ بِلِى خُدِێ گَازِى يِێ هُونْ دِكَارِنْ بِكِنْ. اَگَرْ بِرَاسْتِى هُونْ (دِ دُوْزَا خَوه دَه) رَاسْتْگُوْ نَه (دَه بِينِنْ هَا).

---

١ عَرْشْ، جِسْمَكِى وِسَا يَه كُو دُوْرْ لِهَمُو جِسمِيِنْ كُو لِكَائِنَاتِێ هَنَه گِرْتِيَه، ژِ بَرْ بِلِنْدِيَا خَوه نَاڤِێ «عَرْشْ»يانِى «بَانْ» گِرْتِيه. لِگُوْرِى رَاڤِيَا تَفسِيرْزَانَانْ، خُدِێ پِێشِى عَرْشْ پِشْتَرَه نَاڤْ، پِشْتَرَه نَاسِيَانْ و فَرْشْ نَاڤَرَانْدَنَه. مَعْنَى «عَرْشِێ وِى لِسَرْ نَاڤِێ بُو»نَه اَڤَه كُو، بِنَاڤِێ ڤَه بُو. چَاوَا كُو تِێ گُوْتِنْ: نَاسِيَانْ، لِسَرْ عَرْدِێ يَه، لِێبَلِێ تُو كَسْ دِێ نَشِێتْ بِێژِه: نَاسِيَانْ بِعَرْدِێ ڤَه يَه.

١٤. اَگَرْ اَوْ بَرْسِڤَا وَه نَدِنْ، نَاخَوه بِزَانِنْ كُو اَڤْ قُرْئَانْ بَسْ بِزَانِينَا خُدِێ هَاتِيَه هِنَارْتِنْ و ژِ وِی يِێ ڤَه تُو خُدَا نِينِنْ. اَرِێ مَا ڤِيجَا هُونْ رَادَسْتِی بَرْ فَرْمَانَا خُدِێ نَابِنْ؟!

١٥. چه كَسِێ ژِيانَا دِنْيَايِێ و خَمْلا وِێ بِخَوازَه، اَمِێ بِێكِيمَاسِی، بَرَانْبَرِی كَارِێنْ وَانْ لِدِنْيَايِێ بِدِنْ وَانْ و لِدِنْيَايِێ تِشْتَكْ لِوَانْ نَايِێ كِيمْكِرِنْ.

١٦. هَا اَونْ يِێنْ كُو ژِ بُوْ وَانْ لِئَاخْرَتِێ ژِ اِێگِرْ يِێ ڤَه تِشْتَكِی دِنْ نِينَه و يَا كُو وَانْ (لِدِنْيَايِێ) كِرْ بَرْهَوَا چُو و كَارِێ كُو وَانْ دِكِرْ پُوچْ و بَطَالْ بُو.

١٧. اَرِێ، مَا اَوِێ كُو ژِ جَمْ خُدَايِێ خَوه لِسَرْ دَلِيلَكَه اَشْكَرَا بَه و دِگَلْ ڤِێ ژِی ژِ تَرَفْ خُدِێ ڤَه شَاهِدَكْ (ژِێ رَه) هَبَه و بَرِيَا وِێ ژِی كِتِيبَا مُوسَا يَا كُو رِێبَرْ و رَحْمَتَه ژِێ رَه شَاهِدْ بَه (مَا مِينَا يِێ كُو بِێدَلِيلْ بَه؟) اَڤِێنْ هَا بَاوَرِيِێ بِوِێ (قُرْئَانِێ) تِينِنْ (ژِ وَانْ رَه بِهِشْتْ هَيَه). ژِ بَندْ و حِزْبَانْ چه كَسِێ بِێخَمْبَرْ و قُرْئَانِێ بَاوَرِی نَيِينَه ڤِيجَا جهِێ وِی ئَاگِرِێ دُوْژَهِێ يَه. نَاخَوه دَرْبَارِێ وِێ دَه بِلَا ژِ تَه رَه گُمَانَكْ چِێنَبَه. بِێگُمَانْ اَڤْ رَاسْتِيَكَه كُو ژِ جَمْ خُدَايِێ تَه يَه، لِێبَلِێ پِرِێنْ مِرُوْڤَانْ يِێ بَاوَرِی نَايِينِنْ.

١٨. اَرِێ مَا ژِ وِی كَسِێ كُو لِسَرْ (نَاڤِێ) خُدِێ دَرَوِێ لِێبِينَه، ظَالِمْتِرْ كِی هَيَه؟ هَا اَوْ، ژِ خُدَايِێ خَوه رَه دِێ بِێنَه رَاپِێشْكِرِنْ و فَرِيشْتَيِێنْ شَاهِدْ ژِی دِێ بِێژِنْ: هَا اَڤْ اِێنْ كُو لِسَرْ (نَاڤِێ) خُدَايِێ خَوه دَرَوْ لِێ تَانِينْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، لَعْنَتَا خُدِێ لِسَرْ ظَالِمَانْ بَه!

١٩. (ظَالِمْ) اَوِێنْ كُو رِيَا خُدِێ لِبَرْ مِرُوْڤَانْ دِگِرِنْ و ژِ دِلْ و جَانْ دِخَوازِنْ كُو خَوارْ نِيشَانْ بِدِنْ (دَا كُو خَلْكِێ ژِێ بِدِنَه پَاشْ) و اَوْ بِخَوه ژِی ئَاخْرَتِێ اِنْكَارْ دِكِنْ.

٢٠. اَوْ (ظَالِمْ) نِكَارِنْ خُدِێ لِسَرْ عَرْدِێ بِێچَارَه بِهِێلِنْ دَا كُو وَانْ نَدَه جَزَادَانْ و ژِ بِلِی خُدِێ ژِ بُوْ وَانْ چه دُوْسْتْ و ئَارِيكَارَكْ نِينَه كُو عَذَابِێ لِسَرْ وَانْ بِدَه پَاشْ. عَذَابِێ وَانْ دِێ قَاتْ بِقَاتْ زِێدَه بِبَه. وانْ نَكَارِيَه (دَنْگِێ حَقِيِێ) بِبِهِيزِنْ و وَانْ حَقِی ژِی نَدِدِيتِنْ.

٢١. اَوِێنْ هَا، اَوِێنْ كُو (لِدِنْيَا و ئَاخْرَتِێ) زَرَارْ لِخَوه كِرِنْ و يِێنْ كُو بِنَوَيِى ژِ خُدِێ رَه دِكِرِنْ هَڤْپِشْكْ ژِى لِبَرْ وَانْ وِنْدَا بُونْ.

٢٢. شِكْ تِێ تُنَه؛ بِرَاسْتِى اَوْ لِئَاخْرَتِێ يِێ هَرِى خَسِرِينَه.

٢٣. بِێگُمَانْ اَوِێنْ كُو بَاوَرِى ئَانِينْ و كَارِێنْ قَنْجْ كِرِنْ و بِترْسْ بِبَالْ خُدَايِێ خَوه ڤَه زِڤِرِينَه هَا اَوْ خَلْكِێنْ بِهِشْتِێ نَه و اَوِێ هَرْ و هَرْ لِێ بِمِينِنْ.

٢٤. رَوْشَا ڤَانْ هَرْدُو دَسْتَكَانْ مِينَا رَوشَا يِێ كَرْ و كُوْرَه و مِينَا رَوْشَا يِێ بِچَاڤْ و بِگُهَه. اَرِێ مَا رَوْشَا هَرْدُيَانْ قَتْ دِبَه وَكِى هَڤْ؟ مَا هِێ ژِى هُونْ ژِ خَوه رَه عِبْرَتِێ نَاگِرِنْ؟

٢٥. صُوْنْدْ بَه، مَه نُوحْ ژِ گَلِێ وِى رَه شَانْدْ. (ژِ قَوْمِێ خَوه رَه گُوتْ): بِێگُمَانْ اَزْ ژِ بُوْ وَه هِشِيارْكَرَكِى اَشْكَرَا مَه.

٢٦. (اَزْ لِوَه فَرْمَانْ دِكِمْ كُو) بَسْ هُونْ ژِ خُدِێ رَه عِبَادَتِێ بِكِنْ! بِێگُمَانْ اَزْ لِسَرْ وَه ژِ عَذَابِێ رُوْژَكَه دِژْوَارْ دِترْسِمْ.

٢٧. ڤِێجَا ژِ گَلِێ وِى گِرَه گِرِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه، گُوتِنْ: اَمْ تَه ژِى بَسْ مِرُوْڤَكِى مِينَا خَوه دِبِينِنْ و ژِ هَژَارِێنْ مَه يِێنْ بِێفِكِرْ يِێ ڤَه اَمْ تُو كَسِى دِنْ لِێَ تَه نَابِينِنْ و اَمْ تِه چِێتِرِيَكَه وَه ژِى لِسَرْ خَوه نَابِينِنْ، حَتَا ژِ بِلِى ڤِێ اَمْ وَه دَرَوِينْ دِزَانِنْ.

٢٨. (نُوحْ) گُوتْ: گَلِى مِلَتِێ مِنْ! دَه كَا ژِ مِنْ رَه بِبِێژِنْ؟ اَگَرْ اَزْ ژِ جَمْ خُدَايِێ خَوه لِسَرْ نِيشَانَكِێ بِمْ و خُدِێ ژِ جَمْ خَوه پِێخَمْبَرِى دَابَه مِنْ، ڤِێجَا اَڤْ ژِى ژِ بَرْ وَه هَاتِبَه ڤَشَارْتِنْ؛ اَرِێ كُو هُونْ وِێ نَخَوازِنْ مَا اَزِێ بِكُوْتَكِى بِوَه بِدِمْ قَبُولْكِرِنْ؟

٢٩. گَلِى مِلَتِێ مِنْ! اَزْ لِسَرْ رَاگِهَانْدِنَا فَرْمَانِێنْ خُدِێ تِه مَالِى ژِ وَه نَاخَوازِمْ. خَلاتَا مِنْ بَسْ ژِ جَمْ خُدِێ يَه. اَزْ بَاوَرْمَنْدَانْ (ژِ جِڤَاتَا خَوه) نَاڤَورِێنِمْ. بِێگُمَانْ اَوْ دِێ بِگِهِنَه خُدَايِێ خَوه. لِێبَلِێ اَزْ دِبِينِمْ كُو هُونْ مِلَتَكِى نَزَانِنْ.

٣٠. گَلی ملَتێ مِنْ! اَگَرْ اَزْ وَانْ بِقَورِیْنمْ، کِی یَه کُو مِنْ ژِ عَذَابێ خُدێ بِیَارِیْزَه؟ مَا هُونْ (ڤِیْ یَکِیْ) نَافِکِرِنْ؟

٣١. اَزْ ژِ وَه رَه نَابێژِم؛ گَنْجِینِیێنْ خُدێ لِجَمْ مِنِنْ، اَزْ بِنَپِنِیێ ژِی نِزَانِمْ، اَزْ نَابێژِمْ اَزْ فَرِیشْتَه مَه ژِی و ژِ بُوْ وَانِیْنْ کُو دِ چَاڤِیْنْ وَه دَه بِیْنرْخِنْ اَزْ نَابێژِمْ کُو خُدێ دِێ قَنْجِیێ دِگَلْ وَانْ نَکَه. خُدِێ، بِیَا دِ دِلِیْنْ وَانْ دَه بِیْهْتِرْ دِزَانَه. اَگَرْ مِنْ اَڤْ کِرْ بِیْگُمَانْ هِنْگِیْ اَزْ ژِ سِتَمْکَارَانِمْ.

٣٢. (گَلِیْ وِی) گُوتِنْ: اَیْ نُوحْ! تَه بِمَه رَه تِیْکُوْشِینْ کِرْ، هَمْ ژِی دِ تِیْکُوْشِینَا دِگَلْ مَه دَه تَه زِیْدَه دِرِیْژْ کِرْ. اَگَرْ بِرَاسْتِی تُو رَاسْتْ دِبێژِی، ڤِیْجَا دَه کَا وِی عَذَابِیْ تُو مَه پِیْ دِتِرْسِینِی ژِ بُوْ مَه بِینَه.

٣٣. (نُوحْ) گُوتْ: اَگَرْ خُدێ بِخَوازَه دِیْ بِسَرْ وَه دَه عَذَابْ بِینَه و هُونِیْ خُدێ نَچَارْ ژِی نَهِیْلِنْ.

٣٤. اَگَرْ اَزْ بِڤِیْمْ لِوَه شِیرَتْ بِکِمْ ژِی شِیرَتَا مِنْ وِیْ تُو فَیْدِیْ نَدَه وَه اَگَرْ کُو خُدێ ژِرِیْکَتِنَا وَه ڤِیَابَه. اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه یَه و (پَاشِیْ) هُونِیْ لِیْ بِیْنَه ڤَگَرَانْدِنْ.

٣٥. یانْ ژِی اَوْ دِبێژِنْ: وِی اَوْ ژِ جَمْ خَوه لِیْ ئَانِیه؟ (ژِ وَانْ رَه) بِبێژَه: اَگَرْ مِنْ لِیْ ئَانِیَه گُنَهِیْ وِیْ ژِ مِنْ رَه یَه و اَزْ ژِ گُنَهِیْنْ هُونْ دِکِنْ بِیْرِی مَه.

٣٦. ژِ نُوحْ رَه هَاتَه وَحِیکِرِنْ؛ بِیْگُمَانْ ژِ وَانِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ پِیْ ڤَه اِیْدِی تُو کَسْ بِتَه بَاوَرِیِیْ نَایِینَه. ڤِیْجَا ژِ بَرْ نَقَنْجِیِیْنْ کُو اَوْ دِکِنْ غَمْگِینْ نَبَه.

٣٧. (اَیْ نُوحْ!) دِ بِنْ چَاڤْدِیْرِیَا مَه دَه و بِفَرْمَانَا مَه کَشْتِیِیْ سَازْ بِکَه و دَرْ حَقِیْ وَانِیْنْ کُو ظُلْمْ کِرِنَه مَهْدَرْڤَانِیِیْ ژِ مِنْ نَکَه، بِیْگُمَانْ اَوِیْ هَرْ بِخَنِقْنْ.

٣٨. وِی کَشْتِی چِیْدِکِرْ. چِه دَمَا گِرَه گِرِیْنْ قَوْمِیْ وِی دِ بَرْ رَه دِبُوْرِینْ طِنَازِیْنْ خَوه

يِێ دِكِرِنْ. (نُوحْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَگَرْ هُونْ طِنَازِيْنْ خَوه بِمَه بِكِنْ، ڤِيْجَا اَمِێ ژِی طِنَازِيْنْ خَوه بِوَه بِكِنْ، چَاوَا كُو هُونْ بِمَه طِنَازَانْ دِكِنْ.

٣٩. دِ نِيْزِيكْ دَه هُونِێ بِزَانِنْ كَا عَذَابِێ رِسْوَاكَرْ دِێ ژِ كِێ رَه بِێ و عَذَابِێ دَائِيمِی دِێ بِسَرْ كِێ دَه بِخُرِجَه.

٤٠. حَتَا فَرْمَانَا مَه (بِهَلاكَا وَانْ) هَاتْ و نَاڤْ ژِ تَنُورِێ فُورِيَا، مَه ژِ نُوحْ رَه گُوتْ: ژِ هَرْ تَخْلِيتِيْنْ حَيْوَانَانْ جُوْتَكِی (يَكِی نِيْرْ و يَكَه مِێ) و -ژِ بِلِی يِێ كُو دَرْ بَارِێ وِی دَه فَرْمَانَا مَه (بِعَذَابْ) حَقْ بُوبَه. مَالبَاتَا خَوه و وَانِيْنْ كُو بِتَه بَاوَرِی ثَانِينْ ژِی لِكَشْتِيِێ سِوَارْ بِكَه. ژِخُو ژِ هَڤْمَارَكَه هِنْدِكْ يِێ قَه تُو كَسِی بَاوَرِی يِێ نَئَانِيبُو.

٤١. نُوحْ گُوتْ: لِكَشْتِيِێ سُوارْ بِبِنْ، گَرَا وِێ ژِی و رَاوَسْتِنَا وِێ ژِی بِنَاڤِێ خُدِێ يَه. بِێگُمَانْ خُدَايِێ مِنْ گُنَهْڤِيْبِرَه، دِلُوڤِينَه.

٤٢. كَشْتِی، دِ نَاڤَا پِێلِيْنْ مِينَا چِيانْ دَه اَوْ دِگَرَانْدِنْ. نُوحْ، گَازِی كُرِێ خَوه كِرْ كُو اَوْ ژِ كَشْتِيِێ دُورْ بُو: هِی كُرِێ مِنْ! تُو ژِی بِمَه رَه سُوَارْ بَه و دِگَلْ كَافِرَانْ نَبَه!

٤٣. كُرِێ وِی گُوتِێ: اَزِێ هِلْكِشِمْ سَرِێ چِيَايَكِی كُو اَوْ مِنْ ژِ ئَاڤِێ (تُوفَانِێ) بِپَارِيْزَه. (نُوحْ ژِێ رَه) گُوتْ: اِيرُوْ، ژِ بِلِی مِرُوْڤِێ كُو خُدِێ لِێ هَاتِبَه رَحْمِێ لِهَمْبَرِی فَرْمَانَا خُدِێ تُو پَارِيْزكَارَكْ نِينَه. پِێلْ كَتَه نَاڤْبَرَا وَانْ، ڤِيْجَا اَوْ ژِی بُو ژِ يِێنْ بِنْئَاڤْبُويِی.

٤٤. (پِشْتِی كُو كَافِرْ بِنْئَاڤْ بُونْ ژِ عَرْدُ و نَاسِيمَانْ رَه) هَاتَه گُوتِنْ: هَێ عَرْدِێ! ئَاڤَا خَوه دَاقُرْتِينَه. يَا اَسْمَانُوْ! ئَاڤِێ بِگْرَه؛ نَبَارِينَه. اَڤْ كِيْمْ بُو و چِكِيَا، فَرْمَانْ بِجِهْ هَاتْ، كَشْتِی ژِی لِسَرْ جُودِی رَاوَسْتِيَا و هَاتَه گُوتِنْ: هَلَاكْ ژِ بُوْ قَوْمِێ ظَالِمْ بَه!

٤٥. نُوحْ، لِبَرْ خُدَايِێ خَوه گَرِيَا و (وِهَا) گُوتْ: خُدَايِێ مِنْ! كُرِێ مِنْ ژِ اَهْلِێ مِنَه و يَيْمَانَا تَه ژِی تَقَزْ حَقَه. تُو، دَادْپَرْوَرْتِرِێ دَادْوَرَانِی.

٤٦. خُدِێ (ژِێ رَه) گُوتْ: يَا نُوحْ! نَخِيْرْ، اَوْ نَه ژِ اَهْلِێ تَه يَه. كَارِێ وِی كَارَكِی نَه

قَنْجَه. نَاخَوه تِشْتِیْ تُو پِیْ نِزَانِی ژِ مِنْ نَخَوازَه. بِیْگُمَانْ اَزْ لِتَه شِیرَتْ دِکِمْ دَا کُو تُو نَبِی ژِ نَزَانَانْ![1]

٤٧. (نُوحْ) گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! اَزْ خَوه بِتَه دِپَارِیْزِمْ ژِ یَا کُو زَانِینَا مِنْ پِیْ تُنَه کُو اَزْ ژِ تَه بِپْرْسِمْ. اَگَرْ تُو لِمِنْ نَبُوْرِی و لِمِنْ رَحْمِیْ نَکِی اَزِیْ بِیمْ ژِ یِیْنْ خَسِرِی.

٤٨. ژِیْ رَه هَاتْ گُوتِنْ: اَیْ نُوحْ! (ژِ کَشْتِییْ) دَاکَفَه، سِلافْ و بَرَکَتَا مَه لِتَه و وَانْ اُمَّتِیْنْ دِگَلْ تَه بَه! هِنْ اُمَّتْ هَنَه کُو اَمِیْ (لِدِنْیَایِیْ) بِخُوشِیانْ وَانْ بِچِیْژِینِنْ، پَاشِیْ ژِ جَمْ مَه دِیْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ بِگِهِیژَه وَانْ.

٤٩. هَا اَفْ (قِسَه) ژِ سَالُوْخْدَایِینِیْنْ نَهِیْنِی نَه کُو اَمْ ژِ تَه رَه پَیامْ دِکِنْ. بَرِیَا ڤِیْ (قُرْئَانِیْ) نَه تَه پِیْ زَانِیبُو نَه ژِی گَلِیْ تَه. نَاخَوه تُو ژِی (مِینَا نُوحْ) صَبْرِیْ بِکِیْشَه؛ بِیْگُمَانْ اَنْجَامَا خِیْرِیْ بَسْ ژِ مُتَّقِیانْ رَه یَه.

٥٠. مَه ژِ گَلِیْ عَادْ رَه ژِی بِرَایِیْ وَانْ هُودْ (شَانْدْ)، گُوتْ: اَیْ گَلِیْ مِنْ! خُدِیْ بِحَبِینِنْ. ژِ وِی پِیْ قَه ژِ بُوْ وَه تُو اِلْهْ نِینِنْ، هُونْ هَرْ دَرَوْکَارِنْ.

٥١. اَیْ گَلِیْ مِنْ! اَزْ ژِ وَه تَه حَقْدَسْتَکِی نَاخَوازِمْ. بَسْ حَقِیْ مِنْ لِسَرْ خُدِیْ یَه؛ اَوِیْ کُو اَزْ نَافِرَانْدِمَه. مَا هِیْ ژِی هُونْ نَاقِلْ نَاگِرِنْ.

٥٢. اَیْ گَلِیْ مِنْ! ژِ خُدَایِیْ خَوه لِیْبُوْرِینَا (گُنَهِیْنْ) خَوه بِخَوازِنْ، پَاشِیْ بِبَالْ قَه تُوْبَه بِکِنْ، اَوِیْ ژِ نَاسِیمَانَانْ لِسَرْ وَه بَارَانِیْ بِبَارِینَه و اَوِیْ هِیْزِیْ لِسَرْ هِیْزَا وَه زِیْدَه بِکَه. هُونْ بِگُنَهْکَارِی بَرِیْ خَوه (ژِ یَا حَقْ) نَزِڤِرِینِنْ.

٥٣. ژِیْ رَه گُوتِنْ: اَیْ هُودْ! تَه مُعْجِزَیَکَه اَشْکَرَا ژِ مَه رَه نَئَانِی، اَمْ ژِی نَه اَوِنْ کُو ژِ بُوْ گُوتِنَا تَه دَفْ ژِ اِلاهِیْنْ خَوه بَرْدِنْ و اَمْ نَه اَوِنْ کُو بِتَه بَاوَرِی ژِی بِینِنْ.

١ اَفْ نَایَتْ دِدَه زَانِینْ کُو دِ نَافْبَرَا مِرُوْڤَانْ دَه پِیْوَنْدِیَا رَاسْتَقِینَه، دِینَه. مِرُوْڤِیْنْ کُو بِدِینِیْ خُدِیْ بَاوَرْ بِکِنْ و پِیْخَمْبَرِیْنْ وِی رَاسْتْ بِدِیْرِنْ اَوْ دُوْسْتْ و بِرَایِیْنْ هَڤْنْ. چَنْدَانْ کُو پِیْوَندِیَا نِزَادِیْ دِ نَافْ وَانْ دَه تُنَه بَه ژِی. اَگَرْ کُو بَافْ و بِرَایِیْنْ هَڤْ بِنْ، لِیْ یَکْ ژِ وَانْ نَه لِسَرْ بَاوَرِیَا حَقْ بَه لِجَمْ خُدِیْ اَوْ نَه تِشْتَکِی هَڤْنْ.

٥٤. اَمْ بَسْ ڤِێ دِبێژِنْ: هِنَكَانْ ژِ اَلاهِێنْ مَه بِتَه ڤَه دَانَه! هُودْ، (ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَزْ خُدِێ دِكِمْ شَاهِدْ و هُونْ ژِی شَاهِدْ بِنْ كُو بِرَاسْتِی اَزْ ژِ وَانِێنْ كُو هُونْ (ژِ خُدِێ رَه) دِكِنْ هَڤْپِشْكْ، دُورْ و بِێرِی مَه.

٥٥. ڤِێجَا ژِ بِلِی خُدِێ، هُونْ تَڤْ لِهَمْبَرِی مِنْ فَنْ و فُوتِێنْ خَوه چِێكِنْ، پَاشِێ؛ قَتْ مُهْلَتِێ ژِی نَدِنْ مِنْ.

٥٦. مِنْ، خَوه سِپَارْتَه وِی خُدَایِێ كُو هَمْ خُدَایِێ مِنْ هَمْ ژِی خُدَایِێ وَه یَه. تُو رِێڤَهَرَكْ تُنَه یَه كُو اَمْرِێ وِی دِ دَسْتِێ خُدَا دَه نَبَه. بِێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ لِسَرْ رِیكَه رَاسْتَه.

٥٧. اَگَرْ هُونْ بَرِێ خَوه (ژِ بَاوَرِیِێ) ڤَگَرِینِنْ، بِێگُمَانْ اَوَا اَزْ ڤِێ هَاتِمْ مِنْ گِهَانْدَه وَه و خُدَایِێ مِنْ دِێ قَومَكِی دِنْ تِێخَه شُونَا وَه و هُونْ قَتْ نِكَارِنْ زَرَارَكِێ ژِی بِدِنْ وِی. بِێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی چَاڤْدِێرَه.

٥٨. چه دَمَا فَرْمَانَا مَه (بِتُنكِرِنَا كَافِرَانْ) هَاتْ، مَه بِرَحْمَتَكِێ ژِ جَمْ خَوه هُودْ و اَوِێنْ كُو لِگَلْ وِی كُو وَانْ ڤِێ بَاوَرِی نَانِیبُو رِزْگَارْ كِرِنْ و مَه اَوْ ژِ عَذَابَكِی دِژْوَارْ و گِرَانْ خَلاسْ كِرِنْ.

٥٩. هَا اَوْ (قِصَیَا قَوْمِێ) عَادَه؛ ئَایَتِێنْ خُدَایِێ خَوه مَانْدَلَه كِرِنْ، لِبَرْ پِێخَمْبَرِێنْ وِی رَابُونْ و دَانَه پَی فَرْمَانَا هَرْ زُوْرْدَارَكِی رِكْدَارْ.

٦٠. هَمْ لِڤِێ دِنْیَایِێ هَمْ ژِی رُوْژَا قِیامَتِێ لَعْنَتْ لِوانْ دِبَارَه. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، گَلِێ عَادْ خُدَایِێ خَوه مَانْدَلَه كِرِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، هَلَاكْ ژِ بُوْ عَادْ بَه كُو اَوْ ژِ قَومِێ هُودَه.

٦١. مَه، ژِ گَلِێ سَمُودْ رَه ژِی بِرَایِێ وَانْ صَالِحْ (بِێخَمْبَرِی شَانْدْ) گُوتْ: اَیْ گَلِێ مِنْ! خُدِێ بِحَبِینِنْ. ژِ وِی ڤِێ ڤَه ژِ بُوْ وَه تُو اَلاهْ نِینِنْ. هُونْ (بِشَرِیكْ چِێكِرِنِێ) هَرْ دَرَوْكَارِنْ. خُدِێ هُونْ ژِ ئَاخِێ ئَافِرَانْدِنْ و هُونْ لِوِێ كِرِنَه ئَاقَاكَرْ و نِشْتَجِهْ. نَاخَوه ژِ خُدِێ لِێبُوْرِینَا (گُنَهِێنْ) خَوه بِخَوازِنْ، پَاشِێ بِبَالْ ڤَه تُوبَه بِكِنْ. بِێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ نِێزِیكَه، بَرْسِڤْدَارَه.

٦٢. ژێ رَه گُوتِنْ: اَیْ صَالِحْ! بَرِیَا فِێ (گُوتِنَا تَه) دِ نَاڤْ مَه دَه هِیڤِیَا مَه تُو بُویی. مَا ڤِێگَا تُو نَاهِێلِی کُو اَمْ وَانْ (پُوت)یْنْ کُو بَاڤْ و کَالِیْنْ مَه اَوْ دِحَبَانْدِنْ، بِحَبِینْ؟ بِێگُمَانْ اَمْ ژِ وِێ یَکْدِیْرِینَا (تُوحِیدَا) کُو تُو مَه قَدِخُوِێنِی بَالِێ فَه ژِ دِلْ وجَانْ بِگُمَانِنْ.

٦٣. صَالِحْ گُوتْ: اَیْ گَلِێ مِنْ! مَا هُونْ دِێ ژِ فِێ رَه چه بِێژِنْ اَگَرْ اَزْ ژِ خُدَایِێ خَوه لِسَرْ مُعْجِزَیکَه اَشْکَرَا بِمْ و وِی ژِ نِکْ خَوه رَحْمَتَکْ (پِێخَمْبَرِی) دَابَه مِنْ؟ دِ ڤِێ رَوْشِێ دَه اَگَرْ اَزْ لِبَرْ خُدِێ رَابِمْ، کِی وِێ مِنْ ژِ (عَذَابِێ) وِی بِپَارِێزَه؟ هُونْ بِڤِێ (شِیرَتَا خَوه) ژِ زَرَارِیْ پِێ فَه (تِه فَێدِێ) نَادِنْ مِنْ.

٦٤. اَیْ گَلِێ مِنْ! هَا فَا یَه دَقَیَا خُدِێ ژِ بُو وَه مُعْجِزَیکَه! وِێ سَرْبَسْتْ بِهِێلِنْ، بِلَا لِعَرْدَا خُدِێ بِخَوه، (فَخُو) و بِتُو نَاوَایِی وِێ نَێِشِینْ، ڤِێجَا (اَگَرْ هُونْ وِێ بِێِشِینْ) عَذَابَکِی نِێزِیكْ دِێ وَه بِگِرَه.

٦٥. ڤِێجَا دَفَه شَرْژِێ کِرِنْ. صَالِحْ گُوتْ: سِێ رُوْژَانْ دِ مَالِیْنْ خَوه دَه بِدِلْخَوشِی بِژِینْ، (پِشْتْرَه هُونِێ هَلَاكْ بِینْ)، اَفْ جِقَانْ پَێمَانَکَه رَاسْتَه و بِێدَرَوَه.

٦٦. چه دَمَا فَرْمَانَا مَه هَاتْ، مَه بِدِلُوْقَانِیکَه ژِ جَمْ خَوه صَالِحْ و یِێنْ دِگَلْ وِی؛ اَوِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِیبُونْ ژِ عَذَابْ و رِسْوَاهِیَا وِێ رُوْژِێ رِزْگَارْ کِرِنْ. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه، اَوِێ هِێزْدَارَه، یِێ دَسْتْهَلَاتَه.

٦٧. اَوِێنْ کُو ظُلِمْ کِرِنْ، دَنگَکِی دِژْوَارْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ، ڤِێجَا دِ مَالِیْنْ خَوه دَه لِسَرْ چُوکْ و رُوِیِێنْ خَوه دَه کُمِشِینْ.

٦٨. (وِسَا لِوَانْ هَاتْ) هَرْ وَکِی اَوْ قَتْ لُوِێ اَکْنْجِی نَبُوبُونْ، ژِ خَانِیِێنْ وَانْ چه تِشْتْ لِشُونِێ نَمَابُو. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، گَلِێ سَمُودْ خُدَایِێ خَوه مَانْدَلَه کِرِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، هَلَاكْ (و دُورْکَتِنَا ژِ دِلُوْقَانِیَا خُدِێ) ژِ بُو گَلِێ سَمُودْ بَه.

٦٩. صُوْنْدْ بَه، قَاصِدِیْنْ مَه ژِ اِبْرَاهِیمْ رَه مِژْگِینِی ئَانِینْ؛ گُوتِنْ: سِلَافْ لِتَه بَه. اِبْرَاهِیمْ ژِی گُوتْ: سِلَافْ لِوَه بَه ژِی. ڤِێجَا دِ دَمَکَه پِرْ کِنْ دَه ژِ وَانْ رَه گُولِکَکِی بِرَاشْتِی ئَانِی.

٧٠. چه دَمَا دِیتْ کُو دَسْتِێنْ وَانْ دِرِێژِی خَوارِنِێ نَابَه، اَڤْ یَكْ لِێ خَوشْ نَهَاتْ و ژِ وَانْ سَاوْ گِرْتْ. (ژِێ رَه) گُوتِنْ: نَترْسَه! بِێگُمَانْ (اَمْ فَرِیشْتَه نَه) ژِ بُوْ قَوْمِێ لُوطْ اَمْ هَاتِنَه شَانْدِنْ (دَا کُو اَمْ وَانْ هَلاكْ بِكِنْ).

٧١. دِ وِێ دَمِێ دَه ژِنَا اِبْرَاهِیمْ ژِیِبَانْ بُو، قِێجَا کَنِیَا. اِێدِی مَه، بِچِێبُونَا اِسْحَاقْ و دِ پَی اِسْحَاقْ رَه ژِی بِچِێبُونَا یَعْقُوبْ مِزْگِینْ دَایِێ.

٧٢. (سَارَا) گُوتْ: وَیْ لِڤِێ هَتِیكَتِیِێ! دِگَلْ کُو اَزْ پِیرَژِنْمْ مَا اَزِێ چَاوَا زَارُوْكِێ بِینِمْ و هَا اَڤْ مَالْخُوِیِێ مِنْ ژِی کَالَمِیرَكَه. بِێگُمَانْ اَڤْ (چِێبُونَا زَارُوْكَانْ ژِ دُو كَالانْ) تِشْتَكِی عَجِێبَه!

٧٣. (فَرِیشْتَانْ) گُوتِنْ: مَا تُو ژِ فَرْمَانَا خُدِێ شَاشْوَازْ دِبِی؟ گَلِی خَلْكِێ مَالَا اِبْرَاهِیمْ! رَحْمَتْ و بَرَكَتَا خُدِێ لِسَرْ وَه بَه. بِێگُمَانْ خُدِێ هِێژَایِێ پَسِنْدَاییِنِێ یَه، قَنْجِیِرَه.

٧٤. قِێجَا دَمَا تِرْسْ ژِ اِبْرَاهِیمْ چُو و مِزْگِینِی ژِێ رَه هَاتْ، دَرْ بَارِێ (هَلاكَا گَلِێ) لُوطْ دَه بِـ (قَاصِدِیْنْ) مَه رَه دَسْتْ بِنِیقَاشِی كِرْ.

٧٥. بِێگُمَانْ اِبْرَاهِیمْ ژِ دِلْ مِرُوْڤَكِی حَلِیمَه، دِلْشَواتَه، تُوْبَدَارَه.

٧٦. (فَرِیشْتَانْ گُوتْ) : اَیْ اِبْرَاهِیمْ! دَڤْ ژِ ڤِێ (نِقَاشِێ) بَرْدَه. بِێگُمَانْ فَرْمَانَا رَبِّێ تَه (بِعَذَابْدَاییِنِێ) هَاتْ و عَذَابَكِی بِێڤَگَرْ تَقَزْ دِێ بِسَرْ وَانْ دَه بِێ.

٧٧. دَمَا قَاصِدِیْنْ مَه هَاتِنْ جَمْ لُوطْ، ژِ بَرْ وَانْ غَمْگِینْ بُو و بِێهْنَا وِی تَنْگْ بُو و گُوتْ: اَڤْ، رُوْژَكَه دِژْوَارَه.

٧٨. (دَمَا فَرِیشْتَه دِ دِرُوڤِێ خُوْرْتِیْنْ جِوَانْ دَه دِیتِنْ) بِلَزْ هَاتِنْ جَمْ لُوطْ، هِێ بَرِێ ژِی وَانْ كَارِیْنْ كِرِیْتْ دِكِرِنْ. (لُوطْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَیْ گَلِێ مِنْ! هَا قَا نَه كَچِیْنْ مِنْ (بِوَانْ رَه بِزَوجِنْ)، اَوْ ژِ بُوْ وَه پَاقِـژْتِرِنْ. ژِ خُدِێ بِترْسِنْ و لِپِێشْبَرِی مِێقَانِیْنْ مِنْ، مِنْ فَدِیكَارْ نَكِنْ! مَا دِ نَاڤْ وَه دَه زِلامَكِی ئَاقِلْمَنْدْ تُنَه؟

٧٩. (ژِێ رَه) گُوتِنْ: (اَیْ لُوطْ!) تُو دِزَانِی کُو تُو حَوْجَهِیَا مَه بِکَچِێنْ تَه تُنَه و تُو دِزَانِی کُو اَمْ چه ژِی دِخَوازِنْ.

٨٠. (لُوطْ ژ وَانْ رَه) گُوتْ: خَوزِیَا لِهَمْبَرْ وَه مِنْ هِێزَکْ هَبُویَا یانْ ژِی مِنْ خَوه بِنَاقِێتَا بَرْ کَلَهَکَه نَاسِێ و خُرْتْ.

٨١. (مَلاکَتَانْ) گُوتِنْ: یَا لُوطْ! اَمْ قَاصِدِێنْ خُدَایِێ تَه نَه. اَوْ قَتْ نَشِێنْ دَسْتِێنْ خَوه لِتَه بِدِنْ. دِ دَمَکَه شَقِێ دَه دِگَلْ مَالْبَاتَا خَوه دَرْکَفَه رِێ، ژ بِلِی پِیرَکَا تَه بِلا تُو کَسْ ژ وَه بِپَاشْ فَه نَمِینَه. بِێگُمَانْ اَوْ عَذَابِێ کُو دِێ بِێ سَرِێ وَانْ، تَقَزْ دِێ بِێ سَرِێ وِێ ژِی. بِێگُمَانْ جِقَانِێ هَلاکَا وَانْ سِپِێدَه یَه، اَرِێ مَا سِپِێدَه نَه نِێزِیکَه؟

٨٢. قِێجَا چه دَمَا فَرْمَانَا مَه (بِجَزَادَانَا وَانْ) هَاتْ، مَه گُندِێ وَانْ سَرُوبِنِی هَفْ کِرْ و مَه کَفِرِێنْ ژ هَرِیَا پَحْتِی بِسَرْ وَانْ دَه بَارَانْدْ...

٨٣. (اَوْ کَفْرْ) ژ جَمْ خُدَایِێ تَه فَه نِیشَانْکِرِی بُونْ و اَوْ ژ سِتَمْکَارَانْ نَه دُورِنْ.

٨٤. مَه، ژ گَلِێ مَدَیَنِێ رَه ژِی، بِرَایِێ وَانْ شُعَیبْ شَانْدْ. (شُعَیبْ ژ وَانْ رَه) گُوتْ: اَیْ گَلِێ مِنْ! خُدِێ بِحَبِینْ. ژ وِی بِێ فَه ژ بُۆ وَه تُو اِلَاهْ نِینِنْ. کِێشَانْ و پِیقَانِێ کِێمْ نَکِنْ. بِێگُمَانْ اَزْ وَه دِ خَوشِیِێ دَه دِبِینِمْ و بِێگُمَانْ اَزْ ژ بُۆ وَه ژ عَذَابِێ رُۆژَکَه دُۆرْگِرْ، دِترِسِمْ.

٨٥. گَلِی مِلَّتِێ مِنْ! کِێشَانْ و پِیقَانِێ بِعَدَالَتِی تَمَامْ بِکِنْ، ژ مَافِێنْ مِرُۆڤَانْ تِشْتَکِی کِێمْ نَدِنْ وَانْ و لِسَرْ عَرْدِێ گَلاَجِی و تَقْدَانِێ مَکِنْ.

٨٦. اَگَرْ هُونْ بِرَاسْتِی بَاوَرْمَنْدِنْ نَا کُو ژ حَلاَلِێ خُدِێ ژ وَه رَه دِمِینَه، ژ بُۆ وَه چِێترَه و اَزْ لِسَرْ وَه نَه چَافْدِێرِمْ.

٨٧. (ژ طِنَازْ فَه ژِێ رَه) گُوتِنْ: اَیْ شُعَیبْ! مَا نِمِێژَا تَه لِتَه فَرْمَانْ دِکَه کُو اَمْ دَفْ ژ پَرَسْتِنَا وَانْ (پُوتَانْ) بَرْدِنْ -اَوِێنْ کُو بَاڤْ و کَالِێنْ مَه اَوْ دِپَرَسْتِنْ. و اَمْ بِکِێفَا خَوه تَصَرُفَاتِێ ژِی دِ مَالِێ خَوه دَه نَکِنْ؟ بِێگُمَانْ تُو مِرُۆڤَکِی بِێهْنْفِرَهْ و نَاقِلْمَنْدِی.

٨٨. (شُعَيبْ ژ وَانْ رَه) گُوتْ: گَلى ملَّتِىْ مِنْ! مَا هُونْ دِىْ ژ ڤِىْ رَه چه بِيْژِنْ، اَگَرْ اَزْ ژ جَمْ خُدَايِىْ خَوه لِسَرْ مُعْجِزَيكَه اَشْكَرَا بِمْ و وِى ژ جَمْ خَوه رِزْقَكِى فِرَهْ و حَلالْ دَابَه مِنْ! اَزْ نَاڤِيْمْ يَا اَزْ وَه ژِىْ دِدِمْ ئَالِى كُو اَزْ دِژِىْ وِىْ بِكِمْ. اَزْ بَسْ بِقَاسِى ژ مِنْ بِىْ چِيْكِرِنِىْ دِخَوازِمْ. سَرْكَفْتِنَا مِنْ بَسْ بَئَارِيكَارِيَا خُدِىْ يَه. مِنْ خَوه بَسْ سِپَارْتِيَه وِى و اَزِىْ لِىْ ڤَگِرِمْ.

٨٩. گَلى ملَّتِىْ مِنْ! زِنْهَارْ بِلا دِژْمِنِيَا وَه يَا لِهَمْبَرِى مِنْ، كَارَسَاتَكَه وَكَه يَا كُو هَاتِيَه سَرِىْ گَلِىْ نُوحْ و گَلِىْ هُودْ و گَلِىْ صَالِحْ، نَئِينَه سَرِىْ وَه ژِى! گَلِىْ لُوطْ، ژ وَه ڤَه نَه دُورَه.

٩٠. (گَلى ملَّتِىْ مِنْ!) ژ خُدَايِىْ خَوه لِيْبُورِينَا (گُنَهِيْنْ) خَوه بِخَوازِنْ، پِشْتَرَه پُوْشْمَانْ بِبِنْ و لِخُدِىْ ڤَگِرِنْ. بِيْگُمَانْ خُدَايِىْ مِنْ (ژ بَنْدِيْنْ خَوه رَه) دِلُوْڤَانَه، حَزْژِيْكَرَه.

٩١. گُوتِنْ: اَىْ شُعَيبْ! اَمْ ژ گُوتِنِيْنْ كُو تُو دِبِيْژِى پِرْ فَهْمْ نَاكِنْ، بِرَاسْتِى ژِى اَمْ تَه دِ نَاڤْ خَوه دَه لَاوَازْ و بِيْهِيْزْ دِبِينِنْ! اَگَرْ نَه ژ خَاتِرِىْ عَشِيرَا تَه بُويَا تَقَزْ مَه يِىْ تُو بِكَڤِرَانْ بِكُشْتَايَا و تُو ژ مَه رَه نَسَرْدَسْتِى (كُو اَمْ نِكَارِبِنْ تَه بِكُژِنْ).

٩٢. (شُعَيبْ) گُوتْ: گَلى ملَّتِىْ مِنْ! مَا لِگُوْرِى وَه عَشِيرَا مِنْ ژ خُدِىْ بِرُومَتْرَه (كُو ژ بُوْ خَاتِرِىْ وِىْ هُونْ مِنْ نَاكُژِنْ)، رَوْشْ اَڤَه هُونْ (فَرْمَانِيْنْ) خُدِىْ دَاڤِيْژِنْ پِشْتْ (گُهِىْ) خَوه (و هُونْ وَانْ بِيْرُومَتْ دِگِرِنْ). بِيْگُمَانْ خُدَايِىْ مِنْ بِيَا كُو هُونْ دِكِنْ دِزَانَه، (تِشْتَكْ ژ بَرْ وِنْدَا نَابَه.)

٩٣. گَلى ملَّتِىْ مِنْ! چه ژ وَه تِىْ بِكِنْ، بِرَاسْتِى اَزِىْ ژِى (وَزِيفَا خَوه) بِكِمْ. دِ نِيْزْ دَه هُونِىْ بِزَانِنْ كَا عَذَابْ ژ بُوْ كِىْ تِىْ كُو وِى رِسْوَا بِكَه و كَا كِى يَه يِىْ دَرَوِينْ. دَه هَايْدِىْ چَاڤْنِيْرِيِىْ (لِاَنْجَامَا كَارِىْ خَوه) بِكِنْ، اَزْ ژِى دِ دِگَلْ وَه چَاڤْنِيْرِيِىْ دِكِمْ.

٩٤. دَمَا فَرْمَانَا مَه هَاتْ، مَه بِدِلُوْڤَانِيكَه ژ جَمْ خَوه شُعَيبْ و اَوِيْنْ كُو دِگَلْ وِى بَاوَرِى ئَانِيبُونْ خَلاسْ كِرِنْ. اَوِيْنْ كُو ظَالِمْ بُونْ، قِيرَكَه دِژْوَارْ اَوْ گِرْتِنْ ڤِيْجَا دِ خَانِيِيْنْ خَوه دَه لِسَرْ چُوْكِيْنْ خَوه كُمِشِى مَانْ.

٩٥. هَرْ وَكِی كُو اَوْ لِوێ دَرێ اَكِنْجِی نَمَابِنْ و خَانِی لِوێ دَرێ ئَافَا نَبُوبِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! گَلِێ مَدْيَنِێ هَلَاكْ بِبَه كَا چَاوَا گَلِێ سَمُودْ ژِی هَلَاكْ بُو.

٩٦. صُوْنْدْ بَه، مَه مُوسَا ژِی بِمُعْجِيزَيِێنْ خَوه و بِنِيشَانِێنْ اَشْكَرَا شَانْدْ...

٩٧. ژ فِرْعَونْ و گِرَه گِرِێنْ وِی رَه. لِێبَلِێ وَانْ بِگُوتِنَا فِرْعَونْ كِرْ. حَالْ اَفَه كُو كَارِێ فِرْعَونْ نَه رَاسْتْ بُو.

٩٨. اَوْ (فِرْعَونْ) دِێ رُوْژَا قِيامَتِێ بِدَه پِێشِيَا گَلِێ خَوه و وَانْ بِبَه دُوْزَهِێ. جِهِێ كُو اَوْ هَرِنِێ چه جِهَكِی پِيسَه!

٩٩. اَوْ (فِرْعَونْ و بَرَكَا وِی) هَمْ لِڤِێ دِنْيَايِێ هَمْ ژِی رُوْژَا قِيامَتِێ لَعْنَتْ لِپَێ خَوه هِشْتِنَه. يَا كُو ژ وَانْ رَه هَاتِيَه دَايِينْ چه پِيسْ دَاينَه!

١٠٠. (رَسُولِێ مِنْ!) هَا اَفْ، ژ سَالِخْ و خَبَرِێنْ بَاژَارَانِنْ كُو اَمْ ژ بُوْ تَه دِيِێژِنْ. هِنْ ژ وَانْ هَنَه كُو (حَتَا اِيرُوْ ژِی شُوْنْوَارِێنْ وَانْ) لِسَرْ پِيَانْ مَانَه و هِنَكْ ژِی هَنَه كُو هَرْ وَكِی زَادِێ دِرُوتِی (چِنَانْدِی) بِێسَرْ و بِێشُونِنْ.

١٠١. مَه، لِوَانْ ظُلِمْ نَكِرْ، لِێبَلِێ وَانْ بِخَوه لِخَوه ظُلِمْ كِرْ. چه دَمَا فَرْمَانَا خُدَايِێ تَه (بِعَذَابْ) هَاتْ، اَوِێنْ كُو ژ بِلِی خُدِێ اَوْ دِحَبَانْدِنْ، تِشْتَكْ ژ سَرْ وَانْ نَدَانَه پَاشْ، ژ زَرَارِێ پِێ ڤَه تِشْتَكِ دِنْ لِوانْ زِێدَه نَكِرِنْ.

١٠٢. خُدَايِێ تَه خَلْكِێ بَاژَارَانْ –دَمَا اَوْ ظَالِمْ بِن– هَا بِڤِی ئَاوَايِی دِدَه جَزَادَانْ. بِێگُمَانْ عَذَابِێ خُدِێ دِژْوَارْ و چَتِينَه.

١٠٣. بِێگُمَانْ دِ قَانْ (قِصَيَانْ) دَه، ژ بُوْ وَانِێنْ كُو ژ عَذَابِێ ئَاخْرَتِێ دِترِسِنْ دَرْسْ و عِبْرَتْ هَنَه. اَوْ رُوْژْ، رُوْژَكَه وِسَا يَه كُو تِێ دَه هَمُو مَخلُوقْ، ژ بُوْ وِێ تِێنْ جِڤَانْدِنْ و هَمُو (مَخلُوقْ) وِێ دِبِينْ.

١٠٤. مَه اَوْ (رُوْژْ) تَنِێ ژ بُوْ تَمَامْبُونَا دَمَكَه بِژمَارْ دَايَه پَاشْ.

١٠٥. دَمَا اَوْ رُوْژْ يِێ، يِێيِى دَسْتُورَا خُدِێ تُو كَسْ نِكَارَه يِێفَه (و نِكَارَه مَهْدَرِيِێ بِكَه)، ڤِێجَا هِنْ ژ وَانْ بَدْبَخْتِنْ، هِنْ ژ وَانْ ژِى بَخْتِيَارِنْ.

١٠٦. هَرْچِى اَوِێنْ كُو بَدْبَخْتِنْ، اَوْ دِ نَاڤْ اِێگِرْ دَه نَه، تِێ دَه ژ بُوْ وَانْ نَفَسْدَايِنْ و يِێهْنْڤَدَانَكَه بِكُلْ و بِكُوْڤَانْ هَيَه.

١٠٧. ژ بِلِى يَا خُدَايِێ تَه بِڤِێ، حَتَا عَرْدُ و ئَاسِيَانْ هَبِنْ اَوِێ هَرْ و هَرْ دِ اِێگِرْ دَه بِنْ، بِێگُمَانْ خُدَايِێ تَه يَا كُو بِڤِێ وِێ دِكَه.

١٠٨. هَرْچِى اَوِێنْ كُو بَخْتَوَارِنْ، ڤِێجَا اَوْ سَرَاقَتِى دِ بِهِشْتِێ دَه نَه حَتَا كُو عَرْدُ و ئَاسِيَانْ (اِێنْ ئَاخْرَتِێ) هَبِنْ، ژ بِلِى يَا خُدَايِێ تَه بِڤِێ. اَڤْ دَاِينَكَه وسَا يَه كُو بِێخَلاسِى و بِێقُتْبُونَه.

١٠٩. نَاخَوه، دَرْ بَارِى رَوْشَا عِبَادَتِێ وَانْ (مُشْرِكَانْ) دَه نَكَفَه شِكِێ(كُو اَوْ نَه پُوچَه) -(لَوْرَا) عِبَادَتِێ وَانْ بَسْ مِينَا عِبَادَتِێ بَاقَانِێنْ وَانَه كُو (بِێ دَلِيلْ) بَرِێ دِكِرِنْ. و (ژ ڤِێ يَا كُو) بِرَاسْتِي اَمْ، (لِدِنْيَايِێ) نَصِيبِێ وَانْ تَقَزْ بِێ كِيمَاسِى دِدِنْ وَانْ ژِى (نَكَفَه گُمَانِێ كُو اَوْ ژ قَنْجِيَا وَانَه).[1]

١١٠. صُوْنْدْ بَه، مَه كِتِيبْ دَا مُوسَا، ڤِێجَا تِێ دَه بِهَڤْ كَتِنْ (هِنَكَانْ بَاوَرِى پِێ ئَانِى و هِنَكَانْ ژِى اَوْ مَانْدَلَه كِرْ). اَگَرْ نَه ژ بَرْ بِرْيَارَا خُدَايِێ تَه بُويَا، تَقَزْ دِێ دِ نَاڤْ وَانْ دَه حُكِمْ بِهَاتِنَا كِرِنْ. بِێگُمَانْ اَوْ دِ بَارَا وِێ (قُرئَانِێ) دَه بِگُمَانِنْ.

١١١. بِێگُمَانْ خُدَايِێ تَه دِێ هَمْبَرِێ (بَرْدِێلَا) كَارِێنْ هَرْ يَكِى ژ وَانْ (بَاوَرْمَنْدْ و كَافِرَانْ) بِێكِيمَاسِى بدَه وَانْ. بِێگُمَانْ خُدَايِێ تَه ژ يَا كُو اَوْ دِكِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

---

١ خُدِێ وِهَا ژ پِێخَمْبَرِێ خَوه رَه دِبِێژَه: دَرْ بَارِى رَوْشَا عِبَادَتِێ قُرَيْشِيَانْ دَه بِلَا گُمَانْ ژ تَه رَه چِێنَبَه كُو دَلِيلَكَه وَانْ هَيَه كُو اَوْ ڤِى عِبَادَتِى دَكِنْ؛ اَوْ بَسْ تَقْلِيدَا بَاڤْ و بَابِيرَانْ بِێ دَلِيلْ دَكِنْ. دِيسَا گُمَانْ ژ تَه رَه چِێنَبَه كُو خُدِێ رِزْقِێ وَانْ لِدِنْيَايِێ بِێ كِيمَاسِى دِێ بِدِێ وَانْ كُو اَڤْ ژ قَنْجِيَا وَانَه. خُدِێ لِدِنْيَايِێ رِزْقِێ هَرْكَسِى دِدِێ چِه بَاشْ بَه چِه خَرَابْ.

١١٢. نَاخَوه تُو و اَوێنْ کُو دِگَلْ تَه تُوبَه کِرنَه؛ چَاوَا لِوَه فَرْمَانْ هَاتِیَه کِرنْ وِسَا خَوه رَاسْتْ و دُرِسْتْ بِکِنْ و ژِ اَنْدَازِیێ نَبُورِنْ. بێگُمَانْ خُدِیێ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرَه.[1]

١١٣. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) بِتِه رَنْگِی مَیْلَا سِتَمْکَارَانْ نَکِنْ، ڤِیجَا (اَگَرْ هُونْ بِکِنْ) ئَاگِرْ دِیێ وَه بِهِنْگِیڤَه. ژِ بِلِی خُدِیێ تُو دُوْسْتْ و پِشْتَڤَانِیْنْ وَه تُنِنْ. پَاشِیێ ئَاریکَارِیَا وَه ژِی دِیێ نَیِیێ کِرِنْ.

١١٤. دِ هَرْدُو رَخِیْنْ رُوْژِیێ دَه، ژِ شَڤِیێ ژِی دِ دَمِیْنْ نِیْزِی رُوْژِیێ دَه نِمِیْژْ بِکَه، بێگُمَانْ قَنْجِی گُنَهَانْ دِبِنْ، اَڤْ بِیرْئَانِینَکَه ژِ بُوْ یِیێ کُو دِبِیرَا خَوه بِینَه.

١١٥. صَبْرِیێ بِکِشِینَه، بێگُمَانْ خُدِیێ خَلاتَا قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ وِنْدَا نَاکَه.

١١٦. دَه بِلا دِ دَوْرِیْنْ بَرِیَا وَه دَه زَانَایِیْنْ خَودَانْبِیرْ و بَاوَرْ هَبُونَا دَا کُو لِسَرْ عَرْدِیێ خَرَابِی بِدَانَا پَاشْ، لِیْبَلِیێ ژِ هِنْدِکِیْنْ کُو مَه (اَوْ ژِ کُفْرِیێ) رَهَا کِرِنْ یِیێ ڤَه (کَسِی اَوْ نَکِرْ). اَوِیْنْ سِتَمْکَارْ ژِی لِدُوڤْ خَوشِیَا خَوه چُونْ و اَوْ هَرْ گُنَهْکَارْ بُونْ.

١١٧. خُدَایِیێ تَه نَه اَوَه کُو بَاژَارَانْ بِنَحَقِی ژِ حُوْلِیێ رَاکَه دِگَلْ کُو خَلْکِیێ وَانْ چَاکْسَازْ بِنْ.

١١٨. اَگَرْ خُدَایِیێ تَه بِخَوسْتَا دِیێ مِرُوْڤْ تَڤْ بِکِرِنَا یَکْ اُمَّتْ، (لِیێ) اَوِیێ هَرْ دِ اِخْتِلافِیێ دَه بِنْ..

١١٩. ژِ بِلِی اَوِیێ کُو خُدَایِیێ تَه لِیێ هَاتِبَه رَحْمِیێ. ژِخَوه خُدَایِیێ تَه ژِ بُوْ ڤِیێ (اِخْتِلافِیێ) اَوْ ئَافِرَانْدِنَه. فَرْمَانَا خُدَایِیێ تَه هَاتَه جِه؛ بێگُمَانْ اَزِیێ دُوْزَهِیێ ژِ مِرُوْڤْ و جِنَانْ دَاگِرِمْ!

١٢٠. (رَسُولِیێ مِنْ!) اَمْ ژِ حَوادِسِیْنْ پِیْخَمْبَرَانْ ژِ تَه رَه دِبِیْژِنْ دَا کُو اَمْ یِیێ دِلِیێ تَه رِحَتْ بِکِنْ. دِ ڤَانْ (قِصَیَانْ) دَه ژِ تَه رَه حَقِی هَاتْ و ژِ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه ژِی شِیرَتْ و بِیرْئَانِینَه.

١ لگُوری ژِ صَحَابِیانْ هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ، دِ قُرْئَانِیَ دَه ئَایَتَکَه بِقَاسِی ڤِیَ زُوْرْ لِسَرْ پِیْخَمْبَرْ دَانَکَتِیه. بِسَدَمَا کُو تِیَ دَه اَڤْ ئَایَةْ «وَکِی کُو اَمرْ لَتَه هَاتِیَه کِرِنْ وصَا خَوه رَاسْتْ و دُرِسْتْ بِکَه!» دَرْبَاسْ دِبَه پِیْخَمْبَرْ (سْ) وِسَا فَرْمَانْ کِریه: «سُورَەیِیێ هُودْ اَزْ پِیرْ کِرِمْ!» خُدِیێ اَڤْ فَرْمَنْ نَه لِپِیْخَمْبَرْ بِتِنِی، بَلْکِی دِگَلْ وِی لِتَڤْکِیێ اُمَتِیێ ژِی دِکَه.

١٢١. ژِ وَانێنْ کُو بَاوَرِی نَایِینْ رَه بِیْژَه: چه ژِ دَسْتِێنْ وَه یێ بِکِنْ! چه پِێوِیسْتْ بَه اَمِیْ ژِی وِیْ بِکِنْ!

١٢٢. چَاڤْنِێرِیێ (لِاَنْجَامَا کَارِێنْ خَوه) بِکِنْ! بِێگُمَانْ اَمْ ژِی دِیْ چَاڤْنِێرِیێ بِکِنْ.

١٢٣. زَانِینَا نَێنْدِیَا عَرْد و ئَاسِیَانَانْ بَسْ لِجَمْ خُدِیْ یَه. هَرْ کَارْ و بَارْ دِیْ لِیْ ڤَگَرِنْ. نَاخَوه عِبَادَتِیْ وِی بِکَه و خَوه بِسْپِێرَه وِی. بِێگُمَانْ خُدَایِیْ تَه ژِ کَارْ و کِرِیارِێنْ کُو هُونْ دِکِنْ نَه بِێئَاگَاهَه.

١٢. سُورَه یێ یُوسِفْ

سُورَه‌یێ یُوسِفْ١١١ (سَدْ و یانْزَدَهْ) ئَایَتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه. سُورَه ژِ بَرْ کُو بَحْسَا یُوسِفْ پِێخَمْبَرْ دِکَه، ژِیْ رَه «سُورَه‌یێ یوسُف»هَاتِیه گُوتِنْ.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَلِفْ، لامْ، رَا. اَڤْ ئَایَتِێنْ کِتِێبَا (کُو حُکْمِیْ وِیْ) رُوْنَاکِنْ.

٢. مَه اَڤْ قُرْئَانْ بِزِمَانِیْ عَرَبِی هِنَارْتِیه دَا کُو هُونْ تِێبِگِهِیژِنْ.

٣. (رَسُولِیْ مِنْ!) اَمْ بِێیَامْکِرِنَا ڤِیْ قُرْئَانِیْ بِبَالْ تَه ڤَه (سَرْپِێهَاتِیێنْ مِلَتِێنْ بَرِیْ) بِسِێهِیتِرِینْ ئَاوَایِی ژِ بُوْ تَه دِبِێژِنْ. حَالْ اَڤَه کُو بَرِیَا اَڤْ (قُرْئَانْ ژِ بُوْ تَه) بِیْ، بِرَاسْتِی تُو (ژِ ڤَانْ سَرْپِێهَاتِیَانْ) ژِ بِێئَاگَاهَانْ بُویِی.

٤. دَمَا یُوسِفْ ژِ بَاڤِیْ خَوه رَه گُوتْ: بَاڤِیْ مِنُوْ! مِنْ (دِ خَوْنَا خَو دَه) دِیتْ کُو یازْدَهْ سِتِێرْ، رُوْژْ و هَیڤْ ژِ بُوْ مِنْ دِجُونْ سِجُودِیْ.

٥. (بَاڤِیْ وِی) گُوتْ: کُرْکِیْ مِنُوْ! زِنْهَارْ خَوْنَا خَوه ژِ بِرَایِیْنْ خَوه رَه نَبِێژَه، ڤِێجَا اَوِیْ لِتَه دَكْ و فَنْدَانْ بِکِنْ! بِێگُمَانْ شَیْطَانْ ژِ بُوْ مِرُوْڤَانْ دِژْمِنَکِی اَشْکَرَا یَه.

۶. هَرْ وِهَا خُدَایِیْ تَه دِیْ تَه (ژ بُوْ پِیْخَمْبَرِیِیْ) هِلْبِژِیْرَه، دِیْ رَاقَکِرنَا خَوْنَانْ هِینِی تَه بِکَه و وَکِی کُو هِیْ بَرِیْ قَنْجِیَا خَوه لِسَرْ کَالِیْنْ تَه اِبْرَاهِیمْ و اِسْحَاقْ تَمَامْ کِرِیَه دِیْ نِعْمَتِیْ خَوه لِسَرْ تَه و لِسَرْ کِنِیْسَا (زُرِیتَا) یَعْقُوبْ ژِی تَمَامْ بِکَه. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه زَانَا یَه، کَارْبِنَجهَه.

۷. صُوْنْدْ بَه، دِ (قِصَیَا) یُوسِفْ و بِرَایِیْنْ وِی دَه ژ بُوْ پِرْسِیَارْکَرَانْ پِرْ نِیشَانْ هَنَه.[۱]

۸. وِیْ دَمِیْ (بِرَایِیْنْ یُوسِفْ) گُوتِنْ: یُوسِفْ و بِرَایِیْ خَوه لِجَمْ بَاقِیْ مَه، ژ مَه خُوْشَفِیسْتِرَه. حَالْ اَفَه کُو اَمْ دَسْتَیَکَه خُرْتْ و هِیْزْدَارِنْ. بَاقِیْ مَه (بِقِیْ یَکِیْ) دِ شَاشِیَکَه اَشْکَرَا دَه یَه.

۹. (بِرَانْ دِ نَاقْبَرَا خَوه دَه گُوتِنْ) : یُوسِفْ بِکُژِنْ ئَانْ ژِی وِی بَاقِیْژِنْ عَرْدَکَه دُورْ، بَاقِیْ وَه دِیْ تَنِیْ ژ بُوْ وَه بِمِینَه! پِشْتِی وِی هُونِیْ بِینْ جِقَاتَکَه چَاكْ.

۱۰. یَکِی ژِ وَانْ گُوتْ: یُوسِفْ مَکُژِنْ، اَگَرْ هُونْ دِقِیْنْ تِشْتَکِی پِیْ بِکِنْ وِی بَاقِیْژِنْ بِنِیْ بِیرَکِیْ کُو ژِ کَارْوَانَانْ هِنْ وِی ژِ خَوه رَه بِگِرِنْ.

۱۱. (پِشْتِی کُو پِلَانِیْنْ خَوه گِرِیْدَانْ هَاتِنْ جَمْ بَاقِیْ خَوه) گُوتِنْ: بَاقُوْ! ژ بُوْ چِه لِسَرْ یُوسِفْ بَاوَرِیَا تَه بِمَه نَایِیْ، دِگَلْ کُو بِرَاسْتِی ژِی اَمْ خِیْرَا وِی دِخَوازِنْ!

۱۲. صِبَه وِی دِگَلْ مَه بِشِینَه (چُوْلِیْ) دَا بِخَوه، قَخُو و بِلِیزَه، بِیْگُمَانْ اَمِیْ لِیْ گُهْدَارْ بِنْ.

۱۳. (بَاقِیْ وَانْ) گُوتْ: بِرَاسْتِی اَفْ مِنْ غَمْگِینْ دِکَه کُو هُونْ وِی بِخَوه رَه بِبِنْ. اَزْ دِتْرِسِمْ کُو دَمَکِیْ هَایَا وَه ژِیْ نَمِینَه فِیْجَا گُرْ وِی بِخُونْ.

---

۱ زَانَایِیْنْ جِهُویانْ، ژ بُوْ کُو پِیْخَمْبَرْ بِیْچَارَه بِهِیْلِنْ ژ گِرَه گِرِیْنْ مُشْرِکِیْنْ مَکِّیْ رَه گُوتِنْ: ژ مُحَمَّدْ بِیْرْسِنْ کَا ژ بُوْ چِه اِسْرَائِیلِی چُونَه مِسْرِیْ و بِنِیْرِنْ دِیْ چِه بَرْسِفِیْ بِدَه؟ وانْ ژِی اَفْ یَكْ ژ پِیْخَمْبَرْ پِرْسْ کِرْ، فِیْجَا خُدِیْ اَفْ سُورَه‌یِیْ یُوسِفْ ژِیْ رَه نَازِلْ کِرْ. لُوْرَا ئَاکْتُوْرِیْ فِیْ قِسَتِیْ یُوسِفْ پِیْخَمْبَرَه. دِ قِسَّتَا وِی دَه گَلَكْ دَرْسْ و عِبْرَتْ ژ بِرْسِیَارْکَرْ و مَه مُسِلْمَانَانْ رَه هَنَه.

١٤. (ژِیْ رَه) گُوتِنْ: صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ گُرْ وِی بِخَوه و اَمْ ژِی (لِهَاوِرْدُوْرَا وِی) دَسْتَیَکَه خُرْتْ بِنْ، نَخَوه هِنْگِیْ بِرَاسْتِی مَه خَسَارَتْ کِرِیَه.

١٥. دَمَا اَوْ بِرِنْ، بِتِفَاقْ بِرِیَارْ دَانْ کُو وِی بَاقِیْژِنْ بِنِیْ بِیرِیْ. مَه پَیَامْ ژِیْ رَه شَانْدْ (و مَه ژِیْ رَه گُوْتْ): صُوْنْدْ بَه کُو تُو دِیْ ڤِیْ کِرِنَا وَانْ (رُوْژَکِیْ) ژِ وَانْ رَه بِیْژِی و (وِیْ چَاخِیْ) اَوْ نِزَانِنْ (کُو تُو یُوسِفِی).

١٦. دِ دَمَا عَشَایِیْ دَه بِگْرِي هَاتِنْ جَمْ بَاقِیْ خَوه.

١٧. گُوتِنْ: بَاقُو! اَمْ چُوبُونْ چُوْلِیْ مَه بِهَقْ رَه پِیْشْبَازِی دِکْرْ. مَه یُوسِفْ ژِی لِجَمْ تِشْتِیْنْ خَوه هِشْتِبُو، (مِخَابِنْ) گُرَانْ اَوْ خَوارْ! لِیْبَلِیْ چِقَاسْ اَمْ رَاسْتْگُو بِنْ ژِی تُو ژِ مَه بَاوَرْ نَاکِی.

١٨. وَانْ خِوِینَکَه ژِ دَرَوَانْ لِکِرَاسِیْ (گُوْمْلَکِیْ) یُوسِفْ دَانْ و وَانْ اَوْ ئَانِی جَمْ بَاقِیْ خَوه. (یَعْقُوبْ ژِ وَانْ رَه) گُوْتْ: نَخِیْرْ، نَه وِسَانَه، بَلْکِی نَفْسَا وَه کَارَکِی خَرَابْ ژِ بُوْ وَه خَمِلاَنْدِیَه. ڤِیْجَا صَبْرْکِیْشِیَا مِنْ دِیْ صَبْرَکَه رِنْدْ بَه و لِسَرْ ڤِیْ یَا هُونْ دِبِیْژِنْ ژِی بَسْ اَزْ ئَارِیکَارِیِیْ ژِ خُدِیْ دِخَوازِمْ.

١٩. کَارْوَانَکْ هَاتْ، ڤِیْجَا وَانْ ئَاڤْکِیْشِیْ خَوه شَانْدْ سَرْ بِیرِیْ، وِی ژِی دَوْلَا خَوه بَرْدَا بِیرِیْ (گَافَا دَوْلَا خَوه کِشَانْدْ و یُوسِفْ دِ دِیْوْلِیْ دَه دِیتْ) گُوْتْ: هَیْ مِزْگِینْ لِوَه، فَا یَه لَاوِکَکْ! وانْ یُوسِفْ وَکْ پَرْتَالَکی بَازِرْگَانِیْ قَشَارْتْ (دَا کُو بِکُوْلَتِی بِفِرُوْشِنْ). حَالْ اَفَه کُو خُدِیْ بِیَا کُو وَانْ دِکْرْ بَاشْ دِزَانَه.

٢٠. (دَمَا کَارْوَانْ گِهِشْتْ مِصْرِیْ) وانْ یُوسِفْ بِنِرْخَکِی هِنْدِکْ؛ بِچَنْدْ دِرْهَمَانْ فِرُوْتْ و دِلِیْ وَانْ لِسَرِیْ ژِی نَبُو.

٢١. اَوِیْ کُو یُوسِفْ لِمِسْرِیْ کِرِی (کُو اَوْ عَزِیزِیْ مِسْرِیْ بُو) ژِ پِیرَکَا خَوه رَه گُوْتْ: قَدْرِیْ وِی بِگِرَه، رِنْدْ لِیْ بِنِیْرَه بَلْکِی فَیْدَا وِی لِمَه بِبَه، یانْ ژِی اَمْ وِی ژِ خَوه رَه بِکْرِینِی

بِگِرِنْ. بِڤِی ئَاوَايِی مَه يُوسِفْ لِعَرْدَا (مِسْرِێ) نِشْتَجِهْ كِرْ دَا كُو اَمْ وِی هِينِی رَاڤَكِرنَا خَوْنَانْ بِكِنْ. خُدِێ لِسَرْ كَارِێ خَوه دَسْتْهِلاتْدَارَه، لِێبَلِێ پِرِێنْ مِرُوڤَانْ (ڤِێ) نِزَانِنْ.

٢٢. دَمَا يُوسِفْ (ژِ ئَاقِلْ و هِێزِێ ڤَه) گِهَا كَمَالا خَوه، مَه پِێخَمْبَرِی و زَانِينْ دَايِێ و هَرْ بِڤِی رَنْگِی اَمْ قَنْجِيكَارِێنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ خَلاتْ دِكِنْ.

٢٣. اَوْ پِيرَكَا كُو يُوسِفْ دِ مَالَا وِێ دَه، دَاخَوازْ ژِ يُوسِفْ كِرْ دَا دَسْتْ بَاڤِێژِێ. دَرِی هَمُو لِێ گِرْتِنْ و ژِێ رَه گُوتْ: «دَه هَايْدِێ وَرَه!»يُوسِفْ، ژِێ رَه گُوتْ: «اَزْ خَوه بِخُدِێ دِپَارِێزِمْ. بِێگُمَانْ مَالْخُوِيِێ تَه خَونْدِێ (سَرْگِيرِێ) مِنَه، قَدْرِێ مِنْ رِنْدْ گِرْتِيَه (اَزْ نِكَارِمْ دِ بَارَا نَامُوسَا وِی دَه خَايِينْتِيِێ پِێ رَه بِكِمْ). بِرَاسْتِی سِتَمْكَارْ بِسَرْنَاكَڤِنْ.

٢٤. پِيرَكِێ اَوْ كِرَه دِلِێ خَوه و قَصْدَا وِی كِرْ، ژِ بَرْ كُو يُوسِفْ نِشَانَا پَرْوَرْدَگَارِێ خَوه دِيتْ، وِی قَسْتَا وِێ نَكِرْ. مَه وِصَا ئَايَتْ نِيشَانِی وِی دَانْ؛ دَا كُو اَمْ وِی ژِ خَرَابِی و دَاوْپِيسِيِێ دُورْ بِگِرِنْ. بِێگُمَانْ اَوْ ژِ بَنْدَيِێنْ مَه يِێنْ بِژَارَه يَه.

٢٥. هَرْدُو بَرْ بِدَرِی ڤَه بَزِيانْ. پِيرَكِێ ژِ پَاشْ ڤَه كِرَاسِێ وِی كِێشَا و دِرَانْدْ، لِجَمْ دَرِی رَاسْتِی مِێرِێ پِيرَكِێ هَاتِنْ. پِيرَكِێ ژِ مِێرِێ خَوه رَه گُوتْ: مَا جَزَايِێ يِێ كُو بِخَوازَه نَقَنْجِيِێ بِاَهْلِێ تَه بِكَه، ژِ بِلِی ئَاڤِيتِنَا زِينْدَانِێ يَانْ ژِی ايِشْكَنْجَيكَه بِژَانْ پِێ ڤَه چِه يَه؟

٢٦. (يُوسِفْ) گُوتْ: نَخِيْرْ، وِێ اَزْ دَاخَوازْ كِرِمْ بَالْ خَوه ڤَه. يَكِی ژِ لِێزِمِێنْ پِيرَكِێ وِهَا شَاهِدِی دَا؛ اَگَرْ كِرَاسِێ وِی ژِ پِێشْ ڤَه هَاتِبَه دِرَانْدِنْ، پِيرَكِێ رَاسْتْ گُوتِيَه؛ اَوْ ژِ دَرَوِينَانَه.

٢٧. نَا، اَگَرْ كِرَاسِێ وِی ژِ پَاشْ ڤَه هَاتِبَه دِرَانْدِنْ، پِيرَكِێ دَرَوْ كِرِيه؛ اَوْ ژِ رَاسْتْگُوِيانَه.

٢٨. ڤِێجَا چِه دَمَا (مِێرِێ وِێ) دِيتْ كُو وَا يَه كِرَاسِێ وِی ژِ پَاشْ ڤَه هَاتِيَه دِرَانْدِنْ. (ژِ پِيرَكَا خَوه رَه) گُوتْ: بِرَاسْتِی اَڤْ فَنْدْ و فُوتِينْ وَه نَه. بِێگُمَانْ فَنْدْ و فُوتِينْ وَه ژِنَانْ مَزِنِنْ.

٢٩. (زِلامێ پیرَکێ گُوتْ): اَیْ یُوسِفْ! دَفْ ژِ فِێ (مَسَلِێ) بَرْدَه (و ژِ تُو کَسی رَه نَبێژَه). (ژِ پیرَکَا خَوه رَه ژِی گُوتْ) : تُو ژِی لِێبُوْرِینَا گُنَهێنْ خَوه بِخَوازَه، بێگُمَانْ تُو ژِ گُنَهْکَارَانِی.

٣٠. هِنْ پیرَکِینْ لِبَاژِێرْ گُوتِنْ: ژِنَا سَرْوَرِی خِزمَتْکَارِێ خَوه بِبَالْ خَوه قَه دَاخَوازْ دِکَه، بِرَاسْتِی ژِی اَفِینَا وِی پَرْدَا دِلِێ وِێ قَتَانْدِیَه! بێگُمَانْ اَمْ وِێ دِ رِێشَاشِیکَه اَشْکَرَا دَه دِبِینِنْ.

٣١. فِێجَا چه دَمَا (پیرَکَا عَزِیزِی) بِهِیسْتْ کُو سَبَا وِێ دِکِنْ، ژِ وَانْ رَه (قَاصِدَکْ) شَانْدْ، ژِ وَانْ رَه بَالْگَه نَامَادَه کِرِنْ. هَرْ یَکِێ ژِ وَانْ ژِی کِیرَکْ دَا دَسْتِێ وَانْ، (ژِ یُوسِفْ رَه) گُوتْ: دَه دَرْکَفَه پێشْبَرِی وَانْ. اِیْدِی گَافَا چَاقِێنْ وَانْ بِیُوسِفْ کَتْ، (دِ چَاقِێ خَوه دَه اَوْ) مَزِنْ و بِێنُمُونَه دِیْرَانْ، (هَایْ ژِ خَوه نَمَانْ و) دَسْتِێنْ خَوه بِرِینْ و گُوتِنْ: حَاشَا ژِ خُدِێ، اَفْ نَه بَشَرَه، هَبَه نَبَه اَفْ فَرِیشْتَیَکِی بِرُومَتَه!

٣٢. (دَمَا پیرَکَا عَزِیزْ اَفْ رَوْشَا ژِنکَانْ دِیتْ، ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: هَا اَفَه، یَا کُو دَرْ بَارِێ وِی دَه وَه گَازِنْدْ ژِ مِنْ دِکِرْ. بَلِێ مِنْ اَوْ بِبَالْ خَوه قَه دَاخَوازْ کِرْ، لِێ وِی خَوه دَا پَاشْ (و قَبُولْ نَکِرْ). صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ اَوَا اَزْ ژِێ دِخَوازِمْ نَکَه، تَقَرْ اَوِێ بِێ زِیْنْدَانْکِرِنْ و اَوِێ رَزِیلْ و رِسْوَا بِبَه.

٣٣. (یُوسِفْ) گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! زِیْنْدَانْ ژِ مِنْ رَه ژِ گَازِیَا کُو اَوْ لِمِنْ دِکِنْ چِێترَه. اَگَرْ تُو حِیلَبَازِیِێنْ وَانْ ژِ مِنْ فَنَگَرِینِی، دِلِێ مِنْ دِێ خَوه بِدَه رَخِێ وَانْ و اَزِێ بِبِمْ ژِ نَزَانِیِنْ گُنَهْکَارْ.

٣٤. خُدَایِێ وِی، دُعَایَا وِی قَبُولْ کِرْ و حِیلَبَازِیَا وَانْ ژِ سَرْ وِی دَا ئَالِی. بێگُمَانْ رَوْشْ اَفَه؛ خُدِێ بِهِیزَرَه، زَانَایَه.

٣٥. پَاشِێ ژِ بُوْ وَانْ (کَارْبِدَسْتَانْ) دِیَارْ بُو –پِشْتِی نِیشَانِیِنْ قَبِرِی دِیتِنْ- کُو یُوسِفْ بِێگُنَهَ

و بِیْرِی یَه، (یَا بَاشْ اَوَه) حَتَا دَمَکِیْ بِیْ زِیْنْدَانْکِرِنْ (ژِ بُوْ رِیْ لِبَرْ گُوتِنِیْنْ خَلْکِیْ بِگِرِنْ و شَرْمَا خَوه ژِی پِیْ قَشِیْرِنْ).

٣٦. دِگَلْ وِی دُو خُوْرْتِیْنْ دِنْ ژِی کَتِنَه زِیْنْدَانِیْ. یَکِی ژِ وَانْ گُوْتْ: مِنْ دِ خَوْنَا خَوه دَه دِیتْ کُو مِنْ تِرِی دِگُفَاشْتْ و شَرَابْ چِیْدِکِرْ. یِیْ دِنْ ژِی گُوْتْ: مِنْ ژِی دِیتْ نَانْ لِسَرْ سَرِیْ مِنْ بُو و طَیْرَانْ ژِیْ دِخَوارْ. دَه کَا شِیرُوْقَیَا وِیْ ژِ مَه رَه بِیْژَه، بِرَاسْتِی اَمْ تَه بَاشْ و خَوشْمِرُوْفْ دِزَانِنْ.

٣٧. (یُوسِفْ) گُوْتْ: بَرِیَا خَوارِنَا کُو هُونْ دِخُونْ ژِ بُوْ وَه بِیْ، تَقَزْ اَزِیْ شِیرُوْقَیَا وِیْ ژِ وَه رَه بِیْژِمْ. اَفْ شِیرُوْفَکِرِنْ ژِ وِیْ زَانِینَا کُو خُدَایِیْ مِنْ هِینِی مِنْ کِرِیَه. بِیْگُمَانْ مِنْ دَفْ ژِ اُوْلَا مِلَّتَکِی بَرْدَایَه کُو بَاوَرِی بِخُدَا نَایِینْ و اَوْ بِخَوه بِنَاخْرَتِیْ ژِی بِیْبَاوَرِنْ.[١]

٣٨. مِنْ دَایَه پَیْ دِینِیْ بَاقِیْنْ خَوه، اِبْرَاهِیمْ، اِسْحَاقْ و یَعْقُوبْ. ژِ بُوْ مَه نَه مِمْکُنَه اَمْ تِشْتَکِی ژِ خُدِیْ رَه بِکِنْ هَمْکُوفْ. اَفْ لِسَرْ مَه و لِسَرْ مِرُوْفَانْ کَرَمَا خُدِیْ یَه. لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْفَانْ شُکْرِیْ خُدِیْ نَاکِنْ...

٣٩. (یُوسِفْ گُوْتْ) : گَلِی هَفَالِیْنْ مِنْ یِیْنْ زِیْنْدَانِیْ! اَرِیْ، مَا اَوْ اِلْهِیْنْ ژِ هَفْ بَلاقْ و جُدَا چِیْتِرِنْ یانْ اَوْ خُدَایِیْ یَکْ و تَکْ، قَهَّارْ؟

٤٠. اَوِیْنْ کُو هُونْ دِ شُونَا خُدِیْ دَه وَانْ دِهَبِینْ، بَسْ هِنْ نَاقِنْ کُو (ژِ نَزَانِینْ قَه) وَه و بَاقِیْنْ وَه اَوْ بِنَافْ کِرِنَه (و ژِ بُوْ خَوه وَه اَوْ کِرِنَه اَلاهْ). خُدِیْ ژِی دَرْ بَارِیْ وَانْ دَه تُو دَلِیلْ دَانَخسْتِیَه. دَسْتْهَلَاتِی، بَسْ یَا خُدِیْ یَه، فَرْمَانْ لِوَه کِرِیه کُو هُونْ عِبَادَتِیْ وِی تَنِیْ بِکِنْ. اَقَه، دِینِیْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ. لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْفَانْ (قِیْ) نِزَانِنْ.

---

١ یُوسِفْ خَوسْتْ ژِ رَوْشَا خُوْرْتَانْ اِسْتِیفَادَه بِکَه و دِینِیْ حَقْ ژِ وَانْ رَه بِدَه زَانِینْ. بَرِیَا کُو تَعْبِیرَا خَوْنَا وَانْ بِیْژَه ژِ وَانْ رَه رَاگِهَانْدْ کُو اَوْ لِسَرْ دِینِیْ حَقَه، زَانِینَا وِی، ژِ جَمْ خُدَایِیْ وِی ژِیْ رَه هَاتِیَه. خَلْکِیْ مِسْرِیْ ژِی دِ رِیْیَا شَاشْ دَه نَه، یَعْنِی پِیْشگُوْتِنَکْ ئَامَادَه کِرْ و دِینِیْ حَقْ ژِ وَانْ رَه گُوْتْ. هَا اَفْ ئَایَتْ و هَرْ سِیْ ئَایَتِیْنْ لِدُوفِیْ دِ بَارَا قِیْ یَکِیْ دَه نَه.

٤١. هَقَالِێنْ مِنْ یێنْ زِینْدَانِێ! (هَرْچِی خَوْنێنْ وَه نَه)، یَكْ ژ وَه (هَرْ وَكی بَرِێ، دِیسَا) دِێ بِبَه مَیْگَرِێ خَوْنْدِێ خَوه. هَرْچِی یِێ دِنَه، اَوْ ژِی دِێ بِدَارِێ قَه بِێ دَالَقَانْدِنْ و طَیْرْ دِێ ژ (مِێژِیێ) سَرِێ وِی بِخُونْ. اَوْ خَوْنَا كُو دَرْ بَارِێ وِێ دَه وَه شِیرُوْقَه ژ مِنْ دِخَوسْتْ بِدَاوِی هَاتْ (و وَكَه مِنْ گُوْتِی اَوِێ وَرَه جِهْ).

٤٢. (یُوسِفْ،) ژ هَرْدُیَانْ، ژ یِێ كُو یَقِینْ زَانِیبُو كُو اَوِێ رِزْگَارْ بِبِێ رَه گُوْتْ: لِجَمْ خَوْنْدِێ خَوه مِنْ د بِیرْ بِینَه، (ژِێ رَه بِبِێژَه: جُوَانَكْ بِنَحَقِی كَتِیَه زِیْنْدَانِێ. بَلْكِی مِنْ ژ زِیْنْدَانِێ سَرْبَسْتْ بَرْدَه). لِێَلِێ شَیْطِێنْ، ژ بِیرَا وِی بِرْ كُو اَوْ بَحْسَا یُوسِفْ لِجَمْ خَوْنْدِێ خَوه بِكَه. ژ بَرْ ڤِێ یَكِێ (یُوسِفْ) چَنْدْ سَالِێنْ دِنْ ژِی د زِنْدَانِێ دَه مَا.

٤٣. مَلِكِێ مِسْرِێ گُوْتْ: مِنْ (د خَوْنَا خَوه دَه) حَفْتْ چِێلَكِێنْ قَلَوْ دِیتِنْ كُو حَفْتْ چِێلَكِێنْ قَلْسْ اَوْ دِخَوارِنْ و مِنْ حَفْتْ سِنْبِلِێنْ هِێشِینْ و حَفْتْ سِنْبِلِێنْ هِشْكْ دِیتِنْ. گَلِی گِرَه گِرَانْ! اَگَرْ هُونْ خَوْنَانْ شِیرُوْقَه دِكِنْ دَه كَا خَوْنَا مِنْ ژِی ژ مِنْ رَه شِیرُوْقَه بِكِنْ.

٤٤. (شِیرُوْقَكَارَانْ) گُوْتِنْ: اَڤْ (خَوْنَا تَه)، خَوْنَرُوْزْكِنْ (خَوْنِێنْ بِێوَاتَه نَه). اَمْ شِیرُوْقَیَا خَونِێنْ وَلِێ نِزَانِنْ.

٤٥. ژ هَرْدُكَانْ اَوِێ كُو خَلاَصْ بُویِی، پِشْتِی دَمَكَه دِرِێژْ (یُوسِفْ) د بِیرَا خَوه ئَانِی و گُوْتْ: اَزِێ شِیرُوْقَیَا وِێ (خَوْنِێ) ژ بُوْ وَه بِبِێژْم، فِێجَا مِنْ بِشِینْ (زِیْنْدَانِێ).

٤٦. (مَیْگَرْ، هَاتَه جَمْ یُوسِفْ و ژِێ رَه گُوْتْ): اَیْ یُوسِفْ! هَیْ مِرُوْڤِێ رَاسْتْگُوْ! دَه كَا د بَارَا حَفْتْ چِێلَكِێنْ قَلَوْ دَه كُو حَفْتْ چِێلَكِێنْ قَلْسْ وَانْ دِخَوارِنْ و د بَارَا حَفْتْ سِنْبِلِێنْ هِێشِینْ و حَفْتْ سِنْبِلِێنْ هِشْكْ دَه (ڤِێ خَوْنِێ) ژ مَه رَه شِیرُوْقَه بِكَه. اَزْ هِێڤِیدَارِمْ (بِشِیرُوْقَیَا تَه یَا رَاسْتْ) لِمِرُوْڤَانْ ڤَگَرِمْ دَا كُو اَوْ ژِی هِینِی رَاسْتِیێ بِبِنْ.

٤٧. (یُوسِفْ) گُوْتْ: وَكِی عَادَتِێنْ خَوه، حَفْتْ سَالَانْ لِێَ هَڤْ دَخْلِێ بِچِینِنْ پِشْتَرَه - ژ بِلِی هِنَكِی كُو هُونْ دِێ بِخُونْ - یَا كُو وَه چِنِی د سِنْبِلِێنْ وِێ دَه بِهِێلِنْ.

٤٨. پِشْتْرَه، لِدُوفْ قَانْ (حَفْتْ سَالِیْنْ فِرَهِیِیْ) دِیْ حَفْتْ سَالِیْنْ دِزْوَارْ و تَنْگِی بِیْنْ، ژِ بِلِی هِنْدِکِیْ یَا کُو ژِ بُوْ تُوْفْ وَه هِلانِی، هُونْ دِیْ یَا کُو وَه ژِ بُوْ وَانْ (سَالِیْنْ غَلَایِیْ) دَایِی هَفْ بِخُونْ.

٤٩. پِشْتْرَه، لِدُوفْ قَانْ (حَفْتْ سَالِیْنْ بِتَنْگَاسِی) سَالَکَه وِسَا دِیْ بِیْ کُو نَاریکَارِیَا مِرُوْقَانْ (بِبَارَانِیْ) دِیْ بِیْ کِرِنْ و اَوْ دِ وِیْ سَالِیْ دَه (مِیْوَهیَانْ ژِ پِرَانِی) دِیْ بِگُفْتِیشِنْ (و ژِ بُوْ خَوه شَرْبَتْ و شِیلَیِیْ وَرْگِرِنْ).

٥٠. (دَمَا مَیْگَرْ، ژِ وَانْ رَه اَفْ شِیرُوْفَه ئَانِی) مَلِکْ گُوتْ: کَا یُوسِفْ ژِ مِنْ رَه بِینِنْ. چِه دَمَا قَاصِد(یْ مَلِکْ) هَاتْ جَمْ یُوسِفْ، (یُوسِفْ، ژِیْ رَه وِهَا) گُوتْ: لِخَونْدِیْ خَوه فَگَرَه و ژِیْ بِیرْسَه: رَوْشَا وَانْ پِیرَکِیْنْ کُو دَسْتِیْنْ خَوه بِرِیبُونْ چِه بُو؟ بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ مِنْ حِیلَه و پِیلِییْنْ وَانْ دِزَانَه.

٥١. (ڤِیْجَا مَلِکْ، گَازِی وَانْ ژِنَانْ کِرْ و ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: رَوْشَا وَه چِه بُو، دَمَا وَه یُوسِفْ بِبَالْ خَوه فَه دَاخَوازْ کِرْ؟ (مَا وَه خَرَابِیكْ ژِیْ دِیتبُو؟) ژِنَانْ گُوتْ: ژِ بُوْ خُدِیْ اَوْ ژِ ڤِیْ بِیْرِی یَه! مَه تُو خَرَابِی ژِیْ نَدِیتِیه. پِیرَکَا عَزِیزْ گُوتْ: هَا ڤِیْجَا رَاسْتِی دَرْکَتْ مِیْدَانِیْ؛ مِنْ اَوْ دَاخَوازْ کِرِبُو و اَوْ بِیْرِی یَه و بِرَاسْتِی اَوْ ژِ رَاسْتْگُوْیَانَه.

٥٢. (یُوسِفْ گُوتْ) : اَفْ (دَاخَوازَا مِنْ یَا بَرَاءتِیْ) ژِ بُوْ ڤِیْ یَه دَا کُو سَرْوَرْ بِزَانَه کُو مِنْ لِپِشْتْ وِی خَایِینْتِی لِیْ نَکِرِیَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ حِیلَیَا خَایِینَانْ بِسَرْ نَاخَه.

٥٣. (پِیرَکَا عَزِیزْ گُوتْ): اَزْ نَفْسَا خَوه بِیْرِی نَاکِمْ، بِرَاسْتِی نَفسْ زِیْدَه خَرَابخَوازَه. لِیْبَلِیْ یِیْ کُو خُدَایِیْ مِنْ لِیْ هَاتِبَه رَحْمِیْ و پَارَاسْتِبَه اَوْ جُدَا یَه. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ مِنْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوْقَانَه.

٥٤. مَلِکْ گُوتْ: یُوسِفْ ژِ مِنْ رَه بِینِنْ دَا کُو اَزْ وِی ژِ خَوه رَه بِکِمْ (شِیوِرْمَنْدَکِی) تَایْبَتْ.

قِیْجَا دَمَا مَلِكْ بِیُوسِفْ رَه پَیِفِی، ژِیْ رَه گُوْتْ: اِیرُوْ، تُو لِبَالْ مَه خَودِیِیْ جهَکِی بِلِنْدِی و تُو مِرُوْفَکِی پِیْبَاوَرِی.[1]

۵۵. (یُوسِفْ ژِیْ رَه) گُوْتْ: مِنْ دَیْنَه سَرْ گَنْجِینَیِیْنْ مِصْرِیْ، بِرَاسْتِی اَزْ مِرُوْفَکِی اَمِینْ و پَارِیْزْکَارِمْ.

۵۶. بِفِی ئَاوَایِی مَه دَرْفَتْ دَا یُوسِفْ؛ لِئَاخَا مِصْرِیْ، لِجِهِیْ کُو اَوْ دِخَوازَه تَقْدِگَرَه. اَمْ کِیْ بِفِیْنْ رَحْمَا خَوه دِگِهِینِنِیْ و اَمْ پَرُویَا قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ قَتْ وِنْدَا نَاکِنْ.

۵۷. ژِ بُوْ یِیْنْ کُو بَاوَرِی بِینِنْ و ژِ خُدِیْ بِترْسِنْ، پَرُویَا ئَاخْرَتِیْ هِیْ چِیْتِرَه.

۵۸. بِرَایِیْنْ یُوسِفْ هَاتِنْ و چُونَه بَالِیْ، قِیْجَا وِی اَوْ نَاسْ کِرِنْ. لِیْبَلِیْ وَانْ اَوْ نَاسْ نَدِکِرْ.

۵۹. دَمَا یُوسِفْ بَارِیْ وَانْ بِگُوْرِی حَوْجَدَارِیَا وَانْ حَازِرْ کِرْ، (ژِ وَانْ رَه) گُوْتْ: (کُو هُونْ قِیْ جَارِیْ هَاتِنْ) بِرَایِیْ خَوه یِیْ ژِ بَاقِیْ ژِی ژِ مِنْ رَه بِینِنْ (دَا اَزْ بِزَانِمْ کُو هُونْ رَسْتْ دِیِیْزِنْ)، مَا هُونْ نَابِینِنْ کُو اَزْ پِیقَانِیْ بِیْکِیْمَاسِی تِزَه دِکِمْ و اَزْ چِیْتِرِینْ مِیْقَانْحَوِینِمْ.

۶۰. اَگَرْ هُونْ وِی نِبِینِنْ جَمْ مِنْ، اِیْدِی ژِ بُوْ وَه لِجَمْ مِنْ پِیقَانَکْ تُنَه و نِیْزِی مِنْ نَبِنْ!

۶۱. ژِیْ رَه گُوْتِنْ: اَمِیْ وِی ژِ بَاقِیْ وِی بِخَوازِنْ، بِیْگُمَانْ اَمِیْ قِیْ بِکِنْ.

۶۲. (یُوسِفْ) ژِ خِزمَتْکَارِیْنْ خَوه رَه گُوْتْ: سَرْمِیَانِیْ وَانْ بِخِنْ نَافْ بَارِیْنْ وَانْ، دَمَا فَگَرِیَانْ نَافْ مَالبَاتَا خَوه دَا کُو اَوْ وِی (سَرْمِیَانِی) نَاسْ بِکِنْ؛ مُحَقْقَقْ اَوِیْ فَگَرِنْ.

---

۱ مَلِكْ خَوسْتْ، اَوْ بِخَوه شِیرُوْقَیَا خَوْنَا خَوه ژِ یُوسِفْ بِبهِیزَه، وِی ژِی تَعْبِیرَا خَونَا وِی ژِیْ رَه گُوْتْ. مَلِكْ ژِ یُوسِفْ پِرْسِی؛ دِفِیْ اَمْ چَاوَا تَدْبِیرَا خَوه بِسْتِینِنْ. یُوسِفْ گُوْتْ: دِ سَالِیْنْ کُو رَحْمْ دِبَارَه دَه دَخْلِیْ پِرْ بِچِینَه و بَرِیْ وِیْ سْتُوْكْ بِکَه، هِلِینَه. هَرْ وهَا دِ سَالِیْنْ غَلَایِیْ دَه تِیْ هَمْ خَوه خَودِی بِکِی هَمْ ژِی تِیْ بِفِرُوْشِی وَلَاتِیْنْ دِنْ و خَزِینَیَا خَوه تِزَه دِرَافْ بِکِی. مَلِكْ ژِیْ رَه گُوْتْ: اَرِیْ بَاشَه، لِیْبَلِیْ دِیْ کِی قِی کَارِی بِکَه؟ بَرْسِفَا قِیْ پِرْسِیْ ئَایَتَا تِیْ یَه.

٦٣. دَمَا لِبَاقِیْ خَوه ڤَگَرِیَانْ ژِیْ رَه گُوتِنْ: بَاڤُوْ! اَمْ (ژ اِیرُوْ پِیْ ڤَه) ژ پِیڤَانِیْ هَاتِنَه بِێْپَارْکِرِنْ، ڤِێجَا بِرَایِیْ مَه ژِی دِگَلْ مَه بِشِینَه دَا کُو اَمْ بِخِێرَا وِی حَقِیْ خَوه بِپِیڤِنْ و بِسْتِینِنْ. بِێگُمَانْ اَمِیْ وِی بِپَارِێزِنْ.

٦٤. (یعْقُوبی ژ وَانْ رَه) گُوتْ: هِیْ بَرِیْ، دَرْ بَارِیْ بِرَایِیْ وِی (یُوسِفْ) دَه چه قَاسْ لِوَه اَوْلَه بُوبِمْ، دَرْ بَارِیْ ڤِی دَه ژِی بَسْ اَوْ قَاسْ اَزِیْ لِوَه اَوْلَه بِبِمْ! ژ بَرْ ڤِیْ یَکِیْ (اَزْ وِی دِسْپِێرِمْ خُدِیْ و بَسْ). ڤِێجَا خُدَا چِێترِینْ پَارِێزْکَارَه و دِلُوڤَانْترِینِیْ دِلُوڤَانَانَه.

٦٥. دَمَا پَرْتَالِیْنْ خَوه ڤَکِرِنْ، دِیتنْ کُو وَا یَه سَرْمِیَانِیْ وَانْ لِوَانْ هَاتِیَه ڤَگَرَانْدِنْ، گُوتِنْ: بَاڤِیْ مَیْوْ! مَا اَمْ ژ ڤِیْ بِێهْترْ اِیْدِی چه دِخَوازِنْ! ڤَا یَه سَرمِیَانِیْ مَه ژِی لِمَه هَاتِیَه ڤَگَرَانْدِنْ. (بِوِی سَرْمِیَانِی دِیسَا) اَمِیْ ژ خَلْکِیْ خَوه رَه خَوارِنِیْ بِینِنْ، اَمِیْ بِرَایِیْ خَوه بِپَارِێزِنْ و اَمِیْ بَارِیْ دَڤَیکِیْ لِخَوه زِیْدَه بِکِنْ، بِینِنْ. اَڤْ بَارْ (لِجَمْ مَلِكْ) بِپِڤَانَکَه هِێسَانَه.

٦٦. (یعْقُوبْ) گُوتْ: اَزْ وِی (بُنْیامِینْ) دِگَلْ وَه نَاشِینِمْ حَتَا کُو هُونْ لِسَرْ نَاڤِیْ خُدِیْ پَێْمَانَکَه سَاغْلَمْ و ئَاسِیْ نَدِنْ مِنْ کُو تَقَزْ هُونِیْ وِی ژ مِنْ رَه بِینِنْ. ژ بِلِی کُو دُوْرْ لِوَه بِیْ گِرْتِنْ (هُونْ بِێجَارَه بِمِینِنْ) اَوْ رَوْشْ جُدَا یَه. گَافَا اَوْ پَێْمَانَا کُو ژ وَانْ خَوسْتِبُو وَانْ دَایِیْ، (یعْقُوبْ) گُوتْ: خُدِیْ لِسَرْ یَا کُو اَمْ دِبِێژِنْ ئَاگَاهْدَارْ و وَکِیلَه.

٦٧. پِشْتَرَه وهَا گُوتْ: گَلِی کُرِیْنْ مِنْ! هُونْ تَڤْ دِ دَرِیَکِی دَه نَکَڤِنْ (مِسْرِیْ)، دِ دَرِیِێنْ ژ هَڤْ جُدَا رَه تِێکَڤِنِیْ. لِێبَلِیْ اَزْ نِکَارِمْ ئَا کُو خُدِیْ ژ بُوْ وَه نِڤِیسِیَه ژ سَرْ وَه بِدِمْ ئَالِی. لَوْرَا حُکْمْ و فَرْمَانْ تَنِیْ یِیْ خُدِیْ یَه. ژ بَرْ ڤِیْ یَکِیْ مِنْ تَنِیْ خَوه سپَارْتِیَه وِی وپِشْتِی ڤِیْ بِلَا خَوسِپِێرْ هَرْ خَوه بِسپِێرِنْ وِی.

٦٨. چَاوَا کُو بَاڤِیْ وَانْ لِوَانْ شِیرَتْ کِرِبُو کَتِنْ هُنْدِرْ -اَڤْ تَدبِیرْ نَبُو کُو تِشْتَکِی ژ تَقْدِیرَا خُدِیْ ژ سَرْ وَانْ بِدَه ئَالِی- بَسْ دَاخَوازَکْ بُو دِ دِلِیْ یَعْقُوبْ دَه ژ دِلِیْ خَوه دَرَانِی. بِێگُمَانْ یَعْقُوبْ، خَودِیِیْ زَانِینَکَه (دُوْرْفِرَه) بُو ژ وِیْ زَانِینَا مَه دَایِیْ، لِێبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْڤَانْ ڤِیْ نِزَانِنْ.

٦٩. دَمَا چُونَه جَمْ یُوسِفْ، وِی بِرَایِیْ خَوه (بُنیامِینْ) ثَانِی جَمْ خَوه و ژِیْ رَه گُوتْ: اَزْ بِرَایِیْ تَه مَه (اَزْ یُوسُفِمْ)، ژِ بَرْ یَا کُو (بِمَه) کِرِنْ، غَمْگِینْ مَبَه.

٧٠. (یُوسِفْ) گَافَا بَارِیْنْ وَانْ دَنَاگِرْتِنْ و ثَامَادَه کِرِنْ، تَاسَا خَوه یَا ثَاقِیْ خِسْتَه ثَاقْ بَارِیْ بِرَایِیْنْ خَوه! پِشْتِی (کَارْوَانِی حَرَکَتْ کِرْ) بَانْگْدِیْرَکِی گَازِی کِرْ و گُوتْ: گَلِی کَارْوَانِیانْ! (رَاوَسْتِنْ) بِرَاسْتِی وَه دِزِی کِرِیَه.

٧١. (بِرَایِیْنْ یُوسِفْ) بَرِیْ خَوه دَانَه وَانْ و ژِ وَانْ رَه گُوتِنْ: مَا وَه چِه تِشْتِیْ خَوه وِنْدَا کِرِیَه؟

٧٢. (مِرُوڤِیْنْ مَلِکِی) گُوتِنْ: مَه تَاسَا مَلِکِی یَا ثَاقِیْ وِنْدَا کِرِیَه، ژِ بُوْ کَسِیْ کُو وِیْ بِینَه بَارِیْ دَفَیْکِی (بَخْشِیشْ) هَیَه، اَزْ ژِی کَفِیلِیْ ڤِیْ مَه.

٧٣. گُوتِنْ: اَمْ سُوْنْدْ دِخُونْ بِخُدِیْ کُو هُونْ ژِی دِزَانِنْ اَمْ نَهَاتِنَه ڤِیْ دَرِیْ کُو لِسَرْ ثَاخَا (مِسْرِیْ) تَقْدَانِیْ دَرْخِنْ و اَمْ نَه دِزَکِنْ ژِی.

٧٤. (مِرُوڤِیْنْ مَلِکِی) گُوتِنْ: بَاشَه کُو هُونْ دَرَوِینْ بِنْ (و وَه اَوْ دِزِی بَه)، جَزَایِیْ وِیْ (کِرِنَا وَه) چِه یَه؟

٧٥. (بِرَایِیْنْ وِی) گُوتِنْ: جَزَایِیْ وِیْ، لِوِی تِیْ بِرِینْ اَوِیْ کُو تِشْتِیْ وِنْدَا دِ بَارِیْ وِی دَه بِیْ دِیتِنْ. هَا جَزَایِیْ وِی، اَوَه کُو دَسْتْ لِسَرْ وِی بِیْ دَانِینْ، هَرْ وِسَا اَمْ جَزَا لِظَالِمَانْ دِبِرِنْ.[١]

٧٦. ڤِیْجَا یُوسِفْ، بَرِیَا بَارِیْ بِرَایِیْ خَوه، دَسْتْ بِتَفتِیشَا بَارِیْنْ وَانْ کِرْ، پِشْتَرَه ژِی تَاسْ ژِ بَارِیْ بِرَایِیْ خَوه دَرَانِی. بِڤِی ثَاوَایِی مَه اَڤْ کَارْ هِینِی یوسُفِی کِرْ (دَا بِگِهِیشْتَا یَا

١ لِگُوْرِی شَرِیعَتَا یَعْقُوبْ، مِرُوڤِیْ کُو دِزِی بِکِرَا جَزَایِیْ وِی اَوْ بُو کُو دِهَاتْ گِرْتِنْ و ژِ بَرْ مَالِیْ دِزِیْ سَالَکِیْ ژِ خَودِیْ مَالْ رَه کُولَتِی دِکِرْ. لِگُوْرِی قَانُونِیْنْ مِسْرِیْ ژِی دَارْ لِدِزْ دِهَاتْخِسْتِنْ و دُو جَارَانْ بِقَاسِی مَالِیْ کُو دِزِیَه ژِیْ دِهَاتْ سِتَانْدِنْ. یُوسِفْ خُوسْتْ لِگُوْرِی شَرِیعَتَا بَاڤِیْ وَانْ، جَزَا بِدَه وَانْ.

کُو وِی دِخَوسْتْ). وِی نَدِکَارِی لِگُوْرِی قَانُونَا مَلِكْ بِرَایِیْ خَوه لِجَمْ خَوه رَاگِرْتَا ژِ بِلِی یَا کُو خُدِیْ بِفِیْ. اَمْ کِیْ بِفِیْنْ، مَرتَبَیَا وِی بِلِنْدْ دِکِنْ. بِرَاسْتِی دِ سَرْ هَرْ زَانَایَکِی رَه یَکِی ژِیْ زَانَاتِرْ هَیَه.

۷۷. (بِرَایِیْنْ وِی) گُوتِنْ: اَگَرْ وِی دِزِی کِرِبَه، بِرَاسْتِی بِرَایَکِی وِی ژِی هِیْ بَرِیْ دِزِی کِرِبُو. یُوسِفْ اَفْ (بِیْبَخْتِیَا وَانْ) دِ دِلِیْ خَوه دَه قَشَارتْ، ژِ وَانْ رَه اَشْکَرَا نَکِرْ، گُوتْ: کَسْ ژِ وَه خَرَابترْ نِینَه! خُدِیْ بِیَا کُو هُونْ دِبِیْژِنْ بِیْهْترْ دِزَانَه.

۷۸. گُوْتِنْ: اَیْ عَزِیزْ! بِرَاسْتِی بَاقَکِی وِی یِیْ کَالْ و مَزِنْ هَیَه (هَدَانَا خَوه بِوِی تِینَه). دَه دِ شُونَا وِی دَه یَکِی ژِ مَه بِگِرَه. بِرَاسْتِی اَمْ تَه ژِ قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ دِبِینِنْ.

۷۹. گُوْتْ: اَزْ بِخُدِیْ خَوه دِپَارِیْزِمْ، دِ شُونَا یِیْ کُو مَه تَاسَا خَوه دِ بَارِیْ وِی دَه دِیتِی کُو یَکِی دِنْ اَمْ بِگِرِنْ؛ بِرَاسْتِی اَمْ وِیْ چَاخِیْ دِبِنْ ژِ سِتَمْکَارَانْ.

۸۰. دَمَا ژِ یُوسُفِی هِیْقِیَا خَوه بِرِینْ، خَوه کِشَانْدِنْ کِیْلَکَکِیْ (و شِیْوْرَا خَوه کِرِنْ) مَزِنِیْ وَانْ گُوْتْ: مَا هُونْ نِزَانِنْ کُو بَاقِیْ وَه بِخُدِیْ ژِ وَه پَیْمَانَکَه سَاغْلَمْ وَرْگِرتْ (کُو هُونِیْ کُرِیْ وِی لِیْ فَگَرِینِنْ) و هِیْ بَرِیْ ژِی دَرْ بَارِیْ یُوسِفْ دَه کِیْمَاسِیَا کُو وَه کِرِی (هِیْ ژِ بِیرَا وِی نَچُویَه). قِیْجَا اَزْ بِخَوه، دِیْ ژِ قِیْ اَرْدِیْ نَئِیْمَه دَرْ حَیَانِی کُو بَاقِیْ مِنْ دَسْتُورِیْ نَدَه مِنْ، ئَانْ ژِی خُدِیْ ژِ بُوْ مِنْ (بِرَهَابُونَا بِرَایِیْ مِنْ) بِرْیَارْ نَدَه و خُدِیْ چِیْترِینِیْ حُکْمْدَارَانَه.

۸۱. هُونْ فَگَرِنْ جَمْ بَاقِیْ خَوه و ژِیْ رَه بِبِیْژِنْ: بَاقُوْ! کُرِیْ تَه دِزِی کِرِیَه. بَسْ تِشْتَا مَه بِچَاقِیْ خَوه دِیتِیَه اَمْ ژِ تَه رَه دِبِیْژِنْ. اَمْ یَا دِ پِشْتْ پَردِیْ دَه ژِی نِزَانِنْ.

۸۲. (اَگَرْ تُو بَاوَرْ نَکِی) ژِ وِی وَلاتِیْ کُو اَمْ لِیْ بُونْ و ژِ وِی کَارْوَانِیْ کُو اَمْ پِیْ رَه هَاتِنْ، بِپِرْسَه. بِرَاسْتِی ژِی اَمْ رَاسْتْ دِبِیْژِنْ.

۸۳. (بَاقِیْ وَانْ) گُوْتْ: نَا! نَفْسَا وَه ژِ وَه رَه کَارَکِی وِهَا خَوشِكْ نِیشَانْ دَا و وَه ژِی کِرْ.

دیسَا یَا فَتْحْ سَبْرَکَه بِرِنْدِی یَه. هِیْڤِی هَیَه کُو خُدِیْ وَانْ بِهَڤْ رَه ژ مِنْ رَه بِینَه. بِێگُمَانْ هَرْ اَوه، یِێ زَانَا، یِێ کَارْبِنَجهْ.[1]

٨٤. (یعْقُوبْ) بَرِیْ خَوه ژ وَانْ ڤَگَرَانْدْ، کَسَرَكْ کِشَانْدْ و گُوتْ: نَاخْ ژ بُوْ کُلُ و کُوْڤَانِیْنْ یُوسِفْ! ژ بَرْ غَمَا (یُوسِفْ) سِپِیکِیْ ئَافِیْتَه سَرْ هَرْدُو چَاڤِیْنْ وِی (اِیْدِی پِیْ نَدِدِیتْ)، ڤِیْجَا کَرْبَا خَوه دِ دِلَه خَوه دَه هِشْتْ.

٨٥. (زَارُوْکِیْنْ وِی ژِیْ رَه) گُوتِنْ: سُوْنْدْ بِخُدِیْ، تُو هَرْ یُوسِفْ بِبِیرْ تِینِی، حَتَا بَرْ بِهَلاکِیْ ڤَه بِچِی یانْ ژِی تُو دِیْ (ژ کَرْبَا یُوسِفْ) بِمِرِی.

٨٦. (یعْقُوبْ) گُوتْ: بِرَاسْتِی اَزْ دَرْدْ و کُوْڤَانِیْنْ خَوه تَنِیْ حَوالَیِی خُدِیْ دِکِمْ. تِشْتِیْ اَزْ ژِ خُدِیْ دِزَانِمْ هُونْ نِزَانِنْ.

٨٧. کُرِیْنْ مِنُوْ! هَرِنْ رِنْدْ لِیُوسِفْ و بِرَایِیْ وِی بِگَرِنْ. هِیْڤِیَا خَوه ژ رَحْمَا خُدِیْ قُتْ نَکِنْ، بِێگُمَانْ ژ دَسْتَکَا کَافِرْ یِێ ڤَه تُو کَسْ ژ رَحْمَا خُدِیْ بِێهِیْڤِی نَابَه.

٨٨. (ڤِیْجَا لِسَرْ ڤِیْ شِیرَتَا بَافِیْ خَوه ڤَگَرِیانْ مِسْرِیْ) گَافَا چُونَه بَالْ یُوسِفْ، ژِیْ رَه گُوتِنْ: اَیْ سَرْوَرْ! بِرْچِیبُونِیْ دَسْتْ دَانِیَه سَرْ مَه و خَلْکِیْ مَه، مَه سَرْمِیَانَکِی نَهِیْژَا ژ تَه رَه ئَانِی (و اَمْ هَاتِنَه)، اِیْدِی (بِڤِی سَرْمِیَانِی) بِقَاسِی کُو تِیْرِی مَه بِکَه، بِیَا تَمَامْ ژ بُوْ مَه بِیِڤَه و قَنْجِیَکِیْ لِمَه بِکَه (بِرَایِیْ مَه بِدَه مَه)، بِێگُمَانْ خُدِیْ دِیْ خَلاتَا خِیْرْکَرَانْ بِدَه وَانْ.

٨٩. (یُوسِفْ، ژ وَانْ رَه) گُوتْ: دَمَا هُونْ نَزَانْ بُونْ، تَقَزْ هُونْ دِزَانِنْ کَا وَه چه بِسَرِیْ یُوسِفْ و بِرَایِیْ وِی کِرْ؟

---

١ بِرَایِیْنْ یُوسِفْ ژ بَرْ کُو بَرِیْ ژ بَافِیْ خَوه رَه دَرَوْ کِرِبُونْ، بَافِیْ وَانْ نَخَوسْتْ ڤِیْ جَارِیْ ژ رَاسْتِیَا وَانْ بَاوَرْ بِکَه و ژ وَانْ رَه وِهَا گُوتْ: نَا، نَفسَا وَه ژ وَه رَه کَارَکِی وِهَا سِپِیحِی نِیشَانْ دَایَه، هَکَه نَه وِهَا بَه، عَزِیزْ ژ کُو دِزَانَه کُو لِگُوْرِی شَرِیعَتَا مَه جَزَایِیْ دِزْ اَڤَه کُو وَکْ دِیلْ وَرَه گِرْتِنْ؟

٩٠. (بِرَايَانْ ژِێ رَه) گُوتِنْ: اَرِێ، بِرَاسْتِی ژِی تُو يُوسُفِی؟ گُوتْ: (بَلِێ)، اَزْ يوسُفِمْ و اَڤْ ژِی بِرَايِێ مِنَه. خُدِێ كَرَمْ بِمَه رَه كِرْ (كُو اَمْ گِهَانْدِنْ جَمْ هَڤْ). بِێگُمَانْ رَوْشْ اَڤَه، كِی (ژِ خُدِێ) بِترْسَه و سَبْرِێ بِكِێشَه، ڤِێجَا خُدِێ تَقَرْ پَرُويَا قَنْجِيكَارَانْ وِنْدَا نَاكَه.

٩١. (بِرَايِێنْ وِی ژِێ رَه) گُوتِنْ: اَمْ بِخُدِێ سُوْنْدْ دِخُونْ كُو خُدِێ تُو دِ سَرْ مَه رَه گِرْتِيَه و بِرَاسْتِی مَه دَرْ بَارِێ تَه دَه غَلَتِی كِرِيَه.

٩٢. (يُوسِفْ، ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اِيرُوْ اَزْ لِوَه نَاگِرِمْ، خُدِێ دِێ لِگُنَهِێنْ وَه بِبُوْرَه، بِێگُمَانْ اَوْ دِلُوْقَانْتِرِێ دِلُوْقَانَانَه.

٩٣. ڤِی كِرَاسِێ مِنْ بِينْ بَاڤِێرْنْ سَرْ رُوِيِێ بَاڤِێ مِنْ، چَاڤِێنْ وِی دِێ رُوْنِی بِينْ و مَالْبَاتَا خَوه تَڤِی بِينِنْ جَمْ مِنْ.

٩٤. دَمَا كَارْوَانْ (ژِ مِسْرِێ) دَرْهَاتْ، بَاڤِێ وَانْ (ژِ يِێنْ لِجَمْ خَوه رَه) گُوتْ: اَگَرْ هُونْ ژِ مِنْ رَه نَبِێژِنْ، تَه ژِ پِيرِيتِی عَاقِلِێ خَوه وِنْدَا كِرِيَه و تُو نِزَانِی چِه دِبِێژِی، بَاوَرْ بِكِنْ كُو بِێهْنَا يُوسِفْ تِێ مِنْ.

٩٥. (وْانْ ژِی، ژِێ رَه) گُوتْ: اَمْ بِخُدِێ سُوْنْدْ دِخُونْ كُو تُو هِێ ژِی دِ وِێ شَاشِيَا خَوه يَا بَرِێ دَه يِی.

٩٦. دَمَا مِزْگِينْبَرْ هَاتْ، كِرَاسِێ يُوسِفْ ئَاڤِێتْ سَرْ رُوِيِێ يَعْقُوبْ، چَاڤِێنْ وِی رُوْنِی بُونْ. (يَعْقُوبْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: مَا، مِنْ ژِ وَه رَه نَگُوتِبُو اَزْ (بِوَحْيَا) ژِ جَمْ خُدِێ تِشْتِێ هُونْ نِزَانِنْ اَزْ پِێ دِزَانِمْ؟

٩٧. (زَارُوْكِينْ وِی، ژِێ رَه) گُوتِنْ: هَێْ بَاڤِێ مَه! لِێبُوْرِينَا گُنَهِێنْ مَه ژِ خُدِێ بِخَوازَه! بِرَاسْتِی اَمْ دِ شَاشِيِێ دَه بُونْ.

٩٨. (يَعْقُوبْ، ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَزِێ لِێبُوْرِينَا گُنَهِێنْ وَه ژِ خُدَايِێ خَوه بِخَوازِمْ. بِێگُمَانْ خُدَا گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوْڤِينَه.

٩٩. گَاڤَا (تَفْ بِهَفْ رَه) چُونَه جَمْ یُوسِفْ، وِی دِێ و بَاڤِێ خَوه هَمْبِێزْ کِرِنْ و گُوتْ: بِدَسْتُورَا خُدِێ، بِئَوْلَهِی تِێکَڤِنْ (مِسْرِێ).

١٠٠. دِێ و بَاڤِێ خَوه دَرَانِینْ سَرْ تَختْ، (لِتَنِشْتَا خَوه) اَوْ رُونَانْدِنْ. تَفَکَانْ ژِێ رَه خَوه نِزِمْ کِرْ. (یُوسِفْ) گُوتْ: اَیْ بَاڤِێ مِنْۆ! هَا اَڤَه، شِیرُۆڤَیَا وِێ خَوْنَا کُو بَرِێ مِنْ دِیتبُو. خُدَایِێ مِنْ اَوْ ثَانِی جِهْ. بِێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ قَنْجِی لِمِنْ کِرْ کُو اَزْ ژِ زِیْنْدَانِێ دَرَانِیمْ، پِشْتِی کُو شَیْطِێنْ نَاڤْبَرَا مِنْ و بِرَایِێنْ مِنْ خَرَا کِرْ، هُونْ ژِ چُۆلِێ ثَانِینْ جَمْ مِنْ. بِێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ کِێ بِڤِێ کَرَمِێ لِێ دِکَه. بِێگُمَانْ خُدِێ، هَرْ اَوَه یِێ زَانَا، یِێ کَارْبِنَجِهْ.

١٠١. خُدَایِێ مِنْ! تَه مُلْكْ (سَرْوَرِی) دَا مِنْ، تَه شِیرُۆڤَیَا رُودَانِێنْ کُو (دِ خَوِێ دَه تِێنَه دِیتنْ) هِینِی مِنْ کِرْ. اَیْ ثَافِرِینَرِێ اَرْدُ و ثَاسِیمَانَانْ! لِدِنْیَا و ثَاخْرَتِێ هَرْ تُو یِی خَودِی و پِشْتَڤَانِێ مِنْ. مِنْ لِسَرْ دِینِێ اِسْلَامِێ بِمِرِینَه و مِنْ بِگِهِینَه خَوشْمِرُۆڤَانْ.

١٠٢. (رَسُولِێ مِنْ!) هَا اَڤْ قِصَیَا یُوسِفْ ژِ سَرْپِێهَاتِیِێنْ غَیْبِی نَه کُو اَمْ وِێ ژِ تَه رَه وَحِی دِکِنْ. بِێگُمَانْ دَمَا وَانْ بِرْیَارَا کَارِێنْ خَوه دِدَانْ و پِلانِێنْ خَوه دِکِرِنْ تُو نَه لِجَمْ وَانْ بُویِی (حَتَا کُو تُو ڤِێ بِزَانِی).

١٠٣. چَنْدِی تُو بِڤِێ ژِی دِیسَا بِرِێنْ مِرُۆڤَانْ بَاوَرِیِێ نَایِینْ.

١٠٤. حَالْ اَڤَه کُو تُو ژِ بَرْ رَاگِهَانْدِنَا ڤِێ (قُرْثَانِێ) تُو حَقَکِی ژِ وَانْ نَاخَوازِی. اَڤْ قُرْثَانْ ژِ تَمَامِی خَلْکِێ رَه بَسْ شِیرَتْ و بِیرَثَانِینَه.

١٠٥. لِاَرْد و ثَاسِیمَانَانْ چِقَاسْ نِیشَانِێنْ خُدِێ هَنَه کُو اَوْ دِ بَرْ وَانْ رَه دِبُۆرِنْ، وَانْ دِبِینْ و بَرِێ خَوه ژِ وَانْ ڤَدِگَرِینْ.

١٠٦. پِرَانِیَا وَانْ، بَسْ بَثَاوَایِێ کُو ژِ خُدِێ رَه هَڤْپِشْکَانْ چِێکِنْ بَاوَرِی پِێ تِینْ.

١٠٧. مَا اَوْ ژِ هَاتِنَا عَذَابِێ خُدَا کُو وَانْ تَڤَانْ بدَه بَرْ خَوه، یانْ ژِی ژِ رَابُونَا قِیَامَتِێ ژِ نِشْکَا ڤَه - بِێِیی کُو هَایَا وَانْ ژِێ چِێبَه - اَوْلَه بُونَه؟

١٠٨. (رَسُولِێ مِنْ! ژ وَانْ رَه) بِێژَه: هَا قَا يَه رِيَا مِنْ، اَزْ (خَلْكِێ) قَدِخوِينمْ دِينِێ خُدِێ، اَزْ و اَوِێنْ كُو لِێ مِنْ تِێنْ، لِسَرْ رِيكَه رُوْنَاكِنْ، اَمْ خُدِێ (ژ هَڤْپِشْكَانْ) پَاكْ دِدِێرِنْ و اَزْ نَه ژ مُشْرِكَانِمْ.

١٠٩. مَه بَرِی تَه ژ خَلْكِێنْ بَاژَارَانْ، بَسْ ژ مِێرَانْ رَه وَحِی شَانْدِيَه. مَا (كَافِرْ) هِيچْ لَاَرْدِێ نَاگِرِنْ كُو بِبِينِنْ اَنْجَامَا وَانْ (اِنْكَارْكَرِێنْ) بَرِيَا وَانْ چَاوَا بُويَه؟ مَالا نَاخْرَتِێ تَقَزْ ژ بُوْ وَانِێنْ كُو خَوه (ژ گُنَهَانْ) دِپَارِێزِنْ چِێتِرَه. مَا هُونْ هِێ ژِی اَقْلِێ خَوه بِكَارْ نَايِينِنْ (كُو اِيْدِی هُونْ بَاوَرِی بِينِنْ)؟!

١١٠. دَمَا پِێخَمْبَرْ ژ بَاوَرِينَانِينَا گَلِێ خَوه بِێهِێڤِی بُونْ و حِزرْ كِرِنْ كُو اَوْ ژ بَرِێ گَلِێ خَوه ڤَه هَاتِنَه دَرَوَانْدِنْ، هِنْگِێ نَاريكَارِيَا مَه ژ وَانْ رَه تِێ. ڤِێجَا اَمْ كِێ بِڤِێنْ وِی (ژ بَلَايِێ) رِزْگَارْ دِكِنْ. بِێگُمَانْ عَذَابِێ مَه ژ سَرْ دَسْتَكَا گُنَهْكَارْ نَايِێ زِفْرَانْدِنْ.

١١١. سُوْنْدْ بَه، دِ قِسَيِێنْ وَانْ (پِێخَمْبَرِێنْ كُو بُورِينْ و اُمَّتِێنْ وَانْ دَه و دِ سَرْپِێهَاتِيَا يُوسِفْ و بِرَايِێنْ وِی) دَه ژ خُدَانْهِشَانْ رَه پِرْ دَرْسْ و عِبْرَتْ هَنَه. (اَڤْ قُرْئَانْ) نِينَه كُو ئَاخَافْتِنَكَه لِێئَانِينِی بَه؛ لِێبَلِێ اَوْ كِتِێبِێنْ بَرِيَا خَوه رَاسْتْ دِدِێرَه، ژ هَرْ تِشْتِی رَه دِيارْكَرْ و رُوْنِيكَرَه و ژ بُوْ يِێنْ بَاوَرِی تِينِنْ رَه، رِێبَرْ و رَحْمَتَه.

١٣. سُورَه يِێ رَعْدْ

سُورَه‌يِێ رَعْدْ ٤٣ (چِلْ و سِێ) ئَايَتَه. لِمَدِينِێ دَاكَتِيَه. ژ بَرْ كُو دِ ئَايَتَا ١٣انْ دَه بِێژِيَا رَعْدْ بُوْرِيَه كُو اَوْ بِمَعْنِيَا تَقَرَقَا بِرُوسْكِێ تِێ، ژِێ رَه سُورَه‌يِێ رَعْدْ هَاتِيَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. اَلِفْ، لامْ، مِيمْ، رَا. اَڤْ ئَايَتِێنْ كِتِێبِێ نَه و يَا كُو ژ خُدَايِێ تَه ژ بُوْ تَه هَاتِيَه هِنَارْتِنْ حَقَه، لِێبَلِێ پِرِێنْ مِرُوْڤَانْ اِيمَانِێ نَايِينِنْ.

٢. اَوِێ كُو ئَاسِيمَانْ بِێسْتُونْ (بِئَاوَايِێ) كُو هُونْ دِبِينِنْ بِلِنْدْ كِرِنْ خُدِێ يَه، پَاشِێ لِسَرْ عَرْشِێ حُكِمْرَانِيِێ رَاسَرْ بُو؛ رُوْژْ و هَيڤْ (ژ ڤِينَا خَوه رَه) بَرْدَسْتْ كِرِنْ كُو هَرْ يَكْ ژ وَانْ حَيَانِى دَمَكَه دِيارْكِرِى دِ چَرْخَا خَوه دَه دِگَرَه. خُدِێ، كَارْ و بَارِێ خَوه، مِلكْ و دَسْتهَلاتِيَا خَوه بِرِێ ڤَه دِبَه، نِيشَانِيْنْ يَكِيتِى و قُدْرَتَا خَوه بَرْفِرَهْ رُوْنِى دِكَه، دَا كُو هُونْ بِچُونَا حِزُورَا خُدَايِێ خَوه ژ دِلْ بَاوَرِى بِينِنْ.

٣. اَوْ خُدَايِێ كُو اَرْدْ رَاخِسْتِيَه و چِيَايِيْنْ ئَاسِێ، رُوْبَارِيْنْ هَرْكْبَارْ و ژ هَرْ تَخْلِيتِێ فِيْكِيَانْ دُو جُوْتْ تِێ دَه ئَافِرَانْدِنَه، شَفِێ دَافِيْژِێ سَرْ رُوْژِێ و رُوْژِێ پِێ دِنخُمِينَه. بِێگُمَانْ دِ قَانْ دَه ژ بُوْ جِقَاتَكَه كُو بِفِكِرِنْ، نِيشَانْ هَنَه.

٤. دِ اَرْدِێ دَه پَارْزَمِينِيْنْ هَفْجِيرَانْ، رَزِيْنْ تِرِى، چَانْدِنِى، خُرْمِيِيْنْ يَكْكُوْكْ و كُوْكْجُدَا هَنَه، اَفْ تَفْ بِيَكْ ئَافِێ تِێنَه ئَاقدَانْ، دِ خَوارِنَا وَانْ دَه اَمْ هِنَكَانْ ژ هِنَانْ چِيْترْ دِگِرِنْ. هَا دِ قَانْ دَه ژِى ژ بُوْ جِقَاتَكَه كُو بِفِكِرَه، نِيشَانْ و دَرْسْ هَنَه.

٥. اَگَرْ تُو (ژ بِێبَاوَرِيَا وَانْ) بِمِينِى عَجِيْبَايِى، ڤِێجَا عَجِيْبَا مَزِنْ اَفْ گُوْتِنَا وَانَه؛ مَا گَلُوْ رَاسْتَه پِشْتِى كُو اَمْ دِبِنَه ئَاخْ اَمِێ ژ نُو ڤَه بِێنَه ئَافِرَانْدِنْ؟ هَا اَوِنْ ئِيْنْ كُو خُدَايِێ خَوه مَانْدَلَه دِكِنْ و اَوِنْ ئِيْنْ كُو (رُوْژَا قِيامَتِێ) زِنْجِيرْ دِ سِتُويِيْنْ وَانْ دَه نَه و اَوْ خَلْكِيْنْ اِيْگِرِنْ، اَوِێ هَرْ و هَرْ تِێ دَه بِمِينِنْ!

٦. (يَا مُحَمَّدْ!) اَوْ، بَرِيَا خَوشِيِێ لَزَا عَذَابْ لِتَه دِكِنْ. حَالْ اَڤَه كُو بَرِيَا وَانْ، گَلَكْ عَذَابِيْنْ كُو ژ وَانْ عِبْرَتْ بِێنَه گِرْتِنْ هَاتِنَه و دَرْبَاسْ بُونَه. بِێگُمَانْ دِگَلْ كُو مِرُوْڤْ ظُلْمِێ لِخَوه دِكِنْ ژِى، خُدَايِێ تَه ژ بُوْ وَانْ بَخْشِينَرَه و بِێگُمَانْ خُدَايِێ تَه عَذَابِێ وِى پِرْ دِژْوَارَه.[1]

---

١ مُشْرِكِيْنْ مَكِّێ وهَا گُوْتِنْ: خُدِێيُو! هَكَه اَفْ قُرْئَانْ حَقْ بَه و ژ نِكْ تَه هَاتِبَه، ژ بَانِى ڤَه كَڤرَانْ لِمَه بِبَارِينَه يانْ ژِى عَذَابَكِى ژَانْدَارْ بِدَه مَه. ڤِێجَا ئَايَتْ ژِى اِشَارَتِى ڤِێ گُوْتِنَا وَانْ دِكَه و وِهَا اِفَادَه دِكَه»دِ شُونَا كُو اَوْ هِيدَايَتْ و خَوشِيِێ بِخَوازِنْ، اَوْ عَذَابِێ ژ تَه دِخَوازِنْ.»

٧. اَوِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه دِبِێژِنْ: دَه بِلا ژ خُدَايِێ وِى مُعْجِزَيَكْ ژِێ رَه بِهَاتَا خَوارِێ! (اَىْ مُحَمَّدْ) بِێگُمَانْ تُو بَسْ هِشْيارْكَرِى و ژ بُوْ هَرْ مِلَّتَكِى گَازِيكَرِێ هِدَايَتِێ هَيَه.

٨. هَرْ مِێ كَا چه بَرِى هِلْدِگرَه و هَرْ مَالزَارُوْكْ كَا چه بَرِى دَافِێژَه و چه ژِى دِوَلِدَينَه هَرْ خُدَا يِێ دِزَانَه و لِجَمْ وِى هَرْ تِشْتْ بِئَنْدَازَه.

٩. (اَوْ خُدَا) زَانَايِێ يَا نَێنْدِى و دَارِيچَاقَه، اَوِێ شَانْمَزِنِێ شَانْبِلِنْدَه.

١٠. (نَاخَوه لِجَمْ خُدِێ) وَكْهَفَه، كِى ژ وَه دِ دِلِێ خَوه دَه گُوتِنَا خَوه قَشِێرَه و كِى ژِى اَشْكَرَا بِكَه و كِى ژ وَه خَوه بِشَفْ قَشِێرَه و كِى ژِى بِرُوْژْ دِ رِيَا خَوه دَه هَرَه (هَرْ خُدِێ يِێ دِزَانَه).

١١. ژ اِنْسِێنْ رَه لِێِشِيَا وِى هِنْ فَرِيشْتَه هَنَه كُو وِى دِشُوْپِينِنْ و بِفَرْمَانَا خُدِێ وِى (ژ بَلايِێ) دِپَارِێزِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ رَوْشَا (سَرْ و بَرِێ) تُو مِلَتِى نَاگُهِێرَه، قَنْجِى و كَرَمَا خَوه ژ سَرْ وَانْ نَابِرَه، حَتَا اَوْ ژ جَمْ خَوه نَگُهِێرِنْ. دَمَا خُدِێ ژ بُوْ مِلَّتَكِى عَذَابَكْ نَانْ بَلايَكْ خَوسْتْ، اِێدِى ژِێ رَه تُو فَكَرْ تُنَه و ژ بُوْ وَانْ ژ بِلِى خُدِێ تُو دُوْسْتْ و نَارِيكَارَكْ ژِى تُنَه.

١٢. اَوِێ كُو دِ نَافْ تِرْسْ و هِيْفِيِێ دَه بِرُوسْكِێ نِيشَانِى وَه دِدَه و عَوْرِێنْ گِرَانْ (يِێنْ تِژَه بَارَانْ) دِنَافِرِينَه خُدِێ يَه.

١٣. بِرُوسْكْ، (ژ هَرْ كِيَاسِيِێ) خُدِێ پَاكْ دِدِێرِنْ، (بِهَرْ بَاشِيِێ) حَمْدِێ وِى دِكِنْ و فَرِيشْتَه ژِى ژ تِرْسَا، وِى پَاكْ دِدِێرِنْ. اَوْ بِرُوسْكَانْ دِشِينَه، قِيْجَا كِێ بِقِێ بِبِرُوسْكَانْ لِوانْ دِدَه. حَالْ اَقَه كُو اَوْ (كَافِرْ)، دَرْ بَارِێ (هَيِينْ و قُدْرَتَا) خُدِێ دَه تِێدِكُوْشِنْ. بِێگُمَانْ هِيْزَا خُدِێ پِرْ دِژْوَارَه.

١٤. دُعَايَا رَاسْتْ و حَقْ هَرْ بِبَالْ خُدِێ قَه يَه. اَوِێنْ كُو دُعَا ژ بِلِێ خُدِێ دِكِنْ بِتُو نَاوَايِى اَوْ بَرْسِقَا وَانْ نَادِنْ، رَوْشَا وَانْ بَسْ مِينَا رَوْشَا وِى كَسِى يَه كُو هَرْدُو دَسْتِێنْ خَوه

بَرْ بِنَاڤِێ ڤَه ڤَكَه دَا كُو اَڤْ بِگِهيژَه دَڤِێ وِی و اَڤْ دِێ نَگِهيژَه دَڤِێ وِی. بَرْگَرِينَا كَافِرَانْ (ژ پُوتِێنْ وَانْ) ژِی هَرْ وِسَا دِ زِيانِێ دَه يَه.

١٥. چه تِشْتِێ لِاَرْدْ و ئَاسِيمَانَانْ هَيَه و سِهَا وَانْ ژِی، سِبَهُ و اِيڤَارَانْ، بِڤِێنْ نَڤِێنْ دِ بِنْ بِرِيَارْ و فَرْمَانِێنْ خُدِێ دَه نَه.

١٦. (ژ مُشْرِكَانْ رَه) بِبِێژَه: مَا كِی يَه پَرْوَرْدَگَارِێ اَرْدْ و ئَاسِيمَانَانْ؟ بِبِێژَه: خُدِێ يَه. نَاخَوه مَا هُونْ ژ بِلِی وِی (ژ خَوه رَه) دُوْسْتُ و ئَارِيكَارَانْ دِگِرِنْ كُو اَوْ نِكَارِنْ فَيْدَيَكِێ يانْ زَرَارَكِێ بِگِهِينِنْ خَوه؟ بِبِێژَه: مَا يِێ كُوْرْ و يِێ بِچَاڤْ وَكْهَڤِنْ؟ مَا طَارِيتِی و رُوْنَاهِی وَكْهَڤِنْ؟ اَرِێ مَا وَانْ ژ خُدِێ رَه هِنْ هَڤْپِشْكْ گَرَانْدِنَه كُو وَانْ هَڤْپِشْكَانْ وَكِی چِێكَرِيِيِنْ خُدِێ هِنْ چِێكَرِی ئَافِرَانْدِنَه، ڤِێجَا اَوْ چِێكَرِی ژ وَانْ رَه بِهَڤْ شِبِيَانَه. بِبِێژَه: خُدِێ ئَافِرِينَرِێ هَرْ تِشْتِی يَه و اَوَه يِێ تَكْ، يِێ دَسْتْهِلاتْدَارْ.

١٧. (مَسَلِيَا حَقْ و پُوچِيِێ، مَسَلِيَا حَبَانْدِنَا خُدِێ و حَبَانْدِنَا پُوتَانْ وَكِی ڤِێ مَسَلِێ يَه؛) خُدِێ ژ عَوْرَانْ بَارَانَكْ بَارَانْدْ، ڤِێجَا بَسْتْ و نَوالْ بِقَاسِی تِژِيبُونَا خَوه هَرِكِينْ، اِيدِی لَهِی چُو و كَفَكَه بِلِنْدْ دِگَلْ خَوه رَاكِرْ و بِرْ. (مَسَلِيَا دِنْ) ؛ وَكِی وِی تِشْتِێ كُو هُونْ نَاگِرْ لِسَرْ دِكِنْ دَا كُو هُونْ ژ خَوه رَه بِكِنْ گَوْهَرْ و زِينَتْ، نَانْ ژِی پَرْتَالِنِيْنْ دِنْ، اَوْ ژِی دِينْ كَفَكَه وَكِی يَا سَرْ نَاڤِێ. هَا بِڤِی ئَاوَايِی خُدِێ، نُمُونِيَا حَقْ (رَاسْتِيِێ) و بَاطِلِی (پُوچِيِێ) اَشْكَرَا دِكَه. هَرْچِی كُو كَفَه، تِێ نَاڤِێتِنْ (و بَادِلْهَوَا) دِچَه. هَرْچِی كُو اَوْ تِشْتِێ فَيْدِێ دِدَه اِنْسِيْنْ، اَوْ لِسَرْ اَرْدِێ دِمِينَه. هَا بِڤِی ئَاوَايِی خُدِێ دَرْبُ و مَسَلانْ تِينَه، نُمُونِيَانْ اَشْكَرَا دِكَه!

١٨. اَوِێنْ كُو بِگُوْتِنَا خُدَايِێ خَوه كِرِنْ ژ بُوْ وَانْ بِهِشْتْ هَيَه. اَوِێنْ كُو بِگُوْتِنَا خُدَايِێ خَوه نَكِرِنَه؛ اَگَرْ كُو تَفَكِێ تِشْتِيْنْ لِسَرْ اَرْدِێ يِێنْ وَانْ بَه، اَوْقَاسِێ دِنْ ژِی لِرَخْ بَه، تَقَزْ دِێ وِی گُوْرِی بِكِنْ (دَا كُو خَوه ژ اِيْگَرْ رِزْگَارْ بِكِنْ). هَا اَڤِێنْ هَا، حَسَابِێ هَرِی خَرَابْ ژ بُوْ وَانَه، جِهِێ وَانْ ژِی دُوْژَهَه و اَوْ چه پِيسَجِهَه!

١٩. (يَا مُحَمَّدْ!) اَرِێ اَوِێ كُو يَقِينْ دِزَانَه اَڤَا كُو ژ جَمْ خُدَايِێ تَه ژ تَه رَه هَاتِيَه حَقَه (ڤِێجَا بَاوَرِی پِێ بِينَه) مَا دِبَه وَكِی يِێ كُوْرْ (يِێ كُو پِێ بَاوَرِی نَايِينَه)؟ بِێگُمَانْ بَسْ يِێنْ خُدَانْهِشْ ڤِێ فَهمْ دِكِنْ.

٢٠. اَوْ (خُدَانْهِشْ) يِێنْ كُو پَيْمَانَا بِخُودِێ رَه دَانَه بِجِه تِينِنْ و پِێمَانِێنْ خَوه قَتْ نَاشِكِێنِنْ.

٢١. اَوِێنْ كُو خَوه دِگِهِينِنْ نَا كُو خُدِێ بِگِهَانْدِنَا وِێ فَرْمَانْ كِرِيَه (مِينَا سَرَدَانَا لِێزِمَانْ و مِينَا وِێ.)، ژ خُدَايِێ خَوه دِترْسِنْ و ژ حَسَابْدِيتِنَكَه خَرَابْ سَاوْ دِگِرِنْ.

٢٢. اَوِێنْ كُو ژ بُوْ رِزَا خُدَايِێ خَوه صَبْرِێ دِكِێشِنْ، بِدُرِسْتِی نِمِێژْ دِكِنْ، ژ وِی رِزْقِێ كُو مَه دَايَه وَانْ بِدزِی و اَشْكَرَا (دِ رِيَا خُدِێ دَه) خَرْجْ دِكِنْ و بِخِێرَانْ گُنَهَانْ ژ سَرْ خَوه رَادِكِنْ، هَا اَڤِێنْ هَا بَس اَنْجَامَا خِێرِێ ژ وَانْ رَه يَه...

٢٣. بِهِشْتِێنْ عَدَنِێ نَه (جَنَتِێنْ لِێمَايِينِێ نَه) كُو اَوْ دِكَڤِنَه وَانْ و ژ دِێ و بَاڤِێنْ وَانْ، ژ ژِنْ و كِنِێسَا وَانْ يِێنْ قَنْجْ ژِی دِچِنِێ. فَرِيشْتَه ژِی ژ هَرْ دَرْگَهِی ڤَه بِسَرْ وَانْ دَه دِچِنْ...

٢٤. سِلاڤْ لِوَه بَه! وَه بِصَبْرَا خَوه اَڤْ خَلاتْ حَقْ كِرِيَه، ڤِێجَا چِه خَوشْ اَنجَامَه (اَڤْ مَالا جَنَتِێ)!

٢٥. اَوِێنْ كُو پِشْتِی پَيْمَانَا ئَاسِێ دَانَه خُدِێ پَيْمَانَا خَوه دِشْكِنِنْ، پِێوَنْدِيَا كُو خُدِێ بِگِهَانْدِنَا وِێ فَرْمَانْ كِرِی دِبِرِنْ و لِسَرْ اَرْدِێ تَڤْدَانِێ دَرْتِينِنْ، هَا اَوِێنْ هَانِێ لَعْنَتْ ژ بُوْ وَانَه و دُمَاهِيكَا خَرَابْ هَرْ ژ وَانْ رَه يَه.

٢٦. خُدِێ كِێ بِڤِێ رِزْقِێ وِی فِرَهْ دِكَه و كِێ ژِی بِڤِێ رِزْقِێ وِی تَنْگْ دِكَه. اَوْ (مُشْرِكْ) بِژِيَانَا دِنْيَايِێ كِێفْخَوشْ بُونْ. ژِيَانَا دِنْيَايِێ، لِكِێلَكَا (ژِيَانَا) نَاخْرَتِێ ژ پَارَپْرْتَالَكِی پِێ ڤَه نَه تِشْتَكِی دِنَه.

٢٧. اَوِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه دِبِێژِنْ: دَه بِلا ژ جَمْ خُدَايِێ وِی مُعْجِزَيَكْ ژِێ رَه بِهَاتَا هِنَارْتِنْ؟

بِێژَه: بِێگُمَانْ خُدِێ، کِی کُو ضَلَالَتِێ بِقِێ اَوْ وِی ژ رِێ دِخَه (مُعْجِزَه ژِی تُو فَیْدِێ نَادِنِێ) و کَسِێ (بِتْوِبِێ) بِبَالْ فَه فَگَرَه اَوْ وِی رَاسْتَرِێ دِکَه.

٢٨. اَوِێنْ کُو بَاوَرِی بِخُودِێ ئَانِینَه و دِلِێنْ وَانْ بِزِکْرِێ خُدِێ رِحَتْ و ئَارَامِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، دِلْ بَسْ بِزِکْرِێ خُدِێ رِحَتْ و ئَارَامْ دِبَه.

٢٩. اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه و کَارِێنْ قَنْجْ کِرِنْ، ژ بُو وَانْ بَخْتَوَارِی و (بِبَالْ بِهِشْتِێ فَه) لِێفَگَرَا هَرِی سِپَحِی هَیَه.

٣٠. (یَا مُحَمَّدْ!) هَرْ وِسَا مَه تُو ژِی ژ اُمَّتَکَه وِسَا رَه شَانْدِیَه کُو بَرِیَا وِێ گَلَکْ اُمَّتْ هَاتِنَه و چُونَه، دَا کُو یَا مَه ژ تَه رَه وَحِی کِرِی تُو ژ وَانْ رَه بِخُوِینِی. اَوْ، خُدَایِێ رَحْمَنْ مَانْدَلَه دِکِنْ (بَاوَرِی پِێ نَایِینِنْ). بِبِێژَه: اَوْ خُدَایِێ مِنَه، ژ وِی پِێ فَه تُو خُدَا نِینِنْ، مِنْ خَوه تَنِێ سِپَارْتِیَه وِی و فَگَرْ بَسْ بِبَالْ وِی فَه یَه.

٣١. اَگَرْ بِرَاسْتِی قُرْئَانَکَه وِسَا کُو چِیَا پِێ بِهَاتِنَا مَشَانْدِنْ، یَانْ اَرْدْ پِێ بِهَاتِنَا قُتْکِرِنْ ئَانْ ژِی مِرِی پِێ بِهَاتِنَا ئَاخَافْتِنْ (دِیسَا دِێ اَفْ قُرْئَانْ بُویَا و دِیسَا دِێ وَانْ بَاوَرِی پِێ نَئَانِیَا). نَخِیْرْ، اَفْ نَه کَارِێ قُرْئَانِێ یَه؛ هَرْ کَارْ و بَار عَائِدِێ خُدِێ یَه. مَا اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه هِێ ژِی نِزَانِنْ کُو اَگَرْ خُدِێ بِخَوسْتَا دِێ مِرُوْفْ تَفْ بِئَانِینَا سَرْ رِیَا رَاسْتْ؟ اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه، بِسَبُنَتْ کِرِنِێنْ وَانْ، هَرْ بَلایَکَه مَزِنْ ژ نِشکَا فَه دِێ بِهِنْگَفَه وَانْ ئَانْ ژِی اَوْ بَلا دِێ دَاکَفَه نِیزِیکِی مَالِێنْ وَانْ حَتَا کُو جِقَانِێ خُدِێ بِێ. بِێگُمَانْ خُدِێ قَتْ جِقَانْ شَاشْ نَاکَه.

٣٢. (یَا مُحَمَّدْ!) سُوْنْدْ بَه، طِنَازْ لِوَانْ پِێخَمْبَرِیْنْ بَرِیَا تَه ژِی هَاتِنَه کِرِنْ و مِنْ مُهْلَتْ دَا وَانِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه. پَاشِێ (بِعَزِیْبْ) مِنْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ، قِیْجَا (خَوزِی تَه بِدِیتَا) کَا عَذَابِێ مِنْ چَاوَا بُو!

٣٣. مَا خُدَایِێ کُو چَاڤْدِیْرْ بَه لِسَرْ نَا کُو هَرْ کَسْ دِکَه (دِبَه مِینَا وَانْ پُوتِیْنْ کُو نَه چَاڤْدِیْرِنْ؟) اَوْ ژ خُدِێ رَه هَڤْپِشْکَانْ چِیْدِکِنْ. بِبِێژَه: دَه کَا نَاقَانْ لِوانْ دِینِنْ (اَوْ

چه نَه)؟ مَا لاَرْدِێ يَا كُو خُدَا نِزَانَه هُونْ ژِێ رَه دِبێژِنْ؟ يانْ ژِی هُونْ ژِ كَلَفَاژِی قَه دِبێژِنْ؟ لِێبَلِێ ژِ وَانِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه رَه فِێلْ و فَنْدِێنْ وَانْ هَاتِنَه خَمِلاَنْدِنْ و ژِ رِيَا حَقْ هَاتِنَه بِپَاشْدَخِسْتِنْ. خُدَا كِێ ژِ رِێ بِخَه اِێدِی تُو كَسْ نِينَه وِی بِينَه رِيَا رَاسْتْ.

٣٤. ژِ وَانْ رَه دِ ژِيَانَا دِنْيَايِێ دَه عَذَابَكْ هَيَه، عَذَابِێ ئَاخْرَتِێ ژِی هِێ ژِێ دِژْوَارْتِرَه و ژِ بُوْ وَانْ يَكِی كُو وَانْ ژِ (عَذَابِێ) خُدِێ بِپَارِێزَه ژِی تُنَه.

٣٥. رَوْشَا وِێ بِهِشْتَا كُو ژِ بُوْ مُتَّقِيانْ پَيْمَانْ پِێ هَاتِيَه دَاينْ اَقَه: دِ بِنْ (دَارْ و كُوشْكِينْ) وِێ دَه رُوبَارْ دِهَرِكِنْ، خَوارِنْ و سِيِێنْ وِێ دَائِمِی نَه. اَقَه، دُمَاهِيكَا يِێنْ كُو خَوه پَارَاسْتِنَه و دُمَاهِيكَا كَافِرَانْ ژِی نَاگِرَه.

٣٦. (يَا مُحَمَّدْ!) اَوِێنْ كُو مَه كِتِێبْ دَانَه وَانْ (اَوْ جِهُو و فِلَهِێنْ كُو مُسِلْمَانْ بُونَه) بِقُرْئَانَا كُو ژِ تَه رَه هَاتِيَه هِنَارْتِنْ دِلْخَوشْ دِبِنْ (و پِێ بَاوَرِی تِينِنْ). لِێبَلِێ ژِ وَانْ دَسْتَكَانْ هِنْ هَنَه كُو هِنَكِی ژِێ مَانْدَلَه دِكِنْ. بِبِێژَه: بِێگُمَانْ فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِيَه كِرِنْ كُو اَزْ بَسْ عِبَادَتِێ خُدِێ بِكِمْ و تِشْتَكِی ژِێ رَه نَكِمْ هَقْپِشْكْ. اَزْ (مِرُوْقَانْ) بَسْ قَدِخُوِينِمْ بَالْ دِينِێ وِی قَه و فَگَرَا مِنْ بَسْ بِبَالْ وِی قَه يَه.

٣٧. هَرْ وِسَا مَه قُرئَانْ بِزِمَانِێ عَرَبِی هِنَارْتْ دَا كُو تُو (دِ نَاقْبَرَا مِرُوْقَانْ دَه) پِێ حُكِمْ بِكِی. اَگَرْ پِشْتِی فِێ زَانِينَا كُو ژِ تَه رَه هَاتِيَه تُو بِدِی پَێ هَوسِێنْ وَانْ، هَا وِێ چَاخِێ ژِ ئَالِيِێ خُدِێ قَه نَه دُوْسْتَكِی تَه نَه ژِی نِيگَاهْدَارَكِی تَه هَيَه.

٣٨. سُوْنْد بَه، مَه بَرِيَا تَه ژِی پِێخَمْبَرْ شَانْدِنَه و مَه ژِنْ و زَارُوْكْ دَانَه وَانْ. بِێيِی دَسْتُورَا خُدِێ قَتْ ژِ پِێخَمْبَرَكِی رَه دَرْفَتْ تُنَه يَه كُو مُعْجِيزِيَكِێ بِينَه، ژِ هَرْ اَجَلَكِی رَه نِقِيسَكْ هَيَه.

٣٩. خُدِێ، يَا كُو بِخَوازَه (ژِ كِتِێبِێ) دِبَه و يَا كُو بِخَوازَه ژِی (تِێ دَه) دِهِێلَه؛ مَاكَا كِتِێبَانْ (لَوحُ المَحْفُوزْ) لِجَمْ وِی يَه.

٤٠. چه اَمْ، هِنَکِی ژِ وِی عَذَابِیْ کُو مَه جِفَانْ و پَیْمَانْ پِیْ دَایَه وَانْ، بِینِنْ سَرِیْ وَانْ و نِیشَانِی تَه بِدِنْ (ژِخُو اَوْ جَزَایِیْ وَانَه)؛ چه ژِی (هِیْژْ مَه نِیشَانِی تَه نَدَا) اَمْ تَه بِمِرِینِنْ، بَسْ وَظِیفَیَا تَه رَاگِهَانْدِنَه. حَسَابْ و جَزَا (یِیْ وَانْ) ژِی کَارِیْ مَه یَه.

٤١. اَرِیْ مَا اَوْ (کَافِرْ) نَابِینِنْ کُو اَمْ ژِ هَاوِرْدُوْرْ قَه اَرْدِیْ (لِوانْ) تَنْگْ دِکِنْ؟ هَرْ خُدِیْ یَه یِیْ کُو حُکِمْ دِکَه، تُو کَسْ نِکَارَه حُکْمَکِی دِ سَرْ حُکْمِیْ وِی رَه بِکَه و اَوْ، حَسَابْدِیتِنَا وِی بِلَزَه.

٤٢. بِیْگُمَانْ کَافِرِیْنْ بَرِیَا وَانْ ژِی (لِبَرْ پِیْخَمْبَرِیْنْ خَوه) فَنْ و فُوتْ گَرَانْدِبُونْ. حَالْ اَقَه کُو (پُوچْکِرِنَا) هَمُو فَنْ و فُوتَانْ کَارِیْ خُدِیْ یَه. اَوْ دِزَانَه کَا کِی چه دِکَه و دِ نِیْزْ دَه کَافِرْ ژِی دِیْ بِزَانِنْ کَا (لِنَاخْرَتِیْ) دُومَاهِیکَا قَنْجْ یَا کِیْ یَه!

٤٣. اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه ژِ تَه رَه دِبِیْژِنْ: تُو نَه پِیْخَمْبَرِی. (ژِ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: دِ نَاقْبَرَا مِنْ و وَه دَه خُدِیْ و اَوِیْ کُو ژِ کِتِیْبِیْ زَانِینْ بِوَانْ رَه هَیَه، بِشَاهِدِ بَسِنْ.

١٤. سُورَه یِیْ اِبْرَاهِیمْ

سُورَه‌یِیْ اِبْرَاهِیمْ ٥٢ (پِینجِی و دُو) ئَایَتَه. ئَایَتَا ٢٨و ٢٩'ئَانْ لِمَدِینِیْ و یِیْنْ دِنْ ژِی لِمَکِّیْ دَاکَتِنَه. ژِ بَرْ کُو دِ ئَایَتَا ٣٥و ٤١'ئَانْ دَه بَحْسَا بَرْگَرِینَا اِبْرَاهِیمْ کِرِیَه ژِیْ رَه سُورَه‌یِیْ اِبْرَاهِیمْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

سُورَه، دِ نَاقَا خَوه دَه بَحْسَا مِژَارَا عَقِیدِیْ دِکَه کُو بِنْگَهَا وِیْ یَا هَرِی مَزِنْ: «بَاوَرِیَا بِخُودِیْ و پِیْخَمْبَرَانَه، بَاوَرِیَا بِسَاغْبُونَا پِشْتِی مِرِنِیْ و بِپَادَاشْ و سَزَایِیْ یَه.»

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَلِفْ، لامْ، رَا. اَفْ کِتِیْبَکَه، مَه ژِ بُوْ تَه هِنَارْتْ دَا کُو تُو مِرُوْقَانْ بِدَسْتُورَا پَرْوَرْدَگَارِیْ وَانْ ژِ طَارِیتِیَانْ دَرِینِی بَرْ رُوْنَاهِیَا رِیَا خُدَایِیْ سَرْدَسْتْ اِیْ هِیْزَایِیْ پَسِنْدَاینِیْ.

٢. اَوْ خُدَایێ کُو یَا لاَرْدْ و نَاسِیمَانَانْ هَیَه هَرْ ژێ رَه یَه. ژ بَرْ عَذَابَکِی دژْوَارْ و گِرَانْ وَاخْ لِکَافِرَانْ بَه!

٣. اَوْ (کَافِرْ)یْنْ کُو ژِیَانَا دِنْیَایێ دِ سَرْ یَا نَاخْرَتِێ رَه دِگِرِنْ، مِرُوْقَانْ ژ رِیَا خُدِێ دِدِنْ پَاشْ و رِیَا خُدِێ خَوارْ دِفِێنْ. هَا اَوْ، دِ نَاقْ رِیْشَاشِیکَه دُورْ دَه نَه.

٤. مَه هَرْ بِیْخَمْبَرَكْ بَسْ بِزمَانِێ گَلِێ وِی شَانْدْ دَا کُو ژ وَانْ رَه (بِزمَانِێ وَانْ فَرْمَانِێنْ خُدِێ) اَشْکَرَا بِکَه. ڤِیْجَا خُدِێ، کِی بِڤِێ ژ رِێ دَرْدِخَه و کِی ژِی بِڤِێ تِینَه رِیَا رَاسْتْ، اَوَه یِێ عَزِیزْ، یِێ حَکِیمْ.

٥. سُوْنْدْ بَه، مَه مُوسَا بِمُعْجِیزَیِێنْ خَوه هِنَارْتْ، مَه ژِێ رَه گُوتْ: گَلِێ خَوه ژ طَارِیتِیِێنْ کُفْرُ و شِرْکِێ دَرِینَه بِبَالْ رُوْنَاهِیَا بَاوَرِیِێ قَه. اَوْ رُوْدَانِێنْ کُو دِ رُوْژِیْنْ خُدِێ دَه رُو دَانَه دِ بِیرَا وَانْ بِینَه. بِیْگُمَانْ دِ قِێ (بِیرَانِینِێ) دَه ژ بُوْ کَسِێ زِیْدَه صَبرْکِیْشْ و سِپَاسْدَارْ، عِبْرَتْ و دَرْسْ هَنَه.

٦. دِبِیرْ بِینَه دَمَا مُوسَا ژ گَلِێ خَوه رَه گُوتْ: قَنْجِیَا خُدِێ یَا لِسَرْ خَوه دِ بِیرْ بِینْ، وِێ دَمَا کُو خُدِێ هُونْ ژ فِرْعَوْنْ و اَهْلِێ وِی رِزْگَارْ کِرِنْ. وَانْ، هُونْ لِعَذَابِێ هَرِی دژْوَارْ دِچِیْژَانْدِنْ، کُرِیْنْ وَه دِکُشْتِنْ، کَچِیْنْ وَه سَاغْ دِهِشْتِنْ و دِ قِێ یَکِێ دَه ژ نِکْ خُدَایِێ وَه، ژ بُوْ وَه اِمْتِحَانَکَه مَزِنْ هَبُو.

٧. دِبِیرْ بِینَه دَمَا خُدَایِێ وَه ژ وَه رَه رَاگِهَانْد؛ اَگَرْ هُونْ شُکْرِێ مِنْ بِکِنْ تَقَزْ اَزِێ (نِعْمَتِیْنْ خَوه) لِسَرْ وَه زِیْدَه بِکِمْ و اَگَرْ هُونْ اِنْکَارَا (نِعْمَتِیْنْ) مِنْ بِکِنْ، بِرَاسْتِی عَذَابِێ مِنْ پِرْ دژْوَارَه.

٨. مُوسَا ژِی گُوتْ: اَگَرْ هُونْ و یِیْنْ کُو لاَرْدِێ هَنَه تَڤْ کَافِرْ بِبِنْ ژِی (دِیسَا هُونِێ نِکَارِبِنْ زَرَارَکِێ بِدِنْ خُدِێ). ڤِیْجَا بِیْگُمَانْ خُدِێ دَوْلَمَنْدَه، هِیْژَایِێ پَسِنْدَاینِێ یَه.[١]

١ اَلْغَنِی: اَوِێ کُو قَتْ نَه حَوْجَیِی تُو یَکِی ژِ مَخْلُوقِێ خَوه یَه، ژ بُوْ کُو اَوْ بِخَوه بِیْکِیْاسِی یَه و خُدَانِێ سَالِخِیْنْ کَمَالِێ یَه. هَمِی مَخلُوقْ مِحْتَاجِێ وِی نَه و حَوْجَدَارِێ بَالْ قَنْجِی و نَازِیکَارِیَا وِی فَه نَه.

٩. اَرێ مَا خَبَرێنْ وَانێنْ (اُمَّتێنْ) بَرِیَا وَه ژ بُوْ وَه نَهَاتنَه؛ گَلِێ نُوحْ، گَلِێ عَادْ و سَمُودْ و وَانێنْ کُو لِێ وَانْ (هَاتِنْ و چُونَه) کُو ژ خُدێ یێ قَه کَسْ بـ (هَژْمَارَا) وَانْ نزَانَه. پێخَمْبَرێنْ وَانْ ژ وَانْ رَه مُعْجزَه ئَانینْ، ڤێجَه وَانْ دَسْتێنْ خَوه برِنْ سَرْ دَڤِێ خَوه و گُوتِنْ: اَمْ بوِێ یَا کُو هُونْ یِێ هَاتنَه شَانْدنْ بَاوَرِی نَاینِنْ و اَمْ ژ یَا کُو هُونْ مَه قَدِخُوینِنِێ بِگُمَانِنْ.

١٠. پێخَمْبَرێنْ وَانْ (ژ وَانْ رَه) گُوتِنْ: اَرێ مَا قَیْ د (هَیینَا) خُدێ دَه ژِی گُمَانَا وَه هَیَه، دِگَلْ کُو اَوْ خَالِقِێ اَرْدُ و ئَاسِیمَانَانَه؟ اَوْ، وَه قَدِخُونَه دِینِێ حَقْ دَا کُو گُنَهِێنْ وَه بِبَخْشِینَه و هَیَا دَمَکَه نِیشَانْکرِی وَه لِژِیانِێ بِهِێلَه. وانْ ژِی گُوتْ: هُونْ بَسْ مرُوڤِێنْ وَکِی مَه نَه. هُونْ دِخَوازِنْ بَرِێ مَه ژ پَرَسْتِنَا قَانْ پَرَسْتِیَانْ بِدنَه پَاشْ، اَوِێنْ کُو بَاڤْ و بَاپِیرِێنْ مَه اَوْ دِپَرَسْتِنْ. نَاخَوه (اَگَرْ رَاسْتَه هُونْ پِێخَمْبَرِنْ) دَه کَا دَلِیلَکَه اَشْکَرَا ژ بُوْ مَه بِینِنْ؟!

١١. پِێخَمْبَرِێنْ وَانْ، ژ وَانْ رَه گُوتِنْ: (رَاسْتَه)، اَمْ بَسْ مرُوڤِێنْ وَکِی وَه نَه، لِێبَلِێ خُدێ ژ بَنْدَیِێنْ خَوه کِێ بِڤِێ پِێخَمْبَرِیِێ دِدَه وی. (هَچِی دَلِیلْخَوسْتِنَا وَه یَه، ڤِێجَا) بِرَاسْتِی بِیِیِ دَسْتُورَا خُدێ اَمْ نِکَارِنْ چِه دَلِیلَکِێ ژ وَه رَه بِینِنْ، نَاخَوه بِلا بَاوَرْمَنْدْ هَرْ خَوه بِسْپِێرِنْ خُدێ.

١٢. مَا چِه لِمَه قَومِیَه کُو اَمْ خَوه نَسْپِێرِنْ خُدێ، رَوْشْ اَڤَه کُو وِی اَمْ لِسَرْ رِیَا کُو اَمْ وِی پِێ بِنَاسِنْ رَاسْتَرِێ کِرِنَه. سُوْنْدْ بَه، لِسَرْ ژَانَا وَه دَایِی مَه تَقَزْ اَمِێ صَبْرِێ بِکِێشِنْ، ڤِێجَا اَوِێنْ کُو دِخَوازِنْ پِشْتَا خَوه قَایِمْ بِکِنْ بِلا تَنِێ بِخُدێ قَایِمْ بِکِنْ.

١٣. اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه ژ پِێخَمْبَرِێنْ خَوه رَه گُوتِنْ: بِصُوْنْدْ، ئَانْ اَمِێ وَه ژ وَلاتِێ خَوه

اَلحَمِیدْ: اَوِێ کُو لِسَرْ زَاتْ، نَاڤْ، صِفَاتْ و کَارْ و بَارِێنْ خَوه لایِقْ و بَابَتِێ حَمْدُ و سَنَا یَه. اَوِێ کُو دِ فَرهِی و تَنْگَزَارِیِ، دِ تُنْدِی و خَوشِیِ دَه حَمْدِێ وِی تِێ کِرِنْ. اَوِێ کُو بِێ سَدَمْ و سَبَبْ بَابَتَه ژ بُوْ حَمْدْ و سَنَایِێ. لَوْرَا؛ یِێ کُو بِکَمَالْ و تَکُوزِی هَاتِیَه سَالِخْدَایِنْ هَرْ اَوه.

دَرِینْ ئَانْ ژِی هُونِێ فَگَرِنْ سَرْ اُوْلَا مَه! ڤِیْجَا خُدَایِێ وَانْ ژِ وَانْ رَه پَیامْ هِنَارْتْ، (و گُوتْ): اَمِێ تَقَرْ سِتَمْکَارَانْ ژِ حُوْلِێ رَاکِنْ!

١٤. اَمِێ تَقَرْ پِشْتِی (هَلاکَا) وَانْ وَه لِوَارِێ وَانْ بِجهْ بِکِنْ. هَا اَڤْ (سَرْکَفْتِنْ و بِجهْبُونْ) بَسْ ژِ بُوْ وِی کَسِی یَه کُو ژِ رَاوَسْتِنَا لِهَمْبَرِی مِنْ و ژِ عَذَابِێ رُوْژَا قِیامَتِێ دِترْسَه.

١٥. (پِێخَمْبَرَانْ) سَرْکَفْتِنْ خُوسْتِنْ، (خُدِێ ژِی اَوْ دَا وَانْ) و هَرْ زُوْرْدَارِێ رِکْدَارْ ژِی خِسَارْ کِرِنْ.

١٦. لِپِشِیَا وِی (زُوْرْدَارِێ رِکْدَارْ) دُوْزَهْ هَیَه و اَوْ ژِ ئَافَا عَدَابِێ تِێ ئَافْدَانْ.

١٧. حَولْ دِدَه دَا کُو وِێ دَاقْرْتِینَه لِێبَلِێ اَوْ نِکَارَه وِێ دَاقْرْتِینَه. ژِ هَرْ جهِی ڤَه مِرِنْ تِێ سَرْ وِی، لِێ اَوِێ نَه مِرَه. پِشْتِی ڤِێ ژِی ژِێ رَه عَذَابَکِی گِرَانْ هَیَه.

١٨. رَوْشَا قَنْجِیَا وَانِێنْ کُو بِخُدَایِێ خَوه بَاوَرِی نَاینِنْ وَکِی رَوْشَا خَولِیَکِێ یَه کُو دِ رُوْژَکَه بَاهُوْزِی دَه بِدژْوَارِی بَا لِێ بِدَه و تِشْتَکِی ژِێ نَهِێلَه، (هَرْ وِسَا یِێنْ کَافِرْ) نِکَارِنْ ژِ کَارْ و کِرْیَارِێنْ خَوه سُودِێ وَرْگِرِنْ. هَا اَڤْ رِێشَاشِیَا دُورْ و کُورْ بِخَوه یَه.[1]

١٩. اَرِێ مَا تُو نِزَانِی کُو خُدِێ اَرْدُ و ئَاسِیمَانْ بِحِکْمَتْ و زَانَایِی ئَافِرَانْدِنَه؟! (گَلِی مِرُوْڤَانْ!) اَگَرْ خُدَا، بِڤِێ دِێ وَه ژِ نَاڤِێ بِبَه (و دِ شُونَا وَه دَه) دِێ مَخْلُوقَکِی نُو بِینَه.

٢٠. اَڤْ، لِبَرْ خُدَا نَه زَحْمَتَه.

٢١. هَمُو مَخْلُوقْ (رُوْژَا قِیامَتِێ، بِهَمُو کَارْ و کِرِیارِێنْ خَوه ڤَه) دِێ دَرْکَڤِنْ پِێشْبَرِی خُدِێ. ڤِێجَا اَوِێنْ کُو (دِ دِنْیَایِێ دَه) بِنْدَسْتْ بُونْ، دِێ ژِ یِێنْ کُو خَوه مَزِنْ دِدِیْرَانْ رَه بِبِێژِنْ:

---

١ خُدِێ، دِ ڤِێ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه، کَارِێنْ کَافِرَانْ اِێنْ قَنْجْ دِشِبِینَه وِێ خَولِیَا کُو دِ رُوْژَکَه بَاگَرِی دَه بَا لِێبِدَه و وِێ بِکَه تُوزَکَه بَلَاوَلَا. یَعْنِی کَارِێنْ وَانْ چه قَاسِی رِنْدْ بَه و چه قَاسِی پِرْ بَه ژِی لِئَاخْرَتِێ تُو فَێدِێ نَادَه وَانْ. لَوْرَا خُدِێ مِرُوْڤَانْ ژِ بَاوَرِیَا بِخَوه و هَمُو پِێخَمْبَرِێنْ کُو شَانْدِنَه بَرْپِرْسْ دِگِرَه و پِشْتِی ڤِێ، خِێرْ و خَلاتِێ دِدَه وَانْ. نَاخَوه مِرُوْڤِێنْ کَافِرْ فَێدَا قَنْجِیِێنْ خَوه لِجِیهَانِێ دِبِینِنْ و لِئَاخْرَتِێ تُو پَارَا وَانْ یَا خِێرِێ تُنَه.

بِرَاسْتِی اَمْ دُوفْكَتِيِيْنْ وَه بُونْ، اَرِیْ مَا ڤِيْگَا هُونْ دِكَارِنْ هِنَكِی ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ ژِ سَرْ مَه بِدِنْ ئَالِی؟ دِیْ بِيْژِنْ: (اَمْ چه بِكِنْ)، اَگَرْ خُدِیْ اَمْ ئَانِيبُونَا سَرْ رِيَا رَاسْتْ، مَه ژِی دِیْ هُونْ بِئَانِيَانَا سَرْ رِيَا رَاسْتْ. اِيْدِی ژِ مَه رَه وَكْهَفَه؛ چه اَمْ نَالَنَالِیْ بِكِنْ چه ژِی اَمْ خَوه رَاگِرِنْ و بِينَا خَوه فِرَه كِنْ، ژِ بُوْ مَه تُو سِتَارْ و ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ ژِی تُو مَفَرْ تُنَه.

٢٢. پِشْتِی كُو هَرْ تِشْتْ بِدَاوِی بُو شَيْطَانْ دِيِيْژَه: بِيْگُمَانْ خُدِیْ بِدُرِسْتِی پَيْمَانْ دَابُو وَه، مِنْ ژِی پَيْمَانْ دَابُو وَه. ڤِيْجَا مِنْ دَرَوْ لِوَه كِرْ و لِهَمْبَرِی وَه تُو زُوْرَكَه مِنْ ژِی تُنَه بُو (كُو بِزُوْرِیْ وَه بِينِمْ سَرْ رِيَا خَوه)، ژِ بِلِی كُو مِنْ هُونْ گَازِی (اِنْكَارَا حَقِيِیْ) كِرِنْ، ڤِيْجَا وَه ژِی گَازِيَا مِنْ پَژِرَانْدْ. نَاخَوه گَازِنْدِیْ ژِ مِنْ نَكِنْ، گَازِنْدِیْ ژِ خَوه بِكِنْ. نَه اَزْ دِكَارِمْ وَه (ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ) رِزْگَارْ بِكِمْ نَه ژِی هُونْ دِكَارِنْ مِنْ رِزْگَارْ بِكِنْ! بِرَاسْتِی بَرِی نِهَا دَمَا وَه لِدِنْيَايِیْ اَزْ ژِ خُدِیْ رَه دِكِرِمْ شَرِيكْ مِنْ قَبُولْ نَدِكْرْ. بِيْگُمَانْ هَچِی سِتَمْكَارِنْ ژِ بُوْ وَانْ عَذَابَكِی ژَانْدَارْ هَيَه.

٢٣. اَوِيْنْ كُو بَاوَرِی ئَانِينْ و كَارِيْنْ قَنْجْ كِرِنْ، بِدَسْتُورَا خُدَايِیْ خَوه، اَوِیْ بِكَفِنْ بِهِشْتِيْنْ كُو دِ بِنْ وَانْ رَه رُوْبَارْ دِهَرِكِنْ، هَرْ و هَرْ اَوِیْ لِیْ بِمِينِنْ. سِلاڤْكِرِنْ و پِيْشْوازِيكِرِنَا وَانْ (ژِ هَفْ رَه) «بَسْ سَلامَه»![1]

٢٤. مَا تَه نَزَانِيَه كَا چَاوَا خُدِیْ مَسَلَيَكْ ئَانِی و رُوْنِی كِرْ؛ پَيْڤَكَه پَاكْ و پَاقِژْ (كُو پَيْڤَا لَا اِلَهَ اِلّا اللهَ) وَكِی دَارَكَه پَاقِژَه كُو كُوْكَا وِیْ دِ اَرْدِیْ دَه بِنَجهَه و چِقْلِيْنْ وْیْ لِبَرْ ئَاسِيَانَا يَه.

٢٥. (اَوْ دَارْ)، بِدَسْتُورَا خُدَايِیْ خَوه هَرْ گَافْ مِيْوَه‌يِيْنْ خَوه دِدَه. خُدِیْ مِيسَالَانْ ژِ مِرُوْڤَانْ رَه تِينَه، رُوْنِی دِكَه دَا كُو عِبْرَتِیْ بِگِرِنْ.[2]

١ سَلامْ: واتَيَا وِیْ رِزْگَارْبُونَا ژِ اِيْشْ و دَارْدَانَه، ژِ زَحْمَتِی و تَنْگَاسِيَانَه و اِيْمِنِيَا ژِ تِرْسْ و اَندِيشَيَانَه. ژِخَوه لِدِنْيَايِیْ ژِی مُسِلْمَانْ ڤِیْ دُعَايَا خِيرِیْ ژِ هَفْ رَه دِكِنْ، خِيرْ و خُوشِيَا هَفْ دِخَوازِنْ.

٢ دِ ئَايَتَا ٢٤اِنْ دَه خُدِیْ گُوتِنَا خَوشْ شِبَانْدِيَه دَارَا خَوشْ. لَوْرَا گُوتِنَا خَوشْ فِيكِيِیْ وِیْ كَارِیْ خَوشكَه و دَارَا خَوشْ ژِی بَرِیْ وِیْ فِيكِيِیْ بِفِيْدَه يَه. لِگُوْرِی رَافَكِرِنَا مُفَسِّرَانْ؛ مَقْصَدْ ژِ پَيْڤَا خَوشْ

٢٦. مِینَاکَا پَیْڤَا پِیسْ (یَا کُفْرِێ) وَکِی وِێ دَارَا پِیسَه کُو ژِ سَرْ اَرْدِێ هَاتِیَه هِلْکِرِنْ، ژِێ رَه تُو بِنَجهِی و مِکُومِی تُنَه.

٢٧. خُدِێ، بِیْڤَا مِکُومْ (نَا تَوْحِیدِێ) وَانِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ، لِژِیانَا دِنْیَا و نَاخْرَتِێ رَادِگرَه و خُدِێ سِتَمْکَارَانْ ژِی ژِ رِێ دِخَه و خُدِێ یَا کُو بِخَوازَه دِکَه.

٢٨. مَا تُو لِوَانِیْنْ کُو لِهَمْبَرِی کَرَمَا خُدِێ (دِ شُونَا سِپَاسِیِێ دَه) نَانْکُوْرِیِێ دِکِنْ و دِ دَاوِیِێ دَه قَوْمِێ خَوه دِ مَالا هَلاَکِێ دَه وَرْدِکِنْ، نَابِینِی؟!

٢٩. اَوْ دِێ بِچِنَه دُوْزَهِێ و اَوْ چه پِیسْ وَارْگَهَه!

٣٠. وَانْ ژِ خُدِێ رَه هَڤْپِشْکْ چِێکِرِنْ، دَا کُو (خَلْکِێ) ژِ رِیَا وِی بِخِنْ. (ژِ وَانْ رَه) بِێژَه: بِێخَوشِیِێنْ خَوه بِژِینْ، بِرَاسْتِی دُومَاهِیکَا وَه هَرْ نَاگِرَه.

٣١. ژِ بَنْدِیِێنْ مِنِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه بِێژَه: بَرِیَا رُوْژَکْ بِێ کُو تِێ دَه نَه دَانُوسْتَانْدِنْ نَه ژِی هَڤْدُوْسْتِیَکْ هَیَه، بِلا بِبَرْدَوَامِی و دُرِسْتِی نِمِیْژْ بِکِنْ و ژِ وِی رِزْقِێ کُو مَه دَایَه وَانْ، بِدِزِی و اَشْکَرَا (دِ رِیَا خُدِێ دَه) خَرْجْ بِکِنْ.

٣٢. اَوِێ کُو اَرْدْ و ئَاسِیَانْ ئَافِرَانْدِنْ خُدِێ یَه، ژِ عَوْرَانْ اَفْ ئَانِیَه خَوارِێ، فِێجَا بِوِێ ئَافِێ فِێکِیِێنْ رَنْگَرَنْگْ بِرِزْقِینِی ژِ وَه رَه دَرَانِینْ. ژِ بُوْ وَه کَشْتِی بَرْدَسْتْ کِرِنْ دَا کُو بِدَسْتُورَا وِی دِ دَرْیَایِێ دَه ئَافْرَنِیِێ بِکِنْ (و بَارِیْنْ گِرَانْ بِکِیْشِنْ) و ژِ بُوْ وَه چَمْ ژِی بَرْدَسْتْ کِرِنَه.

٣٣. خُدِێ رُوْژْ و هَیڤْ بِبَرْدَوَامِی خِسْتِنَه بَرْ خِزْمَتَا وَه، شَڤْ و رُوْژْ ژِ بُوْ وَه مُسَخَرْ کِرِنَه.

کَلِیلَا تَوْحِیدِێ یَه. کَلِیلَا تَوْحِیدِێ دِخَوازَه کُو اِنْسَانْ کَارْ و بَارِێ بَاشْ بِکَه و خَوه ژِ نَقَنْجِیِێ دُورْ بِگرَه. چِقَاسْ کَارْ و بَارَکِی کُو خُدِێ ژِێ رَازِیبَه هَرْ بِسَدَمَا ڤِێ کَلِیمِێ یَه. هَچِی کُو گُوتِنَا پِیسَه نَا کُو دِ نَایَتَا ٢٦ اِنْ دَه دَرْبَاسْ دِبَه اَوْ ژِی اِنْکَارَا خُدِێ یَه. تَفَکِێ فَسَادِی و خَرَابِیاْنْ، فَلاَکَتْ و مُسِیبَتَانْ ژِ بِنْ ڤِێ پَیْڤِێ دَرْدِکَفِنْ. ژِ بَرْ ڤِێ یَکِێ خُدِێ پَیْڤَا پِیسْ شِبَانْدِیَا دَارَا پِیسْ کُو ژِ زَرَارِێ بِێ ڤَه تُو فَیْدِێ نَادَه مِرُوْڤَانْ.

٣٤. خُدێ ژ هَرْ تشْتِێ وَه ژێ خَوسْتِی، دَایَه وَه. اَگَرْ هُونْ قَنْجِیێنْ خُدێ یێنْ لِسَرْ خَوه بِژمِێرِنْ، هُونْ نِکَارِنْ وَانْ بِژمِێرِنْ! بێگُمَانْ اِنْسَانْ پِرْ ظَالِمَه، زێدَه نَانْکُوْرَه!

٣٥. دِبِیرْ بِینَه دَمَا اِبْرَاهِیمْ گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! ڤِی بَاژَارِێ هَا (مَکِّێ) بِکَه بَاژَارَکِی اَوْلَه، مِنْ و زَارُوْکِێنْ مِنْ ژ پَرَسْتِنَا بُوتَانْ بِپَارِێزَه!

٣٦. خُدَایِێ مِنْ! بِرَاسْتِی فَانْ بُوتَانْ ژ مِرُوْڤَانْ پِرْ کَسْ ژ رِێ خِسْتِنَه. اِیْدِی کِی لِپَێْ مِنْ بِێ، اَوْ ژ (خَلْکِێنْ) مِنَه. کِی ژِی لِبَرْ مِنْ رَابَه، ڤِێجَا بِێگُمَانْ تُو گُنَهْڤَشِێرِی، دِلُوْڤِینِی.[1]

٣٧. خُدَایِێ مَه! مِنْ هِنَکْ ژ زَارُوْکِێنْ خَوه لِنَوَالَکَه بِێچَانْدِنِی، لِجَمْ مَالَا تَه یَا پِیرُوْزْ بِجهْ کِرِنْ. خُدَایِێ مَه، دَا کُو بِبَرْدَوامِی و دُرِسْتِی نِمِێژْ بِکِنْ، اِیْدِی تُو ژِی مَیْلَا دِلِێنْ هِنْ مِرُوْڤَانْ بِدَه ئَالِیِێ وَانْ و ژ مِێوَه‌یَانْ وَانْ بِدَه رِزقْدَانْ دَا کُو اَوْ شِێکِرِیَا تَه بِکِنْ.

٣٨. خُدَایِێ مَه! بِێگُمَانْ تُو بِیَا کُو اَمْ ڤَشِێرِنْ و یَا کُو اَمْ اَشْکَرَا بِکِنْ ژِی دِزَانِی. بِێگُمَانْ نَه لِاَرْدِێ نَه ژِی لِئَاسِیمَانْ تِشْتَکْ لِبَرْ خُدِێ ڤَشَارْتِی نَامِینَه.

٣٩. پَسِنْ و سِپَاسِی ژ خُدِێ رَه بَه، اَوِێ کُو دِ کَالِیتِیَا مِنْ دَه اِسْمَاعِیلْ و اِسْحَاقْ دَانَه مِنْ! بِێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ بَرْگرِێ دِبهِیزَه (و قَبُولْ دِکَه).

٤٠. خُدَایِێ مِنْ! مِنْ و کِنِیسَا مِنْ بِکَه ژ نِمِێژْکَرَانْ. خُدَایِێ مَه! دُعَایَا مِنْ قَبُولْ بِکَه.

٤١. خُدَایِێ مَه! دِ رُوْژَا حَسَابْدِیتِنِێ دَه، لِگُنَهِێنْ مِنْ، لِیِێنْ دِێ و بَاڤِێ مِنْ و لِیِێنْ مُسِلْمَانَانْ بِبُوْرَه!

٤٢. زِنْهَارْ تُو حِزرْ نَکَه کُو خُدِێ ژ یَا کُو ظَالِمَانْ دِکرْ بِێئَاگَاهَه! بِێگُمَانْ اَوْ بَسْ (جَزَایِێ) وَانْ دِهِێلَه رُوْژَکِێ کُو تِێ دَه چَاڤْ زَلُوْقْ دِبِنْ.

---

١ اِبْرَاهِمْ (عَلَیْه السَّلَامْ) ژ بَرْ کُو هِێژَا نِزَانِبُو کُو خُدِێ مُشْرِکَانْ نَابَخْشِینِێ، ژ بَرْ ڤِێ یَکِێ ژ وَانْ رَه ژ خُدِێ بَخْشَانْدِنَا وَانْ خَوسْتْ. پِشْتِی فَهْمْ کِرْ کُو خُدِێ مُشْرِکَانْ نَابَخْشِینِێ ژ بُوْ لِیِبُوْرِینَا وَانْ دُعَا نَکِرْ.

٤٣. (وِیَ رُوْژِیَ) اَوْ بِلَزِنْ، سَرِیَ وَانْ بَرْبِژُوْرِنْ، چَاڤِێنْ وَانْ زِیڤْمَایِی نَه، لِوَانْ ڤَنَاگَرِنْ. (ژِ تِرْسَا عَذَابِیَ) دِلِیَ وَانْ ژِی ڤَالا یَه.

٤٤. تُو، مِرُوْڤَانْ ژِ وِیَ رُوْژَا کُو عَذَابْ بِسَرْ وَانْ دَه بِیَ هِشْیَارْ بِکَه. ڤِیجَا اَوِیْنْ کُو ظُلِمْ کِرِنْ دِبِیْژِنْ: خُدَایِیَ مَه! هَیَا دَمَکَه نِیْزِیكْ مُهْلَتِیَ بِدَه مَه، اِیْدِی اَمِیَ بَرْسِڤَا دُوْزَا تَه بِدِنْ (و اِیمَانِیَ بِینِنْ) و اَمِیَ بِدِنْ یَیْ بِیْخَمْبَرَانْ. (ژِ وَانْ رَه تِیَ گُوْتِنْ) : اَرِیَ مَا قَیْ بَرِیَ (لِدِنْیَایِیَ) وَه سُوْنْدْ نَخَوارِبُو کُو ژِ بُوْ وَه زَوَالْ تُنَه؟

٤٥. هُونْ، لِجِهِیْنْ وَانِیْنْ کُو لِخَوه ظُلِمْ کِرِنْ (پِشْتِی کُو مَه اَوْ هَلاكْ کِرِنْ) نِشْتَجِهْ بُونْ، ژِ بُوْ وَه ژِی خُیَا بُو؛ کَا مَه چَاوَا عَذَابْ بِسَرِیَ وَانْ دَه ئَانِیِیَه. مَه، ژِ بُوْ وَه (دِ قُرْئَانِیَ دَه) گَلَكْ مِیسَالْ ئَانِینْ و اَشْکَرَا کِرِنْ (لِیْبَلِیَ وَه ژِ وَانْ دَرْسْ نَگِرتْ).

٤٦. بِرَاسْتِی وَانْ (مُشْرِکَانْ) فَتْلُ و فَنْدِیْنْ خَوه (لِیْبِیْخَمْبَرْ و بَاوَرْمَنْدَانْ) بِجِهْ کِرِنْ، پُوچْکِرِنَا پِلَانِیْنْ وَانْ لِجَمْ خُدِیَ یَه. چَنْدِی کُو ژِ بَرْ خُرْتِیَا دَكْ و دُوْلابِیْنْ وَانْ، چِیَانْ دِکْرْ کُو ژِ جِهِیَ خَوه هِلْبِینْ و هِلْوَشِنْ ژِی.

٤٧. نَاخَوه، زِنْهَارْ حِزِرْ مَکَه کُو خُدِیَ ژِ پَیْمَانَا کُو دَایَه پِیْخَمْبَرِیْنْ خَوه (کُو دِیَ بِسَرْکَفِنْ) ڤَگَرِیایَه! بِیْگُمَانْ خُدِیَ سَرْدَسْتَه، تُوْلْڤَکَرَه.

٤٨. وِیَ رُوْژَا کُو اَرْدْ بَارْدَکَه دِنْ، ئَاسِیمَانْ ژِی بِهِنْ ئَاسِیمَانِیْنْ دِنْ بِینَه گُهَرَانْدِنْ و (مِرُوْڤْ تَڤْ) دَرْکَفِنْ پِیْشْبَرِی خُدَا، اَوْ خُدَایِیَ کُو هَرْ یَکَه و دَسْتْهِلاتْدَارَه.

٤٩. وِیَ رُوْژِیَ تُو دِیَ بِبِینِی کُو گُنَهْکَارْ، دَسْتْ و پِیِیْنْ وَانْ دِ قَیْدَانْ دَه شِدَانْدِی نَه.

٥٠. کِرَاسِیْنْ وَانْ ژِ قَتْرَانِیَ نَه، ئَاگِرْ بِسَرْ و چَاڤِێنْ وَانْ ڤَه بِلِنْدْ دِبَه و بِیَ دِگِرَه.

٥١. دَا کُو خُدِیَ جَزَایِیَ هَرْ مِرُوْڤَکِی کَا چه کَارْ و کِرِیارْ کِرِیَه بِدِیِیَ و بِیْگُمَانْ خُدِیَ (دِ حَسَابْدِیتِنِیَ دَه) دَسْتْنِیشِکَه.

٥٢. اَڤْ قُرْئَانْ، ژ بُوْ مرُوْڤَانْ رَاگِهَانْدِنَكَه دَا كُو (مرُوْڤْ) پِێ بِێنَه هِشيارْكِرِنْ و بِزَانِنْ كُو خُدِێ خُدَايَكِى يَكَه و دَا كُو ئَاقِلْمَنْدْ تَامْ بِفِكرِنْ و عِبْرَتْ بِگِرِنْ.

١٥. سُورَه يِێ حِجرْ

سُورَه‌يِێ حِجرْ نُوْتُ و نَهْ (٩٩) ئَايَتَه. ئَايَتَا ٧٨‌ئَانْ لِمَدِينِێ، بِێنْ دِنْ ژِى لِمَكِّێ نَازِلْ بُويَه. حِجرْ نَاڤِێ جهَكِى يَه كُو دِكَڤَه نَوَالَا نَافْبَرَا شَامْ و مَدِينِێ كُو سَمُودْ - گَلِێ صَالِحْ- لِوِێ دَڤَرِێ بِجهْ بُوبُو. ژ بَرْ كُو ئَايَتَا ٨٠‌ئَانْ و يَا ٨٤ه‌ئَانْ بَحْسَا گَلِێ حِجْرِێ كِرِيَه، ژ ڤِى سُورَيِى رَه سُورَه‌يِێ هِجرْ هَاتِيَه گُوْتِن.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمٰنَ رَحِيمَ

١. اَلِفْ، لامْ، رَا. هَا اَڤْ، ئَايَتِێنْ كِتِيبِێ و قُرْئَانَا رُوْنْكَرِنْ.

٢. اَوِێنْ كَافِرْ بُونَه گَلَكْ جَارَانْ دِخَوازِنْ كُو اَوْ ژِى مُسلْمَانْ بُونَا.

٣. دَڤْ ژ وَانْ بَرْدَه، بِلا بِخُونْ (و ڤَخُونْ)، پِێ خَوشْ بِبِنْ، بِلا هِێڤِى و اُمِيدْ وَانْ مِژُولْ بِكَه، ڤِێجَا اَوِێ بِزَانِنْ (كَا اَنْجَامَا وَانْ بُو چه).

٤. مَه كِيژَانْ وارْ وِێرَانْ كِرِبَه هَرْ ژِێ رَه جِڤَانَكِى پِێزَانْ هَبُويَه.

٥. هِيچْ تُو مِلَتْ نَاكَڤَه پِێشِيَا اَجَلِێ خَوه و ژ وَقْتِێ خَوه نَايِێ بِپَاشْدَخِسْتِنْ.

٦. (كَافِرَانْ) گُوْتِنْ: هَىْ اَوِێ كُو ژِێ رَه قُرَئَانْ هَاتِيَه هِنَارْتِنْ! بِێگُمَانْ تُو دِينِى!

٧. (دِيسَا گُوْتِنْ) : بِلا تَه مَلَائِيكَتْ ژ بُوْ مَه بِئَانِيَا (كُو وَانْ تَه رَاسْتْ بِدِێرَا) اَگَرْ بِرَاسْتِى تُو ژ رَاسْتْگُوْيَانِى؟

٨. اَمْ مَلَائِيكَتَانْ هَرْ بِحَقِى دِشِينْ، (اَگَرْ مَه مَلَائِيكَتْ بِشَانْدَانَا) وِێ چَاخِێ ژ بُوْ وَانْ مُهْلَتْ نَدِهَاتَه دَاينْ.

٩. بێگُمَانْ اِیْ قُرَئَانْ هِنَارْتِیَه هَرْ اَمِنْ و تَقَزْ اَمْ بِخَوه ژِی دِیْ وِیْ بِپَارِیْزِنْ.

١٠. صُوْنْدْ بَه، مَه پِیْخَمْبَرْ ژِ مِلَتِیْنْ بَرِیَا تَه رَه ژِی شَانْدِنْ.

١١. چه دَمَا پِیْخَمْبَرَكْ ژِ وَانْ رَه دِهَاتْ، وَانْ هَرْ طِنَازِیْنْ خَوه پِیْ دِكِرِنْ.

١٢. هَا وِسَا اَمْ بَاطِلِی دِخِنْ دِلِیْنْ گُنَهْكَارَانْ.

١٣. اَوْ بِوِیْ بَاوَرِی نَایِنِنْ. رِیْ و رِیْبَازِیْنْ پِیْشِیَانْ ژِی وِهَا بُو.

١٤. اَگَرْ اَمْ ژِ وَانْ رَه ژِ ئَاسِیَانْ دَرِیَكِی فَكِنْ و اَوْ تِیْ رَه هِلْكِشِنْ ژُوْرِیْ..

١٥. دِیْ بِگُوْتَانَا: چَافِیْنْ مَه هَاتِنَه گِرْتِنْ، بَلْكِی سِیْرْ لِمَه هَاتِیَه كِرِنْ.

١٦. صُوْنْدْ بَه، مَه دِ ئَاسِیَانْ دَه هِنْ رِیْگَهْ ئَافِرَانْدِنَه و مَه ئَاسِیَانْ ژِ بُوْ تَمَاشَكَرَانْ خَمِلَانْدِیَه.

١٧. مَه ئَاسِیَانْ ژِ هَرْ شَیْطَانِیْ قَورَانْدِی پَارَاسْتِیَه.

١٨. لِیْبَلِیْ، اَوِیْ كُو بِدِزِیكَا گُهِیْ خَوه بِدَه خَبَرِیْ و بِرَقَه اَوْ جُدَا یَه، اِیْدِی پِیْتَكَه رُوْنَاكْ بِیْ وِی دِكَفَه.

١٩. مَه عَرْدْ ژِی رَاخِسْتِیَه و تِیْ دَه جِیَایِیْنْ ئَاسِیْ و سَاغْلَمْ بِجِهْ كِرِنَه و مَه دِ عَرْدِیْ دَه هَرْ تِشْتْ (لِگُوْرِی حَوْجَهِیِیْ) بِپِیقَانْ دَرَانِیَه.

٢٠. مَه ژِ بُوْ وَه و ژِ بُوْ وَانِیْنْ كُو هُونْ نَه رِزِقْدَارِیْنْ وَانِنْ دِ عَرْدِیْ دَه پِیْژِینِیْنْ (مَعِیشَتَا) رَنْگَه رَنْگ ئَافِرَانْدِنَه.

٢١. هَرْچِی تِشْتِیْ هَیَه گَنْجِینَیِیْنْ وِیْ بَسْ لِجَمْ مَه نَه. اَمْ وِیْ هَرْ بِپِیقَانَكَه دِیَارْكِرِی (بِقَاسِی حَوْجَهِیِیْ) دَادِخِنْ.

٢٢. مَه بَایِیْن عَورْهِلْگِرْ و ئَافْسْكَرْ شَانْدِنْ، فِیْجَا مَه ژِ عَوْرَانْ ئَافْكْ ئَانِی خَوارِیْ و مَه بِوِیْ هُونْ اَفْ دَانْ و هُونْ بِخَوه نِكَارِنْ وِیْ ئَافِیْ بِخَزِنِیْنِنْ.

٢٣. بێگُومَانْ اِیْ کُو سَاغْ دِکَه و دِمرِینَه هَرْ اَمْ بِخَوه نَه، پَاشِیْ هَرْ اَمِنْ مِیرَاتْپِیْمَائِی یێنْ هَمُو مَخْلُوقَانْ.

٢٤. صُوْنْدْ بَه اَمْ وَانْ اُمَّتِیْنْ کُو بَرِیَا وَه هَاتِنْ و چُونْ دِزَانِنْ و اَمْ بِیِنْ کُو دِ پَیْ وَه رَه بِنْ ژِی دِزَانِنْ.

٢٥. بێگُمَانْ هَرْ خُدَایِیْ تَه یَه یِیْ کُو (رُوْژَا قِیامَتِیْ) وَانْ لِهَقْ بِجِقِینَه. بێگُمَانْ اَوْ کَارْبِنَجهَه، زَانَا یَه.

٢٦. صُوْنْدْ بَه، مَه اِنْسَانْ (ئَادَمْ) ژِ هِشْکَهَرِیَکَه یَحْتِی، ژِ حَرِیَکَه رَشَگُهَرِی ئَافِرَانْدِیَه.

٢٧. مَه جِنْ ژِی هِیْ بَرِی (ئَادَمْ) ژِ هَوَایَکَه گَرِمْ خُلِقَانْدِبُونْ.

٢٨. وِیْ دَمِیْ خُدَایِیْ تَه ژِ فِرِیشْتَیَانْ رَه گُوتْ، بێگُمَانْ اَزِیْ ژِ حَرِیَکَه هِشْکْ و هُوَلَا، ژِ حَرِیَکَه رَشَگُهَرِی مِرُوْفَکِی (ئَادَمْ) بِخُلِقِنْمْ.

٢٩. دَمَا مِنْ اَوْ تَکُوزْ کِرْ و مِنْ ژِ رُوحِیْ خَوه (اَوْ رُوحِیْ کُو مَخْلُوقِیْ مِنَه) پِفْ کِرِیْ، ڤِیجَا دِ جِهْ دَه هُونْ ژِیْ رَه هَرِنْ سِجُودِیْ.

٣٠. مَلَائِیکَتْ تَفْ بِهَقْ رَه (ژِ ئَادَمْ رَه) چُونَه سِجُودِیْ.

٣١. لِیْبَلِیْ اِبْلِیسْ بِیَامْرِی کِرْ؛ نَخَوسْتْ کُو اَوْ دِگَلْ یێنْ چُونَه سُجُودِیْ هَرَه سِجُودِیْ.

٣٢. (خُدِیْ ژِیْ رَه) گُوتْ: هَیْ اِبْلِیسْ! چِه تِشْتِی نَهِشْتْ کُو تُو دِگَلْ یێنْ چُونَه سُجُودِیْ هَرَه سِجُودِیْ؟

٣٣. (اِبْلِیسْ) گُوتْ: نَه لایِقِیْ مِنَه کُو اَزْ ژِ مِرُوْفَکِی رَه بِچِمْ سِجُودِیْ کُو تَه اَوْ ژِ هِشْکَهَرِیَکَه رَشَگُهَرِی ئَافِرَانْدِیَه.

٣٤. (خُدِیْ ژِیْ رَه) گُوتْ: نَاخَوه ژِ وِیْ دَرْکَفَه، هَرَه! اِیْدِی بِرَاسْتِی تُو (ژِ رَحْمَا مِنْ) هَاتِیَه قَورَانْدِنْ!

٣٥. بێگُمَانْ هَیَا رُوْژَا قِیَامَتِیْ دِیْ هَرْ لَعْنَتْ لِتَه بِبَارَه.

٣٦. (اِبْلِیسْ) گُوتْ: خُدِیْیُوْ! نَاخَوه، هَیَا رُوْژَا قِیامَتْ و حَسَابْدِیتِنِیْ، خَوه لِمِنْ بِگِرَه (و مِنْ نَمِرِینَه).

٣٧. خُدِیْ ژِیْ رَه گُوتْ: بَاشَه تُو ژِ خُولِیْگِرْتِیَانِی...

٣٨. حَیانِی رُوْژَا دَمَا دِیارْکِری.

٣٩. (اِبْلِیسی) گُوتْ: خُدِیْیُوْ! صُوْنْدْ بَه، بِسَدَمَا یَا کُو تَه اَزْ ژِ رِیْ دَرْخِسْتِمْ، اَزِیْ ژِی لِدِنْیَایِیْ ژِ مِرُوْقَانْ رَه (گُنَهَانْ) بِخَمِلِینِمْ و اَزِیْ تَقَزْ وَانْ تَقَانْ ژِ رِیَا رَاسْتِیِیْ دَرِینِمْ!

٤٠. لِیْبَلِیْ، عَقْدِیْنْ تَه یِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ یِیْنْ دِلْپَاکْ اَوْ جُدَا نَه.

٤١. (خُدِیْ) گُوتْ: بِرَاسْتِی هَا اَفْ رِیَکَه رَاسْتُ و دُرِسْتَه، یِیْ لِسَرْ بِچَه دِگِهِیژَه مِنْ.

٤٢. بِیْگُمَانْ بَنْدَیِیْنْ مِنْ (یِیْنْ مُخْلِصْ) تُو هِیْزَا تَه لِسَرْ وَانْ نِینَه. لِیْبَلِیْ اَوْ ژِرِیْکَتِیِیْنْ کُو لِپَیْ تَه هَرِنْ، جُدَا نَه.

٤٣. بِیْگُمَانْ دُوْزَهْ جِقَانْ و جِهِیْ وَانْ هَمُوِیَانَه.

٤٤. ژِ دُوْزَهِیْ رَه حَفْتْ دَرْگَه هَنَه. ژِ بُوْ هَرْ دَرْگَهَکِی کُوْمَکَه دِیارْکِری هَیَه.

٤٥. بِیْگُمَانْ مُتَّقِی، لِنَاقْ بِهِشْتِیْ و لِسَرْ کَانِیَانِنْ.

٤٦. (ژِ وَانْ رَه دِیْ بِیْگُوْتِنْ) : بِسَلامَتِی و اَوْلَهِی هَرِنْ نَاقْ بَهِشْتَانْ!

٤٧. مَه کِینَا دِ سِینْگِیْنْ وَانْ دَه نَاقِیْتْ؛ اِیْدِی (ژِ هَقْ رَه) بُونَه بِرَا، لِسَرْ تَخْتَانْ لِیْکْبَرِی هَقْنْ.

٤٨. لِبِهِشْتِیْ تَعْبُ و وَسْتَانْ وَانْ نَاهِنْگِیْفَه و اَوْ ژِیْ نَایِیْنَه دَرْخِسْتِنْ ژِی.

٤٩. ژِ بَنْدَیِیْنْ مِنْ رَه بِیْژَه، تَقَزْ اَزِمْ گُنَهْژِیْبِرْ یِیْ دِلُوْقَانْ..

٥٠. تَقَزْ عَذَابِێ مِنْ ژِی عَذَابِێ هَری دِژْوَارَه.

٥١. ژِ وَانْ رَه بَحْسَا مِیْقَانِێنْ اِبْرَاهِیمْ بِکَه.

٥٢. دَمَا چُونَه جَمْ اِبْرَاهِیمْ، گُوتِنْ: «سِلاڤْ لِتَه بَه!» (ژِ بَرْ کُو اِبْرَاهِیمْ اَوْ نَاسْ نَکِرِنْ، ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: بِرَاسْتِی اَمْ ژِ وَه بِفِکَارِنْ!

٥٣. ژِێ رَه گُوتِنْ: مَترْسَه! اَمْ مِزْگِینَا کُرَکِی پِرْ زَانَا دِدِنْ تَه.

٥٤. (اِبْرَاهِیمْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَرِێ مَا پِشْتِی ڤِێ پِیرِیتِیێ هُونْ مِزْگِینِیێ دِدِنْ مِنْ؟ ڤِیْجَا هُونْ مِزْگِینِیَا چِه دِدِنْ مِنْ؟!

٥٥. ژِێ رَه گُوتِنْ: مَه مِزْگِینِیَا حَقْ و رَاسْتْ دَا تَه. زِنْهَارْ؛ ژِ بِێهِیڤِیَانْ نَبَه!

٥٦. (اِبْرَاهِیمْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: قَیْ ژِ رِێشَاشَانْ پِێ ڤَه کِی هِیڤِیَا خَوه ژِ رَحْمَا خُدِێ دِبرَه؟

٥٧. (اِبْرَاهِیمْ بِبَرْدَوَامِی ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: گَلِی قَاصِدَانْ! هُونْ ژِ بُوْ چِه هَاتِنَه.

٥٨. ژِێ رَه گُوتِنْ: بِرَاسْتِی اَمْ ژِ بُو (هَلاَکَا) جِڤَاتَکَه گُنَهْکَارْ هَاتِنَه شَانْدِنْ.

٥٩. لِێبَلِێ مَالبَاتَا لُوطْ نَه تِێ دَه یَه، بِرَاسْتِی اَمِێ لُوطْ و مَالبَاتَا وِی تَڤَانْ رِزْگَارْ بِکِنْ.

٦٠. لِێبَلِێ پِیرَکَا وِی جُدَا یَه؛ مَه لِسَرِێ حُکِمْ دَا کُو اَوْ ژِ یِێنْ هَلاکْبُویِی یَه.

٦١. گَافَا قَاصِدْ هَاتِنْ جَمْ مَالْبَاتَا لُوطْ.

٦٢. (لُوطْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: بِرَاسْتِی هُونْ جِڤَاتَکَه نَنَاسِنْ.

٦٣. ژِێ رَه گُوتِنْ: نَا، اَمْ هَاتِنَه جَمْ تَه بِوِی عَذَابِێ کُو مِلَّتِێ تَه دِ هَاتِنَا وِی دَه بِگُمَانِنْ.

٦٤. مَه، رَاسْتِی ژِ تَه رَه ئَانِیَه، بِێگُمَانْ اَمْ رَاسْتْبِێژِنْ.

٦٥. ژِێ رَه گُوتِنْ: دِ وَخْتَکِی شَڤِێ دَه مَالبَاتَا خَوه دَرِینَه رِێ، تُو ژِی لِدُوڤْ وَانْ هَرَه.

زِنْهَارْ بلا ژِ وَه تُو کَسْ لِیَاشْ خَوه قَه ژِی نَمَیزِیْنَه! هَرِنْ وِی جِهِیْ کُو فَرْمَانَا وَه پِیْ هَاتِیَه کِرِنْ.

٦٦. مَه ژِ لُوطْ رَه رَاگِهَانْدْ کُو اَوِیْنْ گُنَهْکَارْ دِ چَاخِیْ سِبَهِیْ دَه وِیْ ژِ بِنِی قَه بِیْنَه قُتْبِرْکِرِنْ.

٦٧. خَلْکِیْ بَاژِیْرْ هَاتِنْ و (ژِ بُوْ کِرِنَا فِیْعْلِیْنْ کِرِیْتْ) ژِ کِیْفْخَوشِی مِزْگِینِی دَانَه هَفْ.

٦٨. (لُوطْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَفِیْنْ هَا، مِیْقَانِیْنْ مِنِنْ، فِیْجَا مِنْ رَزِیلْ نَکِنْ.

٦٩. ژِ خُدِیْ بِتِرْسِنْ، مِنْ رِسْوَا مَکِنْ!

٧٠. ژِیْ رَه گُوتِنْ: اَرِیْ مَا مَه ژِ تَه رَه نَگُوتِبُو کُو تِیْکِلِی کَارِیْ خَلْکِیْ مَبَه؟!

٧١. (لُوطْ، ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَگَرْ هُونْ دِخَوازِنْ بِکِنْ قَا نَه کَچِیْنْ مِنْ (لِخَوه مَهِرْ بِکِنْ).

٧٢. بِژِیَانَا تَه صُوْنْدْ بَه؛ اَوْ دِ نَاقْ سَرْخَوشِیِیْ دَه بِسَرْگِیْژَانَه دِچُونْ و دِهَاتِنْ.

٧٣. دِ چَاخِیْ هِلَاتِنَا رُوْژِیْ دَه وِیْ قِیرَا دِژْوَارْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ.

٧٤. اِیْدِی مَه وَلَاتِیْ وَانْ سَرُوبِنِی هَفْ کِرْ و مَه بِسَرْ وَانْ دَه کَفِرِیْنْ ژِ هَرِیَا یَحْتِی بَارَانْدِنْ.

٧٥. بِیْگُمَانْ دِ قِیْ دَه ژِ بُوْ یِیْنْ کُو عِبْرَتْ بِگِرِنْ نِیشَانْ هَنَه.

٧٦. بِیْگُمَانْ کَافِلِیْنْ وِی وَلَاتِی هِیْ ژِی لِسَرْ رِیَکِیْ دِمِینِنْ.

٧٧. بِیْگُمَانْ دِ قِیْ دَه ژِ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ دَرْسُ و نِیشَانْ هَنَه.

٧٨. بِرَاسْتِی خَلْکِیْ (بَاژَارِیْ) اَیْکَتِیْ ژِی ژِ ظَالِمَانْ بُونْ.

٧٩. لِیْبَلِیْ مَه تُوْلْ لِوَانْ ژِی فَکِرْ. اَفْ هَرْدُو وَلَاتْ ژِی لِسَرْ رِیْیَکَه دِیَارِنْ.

٨٠. صُوْنْدْ بَه، خَلْکِیْ حِجْرِیْ ژِی بِیْیَخْمْبَرَانْ بَاوَرِی نَئَانِیْنْ.

٨١. مَه مُعْجِزَیِیْنْ خَوه دَانَ وَانْ، لِیْبَلِیْ وَانْ بَرِیْ خَوه ژِ وَانْ فَگَرَانْدِنْ.

٨٢. وَانْ ژِ بُوْ خَوه ژِ چِیَانْ مَالِیْنْ اَوْلَه دِکُوْلَانْ و چِیْدِکِرِنْ.

٨٣. دِ چَاخِیْ سِپِیْدِیْ دَه وِیْ قِیرَا دِژْوَارْ اَوْ ژِی هِنْگَافْتِنْ.

٨٤. اَوْ (خَانِیِیْنْ قَاهِیمْ و کَلَهِیْنْ ئَاسِیْ) یِیْنْ کُو لِیْدِکِرِنْ تُو زَرَارْ ژِ سَرْ وَانْ نَدَا ئَالِی.

٨٥. مَه عَرْدُ و ئَاسِیَانْ، تِشْتِیْنْ کُو دِ نَاقَا وَانْ دَه هَنَه هَرْ بِحَقِی ئَافِرَانْدِنْ. بِیْگُمَانْ رُوْژَا قِیامَتِیْ تَقَزْ دِیْ بِیْ، ڤِیْجَا تُو بِخَوشِکَایِی بِوَانْ رَه دَرْبَاسْ بِکَه.

٨٦. بِرَاسْتِی خُدَایِیْ تَه ئَافِرِینَرِیْ هَرْ تِشْتِی یَه و اَوْ هَرْ تِشْتِی دِزَانَه.

٨٧. (یَا مُحَمَّدْ!) صُوْنْدْ بَه، مَه حَفْتْ ئَایَتِیْنْ کُو تِیْنَه دُبَارَکِرِنْ و قُرْئَانَا مَزِنْ دَانَه تَه.

٨٨. زِنْهَارْ، تُو چَاڤِیْنْ خَوه بَرْنَدَه وِی مَالِیْ کُو ژِ بُوْ فَیْدَیَکَه دَمِی مَه دَایَه هِنْ کَسَانْ، لِسَرْ وَانْ غَمْگِینْ نَبَه و ژِ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ پَرِیْنْ خَوه نِزمْ بِکَه، خَوه ژِ بُوْ وَانْ بِشِکِینَه.

٨٩. (ژِ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: بِیْگُمَانْ اَزْ هَرْ هِشْیَارْکَرَکِی رُوْنْکَرِمْ.

٩٠. چَاوَا مَه بِسَرْ یِیْنْ کُو دَابَشْ دِکِنْ (عَذَابْ) شَانْدْ...

٩١. (هَا اَڤْ) اَوِیْنْ کُو قُرْئَانْ کِرِنَه بَشْ بِبَشْ (بِهِنْکِی بَاوَرِیِیْ تِینْ و بِهِنْکِی نَاینْ).

٩٢. ڤِیْجَا بِخُدَایِیْ تَه صُوْنْدْ بَه، اَمِیْ هَمِنْ ژِ وَانْ تَقَانْ بِیْرْسِنْ..

٩٣. ژِ یَا کُو وَانْ دِکِرِنْ.

٩٤. ڤِیْجَا فَرْمَانَا کُو لِتَه هَاتِیَه کِرِنْ اَشْکَرَا بِبِیْژَه و بَرِیْ خَوه ژِ مُشْرِکَانْ بِگُهَرِینَه!

٩٥. بِیْگُمَانْ لِهَمْبَرْ طِنَازْکَرَانْ اَمْ بَسِی تَه نَه.

٩٦. اَوِیْنْ کُو دِگَلْ خُدِیْ هِنْ اِلٰهِیْنْ دِنْ (ژِ خَورَه)گِرْتِنَه؛ ڤِیْجَا دِیْ بِزَانِنْ (کَا دُومَاهِیکَا وَانْ دِیْ چَاوَا بِبَه).

٩٧. صُوْنْدْ بَه، اَمْ دِزَانِنْ ئَا کُو اَوْ دِبِیْژِنْ سِینْگَا تَه تَنْگْ دِکَه (تَه بِیْهِنْ تَنْگْ دِکَه.

٩٨. نَاخَوه تُو دِگَلْ حَمْدُ و سَنَایِیْ، خُدَایِیْ خَوه پَاكْ بِدِیْرَه و بِبَه ژِ نِمِیْژْكَرَانْ!

٩٩. حَتَا مِرِنِیْ، ژِ خُدَایِیْ خَوه رَه عِبَادَتِیْ بِكَه.

١٦. سُورَه یِیْ نَحِلْ

سُورَه‌یِیْ نَحِلْ١٢٨ (سَدْ و بِیسْتُ و هَشْتْ) نَایَتَه. هَرْ سِیْ نَایَتِیْنْ وِی یِیْنْ دَاوِیْ لِمَدِینِیْ و یِیْنْ دِنْ ژِی لِمَكِّیْ نَازِلْ بُونَه. ژِ بَرْ كُو دِ نَایَتَا ٦٨یْ دَه بَحْسَا مِیْشَا هُنْگِفِیْنْ هَاتِیَه كِرِنْ ژِ فِی سُورَیِی رَه سُورَه‌یِیْ نَحِلْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ كُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

١. فَرْمَانَا خُدِیْ هَاتْ، ڤِیْجَا لِهَاتِنَا وِیْ لَزِیْ مَكِنْ. خُدِیْ ژِ وِیْ شِرْكَا كُو اَوْ دِكِنْ پَاكْ و بِلِنْدَه.

٢. خُدِیْ، ژِ بَنْدَیِیْنْ خَوه كِیْ بِڤِیْ، بِڤِینَا خَوه، وَحْیِیْ بِنَاڤْگِینَا مَلائِیكَتَانْ ژِیْ رَه دِشِینَه (خُدِیْ ژِ وَانْ رَه دِبِیْژَه: عَڤْدِیْنْ مِنْ) هِشْیَارْ بِكِنْ كُو بِرَاسْتِی ژِ مِنْ بِیْ فَه تُو خُدَا نِینِنْ، ڤِیْجَا بِلا ژِ مِنْ بِترْسِنْ.

٣. خُدِیْ، عَرْدُ و ئَاسِیَانْ بِحَقِی ئَافِرَانْدِنَه. خُدِیْ ژِ شِرْكَا اَوْ دِكِنْ، دُورْ و بِلِنْدَه.

٤. خُدِیْ، اِنْسَانْ ژِ دِلُوْپَكَه ئَاڤْ ئَافِرَانْدِیَه، ڤِیْجَا تُو دِنِیْرِی كُو قَا یَه (اَوْ) ژِ خُدَایِیْ خَوه رَه دِژْمِنَكِی اَشْكَرَا یَه.

٥. خُدِیْ، تَرْشْ (هِیْشْتِرْ، دَوارْ و پَزْ) ژِی ئَافِرَانْدِنْ، دِ وَانْ دَه گَرْمِیتِی و گَلَكْ فَیْدَیِیْنْ دِنْ ژِی ژِ بُوْ وَه هَنَه و هِنْ ژِ وَانْ ژِی هَنَه كُو هُونْ گُوْشْتِیْنْ وَانْ دِخُونْ.

٦. دِ وَانْ دَه، دَمَا اِیْقَارِیْ وَانْ تِینِنْ (هَڤْشِیِیْ وَانْ) و دَمَا سِیْدِیْ ژِی وَانْ دَرْتِینِنْ (چِیْرِیِیْ) ژِ بُوْ وَه دِلْخَوشِی و جُوَانِی هَیَه.

٧. اَڤْ تَرشْ، بَارِێنْ وَه یێنْ گِرَانْ ژِ وَلاتَکی دِگِهِینْ وَلاتَکی دِنْ کُو (اَگَرْ اَوْ نَبُونَا) بِێ یِی زَحْمَتِێکَه زِێدَه وَه نَدکَارِیَا بِگِهِینْ وِێ دَرِێ. بِێگُمَانْ خُدَایِێ وَه بِشَفْقَتَه، دِلُوْڤَانَه.

٨. خُدِێ، هَسْپُ و قَانْتِرْ و کَرْ ژِی ئَافِرَانْدِنْ دَا کُو هُونْ لِوَانْ سُوَارْ بِبِنْ و دَا کُو اَوْ بِبِنْ خَمْلُ و خَوشْکَاهِی ژِ بُوْ وَه. خُدِێ یَا کُو (اِیرُوْ) هُونْ پِێ نِزَانِنْ ژِی دِێ بِخُلِقِینَه.

٩. رَاسْتَرِێکِرنَا سَرْ رِێیَا رَاسْتْ لِسَرْ خُدِێ یَه. هِنْ رِێ ژِی هَنَه خَوهْرِنْ. اَگَرْ خُدِێ بِخَوسْتَا دِێ هُونْ تَڤْ بِئَانِینَا سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

١٠. خُدِێ یَه، یِێ کُو ژِ عَوْرَانْ ئَاڤْ بَارَانْدِیَه، هِنْ ژِێ ژِ بُوْ وَه ڤَخوارِنَه، هِنَكْ ژِی دَارْ و شِێنْکَاتِی پِێ شِینْ دِبِنْ کُو هُونْ تِێ دَه حَیْوَانِێنْ خَوه دِچِێرِینِنْ.

١١. خُدِێ بِوِێ ئَاڤِێ ژِ بُوْ وَه چَانْدِنِی، زَیْتُونْ، خُرْمَه، تِرِی و ژِ هَرْ تَخْلِیتِێنْ مِێوَه‌یانْ (لِعَرْدِێ) هِێشِینْ دِکَه. بِێگُمَانْ دِ ڤِێ رَوْشِێ دَه ژِ بُوْ جِڤَاتَکَه کُو بِفِکِرَه نِیشَانْ هَنَه.

١٢. خُدِێ شَڤْ و رُوْ، رُوْژْ و هَیْڤْ خِسْتِنَه بَرْ خِزْمَتَا وَه. سْتِێرْ ژِی بِفَرْمَانَا خُدِێ سَرْنَرْمْ و مِسُخِرِنْ. بِێگُمَانْ دِ ڤَانْ دَه، ژِ بُوْ یِێنْ کُو هِشِێ خَوه بِخَبِتِینِنْ گَلَكْ نِیشَانْ هَنَه.

١٣. اَوْ تِشْتِێنْ کُو خُدِێ رَنْگَه رَنْگْ ژِ بُوْ وَه لِعَرْدِێ چِێکِرِنَه، بِرَاسْتِی دِ وَانْ دَه ژِی ژِ بُوْ جِڤَاتَکَه شِیرَتْوَرْگِرْ نِیشَانْ هَنَه.

١٤. خُدِێ یَه، یِێ کُو دَرْیَا خِسْتِیَه بَرْ خِزْمَتَا وَه دَا کُو هُونْ گُوْشْتِێ تَرْ و تَازَه ژِێ بِخُونْ و کُو هُونْ زِینَتَانْ ژِێ دَرِینِنْ ژِ بُوْ هُونْ لِخَوه بِکِنْ. تُو کَشْتِیِێنْ مَزِنْ دِبِینِی کُو لِسَرْ دِکشِنْ، دَا کُو هُونْ بِوَانْ (بِرِێکَا بَازِرْگَانِیِێ) لِکَرَمَا خُدِێ بِگَرِنْ و دَا کُو هُونْ سِپَاسِیَا نِعْمَتِێنْ وِی بِکِنْ.

١٥. خُدِێ دِ عَرْدِێ دَه چِیَایِێنْ ئَاسِێ و مِکُومْ چِکَانْدِنَه دَا کُو وَه نَهَژِینَه و تِێ دَه چَمْ و رِێ دَانِینَه، هِێڤِی هَیَه کُو هُونْ بِسَرْ مَبَسْتِێنْ خَوه ڤَه بِبِنْ (و هُونْ خَوه شَاشْ نَکِنْ).

١٦. خُدِێ ژ بُۆ وَه پڕ نِيشَانتِێنْ دِنْ ژِی چێكِرنَه و بِستِێرَانْ ژِی اَوْ بِسَرْ رِيَا خَوه قَه دِبِنْ.

١٧. اَرِێ مَا ڤِێجَا اَوِێ كُو دِخُلِقِينَه دِبَه وَكِی يِێ كُو نَاخُلِقِينَه ؟ مَا هِێ ژِی هُونْ نَافِكِرِنْ؟

١٨. اَگَرْ هُونْ بِخَوازِنْ نِعْمَتِێنْ خُدِێ بِژمِێرِنْ، هُونْ نِكَارِنْ وَانْ بِژمِێرِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْڤِێبِرَه، دِلُۆڤَانَه.

١٩. خُدِێ يَا كُو هُونْ ڤَدِشِێرِنْ و يَا كُو هُونْ اَشْكَرَا دِكِنْ ژِی پِێ دِزَانَه.

٢٠. اَوِێنْ كُو دِ شُونَا خُدِێ دَه وَانْ دِحَبِينْ، اَوْ نِكَارِنْ تِشْتَكِی بَخُلِقِينْ ؛ اَوْ بِخَوه ژِی هَاتِنَه خُلِقَانْدِنْ.

٢١. (- اَوِێنْ هُونْ وَانْ دِحَبِينْ) مِرِی نَه، نَه زِنْدِی نَه. اَوْ نِزَانِنْ كَنْگِێ دِێ بِێنَه ڤَژَانْدِنْ و شَانْدِنْ ژِی.

٢٢. خُدَايِێ وَه خُدَايَكِی تَكْ و تَنِێ يَه. ڤِێجَا اَوِێنْ كُو بَاوَرِی بِئَاخْرَتِێ نَاينِنْ، دِلِێ وَانْ (يَكِيتِيَا وِی) اِنْكَارْ دِكَه و اَوْ خَوه مَزِنْ دِدِێرِنْ.

٢٣. شِكْ و گُمَانْ نِينَه، بِرَاسْتِی خُدِێ بِيَا كُو اَوْ قَدِشِێرِنْ و بِيَا كُو اَشْكَرَا دِكِنْ ژِی دِزَانَه. بِێگُمَانْ اَوْ قَتْ ژِ خَودْبِينَانْ حَزْ نَاكَه.

٢٤. دَمَا ژِ وَانْ رَه تِێ گُۆتِنْ: خُدَايِێ وَه ژِ ژُۆرْ چِه هِنَارْتِيَه؟ دِبِێژِنْ: چِيرُۆكْ و چِيڤَانُۆكِێنْ پِێشِيانْ هِنَارْتِنَه.

٢٥. (اَڤْ گُۆتِنَا وَانْ) دِبَه سَدَمَا كُو رُۆژَا قِيامَتِێ گُنَهِێنْ خَوه بِتَامِی و هِنَكِی ژِ گُنَهِێنْ وَانِينْ كُو بِێزَانُبُونْ ژِ رِێ خِسْتِنَه ژِی هِلْگِرِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ، يَا كُو اَوْ هِلْدِگِرِنْ چِقَاسْ پِيسَه!

٢٦. بِێگُمَانْ اَوِێنْ بَرِيَا وَانْ ژِی (لِبَرْ پِێخَمْبَرَانْ) خَفكْ ڤَدَابُونْ، ڤِێجَا خُدِێ ئَاڤَاهِيَا وَانْ ژِ

بِنْ قَه خَرَا کِرْ، اِیْدِی بَانْ بِسَرْ وَانْ دَه هَاتَه خَوارِیْ و عَذَابْ ژِ دَرَکَه کُو وَانْ بِیرَا وِیْ نَدِبِرْ قَه بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ.

۲۷. پَاشِیْ رُوْژَا قِیامَتِیْ دِیْ وَانْ رِسْوَا بِکَه و دِیْ ژِ وَانْ رَه بِیْژَه: اَوْ هَفْپِشْکِیْنْ کُو وَه ژِ مِنْ رَه چِیْدِکِرِنْ، اَوِیْنْ کُو دَرْبَارِیْ وَانْ دَه (بِیْخَمْبَرَانْ رَه) وَه دِژَاتِی دِکِرْ کَا لِکُو نَه؟ اَوِیْنْ کُو ژِ وَانْ رَه زَانِینْ هَاتِیَه دَاینْ دِبِیْژِنْ: بِیْگُمَانْ اِیرُوْ رِسْوَاتِی و عَذَابْ ژِ بُوْ کَافِرَانَه.[1]

۲۸. وانْ کَافِرِیْنْ کُو (بِگِرْتِنَا هَفْپِشْکَانْ) لِخَوه ظُلْمْ کِرِنْ، دَمَا مَلائِیکَتْ رُوحِیْ وَانْ دِسْتِینِنْ، قِیْجَا رَادَسْتِی بَرْ فَرْمَانَا خُدِیْ دِبِنْ، دِیْ بِیْژِنْ: مَه تُو کَارِیْ خَرَابْ نَدِکِرْ. (قِیْجَا مَلائِیکَتْ ژِ وَانْ رَه دِبِیْژِنْ) : نَخِیْرْ. تَقَرْ خُدِیْ بِیَا کُو وَه دِکِرْ دِژَانَه.

۲۹. نَاخَوه، دَه هَایْدِیْ دِ دَرْگَهِیْنْ دُوْژَهِیْ رَه بِکَفِنِیْ و سَرَاقَتِی تِیْ دَه بِمِینِنْ. بِرَاسْتِی جِهِیْ خُومَزِنْکَرَانْ چِقَاسْ پِیسَه!

۳۰. دَمَا ژِ تَقْوَادَارَانْ رَه هَاتْ گُوتِنْ: خُدَایِیْ وَه چِه هِنَارْتِیَه؟ گُوتِنْ: قَنْجِی و بَاشِی. ژِ بُوْ بِیْنْ کُو قَنْجِی کِرِنْ لِدِنْیَایِیْ خَلاتَکَه سِیْحِی هَیَه و خَلاتَا نَاخْرَتِیْ ژِ بُوْ وَانْ هِیْ چِیْتِرَه. بِرَاسْتِی نَاخِرَتْ ژِ مُتَّقِیَانْ رَه چِه خَوشْمَالَه!

۳۱. تَقْوَادَارْ دِچِنْ بِهِشْتِیْنْ عَدْنِیْ (بِهِشْتِیْنْ لِیْبَایِینِیْ) کُو دِ بِنْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ، ژِ وَانْ رَه دِ وَانْ دَه تِشْتِیْ اَوْ دِخَوَازِنْ هَیَه. بِقِی نَاوَایِی خُدِیْ تَقْوَادَارَانْ خَلاتْ دِکَه.

۳۲. اَوِیْنْ کُو دِ رَوْشَکَه بَاشْ دَه بِنْ و مَلائِیکَتْ رُوحِیْ وَانْ دِسْتِینِنْ (ژِ وَانْ رَه) دِبِیْژِنْ: سِلَافْ لِسَرْ وَه بَه! ژِ بَرْ کَارْ و کِرْیَارِیْنْ کُو وَه (لِدِنْیَایِیْ) کِرِیَه دَه هَرِنْ بِهِشْتِیْ.

---

۱ خُدِیْ تَعَالَا دِ قِیْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه ژِ مَه رَه بَیَانْ دِکَه کُو اَوِیْ رُوْژَا قِیَامَتِیْ ژِ مُشْرِکَانْ سُوَالْ بِکَه؛ سُوَالَکَه کُو وَانْ یِیْ رِسْوَا بِکَه؛ نَه کُو (حَاشَا!) خُدِیْ نِزَانَه قِیْجَه ژِ وَانْ دِپِرْسَه. ژِ وَانْ دِپِرْسَه: کَانِی اَوْ مَعْبُودِیْنْ وَه، اَوِیْنْ کُو وَه بِسَدَمَا وَانْ وَه بِقَاصِدِیْنْ مِنْ رَه نِقَاشْ دِکِرْ. ژِ سُورَه یِیْ قَصَصْ ٦٢یْ «وِیْ رُوْژَا کُو خُدِیْ گَازِی وَانْ دِکَه؛ ژِ وَانْ رَه دِبِیْژَه: کَا اَوْ هَاقْپِشْکِیْنْ کُو وَه بِدَرَوْ ژِ مِنْ رَه چِیْدِکِرْ لِکُونَه؟» و ژِ سُورَه یِیْ شُعَرَاء٩٢یْ «اَوِیْنْ کُو وَه عِبَادَتِیْ وَانْ دِکِرْ کَا لِکُونَه؟» قِیْ رَوْشِیْ خَوشْ زَلالْ دِکَه.

٣٣. مَا اَوْ لِبَنْدَا كُو مَلَائِيكَتْ وَرِنْ ثَانْ ژِی فَرْمَانَا پَرْوَرْدَگَارِێ تَه وَرَه دِسَكِنِنْ؟! وَانِێنْ بَرِيَا وَانْ ژِی وَلِێ كِرِبُونْ. خُدِێ لِوَانْ ظُلِمْ نَكِرِيَه، لِێبَلِێ وَانْ بِخَوه لِخَوه ظُلِمْ دِكِرْ.

٣٤. ڤِێجَا جَزَايِێ كَارْ و كِرْيَارِێنْ وَانْ، اَوْ هِنْگَافْتِنْ و جَزَايِێ يَا كُو وَانْ پِێ طِنَازْ دِكِرْ بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ و دُوْرْ لِوَانْ گِرْتْ.

٣٥. يِێنْ مُشْرِكْ گُوتِنْ: اَگَرْ خُدِێ بِخَوسْتَا، نَه مَه نَه ژِی بَاڤْ و كَالِێنْ مَه، ژ بِلِی خُدِێ كَسْ نَدِحَبَانْدِنْ و مَه بِێيِی وِی ژ جَمْ خَوه تُو تِشْتْ حَرَامْ نَدِكِرْ. يِێنْ بَرِيَا وَانْ ژِی مِينَا وَانْ گُوتِبُونْ. ڤِێجَا لِسَرْ پِێخَمْبَرَانْ بَسْ رَاگِهَانْدِنَكَه اَشْكَرَا هَيَه؟

٣٦. صُوْنْدْ بَه، مَه ژ بُوْ هَرْ مِلَّتَكِی پِێخَمْبَرَكْ شَانْدْ (دَا كُو بِێڕِنْ): بَسْ خُدِێ بِحَبِينْ و خَوه ژ طَاغُوتِی دُوْرْ بِگِرِنْ. ڤِێجَا هِنْ ژ وَانْ خُدِێ اَوْ رَاسْتَرِێ كِرِنْ و هِنْ ژ وَانْ ژِی عَذَابْ لِسَرْ وَانْ مِسُوْگَرْ بُو. (گَلِی مُشْرِكَانْ!) دَه لِسَرْ عَرْدِێ بِگِرِنْ و بِبِينِنْ كَا اَنْجَامَا دَرَوِينَانْ چَاوَانْ بُويَه![1]

٣٧. (يَا مُحَمَّدْ!) چِقَاسْ تُو لِسَرْ رَاسْتَرِێكِرِنَا وَانْ بِرِژْدْ بِی ژِی، ڤِێجَا بِرَاسْتِی خُدِێ كَسِێ كُو خَوه ژ رِێ خِسْتِيَه نَاينَه رِيَا رَاسْتْ و ژ بُوْ وَانْ تُو نَارِيكَارْ ژِی نِبِنْ.

٣٨. وَانْ بِخُدِێ سُوْنْدَا نَاسِێ خَوارْ، گُوتِنْ: كَسِێ كُو بِمِرَه خُدِێ وِی سَاغْ نَاكَه. نَخِێرْ، (خُدِێ دِێ وَانْ سَاغْ بِكَه). اَفْ، ژ جَمْ خُدِێ سُوْزْ و پَيْمَانَكَه حَقَه، لِێبَلِێ پِرِێنْ مِرُوْڤَانْ (ڤِێ) نِزَانِنْ.

---

١ دِ ئَايَتِێ دَه پَيْڤَا «طَاغُوتْ» دَرْبَاسْ بُو. طَاغُوتْ چِيَه؟ ژ بِلِی خُدِێ چِقَاسْ تِشْتِێ كُو عِبَادَتْ ژ وَانْ رَه بِێ كِرِنْ اَوْ طَاغُوتَه. فَيْدَا عِبَادَتِێ ژ خُدِێ رَه تُنَه حَيَتَانِی كُو خَوه ژ عِبَادَتِێ بِلِێ وِی نَپَارِێزِێ. چَاوَا كُو خُدِێ دِ ئَايَتَا كَرِيمَه دَه فَرْمَانْ كِرِيَه: ..ڤِێجَه چِه كَسِێ طَاغُوتْ اِنْكَارْ بِكَه و بِخُدِێ بَاوَرِی بِينَه، بِرَاسْتِی وِی بِقُلِپَا سَاغْلَامْ گِرتِيَه. بَقَرَه: ٢٥٦. لُوْرَا: بَاوَرِيَا تَوحِيدِێ لِسَرْ دُو بِنْگَهَانْ دِسَكِنَه. ١- بَاوَرِيَا بِاَللَه تَعَالَا و عِبَادَتْكِرِنَا ژِێ رَه يَه. ٢- ژ عِبَادَتْكِرِنَا ژ بِلِی خُدِێ رَه خَوه دُوْرْ بِگْرَه. اَفْ، وَاطَيَا «لا اِلَهَ اِلا اللهَ».

٣٩. (خُدیێ دیێ وَانْ سَاغْ بِکَه) دَا کُو یَا اَوْ تِیێ دَه (دِگَلْ بَاوَرْمَنْدَانْ) کَتبُونْ اِخْتِلافِیێ، ژِ وَانْ رَه اَشْکَرَا بِکَه و دَا کُو اَوِیْنْ کَافِرْ بُونَه بِزَانِنْ کُو بِرَاسْتِی اَوْ دَرَوْکَرْ بُونْ.

٤٠. دَمَا اَمْ چِیْبُونَا تِشْتَکِی بِخَوازِنْ، گُوْتِنَا مَه ژِیێ رَه تَنِیێ اَقَه: چِیْبِیَه! فِیْجَا اَوْ ژِی چِیْدِیَه.

٤١. اَوِیْنْ کُو پِشْتِی نَحَقِی لِوَانْ هَاتِیَه کِرِنْ وَانْ دِ رِیَا (دِینِیێ) خُدیێ دَه هِجْرَتْ کِرْ؛ اَمِیێ وَانْ لِدِنْیَایِیێ رِنْدْ بِجِهْ بِکِنْ. اَگَرْ اَوْ بِزَانِنْ، خَلاتَا (وَانْ یَا) نَاخْرَتِیێ هِیێ مَزِنْتَرَه.

٤٢. اَوْ (مُهَاجِرْ)، اَوِیْنْ کُو خَوه رَاگِرْتِنَه و اَوِیْنْ کُو خَوه سِپَارْتِنَه خُدَایِیێ خَوه.

٤٣. (یَا مُحَمَّدْ!) مَه، بَرِیَا تَه یِیێ کُو ژِ وَانْ رَه وَحِی شَانْدِیَه هَرْ زِلامْ بُونَه. نَاخَوه (ژِ وَانْ رَه بِیْژَه: هَرِنْ)؛ ژِ خَودَانْکِتِیْبْ یِیْنْ زَانَا بِپِرْسِنْ. اَگَرْ کُو هُونْ نِزَانِنْ (جِنْسِیێ پِیْخَمْبَرَانْ ژِ چِی یَه، اَوْ دِزَانِنْ ژِ چِی یَه).

٤٤. (مَه پِیْخَمْبَرْ بَسْ) بِمُعْجِزَه و پِرْتُوکِیْنْ پِیرُوْزْ شَانْدِنْ. مَه اَقْ قُرْئَانْ ژِ بُوْ تَه هِنَارْتْ دَا کُو تُو ژِ بُوْ مِرُوْقَانْ نَا کُو (ژِ حَلاَلْ و حَرَامِی) ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه اَشْکَرَا بِکِی و ژِ بُوْ کُو اَوْ بِفِکِرِنْ.

٤٥. اَرِیێ مَا اَوِیْنْ کُو دَکْ و دُوْلابِیْنْ خَرَابْ (لِپِیْشِیَا پِیْخَمْبَرْ) گَرَانْدِنْ پِشْتْرَاسْتِنْ کُو خُدیێ وَانْ دِ عَرْدِیێ دَه نَابَه خَوارِیێ، یانْ ژِی ژِ جِهَکِی کُو اَوْ نَه دِ فَرْقِیێ دَه بِنْ و بِیرِیێ نَبِنْ عَذَابْ بِسَرْ وَانْ دَه نَبِینَه؟

٤٦. یانْ ژِی (مَا اَوْ اَوْلَه نَه کُو) دِ چُونْ و فَگَرَا خَوه دَه عَذَابْ دِیێ نَهِنْگِفَه وَانْ؟ تَقَزْ اَوْ دِیێ خُدیێ نَچَارْ نَهِیْلِنْ دَا کُو خَوه ژِ عَذَابِیێ وِی خَلاسْ بِکِنْ.

٤٧. یانْ ژِی (اَوْ بِبَاوَرِنْ کُو) خُدیێ دِیێ وَانْ لِسَرْ تِرْسَکِیێ (بِعَذَابْ) نَگِرَه؟ بِیْگُمَانْ خُدَایِیێ وَه خَودِی شَفْقَتَه، دِلُوْقَانَه.

٤٨. اَرِیێ مَا اَوْ نَابِینْ چِقَاسْ تِشْتِیێ خُدیێ اَوْ ئَافِرَانْدِی کَا چَاوَا سِهَا وَانْ ژِ رَاسْتُ و چَپْ قَه تِیێ قُگُهَاسْتِنْ، اَقْ تَقْ لِهَمْبَرِی خُدیێ شِکَانْدِی، لَاوَازْ و پَرْشِکَسْتِی نَه.

٤٩. چِقَاسْ رِیْقَهَرْ و مَلائیکَتِیْنْ لِعَرْدُ و نَاسِیَانَانْ هَنَه، هَرْ ژِ خُدِیْ رَه دِچِنْ سِجُودِیْ و اَوْ خَوه مَزِنْ نَادِیْرِنْ.

٥٠. اَوْ ژِ خُدَایِیْ خَوه یِیْ کُو دِ سَرْ وَانْ رَه یَه دِتِرْسِنْ و یَا یِیْ هَاتِنَه فَرْمَانْکِرِنْ ژِی دِکِنْ.

٥١. خُدِیْ گُوتْ: ژِ بُوْ خَوه دُو مَعْبُودَانْ نَگِرِنْ. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ وَه بَسْ یَکَه و تَکَه. نَاخَوه بَسْ ژِ مِنْ بِترْسِنْ.

٥٢. چه تِشْتِیْ لِعَرْد و نَاسِیَانَانْ هَیَه هَرْ اَوْ مِلْکِیْ خُدِیْ یَه و عِبَادَتْ وُ جِزَادَانْ خَالِصْ ژِ بُوْ وِی یَه. اَرِیْ مَا پِشْتِی قِیْ، ژِ بِلِی خُدِیْ هُونِیْ ژِ دِگَرِیْ وِی رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ؛ خَوه ژِ وَانْ بِپَارِیْزِنْ؟

٥٣. (گَلِی مِرُوْقَانْ!) چه قَنْجِیکَه کُو گِهِشْتِبَه وَه اَوْ تَفْ ژِ خُدِیْ یَه، پَاشِیْ دَمَا تَنْگَزَارِیَكْ بِسَرْ وَه دَه بِیْ بِبَالْ وِی قَه هُونْ هَوارْ دِکِنْ.

٥٤. پَاشِیْ دَمَا خُدِیْ اَوْ تَنْگَاسِی ژِ سَرْ وَه رَاکِرْ، تَه دِیتْ کُو جِقَاتَکِیْ ژِ وَه ژِ خُدَایِیْ خَوه رَه هَفْپِشْكْ چِیْدِکِرِنْ..

٥٥. دَا کُو دَرْبَارِیْ نِعْمَتِیْنْ کُو مَه دَایَه وَانْ دَه نَانْکُوْرِیِیْ بِکِنْ! نَاخَوه خَوشْ بِژِیْنْ. تَقَزْ دِ نِیْزِیكْ دَه هُونِیْ (اَنْجَامَا نَانْکُوْرِیِیْ) بِزَانِنْ!

٥٦. ژِ رِزْقِیْ کُو مَه دَایِی وَانْ، ژِ وَانْ (پُوتِ) ـیْنْ کُو هَبُونَا وَانْ نِزَانِنْ پَارَکِیْ قَدِقَتِینْ. (گَلِی مُشْرِکَانْ!) صُوْنْدْ بِنَاقِیْ خُدِیْ بَه، هُونِیْ ژِ وَانْ دَرَوِیْنْ کُو وَه دِکِرْ (رُوْژَا قِیامَتِیْ) تَقَزْ بِیْنَه پِرْسِیَارْکِرِنْ!

٥٧. اَوْ ژِ بُوْ خُدِیْ کَچَانْ چِیْدِکِنْ (دِبِیْژِنْ؛ مَلائِیکَتْ کَچِیْنْ خُدِیْ نَه،) خُدِیْ ژِ قِیْ یَکِیْ پَاكْ و پَاقِژَه. یِیْ کُو لِخَوشِیَا وَانْ دِچَه ژِی (کُو کُرِنْ) دِدِنْ خَوه.

٥٨. دَمَا بِبُوِینَا کَچِکِیْ مِزْگِینْ ژِ یَکِی وَانْ رَه تِیْ، ژِ هِیْرْسْ و قَهْرَانْ رُوِیِیْ وِی رَشْ دِگَرَه و کِیْنْدَارْ دِبَه.

٥٩. ژ بَرْ مزْگِینیَا نَه خَوشْ خَوه ژ بَرْ گَلِێ خَوه قَدِشێرَه (و دِفِکرَه)، گَلُو وِێ کَچِێ شِکَسْتِی و رَبَنْ بِهِێلَه یانْ وِێ (بِسَاغِی) دِ ئَاخِێ دَه قَشِێرَه؟ هِشْیَارْ بِنْ، اَڤْ بِرْیَارَا وَانْ چه پِیسْ بِرْیَارَه.

٦٠. اَوِێنْ کُو بَاوَرِی بِئَاخْرَتِێ نَابِنِنْ، سَالِخِێنْ پِیسْ ژ بُوْ وَانِنْ. سَالِخِێنْ هَرِی بِلِنْدْ بَسْ ژ بُوْ خُدِێ نَه. هَرْ اَوَه، یِێ دَسْتْهِلاَتْ، یِێ کَارْبِنَجه.

٦١. اَگَرْ خُدِێ مِرُوْڤَانْ ژ بَرْ ظُلْمَا کُو دِکِنْ (پِێ رَه پِێ رَه) جَزَا بِکِرَا، لِسَرْ رُوِیِێ عَرْدِێ یَكْ رِیْڤَهَرَكْ نَدِهِشْتْ. لِیَبَلِێ حَیانِی دَمَکَه نَاڤْلِیْکِرِی (جَزَایِێ) وَانْ دِدَه پَاشْ. ڤِیْجَا دَمَا جِڤَانِێ وَانْ هَاتْ، اَوْ نِکَارِنْ سَعَتَکِێ پَاشْ دَه نَه ژِی پِیْشْ دَه بِخِنْ.

٦٢. اَوْ (مُشْرِكْ) نَا کُو ژ بُوْ خَوه نَاڤِیْنْ دِدِنْ نَالِیِێ خُدِێ. زِمَانِێ وَانْ بِدَرَوْ دِبِیْژَه: کُو اَنْجَامَا بِخِیْرْ هَرْ ژ بُوْ وَانَه. بِێ شِكْ و شُبْهَه نَاگِرْ هَرْ ژ بُوْ وَانَه و بِیْگُمَانْ اَوْ بَرِیَا هَرْ کَسِی دِچِنْ دُوْژَهِێ.

٦٣. صُوْنْدْ بِخُدِێ بَه، مَه بَرِی تَه ژ گَلَكْ اُمَّتَانْ رَه (پِیْخَمْبَرْ) شَانْدِنْ، ڤِیْجَا شَیْطِیْنْ کَارِیْنْ وَانْ ژ بُوْ وَانْ خَمِلاَنْدْ. اِیْدِی اِیرُوْ (لِدِنْیَایِێ) شَیْطَانْ دُوْسْتُ و نَاریکَارِیْ وَانَه و (لِئَاخْرَتِێ) ژ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

٦٤. مَه اَڤْ کِتِیْبْ ژ بُوْ تَه هِنَارْتْ دَا کُو تُو ژ مِرُوْڤَانْ رَه یَا کُو تِێ دَه کَتِنَه اِخْتِلاَفِێ اَشْکَرَا بِکِی و دَا کُو ژ یِێنْ بَاوَرِی تِینِنْ رَه بِبَه رِیْبَرْ و رَحْمَتْ.

٦٥. خُدِێ ژ عَوْرَانْ بَارَانَكْ بَارَانْدْ، ڤِیْجَا عَرْدْ پِشْتِی کُو هِشْکَمِری بُو پِێ سَاخْ (و هِیْشِینْ) کِرْ. بِیْگُمَانْ دِ ڤِێ دَه ژ بُوْ جِڤَاتَکَه کُو ژ دِلْ و جَانْ گُهْدَارِی بِکَه نِیشَانْ هَنَه.

٦٦. بِیْگُمَانْ ژ بُوْ وَه دِ تَرْشَانْ دَه دَرْسْ و عِبْرَتْ هَنَه کُو اَمْ شِیرَکِی سَافِی و پَارْزُوْنْکِرِی بِوَه دِدِنْ قَخَوارِنْ کُو اَوْ شِیرْ دِ وَانْ تَرْشَانْ دَه ژ نَاڤْبَرَا رِیخْ و خُوِینِێ دَرْتِێ حُوْلِێ کُو اَوْ دِ گَوْرِیَا یِێ قَدِخُونْ رَه بِهَسَانِی دِچَه خَوارِێ.

٦٧. هُونْ ژِ فِيْكِيێنْ دَارْخُرْمَه و ژِ تِرِيێ رَزَانْ شَرَابَا سَرْخَوشْكَرْ و رِزْقَكِى پَاكْ و سِپَحِى وَرْدِگْرِنْ. بِێگُمَانْ دِ قِێ دَه ژِى ژِ بُوْ جِقَاتَكَه كُو بِفِكِرَه نِيشَانْ هَنَه.

٦٨. خُدَايِێ تَه سِرُوشْ (اِلْهَامْ) دَا مِێشَا هُنْگِڤِينْ (ژِێ رَه گُوتْ): ژِ خَوه رَه ژِ چِيانْ، ژِ دَارَانْ و كَوَارِێنْ كُو ژِ بُوْ تَه چِێدِكِنْ ژِ خَوه رَه بِكَه خَانِى.

٦٩. پَاشِێ ژِ تَخْلِيتِێنْ فِێكِيَانْ بِخَوه، بِكَفَه وَانْ رِيِێنْ كُو خُدَايِێ تَه ژِ بُوْ تَه هِێسَانْ كِرِنْ. دِ نَافْ هِنَافِێ وِێ دَه شَرْبَتَكَه (هُنْگِڤِينَكِى) رَنْگَه رَنْگْ تِێ دَرْ كُو تِێ دَه ژِ بُوْ مِرُوْڤَانْ شِيفَا هَيَه. بِێگُمَانْ دِ قِێ دَه ژِ بُوْ جِقَاتَكَه كُو تِێ بِگِهِيژِنْ نِيشَانْ هَنَه.

٧٠. خُدِێ هُونْ (ژِ تُنَيى) ئَافِرَانْدِنْ، پِشْتَرَه دِێ وَه بِمِرِينَه. هِنَكَانْ ژِ وَه ڤَدِگَرِينَه تَمَنِێ پَرِيشَانِيێ (بَرْ دَسْتْ و پِيَانْ) دَا كُو پِشْتِى زَانِينِێ تِشْتَكِى نِزَانِبَه. بِێگُمَانْ خُدِێ عَلِيمَه، قَدِيرَه.

٧١. خُدِێ دِ رِزْقَدَايِينِێ دَه هِنْ ژِ وَه دِ سَرْ هِنَانْ رَه گِرْتِنَه. ڤِێجَا اَوِێنْ كُو بِدَاينَا رِزقْ دِ سَرْ يِێنْ دِنْ رَه هَاتِنَه گِرْتِنْ، نَه اَونْ كُو مَالِێ خَوه بِدِنَه كُوْلَه و خِزْمَتْكَارِێنْ خَوه، دَا كُو اَوْ تَڤْ دِ رِزقْ دَه بِبِنْ وَكْهَڤْ. اَرِێ مَا ڤِێجَا اَوْ نِعْمَتِێنْ خُدِێ مَانْدَلَه دِكِنْ؟

٧٢. (گَلِى مِێرَانْ!) خُدِێ ژِ نِفْشِێ وَه، ژِ بُوْ وَه هَفْسَرْ و هَفْژِيانْ ئَافِرَانْدِنْ، زَارُوْكْ و نَڤِى ژِ وَانْ هَفْسَرَانْ دَانَه وَه و تِشْتِێ پَاكْ و پَاقِژْ كِرِيَه رِزْقِێ وَه. مَا قَێ اَوْ هِێ ژِى بِپُوچِيێ بَاوَرْ دِكِنْ و لِهَمْبَرِى نِعْمَتِێنْ خُدِێ نَانْكُوْرِيێ دِكِنْ؟

٧٣. اَوْ (مُشْرِكْ) ژِ بِلِى خُدِێ عِبَادَتِێ صَنَمَانْ دِكِنْ، اَوْ نَه خَودِيێ كُو لِعَرْدُ و نَاسِيمَانَانْ رِزْقِێ وَانْ بِدِنْ و اَوْ نَشِێنْ ڤِێ ژِى بِكِنْ.[1]

١ خُدِێ تَعَالَا دِ ڤِێ ئَايَتِێ ژِ مَه رَه اَشْكَرَه دِكَه كُو كَافِرْ ژِ تِشْتِێنْ وِسَا رَه عِبَادَتْ دِكِنْ كُو اَوْ نِكَارِنْ لِعَرْدُ و نَاسِمِێنْ رِزْقِێ وَانْ بِدِنْ و تَكَزْ دِكَه كُو مَعْبُودِێنْ وَانْ نَه خَودِيێ هِێزَكَه وِسَانْ كُو كَارِبِنْ رِزْقِێ وَانْ ژِى بِدِنْ. ژِ ئَايَتِێ تِێ فَهْمْكِرِنْ كُو عِبَادَتْ نَانْجِخْ ژِ يِێ كُو رِزْقِێ مَخْلُوقَانْ دِدَه رَه تِێ كِرِنْ. ژِ رِزْقِێ خُدِێ بِخُونْ و ژِ بِلِى وِى رَه عِبَادَتْ بِكِنْ اَڤْ نَانْكُورِيَكَه مَزِنَه و كُفْرَه. اَڤْ وَاتَه ژِ سُورَه‌يِێ عَنْكَبُوتْ دِ

٧٤. ڤِێجَا هُونْ ژ بُوْ خُدِێ تُو مَتَلُوْکَانْ نَگَرِینْ (لَوْرَا خُدِێ یَکَه و بِێمِینَاکَه). بِێگُمَانْ خُدِێ دِزَانَه لِێ هُونْ بِخَوه نِزَانِنْ.

٧٥. خُدِێ، مِینَاکَا عَقْدَکِی دِدَه کُو اَوْ بِخَوه مِلْکِێ یَکِی دِنَه و هِێزَا وِی لِسَرْ تِشْتَکِی نِینَه و مِینَاکَا مِرُوْڤَکِی نَازَادْ دِدَه کُو مَه رِزْقَکِی پَاکْ دَایِێ، ڤِێجَا اَوْ ژِی بِدزِی و اَشْکَرَا (دِ رِیَا خُدِێ دَه) خَرْجْ دِکَه. اَرِێ مَا اَڤْ هَرْدُو دِبِنْ وَکْهَڤْ؟ پَسِنْ و سِپَاسِی ژ خُدِێ رَه نَه، لِێبَلِێ پِرِێنْ وَانْ نِزَانِنْ.

٧٦. خُدِێ ژ دُو زِلاَمَانْ مِینَاکِێ دِدَه؛ یَکْ ژ وَانْ لاَلَه، هِێزَا وِی لِسَرْ تِشْتَکِی نِینَه و اَوْ لِسَرْ خَودِیِێ خَوه بَارَه ؛ خَودِیِێ وِی بِکُو قَه وِی بِشِینَه اَوْ تُو قَنْجِیَکِێ نَاینَه. ڤِێجَا اَرِێ مَا اَقْ (زِلاَمْ) و اَوِێ کُو بِخَوه لِسَرْ رِیکَه رَاسْتْ بَه و بِدَادِی فَرْمَانْ دِکَه دِبِنَه مِینَا هَقْ؟

٧٧. زَانِینَا نَێنِیَا عَرْدُ و نَاسِیاَنَانْ هَرْ ژ خُدِێ رَه یَه. رَوْشَا رُوْژَا قِیامَتِێ (لِجَمْ خُدِێ) وَکِی چَاڤْگِرْتِنَکِێ یَه، بَلْکِی ژ وِێ ژِی نِێزِیکْتَرَه. بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٧٨. (گَلِی مِرُوْڤَانْ!) خُدِێ هُونْ ژ زِکِێ دَایکِێنْ وَه (بِجُوكْ و لَاوَازْ) دَرَانِینْ کُو وَه هِیچْ تِشْتَکْ نِزَانِیبُو. خُدِێ گُهْ، چَاڤْ و دِلْ دَانَه وَه دَا کُو هُونْ شُکرِێ وِی بِکِنْ.

٧٩. اَرِێ، مَا اَوْ بَرِێ خَوه نَادِنْ طَێرَانْ کُو اَوْ لِهَوَایِێ ژ بُوْ فِرِینِێ مِسخُرْ بُونَه ژ خُدِێ پِێ قَه چِه تِشْتْ وَانْ لِهَوَایِێ نَاگِرَه. بِێگُمَانْ دِ ڤِێ دَه ژ بُوْ جِڤَاتَکَه کُو بَاوَرِی بِینَه نِیشَانْ هَنَه.

٨٠. خُدِێ خَانِیِێنْ وَه ژ بُوْ وَه کِرِنَه رَاوَسْتْگَه. ژ چَرْمِیِنْ تَرْشَانْ وَه خَانِی چِێکِرِنْ کُو اَوْ

نَایَتَا ١٧ێ دَه «بِرَاسْتِی ژ بِلِی خُدِێ هُونْ بَسْ ژ پُوتَانْ رَه عِبَادَتِێ دِکِنْ و هُونْ گُوتِنِیْنْ بِێ بِنْیَاتْ لِێتِیِنْ. بِێگُمَانْ اَوْ پُوتِیِنْ کُو ژ بِلِی خُدِێ هُونْ عِبَادَتِێ وَانْ دِکِنْ، اَوْ نِکَارِنْ رِزْقِێ وَه بِدِنْ. ڤِێجَا هُونْ رِزْقِێ خَوه ژ خُدِێ بِخَوازِنْ، عِبَادَتِێ وِی بِکِنْ و وِی بِشِێکِرِینْ؛ هُونِێ بِبَالْ قَه بِێنَه فَگَرَانْدِنْ» و ژ سُورَه‌یِێ مُلْکْ د نَایَتَا ٢١ێ دَه «اَرِێ مَا کُو خُدِێ رِزْقِێ خَوه لِسَرْ وَه بِبرَه، مَا کِی دِکَارَه رِزقْ بِدَه وَه؟ نَخِێرْ، بَلْکِی وَانْ خَوه دِ چَاڤْسُورِی و نَفْرَتِێ دَه بَرْدَانَه و رِکْدَارِیِێ دِکِنْ» خُدِێ بَیَانْ کِرِیَه.

دِ رُوْژَا رِیْویتِی و جِهْوَارْبُونَا وَه دَه هِلْگِرْتِنَا وَانْ سِفکَه. ژِ هِری (یَا مِیْشنَانْ)، لِفْ (نَا دَقیَانْ) و کَرْ (نَا بِزنَانْ) ژِی ژِ بُوْ وَه نَافْقَالْ گَرَانْدِیَه کُو حَیانِی دَمَکِیْ هُونْ ژِیْ فَیْدِیْ وَرْگِرِنْ.

٨١. خُدِیْ ژِ تِشْتِیْ کُو نَافِرَانْدِی ژِ بُوْ وَه سِی و سِیوَانْ چِیْکِرِنْ. ژِ بُوْ وَه ژِ چِیَانْ ژِی مَسْکَنْ نَافِرَانْدِنْ. ژِ بُوْ وَه کِرَاسْ چِیْکِرِنْ دَا کُو وَه ژِ گَرْمِیْ بِپَارِیْزِنْ و ژِ وَه رَه کُمْزِرْخْ چِیْکِرِنْ کُو دِ شَرْ دَه وَه بِپَارِیْزِنْ. بِقِی ئَاوَایِی خُدِیْ (لِدِنْیَایِیْ) قَنْجِیَا خَوه لِسَرْ وَه تَمَامْ دِکَه دَا کُو هُونْ ژِ اَمْرِیْ وِی رَه بَرْدَسْتْ بِبِنْ.

٨٢. اَگَرْ دِیسَا اَوْ بَرِیْ خَوه (ژِ اِیمَانِیْ) فَگَرِینْ، قِیْجَا بِرَاسْتِی اَرْکَا تَه بَسْ رَاگِهَانْدِنَا تَکُوزْ ئَا اَشْکَرَا یَه.

٨٣. اَوْ (کَافِرْ)، قَنْجِیِیْنْ خُدِیْ لِسَرْ خَوه دِزَانِنْ و پَاشِیْ (بِکَارْ و کِرِیارِیْنْ خَوه) وَانْ مَانْدَلَه دِکِنْ و پِرِیْنْ وَانْ ژِی کَافِرِنْ.[1]

٨٤. رُوْژَا کُو اَمْ ژِ هَرْ اُمَّتَکِیْ شَاهِدَکِی (پِیْخَمْبَرِیْ وَانْ) دِشِینْ، پَاشِیْ دَسْتُورَا وَانِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه نَایِیْ دَایِنْ (کُو لِیْبُوْرِینَا خَوه بِخَوازِنْ) و لِیْبُوْرِیْنْخَوازِی ژِی ژِ وَانْ نَایِیْ خَوسْتِنْ.

٨٥. دَمَا سِتَمْکَارْ عَذَابْ دِبِینْ، عَذَابْ لِسَرْ وَانْ نَایِیْ سِفْکْکِرِنْ و ژِ وَانْ رَه مُهْلَتْ ژِی نَایِیْ دَایِنْ.

---

١ خُدِیْ تَعَالَا دِ ڤِیْ ئَایَتِیْ دَه بَیَانْ دِکَه کُو کَافِرْ قَنْجِیِیْنْ خُدِیْ دِزَانِنْ. لَوْرَا اَوْ دِزَانِنْ یِیْ کُو رِزْقِیْ وَانْ دِدَه، یِیْ کُو نَخَوشِیَا وَانْ دِبَه و کَارْ و بَارِیْنْ وَانْ بِرِیْقَه دِبَه هَرْ خُدِیْ یَه. قِیْجَه دِگَلْ خُدِیْ عِبَادِیْ هِنَکَه دِنْ ژِی دِکِنْ کُو اَوْ نَه دِکَارِنْ فَیْدِیْ بِدِنْ نَه ژِ زِرَارِیْ. خُدِیْ تَعَالَا ڤِیْ رَوْشِیْ ژِ سُورَه‌یِیْ یُونُسْ دِ ئَایَتَا ٣١یَ دَه وِهَا اَشْکَرَا دِکَه: "(ژِ مُشْرِکَانْ رَه) بِبِیْژَه: مَا کِی ژِ عَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ رِزْقِیْ وَه دِدَه یَانْ مَا کِی دِکَارَه گُهْ و چَافَانْ بِئَافِرِینَه، کِی دِکَارَه یِیْ سَاغْ ژِ یِیْ مِری و یِیْ مِری ژِ یِیْ سَاغْ دَرْخَه و کِی کَارِیْنْ ئَافِرَانْدِنِیْ بِرِیْقَه دِبَه؟ قِیْجَا اَوِیْ بِبِیْژِنْ: اَللَّهَه. نَاخَوه (ژِ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: اَگَرْ وِسَایَه،اِیْدِی چِمَا هُونْ خَوه (ژِ عَزَابِیْ) خُدِیْ نَاپَارِیْزِنْ؟

٨٦. دَمَا مُشْرِكْ چَاڤْ بِوَانْ هَڤْپشْكَانْ دِكَڤِنْ، اَوِێنْ كُو وَانْ (ژ بِلِی خُدِێ) اَوْ دِحَبَانْدِنْ، دِبێژِنْ: خُدَایِێ مَه! هَا اَڤِنْ، اَوْ هَڤْپشْكِێنْ كُو ژ بِلِی تَه مَه اَوْ دِحَبَانْدِنْ. ڤِێجَا هَڤْپشْكِێنْ وَانْ ژِی نَاخَافتِنَا وَانْ لِوَانْ زِفِرَانْدْ، گُوتِنْ: بِرَاسْتِی هُونْ دَرَوْكَرِنْ.

٨٧. دِ وِێ رُوْژِێ دَه مُشْرِكْ ژِ حُكْمِێ خُدِێ رَه بَرْدَسْتْ دِبِنْ و یِێنْ كُو وَانْ لِێدِنَانِی ژِ بَرْ وَانْ وِنْدَا دِبِنْ.

٨٨. اَوِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه و رِیَا خُدِێ لِبَرْ مِرُوْڤَانْ گِرْتِنْ، بِسَدَمَا خَرَابِیَا كُو كِرِنْ، مَه عَذَابِێ وَانْ قَاتْ بِقَاتْ زِێدَه كِرْ.

٨٩. وِێ رُوْژَا كُو ژِ هَرْ اُمَّتَكِێ، ژِ نَاڤْ وَانْ، لِسَرْ وَانْ اَمْ شَاهِدَكِی بِشِینِنْ و اَمْ تَه ژِی لِسَرْ ڤَانْ (مَسلْمَانَانْ) شَاهِدْ تِینِنْ. مَه اَڤْ قُرئَانْ ژِ بُوْ تَه هِنَارْتْ كُو رُوْنْكَرَا هَرْ تِشْتِی یَه و ژِ بُوْ مُسلْمَانَانْ ژِی ژِێدَرَا هِیدَایَتْ، رَحْمَتْ و مِژْگِینِیِێ یَه.

٩٠. بِێگُمَانْ خُدِێ، بِدَادِیِێ، قَنْجِیكَارِیِێ و خِێرِپِێكِرِنَا لاَقرَبَیانْ فَرْمَانْ دِكَه و بِێرِێتِیِێ، كِرِێتِی و زِێدَه‌گَافِی لِوَه قَدَخَه دِكَه. خُدِێ لِوَه شِیرَتْ دِكَه دَا قَنَه هُونْ بِفِكِرِنْ و ژِێ شِیرَتِێ وَرْگِرِنْ.[1]

---

١ خُدِێ دِ ڤِێ ئَایَتِێ دَه سِێ بِنْگَهِێنْ اَسَاسِی كُو حُزُورَا مِرُوْڤَاتِیِێ خَوه لِسَرْ وَانْ دِگُرَه، لِمَه فَرْمَانْ دِكَه. لِهَمْبَرِی ڤَانْ سِێ بِنْگَهِێنْ خَرَابْ كُو اَوْ مِرُوْڤَاتِیِێ ژ بِنْ ڤَه دِهِلُوَشِینِنْ لِمَه قَدَخَه دِكَه.

بِنْگَهِێنْ بَاشْ: عَدَالَتْ، اِحْسَانْ و ئَاریكَارِیَا لِخَودِیَانَه. عَدَالَتْ: هَرْ تِشْتِی كُو دِ قِوَامَا وِێ دَه وَرَه كِرِنْ، حَقِێ هَرْكَسِی بِتَامِی بِێتَه دَاینْ و تَفگَرَا مَرَفْ بِبِیڤَانْ بَه. اِحْسَانْ: قَنْجِیكَارِی یَه، خِێرْكِرِنَه، بَخْشَانْدِنَه و هَرْ تِشْتِی دِ جِهِێ وِێ دَه بِكِی.

ئَاریكَارِیَا لِخَودِیانْ: چِه دُوْرْ بِنْ چِه نِێزِكْ مَرَفْ قَنْجِیِێ لِخَودِیَا بِكِێ، حَوجَتِیِێ وَانْ تَأمِینْ بِكَه و یَا بَاشْ بِدَه بَرْ وَانْ.

بِنْگَهِێنْ خَرَابْ: فَاحْشَاتِی، مُنْكَرْ و سِتَامْكَارِی یَه. فَاحْشَاتِی: گُوتِنْ و كَارِێنْ خَرَابِنْ، مِینَا زِنَایِێ، دَرَوْكَارِی و اِفْتِیرَایِێ.

مُنْكَرْ: تِشْتَا كُو شَرِیتْ و عَاقِلِێ سَلِیمْ رَوا نَبِینَه اَوْ مُنْكَرَه. سِتَامْكَارِی: مَرَفْ خَوه لِسَرْ خَلْكِێ بِلِنْدْ بِكَه، بِڤِی ئَاوایی مَرَفْ لِوَانْ ظُلْمِێه بِكَه. خُدِێ اَڤْ هَرْسِێ لِمَه قَدَخَه كِرِنَه.

٩١. دَمَا وَه پَیمَانْ دَا، سُوْزْ و پیمَانێنْ خَوه بِجهْ بِینِنْ. پشْتِی وَه سُوْنْدَا خَوه مِکُومْ کِرْ و وَه خُدِیْ لِسَرْ خَوه کِرَه شَاهِدْ، سُوْنْدَا خَوه نَشْکِینِنْ. بێگُمَانْ خُدِیْ یَا کُو هُونْ دِکِنْ دِزَانَه.

٩٢. ڤِیْجَا هُونْ ژِی نَبِنْ وَکِی وِیْ ژِنکَا کُو پشْتِی هِرِیَا خَوه بزَخِمْ دِرِیْسِیَا، (ژ بَرْ کِیْمْ ئَاقِلِیَا خَوه) دِیسَا قَدِکِرْ کُو هُونْ ژِی صُوْنْدْخَوارِنَا خَوه بِکِنْ حِیلَه و رِیَا خَاپَانْدِنِیْ د نَاڤبَرَا خَوه دَه، بِسَدَمَا کُو هُونْ لَقَایِی جِقَاتَکِیْ بِبِنْ کُو اَوْ (بِهَرْمَارْ و مَالْ) ژ جِقَاتَا (کُو وَه پِیْ رَه پَیْمَانْ دَایَه) هِینْ بێهْتِرْ و بِهِیْزْتِرَه. خُدِیْ بِقَانْ سُوْزْ و پَیْمَانَانْ بَسْ وَه دِجَرِبِینَه و دَا کُو رُوْژَا قِیامَتِیْ یَا هُونْ تِیْ دَه کَتِنْ اِخْتِلافِیْ ژ بُوْ وَه اَشْکَرَه بِکَه.

٩٣. (گَلِی مِرُوْڤَانْ!) اَگَرْ خُدِیْ بِخَوسْتَا دِیْ هُونْ بِکِرِنَا یَکْ اُمَّتْ (و اَهْلِیْ یَکْ دِینِی)، لِیَبَلِیْ کِی کُو ضَلَالَتِیْ بِڤِیْ اَوْ وِی ژ رِیْ دِخَه و کِی ژِی هِیدَئَایَتِیْ بِڤِیْ اَوْ وِی رَاسْتَرِیْ دِکَه. بِرَاسْتِی ژِی ژ یَا کُو وَه دِکِرْ هُونِیْ بِێنَه پِرْسِیارْکِرِنْ.

٩٤. سُوْندِیْنْ خَوه، دِ نَاڤْبَرَا خَوه دَه نَکِنْ رِیَا حِیلَه و خِیانَتِیْ، ڤِیْجَا پِیِیْنْ وَه پشْتِی کُو جه گِرْتِیَه دِیْ بِشَمتَه و بِسَبُوْنَتْ وَه بَرِیْ خَوه و بَرِیْ خَلْکِیْ ژ رِیْکَا خُدِیْ دَاگَرَانْدْ هُونِیْ (عَذَابِیْ) پِیسْ بِچِیْژِنْ و ژ بُوْ وَه عَذَابَکِی مَزِنْ هَیَه.

٩٥. پَیمَانَا کُو وَه بِخُدِیْ رَه دَایِی بِنرْخَکِی اَرْزَانْ نَفرُوْشِنْ. بێگُمَانْ اَگَرْ هُونْ بِزَانِنْ بَسْ یَا لِجَمْ خُدِیْ ژ بُوْ وَه چِیْترَه.

٩٦. (لَوْرَا) ؛ یَا لِجَمْ وَه خَلاسْ دِبَه و یَا لِجَمْ خُدِیْ اَوْ سَرَاقَتِی یَه. اَوِیْنْ کُو خَوه (لِسَرْ پَیْمَانَا خَوه) رَاگِرِنْ، هَلْبَتْ اَمِیْ خَلاتَا وَانْ بِسپَهِیترِینْ یَا کُو دِکِنْ بِدِنْ وَانْ.

٩٧. چه مِیْرْ بَه چه ژِنْ، کِی کَارَکِی قَنْجْ بِکَه و بَاوَرْمَنْدْ بَه، تَقَزْ اَمِیْ ژِیانَکَه خَوشْ بِکِنْ نَصِیبِیْ وِی و اَمِیْ خَلاتَا وَانْ بِسپَحِیترِینْ یَا کُو دِکِنْ بِدِنْ وَانْ.

٩٨. چه دَمَا تَه دَسْتْ بِخَوِنْدِنَا قُرْئَانِیْ کِرْ، ڤِیْجَا خَوه ژ (شَرِیْ) شَیْطَانِیْ قَشتِی بِخُدَایِیْ خَوه بِپَارِیْزَه.

٩٩. بِیْگُمَانْ ژِ شَیْطَانِی رَه تُو دَسْتْهِلاتِی لِسَرْ یِیْنْ کُو بَاوَرِی بِینِنْ و یِیْنْ خَوه بِسْپِیْرِنْ خُدَایِیْ خَوه تُنَه.

١٠٠. لِیْبَلِیْ دَسْتْهِلاتِیَا شَیْطِیْنْ، لِسَرْ یِیْنْ کُو وِی ژِ خَوه رَه دِکِنْ دُوْسْتُ و نَاریکَارْ و لِسَرْ یِیْنْ کُو ژِ خُدِیْ رَه شَرِیکَانْ چِیْدِکِنْ، هَیَه.

١٠١. دَمَا اَمْ ئَایَتَکِیْ بَئَایَتَکِیْ دِگُهَرِینِنْ - ژِخَو خُدِیْ بِیْهْتَرْ دِزَانَه کَا اَوْ چِه نَازِلْ دِکَه - دِبِیْژِنْ: بَسْ تُو لِسَرْ نَافِیْ خُدِیْ نَوِیی دِبِیْژِی. نَخِیْرْ، بَلْکِی پِرِیْنْ وَانْ نَزَانْ و جَاهِلِنْ.

١٠٢. بِبِیْژَه: جَانِیْ پَاکْ (جِبْرِیلْ)، اَوْ ژِ جَمْ خُدَایِیْ تَه بِحَقِی ئَانِیَه خَوارِیْ دَا کُو یِیْنْ بَاوَرِی ئَانِینْ مِکُومْ رَاگِرَه و ژِ بُوْ مُسِلْمَانَانْ ژِی بِبَه رِیْبَرْ و مِزْگِینْ.[1]

١٠٣. صُوْنْدْ بَه، اَمْ دِزَانِنْ کُو اَوْ دِبِیْژِنْ، اَوِیْ کُو وِیْ فِیْرِی وِی دِکَه بَسْ مِرُوْڤِنْ؛ (نَه مَلائِیکَتِنْ). اَوِیْ کُو حِزِرْ دِکِنْ (کُو قَاشُوْ وِی قُرْئَانْ فِیْرِی مُحَمَّدْ کِرِیَه) بِیَانِی یَه؛ (نَه عَرَبِی یَه). حَالْ اَفَه کُو اَڤْ (قُرْئَانْ) بِزِمَانَکِی عَرَبِی، اَشْکَرَا و زَلالَه.

١٠٤. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی بَئَایَتِیْنْ خُدِیْ نَایِنِنْ، خُدِیْ وَانْ رَاسْتَرِیْ نَاکَه و ژِ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

١٠٥. بِیْگُمَانْ بَسْ یِیْنْ کُو بَاوَرِی بَئَایَتِیْنْ خُدِیْ نَایِنِنْ دَرَوَانْ لِیْ تِینِنْ و اَوْ دَرَوْکَرْ بِخَوه نَه...

---

١ خُدِیْ تَعَالَا دِ ڤِیْ ئَایَتِیْ دَه فَرْمَانْ دِکَه کُو اَڤْ قُرْئَانَا کُو بِسَدَمَا خُدِیْ هِنْ ئَایَتِیْنْ وِیْ دِخَه شُونَا هِنْ ئَایَتَانْ دَه دِبِیْژِنْ کُو اَوْ اِفْتِیرَا یَه؛ نَه ژِ جَمْ خُدِیْ یَه، بِرَاسْتِی اَوْ قُرْئَانْ رُوحُ اَلْقُدُّسْ (جِبْرِیلْ) ژِ جَمْ خُدِیْ نَازِلِی سَرْ پِیْخَمْبَرْ کِرِیَه و اَوْ نَه اِفْتِرَا یَه. خُدِیْ اَڤْ رَوشْ دِ گَلَکْ ئَایَتَانْ دَه زَلالْ کِرِیَه. مِینَاکْ: ژِ سُورَه‌یِیْ بَقَرَه ئَایَتَا ٩٧یْ «بِبِیْژَه: چه کَسِیْ دِژْمِنِیْ جِبْرِیلْ بَه، قِیْجَا بِرَاسْتِی جِبْرِیلْ بِدَسْتُورَا خُدِیْ قُرْئَانْ نَازِلِی سَرْ دِلِیْ تَه کِرِیَه کُو اَوْ رَاسْتْدَرِیْخَا کِتِیبِیْنْ بَرِیَا خَوه یَه و ژِ بُو بَاوَرْمَنْدَانْ رِیْبَرْ و مِزْگِینَه» و ژِ سُورَه‌یِیْ شُعَرَاء ئَایَتَا ١٩٢-١٩٥یْ «بِیْگُمَانْ اَڤَ (قُرْئَانْ) ژِ ئَالِیِیْ خُدَایِیْ عَالَمِیْ فَه هَاتِیَه نَازِلْکِرِنْ. رُوحُ اَلْأَمِینْ (جِبْرِیلْ) اَوْ (قُرْئَانْ) ئَانِیَه خَوارِیْ. لِسَرْ دِلِیْ تَه دَا کُو تُو بِبِی ژِ هِشِیَارْکَرَانْ. بِزِمَانَکِی عَرَبِیَکَه زَلالْ» ڤِیْ رَوْشِیْ تَکَرْ دِکَه.

١٠٦. اَوِیْ كُو پِشْتِی بَاوَرِی بِخُدِیْ ثَانِی وِی مَانْدَلَه بِكَه، ژِ بِلِی یِیْ كُو زُوْرْ لِیْ هَاتِبَه كِرِنْ و دِلِیْ وِی ژِی تِرَه اِیمَانْ بَه (اَوْ گَازِنْ ژِیْ نَایِیْ كِرِنْ). لِیْبَلِیْ كِی ژِ كُفْرِیْ رَه سِینْگَا خَوه فَكَه (و یِیْ خَوشْ بِبَه) فِیْجَا غَزَبَا خُدِیْ لِسَرْ وَانَه و ژِ بُوْ وَانْ عَذَابَكِی مَزِنْ هَیَه.[1]

١٠٧. اَفْ (عَذَابْ) ژِی، بِسَدَمْ كُو وَانْ ژِیانَا دِنْیَایِیْ دِ سَرْ یَا نَاخْرَتِیْ رَه گِرْتِیَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ جِقَاتَا كَافِرْ نَاینَه رِیَا رَاسْتْ.

١٠٨. اَفِیْنْ هَانْ، خُدِیْ مُوْرْ لِسَرْ دِلْ، گُه و چَافِیْنْ وَانْ خِسْتِیَه و اَوْ بِخَوه ژِی بِیْنَاگَاهِنْ.

١٠٩. بِیْ شِكْ و شُبْهَه دِ نَاخْرَتِیْ دَه یِیْنْ خَسِرِی اَوْ بِخَوه نَه.

١١٠. پَاشِیْ خُدَایِیْ تَه، ژِ بُوْ یِیْنْ كُو پِشْتِی اِشْكَنْجَدِیتِنِیْ هِجْرَتْ كِرِنْ، پَاشِیْ جِهَادْ كِرِنْ و خَوه رَنَاگِرْتِنْ (صَبِرْكِیشَانْ)؛ بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه پِشْتِی ڤِیْ، تَقَرْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوْڤِینَه.

١١١. دِبِیرْ بِینَه وِیْ رُوْژَا كُو هَرْ كَسْ تِیْ (مَیْدَانَا حَسَابِیْ)، دِ بَرْ خَوه دِدَه دَا كُو خَوه رِزْگَارْ بِكَه و وِیْ رُوْژَا هَرْ كَسْ چِه كِرِبَه ژِیْ رَه تِیْ دَاینْ و نَحَقِی ژِی قَتْ لِیْ نَایِیْ كِرِنْ.

١١٢. خُدِیْ، مِیسَالا وارَكِی دِدَه كُو گَلِیْ وِی دِ نَاڤْ سَلامَتِی و رِحَتِیْ دَه بُونْ. ژِ هَرْ ئَالِی ڤَه رِزْڤِیْ وَانْ بِفرَهِی ژِ بُوْ وَانْ دِهَاتْ، فِیْجَا لِبوَارَا نِعْمَتِیْنْ خُدِیْ نَانْكُوْرِی كِرِنْ. اِیْدِی خُدِیْ ژِ بَرْ نَا كُو وَانْ دِكِرْ كِرَاسِیْ بِرْچِیبُونْ و تِرْسِیْ لِوَانْ كِرْ و اَوْ یِیْ چِیْژَانْدِنْ.

١١٣. صُوْنْدْ بَه، ژِ وَانْ رَه پِیْخَمْبَرَكْ ژِ نَاڤْ وَانْ هَاتْ، فِیْجَا وَانْ بَاوَرِی پِیْ نَڤَانِی. اِیْدِی عَذَابْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ و تَقَرْ اَوْ سِتَمْكَارْ بُونْ.

---

١ لِگُوْرِی ژِ اِبْنِ عَبَّاسْ هَاتِیَه رِیوَایَتْكِرِنْ؛ مُشْرِكَانْ عَمَّارْ، یاسِرِیْ بَاڤِیْ وِی، دَایكَا وِی سُمَیَّه، سُهَیبْ و بِلالْ گِرْتِنْ و اِشْكَنْجَه لِوَانْ كِرِنْ. سُمَیَّه و مِیرِیْ خَوه یاسِرْ ژِی دِ اِشْكَنْجِیْ دَه هَاتَنه كُشْتِنْ. دِ تَارِیخَا اِسْلامِیْ دَه اَوْ هَرْ دُو شَهِیدِیْنْ پِیْشِی نَه. هَرْ چِی كُو عَمَّارْ بُو، زُوْرْ لِیْ كِرِبُونْ و وِی ژِی یَا كُو ژِیْ خَوسْتِنْ گُوتْ. عَمَّارْ اَفَا هَاتِیَه سَرِیْ وِی ژِ پِیْخَمْبَرْ رَه گُوتْ. پِیْخَمْبَرْ گُوتْ: تُو دِلِیْ خَوه چَاوَا دِبِینِی؟ گُوتْ: بِایمَانِیْ تِرَه یَه. پِیْخَمْبَرْ گُوتْ: اَگَرْ اَوْ جَارَكَه دِنْ زُوْرِیْ لَتَه بِكِنْ تُو دِیسَا وِسَا بِیْژَه. فِیْجَا خُدِیْ دِ حَقِیْ ڤِیْ مِزَارِیْ دَه اَوْ ئَایَتَا كُو لِژُوْرْ بُوْرِی نَازِلْ كِرْ.

١١٤. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَسْ ژِیْ رَه عِبَادَتِیْ دِکنْ، اِیْدِی بِحَلالِی و پَاکِی ژِ وِی رِزْقِیْ کُو خُدِیْ دَایَه وَه بِخُونْ و شِیْکِرِیَا نِعْمَتِیْنْ خُدِیْ بِکِنْ.

١١٥. (خُدِیْ) ژِ بُوْ وَه بَسْ حَیْوَانَا مِرَارْ، خُوِینْ، گُوشْتِیْ بَرِیْزْ و حَیْوَانَا کُو نَه ژِ بُوْ خُدِیْ هَاتِیَه شَرْژِیْکِرِنْ حَرَامْ کِرِیَه. ڤِیجَا کَسِیْ کُو مَجْبُورِی (خَوارِنَا ڤَانْ) بِیَه، بِشَرْطِیْ کُو نَه ژِ دِلْخَوشِی بَه و ژِ تِخُوبِیْ حَوْجَدَارِییْ نَبُوْرَه، ڤِیجَا بِیْگُمَانْ خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرَه دِلُوْڤِینَه.

١١٦. تُو جَارَانْ، ژِ جَمْ خَوه بِدَرَوِی نَبِیْژِنْ: اَفْ حَلَالَه، اَفْ ژِی حَرَامَه کُو هُونْ لِسَرْ نَاڤِیْ خُدِیْ نَوِیی بِیْژِنْ. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو لِسَرْ نَاڤِیْ خُدِیْ دَرَوَانْ لِیْتِینْ بِسَرْ نَاکَفِنْ.

١١٧. (اَڤَا کُو بِدَسْتْ خَوه ڤَه ئَانِینْ) پِیْخَوشِی و ژِیانَکَه هِنْدِکَه و (لِئَاخْرَتِیْ ژِی) ژِ وَانْ رَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

١١٨. (رَسُولِیْ مِنْ!) اَوَا کُو بَرِیْ مَه ژِ تَه رَه گُوْتِی، مَه اَوْ لِجهُویَانْ حَرَامْ کِرِبُو. مَه لِوَانْ ظُلِمْ نَکِرِیَه، لِیْبَلِیْ وَانْ لِخَوه ظُلِمْ دِکرْ.[1]

١١٩. پَاشِیْ، بِرَاسْتِی خُدَایِیْ تَه ژِ بُوْ یِیْنْ کُو بِنَزَانِی گُنَهْ کِرِنْ، پِشْتِی هِنْگِیْ پُوْشْمَانْ بُونْ و خَوه رَاسْتْ کِرِنْ، بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه پِشْتِی ڤِیْ هَلْبَتْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوْڤَانَه.

١٢٠. بِیْگُمَانْ اِبْرَاهِیمْ یَکْ اُمَّتَکْ بُو، دِ خِیْرِیْ دَه رِیْبَرْ و ژِ خُدِیْ رَه سِتُوخُوارْبُو، ژِ خِوارِی و خَرَابِییْ قَدَرْ بُو و اَوْ نَه ژِ مُشْرِکَانْ بُو.

---

١ زَارُوِییْنْ اِسْرَائِیلْ بِسَدَمَا کُو اِنْکَارِیَا نِعْمَتِیْنْ خُدِیْ کِرِنْ خُدِیْ ژِی گَلَکْ نِعْمَتْ لِوَانْ حَرَامْ کِرْ. خُدِیْ فَرْمَانْ دِکَه کُو بِڤِیْ یَا کُو مَه لِوَانْ حَرَامْ کِرِیَه مَه لِوَانْ ظُلِمْ نَکِرِیَه بَلْکِی وَانْ بِسَدَمَا کُو نِعْمَتِیْنْ خُدِیْ اِنْکَارْ کِرِنَه لِخَوه ظُلِمْ کِرِیَه. اَوْ ئَاکُو خُدِیْ لِوَانْ حَرَامْکِرِیَه ژِ سُورَه‌یِیْ اَنْعَامْ دِ ئَایَتَا ١٤٦یْ دَه وِهَا هَاتِیَه بَیَانْکِرِنْ: «مَه، لِسَرْ یِیْنْ کُو بُونَه جهُو تَفَکِی حَیْوَانِیْنْ خُودِی نَیْنُوکْ حَرَامْ کِرِنْ. ژِ دَوَارْ و پَزْ ژِی ژِ بِلِی بَزِیْ پِشْتَا وَانْ و یِیْ لِدُوْرَا رُوڤِیْنْ وَانْ و ژِ بِلِی یِیْنْ دِ نَافْ حَسْتِیَانْ دَه بَزِیْ وَانْ حَرَامْ کِرْ. هَا اَفْ، ژِ بَرْ ظِلَّا وَانْ (مَه اَوْ) جَزَا کِرِنْ، بِیْگُمَانْ اَمْ هَرْ رَاسْتْبِیْژِنْ».

١٢١. اِبْرَاهِیمْ، شُکرْدَارِیْ نِعْمَتِیْنْ خُدِیْ بُو، خُدِیْ اَوْ نَقَانْدِبُو و لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ و دُرِسْتْ اَوْ رَاسْتَرِیْ کِرِبُو.

١٢٢. مَه لِدِنْیَایِیْ کَرَمْ پِیْ رَه کِرْ و بِیْگُمَانْ اَوْ لِتَاخْرَتِیْ زِی ژِ قَنْجِیکَارَانَه.[1]

١٢٣. (یَا مُحَمَّدْ!) پَاشِیْ مَه پَیَامْ دَا تَه، (مَه گُوتْ): بِدَه پَیْ دِینِیْ اِبْرَاهِیمْ کُو اَوْ ژِ خَوارِی و پُوچِیِیْ قَدَرْ بُو و اَوْ بِخَوه نَه ژِ مُشْرِکَانْ بُو.

١٢٤. قَدَخَیَا دِ رُوْژَا شَمِیِیْ دَه، بَسْ لِسَرْ یِیْنْ کُو تِیْ دَه اِخْتِلافْ کِرِبُونْ هَاتِبُو فَرزْکِرِنْ. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه رُوْژَا قِیامَتِیْ دَرْ بَارِیْ وِیْ یَا کُو اَوْ تِیْ دَه کَتِنَه اِخْتِلافِیْ دِیْ دِ نَافْبَرَا وَانْ دَه حُکِمْ بِکَه.

١٢٥. تُو بِحِکْمَتْ و بِشِیرَتَا سپَحِی (مِرُوْقَانْ) قَخُوِینَه رِیَا خُدَایِیْ خَوه و بِوَانْ رَه بِرِنْدْتِرِینْ نَاوَایِی تِیِیکُوْشَه. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه بِیْهْتِرْ دِزَانَه بِیِیْ کُو ژِ رِیَا وِی شَاشْ بُوِیَه و اَوْ بِیِیْ کُو رَاسْتَرِیْ ژِی بُوِیَه بِیْهْتِرْ دِزَانَه.

١٢٦. اَگَرْ هُونْ جَزَا بِدِنْ، بِقَاسِی یَا کُو لِوَه هَاتِیَه کِرِنْ جَزَا بِدِنْ. لِیَبَلِیْ کُو هُونْ خَوه رَاگِرِنْ و صَبْرِیْ بِکِیْشِنْ، هَلْبَتْ اَوْ ژِ خَورَاگِرَانْ رَه هِیْ چِیْترَه.

١٢٧. خَوه رَاگِرَه (صَبْرِیْ بِکِیْشَه)! خُورَاگِرْتِنَا تَه ژِی بَسْ بِخُدِیْ یَه. ژِ بُوْ وَانْ غَمْگِینْ نَبَه و ژِ بَرْ دَکْ و دُوْلابِیْنْ وَانْ بِلا بِیْهْنَا تَه تَنْگْ نَبَه!

١٢٨. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو خَوه ژِ گُنَهَانْ دِپَارِیْزِنْ و اَوِیْنْ کُو قَنْجِیِیْ دِکِنْ خُدِیْ (بِزَانِینَا خَوه) دِگَلْ وَانَه.

---

١ هِنَکْ ژِ مُفَسِّرَانْ گُوتِنْ: اَفْ کَرَمَا کُو خُدِیْ لِدِنْیَایِیْ بِاِبْرَاهِمْ رَه کِرِیَه زُرِیَّتَا پَاکَه و دِ دِنْیَایِیْ دَه نَقَافِیْ وِی بِقَنْجِی وَرَه کِرِنْ. ژِ سُورَه‌یِیْ مَرِیمْ نَایَتَا ٤٩-٥٠یْ «پَاشِیْ، دَمَا اِبْرَاهِیمْ ژِ وَانْ و ژِ یِنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ اَوْ دِحَبَانْدِنْ خَوه دُورْ کِرْ، مَه اِسْحَاقْ (بِکُرِیتِی) و یَعْقُوبْ (بِنَقِیتِی) دَانِیْ و مَه هَرْ یَکْ ژِ وَانْ ژِی کِرَه پِیْخَمْبَرْ. مَه ژِ بُوْ وَانْ ژِ رَحْمَا خَوه (قَنْجِیَا دِنْیَا و نَاخْرَتِیْ) بَخِشَانْدْ و مَه نَافْ و دَنْگِیْ وَانْ بِقَنْجِی (دِ نَافْ خَلْکِیْ دَه) بِلِنْدْ کِرْ» فِیْ رَامَانِیْ تَکَزْ دِکَه.

١٧. سُورَه یێ اِسْرَاء

سُورَەیێ اِسْرَاء ١١١(سَدْ و یازْدَهْ) ئَایَتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُویَه. ژ بَرْ کُو ئَایَتَا یَکَمْ، بَحْسَا مُعْجِزَیَا پێخَمْبَرْ ئَا اِسْرَائِێ دِکَه -کُو دِ دَمَکَه شَفِێ دَه ژ کَعْبِێ چُویَه مَسْجِدُ الْاَقْسَایِێ، ژ فِی سُورَیی رَه اِسْرَاء ، کُو بِوَاتَیَا «لِرِیْحُونَا بِشَفَه»، هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاقِێ خُدَایِێ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. خُدِێ ژ هَرْ کِیْمَاسِی و پُوچِیِێ پَاکْ و بِیْرِی یَه، اَوِێ کُو بَنْدَیِێ خَوه (مُحَمَّدْ) دِ شَفَکِێ دَه ژ مَسْجِدُ الْحَرَامِێ (کَعْبِێ) بِرِیَه مَسْجِدُ الْاَقْسَایِێ یَا کُو مَه هَاوِرْدُوْرَا وِێ بِیرُوْزْ کِرِیَه، دَا کُو اَمْ نِیشَانِیْنْ خَوه شَانِی وِی بِدِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ، اَوَه یِێ هَرْ بِهِیزَرْ، یِێ بِینَرْ.

٢. مَه کِتِیْبْ دَا مُوسَا و مَه اَوْ ژ اِسْرَائِیلِیَانْ رَه کِرْ رِیَا هِیدَایَتِێ دَا کُو ژ بِلِی مِنْ تُو کَسِی ژ خَوه رَه نَکِنْ وَکِیلْ (پِشْتَکْ و نَاریکَارْ).

٣. اَزْ ژ وَه رَه دِبِێژْمْ، گَلِی کِنِیسَا یِێنْ کُو مَه اَوْ دِگَلْ نُوحْ (لِکَشْتِیِێ) سُوارْ کِرِنْ، بِێگُمَانْ نُوحْ عَقْدَکِی زِێدَه شُکِردَارْ بُو.

٤. مَه دِ کِتِیبِێ دَه ژ اِسْرَائِیلِیَانْ رَه رَاگِهَانْدْ کُو هُونِێ دُو جَارَانْ لِسَرْ اَرْدِێ خَرَابِی و تَقْدَانِێ دَرِینْ و بِێگُمَانْ هُونْ (بِظُلْمُ و خَرَابِیَا خَوه) دِێ بِسَرْکَفْتِنَکَه مَزِنْ بِسَرْ خَلْکِێ بِکَفِنْ.

٥. قِیْجَا دَمَا چَاخِێ جَزَادَانَا جَارَا پِێشِی هَاتْ، مَه هِنَکْ بَنْدَیِێنْ خَوه یِێنْ خُدَانْهِیْزْ و دِژْوَارْ بِسَرْ وَانْ دَه شَانْدْ، قِیْجَا اَوْ بِخَرَابْکَارِی کَتِنْ نَافْ وَلاتِێ وَه (دَا کُو وَه بِکُژِنْ و وَه دِیلْ بِگِرِنْ). اَفْ سُوْزَکَه مِسُوْگَرْبُویِی بُو.

٦. (گَلِی اِسْرَائِیلِیَانْ!) پَاشِێ لِهَمْبَرِی وَانْ دِیسَا مَه سَرْکَفْتِنْ دَا وَه و بِسَرْوَتْ و زَارُوْکَانْ مَه هِیْزَا وَه زِیْدَه کِرْ و مَه هَژْمَارَا وَه ژِی پِرْ کِرْ.

٧. اِیدِی اَگَرْ هُونْ قَنْجِیێ بِکِنْ هُونْ ژِ بُوْ خَوه دِکِنْ و اَگَرْ هُونْ خَرَابِیێ ژِی بِکِنْ هُونْ لِخَوه دِکِنْ. دَمَا چَاخِیْ جَزَاکِرِنَا جَارَا پَاشِینْ هَاتْ (اَمِیْ دِیسَا بَنْدَیِیْنْ خَوه یِیْنْ خُدَانْهِیْزْ و دِژْوَارْ بِسَرْ وَه دَه بِشِینِنْ) دِیْ رُوِیِیْ وَه رَشْ بِکِنْ و چَاوَا کُو جَارَا پِیْشِینْ چُوبُونْ مِزْگَفتَا (قُدْسِیْ) دِیسَا وِسَانْ دِیْ بِچِنْ و چِه تِشْتِیْنْ بِدَسْتْ بِخِنْ دِیْ تَارُومَارْ بِکِنْ.

٨. هِیْفِی هَیَه کُو خُدَایِیْ وَه لِوَه رَحْمِیْ بِکَه. اَگَرْ دِیسَا هُونْ (لِخَرَابِیِیْ) ڤَگَرِنْ، اَمِیْ ژِی (لِجَزَاکِرِنَا وَه) ڤَگَرِنْ. مَه دُوْژَهْ ژِ بُوْ کَافِرَانْ کِرِیَه گِرْتِیَگَهْ و زِیْنْدَانْ.

٩. بِیْگُمَانْ اَفْ قُرْئَانْ (مِرُوْڤَانْ) تِینَه رِیَا هَرِی رَاسْتْ و مِزْگِینِیْ دِدَه بَاوَرْمَنْدَانْ، اَوِیْنْ کُو کَارْ و کِرِیارِیْنْ قَنْجْ دِکِنْ کُو ژِ بُوْ وَانْ خَلاتَکَه مَزِنْ هَیَه.

١٠. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو بِنَاخْرَتِیْ بَاوَرِی نَایِینِنْ، مَه ژِ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ ئَامَادَه کِرِیَه.

١١. مِرُوْڤْ چَاوَا دُعَایَا خِیْرِیْ ژِ بُوْ خَوه دِکَه هَرْ وِسَا نِفِرَانْ ژِی لِخَوه دِکَه. اِنْسَانْ، (بِسِرُشْتَا خَوه) پِرْ بِیْتَبَاتَه.

١٢. مَه شَڤْ و رُوْژْ کِرِنَه دُو نِیشَانْ (لِسَرْ یَکِیتِی و قُدرَتَا خَوه)، ڤِیْجَا مَه نِیشَانَا شَڤِیْ ژِیْ بِرْ و مَه نِیشَانَا رُوْژِیْ کِرَه رُوْنَکَرْ دَا کُو هُونْ لِکَرَمَا خُدَایِیْ خَوه (لِرِزْقِیْ خَوه) بِگِرِنْ و هُونْ (بِهَرْدُوِیَانْ) هَژْمَارَا سَالانْ و حَسَابِیْ (رُوْژْ و مَهَانْ) بِزَانِنْ. مَه هَرْ تِشْتْ بِبَرْفِرَهِی ژِ هَڤْ ڤَقَتَانْدِیَه.

١٣. مَه دَڤْتَرَا عَمَلِیْ هَرْ کَسِی بِسْتُوِیِیْ وِی ڤَه دَالَقَانْدِیَه. رُوْژَا قِیَامَتِیْ، اَمِیْ ژِیْ رَه دَڤْتَرَکَه(کَارْ و کِرِیَارِیْنْ وِی) ڤَکِرِی ژِ بُوْ وِی دَرِینِنْ.

١٤. (ژِیْ رَه تِیْ گُوتِنْ): دَڤْتَرَا (عَمَلِیْ) خَوه بِخُونَه! اِیرُوْ، ژِ بُوْ حَسَابْدِیتِنِیْ تُو بَسِی خَوه یِی.

١٥. کِی کُو رَاسْتَرِیْ بِبَه ڤِیْجَا بِیْگُمَانْ اَوْ ژِ بُوْ خَوه رَاسْتَرِیْ بُوِیَه، کِی ژِی ژِ رِیَا رَاسْتْ

بِکَفَه اِیدِی بێگُمَانْ اَوْ لِخَوه زَرَارِیێ دِکَه. تُو گُنَهْکَارْ، گُنَهِیێ کَسَکِی دِنْ هِلْنَاگِرَه. حَیَانِی اَمْ قَاصِدَکِی نَشِینِنْ اَمْ تُو کَسِی نَادِنْ عَذَابِیێ.

۱۶. دَمَا اَمْ بِخَوازِنْ خَلْکِیێ وَلاتَکِی هَلاکْ بِکِنْ، اَمْ فَرْمَانَا قَنْجِیێ لِدَوْلَمَنْدْ، سَرْکَارْ و مَزِنِیْنْ وَانْ دِکِنْ. ڤِیْجَا اَوْ گُهْدَارِیَا مَه نَاکِنْ و ژ رِیێ دَرْدِکَڤِنْ. اِیدِی هَلاکْ ژ بُوْ وَانْ حَقْ دِبَه، ڤِیْجَا مَه ژِی وارِیْنْ وَانْ کَاڤِلْ و وِیْرَانْ کِرِنْ.

۱۷. پِشْتِی نُوحْ، مَه پِرْ مِلَتْ (ژ بَرْ کُفْرَا وَانْ) هَلاکْ کِرِنَه. خُدَایِیێ تَه، لِسَرْ گُنَهِیْنْ بَنْدِیِیْنْ خَوه ژ هَایْدَارِی و بِیِنَرِی ڤَه بَسَه.

۱۸. اَوِیێ کُو بِـ (تَنِیێ) دِنْیَایِیێ بِخَوازَه، اَمْ ژ بُوْ کَسِیێ کُو اَمْ بِڤِیْنْ نَا کُو اَمْ بِخَوازِنْ اَمِیێ بِدِنِیێ، پِشْتْرَه ژِی اَمِیێ وِی رِسْوَا بِکِنْ، (ژ رَحْمَا خَوه) بِقَوتِینِنْ و تِیخِنْ دُوْزَهِیێ.

۱۹. اَوِیێ کُو ئَاخْرَتِیێ بِخَوازَه و لَزِیێ لِکِرِنَا کَارِیێ وِیێ بِکَه و دِگَلْ وِیێ کِرِنِیێ اَوْ بِبِیرْ و بَاوَرْ بَه، ڤِیْجَا خَبَاتَا وَانْ تِیێ قَبُولْکِرِنْ.[1]

۲۰. اَمْ ژ دَاینَا خُدَایِیێ تَه دِدِنَه تَڤَانْ؛ دَاینَا خُدَایِیێ تَه لِسَرْ وَانْ نَهَاتِیَه بِرِینْ.

۲۱. (رَسُولِیێ مِنْ!) دَه بِنِیْرَه، چَاوَا مَه (دِ رِزْقُ و دَرَجَیَانْ دَه) هِنْ کَسْ دِ سَرْ هِنْ کَسَانْ رَه گِرْتِنَه و تَفَرْ دَرَجَیِیْنْ ئَاخْرَتِیێ گَلَکْ چِیْترْ و گَلَکْ مَزِنْترِنْ.

۲۲. دِگَلْ خُدِیێ تُو هَڤْپِشْکَانْ چِیْنَکَه، ڤِیْجَا تُو یِیێ بِبِی شَرْمَزَارْ و بِیێ ئَارِیکَارْ.

۲۳. خُدَایِیێ تَه فَرْمَانْ کِرِیَه کُو هُونْ، بِتَنِیێ ژ وِی رَه عِبَادَتِیێ بِکِنْ و بِدِیێ و بَاڤِیْنْ خَوه

---

۱ اَڤْ ئَایَتْ ژ مَه رَه دِدَه نِیشَانْ کُو عَمَلِیێ صَالِحْ اَگَرْ کُو پِیێ رَه بَاوَرِی نَبَه تُو فَیْدِیێ نَادَه مِرُوڤِی. لَوْرَا؛ کُفرْ تِشْتَکِی پِیسَه، کَارِیێ رِنْدْ دِگَلْ وِیێ تُو فَیْدِیێ نَادَه. چِمْکِی؛ بَاوَرِی دِ فَیْدَدَایِنِیێ دَه شَرْطَه. خُدِیێ تَعَالَا اَڤْ رَوشْ ژ سُورَه‌یِیێ نِسَاءْ دِ ئَایَتَا ۱۲٤ێ دَه «چِه مِیْرْ بَه چِه ژِنْ، چِه کَسِیێ کَارَکِی قَنْجْ بِکَه و اَوْ بَاوَرْمَنْدْ بَه، ڤِیْجَا هَا اَوْ دِیێ هَرَه بِهِشْتِیێ و بِقَاسِی دَرْزِکَا سِیسِکِیێ ژِی دِیێ نَحَقِی لِیِ نَبَه» ژ سُورَه‌یِیێ نَحْلْ دِ ئَایَتَا ۹۷ێ دَه «چِه مِیْرْ بَه چِه ژِنْ، کِی کَارَکِی قَنْجْ بِکَه و بَاوَرْمَنْدْ بَه، تَفَرْ اَمِیێ ژِیَانَکَه خَوشْ بِکِنْ نَصِیبِیێ وِی و اَمِیێ خَلاتَا وَانْ بِسِپَحِیترِینْ ئَاکُو دِکِنْ، بِدِنْ وَانْ» و دِ گَلَکْ ئَایَتِیْنْ دِنْ دَه ژِی بَیَانْ کِرِیَه.

رَه قَنْجیِێ بِکِنْ. ڤِێجَا اَگَرْ یَکْ ژ وَانْ یَانْ ژِی هَرْدُو لِجَمْ تَه کَالْ بِبِنْ؛ ژ وَانْ رَه نَبِێژَه «اُوْفْ»، وَانْ نَه اِیْشِینَه و ژ بُوْ وَانْ گُوْ تِنَکَه خَوشْ و گَرمْ بِبِێژَه.

٢٤. ژ بُوْ وَانْ، بِدِلُوْقَانِی مِلِێ خَوه ژ وَانْ رَه دَیْنَه و بِبِێژَه: خُدَایِێ مِنْ، چَاوَا کُو وَانْ دِ زَارُوْکَانْتِیَا مِنْ دَه، بِدِلُوْقَانِی اَزْ خُودِیکِرِمْ، تُو ژِی لِوَانْ دِلُوْقَانِیَا خَوه بِکَه.

٢٥. خُدَایِێ وَه، بِیَا کُو دِ دِلِێنْ وَه دَه یَه بِێهْترْ دِزَانَه. اَگَرْ هُونْ قَنْجْ بِنْ، ڤِێجَا بِێگُمَانْ خُدِێ ژ بُوْ بِیِنْ کُو بَرِێ خَوه ژ نَقَنْجِیَانْ قَدِگَرِینْ و تُوبَه دِکِنْ، گُنَهْژِیبِرَه.

٢٦. مَافِێ خِزِمْ و خِزَانْ و رِێوِیَانْ بِدَه و لِجِهِێ نَه رَوَا و نَه پِێدِڤِی دَسْتْبَلاڤِیِێ نَکَه.

٢٧. بِێگُمَانْ بِیِنْ دَسْتْبَلاڤْ دُوْسْتْ و بِرَایِیِنْ شَیْطِیِنِنْ. شَیْطَانْ ژِی لِبُوَارَا خُدَایِێ خَوه زِێدَه نَانْکُوْرْ بُو.

٢٨. ژ بَرْ کُو تِشْتَکْ لِجَمْ تَه نِینَه کُو تُو بِدِی وَانْ اَگَرْ تُو بَرِێ خَوه ژ وَانْ (خِزِمْ و خِزَانْ و رِێوِیَانْ) قَگَرِینِی -رَوْشْ اَفَه تُو لِهِێڤِیِێ یِی کُو خُدِێ کَرَمَکِێ لِتَه بِکَه (دَا کُو تُو ژِی بِدِی وَانْ)- نَاخَوه ژ بُوْ وَانْ گُوْتِنَکَه خَوشْ بِبِێژَه.

٢٩. دِ رِیَا خُدِێ دَه یَکْجَارْ دَسْتْکِرْتِی نَبَه و بِتَامِی دَسْتْقَکِرِی ژِی نَبَه، پَاشِێ تُو یِێ لُوْمَدَارْ و دَسْتَقَالا رُونِێ.

٣٠. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه کِێ بِڤِێ رِزْقِێ وِی فِرَه دِکَه و کِێ ژِی بِڤِێ رِزْقِێ وِی تَنْگْ دِکَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بِـ (کِرِنِێنْ) بَنْدَیِیِنْ خَوه هَایَدَارْ و بِینَرَه.

٣١. ژ تِرْسَا خِزَانِیِێ زَارُوْکِیِنْ خَوه نَکُژِنْ، اَمْ رِزْقِێ وَانْ و یِێ وَه ژِی دِدِنْ. بِێگُمَانْ کُشْتِنَا وَانْ سُوجَکِی مَزِنَه.

٣٢. نِێزِیکِی زِنَایِێ مَبِنْ. بِێگُمَانْ زِنَا کَارَکِی کِرِیْتْ و چه پِیسَه‌رِێ یَه.

٣٣. ژ بِلِی کُو سَبَبَکِی مَافْدَارْ هَبَه، اَوْ جَانِێ کُو خُدِێ (کُشْتِنَا) وِی حَرَامْ کِرِیَه مَکُژِنْ.

چه کَسِیْ بِظُلِمْ و خَرَزِی بِیْ کُشْتِنْ، ڤِیْجَا مَه دَسْتْهِلاتِی (و سَلاحِیَتْ) دَایَه وَلِییِیْ (خُوِینْ وَرْگِرِیْ) وِی. اِیْدِی بِلا وَلِی ژِی دِ کُشْتِنِیْ دَه سِیْنُوْرْ دَرْبَاسْ نَکَه. بِیْگُمَانْ (بِدَایِنَا ڤِیْ صَلاحِیَتِیْ) نَاریکَارِیَا وِی هَاتِیَه کِرِنْ.

٣٤. حَتَا سِیْوِی بَالِغْ نَبِنْ و نَاقِلْ نَگِرِنْ، ژِ بِلِی نِیَتَکَه بَاشْ (کُو مَالِیْ وِی بِپَارِیْزَه) خَوه نِیْزِیکِی مَالِیْ وِی مَکِنْ. وِیْ پَیْمَانَا کُو هُونْ دِدِنْ ژِی بِینِنْ جه. بِیْگُمَانْ پَیْمَانَا کُو وَرَه دَایِنْ، بَرْپِرْسِیِیْ پِیْوِیسْتْ دِکَه.

٣٥. دَمَا وَه پِیڤَا تَامْ بِیْڤِنْ و بِمِیْزِینَا رَاسْتْ بِکِیْشِنْ. اَڤْ هَمْ (ژِ نَالِییِیْ خِیْرِیْ ڤَه) چِیْتِرَه هَمْ ژِ نَالِییِیْ اَنْجَامِیْ ڤَه سِپَهِیتِرَه.

٣٦. نَکَفَه پَیْ نَا کُو دَرْ بَارِیْ وِیْ دَه تُو ژِیْ بِیْنَاگَاهِی. بِیْگُمَانْ گُه، چَاڤْ و دِلْ (خُودِیْیِنْ وَانْ) ژِ یَا کُو اَوْ دِکِنْ، بَرْپِرْسِنْ.

٣٧. بِقُرَّتِی لِسَرْ اَرْدِیْ بِرِیْ ڤَه نَچَه. بِیْگُمَانْ تُو (بِگِرَانِیَا خَوه) هِیچْ نِکَارِی اَرْدِیْ بِقَلِشِینِی و قَتْ تُو نِکَارِی بِچِیانْ رَه بَرْبَرِیَا بِلِنْدَاهِییِیْ بِکِی.

٣٨. اَڤْ هَمُو یِیْ پِیسِیْ وِی لِجَمْ خُدَایِیْ تَه خَرَابَه.

٣٩. (یَا مُحَمَّدْ!) هَا اَڤْ، اَوْ حِکْمَتِنْ کُو خُدَایِیْ تَه پَیَامَا وَانْ دَایَه تَه و دِگَلْ خُدِیْ اِلْهَکِی دِنْ نَگِرَه، پِشْتْرَه تُو دِیْ شَرْمَزَارْ و قَوتِی، دِ دُوْزَهِیْ دَه وَرِیْ وَرْکِرِنْ.

٤٠. مَا خُدَایِیْ وَه ژِ وَه رَه کُرْ و ژِ بُوْ خَوه ژِی ژِ فِرِیشْتِیانْ کَچْ بِژَارْتِنَه؟ بِیْگُمَانْ هُونْ گُوْتِنَکَه (گُنَهْ) مَزِنْ دِبِیْژِنْ.

٤١. سُوْنْد بَه، مَه دِ ڤِیْ قُرْئَانِیْ دَه (قِسَه، پَیَانْ و گَفْ) اَشْکَرَا کِرِنَه دَا کُو (کَافِرْ) نَاقِلْ بِگِرِنْ. حَالْ اَڤَه کُو اَڤْ ژِ دُورْبُونَا وَانْ (نَا ژِ حَقِیِیْ) بِیْ ڤَه تِشْتَکِی لِوَانْ زِیْدَه نَاکَه.

٤٢. بِبِیْژَه: اَگَرْ دِگَلْ خُدِیْ هِنْ اِلْهِیْنْ دِنْ ژِی هَبُونَا -وَکِی کُو اَوْ دِبِیْژِنْ-، وِیْ چَاخِیْ وَانْ

(اِلٰهَانْ) دِیْ لِرِیْیَکِیْ بِگَرِیَانَا دَا کُو خَوه بِگَهَانْدَا خُدَانِیْ عَرْشْ (دَا کُو اَوْ بِکُشْتِنَا و مُلْکِیْ وِی ژِیْ بِسْتَانْدِنَا).

٤٣. خُدِیْ ژِ هَرْ کِیْمَاسِی و پُوچِییْ پَاکَه و ژِ وَانْ تِشْتِیْنْ کُو اَوْ دِبِیْژِنْ بِلِنْدْ و مَزِنَه.

٤٤. حَفْتْ ئَاسِیمَانْ، جِیهَانْ و هَرْ یِیْنْ کُو دِ نَاقَا وَانْ دَه هَنَه، خُدِیْ تَسْبِیحْ دِکِنْ. چه تِشْتِیْ هَیِی هَرْ بِیَسْنِیْنْ تَکُوزْ خُدِیْ دِیَسِنِینْ و ژِ هَرْ کِیْمَاسِییْ وِی پَاکْ دِدِیْرِنْ، لِیْبَلِیْ هُونْ تَسبِیحِیْنْ وَانْ فَهمْ نَاکِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیْهِنْفِرَهَه، گُنَهْژِیْرَه.

٤٥. (یَا مُحَمَّدْ!) دَمَا تُو قُرْئَانِیْ بِخُوِینِی اَمْ پَرْدَیَکَه قَشَارْتِی دِخِنْ نَاقْبَرَا تَه و وَانِیْنْ کُو بِنَاخْرَتِیْ بَاوَرِی نَایِینِنْ.

٤٦. ژِ بُوْ اَوْ قُرْئَانِیْ فَهِمْ نَکِنْ اَمْ پَرْدَیَکِیْ دَاتِینِنْ سَرْ دِلِیْنْ وَانْ و اَمْ گِرَانِیَکِیْ دَاتِینِنْ سَرْ گُهِیْنْ وَانْ. دَمَا تُو دِ قُرْئَانِیْ دَه بَسْ خُدَایِیْ خَوه بِییْرْ تِینِی، بِیْهْنَا وَانْ تَنْگْ دِبَه، لِپِشْتْ خَوه قَدِگَرِنْ و دِچِنْ.

٤٧. وِیْ دَمَا اَوْ لِـ (خَونْدِنَا) تَه گُهْدَارِی دِکِنْ و دَمَا یِیْنْ ظَالِمْ دِ نَافْ خَوه دَه پِسْتَپِسْتِیْ دِکِنْ؛ دِبِیْژِنْ، بَسْ وَه دَایَه پَی زِلَامَکِی سِیْرْلِیْکِرِی، اَمْ بِیْهْتَرْ دِزَانِنْ کَا اَوْ بِچِه نَارْمَانْجِیْ لِتَه گُهْدَارِی دِکِنْ!

٤٨. دَه بِنِیْرَه کَا دَرْ بَارِیْ تَه دَه چِه مِیسَالَانْ تِینِنْ! ژِ بَرْ قِیْ یَکِیْ وَانْ (بِقَانْ بِیْبَخْتِیَانْ) رِیَا حَقْ وِنْدَا کِرْ، اِیْدِی اَوْ هِیچْ نِکَارِنْ رَاسْتَرِیْ بِینْ.

٤٩. (مُشْرِکَانْ اِنْکَارَا قِیامَتِیْ کِرْ و) گُوتِنْ: مَا رَاسْتَه، دَمَا کُو اَمْ بِینْ هَسْتِی و ئَاخْ، مَا اَمِیْ دِیسَا وَکْ مَخْلُوقَکِی نُو بِیْنَه قَژَانْدِنْ؟!

٥٠. بِیْژَه: هُونْ دِخَوازِنْ بِینْ کَفِرْ ئَانْ ژِی بِینْ هَسِنْ (خُدِیْ دِیسَا دِیْ وَه سَاغْ بِکَه و جَزَا بِدَه وَه)!

٥١. یَانْ ژِی هُونْ بِینْ مَخْلُوقَکِی کُو هُونْ هِیینَا ژِیانِێ تِێ دَه مَزِنْ و دُورْ دِبِینِنْ. ڤِیجَا اَوِێ بِیِژِنْ: کَا کِی دِێ مَه دِیسَا ڤَگَرِینَه(ژِیَانِێ)؟ بِیِژَه: اَوِێ کُو جَارَا پِێشِینْ هُونْ ژِ تُنِیی نَافِرَانْدِنَه(دِێ دِیسَا وَه ڤَگَرِینَه ژِیَانِێ). لِسَرْ ڤِێ اَوِێ بِطِنَازْ سَرِێ خَوه لِتَه بِهَژِینِنْ و بِیِژِنْ: اَوْ (سَاغْکِرِنْ) چه چَاخِیَه؟ بِیِژَه: تَقَرْ اَوْ نِێزَه.

٥٢. رُوْژَا کُو خُدِێ (لِسَرْ زِمَانِێ اِسْرَافِیلْ) گَازِی وَه بِکَه (دَا کُو هُونْ ژِ گُوْرَانْ رَابِنْ)، هُونْ ژِی دِێ دِگَلْ حَمْدِێ وِی بَرْسِڤَا بَانْگَا وِی بِدِنْ و ژِ وَه وَه یَه کُو هُونْ (دِ گُوْرِیْنْ خَوه دَه) بَسْ دَمَکَه پِرْ هِنْدِكْ مَانَه.

٥٣. ژِ بَنْدَیِیْنْ مِنْ رَه بِیِژَه: بِلا گُوْتِنَا هَرِی سِپَحِی (ژِ هَفْ رَه) بِیِژِنْ. (اَگَرْ اَوْ ڤِێ نَکِنْ) شَیْطَانْ دِێ نَاڤْبَرَا وَانْ خَرَا بِکَه. بِێگُمَانْ شَیْطَانْ ژِ اِنْسِیْنْ رَه نَیَارَکِی اَشْکَرَا یَه.

٥٤. (گُوْتِنَا هَرِی سِپَحِی ژِی اَڤَه): خُدَایِێ وَه بِێهْتِرْ بِوَه دِزَانَه، اَگَرْ بِڤِێ (بِتُوْبَه و اِیمَانِێ) دِێ رَحْمِێ لِوَه بِکَه؛ اَگَرْ بِڤِێ (بِمِرِنَا لِسَرْ کُفْرِێ) دِێ وَه جَزَا بِکَه. (یَا مُحَمَّدْ!) مَه تُو لِسَرْ وَانْ بَرْپِرْسْ نَشَانْدِیَه.

٥٥. خُدَایِێ تَه، بِیِنْ کُو لِنَاسِیَانَانْ و اَرْدِێ هَنَه بِێهْتِرْ دِزَانَه. بِێگُمَانْ مَه هِنْ پِێخَمْبَرْ دِ سَرْ هِنَانْ رَه گِرْتِنْ و مَه زَبُورْ ژِی دَایَه دَاوُدْ.

٥٦. بِیِژَه: دَه هَایْدِێ گَازِی وَانِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِێ وَه حِزِرْ دِکِرْ کُو اَوْ اِلٰهْنْ، بِکِنْ. اَوْ نَه دِکَارِنْ بَلَایِێ ژِ سَرْ وَه رَاکِنْ نَه ژِی دِکَارِنْ ژِ سَرْ وَه بِگُهِیْزِنْ (سَرْ هِنَکِی دِنْ).

٥٧. اَڤْ مَخلُوقِیْنْ کُو اَوْ (کَافِرْ) لِبَرْ وَانْ دِگَرِنْ و وَانْ دِکِنَه نَاڤْگِینْ بِبَالْ خُدِێ ڤَه، اَرِێ مَا کِی ژِ وَانْ بِێهْتِرْ نِیِزِیکِی خُدِێ یَه؛ اَوْ ژِ بُوْ خَوه، بِبَالْ خُدَایِێ خَوه ڤَه لِرِیَکِێ دِگَرِنْ و رَحْمَا وِی هِیْڤِی دِکِنْ و ژِ عَذَابِێ وِی دِتِرْسِنْ (ڤِیجَا چَاوَا مِینَا کُو اَوْ خُدَا بِنْ هُونْ لِبَرْ وَانْ دِگَرِنْ؟). بِێگُمَانْ عَذَابِێ خُدَایِێ تَه (پِرْ دِژْوَارَه و) هِیْژَا یَه کُو ژِێ بِێ تِرْسَانْدِنْ.

۵۸. تُو وَلاتَكْ (ژِ یِیْنْ سِتَمْكَارَانْ) نِینَه كُو اَمْ بَرِیَا رُوْژَا قِیامَتِیْ وَانْ هَلَاكْ نَكِنْ ئَانْ ژِی اَمْ بِئَاوَایَكِی دِژْوَارْ وَانْ نَدِنْ عَذَابِیْ. اَفْ دِ كِتِیبِیْ دَه نِقِیسَانْدِی یَه.

۵۹. بَسْ ئَا كُو اَمْ ژِ ئَانِینَا مُعْجِزَیَانْ دَانَه پَاشْ بِسَبُنَتْ كُو اُمَّتِیْنْ بَرِیْ بَاوَرِی بِمُعْجِیزَیِیْنْ مَه نَئَانِیبُونْ (لَوْرَا؛ خُدِیْ دَاخَوازَا وَانْ بِجِهْ ئَانِی، بَلِیْ وَانْ بَاوَرِی پِیْ نَئَانِیبُو). مَه وَكْ مُعْجِزَیكَه اَشْكَرَا دَقِیكَه مِیْ دَابُو گَلِیْ سَمُودْ، ڤِیجَا وَانْ ژِی (اَفْ دَقَه شَرْژِیْ كِرْ و) سِتَمْكَارِی پِیْ كِرِنْ. اَمْ مُعْجِزَیَانْ بَسْ ژِ بُوْ تِرْسَانْدِنَا (مِرُوْقَانْ) دِشِینْ (دَا كُو بِیْنَه اِیمَانِیْ).

۶۰. (یَا مُحَمَّدْ!) وِیْ دَمِیْ مَه ژِ تَه رَه گُوتْ: خُدَایِیْ تَه، (بِزَانِینْ و قُدْرَتَا خَوه) دُوْرْ لِمِرُوْقَانْ گِرْتِیَه (ڤِیجَا حَقِیْ ژِ وَانْ رَه بِبِیْژَه و ژِ وَانْ نَه تِرْسَه). اَوْ دِیتَنَا كُو (شَقَا مِعْرَاجِیْ) مَه نِیشَانِی تَه دَابُو و اَوْ دَارَا (رُولِیْ\زَقُومِیْ یَا) دِ قُرْئَانِیْ دَه، یَا لَعْنَتْلِیْبَارْ، ژِ بِلِی كُو مِرُوْڤْ پِیْ بِیْنَه جَرِبَانْدِنْ پِیْ ڤَه نَه تِشْتَكِی دِنَه. اَمْ وَانْ دِتِرْسِینِنْ، ڤِیجَا اَڤْ (تِرْسَانْدِنْ) ژِ هَارِیتِیَكَه مَزِنْ پِیْ ڤَه تِشْتَكِی دِنْ لِوَانْ زِیْدَه نَاكَه.

۶۱. دَمَا مَه ژِ فِرِیشْتَیَانْ رَه گُوتْ ژِ ئَادَمْ رَه هَرِنْ سِجُودِیْ، ژِ بِلِی اِبْلِیسِی نَڤْ چُونَه سِجُودِیْ. اِبْلِیسْ گُوتْ: اَرِیْ مَا اَزِیْ چَاوَا هَرِمْ سِجُودِیْ ژِ بُوْ یَكِی كُو تَه اَوْ ژِ حَرِیِیْ ئَافِرَانْدِی؟

۶۲. (اِبْلِیسْ) گُوتْ: دَه كَا لِڤِی كَسِیْ كُو تَه اَوْ ژِ مِنْ چِیتِرْ گِرْتِیَه بِنِیرَه! اَزْ سُوْنْدْ دِخُومْ اَگَرْ حَتَا رُوْژَا قِیامَتِیْ تُو مِنْ سَاغْ بِهِیْلِی اَزِیْ زُرِیتَا وِی - ژِ بِلِی یِیْنْ صَالِحْ - ژِ رِیْ بِخِمْ و تِیخِمْ بِنْ بَانْدُوْرَا خَوه!

۶۳. (خُدِیْ ژِیْ رَه) گُوتْ: دَه بِقَشتَه! ڤِیجَا كِی ژِ وَانْ دِیْ بِدَه پَیْ تَه، بِیْگُمَانْ جَزَایِیْ وَه دُوْزَهَه؛ جَزَایَكِی پِرْ و بِیْكِیمَاسِی یَه!

٦٤. (هَیْ اِبْلِیسْ!) ژِ وَانْ كَسِیْنْ كُو هِیْزَا تَه لِسَرْ وَانْ هَبَه، بِدَنْگِیْ خَوه وَانْ ژِ رِیْ دَرْخَه و

بِسُوَارْ و پِیَایِیْنْ خَوه بِسَرْ وَانْ دَه هَرَه و دِ مَالْ و زَارُوْکِیْنْ وَانْ دَه بِبَه هَفْپَارْ و پِیْمَانِیْ بِدَه وَانْ. لِیْبَلِیْ رَوشْ اَفَه؛ شَیْطَانْ ژِ خَاپَانْدِنِیْ پِیْ فَه تُو سُوْزْ و پِیْمَانِیْ نَادَه وَانْ.

٦٥. (هَیْ اِبْلِیسْ!) بِیْگُمَانْ لِسَرْ بَنْدِیِیْنْ مِنْ (یِیْنْ دِلْپَاکْ) تُو دَسْتْهِلاتِیَا تَه دِیْ تُنَه بَه. بِوَکِیلِی و پِشْتَفَانِی خُدَایِیْ تَه (ژِ وَانْ رَه) بَسَه.

٦٦. (گَلِی مِرُوْفَانْ!) خُدَایِیْ وَه، اَوِیْ کُو ژِ بُوْ وَه لِسَرْ دَرْیَایِیْ کَشْتِیَانْ دِدَه گَرَانْدِنْ دَا کُو هُونْ لِخِیْرْ و کَرَمَا رَبِیْ خَوه بِگَرِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ بُوْ وَه دِلُوْفِینَه.

٦٧. دَمَا دِ بَحْرِیْ دَه کَارَسَاتَکْ بِیْ سَرِیْ وَه، اَوِیْنْ کُو هُونْ لِبَرْ وَانْ دِگَرِنْ - ژِ بِلِی خُدِیْ - اَوْ تَفْ لِبَرْ وَه وِنْدَا دِبِنْ. ڤِیْجَا چَاخِیْ خُدِیْ بِبَالْ بَزَاهِیِیْ فَه هُونْ رَهَا کِرِنْ، وَه پِشْتَا خَوه دَایِیْ (و بِبَالْ شَرَکِیْ فَه چُونْ). ژِخُو اِنْسَانْ (بِسرُوشْتَا خَوه دِ بِوَارَا قَنْجِیَانْ دَه پِرْ) نَانْکُوْرَه.

٦٨. اَرِیْ مَا هُونْ اَوْلَه نَه کُو خُدِیْ لِبَزَاهِیِیْ وَه دِ اَرْدِیْ دَه نَخَه خَوارِیْ یانْ ژِی کَفِرَانْ بِسَرْ وَه دَه نَبَارِینَه، پِشْتَرَه هُونِیْ ژِ بُوْ خَوه پَارِیْزَکَرْ و نَاریکَارَکِی ژِی نَبِینْ.

٦٩. نَانْ ژِی مَا هُونْ اَوْلَه نَه کُو خُدِیْ جَارَکَه دِنْ وَه قَنَگَرِینَه بَحْرِیْ، ڤِیْجَا بَاهُوْزَکَه دِژْوَارْ بِسَرْ وَه دَه بِشِینَه دَا کُو بِسَدَمَا کَافِرِیَا وَه، وَه بِنْنَافْ بِکَه. پَاشِیْ هُونِیْ ژِ بُوْ خَوه پِشْتْگَرَکِی نَبِینْ کُو حَسَابِیْ وَه ژِ مَه بِیْرْسَه.

٧٠. سُوْنْدْ بَه، مَه نَادَمِی خُدَانْرُومَتْ و رِیْزْدَارْ کِرِنْ و مَه اَوْ لِبَزَاهِی و دَرْیَایِیْ (لِوَسَائِیتِیْنْ جُرْ بِجُرْ) سُوارْ کِرِنْ و مَه اَوْ بِتِشْتِیْنْ پَاکْ و خَوشْ رِزْقْدَارْ کِرِنْ و مَه اَوْ دِ سَرْ گَلَکْ مَخْلُوقِیْنْ خَوه رَه چِیْتِرْ گِرْتِنَه.

٧١. رُوْژَا کُو اَمْ هَرْ مِرُوْفِی بِیْشَوَا وِی رَه گَازِی وِی دِکِنْ، ڤِیْجَا ژِ وَانْ کِی کُو دَفْتَرَا عَمَلِیْ وِی ژِ رَخِیْ وِی یِیْ رَاسْتِیْ فَه وَرَه دَایِنْ اَوْ دَفتَرَا عَمَلِیْ خَوه دِخُوِینِنْ و بِقَاسِی دَرْزِکَا سِیسِکَا خُرْمِیْ ژِی حَقِیْ وَانْ نَایِیْ وِنْدَاکِرِنْ.

۷۲. اَوِیْ کُو لِقِیْ (دِنْیَایِیْ) دِلْکُوْرْ بَه، قِیْجَا اَوْ لِئَاخْرَتِیْ کُوْرْتِرْ و رِیْوِنْدَاتِرَه.

۷۳. (یَا مُحَمَّدْ!) بِرَاسْتِی هِنْدِكْ مَابُو کُو مُشْرِكْ بَرِیْ تَه ژِ وِیْ پِیْغَامَا کُو مَه ژِ بُوْ تَه هِنَارْتِی ڤَگَرِینْ، دَا کُو تُو ژِ بِلِی وِیْ لِسَرْ نَاقِیْ مَه ژِ جَمْ خَوه تِشْتَکِی لِیْ بِینِی، وِیْ چَاخِیْ تَقَزْ دِیْ وَانْ تُو ژِ خَوه رَه بِکِرَا دُوْسْتْ (و اَوِیْ ژِ تَه قَایِلْ بِبُونَا).

۷٤. اَگَرْ مَه تُو رَانَگِرْتِبُویَا بِرَاسْتِی هِنْدِكْ مَابُو کُو تَه هِنَکِی مَیْلا وَانْ بِکِرَا.

۷۵. دَمَا تَه مَیْلْ بِدَانَا وَانْ، مَه یِیْ دُو قَاتِیْ عَذَابِیْ دِنْیَایِیْ و هَمْ ژِی دُو قَاتِیْ عَذَابِیْ مِرِنِیْ بِتَه بِدَایَا چِیْژَانْدِنْ، پِشْتْرَه لِهَمْبَرِی مَه تَه دِیْ ژِ خَوه رَه نَارِیکَارَكْ ژِی نَدِیتَایَا.

۷٦. نِیْزِیكْ بُو کُو اَوْ دِنْیَایِیْ لِتَه تَنْـگْ بِکِنْ دَا کُو تَه ژِ وِیْ (مَکِیْ) دَرْخِنْ. وِیْ چَاخِیْ پِشْتِی تَه، اَوْ ژِی ژِ وَخْتَکِی کُرْتْ پِیْ ڤَه دِیْ لِوِیْ نَمَانَا (و دِیْ هَلاكْ بِبُونَا).

۷۷. رِیْچْ و عَادَتِیْ مَه اَڤَه لِسَرْ (هَلاکَا گَلِیْنْ) پِیْخَمْبَرِیْنْ کُو مَه بَرِیَا تَه اَوْ شَانْدِنْ. دِ رِیْچْ و عَادَتِیْ مَه دَه تُو یِیْ تُو گُهَرِینَکِیْ نَبِینِی.

۷۸. (یَا مُحَمَّدْ!) دَمَا رُوْژْ ژِ نِیڤِیْ ئَاسِیمَانَانْ وَرْدِگَرَه حَیَانِی طَارِیبُونَا شَڤِیْ (نِیڤرُوْ، بَرْاِیڤَارْ، اِیْڤَارْ و شَڤِیْ) نِمِیْژْ بِکَه و نِمِیْژَا سِپِیْدِیْ ژِی بِکَه. بِیْگُمَانْ نِمِیْژَا سِپِیْدِیْ (فَرِیشْتَه) لِسَرْ شَاهِدِنْ.

۷۹. هِنَكْ ژِ شَڤِیْ رَابَه بِقُرْئَانِیْ نِمِیْژَا تَهَجُّدْ بِکَه کُو اَڤْ (زِیْدَیی نِمِیْژِیْنْ فَرْظْ وَاجِبَکِی زِیْدَه یَه و) خَاصِیْ بِتَه یَه. دَا کُو خُدَایِیْ تَه، بِوِیْ نِمِیْژِیْ تَه بِشِینَه مَقَامِیْ پَسِنْکِرِی (کُو اَوْ ژِی مَقَامِیْ شَفَاعَتَا مَزِنَه).

۸۰. (دِ نِیَازَا خَوه دَه) بِبِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ! چِقَاسْ جهَکِی کُو اَزْ تِیْکَڤِمِیْ لِسَرْ طَاعَتِیْ خَوه مِنْ تِیْخِیْ و چِقَاسْ جهَکِی کُو اَزْ ژِیْ دَرْکَڤْمْ لِسَرْ طَاعَتِیْ خَوه مِنْ مِنْ ژِیْ دَرِینَه و ژِ جَمْ خَوه هِیْزْ و رِیْڤَبَرِیَكْ سَرْکَفْتِی بِدَه مِنْ.

۸۱. بِبِیْژَه: حَقْ هَاتْ و بَاتِلْ ژِ بِنْ ڤَه رَابُو. بِرَاسْتِی ژِی بَاتِلْ هَرْ یِیْ چُوِیِینِیْ یَه.

٨٢. اَمْ ژ قُرْئَانِێ هِنْ ئَایَتِێنْ وِسَا دِشِینْ کُو اَوْ ژ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه شِیفَا و رَحْمَتِنْ و اَوْ ژ زِیَانِێ پِێ فَه تُو تِشْتِی لِظَالِمَانْ زِیدَه نَاکَه.

٨٣. چه دَمَا اَمْ قَنْجِیێ لِاِنْسِێنْ دِکِنْ بَرِێ خَوه قَدِگَرِینَه (خُدِێ دِ بِیرْ نَاینَه و شُکرِێ وِی نَاکَه) و چه دَمَا مُسِیبَتَکْ وِی بِهِنْگِێفَه اَوْ گَلَکِی بِێهِێفِی دِبَه.

٨٤. بِێژَه: هَرْ کَسْ (ژ مَه و ژ وَه) لِگُورِی سِرُوشْتَا خَوه (یَا کُو لِسَرِێ هَاتِیَه خُلِقَانْدِنْ) کَارْ دِکَه. دِ قِێ رَوشِێ دَه خُدَایِێ وَه بِێهْتِرْ دِزَانَه کَا کِی لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ و دُرِسْتَه.

٨٥. دِ حَقِێ (حَقِیقَتَا) رُوحْ دَه ژ تَه دِپِرْسِنْ (کَا رُوحْ چِی یَه). بِێژَه: رُوحْ ، ژ کَارِێ خُدَایِێ مِنَه. (گَلِی مِرُوڤَانْ!) ژ بُوْ وَه ژ زَانِینَکَه هِنْدِکْ پِێ فَه تُو زَانِینْ نَهَاتِیَه دَایِنْ.

٨٦. سُوْنْدْ بَه، اَگَرْ اَمْ بِخَوازِنْ اَمِێ وِێ بِیَامَا کُو مَه دَایِی تَه ژ حُوْلِێ بِبِنْ. پَاشِێ دِ قِێ رَوْشِێ دَه تُو ژِی دِێ لِهَمْبَرِی مَه ژ بُوْ خَوه تُو بَرَڤَانَکِی نَبِینِی.

٨٧. لِێبَلِێ بِدلُوْڤَانِیَا خُدَایِێ تَه مَه اَڤْ نَخُوسْتِیَه (کُو اَمْ قُرْئَانِێ ژ سَرْ دِلِێ تَه رَاکِنْ و ژ بِیرَا تَه بِبِنْ). بِێگُمَانْ قَنْجِیَا خُدِێ لِسَرْ تَه مَزِنَه.

٨٨. بِێژَه: سُوْنْدْ بَه، اَگَرْ اِنْسَانْ و جِنْ بِجِڤِنْ دَا کُو پَرْتُوکَکَه مِینَا قُرْئَانِێ (دِ فَسَاحَتْ و بَلاغَتْ و رَاسْتِیِێ دَه) بِینِنْ، چَنْدِی ژ هَڤْ رَه بِبِنْ نَاریکَارْ ژِی اَوِێ نِکَارِبِنْ کِتِیبَکَه وَکِی وِێ بِینِنْ.

٨٩. سُوْنْدْ بَه مَه، ژ مِرُوْڤَانْ رَه دِ قِێ قُرَئَانِێ دَه ژ هَرْ جُرَه مِینَاکْ بِنَاوَایِێ ژِهَڤْجُدَا اَشْکَرَا کِرِیَه، لِێ پِرِیْنْ مِرُوْڤَانْ ژ اِنْکَارْکِرِنِێ پِێ فَه تِشْتَکِی دِنْ نَکِرِنَه.

٩٠. (مُشْرِکَانْ ژ پِێخَمْبَرْ رَه) گُوتِنْ: اَمِێ بَاوَرِی بِتَه نَینِنْ حَیانِی کُو تُو ژ بُوْ مَه ژ اَرْدِێ کَانِیَکِێ نَهَرِکِینِی...

٩١. یانْ ژِی، ژ بُوْ تَه بُوْسْتَانَکِی خُرْمَا و رَزَکِی تِرِی هَبِنْ کُو دِ نَاڤْ وَانْ دَه بِجُوْشْ و جَاشْ رُوْبَارْ بِهَرِکِنْ...

٩٢. یانْ ژِی، وَکِی کُو تُو دِبێژِی، دِڤِێ تُو عَزْمِێنْ پَارْچَه پَارْچَه دِ سَرْ مَه دَه بِینِی خَوارِێ، یانْ ژِی تُو خُدِێ و فِرِیشْتَیَانْ اَشْکَرَا بِینِی پِێشْبَرِی مَه (اَمْ ژِی بِجَاڤِێنْ خَوه وَانْ بِبِینِنْ دَا کُو یَقِینْ اَمْ بِزَانِنْ کُو تُو رَاسْتْ دِبێژِی)....

٩٣. یانْ ژِی، دِڤِێ ژِ بُوْ تَه خَانِیَکِی ژِ زِێرْ هَبَه یانْ ژِی تُو هِلکِشِی ئَاسِیمَانْ و اَمِێ بِهِلْکِشِینَا تَه یَا بَالْ ئَاسِیمَانَانْ ژِی بَاوَرْ نَکِنْ حَیَانِی تُو ژِ ئَاسِیمَانَانْ کِتِێبَکَه(کُو تَه رَاسْتْ بِدِێرَه) ژِ مَه رَه دَانَخِی ژِێرْ و اَمْ ژِی وِێ نَخُوِینِنْ. بِێژَه: اَزْ خُدَایِێ خَوه (ژِ هَرْ کِێمَاسِیێ) پَاکْ دِدِێرِمْ، اَزْ بَسْ مِرُوْڤَکِی قَاصِدِمْ؟

٩٤. وِێ دَمَا ژِ مِرُوْڤَانْ رَه هِیدَایَتْ هَاتْ، یَا کُو نَهِشْتِیَه اَوْ بَاوَرِی بِینِنْ بَسْ اَڤْ گُوتِنَا وَانَه؛ اَرِێ مَا مِمْکُنَه کُو خُدِێ پِێخَمْبَرِێنْ خَوه ژِ مِرُوْڤَانْ بِشِینَه!؟

٩٥. بِێژَه: اَگَرْ لِسَرْ اَرْدِێ فِرِیشْتَه هَبُونَا کُو لِسَرِێ بِگَرِیَانَا و لِوِێ بِمَانَا، هَلْبَتْ ژِ ئَاسِیمَانَانْ مَه دِێ ژِ وَانْ رَه پِێخَمْبَرَکِی فِرِیشْتَه بِشَانْدَا (لِێبَلِێ ژِ بَرْ کُو خَلْکِێ اَرْدِێ بَشَرِنْ پِێخَمْبَرِێنْ وَانْ ژِی دِێ بَشَرْ بِنْ).

٩٦. بِێژَه: دِ نَاڤْبَرَا مِنْ و وَه دَه بِشَاهِدِی خُدِێ بَسَه. بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ بَنْدَیِێنْ خَوه ئَاگَاهْدَارَه، بِینَرَه.

٩٧. خُدِێ کِێ رَاسْتَرِێ بِکَه ڤِێجَا اَوْ دِ رِیَا رَاسْتْ دَه یَه و کِێ ژِی ژِ رِێ بِخَه اِێدِی ژِ بِلِی خُدِێ تُو دِێ ژِ وَانْ رَه تُو دُوْسْتَانْ نَبِینِی (کُو وَانْ بِینِنْ سَرْ رِیَا رَاسْتْ). رُوْژَا قِیامَتِێ اَمِێ وَانْ دِ رَوْشَکِی کُوْرْ، لالْ و کَڕْ دَه لِسَرْ رُوِیِێنْ وَانْ بِجِڤِینِنْ، جِهِێ وَانْ دُوْزَهَه، چِقَاسْ کُو ئَاگِرِێ وِێ کِێمْ بِبَه اَمْ پِێتَا وِی زِێدَه دِکِنْ.

٩٨. هَا اَڤَه جَزَایِێ وَانَه، لَوْرَا وَانْ ئَایَتِێنْ مَه مَانْدَلَه کِرِنْ و گُوتِنْ، دَمَا اَمْ بِینْ هَسْتِی و ئَاخْ، مَا قِێ اَمِێ دِیسَا وَکْ مَخْلُوقَکِی نُو بِێنْ ڤَژَانْدِنْ؟

٩٩. اَرِێ مَا اَوْ نَابِینِنْ؛ اَوْ خُدَایِێ کُو اَرْدْ و ئَاسِیمَانْ ئَافِرَانْدِنَه، اَوْ دِکَارَه وَکِی ڤَانْ وَانْ

ژِی بَنَافِرِینَه؟ خُدِیْ ژِ بُوْ وَانْ جِقَانَكْ دَانِیَه كُو تِیْ دَه هِیچْ گُمَانْ تُنَه یَه. لِیْبَلِیْ قَانْ ظَالِمَانْ ژِ مَانْدَلْكِرِنِیْ پِیْ قَه تِشْتَكِی دِنْ قَبُولْ نَكِرِیَه.

۱۰۰. بِیْژَه: اَگَرْ هُونْ بِبُونَا خُودِیْنْ گَنْجِینَیِیْنْ رَحْمَا خُدَایِیْ مِنْ، ژِ تِرْسَا كُو دِیْ خَرْجْ بِبَه، دِیسَا وَه یِیْ نَمَرْدِی بِكِرَا. ژِخُو اِنْسَانْ (بِسِرُوشْتَا خَوه) پِرْ نَمَرْدَه!

۱۰۱. سُوْنْدْ بَه، مَه نَهْ ئَایَتِیْنْ اَشْكَرَا دَانَه مُوسَا، قِیْجَا ژِ اِسْرَائِیلِیَانْ بِپِرْسَه، دَمَا مُوسَا هَاتَه نِكْ وَانْ، فِرْعَونْ ژِیْ رَه گُوتْ: اَیْ مُوسَا! اَزْ گُمَانْ دِكِمْ كُو سِیْرْ لِتَه هَاتِیَه كِرِنْ![1]

۱۰۲. (مُوسَا ژِ فِرْعَونْ رَه) گُوتْ: بِیْگُمَانْ تُو بِخَوه ژِی دِزَانِی كُو ژِ خُدَایِیْ اَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ پِیْ قَه تُو كَسِی دِنْ اَفْ ئَایَتِیْنْ بِعِبْرَتْ دَانَخِسْتِنَه (لِیْبَلِیْ دِیسَا ژِی تُو رِكْدَارِیْ دِكِی). هَیْ فِرْعَونْ! بِرَاسْتِی اَزْ ژِی، تَه دِ هَلاكِیْ دَه وَرْبُویِی دِبِینْمْ!

۱۰۳. فِرْعَونْ خُوسْتْ كُو وَانْ ژِ وارِیْ وَانْ دَرِینَه، قِیْجَا مَه فِرْعَونْ و اَوِیْنْ كُو دِگَلْ وِی بُونْ تَفْ (دِ دَرْیَایِیْ دَه) بِنْئَافْ كِرِنْ.

۱۰٤. پِشْتِی (هَلاكَا) فِرْعَونْ، مَه ژِ اِسْرَائِیلِیانْ رَه گُوتْ: «لِوِیْ اَرْدِیْ (مِسْرِیْ) نِشْتَجِی بِبِنْ! دَمَا پَیْمَانَا ئَاخْرَتِیْ هَاتْ اَمِیْ وَه تَقَانْ لِهَفْ كُوْمْ بِكِنْ و وَه بِهَفْ رَه حَشِرْ بِكِنْ.

۱۰۵. مَه، قُرْئَانْ بِحَقِیْ ئَانِیَه خَوارِیْ (دَا كُو حَقِیْ اَشْكَرَا بِكَه) و قُرْئَانْ بِخَوه ژِی بِحَقِی هَاتِیَه. (یَا مُحَمَّدْ!) مَه تُو ژِی بَسْ بِمِزْگِینْبَرْ و هِشیارْكَرِی شَانْدِیَه.

۱۰٦. مَه قُرْئَانْ مِزَارْ بِمِزَارْ، ئَایَتْ بِئَایَتْ، (هِنْ بِهِنْ) هِنَارْتْ دَا كُو تُو ژِ مِرُوْقَانْ رَه (هِیْدِی هِیْدِی، بِرِحَتِی) بِخُوِینِی (و اَوْ ژِی وِیْ فَهْمْ بِكِنْ و ژِ بَرْ بِكِنْ) و مَه اَوْ (لِگُوْرِی رَوْشْ و بُویَرَانْ) لِپِی هَفْ هِنَارْتْ.

---

۱ بَرِی هَرْ تِشْتِی دِقِیْ اَمْ بِدِنْ زَانِینْ كُو اَفْ مِزَارْ، یَا كُو خُدِیْ ژِ پِیْخَمْبَرِیْ خَوه رَه گُوتِیَه، «ژِ زَارُوْیِیْنْ اِسْرَائِیلْ بِپِرْسَه» نَه اَوَه كُو عِلْمِیْ وِیْ ژِ وَانْ فِیْرْ بِبَه. بَلْكِی دَاخَوازْ اَوَه كُو تَمَامِیْ جِهُوِیَانْ بِزَانِنْ كُو پِیْخَمْبَرْ رَاسْتْ گُوتِیَه. اَفْ پِرْسْ نَا دَلِیلْ ئَانِینِیْ یَه. اَفْ «نَه ئَایَتِیْنْ اَشْكَرَه» یَا كُو دِ ئَایَتِیْ دَه دَرْبَاسْ بُو اَوْ نَهْ مُعْجِیزَه نَه: گُوپَالْ، دَسْتِیْ سِپِی، تُوفَانْ، كُلَهْ، سِپَهْ، بَقْ، خُوِینْ، دُوشَقبُونَا بَحرِیْ و خَلا یَه.

۱۰۷. بِیْژَه: هُونْ دِخَوازِنْ بَاوَرِی بِقُرْئَانِیْ بِینِنْ و هُونْ دِخَوازِنْ نِیینِنْ؛ بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو بَرِیَا قِیْ زَانِینْ ژ وَانْ رَه هَاتِیِیَه دَاینْ، دَمَا قُرَئَانْ ژ وَانْ رَه بِیْ خَوْنْدِنْ، دِ جِهْ دَه لِسَرْ رُوِیِیْنْ خَوه دِچِنْ سِجُودِیْ.

۱۰۸. دِبِیْژِنْ: اَمْ رَبِیْ خَوه پَاكْ دِدِیْرِنْ. پَیْمَانَا خُدَایِیْ مَه تَقَزْ تِیْ جِهْ.

۱۰۹. اَوْ لِسَرْ رُوِیِیْنْ خَوه بِگِرِینْ دِچِنْ سِجُودِیْ، و (خَوْنْدِنَا قُرَئَانِیْ) تِرْسَا وَانْ زِیْدَه دِكَه.

۱۱۰. بِیْژَه: وَه دِقِیْ بِـ (نَاقِیْ) الله گَازِی بِكِنْ و وَه دِقِیْ بِـ (نَاقِیْ) رَحْمَنْ گَازِی بِكِنْ، قِیْجَا (اَقْ) نَاقِیْنْ هَرِی رِنْدْ هَرْ ژ بُوْ خُدِیْ نَه. دِ نِمِیْژَا خَوه دَه ژِی (قُرْئَانِیْ) بِدَنْگْبِلِنْدِی نَخوِینَه (كُو مُشْرِكْ دَنْگِیْ تَه بِبِهِیزِنْ و ژ تَه رَه تَنْگْزَارِیِیْ چِیْكِنْ) و بِدزِی ژِی نَخُوِینَه (كُو هَقَالِیْنْ تَه دَنْگِیْ تَه نَكِنْ و ژِیْ فَیْدِیْ نَبِینِنْ)؛ دِ نَاقْبَرَا هَرْدُیانْ دَه رِیكَه نَاقِنْجِی بِگَرَه.

۱۱۱. بِیْژَه: حَمْدْ ژ وِی خُدَایِی رَه بَه كُو ژ خَوه رَه زَارُوْكْ نَگِرْتِنَه و دِ حُكمْرَانِیِیْ دَه تُو هَقْپِشْكْ ژِیْ رَه تُنِیْ و تُو پِیْدِقِیَا وِی ژ حَوْجَدَارِی قَه بَنَاریكَارَكِی ژِی تُنَه و بِمَزِنْدِیْرِیكَه مَزِنْ وِی مَزِنْ بِدِیْرَه.

۱۸. سُورَه یِیْ کَهْفْ

سُورَه‌یِیْ کَهْفْ، ۱۱۰ (سَدْ و دَهْ) ئَایَتَه. لِمَكِّیْ دَاكَتِیَه. ژ بَرْ كُو دِ ئَایَتِیْنْ ۹یْ، ۱۰یْ و ۱۱اَنْ دَه بِیْژِیَا كَهْفْ دَرْبَاسْ بُویَه كُو بِمَعْنِیَ «شِكَفْتَه» «و بَحْسَا اَصحَابُ الكَهْفْ دِكَه، ژ قِی سُورَیِی رَه كَهْفْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ كُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

۱. حَمْدْ (پَسِنْ و سِپَاسِی) ژ بُوْ خُدِیْ یَه، اَوِیْ كُو قُرْئَانْ لِسَرْ بَنْدَیِیْ خَوه نَازِلْكِرِیَه و ژِیْ رَه تُو نَاكُوْكِی و خَوارِیَكْ چِیْنَكِرِیَه...

٢. اَوْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ و زِیرَڤَانَه. (خُدِیْ اَوْ هِنَارْتِیَه) دَا کُو (کَافِرَانْ) ژ عَذَابَکِی دژْوَارْ بِترْسِینَه کُو اَوْ ژ جَمْ خُدِیْ یَه و دَا کُو مِزْگِینِیْ بِدَه بَاوَرْمَنْدَانْ اَوِیْنْ کُو کَارِیْنْ قَنْجْ دِکِنْ کُو بِرَاسْتِی ژ بُوْ وَانْ خَلاتَکَه رِنْدْ هِیَه...

٣. اَوْ دِ نَاڤْ خِیْرْ و خَوشِیَانْ دَه سَرَاقَتِی مَاینْدَه نَه.

٤. (خُدِیْ کِتِیْبْ نَازِلْ کِرْ) دَا کُو یِیْنْ دِیِیْژِنْ: «خُدِیْ، ژ خَوه رَه زَارُوْکْ گِرْتِنَه» یِیْ بِترْسِینَه.

٥. دِ ڤِی وارِی دَه نَه ژ بُوْ وَانْ زَانِینَکْ هَیَه و نَه ژِی ژ بَاڤْ و کَالِیْنْ وَانْ رَه. اَڤْ گُوْتِنَا کُو ژ دَڤِیْنْ وَانْ دَرْدِکَفَه (بِیَخْتِیِیَکَه) پِرْ مَزِنَه! بِیْگُمَانْ ئَا کُو دِیِیْژِنْ بَسْ دَرَوْکَارِی یَه.

٦. (رَسُولِیْ مِنْ!) ژ بَرْ خَمْکِیشِیَا کُو وَانْ بِڤِیْ قُرْئَانِیْ بَاوَرِی نَئَانِی هِنْدِکْ مَایَه تُو نَفْسَا خَوه بِبِی هَلاکِیْ.

٧. بِیْگُمَانْ چه تِشْتِیْ لِسَرْ اَرْدِیْ هَیَه مَه ژ (اَرْدِیْ) رَه کِرِیَه خَمْلْ و خَوشْکَایِی دَا کُو اَمْ اِنْسِیْنْ یِیْ بِجَرِبِینِنْ؛ کَا کِی ژ وَانْ بِیْهْتِرْ کَارْ و کِرِیارِیْنْ قَنْجْ دِکَه.

٨. بِیْگُمَانْ اَمِیْ یِیْنْ لِسَرْ اَرْدِیْ هَنَه بِجَارَکِیْ بِکِنْ ئَاخَکَه رِپْ و رُوتْ.

٩. (رَسُولِیْ مِنْ!) تُو ظَنْ نَکَه کُو رَوْشَا اَصْحَابُ الکَهْفْ و رَقِیمِیْ ژ نِیشَانِیْنْ مَه یِیْنْ هَرِی عَجِیِبِنْ (بَلْکِی ژ وَانْ یِیْنْ عَجِیْبْتِرْ ژِی هَنَه).

١٠. دَمَا اَوْ خُوْرتْ بِبَالْ شِکَفْتِیْ ڤَه ڤَحَوِیَانْ و وِهَا دُعَا کِرِنْ: خُدَایِیْ مَه! ژ جَمْ خَوه رَحْمَتَکِیْ بِدَه مَه و ژ بُوْ ڤِیْ رَوْشَا اَمْ تِیْ دَه نَه ژ بُوْ مَه رِیکَه رَهَابُونِیْ ئَامَادَه بِکَه!

١١. ڤِیْجَا مَه چَنْدْ سَالانْ دِ شِکَفْتِیْ دَه پَرْدَیَا خَوِیْ دَانِی سَرْ گُهِیْنْ وَانْ (و مَه اَوْ دِ خَوْ رَه بِرِنْ).

١٢. پَاشِیْ مَه اَوْ هِشْیَارْ کِرِنْ دَا کُو ژ هَرْدُو بَرَکَانْ (اَوِیْنْ کُو لِسَرْ مُدَیِیْ رَازَانَا وَانْ کَتِبُونْ اِخْتِلافِیْ) اَمْ بِزَانِنْ کَا کِیْ بِیْهْتِرْ مُدَیِیْ مَاینَا وَانْ رِنْدْتِرْ حَسَابْ کِرِیَه.

١٣. اَمْ خَبَرَا رَاسْتِینْ ئَا سَرْپێهَاتِیَا وَانْ ژ تَه رَه رَادِگِهِینْ؛ بِرَاسْتِی اَوْ خُوْرْتِنَه وِسَا بُونْ کُو وَانْ بِخُدَایێ خَوه بَاوَرِی ئَانِیبُونْ، قِیْجَا مَه ژِی بَاوَرِیَا وَانْ زِیْدَه کِرْ.

١٤. مَه دِلِیْنْ وَانْ (لِسَرْ گُوْتِنَا حَقِیێ) خُرْتْ کِرْ، دِ وِیْ دَمَا اَوْ (لِهَمْبَرِی تَاغُوتْ و مُشْرِکَانْ) رَابُونْ سَرْ پِیَانْ و گُوْتِنْ: خُدَایێ مَه؛ خُدَایێ اَرْدْ و ئَاسِیَانَانَه، اَمْ ژ بِلِی وِی تُو اِلَهَانْ نَاپَرِزِنْ. اَگَرْ اَمْ (هَفْپِشْکَانْ ژِیْ رَه چِیْکِنْ، وِیْ چَاخِیْ) بِرَاسْتِی اَمْ گُوتِنَکَه سِتَمْکَارْ و ژ رَاسْتِیێ دُورْ دِیْژِنْ.

١٥. هَا اَفْ خَلْکِیْ مَه ژِی، ژ بِلِی خُدِیْ ژ بُوْ خَوه هِنْ اِلْهْ گِرْتِنَه (و بِوَانْ دِیَرِزِنْ). دَه بِلَا اَوْ دَلِیلَکَه اَشْکَرَا بِینِنْ کُو اَوْ خُدَا نَه. نَاخَوه مَا ژ وِی کَسِیْ کُو لِسَرْ (نَاقِیْ) خُدِیْ بِدَرَوَا اِفترَا بِکَه ظَالِمْترْ کِی هَیَه؟

١٦. (یَکِی ژ وَانْ خُوْرتَانْ وِهَا گُوتْ): مَنَادَمْ وَه ژ وَانْ و (پُوتْـ) ـیْنْ کُو ژ بِلِی خُدِیْ اَوْ پَرَسْتِنَا وَانْ دِکِنْ خَوه دُورْ کِرِیَه، نَاخَوه لِشکَفْتِیْ قَحَونْ دَا کُو خُدَایێ وَه رَحْمَا خَوه لِوَه بِکَه و کَارِیْ وَه ژ بُوْ وَه رِحَتْ بِکَه.

١٧. تَه دِدِیتْ دَمَا رُوْژْ هِلْدِهَاتْ بِرَخِیْ رَاسْتِیْ یِیْ شِکَفْتَا وَانْ قَه مَیلْ دِدَا و دَمَا دِچُو ئَاقَا ژِی، ژ رَخِیْ چَپِیْ قَه لِوانْ نَدِکَتْ و دَرْبَاسْ دِبُو. هَرْ وِهَا اَوْ دِ نَاقَا قَالاهِیَا شِکَفْتِیْ دَه رَادِزَانْ. هَا اَفْ، ژ نِیشَانِیْنْ دَسْتْهِلاتِیَا خُدِیْ یَه. خُدِیْ کِیْ بِینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ، قِیْجَا اَوْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ رَاسْتَرِیْ بُویَه. کِیْ ژِی ژ رِیْ بِخَه، اِیْدِی تُو دِیْ ژِیْ رَه دُوْسْتَکِی کُو وِی رَاسْتَرِیْ بِکَه نَبِینِی.

١٨. دِگَلْ کُو اَوْ رَازَایِی بُونْ ژِی ژ تَه وَه یَه کُو اَوْ هِشیَارِنْ (لَوْرَا چَاقِیْنْ وَانْ فَکِرِی بُونْ). مَه اَوْ دِقُلِبَانْدِنْ ئَالِیِیْ رَاسْتِیْ و ئَالِیِیْ چَپِیْ (دَا کُو اَرْدْ گُوْشْتِیْ وَانْ نَخُوه) و سَگِیْ وَانْ ژِی، لِحَوْشَا شِکَفْتِیْ لِنْگِیْنْ خَوه یِیْنْ پِیْشْ دِرِیْژْ کِرِبُو و رَاکَتِی بُو. اَگَرْ تَه اَوْ (سَرْ وِی حَالِی) بِدِیتِنَا، تُو دِیْ بِلَزْ و بَزْ فَگِرِیَایَا و ژ بَرْ یَا کُو تَه دِیتِی دِلِیْ تَه تِژَه تِرْسْ بِبُویَا.

۱۹. (چاوَا کُو مَه اَوْ خِسْتبُونْ خَویێ) هَرْ وِهَا مَه اَوْ هِشیارْ ژِی کِرِنْ دَا کُو دِ نَاڤْ خَوه دَه ژِ هَڤْ بِیرْسِنْ؛ یَکی ژِ وَانْ گُوتْ: هُونْ، چِقَاسْ دِ خَوْ دَه مَانَه؟ گُوتِنْ: اَمْ رُوْژَکِیێ یانْ ژِی هِنَکی ژِ رُوْژِیێ مَانَه (لَورَا لِنكْ هِلَاتِنَا رُوْژِیێ کَتبُونْ شِکَفْتِیێ و لِنكْ ئَاڤَابُونَا رُوْژِیێ هِشیارْ بُوبُونْ). گُوتِنْ: خُدَایِیێ وَه بێهْتِرْ دِزَانَه کَا هُونْ چِقَاسْ مَانَه. ڤِیَگَا هُونْ یَکی ژِ نَاڤْ خَوه بِڤَانْ دِرَاڤَانْ بِشِینْ بَاژِیرْ، بِلا بِنِیرَه ژِ خَوارِنَا بَاژِیرْ نَا حَلَالْ و پَاكْ ژِ وَه رَه خَوارِنَکِیێ بِینَه و بِلا بِتَدْبِیرْ تَڤْبِگَرَه و تَقَزْ بِلا تُو کَسی بِوَه نَدَه حِسَانْدِنْ!

۲۰. بِیَگُمَانْ اَگَرْ اَوْ بِسَرْ وَه فَه بِینْ (و جِهِیێ وَه بِزَانِنْ) دِیێ وَه بِکَڤِرَانْ بِکُژِنْ ئَانْ ژِی دِیێ وَه فَکَرِینِنْ سَرْ اُوْلا خَوه کُو اِیدِی هُونِیێ تُو جَارِی بِسَرْ نَکَڤِنْ.[1]

۲۱. (چاوَا کُو مَه اَوْ ژِ خَوِیێ هِشْیَارْ کِرِنْ) هَرْ وِهَا مَه اِنْسَانْ بِوَانْ حِسَانْدِنْ ژِ بُوْ بِزَانِنْ کُو تَقَزْ پَیْمَانَا خُدِیێ (بِقَزَانْدِنَا پِشْتِی مِرِنِیێ) رَاسْتَه و دِ رَاسْتِیَا رُوْژَا قِیامَتِیێ دَه ژِی تُو گُمَانْ تُنَه یَه. وِیێ دَمِیێ دَرْ بَارِیێ رَوْشَا اَصْحَابُ الْکَهْفْ دَه بِهَڤْ کَتِنْ و گُوتِنْ: لِسَرْ وَانْ ئَاڤَاهِیَکِیێ لِیْکِنْ (و دَڤْ ژِ وَانْ بَرْدِنْ) خُدَایِیێ وَانْ بِیْهْتِرْ بِوَانْ دِزَانَه. اَوِیْنْ کُو خُدَانْنُفُوزْ بُونْ، گُوتِنْ: اَمِیْ تَقَزْ لِسَرْ وَانْ مِزْگَفْتَکِیْ ئَاڤَا کِنْ.

۲۲. (هِنْ ژِ وَانْ بِتَخمِینِی) دِیێ بِیِژِنْ: اَوْ سِیْ بُونْ، جَارِیێ وَانْ ژِی سَگِیێ وَانْه. (هِنْ ژِی) دِیێ بِیِژِنْ: اَوْ پِینْجْ بُونْ؛ شَشِیێ وَانْ سَگِیێ وَانْه. (اَڤْ) دَرْ بَارِیێ یَا نَیَنِی (غَیبِیێ) دَه تَخْمِینْ دِکِنْ. (هِنَكْ ژِی دِیێ) بِیِژِنْ: اَوْ حَفْتْ بُونْ، بِیِ هَشْتِیێ وَانْ ژِی کُوچِکِیێ وَانْه. بِیِژَه: خُدَایِیێ مِنْ، بِیْهْتِرْ بِهَژْمَارَا وَانْ دِزَانَه. بِیِنْ کُو بِوَانْ دِزَانِنْ پِرْ هِنْدِکِنْ. نَاخَوه دَرْ حَقِیێ خَلْکِیْنْ شِکَفْتِیێ دَه ژِ بِلِی نِیقَاشَکَه دِیَارْ (کُو ژِ تَه رَه وَحْیِیێ دِیارْ

۱ اَوْ زِلامِیێ کُو هِنَارْتِنَه بَاژِیرْ دَا کُو ژِ وَانْ رَه خَوارِنِیێ بِکرَه و بِینَه، چَاخِیێ دِرَاڤْ ژِ بِیرِیکَا خَوه دَرَانِینْ دَا کُو خَرْجْ بِکَه. خَلْکِیَ بَاژِیرْ دِبِینْ کُو وَا یَه لِسَرْ دِرَاڤَانْ وِیَنِیێ دِیْکَلَاتِیَانُسْ هَیَه. ڤِیَجَا ژِ وَانْ وَیَه کُو وِی گُنْجِینَیَکْ دِیتِیَه و وِی دِبِنْ جَمْ حُکْمْدَارِیێ وِیْ دَمِیْ. اَڤْ حُکْمْدَارْ مِرُوْڤَکِی بِعَقِیدَیَا فَلَهْتِیێ بَاوَرْ بُو. ڤِیَجَا زِلامِیْ جُوَانْ ژِ حُکْمْدَارْ رَه رُودَانَا کُو دِ سَرِیْ وَانْ رَه بُهُرِی دِیِژَه. تَڤْ بِهَڤْ رَه دِچِنْ شِکَفْتِیْ و بِعَجِیْبَایِینْ دِبِینْ کُو تِشْتَا زِلامِیْ جِوَانْ ژِ وَانْ رَه گُوتِی، رَاسْتَه. خُدِیْ، پِشْتِی کُو ژِ وَانْ رَه دَا اِسْبَاتْکِرِنْ کُو دَرْفَتَا ژِتُوڤَسَاخبُونِیْ هَیَه، خُدِیْ اَوْ جُوَانْ مِرَانْدِنْ.

كِربَه) تُو مُنَاقَشَيَكَه دِنْ نَكَه و دَرْ بَارِێ وَانْ دَه ژ تُو كَسِى (ژ يێنْ خُدَانْكِتێبْ) مَعْلُومَاتَانْ نَخَوازَه.

٢٣. ژ بُوْ تِشْتَكِى كُو تُو بِكِى، نَبێژَه، اَزِێ سِبَهِێ ڤِى تِشْتِى بِكِمْ.

٢٤. حَيانِى بِخَوسْتِنَا خُدِێ قَه گِرِێنَدِى (هَيَا تُو نَبێژِى: اِنْ شَاءَ الله \خُدِێ حَزْ بِكَه). دَمَا تُو ڤِێ ژ بِيرْ بِكِى، خُدِێ دِ بِيرَا خَوه بِينَه و بِبێژَه: اَزْ هِيڤِيدَارِمْ كُو خُدَايِێ مِنْ رِيَكَه ژ ڤِێ چێترْ نِيشَانِى مِنْ بِدَه.

٢٥. اَوْ دِ شِكَفْتَا خَوه دَه سِێ سَدْ سَالِى (رَازَايِى) مَانْ و نَهْ سَالِێنْ دِنْ ژِى لِڤِێ هَاتِنَه زِێدَكِرِنْ.

٢٦. بِبێژَه: خُدِێ بِێهْترْ دِزَانَه كَا اَوْ چِه قَاسِى مَانَه. زَانِينَا نَپَنْدِيَا اَرْدْ و نَاسِيَانَانْ هَرْ ژ وِى رَه يَه. اَوْ چِه رِنْدْ دِبِينَه و چِه رِنْدْ دِبِهِيزَه! ژ بِلِى خُدِێ، ژ بُوْ وَانْ تُو دُوْسْتْ و نَارِيكَارَكْ تُنَه يَه. اَوْ، دِ دَسْتْهِلاتِيَا خَوه دَه ژ بُوْ خَوه تُو كَسِى نَاكَه هَڤْبِشْكْ.

٢٧. (يَا مُحَمَّدْ!) ژ كِتێبَا خُدَايِێ خَوه وَحْيَا كُو ژ تَه رَه هَاتِيَه بِخُوِينَه. تُو كَسِێ كُو كَارِبَه كَلِمَيِێنْ خُدِێ بِگُهَرِينَه تُنَه و ژ بِلِى خُدِێ تُو دِێ سْتَارْگَهَكِێ ژِى ژ بُوْ خَوه نَبِينِى.

٢٨. دِگَلْ وَانْ كَسِێنْ كُو سِبَهُ و اِيْقَارِێ لِبَرْ خُدَايِێ خَوه دِگَرِنْ و رِزَايَا وِى دِخَوازِنْ، خَوه رَاگِرَه. ژ بُوْ كُو تُو خَمْلَا ژِيَانَا دِنْيَايِێ بِخَوازِى، چَاڤِێنْ خَوه ژ وَانْ نَگُهَرِينَه. بِيَا وِى كَسِى نَكَه، اَوِێ كُو مَه دِلِێ وِى ژ ذِكْرِێ خَوه بِێهَايْ كِرِيَه و اَوِێ كُو دَايَه پَێ هَوَسَا خَوه و كَارِێ وِى سِينُوْرْبِهِێرِى يَه.[1]

٢٩. بِبێژَه: حَقْ ژ جَمْ خُدَايِێ وَه يَه. نَاخَوه؛ كِى بِخَوازَه بِلا بَاوَرْ بِكَه، كِى ژِى بِخَوازَه

١ لِگُورِى كُو هَاتِيَه رَاگِهَانْدِنْ، قُرِيشِى لِجَمْ پِێخَمْبَرْ جِڤِيَانْ، ژِێ رَه گُوتِنْ: اَگَرْ تُو بِخَوازِى كُو اَمْ بَاوَرِيێ بِتَه بِينْ دِڤِێ تُو قَانْ خزَانَانْ؛ بِلالْ، خَبَّابْ، سُهَيبْ و يێنْ وَكِى وَانْ ژ جَمْ خَوه بِقَورِينِى. لَوْرَا هِيجَپِيلَا مَه ژ ڤِێ تِێ كُو اَمْ بَوَانْ رَه بِجِڤِنْ. نَاخَوه ژ بُوْ وَانْ جِڤَانَكِى دِيَارْ بِكَه كُو لِجَمْ تَه بِجِڤِنْ. ڤِێجَا دِ بَارَا ڤِێ مِژَارِێ دَه اَفْ ئَايَتْ دَاكَتْ.

بلا مَانْدَلَه بکَه. بێگُمَانْ مَه ژ ستَمْکَارَانْ رَه دُوْژَهَکَه وسَا ئَامَادَه کرِیَه کُو سُورِیْنْ وێ هَاوِرْدُوْرْ لِوَانْ گِرْتِیَه. اَگَرْ اَوْ ئَافِێ بخَوازِنْ، ئَافَکَه مِینَا هَسنِێ حَلانْدِی دِێ بهَوَارَا وَانْ قَه بِێ کُو سَرْ و چَاقَانْ دِبرِیْزَه. اَوْ چه پِیسْ قَخَوارنَه و اَوْ چه پِیسَجهَه ژ بُوْ مَایِینِێ!

٣٠. بێگُمَانْ اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِێ قَنْجْ کِرِنْ، بِرَاسْتِی اَمْ خَلاتَا کَسِێ کُو کَارِێ رِنْدْ کِربَه وِنْدَا نَاکِنْ.

٣١. اَوِیْنْ هَا، ژ وَانْ رَه بهِشْتِیْنْ عَدَنِێ هَنَه کُو دِ بِنْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ. اَوِێ دِ وَانْ دَه بِبَازِنِیْنْ زِیْرِینْ بِیْنَه خَملانْدِنْ و دِێ ژ هَقْرِیشمِێ تَنِكْ و ئَارمُوشِێ سْتُوْرْ، جِلِیْنْ کَسْكْ لِخَوه بِکِنْ و اَوِێ دِ وَانْ دَه لِسَرْ تَخْتِیْنْ (خَملَانْدِی) پَالْ بِدِنْ. (اَفْ بهِشْتْ)، چه خَوشْ خَلاتَه و چه خَوشْ وارْگَهَه!

٣٢. ژ وَانْ رَه، ژ دُو زِلامَانْ مِینَاكْ بِدَه؛ کُو یَكْ ژ وَانْ مَه دُو رَزِیْنْ تِرِی دَابُونِێ، مَه هَرْدُو رَزْ ژِی بِدَارِیْنْ خُرْمَا سِیْنْجْ کِربُونْ و مَه دِ نَافْبَرَا هَرْدُیانْ دَه ژِی چَانْدِنِی دَانِیبُونْ.

٣٣. هَرْدُو رَزَانْ ژِی فِیْکِییْنْ خَوه دَانْ و تِشْتَكْ ژِێ کِیْمْ نَدبُو (هَرْ سَالْ بَرِێ خَوه دِدَانْ). مَه دِ نَافْبَرَا وَانْ دَه ژِی رُوْبَارَكْ دَابُو هَرکَانْدِنْ.

٣٤. ژ وِی رَه فِیْکِی و دَاهَاتِیْنْ دِنْ ژِی هَبُونْ. فِیْجَا بهَقَالِێ خَوه رَه کَتَه نِقَاشِێ و وِهَا گُوتْ: اَزْ، ژ هِیْلَا مَالْ قَه ژ تَه دَوْلَمَنْدْتِرمْ و ژ هِیْلَا مِرُوْقَانْ قَه ژِی ژ تَه خُرْتْرْ و رُومَتْدَارْتِرمْ.

٣٥. اَوْ بِرَوْشَکَه سْتَمْکَارْ چُو نَاقْ رَزِێ خَوه. گُوْتْ: اَزْ تُو جَارِی گُمَانْ نَاکِمْ کُو اَفْ بَاخْ و بُوْسْتَانْ وِیْرَانْ بِینْ.

٣٦. اَزْ بَاوَرْ نَاکِمْ کُو قِیَامَتْ ژِی هَبَه. اَگَرْ اَزْ لِخُدَایِێ خَوه بِیْمَه فَگَرَانْدِنْ ژِی، قَتْ گُمَانَا مِنْ تُنَه کُو (لِوِێ دَرِێ ژِی) اَزِێ اَنْجَامَکَه ژ ڤِێ چِیْترْ بِبِینِمْ.

٣٧. هَقَالِێ وِی ژِی دِ بَرْسِڤَا نِقَاشِێ دَه ژِێ رَه وِهَا گُوْتْ: مَا تُو وِی خُدَایِێ کُو تُو ژ

ئَاخِێ، پَاشِێ ژِ دِلُوْپَكْ ئَافْكْ (مَنِیێ) ئَافِرَانْدِی، پِشْتْرَه ژِی تُو كِرِی زِلاَمَكِی تَكُوزْ مَانْدَلَه دِكِی؟

٣٨. لِێبَلِێ اَزْ نَه مِینَا تَه مَه، رَوْشَا مِنْ اَفَه كُو خُدَا پَرْوَرْدَگَارِێ مِنَه و اَزْ تُو كَسِی ژِێ رَه نَاكِمَه هَڤْپِشْكْ.

٣٩. دَمَا تُو چُویِی نَافَا رَزِێ خَوه، بِلا تَه بِگُوْتَا: مَاشَاءَ الله! هِێزْ بَسْ یَا خُدِێ یَه! اَگَرْ ژِ هِێلَا مَالْ و زَارُوْكْ فَه تُو مِنْ ژِ خَوه كِێمْتَرْ بِبِینِی....

٤٠. قِێجَا هِێڤِی هَیَه كُو خُدَایِێ مِنْ رَزَكِی ژِ یِێ تَه چِێتَرْ بِدَه مِنْ، ژِ بَانِی ژِی بِرُوسْكَانْ بِشِینَه سَرْ رَزِێ تَه، اِیجَارْ دِێ بِبَه نَاخَكَه هِشْكْ و هُوْلا.

٤١. یانْ ژِی، ئَافَا بُوْسْتَانِێ تَه دِێ سَرْگُوْمْ بِبَه، جَارَكَه دِنْ تُو دِێ نِكَارِبِی لِئَافِێ بِگَرِی و بِبِینِی.

٤٢. فِێكِیِێنْ وِی هَاتِنْ دُوْرْپِێچْكِرِنْ و تُنَكِرِنْ. اِیْدِی وِی ژِ دَرْدِێ مَسْرَفَا كُو لِبُوْسْتِێنْ كِرِیَه دَسْتِێنْ خَوه لِسَرْ هَڤْ دَانِینْ و رَاوَسْتَایِی مَا. بُوْسْتَانِێنْ وَانْ بِسَرْ بَانِێ خَوه دَه هِلْوَشِیَانْ. (زِلِیْمْ) دِگُوْتْ: وَاخْ، خَوزِی مِنْ ژِ خُدَایِێ خَوه رَه هَڤْپِشْكْ چِێنَكِرِنَا!

٤٣. ژِ بُوْ وِی ژِ بِلِی خُدِێ دَسْتَكَكْ نَبُو كُو ئَارِی وِی بِكَه و وِی بِخَوه ژِی نِكَارِیبُو خَوه رِزْگَارْ بِكَه.

٤٤. هَا دِ وِێ دَمَا زُوْرْ دَه خُدَانِی و ئَارِیكَارِی هَرْ یِێنْ خُدِێ نَه، اَوِێ كُو حَقْه. اَوِێ كُو خَلاتَا وِی یَا هَرِی رِنْدَه و اَوِێ كُو اَنْجَامَا هَرِی رِنْدْ دِدَه بَاوَرْمَنْدَانْ.

٤٥. ژِ وَانْ رَه ڤِێ ژِی وَكْ نِمُونَه نِیشَانْ بِدَه: ژِیَانَا ڤِێ جِیهَانِێ مِینَا وِێ ئَاڤِێ یَه كُو مَه ژِ ژُوْرْ ڤَه دَاخِسْتِیَه. بِخِیْرَا وِێ، گِیایِێ سَرْ اَرْدِێ (پِێشِی گَشْ دِبَه) تِێكِلِی هَڤْ دِبَه (جِیهَانْ پِێ هِێشِینْ و خَوشْ دِبَه، پِشْتْرَه) گِیَا هِشْكْ دِبَه (ژِ هَڤْ دِكَڤَه)، بَا وِی ژِ هَڤْ دَرْدِخَه و بَلاوَلا دِكَه. خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی دَسْتْهِلاتْدَارَه.

٤٦. مَالْ و زَارُوْكْ خَمْلا ژیَانَا جیهَانێ نَه، کَارْ و کِرْیَارِیْنْ قَنْجْ ژی لِجَمْ خُدَایێ تَه بِخێرْتِرْ و بهێڤیترِنْ.

٤٧. وێ رُوْژَا کُو اَمْ چیَانْ بمَشِینْ و تِێ ببِینِی کُو اَرْدْ بُو چُوْلَکَه ڤِیڤَالَا (بِێ دَارْ و بَرْ، بِێ چیَا و بَحْرْ) و اَمْ وَانْ (تَفَکِی بَاوَرْمَنْدْ و کَافِرَانْ) لِهَفْ بِجڤِینْ و اَمْ یَکِی ژ وَانْ بَرْنَدِنْ.

٤٨. هَمُو یَڤْرَه صَفْ بصَفْ ژ خُدَایێ تَه رَه هَاتنَه رَاپێشْکِرِنْ. سُوْنْدْ بَه، کَا چَاوَا مَه جَارَا پێشِینْ (تَازِی، پێخَواسْ، بِێ مَالْ و زَارُوْكْ) هُونْ تَافِرَانْدِبُونْ، هَرْ وِسَا جَارَکَه دِنْ هُونِێ بێنَه بَرْ دَسْتِێنْ مَه. لِێ وَه حِزرْ دِکرْ کُو اَمِێ ژ وَه رَه جِقَانَکِی (سَاغْکِرِنَا پِشْتِی مِرِنِێ) نَادَیْنِنْ؟

٤٩. لِێنِڤِیسْ (دَفتَرَا کَارْ و کِرِیَارِیْنْ مِرُوْقَانْ) هَاتِیَه دَانِینْ، ڤِیْجَا وِێ رُوْژِێ تُو گُنَهْکَارَانْ دِبِینِی کُو اَوْ ژ یَا تِێ دَه هَاتِیَه نِڤِیسِینْ بِترْسِنْ و دِبِێژِنْ: واخْ لِحَالِێ مَه بَه! اَفْ چِه کِتِیبه، چِقَاسْ گُنَهَکْ هَبَه، چِه بچُوكْ چِه مَزِنْ، بَرْنَدَایَه؛ هَرْ اَوْ تِێ دَه نِڤِیسِیَه و هَرْ چِقَاسْ تِشْتِێنْ لِدِنْیَایِێ کِرِنْ دِیتِنْ کُو (دِ کِتِیبِێ دَه) نِڤِیسَانْدِی یَه. خُدَایِێ تَه قَتْ لِتُو کَسِی نَحَقِیِێ نَاکَه.

٥٠. دَمَا مَه ژ فِرِیشْتَیَانْ رَه گُوتْ: ژ نَادَمْ رَه (ژ بُوْ رِیزْگِرْتِنِێ) هَرِنْ سِجُودِێ، ڤِیْجَا اَوْ ژی ژِێ رَه چُونَه سِجُودِێ. ژ بِلِی اِبْلِیسْ (اَوْ نَچُو سِجُودِێ)، اَوْ ژ جِنَانْ بُو، ڤِیْجَا اَوْ ژ فَرْمَانَا خُدَایِێ خَوه دَرْکَتْ. (گَلِی مِرُوْقَانْ!) اَرِێ مَا هُونْ، ژ بِلِی مِنْ پَلِیدْ و کِنِیسَا وِی ژ خَوه رَه دِکِنْ دُوْسْتْ و نَاریکَارْ؟ حَالْ اَقَه کُو اَوْ دِژْمِنِێنْ وَه نَه. ژ بُوْ وَانْ ظَالِمَانْ اَفْ چِه پِیسْ بَدِیْلَه (کُو خُدِێ بهێلِنْ و اِبْلِیسْ ژ خَوه رَه بِکِنْ دُوْسْتْ و نَاریکَارْ)!

٥١. مِنْ اَوْ (اِبْلِیسْ و کِنِیسَا وِی) نَکرِنَه شَاهِدْ لِسَرْ چِیْکرِنَا اَرْدْ و نَاسِیَانَانْ و مِنْ اَوْ نَکرِنَه شَاهِدْ لِسَرْ نَافِرَانْدِنَا وَانْ بِخَوه ژِی. اَزْ نَه اَوِمْ کُو ژِرِیْدَرْکَتِیَانْ ژ خَوه رَه بِکِمْ نَاریکَارْ.

٥٢. وِێ رُوْژِێ (خُدِێ ژِ مُشْرِكَانْ رَه) دِبِێژَه؛ گَازِی وَانْ (هَقْبِشْكَانْ) بِكِنْ، اَوِێنْ كُو وَه اَوْ ژِ مِنْ رَه دِكِرِنْ هَقَالْ و شَرِيكْ. اَوْ ژِی گَازِی وَانْ دِكِنْ؛ لِێبَلِێ بَرْسِقَا وَانْ نَادِنْ. مَه نَوالَكَه خَتَرْنَاكْ (كُو دُوْژَهَه) خِسْتِيَه نَاقبَرَا پُوتْ و پَرَسْتِيِێنْ وَانْ.

٥٣. گُنَهْكَارَانْ ژِي نَاگِرْ دِيتْ، ڤِێجَا وَانْ يَقِينْ كِرْ كُو اَوِێ بِكَڤِنِێ و تُو چَارَه نَدِيتِنْ كُو وَانْ ژِێ بِدَه پَاشْ.

٥٤. بِرَاسْتِی مَه دِ ڤِێ قُرْئَانِێ دَه ژِ بُوْ مِرُوْڤَانْ هَرْ تَخْلِيتِيِێنْ مِينَاكَانْ اَشْكَرَا كِرِنَه (دَا كُو عِبْرَتْ بِگِرِنْ). لِێبَلِێ اِنْسَانْ ژِ هَرْ تِشْتِی پِرْتِرْ ژِ مِقَرْسِيِێ حَزْ دِكَه.

٥٥. پِشْتِی كُو هِدَايَتْ ژِ وَانْ رَه هَاتْ، ژِ بِلِی يَا كُو بِسَرِێ يِێنْ بَرِی وَانْ دَه هَاتِيَه ، يانْ ژِی ژِ نِشْكَا ڤَه كُو اَوْ تُوشِی عَذَابِێ بِبِنْ بِێ ڤَه، مَا چه تِشْتِی اَوْ ژِ بَاوَرِيِێ و ژِ دَاخَوازَا لِێبُوْرِينَا (گُنَهِيِنْ خَوه) ژِ خُدَايِێ وَانْ اَوْ دَانَه پَاشْ؟!

٥٦. اَمْ پِێخَمْبَرَانْ بَسْ وَكْ مِزْگِينْبَرْ و هِشْيَارْكَرْ دِشِينِنْ. اَوِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه ژِی تِێدِكُوشِنْ دَا كُو حَقِيِێ بِبَاطِلِی ژِ حُوْلِێ رَاكِنْ و وَانْ نَايَتِێنْ مَه و اَوْ عَذَابِێ كُو اَوْ پِێ هَاتِبُونْ تِرْسَانْدِنْ، پِێكَنُوْكْ گِرْتِنْ.

٥٧. مَا ژِ وِی كَسِێ كُو بَئَايَتِيِێنْ خُدَايِێ خَوه هَاتِبَه هِشِيارْكِرِنْ، ڤِێجَا بَرِێ خَوه ژِ وَانْ ڤَگَرِينَه و گُنَهِيِنْ كُو بِدَسْتِيِێنْ خَوه كِرِنْ ژِ بِيرْ بِكَه، زَالِمْتِرْ كِی هَيَه؟ بِێگُمَانْ مَه پَرْدَيَكْ دَانِيَه سَرْ دِلِيِنْ وَانْ دَا كُو قُرْئَانِێ فَهمْ نَكِنْ و مَه كَرِيتِيَكْ خِسْتِيَه گُهِيِنْ وَانْ (دَا كُو حَقِيِێ نَبِهِيزِنْ). اَگَرْ تُو گَازِی وَانْ بِكِی بَالْ رِيَا رَاسْتْ ڤَه ژِی اَوْ تُو جَارِی رَاسْتَرِێ نَابِنْ.

٥٨. خُدَايِێ تَه، گُنَهْژِێبِرْ و خُدَانْ مَرْحَمَتَه. اَگَرْ ژِ بَرْ گُنَهِيِنْ كُو اَوْ دِكِنْ، پِێ رَه پِێ رَه (لِجِيهَانِێ) اَوْ جَزَا بِكِرِنَا، دِێ بِلَزْ عَذَابْ بِدَايَا وَانْ. لِێبَلِێ ژِ وَانْ رَه جِڤَانَكِی دِيَارْ هَيَه. (دَمَا اَوْ جِڤَانْ هَاتْ) اِيْدِی اَوِێ ژِ بُوْ خَوه سْتَارْگَهَكِێ نَبِينِنْ.

٥٩. خَلْکێنْ وَانْ وَلَاتَانْ دَمَا ظُلِمْ کِرِنْ (و اِیمَانْ نَئَانِینْ) مَه اَوْ هَلاکْ کِرِنْ. مَه ژِ بُوْ هَلاکْکِرِنَا وَانْ جِقَانَکِی اَشْکَرَا دَانِی (فِیْجَا تِشْتِێ بِسَرِێ وَانْ دَه هَاتِیَه دِێ بِسَرِێ وَه دَه ژِی بِێ).

٦٠. دَمَا مُوسَا ژِ خُوْرْتِێ دِگَلْ خَوه رَه گُوتْ: اَزْ نَاوَسْتِمْ و رَانَاوَسْتِمْ حَیانِی نَگِهِیژِمْ جِهِێ کُو هَرْدُو دَرْیَا دِگِهِیْنْ هَفْ ئَانْ ژِی اَزِێ دَمَکَه دِرِیْژْ بِرِێ قَه هَرِمْ.

٦١. چه دَمَا هَرْدُو گِهِیشْتِنْ وِی جِهِێ کُو هَرْدُو دَرْیَا دِگِهَانْ هَفْ، وَانْ مَاسِیِێ خَوه ژِ بِیرْ کِرْ. مَاسِی، دِ بَحْرِێ دَه بَرْ بِقُلَکِێ قَه رِێ گِرْتْ و چُو.

٦٢. چه دَمَا هَرْدُو (ژِ وِی جِهِێ هَفْدِیتِنِێ) دَرْبَاسْ بُونْ و چُونْ، مُوسَا ژِ شَئَاگِرْتِێ خَوه رَه گُوتْ: تَاشْتِیَا مَه ژِ مَه رَه بِینَه. بِرَاسْتِی قِێ رِێوِیتِیَا مَه اَمْ گَلَکِی وَسْتَانْدِنْ.

٦٣. شَئَاگِرْتِی گُوتْ: مَا تَه دِیتْ، دَمَا مَه خَوه ئَافِیْتْ بَرْ وِی زِنَارِی مِنْ مَاسِی (لِوِرْ) ژِ بِیرْ کِرْ. بَسْ شَیْطِێنْ بِمِنْ دَا ژِبِیرکِرِنْ کُو اَزْ قِصَیَا مَاسِی ژِ تَه رَه بِبِێژِمْ. مَاسِی دِ بَحْرِێ دَه رِیَا خَوه گِرْتْ و چُو، اَفْ رَوْشَکَه عَجِیْبْ بُو.

٦٤. مُوسَا گُوتْ: هَا اَفْ بُو یَا کُو اَمْ لِێ دِگَرِیانْ. دِ جه دَه لِپَی شُوْپَا خَوه فَگَرِیانْ (و هَاتِنْ جَمْ زِنِیْرْ).

٦٥. هَرْدُیانْ عَبدَکْ ژِ عِبَادِیْنْ مَه دِیتِنْ کُو مَه ژِ جَمْ خَوه رَحْمَتَکْ دَابُو وِی و ژِ نِکْ خَوه مَه اَوْ هِینِی زَانِینَکَه تَایْبَتْ کِرِبُو.

٦٦. مُوسَا ژِێ رَه گُوتْ: مَا اَزْ دِگَلْ تَه بِێمْ دَا کُو وَکْ رِێبَرْ تُو وِێ زَانِینَا کُو ژِ تَه رَه هَاتِیَه دَاینْ، فِێرِی مِنْ ژِی بِکِی؟

٦٧. (عَقْدِێ صَالِحْ ژِ مُوسَا رَه) گُوتْ: بِرَاسْتِی تُو دِێ نِکَارِبِی دِگَلْ مِنْ خَوه رَاگِرِی.

٦٨. مَا چَاوَا تُو دِێ لِهَمْبَرِی زَانِینَکَه کُو دِ رَاسْتِیَا وِێ دَه تُو نَاگِهِیژِی صَبْرِێ بِکِیشِی؟

٦٩. (مُوسَا ژێ رَه) گُوتْ: اِنْ شَاءَ الله تُو دِێ مِنْ صَبِرْکِێشْ بِبِینِی و اَزِێ لِبَرْ فَرْمَانَا تَه ژِی رَانَبِمْ.

٧٠. (عَقْدِێ صَالِحْ ژِێ رَه) گُوتْ: اَگَرْ تُو بِدِی پَی مِنْ، حَتَانِی کُو اَزْ ژِ تَه رَه رَاسْتِیَا وِێ نَبِێژِمْ، تُو بِخَوه دَرْ بَارِێ تُو تِشْتِی دَه ژِ مِنْ پِرْسِێ نَکَه.

٧١. لِسَرْ ڤِێ (شَرْطِێ کُو گُوتِی) هَرْدُو بِرِێ ڤَه چُونْ. پَاشِێ، دَمَا هَرْدُو سُوَارِی کَشْتِیێ بُونْ، وِی کَشْتِی قُلْ کِرْ. ڤِێجَا مُوسَا ژِێ رَه گُوتْ: مَا تَه کَشْتِی قُلْ کِرْ ژِ بُوْ کُو تُو خَلْکِێ تِێ دَه بِخَنِقِینَه؟ بِرَاسْتِی تَه کَارَکِی کِرِیْتْ کِرْ!

٧٢. (عَقْدِێ صَالِحْ ژِ مُوسَا رَه) گُوتْ: مَا مِنْ ژِ تَه رَه نَگُوتِبُو کُو تُو یِێ نِکَارِبِی بِمِنْ رَه خَوه رَاگِرِی؟

٧٣. مُوسَا (ژِێ رَه) گُوتْ: ژِ بَرْ یَا کُو مِنْ ژِ بِیرْ کِرِیَه لِمِنْ نَگِرَه و دِ کَارِێ مِنْ دَه ژِ مِنْ رَه زُوْرِێ نَدَرِینَه.

٧٤. دِیسَا هَرْدُو بِرِێ ڤَه چُونْ. پَاشِێ، دَمَا رَاسْتِی زَارُوْکَکِی هَاتِنْ، عَقْدِێ صَالِحْ دِ جِه دَه اَوْ (زَارُوْکْ) کُشْتْ. مُوسَا ژِێ رَه گُوتْ: بِێیِی کُو وِی جَانَکْ کُشْتِبَه تَه چِمَا جَانَکِی پَاکْ کُشْتْ، بِرَاسْتِی تَه تِشْتَکِی نَه رِنْدْ کِرْ!

٧٥. (عَقْدِێ صَالِحْ ژِ مُوسَا رَه) گُوتْ: مَا مِنْ ژِ تَه رَه نَگُوتِبُو کُو تُو یِێ نِکَارِبِی بِمِنْ رَه صَبْرِێ بِکِێشِی؟

٧٦. مُوسَا گُوتْ: اَگَرْ پِشْتِی ڤِێ جَارِێ اَزْ تِشْتَکِی ژِ تَه بِپِرْسِمْ اِیْدِی هَفَالْتِیَا مِنْ نَکَه. بِرَاسْتِی ژِ ئَالِیِێ مِنْ ڤَه تُو گِهِشْتِی لِێبُورِینَا دَاوِینْ (اِیْدِی رُوِیِێ مِنْ نَاگِرَه کُو اَزْ لِێبُورِینِێ ژِ تَه بِخَوازِمْ).

٧٧. دِیسَا هَرْدُو بِرِێ ڤَه چُونْ حَتَا گِهِیشْتِنْ خَلْکِێ گُنْدَکِی، ژِ وَانْ خَوارِنْ خَوه‌سْتِنْ. ڤِێجَا خَلْکِێ گُنْدْ بِمِێڤَانِی اَوْ نَه‌حَوَانْدِنْ. دِڤِێ نَاڤِێ دَه لِوِێ دَڤَرِێ رَاسْتِی دِیوَارَکِی هَاتِنْ

كُو خَوارْ بُوبُو و دِكرْ بهَرفَه. وِى دِجهْ دَه اَوْ رَاسْتْ كِرْ. مُوسَا ژێ رَه گُوتْ: اَگَرْ تَه بِخَوهسْتَا تَفَزْ تَه يێ ژ بَرْ ڤِێ حَقْدَسْتِێ خَوه بِسْتَانْدَا.

٧٨. (عَقْدِێ صَالِحْ) گُوتْ: هَا اَفْ، ژهَقْجُدَابُونَا مِنْ و تَه يَه. ڤِێگَا اَزِێ شِيرُوقَيَا وَانْ تِشْتِێنْ كُو تَه نِكَارِيبُو لِهَمْبَرِى وَانْ خَوه رَاگِرْتَا ژ تَه رَه بِێژِمْ.

٧٩. هَجِيكَا كَشْتِى يَه، اَوْ يَا چَنْدْ خِزَانَانْ بُو كُو اَوْ دِدَرْيَايِێ دَه دِخَبِتِينْ. مِنْ خَوسْتْ وِێ عَيْبْدَارْ بِكِمْ، (لَوْرَا) ؛ لِێشِيَا وَانْ حُكِمْدَارَكْ هَبُو كُو هَرْ كَشْتِى (يَا سَاغْلَمْ) بِزُورِێ ژ وَانْ دِستَانْدْ.

٨٠. هَرْچِى كُو زَارُوكْ بُو دِێ و بَاقِێنْ وِى مِرُوڤِێنْ بَاوَرْمَنْدْ بُونْ، ڤِێجَا اَمْ تِرْسِيَانْ (كُو زَارُوكْ) وَانْ نُوقِى بَاطِلْ و كُفْرِێ بِكَه.

٨١. ڤِێجَا مَه خَوسْتْ كُو خُدَايِێ وَانْ دِشُونَا وِى دَه يَكِى ژ وِى چِێتِرْ و لِسَرْ وَانْ دِلُوڤَانْتِرْ بِدَه وَانْ.

٨٢. هَرْچِى كُو دِيوَارْ بُو، اَوْ دِبَاژِێرْ دَه يێ دُو زَارُوكِێنْ سِێوِى بُو و دِبِنْ دَه خَزِينَيَكَه وَانْ هَبُو و بَاقِێ وَانْ ژِى مِرُوڤِكِى صَالِحْ بُو. ڤِێجَا خُدَايِێ وَانْ خَوسْتْ كُو اَوْ هَرْدُو زَارُوكْ بِگِهِيژِنْ چَاخِێ خُرْتِيَا خَوه و گَنْجِينَيَا خَوه دَرِينِنْ. اَفْ رَحْمَتَكْ بُو ژ خُدَايِێ تَه و مِنْ اَفْ ژِى نَه ژ بَرْ خَوه فَه كِرِنْ. هَا اَفْه شِيرُوقَيَا وَانْ تِشْتِێنْ كُو تَه نِكَارِبُو لِهَمْبَرِى وَانْ خَوه رَاگِرْتَا.

٨٣. (يَا مُحَمَّدْ!) پِرْسَا ذُوالقَرْنَيْنْ،ژ تَه دِكِنْ. بِێژَه: اَزِێ ژ وَەرَه دَرْ حَقِێ وِى دَه وَحْيِێ بِخُوِينِمْ.

٨٤. بِێگُمَانْ مَه اَوْ لِسَرْ رُوِيِێ اَرْدِێ كِرَه خُدَانْدَرْفَتْ و مَه ژ هَرْ تِشْتِى رَه رِێ و نَاڤْگِينَكْ دَايِێ (دَا كُو خَوه بِگِهِينِێ).

٨٥. ڤِێجَا اَوْ ژِى كَتْ پَێ وَانْ رِێيَانْ.

٨٦. حَتَاگِهِشْتْ وِی جِهِێ كُو(لِگُورِی دِیتِنَا چَاقَانْ) رُوژْ لِێ دِچُو ئَاقَا. دِیتْ كُو قَا یَه اَوْ دِ كَانِیَكَه هَرِیرَشِكْ دَه دِچَه ئَاقَا و لِوِێ دَرِێ قَومَكْ دِیتْ. مَه ژِێ رَه گُوتْ: اَیْ ذُو القَرْنِینْ! یَانْ تِێ عَذَابْ بِدِی وَانْ یَانْ ژِی دَرْ بَارِێ وَانْ دَه تِێ یَا سِپَحِی (اَسَاسْ) بِگِرِی (وَانْ گَازِی اِیمَانِێ بِكِی).

٨٧. ذُوالْقَرْنَیْنْ گُوتْ: اَوِێ كُو ظُلْمِێ بِكَه، اَمِێ وِی جَزَا بِكِنْ، پِشْتَرَه اَوِێ لِخُدَایِێ خَوه پِێ ڤَگَرَانْدِنْ؛ ژ بُوْ ڤِێ خُدِێ ژِی دِێ عَذَابَكِی دژْوَارْ بِدِیِێ.

٨٨. لِێبَلِێ چه كَسِێ كُو بَاوَرِی بِینَه و كَارْ و كِرْیَارِیْنْ قَنْجْ بِكَه، ڤِیْجَا ژِێ رَه بِپَادَاشِی یَا هَرِی سِپَحِی (جَنَّةْ) هَیَه و ژ فَرْمَانَا خَوه اَمِێ یَا (رِحَتْ و) هِیْسَانْ ژِێ رَه بِێژِنْ (و پِێ رَه خَوشْ مُعَامَلَه بِكِنْ).

٨٩. پِشْتَرَه دِیسَا اَوْ كَتَه یَیْ وَانْ رِێ و دَرْفَتَانْ.

٩٠. حَتَا گِهِیشْتَه جِهَكِی كُو رُوژْ لِێ دِهِلَاتْ، وِی دِیتْ كُو وَا یَه رُوژْ لِسَرْ مِلَّتَكِی وِسَا دِهِلَاتْ كُو ژ رُوژِێ پِێ ڤَه مَه تُو سِتَارَكْ نَه دَابُو وَانْ (رُوژْ زَمَانَكِی دِرِێژْ لِسَرْ وَانْ نَدِچُو ئَاقَا).

٩١. اَقَا تَه بِهِیسْتْ وِسَا بُو و تَقَزْ بِهَرْ تِشْتِێ لِبَالِێ (و یَا دِهَاتَه كِرِنْ) مَه ئَاگَاهِی هَبُو.

٩٢. پِشْتَرَه دِیسَا اَوْ كَتَه یَیْ وَانْ رِێ و دَرْفَتَانْ.

٩٣. پَاشِێ دَمَا گِهِیشْتْ نَاقَا دُو چِیَانْ، لِوِرْ مِلَّتَكْ دِیتْ كُو (ژ بِلِی زِمَانِێ خَوه) تُو زِمَانِێ دِنْ نَدِزَانِینْ.

٩٤. وَانْ گُوتْ: اَیْ ذُوالْقَرْنَینْ! بِرَاسْتِی لِقِی وَلَاتِی یَاجُوجْ و مَاجُوجْ خَرَابِیِێ دِكِنْ. ڤِیْجَا مَا تُو ژ ڤِێ رَه چه دِپِێژِی كُو اَمْ ژ مَالِێ خَوه حَقَكِی بِدِنْ تَه دَا كُو تُو دِنَاڤْبَرَا مَه و وَانْ دَه سُورَكِێ چِێكِی.

٩٥. ذُوالْقَرْنَینْ گُوتْ: اَوْ مَالْ، مِلْكْ و هِیزَا كُو خُدَایِێ مِنْ دَایَه مِنْ ژ وِێ حَقْدَسْتِێ كُو

هُونْ بِدِنَه مِنْ چِێترَه. هُونْ ژِ ئَالِیێ هِێزێ قَه ئَارِیکَارِیَا مِنْ بِکِنْ دَا کُو اَزْ دِنَاڤْبَرَا وَه و وَانْ دَه سُورَکَه ئَاصِێ چِێکِمْ.

٩٦. پَارْچِیێنْ هَسِنْ ژِ مِنْ رَه بِینِنْ، (پَارْچِیێنْ هَسِنْ دَئَانِینْ سَرْ هَڤْ) حَتَا نَاڤْبَرَا هَرْدُو چِیانْ مِسِێوَایِی هَڤْ بُو. (ذُو القَرْنَینْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: پِفْ بِکِنِێ (و ئَاگِرْ گَشْ بِکِنْ! وَانْ ژِی ئَاگِرْ خَوشْ کِرْ) حَتَا کُو هَسِنْ بُو ئَاگِرْ. (ذُو القَرْنَینْ) گُوتْ: ژِ مِنْ رَه سِفْرِێ حَلِیَایِی بِینِنْ دَا کُو بِرِێژِمْ سَرِێ.

٩٧. اِیْدِی (یاجُوجْ و مَاجُوجَانْ) نَه دِکَارِینْ بِسَرْکَڤْنْ و نَه ژِی دِکَارِینْ وِێ قُلْ بِکِنْ.

٩٨. (ذُو القَرْنَینِی) گُوتْ: اَڤَا (مِنْ چِێکِرِیَه) ژِ جَمْ خُدَایِێ مِنْ رَحْمَتَکَه. لِێبَلِێ دَمَا پَێْهَانَا خُدَایِێ مِنْ وَرَه، اَوِێ ڤِێ سُورِێ بِاَرْدِێ قَه رَاسْتْ و هِلُو بِکَه. بِێگُمَانْ پَێْهَانَا خُدَایِێ مِنْ حَقَه.

٩٩. وِێ رُوژِێ اَمْ دَڤْ ژِ وَانْ بَرِدِنْ؛ هِنْ ژِ وَانْ لِهِنَانْ دِکَڤْنْ و دِکَینْ و (تُو دِنِێرِی کُو) دِصُورِێ دَه هَاتَه پِفْکِرِنْ، ڤِێجَا مَه اَوْ لِهَڤْ کُومْ کِرِنَه.

١٠٠. دِوِێ رُوژِێ دَه اَمِێ دُوزَهِێ ژِ بُوْ کَافِرَانْ بَرْچَاڤْ بِکِنْ.

١٠١. اَوْ کَافِرِینْ کُو چَاڤِێنْ وَانْ دَرْبَارِێ قُرْئَانَا مِنْ دَه گِرْتِی و پَرْدَکِرِی بُونْ و وَانْ نِکَارِیبُونْ گُهْدَارِیَا (حَقِیِێ) بِکِرِنَا.

١٠٢. اَرِێ، مَا اَوِێنْ کَافِرْ بُونَه حِزرْ دِکِنْ کُو اَوْ دِکَارِنْ ژِ بِلِی مِنْ، بَنْدَیِێنْ مِنْ ژِ خَوه رَه بِکِنْ دُوسْتْ و پِشْتَڤَانْ؟ بِێگُمَانْ مَه دُوزَهْ ژِ بُوْ کَافِرَانْ کِرِیَه وَارْگَه.

١٠٣. (یَا مُحَمَّدْ!) بِبِێژَه: مَا اَمْ ژِ وَه رَه بِێنْ کُو دِکَارِێ خَوه دَه هَرِی زِێدَه زِیانْ کِرِنْ نَبِێژِنْ؟

١٠٤. اَوِێنْ کُو کَارْ و خَبَاتَا وَانْ لِژِیَانَا جِیهَانِێ پُوچْ بُویَه. حَالْ اَڤَه وَانْ حِزرْ دِکِرْ کُو اَوْ کَارَکِی قَنْجْ دِکِنْ.

١٠٥. اَڤِێنْ هَا، بِێنْ کُو آیَتِێنْ خُدَایِێ خَوه و چُونَا حِزُورَا وِی مَانْدَلَه کِرِنَه؛ ڤِێجَا کَارِێنْ

وَانْ پُوچْ بُويَه. (ژ بَرْ ڤِىْ يَكِىْ) اَمْ رُوژَا قِيامَتِىْ ژ بُوْ وَانْ تُو كِيْشَانَكِىْ نَادِيْنِىْ (لَوْرَا تُو خِيْرَكْ نَكِرنَه كُو وَرَه وَزنَانْدِنْ).

١٠٦. اَڤْيْنْ هَا، بِسَدَمَا كُو وَانْ بَاوَرِى نَڤَانِى و طِنَازِيْنْ خَوه بَڤَايَتْ و قَاصِدِيْنْ مِنْ كِرِنْ جَزَايِىْ وَانْ دُوژَهَه.

١٠٧. بِيْگُمَانْ اَوِيْنْ كُو بَاوَرِى نَانِينْ و كَارِيْنْ قَنْجْ كِرِنْ، ژ وَانْ رَه بِهِشْتِيْنْ فِرْدَوسِىْ، جِهْ و وَارْگَهِنْ.

١٠٨. اَوِىْ هَرْ و هَرْ تِيْدَه بِنْ و اَوْ نَاخَوازِنْ ژِىْ دَرْكَڤِنْ.

١٠٩. بِبِيْژَه: اَگَرْ ژ بُوْ پِيْڤِيْنْ خُدَايِىْ مِنْ دَرْيَا حِبرْ بُونَا و مَه اَوْ قَاسِى دِنْ ژِى لِىْ زِيْدَه بِكِرَا، بَرِيَا كُو پِيڤِيْنْ خُدَايِىْ مِنْ بِقَدِنْ اَوِىْ دَرْيَا بِقَدِيانَا.

١١٠. بِبِيْژَه: بِيْگُمَانْ اَزْ بَسْ وَكِى وَه مِرُوْڤكِمْ. (لِىْ اَڤْ هَيَه)، پِيْخَامْ ژ بُوْ مِنْ هَاتِيَه هِنَارْتِنْ؛ خُدَايِىْ وَه هَرْ خُدَايَكِى بِتَنِىْ يَه. اِيْدِى كَسِىْ كُو خَلاتَا خُدَايِىْ خَوه هِيْڤِى بِكَه و ژ عَذَابِىْ وِى بِترْسَه، بِلا كَارَكِى قَنْجْ بِكَه و دِعبَادَتِىْ خَوه دَه قَتْ تِشْتَكِى ژ خُدَايِىْ خَوه رَه نَكَه هَڤَالْ و هَڤْپِشْكْ!

١٩. سُورَه يِىْ مَرْيَمْ

سُورَه‌يِىْ (مَرْيَمـ)ـىْ، ٩٨ (نُوتْ و هَشْتْ) ئَايَتَه. لِمَكِّىْ دَاكَتِيَه. اَڤْ سُورَه، دِگَلْ دَابَاشِيْنْ دِنْ ژِى ژ بَرْ كُو بِتَايَتِى بَحْسَا مَرْيَمِىْ و ئَانِينَا وِىْ يَا عِيسَا يَا جِبهَانِىْ دِكَه ژِىْ رَه سُورَه‌يِىْ مَرْيَمِىْ هَاتِيَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. كَافْ، هَا، يَا، عَيْنْ، صَادْ.

٢. اَڤْ بَحْسَا دِلُوڤَانِيَا خُدَايِىْ تَه يَه، يَا كُو بِبَنْدَيِىْ خَوه زَكَرِيَا رَه كِرِيَه.

٣. دَمَا زَكَرِيَا بِدَنْگَكِى نِزْمْ لِبَرْ خُدَايِێ خَوه گَرِيَا.

٤. گُوتْ: خُدَايِێ مِنْ! ژ كَالِيتِى هَسْتِيێ مِنْ لاوَازْ بُونَه و سِپِيتِيَا سَرِێ مِنْ بَلاڤْ بُويَه. خُدَايِێ مِنْ! اَزْ، بِدُعَايِێنْ كُو مِنْ ژ تَه (كِرِنْ) قَتْ بِێهِێڤِى نَبُومَه.

٥. بِرَاسْتِى اَزْ پِشْتِى خَوه ژ يِێنْ كُو بِكَفِنْ سَرْ كَارْ اَنْدِيشَه دِكِمْ (كُو اَوْ دِينْ بَرَفَازِى نِيشَانْ بِدِنْ). پِيرَكَا مِنْ ژِى زَارُوكَانْ نَاينَه، ڤِێجَا ژ جَمْ خَوه سَرْكَارْ و مِيرَاتْگَرَكِى بِدَه مِنْ.

٦. دَا كُو اَوْ بِبَه مِيرَاتْگِرِێ مِنْ و مِيرَاتْگِرِێ مَالْبَاتَا يعْقُوبْ ژِى. خُدَايِێ مِنْ، وِى بِكَه مِرُۆڤَكِى (تُو) ژِێ رَاظِى!

٧. (خُدِێ ژِێ رَه گُوتْ) : اَىْ زَكَرِيَا! اَمْ مِژْگِينِيَا كُرَكِى وِسَا دِدِنْ تَه كُو نَاڤِێ وِى يَحْيَا يَه كُو بَرِيَا وِى مَه تُو كَسْ بِڤِى نَاڤِى نَاڤْ نَكرِيَه.

٨. (زَكَرِيَا) گُوتْ: خُدَايِێ مِنْ، دِێ چَاوَا كُرْ ژ بُوْ مِنْ چِێبَه، پِيرَكَا مِنْ زَارُوكَانْ نَابِينَه و اَزْ ژِى ژ بَرْ كَالِيتِيێ هِشْكْ و زُهَا بُومَه؟!

٩. بَلِێ، گُوتِنَا تَه رَاسْتَه، لِێ خُدَايِێ تَه دِبِێژَه: اَوْ ژ مِنْ رَه هِێسَانَه. بِرَاسْتِى مِنْ تُو بَرِێ نَافِرَانْدْ دِگَلْ كُو تُو قَتْ تُنَه بُويِى ژِى.

١٠. زَكَرِيَا گُوتْ: خُدَايِێ مِنْ! (دَرْبَارِێ حَمْلَبُونَا ژِنَا مِنْ دَه) نِيشَانَكِێ بِدَه مِنْ. خُدِێ ژِێ رَه گُوتْ: نِيشَانَا تَه اَڤْه؛ تُو يِێ سِێ شَڤْ (و سِێ رُوژَانْ) بِمرُۆڤَانْ رَه نِكَارِبِى بِێِڤِى.

١١. لِسَرْ ڤِێ زَكَرِيَا ژ مِحْرَابَا مِزْگَفْتِێ دَرْكَتَه پِێشْبَرِى گَلِێ خَوه؛ بِإِشَارَتَكِێ ژ وَانْ رَه گُوتْ: سِبَهُ و اِێڤَارَانْ خُدِێ تَسْبِيحْ بِكِنْ (يانِى؛ نِمِێژْ بِكِنْ).

١٢. (مَه ژِێ رَه گُوتْ): اَىْ يَحْيَا! كِتِێبِێ بِهِێزْ بِگِرَه. مَه هِێزْ دِ زَارُوكِيتِيَا وِى دَه حِكْمَتْ دَابُويِێ.

١٣. مَه ژ جَمْ خَوه حَنُونِى و پَاكِى دَايِێ و اَوْ مِرُۆڤَكِى تَقْوَادَارْ بُو.

١٤. ژ دِێ و بَاقِێ خَوه رَه قَنْجْ بُو و اَوْ نَه خُومَزْنْدِيَرَكِى نَگُهْدَارْ بُو.

١٥. سِلاڤْ لِسَرْ بَه؛ رُوژَا اَوْ بُويِى، رُوژَا اَوْ بِمِرَه و رُوژَا كُو اَوْ ژ گُورِێ پِێ قَژَانْدِنْ!

١٦. (يَا مُحَمَّدْ!) دِڤِێ كِتِيبِێ دَه بَحْسَا مَرْيَمِێ ژِى بِكَه؛ دَمَا اَوْ ژ مَالْبَاتَا خَوه قَدَرْبُو و رَخِێ رُوژْهِلاتْ (پِێ مِزْگَفْتِێ) ژ خَوه رَه كِرَه وَارْگَهْ.

١٧. اِيْدِى مَرْيَمِێ دِنَاڤْ خَوه و وَانْ دَه پَرْدَيَكْ كِشَانْدْ. مَه جِبْرِيلْ شَانْدَه جَمْ و دِشَكْلِێ اِنْسَانَكِى تَكُوزْ دَه خَوه نِيشَانِى وِێ دَا.

١٨. مَرْيَمِێ ژِێ رَه گُوتْ: اَزْ خَوه بِخُدَايِێ كُو رَحْمَنَ ژ تَه دِپَارِيزِمْ! اَگَرْ تُو بِرَاسْتِى مِرُوڤْكِى خُدِيْترْسْ بِى (نِيزِيكِى مِنْ نَبَه).

١٩. جِبْرِيلْ ژِێ رَه گُوتْ: اَزْ بَسْ قَاصِدِێ خُدَايِێ تَه مَه دَا كُو كُرَكِى پَاكْ بِدِمَه تَه.

٢٠. مَرْيَمِێ ژِێ رَه گُوتْ: دِێ چَاوَا كُرْ ژ مِنْ رَه چِيْبَه، دِگَلْ كُو تُو كَسِى دَسْتْ نَدَايَه مِنْ و اَزْ نَه ژِنَكَه دَاوِيِسِمْ ژِى.

٢١. جِبْرِيلْ ژِێ رَه گُوتْ: فَرْمَانَا خُدِێ وِسَا يَه (بِيِى دَسْتْدَانَكِێ زَارُوكْ دِێ ژ تَه رَه چِيْبَه). خُدَايِێ تَه گُوتْ: اَڤْ لِبَرْ مِنْ هِيْسَانَه و دَا كُو اَمْ وِى ژ جَمْ خَوه ڤَه ژ بُوْ مِرُوْڤَانْ بِكِنْ نِيشَانْ و دِلُوڤَانِى. اَڤْ كَارَكِى كُو بِرْيَارَا وِى هَاتِيَه دَاِينْ (و دِێ هَرْ چِيْبَه).

٢٢. مَرْيَمْ بِعِيسَا دُجَانْ بُو. ڤِيْجَا ژ بَرْ ڤِێ يَكِێ خَوه كِشَانْدَ جِهَكِى دُورْ.

٢٣. اِيْشَا زَارُوكْچِيْبُونِێ بَرِێ وِێ دَا (بَرْ) دَارَا خُرْمِێ (دَا كُو خَوه پِێ بِگِرَه)، گُوتْ: خَوزِى بَرِيَا ڤِێ (رَوْشِێ) اَزْ بِمِرَامَا و اَزْ ژ بِنِى ڤَه بِهَاتِمَا ژِبِيرْكِرِنْ.

٢٤. ڤِيْجَا (پِشْتِى ڤِێ غَمْگِينِيَا وِێ) (جِبْرِيلْ) ژ بِنِێ وِێ دَارِێ وِهَا گَازِى مَرْيَمِێ كِرْ: غَمْگِينْ مَبَه! خُدَايِێ تَه، لِيِشْبَرِى تَه جُوْيَكَه ئَافِێ ئَانِيَه هُولِێ.

٢٥. دَارَا خُرْمِیٚ بِبَالْ خَوه ڤَه بِهَژِینَه، دَا کُو خُرْمِیٚنْ تَرْ و گِهَایِی بِسَرْ تَه دَه بِوَشِنْ.

٢٦. ڤِیٚجَا (ژِ وَانْ خُرْمَه و ئَاڤِیٚ) بِخَوه، ڤَخَوه و بِلا چَاڤِیٚنْ تَه (بِکُرِکِیٚ تَه) رُونِی بَه! اَگَرْ تُو یَکِی ژِ مِرُۆڤانْ بِبِینِی (و پِرْسَا ڤِی کُرِی ژِ تَه بِکَه. ژِیٚ رَه وِهَا) بِبِیٚژَه: مِنْ، ژِ خُدَایِیٚ رَحْمٰن رَه (رُوژِیَا) نَپَیْڤِینِیٚ لِخَوه نَزِرْ کِرِیَه؛ اِیٚدِی اِیرُو اَزِیٚ بِتُو کَسِی رَه نَئَاخِڤِمْ.

٢٧. مَرْیَمِیٚ عِیسَا هِلْگِرتْ (دَا بَرْ سِینْگَا خَوه) و ئَانِی جَمْ گَلِیٚ خَوه. ژِیٚ رَه گُۆتِنْ: اَیْ مَرْیَمْ! بِرَاسْتِی تَه کَارَکِی پِرْ خَرَابْ و نَبُویِی کِرِیَه!

٢٨. اَیْ خَوهَا هَارُونْ! بَاڤِیٚ تَه نَه مِرُۆڤَکِی خَرَابْ بُو و دَایِکَا تَه ژِی نَه پِیرَکَکَه دَاوْپِیسْ و نَبَاشْ بُو.

٢٩. مَرْیَمِیٚ زَارُوكْ دَسْتْنِیشَانْ کِرْ (کُو ژِ وِی بِپِرْسِنْ). گُۆتِنْ: اَمِیٚ بِزَارُوکَکِی دَرْگوشِیٚ رَه چَاوَا بِپَیڤِنْ؟

٣٠. زَارُوكْ وِهَا گُۆتْ: اَزْ بَنْدَیِیٚ خُدِیٚ مَه، خُدِیٚ کِتِیٚبْ (اِنْجِیلْ) دَایَه مِنْ و اَزْ کِرِمَه پِیٚخَمْبَرْ.

٣١. اَزْ لِکُو دِبِمْ بِلا بِبِمْ، خُدِیٚ اَزْ پِیرُوزْ گَرَانْدِمَه و حَتَا کُو اَزْ لِژِیَانِیٚ بِمْ فَرْمَانْ لِمِنْ کِرِیَه کُو نِمِیٚژْ بِکِمْ و زَکَاتِیٚ بِدِمْ.

٣٢. (خُدِیٚ لِمِنْ فَرْمَانْ کِرِیَه) کُو لِدَایِکَا خَوه قَنْجِیِیٚ بِکِمْ و اَزْ نَکِرِمَه خُومَزِنْدِیٚرَکِی گُنَهْکَارْ.

٣٣. رُوژَا کُو اَزْ بُومْ، رُوژَا کُو اَزْ بِمِرِمْ و رُوژَا کُو پِشْتِی مِرِنِیٚ اَزْ بِیٚمَه ڤَژَانْدِنْ، سِلاڤْ هَرْ لِمِنْ بَه.

٣٤. هَا رَاسْتِیَا قِصَیَا عِیسَایِیٚ کُرِیٚ مَرْیَمِیٚ اَڤْه؛ اَوْ رَاسْتِیَا کُو (جِهُو و فِلَه) دَرْ بَارِیٚ وِیٚ دَه گُمَانْ دِکِرِنْ.

٣٥. نَه بَابَتِیٚ خُدِیٚ یَه کُو ژِ خَوه رَه زَارُویَکِی بِگِرَه. خُدِیٚ (ژِ ڤَانْ پُوچَگُۆتِنَانْ) پَاكْ و دُورَه. دَمَا اَوْ بِخَوازَه تِشْتَکِی بِینَه رَاسْتِیٚ، ژِیٚ رَه تَنِیٚ دِبِیٚژَه: «چِیٚبِبَه!» اَوْ ژِی چِیٚدِبَه.

٣٦. (عِيسَا گُوتْ): بێگُمَانْ خُدَا پَرْوَرْدَگَارێ مِنْ و وَه يَه، نَاخَوه ژێ رَه عِبَادَتێ بِكِنْ. هَا اَڤَه رِيَا رَاسْتْ و دُرِسْتْ.

٣٧. پشْتْرَه رَفْ و كُومێنْ اِسْرَائِيلِيَانْ (دِحَقِێ عِيسَا دَه)، دِنَاڤْ خَوه دَه ژ هَڤْ جُدَا بُونْ. ڤِێجَا وَاخْ لِحَالِێ وَانْ كَافِرَانْ بَه، اَوِێنْ كُو ژ دِيمَنِێ رُوژَكَه مَزِنْ بِێبَاوَرِنْ![1]

٣٨. رُوژَا كُو اَوْ بِێنْ حِزُورَا مَه، دِێ چه قَنْجْ بِبِهِيزِنْ و بِبِينِنْ (يَا كُو بِێ سَرِێ وَانْ)! لِێبَلِێ اَوْ سِتَمْكَارْ اِيرُو دِرِێشَاشِيَكَه اَشْكَرَا دَه نَه.

٣٩. (يَا مُحَمَّدْ!) وَانْ (ژ اَرْژَنْگِيَا عَذَابِێ) رُوژَا پُوشْمَانِى و كُلانْ هِشْيَارْ بِكَه؛ اَوْ رُوژَا كُو حَسَابْدِيتِنْ بِدَاوِى دِبَه. رَوْشْ اَڤَه كُو اَوْ دِنَاڤْ غَفْلَتِێدَه نَه و اَوْ بَاوَرِيێ بِوِێ (رُوژِێ) نَابِنِنْ.

٤٠. بِێگُمَانْ هَرْ اَمِنْ مِيرَاتْگِرِێ اَرْدِێ و مِيرَاتْگِرِێ چه قَاسْ بِێنْ لِسَرْ اَرْدِێ ژِى هَنَه و اَوِێ لِمَه بِێنْ فَكَرَانْدِنْ.

٤١. (يَا مُحَمَّدْ!) دِكِتِێبِێ دَه بَحْسَا اِبْرَاهِيمْ ژِى بِكَه، بِرَاسْتِى اَوْ پِێخَمْبَرَكِى پِرْ رَاسْتْگُو بُو.

٤٢. وِێ دَمِێ اِبْرَاهِيمْ ژ بَاڤِێ خَوه رَه گُوتْ: بَاڤِێ مِنُو! چِمَا تُو عِبَادَتِێ تِشْتَكِى وِسَا دِكِى كُو اَوْ نَابِهِيزَه، نَابِينَه و هِيچْ نِكَارَه تُو فَيْدِێ ژِى بِدَه تَه؟

٤٣. بَاڤِێ مِنُو! بِێگُمَانْ زَانِينَكْ (وَحْيَكْ) ژ مِنْ رَه هَاتِيَه كُو اَوْ ژ تَه رَه نَهَاتِيَه. نَاخَوه بِدَه پَێ مِنْ، اَزِێ رِێيَكَه رَاسْتْ بِتَه بِخِمْ.

٤٤. بَاڤِێ مِنُو! شَيْطِێنْ نَحَبِينَه! بِێگُمَانْ شَيْطِێنْ بِێاَمْرِيَا خُدَايِێ رَحْمَنْ كِرِيَه.

٤٥. بَاڤِێ مِنُو! بِێگُمَانْ اَزْ دِترِسِمْ كُو ژ خُدَايِێ رَحْمَنْ عَذَابَكْ تَه بِهِنْگِيڤَه و تُو بِبِى دُوسْتْ و هَڤَالِێ شَيْطِێنْ.

---

١ اِسْرَائِيلِى دَرْحَقِى عِيسَا دَه بهَڤْ كَتِنْ؛ هِنَكَانْ گُوتْ كُو عِيسَا خُدِێ يَه، هِنَكَه دِنْ گُوتِنْ كُو اَوْ كُرِێ خُدِێ يَه و هِنَكَانْ ژِى گُوتْ كُو دِيَا وِى بِدَاوِنَپَاكِى گُنَهْكَارِى كِرِيَه.

٤٦. (ڤێجَا بَاقِێ وِی ژێ رَه) گُوتْ: اَیْ اِبْرَاهِیمْ! مَا تُو بَرِێ خَوه ژ اِلٰهِێنْ مِنْ دِگُهَرِینِی؟ اَگَرْ تُو قَنَگَرِی، صُونْدْ بَه کُو اَزِێ تَه بِکَفِرَانْ بِرَجِمِینْمْ و دَمَکَه دِرِێژْ ژ مِنْ دُورْ بِبَه.

٤٧. (اِبْرَاهِیمْ ژِێ رَه) گُوتْ: سِلاڤْ لِسَرْ تَه بَه، اَزِێ ژ بُوْ تَه لِێبُورِینِێ ژ خُدَایِێ خَوه بِخَوازِمْ. بِێگُمَانْ اَوْ ژ مِنْ رَه پِرْ قَنْجِیکَارَه.

٤٨. اَزِێ ژ وَه دُورْ بِکَڤِمْ و ژ وَانْ (پُوتـ)ـێنْ کُو ژ بِلِی خُدِێ هُونْ ژ بُوْ وَانْ عِبَادَتِێ دِکِنْ و اَزِێ ژ خُدَایِێ خَوه دُعَا بِکِمْ. اَزْ هِێڤِی دِکِمْ کُو بِگَازِیَا خُدَایِێ خَوه بِێهِێڤِی نَبِمْ.

٤٩. پَاشِێ، دَمَا اِبْرَاهِیمْ ژ وَانْ و ژ بِێنْ کُو ژ بِلِی خُدِێ اَوْ دِحَبَانْدِنْ خَوه دُورْ کِرْ، مَه اِسْحَاقْ (بِکُرِیتِی) و یَعْقُوبْ (بِنَڤِیتِی) دَانِێ و مَه هَرْ یَکْ ژ وَانْ ژِی کِرَه پِێخَمْبَرْ.

٥٠. مَه ژ بُوْ وَانْ ژ رَحْمَا خَوه (قَنْجِیَا دِنْیَا و ئَاخْرَتِێ) بَخِشَانْدْ و مَه نَاڤْ و دَنْگِێ وَانْ بِقَنْجِی (دِنَاڤْ خَلْکِێ دَه) بِلِنْدْ کِرْ.

٥١. (یَا مُحَمَّدْ!) دِکِتِێبِێ دَه بَحْسَا مُوسَا ژِی بِکَه. بِێگُمَانْ اَوْ بِژَارَه بُو و اَوْ قَاصِدْ و پِێخَمْبَرْ بُو.

٥٢. مَه ژ رَخِێ رَاسْتِێ، یِێ چِیَایِێ طُورْ گَازِی وِی کِرْ و مَه ژ بُوْ مُنَاجَاتِێ اَوْ تَامْ نِێزِی خَوه کِرْ.

٥٣. مَه ژ قَنْجِی و دِلُوڤَانِیَا خَوه، بِرَایِێ وِی هَارُونْ ژِی دِگَلْ وِی کِرَه پِێخَمْبَرْ.

٥٤. دِکِتِێبِێ دَه بَحْسَا اِسْمَاعِیلْ ژِی بِکَه؛ بِێگُمَانْ اَوْ وَفَاکَارِێ پَێمَانَا خَوه بُو و اَوْ هَمْ رَسُولْ هَمْ ژِی پِێخَمْبَرْ بُو.

٥٥. اِسْمَاعِیلْ شِیرَتَا نِمِێژْ و زَکَاتِێ لِخَلْکِێ خَوه دِکِرْ و اَوْ لِجَمْ خُدَایِێ خَوه مِرُۆڤِکِی ژِێقَایِلْ بُو.

٥٦. دِکِتِێبِێ دَه بَحْسَا اِدْرِیسْ ژِی بِکَه؛ بِێگُمَانْ اَوْ پِێخَمْبَرَکِی رَاسْتْگُو بُو..

٥٧. مَه اَوْ هِلْدَایَه جِهَکِی بِلِنْدْ.

٥٨. هَا اَڤِێنْ هَا، اَوِێنْ كُو خُدِێ نِعْمَتْ دَايَه وَانْ؛ ژ پِێخَمْبَرِێنْ كُو ژ كِنِێسَا ئَادَمِنْ و ژ يِێنْ كُو مَه اَوْ دِگَلْ نُوحْ (لِكَشْتِيێ) سُوَارْ كِرِنْ و ژ كِنِێسَا اِبْرَاهِيمْ و اِسْرَائِيلْ (يعْقُوبْ) و ژ يِێنْ كُو مَه اَوْ ئَانِينَه سَرْ رِيَا رَاسْتْ و مَه اَوْ (ژ بُو پِێخَمْبَرِيێ) بِژَارْتِنَه. دَمَا ئَايَتِێنْ خُدَايِێ رَحْمَنْ ژ وَانْ رَه تِێنْ خَونْدِنْ (ژ تِرْسَا خُدِێ) ژ خَوه ڤَه دِچِنْ و بِگِرِی دِچِنْ سِجُودِێ.

٥٩. پَاشِێ، دِپَێ وَانْ (قَنْجَانْ) دَه نِفْشَكِی وِسَا هَاتْ كُو دَسْتْ ژ نِمِێژِێ بَرْدَانْ و لِپَێ هَوَسِێنْ خَوه چُونْ، ڤِێجَا اَوِێ نَخَوشِی و ئَازَارِێ بِبِينِنْ.

٦٠. لِێبَلِێ اَوِێنْ كُو ژ كِرِنِێنْ خَوه پُوشْمَانْ بِنْ، بَاوَرِی بِينِنْ و كَارِێ قَنْجْ بِكِنْ، ڤِێجَا هَا اَڤْ دِێ بِچِنْ بِهِشْتِێ و تُو نَحَقِی لِوَانْ دِێ نَيِێ كِرِنْ.

٦١. (اَوْ) بِهِشْتِێنْ عَدْنِێ (لِێمَايِينِێ) نَه كُو خُدَايِێ رَحْمَنْ دِغَيْبِێ دَه پَيْمَانَا وَانْ ژ بَنْدَيِێنْ خَوه رَه دَايَه و وَانْ بِێيِی كُو بِبِينِنْ بَاوَرِی پِێ ئَانِيَه. بِێگُمَانْ پَيْمَانَا خُدِێ دِێ وَرَه جِهْ.

٦٢. لِوِرْ، اَوِێ نَه گُوتِنِێنْ كَلَڤَازِی؛ دِێ بَسْ سِلاڤِێ بِبِهِيزِنْ. لِوِرْ سِبَهْ و اِيڤَارِێ رِزْقِێ وَانْ ژ وَانْ رَه ئَامَادَه يَه.

٦٣. هَا اَڤْه، اَوْ بِهِشْتَا كُو ژ بَنْدَيِێنْ خَوه اَمِێ بِدِنْ كَسِێ كُو تَقْوَادَارْ بَه.

٦٤. (خُدِێ فَرْمَانْ لِجِبْرِيلْ كِرْ كُو بِێژَه): اَمْ بَسْ بِفَرْمَانَا خُدَايِێ تَه و بِدَسْتُورَا وِی تِێنَه خَوارِێ. چه تِشْتِێ لِبَرْ دَسْتِێ مَه و چه يَا لِدُوڤْ مَه و چه يَا كُو دِنَاڤْبَرَا ڤَانْ دَه هَيَه، تَڤْ يِێنْ خُدِێ نَه (و هَرْ تِشْتْ بِفَرْمَانَا وِی يَه). خُدَايِێ تَه قَتْ نَه ژِبِيرْكَرَه.

٦٥. اَوْ، خُدَايِێ اَرْدْ و ئَاسِيمَانَانَه و خُدَايِێ چڤَاسْ تِشْتِێ دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه يَه. نَاخَوه، عِبَادَتِێ وِی بِكَه و لِسَرْ كِرِنَا عِبَادَتِێ وِی صَبْرِێ بِكِێشَه. اَرِێ مَا تُو ژِێ رَه هَمْكُوفَكِی دِنْ دِزَانِی؟

٦٦. اِنْسَانِ (ـێ كَافِرْ) دِێ بِێژَه: دَمَا اَزْ بِمِرِمْ، مَا قَێ رَاسْتَه كُو اَزِێ دِيسَا (ژ گُورِێ) سَاغْ بِێمَه دَرَنَانِينْ؟

٦٧. مَا اِنْسَانْ نَاحِزرَه! مَه اَوْ ثَافِرَانْدِيَه دِگَلْ كُو بَرِێ اَوْ تُنَه بُو.

٦٨. قِێجَا بِخُدَايِێ تَه صُونْدْ بَه، تَقَزْ اَمِێ وَانْ و شَيْطَانِێنْ وَانْ (لِمَحْشَرِێ) پِێكْفَه بِجِقِينِنْ، پِشْتْرَه اَمِێ وَانْ لِسَرْ چُوكِێنْ وَانْ لِدُورَا دُوژَهِێ كُومْ بِكِنْ!

٦٩. پِشْتْرَه، ژ هَرْ كُومَكِێ پِێنْ كُو لِهَمْبَرِی خُدَايِێ رَحْمَنْ بِێهْتِرْ گُنَهْكَارْ بَه، اَمِێ (ژ نَاڤْ وَانْ) دَرِينِنْ.

٧٠. پَاشِێ، بِرَاسْتِی ژِی اَمْ، بِێِنْ كُو چُونَا دُوژَهِێ بِێهْتِرْ حَقْ كِرنَه بَاشْ دِزَانِنْ.

٧١. ژ وَه هَرْ كَسْ (چه مُومِنْ و چه كَافِرْ) هَرْ وِێ بِێ سَرْ دُوژَهِێ و دِێ وِێ بِبِينَه. اَڤْ ژ خُدَايِێ تَه حُكْمَكِی قَبِرِی يَه.

٧٢. پِشْتْرَه اَمِێ پِێنْ كُو خَوه (ژ مُشْرِكِی و كُفْرِێ) پَارَاسْتِنَه رَهَا بِكِنْ و اَمِێ سِتَمْكَارَانْ ژِی لِسَرْ چُوكَانْ رُونِشْتِی دِدُوژَهِێ دَه وِسَا بِهِێلِنْ.

٧٣. دَمَا ئَايَتِێنْ مَه پِێنْ اَشْكَرَاكَرْ ژ مِرُوڤَانْ رَه دِهَاتِنْ خَوْنْدِنْ، پِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه ژ پِێنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه دِگُوتِنْ: مَا ژ مَه هَرْدُو جِڤَاتَانْ جِهْ و وَارِێ كِێ چِێتِرَه و دِيوَانَا كِێ سِپَحِيتِرَه؟

٧٤. بَرِيَا وَانْ ژِی مَه گَلَكْ مِلَّتْ ژ نَاڤِێ بِرِنْ كُو اَوْ ژ ئَالِيِێ پَرْتَالْ و دِيتْبَارِی ڤَه (ژ وَانْ) رِنْدْتِرْ بُونْ.

٧٥. بِبِێژَه: (ژ مَه و وَه) كِی دِرِێشَاشِيِێ دَه بَه، بِلا (خُدَا يِێ) رَحْمَنْ مُهْلَتِێ بِدَه وِی، حَتَا دَمَا يَا كُو خُدِێ ژ وَانْ رَه يِێ پَيْمَانْ دَايِی بِبِينِنْ؛ يانْ عَذَابِێ ڤِێ دِنْيَايِێ (كُو تِێكْچُونَا لِهَمْبَرْ بَاوَرْمَنْدَانَه) يانْ ژِی عَذَابِێ ئَاخْرَتِێ بِبِينِنْ، قِێجَا وِێ چَاخِێ اَوِێ بِزَانِنْ كَا ژ هِێلَا جِهْ و وَارْ ڤَه كِی پِيسْتِرَه و ژ هِێلَا لَشْكَرِی ڤَه كِی قَلْسْتِرَه.

٧٦. خُدِێ، اَوِێ هِيدَئَايَتَا وَانْ بَنْدَيِێنْ كُو هَاتِنَه سَرْ رِيَا رَاسْتْ زِێدَه بِكَه. كَارْ و بَارِێنْ قَنْجْ پِێنْ كُو (ژ بُوْ مِرُوْڤ) دِمِينِنْ، لِجَمْ خُدَايِێ تَه چِێتِرِنْ و اَنْجَامَا وَانْ بَاشْتِرَه.

٧٧. كَا ژ مِنْ رَه بێژَه؛ مَا تُو عَجِبْ نَامِنِێ ژ وِی يِێ كُو ئَايَتێنْ مَه اِنكَارْ دِكَه و گُوتْ: تَقَرْ مَالْ و زَارُوكْ (لِئَاخْرَتِێ) دِێ ژ مِنْ رَه بێنْ دَايِينْ.

٧٨. مَا غَيْبْ لِبَرْ وِی قُبُويَه، يانْ ژِی مَا وِی ژ جَمْ خُدَايِێ رَحْمٰنْ پَيْمَانَكْ وَرْگِرْتِيَه؟

٧٩. نَا، اَمِێ يَا كُو اَوْ دِبێژَه بِنِفِيسِنْ و اَمِێ عَذَابِێ وِی هَرْ دِرِێژْ بِكِنْ.

٨٠. اَمِێ بِينْ وَارِسِێ يَا كُو اَوْ دِبێژَه (اَمِێ مَالْ و زَارُوكَانْ ژِێ بِگِرِنْ) و اَوِێ بِتَنِێ دِێ بِبَالْ مَه قَه بِێ.

٨١. وَانْ ژ بِلِی خُدِێ ژ خَوه رَه اِلٰهْ (مَعْبُودْ) گِرْتِنْ دَا كُو ژ وَانْ رَه بِينْ هِێزْ و نَارِيكَارْ.

٨٢. نَا، مَعْبُودِيْنْ وَانْ دِێ (رُوژَا قِيامَتِێ) عِبَادَتِێنْ وَانْ قَبُولْ نَكِنْ و وِێ ژ وَانْ رَه بِينْ نَيَارْ.

٨٣. مَا تُو نَابِينِی؟ مَه شَيْطَانْ مُصَلَّتِی سَرْ كَافِرَانْ كِرْ؛ وَانْ رِنْدْ دَاژُو سَرْ گُنَهْكَارِيێ.

٨٤. نَاخَوه، دَرْ بَارِێ وَانْ دَه لَزْ مَكَه. اَمْ رُوژِێنْ وَانْ يَكُو يَكُو دِژِمِێرِنْ.

٨٥. رُوژَا قِيَامَتِێ اَمْ مُتَّقِيَانْ قَفْلَه بِقَفْلَه لِجَمْ خُدَايِێ رَحْمٰنْ كُومْ دِكِنْ.

٨٦. اَمْ، سُجْدَارَانْ ژِی تِی دَاژُونْ دُوژَهِێ.

٨٧. ژ وِی يِێ كُو ژ جَمْ خُدَايِێ رَحْمٰنْ پَيْمَانْ و دَسْتُورْ وَرْگِرْتِيَه پِێ قَه تُو كَسْ نِكَارَه مَهْدَرِيێ بِكَه.

٨٨. (كَافِرَانْ) گُوتِنْ: خُدَايِێ رَحْمٰنْ ژ خَوه رَه زَارُوكْ گِرْتِنَه.

٨٩. بِێگُمَانْ وَه تِشْتَكِی اَرْزَنْگْ ئَافِێتِيَه مَيْدَانِێ..

٩٠. ئَاسِيَانْ دِكِنْ بِدَرِزِنْ، اَرْدْ دِكَه بِقَلِشَه و چِيَا دِكِنْ بِهَرِفِنْ..

٩١. ژ بَرْ كُو وَانْ (كَافِرَانْ) ژ خُدَايِێ رَحْمٰنْ رَه زَارُوكْ گَرَانْدِنَه.

٩٢. ژ خُدَا يِێ رَحْمٰنْ رَه نَه بَابَتَه كُو اَوْ زَارُوكَانْ ژ خَوه رَه بِگِرَه.

٩٣. لاَرْدْ و ئاسیاَنَانْ کَسْ نینَه کُو بَنْدَتی نَیێ جَمْ خُدَایێ رَحْمٰنْ (ڤێجَا خُدێ چه حَوْجَهی بزَارُوکَانْ هَیَه)!

٩٤. صُونْدْ بَه، خُدَایێ رَحْمٰنْ اَوْ تَڤْ حَسَابْ کرِنَه و هُورْ هُورْ اَوْ ژمَارْتِنَه.

٩٥. رُوژَا قِیامَتێ اَوْ تَڤْ یَکُو یَکُو دێ بێنَه بَرْ دَسْتِێ خُدێ.

٩٦. بێگُمَانْ اَوێنْ کُو بَاوَری ئَانینْ و کَارِێنْ قَنْجْ کرِنَه، خُدَایێ رَحْمٰنْ دێ حَزْکرِنَا وَانْ تێخَه دِلانْ.

٩٧. (یَا مُحَمَّدْ!) مَه قُرْئَانْ بزِمَانِێ تَه هِێسَانْ کرِیَه دَا کُو تُو بِوِێ مژْگِینِێ بِدِی مُتَّقِیَانْ و تُو بِوِێ جِڤَاتَکَه مِقَرِسْ هِشِیَارْ بِکِی.

٩٨. مَه بَرِیَا وَانْ گَلَکْ مِلَّتْ بِرِنْ هِلاکِێ. اَرِێ مَا تُو پِێژْنَا کَسِی ژ وَانْ دِکِی یانْ ژِی مَا تُو پِسْتَپِسْتَا وَانْ دِبِهِیزِی؟

٢٠. سُورَه یێ طَهَ

سُورَەیێ (طَه)، سَدْ و سِی و پِێنْجْ (١٣٥) ئَایَتَه. لِمَکِّێ دَاکَتِیَه. سُورَه، نَاڤِێ خَوه ژ حَرْفِێنْ سَرِێ خَوه یێنْ طَهَ گِرْتِیَه کُو نَئَاڤَکْ ژ یێنْ پِێخَمْبَرِێ خُدێ یَه.

بِنَاڤِێ خُدَایێ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. طَهَ.

٢. مَه اَڤْ قُرْئَانْ، نَه ژ بُۆ کُو تُو (یێ) زَحْمَتِیێ بِکِێشِی و غَمْگِینْ بِبِی هِنَارْتِیَه..

٣. بَسْ ژ بُۆ یێ کُو ژ دِلْ ژ خُدَا دِترْسَه پَنْدْ و هَایْدَارِی یَه.

٤. (اَڤْ پَیَامْ) ژ طَرَفْ وِی خُدَایێ کُو اَرْدْ و ئَاسِیاَنِێنْ بِلِنْدْ ئَافِرَانْدِنَه، لِپَێ هَڤْ هَاتِیَه هِنَارْتِنْ.

۵. خُدَایِیْ رَحْمٰنْ، لِسَرْ عَرْشْ رَاسَرْ بُو (رَاسَرْبُونَکَه بَابَتِیْ خَوه).

٦. چِقَاسْ تِشْتِیْ لِاَرْدْ و نَاسِیَانَانْ هَنَه و چِقَاسِیْ دِنَافْبَرَا وَانْ دَه و یِیْ دِبِنِیْ اَرْدِیْ دَه زِی تَفْ یِیْنْ خُدِیْ نَه.

۷. اَگَرْ کُو تُو دَنْگِیْ خَوه اَشْکَرَه بِکِی، فِیْجَا بِرَاسْتِی خُدِیْ یَا بِدِزِی و یَا ژِ وِیْ زِی قَشَارِیترْ دِزَانَه.

۸. خُدِیْ، اَوْ اِلٰهَه کُو ژِ وِی یِیْ قَه تُو مَعْبُودِیْ بِرَاسْتِی تُنِنْ. نَافِیْنْ هَرِی سِپَحِی هَرْ زِیْ رَه نَه.

۹. اَرِیْ مَا سَرْیِیْهَاتِیَا مُوسَا گِهَاشْتَه تَه؟

۱۰. دَمَا مُوسَا نَاگِرَكْ دِیتْ و ژِ اَهْلِیْ خَوه رَه گُوتْ: لِقْرِ رَاوَسْتِنْ! بِیْگُمَانْ نَاگِرَكْ لِبَرْ چَافِیْنْ مِنْ کَتْ. دِبَه کُو اَزْ ژِ وَه رَه پَرَنْگَکِی زِیْ بِینِمْ نَانْ زِی لِجَمْ اِیْگِرْ رِیْبَرَکِی بِبِینِمْ (دَا کُو رِیَا رَاسْتْ بَرْ مَه بِخَه).

۱۱. گَاقَا مُوسَا گِهِیشْتْ جَمْ اِیْگِرْ، لِیْ هَاتَه گَازِیکِرِنْ: اَیْ مُوسَا!

۱۲. اَزِمْ، اَزْ خُدَایِیْ تَه مَه! فِیْجَا صُوْلَا خَوه ژِ لِنْگِیْ خَوه بِکَه. لَوْرَا تُو لِنَوَالَا پِیرُوزْ، لِطُوَایِیْ یِی!

۱۳. مِنْ تُو (بِیْخَمْبَرِی) بِژَارْتْ، نَاخَوه لِیَامَا کُو ژِ تَه رَه تِیْ گُهْدَارِی بِکَه.

۱٤. بِیْگُمَانْ اَزْ خُدِیْ مَه. ژِ مِنْ یِیْ قَه تُو اِلٰهْ تُنِنْ. نَاخَوه تَنِیْ عِبَادَتِیْ مِنْ بِکَه و ژِ بُوْ بِیرْثَانِینَا مِنْ نِمِیْژْ بِکَه.

۱۵. بِیْگُمَانْ قِیامَتْ تَقَرْ تِیْ و هِنْدِكْ مَایَه کُو اَزْ وِیْ اَشْکَرَ بِکِمْ، دَا کُو هَرْ کَسْ جَزَایِیْ تِشْتِیْ کُو دِبَرْ دَه دِبَزَه، بِبِینَه.

۱٦. (اَیْ مُوسَا!) زِنْهَارْ، بِلَا اَوْ کَسِیْ کُو بَاوَرِی بِقِیامَتِیْ نَابِینَه و بِیَیْ هَوَسَا خَوه کَتِیَه، تَه

ژ وِیْ (بَاوَرِی و حَازِرِیَا ژ بُوْ رُوژَا قِیامَتِیْ) فَنَگَرِینَه! ڤِیْجَا (اَگَرْ تُو ژ قِیامَتِیْ غَافِلْ بِی) تُو (دِیْ) بِچِی هَلاکِیْ.

١٧. اَیْ مُوسَا! اَوْ چِی یَه دِدَسْتِیْ تَه یِیْ رَاسْتِیْدَه؟

١٨. (مُوسَا) گُوْتْ: اَوْ، گُوپَالِیْ مِنَه، اَزْ پَالا خَوه دِدِمِیْ و اَزْ پَلِیْنْ دَارَانْ ژ پَزِیْ خَوه رَه یِیْ دِوَه‌شِینِمْ و ژ بُوْ مِنْ هِنْ پِیْدِڤِیْنْ دِنْ ژِی یِیْ هَنَه.

١٩. خُدِیْ گُوْتْ: اَیْ مُوسَا! وِی بَاڤِیْژَه.

٢٠. دِجِهْ دَه مُوسَا اَوْ ئَاڤِیْتْ، ڤِیْجَا هَمَنْ اَوْ (بِقُدْرَتَا خُدِیْ) بُو مَارَكْ كُو بِلَزْ دِچَه.

٢١. خُدِیْ ژِیْ رَه گُوْتْ: رَاهِیْژِیْ و مَتِرْسَه! اَمِیْ دِیسَا وِی ڤَگَرِینِنْ سَرْ رَوْشَا وِی یَا بَرِیْ.

٢٢. دَسْتِیْ خَوه تِیْخَه بِنْ چَنْگِیْ خَوه، (دَمَا تَه دَرْخِسْتْ) تِیْ بِبِینِی كُو سِپِی دَرْكَتْ، سِپِیتِیَكَه نَه ژ نَخَوشِی كُو اَڤْ ژِی مُعْجِزَیَكَه دِنَه.

٢٣. (دَاخَوازَا مَه ژ ڤِیْ اَڤْه) دَا كُو اَمْ هِنْ ئَایَتِیْنْ خَوه یِیْنْ هَرِی مَزِنْ نِیشَانِی تَه بِدِنْ.

٢٤. هَرَه نِكْ فِرْعَوْنْ، بِرَاسْتِی اَوْ (پِرْ) ژ سَرْ خَوه فَه چُوِیَه.

٢٥. (مُوسَا) گُوْتْ: خُدَایِیْ مِنْ! سِینْگَا مِنْ فِرَهْ بِكَه.

٢٦. كَارِیْ مِنْ ژ بُوْ مِنْ هِیْسَانْ بِكَه.

٢٧. گِرِیْكَا زِمَانِیْ مِنْ فَكَه.

٢٨. دَا كُو گُوْتِنَا مِنْ فِیْمْ بِكِنْ.

٢٩. ژ مَالْبَاتَا مِنْ وَزِیرَكِی (نَارِیكَارَكِی) بِدَه مِنْ.

٣٠. بِلا اَوْ بِرَایِیْ مِنْ هَارُونْ بَه.

٣١. بِ(نَارِیكَارِیَا) وِی پِشْتَا مِنْ خُرْتْ بِكَه.

٣٢. دِیێخَمْبَرِیێ دَه ژِی وِی بِکَه شِرِیكْ و هَفَالِیێ مِنْ.

٣٣. دَا اَمْ پِرْ پِرْ تَه تَسْبِیحْ بِکِنْ..

٣٤. اَمْ گَلَكْ گَلَكْ زِکْرِیێ تَه بِکِنْ.

٣٥. بِێگُمَانْ تُو مَه دِبِینِی.

٣٦. خُدِیێ ژِیێ رَه گُوتْ: اَیْ مُوسَا! یَا کُو تَه دِخَوسْتْ ژِ تَه رَه هَاتَه دَاِینْ.

٣٧. صُونْدْ بَه، مَه (ژِ بِلِی ڤِیێ جَارِیێ) جَارَکَه دِنْ ژِی قَنْجِی لِتَه کِرِبُو.

٣٨. دَمَا کُو (تُو ژِ دَایِکَا خَوه بُویِی) مَه اِلْهَامْ دَا دَایِکَا تَه، یَا کُو مَه دَایِیێ:

٣٩. مُوسَا بِخَه صِنْدُوقِیێ، پِشْتَرَه بَاڤِێژَه دَرْیَایِیێ (نِیلِیێ) کُو نِیلْ ژِی وِی بَاڤِێژَه کَفِیَا خَوه، ڤِێجَا نَیَارِیێ مِنْ و نَیَارِیێ وِی، وِی بِگِرَه. مِنْ ژِ جَمْ خَوه حَزْکِرِنَكْ ئَاڤِێتَه سَرْ تَه (دَا کُو ژِ تَه حَزْ بِکِنْ) و دَا کُو تُو دِبِنْ چَاڤْدِێرِیَا مِنْ دَه پَرْوَرْدَه بِبِی.

٤٠. دَمَا کُو خَوشْکَا تَه لِپَی تَه دِهَاتْ و (ژِ مَالا فِرْعَونْ رَه) دِگُوتْ: مَا اَزْ یَکَا کُو شِیرْ بِدِیێ و وِی خَودِی بِکَه شَانِی وَه بِدِمْ؟ ڤِێجَا مَه تُو لِدَایِکَا تَه ڤَگَرَانْدْ دَا کُو چَاڤِێ وِیێ بِتَه رُونِی بِبَه و غَمْگِینْ ژِی نَبَه. (پِشْتِی تُو مَزِنْ بُویِی) تَه یَكْ کُشتْ، مَه تُو ژِ غَمَا وِیێ کُشْتِنِیێ خَلاصْ کِرْ. مَه تُو بِگَلَكْ دَرْدْ و بَلا اِمْتِحَانْ کِرْ (لِیَبَلِیێ هَرْ جَارِیێ مَه تُو رِزْگَارْ کِرِیَه). تُو چَنْدْ صَالانْ لِنَافَا خَلْکِیێ مَدْیَنِیێ (دِگَلْ شُعَیبْ پِیێخَمْبَرْ) مَایِی. اَیْ مُوسَا! پَاشِیێ لِگُورِی تَقْدِیرَکِیێ تُو هَاتِی.

٤١. مِنْ تُو ژِ بُوّ (پِیێخَمْبَرتِیَا) خَوه بِژَارْتِیَه.

٤٢. تُو و بِرَایِیێ خَوه بِهَڤْ رَه نِیشَانِیْنْ مِنْ بِبِنْ و دِ ذِکْرِکِرِنَا مِنْ دَه سِسْتِیێ مَکِنْ.

٤٣. هُونْ هَرْدُو هَرِنْ جَمْ فِرْعَونْ، لَوْرَا اَوْ پِرْ دِ سَرْ خَوه چُویَه.

٤٤. هُونْ هَرْدُو گُوتِنَكَه خَوشْ ژێ رَه بِبێژِنْ. بَلْكِى اَوْ ئَاقِلْ بِگَرَه، يانْ ژِى (ژِ خُدِێ) بِترْسَه (و ژِ رِێشَاشِيَا خَوه ڤَگَرَه).

٤٥. گُوتِنْ: خُدَايِێ مَه! بِێگُمَانْ اَمْ فِكَارَه دِكِنْ كُو اَوْ زُو جَزَا بِدَه مَه يانْ ژِى هِێ بِێهْتِرْ ژِ سَرْ خَوه بِچَه.

٤٦. (خُدِێ) گُوتْ: مَترْسِنْ، لَوْرَا اَزْ (بَنَارِيكَارِيَا خَوه) بِوَه رَه مَه؛ دِبِهِيزِمْ و دِبِينِمْ.

٤٧. دَه هَيْدِێ هُونْ هَرْدُو هَرِنْ و ژِێ رَه بِبێژِنْ: اَمْ پِێخَمْبَرِێنْ خُدَايِێ تَه نَه. ڤِێجَا اِسْرَائِيلِيَانْ دِگَلْ مَه بِشِينَه (دَڤْ ژِ وَانْ بَرْدَه) و بَسْ ئَازَارِێ بِدَه وَانْ! مَه ژِ خُدَايِێ تَه مُعْجِزَيَكْ ئَانِيَه (كُو اَوْ نِيشَانَه لِسَرْ پِێخَمْبَرِيَا مَه) و سَلامَتِى ژِ وِى كَسِى رَه يَه كُو بِدَه پَێ هِيدَئَايَتِێ.

٤٨. بِێگُمَانْ وَحِىْ ژِ مَه رَه هَاتِيَه هِنَارْتِنْ كُو بِێشِكْ عَذَابْ ژِ بُوْ وِى كَسِى يَه كُو (بِێخَمْبَرَانْ) بَاوَرِى نَانِنَه و بَرِێ خَوه (ژِ حَقِيِێ) ڤَدِگَرِينَه.

٤٩. فِرْعَونْ گُوتْ: اَىْ مُوسَا! مَا خُدَايِێ وَه كِى يَه؟

٥٠. مُوسَا گُوتْ: خُدَايِێ مَه، اَوْ خُدَا يَه كُو هَرْ تِشْتْ دَايَه مَخْلُوقِێنْ خَوه، پِشْتْرَه بَرِێ وَانْ دَايَه رِيَا رَاسْتْ.

٥١. (فِرْعَونْ ژِێ رَه) گُوتْ: كُو وَلِێ بَه، نَاخَوه رَوْشَا وَانْ مِلَّتِێنْ بَرِێ دِێ بِبَه چِه؟

٥٢. (مُوسَا ژِێ رَه) گُوتْ: زَانِينَا دَرْ بَارِێ وَانْ دَه، لِجَمْ خُدَايِێ مِنْ دِكِتِێبِێ دَه يَه. خُدَايِێ مِنْ نَه شَاشْ دِكَه نَه ژِى ژِ بِيرْ دِكَه.

٥٣. اَوْ خُدَايِێ كُو اَرْدْ ژِ وَه رَه رَاسْتْ كِرِيَه و ژِ وَه رَه تِيَدَه رِێ ڤَكِرنَه (چُونْ و هَاتِنْ هِێسَانْ كِرِيَه) و بَارَانْ ژِ ئَاسْمِێنْ (عَوْرَانْ) ژِ وَه رَه بَارَانْدِيَه. ڤِێجَا بِوِێ، مَه تَخْلِيتِێنْ گِيَا و شِينْكَاتِيانْ جُرْ بِجُرْ و جُوتْ دَرَئَانِينَه.

٥٤. ژِێ بِخُونْ و تَرْشِێنْ خَوه لِێ بِچِێرِينِنْ. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه ژِ بُوْ ئَاقِلْمَنْدَانْ نِيشَانْ هَنَه.

٥٥. مَه هُونْ ژ وێ (اَرْدِێ) ئَافرَانْدِنَه و دِیسَا اَمِێ وَه لِوِێ ڤَگَرِینِنْ و جَارَکَه دِنْ ژِی (پِشْتِی مِرِنِێ) اَمِێ وَه ژِێ دَرِینِنْ.

٥٦. صُونْدْ بَه، مَه دَلِیلِێنْ خَوه تَڤْ نِیشَانِی فِرْعَونْ دَانْ، ڤِێجَا دِیسَا وِی بَاوَرِی نَئَانِی و (لِهَمْبَرِی یَکِیتِیَا خُدِێ) ئَاصِێ بُو.

٥٧. فِرْعَونْ گُوتْ: اَیْ مُوسَا! مَا تُو ژ مَه رَه هَاتِیَه دَا کُو بِسِیْرْبَازِیَا خَوه مَه ژ وَلاتِێ مَه دَرْخِی؟!

٥٨. کُو وِسَا بَه، تَقَزْ اَمِێ ژِی سِیْرْبَازِیَکَه عَیْنِی وَکَه وِێ لِهَمْبَرِی تَه بِینِنْ. ڤِێجَا دِنَافْبَرَا مَه و خَوه دَه دَمَکَه هَڤْدِیتِنِێ لِجِهَکِی نَاڤَنْدِی دِیارْ بِکَه کُو نَه اَمْ نَه ژِی تُو خَوه ژِێ نَدِنْ پَاشْ.

٥٩. (مُوسَا) گُوتْ: دَمَا جِڤَانِێ وَه (و مَه) بِلا رُوژَا خَمِلانْدِنِێ (رُوژَا جَژْنِێ) بَه (دَا کُو خَلْكْ ئَامَادَه بِینْ) و دِ (دَمَا) دَانِێ سِبَهِێ دَه مِرُوڤ لِێ کُومْ بِینْ.

٦٠. لِسَرْ ڤِێ یَکِێ فِرْعَونْ پِشْتَا خَوه دَا مُوسَا و چُو، ڤِێجَا هَمِی (سِیْرْبَازْ و فِیلْبَازِیْنْ خَوه) دَانْ هَڤْ، دِپَیْ رَه (رُوژَا جِڤَانِێ) هَاتْ.

٦١. مُوسَا ژ وَانْ رَه گُوتْ: وَاخْ لِحَالِێ وَه بَه! بِدَرَوِینِی (نَوَیی) نَافِێژِنْ سَرْ خُدِێ ؛ (نَبِێژِنْ ئَایَتِێ وِی سِیْرِنْ)! نَاخَوه اَوِێ بِعَذَابَکِی (ژ جَمْ خَوه) وَه بِبَه هَلَاکِێ و بِێگُمَانْ کَسِێ کُو اِفْتِرَا بِکَه، اَوْ پَرِیشَانْ بُویَه.

٦٢. ڤِێجَا لِهَمْبَرِی ڤِێ یَکِێ رَوْشَا خَوه دِنَاڤْ خَوه دَه گُوتُوبِێژْ کِرِنْ و بِهَڤْ رَه کِرِنْ پِسْتَپِسْتْ.

٦٣. گُوتِنْ: اَفْ هَرْدُو، بِێگُمَانْ دُو سِیْرْبَازِنْ، بَسْ دِخَوازِنْ بِسِیْرْبَازِیَا خَوه وَه ژ وَلاتِێ وَه دَرْخِنْ و رِیَا وَه یَا ژ هَمُو رِیَانْ چِێتِرْ ژ حُولِێ رَاکِنْ.

٦٤. نَاخَوه، فَنْ و فُوتِنْ خَوه لِهَڤْ کُومْ بِکِنْ، پَاشِێ رَفْ بِرَفْ وَرِنْ! بِرَاسْتِی اِیرُو کِی بِسَرْ کَفَه اَوْ رِزْگَارْ بُویَه.

٦٥. (سِیْرْبَازَانْ گُوتْ): اَیْ مُوسَا! (دِخَوازِی پێشِی) تُو بَاڤِێژَه یانْ ژِی اَمِێ پێشِی بَاڤِێژِنْ.

٦٦. (مُوسَا ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: نَا، هُونْ پێشِی بَاڤِێژِنْ. وِێ دَمِێ وَرِیسْ و گُوپَالِێنْ وَانْ، ژِ سِیْرْبَازِیَا وَانْ، ژِ مُوسَا رَه هَاتَه خُیاکِرِنْ مِینَا کُو اَوْ (مَارِنْ) بِرِێ ڤَه دِچِنْ.

٦٧. مُوسَا، ژِ نِشْکَا ڤَه دِنَاڤَا خَوه دَه تِرْسِیَا.

٦٨. مَه ژِێ رَه گُوتْ: مَتِرْسَه! یِێ کُو بِسَرْ بِکَڤَه تَقَزْ تُوِیی (نَه اَونْ).

٦٩. (اَیْ مُوسَا) یَا دِدَسْتِێ خَوه دَه بَاڤِێژَه دَا کُو اَوْ دَارْ و وَرِیسِێنْ وَانْ دَابَلِعِینَه (و سِیْرَا وَانْ بَتَالْ بِکَه). بِرَاسْتِی یَا کُو وَانْ چِێکِرِیَه بَسْ حِیلَیَا سِیْرْبَازَانَه (و نَه رَاسْتِی یَه). سِیْرْبَازْ لِکُو دِبَه بِلا بِبَه بِسَرْ نَاکَڤَه.

٧٠. لِهَمْبَرِی ڤِێ رَوْشِێ، سِیْرْبَازْ چُونَه سِجُودِێ و گُوتِنْ: مَه بَاوَرِی بِخُدَایِێ هَارُونْ و مُوسَا نَانِی.

٧١. (فِرْعَونْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَرِێ مَا بَرِیَا اَزْ دَسْتُورَا وَه بِدِمْ وَه بَاوَرِی پِێ نَانِی؟ بِێگُمَانْ اَوْ مَزِنِێ وَه یَه کُو سِیْرْبَازِی فِێرِی وَه کِرِیَه. صُونْدْ بَه کُو ڤِێگَا اَزِێ دَسْتْ و پِیِێنْ وَه چَپْ و رَاسْتْ ژِێ بِکِمْ و اَزِێ وَه بِچڤْلِێنْ دَارِێنْ خُرْمَانْ ڤَه دَالَقِینِمْ! بِڤِی ئَاوَایی هُونِێ بِبِینِنْ کَا عَذَابِێ کِێ دِژْوَارْتِرْ و مَایِنْدَتِرَه.

٧٢. (سِیْرْبَازَانْ ژِێ رَه) گُوتِنْ: اَمِێ تَه دِسَرْ مُعْجِزِیِێنْ کُو اَشْکَرَا ژِ مَه رَه هَاتِنَه و دِسَرْ خُدِێ رَه نَگِرِنْ، اَوْ خُدَایِێ کُو اَمْ ئَافِرَانْدِنَه. نَاخَوه یَا تُو دِکِی بِکَه، بِێگُمَانْ دَسْتْهِلاتِیَا تَه بَسْ دِژِیَانَا ڤِێ جِیهَانِێ دَه یَه.

٧٣. مَه بَاوَرِی بِخُدَایِێ خَوه ئَانِیَه دَا کُو گُنَهِێنْ مَه و گُنَهِێ وِێ سِیْرَا کُو بِکُوتَکِی تَه بِمَه دَا کِرِنْ بِبَخْشِینَه. خُدِێ چِێتِرْ و مَایِنْدَتِرَه.

٧٤. بِێگُمَانْ رَوْشْ اَڤْه؛ کِی کُو هَرَه بَرْ دَسْتِێ خُدَایِێ خَوه و کُو سُجْدَارْ بَه ڤِێجَا بِێگُمَانْ دُوزَهْ ژِێ رَه یَه. اَوْ تِێدَه نَه دِمِرَه نَه ژِی (بِحَیاتَکَه خَوشْ و بَخْتَوَارْ) دِژِی.

٧٥. کِی ژِی بِایَانْ هَرَه بَرْ دَسْتِێ خُدَایِێ خَوه و کَارِێنْ قَنْجْ ژِی کِرِبِنْ، هَا اَوِ یِنْ وِسَا ژِ بُوْ وَانْ مَرْتَبَیِێنْ بِلِنْدْ هَنَه.

٧٦. اَوْ (مَرْتَبَه) بِهِشْتِێنْ عَدْنِێ نَه کُو دِبِنِێ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ، دِێ سَرَاقَتِی دِوَانْ دَه بِمِینِنْ! هَا اَفَه، خَلاتَا وَانْ کَسِیِنْ کُو خَوه (ژِ گُنَهَانْ) پَاقِژْ کِرِنَه.

٧٧. صُونْدْ بَه، مَه یِێخَامْ دَا مُوسَا کُو بَنْدَیِێنْ مِنْ (یِێنْ اِسْرَائِیلِی) بِشَفْ (ژِ مِصْرِێ) دَرِێخَه، قِێجَا لِدَرْیَایِێ ژِ بُوْ وَانْ رِیَکَه زُوَا بِگِرَه، فِکَارْ مَکَه کُو (فِرْعَوْنْ و لَشْکَرِێ وِی) بِگِهِنْ وَه و ژِ تُو تِشْتِی نَترْسَه.

٧٨. لِهَمْبَرِی قِێ یَکِێ فِرْعَوْنْ بِلَشْکَرِیِنْ خَوه قَه دَا یِێ (شُوپَا) وَانْ، قِێجَا دَرْیَا لِوَانْ هَاتَه هَفْ، لِێ چَاوَا لِوانْ هَاتَه هَفْ؟!

٧٩. فِرْعَونْ، گَلِێ خَوه ژِ رِێ خِسْتْ و اَوْ نَئَانِینْ سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

٨٠. گَلِی زَارُوِیِنْ اِسْرَائِیلْ! مَه هُونْ ژِ نَیَارِێ وَه رِزْگَارْ کِرْ و مَه، لِتَنِشْتَا رَاسْتِێ چِیَایِێ طُورْ جِقَانْ دَا وَه و مَه گَزُوْ و سُوسِکْ ژِ وَه رَه ئَانِینْ خَوارِێ.

٨١. ژِ وَانْ نِعْمَتِیِنْ پَاکْ و خَوشْ بِخُونْ، اَوِیِنْ کُو مَه بِرِزْقِینِی دَایَه وَه، دِدَرْبَارِێ وَانْ نِعْمَتَانْ دَه زِیِدَه‌گَافِی و نَانْکُورِیِێ نَکِنْ، قِێجَا غَزَبَا مِنْ دِێ لِوَه بِبَارَه. اَوْ کَسِێ کُو غَزَبَا مِنْ لِێ بِبَارَه، بِێگُمَانْ اَوْ هَلَاکْ بُویَه.

٨٢. بِێگُمَانْ اَزْ ژِ بُوْ وِی کَسِێ کُو پُوْشْمَانْ بِبَه، بَاوَرِی بِینَه و کَارِێ قَنْجْ بِکَه، پَاشِێ دِرِیَا رَاسْتْ دَه هَرَه، پِرْ بَخْشِینَرِمْ.

٨٣. اَیْ مُوسَا! چِه تِشْتِی تُو بِهَلَبَزِێ خِسْتِی کُو تَه قَوْمِێ خَوه ژِ پَاشْ قَه هِشْتْ و تُو هَاتِی؟

٨٤. (مُوسَا) گُوتْ: اَوْ لِپَیْ مِنِنْ دِێ بِگِهِیژِنَه مِنْ. خُدَایِێ مِنْ، بِبَالْ تَه قَه مِنْ لَزْ کِرْ دَا کُو تُو (ژِ مِنْ) رَازِی بِبِی.

٨٥. خُدَا گُوتْ: پشْتِی کُو تُو ژ وَانْ قَتیَایِی مَه گَلِیْ تَه جَرِبَانْدْ؛ سَامِری اَوْ ژ رِیْ بِرِنْ.

٨٦. لِهَمْبَرِی ڤِیْ یَکِیْ مُوسَا، بهیْرْسْ و غَمْگِینِی لِگَلِیْ خَوه ڤَگَرِیَا (و ژ وَانْ رَه) گُوتْ: هَی گَلِیْ مِنْ! اَرِیْ مَا خُدَایِیْ وَه پَیْمَانَکَه رِنْدْ نَدَابُو وَه؟ اَرِیْ مَا اَوْ دَمْ (چِلْ رُوژْ) ژ وَه رَه پرْ دِرِیْژْ هَاتْ؟ یَانْ ژِی مَا وَه خَوسْتْ کُو ژ خُدَایِیْ وَه غَزَبَکْ لِسَرْ وَه بِبَارَه؟ ڤِیْجَا ژ پَیْمَانَا کُو وَه دَا بُو مِنْ هُونْ ڤَگَرِیانْ.

٨٧. (گَلِیْ وِی ژِیْ رَه) گُوتِنْ: اَمْ، نَه بِڤِینْ و هِیْزَا خَوه ژ پَیْمَانَا کُو مَه دَابُو تَه ڤَگَرِیانْ. لِیْبَلِیْ هِنَکْ زِیْرْ و زِینَتِیْنْ خَلْکِیْ لِجَمْ مَه بُونْ، ڤِیْجَا مَه نَاڤِیْتِنْ (اِیْگِرْ)، هَرْ وِهَا سَامِری ژِی چه لِجَمْ هَبُو نَاڤِیْتْ.

٨٨. (سَامِری)، ژ وَانْ رَه (پَیْکَرِیْ) گُولِکَکِیْ چِیْکِرْ کُو خَودِی عُوْرِینْ بُو (دَمَا بَرِیْ وِیْ بِدَایَا بَایِیْ مِینَا گُولِکَکِیْ دِعُوْرِیَا). ڤِیْجَا (سَامِری و پِیْرَوِیْنْ خَوه ژ وَانْ رَه) گُوتِنْ: هَا ڤَا یَه خُدَایِیْ وَه و خُدَایِیْ مُوسَا. لِیْبَلِیْ مُوسَا اَوْ ژ بِیرْ کِرِیَه.

٨٩. اَرِیْ مَا اَوْ نَابِینْ کُواَوْ (پَیْکَرِیْ گُولِکِیْ) هِیچْ نَدِکَارَه بَرْسِڤَا گُوتِنَا وَانْ بِدَه و نَه دِکَارَه زَرَارِیْ ژ سَرْ وَانْ بِدَه نَالِی و نَه ژِی دِکَارَه فَیْدَیَکِیْ بِدَه وَانْ؟

٩٠. بِرَاسْتِی هَارُونْ هِیْ بَرِیْ (بَرِی مُوسَا لِوَانْ ڤَگَرَه) ژ وَانْ رَه گُوتْ: گَلِی مِلَّتِیْ مِنْ! هُونْ بِڤِیْ گُولِکِیْ هَاتِنَه جَرِبَانْدِنْ. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ وَه اَوْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ. نَاخَوه بِدِنَه پَیْ مِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِکِنْ.

٩١. ژِیْ رَه گُوتِنْ: اَمْ قَتْ دَڤْ ژ پَرَسْتِنَا گُولِکِیْ بَرْنَادِنْ، حَیَانِی مُوسَا ڤَگَرَه نَاڤْ مَه اَمِیْ لِسَرِیْ بَرْدَوَامْ بِنْ!

٩٢. (پِیشْتِی کُو مُوسَا ڤَگَرِیَا نَاڤَا وَانْ، ژ بِرَایِیْ خَوه هَارُونْ رَه) گُوتْ: اَیْ هَارُونْ! چَاخِیْ تَه دِیتْ کُواَوْ کَتِنْ رِیْشَاشِیْ اَوْ چه بُو نَهِشْتْ..

٩٣. کُو تُو لِپَیْ مِنْ وَرِی؟ اَرِیْ مَا تُو لِبَرْ فَرْمَانَا مِنْ رَابُویی؟

٩٤. (هَارُونْ ژِێ رَه) گُوتْ: اَیْ کُرِێ دَایکَا مِنْ! رِهَا مِنْ و پُورَا مِنْ مَکِشِینَه! بِرَاسْتِی اَزْ دِترْسِیامْ کُو تُو بِپِێژِی تَه دُبَنْدِی خِسْتِیَه نَاقَا زَارُوکِێنْ اِسْرَائِیلْ و تُو لِهِێثِیَا گُوتِنَا مِنْ نَسَکِنِی!

٩٥. (مُوسَا ژِ سَامِرِی رَه) گُوتْ: سَامِرِی! تَه ژِ بُوّ چِه اَفْ کِرْ؟

٩٦. سَامِرِی گُوتْ: یَا کُو وَانْ پِێ نِزَانِیبُو مِنْ پِێ دِزَانِی، قِێجَا مِنْ هِنَکْ ژِ زَانِینَا پِێخَمْبَرْ وَرْگِرتْ، پَاشِێ مِنْ اَوْ بِسَرْ گُهِێ خَوه قَه ئَافِێتْ. هَرْ وِسَا نَفْسَا مِنْ اَفْ کَارْ ژِ مِنْ رَه چِێکَرْ و ژِ بُوّ مِنْ خَمِلاندْ.

٩٧. (مُوسَا ژِ سَامِرِی رَه) گُوتْ: دَه هَرَه بِقَشْتَه ژِ قِرْ! اِیْدِی (جَزَایِێ تَه) حَیَانِی تُو لِدِنْیَایِێ بِژِی، تُو دِێ بِپِێژِی: نَه اَزْ تِێکِلِی کَسِی دِبِمْ و بِلا تُو کَسْ ژِی تِێکِلِی مِنْ نَبَه. بِێگُمَانْ ژِ بُوّ تَه (ژِ بُوّ عَذَابْدِیتِنِێ) جِقَانَکْ هَیَه کُو هَرْ تُو ژِێ نَایِێ قَدَرْکِرِنْ. لِوِی مَعْبُودِێ خَوه بِنِێرَه، اَوِێ کُو تَه خَوه دَابُو سَرْ پَرَسْتِنَا وِی، صُونْدَبَه اَمِێ وِی بِشَوتِینِنْ، پَاشِێ اَمِێ خَولِیَا وِی بَاقِێژِنْ دَرْیَایِێ!

٩٨. (مُوسَا ژِ قَوْمِێ خَوه رَه گُوتْ): بِێگُمَانْ اِلٰهِێ وَه بَسْ (اللّٰه)، اَوِێ کُو ژِ وِی پِێ قَه تُو اِلٰهْ تُنَه. زَانِینَا وِی هَرْ تِشْتِی دُورْپِێچْ کِرِیَه.

٩٩. هَرْ وِسَا اَمْ هِنَکِی ژِ ئَاگَاهِیِێنْ وَانْ (اُمَّتـ)ـێنْ کُو بِهُورِینَه ژِ تَه رَه رَادِگِهِینِنْ. بِێگُمَانْ مَه ژِ جَمْ خَوه بِیرْئَانِینَکْ (قُرَئَانَکْ) دَایَه تَه.

١٠٠. کِی بَرِێ خَوه ژِ وِێ قَگَرِینَه مُحَقَّقْ اَوِێ رُوژَا قِیامَتِێ بَارِێ گُنَهَکِی گِرَانْ هِلْگِرَه.

١٠١. اَوْ تِێدَه سَرَاقَتِی دِمِینْ و رُوژَا قِیامَتِێ ژِ بُوّ وَانْ چِه بَارَکِی پِیسَه!

١٠٢. رُوژَا کُو دِصُورِێ دَه تِێ پِفْکِرِنْ، وِێ رُوژِێ اَمْ گُنَهْکَارَانْ رَشْ و شِینْ دَاژُوْنْ مَحْشَرِێ.

١٠٣. دِنَاقْبَرَا خَوه دَه بِهِێدِی دِبِێژِنْ: لِدِنْیَایِێ ژِ دَهْ رُوژَانْ پِێ قَه اَمْ نَمَانَه.

١٠٤. اَمْ وِیْ دَابَاشَا کُو اَوْ دِنَافْ خَوه دَه دِبێژْنْ بێهْترْ دِزَانِنْ، وِیْ چَاخِیْ عَاقِلْمَنْدْ و چِێترِیْ وَانْ دِیْ بِبێژَه: هُونْ ژْ رُوژَکِیْ پِیْ قَه (لِدنْیَایِیْ) نَمَانَه.

١٠٥. اَوْ ژْ تَه دَرْ بَارِیْ چِیَانْ دَه دِپرْسِنْ (کَا رُوژَا قِیامَتِیْ دِیْ چَاوَا بِنْ). (ژْ وَانْ رَه) بِبێژَه: خُدَایِیْ مِنْ دِیْ ژْ بِنْ قَه وَانْ رَاکَه، هُورْ و هِێرَا بِکَه و وَانْ بَرْ بَا بِخَه.

١٠٦. هَرْ وِهَا دِیْ لِجِهِیْ وَان اَرْدَکَه رَاسْتْ، هِلُو و رُوتْ بِهِێلَه.

١٠٧. لِوِیْ دَرِیْ هُونِیْ جِهَکِی نِزْمْ و یَکِی بِلِنْدْ نَبِینْ.

١٠٨. وِیْ رُوژِیْ مِرُوْف لِپَیْ گَازِیَا خُدِیْ دِچِنْ (مَیْدَانَا حَشْرِیْ) و لِبَرْ (فَرْمَانَا) وِی رَانَابِنْ. قِیْجَا ژْ بُوْ حُرْمَتَا خُدَایِیْ دِلُوقَانْ دَنْگْ نِزْمْ بُونَه، قِیْجَا ژْ پِسْتَپِسْتِیْ پِیْ قَه تُو دَنْگَا سَحْ نَاکِی.

١٠٩. وِیْ رُوژِیْ، ژْ بِلِی وِی کَسِیْ کُو خُدَایِیْ دِلُوقَانْ دَسْتُورِیْ دَابَه و ژْ گُوتِنَا وِی قَایِلْ بَه، مَهْدَرِیَا تُو کَسِی فَیْدِیْ نَادَه.

١١٠. خُدِیْ، بِکِرْیَارِیْنْ کُو مِرُوْقَانْ کِرِی و یِیْنْ کُو دِکِنْ ژِی دِزَانَه و اَوْ تُو جَارْ بِسَرْ زَانِینَا وِی قَه نَابِنْ.

١١١. (وِیْ رُوژِیْ تُو دِبِینِی کُو) هَمُو رُو ژْ بُوْ (خُدَا)یِیْ هَرْ سَاغْ و رَاگِرِیْ هِیبِنِیْ زَبُونْ (و سَرْپِیْلْ) بُونَه و بِرَاسْتِی اَوِیْنْ کُو سِتَمْکَارِی کِرِنَه (دِوِیْ رُوژِیْ دَه) پَرِیشَانْ بُونَه.

١١٢. چِه کَسِیْ بَاوَرْمَنْدْ بَه و کَارْ و کِرْیَارِیْنْ رِنْدْ بِکَه، قِیْجَا بِلا اَوْ ژْ نَحَقِی و ژْ کِیْمْنِقِیسِینَا خِیْرِیْنْ خَوه نَترْسَه.

١١٣. هَرْ وِسَا مَه قُرْئَانْ بِزِمَانِیْ عَرَبِی (ژْ تَه رَه) هِنَارْتِیَه و مَه دِفِیْ قُرْئَانِیْ دَه گَلَکْ هِشْیَارِی و گَفْ (اِیْنْ بِعَزَاپِیْ) اَشْکَرَا کِرِنَه، هِیْفِی هَیَه کُو اَوْ خَوه بِپَارِیْزِنْ، ئَانْ ژِی اَفْ (قُرْئَانْ) ژْ بُوْ وَانْ پَنْدْ و شِیرَتَکِیْ دَرِینَه رَاسْتِیْ.

١١٤. ڤِێجَا اَوْ خُدَايِێ حُكمْرَانِێ دَسْتهِلاتَدَارِێ حَقْ ژِ گُوتِنێنْ مُشْرِكَانْ پَاكْ و بِلِنْدَه. (يَا مُحَمَّدْ!) جِبْرِيلْ حَيَانِى وَحْيَا خُدِێ (ژ تَه رَه) نَقَدِينَه دِ(خَوْنْدنَا) قُرْئَانِێ دَه لَزْ مَكَه و بِێژَه؛ خُدَايِێ مِنْ، زَانِينَا مِنْ زِێدَه بِكَه.

١١٥. صُوْنْدْ بَه، هِێ بَرِێ ژِى مَه فَرْمَانَا (بِنَخَوارِنَا ژِ دَارِێ) لِئَادَمْ كِرِبُو. ڤِێجَا وِى (فَرْمَانَا مَه) ژِ بِيرْ كِرْ و مَه تُو صَبْرْ و مَتَانَتْ ژِى پِێ رَه نَدِيتْ.

١١٦. دَمَا مَه ژِ فِرِيشْتَيَانْ رَه گُوتْ، ژِ ئَادَمِى رَه هَرِنْ سِجُودِێ، اَوْ دِجِهْ دَه چُونَه سِجُودِێ، لِێبَلِێ اِبْلِيسْ نَچُو سِجُودِێ.

١١٧. ڤِێجَا مَه گُوتْ: اَىْ ئَادَمْ! اَڤْ (شَيْطَانْ) دِژْمِنِێ تَه و هَڤْسَرَا تَه يَه. زِنْهَارْ بِلا وَه ژِ بِهِشْتِێ دَرْنَخَه، پَاشِێ تُو بِێ ئَازَارِێ بِكِێشِى!

١١٨. (اَىْ ئَادَمْ!) ڤِێگَا لِڤْ، ژِ بُو تَه نَه بِرْچِيبُونِى هَيَه نَه ژِى طَازِيَايِينْ.

١١٩. تُو، تِێدَه نَه تِى دِبِى نَه ژِى گَرْمَا طَاڤِێ لِتَه دِدَه.

١٢٠. لِێبَلِێ شَيْطِێنْ وَسْوَسَه خِسْتَه دِلِێ ئَادَمْ و ژِێ رَه گُوتْ: اَىْ ئَادَمْ! اَرِێ مَا اَزْ دَارَا سَرْمَدِى (اَبَدِيَتِێ) و مِلْكِێ كُو نَارِزَه نِيشَانِى تَه نَدِمْ؟

١٢١. (شَيْطِێنْ بِحِيلَه و خَاپَا اَوْ خَاپَانْدِنْ) ڤِێجَا هَرْدِيَانْ ژِ وِێ (دَارِێ) خَوارِنْ. عَوْرَتِێ وَانْ ژِ وَانْ ڤَه هَاتَه خُيَاكِرِنْ و وَانْ حَولْ دَا كُوبِيلِێنْ بِهِشْتِێ خَوه بِنخُمِينِنْ. (بِڤِى ئَاوَايِى) ئَادَمْ بِێاَمْرِيَا خُدَايِێ خَوه كِرْ، ڤِێجَا رِيَا خَوه شَاشْ كِرْ.

١٢٢. پَاشِێ خُدَايِێ ئَادَمْ اَوْ (ژِ بُو پِێخَمْبَرِيێ) بِزَارْتْ؛ تُوبَا وِى پَژرَانْدْ و بَرِێ وِى دَا رِيَا رَاسْتْ.

١٢٣. (خُدِێ) گُوتْ: هُونْ هَمُو (مرُوْف و شَيْطَانْ) پِێكڤَه ژِ بِهِشْتِێ دَاكَڤِنْ، هِنْ ژِ وَه ژِ هِنَانْ رَه دِژْمِنِنْ! اَگَرْ كُوژِجَمْ مِنْ ژِ بُو وَه هِدَنَايَتَكْ (پِێخَمْبَر-كِتِيبْ) هَاتْ، ڤِێجَا كِى بِدَه پَێ هِدَنَايَتَا مِنْ اَوْ رِێشَاشْ و بَدْبَختْ نَابَه.

۱۲٤. چه کَسِیْ کُو بَرِیْ خَوه ژِکِتِیْبَا مِنْ ڤَگَرِینَه، بِیْگُمَانْ ژِیْ رَه ژِیَانَکَه تَنْگْ و طَارِی هَیَه و اَمِیْ وِی رُوژَا قِیامَتِیْ کُورَه گُومْ حَشْرْ بِکِنْ.

۱۲۵. اَوْ دِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ! چِمَا تَه اَزْ کُورَه گُومْ حَشْرْ کِرِمْ؟ حَالْ اَڤْه کُوبِرَاسْتِی اَزْ لِدِنْیَایِیْ بِچَافْ بُومْ!

۱۲٦. (خُدِیْ) دِیْژَه: هَرْ وِهَا ئَایَتِیْنْ مَه ژِتَه رَه هَاتِنْ ڤِیْجَا تَه اَو ژِ بِیرْ کِرِنْ و هَرْ وِسَا اِیرُو تُو ژِی دِیْ وَرِی ژِبِیرْکِرِنْ!

۱۲۷. بِڤِی ئَاوَایِی کَسِیْ کُو (دِ اَرْزُوِیِیْنْ خَوه دَه) دَسْتْبَلاڤِیْ بِکَه و بَاوَرِیِیْ بَئَایَتِیْنْ خُدَایِیْ خَوه نِیِینَه، اَمْ جَزَا دِکِنْ. بِیْگُمَانْ عَذَابِیْ ئَاخِرَتِیْ تَقَرْ دِژْوَارْتِرْ و سَرَاقَتِیترَه.

۱۲۸. مَا ژِ وَانْ رَه دِیارْ نَبُویَه کُو بَرِیَا وَانْ مَه چِقَاسْ مِلَّتْ هَلاكْ کِرِنْ، دِگَلْ کُو اَوْ دِجِهْ و وَارِیْنْ وَانْ دَه ژِی دِچِنْ و تِیْنْ؟ بِیْگُمَانْ دِڤِیْ دَه، ژِ عَاقِلْدَارَانْ رَه گَلَكْ نِیشَانْ هَنَه (کُو ژِ وَانْ عِبْرَتْ و دَرْسْ بِگِرِنْ).

۱۲۹. اَگَرْ ژِ خُدَایِیْ تَه پَیْمَانَا پَاشْتِیْخِسْتِنَا عَذَابْدَاینَا وَانْ نَهَاتبُویَا دَاینْ و اَگَرْ ژِ بُوْ وَانْ دَمَکَه نَاڤْلِیْکِرِی نَبُویَا، دِیْ عَذَابِیْ خُدِیْ لِسَرْ وَانْ مِسُوگَرْ بِبُویَا.

۱۳۰. (یَا مُحَمَّدْ!) لِهَمْبَرِی تِشْتِیْنْ کُو اَوْ دِیْژِنْ، خَوه رَاگِرَه و بَرِیَا دَرْکَتِنَا رُوژِیْ، بَرِیَا رُوژْ بِچَه ئَاڤَا و هِنَکِی ژِ وَخْتِیْ شَڤِیْ و سَرُ و بِنِیْ رُوژِیْ حَمْدِیْ خُدِیْ بِکَه و ژِ هَرْ کِیْمَاسِیِیْ وِی پَاكْ بِدِیْرَه، دَا کُو تُو خُدَایِیْ خَوه قَایِلْ بِکِی.

۱۳۱. زِنْهَارْ، چَاڤِیْنْ خَوه بَرْنَدَه وِیْ خَوشْکِیَا ژِیَانَا جِیهَانِیْ، اَوَا کُو مَه دَایَه کَافِرْ و یِیْنْ مِینَا وَانْ، دَا کُو اَمْ وَانْ پِیْ بِجَرِیِنِنْ! رِزْقِیْ خُدَایِیْ تَه چِیْترَه، هَمْ ژِی سَرَاقَتِیترَه.

۱۳۲. اَمْرِیْ اَهْلِیْ خَوه بِکَه بِکِرِنَا نِمِیْژِیْ و لِسَرْ کِرِنَا وِیْ خَوه رَاگِرَه! اَمْ، رِزْقَکِی ژِ تَه نَاخَوازِنْ؛ اَمْ رِزْقِیْ تَه دِدِنْ. اَنْجَامَا خِیْرِیْ تَقَرْ ژِ اَهلِیْ تَقْوَایِیْ رَه یَه.

١٣٣. كَافِرَانْ گُوتْ: دَه بِلَا (مُحَمَّدْ) ژ خُدَايِىْ خَوه مُعْجِزَيَكِىْ ژ مَه رَه بِينَه (كُو وِى رَاسْتْ بِدِيْرَه)؟ اَرِىْ مَا دَاخُيانَكْ دِصُحُفِيْنْ پِيْشِيانْ دَه ژ وَانْ رَه نَهَاتِيَه؟

١٣٤. اَگَرْ مَه، بَرِيَا ڤِىْ (قُرْئَانِىْ) بِعَذَابَكِى اَوْ هَلاكْ بِكِرِنَا، تَقَزْ دِىْ وِهَا بِگُوتِنَا: خُدَايِىْ مَه! چِمَا تَه ژ مَه رَه قَاصِدَكْ نَشَانْدْ كُو بَرِيَا اَمْ رَزِيلْ و رِسْوَا بِينْ مَه بِدَايَا پَىْ ئَايَتِيْنْ تَه!

١٣٥. بِبِيْژَه: هَرْ يَكْ (ژ مَه و ژ وَه) چَاڤْنِيْرِيَا (اَنْجَامِىْ) دِكَه؛ دَه چَاڤْنِيْرِيِىْ بِكِنْ. لِىْ دِنِيْزْ دَه هُونِىْ بِزَانِنْ كَا خُدَانِيْنْ رِيَا رَاسْتْ كِى نَه و كِى لِسَرْ رِيَا حَقْ رَاسْتَرِىْ بُويَه.

٢١. سُورَه يِىْ اَنْبِيَاءْ

سُورَه‌يِىْ (اَنْبِيَاءْ)، سَدْ و دُوَازْدَهْ (١١٢) ئَايَتَه. لِمَكِّىْ دَاكَتِيَه. دِگَلْ پِرْ دَابَاشِيْنْ دِنْ ژِى، ژ بَرْ كُو سُورَه بِتَايْبَتِى بَحْسَا هِنْ پِيْخَمْبَرَانْ و مُنَاسَبَتِيْنْ وَانْ اِيْنْ لِگَلْ گَلِيْنْ وَانْ كِرِيَه، ژِىْ رَه سُورَه‌يِىْ اَنْبِيَاءْ يَانِى سُورَه‌يِىْ پِيْخَمْبَرَانْ هَاتِيَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. ژ بُو اِنْسَانَانْ دَمَا حَسَابْوَرْگِرْتِنَا وَانْ نِيْزِيكْ بُويَه. حَالْ اَڤَه كُو اَوْ دِنَاڤْ غَفْلَتِىْ دَه بَرِىْ خَوه (ژ اِيمَانَا پِىْ) ڤَدِگَرِينْ.

٢. چِه دَمَا ژ خُدَايِىْ وَانْ، ژ وَانْ رَه ئَايَتَكَه نُو (ژ قُرْئَانِىْ) بِهَاتَا، وَانْ بِطِنَازِى لِىْ گُهْدَارِى دِكِرِنْ.

٣. دِلِىْ وَانْ (ژ فَهْمَا وِىْ) غَافِلَه. اَوِيْنْ كُو ظَالِمِنْ دِنَاڤْبَرَا خَوه دَه ژِهَڤْرَه بِدزِى دِبِيْژِنْ: اَڤْ (مُحَمَّدْ) هَرْ اَوْ ژِى مِرُوْڤِكِى مِينَا وَه يَه ، دِگَلْ كُو هُونْ تِيْدِگِهِيژِنْ مَا چَاوَا هُونْ دِدِنْ پَى سِيْرْبَازِيِىْ!

٤. (پِيْخَمْبَرْ ژ وَانْ رَه) گُوتْ: چِقَاسْ گُوتِنَا كُو لَارْدُ و نَاسِمِيْنْ (تِيْتَه گُوتِنْ) خُدَايِىْ مِنْ پِىْ دِزَانَه و هَرْ اَوَه يِىْ بِهِيزَرْ و يِىْ زَانَا.

٥. گُوتِنْ: نَخێرْ، اَڤْ خَوْنَه رُوژْکِنْ، نَا بَلْکِی وِی قُرْئَانْ ژِ جَمْ خَوه ڤَه لِێثَانِیَه، نَا بَلْکِی اَوْ شَاعِرَه. اَگَرْ نَه وِسَانَه دَه کَا بِلا نَایَتَکِێ (مُعْجِزَیَکِێ) ژِ مَه رَه بِینَه، چَاوَا کُو ژِ پِێخَمْبَرِێنْ بَرِێ رَه هَاتِبُونْ.

٦. بَرِیَا وَانْ چه وَلاتَکِی کُو مَه اَوْ بِرنَه هَلاکِێ (پِشْتِی هَاتِنَا مُعْجِزَانْ) وَانْ بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ، اَرِێ مَا ڤِێجَا اَوِێ بَاوَرِی بِینِنْ؟

٧. (یَا مُحَمَّدْ!) مَه، بَرِیَا تَه یِێ کُو ژِ وَانْ رَه وَحِی شَانْدِیَه هَرْ زِلامْ بُونَه؛ نَاخَوه اَگَرْ هُونْ (ڤِێ) نِزَانِنْ ژِ اَهْلِێ زَانِینِێ بِپرْسِنْ.

٨. مَه اَوْ (پِێخَمْبَرْ) نَکِرِنْ جَسَدِێنْ (بِێ رِحْ) کُو خَوارِنِێ نَاخُونْ و اَوْ (لِڤِێ دِنْیَایِێ) اَبَدِی ژِی نَامِینِنْ.

٩. پِشْتَرَه، مَه اَوْ پَێمَانَا کُو دَایَه وَانْ بِجِهْ ئَانِی، ڤِێجَا مَه اَوْ و یِێنْ کُو مَه اَوْ خَوسْتِنْ رِزْگَارْ کِرِنْ و مَه یِێنْ مُسْرِفْ ژِی هَلاکْ کِرِنْ.

١٠. صُوْنْدْ بَه، مَه کِتِێبَکَه وِسَا ژِ وَه رَه هِنَارْتْ کُو رُومَتَا وَه (یَا دِنْیَا و ئَاخْرَتِێ) تِێدَه یَه. مَا هِێ ژِی هُونْ ئَاقِلْ نَاگِرِنْ؟

١١. مَه خَلْکِێنْ پِرْ وَلاتَانْ ژِ بَرْ کُو اَوْ ظَالِمْ بُونْ ژِ نَاڤِێ بِرِنْ و لِدُوڤْ وَانْ مَه هِنْ خَلْکِێنْ دِنْ ئَانِینْ مَیْدَانِێ.

١٢. چه دَمَا پِێژْنَا عَذَابِێ مَه دِکِرِنْ، هَا تَه دِیتْ بِلَزْ ژِ بَرِێ دِرَڤِیَانْ.

١٣. (فِرِیشْتَیَانْ ژِی ژِ وَانْ رَه دِگُوتْ): دَه نَرَڤِنْ! لِنعْمَتْ و وَارِێنْ خَوه یِێنْ خَوشْ ڤَگَرِنْ؛ بَلْکِی هُونْ بِێنَه پِرْسِیَارْکِرِنْ (کَا اَڤَا بِسَرِێ وَه دَه هَاتْ چه بُو و ژِ بُوْ چه بُو؟)

١٤. (وَانْ) گُوتِنْ: وَاخْ ژِ یَا کُو هَاتِیَه سَرِێ مَه! بِرَاسْتِی ژِی اَمْ مِرُوڤِێنْ سِتَمْکَارْ بُونْ.

١٥. هَرْ فَرْیَادَا وَانْ وِسَا بَرْدَوامْ بُو، حَیَانِی کُو مَه اَوْ کِرِنْ مِینَا گِیَایِێ دِرُوتِی و ئَاگِرِێ ڤَمِرِی.

١٦. مَه اَرْدُ و اَسْمَانْ و يِێنْ دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه وَكْ پِێلِيسْتُوكْ (و بِێمَفَا) نَنَافِرَانْدِنَه.

١٧. اَگَرْ مَه بِخَوەسْتَا كُو مِزُولاهِيَكِێ ژِ خَوه رَه بِگِرِنْ مَه دِێ اَوْ ژِ جَمْ خَوه بِگِرْتَايَا؛ اَمْ ڤِێ نَاكِنْ.

١٨. نَا، بَلْكِى اَمِێ حَقِيِێ بَاڤِێژِنْ سَرْ بَاطِلِى، ڤِێجَا اَوْ، بَاطِلِى نَاهِێلَه (و پُوچْ دِكَه). ڤِێجَا تُو دِنِێرِى كُو وَا يَه بَاطِلْ ژِ حُوْلِێ رَابُويَه. (گَلِى كَافِرَانْ!) خَولِى لِسَرِێ وَه بَه، ژِ بَرْ وَانْ وَصْفِێنْ كُو هُونْ (نِسْبَتِى بَالْ خُدِێ ڤَه) دِكِنْ!

١٩. چه تِشْتِێنْ لِاَرْدُ و نَاسِيمَانَانْ هَنَه يِێنْ خُدِێ نَه و اَوِێنْ لِجَمْ خُدَايِێ تَه (كُو مَلائِيكَتِنْ) لِسَرْ عِبَادَتِێ خُدِێ، خَوه مَزِنْ نَادِێرِنْ و ژِێ نَاوَسْتِنْ ژِى.

٢٠. بِشَڤْ و رُوژِێ خُدِێ پَاكْ دِدِێرِنْ و سِسْتْ ژِى نَابِنْ.

٢١. اَرِێ مَا وَانْ (پُوتْپَرَسْتَانْ) لِاَرْدِێ ژِ خَوه رَه هِنْ خُدَا گِرْتِنَه كُو اَوِێ (مِرِيَانْ) سَاغْ بِكِنْ؟

٢٢. اَگَرْ لِهَرْدِيَانْ (نَاسِيمَانْ و اَرْدِێ) ژِ خُدِێ پِێ ڤَه الْهَكِى دِنْ هَبُويَا، تَقَزْ دِێ (پَرْگَالَا اَرْدُ و نَاسْمِێنْ) خَرَابُويَا. نَاخَوه خُدَايِێ عَرْشْ ژِ يَا كُو وِى پِێ دِوَصْفِينِنْ پَاكْ و بِلِنْدَه.

٢٣. خُدِێ ژِ يَا كُو دِكَه نَايِێ پِرْسِيَارْكِرِنْ، لِێبَلِێ اَوِێ ژِ تِشْتِێنْ كُو بِكِنْ دِێ بِێنَه پِرْسِيَارْكِرِنْ.

٢٤. يَانْ ژِى مَا ژِ بِلِى خُدِێ ژِ خَوه رَه الْهِێنْ دِنْ گِرْتِنَه؟ بِێژَه: دَه هَيْدِێ دَلِيلا خَوه بِينِنْ (اَگَرْ بِرَاسْتِى هُونْ رَاسْتْ دِبِێژِنْ)! هَا ڤَا يَه كِتِێبَا لِگَلْ مِنْ و كِتِێبِێنْ وَانِێنْ بَرِيَا مِنْ ژِى. نَا، بَلْكِى پِرِێنْ وَانْ رَاسْتِيِێ نِزَانِنْ، ژِ بَرْ ڤِێ يَكِێ بَرِێ خَوه ژِێ ڤَدِگَرِينِنْ.

٢٥. (يَا مُحَمَّدْ!) بَرِيَا تَه، مَه چِقَاسْ پِێخَمْبَرْ شَانْدِبَه، هَرْ مَه پَێخَامْ دَايَه وَانْ كُو «ژِ مِنْ پِێ ڤَه تُو خُدَا نِينَه و عِبَادَتِێ مِنْ بِكِنْ.»

٢٦. (كَافِرَانْ) گُوتِنْ: خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ ژِ خَوه رَه (ژِ فَرِيشْتَيَانْ) زَارُوكْ گِرْتِيَه. حَاشَا! اَوْ ژِ ڤِێ پَاكْ و دُورَه. (نَا) بَلْكِى فِرِيشْتَه بَنْدَيِێنْ خُدِێ يِێنْ رُومَتْدَارِنْ.

٢٧. اَوْ بَرِیَا وِی نَاپِیشْ و اَوْ تَنِێ بِفَرْمَانَا وِی تَقْدِگَرِنْ.

٢٨. خُدِێ بِیَا کُو وَانْ کِرِیَه و بِیَا کُو دِکِنْ ژِی دِزَانَه. اَوْ، ژِ وَانْ کَسِێنْ کُو خُدِێ ژِێ قَایِلَه پِێ قَه مَهْدَرِیَا تُو کَسِێ (دِنْ) نَاکِنْ. اَوْ ژِ تِرْسَا خُدِێ دِلَرِزِنْ!

٢٩. ژِ فَرِیشْتَیَانْ کِی بِێژَه: 'ژِ بِلِی خُدِێ اَزْ اِلٰهِمْ، اَمِێ بِدُوژَهِێ وِی جَزَا بِکِنْ. هَرْ وِهَا اَمِێ (پُوتْپَرَسْتِێنْ) ظَالِمْ ژِی جَزَا بِکِنْ!

٣٠. اَرِێ مَا اَوِێنْ کَافِرْ بُونَه، قَیْ نَابِینِنْ کُو بَرِێ اَرْدْ و ئَاسِیَانْ بِهَفْ قَه بُونْ، قِێجَا مَه اَوْ ژِ هَفْ قَقَتَانْدِنْ و مَا اَوْ نِزَانِنْ کُو مَه هَرْ تِشْتِێ زِنْدِی ژِ ئَافِێ ئَافِرَانْدِیَه؟ مَا هِێ ژِی اَوْ بَاوَرِی نَابِینِنْ؟

٣١. مَه دِ اَرْدِێ دَه چِیَایِێنْ مِکُومْ چِێکِرِنْ دَا کُو اَرْدْ خَوه پِێ بِگِرَه و نَهَژَه. مَه رِێکِێنْ فِرَه تِێدَه قَکِرِنْ دَا کُو اَوْ (دِرِێوِیتِیِێنْ خَوه دَه) بِسَرْ مَبَسْتِێنْ خَوه قَه بِنِنْ (و بِگِهِیژِنْ ئَارْمَانْجِێنْ خَوه).

٣٢. مَه ئَاسِیَانْ ژِی کِرِیَه بَانَکِی سَاغْلَمْ و پَارَاسْتِی، قِێجَا اَوْ بَرِێ خَوه ژِ نِیشَانِێنْ ئَاسِیَانَانْ قَدِگَرِینِنْ.

٣٣. اَوِێ کُو شَفْ و رُو، رُوژْ و هَیفْ ئَافِرَانْدِنَه خُدِێ یَه. هَرْ یَكْ ژِ وَانْ دِرِێگَهَا خَوه دَه ئَاقْژَنِیِێ دِکَه (و بِلَزْ دِگَرِنْ).

٣٤. (یَا مُحَمَّدْ!) مَه بَرِیَا تَه اَبَدِیَتْ نَدَایَه تُو کَسِی. اَرِێ مَا کُو تُو بِمْرِی، قَیْ اَوِێ هَرْ و هَرْ سَاغْ بِمِینِنْ؟

٣٥. هَرْ نَفسْ دِێ مِرِنِێ طَعْمْ بِکَه و اَمِێ وَه بِشَرْ و خِێرِێ اِمْتِحَانْ بِکِنْ و هُونِێ دَاوِی هَرْ لِمَه بِێنَه قَگَرَانْدِنْ.

٣٦. اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه دَمَا تَه دِبِینِنْ بَسْ حَنَکِێ خَوه بِتَه دِکِنْ و دِبِێژِنْ: مَا اَوِێ کُو بِنَبَاشِی بَحْسَا مَعْبُودِیِێنْ وَه دِکَه اَقْه؟ حَالْ اَقْه کُو اَوْ کِتِیبَا خُدَایِێ دِلُوقَانْ مَانْدَلَه دِکِنْ.

۳۷. اِنْسَانْ (بِطَبِیعَتِیْ خَوه) لَزْگِینْ هَاتِیَه ئَافِرَانْدِنْ، اَزِیْ ئَایَتِیْنْ خَوه نِیشَانِی وَه بِدِمْ ڤِیْجَا لَزْ (لِعَذَابْ) نَکِنْ.[1]

۳۸. (کَافِرْ ژ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه) دِبِیْژِنْ: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتْگُو نَه، کَا کَنْگِیْ اَوْ عَذَابِیْ تَه پَیْمَانْ پِیْ دَایَه، تِیْ جِه؟

۳۹. اَوِیْنْ کَافِرْ بُونَه، اَگَرْ بِزَانِیَانَا کُو دَمَا (رُوژَا قِیَامَتِیْ) دِیْ نِکَارِنْ ئَاگِرْ ژ رُوِیِیْنْ خَوه و پِشْتِیْنْ خَوه بِدِنْ ئَالِی و ئَارِیکَارِیَا وَانْ ژِی دِیْ نَیِیْ کِرِنْ، (هَلْبَتْ وَانْ دِیْ اَڤْ نَگُوتَا و دِیْ بِلَزْ عَذَابْ نَخَوسْتَا).

۴۰. بَلْکِی، (قِیَامَتْ) ژ نِشْکَا ڤَه تِیْ اَوَا کُو وَانْ سَرْگِیْژْ دِهِیْلَه (و دِبِزْدِینَه). اِیْدِی اَوْ نِکَارِنْ وِیْ ڤَگَرِینِنْ و مُهْلَتْ (ئَا تُوبِیْ و لِیْبُورِینِیْ) ژِی، ژ وَانْ رَه نَایِیْ دَایِنْ.

۴۱. (یَا مُحَمَّدْ!) صُونْدْ بَه، بِوَانْ پِیْخَمْبَرِیْنْ بَرِیَا تَه ژِی طِنَازْ هَاتِیَه کِرِنْ، ڤِیْجَا اَوْ عَذَابِیْ کُو طِنَازِیْ خَوه پِیْ دِکِرِنْ هَاتَه سَرْ وَانْ طِنَازْکَرَانْ و خِسْتِنْ نَاڤْ خَوه.

۴۲. بِبِیْژَه: (اَگَرْ عَذَابْ بِسَرْ وَه دَه هَاتْ) اَوْ کِیَه کُو بِشَڤْ و رُوژِیْ وَه ژ (عَذَابِیْ) خُدَایِیْ رَحْمَنْ بِپَارِیْزَه؟ نَا! بَلْکِی اَوْ بَرِیْ خَوه ژ کِتِیْبَا خُدَایِیْ خَوه ڤَدِگَرِینِنْ.

۴۳. یَانْ ژِی، مَا ژ بُوْ وَانْ هِنْ اِلٰه هَنَه کُو لِهَمْبَرِی (عَذَابِیْ) مَه، وَانْ بِپَارِیْزِنْ؟ (حَالْ اَڤَه، اَوْ تِشْتِیْنْ کُو اَوْ دِبِیْژِنْ خُدَا نَه)، اَوْ نِکَارِنْ ئَارِیکَارِیَا خَوه بِخَوه ژِی بِکِنْ و اَوِیْ ژ (عَذَابِیْ) مَه ژِی نَیِیْنْ پَارَاسْتِنْ.

۴۴. اَرِیْ، مَه قَنْجِی لِوَانْ و دِگَلْ بَاڤْ و بَابِیرِیْنْ وَانْ کِرْ، حَیَانِی کُو دِخُوشِیِیْ دَه ژِیَانَکَه

---

۱ پِیخَمْبَرِیْ خُدِیْ ﷺ دِبَرْ اَبُو سُفْیَانْ و اَبُو جَهْلْ رَه دَرْبَاسْ بُو. دَمَا اَبُو جَهلْ پِیخَمْبَرْ دِیتْ، کَنِی و ژ اَبُو سُفِیَانْ رَه گُوتْ: اَڤْ پِیخَمْبَرِیْ زَارُوِیِیْن عَبْدُ مَنَافَه! اَبُو سُفْیَانْ بِهِیْرْسْ لِیْ فَگَرَانْدْ: قَیْ تُو لایِقْ نَابِینِی کُو ژ زَارُوِیِیْنْ عَبْدُ مَنَافْ رَه پِیخَمْبَرَکْ هَبَه؟ ڤِیْجَا پِیخَمْبَرِیْ خُدِیْ ﷺ لِاَبُو جَهلْ فَگَرِیَا و گُوتِیْ: چه قَاسْ اَزْ تَه دِبِینِمْ، تُو هَرْ لِبَرْ خَوه نَاکَڤِی حَتَا تِشْتَا کُو هَاتِی سَرِیْ نَایِیْ تَه وَلِیدْ کُرِیْ مُغِیرَه نَیِیْ سَرِیْ تَه ژِی. ڤِیْجَا اَڤْ نَایَتْ اِشَارَتِی بَالْ وِیْ ڤَه یَه.

دِرِیْژْ دَرْبَاسْ کِرِنْ. اَرِیْ مَا قِیْجَا اَوْ نَابِینِنْ (و تِیْنَاگِهِیژِنْ) کُو اَمْ اَرْدَا وَانْ ژ هَاوِرْ قَه لِوانْ تَنْگْ دِکِنْ. قِیْجَا مَا اَونْ یِیْنْ سَرْکَفْتِی؟

٤٥. بِیْژَه: اَزْ بَسْ بِوَحْیِیْ وَه هِشْیَارْ دِکِمْ. لِیْبَلِیْ اَوِیْنْ کَرْ دَمَا کُو اَوْ تِیْنَه هِشْیَارْکِرِنْ، دَنْگِیْ قِیْ بَانْگِیْ نَابِهِیزِنْ.

٤٦. صُونْدْ بَه، اَگَرْ ژ عَذَابِیْ خُدَایِیْ تَه تِشْتَکِی هِنْدِكْ بِهِنْگِقَه وَانْ، هِیچْ گُمَانْ تُنَه یَه کُو دِیْ بِیْژِنْ: وَاخْ لِمَه بَه! بِرَاسْتِی اَمْ مِرُوْقِیْنْ ظَالِمْ بُونْ!

٤٧. اَمِیْ رُوژَا قِیَامَتِیْ شَهِینِیْنْ عَدَالَتِیْ دِیْنِنْ. اِیْدِی لِتُو کَسِی بِتُو نَاوَایِی دِیْ نَحَقِی نَیِیْ کِرِنْ. چَنْدِی اَوْ (کَارِیْ کُو هَاتِیَه کِرِنْ) بِقَاسِی گِرَانِیَا لِبَکَه خَرْدَلِیْ بَه ژِی اَمِیْ دِیسَا وِی بِینِنْ (بَرْ شَهِینَا عَدَالَتِیْ) و ژ نَالِیِیْ حَسَابْدِیتِنِی قَه اَمْ بَسِنْ.

٤٨. صُونْدْ بَه، مَه فُرْقَانْ دَایَه مُوسَا و هَارُونْ کُو ژ مُتَّقِیَانْ رَه رُونَاهِی و شِیرَتَه.[1]

٤٩. (مُتَّقِی) اَوِیْنْ کُو دِنَپَنْدِی دَه ژ خُدَایِیْ خَوه دِتِرْسِنْ و ژ قِیَامَتِیْ ژِی بِتِرْسِنْ.

٥٠. هَا اَقْ (قُرْئَانْ) شِیرَتَکَه بِخِیْرْ و پِیْرَه کُو مَه اَوْ هِنَارْتِیَه. اَرِیْ مَا قِیْگَا هُونْ وِیْ مَانْدَلَه دِکِنْ؟

٥١. صُونْدْ بَه، هِیْ بَرِیْ مَه هِیدَئَایَتْ، دَاوَرِی و دُرِسْتِی دَابُو اِبْرَاهِیمْ و مَه پِیْ زَئَانِیبُو (کُو اَوْ بَابَتِیْ قِیْ یَه).

٥٢. دَمَا اِبْرَاهِیمْ ژ بَافِیْ خَوه و گَلِیْ خَوه رَه گُوتْ: «مَا اَقْ پُوتِیْنْ کُو هُونْ وَانْ دِحَبِینِنْ چِی نَه؟»

٥٣. گُوتِنْ: مَه بَافْ و بَاپِیرِیْنْ خَوه دِیتِنْ کُو پَرَسْتِنَا وَانْ دِکِرِنْ، (قِیْجَا اَمْ ژِی لِپَیْ رِیْچْ و شُوپَا وَانْ دِچِنْ).

١ فُرْقَانْ: دِقِیْ ئَایَتِیْدَه مَبَسْتْ ژِیْ تَورَاتَه. نَئَاقَكْ ژ یِیْ قُرْئَانِیْ ژِی فُرْقَانَه. وَاتَیَا وِیْ: اَوَا کُو حَقْ و بَاطِلْ، حَلالْ و حَرَامْ ژ هَفْ قَدِقَتِینَه.

٥٤. (اِبْرَاهِيمْ ژ وَانْ رَه) گُوتْ: بێگُمَانْ هُونْ و بَاقِێنْ وَه ژِی دِرێشَاشِيَكَه اَشْكَرَا دَه نَه.

٥٥. گُوتِنْ: مَا تَه رَاسْتِی ژ مَه رَه ئَانِيَه، يَانْ ژِی تُو ژ لِيسْتِكْبَازَانِی؟

٥٦. (اِبْرَاهِيمْ ژ وَانْ رَه) گُوتْ: نَه وِسَانَه، بَلْكِی خُدَايِێ وَه خُدَايِێ اَرْدْ و ئَاسِيمَانَانَه. اَوِێ كُو اَوْ ئَافِرَانْدِنَه و اَزْ ژِی لِسَرْ قَانَا ژ شَاهِدَانِمْ.

٥٧. اَزْ بِخُدِێ صُونْدْ دِخُومْ كُو پِشْتِی هُونْ بِپِشْتْ مِنْ بِكَفْنْ و هَرِنْ، اَزِێ پُوتِێ وَه بِشِكِينِمْ!

٥٨. اِبْرَاهِيمْ، اَوْ پُوتْ پَرْچَه پَرْچَه كِرِنْ، پُوتِێ مَزِنْ دَسْتْ نَدَايِێ بِهِێفِيَا كُو اَوْ خَلْكْ لِێ قَگِرِنْ.

٥٩. گُوتِنْ: كِێ اَفْ بِالٰهِێنْ مَه كِرِيَه، يِێ اَوْ كِرِی بِێگُمَانْ اَوْ ژ ظَالِمَانَه.

٦٠. (ژ هَفْ رَه) گُوتِنْ: مَه بِهِيسْتْ كُو جِوَانَكِی (بِخَرَابِی) بَحْسَا وَانْ دِكِرْ، ژِێ رَه دِهَاتْ گُوتِنْ اِبْرَاهِيمْ (هَبَه نَبَه وِی اَوْ شِكَانْدِنَه!)

٦١. گُوتِنْ: نَاخَوه دِجِهْ دَه اِبْرَاهِيمْ بِينِنْ پِێشْبَرِی چَاڤِێ خَلْكِێ، دَا كُو لِسَرْ يَا گُوتِی اَوْ شَاهِدْ بِنْ.

٦٢. (ژِێ رَه) گُوتِنْ: اَیْ اِبْرَاهِيمْ، مَا تَه اَفْ بِخُدَايِێنْ مَه كِرِيَه؟!

٦٣. گُوتْ: بَلْكِی ڤِی مَزِنِێ وَانْ اَوْ كِرِيَه. دَه هَيْدِێ ژ وَانْ بِپِرْسِنْ؛ اَگَرْ (بِرَاسْتِی) اَوْ دِپِيڤِنْ!

٦٤. لِهَمْبَرِی ڤِێ يَكِێ، هِشْيَارْ بُونْ و لِخَوه زِڤِرِينْ و ژ خَوه رَه گُوتِنْ: هُونْ ظَالِمْ بِخَوه نَه.

٦٥. پِشْتَرَه دِيسَا لِكُفْرَا خَوه ڤَگِرِيَانْ و ژِێ رَه گُوتِنْ: تُو بِخَوه ژِی دِزَانِی كُو اَفْ پُوتْ نَاپِيڤِنْ.

٦٦. اِبْرَاهِيمْ (ژ وَانْ رَه) گُوتْ: كُو وَلِێ يَه، مَا هُونِێ ژ بِلِی خُدِێ وَانِێنْ كُو اَوْ نَه دِكَارِنْ تُو فِيدَيَكِێ بِدِنْ وَه نَه ژِی زَرَارَكِێ بِدِنْ وَه دِحَبِينِنْ.

٦٧. اُفْ ژِ وَه رَه بَه و ژِ وَانْ پُوتِێنْ کُو ژِ بِلِی خُدِێ هُونْ عِبَادَتِێ وَانْ دِکِنْ! اَرِێ مَا هُونْ تِێنَاگِهِیژِنْ (کُو اَفْ پُوتْ نَه بَابَتِێ عِبَادَتِێ نَه)؟

٦٨. (ژِ هَفْ رَه) گُوتِنْ: اَگَرْ هُونْ دِخَوازِنْ تِشْتَکِی پِێ بِکِنْ، وِی بِشَوتِینِنْ و ئَارِیکَارِیَا اِلٰهِێنْ خَوه بِکِنْ!

٦٩. مَه گُوتْ: اَیْ اگرُو! لِسَرْ اِبْرَاهِیمْ بِبَه هِێنِکَاهِی و سَلامَتِی!

٧٠. وَانْ خَوسْتْ (بِشَوَاتِێ) دَحْفَکِێ لِبَرْ اِبْرَاهِیمْ دِێنِنْ، لِێبَلِێ مَه اَوْ کِرِنْ ژِ یِێنْ کُو (دِئَارْمَانْجَا خَوه دَه) زِیَانْ کِرِنَه.

٧١. مَه اَوْ و لُوطْ ژِ وَانْ رَهَا کِرِنْ، مَه اَوْ گِهَانْدِنَه وِی وَارِێ کُو مَه ژِ خَلْکِێ رَه بِخِێرْ و بِێرْ کِرِیَه.

٧٢. مَه (ژِ کَرَمَا خَوه) اِسْحَاقْ دَایِێ و وَکْ بَخْشِیشَکَه زِێدەیِی (دَاخَوازَا وِی ژِی) یِعْقُوبْ دَایِێ. مَه هَرْ یَکْ ژِ وَانْ کِرِیَه (پِێخَمْبَرَکِی) قَنْجِیکَارْ.

٧٣. مَه اَوْ کِرِنَه پِێشَوَا، بِفَرْمَانَا مَه رِیَا رَاسْتْ نِیشَانِی (خَلْکِێ) دِدِنْ و مَه ژِ وَانْ رَه یِێخَامْ شَانْدْ دَا کُو کَارِێنْ قَنْجْ بِکِنْ، نِمِێژِێ بِدُرِسْتِی بِکِنْ و زَکَاتِێ بِدِنْ و اَوْ هَرْ ژِ مَه رَه عِبَادَتْکَارْ بُونْ.

٧٤. مَه لُوطْ ژِی کِرَه پِێشَوَا، مَه حِکْمَتْ و زَانِینْ دَابُوِیِێ و مَه اَوْ ژِ وِی وَلاتِێ کُو (خَلْکِێ وِی) کَارِێنْ خَرَابْ دِکِرِنْ رِزْگَارْ کِرْ. بِێگُمَانْ خَلْکِێ وِی وَلاتِی کَارِێنْ نَقَنْجْ دِکِرِنْ و ژِرِێ دَرْکَتِی بُونْ.

٧٥. مَه لُوطْ خِسْتَه نَاقْ رَحْمَا خَوه، بِێگُمَانْ اَوْ ژِ قَنْجَانْ بُو.

٧٦. هِێ بَرِێ، نُوحْ ژِی گَازِی خُدَایِێ خَوه کِرْ (کُو اَمْ وِی رِزْگَارْ بِکِنْ و گَلِێ وِی هَلاکْ بِکِنْ). مَه ژِی گَازِیَا وِی قَبُولْ کِرْ، پَاشِێ مَه اَوْ و خَلْکِێنْ وِی (یِێنْ کُو دِکَشْتِیِێ دَه پِێ رَه بُونْ) ژِ تَنْگَاسِیَا مَزِنْ رِزْگَارْ کِرِنْ.

٧٧. مَه اَوْ ژ (شَرِیْ) وِی گَلِیْ کُو بَاوَرِی بَنَایَتِیْنْ مَه نَدِنَانِینْ پَارَاسْتْ. بِیْگُمَانْ اَوْ خَلْکَکِی نَفَنْجْ بُو؛ ژ بَرْ ڤِیْ یَکِیْ مَه اَوْ تَڤْ بِنْنَاڤْ و خَرْڤْ کِرِنْ.

٧٨. سَرْپِیْهَاتِیَا دَاوُدْ و سُلَیْمَانْ ژِی دِبِیرَا وَانْ بِینَه، وِیْ دَمَا کُو دَرْ بَارِیْ چَانْدِنِیَکِیْ دَه حُکِمْ دِدَانْ، وِیْ دَمَا پَزِیْ هِنَکَانْ بِشَڤِیْ کَتِبُو نَاڤِیْ و زَرَارْ دَابُوِیِیْ و اَمْ لِسَرْ حُکِمْدَاِیِینَا هَرْدِیَانْ شَاهِدْ بُونْ و مَه پِیْ دِزَانِی.

٧٩. مَه اَڤْ (حُکِمْدَاِیِینْ) بِسُلَیْمَانْ دَابُو زَنَانِینْ. مَه حِکْمَتْ و زَنَانِینْ دَابُو هَرْدِیَانْ . مَه ژ دَاوُدْ رَه چِیَا و طَیرْ بَرْدَسْتْ کِرِنْ کُو لِگَلْ وِی تَسْبِیحْ و حَمْدِیْ خُدِیْ دِکِرِنْ و مَه (اَڤْ) کِرِنَه.

٨٠. مَه دَاوُدْ ژ بُو وَه هِینِی چِیْکِرِنَا زِرْخَانْ کِرْ، دَا کُو (اَوْ زِرْخْ) وَه ژ شَرِیْ نَیَارِیْنْ وَه بِپَارِیْزَه. اَرِیْ مَا ڤِیْجَا هُونْ شِیْکِرِیَا خُدِیْ نَاکِنْ؟[1]

٨١. مَه ژ سُلَیْمَانْ رَه ژِی بَایِیْ دِژْوَارْ (بَرْدَسْتْ کِرِبُو) کُو بِفَرْمَانَا وِی اَوْ دِچُو وِی وَلاتِیْ کُو مَه بِخِیْرْ و پِیْرْ کِرِبُو و مَه بِهَرْ تِشْتِی دِزَانِی.

٨٢. مَه ژ سُلَیْمَانْ رَه هِنْ شَیْطَانْ (بَرْدَسْتْ کِرِبُونْ) کُو ژ بُو وِی خَوه نُوقَافِی دِکِرِنْ (گَوْهَرْ دَرْتَنَانِینْ) و ژ بِلِی ڤِیْ هِنْ کَارِیْنْ دِنْ ژِی (ئَافَاسَازِی) دِکِرِنْ. مَه اَوْ دِینْ چَاڤْدِیْرِیِیْ دَه دِگِرْتِنْ.

٨٣. اَیوبْ ژِی، دَمَا گَازِی خُدَایِیْ خَوه کِرْ؛ (خُدِیْیُو!) دَرْدَکِی گِرَانْ بِمِنْ گِرْتِیَه و تُو دِلُوڤَانْتِرِینِیْ دِلُوڤَانَانِی!

٨٤. ڤِیْجَا مَه دُعَایا اَیُوبْ قَبُولْ کِرْ، اَوْ دَرْدِیْ پِیْ گِرْتِی مَه ژِیْ بِرْ و مَه کَسِیْنْ مَالَا وِی

---

١ خُدِیْ اَڤْ ئَایَتْ ژ سُورَه‌یِیْ سَبَأ بِئَایَتَا ١٠-١١یْ «..و مَه ژِیْرَه هَسِنْ ژِی نَرْمْ کِرْ. (مَه ژ مَالْبَاتَا دَاوُدْ رَه گُوتْ:) زِرْخِیْنْ فِرَه چِیْکِنْ، فَسَالَا وَانْ بِاَنْدَازْ بِکِنْ و کَارِیْنْ هِیْژَا بِکِنْ، بِیْگُمَانْ اَزْ لِسَرْ یَا کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرِ مْ» تَفْسِیرْ کِرِیَه. یَعْنِی ژ وِی هَسِنِیْ کُو مَه ژ بُو تَه نَرْمْ کِرِیَه زِرْخَانْ بِهُونَه.

(کَچْ و کُرِیْنْ وِی)، دِگَلْ قَانْ ژِی بِقَاسِی وَانْ هِنَکِی دِنْ ژِی، ژِ دِلُوقَانِیَا خَوه دَانِیْ، دَا کُو عِبَادَتْکَارْ دِبِیرَا خَوه بِینِنْ و بِیْهْنَا خَوه فِرَه بِکِنْ.

٨٥. اِسْمَاعِیلْ، اِدْرِیسْ و ذُولْکِفِلْ ژِی دِبِیرْ بِینَه کُو اَقْ هَمُو ژِی ژِ صَبِرْکِیْشَانْ بُونْ.

٨٦. مَه اَوْ خِسْتِنْ نَاقْ رَحْمَتَا خَوه، تَقَرْ اَوْ ژِ صَالِحَانْ بُونْ.

٨٧. ذَالنُونْ (یُونُسْ) ژِی دِبِیرْ بِینَه؛ اَوْ بِهِیْرْسْ (ژِ نَاقَا گَلِیْ خَوه) چُو، ژِ وِی وَه یَه کُو اَمِیْ لِیْ نَگِرِنْ (وِی تَنْگَزَارْ نَکِنْ). پَاشِیْ دِنَاقَا طَارِیتِیَانْ دَه (طَارِیتِیَا شَقِیْ، طَارِیتِیَا دَرْیَایِیْ و طَارِیتِیَا دِزِکِیْ مَاسِی دَه) وِهَا نِیَازْ کِرْ: (خُدِیْیُو!) ژِ تَه پِیْ قَه تُو اِلٰهْ نِینِنْ، ژِ هَرْ کِیْمَاسِیِیْ تُو پَاکْ و پَاقِژِی، تَقَرْ اَزْ ژِ سِتَمْکَارَانِمْ![1]

٨٨. لِهَمْبَرِی ڤِیْ یَکِیْ مَه بَرْگَرِینَا یُونُسْ پَژِرَانْدْ و مَه اَوْ ژِ کَدَرِیْ رِزْگَارْ کِرْ و هَرْ وِهَا اَمِیْ بَاوَرْمَنْدَانْ ژِی رِزْگَارْ بِکِنْ.

٨٩. زَکَرِیَا ژِی دِبِیرْ بِینَه کُو اَوْ وِهَا لِبَرْ خُدَایِیْ خَوه گَرِیَا (و گُوتْ): خُدَایِیْ مِنْ! مِنْ بِتَنِیْ نَهِیْلَه و تُو چِیْترِینِیْ مِیرَاتْگَرَانِی.

٩٠. مَه بَرْگَرِینَا زَکَرِیَا ژِی پَژِرَانْدْ و مَه یَحْیَا دَایِیْ و مَه ژِیْ رَه ژِنَا وِی ژِی دُجَانِی کِرْ (کُو بَرِیْ اَوْ دُجَانِی نَدِبُو). بِرَاسْتِی وَانْ دِکَارِیْنْ قَنْجْ دَه دِلَزَانْدْ، ژِ تِرْسَا عَذَابْ و بِهِیْڤِیَا قَنْجِییْنْ مَه لِبَرْ مَه دِگَرِیَانْ و وَانْ (بِعِبَادَتِیْ) خَوه ژِ مَه رَه خَوه دِشِکَانْدِنْ و لِبَرْ فَرْمَانِیْنْ مَه نَامَادَه بُونْ.

---

١ دِ ڤِیْ نَایَتِیْ دَه دِ هَقُوکَا «..فَظَنَّ أَنْ لَّنْ نَّقْدِرَ عَلَيْه» دَه پَیْڤَا «نَقْدِرَه» مَه بِتَنْگَزَارِی مَعْنَه کِرِیَه. ژِ سُورَه‌یِیْ رَعْدْ نَایَتَا ٢٦یْ «خُدِیْ کِیْ بِڤِیْ رِزْقِیْ وِی فِرَه دِکَه و کِیْ ژِی بِڤِیْ رِزْقِیْ وِی تَنْگْ دِکَه..» و ژِ سُورَه‌یِیْ طَلاقْ نَایَتَا ٧یْ «یِیْ دَسْتْفِرَه بِلا نَفَقِیْ لِگُورِی دَسْتْفِرَهِیَا خَوه بِدَه. کَسِیْ دَسْتَتْنْگْ ژِی ژِ مَالِیْ کُو خُدِیْ دَایَه وِی، بِلا نَفَقِیْ بِدَه..» دَلِیلْ و نِیشَانَه لِسَرْ ڤِیْ مَعْنِیْ.

٩١. اَوْ پِيرَكَا كُو نَامُوسَا خَوه بِعِفَتْ پَارَاسْتِيَه ژِى (دِيرْ بِينَه)؛ ڤِيجَا قَاصِدِىْ مَه جِبْرِيلْ بِاَمْرِىْ مَه پُفْكِرِىْ (اَوْ بِعِيسَا دُجَانْ بُو) و مَه اَوْ و كُرِىْ وِىْ ژ خَلْكِىْ رَه كِرِنْ نِيشَانْ.[١]

٩٢. بِيْگُمَانْ دِينِىْ قَانْ پِيْخَمْبَرَانْ يَكْ دِينَه (كُو اَوْ اِسْلاَمَه) و اَزْ ژِى خُدَايِىْ وَه مَه، نَاخَوه ژ بُوْ مِنْ عِبَادَتِىْ بِكِنْ.[٢]

٩٣. (لِيْبَلِىْ پِيْرَوِيْنْ پِيْخَمْبَرَانْ) دِنَاڤْ خَوه دَه، دَرْ بَارِىْ كَارِيْنْ (دِينِىْ) خَوه دَه بِهَڤْ كَتِنْ. اَوْ تَڤْ دِىْ لِمَه ڤَگَرِنْ.

٩٤. اِيْدِى كِى كُو كَارِيْنْ قَنْجْ بِكَه و اَوْ بَاوَرْمَنْدْ بَه، ڤِيجَا خَبَاتَا وِى وِنْدَا نَابَه. بِيْگُمَانْ اَمْ وِىْ ژِىْ رَه دِنڤِيسِنْ.

٩٥. نَه پِيْكَانَه لِسَرْ خَلْكِىْ وَلاَتَكِى كُو مَه اَوْ بِرِيْنَه هَلاكِىْ كُو جَارَكَه دِنْ اَوْ ڤَگَرِنَه دِنْيَايِىْ.

٩٦. حَتَا وَخْتِىْ پِيْشِيَا يَاجُوجْ و مَاجُوجَانْ ڤَدِبَه و اَوْ ژ هَرْ جِهِىْ بِلِنْدْ ڤَه دَادِكَڤِنْ، تِيْنْ.

٩٧. دَمَا پَيْهَانَا حَقْ (قِيَامَتْ) نِيْزِيكْ بُو، دِجِهْ دَه اَوْ كَسِيْنْ كُو كَافِرْ بُونَه چَاڤِيْنْ وَانْ بَلُوقْ دِبِنْ! (دِبِيْژِنْ): وَاخْ لِحَالِىْ مَه بَه! بِرَاسْتِى هَايَا مَه ژ ڤِىْ (رُوژِىْ) تُنَه بُو، بَلْكِى زِيْدەيِى ڤِىْ ژِى اَمْ ظَالِمْ بُونْ.

٩٨. (گَلِى مُشْرِكَانْ) بِيْگُمَانْ هُونْ و اَوِيْنْ كُو ژ بِلِى خُدِىْ وَه اَوْ دِحَبَانْدِنْ اَرْدُوِيِىْ دُوزَهِىْ نَه. هُونِىْ (دِگَلْ وَانْ) هَرِنِىْ.

---

١ دِمَعْنَا ڤِىْ ئَايَتِىْ و ئَايَتَا ١٢انْ ژ سُورَەيِىْ تَحْرِيمْ دَه گَلَكْ كَسْ كَتِنَه شَاشِيِىْ. يَعْنِى ژ ڤِى جُمْلِيى «مَه ژ رُوحِىْ خَوه پُفْ كِرِىْ» مُخَالِفْ مُرَادَا خُدِىْ فَهْمْ دِكِنْ. دِبِيْژِنْ: خُدِىْ ژ رُوحِىْ خَوه؛ اَوْ رُوحِىْ كُو نَفْسَا خُدِىْ يَه پُفْ كِرِيِىْ. اَفْ بَاوَرِيَكَه پُوچْ و بَاطِلَه. مَعْنَا ئَايَتِىْ اَڤَه: مَه اَمرِىْ قَاصِدِىْ خَوه جِبْرِيلْ كِرْ كُو پِفْبِكِىْ بَرْ خَافِكَا وِىْ. جِبْرِيلْ پِفْكِرِىْ، ڤِيجَا مَرْيَمْ بِعِيسَا دُجَانْ بُو.

٢ دِ ئَايَتِىْ دَه «اَفْ اُمَّتَا وَه يَكْ اُمَّتَه» دَرْبَاسْ بُو. مَه ژِى اَوْ بِـ «اَفْ دِينِىْ وَه يَكْ دِينَه» مَعْنَى كِرْ. مُرَادْ بِاُمَّتِىْ دِ ڤِرْ دَه دِينَه، شَرِيعَتَه. وَاطَيَا ئَايَتِىْ وهَا چِيدِبَه: بِرَاسْتِى ژِى اَڤْ دِينِىْ وَه دِينَكِى بِتَنِىْ يَه. اَوْ ژِى، ژ هَرْ ئَالِيى ڤَه تَوحِيدَا خُدِىْ يَه و بِاخْلاَصِى پِيْكْتَانِينَا فَرْمَانِيْنْ وِى يَه. ژ سُورَەيِىْ زُخْرُفْ ئَايَتَا ٢٢ىْ «..مَه بَاڤْ و بَابِيرِيْنْ خَوه لِسَرْ ڤِىْ اَوْلِىْ دِيتِيَه» ڤِىْ مَعْنِىْ تَكَرْ دِكَه.

٩٩. اَگَرْ بِرَاسْتِى اَوْ خُدَا بُونَا دِێ نَچُونَا دُوزَهِێ. حَالْ اَڤَه كُو اَوْ تَڤْ دِ دُوزَهِێ دَه سَرَاقَتِى نَه.

١٠٠. دِدُوزَهِێ دَه، ژِ وَانْ رَه (ژِ بَرْ دِژْوارِيَا عَذَابِێ وِێ) نَالَنَالَكَه پِرْ دِژْوَارْ هَيَه و اَوْ لِوِێ دَرِێ (تِه تِشْتِى) نَابِهِيزِنْ.

١٠١. بِێگُمَانْ اَوِێنْ كُو بَرِى نِهَا مَه ژِ بُوْ وَانْ پِێْمَانَا رِنْدِيِێ دَايَه، اَوْ ژِ دُوزَهِێ دُورِنْ.

١٠٢. اَوْ قِيژِينَا دُوزَهِێ ژِى نَابِهِيزِنْ، دِنَاڤَا نِعْمَتِێنْ كُو دِلِێ وَانْ بِيژِێ دَه هَرْ و هَرْ دِمِينِنْ.

١٠٣. تِرْسَا مَزِنْ ژِى (يَا رُوزَا قِيَامَتِێ) وَانْ غَمْگِينْ نَاكَه. مَلائِيكَتْ وَانْ پِێشْوَازِى دِكِنْ (و ژِ وَانْ رَه دِبِێژِنْ): هَا اَڤَه، اَوْ رُوزَا وَه يَا كُو پِێْمَانَا وِێ ژِ وَه رَه هَاتبُو دَاِينْ.[1]

١٠٤. وِێ رُوزَا كُو اَمِێ نَاسْمِێنْ بِپِێچِنْ مِينَا پِێچَانْدِنَا رُوپَلِێنْ كِتِێبَانْ؛ اَمِێ دِيسَا مِرُوڤَانْ ڤَژِينِنْ كَا چَاوَا جَارَا پِێشِينْ مَه نَافِرَانْدِبُونْ. اَڤْ پِێْمَانَكَه لِسَرْ مَه يَه، بِێگُمَانْ اَمِێ (پِێْمَانَا خَوه) بِجِهْ بِينِنْ.

١٠٥. صُونْدْ بَه، مَه پِشْتِى تَوْرَاتِێ دِ زَبُورِێ دَه ژِى نِڤِيسِى؛ پِێگُمَان عَڤْدِێنْ مِنْ يِێنْ قَنْجِيكَارْ دِێ بِينْ وِێرْتِێنْ اَرْدِێ.

١٠٦. هَا دِڤِێ (قُرْئَانِێ) دَه، ژِ بُوْ خَلْكَكِى كُو بِدُرِسْتِى عِبَادَتِێ مَه بِكَه پَنْدَكَه پِێكِێمَاسِى و تَكُوزْ هَيَه.

١٠٧. (هَێ مُحَمَّدْ!) مَه تُو شَانْدِى بَسْ دَا كُو تُو ژِ هَيِينَانْ رَه بِبِى رَحْمَتْ.

---

١ دِ ڤِێ ئَايَتِێ هَاتِيَه گُوتِنْ: مَلائِيكَتْ وَانْ پِێشْوَازِى دِكِنْ. خُدِێ اَڤْ پِێشْوَازِيكِرِنْ ژِ سُورَهِيِێ فُصِّلَتْ دِ ئَايَتَا ٣٠-٣٢ێ دَه «بِێگُمَانْ اَو يِنْ كُو دِبِێژِنْ: «پَرْوَرْدَگَارِێ مَه خُدِێـيَه»، پَاشِێ خَوه رَاسْت و دُرِسْتْ دِكِنْ؛ (لِبَرْ مِرِنِێ) مَلائِيكَتْ بِسَرْ وَانْ دَه تِێنْ (دِبِێژِنْ؛) مَتَرْسِنْ، غَمْگِينْ مَبِنْ و بِوِێ بِهِشْتَا كُو سُوزَا وِێ ژِ وَه رَه هَاتِيَه دَايِينْ، دِلْشَادْ بِينْ! اَمْ لِژِيَانَا دِنْيَايِێ و لِنَاخِرَتِێ ژِى دُوسْتْ و پِشْتْگِرِێنْ وَه نَه، دِ بِهِشْتِێ دَه تِشْتِێ كُو دِلِێ وَه بِيژِێ و يَا كُو هُونْ بِڤِێنْ، ژِ بُو وَه هَيَه. اَڤْ قَدِرْگِرْتِنْ و مَازُوڤَانِيَكَه ژِ جَمْ خُدِێ يَه، اَوِێ كُو گُنَهْژِێبَرَه، دِلُوڤِينَه»

۱۰۸. (ژِ پُوتْپَرْسْتَانْ رَه) بِیْژَه: بِیْگُمَانْ وَحْیَا کُو ژِ مِنْ رَه هَاتِیَه بَسْ اَقَه؛ خُدَایِیْ وَه بَسْ خُدَایَکِی بِتَنِیْ یَه، قِیْجَا (ژِ فَرْمَانِیْنْ وِی رَه) بَرْدَسْتْ بِبِنْ.

۱۰۹. اَگَرْ کُو اَوْ بَرِیْ خَوه (ژِ اِسْلامِیْ) فَگَرِینِنْ، اِیْدِی (ژِ وَانْ رَه) بِیْژَه: مِنْ، هُونْ هَمُو بِفَرْمَانِیْنْ خُدِیْ وَکْهَفْ نَاگَاهدَارْ کِرِنْ. اِیْدِی اَزْ نِزَانِمْ اَوْ جِقَانِیْ کُو پَیْمَانَا وِیْ ژِ وَه رَه هَاتِیَه دَاینْ نِیْزِیکَه، یَانْ ژِی دُورَه.

۱۱۰. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِگُوْتِنَا اَشْکَرَا و بِیَا کُو هُونْ قَدِشِیْرِنْ ژِی دِزَانَه.

۱۱۱. اَزْ نِزَانِمْ بَلْکِی ژِی اَوْ (پَاشْخِسْتِنَا عَذَابْ) ژِ وَه رَه اِمْتِحَانَکْ بَه (کَا هُونِیْ چَاوَا تَقْبِگَرِنْ) و دِبَه کُو حَیَانِی دَمَکَه نَاقْلِیْکِرِی خَوشِیَکْ بَه ژِی.

۱۱۲. (پِیْخَمْبَرْ) گُوْتْ: خُدِیْیُو! دِنَافْبَرَا مِنْ و قَانْ دَه بِحَقِی حُکمْ بِکَه. خُدَایِیْ مَه یِیْ رَحْمَنْ لِهَمْبَرِی یَا کُو هُونْ دَرْبَارِی مَه دَه دِبِیْژِنْ، نَاریکَارِیْ مَه یَه.

۲۲. سُورَه یِیْ حَجّ

سُورَه‌یِیْ (حَجّ) ، حَفْتِیْ و هَشْتْ (۷۸) نَایَتَه. ژِ نَایَتَا ۱۹'اَمْ و یِیْ دَه شَشْ نَایَتْ لِمَدِینِیْ، یِیْنْ دِنْ ژِی لِمَکِّیْ دَاکِتَنَه. ژِ بَرْ کُو دِفِی سُورَه‌یِی دَه بَحْسَا حَجِّیْ تِیْ کِرِنْ ژِیْ رَه سُورَه‌یِیْ حَجّ هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

۱. گَلِی مِرُوْقَانْ! خَوه ژِ (عَذَابِیْ) خُدَایِیْ خَوه بِپَارِیْزِنْ! بِیْگُمَان اَرْدْهَژَا رُوژَا قِیَامَتِیْ بُوَیرَکَه مَزِنَه!

۲. رُوژَا کُو هُونْ وِیْ (اَرْدْهَژِیْ) بِبِینْ، هَرْ دَایکَا شِیرْدَارْ ژِ شِیرْمِژَا خَوه بِیْهَایْ دِبَه و هَرْ ژِنَا لِحَالَکِی بَرِیْ خَوه دَافِیْژَه. تُو مِرُوْقَانْ دِبِینِی کُو سَرْخَوشِنْ. نَا! اَوْ نَه سَرْخَوشِنْ ، لِیْبَلِیْ عَذَابِیْ خُدِیْ پِرْ دِژْوَارَه!

٣. ژ مرۆڤانْ هِنْ هَنَه کُو دَرْ بَارِێ خُدِێ دَه بِێ زَانَبُونْ گُفْتُوگُو دِکِنْ و دِدِنْ پَی هَرْ شَیْطَانِێ رِکْدَارْ.

٤. حُکِمْ لِسَرْ شَیْطِیْنْ هَاتِیَه دَاینْ؛ کِی کُو وِی ژ خَوه رَه بِکَه دُوسْتْ و ئَاریکَارْ، مُحَقَّقْ اَوِێ رِیَا رَاسْتْ لِبَرْ وِنْدَا بِکَه و اَوِێ بَرِێ وِی بِدَه رِیَا ئَاگِرِێ بِپِیْتْ.

٥. گَلِی مرۆڤانْ! اَگَرْ هُونْ ژ «سَاغْبُونَا پِشْتِی مِرِنِێ» گُمَانْدَارْ بِنْ؛ بِێگُمَانْ مَه هُونْ (پِیْشِی) ژ ئَاخِێ پِشْتْرَه ژ دِلُوپَكْ ئَافْ پِشْتْرَه ژ خُوِینَا مَیَانْدِی پِشْتْرَه ژ پَارْچَیَكْ گُوشْتْ کُو خُلْقِیَتَا وِی دِئَافْبَرَا کِفْشْبُونْ و نَکِفْشْبُونِێ دَه بُو ئَافِرَانْدِیَه دَا کُو اَمْ (قُدْرَتَا خَوه یَا بِێسِیئُورْ) ژ وَه رَه اَشْکَرَا بِکِنْ. اَمْ، یَا بِفِێنْ حَتَا دَمَکَه نَافْلِێکِرِی دِمَالْزَارُوکِێ دَه دِهِێلِنْ پَاشِێ اَمِێ وَه زَارُوكْ (ژ زِکِێ دَاییکِێنْ وَه) دَرْبِخِنْ، پِشْتْرَه هُونِێ بِگِهِیژِنْ چَاخِێ خُرْتِیَا خَوه. هِنْ ژ وَه دِمِرِنْ و هِنْ ژ وَه دِێ بِمِینِنْ حَتَا پِیرْ و کَالْ بِبِنْ؛ حَتَانِی کُو پِشْتِی اَوْ زَانَا بُو اَوْ تِشْتَکِی نِزَانِبَه. تُو سَرْ عَرْدِێ ژِی دِبِینِی کُو اَوْ هِشْکْ و هُولا یَه، لِێَلِێ دَمَا کُو اَمْ ئَافِێ دَادِخِنْ سَرْ عَرْدِێ اَوْ دِهَژَه و دِنَپِخَه (دِوَرِمَه) و ژ هَرْ تَخْلِیتِی شِینَاهِیَا سِپَحِی دَرْدِخَه حُوْلِێ.

٦. اَفْ رَوْشَا هَاتِی گُوْتِنْ، ژ بَرْ کُو خُدِێ اَوْ بِخَوه حَقَه و بِێ کُو مِرِیَانْ سَاغْ دِکَه اَوَه و اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٧. بِێگُمَانْ رُوژَا قِیَامَتِێ دِێ وَرَه، قَتْ گُمَانْ تِێدَه تُنَه و مُحَقَّقْ خُدِێ مِرِیِێنْ دِگُوْرَانْ دَه دِێ فَژِینَه.

٨. هِنْ ژ مرۆڤانْ هَنَه کُو بِێزَانِنِینْ، بِێ رِێبَرْ و بِێ کِتِێبَکَه رُونَاهِیکَرْ دَرْ بَارِێ خُدِێ دَه تِێدِکُوشِنْ.

٩. ژ بُوْ (خَلْکِێ) ژ رِیَا خُدِێ دَرْخَه (بِقُرَّتِی) لِکِێلَکَا خَوه دِزِفِرَه (و حَقِیِێ قَبُولْ نَاکَه). ژ وِی رَه لِجِیهَانِێ رِسْوَاتِیَكْ هَیَه، لِقِیَامَتِێ ژِی اَمِێ عَذَابِێ شَوَاتُوكْ بِوِی بِدِنْ چِێژَانْدِنْ.

١٠. (ژێ رَه تِێ گُوتِنْ): هَا اَڤْ، ژ بَرْ كَارْ و كِرْيَارِێنْ تَه يَه. تَقَرْ خُدِێ لِبَنْدَيِێنْ خَوه ظُلْمِێ نَاكَه.

١١. هِنْ ژ مِرُوڤانْ هَنَه كُو عِبَادَتِێ خُدِێ نَه ژ دِلْ دِكِنْ، ڤِێجَا اَگَرْ قَنْجِيَكْ لِوِی بِبَه پِێ كِێفْخَوشْ دِبَه و اَگَرْ بَلايَكْ بِسَرْ دَه وَرَه رُوِيِێ خَوه دِگُهَرِينَه (ژ دِينْ دَرْدِكَفَه). بِڤِێ رَوْشِێ لِدِنْيَا و ئَاخْرَتِێ زِيَانْ كِرِيَه. خَسَارَتَا اَشْكَرَا هَا اَڤْ بِخَوه يَه.

١٢. اَوْ ژ بِلِی خُدِێ ژ وِی يِێ كُو نَه دِكَارَه زَرَارِێ بِدَه و نَه ژِی دِكَارَه فَيدِێ بِدَه وِی عِبَادَتِێ دِكَه. هَا رِێشَاشِيَا دُورْ اَڤْه.

١٣. اَوْ پَرَسْتِنَا يَكِی دِكَه كُو (لِگُورِی عَاقِلْ) زَرَارَا وِی ژ فِێدَيَا وِی نِێزِيكْتَرَه. اَوْ (يِێ كُو مِرُوڤِێ كَافِرْ پَرَسْتِنَا وِی دِكَه) چه پِيسْ ئَارِيكَارَه و چه پِيسْ هَڤَالَه!

١٤. بِێگُمَانْ خُدِێ، دِێ وَانْ كَسِێنْ كُو بَاوَرِی ئَانِينْ و كَارِێنْ قَنْجْ كِرِنْ بِخَه بِهِشْتِێنْ كُو دِبِنِێ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِكِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ تِشْتِێ كُو بِڤِێ دِێ بِكَه.

١٥. چه كَسِێ گُمَانْ بِكَه كُو خُدِێ لِدِنْيَا و ئَاخْرَتِێ دِێ ئَارِيكَارِيَا پِێخَمْبَرْ نَكَه، بِلا بِوسِلَيكِێ بِگِرَه؛ بِبَالْ ئَاسِيَانْڤَه هِلْكِشَه، پَاشِێ ئَارِكَارِيَا كُو ژ زُورْ ڤَه تِێ بِبِرَه. ڤِێجَ بِلا بِنِێرَه؛ گَلُو اَڤْ كَارِێ وِی يَا كُو وِی ژِێ هِێرْسْ دِكَ ژ حُولِێ رَادِكَه؟

١٦. هَرْ وِهَا مَه قُرْئَانْ بَئَايَتِيْنْ اَشْكَرَا هِنَارْتِيَه. تَقَرْ خُدِێ يِێ بِڤِێ وِی رَاسْتَرِێ دِكَه.

١٧. اَوِێنْ كُو بَاوَرِی ئَانِينَه و يِێنْ بُونَه جِهُو، صَابِئِينْ، فِلَه، مَجُوسِی و يِێنْ مُشْرِكْ، بِێگُمَانْ خُدِێ رُوژَا قِيَامَتِێ دِێ بِحُكْمِێ خَوه وَانْ ژ هَڤْ بِقَتِينَه. بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی شَهِيدَه.[١]

---

١ الشَهِيدْ: اَوِێ كُو لِسَرْ مَخْلُوقِێ خَوه حَازِرْ و زِيرَڤَانَه. لِسَرْ خَوه بِێكِتِی و دَادپَرُوَرِيِێ شَهدَيِيِێ دِدَه و دَمَا بَاوَرِمَنْدْ وِی يَكْ دِدِيرِنْ لِسَرْ رَاسْتِيتِيَا وَانْ شَهدَيِيِێ دِدَه و ژ بُو پِێخَمْبَرْ و مَلاِئِكَتَانْ ژِی شَهدَيِيِێ دِدَه. خُدِێ بَحْسَا اُوِلِيْنْ لِسَرْ اَرْدِێ دِكَه. كُو اَوْ مُسِلمَانْ، يَهُودِی، فِلَه، صَابِئِی، مَجُوسِی و مُشْرِكِنْ. خُدِێ رُوژَا قِيَامَتِێ وَانْ لِهَڤْ كُومْ دِكَه و بِوِی حُكْمِێ خَوه يِێ عَادِلْ دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه حُكِمْ دِدَه. وَانْ ژ هَڤْ

١٨. مَا تُو نِزَانِی اَوِێنْ کُو لِئَاسِیمَانَانْ و اَوِێنْ کُو لِاَرْدِێ نَه؛ رُوژْ، هَیڤْ و سْتِێرْ، چِیَا و دَارْ، حَیْوَانْ و گَلَكْ ژ مِرۆڤَانْ ژِی، ژ خُدِێ رَه دِچِنْ سِجُودِێ و ژ گَلَکَانْ رَه ژِی عَذَابْ حَقْ بُویَه. خُدِێ کِێ رَبَنْ و پِێقِیمَتْ بِکَه اِیْدِی تُو کَسْ تُنَه کُو قَدْرِێ وِی بِگرَه. بِێگُمَانْ خُدِێ یَا کُو بِڤِێ دِکَه.

١٩. اَڤْ هَرْدُو جِڤَاتْ، (بَاوَرْمَنْدْ و کَافِرْ) دِژْرَابَرِێ هَڤْنْ، دَرْ بَارِێ خُدَایِێ خَوه دَه بِهَڤْ کَتِنَه. ڤِێجَا یِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه ژ وَانْ رَه جِلِێنْ ژ ئَاگِرْ هَاتِنَه دِرُوتِنْ کُو بِسَرْ سَرِێنْ وَانْ دَه ژِی ئَاڤَا کَلِی دِێ وَرَه رِژَانْدِنْ!

٢٠. بِوِێ (ئَاڤَا کَلِی) نَاڤْ و هِنَافِتِنْ وَانْ تِێنْ حَلاَنْدِنْ و جَرْمِێنْ وَانْ (تِێنْ بِرَاشْتِنْ!)

٢١. گُرْزِێنْ هَسِنِی ژِی ژ وَانْ رَه هَنَه!

٢٢. ژ بَرْ خَمْ و عَذَابْ، هَرْ جَارَا کُو دِخَوازِنْ ژ دُوژَهِێ دَرْکَڤْنْ دِیسَا لِوِرْ تِێنَه ڤَگَرَانْدِنْ و (ژ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ): دَه عَذَابِێ شَوَاطْ تَعْمْ بِکِنْ!

٢٣. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِێنْ قَنْجْ کِرنَه خُدِێ دِێ وَانْ بِخَه بِهِشْتِێنْ کُو دِبِنِێ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ. اَڤْ تِێدَه بِبَازِنِێنْ زِێرْ و لُوْلُئَانْ تِێنَه خَمِلاَنْدِنْ و جِلِێنْ وَانْ ژِی تِێدَه ژ هَڤْرِیشمَه.

٢٤. بِبَالْ گُوتِنِێنْ هَرِی خَوشْ ڤَه هَاتِنَه رَاسْتَرِێکِرِنْ و بِبَالْ رِیَا خُدَایِێ حَمِیدْ (پَسْنَانْدَه) ڤَه هَاتِنَه هِیدَئَایَتْکِرِنْ.

٢٥. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کَافِرْ بُونَه و رِیَا خُدِێ و مَسجِدُلْحَرَامِێ لِبَرْ خَلْکِێ دِگرِنْ، اَوْ (مَسجِدُلْحَرَامْ) نَا کُو مَه اَوْ ژ هَمُو مِرۆڤَانْ -یِێنْ نِشتَجه و یِێنْ ژ دَرْڤَه هَاتِنْ. رَه

صَافِی دِکَه؛ کَا کِي لِدِنْیَایِێ لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ بُو و کِی لِسَرْ رِیَا شَاشْ بُو. خُدِێ دِێ وَانْ لِسَرْ کِرِنِێنْ وَانْ جَزَا بِکَه. لَوْرَا خُدِێ تَفَکِێ عَمَلِێ وَانْ نِفِیسِیَه، تُومَارْ کِرِیَه و لِسَرِێ بُویَه شَاهِدْ. ژ بَرْ ڤِێ یَکِێ؛ دِ دَاوِیَا نَایَتِێ دَه «خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی شَهِیدَه» گُوتِیَه.

وَکْهَفْ گِرْتِیَه و اَوْ کَسێ دِکَعْبِیێ دَه بِستَمْکَارِی ژِ رَاسْتِیێ اَفَرِیێ بِیَه اَمِیێ عَذَابَکِی جَانْسُوزْ بِوِی بِدِنْ چِیْژَانْدِنْ.

٢٦. دَمَا کُو مَه جِهِیْ مَالَا خُدِیْ ژِ اِبْرَاهِیمْ رَه دِیَارْ کِرْ و (مَه ژِیْ رَه گُوتْ): ژِ مِنْ رَه تُو تِشْتِی هَفْیْشْکْ نَگِرَه و مَالَا مِنْ ژِ طَوَافْکَرَانْ، نِمِیْژْکَرَانْ، رِکُوعْکَرَانْ و سَجْدَبِرَانْ رَه پَاقِژْ بِکَه.

٢٧. دِنَاقْ مِرُوْقَانْ دَه ژِ بُوْ چُونَا حَجِیْ گَازِی بِکَه کُو یِیْنْ پِیَا و یِیْنْ سُوَارْ لِسَرْ حَیْوَانِیْنْ وَزَا و وَسْتِیَایِی ژِ هَرْ رِیِیْنْ دُورْ فَه وَرِنْ جَمْ تَه (سَرْدَانَا کَعْبِیْ بِکِنْ).

٢٨. دَا کُو ژِ بُوْ خَوه (دِحَجِیْ دَه) بَرْژَوَنْدِیَانْ (اِیْنْ دِنِیَایِی و ئَاخْرَتِی) بِبِینِنْ، دَا کُو نَافِیْ خُدِیْ لِسَرْ شَرْژِیْکِرِنَا حَیْوَانِیْنْ قُرْبَانِیْ بِبِیْژِنْ، اَوِیْنْ کُو مَه بِرِزْقِینِی دَایَه وَانْ. قِیْجَا ژِ (گُوشْتِیْ) وَانْ بِخُونْ و بِدِنْ زَارْ و خِزَانَانْ ژِی.

٢٩. پَاشِیْ بِلا قِرِیْژَا خَوه ژِ سَرْ خَوه رَاکِنْ و بِلا قُرْبَانِیْنْ کُو لِسَرْ خَوه نَزِرْ کِرِبُونْ بِینِنْ جِهْ و بِلا وِیْ مَالا قَدِیمْ (کَعْبِیْ) طَوَافْ بِکِنْ.

مَبَسْتْ ژِ ژِیْبِرِنَا قِرِیْژِیْ اَفْه کُو پُورَا خَوه کُرْ بِکِنْ، نِینُوکِیْنْ خَوه ژِیْ بِکِنْ و خَوه تَامْ پَاقِژْ بِکِنْ.

٣٠. رَوشْ اَفْه؛ کِی کُو رِیْزْ لِفَرْمَانِیْنْ خُدِیْ بِگِرَه، اَفْ لِجَمْ خُدَایِیْ وِی ژِیْ رَه چِیْترَه. (دِ دِینْ دَه اَوِیْ کُو حَرَامبُونَا وَانْ) ژِ وَه رَه هَاتِیَه خَوْنْدِنْ، اَوْ نَه تِیْدَه یَه، حَیوَانِیْنْ دِنْ ژِ وَه رَه هَاتِنَه حَلَالْکِرِنْ. اَوِیْنْ کُو حَرَامْبُونَا وَانْ هَاتِیَه گُوتِنْ ژِ سُورَه‌یِیْ اَنْعَامْ ئَایَتَا ١٤٥یْ وِیْ بَیَانْ دِکَه: (رَسُولِیْ مِنْ!) بِبِیْژَه: اَزْ دِ یَا کُو ژِ مِنْ رَه هَاتِیَه ئَاگَاهْکِرِنْ دَه، ژِ نَانْخَوَرِکِی رَه، رَاسْتِی تِشْتَکِی حَرَامْکِرِی نَایِیْمْ، ژِ بِلِی

[1] (دِ دِینْ دَه اَوِیْ کُو حَرَامْبُونَا وَانْ) ژِ وَه رَه هَاتِیَه خَوْنْدِنْ، اَوْ نَه تِیْدَه یَه، حَیوَانِیْنْ دِنْ ژِ وَه رَه هَاتِنَه حَلَالْکِرِنْ. اَوِیْنْ کُو حَرَامْبُونَا وَانْ هَاتِیَه گُوتِنْ ژِ سُورَه‌یِیْ اَنْعَامْ ئَایَتَا ١٤٥یْ وِیْ بَیَانْ دِکَه: (رَسُولِیْ مِنْ!) بِبِیْژَه: اَزْ دِ یَا کُو ژِ مِنْ رَه هَاتِیَه ئَاگَاهْکِرِنْ دَه، ژِ نَانْخَوَرِکِی رَه، رَاسْتِی تِشْتَکِی حَرَامْکِرِی نَایِیْمْ، ژِ بِلِی

۳۱. ژ دِینێیْ پُوچْ بَرِیْ خَوه فَگَرینِیْ؛ بَرِیْ خَوه بِدنْ دِینِیْ خُدِیْ و ژِیْ رَه هَفْپِشْکَانْ چِیْنَکِنْ. قِیْجَا کِی تِشْتَکِی ژ خُدِیْ رَه بِکَه هَفْپِشْکْ، هَرْ وَکِی اَوْ ژ نَاسْمِیْنْ کَتِبَه خَوارِیْ، قِیْجَا طَیْرَکْ هِیْ لِهَوَا خَوه لِیْ بِدَه، یَانْ ژِی بَا وِی بَافِیْژِیْ جهَکِی دُورْ و کُورْ.

۳۲. رَوشْ اَفْه؛ کِی، نِیشَانِیْنْ خُدِیْ مَزِنْ بِدِیْرَه (ژ حُکِمْ و فَرْمَانِیْنْ وِی رَه رِیْزْدَارْ بَه) بِیْگُمَانْ اَوْ ژ تَقْوادَارِیَا دِلانَه.

۳۳. ژ بُوْ وَه دِوَانْ (حَیْوَانِیْنْ قُرْبَانِیْ) دَه، حَیَانِی دَمَکَه نَافْلِیْکِرِی (کُو دَمَا سَرْژِیْکِرِنَا وَانَه) هِنْ فَیْدَه هَنَه (مِینَا سِوَارِبُونْ، شِیرْ و هِرِیَا وَانْ). پِشْتَرَه جِهِیْ قُرْبَانْکِرِنَا وَانْ مَالا پِیرُوزَه (کُو اَوِیْ لِکَعْبِیْ بِیْنْ سَرْژِیْکِرِنْ).

۳٤. مَه ژ هَر اُمَّتِیْ رَه قُرْبَانْگَهَکْ دَانِیَه دَا کُو لِسَرْ سَرْژِیْکِرِنَا وَانْ تَرْشَانْ (دَفَه، دَوارْ، پَزِیْنْ) کُو وَکْ رِزقْ مَه دَایَه وَانْ نَافِیْ خُدِیْ بِینِنْ. (گَلِی مِرُوْفَانْ!) خُدَایِیْ وَه خُدَایَکِی یَکَه، قِیْجَا رَادَسْتِی بَرْ فَرْمَانَا وِی بِبِنْ. مِزْگِینِیْ بِدَه وَانْ کَسِیْنْ کُو ژ بُوْ خُدِیْ خَوه دِشْکِینِنْ و دِلْنِزْمِنْ!

۳۵. اَوِیْنْ کُو دَمَا (نَافِیْ) خُدِیْ تِیْ گُوتِنْ، دِلِیْنْ وَانْ دِلَرزَه و دَمَا بَلایَکْ بِیْ سَرِیْ وَانْ خَوه رَادِگِرِنْ، نِمِیْژِیْ بَنَاوَایِیْ بِیْدِفِی دِکِنْ و ژ رِزْقِیْ مَه دَایَه وَانْ (دِرِیَا خُدِیْ دَه) خَرْجْ دِکِنْ.

۳٦. مَه (قُرْبَانْکِرِنَا) حَیْوَانِیْنْ گِرْ ژ وَه رَه کِرِیَه نِشَانِیْنْ دِینِیْ خُدِیْ، دِوَانْ دَه ژ بُوْ وَه خِیْرْ و پِیْرْ هَیَه. نَاخَوه دَمَا وَه لِسَرْ سِیْ لِنْگَانْ ژ پِیَا سَرْژِیْکِرِنْ، لِسَرْ وَانْ (نَافِیْ) خُدِیْ بِینِنْ و دَمَا کُو بِسَرْ کِیْلَکَا خَوه فَه کَتِنْ (سَرْژِیْکِرِنَا وَانْ هَاتَه جه)، اِیْدِی ژِیْ بِخُونْ و بِیْنْ خُودِی اِحْتِیَاجْ و یِیْنْ نَه خَودِی اِحْتِیَاجْ ژِی بِدنْ خَوارِنْ. هَرْ وِسَا مَه اَفْ حَیْوَانْ ژ وَه رَه بَرْدَسْتْ کِرِنَه دَا کُو هُونْ سِپَاسِیَا مِنْ بِکِنْ.

کُو مِرَارْ بَه یَانْ خُوِینَا هَرِکْ بَه یَانْ گُوشْتِیْ بَرِیْزْ بَه، قِیْجَا بِیْگُمَانْ اَوْ چَیْلْ و پِیسِنْ. یَانْ ژِی بِفَرْمَانْشِکِینِی کُو نَه ژ بُو خُدِیْ بِیْتَه شَرْژِیْکِرِنْ (اَوْ ژِی چَیْلْ و پِیسِنْ).

٣٧. نَه گُوشْتێ وَانْ قُرْبَانَانْ نَه ژی خُوینَا وَانْ دِگهیژَه خُدێ، لِێبَلِێ بَسْ تَقْوَه‌دَارِیَا وَه دِگهژِیێ. هَرْ وِهَا خُدێ اَڤْ حَیْوَانْ ژ وَه رَه سَرْنَرمْ کِرنَه دَا کُو هُونْ خُدێ مَزِنْ بِدِیْرِنْ و مِزْگِینِێ بِدَه قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ!

٣٨. بِێگُمَانْ خُدێ بَرَڤَانِیَا یِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه دِکَه. بِێگُمَانْ خُدێ ژ تُو خَاینْ و نَانْکُورَانْ حَزْ نَاکَه.

٣٩. ژ بُو وَانْ (بَاوَرْمَنْد)یْنْ کُو شَرِێ وَانْ تِێ کِرنْ ژ بَرْ ظُلْمَا کُو لِوَانْ هَاتِیَه کِرنْ دَسْتُورَا وَانْ (بِجَنْگْکِرِنِێ) هَاتِیَه دَایِنْ. بِێگُمَانْ خُدێ لِسَرْ ئَاریکَارِیَا وَانْ قَادِرَه.

٤٠. اَوِیْنْ کُو بَسْ ژ بُو دِگُوتِنْ: «پَرْوَرْدَگَارِێ مَه «اللهَ»»، بِنَحَقِی ژ مَالِیْنْ خَوه هَاتِنَه دَرْئَانِینْ. اَگَرْ خُدێ هِنْ مِرُوْڤ بِهِنَکَانْ نَدَابَا ئَالِی، مِسُوگَرْ دِێ کَشِیشْخَانَه، دِیْرْ، کَنِیشْتْ و مِزْگَفْتِیْنْ کُو نَاڤِێ خُدێ دِوَانْ دَه پِرْ تِێ گُوتِنْ بِهَاتَانَا خَرَاکِرِنْ. کَسِێ کُو ئَاریکَارِیَا (دِینِێ) خُدێ بِکَه تَقَرْ خُدَا ژی دِێ ئَاریکَارِیَا وِی بِکَه. بِێگُمَانْ خُدێ هِێزْدَارْ و دَسْتْهِلاتْدَارَه.

٤١. اَوِیْنْ کُو اَگَرْ اَمْ لِسَرْ اَرْدِێ دَسْتْهِلاتِیِێ بِدِنْ وَانْ، دِێ نِمِێژِێ بِشَکْلِێ پِێدِڤِی بِکِنْ، زَکَاتَا مَالِێ خَوه بِدِنْ، فَرْمَانَا بِقَنْجِیِێ و نَهْیَا ژ نَقَنْجِیِێ بِکِنْ و هَرْ ژ خُدِێ رَه یَه اَنْجَامَا کَارْ و کِرِیَارَانْ.

٤٢. (یَا مُحَمَّدْ!) اَگَرْ اَوْ بِتَه بَاوَرِی نَیِینْ، ڤِێجَا بِێگُمَانْ بَرِیَا وَانْ گَلِێ نُوحْ، عَادْ و سَمُودْ ژِی پِێخَمْبَرِیْنْ خَوه دَرَوْکَرْ دِیْرَابُونْ.

٤٣. گَلِێ اِبْرَاهِیمْ و گَلِێ لُوطْ ژِی (پِێخَمْبَرِیْنْ خَوه دَرَوْکَرْ دِیْرَابُونْ).

٤٤. گَلِێ مَدْیَنِێ ژِی (پِێخَمْبَرِێ خَوه شُعَیبْ) دَرَوْکَرْ دِیْرَانْدِنْ. مُوسَا ژِی دَرَوِینْ هَاتِبُو دِیْرَانْدِنْ. ڤِێجَا مَه مُهْلَتْ دَا کَافِرَانْ، پِشْتَرَه مَه اَوْ بِعَذَابْ گِرْتِنْ، ڤِێجَا (بِنِیْرَه) نَقَایِلِیَا مِنْ لِهَمْبَرِی وَانْ کَا چَاوَا بُو؟

٤٥. گَلَكْ وَلاتِێنْ كُو خَلْكِێ وِى ظَالِمْ بُونْ مَه اَوْ هَلاكْ كِرِنْ. ڤِێجَا خَانِيِێنْ وَانْ بِسَرْ هَڤْ دَه هَرِفِينَه و بِير(ێنْ ئَافِێ) بِێخَودِى نَه و كُوشْكِێنْ دِيوَارْبِلِنْدْ و خُوشكْ (پِێكَسْ مَانَه).[1]

٤٦. اَرِێ مَا اَوْ لِسَرْ اَرْدِێ نَاگَرِنْ، ڤِێجَا كُو ژ وَانْ رَه دِلْ هَبِنْ كُو يِێ تِێبِگِهژِنْ و عِبْرَتْ بِگرِنْ و گُه هَبِنْ يِێ سَحْ بِكِنْ و فَهمْ بِكِنْ. ڤِێجَا بِرَاسْتِى كُوَرَايِى نَه كُوَرَايِيَا چَعْڤَا يَه، بَلْكِى كُوَرَايِى يَا دِلِێ دِسِينْگَانْ دَه يَه.

٤٧. (يَا مُحَمَّدْ!) اَوْ لَزَا هَاتِنَا عَذَابْ ژ تَه دِكِنْ. خُدِێ هِيچْ ژ پَيْمَانَا خَوه ڤَنَاگَرَه. بِێگُمَانْ رُوژَكَه لِجَمْ خُدَايِێ تَه، بَرَانْبَرِى هَزَارْ صَالِيِێنْ كُو هُونْ دِژمِێرِنْ.[2]

٤٨. پِرْ وَلاتِێنْ كُو (خَلْكِێ وَانْ) ظُلمْ دِكِرِنْ مِنْ مُهْلَتْ دَا وَانْ، پَاشِێ مِنْ اَوْ (بِعَذَابْ) هَلاكْ كِرِنْ و ڤَگَرْ هَرْ بِبَالْ مِنْ ڤَه يَه.

٤٩. بِێژَه: گَلِى مِرُوڤَانْ! اَزْ ژ بُو وَه تَنِێ هِشِيَارْكَرَكِى اَشْكَرَا مَه.

٥٠. هَرْچِى اَوِێنْ كُو بَاوَرِى نَانِينْ و كَارِێنْ قَنْجْ كِرنَه، ژ بُو وَانْ لِێبُورِينْ و رِزْقَكِى بِرُومَتْ هِيَه.

٥١. هَرْچِى اَوِێنْ كُو پِێشْبَازِيِێ دِكِنْ دَا كُو دَنَايَتِێنْ مَه دَه مَه پِێچَارَه بِهِێلِنْ، هَا اَوْ خَلْكِێ دُوژَهِێ نَه.

٥٢. مَه بَرِيَا تَه هَرْ چِقَاسْ رَسُولْ و نَبِيَكْ شَانْدِبَه، دَمَا وِى تِشْتَكْ دَاخَوازْ كِرِيَه، شَيْطِێنْ

---

١ خُدِێ تَعَالَى دِ ڤِێ ئَايَتِێدَه بَيَانْ دِكَه وِى گَلَكْ گُنْدْ و بَازَارْ بِسَدَمَا ظُلْمَا كُو كِرِنْ وِێرَانْ كِرِيَه. وَانْ، اِنْكَارَا خُدِێ دِكِرْ و بِێخَمْبَرِێنْ وِى بَاوَرِى نَدَنَانِينْ، ڤِێجَه اَوْ بُو سَدَمَا هَلاكَا وَانْ و وِێرَانْكِرنَا بَاژَارِێنْ وَانْ. اَفْ وَاتَه دِ گَلَكْ ئَايَتَانْ دَه اَشْكَرَه و فَكِرِى هَاتِيَه. يَكْ ژ وَانْ ژ سُورَه‌يِێ طَلاقْ دِ ئَايَتَا ٨-١٠ێ دَه «گَلَكْ ژ خَلْكِێ وَلاتَانْ ژ فَرْمَانَا خُدَايِێ خَوه و پِيخَمْبَرِێ وِى دَرْكَتِنْ، ڤِێجَا مَه اَوْ كِشَانْدِنْ حَسَابَكِى دِژْوَارْ و مَه اَوْ بِعَزَابَكِى كَسْنَدِيتِى جَزَا كِرِنْ. وَانْ جَزَايِێ كَارْ و كِرِيَارِێنْ خَوه تَعْمْ كِرِنْ و دَاوِيَا رَوْشَا وَانْ ژِى زِيَانَه. خُدِێ ژ وَانْ رَه عَزَابَكِى دِژْوَارْ ئَامَادَه كِرِيَه..»

٢ زَمَانْ، اِيزَافِى يَه. نَخَاسِمْ گَافَا مِرُوڤ دِخوازِنْ زُو زَمَانْ دَرْبَاسْ بِبَه، اَوْ زُو دَرْبَاسْ نَابَه بَلْكِى رُوژَكْ بِقَاسِى صَالْ و زَمَانَانْ دِرِيژْ تِێ گُمَانْكِرِنْ. اَفْ ژِى نِيشَانْ دِدَه كُو زَمَانْ اِيزَافِى يَه. هَزَارْ صَالِێ كُو اَمْ دِژْمِێرِنْ لِجَمْ خُدِێ بِقَاسِى رُوژَكِێ كِنَه. لَوْرَا پَارْچَيَكِى زَمِێنْ يِێ كُو ژ بُو خُدِێ سَرِێ وِى و بِنِێ وِى دِيَارْكِرِى بَه تُنَه يَه. لِنكْ خُدِێ بِێدَاوِيبُونْ و هَرُوهَرِى هِيَه.

هَرْ حَولْ دَایَه کُو تِشْتَکی (فَسَادِیَکِێ، ئَاسْتَنْگِیَکِێ) بَاقِێژَه نَاڤْ دَاخَوازَا وِی دَه. ڤِێجَا خُدِێ یَا کُو پَلِیدْ دَاڤِێژَه دِلِێ وَانْ پُوچْ دِکَه. پِشْتْرَه خُدِێ ئَایَتِێنْ خَوه بِسَاغْلَمِی بِجِهْ دِکَه. خُدِێ زَانَا یَه، کَارْبِنَجِهه.

٥٣. (خُدِێ فِێ دَسْتُورِێ دِدَه شَیْطِێنْ) دَا کُو اَوْ تِشْتِێ کُو شَیْطَانْ زِێدَه دِکَه ژ بُوْ وَانِێنْ کُو دِدِلِێنْ وَانْ دَه نَخَوشِی(یَا نِیفَاقِێ) هَیَه و ژ بُوْ وَانِێنْ کُو دِلِێنْ وَانْ (بِپُوتْپَرَسْتِیِێ) هِشْکْ و هُولا بُوِیَه بِکَه (نَاڤگِینَا) جَربَانْدِنِێ. بِێگُمَانْ ظَالِمْ دِنَاڤْ اِخْتِلافَکَه کُورْ دَه نَه.

٥٤. و دَا کُو اَوْ کَسِێنْ کُو زَنَانِینْ (قُرْئَانْ) ژ وَانْ رَه هَاتِیَه دَاینْ، بِزَانِنْ کُو اَڤْ (قُرْئَانْ) حَقَه و ژ جَمْ خُدَایِێ تَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ. ڤِێجَا دَا کُو بَاوَرِی پِێ بِینِنْ و دِلِێنْ وَانْ پِێ ئَارَامْ بِبَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بَرِێ وَانِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه دِدَه بَالْ رِیَا رَاسْتْ و دُرِسْتْ قَه.

٥٥. اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه دَرْ بَارِێ قُرْئَانِێ دَه هَرْ دِنَاڤَا شِکْ و گُمَانِێ دَه نَه، حَیَانِی کُو ژ نِشْکَا قَه قِیَامَتْ بِسَرْ وَانْ دَه بِێ یَانْ ژِی عَذَابِێ رُوژَکَه بِێ خِێرْ (کُو اَوْ رُوْژَا قِیَامَتِێ یَه) بِێتَه وَانْ.

٥٦. وِێ رُوژِێ حُکمْرَانِی بَسْ یَا خُدِێ یَه. اَوْ دِنَاڤْ وَانْ (بَاوَرْمَنْدْ و کَافِرَانْ) دَه حُکمْ دِدَه. هَرْچِی اَوِێنْ کُو وَانْ بَاوَرِی ئَانِینَه و کَارِێنْ قَنْج کِرِنَه اَوْ دِنَاڤْ بِهِشْتِێنْ خُدَانْ نِعْمَتْ دَه نَه.

٥٧. هَرْچِی اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه و بَاوَرِی بَئَایَتِێنْ مَه نَئَانِینَه، هَا ژ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی رِسْوَاکَرْ و دِژْوَارْ هَیَه.

٥٨. اَوِێنْ کُو وَانْ دِرِیَا خُدِێ دَه هِجْرَتْ کِرِنَه، پِشْتْرَه ژِی هَاتِنَه کُشْتِنْ یَانْ ژِی دِکُوچْبَرِیَا خَوه دَه مِرِنَه، بِێگُمَانْ خُدِێ دِێ (لِبِهِشْتِێ) رِزْقَکِی سِێحِی بِدَه وَانْ و بِێگُمَانْ خُدِێ هَرْ اَوَه چِێتِرِینِێ رِزْقْدَارَانْ.

٥٩. خُدِێ دِێ وَانْ بِخَه جِهَکِی کُو وَانْ مَمْنُونْ بِهِێلَه و بِێگُمَانْ خُدِێ هَرْ زَانَا یَه، بِێهِنْفَرَهَه.

٦٠. رَوشْ اَڤْه؛ چِه کَسِێ کُو ظُلِمْ لِێ هَاتِبَه کِرِنْ خُدِێ دَسْتُورْ دَایَه کُو بِقَاسِی ظُلْمَا لِێ

هَاتِیَه کِرِنْ تُولَا خَوه ڤَکَه، پِشْتِی ڤِیْ دِیسَا کُو اِیْرِیشْ و ظُلِمْ لِیْ وَرَه کِرِنْ، مُحَقَّقْ خُدِیْ دِیْ نَاریکَارِیَا وِی بِکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بَخْشَنْدَه یَه، گُنَهْڕِیْبِرَه.

٦١. اَڤَا مَه گُوْتِی رَاسْتَه؛ بِسَدَمَا کُو خُدِیْ شَڤِیْ دِخَه سَرْ ڕُوژِیْ و ڕُوژِیْ ژِی دِخَه سَرْ شَڤِیْ، بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِهِیزَرَه، بِینَرَه.

٦٢. اَڤَا مَه گُوْتِی رَاسْتَه؛ بِسَدَمَا کُو بِرَاسْتِی ژِی خُدَا، اَوْ هَرْ حَقْ بِخَوه یَه و اَوِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ پَرَسْتِنَا وَانْ دِکِنْ اَوْ تَڤْ پُوچْ (و بَاطِلِ)نْ و پِیْگُمَان یِیْ عَلِیّ یِیْ کَبِیرْ هَرْ خُدِیْ یَه.[1]

٦٣. مَا تُو نِزَانِی کُو خُدِیْ ژِ عَوْرَانْ ئَاڤْ دَاخِسْتِیَه (و بِوِیْ ئَاڤِیْ) اَرْدْ کَسْكْ و هِیْشِینْ بُویَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ هُوربِینَرَه، ئَاگَاهْدَارَه.

٦٤. چِه تِشْتِیْنْ لِاَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ هَنَه تَڤْ یِیْنْ خُدِیْ نَه. بِیْگُمَانْ اَللهْ، تَقَزْ اَوْ، دَوْلَمَنْدَه، هِیْژَایِیْ پَسِنْدَاینِیْ یَه.

٦٥. اَرِیْ مَا تُو نِزَانِی خُدِیْ تِشْتِیْ دِاَرْدِیْ دَه هَیَه و اَوْ کَشْتِیِیْنْ کُو لِگُورِی فَرْمَانَا خُدِیْ دِدَرْیَایِیْ دَه دِکِشِنْ ژِ وَه رَه سِتُوخَوارْ کِرِنَه. خُدِیْ ئَاسْمِیْنْ رَادِگْرَه دَا کُو نَکَفَه سَرْ اَرْدِیْ، ژِ بِلِی کُو اَوْ دَسْتُورْ بِدَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ بُوْ مِرُوْڤَانْ رَوُفَه، رَحِیمَه.[2]

٦٦. یِیْ کُو (ژِ تُنَیِی) هُونْ سَاغْ کِرِنَه خُدِیْ یَه. پِشْتَرَه دِیْ وَه بِمِرِینَه، پَاشِیْ دِیسَا دِیْ وَه سَاغْ بِکَه. بِیْگُمَانْ اِنْسَانْ پِرْ نَانْکُورَه!

٦٧. مَه ژِ هَرْ اُمَّتَکِیْ رَه شَرِیعَتَكْ (رِیْبَازَكْ) دَانِیَه کُو اَوْ ژِی وِیْ بِکَارْ تِینِنْ. (یَا مُحَمَّدْ!)

---

١ العَلِیّ: اَوِیْ کُو رَوْشَا وِی بِلِنْدَه، سَرْدَسْتِیَا وِی بِلِنْدَه و زَاتِیْ وِی بِلِنْدَه، هَرْ تِشْتْ دِبِنْ سَرْدَسْتِیَا وِی و حُکمْرَانِیَا وِی دَه یَه، تُو تِشْتْ دِسَرْ وِی رَه تُنِی.

الکَبِیرْ: اَوِیْ کُو خُودِیِیْ مَزْنَاتِیِیْ یَه و ژِ هَرْ تِشْتِی مَزِنْتَرَه.

٢ الرَّووفْ: اَوِیْ کُو رَحْمْ و دِلُوڤَانِیَا وِی پِرْ زِیْدَه یَه. دِدِنْیَایِیْ دَه ژِ بُوْ هَمِی مِرُوْڤَانَه و لِئَاخِرَتِیْ ژِ بُوْ هِنَکَانَه کُو اَوْ وَلِیِیْ خُدِیْ یِیْ بَاوَرْمَنْدِنْ.

نَاخَوه بِلَا دِقِیْ دَه تُو کَسْ بِتَه رَه تِیْنَکُوشَه. تُو ژِی (مِرُوْقَانْ) قَخُوِینَه بِبَالْ خُدَایِیْ خَوه قَه. بِیْگُمَانْ تُو دِرِیَکَه رَاسْتْ و دُرِسْتْ دَه یِی.

٦٨. اَگَرْ اَوْ بِتَه رَه مُنَاقَشِیْ بِکِنْ (ژِ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: خُدِیْ، بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ بِیْهْتَرْ دِزَانَه.

٦٩. خُدِیْ، رُوژَا قِیَامَتِیْ دِنَاقْبَرَا وَه دَه، دَرْ بَارِیْ وَانْ مِژَارِیْنْ کُو وَه دِژِیتِیَا هَقْ دِکِرْ دَه، دِیْ حُکِمْ بِدَه.

٧٠. مَا تُو نِزَانِی کُو چِه تِشْتِیْنْ لِاَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ هَنَه خُدِیْ پِیْ دِزَانَه؟ بِیْگُمَانْ اَقْ (زَانِینَا خُدِیْ) دِکِتِیْبَکِیْ دَه (دِ لَوْحُ الْمَحْفُوظِیْ دَه) نِقِیسَانْدِی یَه و اَقْ رَوشْ لِبَرْ خُدِیْ هِیْسَانَه.

٧١. اَوْ ژِ بِلِی خُدِیْ عِبَادَتِیْ تِشْتَکِی دِکِنْ کُو خُدِیْ لِسَرِیْ تُو دَلِیلْ دَانَخِسْتِیَه و زَانِینَکَه وَانْ ژِی پِیْ نِینَه و ژِ بُوْ ظَالِمَانْ تُو ئَارِیکَارْ تُنَه یَه.

٧٢. دَمَا کُو ئَایَتِیْنْ مَه یِیْنْ اَشْکَرَا و رُونْکَرْ ژِ وَانْ رَه تِیْنْ خَونْدِنْ، تُو دِیْ ژِ رُوِیِیْنْ وَانْ نَه رَازِیبُونِیْ (یَا لِهَمْبَرِی قُرْئَانِیْ) بِبِینِی. هِنْدِكْ دِمِینَه کُو اَوْ اِیْرِیشِی وَانِیْنْ کُو ئَایَتِیْنْ مَه ژِ وَانْ رَه دِخُوِینِنْ بِکِنْ. (ژِ وَانْ رَه) بِبِیْژَه: مَا اَزْ ژِ وَه رَه یَا ژِ قِیْ (هِیْرْسْ و نَرَازِیبُونَا وَه) خَرَابْتَرْ بِبِیْژِمْ؛ (اَو ژِی) ئَاگِرَه! خُدِیْ، ژِ بُوْ وَانِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه پَیْمَانْ پِیْ دَایَه. اَو، چِه پِیسْ وَارْگَهَه!

٧٣. گَلِی مِرُوْقَانْ! ژِ وَه رَه دَرْبُ و مَسَلْكْ هَاتِیَه دَاینْ، قِیْجَا رِنْدْ لِیْ گُهْدَارِی بِکِنْ؛ اَوِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ هُونْ پَرَسْتِنَا وَانْ دِکِنْ و لِبَرْ وَانْ دِگِرِنْ، اَگَرْ اَوْ ژِ بُوْ وِیْ نَارْمَانْجِیْ بِیْنْ جَمْ هَقْ ژِی، اَوْ نِکَارِنْ مِیْشَکِیْ ژِی بَنَافِرِینِنْ. اَگَرْ مِیْشْ تِشْتَکِی ژِ (دَسْتِیْ) وَانْ بِرَقِینَه، اَوْ نِکَارِنْ وِی ژِی ژِیْ قَگَرِینِنْ؟! یِیْ کُو دِخَوازَه بِیْ چَارَه یَه و یِیْ کُو ژِیْ تِیْ خَوهْسْتِنْ ژِی بِیْ چَارَه یَه!

٧٤. وَانْ بَنَاوَایَکِی بَابَتِی خُدِیْ، قَدْرِیْ وِی نَگِرْتِنَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ هَرْ قَوِیَّه، عَزِیزَه.[1]

١ القَوِیُّ: اَوِیْ کُو هَرْ ژِیْ رَه یَه قُدْرَتَا بِیْ قَیْدُ و شَرْطْ دِگَلْ مَشِیئَتَا بِیْکِیَاسِی.

۷۵. خُدِیْ هَمْ ژِ فِرِیشْتَیَانْ هَمْ ژِی ژِ مِرُوْقانْ قَاصِدْ بِژَارْتِنَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ سَمِیعَه، بَصِیرَه.[۱]

۷۶. خُدِیْ، بِیَا کُو اَوْ دِکِنْ و بِیَا کُو اَوِیْ بِکِنْ ژِی دِزَانَه. هَمُو کَارْ و بَارْ لِخُدِیْ قَدِگَرِنْ.

۷۷. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! هَرِنْ رِکُوعِیْ، هَرِنْ سِجُودِیْ، عِبَادَتِیْ خُدَایِیْ خَوه بِکِنْ و قَنْجِیِیْ بِکِنْ دَا کُو هُونْ بِسَرْ بِکَفِنْ.

۷۸. دِبَرْ (دِینِیْ) خُدِیْ دَه بِرَاسْتُ و دُرِسْتِی کَارُ و خَبَاتِیْ بِکِنْ. خُدِیْ (ژِ بُوْ نَارِیکَارِیَا دِینِیْ خَوه) هُونْ بِژَارْتِنَه. دِمِژَارَا دِینْ دَه وِی تُو زَحْمَتِی لِوَه بَارْ نَکِرِیَه. بِدِنْ یَیْ دِینِیْ بَاقِیْ خَوه اِبْرَاهِیمْ. خُدِیْ، ژِ بَرِیْ دَه و دِقُرْئَانِیْ دَه ژِی هُونْ بِمُسِلْمَانِی نَافْ کِرِنَه. دَا کُو پِیْخَمْبَرْ (رُوژَا قِیَامَتِیْ) لِسَرْ وَه بِبَه شَاهِدْ و هُونْ ژِی لِسَرْ مِرُوْفانْ بِبِنْ شَاهِدْ. نَاخَوه بِنَاوَایِیْ پِیْدِقِی نِمِیْژْ بِکِنْ، زَکَاتَا مَالِیْ خَوه بِدِنْ و خَوه بِخُدِیْ بِگِرِنْ. اَوْ دُوسْتُ و نَارِیکَارِیْ وَه یَه، قِیْجَا اَوْ چِه خَوشْ دُوسْتَه، چِه خَوشْ نَارِیکَارَه!

۲۳. سُورَه یِیْ مُؤْمِنُونْ

سُورَه‌یِیْ (مُؤْمِنُونْ)، (۱۱۸) صَدْ و هِژدَه نَایَتَه. لِمَکِّیْ دَاکَتِیَه. ڤِی سُورَه‌یِی، نَخَاسِمْ نَایَتِیْنْ وِی یِیْنْ پِیْشِیْنْ ژِ بَرْ کُو بَحْسَا عِبَادَتْ، اَخْلاقْ، سِلُوکْ و نِعْمَتَانْ دِکَه کُو لِنَاخْرَتِیْ اَوْ بَاوَرْمَنْدِیْنْ بِفَانْ سَالِخَانْ دِیْ بِگِهِیزِنْ وَانْ و لِجِیهَانِیْ ژِی بِگِهِیزِنْ سَرْکَفْتِنِیْ، ژِیْ رَه سُورَه‌یِیْ مُومِنُونْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

۱. بِیْگُمَانْ بَاوَرْمَنْدْ سَرْفِرَازْ بُونَه و گِهِیشْتِنَه مِرَادَا خَوه.

العَزِیزْ: اَوِیْ کُو تَفَکِیْ وَاتِیِیْن عِزَّتِیْ ژِیْ رَه یَه؛ سَرْدَسْتِیَا قُوَّتِیْ، قِیْجَا یِیْ وِی تِیکْ بِبَه تُنَه، سَرْدَسْتِیَا نَهِشْتِنِیْ، اِیجَارْ نَه حَوجِیِیْ تُو کَسِی یَه، سَرْدَسْتِیَا تِیکِبِرِنْ، و سَرْکَفْتِنِیْ نَاخَوه بِیْ دَسْتُورَا وِی تُو تِشْتْ خَوه نَالَقِینَه.

۱ السَمِیعُ:اَوِیْ کُو بِگُوتِنَا پِسْتِپِسْتِی و یَا بِدزِی، بِگُوتِنَا اَشکَرَه و یَا خُیَا بِهِیزَرَه؛ بَلْکِی بِتَفَکِیْ دَنْگَانْ اَوْ چِقَاسْ هُورْ و گِرْ بِنْ ژِی و اَوِیْ کُو بَرْسِفَا لاقَاکَارَانْ دِدَه.

البَصِیرْ: اَوِیْ کُو دِعَالَمَا نَه لِبَرْ چَافْ و یَا لِبَرْ چَافْ دَه بِهَمِی هِیبِنَانْ بِینَرْ و دِیدَقَانَه، هَرْ چِقَاسْ اَوْ قْشَارْتِی و اَشْکَرَه، هُورْ و گِرْ بِنْ ژِی.

٢. اَوِیْنْ کُو دِنمِیْژَا خَوه دَه بِترْسِنْ..

٣. اَوِیْنْ کُو بَرِیْ خَوه ژِ کَلَفَاژِیَانْ قَدگَرِینِنْ..

٤. اَوِیْنْ کُو زَکَاتَا مَالِیْ خَوه دِدِنْ..

٥. اَوِیْنْ کُو نَامُوسَا خَوه دِپَارِیْزِنْ..

٦. ژِ بِلِی هَفْسَرُ و جَارِیِیْنْ وَانْ، اَوْ پِیْگَازِنْدِنْ..

٧. نَاخَوه کِی بِخَوازَه ژِ قِیْ و وِرْ دَه هَرَه، قِیْجَا یِیْنْ کُو تِخُوبِیْ (حَلالِیِیْ) دَرْبَاسْ کِرنَه اَونْ.

٨. اَوِیْنْ کُو هَایْ ژِ اَمَانَتْ و پَیْمَانِیْنْ خَوه هَنَه..

٩. اَوِیْنْ کُو لِنمِیْژِیْنْ خَوه مِقَاتَه نَه..

١٠. هَا اَقِنْ، اَوِیْنْ مِیرَاتْگِرْ..

١١. اَوِیْنْ کُو فِرْدَوسِیْ مِیرَاتَه وَرْدِگْرِنْ و اَوْ تِیْدَه سَرَاقَتِی دِمِینْ.

١٢. صُونْدْ بَه کُو مَه اِنْسَانْ ژِ حَرِیَکَه صَفَانْدِی نَافرَانْدِیَه.

١٣. پَاشِیْ مَه اَوْ کِرِیَه نُطْفَه (خُوِینْپَارَه) و دِمَالْزَارُوکِیْ دَه بِجِهْ کِرِیَه.

١٤. پَاشِیْ مَه اَوْ نُطْفَه کِرِیَه خُوِینَکَه هِشْكْ، دِپَیْ رَه مَه خُوِینَا هِشْكْ کِرِیَه پِچَکْ گُوشْتْ، مَه اَوْ پِچَکَا گُوشْتْ کِرِیَه هَسْتِی (سِکْلِیْتْ)، مَه اَوْ هَسْتِی بِگُوشْتْ کِرَاسْ کِرِیَه، پَاشِیْ مَه اَوْ کِرَه نَافرَانْدِیکِی دِنْ. قِیْجَا خُدِیْ پِیرُوزْ و بِلِنْدَه کُو اَوْ سِپَحِیتِرِینِیْ نَافرِینِیْرَانَه.

١٥. پِشْتِی قِیْ قَاسِیْ بِیْگُمَانْ هُونِیْ بِمِرِنْ.

١٦. پِشْتَرَه، هُونِیْ رُوزَا قِیَامَتِیْ تَقَزْ بِیْنَه قْزَانْدِنْ.

١٧. صُونْدْ بَه، مَه دِسَرْ وَه رَه حَفْتْ نَاسِیَانْ نَافرَانْدِنَه و اَمْ ژِ وَانْ نَه بِیْ هَایِنْ.

١٨. مَه ژِ عَوْرَانْ بِپِیقَانْ (لِگُورِی پِیْدِقِیْ) نَاقَكْ دَاخِسْتِیَه، قِیْجَا مَه اَوْ دِ اَرْدِیْ دَه دَایَه سَکِنَانْدِنْ و بِیْگُمَانْ قُوَّتَا مَه لِسَرْ بِرنَا وِیْ ژِی هَیَه.

۱۹. هَرْ وِهَا بِویْ (ئَافِیْ) مَه ژِ وَه رَه بَاخْچِیْنْ خُرْمَه و تِری ئَانِینَه رَاسْتِیْ کُو ژِ وَه رَه دِوَانْ بُوسْتَانَانْ دَه گَلَكْ مِیْوَه هَنَه و هُونْ ژِ وَانْ دِخُونْ.

۲۰. مَه (بِویْ ئَافِیْ) ژِ وَه رَه دَارَكْ شِینْ کِرِیَه (کُو اَوْ دَارَا زَیْتُونِیْ یَه) کُو لِچِیَایِیْ سِینَایِیْ چِیْدِبَه. بَرِیْ وِیْ ژِ بُوْ کَسِیْ کُو بِخَوه دِبَه رُونْ و پِیْخَوارِنْ.

۲۱. بِیْگُمَانْ ژِ بُوْ وَه دِتَرْشَانْ (دَفَه، دَوَارْ و پَزْ) دَه ژِی عِبْرَتْ هَنَه. اَمْ ژِ یَا دِ زِکِیْنْ وَانْ دَه بِوَه دِدِنْ فَخَوارِنْ و ژِ بُوْ وَه دِوَانْ دَه هِنْ فَیْدَیِیْنْ دِنْ ژِی هَنَه، ژِ بِلِی قِیْ هُونْ ژِ (گُوشْتِیْ) وَانْ ژِی دِخُونْ.

۲۲. هُونْ لِسَرْ وَانْ و لِسَرْ کَشْتِیَانْ (بِسُوَارِی) تِیْنَه هِلْگِرْتِنْ.

۲۳. صُونْدْ بَه کُو مَه نُوحْ ژِ گَلِیْ وِی رَه شَانْدْ. قِیْجَا وِی (ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَی گَلِیْ مِنْ! خُدِیْ بِحَبِینْ، ژِ وِی پِیْ قَه ژِ بُوْ وَه تُو اِلٰه نِینِنْ. اَرِیْ مَا هِیْ ژِی هُونْ خَوه نَاپَارِیْزِنْ؟

۲٤. قِیْجَا (لِهَمْبَرِی قِیْ یَکِیْ)، ژِ گَلِیْ وِی، گِرَگِرِیْنْ کُو کَافِرْبُونَه (ژِ پِیرَوِیْنْ خَوه رَه) گُوتِنْ: اَوْ ژِی، تَنِیْ مِرُوْڤَکِی عَیْنِی وَکِی وَه یَه. اَوْ دِخَوازَه لِسَرْ وَه خَوه قُرَه بِکَه. اَگَرْ خُدِیْ بِخَوه‌سْتَا (کُو پِیْخَمْبَرَکِی بِشِینَه) مُحَقَّقْ دِیْ فِرِیشْتَیَكْ بِشَانْدَا. مَه تِشْتَکِی مِینَا قِیْ ژِ بَافْ و بَاپِیرِیْنْ خَوه یِیْنْ پِیْشِی نَبِهِیسْتِیَه.

۲۵. اَوْ زِلامَکِی وِسَا یَه کُو دِینِیتِیَكْ پِیْ رَه هَیَه. نَاخَوه هَیَا دَمَکِیْ چَاڤْدِیْرِیَا وِی بِکِنْ.

۲٦. نُوحْ گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! ژِ بَرْ کُو بَاوَرِی بِمِنْ نَئَانِینْ ئَارِیکَارِیَا مِنْ بِکَه!

۲۷. مَه پَیَامْ دَا نُوحْ کُو دِبْنْ چَاڤْدِیْرِیَا مَه دَه و بِئَاوَایِیْ کُو مَه وَحِیْ ژِیْ رَه رَاگِهَانْدِیَه کَشْتِیِیْ سَازْ بِکَه. قِیْجَا دَمَا فَرْمَانَا مَه (یَا بِهَلاکَا وَانْ) هَاتْ و ئَاڤْ ژِ تَنُّورِیْ زَا و پِژِقِی، ژِ هَرْ جِنْسَکِی حَیْوَانَانْ جُوتَکِی و -ژِ بِلِی وَانْ کَسِیْنْ کُو فَرْمَانَا مَه بِهَلاکْبِرِنَا وَانْ هَاتِیَه- مَالْبَاتَا خَوه ژِی بِخَه کَشْتِیِیْ. دَرْ بَارِیْ وَانْ کَسِیْنْ کُو ظُلِمْ کِرِنَه لِبَرْ مِنْ قَتْ نَگَرَه! بِیْگُمَانْ اَوْ تَفَزْ دِیْ بِیْنَه بِنْئَافْکِرِنْ.

٢٨. (اَی نُوحْ!) دَمَا تُو و اَوْ کَسێنْ کُو لِگَلْ تَه لِکَشْتِیێ بِجِهْ بِبِنْ، وِهَا بِبێژَه: حَمْدْ ژِ خُدِیْ رَه بَه کُو اَمْ ژِ بَرَکَا ظَالِمَانْ رَهَا کِرِنْ.

٢٩. دِیسَا بِبێژَه: خُدَایِێ مِنْ! مِنْ لِجِهَکِی پِیرُوزْ و بِبَرَکَتْ بِجِهْ بِکَه و هَرْ تُویِی چێترِینِێ بِجِهْکَرَانْ.

٣٠. بِێگُمَانْ دِقِێ دَه (ژِ بُوْ وَه) نِشَانْ هَنَه و بِێگُمَانْ مَه اَوْ یِێ جَرِبَانْدِنْ.

٣١. پَاشِێ لِدُوفْ وَانْ مَه مِلَّتَکِی دِنْ ئَانِی حُوْلِیْ.

٣٢. ڤِێجَا مَه ژِ نَافْ وَانْ بِخَوه یِێخَمْبَرَکْ ژِ بُوْ وَانْ شَانْدْ، (ژِ وَانْ رَه گُوتْ): ژِ خُدِیْ رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ، ژِ بِلِی وِی ژِ بُوْ وَه تُو خُدَا نِینِنْ. اَرِیْ مَا هِیْ ژِی هُونْ (ژِ گُنَه و شِرْکِیْ) خَوه نَاپَارِێزِنْ؟

٣٣. گِرَه گِرِیْنْ گَلِیْ وِی اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه، اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی بِرُوژَا ئَاخْرَتِیْ نَئَانِینْ و اَوِیْنْ کُو ژِیَانَا نِعْمَتِیْنْ کُو مَه دَایِی وَانْ اَوْ ژِ رِیْ بِرِنْ، گُوتِنْ: اَڤْ ژِی مِرُوْڤَکِی وَکِی وَه یَه؛ ژِ یَا کُو هُونْ دِخُونْ دِخَوه و ژِ یَا کُو هُونْ قَدِخُونْ اَوْ ژِی قَدِخَوه.

٣٤. (گِرَه گِرَانْ گُوتْ): اَگَرْ هُونْ بِگُوتِنَا مِرُوْڤَکِی وَکِی خَوه بِکِنْ، مُحَقَّقْ هُونِیْ بِخَسِرِنْ.

٣٥. اَرِیْ مَا اَوْ (یِێخَمْبَرْ) پَێمَانِیْ دِدَه وَه و دِبێژَه: دَمَا هُونْ مِرِنْ و بُونَه ئَاخْ و هَسْتِی، هُونِیْ جَارَکَه دِنْ (ژِ گُورِیْنْ خَوه) بِێنَه دَرَانِینْ؟

٣٦. اَڤْ پَێمَانَا کُو ژِ وَه رَه تِیْ دَاینْ دُورَه، دُورَه!

٣٧. اَڤْ ژِیَانَا مَه بَسْ ژِیَانَا ڤِیْ دِنْیَایِیْ یَه. اَمِیْ بِمِرِنْ و هِنَکِینْ دِنْ ژِی دِیْ سَاغْ بِبِنْ (بِێنَه دِنْیَایِیْ) و پِشْتِی مِرِنِیْ اَمْ بِخَوه دِیسَا نَایِێنَه قَژَانْدِنْ.

٣٨. اَڤْ یِێخَمْبَرْ بَسْ زِلاَمَکَه، لِسَرْ نَاڤِیْ خُدِیْ دَرَوَانْ دِکَه. اَمْ بِخَوه یِیْ نَبَاوَرِنْ.

٣٩. (یِێخَمْبَرِیْ وَانْ) گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! بِسَدَمَا کُو وَانْ بَاوَرِی بِمِنْ نَئَانِی ئَارِکَارِیَا مِنْ بِکَه!

٤٠. (خُدِیْ ژِیْ رَه) گُوتْ: دِدَمَکَه نِیْزِیكْ دَه اَوْ دِیْ (ژ بَرْ کُفْرَا خَوه) پُوشْمَانْ بِیْنْ!

٤١. ڤِیْجَا وِیْ قِیرِینَا جَانْسُوزْ بِرَاسْتِی اَوْ گِرْتِنْ (و هَلَاكْ کِرِنْ). اِیجَارْ مَه اَوْ کِرِنْ وَکِی قَافُوکِیْنْ سَرْ نَاڤِیْ. دُورْبُونَا ژ رَحْمَا خُدِیْ هَرْ ژ بَرَکَا ظَالِمْ رَه بَه!

٤٢. پَاشِیْ مَه لِدُوڤْ وَانْ هِنْ مِلَّتِیْنْ دِنْ ئَانِینْ حُوْلِیْ.

٤٣. قَتْ اُمَّتَكْ نَه دِکَارَه دَمَا (هِلاکَا) خَوه بِدَه پِیْشْ نَه ژِی دِکَارَه بِدَه پَاشْ.

٤٤. پَاشِیْ مَه لِپَیْ هَڤْ قَاصِدِیْنْ خَوه شَانْدِنْ. ژ کِیزَانْ اُمَّتِیْ رَه قَاصِدِیْ وِیْ هَاتِبَه، هَرْ بَاوَرِی پِیْ نَئَانِینَه. مَه ژِی (دِهَلاکِیْ دَه) اَوْ دَانَه دُوڤْ هَڤْ و مَه اَوْ کِرِنْ مِژُولَاهِی (کُو خَلْكْ دِجِڤَاتَانْ دَه پِیْ مِژُولْ دِبَه). ڤِیْجَا هِلاكْ و عَذَابْ ژ بُوْ مِلَّتَکِی بَه کُو بَاوَرِی نَایِینَه!

٤٥. پِشْتَرَه مَه مُوسَا و بِرَایِیْ وِی هَارُونْ بِمُعْجِزَیِیْنْ خَوه و تَڤِی دَلِیلِیْنْ اَشْکَرَا شَانْدِنْ...

٤٦. بِبَالْ فِرْعَونْ و گِرَه گِرِیْنْ وِی ڤَه. ڤِیْجَا وَانْ خَوه قُرَه کِرْ (و بَاوَرِی نَئَانِینْ) و اَوْ جِڤَاتَکَه پُوزْبِلِنْدْ بُو.

٤٧. گُوتِنْ: اَرِیْ مَا اَمِیْ بِدُو مِرُوْڤِیْنْ وَکِی خَوه بَاوَرِی بِینِنْ و رَوْشْ اَڤْه کُو خَلْکِیْ وَانْ ژِی ژ مَه رَه خِزْمَتْکَارِنْ؟

٤٨. ڤِیْجَا وَانْ بَاوَرِی بِوانْ نَئَانِی و بُونَه ژ یِیْنْ هَلَاکْبُوِیِی.

٤٩. صُونْدْ بَه، مَه کِتِیْبْ دَایَه مُوسَا دَا کُو اَوْ (زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ پِیْ) رَاسْتَرِیْ بِیْنْ.

٥٠. مَه کُرِیْ مَرْیَمِیْ (عِیسَا) و دَایکَا وِی ژِی کِرِنَه نِیشَانَكْ (لِسَرْ قُدْرَتَا خَوه) و مَه اَوْ لِجِهَکِی بِلِنْدْ کُو خُدَانْ دَارْ و کَانِی یَه نِشْتَجِهْ کِرِنْ.

٥١. گَلِی قَاصِدَانْ! ژ خَوارِنِیْنْ پَاكْ و حَلَالْ بِخُونْ و کَارِیْنْ قَنْجْ بِکِنْ. بِیْگُمَانْ اَزْ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ دِزَانِمْ.

٥٢. اَڤْ دِینێ وَه تَڤَانْ یَكْ دِینَه، اَزْ ژِی خُدَایێ وَه مَه، ڤِیجَا (بِیِێكْتَانِینَا فَرْمَانِێنْ مِنْ و بِدُورْبُونَا ژ قَدَخَیَانْ) خَوه ژ مِنْ بِیَارِێزِنْ.

٥٣. اِیْدِی اَوْ (اُمَّتِێنْ یِێخَمْبَرَانْ) دِكَارِێ دِینِێ خَوه دَه پَرْچَه پَرْچَه بُونَه. هَرْ جِڤَاتْ بِیَا لِجَمْ خَوه دِلْخَوشِنْ.

٥٤. ڤِیجَا تُو حَیَانِی دَمَكِێ وَانْ دِنَافْ رِێشَاشِیَا وَانْ دَه بهِێلَه!

٥٥. مَا ژ وَانْ وَه یَه كُو بِوِی مَالْ و زَارُوكِێنْ كُو اَمْ دِدِنْ وَانْ...

٥٦. اَمْ ژ وَانْ رَه لَزِێ لِخِیرَانْ دِكِنْ؟ نَا، بَلْكِی اَوْ تِیِنَاگِهِیژِنْ.

٥٧. بِیِگُمَانْ یِێنْ كُو ژ تِرْسَا خُدَایِێ خَوه بِسَاوْ و بِتِرْسِنْ...

٥٨. اَوِیْنْ كُو بَاوَرِی بَئَایَتِێنْ خُدَایِێ خَوه تِینِنْ...

٥٩. اَوِیْنْ كُو ژ خُدَایِێ خَوه رَه تِشْتَكِی نَاكِنْ هَڤْبِشْكْ...

٦٠. اَوِیْنْ كُو یَا لِسَرْ وَانْ یِێوِسْتَه دِدِنْ دِگَلْ كُو دِلِێنْ وَانْ بِتِرْسَه ژ بَرْ كُو بِرَاسْتِی اَوِێ لِخُدَایِێ خَوه فَگَرِنْ.

٦١. هَا اَڤِێنْ هَانِێ، لِخِیْرْ و قَنْجِیَانْ دِبَزِنْ و بَرِی خَلْكِێ خَوه دَاڤِیْژِنَه خِیْرِێ.

٦٢. اَمْ تُو كَسِی زِێدەیِی قُوَّتَا وِی بَرْپِرْسْ نَاگِرِنْ. لِبَالْ مَه كِتِیبَكْ (ئَا كَارْ و كِرِیَارَانْ) هَیَه كُو رَاسْتِیِێ دِبِیْژَه و نَحَقِی دِێ لِوانْ نَیِێ كِرِنْ.

٦٣. نَخِیْرْ، دَرْ بَارِێ ڤِێ قُرْئَانِێ دَه دِلِێنْ وَانْ (كَافِرَانْ) دِكُورِیتِی و نَزَانِینِێ دَه یَه و ژ بِلِی ڤِێ ژِی هِنْ كَارِیْنْ وَانِیْنْ خَرَابْ هَنَه كُو اَوْ دِكِنْ.

٦٤. پَاشِێ دَمَا اَمْ دَوْلَمَنْد و سَرَكِیْنْ وَانْ بِعَذَابْ بِگِرِنْ تُو دِێ بِبِینِی كُو اَوْ دِكِنْ فَرْیَادْ و فِیخَانْ!

٦٥. (ژِ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ): اِیرُو، بَیْهُودَه نَكِنْ هَاوَارْ! بِیِگُمَانْ هُونِێ ژ مَه نَارِیكَارِیِێ نَبِینِنْ!

٦٦. بِرَاسْتِی ژِی ئَایَتِێنْ مِنْ ژِ وَه رَه دِهَاتِنْ خَوِنْدِنْ، ڤِێجَا هُونْ لِسَرْ پَاحْنِیَا خَوه بِیَاشْ ڤَه زِڤِرِینْ (سَرْ کُفْرِێ) کُو وَه ژِ گُوهْدَارِکِرِنِێ بَرِێ خَوه زِیڤرَانْدْ.

٦٧. بِبَیْتُ اللَّهِێ خَوه (لِسَرْ خَلْکِێ) قُرَه دِکِرِنْ، لِدُورْ بَیْتِێ دِکِرِنْ شَڤْبِهِێرْکْ کُو تِیدَه دَڤْ دَنَاڤِێتِنْ (قُرْئَانْ و پِێخَمْبَرْ).

٦٨. اَرِێ مَا اَوْ لِڤِێ قُرْئَانِێ قَتْ نَفِکِرِینَه؟ یَانْ ژِی، مَا یَا کُو بَرِێ ژِ بَاڤْ و بَابِیرِێنْ وَانْ رَه نَهَاتِبُو ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه؟

٦٩. یَانْ ژِی مَا هِێ وَانْ پِێخَمْبَرِێ خَوه نَاسْ نَکِرِیَه، ڤِێجَا ژِ بُوْ ڤِێ یَکِێ وِی اِنْکَارْ دِکِنْ؟

٧٠. یَانْ ژِی اَوْ دِبِێژِنْ: بِوِی رَه دِینِیتِیَکْ هَیَه؟ نَخِێرْ، بَلْکِی وِی حَقِی ژِ وَانْ رَه ئَانِیَه، دِگَلْ کُو پِرِێ وَانْ ژِ حَقِیِێ حَزْ نَاکِنْ.

٧١. اَگَرْ حَقِی بِدَایَا پَیْ هَوَسِێنْ وَانْ، مُحَقَّقْ (پَرْگَالا) اَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ و یِێنْ کُو دِوَانْ دَه هَنَه دِێ خَرَا بِبُویَا. نَا بَلْکِی مَه ژِ وَانْ رَه (اَڤْ قُرْئَانَا کُو) سَرْبِلِنْدِیَا وَانَه دَایَه وَانْ، لِێبَلِێ وَانْ بَرِێ خَوه ژِ سَرْبِلِنْدِیَا خَوه گُهَارْتِیَه.

٧٢. یَانْ ژِی مَا تُو خَرَاجَکِێ ژِ وَانْ دِخَوازِی (ڤِێجَا اَوْ نَائِێنَه اِیَانِێ)؟ اِیْدِی دَانَا خُدَایِێ تَه (ژِ یَا کُو اَوْ بِدِنْ) چِێتِرَه و هَرْ اَوْه چِێتِرِینِێ رِزْقْدَارَانْ.

٧٣. رَاسْتِی اَڤَه کُو تُو وَانْ ڤَدِخُوِینِی رِیَکَا رَاسْتْ و دُرِسْتْ.

٧٤. بِێگُمَانْ یِێنْ کُو بَاوَرِی بَئَاخْرَتِێ نَائِینِنْ اَوْ ژِ سَرْ رِیَا حَقْ و رَاسْتْ کَتِنَه.

٧٥. اَگَرْ اَمْ لِوَانْ بِهَاتِنَا رَحْمِێ و تَنْگَاسِیَا کُو گِهَاتِی وَانْ مَه ژِ سَرْ وَانْ رَاکِرَا، دِیسَا دِێ دِ رِێشَاشِیَا خَوه دَه بِکَتِنَا رِکِێ و اَوِێ حَیرْمَایِی بِمَانَا.

٧٦. صُونْدْ بَه مَه اَوْ بِعَذَابِێ (بِرْچِیبُونِێ) گِرْتِنْ، دِیسَا ژِی وَانْ خَوه ژِ رَبِّێ خَوه رَه نِزْمْ نَکِرْ و بِزَارَه زَارْ لِبَرْ وِی نَگرِیَانْ.

٧٧. حَیَانِی دَمَا اَمْ دَرِیێ عَذَابَکِی دِژْوَارْ لِسَرْ وَانْ فَکِنْ، تُو دِیْ بِنِیْرِی کُو قَا یَه وَانْ لِورْ هِیْقِیَا خَوه وِنْدَا کِرِیَه، شَاشْ مَانَه!

٧٨. خُدِیْ یَه، یِیْ کُو ژِ بُوْ وَه گُه، چَاڤْ و دِلْ ئَافِرَانْدِنَه، هُونْ چِقَاسْ هِنْدِكْ سِپَاسِی(یَا وَانْ نِعْمَتَانْ) دِکِنْ!

٧٩. خُدِیْ یَه، یِیْ هُونْ لِسَرْ اَرْدِیْ ئَافِرَانْدِنَه و هُونِیْ لِبَرْ وِی بِیْنَه جِقَانْدِنْ.

٨٠. خُدِیْ یَه، یِیْ کُو سَاغْ دِکَه و دِمِرِینَه، گُهَرِینَا شَڤْ و رُوژِیْ ژِی کَارِیْ وِی یَه، مَا هِیْ ژِی هُونْ ئَاقِلِیْ خَوه بِکَارْ نَایِینْ!

٨١. دِگَلْ ڤِیْ ژِی وَانْ وَکِی گُوتِنَا پِیْشِیِیْنْ خَوه گُوتْ.

٨٢. گُوتِنْ: نَاخَوه رَاسْتَه کُو دَمَا اَمْ بِمِرِنْ، بِبِنْ ئَاخْ و هَسْتِی مَا اَمِیْ دِیسَا بِیْنَه سَاغْکِرِنْ؟

٨٣. صُونْدْ بَه عَیْنِی اَڤْ پَیْمَانْ هِیْ بَرِیْ ژِ مَه و بَاڤِیْنْ مَه رَه هَاتِبُو دَایِینْ، (لِیْبَلِیْ) اَڤْ ژِ چِیرُوكْ - چِیڤَانُوکِیْنْ پِیْشِیَانْ پِیْ ڤَه، نَه تِشْتَکِی دِنَه؟

٨٤. بِیْژَه: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ دِزَانِنْ (دَه کَا بِیْژِنْ): اَڤْ جِیهَانْ و یِیْنْ کُو تِیْدَه هَنَه، یِیْنْ کِیْ نَه؟

٨٥. دِیْ بِیْژِنْ: یِیْنْ خُدِیْ نَه. بِیْژَه: کُو وِسَا یَه، اَرِیْ مَا هُونْ ئَاقِلْ نَاگِرِنْ؟!

٨٦. بِیْژَه: مَا خُدَایِیْ ئَاسِیَانِیْنْ حَفْتْ طَبَقْ و خُدَایِیْ عَرْشِیْ مَزِنْ کِی یَه؟

٨٧. دِیْ بِیْژِنْ: یِیْنْ خُدِیْ نَه. بِیْژَه: اَرِیْ مَا ڤِیجَا هُونْ ژِیْ نَاتِرْسِنْ؟

٨٨. بِیْژَه: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ دِزَانِنْ (دَه کَا بِیْژِنْ): مَا کِی یَه، اَوِیْ کُو مُلْکِیَتْ و گَرَا هَرْ تِشْتِی دِدَسْتِیْ وِی دَه، اَوِیْ کُو هَرْ تِشْتِی دِپَارِیْزَه و اَوْ نَه حَوْجَیِی پَارَاسْتِنِیْ یَه؟

٨٩. دِیْ بِیْژِنْ: (اَڤْ هَمُو) یِیْنْ خُدِیْ نَه. بِیْژَه: نَاخَوه چَاوَا هُونْ تِیْنْ خَاپَانْدِنْ؟

٩٠. نَخِیْرْ، بِیْگُمَانْ مَه حَقْ ژِ وَانْ رَه ئَانِیَه و بِیْگُمَانْ اَوْ دَرَوْکَارِنْ.

۹۱. خُدِیْ (ژِ بُوْ خَوه) تُو زَارُوكْ نَگِرْتِنَه و دِگَلْ وِی تُو خُدَا ژِی تُنِنْ. اَگَرْ وِسَا بُویَا دِیْ هَرْ خُدَایَكْ بِمَخْلُوقِیْ خَوه قَه بُویَا (دِیْ اَوْ اِیدَارَه بِكرَا و نَهِشْتَا خُدَایِیْنْ دِنْ مُسَلَّطِی سَرْ وِی بِبُویَا) و دِیْ هِنَانْ ژِ وَانْ زُورَا یِیْ دِنْ بِیرَا. خُدَا ژِ یَا كُواَوْ وِی دُوَصِفِینِنْ، پَاكْ و بِلِنْدَه.

۹۲. خُدِیْ، زَانَایِیْ نَپَنِی و اَشْكَرَایَانَه، ڤِیْجَا ژِ یَا كُو ژِیْ رَه دِكِنْ شِرِیكْ اَوْ پِرْ بِلِنْدَه.

۹۳. بِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ! اَگَرْ تَه حُكِمْ دَابَه كُو هِیْژْ اَزْ سَاغْ بِمْ تُو وَانْ بِدِی عَذَابِیْ...

۹٤. خُدَایِیْ مِنْ! مِنْ نَه بِیْخَه نَاقْ جِقَاتَا ظَالِمَانْ.

۹۵. بِیْگُمَانْ اَمْ دِكَارِنْ هِنَكِی ژِ وِی عَذَابِیْ كُو مَه پَیْمَانْ پِیْ دَایَه نِیشَانِی تَه بِدِنْ.

۹٦. تُو نَبَاشِیِیْ بِیَا هَرِی سِپَحِی بِدَه ئَالِی. اَمْ بِیَا كُواَوْ دَرْ حَقِیْ تَه دَه دِبِیْژِنْ، بِیْهْتَرْ دِزَانِنْ.

۹۷. بِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ! اَزْ خَوه بِتَه ژِ تَاسَوَاسِیْنْ شَیْطَانَانْ دِپَارِیْزِمْ!

۹۸. خُدَایِیْ مِنْ! اَزْ خَوه بِتَه دِپَارِیْزِمْ كُواَوْ دِگَلْ مِنْ بِنْ.

۹۹. پَاشِیْ دَمَا مِرِنَا یَكِی ژِ وَانْ (كَافِرَانْ) هَاتْ، دِبِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ! مِنْ ڤَگَرِینَه (بَالْ دِنْیَایِیْ)..

۱۰۰. دَا كُو اَزْ بَرَانْبَرِی وِی عُمْرِیْ خَوه یِیْ كُو مِنْ بِیْفَیْدَه بِهُورَانْدِیَه كَارِیْ قَنْجِیِیْ بِكِمْ. نَا! اَفْ گُوْتِنَا كُو وِی گُوْتِی، گُوْتِنَكَه بِیْفَیْدَه یَه. حَیَانِی رُوژَا كُو دِیسَا بِیْنَه سَاغْكِرِنْ لِیْشِیَا وَانْ بَرْزَخَكْ (ئَاسْتَنْگَكْ) هَیَه.

۱۰۱. دَمَا دِصُورِیْ دَه هَاتَه پِفْكِرِنْ، اِیْدِی وِیْ رُوژِیْ دِنَاقْ وَانْ دَه تُو نَسَبْ (اَقْرَبَاتِی) نَامِینَه و پِرْسَا هَقْ ژِی نَاكِنْ.

۱۰۲. اِیْدِی كِیْشَانَا كِیْ گِرَانْ وَرَه، هَا اَوْبِسَرْ كَتِنَه.

۱۰۳. كِیْشَانَا كِیْ ژِی سِفْكْ وَرَه، اِیْدِی وَانْ ژِی بِخَوه زَرَارْ كِرِیَه، (لَوْرَا اَوْ) دِیْ هَرْ و هَرْ لِدُوژِهِیْ بِمِینِنْ.

١٠٤. لِدُوژَهِیْ ئَاگِرْ رُوییِنْ وَانْ دِشَوتِینَه، لِیْقِیْنْ وَانْ دِقُرْمِچِنْ و دِرَانِیْنْ وَانْ قِیچْ دِبِنْ.

١٠٥. (ژ وَانْ رَه تِیْ گُوتِنْ): قَیْ ئَایَتِیْنْ مِنْ ژ وَه رَه نَدِهَاتِنْ خَوِنْدِنْ، قِیْجَا وَه ژِی اَوْ اِنْکَارْ دِکِرِنْ؟

١٠٦. اَوْ دِیْ بِیْژِنْ: خُدَایِیْ مَه! خَرَابِیَا مَه سَرِی ژ مَه سْتَانْدْ و اَمْ جِقَاتَکَه ژِرِیْکَتِی بُونْ.

١٠٧. خُدَایِیْ مَه! مَه ژ قِرْ دَرِینَه. اَگَرْ جَارَکَه دِنْ اَمْ (لِکِرِنِیْنْ خَوه یِیْنْ خَرَابْ) قَگَرِنْ، اِیْدِی خُیَا یَه‌کُوَاَمْ ظَالِمِنْ.

١٠٨. (خُدِیْ ژ وَانْ رَه) دِبِیْژَه: لِورْ رَزِیلْ و رِسْوَا بِمِینْ، هِشْ بِنْ. اِیْدِی بِمِنْ رَه نَبِیقِنْ!

١٠٩. بِیْگُمَانْ رَوْشْ اَقْه، ژ بَنْدِیِیْنْ مِنْ جِقَاتَکِیْ دِگُوتْ: خُدَایِیْ مَه! مَه اِیمَانْ ئَانِیَه، لِگُنَهِیْنْ مَه بِبِهُرَه و لِمَه وَرَه رَحْمِیْ. بِیْگُمَانْ هَرْ تُویِی چِیْتِرِینِیْ دِلُوقَانَانْ.

١١٠. قِیْجَا وَه اَوْ ژ خَوه رَه کِرِنْ مِژُولاهِی حَیَانِی کُوَاَوْ طِنَازْیِیْکِرِنَا وَه زِکْرِیْ مِنْ ژ بِیرَا وَه بِرْ و هُونْ هَرْ بِوَانْ بِطِنَازْکَرِی دِکَنِیَانْ.

١١١. اِیرُو مِنْ بَرَانبَرِیْ وِیْ صَبْرَا کُو کِیْشَابُونْ خَلاتْ دَایَه وَانْ؛ بِیْگُمَانْ هَرْ اَونْ یِیْنْ خَلَاصْبُویِی.

١١٢. (خُدِیْ) دِبِیْژَه: هُونْ چَنْدْ صَالَانْ لِسَرْ رُوییِ اَرْدِیْ ژِیَانَه؟

١١٣. دِبِیْژِنْ: اَمْ رُوژَکِیْ یَانْ ژِی بِقَاسِی دَانَکِی ژ رُوژِیْ ژِیَانَه، قِیْجَا دَه کَا ژ یِیْ کُو حَسَابْ دِگِرِنْ بِیرْسَه.

١١٤. (خُدِیْ) دِبِیْژَه: اَگَرْ وَه بزَانِبَا (کُو ژِیَانَا هُونْ بِبَالِیْ قَه دِچِنْ چِقَاسْ دِرِیْژَه)، هُونِیْ بزَانِنْ کُولِدِنْیَایِیْ هُونْ هِنْدِكْ ژِیَانَه.

١١٥. (گَلِی مِرُوْقَانْ!) اَرِیْ مَا هُونْ گُمَانْ دِکِنْ کُو مَه هُونْ بَرَدَایِی نَافِرَانْدِنَه و هُونْ گُمَانْدَارِنْ کُو هُونِیْ لِمَه نِیِیْنَه قَگَرَانْدِنْ؟

١١٦. قِيْجَا اَوْ خُدَايِێ حُكمْرَانْ اِێ دَسْتْهِلاتَدَارْ اِێ حَقْ اِێ كُو ژ گُوتِنِێنْ مُشْرِكَانْ پَاكْ و بِلِنْدَه، ژ وِی پِێ فَه تُو خُدَا نِينِنْ. اَوْ خَودِيِێ عَرْشِێ پِيرُوزَه.

١١٧. چه كَسِێ كُو دگَلْ خُدِێ عِبَادَتِێ اِلْهَكِی دِنْ بِكَه كُو تُو دَلِيلَكَه وِی لِسَرِێ تُنَه يَه، قِيْجَا جَزَايِێ وِی لِجَمْ خُدَايِێ وِی يَه. بِێگُمَانْ مِرُوْقِيْنْ كَافِرْ بِسَرْ نَاكَفِنْ.

١١٨. بِيْژَه: خُدَايِێ مِنْ! لِمِنْ بِبهُرَه، لِمِنْ رَحْمِێ بِكَه، بِرَاسْتِی چِێتِرِينِێ دِلُوفَانَانْ تُو يِی.

٢٤. سُورَه يِێ نُورْ

سُورَه‌يِێ(نُورْ)، ٦٤ (شِێسْتْ و چَارْ) ئَايَتَه. لِمَدِينِێ دَاكَتِيَه. ژ بَرْ كُو دِئَايَتَا ٣٥اِنْ دَه هَاتِيَه گُوتِنْ: «خُدِێ نُورَا ئَاسِمَانَانْ و اَرْدِێ يَه« كُو نُورْ ژِی بِمَعْنَيَا رُونَاهِی يَه، ژ فِی سُورَه‌يِی رَه نُورْ هَاتِيَه گُوتِنْ.

بِنَاقِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. اَفْ سُورَه‌يَكَه كُو مَه اَوْ هِنَارْتِيَه و مَه (حُكْمِێنْ كُو تِيْدَه نَه لِسَرْ وَه) فَرْزْ كِرِنَه. مَه ئَايَتِێنْ اَشْكَرَا تِيْدَه ئَانِينَه دَا كُو هُونْ بِفِكِرِنْ، ژِێ شِيرَتْ بِگِرِنْ.

٢. ژِنْ و مِێرِێ زِنَاكَرْ هَرْ يَكِی ژ وَانْ صَدْ دَارِی لِوَانْ بِدِنْ و اَگَرْ هُونْ بِخُدِێ و رُوژَا ئَاخْرَتِێ بَاوَرْدَارِنْ، دِمِژَارَا دِينِێ خُدِێ دَه، بِلا دِبِوَارَا وَانْ دَه هَسْتِێ مَرْحَمَتِێ (ژ تَطْبِيقَا جَزَايِی) وَه نَكِرَه! بِلا ژ بَاوَرْمَنْدَانْ جِقَاتَكْ حَازِرِی جَزَايِێ وَانْ بِبَه.

٣. زِلامِێ زِنَاكَرْ دِكَارَه تَنِێ بِژِنَكَه زِنَاكَرْ رَه يَانْ ژِی بِژِنَكَه مُشْرِكْ رَه بِزَوجَه. ژِنَا زِنَاكَرْ ژِی تَنِێ بِمِێرَكِی زِنَاكَرْ رَه يَانْ ژِی مِێرَكِی پُوتْپَرَسْتْ دِكَارَه وِێ مَهرْ بِكَه. اَفْ (زَوَاجَا بِزِنَاكَرَانْ رَه) لِسَرْ (مِێرْ و ژِنـ)ـێنْ بَاوَرْمَنْدَ هَاتِيَه حَرَامْكِرِنْ.

٤. اَوْ كَسِێنْ كُو زِنَايِێ بَافِێژِنْ ستُويِێ ژِنِێنْ بِنَامُوسْ، پِشْتَرَه (ژ بُو اِسْبَاتَا قِێ ژِی) چَارْ

شَاهِدَانْ نَیینِنْ، ڤِیجَا هَرْ یَکِی ژِ وَانْ هَشْتِێ دَارِی لِوَانْ بِدِنْ و اِیجَارْ تُو جَارْ شَاهِدِیَا وَانْ قَبُولْ نَکِنْ. هَا اَوْ ژِرِێدَرْکَتِی بِخَوه نَه.

٥. لِێبَلِێ اَوْ کَسِێنْ کُو پِشْتِی ڤِێ تُوبَه بِکِنْ (حَالْ و حَرَکَتِێنْ خَوه) رَاسْتْ بِکِنْ، اَوْ جُدَا نَه. بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوڤِینَه.

٦. اَوْ کَسِێنْ کُو زِنَایِێ بَاڤِێژِنْ سْتُوِیِێ ژِنِێنْ خَوه و ژِ بِلِی وَانْ تُو شَاهِدِێنْ وَانْ ژِی تُنَه بَه، شَاهِدِیَا هَرْ یَکِی ژِ وَانْ اَقَه کُو بِ(نَاڤِێ) خُدِێ چَارْ جَارَانْ صُونْدْ بِخَوه کُو اَوْ ژِ رَاسْتْبِێژَانَه.

٧. دِجَارَا پِێنْجِێ دَه ژِی، (اَوِێ بِێژَه): لَعْنَتَا خُدِێ لِوِی (مِێرِی) بَه اَگَرْ اَوْ ژِ دَرَوْبِێژَانْ بَه.

٨. جَزَایِێ زِنَایِێ لِدِنْیَایِێ ژِ سَرْ تِێ نَاڤِێتِنْ کُو ژِنْ ژِی، چَارْ جَارَانْ بِ(نَاڤِێ) خُدِێ صُونْدْ بِخَوه و شَاهْدِیی بِدَه کُو مِێرِێ وِێ ژِ دَرَوْبِێژَانَه.

٩. جَارَا پِێنْجِێ (دِێ بِێژَه): غَزَبَا خُدِێ لِوِێ (ژِنِێ) بِبَارَه اَگَرْ مِێرِێ وِێ ژِ رَاسْتْبِێژَانْ بَه.

١٠. اَگَرْ قَنْجِی و دِلُوڤَانِیَا خُدِێ لِسَرْ وَه نَبُویَا (هُونِێ شَرْمَزَارْ و هَلاكْ بُونَا) و بِێگُمَانْ خُدِێ تُوبَه پَژِرِێنَه، خُدَانْحِکْمَتَه.

١١. بِێگُمَانْ اَوْ کَسِێنْ کُو اَقْ بِێبَخْتِیَا گِرَانْ (لِدَایکَا مُسلْمَانَانْ عَائِشَیِێ) ئَانِینْ چَنْدْ کَسِێنْ ژِ وَه نَه. هُونْ ڤِێ یَکِێ ژِ خَوه رَه خَرَابِی حَسِیبْ مَکِنْ. بَلْکِی اَوْ ژِ بُوْ وَه خِێرَه. ژِ بُوْ هَرْ یَکِی وَانْ بِێبَخْتَانْ گُنَه هَیَه. اَوِێ کُو اَقْ گُنَهِێ مَزِنْ ژِی هِلْگِرْتِیَه ژِێ رَه عَذَابَکِی مَزِنْ هَیَه.

١٢. دَمَا وَه اَقْ (بِێبَخْتِیَا گِرَانْ) بِهِیسْتْ، دَه بِلا وَه مِێرْ و ژِنِێنْ بَاوَرْمَنْدْ دَرْ بَارِێ هَفْ دَه ظَنَّکَه قَنْجْ بِکِرَا و وَه بِگُوتَا کُو اَقْ بِێبَخْتِیکَه اَشْکَرَا یَه.

١٣. دَه بِلا وَانْ (بِێبَخْتَانْ) دَرْ بَارِێ وِێ (اِدِعَائَا خَوه) دَه چَارْ شَاهِدْ بَنَانِينَا؟ ڤِێجَا چه دَمَا وَانْ شَاهِدْ نَنَانِينْ، اِيجَارْ لِجَمْ خُدِێ اَوْ دَرَوْكَرْ بِخَوه نَه.

١٤. اَگَرْ لِدِنْيَا و ئَاخْرَتِێ نَه ژ قَنْجِى و دِلُوڤَانِيَا خُدِێ يَا لِسَرْ وَه بُويَا، ژ بَرْ وِێ (بِێبَخْتِيَا كُو) وَه خَوه نُوقِى وِێ كِرِبُو، مُحَقَّقْ دِێ عَذَابَكِى مَزِنْ هُونْ بِهِنْگَافْتِنَا.

١٥. وِێ دَمِێ وَه بِزِمَانِێ خَوه ژ هَفْ رَه رَادِگِهَانْدْ و يَا كُو زَانِينَا وَه پِێ تُنَبُو وَه بِدَڤِێنْ خَوه دِگُوتْ. وَه حِزرْ دِكِرْ كُوَاوْ تِشْتَكِى بِجُوكْ و هِێسَانَه. حَالْ اَڤْه كُو لِجَمْ خُدِێ اَوْ پِرْ مَزِنَه.

١٦. دَمَا وَه اَوْ (بِێبَخْتِى) بِهِيسْتْ، دَه بِلا وَه بِگُوتَا: نَه بَابَتَه ژ بُوْ مَه كُو اَمْ بِڤِێ بِێڤِنْ. حَاشَا؛ اَمْ خُدِێ پَاكْ دِدِێرِنْ كُوڤِێ دَرَوَا بِهَتِيكَتِى ژ مَه رَه مُوسَامَحَه بِكَه! اَفْ، بِێبَخْتِيكَه پِرْ مَزِنَه!

١٧. اَگَرْ بِرَاسْتِى هُونْ بَاوَرْمَنْدِنْ؛ خُدِێ لِوَه شِيرَتْ دِكَه دَا كُو هَيَا هُونْ سَاغْ بِنْ جَارَكَه دِنْ لِبِێبَخْتِيكَه وِهَا ڤَنَگَرِنْ.

١٨. خُدِێ (دَرْ بَارِێ فَرْمَانْ و قَدَخَيِێنْ خَوه دَه) ژ وَه رَه ئَايَتِێنْ خَوه اَشْكَرَا دِكَه، خُدِێ زَانَا يَه، خُودِيحِكْمَتَه.

١٩. بِێگُمَانْ اَوِێنْ حَزْ دِكِنْ كُو كِرْيَارِێنْ خَرَابْ (مِينَا زِنَايِێ) دِنَاڤْ بَاوَرْمَنْدَانْ دَه بَلاڤْ بِبَه (و بِكَڤَه ستُويِێ وَانْ)، ژ وَانْ رَه هَمْ لِدِنْيَايِێ هَمْ ژِى لِئَاخْرَتِێ عَذَابَكِى جَانْسُوزْ هَيَه. خُدِێ دِزَانَه و هُونْ نِزَانِنْ.

٢٠. اَگَرْ نَه ژ كَرَمْ و رَحْمَا خُدِێ يَا لِسَرْ وَه بُويَا (هُونِێ بِهَتِكِينَا و هَلاكْ بُونَا). بِێگُمَانْ خُدِێ خُودِيشَفْقَتَه، دِلُوڤِينَه.

٢١. گَلِى بَاوَرْمَنْدَانْ! نَدِنْ پَێ شُونْگَافِێنْ شَيْطِێنْ. كِى بِدَه پَى شُونْگَافِێنْ شَيْطِێنْ، (بِلا بِزَانَه كُو) بِێگُمَانْ شَيْطَانْ فَرْمَانِێ بِبِێتُورَتِى و كِرْيَارِێنْ نَقَنْجْ دِكَه. اَگَرْ قَنْجِى و رَحْمَا

خُدِیْ لِسَرْ وَه نَبُویَا (کُو دَرِیِیْ تُوبِیْ لِوَه فَکرِیَه)، ژِ وَه تُو کَسْ (ژِ گُنَهِیْ وِیْ بِیْبَخْتِیِیْ) پَاقِژْ نَدمَا. لِیْبَلِیْ خُدِیْ کِی بِفِیْ وِی پَاقِژْ دِکَه و خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

٢٢. بِلا ژِ وَه، اَوِیْنْ کُو جَامِیْرْ و خَودِی سَرْوَتِنْ صُونْدْ نَخُونْ کُو اِیْدِی (ژِ مَالِیْ خَوه) دِیْ نَدِنْ خِزْمْ و بَلَنْگَازْ و یِیْنْ کُو دِریَا خُدِیْ دَه مُهَاجِرْ بُونَه؛ بِلا لِوَانْ بِبُورِنْ و لِوَانْ نَگِرِنْ. مَا هُونْ حَزْ نَاکِنْ کُو خُدِیْ ژِی لِگُنَهِیْنْ وَه بِبُورَه؟ خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوقِینَه.[1]

٢٣. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو ژِنِیْنْ بَاوَرْمَنْدِیْنْ دَاوِپَاقژْ یِیْنْ کُو (ژِ زِنَایِیْ) بِیْئَاگَاهِنْ بِزِنَایِیْ سُوجْدَارْ دِکِنْ لِدِنْیَا و ئَاخْرَتِیْ لَعْنَتْ لِوَانْ هَاتِیَه بَارَانْدِنْ و ژِ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی مَزِنْ هَیَه.

٢٤. وِیْ رُوژِیْ دِیْ زِمَانِیْنْ وَانْ، دَسْتِیْنْ وَانْ و پِیِیْنْ وَانْ ژِ بَرْ ئَا کُو کِرِنَه، لِسَرْ وَانْ شَاهِدِیِیْ بِدِنْ.

٢٥. وِیْ رُوژِیْ خُدِیْ دِیْ جَزَایِیْ وَانْ پِیْکِیْمَاسِی بِدَه وَانْ و اَوِیْ بِزَانِنْ کُو خُدَا حَقْ بِخَوه یَه.

٢٦. ژِنِیْنْ پِیسْ ژِ بُوْ مِیْرِیْنْ پِیسِنْ، زِلامِیْنْ پِیسْ ژِی ژِ بُوْ ژِنِیْنْ پِیسِنْ و ژِنِیْنْ بَاشْ ژِ بُوْ مِیْرِیْنْ بَاشِنْ، مِیْرِیْنْ بَاشْ ژِی ژِ بُوْ ژِنِیْنْ بَاشِنْ. هَا اَفْ (اِیْنْ دَاوِیْنْ) ژِ وِیْ بِیْبَخْتِیَا کُو (دَرْ بَارِیْ وَانْ دَه) دِبِیْژِنْ دُورْ و پَاکِنْ. ژِ بُوْ وَانْ لِیْبُورِینَکْ و رِزْقَکِی بِرُومَتْ هَیَه.

٢٧. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! ژِ بِلِی مَالا خَوه، حَتَا کُو هُونْ دَسْتُورِیْ نَخَوازِنْ و لِسَرْ خَلْکِیْ وِیْ سِلَاقِیْ نَدِنْ نَچِنْ تُو مَالِیْ. اَفْ ژِ وَه رَه (ژِ چُونَا بِیْدَسْتُورْ) چِیْتِرَه. (مَه اَفْ لِوَه فَرْمَانْ کِرْ) دَا کُو هُونْ بِفِکِرِنْ و تِیْبِگِهِیژِنْ.

---

١ دَمَا دِیَا مُومِنَانْ عَائِشَه (ر.ض) بِاِفْتِرَایَکَه گِرَانْ رُوبِرُو بُو، یَکْ ژِ وَانْ مُفْتَرِیَانْ ژِی مُسْطَحْ بُو کُو اَبُوبَکِرْ اَوْ کِرِبُو بِنْ حَایَتَا خَوه و دَابَارَا وِی ژِی دَابُو سَرْ خَوه. پشْتِی اَبُوبَکِرْ اَفْ اِفْتِیرَا بهیسْتْ صُونْدْ خَوارْ کُواَوْ بَسْ نَاریکَارِیَا وِی بِکَه. فِیجَا نَایَتْ نَازِلْ بُو کُو ژِ فِرْ و پِیْ دَه لِسَرْ نَدَایِینِیْ صُونْدْ نَخُنْ، نَاریکَارِیَا خَوه نَبِرِنْ و لِوَانْ بِبُورِنْ. هَرْ چِقَاسْ سَبَبِیْ نُزُولا فِیْ نَایَتِیْ خَاصْ بَه ژِی، لِیْ مُرَادْ ژِیْ گَلَمْپِرِی یَه. یَانِی خِطَابْ ژِ تَفَکِیْ مُومِنَانْ رَه یَه. بَاوَرْمَنْدْ تَفْ ژِ مَفْهُومِیْ ئَایَتِیْ بَرْبِرْسِیَارِنْ.

٢٨. اَگَرْ وَه لِوِێ (مَالِێ) تُو كَسْ نَدِيتْ (كُو دَسْتُورِێ بِدَه وَه)، حَيَانِى ژ وَه رَه دَسْتُورْ نَيِێ دَاينْ نَجِنْ وِرْ. اَگَرْ ژ وَه رَه بِێ گُوتِنْ: «قَگَرِنْ!» دِجِهْ دَه قَگَرِنْ. لَوْرَا اَقْ (قَگَرِينْ) ژ بُوْ وَه (ژ رُونِشْتِنَا لِبَرْ دَرِى) بِخِيْرْتِرَه. خُدِێ بِيَا كُو هُونْ دِكِنْ دِزَانَه.[1]

٢٩. لِسَرْ وَه تُو گُنَه تُنَه يَه‌كُو (بِێدَسْتُورْ) هُونْ بِچِنَه خَانِيِێنْ كُو مَالبَاتْ تِێدَه نَامِينِنْ، اَوِێنْ كُو ژ بُوْ وَه جهِێ فَيْدَه‌وِرْگِرْتِنِێ نَه (مِينَا خَانْ، خَوارِنْگَهْ و دَزْگَهِێنْ گِشْتِى). خُدِێ بِيَا كُو هُونْ اَشْكَرَا دِكِنْ و بِيَا كُو هُونْ قَدِشِێرِنْ دِزَانَه.

٣٠. ژ زِلامِێنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه بِێژَه: بِلا چَاڤِێنْ خَوه (ژ حَرَامِيِێ) بِگِرِنْ، عَوْرَتِێنْ (شَرْمَگَهَا) خَوه بِپَارِێزِنْ. لَوْرَا اَقْ (چَاڤگِرْتِنْ و نَامُوسْپَارِێزِى) ژ بُوْ وَانْ چِێتِرَه. بِێگُمَانْ خُدِێ ژ يَا كُواَوْ دِكِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

٣١. ژ ژِنِێنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه ژِى بِێژَه: بِلا چَاڤِێنْ خَوه (ژ نِێرِينَا حَرَامْ) بِگِرِنْ، عِفَّتْ و شَرْمَگَهَا خَوه بِپَارِێزِنْ، ژ بَشَا كُو خُيَا دِكَه پِێ ڤَه -اَوْ نَه تِێدَه يَه- بِلا خَمِلْ و زِينَتَا خَوه دَرْنَخِنْ دَرْ. بِلا چَارِكِێنْ خَوه بَرْدِنْ سَرْ سِينْگِێنْ خَوه. بِلا خِشْرِێنْ خَوه ژ بِلِى مِێرِێنْ خَوه، بَاڤِێنْ خَوه، خَزُورِێنْ خَوه، كُرِێنْ خَوه، كُرِێنْ مِێرِێنْ خَوه، بِرَايِێنْ خَوه، بِرَازِيِێنْ خَوه، خَوارْزِيِێنْ خَوه، ژِنِێنْ دِگَلْ خَوه، قَرْوَاشِێنْ خَوه يِێنْ كُو دِينْ دَسْتِێنْ وَانْ دَه نَه، ژ مِێرَانْ ژِى اَوْ خِيزْمَتْكَارِێنْ كُوتُو پِێدِڤِيَا وَانْ بِژَنَانْ نَمَايَه يَانْ ژِى اَوْ زَارُوكِێنْ كُو هِێژْ نَگِهَانَه كُو دِلِێ وَانْ بِچَه دَفَرِێنْ قَشَارْتِى يِێنْ ژَنَانْ، نِيشَانِى تُو كَسِى دِنْ

---

١ اَقْ ئَايَتَا پِيرُوزْ، رِيْز و تُورَيَكَه بِێهْنَاكِى و قَاعِدَه‌يَكِى پِرْ گِرِنْگْ يَا شَارَزَايِيِێ هِينِى مِرُوْڤَاتِيِێ دِكَه. مِرُوْڤَكْ گَافَا بِچَه مَالا يَكِى، دِڤِێ پِێشِى دَسْتُورِێ بِخَوازَه، پِشْتِى كُو ژِێ رَه دَسْتُورْ هَاتَه دَايِنْ، سِلافَا اِسْلامِێ لِخَلْكِێ مَالِێ بِكَه. لِگُورِى كُو هَاتِيَه رِيوَايَتْكِرِنْ، زِلامَكِى ژ پِێخَمْبَرِێ خُدِێ ﷺ رَه گُوتْ: «مَا اَزْ دَسْتُورَا چُونَا مَالِێ ژ دِيَا خَوه ژِى بِخَوازِمْ؟ گُوتْ: بَلِێ. زِلامِى گُوتْ: ژ مِنْ بِێ ڤَه تُو خِزْمَتْكَارِێ وِێ تُنِێ، قِيجَا مَا چِهْ گَافَا اَزْ هَرِمْ مَالِێ دِيسَا اَزْ دَسْتُورِێ ژِێ بِخَوازِمْ؟ پِێخَمْبَرْ گُوتْ: مَا تُو حَزْ دِكِى كُو دَايِكَا خَوه طَازِى بِبِينِى؟ گُوتْ: نَا. گُوتْ: نَاخَوه ژِێ دَسْتُورِێ بِخَوازَه.» اَقْ شِيرَتَا كُو پِێخَمْبَرْ ﷺ لِوِى زِلامِى كِرِى ژِى، گِرِينْگِى و پِێدِڤِيَا ڤِێ قَاعِدَه‌يِێ نِيشَانْ دِدَه و دِدَه زَنَانِينْ كُو اِسْلامِێ چِه قَاسِى شَرَڤْ و رُومَتْ دَايَه اِنْسِيَنْ، رِيْز و حُرْمَتَا وِى گِرْتِيَه، مَافِێ وِى پَارَاسْتِيَه. لَوْرَا اِسْلامْ مَدَنِيتْ بِخَوه‌يَه.

نَدنْ. بلا (بتَپینی) لِنْگێنْ خَوەلاَرْدِێ نَدنْ کُو ایْدِی خِشْرِێنْ وَانْ یێنْ قَشَارْتِی بێنَه زَنَانِینْ. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! تَفْ بِبَالْ خُدِێ قَه تُوبَه بِکِنْ دَا کُو هُونْ (هَمْ لِدِنْیَایِێ هَمْ زِی لِنَاخْرَتِێ) سَرْفِرَازْ بِبِنْ.

٣٢. (گَلِی مُوْمِنَانْ!)عَزَبْ (و ژِنَبِـ)ـێنْ خَوه بِزَوجِینْ و کُولَه و قَرْوَاشِێنْ خَوه یێن اَهلْ زِی بِزَوجِینْ. اَگَرْ اَوْ خِزَانْ بِنْ، خُدِێ ژِ کَرَمَا خَوه (بِزَوَاجِێ) دِێ وَانْ دَولَمَنْد بِکَه. خُدِێ خُدَانِێ کَرَمَکَه بَرْفِرَهَه و زَانَایِێ بِکِرْیَارِێنْ عِبَادِێنْ خَوەیَه.

٣٣. اَوْ کَسِێنْ کُو دَرْفَتَا زَواجِێ نَابِینْ بِلا نَامُوسَا خَوه بِیَارِێزِنْ (بِلا خَوه بِدِنْ زَحْمَتِێ و بِلا خَوه رَاگِرِنْ)، حَیَانِی کُو خُدِێ ژِ قَنْجِیَا خَوه وَانْ دَوْلَمَنْد بِکَه (ایْدِی کُو کَارِینْ بِزَوجِنْ بِلا اَوْ زِی بِزَوجِنْ). اَوْ (کُولَه و قَرْوَاشِـ)ـێنْ وَه یێنْ کُو دِخَوازِنْ بِوَه رَه تِفَاقَکِێ چِێکِنْ دَا کُو نَازَادْ بِبِنْ، ڤِیجَا اَگَرْ هُونْ ژِ وَانْ اَمِینْ بِنْ کُواوِێ ڤِێ تِفَاقِێ پِێکْ بِبِنْ بِوَانْ رَه (لِسَرْ هنَکْ مَالْ) تِفَاقَا مُکَاتَبِێ دِیْنْ و ژِ وِی مَالِێ کُو خُدِێ دَایَه وَه هنَکِی بِدِنْ وَانْ. ژِ بُوْ کُو هُونْ هنَکْ ژِ مَالِێ دِنْیَایِێ بِدَسْتْ بِخِنْ قَرْوَاشِێنْ وَه یێنْ کُو دِگَلْ کُو اَوْ دِخَوازِنْ پَاقِژْ و بِنَامُوسْ بِمِینِنْ بِکُوتَکِی بَرِێ وَانْ نَدنَه زِنَایِێ. کِی کُوتَکِیِێ لِوَانْ بِکَه، ڤِیجَا بِێگُمَانْ پِشْتِی زُورْدَسْتِیَا وَه لِسَرْ وَانْ، خُدِێ (ژِ بُوْ وَانْ) گُنَهْژِیبِرَه، دِلُوڤَانَه.

٣٤. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) صُونْدْ بَه کُو مَه ئَایَتِێنْ اَشْکَرَاکَرْ (یێنْ کُو پِێدِڤِیَا وَه بِوَانْ هَبُویَه) و قِسَیِێنْ (سَرْپِێهَاتِیِێنْ) وَانْ کَسِێنْ کُو بَرِیَا وَه بُورِینَه ژِ وَه رَه ئَانِینَه کُواَوْ ژِ بُوْ تَقْوَەدَارَانْ پَنْدُ و شِیرَتِنْ.

٣٥. خُدِێ رُونِیکَرِێ اَرْدُ و ئَاسِیَانَانَه. مِیناکَا رُونَاهِیَا وِی، وَکِی کُلَکَکِێ یَەکُو تِیدَه چِرَایَکْ هَبَه. اَوْ چِرَا ژِی دِنَافْ شُوشَیَکِێ دَه بَه، اَوْ شُوشَه ژِی هَرْ وَکِی سْتِیرَکَه رُونَاکْ بَه کُو (رُونَاهِیَا وِێ) ژِ دَارَکَه پِیرُوزْ بَه کُو دَارَا زَیْتُونِێ یَه. نَه لِرُوژْهِلاتَه نَه ژِی لِرُوژَاڤَا یَه، چَنْدِی کُو نَاگِرْ نَگِهِیژِێ ژِی هِنْدِکْ دِمِینَه کُو زَیْتَا وِێ رُونَاهِی بِدَه.

(اَڤْ رُونَاهِی) نُورَا لِسَرْ نُورِیْ یَه. خُدِیْ، کِی کُو نُورَا وِی بِڤِیْ وِی بِبَالْ ڤَه رَاسْتَرِیْ دِکَه و خُدِیْ ژ بُوْ مِرُوْڤَانْ دَرْبُ و مَسَلانْ تِینَه (دَا کُو تِیْبِگِهِیژِنْ، ژِیْ دَرْسْ وَرْگِرِنْ و بَاوَرِی بِینِنْ). خُدِیْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٣٦. (اَڤْ رُونَاهِی) دِهِنْ مَالْ (و مِزْگَفْتِیْنْ) وِسَا دَهِیَه‌کُو خُدَا فَرْمَانْ دَایَه دَا اَوْ (مَالْ) بِیْنَه بِلِنْدْکِرِنْ و نَاڤِیْ خُدِیْ دِوَانْ دَه وَرَه گُوْتِنْ و دِوَانْ دَه سِبَهْ و اِیْڤَارَانْ (یِیْنْجْ وَخْتْ) ژ بُوْ خُدِیْ نِمِیْژْ بِیْ کِرِنْ.

٣٧. هِنْ مَرِڤِیْنْ وِسَا (دِوَانْ دَه هَنَه) کُو نَه بَازِرْگَانِی نَه ژِی دَانُ وِستَانْدِنْ نِکَارَه ژ بِیرْتَانِینَا (نَاڤِیْ) خُدِیْ، ژ کِرِنَا نِمِیْژِیْ و دَانَا زَکَاتِیْ وَانْ مِزُولْ بِکَه. اَوْ ژ رُوژَکَه وِسَا دِتِرْسِنْ کُو تِیْدَه دِلْ و چَاڤْ سَرُوبِنِی هَڤْ دِبِنْ.

٣٨. دَا کُو خُدِیْ، ژ یَا کُو کِرِنَه خَلاتَا هَرِی سِپَحِی بِدَه وَانْ و ژ کَرَمْ و قَنْجِیَا خَوه ژ وَانْ رَه هِیْ زِیْدَتِرْ بِکَه. خُدِیْ کِیْ بِڤِیْ بِیْحَسَابْ و پِیْهَژْمَارْ رِزقْ دِدِیِیْ.

٣٩. اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه کَدَا (کِرِنِیْنْ) وَانْ، لِدَشْتَکَه تَنْهَا وَکِی لِیلَانَکِیْ یَه‌کُو ژ کَسِیْ تِی وَه یَه‌کُواَوْ افَه، پَاشِیْ دَمَا کُو بِگِهِیژَه وِیْ لِورْ تِشْتَکِی نَابِینَه، فَجَا اَوْلِوِیْ دَرِیْ لَقَایِی خُدَایِیْ خَوه دِبَه، اِیْدِی حَسَابِیْ وِی دِبِینَه. حَسَابْدِیتِنَا خُدِیْ بِلَزَه.

٤٠. یَانْ ژِی (کَدَا کَارِیْ کَافِرَانْ) وَکِی طَارِیتِیِیْنْ دِبَحْرَکَه کُورْ دَهِیَه (دَرْیَایَکَه وِسَا) کُو پِیْلْ لِسَرْ پِیْلِیْ بِلِنْدْ بِبَه، لِسَرْ ڤَانْ پِیْلَانْ پِیْلَکَه دِنْ بِلِنْدْ بِبَه و دِسَرْ وِیْ رَه ژِی عَوْرَکِی (رَشْ و طَارِی) هَبَه. اَڤْ طَارِیسْتَانِنْ، طَارِیسْتَانِیْ لِسَرْ طَارِیسْتَانِیْ نَه. (طَارِیسْتَانَکَه وِسَا) اَگَرْ کُو مِرُوْڤ دَسْتِیْ خَوه دَرِینَه نِکَارَه دَسْتِیْ خَوه بِبِینَه. اَوْ کَسِیْ کُو خُدِیْ رُونَاهِیكْ نَدَابَه وِی، ڤِیْجَا ژِیْ رَه تُو رُونَاهِیکَه (دِنْ) تُنَه.[1]

---

١ هِنْ زَانِسْتِیِنْ عِلْمِیْ طَبِیعَتِیْ کُو نَه مِسْلِمَانِنْ اَڤْ نَایَتْ ژ مِسْلِمَانَانْ بِهِیسْتِنْ، ژ وَانْ پِرْسْ کِرِنْ: گَلُو مُحَمَّدْ دِدَرْیَایِیْ دَه گِرِیَایَه؟ گُوتِنْ: نَا! ڤِیْجَا وِی زَانِسْتِیِ شَهْدَیَا خَوه نَانِی وَ گُوتْ: اَزْ بَاوَرْ دِکِمْ کُو مُحَمَّدْ بِیخَمْبَرِیْ خُدِیْ یَه. ژِیْ رَه گُوتِنْ: تُو چَاوَا دِزَانِی کُواَوْ بِیخَمْبَرَه؟ گُوتْ: اَزْ ژ ڤِیْ دِزَانِمْ. لَوْرَا اَڤْ وَصْفِیْ

٤١. مَا تُو نِزَانِی کُو یِێنْ لِاَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ هَنَه و طَیْرِێنْ لِهَوَایِێ بَاسِکْفَکِرِیَه، (اَڤْ تَڤْ) خُدِێ پَاکْ دِدِیْرِنْ؟ هَرْ یَکْ ژِ وَانْ نِمِێژْ و تَسْبِیحِێ خَوه دِزَانِنْ. خُدِێ بِیَا کُواَوْ دِکِنْ دِزَانَه.

٤٢. خُدَانِی و حُکِمْرَانِیَا اَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ هَرْ ژِ خُدِێ رَه یَه و فَکَرْ ژِی هَرْ بِبَالْ خُدَا ڤَه یَه.

٤٣. مَا تُو نِزَانِی کُو خُدِێ، (جِهِێ بِڤِێ) عَوْرَانْ دَاژُو سَرْ وِرْ. پَاشِێ وَانْ تِینَه بَالْ هَڤْ، پِشْتَرَه وَانْ لِسَرْ هَڤْ دِکَه شِکِیرْ، ڤِیجَا تُو دِبِینِی کُو ژِ نَاڤَا وَانْ (عَوْرَانْ) بَارَانْ دِبَارَه. خُدِێ ژِ عَوْرِێنْ مِینَا جِیَانْ طَیْرُوکِێ دِبَارِینَه. اِیجَا خُدِێ کِێ بِڤِێ بِطَیْرُوکِێ لِێ دِخَه، کِێ ژِی بِڤِێ وِێ ژِ (سَرْ) وِی قَدِگَرِینَه. هِنْدِكْ دِمِینَه کُو رُونِیَا بِرُوسْکَانْ چَاڤَانْ کُورْ بِکَه!

٤٤. خُدِێ، شَڤِێ و رُوژِێ لِهَڤْ وَرْدِگَرِینَه، بِێگُمَانْ دِڤِێدَه ژِ عَاقِلْمَنْدَانْ رَه عِبْرَتَكْ هَیَه.

٤٥. خُدِێ هَرْ رِیڤَهَرَكْ ژِ ئَاڤِێ ئَافِرَانْدِیَه. ژِ وَانْ هِنَكْ لِسَرْ زِکِێ خَوه دِمَشِنْ، هِنَكْ ژِی لِسَرْ دُو لِنْگَانْ، هِنَكْ ژِی لِسَرْ چَارْ لِنْگَانْ دِمَشِنْ. خُدِێ یَا کُو بِڤِێ دَئَافِرِینَه، بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٤٦. صُونْدْ بَه کُو مَه ئَایَتِێنْ اَشْکَرَاکَرْ هِنَارْتِنَه. خُدَا یِێ کُو هِیدَئَایَتِێ بِڤِێ وِی لِسَرِێ رَاسْتَرِێ دِکَه.

٤٧. دِبِێژِنْ: مَه بَاوَرِی بِخُدِێ و بِێخَمْبَرِێ وِی ئَانِیَه و مَه بِگُوتِنَا (وَانْ) کَرْ. پِشْتِی وِێ (اِقْرَارْ کِرِنِێ) دَسْتَێکِێ ژِ وَانْ بَرِێ خَوه (ژِ حَقِیِێ) قَدِگَرِینْ. هَا اَوْ نَه بَاوَرْمَنْدِنْ.

دَرْیَایِێ بَسْ اَوْ مِرُوڤِێ کُو تَمَنِێ خَوه دِدَرْیَایِێ دَه دَرْبَاسْ کِرِیَه، تِیدَه ژِیَابَه و زَحْمَتِی و خَطَرِێنْ وِێ دِیتِیَه دِکَارَه ڤِێ بِزَانَه. دَمَا وَه گُوتْ: «مُحَمَّدْ، صُوَارِی دَرْیَایِێ نُبُویَه و لِێ نَگَرِیَایَه« مِنْ زَانِی کُواَوْ ئَایَتْ نَه گُوتِنَا وِی یَه؛ گُوتِنَا خُدَایَه.

٤٨. (اَوْ) دَمَا بَانْگ لِوَانْ وَرَه کِرِنْ دَا کُو بِێنَه جَمْ خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی ژ بُوْ کُو دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه حُکِمْ بِکَه، تُو دِنِێرِی کُو دَسْتَیَكْ ژ وَانْ بَرِێ خَوه ژِێ قَدِگَرِینْ.

٤٩. لِێبَلِێ اَگَرْ اَوْ (حُکِمْدَاینَا پِێخَمْبَرْ) حَقْ بِدَه وَانْ، اَوْژ دِلْ و جَانْ تِێنْ بَرْ (حُکْمِێ) وِی و بِگُوْتِنَا وِی دِکِنْ.

٥٠. اَرِێ مَا دِدِلِێ وَانْ دَه نَخُوشِی (یَا نِیفَاقِێ) هَیَه، یَانْ ژِی (دَرْ بَارِێ پِێخَمْبَرِیَا مُحَمَّدْ دَه) کَتِنَه گُمَانِێ؟ یَانْ ژِی اَوْ دِترْسِنْ کُو خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی نَحَقِیِێ لِوَانْ بِکِنْ؟ نَخِێرْ، نَه وِسَانَه، بَلْکِی اَوْبِخَوه ظَالِمِنْ!

٥١. دَمَا کُو بَاوَرْمَنْدْ بِبَالْ حُکْمِێ خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی قَه بِێنَه گَازِکِرِنْ دَا کُو (پِێخَمْبَرْ) دِنَاقْ وَانْ دَه حُکِمْ بِکَه، گُوْتِنَا وَانْ بَسْ اَقَه: مَه (فَرْمَانَا تَه) سَحْ کِرْ و مَه قَبُولْ کِرْ. قِێجَا هَا اَقْ، یِێنْ کُو دِ دَاخَوازَا خَوه دَه سَرْفِرَازْ بُونَه.

٥٢. هَچِی کَسِێ کُو بِگُوْتِنَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بِکَه، ژ (عَذَابِێ) خُدِێ بِترْسَه و خَوه ژ (حَرَامِیَانْ) بِپَارِێزَه، هَا اَوْ، یِێنْ (کُو بِدَانَا خُدِێ) سَرْفِرَازْ بُونَه.

٥٣. وَانْ مُنَافِقَانْ بِصُوْنْدَا هَرِی ئَاصِێ صُوْنْدْ خَوارْ؛ کُو اَگَرْ تَه فَرْمَانْ (ئَا دَرْکَتِنَا جِهَادِێ) لِوَانْ بِکِرَا مُحَقَّقْ دِێ اَوْ دَرْکَتِنَا (جِهَادِێ). بِبِێژَه: صُوْنْدْ نَخُوْنْ، اِطَاعَتْ اَشِیکَارَه! بِێگُمَانْ خُدِێ ژ یَا کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

٥٤. (ژ وَانْ رَه) بِبِێژَه: بِگُوْتِنَا خُدِێ و قَاصِدِێ وِی بِکِنْ. اَگَرْ وَانْ گُهْدَارِی نَکِرْ، قِێجَا بِزَانِنْ کُو اَوْ ژ وَظِیفَیَا کُو لِسَرْ هَاتِیَه بَارْکِرِنْ بَرْپِرْسَه (قِێجَا وِی اَوْ بِجهْ ئَانِی) و هُونْ ژِی ژ وَظِیفَیَا کُو لِسَرْ وَه هَاتِیَه بَارْکِرِنْ بَرْپِرْسِنْ. اَگَرْ هُونْ بِگُوْتِنَا وِی بِکِنْ، هُونِێ رَاسْتَرِێ بِبِنْ. وَظِیفَیَا پِێخَمْبَرْ، بِرَوْشَکِی رُوْنْکَارْ و اَشکَرَه بَسْ تَبْلِیغَا فَرْمَانَا خُدِێ یَه.

٥٥. خُدِێ ژ نَاقْ وَه پَێمَانْ دَایَه وَانْ کَسِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِێنْ قَنْجْ کِرِنَه؛ کُو تَقَزْ دِێ وَانْ لِشُونَا هِنَکِێنْ دِنْ لِاَرْدِێ بِکَه شُونْگِرْ، کَا چَاوَا اَوِێنْ بَرِیَا وَانْ ژِی لِشُونَا

هِنَكِێنْ دِنْ كِرِبُونْ شُونْگِرْ. اَوِێ دِينِێ وَانْ (اِسْلَامِێ) دَسْتْهِلاتْ بِكَه، اَوْ دِينِێ كُو خُدِێ ژ بُوْ وَانْ هِلْبِژَارْتِيَه و پِێ رَازِى بُويَه. اَوِێ رَوْشَا وَانْ پِشْتِى تِرْسَا وَانْ بَاوْلَهِى و تَنَاهِيِێ بِگُهَرِينَه. اَوِێ عِبَادَتِێ مِنْ بِكِنْ و دِێ تِشْتَكِى ژ مِنْ رَه نَكِنْ هَڤْبِشْكْ. اِيْدِى پِشْتِى ڤِێ كِى نَانْكُورِيِێ بِكَه ڤِێجَا هَا اَوْ فَاسِقْ بِخَوه نَه.[1]

٥٦. بِنَاوَايِێ پِێدِڤِى نِمِێژْ بِكِنْ، زَكَاتَا مَالِێ خَوه بِدِنْ و بِگُوتِنَا قَاصِدْ بِكِنْ دَا كُو رَحْمَتْ لِوه بِێ كِرِنْ.

٥٧. تُو حِزِرْ نَكَه كُو اَوِێنْ كَافِرْ بُونَه وَانْ زُوْرَا خُدِێ بِرِيَه كُو لِسَرْ اَرْدِێ نَهَاتِنَه عَذَابْدَانْ! جِهِێ وَانْ نَاگِرَه، اَوْ چه پِيسَجِهَه و چه پِيسْ وَارْگَهَه!

٥٨. گَلِى بَاوَرْمَنْدَانْ! اَوِێنْ كُو دِبِنْ دَسْتِێنْ وَه دَه (كُولَه و جَارِيِێنْ وَه) و اَوِێنْ كُو ژ وَه هِێ بَالِغْ نَبُونَه بِلا دِ سِێ وَخْتَانْ دَه ژ وَه دَسْتُورِێ بِخَوازِنْ (ژ بُوْ كُو وَرِنْ جَمْ وَه)؛ بَرِيَا نِمِێژَا سِپِێدِێ (فَجْرِێ)، دَمَا نِيفرُو وِێ وَخْتَا كُو هُونْ جِلِێنْ خَوه دَاتِينِنْ و پِشْتِى نِمِێژَا عَشَايِێ. ژ وَه رَه اَوْ سِێ وَخْتْ؛ دَمِێنْ بِتَنِيَايِنِێ نَه. پِشْتِى قَانْ سِێ دَمَانْ نَه ژ وَه رَه نَه ژِى ژ وَانْ رَه تُو گُنَهْ تُنَه (كُو بِێدَسْتُورْ اَوْ ژ بُوْ خِزْمَتِێ) لِسَرْ وَه دِگَرِنْ؛ هِنْ ژ وَه لِسَرْ هِنَانْ دِچِنْ و تِێنْ. هَرْ وِسَا خُدَا ژ وَه رَه نَايَتَانْ اَشْكَرَا دِكَه و خُدِێ (دِكَارْ و بَارِێ خَوه دَه) زَانَا يَه، كَارْبِنَجِهَه.

٥٩. دَمَا زَارُوكِێنْ وَه بَالِغْ بُونْ، بِلا اَوْ ژِى (ژ بُوْ وَرِنْ جَمْ وَه) دَسْتُورِێ بِخَوازِنْ، كَا چَاوَا بِێنْ بَرِى وَانْ دَسْتُورْ خَوسْتِنَه. هَرْ وِهَا خُدِێ ژ وَه رَه نَايَتِێنْ خَوه اَشْكَرَا دِكَه (ژ بُوْ كُو هُونْ رِيْزْ و تُورَيَا خَوه ژ وَانْ بِگِرِنْ و لِگُورِى وَانْ تَڤْبِگِرِنْ). خُدِێ (دِكَارْ و بَارِێ خَوه دَه) زَانَا يَه، كَارْبِنَجِهَه.

---

١ اَڤْ نَايَتَا پِيرُوزْ دِچَاخَكِى وِلُو دَه دَاكَتِيَه كُو پِيخَمْبَرْ، ژ نُو دَسْتْ بِتَبلِيغِێ كِرِبُو، مُسِلْمَانْ هِێ لَاوَازْ بُونْ، ظُلِمْ و زُورْ لِوَانْ دِهَاتْ كِرِنْ، اَڤْ نَايَتْ مِژْگِينْ دِدَا وَانْ كُو مُسِلْمَانْ پِشْتِى دَمَكَه نِيزْ دِێ زُورَا مُشْرِكَانْ بِينْ و دَسْتْهِلاتِى، دِێ بِكَڤَه دَسْتِێ وَانْ و دِينِێ وَانْ دِێ بَلاڤْ بِبَه، بِسَرْ بِكَڤَه.

٦٠. اَوْ ژِنِیْنْ کَتِی کُو ژِ زَواجِیْ هِیْفِی بِرِینَه، ژِ وَانْ رَه تُو گُنَهَکْ تُنَه یَه کُواوْ جِلِیْنْ ژِ سَرْ خَوه دَیْنْ، بِیِیی کُو خِشْرِیْنْ خَوه نِیشَانْ بِدِنْ. دِیسَا ژِی اَگَرْ اَوْ خَوه بِنخُمِینِنْ ژِ وَانْ رَه هِیْ چِیْتِرَه. خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.[1]

٦١. لِسَرْ یِیْ کُورْ، لِسَرْ یِیْ کُلَکْ و لِسَرْ یِیْ نَخَوشْ گُنَهْ نِینَه (کُو ژِ جِهَادِیْ بِیَاشْ دَه بِمِینِنْ، لَوْرَا کِرْیَارِیْنْ کُواوْ نِکَارِبِنْ بِکِنْ لِوَانْ نَایِیْنَه بَارْکِرِنْ). ژِ وَه بِخَوه رَه ژِی گُنَهْ تُنَه کُو هُونْ ژِ مَالَا (زَارُوکِیْنْ) خَوه، یَانْ ژِ مَالَا بَاقِیْنْ خَوه، یَانْ ژِ مَالَا دَایِکِیْنْ خَوه، یَانْ ژِ مَالَا بِرَایِیْنْ خَوه، یَانْ ژِ مَالَا خَوهِیْنْ خَوه، یَانْ ژِ مَالَا نَاپِیْنْ خَوه، یَانْ ژِ مَالَا مَتِیْنْ خَوه، یَانْ ژِ مَالَا خَالِیْنْ خَوه، یَانْ ژِ مَالَا خَالَتِیْنْ خَوه، یَانْ ژِ جِهِیْنْ کُو کِلِیتِیْنْ وَانْ دِدَسْتِیْ وَه دَه نَه (یَانِی سِپَارَیِیْنْ کُو بِیْحَقْدَسْتْ هُونْ لِوَانْ دِنِیْرِنْ) یَانْ ژِی ژِ مَالِیْ دُوسْتِیْنْ خَوه بِیْدَسْتُورْ بِخُونْ. ژِ وَه رَه گُنَهْ تُنَه کُو هُونْ تَقْ بِهَقْ رَه، یَانْ ژِی ژِ هَقْ جُدَا بِخُونْ. دَمَا هُونْ هَرِنْ مَالَکِیْ (کُوتُو کَسْ لِهُنْدِرْ تُنَه بَه ژِی) بِوِیْ سِلاقَا کُو لِنِکْ خُدِیْ پِیرُوزْ و پَاکَه، سِلاقِیْ لِسَرْ خَوه بِخَوه بِدِنْ. هَرْ وِهَا خُدِیْ، ژِ وَه رَه نَایَتَان اَشکَرَه دِکَه دَا کُو هُونْ (وَانْ) فَهمْ بِکِنْ (و لِگُورِی وَانْ تَقْبِگِرِنْ).

٦٢. بِیْگُمَانْ بَاوَرْمَنْدِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ، اَوِیْنْ کُو ژِ دِلْ و جَانْ بِخُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بَاوَرِی نَانِینَه. اَوْ دَمَا دِگَلْ پِیْخَمْبَرْ دِکَارَکِی گِرِینْگِیْ جِقَاکِی دَه بِنْ، حَتَا کُو دَسْتُورِیْ ژِیْ نَخَوازِنْ اَوْ نَاچِنْ. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو ژِ تَه دَسْتُورِیْ دِخَوازِنْ؛ هَا اَوِنْ بِیْنْ کُو

---

١ شَرْمَگَهَا پِیرَکِیْ لِهَمْبَرْ بِیْنْ دِنْ لِسَرْ سِیْ بَشَانَه: ١- لِهَمْبَرْ مِیرِیْ خَوه؛ ژِ مِیرِیْ وِیْ رَه دُرِسْتَه جِهِیْ کُو بِخَوازَه لِیْ بِنِیْرَه. ٢- لِهَمْبَرْ ژِنْ و مَحْرَمِیْنْ وِیْ، جِیِیْ کُو اَغْلَبْ خُیَا دِبَه اَوْ دِکَارِنْ لِیْ بِنِیْرِنْ، مِینَا؛ رُو، پُورْ، قِرِکْ، دَسْتْ، جَنْگْ، لِنْگْ و.. ٣- لِهَمْبَرْ زِلامِیْنْ دِنْ، ژِ بِلِی اِحْتِیَاجِیْ، مِینَا کُو ژِ بُوْ کُو یِیْ رَه بِزَوجِیْ یَانْ ژِی ژِ بُوْ دَرْمَانْکِرِنِیْ و غَیْنِی قَانْ.. اَوْ نِکَارِنْ لِرُوِیِیْ وِیْ و لِتُو جِهَکِی ژِنِیْ بِنِیْرِنْ. چَا؟ لَوْرَا فِتْنَا پِیرَکِیْ بِرُوِیِیْ وِیْ یَه. فَاطِمَهْیَا کَچِه مُنْزِرْ (خُدِیْ ژِیْ رَازِیبَه) گُوتْ: «مَه رُوِیِیْ خَوه ژِ زِلامَانْ دِگِرتْ.» (اَلحَاکِمْ) دِیَا مُومِنَانْ عَائِشَه (خُدِیْ ژِیْ رَازِیبَه) دِبِیْژَه: «سُوَارْ دِبَرْ مَه رَه دَرْبَاسْ دِبُونْ و اَمْ دِگَلْ پِیْخَمْبَرْ دِ اِحْرَامَانْ دَه بُونْ؛ دَمَا مِیْرْ دِهَاتِنْ هَمْبَرِی مَه، مَه جِلْبَابِیْ خَوه دَنَاقِیْتْ سَرْ رُوِیِیْ خَوه و دَمَا ژِ مَه دَرْبَاسْ دِبُونْ مَه رُوِیِیْ خَوه قَدِکِرْ.» (اَبُو دَاوُودْ).

بِرَاسْتِی بَاوَرِی بِخُدَا و پِێخَمْبَرِێ وِی ئَانِینَه. نَاخَوه؛ دَمَا کُوَاوْ ژ بُوْ هِنْ کَارِێنْ خَوه دَسْتُورِێ ژ تَه بِخَوازِنْ، فِێجَا ژ وَانِێ کُوتُو بِفِێ دَسْتُورَا چُونِێ بِدِیِێ. ژ خُدِێ ژ بُوْ وَانْ لِێبُورِینَا گُنَهِێنْ وَانْ بِخَوازَه. بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْزِێبِرَه، دِلُوقَانَه.

٦٣. (گَلِی مُومِنَانْ!) هُونْ گَازِیکِرِنَا پِێخَمْبَرْ ژ بُوْ خَوه نَکِنْ مِینَا گَازِیکِرِنَا وَه یَا دِنَافْبَرَا خَوه دَه. بِێگُمَانْ خُدِێ، ژ نَاقْ وَه بِوَانِێنْ کُوخَوه قَدِدزِنْ، دِپِشْتْ هَقْ دَه خَوه دِقَلِێزِنْ (و بِێدَسْتُورْ) دَرْتِێنْ، دِزَانَه. فِێجَا بِلا اَوِێنْ کُو بِگُوْتِنَا وِی نَاکِنْ بِترْسِنْ کُو بَلایَکْ بِسَرْ وَانْ دَه بِێ، یَانْ ژِی عَذَابَکِی جَانْسُوْژْ اِصَابَتِی وَانْ بِکَه.[1]

٦٤. نَاگَاهدَارْ بِنْ، بِێگُمَانْ چِه تِشْتِێنْ لِاَرْدْ و نَاسِیَانَانْ هَنَه هَرْ اَوِێنْ خُدِێ نَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بِرَوْشَا کُو هُونْ لِسَرِێ نَه دِزَانَه و رُوْژَا کُو هُونِێ تِێدَه لِخُدِێ فَگَرِنْ ژِی خُدِێ دِێ وَانْ ژ کِرِنِێنْ وَانْ نَاگَاهدَارْ بِکَه. خُدِێ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٢٥. سُورَه یِێ فُرْقَانْ

سُورَه‌یِێ(فُرْقَانْ)،٧٧ (حَفْتِێ و حَفْتْ) ئَایَتَه. لِمَکِّێ دَاکَتِیَه. ژ بَرْ کُو دِنَایَتَا یَکَمْ دَه بِێژَیَا فُرْقَانْ دَرْبَاسْ بُویَه کُوَاوْ بِمَعْنَیَا جُدَاکَرَا حَقِی و بَاطِلِی یَه و نَتَاقَکْ ژ نَاڤِێنْ قُرْئَانَا پِیرُوزَه، ژ فِی سُورَه‌یِی رَه فُرْقَانْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَوِێ کُو فُرْقَانْ ژ عَقْدِێ خَوه رَه هِنَارْتِیَه دَا کُو ژ عَالَمِێ رَه بِبَه هِشِیَارْکَرْ، پَاکْ و پِیرُوزَه.

١ اَفْ ئَایَتَا پِیرُوزْ؛ ژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ دَرْسَکَه، تَعْلِیمَکَه کُو وَانْ هِینِی بَرْسِڤْدَانَا پِیخَمْبَرْ دِکَه، دَا کُو مُسلْمَانْ لِبوَارَا پِیخَمْبَرْ نَه خَمْلِیسْ بِنْ. دَمَا گَازِی وَانْ کْرْ لازِمَه هَرْنَه حُظُوْرَا وِی دَا کُو لِفَرْمَانِێنْ وِی گُهْدَارِی بِکِنْ. لَوْرَا پِێخَمْبَرْ ژ بُوْ تِشْتِێ بَسِیطْ گَازِی وَانْ نَاکَه؛ اَوْ ژ بُوْ رَوْشَکَه گِرِینْگْ و فَرْمَانَکَه گِشْتِی گَازِی وَانْ دِکَه. مِمْکُنَه مَرَفْ لِهَمْبَرْ هَقْ خَمْلِیسْ بَه؛ لِیَبَلِێ لِێشْبَرِی پِێخَمْبَرْ خَمْلِیسِی قَتْ نَابَه.

٢. اَوْ خُدَا یَه، یێ کُو حُکمْرَانِی و دَسْتْهِلاتِیَا اَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ هَرْ ژێ رَه یَه، اَوْێ کُو تُو زَارُوْكْ ژ خَوه رَه نَگرْتِیَه و اَوْێ کُو د حُکمْرَانِیَا وِی دَه تُو شِرِیكْ ژێ رَه تُنَه، قِیْجَا هَرْ تِشْتْ بِپِیقَانْ و اَنْدَازْ ئَافرَانْدِیَه.

٣. مُشْرِکَانْ ژ بِلِی خُدِێ هِنْ مَعْبُودْ گِرْتِنَه کُو اَوْ نِکَارِنْ تِشْتَکِی بِخُلِقِینْ و اَوْ بِخَوه هَاتِنَه خُلقَانْدِنْ. اَوْ نَه دِکَارِنْ تُو زَرَارِێ ژ سَرْ خَوه بِدِنْ ئَالِی نَه ژِی فَیْدَیَکِێ بِدِنْ خَوه. اَوْ نَه دِکَارِنْ تُو کَسِی بِمرِینِنْ و نَه ژِی سَاغْ بِکِنْ و اَوْ نِکَارِنْ تُو کَسِی پِشْتِی مرِنِێ دِیسَا فَژِینِنْ.

٤. اَوِێنْ کَافِرْ بُونَه گُوتِنْ: اَفْ (قُرْئَانْ) ژ دَرَوکِێ پِێ قَه نِینَه کُو وِی اَوْ ژ جَمْ خَوه قَه لِێنَانِیَه، دَرْ بَارِێ لِێنَانِینَا وِێ دَه قَوْمَکِی دِنْ ژِی ئَارِکَارِیَا وِی کرِیَه. برَاسْتِی ژِی وَانْ کَافِرَانْ (بِقِێ گُوتِنَا خَوه) ظُلِمْ و دَرَوْکَارِی کرِنَه...

٥. گُوتِنْ: (اَفْ قُرْئَانْ) چِیرُوكْ و چِیقَانُوکِێنْ پِێشِیَانَه کُو (مُحَمَّدْ) اَوْ بِنِقِیسْیَارَکِی دَانَه نِقِیسَانْدِنْ. قِیْجَا اَوْ سِبَهُ و اِیْقَارِێ ژ وِی رَه تِێنَه خَونْدِنْ.

٦. بِیْژَه: اَوْ خُدَایِێ کُو سِرْ و رَازَا اَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ دِزَانَه اَفْ قُرْئَانْ (ژ مِنْ رَه) شَانْدِیَه. بِێگُمَانْ اَوْ گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوفَانَه.

٧. گُوتِنْ: اَفْ چِه پِێخَمْبَرَه کُو (اَوْ ژِی وَکِی مَه) خَوارِنِێ دِخَوه و لِسُوکَانْ دِگَرَه! دَه بِلا فَرِیشْتَیَكْ ژ بُوْ وِی بِهَاتَا خَوارِێ دَا کُو پِێ رَه بِبُوِیَا هِشِیَارْکَرَكْ (و اَوْ رَاسْتْ بِدِیْرَایَا)؟

٨. یَانْ ژ بُوْ وِی (ژ ئَاسْمِیْنْ) گَنْجِینِیَكْ هَاتِبُویَا خَوارِێ، یَانْ ژِی ژێ رَه بَاخْچَیَكْ هَبُویَا کُو ژێ بِخَوارَا (دَا کُو فَرْقَکَه وِی ژ مَه هَبُویَا). وَانْ ظَالِمَانْ (ژ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه) گُوتْ: بَسْ وَه دَایَه پَیْ زِلامَکِی سِیْرلِیْبُویی!

٩. (رَسُولِێ مِنْ!) دَه بِنِیْرَه کَا چَاوَا دَرْ بَارِێ تَه‌دَه دَرْبُ و مَسَلْ ئَانِینَه. قِیْجَا اَوْ ژ رِێ کَتِنَه و اِیْدِی اَوِێ رِیْیَکِێ نَبِینِنْ.

١٠. پَاكْ و پيرُوزَه، اَوِێ كُو اَگَرْ اَوْ بِڤِێ يێنْ كُو ژ قَانْ هِێ چێترْ كُو اَوْ بِهِشْتِنْ كُو دِبِنِێ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِكِنْ دِێ بِدَه تَه و اَوِێ كُوشْكُ و قَسْرَانْ ژِی بِدَه تَه.

١١. نَخِيرْ! بَلْكِی وَانْ بَاوَرِی بِرُوژَا قِيَامَتِێ نَتَانِيبُونْ و مَه ژِی ژ بُوْ وَانِێنْ كُو بَاوَرِی بِقِيَامَتِێ نَتَانِيَه ئَاگرَكِی بِيێتْ و هَارْ ئَامَادَه كِرِيَه.

١٢. دَمَا كُو جَهَنَمْ ژ مَسَافِيكَه دُورْ قَه وَانْ دِبِينَه، اَوْ، گُرَه گُرْ و فِزِينِيَا وِێ هِێ ژ دُورْ قَه دِبِهِيزِنْ.

١٣. دَمَا كُو دَسْتِێنْ وَانْ بِسْتُوِيِێ وَانْ قَه گرِێدَايِی دِ دُوژَهِێ دَه لِجهَكِی تَنْگْ بِێنَه وَرْكِرِنْ، لِوِێ دَرِێ مِرِنَا خَوه دِخَوازِنْ (دَا كُو ژ عَذَابْ خَلاصْ بِبِنْ).

١٤. (ژ وَانْ رَه دِێ بِێ گُوتِنْ): اِيرُو نَه بَسْ جَارَكِێ؛ گَلَكْ جَارَانْ مِرِنَا خَوه بِخَوازِنْ (لِێ خَوسْتِنَا وَه دِێ تُو فَيْدِێ نَدَه وَه).

١٥. (ژ وَانْ رَه) بِێژَه: اَرِێ مَا اَفْ (دُوژَهْ) چێترَه يَانْ اَوْ بِهِشْتَا سَرَاقَتِی يَا كُو تَقْوادَارْ پِێ هَاتِنَه سُوزْدَاينْ كُواَوْ ژ بُوْ وَانْ هَرْ پَادَاشْ و وَارَه؟

١٦. دِبِهِشْتِێدَه تِشْتِێ كُواَوْ دِخَوازِنْ ژ وَانْ رَه هَيَه، اَوْ لِوِرْ دَائِمِی نَه. اَفْ لِسَرْ خُدَايِێ تَه پَيْمَانَكَه مِسُوگَرَه كُو مَافْدَارْ ژِێ دِخَوازِنْ.

١٧. وِێ رُوژِێ خُدَا دِێ وَانْ و وَانْ مَعْبُودِيْنْ كُو ژ بِلِی وِی پَرَسْتِنَا وَانْ دِكِرِنْ، بِينَه جَمْ هَفْ و (ژ مَعْبُودَانْ رَه دِێ) بِێژَه: اَرِێ مَا وَه اَفْ بَنْدَيِێنْ مِنْ ژ رِێ خِسْتِنْ ئَانْ اَوْ بِخَوه ژ رِێ كَتِنَه؟

١٨. اَوْ مَعْبُودْ دِبِێژِنْ: اَمْ ژ كَارِێ كُو وَانْ كِرِی تَه پَاكْ دِدِيرِنْ. نَه حَدِێ مَه يَه كُو ژ بِلِی تَه اَمْ دُوسْتُ و نَاريكَارَانْ ژ خَوه رَه بِگِرِنْ، (قِيجَا اَمِێ چَاوَا بِبِێژِنْ بِلا خَلْكْ پَرَسْتِنَا مَه بِكِنْ). لِێبَلِێ تَه اَوْقَاسْ نِعْمَتْ لِوَانْ و بَاقِێنْ وَانْ كِرِنْ حَتَا كُو وَانْ تُو ژ بِيرْ كِرِنْ و اَوْ بُونْ قَوْمَكِی وِسَا كُو هَلاكْ حَقْ كِرِنَه.

١٩. (ژ مُشْرِکَانْ رَه تِێ گُوتِنْ): بِرَاسْتِی اَوِێنْ کُو وَه پَرَسْتِنَا وَانْ دِکِرْ، دِگُوتِنَا وَه دَه هُونْ دَرَوِینْ دَرْخِسْتِنْ. قِێجَا هُونْ نَه دِکَارِنْ عَذَابْ ژ خَوه قَگَرِینِنْ نَه ژِی دِکَارِنْ ئَاریکَارِیَکِێ ژ خَوه رَه بِکِنْ. ژ نَاڤْ وَه کِی ظُلْمِێ (شِرْکِێ) بِکَه اَمِێ عَذَابَکِی مَزِنْ (و دژْوَارْ) بِوِی بِدِنْ چِێژَانْدِنْ!

٢٠. (یَا مُحَمَّدْ!) مَه بَرِیَا تَه هَرْ چِقَاسْ پِێخَمْبَرَکْ شَانْدِبَه، هَرْ وَانْ خَوارِنْ دِخَوارْ و لِسُوکَانْ دِمَشِیَانْ. مَه هِنْ ژ وَه ژ هِنَانْ رَه کِرِنَه اِمْتِحَانْ و جَرِبَانْدِنْ، کَا هُونِێ خَوه زَاگِرِنْ (یَانْ نَا). خُدَایِێ تَه هَرْ بِینَرَه.

٢١. اَوِێنْ کُو هِێڤِیَا هَاتِنَا بَرْ دَسْتِێ مَه نَاکِنْ، گُوتِنْ: دَه بِلا مَلَائِکَتْ ژ بُوْ مَه هَاتِبُونَا خَوارِێ یَانْ ژِی دَه بِلا مَه اَشْکَرَا خُدَایِێ خَوه بِدِیتَایَا. صُونْدْ بَه، وَانْ دِنَفْسَا خَوه دَه خَوه مَزِنْ دِیْرَا و بِبُوزْبِلِنْدِیَکَه مَزِنْ ژ حَدِێ خَوه دَرْکَتِنْ.

٢٢. رُوژَا کُو (مُشْرِکْ) مَلَائِکَتَانْ دِبِینِنْ، وِێ رُوژِێ ژ گُنَهْکَارَانْ رَه تُو مِژْگِینِیَا خِێرِێ تُنَه و مَلَائِکَتْ ژ وَانْ رَه دِبِێژِنْ: (بِهِشْتْ و دِلْشَادِی ژ بُوْ وَه) مَمْنُوعَه (هُونْ ژِێ مَحْرُومِنْ)!

٢٣. اَمْ کَارْ و کِرْیَارِینْ کُو وَانْ کِرِنْ تِینِنْ و اَمْ مِینَا تُوزِێ وِێ لِبَرْ بَا دِخِنْ.[١]

٢٤. وِێ رُوژِێ اَهلِێ بِهِشْتِێ دِچِێتِرِینْ جِهَانْ دَه و دِبَاشْتِرِینْ اِسْتِیرَاحَتْگَهَانْ دَه نَه.

٢٥. وِێ رُوژِێ ئَاسِیَانْ دِگَل عَوْرِینْ سِپِی شَقْ دِبَه و مَلَائِکَتْ بِێزِمَارْ تِێنَه خَوارِێ.

٢٦. هَا وِێ رُوژِێ حُکِمْرَانِیَا سَرْدَسْتْ ئَا رَاسْتَقِینَه ژ خُدَایِێ رَحْمَنْ رَه یَه. اَوْ ژ بُوْ کَافِرَانْ رُوژَکَه دِژْوَارَه.

---

١ اَفْ ئَایَتَا پِیرُوزْ دِدَه زَنَانِینْ کُو دَمَا مَرَفِێ کَافِرْ کَارْ و بَارَکِی بَاشْ بِکَه، مِینَا کُو مِیڤَانَانْ خَودِی بِکَه، ئَاریکَارِیَا خَودِی و دُوسْتَانْ بِکَه، سَرِیَا لَاقِرَبَا بِدَه، صَدَقَا بِدَه و دِ هَوارَا بِنْدَسْتْ و زَارَانْ هَرَه، ژ بُوْ کُو بَاوَرِی نَئَانِیَه تُو فَیْدِێ ژِێ نَابِینَه. لَوْرَا؛ یَا کُو اَوْ دِکَه نَه ژ بُوْ خُدِێ یَه؛ یَانْ ژ جِبِلِیَتَا وِی یَه یَانْ ژِی ژِبُو مَرَامَکَه دِنْ کِرِنَه. مَرَفِێ مُسِلْمَانْ ژِی دَمَا نَه ژِبُو خُدِێ بِکَه خُدِێ ژِێ قَبُولْ نَاکَه.

٢٧. وِێ رُوژِێ یِێ ظَالِمْ دِێ هَرْدُو دَسْتِێنْ خَوه گَزْ بِکَه و وِێ بِیِێژَه: خَوزِیکَا مِنْ لِگَلْ پِێخَمْبَرْ ژِ خَوه رَه رِیَکْ بِگِرْتَا!

٢٨. (دِیِێژَه): وَاخْ لِحَالِێ مِنْ بَه! خَوزِی مِنْ فِلانْکَسْ ژِ خَوه رَه نَکِرَا دُوسْتْ!

٢٩. صُونْدْ بَه، پِشْتِی کُو قُرْئَانْ ژِ مَه رَه هَاتْ وِی اَزْ خِرَانْدِمْ و ژِێ دَامَه پَاشْ. شَیْطَانْ ژِ بُوْ اِنْسَانَانْ هَرْ رَزِیلْکَرَه.

٣٠. پِێخَمْبَرْ گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! گَلِێ مِنْ قُرْئَانْ تَرْکْ کِرْ و پِێ عَمَلْ نَکِرِنْ.

٣١. هَرْ وِسَا اَمْ ژِ هَرْ پِێخَمْبَرَکِی رَه ژِ گُنَهْکَارَانْ دِژْمِنَکِی پَیْدَا دِکِنْ، خُدَایِێ تَه ژِ هِێلا رِێبَرِی و نَاریکَارِی فَه بَسِی تَه یَه.

٣٢. اَوِێنْ کَافِرْ بُونَه گُوتِنْ: دَه بِلا قُرْئَانْ بِیَکْ جَارِێ، بِنَقْلَکِێ ژِێ رَه بِهَاتَا هِنَارْتِنْ. مَه وِسَا اَوْ هِنْ بِهِنْ هِنَارْتْ دَا کُو اَمْ دِلِێ تَه پِێ مِکُومْ بِکِنْ و مَه اَوْ ئَایَتْ ئَایَتْ (بِرِێکَا جِبْرِیلْ) بِتَه دَا خَوِنْدِنْ.

٣٣. (یَا مُحَمَّدْ!) اَوْ چِقَاسْ مَسَلَیَکِێ لِهَمْبَرِێ تَه بِینِنْ (دَا کُو دُوزَا تَه پُوچْ بِکِنْ)، اَمْ هَرْ ئَا رَاسْتِرِینْ و تَفْسِیرَکَه سِپَحِیترْ ژِ تَه رَه تِینِنْ.

٣٤. اَوِێنْ کُو لِسَرْ رُوییِنْ خَوه بَرْ بِدُوزَهِێ فَه تِێنَه نَاژُوتِنْ، هَا اَوْ پِیسْتِرِینْ خُدَانْجِهِنْ و شَاشْتِرِینْ خُدَانْرِێکِنْ.

٣٥. صُونْدْ بَه، مَه کِتِێبْ دَایَه مُوسَا و مَه بِرَایِێ وِی هَارُونْ ژِی ژِ بُوْ وِی کِرَه وَزِیرْ و نَاریکَارْ.

٣٦. مَه ژِ وَانْ رَه گُوتْ: هَرِنْ بَالْ وِی قَوْمِێ کُو بَنَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی نَائِێنِنْ، ڤِێجَا (پِشْتِی کُو اَوْ چُونْ و وَانْ بَاوَرِی نَئَانِی) مَه اَوْ ژِ بِنِی فَه قِرْ کِرِنْ.

٣٧. قَوْمِێ نُوحْ، چِه دَمَا کُو وَانْ بَاوَرِی بِپِێخَمْبَرَانْ نَئَانِی، مَه اَوْ ژِی بِطُوفَانِێ خَنِقَانْدِنْ

و مَه اَوْ ژِ بُوْ مِرُوْڤانْ کِرِنْ عِبْرَتْ. مَه ژِ بُوْ ظَالِمَانْ (لِئَاخْرَتِێ) عَذَابَکِی جَانْسُوژْ ئَامَادَه کِرِیَه.

٣٨. مَه عَادْ، سَمُودْ، خَلْکِێ رَسِّێ و گَلَکْ مِلَّتِێنْ کُو دِنَاڤْبَرَا ڤَانْ دَه ژِی...

٣٩. مَه ژِ هَرْ یَکِی ژِ وَانْ رَه ئَایَتْ و دَلِیلْ ئَانِینْ، (لِیَلِێ ژِ بَرْ کُو وَانْ بَاوَرِی نَئَانِی) مَه تَڤَکْ بِرِنْ هَلاکِێ.

٤٠. صُونْدْ بَه، اَوْ (مُشْرِکْ) دِبَرْ وِی وَلاتِێ کُو بَارَانَا کَارَسَاتْ و بَلایَا پِیسْ لِێ بَارِیَایَه دَرْبَاسْ بُونَه. اَرِێ مَا وَانْ اَوْ نَدِدِیتْ (کُو ژِێ عِبْرَتْ بِگِرِنْ). نَا، بَلْکِی اَوْ بِسَاغْبُونَا پِشْتِی مِرِنِێ بَاوَرِی نَایِینْ.[1]

٤١. (یَا مُحَمَّدْ!) دَمَا کُو اَوْ تَه دِبِینْ اَوْ هَرْ حَنَکِێنْ خَوه بِتَه دِکِنْ (و دِبِێژِنْ): مَا اَوِێ کُو خُدِێ بِیِێخَمْبَرِی (ژِ مَه رَه) شَانْدِیَه اَقَه؟

٤٢. (اَوْ ژِ هَڤْ رَه دِبِێژِنْ): اَگَرْ مَه لِسَرْ حَبَانْدِنَا مَعْبُودِێنْ خَوه سَبَاتْ نَکِرَا، هِنْدِکْ دِمَا کُو وِی اَمْ ژِ رِیَا اِلٰهِێنْ مَه بِخِرَانْدَا. پَاشِێ دَمَا اَوْ عَذَابْ بِبِینِنْ، اَوْ دِێ بِزَانِنْ کَا کِی رِێشَاشْتِرَه!

٤٣. (یَا مُحَمَّدْ!) اَرِێ مَا تَه اَوْ کَسِێ کُو هَوَسَا خَوه ژِ خَوه رَه کِرِیَه اِلٰهْ نَدِیتْ، اَرِێ مَا ڤِێجَا تُو یِێ بِبِی کَفِیلِێ وِی؟

٤٤. یَانْ ژِی، مَا ژِ تَه وَه یَه کُو بِرِێنْ وَانْ سَحْ دِکِنْ ئَانْ ژِی فَهمْ دِکِنْ؟ اَوْ بَسْ مِینَا دَوَارَانِنْ، بَلْکِی ژِ دَوَارَانْ ژِی رِێشَاشْتِرِنْ.

---

١ اَوْ وَلاتِێ کُو اَڤْ فَلاکَتْ هَاتَه سَرِێ وَانْ «سَدُومْ» بُو کُو اَوْ وَلاتِێ گَلِێ لُوطْ پِیخَمْبَرَه. خُدِێ، بِسَدَمْ عَمَلِێ وَانْ اِێ کِرِیْتْ بَارَانْ و کَفْرْ بِسَرْ وَانْ دَه بَارَانْدْ و اَوْ هلاکْ کِرِنْ. مُشْرِکَتِێنْ قُرَیْشِی ژِی گَافَا ژِ بُوْ بَازِرْگَانِیِێ دِچُونَه سَفَرَا شَامِێ دِ وِی وَلاتِی رَه دَرْبَاسْ دِبُونْ، اَنْجَامَا خِرَابْ ئَا کُو هَاتِیَه سَرِێنْ وَانْ بِچَافِێ سَرِێ خَوه دِیتِنَه و دِیسَا ژِی عِبْرَتْ نَگِرْتِنَه و نَه هَاتِنَه اِیمَانِێ.

٤٥. مَا تُو نَانِێرِی کُو خُدَایِێ تَه چَاوَا سِی دِرِێژْ کِرِیَه؟ اَگَرْ بِخَوسْتَا تَقَزْ دِێ اَوْ نَلَبِتَانْدَا. پِشْتَرَه مَه رُوژْ ژِی لِسَرْ هَبُونَا وِێ کِرَه نِشَانْ.

٤٦. پَاشِێ مَه اَوْ سِی هِێدِی هِێدِی بِبَالْ خَوه قَه کِشَانْدْ.

٤٧. (گَلِی مِرُوڤَانْ!) خُدِێ یَه، یِێ کُو شَڤْ ژِ وَه رَه کِرِیَه سِتَارْگَه و خَوْ ژِی کِرِیَه تَنَاهِی و رُو ژِی کِرِیَه قَزِینْ ژِ بُوْ کَارْ و خَبَاتِێ.

٤٨. خُدِێ یَه، یِێ کُو بَرِی رَحْمَتَا خَوه بِبَارِینَه بِمِزْگِینْدِێرِی بَایِێ دِشِینَه و مَه ژِ ئَاسْمِێنْ بَارَانَکَه پَاقِژْکَرْ بَارَانْدْ.

٤٩. دَا کُو اَمْ وَلاتَکِی هِشْکَمِرِی پِێ قَزِینِنْ و هِنَکْ ژِ وَانْ حَیْوَانِێنْ کُو مَه اَوْ ئَافِرَانْدِنَه و گَلَکْ اِنْسَانَانْ ژِی پِێ نَاڤْ بِدِنْ.

٥٠. صُونْدْ بَه، مَه اَوْ بَارَانْ دِنَاڤْ وَلاتَانْ دَه بَلاڤْ کِرْ دَا کُو خُدَایِێ خَوه دِبِیرْ بِبِنْ. ڤِێجَا پِرِێنْ مِرُوڤَانْ لِبَرْ وِێ نَاصِێ بُونْ و وَانْ هَرْ نَانْکُورِی کِرْ.

٥١. اَگَرْ مَه بِخَوسْتَا هَلْبَتْ مَه دِێ ژِ هَرْ بَاژَارَکِی رَه (پِێخَمْبَرَکِی) هِشِیَارْکَرْ بِشَانْدَا، (لِێبَلِێ ژِ بُوْ هِشِیَارْکَرِیِێ مَه تُو بِژَارْتْ).

٥٢. ڤِێجَا بِگُوْتِنَا کَافِرَانْ مَکَه و بِقُرْئَانِێ لِهَمْبَرِی وَانْ جِهَادَکَه مَزِنْ بِکَه!

٥٣. خُدِێ یَه، یِێ کُو دُو دَرْیَا دِکِێلَکَا هَڤْ دَه، وَانْ ژِ وَانْ رَه بَرْدِدَه. اَڤَا هَا شِیرِینَکَه کُو تِیبُونِێ رَادِکَه و اَڤَا هَا ژِی شُورَکَه کُو تِیبُونِێ زِێدَه دِکَه. دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه نَاڤْبِرْكْ هَیَه کُو اَوْ تَڤْلِیهَڤْ نَابِنْ.

٥٤. خُدِێ یَه، یِێ کُو ژِ نَاڤِێ اِنْسَانْ خُلِقَانْدِیَه و اَوْ کِرِیَه خُدَانْنَسَبْ و خُدَانْخِزْمِی. تَقَزْ خُدَایِێ تَه قَادِرِێ هَرْ تِشْتِی یَه.

٥٥. اَوْ (کَافِرْ) ژِ بِلِی خُدِێ پَرَسْتِنَا هِنْ تِشْتِێنْ وِسَا دِکِنْ کُو اَوْ نَه دِکَارِنْ فَیْدِێ بِدِنْ وَانْ

نَه ژی دِکَارِنْ زَرَارِێ بِدِنْ وَانْ. مِرُوڤێ کَافِرْ لِهَمْبَرِی خُدَایِێ خَوه هَرْ (ژِ شَیْطِێنْ رَه پِشْتَكْ و) ئَاریکَارَه.

٥٦. (یَا مُحَمَّدْ!) مَه تُو بَسْ بِمِزْگِینْبَرِی و هِشیَارْکَرِی شَانْدِیَه.

٥٧. (ژ وَانْ رَه) بِێژَه: اَزْ، بَرَانْبَرِی ڤِێ (تَبلِیغَا خَوه) تُو حَقَکِێ ژ وَه نَاخَوازِمْ. لِێبَلِێ اَوْ کَسِێ کُو بِڤِێ بِبَالْ خُدَایِێ خَوه ڤَه رِێکِێ بِگرَه (و دِرِیَا وِی دَه ژ بُوْ رِزَایَا وِی مَالِێ خَوه بِدَه) اَوْ جُدَا یَه.

٥٨. تُو خَوه بِسْپِێرَه یِێ کُو هَرْ سَاغَه اَوِێ کُو هِیچْ نَامرَه. حَمْدِێ وِی بِکَه ژ هَرْ کِێمَاسِیِێ پَاكْ بِدِێرَه. خُدِێ، بِگُنَهِێنْ بَنْدَیِێنْ خَوه ژ ئَاگَاهْدَارِی ڤَه بَسَه.

٥٩. خُدِێ یَه، یِێ کُو اَرْدْ و ئَاسِیمَانْ و یِێنْ کُو دِنَافْبَرَا وَانْ دَه هَنَه دِشَشْ رُوژَانْ دَه ئَافِرَانْدِنَه. پَاشِێ خُدَایِێ رَحْمَنْ لِسَرْ عَرْشِێ خَوه رَاسَرْ بُو (رَاسَرْبُونَکَه بَابَتِی خَوه)؛ ڤِێجَا تُو پِرْسِێ ژ یَکِی زَانَا بِکَه (کُو اَوْ ژی خُدَا یَه).

٦٠. دَمَا ژ وَانْ رَه بِێ گُوتِنْ: ژ خُدَایِێ رَحْمَنْ رَه هَرِنْ سِجُودِێ، دِبِێژِنْ: مَا خُدَایِێ رَحْمَنْ چِی یَه؟ اَمِێ چَاوَا ژ بُوْ یِێ کُو تُو فَرْمَانَا مَه بِسِجُودَا ژِێ رَه دِکِی هَرِنْ سِجُودِێ! اَڤْ گَازِیَا وَه نَفْرَتَا وَانْ زِێدَه دِکَه.

٦١. اَوِێ کُو لِاَسْمَانَانْ رِێگَهْ چِێکِرِنْ و تِێدَه رُوژْ و هَیْڤَکَه رُونَاكْ دَنَانِینْ، پِیرُوزْ و خُدَانْکَرَمَه.

٦٢. اَوَه، یِێ کُو شَڤْ و رُوژْ ژِ هَڤْ رَه کِرِنَه شُونْگَرْ، ژ بُوْ وَانْ کَسِێنْ کُو بِخَوازَه (کَرَمْ و قَنْجِیَا خُدَا) بِینَه بِیرَا خَوه، یَانْ ژی بِخَوازَه شُکْرِێ وِی بِکَه.

٦٣. بَنْدِیِێنْ رَحْمَنْ ، اَوِێنْ کُو لِسَرْ اَرْدِێ بِنَفْسْبِچُوکِی بِرِێ ڤَه دِچِنْ و دَمَا کُو مِرُوڤِێنْ نَزَانْ ژ وَانْ رَه پِیڤِێنْ نَه لِرِێ دِبِێژِنْ (اَوْ ژ وَانْ رَه دِبِێژِنْ) سِلاڤْ لِوه بَه (و ژ وَانْ دَرْبَاسْ دِبِنْ)

٦٤. اَوِێنْ کُو ژ خُدَایِێ خَوه رَه شَقِێ لِپیَانِنْ و سَجْدَه دِبِنْ...

٦٥. اَوِێنْ کُو دِبِێژِنْ: خُدَایِێ مَه! عَذَابِێ دُوزَهِێ ژ سَرْ مَه بِدَه ئَالِی. بِێگُمَانْ عَذَابِێ وِێ لازِمْ و دَائِمِی یَه.

٦٦. بِێگُمَانْ اَوْ دَرْ چه پِیسَجهْ و چه پِیسْ وَارْگَهه!

٦٧. اَوِێنْ کُو دَمَا خَرْجْ دِکِنْ، دَسْتَبْلاقِی و دَسْتَنْگِیِێ نَاکِنْ و دِنَافَا هَرْدِیَانْ دَه رِێیَکه نَافِنْجْ دِگِرِنْ.

٦٨. اَوِێنْ کُو دِگَلْ خُدِێ عِبَادَتِێ مَعْبُودَکِی دِنْ نَاکِنْ و بِنَحَقِی اَوْ جَانِێ کُو خُدِێ (کُشْتِنَا) وِی حَرَامْ کِرِیَه نَاکُژِنْ و زِنَایِێ نَاکِنْ. کِی کُو قَانْ بِکَه دِێ (لِتَاخْرَتِێ) رُوبِرُویِی جَزَا بِبَه.

٦٩. رُوژَا قِیَامَتِێ عَذَابِێ وِی دِێ قَاتْ بِقَاتْ زِێدَه بِبَه و بِشَرْپِزَیِی هَرْ و هَرْ دِێ تِێدَه بِمِینَه.

٧٠. ژ بِلِی وِی کَسِێ کُو تُوبَه بِکَه، بَاوَرِی بِینَه و کَارَکِی قَنْجْ بِکَه، قِێجَا هَا اَوْ، خُدِێ گُنَهِێنْ وَانْ بِخِێرَانْ تَبدِیلْ دِکَه. خُدِێ گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوقِینَه.

٧١. چه کَسِێ کُو ژ گُنَهَانْ تُوبَه بِکَه و کَارْ و کِرْیَارِێنْ قَنْجْ بِکَه، بِێگُمَانْ اَوِێ بِتُوبَیَکَه مَقْبُولْ لِخُدِێ قَگَرَه.

٧٢. اَوِێنْ کُو شَاهْدَزُورِیِێ نَادِنْ و دَمَا دِبَرْ کِرِێتِی و کَلَفَازِیِێ رَه دَرْبَاسْ دِبِنْ، بِجُوَانْمِێرِی تِێکِلْ نَابِنْ.

٧٣. اَوِێنْ کُو دَمَا بَئَایَتِێنْ خُدَایِێ خَوه تِێنَه پَنْدْ و شِیرَتْکِرِنْ، اَوْ مِینَا کَرْ و کُوِرَانْ ژِێ غَافِلْ نَامِینِنْ.

٧٤. اَوِێنْ کُو دِبِێژِنْ، خُدَایِێ مَه! ژ ژِنْ و زَارُوکِێنْ مَه تِشْتِێ کُو چَافِێ مَه پِێ رُونَاهِی بِبَه بِدَه مَه و مَه ژ تَقْوَادَارَانْ رَه بِکَه رِێبَرْ و پِێشَوَا!

٧٥. هَا اَوْ (بَنْدَییێنْ رَحْمٰنْ)، بِسَبُنَتْ صَبْرَا کُو کِیشَانَه دِیْ بِبِهِشْتَا هَرِی بِلِنْدْ بِیْنَه خَلاتْکِرِنْ و دِیْ بِبِخِیْرهَاتِنْ و سِلاقَا (مَلَائِکَتَانْ) بِیْنَه پِیْشْوَازِیکِرِنْ.

٧٦. اَوْ تِیْدَه سَرَاقَتِی و اَبَدِی نَه، اَوْ خَوشْ نِشْتَجِهْ و رِنْدلِیْاَیِینَه!

٧٧. بِیْژَه: اَگَرْ نَه ژ دُعَا و عِبَادَتِیْ وَه بَه، خُدَایِیْ مِنْ دِیْ چه ژ وَه بِکَه؟! قِیْجَا وَه بَاوَرِی نَئَانِی، اِیجَارْ عَذَابْ دِیْ لِسَرْ وَه مِسُوگَرْ بِبَه.[1]

٢٦. سُورَه یێ شُعَرَاء

سُورَه‌یێ (شُعَرَاء) ، ٢٢٧ (دُو سَدْ و بِیسْتْ و حَفْتْ) ئَایَتَه. ژ چَارْ ئَایَتِیْنْ دَاوِیێ پِیْ فَه تَفْ لِمَکِّیْ دَاکَتِنَه. شُعَرَاء پِرْژِمَارِیَا بِیْزَیَا «شَاعِرْ» کُو بِمَعْنَیَا هَلْبَسْتْڤَانَه. ژ بَرْ کُو سُورَه دِئَایَتَا ٢٢٤'اَمْ دَه بَحْسَا شَاعِرَانْ کِرِیَه ژِیْ رَه شُعَرَاء هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. طَا، سِینْ، مِیمْ.

٢. اَوْ ئَایَتِیْنْ کِتِیْبَا رُونْکَرِنْ.

٣. (یَا مُحَمَّدْ!) هِنْدِکْ مَایَه تُو خَوه بِکُژِیْ ژ بَرْ اَنْدِیشَیَا کُو اَوْ بَاوَرِیێ نَاینِنْ؟

---

١ خُدِیْ تَعَالا ژ ئَایَتَا ٦٣یْ حَیَانِی ئَایَتَا ٧٧یْ بَحْسَا سَالِخِیْ «عِبَادُ الرَحْمَانْ» کِرِیَه.

عِبَادُ الرَحْمَانْ: لِگُورِی اَهْلِیْ تَحْقِیقِیْ، عِبَادَتْکَرِیْ خُدَایِیْ رَحْمٰنْ ، یَعْنِی اَوِیْ کُو ژ خُدِیْ رَه عِبَادَتْ دِکِنْ. لَوْرَا عِبَادْ: گَلَزْمَارَا «عَابِد» یَه بِواتَیَا عِبَادَتْکَرَه.

تِشْتَا اَمْ ژ فَانْ ١٥ ئَایَتَانْ فَهمْ دِکِنْ اَفَه: پِیْشِی، خُدِیْ عِبَادْ نِسْبَتِی بَالْ خَوه فَه کِرِنَه دَا کُو اَمْ بِزَانِنْ؛ عِبَادَتْکِرِنَا ژ خُدِیْ رَه، ژ بُو بَنِیَانْ نَه کِیَاسِیَه بَلْکِی شَرَفَه. پَاشِیْ، اَمْ بِزَانِنْ کُو اَفْ قُرْئَانْ کَلامِیْ خُدِیْ یَه، بِیِیفَانْ و اَنْدَازَه. پِشْتِیْ ڤِیْ اَمْ دِبِینِنْ کُو سَالِخِیْنْ عِبَادِیْنْ خُدِیْ بِبَالْ چَارْ بَشَانْ فَه هَاتِیَه بَشکِرِنْ.

١- سَالِخِیْنْ وَانْ اِیْ دِکَسَایَتَا وَانْ دَه یَه. ٢- سَالِخِیْنْ وَانْ اِیْ دِگَلْ جِفَاکَا وَانَه. ٣- سَالِخِیْنْ وَانْ اِیْ دِگَلْ خُدَایِیْ وَانَه. ٤- سَالِخِیْنْ وَانْ اِیْ کُو بِسَدَمْ کُو جِفَاکَا خَوه دِگِهِژَنَه لُتْکَیَا پَاقِژِی و مَدَنِیتِیْ.

٤. اَگَرْ مَه بِخَوسْتَا مَه يِێ ژِ ئَاسْمِێنْ ژِ بُوْ وَانْ مُعْجِزَيَكْ بِئَانِيَا، قِێجَا اَوِێ ژِێ رَه سِتُوخَوارْ بِبُونَا.

٥. هَرْ چِقَاسْ ئَايَتَكَه نُو ژِ جَمْ خُدَايِێ رَحْمَنْ ژِ وَانْ رَه وَرَه، هَرْ اَوْ بَرِێ خَوه ژِێ قَدِگَرِينِنْ.

٦. قِێجَا وَانْ يِێ بَاوَرِی نَئَانِی، اِيدِی خَبَرَا وِی عَذَابِێ كُو وَانْ يِێ طِنَازْ دِكِرْ، دِنِێزِيكْ دَه دِێ ژِ وَانْ رَه بِێ.

٧. مَا اَوْ لِاَرْدِێ نَامِيزِينِنْ كُو ژِ هَرْ رَنْگِێنْ خُوشِكْ و رِنْدْ مَه اَوْ هِێشِينْ كِرِيَه؟

٨. بِێگُمَانْ دِقِێ دَه عِبْرَتَكْ هَيَه، لِێ پِرِێنْ وَانْ بَاوَرِی نَايِينِنْ.

٩. بِێگُمَانْ خُدَايِێ تَه هَرْ اَوَه يِێ دَسْتْهِلاتْ اِێ دِلُوقَانْ.

١٠. وِێ دَمَا خُدَايِێ تَه گَازِی مُوسَا كِرْ (و ژِێ رَه گُوتْ): بِيِێخَمْبَرِی هَرَه جَمْ قَومِێ سِتَمْكَارْ...

١١. كُو اَوْ قَوْمِێ فِرْعَوْنَه؛ كَا اَوْ خَوه نَاپَارِێزِنْ (و اِيمَانْ نَايِينِنْ)؟!

١٢. مُوسَا گُوتْ: خُدَايِێ مِنْ! اَزْ دِترْسِمْ كُو اَوْ بَاوَرِی بِمِنْ نَئِێِينِنْ...

١٣. دِلِێ مِنْ ژِی تَنْگْ بِبَه و زِمَانِێ مِنْ نَگَرَه، قِێجَا (وَحْيِێ) بِبَالْ هَارُونْ قَه بِشِينَه.

١٤. هَمْ ژِی طُوْلَكَه وَانْ لِسَرْ مِنْ هَيَه، قِێجَا اَزْ دِترْسِمْ كُو اَوْ مِنْ بِكُژِنْ.

١٥. خُدِێ گُوتْ: نَخِێرْ، هُونْ هَرْدُو تَقِی ئَايَتِێنْ مَه هَرِنْ. بِێگُمَانْ اَمْ دِگَلْ وَه نَه (و اَمْ لِسَرْ وَه) گُهْدِێرِنْ.

١٦. هُونْ هَرْدُو هَرِنْ جَمْ فِرْعَونْ و (ژِێ رَه) بِێژِنْ: بِرَاسْتِی اَمْ قَاصِدِێنْ پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ نَه.

١٧. (اَمْ هَاتِنْ كُو) تُو زَارُوِيِێنْ اِسْرَائِيلْ دِگَلْ مَه بِشِينِی (و وَانْ بَسْ بِدِی عَذَابْدَانْ).

١٨. (فِرْعَونْ) گُوتْ: اَرِیْ مَا مَه تُو لِجَمْ خَوه بِزَارُوکِیتِی خَودِی نَکِرِبُو و مَا دِنَاقْ مَه دَه تُو بِصَالانْ نَمَابُوِیی؟

١٩. (پَاشِیْ بَرَامْبَرِی قَنْجِیِیْنْ مَه بِتَه کِرِنْ)، تَه اَوْ کِرْیَارْ ژِی کِرْ یَا تَه کِرِی (کُو تَه یَکْ ژِ مَه کُشْتِبُو) و تُو ژِ نَانْکُوْرَانِی.

٢٠. مُوسَا (ژِیْ رَه) گُوتْ: وِیْ چَاخَا کُو مِنْ اَوْ کِرْ اَزْ نَزَانْ بُومْ (مِنْ نَه بِحَمْدِیْ خَوه کِرْ).

٢١. قِیْجَا ژِ بَرْ کُو اَزْ ژِ وَه تِرْسِیَامْ، اَزْ ژِ بَرْ وَه رَقِیمْ. پِشْتْرَه خُدَایِیْ مِنْ پِیْخَمْبَرِی دَا مِنْ و اَزْ گَرَانْدِمْ ژِ پِیْخَمْبَرَانْ.

٢٢. اَوَا کُو تُو مِنَتَا وِیْ لِمِنْ دِکِی مَا اَوْ قَنْجِی یَه؛ تَه زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ تَفْ ژِ خَوه رَه کِرِنَه کُولَه و خِزْمَتْکَارْ!

٢٣. فِرْعَوْنْ گُوتْ: خُدَایِیْ عَالَمِیْ کِیَه؟

٢٤. مُوسَا گُوتْ: اَوْ خُدَایِیْ اَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ و خُدَایِیْ بِیْنْ دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه یَه، اَگَرْ کُو بِرَاسْتِی یَقِینِیَا وَه پِیْ هَبَه.

٢٥. فِرْعَونْ، ژِ گِرَه گِرِیْنْ هَاوِرْدُورَا خَوه رَه گُوتْ: اَرِیْ مَا وَه دَنْگِیْ (مُوسَا) سَحْ نَکِرْ؟

٢٦. مُوسَا گُوتْ: (رَبُ الْعَالَمِینْ) هَمْ خُدَایِیْ وَه یَه هَمْ ژِی خُدَایِیْ بَاقْ و بَابِیرِیْنْ وَه بِیْنْ پِیْشِینَه.

٢٧. فِرْعَونْ گُوتْ: قَاصِدِیْ کُو ژِ وَه رَه هَاتِیَه شَانْدِنْ مُحَقَّقْ دِینَه!

٢٨. مُوسَا گُوتْ: اَگَرْ هُونْ عَاقِلِیْ خَوه بِشُغِلِینْ (هُونِیْ فَهِمْ بِکِنْ کُو) اَوْ خُدَایِیْ رُوژْهِلاتْ و رُوژَاقَا یَه و خُدَایِیْ بِیْ دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه یَه.

٢٩. فِرْعَونْ گُوتْ: اَگَرْ ژِ بِلِی مِنْ تُو ژِ خَوه رَه خُدَایَکِی دِنْ بِگِرِی، صُونْدْ بَه کُو اَزِیْ تَه بِخِمْ زِیْنْدَانِیْ!

٣٠. مُوسَا گُوتْ: مَا كُو مِنْ تِشْتَكِی اَشْكَرَا ژِ تَه رَه ئَانِیبَه ژِی؟

٣١. فِرْعَونْ گُوتْ: اَگَرْ بِرَاسْتِی تُو رَاسْتْگُو یِی، دَه هَایْدِێ وِی بِینَه!

٣٢. ڤِێجَا مُوسَا گُوپَالِێ خَوه ئَافِێتْ و دِیتْ كُو اَوْ بُو مَارَكِی ئَاشِیكَارْ!

٣٣. دَسْتِێ خَوه (ژِ پَاخِلا خَوه) دَرَانِی، اَوْ ژِی ژِ بُوْ تَمَاشَكَارَانْ بُو رُوْنَاهِیَكَه سِپِی.

٣٤. فِرْعَونْ، ژِ گِرَه گِرِێنْ هَاوِرِدُورَا خَوه رَه گُوتْ: بِێگُمَانْ اَفْ سِێرْبَازَكِی زَانَا یَه!

٣٥. اَوْ بِسِێرْبَازِیَا خَوه دِخَوازَه وَه ژِ جهْ و وَارِێ وَه بِكَه دَرْ. (گَلِی گِرَه گِرَانْ!) ڤِێجَا هُونِێ چه فَرْمَانِێ بِدِنْ؟

٣٦. گِرَه گِرَانْ ژِێ رَه گُوتِنْ: وِی و بِرَایِێ وِی مِژُولْ بِكِنْ و وَظِیفَدَارَانْ بِشِینَه بَاژَارَانْ؛

٣٧. بِلا هَرْ سِێرْبَازِێنْ زَانَا ژِ تَه رَه بِینِنْ.

٣٨. ڤِێجَا سِێرْبَازْ دِرُوزَكَه كِفْشْكِرِی دَه هَاتِنْ جِقَانْدِنْ.

٣٩. ژِ خَلْكِێ رَه ژِی هَاتْ گُوتِنْ: دَه هُونْ ژِی كُومْ بِبِنْ!

٤٠. گُوتِنْ: اَمْ دِوِێ هِێڤِیِێ دَه نَه كُو سِێرْبَازْ بِسَرْ بِكَڤِنْ و اَمْ ژِی لِێَ وَانْ بِچِنْ.

٤١. ڤِێجَا چه دَمَا سِێرْبَازْ هَاتِنْ ژِ فِرْعَونْ رَه گُوتِنْ: اَگَرْ اَمْ بِسَرْ بِكَڤِنْ مَا ژِ بُوْ مَه خَلَاتَكْ هَیَه؟

٤٢. فِرْعَونْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: بَلِێ، تَقَزْ هُونْ دِێ بِبِنْ ژِ یِێنْ نِێزِیكِی مِنْ.

٤٣. مُوسَا ژِ وَانْ رَه گُوتْ: تِشْتِێ كُو هُونِێ بَاڤِێژِنْ، دَه هَایْدِێ بَاڤِێژِنْ!

٤٤. ڤِێجَا سِێرْبَازَانْ وَرِیسْ و گُوپَالِێنْ خَوه ئَافِێتِنْ و گُوتِنْ: بِقُوَّتَا فِرْعَوْنْ هَرْ اَمِنْ یِێنْ سَرْكَفْتِی.

٤٥. ڤێجَا مُوسَا ژِی گُوڤَالِێ خَوه ئَافِێتْ، دِیتِنْ (اَوْ بُو مَارَکِی مَزِنْ و) سِیرَا کُو وَانْ لِیئَانِی، دَادِبَلِینَه!

٤٦. سِیرْبَازَانْ (پِشْتِی کُو حَقِی دِیتِنْ) خَوه ئَافِێتِنْ اَرْدِێ و چُونَه سِجُودِێ.

٤٧. گُوتِنْ: مَه بَاوَرِی بِخُدَایِێ عَالَمِێ ئَانِی...

٤٨. خُدَایِێ مُوسَا و هَارُونْ.

٤٩. فِرْعَونْ گُوتْ: بَرِیَا اَزْ دَسْتُورِێ بِدِمْ وَه، وَه چَاوَا بَاوَرِی بِمُوسَا ئَانِی! بِێگُمَانْ هَرْ اَوَه مَزِنِێ وَه یِێ کُو سِیرْ فِێرِی وَه کِرِیَه! ڤِێجَا هُونِێ بِزَانِنْ (کَا اَزِێ چه بِینِمْ سَرِێ وَه). صُونْدْ بَه، اَزِێ دَسْتْ و پِیِێنْ وَه چَپْ و رَاسْتْ ژِێکِمْ و اَزِێ وَه تَفَانْ دَالَقِینِمْ.

٥٠. سِیرْبَازَانْ گُوتْ: نَه غَمَا مَه یَه؛ اَمِێ مُحَقَّقْ لِخُدَایِێ خَوه ڤَگَرِنْ!

٥١. اَمْ هِیڤِی دِکِنْ کُو خُدَایِێ مَه لِگُنَهِێنْ مَه بِبُورَه، لَوْرَا مَه بَرِیَا هَرْ کَسِی بَاوَرِی ئَانِی.

٥٢. مَه وَحِی دَا مُوسَا کُو بَنْدَیِێنْ مِنْ بِشَڤْ (ژ مِصْرِێ) دَرِینَه، مُحَقَّقْ هُونِێ بِێنَه تَعْقِیبْکِرِنْ (بَرِیَا هُنْ بِگِهِژِنْ بَحْرِێ بِلا نَگِهِژِنْ وَه).

٥٣. ڤِێجَا فِرْعَونْ وَظِیفَدَارْ شَانْدِنْ بَاژَارَانْ دَا کُو لَشْکَرَانْ بِدِنْ هَڤْ.

٥٤. (ژِ وَانْ رَه گُوتْ): بِێگُمَانْ اَڤْ جِڤَاتَکَه هِنْدِكْ و کِیمْهِێزِنْ.

٥٥. بِرَاسْتِی ژِی وَانْ بِکَارْ و کِرِیَارِێنْ خَوه اَمْ هِیرْسْ کِرِنَه.

٥٦. اَمْ ژِی بِرَاسْتِی جِڤَاتَکَه (یَکْوجُودْ و) هِشْیَارِنْ.

٥٧. ڤِێجَا مَه ژِی اَوْ (فِرْعَونْ و جِڤَاتَا وِی) ژِ نَاڤَا بَاخْچَه و کَانِیَانْ دَرَانِینْ...

٥٨. ژِ نَاڤَا خَزِینَه و (دِیوَانُ و) مَقَامِێنْ شَرَڤْنَاكْ ژِی.

٥٩. هَا بِڤِی ئَاوَایِی (مَه اَوْ دَرَانِینْ و) مَه زَارُوکِێنْ اِسْرَائِیلْ کِرِنْ مِیرَاتْگِرِێنْ وَانْ.

٦٠. (فِرْعَونْ و جِڤَاتَا خَوه) دِدَانِێ سِبَهِێ دَه كَتِنْ پَێ شُوپَا وَانْ.

٦١. دَمَا هَرْدُو دَسْتَكَانْ هَڤْ دِيتِنْ، هَڤَالِێنْ مُوسَا گُوتِنْ: هَێ وَاخْ اَمْ هَاتِنْ گِرْتِنْ!

٦٢. مُوسَا گُوتْ: نَخِێرْ، بِێگُمَانْ خُدَايِێ مِنْ دِگَلْ مِنَه، دِێ رِێ نِيشَانِی مِنْ بِدَه.

٦٣. بَرَانْبَرِی ڤِێ مَه پَيَامْ دَا مُوسَا، مَه ژِێ رَه گُوتْ: گُوپَالِێ خَوه لِبَحْرِێ بِخَه! (چه دَمَا گُوپَالِێ خَوه لِێ دَا) دِجه دَه بُو دُو شَقْ هَرْ شَقَكِی ئَاڤِێ بُو وَكِی چِيَاكَكِی مَزِنْ.

٦٤. مَه اَوِێنْ دِنْ (فِرْعَونْ و دَسْتَگِرِێنْ وِی) دِبَحْرِێ دَه نِێزِيكِی وَانْ كِرِنْ.

٦٥. مَه مُوسَا و يِێنْ دِگَلْ وِی تَڤْ رِزْگَارْ كِرِنْ.

٦٦. پَاشِێ مَه اَوِێنْ دِنْ خَنِقَانْدِنْ.

٦٧. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه عِبْرَتَكْ هَيَه، لِێ پِرِێنْ وَانْ بَاوَرِی نَايِينِنْ.

٦٨. بِێگُمَانْ خُدَايِێ تَه هَرْ اَوَه يِێ دَسْتْهِلاتْ اِێ دِلُوڤَانْ.

٦٩. (يَا مُحَمَّدْ!) ژِ وَانْ رَه سَرْپِێهَاتِيَا اِبْرَاهِيمْ ژِی بِخُوِينَه.

٧٠. دَمَا اِبْرَاهِيمْ ژِ بَاڤِێ خَوه و گَلِێ خَوه رَه گُوتْ: هُونْ چه دِحَبِينْ؟

٧١. ژِێ رَه گُوتِنْ: اَمْ پُوتَانْ دِحَبِينْ و اَمِێ هَرْ و هَرْ پَرَسْتِنَا وَانْ ژِی بِكِنْ.

٧٢. اِبْرَاهِيمْ گُوتْ: اَرِێ بَاشَه، دَمَا كُو هُونْ لِبَرْ وَانْ دِگَرِنْ قَێ اَوْ دَنْگِێنْ وَه دِبِهِيزِنْ؟

٧٣. مَا اَوْ فَيْدِێ يَانْ ژِی زَرَارِێ دِدِنْ وَه؟

٧٤. ژِێ رَه گُوتِنْ: نَا! لِێبَلِێ مَه بَاڤْ و بَابِيرِێنْ خَوه دِيتِنْ كُو وَانْ ژِی وَلِێ دِكِرْ.

٧٥. اِبْرَاهِيمْ گُوتْ: اَرِێ بَاشَه، مَا هُونْ فِكِرِينَه كَا هُونْ پَرَسْتِنَا چه دِكِنْ؟

٧٦. هُونْ و بَاڤُ و بَابِيرِێنْ وَه يِێنْ بَرِێ ژِی...

٧٧. بِێگُمَانْ اَوْ ژِ مِنْ رَه دِژْمِنِنْ؛ (دُوسْتِێ مِنْ) تَنِێ پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ يَه...

٧٨. اَوَه یێ کُو اَزْ ئَافِرَانْدِمَه و رِیَا رَاسْتْ نِیشَانِی مِنْ دَایَه...

٧٩. اَوَه یێ کُو خَوارِنْ و ڤَخَوارِنێ دِدَه مِنْ...

٨٠. دَمَا اَزْ نَخَوشْ بِکَڤِمْ اَوَه یێ کُو مِنْ شِیفَا بِکَه...

٨١. اَوَه یێ کُو مِنْ بِمِرِینَه، پَاشِێ (دِیسَا) مِنْ سَاغْ بِکَه...

٨٢. اَوَه یێ کُو اَزْ هِیڤِی دِکِمْ کُو رُوژَا خَلاتْ و جَلاتِێ لِشَاشِیێنْ مِنْ بِبُورَه.

٨٣. خُدَایێ مِنْ! حِکْمَتِێ بِدَه مِنْ و مِنْ بِگِهِینَه قَنْجِیکَارَانْ.

٨٤. دِنَاڤَا کَسِیێنْ کُو پِشْتِی مِنْ تِێنْ دَه، مِنْ بِکَه ژِ یِێنْ کُو بِرَاسْتِی و دُرِسْتِی بَحْسَا وَانْ تِێ کِرِنْ.

٨٥. مِنْ بِکَه ژِ مِیرَاتْگِرِیْنْ بِهِشْتَا کُو نِعْمَتِیْنْ وِێ پِرِنْ.

٨٦. لِبَاڤِێ مِنْ ژِی بِبُورَه، بِێگُمَانْ اَوْ ژِ رِیْشَاشَانَه.

٨٧. رُوژَا کُو مِرُوْف بِێنَه سَاغْکِرِنْ، مِنْ رِسْوَا مَکَه...

٨٨. اَوْ رُوژَا کُو مَالْ و زَارُوکْ فَیْدِێ نَادِنْ تُو کَسِی.

٨٩. ژِ بِلِی یێ کُو بِدِلَکِی پَاکْ بِێتَه بَالْ خُدِێ ڤَه.

٩٠. (وِێ رُوژِێ) جَنَّتْ ژِ مُتَّقِیَانْ رَه تِێ نِیزِیکْکِرِنْ.

٩١. جَهَنَمْ ژِی ژِ رِیْشَاشِیْنْ کَافِرْ رَه پِێشْچَاڤْ دِبَه.

٩٢. ژِ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ: اَوِیْنْ کُو وَه پَرَسْتِنَا وَانْ دِکِرْ، کَا لِکُونَه..؟

٩٣. اَرِێ، مَا ژِ بِلِی خُدِێ؛ اَوْ دِکَارِنْ ئَارِیکَارِیَا وَه بِکِنْ ئَانْ ژِی ئَارِیکَارِیَا خَوه بِکِنْ؟

٩٤. اِیْدِی اَوْ و مَعْبُودِیْنْ وَانْ یَکْ لِدُو یَکِی دِ دُوزَهِێ دَه تِیْنْ وَرْکِرِنْ...

٩٥. تَفَکِی لَشْکَرِێ اِبْلِیسْ ژِی.

٩٦. اَوْ لِگُنَهِیْنْ خَوه مُکِرْ هَاتِنْ و بِهَفْ رَه کَتِنْ نَاڤْ گَنْگَشِیِیْ.

٩٧. اَمْ بِخُدِیْ صُونْدْ دِخُونْ کُو اَمْ دِنَاڤْ رِیْشَاشِیَکَه اَشْکَرَا دَه بُونْ.

٩٨. لَوْرَا مَه هُونْ و خُدَایِیْ عَالَمِیْ دِیَكْ رِیْزَکِیْ دَه دِگِرْتِنْ.

٩٩. هَرْ وَانْ گُنَهْکَارَانْ اَمْ ژِ رِیْ خِسْتِنْ.

١٠٠. اِیْدِی ژِ مَه رَه نَه مَهْدَرْڤَانْ هَنَه...

١٠١. نَه ژِی دُوسْتَکِی نِیْزِیكْ هَیَه.

١٠٢. ئَاخْ خَوزِی ژِ مَه رَه ڤَگَرَكْ هَبُویَا، ڤِیْجَا کُو اَمْ ژِی بِبُونَا ژِ بَاوَرْمَنْدَانْ!

١٠٣. بِیْگُمَانْ دِڤِیْ دَه عِبْرَتَكْ هَیَه، لِیْ پِرِیْنْ وَانْ بَاوَرِی نَایِینْ.

١٠٤. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه هَرْ اَوَه یِیْ دَسْتْهِلاتْ، یِیْ دِلُوڤَانْ.

١٠٥. گَلِیْ نُوحْ ژِی بِرَسُولانْ (قَاصِدَانْ) بَاوَرِی نَئَانِینْ.

١٠٦. دَمَا بِرَایِیْ وَانْ نُوحْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: مَا هُونْ (ژِ هَاتِنَا لِهَمْبَرِی فَرْمَانَا خُدِیْ) نَاتِرْسِنْ؟

١٠٧. بِیْگُمَانْ اَزْ ژِ بُوْ وَه پِیْخَمْبَرَکِی پِیْبَاوَرِمْ.

١٠٨. ڤِیْجَا ژِ خُدِیْ بِتِرْسِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِکِنْ.

١٠٩. اَزْ ژِ بُوْ ڤِیْ (تَبلِیغَا کُو ژِ وَه رَه رَادِگِهِینِمْ) تُو حَقَکِی نَاخَوازِمْ، تَقَزْ خَلاتَا مِنْ ژِ خُدَایِیْ عَالَمِیْ یَه.

١١٠. ڤِیْجَا ژِ خُدِیْ بِتِرْسِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِکِنْ.

١١١. (قَومِیْ وِی ژِیْ رَه) گُوتِنْ: اَمِیْ چَاوَا بَاوَرِی بِتَه بِینِنْ، مَا نَه یِیْنْ کِیمْ و رَبَنْ دَانَه پَیْ تَه؟!

١١٢. نُوحْ گُوتْ: دَرْ بَارِیْ یَا کُو اَوْ دِکِنْ دَه تُو زَانِینَا مِنْ نِینَه.

١١٣. حَسَابێ وَانْ تَنێ لِجَمْ خُدَایێ مِنَه، اَگَرْ وَه بِزَانِبَا (وَه اَڤْ نَدگُوتْ).

١١٤. اَزْ نَه اَوِمْ کُو بَاوَرْمَنْدَانْ ژِ جَمْ خَوه بِقَورِینِمْ.

١١٥. اَزْ تَنِێ هِشِیَارْکَرَکِی اَشْکَرَا مَه.

١١٦. گُوتِنْ: اَیْ نُوحْ! اَگَرْ تُو (ژِ ڤِێ دُوْزَا خَوه) ڤَنَگَری، تَقَزْ تُو یِێ بِکَڤِرَانْ بِێِی کُشْتِنْ.

١١٧. نُوحْ گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! گَلِێ مِنْ، بَاوَرِی بِمِنْ نَنَانِی.

١١٨. اِێدِی دِنَاڤْبَرَا مِنْ و وَانْ دَه حُکْمِێ خَوه بِکَه، مِنْ و بَاوَرْمَنْدِێنْ دِگَلْ مِنْ رِزْگَارْ بِکَه.

١١٩. ڤِێجَا مَه نُوحْ و یِێنْ کُو دِگَلْ وِی بُونْ دِکَشْتِیَا تِژَه (مِرُوْف، ئَاژَالْ و طَیرْ) دَه رَهَا کِرِنْ.

١٢٠. پَاشِێ مَه یِنْ مَاییِنْ دَئَاڤِێ دَه خَنِقَانْدِنْ.

١٢١. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه عِبْرَتَكْ هَیَه، لِێ پِرِیْنْ وَانْ بَاوَرِی نَاییِنْ.

١٢٢. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه، هَرْ اَوَه یِێ دَسْتْهِلاتِێ دِلُوڤِینْ.

١٢٣. گَلِێ عَادْ ژِی بِرَسُولانْ بَاوَرِی نَنَانِینْ.

١٢٤. دَمَا بِرَایِێ وَانْ هُودْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: مَا هُونْ ژِ خُدِێ نَاتِرْسِنْ؟

١٢٥. بِێگُمَانْ اَزْ ژِ بُوْ وَه پِێخَمْبَرَکِی اِێمِنْدَارِمْ.

١٢٦. ڤِێجَا ژِ خُدِێ بِترْسِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِکِنْ.

١٢٧. اَزْ ژِ وَه، تُو حَقَکِی نَاخَوازِمْ، تَقَزْ خَلاتَا مِنْ تَنِێ ژِ خُدَایِێ عَالَمِێ یَه.

١٢٨. اَرِێ مَا لِهَرْ جِهِێ بِلِنْدْ، هُونِێ بِێفَیْدَه و پِێمَقْصَدْ ئَاڤَاهِییِنْ بِنَاڤْ و نِیشَانْ ئَاڤَا بِکِنْ؟

١٢٩. بِهِێڤِیَا کُو هُونِێ هَرْ و هَرْ بِمِینِنْ هُونْ ئَاڤَاهِییِنْ مِکُومْ و مَزِنْ لِێدِکِنْ؟

١٣٠. دَمَا کُو هُونْ جَزَا دِدِنْ، هُونْ بِستَمْکَارِی جَزَا دِدِنْ؟

١٣١. ڤِێجَا ژِ خُدِێ بِترْسِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِكِنْ.

١٣٢. ژِ وِی خُدَایِێ كُو تِشْتِێ هُونْ دِزَانِنْ بَخْشِی وَه كِرِیَه بِترْسِنْ.

١٣٣. (ژِ وِی خُدَایِێ) كُو تَرْشْ (دَڤَه، دَوَارْ و پَزْ) و زَارُوكْ بَخْشِی وَه كِرِنَه...

١٣٤. بَاخْچَه و كَانِی ژِی دَانَه وَه.

١٣٥. بِێگُمَانْ اَزْ ژِ بُوْ وَه، ژِ عَذَابِێ رُوژَكَه مَزِنْ دِترْسِمْ.

١٣٦. ژِێ رَه گُوْتِنْ: چه تُو شِیرَتَانْ بِكِی، چه ژِی تُو نَكِی ژِ مَه رَه وَكْهَڤَه (اَمْ بَاوَرِیِێ نَایِێنِنْ).

١٣٧. اَڤَا (كُو اَمْ لِسَرِێ نَه) ژِ دِینِێ پِێشِییَانْ پِێ ڤَه نَه تِشْتَكِی دِنَه...

١٣٨. اَمِێ قَتْ نِیِێنْ عَذَابْدَایِنْ.

١٣٩. وَانْ بَاوَرِی بِهُودْ نَتَانِی، ڤِێجَا مَه ژِی اَوْ هَلاكْ كِرِنْ. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه عِبْرَتَكْ هَیَه، لِێ بِرِێنْ وَانْ بَاوَرِی نَایِینِنْ.

١٤٠. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه هَرْ اَوَه یِێ دَسْتْهِلاتِێ دِلُوڤَانْ.

١٤١. گَلِێ سَمُودْ ژِی بِرَسُولانْ بَاوَرِی نَتَانِینْ.

١٤٢. وِێ دَمِێ بِرَایِێ وَانْ صَالِحْ ژِ وَانْ رَه گُوْتْ: مَا هُونْ ژِ خُدِێ نَاترْسِنْ؟

١٤٣. بِێگُمَانْ اَزْ ژِ بُوْ وَه پِێخَمْبَرَكِی اِیمِنْدَارِمْ.

١٤٤. ڤِێجَا ژِ خُدِێ بِترْسِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِكِنْ.

١٤٥. اَزْ ژِ بُوْ ڤِێ تِه حَقَكِی ژِ وَه نَاخَوازِمْ، تَقَزْ خَلاتَا مِنْ بَسْ ژِ خُدَایِێ عَالَمِێ یَه.

١٤٦. اَرِێ مَا ژِ وَه وَه یَه كُو هُونِێ لِڤِێ (دِنْیَایِێ) اَوْلَه بِمِینِنْ و خُدِێ دِێ عَذَابْ نَدَه وَه؟

١٤٧. دِنَاڤَا بَاخْچَه و كَانِیَانْ دَه...

١٤٨. دِنَافَا چَانْدِنِی و دَارْخُرْمَییْنْ گِهشْتِی، تَازَه و خَوشْ دَه.

١٤٩. هُونْ بِهُوسْتَایِی چِیَانْ دِقَوِیْرِنْ خَانِیَانْ چِیْدِکِنْ.

١٥٠. قِیْجَا ژ خُدِیْ بِترْسِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِکِنْ.

١٥١. بِگُوْتِنَا مُسْرِفَانْ مَکِنْ...

١٥٢. اَوِیْنْ کُو لِسَرْ رُوِیْ اَرْدِیْ فَسَادِیْ دِکِنْ و قَنْجِیْ نَاکِنْ.

١٥٣. ژِیْ رَه گُوْتِنْ: بِیْگُمَانْ تُو بَسْ ژ وَانِیْنْ سِیْرْ لِوانْ هَاتِیَه کِرِنْ!

١٥٤. تُو ژِی مِرُوْڤِکِی وَکِی مَه یِی. اَگَرْ بِرَاسْتِی تُو رَاسْتْ دِیِیْژِی دَه هَایْدِیْ مُعْجِزَیَکِیْ ژ مَه رَه بِینَه.

١٥٥. صَالِحْ ژ وَانْ رَه گُوْتْ: هَا اَڤْ دَڤَه ژ وَه رَه مُعْجِزَه یَه، رُوزَکِیْ دُورَا نَاڤِیْ ژِیْ رَه یَه و رُوزَکَه دِیَارْ ژِی ژ وَه رَه یَه.

١٥٦. زِنْهَارْ بِنَقْنْجِی دَسْتْ نَدِنِیْ، قِیْجَا عَذَابِیْ رُوْزَکَه مَزِنْ دِیْ وَه بِگِرَه.

١٥٧. لِیْبَلِیْ وَانْ اَوْ سَرْژِیْکِرْ و (دِ پَیْدَه) پُوْشْمَانْ بُونْ.

١٥٨. ژ بَرْ ڤِیْ کِرِنَا وَانْ عَذَابْ اَوْ گِرْتِنْ. بِیْگُمَانْ دِڤِیْ دَه عِبْرَتَكْ هَیَه، لِیْ پِرِیْنْ وَانْ بَاوَرِی نَاییِنْ.

١٥٩. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه هَرْ اَوَه یِیْ دَسْتْهِلاتْ اِیْ دِلُوڤَانْ.

١٦٠. گَلِیْ لُوطْ ژِی بِرَسُولانْ بَاوَرِی نَئَانِینْ.

١٦١. دَمَا بِرَایِیْ وَانْ لُوطْ ژ وَانْ رَه گُوْتْ: مَا هُونْ ژ خُدِیْ نَاتِرْسِنْ؟

١٦٢. بِیْگُمَانْ اَزْ ژ بُوْ وَه پِیْخَمْبَرَکِی پِیْبَاوَرِمْ.

١٦٣. قِیْجَا ژ خُدِیْ بِترْسِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِکِنْ.

١٦٤. اَزْ ژِ بُوْ ڤِێ ژِ وَه تُو حقَکِی نَاخَوازِمْ، تَقَزْ خَلاتَا مِنْ ژِ خُدَايِێ عَالَمِێ يَه.

١٦٥. اَرِێ مَا ژِ عَالَمِێ هُونْ بِزِلامَانْ رَه تَالُقَاتِيێ دِكِنْ؟..

١٦٦. ژِنِێنْ وَه يِێنْ كُو خُدِێ ژِ وَه رَه ئَافِرَانْدِنْ ژِی هُونْ دِهِێلِنْ. نَخِێرْ، بَلْكِی هُونْ قَوْمَكِی تِخُوبْبِهِێرِنْ!

١٦٧. وَانْ ژِی گُوتْ: اَیْ لُوطْ! اَگَرْ تُو ژِ ڤِێ (دُوْزَا خَوه) قَنَگَرِی بِێگُمَانْ اَمِێ تَه ژِ نَاڤْ خَوه دَرْخِنْ!

١٦٨. لُوطْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: بِێگُمَانْ اَزْ ژِ ڤِێ كِرِنَا وَه يَا كِرِيتْ پِرْ دِكَرِيمْ.

١٦٩. خُدَايِێ مِنْ! مِنْ و مَالْبَاتَا مِنْ ژِ يَا كُو اَوْ دِكِنْ خَلاصْ بِكَه.

١٧٠. ژِ بُوْ ڤِێ دَاخَوازَا وِی، مَه اَوْ و مَالْبَاتَا وِی تَڤْ رِزْگَارْ كِرِنْ.

١٧١. لِێبَلِێ پِيرَكَا وِی نَا؛ اَوْ دِنَاڤْ اِيْنْ هَلاكْبُوِيِی دَه مَا.

١٧٢. پِشْتْرَه مَه يِێنْ دِنْ قِرْ كِرِنْ.

١٧٣. مَه كَفِرْ بِسَرْ وَانْ دَه بَارَانْدِنْ، چِه پِيسْ بَارَانْ بُو لِيِێنْ كُو هَاتِنْ هِشِيَارْكِرِنْ!

١٧٤. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه عِبْرَتَكْ هَيَه، لِێ پِرِيْنْ وَانْ بَاوَرِی نَايِينِنْ.

١٧٥. بِێگُمَانْ خُدَايِێ تَه، هَرْ اَوَه يِێ دَسْتْهِلاتْ اِێ دِلُوڤَانْ.

١٧٦. گَلِێ اَيْكَتِێ ژِی بِرَسُولانْ بَاوَرِی نَئَانِينْ.

١٧٧. دَمَا شُعَيْبْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: مَا هُونْ ژِ خُدِێ نَاتِرْسِنْ؟

١٧٨. بِێگُمَانْ اَزْ ژِ بُوْ وَه پِێخَمْبَرَكِی اِيمِنْدَارِمْ.

١٧٩. ڤِێجَا ژِ خُدِێ بِترْسِنْ و بِگُوتِنَا مِنْ بِكِنْ.

١٨٠. اَزْ ژِ بُوْ ڤِێ تُو حَقَكِی ژِ وَه نَاخَوازِمْ، تَقَزْ خَلاتَا مِنْ ژِ خُدَايِێ عَالَمِێ يَه.

١٨١. پێڤَا نِێ تَامْ بِکِنْ و ژِ کِیْمْکَرَانْ نَبِنْ.

١٨٢. بِمِیْزِینَا رَاسْتْ بِکِشِینْ.

١٨٣. ژِ حَقِێ مِرُوْڤَانْ تِشْتَکِی کِیْمْ نَکِنْ و لِسَرْ اَرْدِێ گَلَاجِی و تَڤْدَانِێ دَرْنَخِنْ.

١٨٤. خَوه ژِ عَذَابِێ خُدِێ بِپَارِیْزِنْ، اَوِێ کُو هُونْ و نِفْشِیْنْ بَرِێ ئَافِرَانْدِنَه.

١٨٥. ژِێ رَه گُوْتِنْ: بِێگُمَانْ تُو، ژِ وَانْ کَسَانِی اَوِێ کُو سِیْرْ لِوَانْ هَاتِیَه کِرِنْ؟

١٨٦. تُو ژِی مِرُوْڤِکِی وَکِی مَه یِی و اَمْ تَه ژِ دَرَوْکَرَانْ دِزَانِنْ.

١٨٧. اَگَرْ بِرَاسْتِی تُو ژِ رَاسْتْگُوْیَانِی، دَه هَایْدِێ ژِ ئَاسْمِیْنْ پَارْچَیَکِی بِسَرْ مَه دَه دَاخَه خَوارْ.

١٨٨. شُعَیْبْ گُوْتْ: خُدَایِێ مِنْ بِکِرِنِیْنْ وَه بِیْهْتَرْ دِزَانَه.

١٨٩. وَانْ بَاوَرِی پِێ نَئَانِی، ڤِیْجَا عَذَابِێ رُوْژَا بِعَوْرْ و مِژْ اَوْ گِرْتِنْ. بِرَاسْتِی اَوْ عَذَابِێ رُوْژَکَه مَزِنْ بُو!

١٩٠. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه عِبْرَتَكْ هَیَه، لِێ پِرِیْنْ وَانْ بَاوَرِی نَایِینْ.

١٩١. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه هَرْ اَوَه، یِێ دَسْتْهِلاتْ اِێ دِلُوڤَانْ.

١٩٢. بِێگُمَانْ اَڤْ (قُرْئَانْ) ژِ ئَالِیِێ خُدَایِێ عَالَمِێ ڤَه هَاتِیَه نَازِلْکِرِنْ.

١٩٣. رُوحُ الاَمِینْ (جِبْرِیلْ) اَوْ (قُرْئَانْ) ئَانِیَه خَوارِێ.

١٩٤. لِسَرْ دِلِێ تَه، دَا کُو تُو بِبِی ژِ هِشْیَارْکَرَانْ.

١٩٥. بِزِمَانَکِی عَرَبِیَکَه زَلَالْ.

١٩٦. بِێگُمَانْ (مِزْگِینْ و سَالُوخِیْنْ ڤِێ) قُرْئَانِێ، دِکِتِیْبِیْنْ پِێشِیَانْ دَه هَیَه.

١٩٧. اَرِێ مَا کُو عَالِمِیْنْ اِسْرَائِیلِیَانْ ڤِێ قُرْئَانِێ نَاسْ دِکِنْ ژِ وَانْ رَه نَه دَلِیلَکَه؟

١٩٨. اَگَرْ مَه قُرْئَانْ لِسَرْ یِێ کُو نَه عَرَبِنْ هِنَارْتِبُویَا...

١٩٩. ڤِێجَا ژ وَانْ رَه ژِی بِخَوْنْدَا، دِیسَا دِێ بَاوَرِی پِێ نَئَانِیَانَا.

٢٠٠. بِڤِی ئَاوَایِی مَه (تَکْزِیبَا) وِێ خِسْتِیَه دِلِێنْ سُوجْدَارَانْ.

٢٠١. حَتَا کُو اَوْ عَذَابِێ دِژْوَارْ نَبِینِنْ دِێ بَاوَرِی پِێ نَبِینِنْ.

٢٠٢. ڤِێجَا اَفْ (عَذَابْ) ژ نِشْکَا ڤَه دِێ بِسَرْ وَانْ دَه بِێ و هَایَا وَانْ ژ (هَاتِنَا) وِی تُنَه.

٢٠٣. وِێ چَاخِێ دِێ بِبِێژِنْ: گَلُو ژ بُو کُو اَمْ (بَاوَرِی بِنِنْ) مُهْلَتْ ژ مَه رَه نَایِێ دَاِنْ؟

٢٠٤. قَیْ اَوْ بِلَزْ عَذَابِێ مَه دِخَوازِنْ؟

٢٠٥. (یَا مُحَمَّدْ!) دَه کَا بِبِێژَه، اَگَرْ بِصَالَانْ اَمْ ژِیَانَکَه خَوشْ بِدِنْ وَانْ.

٢٠٦. پِشْتَرَه (عَذَابِێ) کُو پَێْیَانَا وِی ژ وَانْ رَه هَاتِیَه دَاِنْ، بِسَرْ وَانْ دَه بِێ.

٢٠٧. اَوْ خَوشِیَا کُو یِێ ژِیَانَه دِێ فَیْدَیَکِێ نَدَه وَانْ.

٢٠٨. چِقَاسْ وَلاتَکِی کُو مَه (خَلْکِێ وِی) هَلاكْ کِرِبَه هَرْ ژ وَانْ رَه هِشْیَارْکَرْ هَبُونَه.

٢٠٩. (اَوْ هِشِیَارْکَرِی دَا کُو ژ وَانْ رَه) بِبَه پَنْدْ و شِیرَتْ. بِرَاسْتِی ژِی اَمْ نَه ظَالِمِنْ.

٢١٠. شَیْطَانَانْ اَفْ (قُرْئَانْ) دَانَخِسْتِیَه.

٢١١. اَفْ ژ وَانْ رَه نَابَه و نِکَارِنْ ڤِێ بِکِنْ ژِی.

٢١٢. اَوْ ژ گُهْدَارِیکِرِنَا وَحْیِێ هَاتِنَه دُورْخِسْتِنْ.

٢١٣. ڤِێجَا دِگَلْ خُدِێ عِبَادَتِێ تُو اِلْهانْ نَکَه، ڤِێجَا تُو دِێ بِبِی ژ یِێنْ کُو بِبَرْ عَذَابْ دِکَڤِنْ!

٢١٤. (بَرِی هَرْ کَسِی) خَودِی و لِێزِمِێنْ خَوه یِێنْ نِێزِیکْ هِشْیَارْ بِکَه.

٢١٥. ژ بُو بَاوَرْمَنْدِێنْ کُو دَانَه پَێْ تَه خَوه پَرْشِکَسْتِی و نَرمْ بِکَه.

٢١٦. اَگَرْ گُهْدَارِیَا تَه نَکِرِنْ، ڤِێجَا بِبِێژَه: بِێگُمَانْ اَزْ ژ یَا کُو هُونْ دِکِنْ بِێرِی مَه.

۲۱۷. تُو خَوه بِسْپِیْرَه وِی خُدَایِیْ دَسْتْهِلاتْ اِیْ دِلُوقَانْ.

۲۱۸. اَوْ خُدَایِیْ دَمَا تُو رَادِبِی (شَقْنِمِیْزَانْ) تَه دِبِینَه.

۲۱۹. رَابُونْ و رُونِشْتِنَا تَه یَا دِنَافْ نِمِیْزْکَرَانْ دَه ژِی (دِبِینَه).

۲۲۰. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، هَرْ اَوَه یِیْ بِهِیزَرْ اِیْ زَانَا.

۲۲۱. مَا اَزْ ژِ وَه رَه نَبِیْژِمْ کَا شَیْطَانْ دَادِکَفِنْ سَرْ دِلِیْ کِیْ؟

۲۲۲. اَوْ دَادِکَفِنْ سَرْ دِلِیْ هَرْ کَسِیْ پِرْ دَرَوْکَارْ اِیْ پِرْ گُنَهْکَارْ.

۲۲۳. اَوْ (لِئَاسِیمَانَانْ) گُهْفَچِنِیْ دِکِنْ و پِرِیْنْ وَانْ دَرَوْکَارِنْ.

۲۲٤. هَرْچِی کُو شَاعِرِنْ، مِرُوْفِیْنْ ژِرِیْدَرْکَتِی بِیْ وَانْ دِکَفِنْ.

۲۲۵. مَا تُو نِزَانِی کُو اَوْ بِیْزَانِینْ و ئَارْمَانْجْ خَوه بَرِدِنْ نَافْ هَرْ دَرَوْ و هُنَرِیْ.

۲۲٦. بِیْگُمَانْ اَوْ یَا کُو نَاکِنْ دِبِیْژِنْ.

۲۲۷. ژِ بِلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه، اَوِیْنْ کُو کَارُ و کِرِیَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه، یِیْنْ کُو زِکْرِیْ خُدِیْ پِرْ کِرِنَه و پِشْتِی کُو نَحَقِی لِوَانْ هَاتِیَه کِرِنْ خَوه بِسَرْ خِسْتِنَه (اَوْ جُدَا نَه). یِیْنْ کُو ظُلِمْ کِرِنَه تَقَزْ دِیْ بِزَانِنْ کَا بِبَالْ کُو جِهِی و کِیژَان اَنْجَامِیْ قَه ڤَگَرِنْ.

۲۷. سُورَه یِیْ نَمِلْ

سُورَه‌یِیْ (نَمِلْ) ، ۹۳ (نُوتْ و سِیْ) ئَایَتَه. لِمَکِّیْ دَاکَتِیَه. سُورَه نَافِیْ خَوه ژِ پَیڤَا نَمِلْ گِرْتِیَه کُو بِمَعْنَیَا مِیرُو (مُورِی -گِیرِكْ) تِیْ کُو دِئَایَتَا ۱۸ 'اَمْ دَه بِهُرِی.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

۱. طَا، سِینْ. اَڤْ، ئَایَتِیْنْ قُرْئَانِیْ و کِتِیْبَا رُونْکَرِنْ.

٢. اَوْ ژ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ، رِێبَرْ و مِزْگِينَه.

٣. اَوْ بَاوَرْمَنْدِێنْ كُو نِمِێژِێ بِنَاوَايِێ پِێدِڤِی دِكِنْ، زَكَاتِێ دِدِنْ و بَنَاخْرَتِێ ژ دِلْ بَاوَرِی تِينِنْ..

٤. بِێگُمَانْ اَوِێنْ كُو بَاوَرِی بَنَاخْرَتِێ نَايِينِنْ، مَه ژ وَانْ رَه كِرِيَارِێنْ وَانْ خَوشْ نِيشَانْ دَايَه، ڤِێجَا اَوْ ژِی تِيدَه سَرْگِيژَانَه دِگَڤِزِنْ.

٥. اَڤِێنْ هَا يِێنْ كُو (لِدِنْيَايِێ) ژ وَانْ رَه پِيسْتِرِينْ عَذَابْ هَيَه و لِئَاخْرَتِێ ژِی اَوْ يِێنْ هَرِی خَسرِی نَه.

٦. بِێگُمَانْ تُو ڤِێ قُرْئَانِێ ژ جَمْ اِێ كُو حَكِيمَه، زَانَا يَه وَرْدِگِرِی.

٧. سَرْپِێهَاتِيَا مُوسَا دِبِيرْ بِينَه؛ دَمَا مُوسَا ژ اَهْلِێ خَوه رَه گُوتْ: مِنْ ئَاگِرَكْ دِيتْ، اَزِێ (بِچِمْ) ژ وَه رَه ژ وِێ دَرِێ خَبَرَكِێ بِينِمْ ئَانْ ژِی ژ وَه رَه بِزُوتَكِی اِێگِرْ بِينِمْ ژ بُوْ كُو هُونْ خَوه پِێ گَرْمْ بِكِنْ!

٨. گَافَا مُوسَا هَاتَه جِهِێ ئَاگِرْ، بَانْگْ لِێ هَاتَه كِرِنْ: اَوِێنْ لِجَمْ اِێگِرْ و يِێنْ لِهَاوِرْدُورَا اِێگِرْ پِيرُوزْدِێرَايِی نَه و اَوْ خُدَايِێ كُو پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ يَه ژ هَمُو كِيمَاسِيَانْ پَاكْ و دُورَه!

٩. اَیْ مُوسَا! رَوْشْ اَڤْه؛ اَزْ خُدَا مَه، اَوِێ كُو دِكَارْ و بَارِێ خَوه دَه سَرْدَسْتَه، خُدَانْحِكْمَتَه.

١٠. تُو گُوپَالِێ خَوه بَاڤِێژَه! (مُوسَا ژِی گُوپَالِێ خَوه ئَاڤِێتْ). ڤِێجَا دَمَا مُوسَا دِيتْ كُو گُوپَالِێ وِی وَكْ مَارْ بِلَزْ خَوه دَاڤِێژَه و دِچَه، (ژ تِرْسَا) رَڤِی و لِپشْتْ خَوه نَزِڤِرِی. (مَه ژِێ رَه گُوتْ): اَیْ مُوسَا! مَتِرْسَه، بِێگُمَانْ پِێخَمْبَرْ لِجَمْ مِنْ نَاتِرْسِنْ.

١١. لِێبَلِێ يِێ كُو ظُلِمْ كِرِبَه، پَاشِێ تُوبَه بِكَه و لِشُونَا خَرَابِيِێ قَنْجِيِێ بِكَه، بِێگُمَانْ اَزْ گُنَهْژِێبْرْ و دِلُوڤِينِمْ.

١٢. دَسْتِێ خَوه تِێخَه پَاخِلَا خَوه، دِێ سِپِی دَرْكَفَه؛ سْپِيتِيَكَه نَه ژ نَخَوشِی. تُو دِگَلْ نَهْ مُعْجِزَيَانْ هَرَه جَمْ فِرْعَوْنْ و گَلِێ وِی. بِێگُمَانْ اَوْ جِفَاتَكَه ژِرِێدَرْكَتِی و فَاسِقِنْ.

١٣. چه دَمَا كُو مُعْجِزِيِێنْ مَه اَشْكَرَا هَاتِنْ پِێشْبَرِی چَاڤِێنْ وَانْ، گُوتِنْ: اَڤْ سِيرَكَه اَشْكَرَا يَه.

١٤. وَانْ ژ بَرْ ظُلْمُ و قُرَتِيَا خَوه مُعْجِزَه اِنْكَارْ كِرِنْ، حَالْ اَڤْه كُو وَانْ ژ قِنْيَاتَا دِلِێ خَوه بَاوَرْ كِرِنَه كُواَڤْ (مُعْجِزَه رَاسْتْ و) حَقِنْ. دَه تُو بِنِێرَه اَنْجَامَا مُفْسِدَانْ كَا چَاوَا بُو!

١٥. صُونْدْ بَه، مَه زَنَانِينْ دَابُو دَاوُدْ و سُلَيْمَانْ. هَرْدِيَانْ گُوتْ: حَمْدْ ژ خُدِێ رَه بَه كُوَامْ دِسَرْ گَلَكْ بَنْدَيِێنْ خَوه يِێنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه گِرْتِنَه.

١٦. سُلَيْمَانْ بُو مِيرَاتْگِرِێ دَاوُدْ. سُلَيْمَانْ گُوتْ: گَلِی مِرُوڤَانْ! زِمَانِێ طَيْرَانْ بِمَه هَاتِيَه فِێرْكِرِنْ و ژ هَرْ تِشْتِی (نَصِيبِێ) مَه هَاتِيَه دَاِينْ. بِێگُمَانْ اَڤْ، هَرْ اَوْ كَرَمَا اَشْكَرَا يَه (كُو خُدِێ اَمْ پِێ دِسَرْ خَلْكِێ رَه گِرْتِنَه).[1]

١٧. ژ خِزْمَتَا سُلَيْمَانْ رَه لَشْكَرِيْنْ وِی يِێنْ كُو ژ جِنْ، اِنْسَانْ و طَيْرَانْ پِێكْهَاتِی، پِێكْڤَه هَاتِنْ جِڤَانْدِنْ. ڤِێجَا اَوْ تَڤْ (ژ ئَالِيِێ سُلَيْمَانْ ڤَه) بِئَاوَايَكِی رِێكُوپِێكْبُويِی دِهَاتِنْ بَرْكَارْكِرِنْ.

١٨. حَتَا كُو هَاتِنْ نَوَالَا مِيرُويَانْ، مِيرُوِيَكِێ گُوتْ: گَلِی مِيرُويَانْ! بِكَفِنْ كُنِيِنْ خَوه؛ بِلا سُلَيْمَانْ و لَشْكَرِيْنْ وِی بِێهَایْ وَه نَپَلْچِقِينِنْ!

---

١ دِ ئَايَتِێ دَه دَرْبَاسْ بُو كُو سُلَيمَانْ پِێخَمْبَرْ بُو وِێرتِێ بَنَاڤِێ خَوه دَاوودْ پِێخَمْبَرْ. لِگُورِی ظَاهِرْ اَوْ ژ بَنَاڤِێ خَوه مِرَاتْگِرِێ مَالْ و مِلْكَه. لِێبَلِێ هَرُوَكِی ژ سُورَه‌يِێ مَرِيمْ ئَايَتَا ٥-٦ێ «بِرَاسْتِی اَز پِشْتِی خَوه ژ يِێنْ كُو بِكَفِنْ سَرْ كَارْ اَنْدِيشَه دِكِمْ (كُو اَوْ دِينْ بَرَفَازِی نِيشَانْ بِدِنْ). پِيرَكَا مِنْ ژِی زَارُوكَانْ نَابِينَه، ڤِێجَا ژ جَمْ خَوه سَرْكَارْ و مِيرَاتْگِرَكِی بِدَه مِنْ. دَا كُو اَوْ بِبَه مِيرَاتْگِرِێ مِنْ و مِيرَاتْگِرِێ مَالْبَاتَا يَعْقُوبْ ژِی. خُدَايِێ مِنْ، وِی بِكَه مِرُوڤَكِی (تُو) ژِێ رَازِی!» نِيشَانْ دِدَه كُو اَڤْ مِيرَاتْگِرِی نَه يَا مَالْ و مِلْكَه؛ بَلْكِی يَا عِلْمْ و دِينَه.

١٩. ڤێجَا سُلَيْمَانْ بِگُوتِنَا مِيرُويێ كَنِيَا و گُوتْ: خُدَايێ مِنْ! تَوْفِيقِێ بِدَه مِنْ ژ بُوْ كُو اَزْ سِپَاسِيَا قَانْ نِعْمَتِێنْ كُو تَه لِمِنْ و دِێ و بَاقِێ مِنْ كِرنَه بِكِمْ و اَزْ كَارِێ قَنْجْ اِێ كُوتَه قَايِلْ دِكَه بِكِمْ و بِرَحْمَا خَوه مِنْ بِخَه نَاقَا عَقْدِێنْ خَوه يِێنْ قَنْجِيكَارْ دَه.

٢٠. سُلَيْمَانْ پِشْتِى چَاڤِێ خَوه لِطَيْرَانْ گَرَانْدْ گُوتْ: چِمَا اَزْ هُدْهُدْ (لِڤْ) نَابِينِمْ؟ مَا اَوْ نَه حَازِرَه؟!

٢١. صُونْدْ بَه، اَزِێ عَذَابَكِى جَانْسُوژْ بِدِمْ هُدهُدْ، نَانْ اَزِێ وِى شَرْژِێ بِكِمْ نَانْ ژِى اَوِێ دَلِيلَكَه اَشْكَرَا و بِهِێزْ ژ مِنْ رَه بِينَه.

٢٢. هِێ دَمَكَه دِرِێژْ نَبِهُرِى هُدْهُدْ هَاتْ، گُوتْ: اَزْ فِێرِى تِشْتَكِى بُومْ كُوتُو ژِى نِزَانِى. مِنْ ژ سَبَئِێ خَبَرَكَه رَاسْتْ (و گِرِينْگْ) ژ تَه رَه ئَانِيَه.

٢٣. بِێگُمَانْ مِنْ خَانِمَكْ (بَلقِيسْ) دِيتْ كُو حُكمْ لِوَانْ (سَبَئِيَانْ) دِكَه و ژِێ رَه هَرْ جُرَه دَرْفَتْ هَاتِنَه دَاِينْ و تَخْتَكِى وِێ يِى مَزِنْ هَيَه.

٢٤. مِنْ اَوْ خَانِمْ و گَلِێ وِێ دِيتْ كُواَوْ ژ بِلِى خُدِێ ژ رُوژِێ رَه عِبَادَتْ دِكِنْ. شَيْطَانْ اَفْ كَارِيْنْ وَانْ ژ وَانْ رَه خَمِلاَنْدِيَه و اَوْ ژ رِيَا رَاسْتْ دَانَه پَاشْ، ڤِێجَا اَوِسَرْ رِيَا رَاسْتْ و دُرِسْتْ ڤَه نَابِنْ.

٢٥. (اَوْ ژ رِيَا رَاسْتْ دَانَه پَاشْ) دَا كُو ژ خُدِێ رَه عِبَادَتْ نَكِنْ، اَوْ خُدَايِێ كُو يَا لاَرْدْ و ئَاسِيَانَانْ قَشَارْتِى دَرْدِخَه مَيْدَانِێ و بِيَا كُو هُونْ قَدِشِيْرِنْ و بِيَا كُو هُونْ اَشْكَرَا ژِى دِكِنْ، دِزَانَه.

٢٦. خُدِێ، اَوِێ كُو ژ بِلِى وِى تُو مَعْبُودِێ حَقْ تُنِنْ، اَوْ خَودِيێ عَرْشِێ مَزِنَه.

٢٧. سُلَيْمَانْ ژ هُدهُدْ رَه گُوتْ: اَمِێ بِنِيرِنْ كَا تَه رَاسْتْ گُوتِيَه يَانْ ژِى تُو ژ دَرَوِينَانِى؟

٢٨. ڤِێ نَامَيَا مِنْ هَرَه بِدَه وَانْ، پِشْتَرَه خَوه هِنَكِى ژ وَانْ بِدَه پَاشْ و بِنِيرَه كَا اَوِێ چِه بَرْسِڤِێ بِدِنْ.

٢٩. (پِشْتِی کُو شَاهْبَانُوَیا سَبَئِیێ نَامَیَا سُلَیْمَانْ وَرْگِرتْ) گُوتْ: گَلِی گِرَه گِرَانْ! ژ مِنْ رَه نَامَیَکَه گِرِینْگْ و هِیژَا هَاتِیَه.

٣٠. بِیگُمَانْ اَفْ نَامَه ژ سُلَیْمَانْ هَاتِیَه و اَوْ «بِنَاڤِیێ خُدَایِیێ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ» دَسْتْ پِیێ دِکَه.

٣١. (تِیدَه وِهَا نِڤِیسِیَه): خَوه لِسَرْ مِنْ مَزِنْ نَدِیرِنْ، لِهَمْبَرِی مِنْ رَانَبِنْ و وَرِنْ بَرْدَسْتِی مِنْ بِبِنْ.

٣٢. وِیێ گُوتْ: گَلِی گِرَه گِرَانْ! دَرْ بَارِیێ ڤِیێ رَوْشِیێ دَه بِیِیْزِنْ کَا اَزْ چِه بِکِمْ؟ اَزْ نَه اَوِمْ کُو بِیِیِی شِیوْرَا وَه تُو بِرْیَارِیێ بِدِمْ.

٣٣. گِرَه گِرَانْ گُوتِنْ: اَمْ مِرُوڤِیْنْ خُدَانْهِیْزْ و دَسْتْهَلاتِنْ، دِشَرَانْ دَه اَمْ مِیْرْخَاسِنْ، فَرْمَانْ نَا تَه یَه؛ ڤِیجَا بِنِیْرَه کَا تِیێ چِه فَرْمَانْ بِکِی.

٣٤. وِیێ گُوتْ: بِیگُمَانْ دَمَا حُکِمْدَارْ دِکَفِنْ وَلاتَکِی وِی کَاڤِلْ و وِیْرَانْ دِکِنْ، عَزِیزِیێ وِی زَلِیلْ دِکِنْ و کَارِیێ وَانْ هَرْ اَڤْه.

٣٥. اَزِیێ خَلاتَکِیێ ژ وَانْ رَه بِشِینِمْ، ڤِیجَا اَزِیێ بِنِیْرِمْ کَا قَاصِدْ دِیێ بِچِه ڤَگَرِنْ؟

٣٦. ڤِیجَا دَمَا هَاتِنْ جَمْ سُلَیْمَانْ؛ ژ وَانْ رَه گُوتْ: مَا هُونْ دِخَوازِنْ کُو بِمَالْ مِنْ قَایِلْ بِکِنْ (دَا کُو اَزْ دَڤْ ژ وَه بَرِدِمْ)؟ ڤِیجَا یَا کُو خُدِیێ دَایَه مِنْ ژ یَا دَایَه وَه چِیتِرَه. بَلْکِی هُونْ بِهَدِیَگِرْتِنْ و هَدْیَدَانِیێ دِلْخَوشْ دِبِنْ.

٣٧. (سُلَیْمَانْ ژ قَاصِدِیێ سَبَئِیَانْ رَه گُوتْ): لِوَانْ ڤَگَرَه (و ژ وَانْ رَه بِیِیْژَه)، اَمِیێ بِلَشْکَرَکِی وِسَا بِیْنَه سَرْ وَانْ کُو نِکَارِنْ خَوه لِبَرْ وَانْ بِگِرِنْ و تَقَزْ اَمِیێ وَانْ دِحَالَکِی شَرْپَزَه و رَبَنْ دَه ژ وِیێ دَرِیێ دَرْخِنْ!

٣٨. (سُلَیْمَانْ) گُوتْ: گَلِی گِرَه گِرَانْ! بَرِیَا اَوْ بِیْنْ رَادَسْتِی بَرْ مِنْ بِبِنْ کِی ژ وَه دِکَارَه تَخْتِیێ وِیێ ژ مِنْ رَه بِینَه؟

٣٩. عِفْرِیتَکِی جِنِی گُوتْ: بَرِیَا تُو ژ ڤِی جهِێ خَوه رَابِی، اَزِیْ تَخْتِیْ وِیْ ژ تَه رَه بِینِمْ. هِیْزَا مِنْ ژ ڤِی کَارِی رَه هَیَه و اَزْ بِخَوه بَاوَرِمْ.

٤٠. اَوِیْ کُو ژ کِتِیبِیْ لِجَمْ وِی زَانِینْ هَبُو، گُوتْ: بَرِیَا تُو چَاڤِیْ خَوه بِگِرِی و ڤَکِی، اَزِیْ تَخْتِیْ وِیْ ژ تَه رَه بِینِمْ. ڤِیجَا دَمَا سُلَیْمَانْ تَخْتِیْ وِیْ لِبَرْ خَوه حَازِرْ دِیتْ، گُوتْ: اَڤْ ژ کَرَمَا خُدَایِیْ مِنَه، دَا کُو مِنْ بِجَرِبِینَه، کَا اَزِیْ سِپَاسِیَا وِی بِکِمْ ئَانْ ژِی نَانْکُورِیِیْ بِکِمْ. کِی شُکْرِیْ خُدِیْ بِکَه تَقَزْ فَیْدَا وِی هَرْ ژِیْ رَه یَه. کِی ژِی نَانْکُورِیِیْ بِکَه بِێگُمَانْ خُدَایِیْ مِنْ دَوْلَمَنْدَه، خُدَانْکَرَمَه.

٤١. سُلَیْمَانْ گُوتْ: تَخْتِیْ وِیْ بِگُهَرِینِنْ بِخِنْ حَالَتَکِی کُو نَاسْ نَکَه، اَمِیْ بِنِێرِنْ کَا وِیْ نَاسْ بِکَه یَانْ ژِی وِیْ بِبَه ژ وَانِێنْ کُو نَاسْ نَاکَه؟

٤٢. دَمَا (بَلْقِیسْ) هَاتْ، ژِیْ رَه گُوتِنْ: مَا تَخْتِیْ تَه ژِی وِهَا یَه؟ گُوتْ: هَرْ وَکِی اَوْ بِخَوه یَه! ژِخَوه بَرِیَا ڤِیْ (مُعْجِزَیِیْ دَرْ بَارِیْ پِێخَمْبَرْتِیَا تَه دَه) زَانِینْ ژ مَه رَه هَاتِیَه دَاِینْ و اَمْ ژ تَه رَه بَرْدَسْتْ بُونْ.

٤٣. پَرَسْتِنَا ژ بِلِی خُدِیْ اَوْ ژ بَاوَرِیَا تَوْحِیدِیْ دَابُو پَاشْ. بِێگُمَانْ اَوْ ژ قَوْمَکِی کَافِرْ بُو.

٤٤. ژِیْ رَه گُوتِنْ: کَرَمْ کَه هَرَه کُوشْکِیْ. ڤِیجَه دَمَا بَلْقِیسِیْ (رِیْکَا) کُوشْکِیْ دِیتْ، وِیْ اَوْ ئَاڤَکَه کُورْ گُمَانْ کِرْ و دَاوْ و دَلِنْگِیْنْ خَوه هِلْدَانْ (دَا کُو تِیْ رَه دَرْبَاسْ بِبَه). سُلَیْمَانْ گُوتْ: اَڤْ، کُوشْکَکَه هِلُو یَه ژ شُوشَانْ هَاتِیَه چِێکِرِنْ. بَلْقِیسِیْ گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! بِێگُمَانْ مِنْ (بِرُوژْبَرَسْتِیِیْ) ظُلِمْ لِخَوه کِرِیَه. اَزْ دِگَلْ سُلَیْمَانْ ژ خُدِیْ رَه بَرْدَسْتْ بُومْ کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ یَه.

٤٥. صُونْدْ بَه، مَه ژ گَلِیْ سَمُودْ رَه بِرَایِیْ وَانْ صَالِحْ بِپِێخَمْبَرِی شَانْدْ، (دَا کُو ژ وَانْ رَه بِبِێژَه): عَقْدِیتِیِیْ ژ خُدِیْ رَه بِکِنْ! ڤِیجَا دِجِهْ دَه اَوْ بُونَه دُو بَنْدْ و بِهَڤْ کَتِنْ.

٤٦. (صَالِحْ ژِ مَانْدَلْکَرَانْ رَه) گُوتْ: گَلِی مِلَّتِیْ مِنْ! هُونْ چِمَا بَرِیَا قَنْجِیِیْ لِنَقَنْجِیِیْ لَزِیْ دِکِنْ؟ دَه ژِ خُدِیْ لِیْبُورِینَا گُنَهِیْنْ خَوه بِخَوازِنْ دَا کُو رَحْمْ لِوَه بِیْ کِرِنْ.

٤٧. قَوْمِیْ وِی گُوتْ: دِ رُوِیِیْ تَه و یِیْنْ دِگَلْ تَه دَه یِیْقُدُوشِی (بِیْ وخِری) لِمَه بَارِیَایَه. صَالِحْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: تِشْتِیْ ژِ بَاشِی و نَبَاشِییْ وَرَه سَرِیْ وَه اَوْ ژِ جَمْ خُدِیْ یَه. بَلْکِی هُونْ مِلَّتَکِی وِسَانَه کُو هُونْ تِیْنَه جَرِبَانْدِنْ.

٤٨. دِوِی بَاژَارِی دَه نَهْ کَسْ هَبُونْ کُو وَانْ لِسَرْ رُوِیِیْ اَرْدِیْ گَلاجِی دِکِرِنْ و هِیچْ قَنْجِی نَدِکِرِنْ.

٤٩. (وَانْ نَهْ کَسَانْ) ژِ هَفْ رَه گُوتِنْ: ژِ هَفْ رَه بِخُدِیْ صُونْدْ بِخُونْ کُو اَمِیْ تَقَزْ بِشَفْ ژِ غَافِلْ قَه بَافِیْزِنْ سَرْ صَالِحْ و اَهْلِیْ وِی (و اَمِیْ تَقَانْ بِکُزِنْ)، پِشْتَرَه اَمِیْ ژِ خَودِیِیْ وِی رَه بِیْزِنْ: مَه کُشْتِنَا وَانْ بِچَافْ نَدِیتِیَه و بِرَاسْتِی ژِی اَمْ رَاسْتْبِیْزِنْ.

٥٠. وَانْ (ژِ بُوْ کُشْتِنَا صَالِحْ) دَافَکْ قَدَا و مَه ژِی بِیِیِی هَایَا وَانْ ژِیْ چِیِیَه (ژِ بُوْ پُوچْکِرِنَا دَافَا وَانْ) دَافَکْ قَدَا.

٥١. دَه تُو بِنِیْرَه کَا اَنْجَامَا حِیلَیَا وَانْ چَاوَا بُوِیَه. بِیْگُمَانْ مَه اَوْ و قَومِیْنْ وَانْ بِیْکفَه هَلاکْ کِرِنْ!

٥٢. قِیْجَا ژِ بَرْ ظُلْمَا کُو وَانْ کِرِیَه خَانِیِیْنْ وَانْ کَافِلْ و قَالا نَه (خُدِیْ اَوْ هَلاکْ کِرِنْ)! بِیْگُمَانْ دِقِیْ دَه ژِ بُوْ یِیْنْ تِیْگِهِیشْتِی نِیشَانْ و عِبْرَتْ هَنَه.

٥٣. مَه اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی (بِصَالِحْ) ئَانِیْنْ و خَوه (ژِ شِرْکِیْ) پَارَاسْتِنْ، خَلاصْ کِرِنْ.

٥٤. لُوطْ دِبِیْرْ بِینَه، دَمَا ژِ گَلِیْ خَوه رَه گُوتْ: اَرِیْ مَا هِیْ ژِی هُونْ فَحْشِیتِیِیْ دِکِنْ دِگَلْ کُو هُونْ دِزَانِنْ اَوْ فَحْشِیتِی یَه؟

٥٥. مَا هِیْ ژِی هُونْ دِشُونَا ژِنَانْ دَه بِشَهْوَتِی دِچِنْ بَالْ مِیْرَانْ؟ نَه وَکِی وَیَه، بَلْکِی هُونْ قَوْمَکِی نَزَانِنْ!

٥٦. بَرْسِڤَا گَلێ لُوطْ هَرْ اَڤْ بُو: مَالْبَاتَا لُوطْ ژ وَلاتێ خَوه دَرِینِنْ، بِرَاسْتِی اَوْ مِرُوڤِێنْ وِسَا نَه کُو خَوه (ژ لِیوَاطِێ) پَاقِژْ دِدِێرِنْ!

٥٧. ڤِێجَا، مَه اَوْ و اَهْلِێ وِی (اَوِێنْ کُو یێ بَاوَرِی ئَانِیبُونْ) رِزْگَارْ کِرِنْ، ژ بِلِی ژِنَا وِی؛ مَه اَوْ گَرَانْدْ ژ یێنْ هَلاکْبُویِی.

٥٨. مَه بَارَانَكْ (ژ کَفِرِێ سِنْجِرِی) بِسَرْ وَانْ دَه بَارَانْدْ. ڤِێجَا اَوْ بَارَانَا کُوبِسَرْ یێنْ هَاتِنْ هِشِیَارْکِرِنْ دَه بَارِی چِقَاسْ پِیسْ بُو!

٥٩. (یَا مُحَمَّدْ!) بِبِێژَه: پَسِنْ و شِێکِرِی هَرْ ژ خُدِێ رَه بَه و سِلَاڤْ لِسَرْ بَنْدَیِێنْ خُدِێ بَه، اَوِێنْ کُو خُدِێ اَوْ (ژ پِێخَمْبَرِیێ رَه) هِلْبِژَارْتِنَه. اَرِێ مَا خُدِێ چِێتِرَه یَانْ اَوِێنْ کُو هُونْ ژِێ رَه دِکِنْ هَڤْپِشْكْ؟

٦٠. یَانْ ژِی اَوِێ کُو اَرْدُ و ئَاسِیَانْ چِێکِرِنْ و ژ عَوْرَانْ ئَاڤْ ژ وَه رَه ئَانِیَه خَوارِێ. ڤِێجَا مَه بِوِێ ئَاڤِێ بَاخْچِیِێنْ خَوشْ هِێشِینْ کِرِنَه کُو وَه نِکَارِیبُو دَارِێنْ وَانْ هِێشِینْ بِکِنْ. اَرِێ، مَا دِگَلْ خُدِێ اِلٰهِکِی دِنْ هَیَه؟! (نَه وِسَانَه) بَلْکِی اَوْ قَوْمَکَه کُو بَرِێ خَوه ژ حَقِیِێ قَدِگَرِینِنْ.

٦١. یَانْ ژِی اَوِێ کُو اَرْدْ کِرِیَه شُونْوَارْ، دِنَاڤْبَرَا اَرْدِێ دَه چَمْ هَرکَانْدِنَه، ژ بُو اَرْدِێ چِیَایِینْ مِکُومْ خُلِقَانْدِنَه و دِنَاڤَا هَرْ دُو دَرْیَانْ دَه نَاڤْبَرَكْ ڤَکِشَانْدِیَه؟ اَرِێ، مَا دِگَلْ خُدِێ اِلٰهِکِی دِنْ هَیَه؟ لِێ پِرِیْنْ وَانْ (مُشْرِکَانْ رَاسْتِیِێ) نِزَانِنْ.

٦٢. یَانْ ژِی اَوِێ کُو دَمَا خَودَانْدَرْد گَازِی وِی دِکِنْ بَرْسِڤَا وَانْ دِدَه، تَنْگَاسِیِێ ژ سَرْ وَانْ رَادِکَه و وَه دِکَه شُونْگِرْ و دَسْتْهِلاتِیِنْ سَرْ اَرْدِێ؟ اَرِێ مَا دِگَلْ خُدِێ اِلٰهِکِی دِنْ هَیَه (کُو هُونْ پَرَسْتِنَا وِی دِکِنْ)؟! هُونْ چِقَاسْ هِنْدِكْ دِفِکِرِنْ!

٦٣. یَانْ ژِی اَوِێ کُو دِنَاڤَا طَارِسْتَانَا بَڕْ و بَحْرِێ دَه رِێ نِیشَانِی وَه دِدَه و بَرِیَا رَحْمَا خَوه

بَایێ وَکْ مزْگِینْبَرْ دِشِینَه؟ اَرِیْ مَا دِگَڵْ خُدِیْ اِلْهکِی دِنْ هَیَه؟! خُدَا ژِ وَانْ تِشْتِیْنْ کُو هُونْ ژِیْ رَه دِکِنْ هَڤْپِشْکْ و هَقَاڵْ، پَاکْ و بِلِنْدَه!

٦٤. یَانْ ژِی اَوِیْ کُو ژِ تُنَیی دِنَافِرِینَه، پِشْتَرَه ژِ نُو فَه دِیسَا وَه قَدِژِینَه و هَمْ ژِ ئَاسْمِیْنْ هَمْ ژِی ژِ اَرْدِیْ رِزْقِیْ وَه دِدَه. اَرِیْ مَا دِگَڵْ خُدِیْ اِلْهَکِی دِنْ هَیَه؟! بِیْژَه: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتْ دِبِیْژِنْ، دَه کَا دَلِیلا خَوه بِینِنْ!

٦٥. بِیْژَه: ژِ بِلِی خُدِیْ، یِیْنْ لِاَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ تُو کَسْ ژِ وَانْ غَیْبِیْ نِزَانَه. اَوْ نِزَانِنْ کَا کَنْگِیْ دِیْ بِیْنَه سَاغْکِرِنْ ژِی..

٦٦. دَڤْ ژِ ڤِیْ بَرْدَه؛ بَلْکِی زَانِینَا وَانْ دَرْبَارِی ئَاخْرَتِیْدَه قَدِیَا یَه. نَخِیْرْ؛ بَلْکِی اَوْ دِڤِیْ دَرْبَارِیْ دَه گُمَانْدَارِنْ. نَخِیْرْ؛ بَلْکِی اَوْ فَهْمْکُورِنْ.

٦٧. اَوِیْنْ کَافِرْ بُونَه گُوتِنْ: اَرِیْ مَا چَاخِیْ اَمْ و بَاقَانِیْنْ مَه (مِرِنْ و) بُونَه ئَاخْ، اَرِیْ مَا دِیسَا اَمِیْ (سَاغْ بِبِنْ و ژِ تِرِبَانْ) بِیْنَه دَرَانِینْ؟!

٦٨. صُونْدْ بَه، مَا نَه اَڤْ گَفْ و تِرْسْ لِمَه و ژِ بَرِیْ دَه ژِی لِبَاقَانِیْنْ مَه هَاتِبُو کِرِنْ. اَڤْ بَسْ چِیرُوكْ و چِیڤَانُوکِیْنْ پِیْشِیَانِنْ.

٦٩. بِیْژَه: دَه هَایْدِیْ لِسَرْ رُوِیِیْ اَرْدِیْ بِگَرِنْ، ڤِیْجَا بِنِیْرِنْ کَا دُومَاهِیکَا گُنَهْکَارَانْ چَاوَا بُویَه!

٧٠. تُو ژِ بُوْ وَانْ غَمْگِینْ مَبَه، ژِ دَافِیْنْ کُواَوْ لِبَرْ تَه قَدِدِنْ ژِی دِلتَنْگْ مَبَه.

٧١. (اَوْ مُشْرِكْ) دِبِیْژِنْ: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ (دِ دُوْزَا خَوه دَه) رَاسْتْگُو نَه، اَڤْ پَیْمَانْ (ئَا بِهَاتِنَا عَذَابِیْ) کَا کَنْگِیْ تِیْ؟

٧٢. بِیْژَه: اَوْ عَذَابِیْ کُو هُونْ لَزِیْ لِهَاتِنَا وِی دِکِنْ، هِیْڤِی هَیَه کُو دِنِیْزِیكْ دَه هِنَكْ ژِیْ بِسَرْ وَه دَه بِیْ.

٧٣. بێگُمَانْ خُدَایێ تَه ژ مرۆڤانْ رَه خُدَانێ کَرَمێ یَه، لێبَلِێ پرێنْ مرۆڤانْ وی نَاشێکرینْ.

٧٤. بێگُمَانْ خُدَایێ تَه بِیَا کُو اَوْ دِسِنْگَا خَوه دَه قَدِشێرْنْ و بِیَا کُو اَشْکَرَا ژِی دِکِنْ دزَانَه.

٧٥. لاَرْدْ و ئَاسْمێنْ هَرْ چه تِشْتِێ نَدِیَارْ، هَرْ اَوْ دِکِتِێبَکَه اَشْکَرَا دَه نِفِیسَانْدِی یَه.

٧٦. بێگُمَانْ اَڤْ قُرْئَانْ ژ اِسْرَائِیلِیَانْ رَه پرَانِیَا وَانْ تِشْتِێنْ کُو تِێدَه لِهَڤْ نَدِکرِنْ و تِێدَه کَتِبُونْ اِخْتِیلاَفِێ اَشْکَرَا دِکَه.

٧٧. بێگُمَانْ اَڤْ قُرْئَانْ ژ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه رِێبَرْ و رَحْمَتَه.

٧٨. بێگُمَانْ خُدَایێ تَه، دِێ دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه بِحُکْمِێ خَوه دَارَازْ بِکَه و هَرْ اَوَه یێ سَرْدَسْتِێ زَانَا.

٧٩. نَاخَوه تُوخَوه بِسپِێرَه خُدِێ، لَوْرَا تُو لِسَرْ وِێ حَقِیَا اَشْکَرَا یِی.

٨٠. بێگُمَانْ تُو نِکَارِی (حَقِیێ) بِدِلْمِرِیَانْ بِدِی بِهِیسْتِنْ و تُو دُوزَا خَوه بِوَانْ پێگُهِێنْ کُو پشْتَا خَوه دَانَه حَقِیێ و ژِێ دِرَڤْنْ ژِی، نَشِێ بِدِی گُهْدَارِیکِرِنْ.

٨١. تُو نَشِێ فَهِمْکُورَانْ ژ رِێشَاشِیَا وَانْ ڤَگَرِینِی و وَانْ رَاسْتَرِێ بِکِی، ژ پِێنْ کُو بَاوَرِی بَئَایَتِێنْ مَه ئَانِیَنَه پِێڤَه تُو نِکَارِی (دُوْزَا حَقِیێ) بِدِی گُهْدَارِیکِرِنْ؛ لِێ، هَرْ اَوِنْ پِێنْ خَوه سِپَارْتِنَه خُدِێ

٨٢. دَمَا عَذَابْ لِسَرْ وَانْ پِێوِیسْتْ بُو، اَمِێ ژ بُوْ وَانْ ژ اَرْدِێ دَابَهَێکِی (رِێقَهَرَکِی) دَرِینْ کُو اَوِێ بِوَانْ رَه بِئَاخِفَه ؛ ژ بَرْ کُو اِنْسَانَانْ بَئَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی نَدَئَانِینْ.

٨٣. وِێ رُوژِێ اَمِێ ژ هَرْ اُمَّتِێ بِرَکِێ ژ وَانِێنْ کُو بَئَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِیبُو لِهَڤْ بِجِڤِینْ. اِێدِی اَوْ لِجِهَکِی تِێنَه گِرْتِنْ (و ژ بُوْ حَسَابِێ خَوه بِدِنْ) تِێنَه ئَاژُوتِنْ.

٨٤. حَتَا گَاڤَا کُو اَوْ بِێنْ (مَیْدَانَا حَسَابِێ، خُدِێ ژ وَانْ رَه) دِبِێژَه: اَرِێ مَا دِگَلْ کُو زَانَبُونَا

وَه تَامْ پێ تُنَه بُو ژی وَه اِنْکَارَا ئَایَتێنْ مِنْ دِکِرْ؟ (کُو نَه وِهَا بَه) نَاخَوه اَوْ چِبُو کُو وَه دِکِرْ؟

٨٥. ژ بَرْ ظُلْمَا کُو کِرِنْ، عَذَابْ لِسَرْ وَانْ مِسُوگَرْ بُو، ڤِیْجَا اَوْ نِکَارِنْ بَئَاخِڤِنْ (دَا کُو بَرْسِڤَا خَوه بِدِنْ).

٨٦. مَا وَانْ نَدِیتِیَه کُو مَه شَفْ ئَافِرَانْدِیَه دَا کُو اَوْ تِیْدَه بِیْهْنَا خَوه بِدِنْ و مَه رُوژْ ژی کِرِیَه رُونَاهِی؟ ژ بُوْ مِلَّتَکِی کُو بَاوَرِی بِینَه، تَقَزْ دِڤِیْ دَه عِبْرَتْ هَنَه.

٨٧. رُوژَا دِصُورِیْ دَه وَرَه پِفْکِرِنْ، ژ بِلِی یێنْ کُو خُدِیْ نَخَوسْتِیَه کُو بِترْسِنْ، چه تِشْتِیْنْ لِاَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ هَنَه دِیْ بِترْسِنْ. تَقَکِی مَخْلُوقَانْ دِیْ مَلُولْ و شِکَسْتِی بِیْنَه حِزُورَا خُدِیْ.

٨٨. تُو گُمَانْ دِکِی کُو چِیَا رَاوَسْتَایِی و بِیْحَرَکَتِنْ. نَه وِسَانَه؛ بَلْکِی اَوْ مِینَا گَرَا عَورَانْ دِگَرِنْ. اَڤْ کَارِیْ خُدِیْ یَه. اَوْ خُدَایِیْ کُو هَرْ تِشْتْ تَکُوزْ و بِحِکْمَتْ چِیْکِرِیَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، ژ کِرِنِیْنْ وَه ئَاگَاهْدَارَه.

٨٩. کِی کُو بِقَنْجِی وَرَه حِزُورَا خُدِیْ، ڤِیْجَا یَا هَرِی چِیْتِرْ ژِیْ رَه هَیَه (کُو بِهِشْتَه) و وِیْ رُوژَا بِترْسْ اَوْ ژ تِرْسَکَه مَزِنْ ژی اَوْلَه نَه.

٩٠. کِی کُو بِنَبَاشِی وَرَه حِزُورَا خُدِیْ، اَوْ بِسَرْ دَڤِیْنْ خَوه ڤَه دِئِیْگِرْ تِیْنَه وَرْکِرِنْ (و ژ وَانْ رَه تِیْ گُوتِنْ): هُونْ بَسْ جَزَایِیْ یَا کُو وَه لِدِنْیَایِیْ کِرِیَه، دِکِشِینْ!

٩١. (یَا مُحَمَّدْ! بِبِیْژَه): فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِیَه کِرِنْ کُو اَزْ بَسْ ژ پَرْوَرْدَگَارِیْ فِی بَاژَارِی رَه (کُو مَکَّه یَه) عِبَادَتْ بِکِمْ. اَوْ خُدَایِیْ کُو صِیَانَتْ دَایِیْ (و اَوْ حَمَانْدِیَه)، هَرْ تِشْتْ بَسْ یِیْ وِی یَه و فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِیَه کِرِنْ کُو اَزْ مُسِلْمَانْ بِژِیمْ و مُسِلْمَانْ بِمِرِمْ.

٩٢. اَزْ هَاتِمَه فَرْمَانْبَرْکِرِنْ کُو اَزْ قُرْئَانِیْ بِخُوِینِمْ. ڤِیْجَا کِی وَرَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ، اَوْ ژ

بُوْ خَوه هَاتِيَه سَرْ رِيَا رَاسْتْ و كِى كُو ژ رِێ بِكَفَه اِيجَا ژِێ رَه بِيْژَه: اَزْ بَسْ هِشْيَارْكَرَكِى ژ پِێخَمْبَرِێنْ هِشْيَارْكَرِمْ.

٩٣. بِيْژَه: حَمْدْ ژ بُوْ خُدِێ يَه. اَوْ خُدَايِێ كُو ئَايَتِێنْ خَوه (دِنَفْسَا وَه دَه و دِاَرْدُ و ئَاسِيمَانَانْ دَه) دِێ نِيشَانِى وَه بِدَه، هُونِێ وَانْ ژِى نَاسْ بِكِنْ. بِێگُمَانْ پَرْوَرْدَگَارِێ تَه ژ تِشْتِێ كُو هُونْ دِكِنْ نَه غَافِلَه.

٢٨. سُورَه يِێ قَصَصْ

سُورَه‌يِێ (قَصَصْ)، ٨٨ (هَشْتِێ و هَشْتْ) ئَايَتَه. لِمَكِّێ دَاكَتِيَه. اَلقَصَصْ بِمَعْنَيَا رُودَانْ، قِصَه و حِيكَايَانَه. سُورَه‌يِى نَافِێ خَوه ژ ئَايَتَا ٢٥-اَمْ گِرْتِيَه. مِژَارِێنْ سُورَه‌يِى يِێنْ سَرَكِيى ژ زَارُوكَاتِيَا وِى و يِێ دَه ژِيَانَا نَبِى مُوسَا، تِيَكُوشِينَا وِى، سَرْكَفْتِنَا اَهْلِێ اِيمَانِێ و بَاوَرْنَبُونَا بِسَرْوَتَا دِنْيَايِێ بِێكْ تِێنْ. سُورَه‌يِێ قَصَصْ -وَكِى هَمُو سُورَه‌تِيَنْ كُو لِمَكِّێ نَازِلْ بُونَه.- بِگِرِينْگِى لِسَرْ مِژَارَا بِيرْ و بَاوَرِيِێ: «يَكِيتِيَا خُدِێ تَعَالا، پِيخَمْبَرِتِى و سَاغْبُونَا بِشْتِى مِرِنِێ» رَادِوَسْتَه كُو اَوْ؛ هَمْ ژ ئَالِيِێ رِيْمَازِێ فَه هَمْ ژ ئَالِيِێ دَاكَتِنِێ فَه دِگَلْ سُورَه‌يِێنْ «شُعَرَاء و نَمِلْ» ئَاهَنْگسَازَه.

بِنَاقِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. طَا. سِينْ. مِيمْ.

٢. اَفْ ئَايَتِێنْ كِتِيبَا رُونْكَرِنْ.

٣. ژ بُوْ مِلَّتَكِى كُو بَاوَرْ بِكِنْ اَمِێ ژ تَه رَه هِنَكِى ژ ئَاگَاهِيِێنْ مُوسَا و فِرْعَوْنْ بِرَاسْتُ و دُرِسْتِى بِخُوِينِنْ.

٤. بِێگُمَانْ فِرْعَونْ لِسَرْ عَرْدِێ ژ سَرْ خَوه قَه چُويَه و خَلْكِێنْ وِێ ژ هَفْ پَرْچَه كِرِيَه. دَسْتَيَكِێ ژ وَانْ قَلْسْ دِكَه؛ كُرِێنْ وَانْ دِكُژَه و كَچِێنْ وَانْ سَاغْ دِهِێلَه. بِێگُمَانْ اَوْ هَرْ ژ مُفْسِدَانْ بُو.

۵. اَمْ ژِی دِخَوازِنْ لِوَانِیْنْ کُو لِسَرْ اَرْدِیْ هَاتِنَه قَلْسْکِرِنْ کَرَمِیْ بِکِنْ و اَمْ وَانْ بِکِنْ رِیْبَرْ و اَمْ وَانْ بِکِنْ مِیرَاتْگِرِیْ اَرْدِیْ.

٦. اَمْ دِقِیْنْ وَانْ لِاَرْدِیْ دَسْتْهِلاتْدَارْ بِکِنْ و اَمْ بِفِرْعَونْ، هَامَانْ و لَشْکَرِیْنْ وَانْ یَا کُو اَوْ ژِیْ دِتِرْسِیَانْ، بِدِنْ دِیتِنْ.

۷. (دَمَا مُوسَا ژِ دَاییکَا خَوه بُو) مَه سِرُوشْ (اِلْهَامْ) دَا دَاییکَا مُوسَا؛ (مَه ژِیْ رَه گُوتْ): وِی بِمِیْژِینَه (وِی شِیرْ بِدَه). ڤِیْجَا اَگَرْ تُو ژِیْ تِرْسِیَا اِیجَارْ وِی (بِکَه صِنْدُوقِیْ و) بَافِیْژَه دَرْیَایِیْ. نَتِرْسَه و غَمْگِینْ ژِی مَبَه (لَوْرَا اَوْ نَاخِنقَه). بِیْگُمَانْ اَمِیْ دِیسَا وِی لِتَه قَگَرِینِنْ و اَمِیْ وِی بِکِنْ پِیْخَمْبَرْ.

۸. ڤِیْجَا مَالْبَاتَا فِرْعَونْ اَوْ گِرْتِنْ، دِ دَاوِی دَه دِیْ ژِ وَانْ رَه بِبَه نَیَارْ و غَمْگِینِی. بِیْگُمَانْ فِرْعَونْ، هَامَانْ و لَشْکَرِیْنْ وَانْ هَرْ گُنَهْکَارْ بُونْ.[1]

۹. ژِنَا فِرْعَوْنْ گُوتْ: (اَڤْ زَارُوكْ) دِیْ ژِ بُوْ مِنْ و تَه بِبَه رُوْنِیَا چَاڤَانْ (بِبَه کِیْفْ و دِلْخَوشِی)، وِی مَکُژِنْ، دِبَه کُو فَیْدِیْ بِدَه مَه، یَانْ ژِی اَمْ وِی ژِ خَوه رَه بِکُرِینِی بِگِرِنْ. حَالْ اَڤَه کُو اَوْ نِزَانِنْ (کُو هَلاکَا وَانْ دِیْ لِسَرْ دَسْتِیْ وِی بَه).

۱۰. دَاییکَا مُوسَا (پِشْتِی بِهِیسْتْ کُو مُوسَا کَتِیَه دَسْتِیْ فِرْعَونْ) ژِ بَرْ غَمَا مُوسَا دِلِیْ وِیْ ژِیْ چُو. اَگَرْ مَه دِلِیْ وِیْ مِکُومْ نَکِرِبُویَا هِنْدِكْ مَابُو وِی اَشْکَرَا بِکَه (کُو اَوْ کُرِیْ وِیْ یَه). (ڤِیْجَا مَه صَبرْ و سَبَاتْ دَایِیْ) دَا کُو اَوْ بَاوَرْ بِکَه کُو سُوْزَا مَه پِیْ رَه دَایَه حَقَه (مُحَقَّقْ دِیْ بِجِهْ ژِی وَرَه).

---

۱ فِرْعَونْ و مَالْبَاتَا وِی دِفِکِرِیْنْ کُو اَڤْ لاوِكْ ژِ وَانْ رَه بِبَه دِلْخَوشِی و شَاهِی، لِیَبَلِیْ دَاوِی دِیْ ژِ وَانْ رَه بِبَه نَیَارْ و غَمْگِینِی. اَوْ چِه دِفکِرِیْنْ چِه چِیْبُو؟ اَڤْ قِصَّتْ دِدَه فَهْمْکِرِنْ کُو فِرْعَوْنِیْ کُو دِگُوتْ اَزْ اِلْهِمْ بِیْهِشْ و بِیْبَصِیرَتْ بُو. پِشْتِی کُو کَاهِنَه اَوْ هِشِیَارْ کِرِنْ کُو ڤِی لاوِکِی نَگِرَه مَالِیْ و پِشْتِی خَوْنَا کُو دِیتِی کُو اَڤْ لاوِكْ ژِ ژِیَانْ و حُکمْرَانِیَا وِی رَه خَطِرَه، رَازِی بُو کُو وِی دِ مَالا خَوه دَه مَزِنْ بِکَه. اَڤْ رَوشْ ڤِیْ نَایَتَا پِیرُوزْ «بِزَانِنْ کُو خُدِیْ دِکَڤَه نَافْبَرَا اِنْسِیْنْ و دِلِیْ وِی دَه» رَاسْت دَرِیْخِیْ. اَنفَال:٢٤

١١. دَاییکَا مُوسَا ژ خَوشْکَا وی رَه گُوتْ: لِپَیْ شُوْپَا وی هَرَه. وێ اَوْ ژ دُورْ قَه دیتْ، وَانْ نِزَانِی اَوْ خَوشْکَا وی یَه،

١٢. بَرِیَا اَمْ لِدَاییکَا وی قَگَرِینْ مَه نَهِیْلا اَوْ شِیرێ پرَکَانْ بِخَوه. قِیْجَا (خِوشْکَا وی ژ وَانْ رَه) گُوتْ: مَا اَزْ مَالَکِێ نِیشَانِی وَه بِدِمْ کُو وی ژ وَه رَه خَودِی بِکَه و اَوْ لِێ گُهْدَارْ بِنْ؟

١٣. قِیْجَا مَه اَوْ لِدَاییکَا وی قَگَرَانْدْ دَا کُو چَاقِێ وێ بِێ رُونِی بِبَه، غَمْگِینْ نَبَه و بِزَانِبَه کُو پَیْمَانَا خُدِێ (دَایِی) حَقْ و رَاسْتَه. لِیَبَلِێ پِرِیْنْ مِرُوْقَانْ (قِێ) نِزَانِنْ.

١٤. دَمَا مُوسَا (ژ هِیْزْ و نَاقِلْ قَه) گِهَا کَمَالا خَوه، مَه حِکْمَتْ و زَنَانِینْ دَایِێ. هَا بِقِی نَاوَایِی اَمْ قَنْجِیکَارَانْ خَلاتْ دِکِنْ.

١٥. مُوسَا دِنَاقْبَرَکِێ دَه چُو بَاژِیْرْ کُو هَایَا خَلْکِێ بَاژِیْرْ ژێ نَبُو. لِوێ دَرِێ دِیتْ کُو دُو زِلامْ شَرْ دِکِنْ. یَکْ ژ وَانْ ژ قَومِێ وی بُو و اَوِێ دِنْ ژی ژ نَیَارِێ وی بُو. قِیْجَا زِلامِێ ژ قَومِێ وی هَاوَارَا خَوه گِهَانْدِێ دَا کُو لِهَمْبَرِی دِژْمِنِێ وی نَاریکَارِیَا وی بِکَه. مُوسَا ژی کُلْمَکْ لِێ دَا و اَوْ کُشْتْ. (مُوسَا) گُوتْ: اَقْ (کُشْتِنْ) کَارِێ شَیْطِیْنَه. بِێگُمَانْ اَوْ نَیَارْ و رِێشَاشْکَرَکِی اَشْکَرَا یَه.

١٦. مُوسَا (پُوشْمَانْ بُو و) گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! بِێگُمَانْ مِنْ لِخَوه ظُلْمْ کِرِیَه. لِمِنْ بِبُورَه و گُنَهِیْنْ مِنْ ژِێ بِبَه! اِیْدِی خُدِێ ژِی گُنَهِێ وی ژِێ بِرْ. بِێگُمَانْ خُدِێ، اَوَه یِێ گُنَهْژِیْرْ یِێ دِلُوقَانْ.

١٧. مُوسَا گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! ژ بَرْ وِێ کَرَمَا تَه لِمِنْ کِرِی (کُو تَه اَزْ بَخْشَانْدِمْ) اِیْدِی اَزِێ ژ سُوجْکَرَانْ رَه نَبِمْ پِشْتَکْ و نَاریکَارْ.

١٨. اِیْدِی مُوسَا، دِنَاقْ بَاژِیْرْ دَه بِترْسْ دِمَا، چَاقْدِیْرِی لِخَوه دِکِرْ (دَا کُو ژ بَرْ کُشْتِنَا مِرُوْقِێ فِرْعَونْ تِشْتَکْ نَبِێ سَرِێ وی). ژ نِشْکَا قَه دِیتْ اَوِێ کُو دُه نَاریکَارِی ژِێ

خَوسْتِی، دِیسَا هَاوَارَا خَوه دِگِهِینِیْ. مُوسَا ژِیْ رَه گُوتْ: بِیْگُمَانْ تُو رِیْشَاشْکَرَکِی اَشْکَرَا یِی!

۱۹. چه دَمَا مُوسَا خَوسْتْ وِی زِلَامِیْ (قِبطِی) کُو دِژْمِنِیْ هَرْ دِیَانْ بُو بِخُرْتِی بِگِرَه، (یِیْ اِسْرَائِیلِی) گُوتْ: اَیْ مُوسَا! تُو دِخَوازِی مِنْ ژِی بِکُژِی چَاوَا کُو تَه دُهْ یَکْ کُشْتِبُو؟ بَسْ دِخَوازِی تُو بِیِی زُورْدَارَکِی خُونْرِیْژْ و تُو نَاخَوازِی بِیِی ژ یِیْنْ قَنْجِیکَارْ؟!

۲۰. زِلَامَکْ ژ دُومَاهِیکَا بَاژِیْرْ بِلَزْ هَاتَه جَمْ مُوسَا و گُوتْ: اَیْ مُوسَا! گِرَه گِرْ دَرْبَارِیْ تَه دَه رَایْ و شِیْوْرِیْ دِکِنْ دَا کُو تَه بِکُژِنْ، قِیْجَا (ژ بَاژِیْرْ) دَرْکَفَه، بِیْگُمَانْ اَزْ خِیْرَا تَه دِخَوازِمْ.

۲۱. اِیْدِی مُوسَا بِتِرْسْ و سَاوْ ژ بَاژِیْرْ دَرْکَتْ، لِخَوه چَاقْنِیْرِی دِکِرْ و گُوتْ: خُدَایِیْ مِنْ! مِنْ ژ قِیْ جِفَاتَا ظَالِمْ رِزْگَارْ بِکَه.

۲۲. دَمَا مُوسَا بَرِیْ خَوه دَا رَخِیْ مَدْیَنِیْ (بَاژَارِیْ نَبِی شُعَیبْ) گُوتْ: اَزْ هِیْقِیدَارِمْ کُو خُدَایِیْ مِنْ بَرِیْ مِنْ بِدَه رِیَا رَاسْتْ.

۲۳. قِیْجَا وَخْتِیْ گِهِیشْتْ سَرْ ئَافَا مَدْیَنِیْ، لِسَرْ ئَاقِیْ بِرَکْ مِرُوْفْ دِیتِنْ کُو وَانْ یَزِیْنْ خَوه ئَاقْ دِدَانْ. ژ بِلِی وَانْ ژِی دُو ژِنْ دِیتِنْ کُو وَانْ یَزِیْنْ خَوه دِدَانْ پَاشْ. مُوسَا (ژ وَانْ رَه) گُوتْ: وَه خِیْرَه؟ گُوتِنْ: حَتَا کُو شِقَانْ خَوه نَدِنْ پَاشْ، اَمْ (خَوه نَاخِنْ نَافَا وَانْ و یَزِیْنْ خَوه) ئَاقْ نَادِنْ؛ بَاقِیْ مَه ژِی کَالَکِی پِیرَه (ژ وِی پِیْشْتِرْ کَسَکِی مَه نِینَه، ژ نَچَارِی اَمْ هَاتِنَه بَرْ یَزْ).

۲٤. اِیْدِی مُوسَا (یَزِیْنْ) وَانْ ئَاقْ دَا، دُوفْرَه پِشْتَا خَوه دَا وَانْ، چُو بَرْ سِیِیْ و وِهَا دُعَا کِرْ: خُدَایِیْ مِنْ! اَزْ مُحْتَاجِیْ قَنْجِیکِیْ مَه کُو تُو ژ بُو مِنْ بِشِینِی.[۱]

۱ اَوْ جَنْدْ رُوژْ بُونْ کُو زَادْ دِقِرکَا مُوسَا رَه نَچُوبُو خَوارْ، کَتِبُو رَوْشَکَه وهَا زَحْمَتْ کُو چه بِکَتَا دَسْتِیْ وِی دِیْ بِخَوارَا و کِیْ چه بِدَا وِی دِیْ قَبُولْ بِکِرَا و بِفِیْ گُوتِنَا خَوه لِبَرْ رَبِّیْ خَوه دِگِرِیَا کُو زَادَکِی بِکَه قِسْمَتِیْ وِی.

٢٥. پَاشِیْ یَكْ ژِ هَرْ دِیَانْ بِحَیَا و اَدَبْ هَاتَه جَمْ مُوسَا، ژِیْ رَه گُوتْ: بَاقِیْ مِنْ گَازِی تَه دِكَه، ژِ بَرْ كُو تَه پَزِیْ مَه ئَافْ دَابُو دِخوازَه حَقِیْ تَه بِدَه تَه. ڤِیْجَا دَمَا مُوسَا هَاتَه جَمْ وِی (شُعَیبْ) و قِصَتَا خَوه ژِیْ رَه گُوتْ. (شُعَیبْ) گُوتْ: مَتِرْسَه، تُو ژِ وِی مِلَّتِیْ سِتَمْكَارْ خَلَاصْ بُویِی.

٢٦. ژِ وَانْ هَرْ دُو كَچَانْ یَكِیْ گُوتْ: بَاقُو! وِی بِخِزْمَتْكَارِی بِگِرَه، بِیْگُمَانْ اَوْ چِیْتِرِینْ كَسَه كُو تُو بِخِزْمَتْكَارِی بِگِرِی، اَوْ خُرْتْ و اَمِینَه.

٢٧. (شُعَیبْ ژِ مُوسَا رَه) گُوتْ: اَزْ دِخَوازِمْ ژِ ڤَانْ هَرْ دُو كَچِیْنْ خَوه یَكِیْ لِتَه مَهِرْ بِكِمْ بِشَرْطِیْ كُو تُو هَشْتْ صَالانْ لِبَالْ مِنْ بِخِزْمَتْكَارِی بِمِینِی. اَگَرْ تُو دَهْ صَالانْ تَمَامْ بِكِی اَوْ قَنْجِیكَه ژِ جَمْ تَه یَه و اَزْ نَاخَوازِمْ ژِ تَه رَه زَحْمَتِیِیْ چِیْكِمْ. خُدِیْ حَزْ بِكَه تُو یِیْ مِنْ مِرُوڤْكِی قَنْجِیكَارْ بِبِینِی.

٢٨. مُوسَا گُوتْ: اَڤْ دِنَقْبَا مِنْ و تَه دَه یَه. اَزْ ژِ ڤَانْ هَرْ دُو قَوْلَانْ كِیژَانِی تَمَامْ بِكِمْ، زِیْدەیِی ژِ مِنْ نَایِیْ خَوەسْتِنْ. خُدِیْ لِسَرْ قَوْلِیْ مَه شَاهِدَه.

٢٩. ڤِیْجَا دَمَا مُوسَا قَوْلِیْ خَوه تَمَامْ كِرْ بِخَانِمَا خَوه ڤَه دَرْكَتْ رِیْ، لِئَالِیِیْ (چِیَایِیْ) طُورْ ئَاگِرَكْ دِیتْ. ژِ خَانِمَا خَوه رَه گُوتْ: هُونْ (لِڤْ) رَاوَسْتِنْ، مِنْ ئَاگِرَكْ دِیتْ، دِبَه كُو ژِ وِیْ اَزْ ژِ وَه رَه خَبَرَكِیْ یَانْ ژِی پِیْتَكْ ئَاگِرْ بِینِمْ دَا كُو هُونْ خَوه پِیْ گَرْمْ بِكِنْ.

٣٠. دَمَا هَاتْ جَمْ اِیْگِرْ، ژِ ئَالِیِیْ رَاسْتِیْ یِیْ نَوالِیْ، لِوِی جِهِیْ پِیرُوزْ ژِ دَارِیْ هَاتَه گَازِیكِرِنْ: اَیْ مُوسَا! بِیْگُمَانْ اَزْ خُدَا مَه؛ پَرْوَرْدِگَارِیْ تَڤَكِی عَالَمِیْ مَه.

٣١. گُوپَالِیْ خَوه بَاڤِیْژَه! ڤِیْجَا دَمَا مُوسَا دِیتْ كُو گُوپَالِیْ وِی وَكْ مَارْ بِلَزْ خَوه دَاڤِیْژَه و دِچَه، (ژِ تِرْسَا) رَڤِی و لِپِشْتْ خَوه نَزِڤِری. (مَه ژِیْ رَه گُوتْ): اَیْ مُوسَا! مَتِرْسَه، بِیْگُمَانْ تُو ژِ یِیْنْ پِشْتِرَاسْتُ و اَمِینِی.

٣٢. دَسْتِیْ خَوه تِیْخَه پَاخلَا خَوه دِیْ سِپِی دَرْكَڤَه، سِپِیتِیَكَه نَه ژِ نَخَوشِی. چَنْگِیْ خَوه

یێ کُو ژ تِرْسِێ (قَبُویَه) ببَرْ خَوه قَه بِکِشینَه (تِرْسَا تَه دِێ بچَه). هَا اَڤْ ژ خُدَایِێ تَه، ژ بُوْ فِرْعَونْ و گِرَه گِرِیْنْ وِی دُو دَلِیلْ و مُعْجِزَیِیْنْ بِنْبِرِنْ. بِێگُمَانْ اَوْ هَرْ مِلَّتَکِی ژِرِیْدَرْکَتِی نَه.

٣٣. مُوسَا گُوْتْ: خُدَایِێ مِنْ! مِنْ شَخْصَكْ ژِ وَانْ کُشْتِبُو، قِیْجَا اَزْ دِتِرْسِمْ کُو اَوْ مِنْ بِکُژِنْ.

٣٤. بِرَایِێ مِنْ هَارُونْ ژ مِنْ بِزِمَانْتِرَه، قِیْجَا وَكْ پِشْتَڤَانْ و نَارِیکَارْ دِگَلْ مِنْ بِشِینَه دَا کُو اَوْ مِنْ رَاسْتْ بِدِیْرَه، اَزْ دِتِرْسِمْ کُو اَوْ بِمِنْ بَاوَرِی نِیِینْ.

٣٥. خُدِێ گُوْتْ: اَمِێ بِبرَایِێ تَه پِشْتَا تَه قَایِیمْ بِکِنْ و اَمِێ بِئَایَتْ و مُعْجِزَیِیْنْ خَوه سَرْدَسْتِیِێ بِدِنْ وَه، اِیْدِی اَوْ نَاگِهِیژِنْ وَه. هُونْ و یِیْنْ کُو لِیَێ وَه تِیْنْ، تَقَزْ دِێ بِسَرْ بِکَڤِنْ.

٣٦. قِیْجَا دَمَا مُوسَا بِئَایَتِیْنْ مَه یِیْنْ اَشْکَرَا ژ وَانْ رَه هَاتْ، گُوْتِنْ: اَڤْ، ژ سِیْرَکَه چِیْکِرِی یِێ قَه نَه تِشْتَکِی دِنَه. مَه تِشْتَکِی وِهَا ژ بَاڤْ و بَاپِیرِیْنْ خَوه یِیْنْ پِیْشِینْ نَبِهِیسْتِیَه.

٣٧. مُوسَا گُوْتْ: خُدَایِێ مِنْ بِیْهْتِرْ دِزَانَه کَا کِێ ژ جَمْ وِی هِیدَئَایَتْ ئَانِیَه و اَنْجَامَا خِیْرِێ کَا ژ کِێ رَه یَه. بِێگُمَانْ ظَالِمْ بِسَرْ نَاکَڤِنْ.

٣٨. فِرْعَوْنْ گُوْتْ: گَلِی گِرَه گِرَانْ! اَزْ ژ بُوْ وَه، ژ خَوه یِێ قَه خُدَایَکِی دِنْ نَاسْ نَاکِمْ. اَیْ هَامَانْ! دَه هَایْدِێ ژ بُوْ مِنْ لِسَرْ هَرِیِێ نَاگِرْ پِێخَه (کَرْپِیچَانْ چِیْکَه)، ژ مِنْ رَه کُوشْکَکِی لِیْبِکَه کُو اَزْ خُدَایِێ مُوسَا بِبِینِمْ، لِیْبَلِێ اَزْ گُمَانْ دِکِمْ کُو تَقَزْ اَوْ ژ دَرَوْکَرَانَه.

٣٩. فِرْعَوْنْ و لَشْکَرِیْنْ خَوه بِنَحَقِی خَوه لِسَرْ ئَاخَا مِصْرِێ مَزِنْ دِیْرَانَه و ژ وَانْ وَه یَه کُو اَوِێ لِمَه ڤَنگَرِنْ.

٤٠. مَه ژِی اَوْ و لَشْکَرِیْنْ وِی گِرْتِنْ و دِدَرْیَایِێ دَه وَرْکِرِنْ. دَه بِنِیْرَه اَنْجَامَا ظَالِمَانْ کَا چَاوَا بُویَه!

٤١. مَه اَوْ کِرِنْ سَرُوکِتِنْ کُو (خَلْکِیْ) گَازِی بَالْ اِیْگِرْ قَه دِکِنْ و رُوژَا قِیَامَتِیْ نَارِیکَارِیَا وَانْ دِیْ نَیِیْ کِرِنْ.

٤٢. مَه لِقِیْ جِیهَانِیْ لَعْنَتْ (دُورْکَتِنَا ژِ رَحْمَا خُدِیْ) لِوَانْ بَارَانْدْ. رُوژَا قِیَامَتِیْ ژِی اَوْ ژِ لَعْنَتِیَانِنْ.[1]

٤٣. صُونْدْ بَه، پِشْتِی کُو مَه اُمَّتِیْنْ پِیْشِی ژِحوْلِیْ رَاکِرِنْ، مَه کِتِیْبْ دَا مُوسَا ژِ بُوْ کُو ژِ مِرُوْقَانْ رَه بِبَه رُوْنَاهِی، رَاسْتَرِیْیِی و رَحْمَتْ، دَا کُو اَوْ ژِیْ شِیرَتَانْ وَرْگِرِنْ.

٤٤. دَمَا اَمْ دِگَلْ مُوسَا ئَاخِفِیْنْ، تُو (اَیْ مُحَمَّدْ) نَه لِئَالِیِیْ رُوژْئَافَایِیْ چِیَایِیْ طُورْ بُویِی و تُو لِوِرْ ژِی نَه حَازِرْ بُویِی.

٤٥. لِیْبَلِیْ مَه گَلَك اُمَّتْ ئَافِرَانْدِنْ، ڤِیْجَا بِسَرْ وَانْ دَه دَمِیْنْ دِرِیْژْ دَرْبَاسْ بُونْ. تُو دِنَاڤْ خَلْکِیْ مَدْیَنِیْ دَه نِشْتَجِهْ ژِی نَبُویِی کُو تُو ژِ وَانْ رَه بِخُوِینِی. لِیْبَلِیْ مَه تُو بِیْخَمْبَرِی هِنَارْتِی (و مَه سَرْپِیْهَاتِییْنْ وَانْ ژِ تَه رَه دَانْ زَنَانِینْ).

٤٦. دَمَا مَه بَانْگِی مُوسَا کِرْ ژِی تُو نَه لِکِیْلَکَا (چِیَایِیْ) طُورْ بُویِی. لِیْبَلِیْ خُدَایِیْ تَه ژِ دِلُوڤَانِیَا خَوه (وَحِی ژِ تَه رَه شَانْدْ؛ تُو کِرِی بِیْخَمْبَرْ) دَا کُو تُو خَلْکَکِی کُو بَرِیَا تَه تُو بِیْخَمْبَرْ ژِ بُوْ وَانْ نَهَاتِبُونْ، هِشْیَارْ و ئَاگَاهْدَارْ بِکِی؛ هِیْڤِی هَیَه اَوْ تِیْ بِگِهِیژْنْ و لِخَوه بِزِڤِرِنْ.

٤٧. اَگَرْ کُو نَه ژِ بَرْ ڤِیْ هِیْنْجَتَا کَافِرَانْ بُویَا؛ دَمَا کُو بِسَدَمَا کُفْرَا خَوه هَاتِنْ عَذَابْدَایِنْ،

---

١ یَا کُو خُدِیْ تَعَالَا دِ ڤِیْ ئَایَتِیْ دَه فَرْمَانْ دِکَه: لِفِرْعَونْ و پِیْرَوِیْنْ وِی دِ دِنِیَایِیْ دَه لَعْنَتْ لِدُوڤْ وَانْ تِیْ خِسْتِنْ. ئَانْگُو پِشْتِی مِرِنَا وَانْ ژِی لَعْنَتْ لِوَانْ تِیْ بَارَانْدِنْ. خُدِیْ اَفْ رَوْشْ ژِ سُورَه‌یِیْ هُودْ دِ ئَایَتَا ٩٩ان دَه «وَ هَمْ لِقِیْ دِنِیَایِیْ هَمْ ژِی رُوژَا قِیَامَتِیْ لَعْنَتْ لِپَی خَوه هِشْتِنَه. یَا کُو ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَایِینْ چِه پِیْسْ دَایِنَه!» ژِی بَیَانْ کِرِیَه.

دِ ئَایَتِیْ «مَقْبُوحِینْ» دَرْبَاسْ بُو. مَه اَوْ بِلَعْنَتِیْ مَعْنَه کِرْ. لَوْرَا مُفَسِّرِیْ نَاڤْدَارْ زَمَخْشَرِی پَیْڤَا «مَقْبُوحِینْ»یْ بِقَوِرَانْدِنْ و دُورْکِرِنِیْ مَعْنَه کِرِیَه. ئَانْگُو ژِ نَاڤْ بَنْدَیِیْنْ صَالِحْ هَاتِیَه قَوِرَانْدِنْ و ژِ رَحْمَا خُدِیْ هَاتِیَه دُورْکِرِنْ.

ڤێجَا بِبێژِنْ: خُدَایێ مَه! دَه بِلا تَه پێخَمْبَرَكْ ژ مَه رَه شَانْدبُویَا، ڤێجَا مَه ژِی بدَایَا پَیْ ئَایَتێنْ تَه و اَمْ بِبُونَا ژ بَاوَرْمَنْدَانْ (مَه تُو بِپێخَمْبَرِی ژ وَانْ رَه نَدشَانْدْ).

٤٨. ڤێجَا دَمَا ژ جَمْ مَه حَقْ (قُرْئَانْ) ژ وَانْ رَه هَاتْ، گُوتِنْ: دَه بِلا یَا ژ بُوْ مُوسَا هَاتِی ژ وِی رَه ژِی بِهَاتِیَا؟ بَاشَه، قَیْ وَانْ ئَا کُو هِێ بَرِێ ژ مُوسَا رَه ژِی هَاتبُو دَاینْ مَانْدَلَه نَکرِبُونْ؟ قَیْ وَانْ نَگُوتبُو: اَڤْ هَرْ دُو (مُحَمَّدْ و مُوسَا) دُو سِیْرْبَازِنْ پِشْتَڤَانِیَا هَڤْ دِکِنْ و گُوتِنْ؛ بێگُمَانْ مَه بِهَرْدِیَانْ ژِی بَاوَرِی نِینَه.

٤٩. بِبێژَه: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتْگُو نَه، نَاخَوه هُونْ ژِی کِتِیبَکِێ ژ (جَمْ) خُدِێ بِینِنْ کُو اَوْ ژ هَرْ دِیَانْ (قُرْئَانْ و تَوْرَاتِێ) رَاسْترْ بَه، ڤِێجَا دَا کُو اَزْ بِدِمْ پَیْ وِێ!

٥٠. اَگَرْ اَوْ بَرْسِڤَا تَه نَدِنْ، بِزَانَه کُو اَوْ تَنِێ لِپَیْ هَوَسِێنْ خَوه دِچِنْ. قَیْ ژ وِی کَسِی کِی رِێشَاشْتِرَه کُو بِێیِی رِێزَانَکِی ژ خُدِێ ژِێ رَه هَبَه، لِپَیْ هَوَسَا خَوه بِچَه؟ بِێگُمَانْ خُدِێ جِڤَاتَا ظَالِمْ رَاسْتَرِێ نَاکَه.

٥١. صُونْدْ بَه، مَه ئَایَتِێنْ قُرْئَانِێ لِدُوڤْ هَڤْ، ژ بُوْ وَانْ هِنَارْتْ دَا کُو اَوْ ژِێ شِیرَتَانْ وَرْگِرِنْ.

٥٢. اَوِێنْ کُو بَرِی قُرْآنِێ مَه کِتِیبْ دَانَه وَانْ (مَقْصَدْ پِێ؛ اَوْ فِلَهُ و جِهُوِیِێنْ کُو تَحْرِیفَا کِتِیبَا خَوَه نَکرِنَه) بَاوَرِی بِڤِێ قُرْآنِێ ژِی تِینِنْ.

٥٣. دَمَا قُرْئَانْ ژ وَانْ رَه تِێ خَوِنْدِنْ، دِبِێژِنْ؛ مَه بَاوَرِی پِێ ئَانِی. بِێگُمَانْ اَوْ حَقَه، ژ جَمْ خُدَایِێ مَه هَاتِیَه. بِێگُمَانْ بَرِی وِێ ژِی اَمْ مُسلْمَانْ بُونْ.

٥٤. هَا ژ بَرْ صَبْرَا وَانْ دُو جَارَانْ خِێرْ ژ وَانْ رَه تِێ دَاینْ. اَوْ نَقَنْجِیِێ بِقَنْجِیِێ دِدِنْ ئَالِی و رِزْقِێ کُو مَه دَایَه وَانْ ژِی ژ بُوْ رِزَایَا خُدِێ خَرْجْ دِکِنْ.

٥٥. دَمَا اَوْ گُوتِنَا پُوچْ/کَلَفَاژِی دِبهِیزِنْ، بَرِێ خَوه ژِێ ڤَدگَرِینِنْ و دِبِێژِنْ: کَارِێنْ مَه ژ مَه رَه و کَارِێنْ وَه ژ وَه رَه. ژ مَه اَمِینْ بِنْ و اَمْ ژ خِێرِێ پِێ ڤَه لِوه نَازِڤِرِینِنْ، اَمْ نَاخَوازِنْ تِێکِلِی نَزَانَانْ بِینْ.

٥٦. تُو نِکَارِی یێ کُو تُو ژێ حَزْ دِکِی بِینِی هِیدَئَایَتِێ، لِێبَلِێ خُدِێ کِی بِفِێ وِی تِینَه هِیدَئَایَتِێ و اَوْ چِێتِرْ دِزَانَه؛ کَا کِی لِسَرْ هِیدَئَایَتِێ یَه.[1]

٥٧. گُوتِنْ: اَگَرْ اَمْ دِگَلْ تَه بِدِنْ پَیْ رِیَا رَاسْتْ، اَمِێ ژ وَلاتِێ خَوه بِێنَه دَرْخِسْتِنْ. (خُدِێ دِبِێژَه): قَی مَه اَوْ لِجهَکِی کُو (ظُلْمْ) لِێ حَرَامْ و لِجهَکِی اَوْلَه جِیوَارْ نَکِرِنْ کُو ژ کَرَمَا مَه ژ هَرْ جِهِی فِێکِیِێنْ هَرْ تِشْتِی بِبَالْ قَه تِێنْ؟ لِێبَلِێ پِرِێنْ وَانْ نِزَانِنْ.

٥٨. مَه گَلَکْ وَلاتْ وِێرَانْ کِرِنْ بِسَدَمَا کُو بِطْرِی کِرِنْ و ژ سَرْ خَوه قَه چُونْ. ڤِێجَا هَا اَقْ وَارِێنْ وَانِنْ، کَافِلِنْ! پِشْتِی وَانْ ثَافَا نَبُونَه -کُو بِرِێوَارِی نَبَه- کَسْ دِوَانْ دَه نِشتَجهْ نَبُوِیَه و اَمْ بُونَه مِیرَاتْگِرِێنْ وَانْ.

٥٩. خُدَایِێ تَه تُو وَلاتِی وِێرَانْ نَاکَه حَتَا کُو پِێخَمْبَرَکِی ژ وَانْ رَه نَشِینَه، دَا کُو ئَایَتِێنْ مَه ژ وَانْ رَه بِخُوِینَه. لَوْرَا؛ مَه تُو وَلاتْ ژ نَاڤِێ نَبِرنَه اَگَرْ کُو خَلْکِێ وِی بِخَوه نَه ظَالِمْ بِنْ.

٦٠. هَرْ تِشْتَکِی خُدِێ دَایَه وَه ڤِێجَا اَوْ خَمْلُ و پِێخوشِیَا ژِیَانَا دِنْیَایِێ یَه و یَا کُو لِجَمْ خُدِێ یَه، اَوْ ژِێ چِێتِرْ و دَائِمِیتِرَه. اَرِێ مَا هِێ ژِی هُونْ ثَاقِلْ نَاگِرِنْ؟

٦١. مَا اَوِێ کُو مَه ژ جَمْ خَوه پَیْمَانَا بِبِهِشْتِێ ژِێ رَه دَایَه کُو هَرْ دِێ بِگِهِیژِێ، وَکَه وِی کَسِی یَه کُو مَه پِێخوشِیَا ژِیَانَا دِنْیَایِێ دَایِێ، پَاشِی رُوژَا قِیَامَتِێ اَوْ بِبَه ژ بِێنْ کُو دِدُوزَهِێ دَه تِێنْ جِڤَانْدِنْ.

---

١ خُدِێ د ڤِێ ئَایَتَا پِیرُوزْ دَه بَیَانْ دِکَه کُو پِێخَمْبَرِێ وِی نِکَارَه یِێ کُو هِدَئَایَتَا وِی بِفِێ وِی بِێنَه هِدَایَتِێ. لِێبَلِێ یِێ کُو اَوْ کِێ بِفِێ کُو هِدَایَتْ بِکَه وِی هِیدَایَتْ دِکِێ اَللَه تَعَالَی یَه. اَقْ مَعْنَا کُو اَقْ ئَایَتْ دِلالَتِی سَرْ دِکَه بِرَڤْرَهِی د ئَایَتْنَه دِنْ دَه ژِی هَاتِیَه. مِینَاکْ: ژ سُورَهِیِێ نَحْلْ ئَایَتَا ٣٧یێ «(یَا مُحَمَّدْ!) چِقَاسْ تُو لِسَرْ رَاسْتِرِێکرِنَا وَانْ بِرِزْدْ بِی ژِی، ڤِێجَا بِرَاسْتِی خُدِێ کَسِێ کُو خَوه ژ رِێ خسْتِیَه نَابِینَه رِیَا رَاسْت و ژ بُو وَانْ ثُو نَاریکَارْ ژِی نِینِنْ.» و ژ سُورَهِیِێ مَائِدَه ئَایَتَا ٤١یێ «چه کَسِێ کُو خُدِێ، بَرْزَبُونِێ ژِیرَه بِخوازَه تُو دِێ نِکَارِیِێ لِهَمْبَرِی خُدِێ تِشْتَکِی ژِیرَه بِکِی اَفِێنْ هَا اَونْ کُو خُدِێ نَخوسْتِیَه دِلِێ وَانْ (ژ کُفرِێ) پَاقِژْ بِکَه« و دِ گَلَکْ جِهِێنْ دِنْ دَه بِنَاوَایَکِی فَرَهْ و زَلالْ اَشْکَرَه دِکَه.

٦٢. وِیْ رُوژَا کُو خُدِیْ گَازِی وَانْ دِکَه و دِبِیْژَه: کَا اَوْ هَڤْپِشْکِیْنْ کُو بِدَرَوْ وَه ژ بُوْ مِنْ چِیْدِکِرِنْ لِکُو نَه؟

٦٣. (وِیْ رُوژِیْ) اَوِیْنْ کُو عَذَابْ ژ وَانْ رَه پِیْدِڤِی بُویَه، دِبِیْژِنْ: خُدَایِیْ مَه! هَا اَڤِیْ هَانِنْ، اَوِیْنْ کُو مَه اَوْ ژ رِیْ خِسْتِنَه، چَاوَا اَمْ ژ رِیْ کَتِبُونْ هَرْ وِهَا مَه ژِی اَوْ ژ رِیْ خِسْتِنْ. اَمْ لِجَنَابِیْ تَه اَشْکَرَا دِکِنْ کُو اَمْ ژ (سُوجِیْنْ) وَانْ بِیْرِی و دُورِنْ. ژِخَوه وَانْ پَرْسْتِنَا مَه نَدِکِرْ (بَلْکِی وَانْ پَرْسْتِنَا دِلخَوازِیِیْنْ خَوه دِکِرْ).

٦٤. (وِیْ رُوژِیْ) ژ وَانْ رَه تِیْ گُوتِنْ: دَه هَایْدِیْ گَازِی وَانْ هَڤْپِشْکِیْنْ خَوه بِکِنْ! اَوْ ژِی گَازِی وَانْ دِکِنْ، لِیْبَلِیْ اَوْ (پُوتْ) نَشِیْنْ بَرْسِڤَا وَانْ بِدِنْ. دَمَا اَوْ (لِیْشْبَرِی خَوه) عَذَابْ و دُوژَهِیْ دِبِینِنْ (هِنْگِی ژ دِلْ پُوْشْمَانْ دِبِنْ و دِبِیْژِنْ): خَوزِی اَمْ لِدِنْیَایِیْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ بُونَا.

٦٥. وِیْ رُوژِیْ خُدِیْ گَازِی وَانْ دِکَه، دِبِیْژَه: وَه چِه بَرْسِڤْ دَا پِیْخَمْبَرَانْ؟

٦٦. هَا وِیْ رُوژِیْ تَمَامِیْ دَلِیلَانْ ژ بَرْ وَانْ تِیْنْ قَشَارْتِنْ، اَوِیْ نِکَارِبِنْ ژ هَڤْ ژِی بِیرْسِنْ.

٦٧. قِیْجَا چِه کَسِیْ تُوبَه بِکَه، بَاوَرِی بِینَه و کَارِیْ قَنْجْ بِکَه، هِیْڤِی هَیَه کُو اَوْ بِبَه ژ یِیْنْ کُو سَرْفِرَازْ بُونَه.

٦٨. خُدَایِیْ تَه، یِیْ کُو بِڤِیْ دِنَافِرِینَه و وِی ژ دُوْسْتَانِیَا خَوه رَه دِبِژِیْرَه. ژ وَانْ رَه مَافِیْ بِژَارْتِنِیْ تُنَه یَه. خُدِیْ ژ وِیْ یَا کُو ژِیْ رَه دِکِنْ هَڤْپِشْکْ مُنَزَّهْ و بِلِنْدَه.

٦٩. خُدَایِیْ تَه بِیَا کُو اَوْ دِسِینْگَا خَوه دَه قَدِشِیْرِنْ و بِیَا کُو اَشْکَرَا ژِی دِکِنْ دِزَانَه.

٧٠. هَا اَوْ خُدِیْ یَه، اَوِیْ ژ وِی یِیْ قَه تُو اِلْهْ تُنِنْ. حَمْدُ و سِپَاسِی لِدِنْیَا و ئَاخْرَتِیْ هَرْ ژ بُوْ وِی یَه. حُکْمُ و فَرْمَانْ هَرْ یِیْنْ وِی نَه و هُونِیْ هَرْ بِبَالْ وِی قَه بِیْنْ ڤَگَرَانْدِنْ.

٧١. بِبِیْژَه: دَه ژ مِنْ رَه بِبِیْژِنْ، اَگَرْ خُدِیْ حَتَا رُوژَا قِیَامَتِیْ شَڤِیْ لِسَرْ وَه بِهِیْلَه، مَا ژ بِلِی

خُدِیْ اِلٰهَكْ هَیَه كُو ژ وَه رَه رُوژِیْ بِینَه؟ اَرِیْ مَا هِیْ ژِی هُونْ گُهِیْ خَوه قَنَاكِنْ و تِیْنَاگِهِیژِنْ؟

٧٢. بِیْژَه: دَه كَا ژ مِنْ رَه بِیْژِنْ، اَگَرْ خُدِیْ حَتَا رُوژَا قِیَامَتِیْ لِسَرْ وَه رُوژِیْ بِهِیْلَه ژِی، ژ بِلِی خُدِیْ كِیژَانْ اِلٰه(یْنْ كُو هُونْ وَانْ دِیْرِیْسِنْ) هَیَه كُو ژ وَه رَه وِیْ شَقِیْ بِینَه كُو هُونْ تِیْدَه بِیْهْنَا خَوه بَرْدِنْ؟ اَرِیْ مَا هِیْ ژِی هُونْ نَابِینِنْ؟

٧٣. خُدِیْ، ژ دِلُوقَانِیَا خَوه ژ بُوْ وَه شَقْ و رُوژْ ئَافِرَانْدِنَه دَا كُو هُونْ بِشَقِیْ بِیْهْنَا خَوه بَرْدِنْ و (بِرُوژِیْ ژِی) ژ كَرَمَا وِی لِرِزْقِیْ خَوه بِگَرِنْ و دَا كُو هُونْ (دِشَقْ و رُوژِیْ دَه) سِپَاسِیَا (نِعْمَتِیْنْ) وِی بِكِنْ.

٧٤. وِیْ رُوژَا كُو خُدِیْ گَازِی وَانْ دِكَه و دِبِیْژَه: كَا اَوْ هَقْپِشْكِیْنْ كُو بِدَرَوْ وَه ژ بُوْ مِنْ چِیْدِكِرِنْ، لِكُو نَه (دَه كَا بِلا ئَارِیكَارِیَا وَه بِكِنْ)؟

٧٥. (وِیْ رُوژِیْ) اَمْ ژ هَرْ اُمَّتَكِیْ شَاهِدَكِی دَرْدِخِنْ و دِبِیْژَه: كَا دَلِیلْ و نِیشَانِیْنْ خَوه بِینِنْ (كُو ژ خُدِیْ رَه هَقْپِشْكْ هَنَه)؟! قِیْجَا یَقِینْ زَنَانِینْ كُو حَقِّی هَرْ ژ بُوْ خُدَا یَه و اَوْ هَقْپِشْكِیْنْ كُو لِیْدِئَانِینْ ژ بَرْ وَانْ وِنْدَا بُونْ.

٧٦. بِیْگُمَانْ قَارُونْ ژ گَلِیْ مُوسَا بُو. قِیْجَا خَوه لِسَرْ مِلَّتِیْ خَوه مَزِنْ دِیْرَا و لِوَانْ ظُلمْ كِرْ. مَه هِنْ گَنْجِینِیِیْنْ وِسَا دَابُونْ وِی كُو (هِلْگِرْتِنَا) كِلِیتِیْنْ وَانْ ژ دَسْتَیَكَه خُرْتْ رَه ژِی زُورْ و گِرَانْ دِهَاتْ. گَلِیْ وِی ژِیْ رَه گُوتِنْ: چَافْسُوْرِیْ مَكَه و بِطِرْ مَبَه! بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژ چَافْسُوْرْ و بِطْرَانْ حَزْ نَاكَه.

٧٧. بِوِی مَالِیْ كُو خُدِیْ دَایَه تَه مَالا ئَاخْرَتِیْ بِخْوازَه. لِیْبَلِیْ پَارَا خَوه ژ جِیهَانِیْ ژِی ژ بِیرْ نَكَه. خُدِیْ وَكِی كُو قَنْجِی لِتَه كِرِیَه تُو ژِی وِسَا قَنْجِیِیْ (لِخَلْكِیْ) بِكَه و لِاَرْدِیْ خَرَابِیِیْ نَخْوازَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژ مُفْسِدَانْ حَزْ نَاكَه.

٧٨. قَارُونْ گُوتْ: اَوْ (سَرْوَتْ و مَالْ) تَنِیْ بِزَانِینَا مِنْ ژ مِنْ رَه هَاتِیَه دَایِنْ. قَیْ قَارُونْ

نِزَنَانِیبُو کُو خُدِیْ ژِ وَانْ اُمَّتِیْنْ بَرِیَا وِی، گَلَکْ مِلَّتِیْنْ ژِیْ بِهِیْزِتِرْ و تِیْرمَالْتِرْ ژِی ژِ نَاقِیْ بِرِبُونْ؟ گُنَهْکَارْ (رُوژَا قِیَامَتِیْ) ژِ گُنَهِیْنْ خَوه نَایِیْنْ پِرْسِیَارْکِرِنْ (لَوْرَا خُدِیْ بِگُنَهِیْنْ وَانْ دِزَانَه، بَسْ ژِ بُوْ لِخَوه مِکُرْ وَرِنْ و پِیسْ بِبِنْ تِیْنَه پِرْسِیَارْکِرِنْ).

٧٩. قَارُونْ بِاحْتِیشَامْ و خَمْلا خَوه دَرْکَتْ پِیْشْبَرِی گَلِیْ خَوه. اَوِیْنْ کُو ژِیَانَا جِیهَانِیْ دِخَوسْتِنْ، گُوْتِنْ: خَوزِی وَکِی یَا ژِ قَارُونْ رَه هَاتِیَه دَایِنْ ژِ مَه رَه ژِی هَبُویَا. بِیْگُمَانْ اَوْ خُدَانْ هَبُونَکَه مَزِنَه!

٨٠. اَوِیْنْ کُو زَنَانِینْ ژِ وَانْ رَه هَاتِبُو دَایِنْ، ژِ وَانْ رَه وِهَا گُوْتِنْ: خَولِی لِسَرِیْ وَه بَه! قَنْجِیَا خُدِیْ یَا ژِ بُوْ وِی کَسِیْ کُو بَاوَرِی بِیَنَه و کَارِیْ قَنْجْ بِکَه چِیْتِرَه. اَوْ ژِی تَنِیْ ژِ صَبِرْکِیْشَانْ رَه تِیْ دَایِنْ.

٨١. قِیْجَا مَه قَارُونْ بِمَالْ و خَانِی قَه دِ عَرْدِیْ دَه بِرَه خَوارِیْ. اِیْدِی ژِیْ رَه تُو دَسْتَیَکْ نَبُو کُو لِهَمْبَرِی خُدِیْ نَاریکَارِیَا وِی بِکَه و وِی بِخَوه ژِی نَکَارِی نَاریکَارِیَا خَوه بِکَه.

٨٢. اَوِیْنْ کُو هِیْ دُهْ دِخَوسْتِنْ (اَوْ) لِشُونَا قَارُونْ بُونَا، دِگُوْتِنْ: هِیْ وَاخْ! رَاسْتَه، خُدِیْ ژِ عَفْدِیْنْ خَوه کِیْ بِقِیْ رِزْقِیْ وِی فِرَهْ دِکَه (و کِیْ بِقِیْ رِزْقِیْ وِی) تَنْگ دِکَه. اَگَرْ خُدِیْ کَرَمْ لِمَه نَکِرَا دِیْ اَمْ ژِی بِخِسْتِنَا بِنِیْ عَرْدِیْ. هَیْ وَاخْ! رَاسْتَه، کَافِرْ بِسَرْ نَاکَفِنْ.

٨٣. هَا اَوْ مَالا نَاخْرَتِیْ! اَمْ وِیْ دِدِنْ بِیْنْ کُو لِعَرْدِیْ بِطْرِی و فَسَادِیِیْ نَاخَوازِنْ. اَنْجَامَا (هَرِی رِنْدْ) ژِ بُوْ تَقْوَادَارَانَه.

٨٤. کِی (رُوژَا قِیَامَتِیْ) بِقَنْجِیَکِیْ وَرَه، ژِیْ رَه خَلاتَکَه ژِ وِیْ چِیْتِرْ هَیَه. کِی ژِی بِنَقْنْجِیَکِیْ وَرَه، قِیْجَا اَوِیْنْ کُو نَقَنْجِیَانْ بِکِنْ، تَنِیْ بِقَاسِی یَا کُو کِرِنَه جَزَا دِخُونْ.[١]

٨٥. (یَا مُحَمَّدْ!) بِیْگُمَانْ اَوْ خُدَایِیْ کُو قُرْئَانْ لِسَرْ تَه فَرْزْ کِرِیَه، مِسُوگَرْ دِیْ تَه (دِیسَا

١ پِیخَمْبَرْ وِهَا فَرْمَانْ دِکَه:» کِی، دِاِسْلامِیْ دَه عَادَتَکِی قَنْجْ دَرِینَه حُوْلِیْ، پِیْ عَمَلْ بِکَه خِیْرَا وِیْ ژِ وِی رَه یَه، هَمْ ژِی بِقَاسِی خِیْرَا کَسِیْ کُو پِشْتِی وِی ژِی پِیْ عَمَلْ بِکَه ژِیْ رَه هَیَه و تِشْتَکْ ژِ خِیْرَا وَانْ ژِی کِیْمْ نَابَه. کِی، دِاِسْلامِیْ دَه عَادَتَکِی نَقَنْجْ دَرِینَه حُوْلِیْ، پِیْ عَمَلْ بِکَه گُنَهِیْ وِیْ ژِ وِی رَه یَه، هَمْ ژِی

فَگَرِینَه وِی جِهِیْ کُو تُو (دِخَوازِی) لِیْ فَگَرِی. بِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ بِیْهْتِرْ دِزَانَه کَا کِی لِسَرْ هِیدَنَایَتِیْ یَه و کِی ژِی دِنَافْ رِیْشَاشِیَکَه اَشْکَرَا دَه یَه.

٨٦. تَه هِیْفِی نَدِکِرْ کُو اَفْ قُرْئَانْ ژِ تَه رَه وَرَه وَحِیکِرِنْ. لِیْبَلِیْ اَفْ ژِ خُدَایِیْ تَه هَرْ رَحْمَتَکَه. نَاخَوه زِنْهَارْ، ژِ کَافِرَانْ رَه نَبَه نَاریکَارْ!

٨٧. پِشْتِی نَایَتِیْنْ خُدِیْ ژِ تَه رَه هَاتِنْ هِنَارْتِنْ، اِیْدِی زِنْهَارْ بِلا اَوْ مُشْرِکْ تَه ژِ وَانْ نَایَتَانْ فَنَگَرِینْ. تُو (خَلْکِیْ) قَخُوِینَه بَالْ (دِینِیْ) خُدَایِیْ خَوه فَه و زِنْهَارْ تُو نَبَه ژِ مُشْرِکَانْ!

٨٨. دِگَلْ خُدِیْ ژِ تُو اِلْهانْ رَه عِبَادَتِیْ نَکَه. ژِ بِلِی وِی تُو اِلْهْ تُنِنْ. ژِ خُدِیْ پِیْ فَه هَرْ تِشْتْ فَانِیِیَه و نَامِینَه. حُکْمْ و فَرْمَانْ هَرْ ژِیْ رَه یَه و هُونِیْ هَرْ بِبَالْ فَه فَگَرِنْ.

٢٩. سُورَه یِیْ عَنْکَبُوتْ

سُورَه‌یِیْ (عَنْکَبُوتْ)، ٦٩ (شِیْسْتْ و نَه) ئَایَتَه. لِمَکِّیْ دَاکَتِیَه.عَنْکَبُوتْ بِمَعْنَیَا پِیرِفُوکِیْ یَه. ژِ بَرْ کُو دِئَایَتَا ٤١ ’الٓمٓ دَه تَشبِیهَا کَارِیْ کَافِرَانْ بِتَفْنَا پِیرِیْ هَاتِیَه کِرِنْ ژِ فِی سُورَه‌یِی رَه عَنْکَبُوتْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. اَلِفْ. لامْ. مِیمْ.

٢. اَرِیْ مَا ژِ مِرُوْقَانْ وَه یَه کُو اَوْ بِیْژِنْ: «مَه بَاوَرِی نَانِی» دِیْ دَقْ ژِ وَانْ بِیْ بَرْدَانْ و اَوِیْ نِیِیْنْ جَرِبَانْدِنْ؟

٣. صُونْدْ بَه، مَه اَوِیْنْ بَرِیَا وَانْ ژِی جَرِبَانْدِنَه. نَاخَوه خُدِیْ مُحَقَّقْ دِیْ رَاسْتْبِیْژَانْ دَرِینَه رَاسْتِیْ، تَقَزْ دِیْ دَرَوکَرَانْ ژِی دَرِینَه حُوْلِیْ.

بِقَاسِی گُنَهِیْ کَسِیْ کُو پِشْتِی وِی پِیْ عَمَلْ بِکَه ژِی ژِیْ رَه گُنَه هَیَه و تِشْتَکْ ژِ گُنَهِیْنْ وَانْ ژِی کِیْمْ نَابَه». مُسْلِمْ.

٤. یَانْ ژِی مَا اَوِیْنْ کُو گُنَهَانْ دِکِنْ گُمَانْ دِکِنْ کُو اَمْ نِکَارِنْ وَانْ بِدِنْ عَذَابِیْ؟ اَفْ حُکْمِیْ کُو پِیْ حُکِمْ دِکِنْ چِقَاسْ پِیسَه.

٥. اَوْ کَسِیْ چُونَا حُزُورَا خُدِیْ هِیْفِی بِکَه، ڤِیْجَا بِرَاسْتِی اَوْ جِڤَانِیْ کُو خُدِیْ (ژِیْ رَه) دِیَارْ کِرِیَه مُحَقَّقْ دِیْ وَرَه. خُدِیْ بِهِیزَرَه، زَانَا یَه.

٦. اَوْ کَسِیْ کُو جَهْدِیْ بِکَه، ڤِیْجَا اَوْ تَنِیْ ژِ بُوْ خَوه جَهدِیْ دِکَه. بِیْگُمَانْ پِیْدِڤِیَا خُدِیْ بِعَالَمِیْ تُنَه.

٧. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه، بِیْگُمَانْ اَمِیْ گُنَهِیْنْ وَانْ ژِ سَرْ وَانْ بِبِنْ و اَمِیْ خَلاتَکِی سِپَحِیترْ ژِ یَا کُو وَانْ کِرِنْ بِدِنْ وَانْ!

٨. مَه فَرْمَانْ لِاِنْسَانَانْ کِرْ کُو لِدِیْ و بَاڤِیْنْ خَوه قَنْجِیِیْ بِکِنْ. اَگَرْ اَوْ بِتَه رَه تِیْبِکُوشِنْ دَا کُو اَوْ تِشْتِیْ کُو زَانَبُونَا تَه پِیْ تُنَه یَه تُو ژِ مِنْ رَه بِکِی هَڤَالْ و هَڤْبِشْکْ، ڤِیْجَا هِنْگِیْ بِگُوْتِنَا وَانْ مَکَه. ڤَگَرَا وَه هَرْ بِبَالْ مِنْ ڤَه یَه، ڤِیْجَا اَزِیْ بِیَا کُو وَه دِکِرْ وَه ئَاگَاهدَارْ بِکِمْ.[1]

٩. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه، تَقَزْ اَمِیْ وَانْ بِخِنْ نَاڤْ قَنْجِیکَارَانْ.

١٠. ژِ مِرُوْڤَانْ هِنْ هَنَه کُو دِبِیْژِنْ: «مَه، بَاوَرِی بِخُدِیْ ئَانِیَه«، لِیْبَلِیْ گَافَا کُو ژِ بُوْ خُدِیْ بِیْنَه اِیْشَانْدِنْ، اِیشْکَنْجَیَا مِرُوْڤَانْ وَکِی عَذَابِیْ خُدِیْ دِگِرِنْ. اَگَرْ کُو سَرْکَفْتِنَکْ ژِ

---

١ سَعْدْ کُرِیْ اَبُو وَقَّاصْ دِبِیْژَه: اَزْ شَخْصَکِی وِسَا بُومْ کُو مِنْ پِرْ قَنْجِی لِدِیَا خَوه دِکِرْ. ڤِیْجَا گَافَا اَزْ مُسلْمَانْ بُومْ. گُوتَه مِنْ: هَیْ سَعْدْ! اَفْ چِه دِینَه کُو تَه خَوه پِیْ گِرْتِیَه؟ یَانْ تُو دِیْ دَفْ ژِ ڤِی دِینِی بَرْدِی، یَانْ ژِی اَزْ تِشْتَکِی نَاخُومْ حَیَا اَزْ بِمْرِمْ. سَعْدْ دِبِیْژَه: دِیَا مِنْ رُوزَکْ و شَڤَکِی وِسَا مَا و نَخَوارْ. لِیْ بُو سِبَه و ژِ حَالْ کَتْ. بِشْتَرَه رُوزْ و شَڤَکَه دِنْ ژِی نَخَوارْ. مِنْ ژِیْ رَه گُوتْ: دَایکَا مِنْ! اَزْ بِخُدِیْ صُونْدْ دِخُومْ تُو ژِی بَاشْ دِزَانِی کُو سَدْ رُوحِیْنْ تَه هَبِنْ و یَکْ بِیَکْ رُوحِیْنْ تَه دَرْکَفْنْ ژِی اَزِیْ ژِ بُوْ تَه دَڤْ ژِ دِینِیْ خَوه بَرْنَدمْ! ڤِیْجَا تَه دِڤِی بِخَوه و تَه دِڤِی نَخَوه. چِه گَافَا وِیْ اَڤْ رَوشْ دِیتْ، خَوارْ.لِسَرْ ڤِیْ یَکِیْ خُدِیْ اَڤْ ئَایَتْ نَازِلْ کِرْ.

خُدَایِیْ تَه وَرَه، تَقَرْ دِیْ بِیِژِنْ: «اَمْ بِوَه رَه بُونْ». اَرِیْ مَا خُدِیْ نَه زَانَاتِرِیْ بِیَا دِسِینْگَا عَالَمِیْ دَه یَه؟

١١. صُونْدْ بَه، خُدِیْ تَقَرْ دِیْ بِزَانِبَه کَا کِیْ ژِ دِلْ و جَانْ بَاوَرِی ئَانِیَه و تَقَرْ دِیْ بِزَانِبَه کَا کِی ژِی مُنَافِقْ بُویَه.

١٢. اَوِیْنْ کَافِرْ بُونَه ژِ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه دِیِژِنْ: بِدِنْ پَیْ رِیَا مَه، اَمِیْ گُنَهِیْنْ وَه ژِی هِلْگِرِنْ. حَالْ اَقْه کُو ژِ گُنَهِیْنْ وَانْ اَوْ نِکَارِنْ تِشْتَکِی هِلْگِرِنْ. بِیْگُمَانْ اَوْ دَرَوْکَرِنْ.

١٣. صُونْدْ بَه، اَوْ (کَافِرْ) تَقَرْ دِیْ گُنَهِیْنْ خَوه و دِگَلْ گُنَهِیْنْ خَوه گُنَهِیْنْ وَانِیْنْ کُو اَوْ ژِ رِیْ بِرنَه ژِی هِلْگِرِنْ! بِیْگُمَانْ اَوِیْ رُوژَا قِیَامَتِیْ ژِ اِفْتِیرَایِیْنْ کُو کِرِنْ ژِی بِیْنَه پِرْسِیَارْکِرِنْ!

١٤. صُونْدْ بَه مَه نُوحْ ژِ گَلِیْ وِی رَه شَانْدْ، اَوْ پَیْنْجِی کِیْمْ هَزَارْ صَالْ دِنَاقْ وَانْ دَه مَا، ڤِیْجَا دِرَوْشَا کُو وَانْ ظُلِمْ دِکِرْ طُوفَانِیْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ.

١٥. لِیْبَلِیْ مَه نُوحْ و خَلْکِیْنْ دِکَشْتِیِیْ دَه رَهَا کِرِنْ و مَه اَوْ کِرَه عِبْرَتَكْ ژِ بُوْ عَالَمِیْ .

١٦. اِبْرَاهِیمْ ژِی (بِیْنِنْ بِیرَا خَوه)؛ وِیْ دَمَا ژِ گَلِیْ خَوه رَه گُوتْ: عِبَادَتِیْ خُدِیْ بِکِنْ و خَوه ژِ عَذَابِیْ وِی بِپَارِیْزِنْ. هَا اَقْ ژِ وَه رَه چِیْترَه. اَگَرْ هُونْ دِزَانِنْ (هُونِیْ ڤِیْ پِیْکْبِینِنْ).

١٧. بِرَاسْتِی ژِ بِلِی خُدِیْ هُونْ بَسْ ژِ پُوتَانْ رَه عِبَادَتِیْ دِکِنْ و هُونْ گُوتِنِیْنْ بِیْبِنْیَاتْ لِیْتِینِنْ. بِیْگُمَانْ اَوْ پُوتِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ هُونْ عِبَادَتِیْ وَانْ دِکِنْ، اَوْ نِکَارِنْ رِزْقِیْ وَه بِدِنْ. ڤِیْجَا هُونْ رِزْقِیْ خَوه ژِ خُدِیْ بِخَوازِنْ، عِبَادَتِیْ وِی بِکِنْ و وِی بِشِیْکِرِینِنْ؛ هُونِیْ بِبَالْ ڤَه بِیْنَه ڤَگَرَانْدِنْ.

١٨. اَگَرْ هُونْ بَاوَرِی نِیِینِنْ ڤِیْجَا بِرَاسْتِی اُمَّتِیْنْ بَرِیَا وَه ژِی بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ. لِسَرْ پِیْخَمْبَرْ ژِ بِلِی تَبْلِیغِیْ تُو اَرْکَکَه دِنْ تُنَه یَه.

١٩. اَرِێ مَا اَوْ نَابِینِنْ کُو چَاوَا خُدِێ ژِ تُنَیی مِرُوْف ئَافِرَانْدِنَه پِشْتِی (مِرِنِێ) دِیسَا دِێ وَانْ ڤَگَرِینَه؟ بِێگُمَانْ اَڤْ لِبَرْ خُدِێ هِێسَانَه.

٢٠. (ژِ وَانْ رَه) بِێژَه: ژِ خَوه رَه بِگَرِنْ، ڤِێجَا بِنِێرِنْ؛ کَا چَاوَا خُدِێ جَارَا پِێشِی ژِ تُنَیی مِرُوْف ئَافِرَانْدِنَه، پَاشِێ خُدِێ نِفْشِێ ئَاخْرَتِێ ژِی دِئَافِرِینَه. بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی کَارَا یَه.

٢١. خُدِێ کِێ بِڤِێ دِدَه عَذَابِێ، کِێ ژِی بِڤِێ لِێ تِێ رَحْمِێ. هُونِێ بَسْ لِخُدِێ بِێنَه ڤَگَرَانْدِنْ.

٢٢. هُونِێ، نَه لِسَرْ عَرْدِێ نَه ژِی لِئَاسْمِێنْ خُدِێ نَاچَارْ نَهِێلِنْ. ژِ خُدِێ پِێ ڤَه ژِ بُوْ وَه نَه دُوسْتْ و نَه ژِی ئَاریکَارَكْ هَیَه.

٢٣. اَوِێنْ کُو ئَایَتِێنْ خُدِێ و چُونَا حِزُورَا وِی مَانْدَلَه کِرِنْ، هَا اَوْ ژِ رَحْمَا مِنْ بِێهِێڤِی بُونَه و ژِ وَانْ رَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

٢٤. بَرْسِڤَا گَلِێ اِبْرَاهِیمْ بَسْ (اَڤْ) گُوتِنَا وَانْ بُو: اِبْرَاهِیمْ بِکُژِنْ، ئَانْ ژِی بِسُوْژِنْ! لِێبَلِێ خُدِێ اَوْ ژِ اِێگِرْ خَلاصْ کِرْ. بِرَاسْتِی دِڤِێ دَه، ژِ بُوْ جِڤَاتَکَه کُو بَاوَرِی بِینَه عِبْرَتْ هَنَه.

٢٥. (اِبْرَاهِیمْ ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: بِێگُمَانْ اَڤَا کُو ژِ بِلِی خُدِێ هُونْ پُوتَانْ دِحَبِینِنْ، اَڤْ دِنَاڤْبَرَا وَه دَه حَزْژِێکِرنَکَه دِنْیَوِی یَه (تَقَزْ اَڤْ دِێ بِدَاوِی بِبَه و دِێ وَرَه بِرِینْ). پَاشِێ رُوژَا قِیَامَتِێ هِنَكْ ژِ وَه دِێ هِنَکَانْ اِنْکَارْ بِکِنْ و هُونِێ لَعْنَتِێ لِهَڤْ بِینِنْ. اِێورْگَهَا وَه دُوزَهَه و ژِ بُوْ وَه تُو ئَاریکَارْ ژِی تُنِنْ.[1]

١ خُدِێ دِ ڤِێ ئَایَتَا بِیرُوزْ دَه بَیَانْ دِکَه کُو پِێخَمْبَرِێ وِی نِکَارَه یِێ کُو هِدَئَایَتَا وِی بِڤِێ وِی بِینَه هِدَایَتِێ. لِێبَلِێ یِێ کُو اَوْ کِێ بِڤِێ کُو هِدَایَتْ بِکَه وِی هِیدَایَتْ دِکِێ اَللهُ تَعَالَی یَه. اَڤْ مَعْنَا کُو اَڤْ ئَایَتْ دِلالَتِی سَرْ دِکَه بِرْفَرَهِی دِ ئَایَتْنَه دِنْ دَه ژِی هَاتِیَه. مِیناكْ: ژِ سُورَهِیِێ نَحْلْ ئَایَتَا ٣٧ێ «(یَا مُحَمَّدْ!) چِقَاسْ تُو لِسَرْ رَاسْتَرِێکِرنَا وَانْ بِرِزْدْ بِی ژِی، ڤِێجَا بِرَاسْتِی خُدِێ کَسِێ کُو خَوه ژِ رِێ خِسْتِیَه نَابِینَه رِیَا رَاسْت

٢٦. ڤێجَا لُوطْ بَاوَرِی بِاِبْرَاهِیمْ ثَانِی. اِبْرَاهِیمْ وِهَا گُوتْ: بێگُمَانْ اَزِێ هِجْرَتِی بَالْ خُدَایِێ خَوه ڤَه بِکِمْ. بێگُمَانْ خُدَایِێ مِنْ سَرْدَسْتَه زَانَایَه.

٢٧. مَه اِسْحَاقْ و یَعْقُوبْ بَخْشِی اِبْرَاهِیمْ کِرِنْ، مَه پێخَمْبَرِی و کِتێبْ دِکِنێسَا وِی دَه گَرَانْدِنْ، مَه پَادَاشَا وِی لِجِیهَانِێ دَایِێ و بێگُمَانْ اَوْ لِئَاخْرَتِێ ژِی ژِ قَنْجِیکَارَانَه.

٢٨. لُوطْ ژِی (بێنِنْ بِیرَا خَوه)؛ وِێ دَمَا ژِ گَلِێ خَوه رَه گُوتْ: بِرَاسْتِی هُونْ فَحِیشَتِیَکَه وِسَا دِکِنْ کُو بَرِیَا وَه ژِ عَالَمِێ تُو کَسِی اَوْ (فَحْشِیتِی) نَکرِیَه!

٢٩. اَرِێ مَا هُونْ دِچِنْ جَمْ زِلامَانْ، هُونْ رِیَا دِبِرِنْ و دِجِقِینِێنْ خَوه دَه پێتُورَتِیێ دِکِنْ؟! بَرْسِڤَا گَلِێ وِی تَنِێ اَڤْ گُوتِنَا وَانْ بُو: اَگَرْ بِرَاسْتِی تُو رَاسْتْ دِپێژِی دَه هَایْدِێ عَذَابِێ خُدِێ ژِ بُو مَه بِینَه!

٣٠. لُوطْ وِهَا دُعَا کِرْ: خُدَایِێ مِنْ! لِهَمْبَرِی ڤِێ جِڤَاتَا ژِرِێدَرْکَتِی ئَارِیکَارِیَا مِنْ بِکَه.

٣١. گَاڤَا قَاصِدِێنْ مَه مِزْگِینِی ژِ اِبْرَاهِیمْ رَه ئَانِینْ (ژِێ رَه وِهَا) گُوتِنْ: اَمِێ گَلِێ ڤِی وَلاتِی (سَدُومِێ یِێ گَلِێ لُوطْ) هَلاكْ بِکِنْ. بێگُمَانْ گَلِێ وِی هَرْ سِتَمْکَارِنْ.

٣٢. اِبْرَاهِیمْ ژِ قَاصِدَانْ رَه گُوتْ: مَا نَه لُوطْ تِێدَه یَه! قَاصِدَانْ گُوتْ: اَمْ بِێهْتَرْ دِزَانِنْ کَا کِی تِێدَه یَه. مِسُوگَرْ اَمِێ لُوطْ و مَالْبَاتَا وِی رِزْگَارْ بِکِنْ، ژِ بِلِی ژِنَا وِی؛ اَوْ بُو ژِ یِێنْ هِلاکْبُویِی.

٣٣. دَمَا قَاصِدِێنْ مَه هَاتِنْ جَمْ لُوطْ، اَوْ (ژِ تِرْسَا دَسْتْدِرِێژِیَا لِسَرْ وَانْ) بِهَاتِنَا وَانْ غَمْگِینْ بُو و (ژِ بُو خَلاسِیَا وَانْ) بِێ طَاقَتْ بُو. قَاصِدَانْ ژِێ رَه گُوتْ: مَتِرْسَه و غَمْگِینْ مَبَه! بێگُمَانْ اَمِێ تَه و مَالْبَاتَا تَه رِزْگَارْ بِکِنْ، ژِ بِلِی ژِنَا تَه؛ اَوْ ژِ یِێنْ کُو هَلاكْ بُونَه.

و ژِ بُو وَانْ تُو ئَارِیکَارْ ژِی نِینِنْ.» و ژِ سُورَه‌یِێ مَائِدَه ئَایَتَا ٤١ێ «چه کَسِێ کُو خُدِێ، بَرْزَبُونِێ ژِێرَه بِخَوازَه تُو دِێ نِکَارِیِی لِهَمْبَرِی خُدِێ تِشْتَکِی ژِێرَه بِکِی اَفِێنْ هَا اَونْ کُو خُدِێ نَخَوسْتِیَه دِلِێ وَانْ (ژِ کُفْرِێ) پَاقِژْ بِکَه« و دِ گَلَكْ جِهِێنْ دِنْ دَه بِنَاوَایَکِی فَرَهْ و زَلالْ اَشْکَرَه دِکَه.

٣٤. بِیْگُمَانْ اَمِیْ بِسَرْ خَلْکِیْ ڤِی وَلاتِی دَه، ژِ بَرْ ژِیْدَرْکَتِنَا وَانْ عَذَابَکِی (دِژْوَارْ) ژِ ئَاسْمِیْنْ بِینِنْ خَوارِیْ.

٣٥. صُونْدْ بَه، مَه ژِ وِی گُنْدِی ژِ بُوْ مِلَّتَکِی کُو تِیْ بِگِهِیژَه نِیشَانَکَه اَشْکَرَا هِیْلایَه.

٣٦. مَه ژِ (گَلِیْ) مَدْیَنِیْ رَه ژِی بِرَایِیْ وَانْ شُعَیبْ شَانْدْ و وِی وِهَا گُوتْ: گَلِی مِلَّتِیْ مِنْ! عِبَادَتِیْ خُدِیْ بِکِنْ، هِیْڤِیَا خَوه بِرُوژَا ئَاخْرَتِیْ ڤَه گِرِیْبِدِنْ و لِسَرْ رُوِیِیْ اَرْدِیْ فَسَادِیِیْ زِیْدَه نَکِنْ!

٣٧. لِیْبَلِیْ وَانْ بِشُعَیبْ بَاوَرِی نَئَانِی، ڤِیْجَا وِیْ عَرْدْهَژَا جَانْسُوْژْ اَوْ گِرْتِنْ، اِیجَارْ دِخَانِیِیْ خَوه دَه لِسَرْ چُوکَانْ کُمِشِی مَانْ.

٣٨. مَه عَادْ و سَمُودْ ژِی (بِرِنْ هَلاکِیْ). تَقَزْ ژِ بُوْ وَه (یَا هَاتِی سَرِیْ وَانْ) ژِ جِهْ و وَارِیْنْ وَانْ اَشْکَرَا تِیْ زَئَانِینْ. بِیْگُمَانْ شَیْطَانْ ژِ وَانْ رَه کِرِنِیْنْ وَانْ سِیَحِی نِیشَانْ دَانْ و اَوْ ژِ رِیَا حَقْ دَرَانِینْ. حَالْ اَڤْه کُو اَوْ بِخَوه بِیرَوَرْ بُونْ.

٣٩. مَه قَارُونْ، فِرْعَونْ و هَامَانْ ژِی (بِرِنْ هَلاکِیْ). صُونْدْ بَه، مُوسَا ئَایَتْ ژِ وَانْ رَه ئَانِیبُونْ، ڤِیْجَا وَانْ لِسَرْ اَرْدِیْ خَوه قُرَه کِرِنْ و اَوْ نِکَارِنْ زُوْرَا مَه بِینْ.

٤٠. مَه هَرْ یَکْ ژِ وَانْ ژِ بَرْ گُنَهِیْنْ وَانْ، بِعَذَابْ اَوْ گِرْتِنْ. هِنْ ژِ وَانْ مَه کَڤْرْ بِسَرْ وَانْ دَه بَارَانْدِنْ، هِنْ ژِ وَانْ قِیرِینَا جَانْسُوژْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ، هِنْ ژِ وَانْ مَه اَوْ دِ عَرْدِیْ دَه بِرِنْ خَوارِیْ و هِنْ ژِ وَانْ مَه اَوْ دِئَاڤِیْ دَه خَنِقَانْدِنَه. خُدِیْ نَه اَوَه کُو ظُلْمِیْ لِوَانْ بِکَه، لِیْبَلِیْ اَوْ بِخَوه ظُلْمِیْ لِخَوه دِکِنْ.

٤١. مِینَاکَا وَانِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ ژِ خَوه رَه دُوسْتْ و ئَارِیکَارْ گِرْتِنَه، عَیْنِی مِینَا کُونِیْ تَڤْنَبِیرِیْ یَه. حَالْ اَڤْه کُو مَالا هَرِی قَلْسْ مَالا تَڤْنَبِیرِیْ یَه. اَگَرْ وَانْ اَڤْ زَانِبَایَا (دِیْ پَرْسْتِنَا وَانْ پُوتَانْ نَکرِبُونَا).

٤٢. بێگُمَانْ خُدیێ دِزَانَه کُو اَوێنْ ژ بِلِی خُدیێ ژ وَانْ رَه عِبَادَتِێ دِکِنْ، نَه تِشْتَکِنْ. هَرْ خُدیێ یَه یێ سَرْدَسْتْ، یێ خَودِی حِکْمَتْ.

٤٣. اَمْ قَانْ مِینَاکَانْ ژ بُو مِرُوْقَانْ دَرْبُ و مَسَلْ تِینِنْ، ژ یێنْ زَانَا یێ قَه کَسْ تِێ نَاگِهِیژِنْ.

٤٤. خُدیێ عَرْدُ و نَاسِیَانْ بِرَاسْتِی نَافِرَانْدِنَه. بێگُمَانْ دِقِێ دَه ژ بُو بَاوَرْمَنْدَانْ نِیشَانَکْ هَیَه.

٤٥. (یَا مُحَمَّدْ!) اَفْ وَحْیَا کُو ژ قِێ قُرْئَانِێ ژ تَه رَه هَاتِی بِخُوِینَه و بِنَاوَایِێ پِێدِقِی نِمِێژْ بِکَه. بێگُمَانْ نِمِێژْ مِرُوْف ژ نَقَنْجِی و پِێتُوْرَتِیَانْ دُورْ دِگِرَه و بِرَاسْتِی زِکْرِێ خُدیێ (ژ هَرْ تِشْتِی) مَزِنْتِرَه. خُدیێ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ دِزَانَه.

٤٦. لِهَمْبَرْ اَهْلِیکِتِیَانْ بِیَا هَرِی سِپَحِی تِیبِکوْشِنْ. لِیَبَلِێ اَوێنْ کُو ژ وَانْ ظُلْمْ کِرِنْ، اَوْ جُدَا نَه. بِبِێژِنْ: مَه بِیَا کُو ژ مَه رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ و بِیَا کُو ژ وَه رَه ژِی هَاتِیَه هِنَارْتِنْ بَاوَرِی ئَانِیَه، خُدَایِێ مَه و خُدَایِێ وَه یَکَه و اَمْ ژِێ رَه بَرْدَسْتْ بُونَه.[1]

٤٧. (چَاوَا مَه ژ یێ بَرِیَا تَه رَه هِنَارْتِیَه) هَرْ وِسَا مَه ژ تَه رَه ژِی کِتِیبْ هِنَارْتِیَه. قِیجَه اَوێنْ کُو مَه کِتِیبْ ژ وَانْ رَه هِنَارْتِیَه بَاوَرِی پِێ تِینِنْ و ژ قَانْ ژِی یێنْ کُو بَاوَرِی تِینِنْ هَنَه. ژ کَافِرَانْ یێ قَه کَسْ نَایَتِێنْ مَه مَانْدَلَه نَاکَه.

٤٨. تَه بَرِیَا قِێ قُرْئَانِێ، نَه نِقِیسَکْ دِخَوْنْ نَه ژِی بِدَسْتِێ خَوه خَتَکْ دِنقِیسَانْدْ. اَگَرْ تَه خَونْدِنْ و نِقِیسِینْ زَئَانِیبُویَا، وِێ دَمِێ کَافِرَانْ دَرْ بَارِێ وِێ دَه دِێ گُمَانْ بِکِرَا.

---

١ لِهَمْبَرْ اَهْلِیکِتِیَانْ بِیَا هَرِی سِپَحِی مُجَادَلَه بِکِنْ. خُدیێ تَعَالَی بِقِێ ئَایَتَا پِیرُوْزْ لِپِێخَمْبَرِێ خَوه فَرْمَانْ دِکَه کُو بِدِژْبَرِێ خَوه رَه بِرِیَکَا هَرِی سَهْلْ مُجَادَلَه بِکَه؛ دَمَا تَه حَقْ بِیَانْ کِرْ هِێدِی و بِنَرْمِی اِفَادَه بِکِنْ و خَوه ژ اَزِیْدَانَا وَانْ دُورْ بِگِرَه. لِیَبَلِێ اَگَرْ کُو اَوْ لِهَمْبَرْ مُسلْمَانَانْ ئَالِیَا جَنْگِێ بِجِکِینْ؛ وِێ دَمِێ تُو یێ بِوَانْ رَه مِینَا وَانْ مُجَادَلَه بِکِێ هَیَنَانِی کُو بَاوَرِی بِینِنْ ئَانْ بِێ اِعْتِرَاظْ جِزِیێ بِدَنْ. ژ سُورَه‌یێ نَمِلْ ئَایَتَا ١٢٥ێ «تُو بِحِکْمَتْ و بِشِیرَتَا سِپَحِی (مِرُوْفَانْ) فَخُوِینَه رِیَا خُدَایِێ خَوه و بِوَانْ رَه بِرِنْدْتِرِینْ ئَاوَایِی تِیبِکُوشَه» و ژ سُورَه‌یێ طَهَ ئَایَتَا ٤٤ێ «هُونْ هَردُو گُوتِنَکَه خُوَشْ ژِێرَه بِبِێژِنْ. بَلْکِی اَو نَاقِلْ بِگِرَه، یَانْ ژِی (ژ خُدیێ) بِترِسَه» ژِی قِێ رَوشِێ اِفَادَه دِکَه. شَکُلِێ گُوتِنَا خَوشْ ژِی خُدیێ ژ سُورَه‌یێ نَازِیعَاتْ ئَایَتَا ١٨-١٩ێ دَه وهَا فَرْمَانْ دِکَه: بِبِێژَه: مَا تَه دِقِێ تُو خَوه (ژ گُنَهَانْ) پَاقِژْ بِکِی و (تَه دِقِێ) اَزْ بَرِێ تَه بِدِمَه بَالْ رَبِّێ تَه فَه، قِیجَه تُو یێ (هَایْ ژ فَرْمَانِتِێنْ وِی هَبِێ و تُو دِێ بِحَقِی ژِێ) بِترِسِی.

٤٩. نَخِیْرْ، بَلْکِی اَڤْ قُرْئَانْ دِسِینْگَا وَانِیْنْ کُو ژِ وَانْ رَه زَئَانِینْ هَاتِیَه دَایِنْ دَه نِیشَانِیْنْ اَشْکَرَا نَه. ژِ یِیْنْ ظَالِمْ یِیْ ڤَه تُو کَسْ نَایَتِیْنْ مَه مَانْدَلَه نَاکَه.

٥٠. (یِیْنْ کَافِرْ) گُوتِنْ: دَه بِلا ژِ خُدَایِیْ وِی هِنْ مُعْجِزَه ژِیْ رَه بِهَاتِنَا. بِیْژَه: مُعْجِزَه بَسْ لِجَمْ خُدِیْ نَه. بِیْگُمَانْ اَزْ تَنِیْ هِشِیَارْکَرَکِی اَشْکَرَا مَه.

٥١. اَرِیْ مَا (بِمُعْجِزَتِی) نَه بَسِی وَانَه کُو مَه اَڤْ کِتِیْبْ ژِ تَه رَه هِنَارْتِیَه کُو ژِ وَانْ رَه تِیْ خَوْنْدِنْ؟ بِیْگُمَانْ دِڤِیْ دَه ژِ بُوْ مِلَّتَکِی کُو بَاوَرِی بِینَه رَحْمَتْ و بِیرْئَانِینْ هَیَه.

٥٢. (رَسُولِیْ مِنْ!) بِیْژَه: دِنَقَبَا مِنْ و وَه دَه بِشَاهِدِی خُدِیْ بَسَه. اَوْ، بِتِشْتِیْ کُو دِعَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ دَه هَیَه دِزَانَه. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی بِیَا پُوچْ ئَانِینَه و خُدَا مَانْدَلَه کِرِنَه، هَا اَوْ یِیْنْ خَسِرِینَه.

٥٣. اَوْ ژِ تَه لَزْکِرِنَا عَذَابْ دِخَوازِنْ. اَگَرْ نَه ژِ بَرْ جِڤَانَکِی بِنَاڤْکِرِی بُویَا دِیْ عَذَابْ ژِ بُوْ وَانْ بِهَاتَا. صُوْنْدْ بَه، تَقَزْ عَذَابْ ژِ نِشْکَا ڤَه دِیْ بِسَرْ وَانْ دَه بِیْ و اَوْ لِخَوه هَایْ نَابِنْ.

٥٤. اَوْ ژِ تَه لَزْکِرِنَا عَذَابْ دِخَوازِنْ، بِیْگُمَانْ جَهْنَمِیْ دُوْرْ لِکَافِرَانْ گِرْتِیَه.

٥٥. وِیْ رُوْژِیْ عَذَابْ دِیْ وَانْ (کَافِرَانْ) هَمْ ژِ سَرْ وَانْ ڤَه هَمْ ژِ بِنْ وَانْ ڤَه وَانْ بِگِرَه. خُدِیْ ژِی دِیْ ژِ وَانْ رَه بِیْژَه: دَه (جَزَایِیْ) یَا کُو وَه کِرِیَه تَعْمْ بِکِنْ!

٥٦. گَلِی بَنْدَیِیْنْ مِنْ یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! بِیْگُمَان عَرْدَا مِنْ فِرَهَه، ڤِیْجَه بِبَالْ عَرْدَا مِنْ ڤَه هِجْرَتْ بِکِنْ و هَرْ ژِ مِنْ رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ.

٥٧. مُسلْمَانْ، دِڤِیْ لِوَلَاتَکِی کُو نِکَارِبَه عِبَادَتِیْ رَبِّیْ خَوه بِکَه، نَمِینَه. عَرْدَا خُدِیْ فَرَهَه. اَڤْ ئَایَتَا پِیرُوزْ دِدَه زَئَانِینْ کُو لِسَرْ مِرُوْڤِیْ مُسلْمَانْ فَرْزَه کُو هِجْرَتِی وَلَاتِیْ اِسْلَامِیْ بِکَه.

٥٨. هَرْ نَفسْ دِیْ مِرِنِیْ تَعْمْ بِکَه. پَاشِیْ هُونِیْ لِمَه بِیْنَه ڤَگَرَانْدِنْ.

٥٩. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ، اَمِیْ وَانْ لِبِهِشْتِیْ دِکُوْشْکِیْنْ بِلِنْدْ دَه بِجِهْ

بِکِنْ کُو دِبِنْ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ و اَوْ هَرْ و هَرْ دِیْ لِوَانْ بِمِینِنْ. چه رِنْدْ خَلاتَه؛ خَلاتَا یِیْنْ کُو کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ!..

٥٩. (اَوْ)، یِیْنْ کُو صَبرْکِیشِنْ و خَوه بَسْ دِسِپِیْرِنْ خُدَایِیْ خَوه.

٦٠. گَلَکْ حَیْوَانْ هَنَه کُو رِزْقِیْ وَانْ نَه لِسَرْ پِشْتَا وَانَه. خُدِیْ رِزْقِیْ وَانْ و یِیْ وَه ژِی دِدَه. اَوَه یِیْ بِهِیزَرْ، یِیْ زَانَا.

٦١. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو ژِ کَافِرَانْ بِپِرْسِی؛ یِیْ کُو عَرْدُ و ئَاسِیَانْ ئَافِرَانْدِنَه، یِیْ کُو رُوْژْ و هَیْفْ بَرْدَسْتْ کِرِنَه، کِیَه؟ تَقَزْ دِیْ بِیِژِنْ: خُدِیْ یَه. نَاخَوه اَوْ چِمَا بَرِیْ خَوه (ژِ اِیمَانَا یِیْ) قَدِگَرِینِنْ؟

٦٢. خُدِیْ، ژِ بَنْدَیِیْنْ خَوه کِیْ بِڤِیْ (ژِ بُوْ جَرِبَانْدِنِیْ) رِزْقِیْ وِی فِرَهْ دِکَه، کِیْ ژِی بِڤِیْ رِزْقِیْ وِی تَنْگْ دِکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٦٣. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو ژِ کَافِرَانْ بِپِرْسِی؛ اَوِیْ کُو ژِ عَوْرَانْ ئَافِیْ دَادِخَه و عَرْدِیْ -پِشْتِی هِشْکُبُونَا وِیْ. پِیْ هِیْشِینْ دِکَه، کِیَه؟ تَقَزْ دِیْ بِیِژِنْ: «خُدِیْ یَه». (لِسَرْ قَانْ دَلِیلِیْنْ بِنْبِرْ کُو مُشْرِکَانْ نَاچَارْ دِهِیْلَه) بِیِژَه: حَمْدْ ژِ خُدَایِیْ عَالَمِیْ رَه بَه. دَفْ ژِ ڤِیْ ژِی بَرْدَه؛ پِرِیْنْ وَانْ ژِی تِیْنَاگِهِیژِنْ.

٦٤. اَفْ ژِیَانَا جِیهَانِیْ تَنِیْ کِیْفْ و لِیسْتِکَه. بِیْگُومَانْ حَجِی مَالا ئَاخْرَتِیْ یَه، اَوْ ژِیَانَا رَاسْتَقِینَه یَه، خَوزِی وَانْ اَفْ بِزَانِیَا.

٦٥. ڤِیْجَه دَمَا کُو اَوْ لِکَشْتِیِیْ سُوَارْ دِبِنْ، بِدِلَکِی صَافِی اَوْ هَاوَارَا خَوه دِگِهِینِنْ خُدِیْ. ڤِیْجَه دَمَا خُدِیْ بِسَلامَتِی وَانْ دَرْدِخَه بَرِیْ، هَا تُو دِبِینِی کُو وَا یَه اَوْ ژِ خُدِیْ رَه شَرِیکَانْ چِیْدِکِنْ.

٦٦. بِلا اَوْ دَرْحَقِی نِعْمَتِیْنْ مَه دَه نَانْکُوْرِیِیْ بِکِنْ و بِلا خَوشْ بِژِیْنْ، پَاشِیْ اَوِیْ بِزَانِنْ!

٦٧. مَا اَوْ نَابِینْ کُو مَه (وَلاتِیْ وَانْ مَکَّهْ) کِریَه وَارَکِی رِیْزْدَارْ و اَوْلَه؟ حَالْ اَفْه کُو لِهَاوِرْدُوْرَا وَانْ مِرُوْف تِینَه رَقَانْدِنْ (تِینَه کُشْتِنْ و دِیلْ تِینَه گِرْتِنْ). اَرِیْ مَا هِیْ ژِی اَوْ بِبَاطِلِی بَاوَرْ دِکِنْ و دَرْ بَارِیْ نِعْمَتِیْنْ خُدِیْ دَه نَانْکُوْرِی دِکِنْ؟

٦٨. اَرِیْ مَا ژِ وِی کَسِیْ کُو لِسَرْ نَافِیْ خُدِیْ بِدَرَوِینْ خَبَرْ دِدَه، یَانْ ژِی بِوِیْ وَحْیَا کُو ژِ پِیْخَمْبَرِیْ وِی رَه هَاتِیَه بَاوَرِی نَابِینَه ظَالِمْتِرْ کِی هَیَه؟ اَرِیْ مَا دِجَهْنَمِیْ دَه ژِ بُوْ کَافِرَانْ جِه تُنَه یَه؟!

٦٩. اَوِیْنْ کُو ژِ بُوْ مَه جِهَادْ کِرِنْ، تَقَزْ اَمِیْ وَانْ لِسَرْ رِیْکِیْنْ خَوه رَاسْتَرِیْ بِکِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ هَرْ بِقَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ رَه یَه.[1]

٣٠. سُورَه یِیْ رُومْ

سُورَه‌یِیْ (رُومْ)، ٦٠ (شِیْسْتْ) ئَایَتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه . ژِ بَرْ کُو سُورَه‌یِی بَحْسَا رُومِیِیْنْ کُو دِشَرِیْ لِهَمْبَرِی مَجُوسِیَانْ کِرِبُوْنْ و تِیْ دَه تِیْکْچُوبُوْنْ دِکَه ژِیْ رَه سُورَه‌یِیْ رُومْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَافِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَلِفْ، لامْ، مِیمْ.

٢. رُومْ، هَاتَه شِکَانْدِنْ (بِدَسْتِیْ فُرْسِیْ/فَارِسَانْ).

٣. دِعَرْدَا هَرِی نِزِمْ دَه. اَوْ (رُومْ) پِشْتِی ڤِیْ تِیْکْچُونِیْ دِیْ بِسَرْکَڤِنْ.

١ خُدِیْ تَعَالَی دِ ڤِیْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ دَه گُوتِیَه: اَوِیْ کُو دِ رِیْکَا دِینِیْ مَه دَه، دِ رِیْکَا رَازِیبُونَا مَه دَه جَهْدْ بِکِیْ، بِصُوْنْدْ اَمِیْ ژِی رِیْکَا خَوه ژِ وَانْ رَه دِیَارْ بِکِنْ و اَمِیْ وَانْ لِسَرِیْ رَاسْتْرِیْ بِکِنْ. ژِ سُورَه‌یِیْ مُحَمَّدْ ئَایَتَا ١٧یْ ژِی «اَوِ یْنْ کُو لِسَرْ رِیَا رَاسْت رَاسْتَرِیْ بُونَه، خُدِیْ هِیدَایَتَا وَانْ زِیدَه دِکَه و رِیْکَا تَقُوَادَارِیَا وَانْ فِیرِی وَانْ دِکَه« ڤِیْ وَاطِیْ دِ تَکزِیْنِیْ.

٤. اَفْ (سَرْکَفْتِنْ) ژِی دِنَاقَا چَنْدْ صَالانْ دَه چِیْدِبَه. اَمْرُ و فَرْمَانْ دِسَرِی و دَاوِی دَه هَرْ ژِ بُوْ خُدِیْ یَه. دِ وِیْ رُوْژِیْ دَه بَاوَرْمَنْدْ ژِی دِلْشَادْ دِبِنْ..[1]

٥. بَنَاریکَاریَا خُدِیْ. اَوْ کِیْ بِفِیْ نَاریکَاریَا وِی دِکَه. هَرْ خُدِیْ یَه یِیْ سَرْدَسْتْ، یِیْ دِلُوْقَانْ.

٦. (اَفْ سَرْکَفْتِنْ) پَیْمَانَا خُدِیْ یَه. خُدِیْ ژِ پَیْمَانَا خَوه قَنَاگَرَه، لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْقَانْ نِزَانِنْ.[2]

٧. اَوْ ژِیَانَا جِیهَانِیْ یَا لِبَرْ چَاقَانْ دِزَانِنْ، اَوْ بِخَوه ژِ ژِیَانَا نَاخْرَتِیْ بِیْ هَاِیْنْ.

٨. اَرِیْ مَا اَوْ دِچِیْبُونَا خَوه دَه نَافِکِرِنْ. خُدِیْ عَرْدُ و نَاسِیَانْ و یِیْنْ کُو دِنَافْتَبَرَا وَانْ دَه هَنَه بَسْ بِحَقِی و ژِ بُوْ دَمَکَه نَافْلِیْکِرِی نَافِرَانْدِنَه؟ بِیْگُمَانْ ژِ مِرُوْقَانْ پِرْ کَسْ هَنَه کُو بِچُونَا بَرْ دَسْتِیْ خُدِیْ بَاوَرِی نَایِینْ.

٩. مَا اَوْ لِسَرْ رُوِیِیْ عَرْدِیْ نَگَرِیَانَه، ڤِیْجَه کُو بِنِیْرِنْ کَا اَنْجَامَا اُمَّتِیْنْ بَرِیَا وَانْ چَاوَا بُوِیَه؟ کُو اَوْ بِخَوه ژِی، ژِ وَانْ خُرْتْرْ بُونْ و وَانْ عَرْدْ بِیْهْترْ چَانْدِبُونْ و بِیْهْترْ نَافَسَازْ کِرِبُونْ. پِیْخَمْبَرِیْنْ وَانْ ژِی ژِ وَانْ رَه گَلَکْ دَلِیلْ و مُعْجِزِیِیْنْ اَشْکَرَا نَانِیبُونْ. ڤِیْجَه نَه بَابَتِیْ خُدِیْ یَه کُو اَوْ ظُلْمِیْ لِوَانْ بِکَه، لِیْبَلِیْ وَانْ بِخَوه ظُلِمْ لِخَوه دِکِرْ.

١٠. پَاشِیْ دُومَاهِیکَا گُنَهْکَارَانْ ژِ بَرْ کُو وَانْ بِنَایَتِیْنْ خُدِیْ بَاوَرِی نَنَانِیبُونْ و پِیْ طِنَازْ دِکِرِنْ، بُوْ پِیسْتِرِینْ دُومَاهِیکْ.

---

١ دِ وِیْ رُوْژِیْ دَه بَاوَرْمَنْدْ ژِی دِلْشَادْ دِبِنْ.. بِسَدَمَا نَاریکَاریَا خُدِیْ (ژِ بُوْ وَانْ). لِگُورِی لِیْکُولِینَا خَوه، بِقَاسِی مِنْ ژِ تَفْسِیرَانْ فَهْمْ کِرِیَه مَعْنَی نَایَتِیْ وِهَا چِیْدِبَه: وِیْ رُوْژَا کُو رُومْ لِهَمْبَرْ فُرْسِیْ بِسَرْ بِکَفِنْ، بِنَاریکَاریَا خُدِیْ مُؤْمِنْ ژِی لِهَمْبَرْ مُشْرِکِیْنْ مَکِیْ بِسَرْدِکَفِنْ و بِفِیْ رَوْشِیْ مُؤْمِنْ دِلْخُوشْ دِبِنْ.

٢ اَفْ سَرْکَفْتَنَا رُومِیْ لِسَرْ فُرْسِیْ و سَرْکَفْتِنَا مُؤْمِنَانْ لِهَمْبَرْ مُشْرِکَانْ و بِسَدَمْ نَاریکَاریَا خُدِیْ دِلْشَادِیَا مُؤْمِنَانْ پَیْمَانَکَه ژِ جَمْ خُدِیْ یَه. خُدِیْ ژِی ژِ پَیْمَانَه خَوه قَنَاگَرِیْ، لِیْبَلِیْ پِرِیْ مِرُوقَانْ نِزَانِنْ. خُدِیْ تَعَالَی دِ فِیْ نَایَتِیْ دَه چَارْ رَوشْ بَیَانْ کِرِنْ: ١- خُدِیْ تُو جَارْ ژِ پَیمَانَا خَوه نَادَه پَاشْ. ٢- پِرِیْ مِرُوقَانْ کُو اَوْ مُشْرِکِنْ نَزَانِنْ. ٣- اَوْ مُشْرِكْ ژِ ژِیَانَا دِنْیَایِیْ بَسْ یَا لِبَرْ چَاقْ دِزَانِنْ. ٤- اَو ژِ حَیَاتَا نَاخْرَتِیْ غَافِلِنْ.

١١. خُدِیْ پِیْشِی دَسْتْ بِنَافِرَانْدِنِیْ دِکَه، پِشْتْرَه وِی قَدِزِینَه، پَاشِیْ هُونِیْ بِبَالْ قَه بِیْنَه قَگَرَانْدِنْ.

١٢. رُوْزَا کُو قِیَامَتْ رَادِبَه، گُنَهْکَارْ بِیْهِیْفِی و بِیْدَنْگْ دِمِینِنْ.

١٣. ژ وَانْ هَقْپِشْکِیْنْ (کُو ژ بِلِی خُدِیْ اَوْ دِحَبَانْدِنْ) تُو کَسْ ژ بُوْ وَانْ نَابَه مَهْدَرْقَانْ و اَوِیْ هَقْپِشْکِیْنْ خَوه ژِی مَانْدَلَه بِکِنْ.

١٤. رُوْزَا قِیَامَتْ رَادِبَه، وِیْ رُوْزِیْ (مُومِنْ و کَافِرْ) ژ هَقْ قَدِقَتِنْ.

١٥. ڤِیْجَه هَرْچِی اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه، اَوْ دِنَافْ بَاخْچِیِیْنْ بِهِشْتِیْ دَه تِیْنْ دِلْخَوشْکِرِنْ.

١٦. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه و وَانْ بِئَایَتِیْنْ مَه و بِرُوْزَا قِیَامَتِیْ بَاوَرِی نَئَانِینَه، ڤِیْجَه هَا اَوْ دِعَذَابْ دَه تِیْنَه کُوْمْکِرِنْ.

١٧. اِیْدِی دَمَا لِوَه بُوْ اِیْقَارْ و دَمَا لِوَه بُوْ سِبَهْ خُدِیْ ژ هَرْ کِیْاَسِیِیْ پَاکْ بِدِیْرِنْ.

١٨. لِعَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ پَسِنْ و شِیْکِرِی هَرْ ژِیْ رَه یَه و پَاشِیَا رُوْژِیْ و دَمَا کُو رُوْ لِوَه دِبَه رُوْ لِنِیڤْرُوْ.[1]

١٩. خُدِیْ، یِیْ سَاغْ ژ یِیْ مِرِی دَرْدِخَه و یِیْ مِرِی ژِی ژ یِیْ سَاغْ دَرْدِخَه، اَوْ عَرْدِیْ پِشْتِی مِرِنَا (هِشْکُبُونَا) وِیْ زِنْدِی دِکَه و هَرْ وِسَا هُونْ ژِی دِیْ (ژ گُورِیْنْ خَوه) بِیْنَه دَرَانِینْ.

٢٠. ژ نِیشَانِیْنْ (قُدْرَتَا) خُدِیْ یَه کُو هُونْ ژ ئَاخِیْ ئَافِرَانْدِنَه، پِشْتْرَه هُونْ بُونَه مِرُوْڤ و (لِسَرْ عَرْدِیْ) بَلاڤْ دِبِنْ.

٢١. ژ نِیشَانِیْنْ (قُدْرَتَا) خُدِیْ یَه کُو ژ بُوْ وَه، ژ جِنْسِیْ وَه ژِنْ ئَافِرَانْدِنَه دَا کُو صَبْرْ و

١ عَبْدُالله اِیْ کُرِیْ عَبَّاسْ گُوتِیَه: هَرْ پِیْنْجْ نِمِیْژِیْنْ فَرْظْ دِڤَانْ هَرْدُو ئَایَتَانْ دَه هَاتِنَه دِیَارْکِرِنْ، لَوْرَا؛ دِهَڤُوکَا «دَمَا لِوَه بُوْ اِیْقَارْ دُو نِمِیْژْ؛ مَغْرَبْ و عِیشَا، دِه ئَایَتَا «لِوَه بُوْ سِبَهْ»دَه نِمِیْژَا سِبَهِیْ هَیَه. دِیَا پَاشِیَا رُوْژِیْ دَه، نِمِیْژَا عَصْرِیْ هَیَه و دِیَا دَمَا نِیڤْرُو دَه ژِی نِمِیْژَا نِیڤْرُوِیِیْ هَیَه.

هَدَانَا وَه بِوَانْ بِێ، حَزْکِرِنْ و لِهَڤْبَتَانِینْ ژِی دِنَافْبَرَا وَه دَه پَێدَا کِرِیَه. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه ژِ بُوْ مِلَّتَکِی کُو بِفِکِرِنْ عِبْرَتْ هَنَه.

٢٢. ژِ نِیشَانِێنْ (قُدْرَتَا) خُدِێ یَه کُو عَرْدُ و ئَاسِیمَانْ ئَافِرَانْدِنَه، زِمَانِێنْ وَه و رَنْگِێنْ وَه ژِ هَڤْ جُدَا چِێکِرِنَه. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه ژِ بُوْ مِرُوڤِێنْ زَانَا دَرْسُ و عِبْرَتْ هَنَه.[١]

٢٣. ژِ نِیشَانِێنْ (قُدْرَتَا) خُدِێ یَه کُو هُونْ دِشَڤْ و رُوْژِێ دَه رَادِزِنْ و هُونْ دِ وَانْ دَه ژِ کَرَمَا خُدِێ دَاخوَازَا رِزْقِێ خَوه دِکِنْ. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه ژِ بُوْ مِلَّتَکِی کُو گُهْدَارِی بِکِنْ عِبْرَتْ هَنَه.

٢٤. ژِ نِیشَانِێنْ (قُدْرَتَا) خُدِێ یَه کُو بِرُوسْکِێ بِترْسُ و بِهِێڤِی نِیشَانِی وَه دِدَه. ژِ عَوْرَانْ ئَافِێ دِبَارِینَه و بِوِێ پِشْتِی هِشْکْبُونَا عَرْدِێ، وِێ هِێشِینْ دِکَه. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه ژِ بُوْ مِلَّتَکِی کُو تِێبِگِهِیژِنْ عِبْرَتْ هَنَه.

٢٥. ژِ نِیشَانِێنْ (قُدْرَتَا) خُدِێ یَه کُو عَرْدُ و ئَاسِیمَانْ بِفَرْمَانَا وِی خَوه رَادِگِرِنْ. پَاشِێ گَاڤَا (رُوْژَا قِیَامَتِێ) بِێکْ گَازِیَکِێ گَازِی وَه بِکَه، دِجِهْ دَه هُونِێ ژِ گُورِێنْ خَوه بِێنَه دَرْ.

٢٦. چِقَاسْ تِشْتِێنْ لِعَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ هَنَه اَوْ تَڤْ یِێنْ خُدِێ نَه. تَڤْ لِبَرْ فَرْمَانَا وِی ئَامَادَه نَه.

٢٧. اَوْ خُدَا یَه یِێ کُو ژِ نَبُونِێ مَخْلُوقْ چِێکِرِنَه و پَاشِێ دِێ وِی فَژِینَه. اَڤْ فَژَانْدِنْ ژِێ

---

١ نَه‌وَکُهَڤْبُونَا زِمَانِێ مِرُوْڤَانْ دِدَه نِیشَانْ کُو خَالِقِێ وَانْ چه قَاسْ مَزِنْ و حَکِیمَه. لَوْرَا دِگَلْ کُو اَصْلِێ وَانْ یَکَه ژِی لِێ دِیسَا زِمَانِێ وَانْ و رَنْگِێ وَانْ نَه یَکِنْ. بَرَاسْتِی اَڤْ نَایَتْ، بِکُرْتِی رَامَانَا اِسْلامِێ یَا دِبَارَا زِمَانْ و رَنْگَانْ دَه اَشکَرَه دِکَه. هَرْ وهَا دِدَه زَانِینْ کُو دِ اِسْلامِێ دَه زِمَانْ تَڤْ وَکْهَڤْ بِنرِخْنْ و نَاڤْگِینَا ژِ هَڤْ فِێمْکِرِنِێ نَه. لِگُورِی فَهْمَا ژِ ڤِێ نَایَتِێ، اِنْسَانِێ کُو اِنْکَارَا زِمَانَکِی بِکَه هَرْ وَکِی کُو اِنْکَارَا نِیشَانَکِێ ژِ نِیشَانِێنْ قُدْرَتَا خُدِێ بِکَه و لِبَرْ قَدَرَا خُدِێ رَابَه. مِرُوڤِێ کُو زِمَانَکِی قَدَخَه بِکَه و مِلَّتَکِی اَسِیمِیلَه بِکَه اَوْ هَرْ وَکِی کُو نِیشَانَکِی ژِ نِیشَانِێنْ خُدِێ ژِ هُوْلِێ رَادِکَه و حِکْمَتَا وِی قَبُولْ نَاکَه. هِیچْ مَافِێ تُو کَسْ و چه سَازُومَانِێ تُنَه کُو بِتُو بَهَانَِێ خَبَرْدَانَا مِلَّتَکِی بِزِمَانِێ وِی و پَرْوَرْدَیَا وِی قَدَخَه بِکَه.

رَه ژ یَا اَولْ هِیْسَانْتِرَه. لِعَرْدُ و نَاسِیَانَانْ پَسْنِیْنْ هَرِی بِلِنْدْ یِیْنْ خُدِیْ نَه. هَرْ اَوَه یِیْ دَسْتْهِلاتْ، یِیْ خَوِیْحِکْمَتْ.

۲۸. (خُدِیْ) ژ بُوْ وَه دَرْبُ و مَسَلَکِیْ ژ وَه تِینَه؛ مَا کِی ژ وَه رَازِی دِبَه کُو کُوْلَیِیْ وَه دِ وِی مَالِیْ کُو مَه دَایَه وَه دَه بِبَه هَفْشْکِیْ وَه؛ ڤِیْجَه کُو هُونْ و اَوْ تِیْ دَه وَکْهَفْ بِنْ و چَاوَا هُونْ ژ هَفْ دِتِرْسِنْ هُونْ ژ وَانْ ژِی بِتِرْسِنْ. هَرْ وِسَا ژ بُوْ مِلَّتَکِی کُو تِیْدِگِهِیژِنْ اَمْ ثَایَتِیْنْ خَوه بَرْفِرَهْ اَشْکَرَا دِکِنْ.[۱]

۲۹. نَخِیْرْ، بَلْکِی اَوِیْنْ کُو ظَالِمْ بُونَه؛ بِنَزَانِی دَانَه یَیْ اَرَزُوِیِیْنْ خَوه. ڤِیْجَه اَوْ کَسِیْ کُو خُدِیْ وِی ژ رِیْ بِخَه اَوْ کِیَه وِی رَاسْتَرِیْ بِکَه؟ ژ بُوْ وَانْ تُو ثَارِیکَارْ ژِی تُنِنْ.

۳۰. تُو بَرِیْ خَوه رَاسْتْ و دُرِسْتْ، بِیْ فَتْلُ و ڤِیچْ بِدَه دِینِیْ حَقْ؛ خَوه بِفِطْرَتَا ژ جَمْ خُدِیْ بِگِرَه. اَوْ فِطْرَتَا کُو خُدِیْ اِنْسَانْ لِسَرِیْ چِیْکِرِیَه. ژ فِطْرَتَا (چِیْکِرِنَا) خُدِیْ رَه گُهَارْتِنْ تُنَه. هَا اَفْ، رِیْکَا رَاسْتْ و دُرِسْتَه، لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْقَانْ (پِیْ) نِزَانِنْ.[۲]

۳۱. هُونْ تَفْ (بِاخْلاصْ و تُوبِیْ) لِخُدَایِیْ خَوه فَکَرِنْ، بِنَکِرِنَا گُنَهَانْ خَوه ژِیْ بِپَارِیْزِنْ، بَنَاوَایِیْ پِیْدِفِی نِمِیْژْ بِکِنْ و نَبِنْ ژ مُشْرِکَانْ...

---

۱ اَفْ ثَایَتَا پِیرُوْزْ دِیمَنَکِی زِنْدِی ژ بُومَه تِینَه دَا کُو رِنْدْ تِیِیگِهِژِنْ. مِرُوْڤِیْ ثَازَادْ، رَازِی نَابَه کُو دِڤَانْ چَنْدْ رُوْژِیْنْ دِدِنْیَایِیْ دَه مِرُوْڤْکِی کُولَه و خِزْمَتْکَارْ بِکَه شَرِیکْ و خَودِیْ سَرْوَتَا خَوه. چِقَاسْ کُو اَوْ ژ جِنْسِیْ وِی یَه ژِی. ڤِیْجَه اَوِیْنْ کُو هُونْ وَانْ ژ خُدِیْ رَه دِکِنْ شَرِیکْ، دِگَلْ کُو اَوْ مَخْلُوڤِیْ خُدِیْ نَه، خُدِیْ دِیْ چَاوَا رَازِی بِبَه کُو هُونْ ژِیْ رَه بِکِنْ هَفْشْکْ و هَفْتَا. خُدَا قَبُوْلْ نَاکَه کُو چِه تِشْتْ ژِیْ رَه بِبَه شَرِیکْ. خُدِیْ دِسَالِخِیْنْ خَوه یِیْ اُلُوهِیَّتْ و رُبُوبِیَّتِیْ دَه یَکَه، تَکَه، پِیْهِمْکُوفْ و پِیْهَفْتَا یَه.

۲ خُدِیْ، بِڤِیْ ثَایَتِیْ فِطْرَتَا بَشَرِی و فِطْرَتَا دِینِیْ اِسْلامِیْ بِهَفْ قَه گِرِیْ دِدَه؛ اَفْ هَرْ دُو ژِی ژ کَارِیْ خُدِیْ نَه. اَفْ هَرْدُو مُوافِقِیْ قَانُونَا هَیِینِیْ نَه و هَرْ دُو دِ سِرُشْتْ و بَرِیْدَانِیْ دَه بِهَفْ قَه گِرِیْدَایِی نَه. یِیْ کُو دِلِیْ اِنْسَانْ خُلِقَانْدِیَه، اَفْ دِیْنْ ژِی خُلِقَانْدِیَه، دَا کُو دِیْنْ لِسَرْ دِلِیْ اِنْسَانْ حُکِمْ بِکَه؛ ژ نَبَاشِیْ وِی دَاگِرِیْنَه، نَخَوشِیَا وِی دَرْمَانْ بِکَه و وِی رَاسْتَرِیْ بِکَه. لُوْرَا خُدِیْ بِیْهْتَرْ بِمَخْلُوڤِیْ خَوه دِزَانَه. فِطْرَتْ و دِیْنْ هَرْدُو ژِی سَابِتِنْ؛ نَایِیْنْ گُهَرتِنْ. ڤِیْجَه دَمَا نَفْسَا اِنْسَانْ ژ فِطْرَتَا خَوه دَرْکَتْ، ژ بِلِی ڤِی دِنِیْ کُو بِفِطْرَتِیْ رَه گِرِیْدَاییَه چُو تِشْتْ نَفْسِیْ نَاڤَگِرِینَه سَرْ فِطْرَتَا وِیْ یَا کُو خُدِیْ اَو لِسَرِیْ خُلِقَانْدِیَه.

٣٢. نَبِنْ ژِ وَانِیْنْ کُو دِینِیْ خَوه ژِ هَفْ پَارْچَه کِرِنْ و بُونَه بَنْدُ و جِقَاتْ کُو هَرْ هَفْبَنْدِیَكْ بِیَا لِجَمْ خَوه دِلْشَادْ دِبَه.

٣٣. دَمَا تَنْگَزَارِیَكْ بِسَرْ مِرُوْڤَانْ دَه وَرَه، لِخُدَایِیْ خَوه قَدِگَرِنْ و لاڤَه لاڤِیْ ژِیْ دِکِنْ. پِشْتَرَه دَمَا کُو خُدِیْ ژِ جَمْ خَوه نِعْمَتَکِی بِوَانْ بِدَه تَعِمْکِرِنْ، تُو دِنِیْرِی کُو بَرَكْ ژِ وَانْ ژِ خُدَایِیْ خَوه رَه شَرِیکَانْ چِیْدِکِنْ.

٣٤. دَه بِلَا اَوْ لِبِوَارَا نِعْمَتِیْنْ کُو مَه دَانَه وَانْ نَانْکُوْرِیِیْ بِکِنْ و ڤِیْجَه بِلا خَوشْ بِژِیْنْ، پَاشِیْ اَوِیْ بِزَانِنْ (یَا بِیْ سَرِیْ وَانْ).

٣٥. یَانْ ژِی مَا مَه دَلِیلَكْ ژِ وَانْ رَه ثَانِیَه خَوارِیْ، کُو اَوْ دَلِیلْ ژِ وَانْ رَه ژِ یَا کُو اَوْ ژِ خُدِیْ رَه دِکِنَه شَرِیكْ خَبَرْ دِدَه؟!

٣٦. دَمَا اَمْ خَوشِیَکِیْ بِمِرُوْڤَانْ بِدِنْ چِیْزَانْدِنْ ژِ سَرْ خَوه ڤَه دِچِنْ و اَگَرْ بِسَدَمَا یَا کُو دَسْتِیْنْ وَانْ کِرِیَه بَلایَكْ وَرَه سَرِیْ وَانْ دِجِهْ دَه اَوْ بِیْهِیْڤِی دِبِنْ.

٣٧. مَا اَوْ بِخَوه نَابِینِنْ کُو خُدِیْ کِیْ بِڤِیْ رِزْقِیْ وِی فِرَهْ دِکَه، کِیْ ژِی بِڤِیْ رِزْقِیْ وِی تَنْگْ دِکَه. بِرَاسْتِی دِڤِیْ دَه ژِ بُوْ جِقَاتَکَه کُو بَاوَرْ بِکِنْ، دَرْسْ و عِبْرَتْ هَنَه.

٣٨. نَاخَوه تُو، مَافِیْ خِزمَانْ، بَلَنگَازَانْ و رِیْوِیَانْ بِدَه وَانْ. ژِ بُوْ یِیْنْ کُو لِرزَایَا خُدِیْ بِگَرِنْ اَڤْ یَا هَرِی رِنْدَه. هَا اَوِنْ یِیْنْ کُو (لِدِنْیَا و ئَاخْرَتِیْ) سَرْفِرَازِنْ.

٣٩. اَوْ مَالِیْ کُو وَه (بِسَلَفْ) دَایَه خَلْکِیْ دَا کُو ژِ مَالِیْ وَانْ مَالِیْ وَه زِیْدَه بِبَه، ڤِیْجَه اَوْ لِجَمْ خُدِیْ قَتْ زِیْدَه نَابَه. اَوَا کُو وَه بِزَکَاتْ دَایَه کُو هُونْ بِوِیْ رِزَایَا خُدِیْ دِڤِیْنْ، ڤِیْجَه هَا اَوِنْ یِیْنْ کُو خِیْرَا وَانْ قَاتْ بِقَاتْ زِیْدَه دِبَه.

٤٠. خُدِیْ یَه بِیْ کُو هُونْ ئَافِرَانْدِنَه، پِشْتَرَه رِزْقِیْ وَه دَایَه، پِشْتَرَه اَوِیْ وَه بِمِرِینَه، پِشْتَرَه اَوِیْ وَه ڤِژِینَه. اَرِیْ مَا ژِ نَاڤْ وَانِیْنْ کُو هُونْ پَرَسْتِنَا وَانْ دِکِنْ یَکِی کُو بِکَارِبَه تِشْتَکِی ژِ ڤَانْ بِکَه هَیَه؟ خُدِیْ ژِ یَا کُو هُونْ دِکِنَه شَرِیكْ، پَاكْ و بِلِنْدَه.

٤١. ژ بَرْ گُنَهیِنْ کُو مرُوْڤانْ بدَسْتیِنْ خَوه کرِنْ، خَرَابی لبَزْ و بَحْریْ خُیَا بُویَه، ڤیْجَه خُدیْ دیْ هنَکی ژ یَا کُو کرِنْ بوَانْ بدَه تَعمْکرِنْ، دَا کُو اَوْ (ژ کرِنیِنْ خَوه) ڤَگرِنْ.

٤٢. بیِیْژَه: لسَرْ رُویِیْ عَرْدیْ بگَرِنْ، دَ بنیِرِنْ کَا دُومَاهیکَا وَانْ ملَّتیِنْ بَریْ کُو پرِیِنْ وَانْ مُشْرِکْ بُونْ چَاوَا بُوْ یَه؟!

٤٣. ڤیْجَه بَریْ خَوه بدَه دینیْ رَاسْتُ و دُرسْتْ، بَریَا رُوزَکَه وسَا وَریْ کُو لجَمْ خُدیْ ژیْ رَه ڤَگَرْ تُنَه یَه! وِیْ رُوْژیْ (مرُوْڤْ) کُوْمْ بکُوْمْ دیْ ژ هَڤْ بقَتنْ.[1]

٤٤. چه کَسیْ کَافرْ ببَه وَبَالیْ کَافرِیَا وِی ژیْ رَه یَه و چه کَسیْ کَارْ و بَارِیِنْ قَنْجْ بکَه اَوْ (لبِهِشْتیِ) جهیِ خَوه بَسْ ژ خَوه رَه ئَامَادَه دکَه.

٤٥. (اَوْ ژ هَڤْ دقَتنْ) دَا کُو خُدیْ وَانیِنْ کُو بَاوَری ئَانینْ و کَارِیِنْ قَنْجْ کرِنْ، ژ قَنْجیَا خَوه خَلاتْ بکَه. بیِگُمَانْ خُدیْ ژ کَافرَانْ حَزْ نَاکَه.

٤٦. (گَلی مرُوْڤانْ!) ژ نیِشَانیِنْ (قُدْرَتَا خُدیْ) یَه کُو بَایِیْ وَکْ مزْگِینْبَرْ دشِینَه، دَا کُو هنَکی ژ دلُوڤَانیَا خَوه بوَه بدَه تَعمْکرِنْ، دَا کُو کَشْتی بفَرْمَانَا وِی بکِشِنْ، ژ بُوْ هُونْ ژ کَرَمَا وِی لرِزْقیْ خَوه بگَرِنْ و دَا کُو هُونْ وِی بشِیْکرِینِنْ.

٤٧. (رَسُولیْ منْ!) صُوْنْدْ بَه کُو مَه بَریَا تَه ژی گَلَکْ پیْخَمْبَرْ ژ گَلیِنْ وَانْ رَه شَانْدِنْ، ڤیْجَه اَوْ بمُعْجزَه و بَلْگَه ژ گَلیْ خَوه رَه هَاتِنْ. ایجَارْ مَه اَویِنْ کُو گُنَهْ کرِنْ (بهَلاکَا وَانْ) تُوْلْ لوَانْ ڤَکرْ و لسَرْ مَه مسُوگَرْ بُویَه کُو اَمْ بَاوَرْمَنْدَانْ بسَرْ بخِنْ.

---

١ مَه دِ ڤیْ ئَایَتیْ «بَصَّدُّعُونْ» بـ « ژ هَڤْ دقَتنْ؛ دبِنْ دُو جَلَبْ (کُو یَكْ ژ وَانْ جَنَّتی و یَا دِنْ ژی جَهَنَّمی نَه)» مَعْنَی کرِیَه. چِما؟ لوَرَا ژ کِتیِبَا خُدیْ ئَایَتیِنْ کُو دِلالَتی سَرْ ڤیْ مَعْنَایِیْ دکِنْ هَنَه: ژ وَانْ ئَایَتَانْ؛ یَكْ: ژ ڤی سُورَه یِی ئَایَتَا ١٤-١٦یْ «رُوْژَا قیِامَتْ رَادبَه، وِیْ رُوْژیْ (مُؤْمِنْ و کَافرْ) ژ هَڤْ قَدقَتنْ. ڤیْجَه هَرْچی اَو یِنْ کُو بَاوَری ئَانینَه و کَارِیِنْ قَنْجی کرِنَه، اَو دِ نَاڤْ بَاخْچِیِنْ بهِشْتیِ دَه تِیِنْ دلَخَوشْکرِنْ. هَرْچی اَو یِنْ کُو کَافرْ بُونَه و وَانْ بئَایَتِیِنْ مَه و بِرُوْژَا قیِامَتیِ بَاوَری نَئَانینَه، ڤیْجَه هَا اَوْ دِ عَذَابْ دَه تِیِنَه کُومْکرِنْ» و ژ سُورَه یِیْ شُورَا ئَایَتَا ٧یْ «وِیْ رُوْژیْ، هِنْ دِ بهِشْتیِ دَه نَه هِنْ ژی دِ ئَاگرِیْ بِیِتْ دَنَه».

٤٨. خُدِێ یَه، اَوِێ کُو بَایِێ دِشِینَه، ڤِێجَه اَوْ بَا عَوْرَانْ رَادِکَه و دِلڤِینَه. اَوْ چَاوَا بِڤِێ وِسَا لِئَاسِیَانَانْ بَلاڤْ دِکَه، وَانْ پَارْچَه پَارْچَه دِگِرِینَه؛ اِیْدِی تُو دِبِینِی کُو وَا یَه بَارَانْ ژ نَاڤَا وَانْ دِبَارَه. ڤِێجَه دَمَا خُدِێ ژ بَنْدَیِێنْ خَوه کِێ بِڤِێ بَارَانِێ لِێ بِبَارِینَه، دِجِهْ دَه کِێفْخَوشْ دِبِنْ...

٤٩. چَنْدِی کُو اَوْ، بَرِیَا بَارَانْ لِسَرْ وَانْ بِبَارَه بِێهِێڤِی ژِی بُوبُونْ.

٥٠. ڤِێجَه دَه لِبَرْهَمِێنْ رَحْمَا خُدِێ بِنِێرَه؛ پِشْتِی مِرنَا (هِشْکُبُونَا) عَرْدِێ کَا چَاوَا وِێ قَدِژِینَه؟ بِێگُمَانْ اَوِێ کُو عَرْدِێ سَاغْ دِکَه تَقَزْ یِێ مِرِی ژِی سَاغْ دِکَه. بِێگُمَانْ اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٥١. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ کُو اَمْ بَایَکِی (بِسَرْ چَانْدِنِیَا وَانْ دَه) بِشِینْ و اَوْ ژِی چَانْدِنِیَا خَوه زَرْبُوِیِی بِبِینْ، پِشْتِی وِێ زَرْبُونِێ تَقَزْ دِێ نَانْکُوِرِیِێ بِکِنْ.

٥٢. بِێگُمَانْ تُو نِکَارِی گُوتِنَا خَوه بِدِلْمِرِیَانْ بِدِی بِهِیسْتِنْ و تُو دُوْزَا خَوه نِکَارِی بِیِێنْ کَرْ بِدِی بِهِیسْتِنْ دَمَا پِشْتَا خَوه بِدِنْ تَه و ژ تَه بِرَقِنْ.

٥٣. تُو نِکَارِی دِلْکُورَانْ ژِی ژ رِێشَاشِیَا وَانْ فَکَرِێنِی سَرْ رِیَا رَاسْتْ. بَسْ تُو دِکَارِی (دُوْزَا خَوه) بِگِهِینِی وَانِێنْ کُو بَاوَرِی بِنَایَتِێنْ مَه تِینِنْ، ڤِێجَه اَوْ ژ فَرْمَانَا مَه رَه بَرْدَسْتِنْ.

٥٤. خُدِێ یَه، اَوِێ کُو هُونْ لَوَازْ نَافِرَانْدِنَه، پِشْتِی لَوَازِیِێ هُونْ بِهِێزْ و خُرْتْ کِرِنَه، پِشْتِی خُرْتِیِێ هُونْ لاوَازْ و کَالْ کِرِنْ. خُدِێ چه بِڤِێ وِێ دِخُلِقِینَه. اَوَه یِێ عَلِیمْ یِێ قَدِیرْ.

٥٥. رُوْژَا کُو قِیَامَتْ رَادِبَه، گُنَهْکَارْ صُوْنْدْ دِخُونْ کُو اَوْ ژ دَمَکَه پِرْ کِنْ پِێ قَه (لِدِنْیَایِێ) نَمَانَه. هَا وَانْ (لِدِنْیَایِێ) وِسَا بَرِێ خَوه (ژ حَقِیِێ) قَدِگَرَانْدِنْ.

٥٦. اَوِێنْ کُو زَنَانِینْ و اِیمَانْ ژ وَانْ رَه هَاتِیَه دَایِنْ (ژ وَانْ مُنْکِرَانْ رَه) گُوتِنْ: صُوْنْدْ بَه؛ لِگَّورِی نِقِیسَا خُدِێ هُونْ حَتَا رُوْژَا ڤَژِینِێ مَانْ. ڤِێجَه هَا اَڤْ رُوْژْ رُوْژَا قِیَامَتِێ یَه، لِێبَلِێ وَه نَدزَانِی.

٥٧. اِيْدِى وِىْ رُوْژِىْ لِيْبُورِينْخَوسْتِنَا وَانِيْنْ كُو ظَالِمِنْ تُو كَارِى نَادَه وَانْ و ژ وَانْ نَايِىْ خَوەسْتِنْ كُو اَوْ خُدِىْ ژِى ژ خَوه رَازِى بِكِنْ.

٥٨. صُوْنْدْ بَه؛ مَه دِڤِىْ قُرْنَانِىْ دَه ژ بُوْ مِرُوْڤَانْ هَرْ تَخْلِيتْ مِينَاكْ اَشْكَرَا كِرِنَه. (رَسُولِىْ مِنْ!) بِصُوْنْدْ؛ اَگَرْ تُو ژ وَانْ رَه مُعْجِزَيَكِىْ ژِى بِينِى تَقَزْ اَوِيْنْ كَافِرْبُونَه دِىْ بِيْژِنْ: هُونْ تَنِىْ پُوچِيِىْ ژ بُوْ مَه تِينِنْ.

٥٩. بِڤِى ئَاوَايِى خُدِىْ مُوْرِىْ لِسَرْ دِلِيْنْ وَانِيْنْ نَزَانْ دِخَه.

٦٠. ڤِيْجَه تُو صَبْرِىْ بِكِيْشَه، لَوْرَا پَيْمَانَا خُدِىْ حَقَه. زِنْهَارْ بِلا اَوِيْنْ كُو (بِقِيَامَتِىْ) ژ دِلْ بَاوَرِى نَايْبِنِنْ تَه سِسْتْ و بِيْتَبَاتْ مَكِنْ!

٣١. سُورَه يِىْ لُقْمَانْ

سُورَەيِىْ (لُقْمَانْ) ، ٣٤ (سِهْ و چَارْ) ئَايَتَه. ژ ئَايَتِيْنْ ٢٧'اَمْ، ٢٨'اَمْ و ٢٩'اَمْ يِىْ فَه تَفْ لِمَكِّىْ دَاكِتِنَه. ژ بَرْ كُو تِىْ دَه قِصَيَا لُقْمَانِىْ حَكِيمْ هَاتِيَه رَاگِهَانْدِنْ، ژِىْ رَه سُورَەيِىْ لُقْمَانْ هَاتِيَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. اَلِفْ، لامْ، مِيمْ.

٢. هَا اَڤْ، ئَايَتِيْنْ كِتِيْبَا خُدَانْحِكْمَتَه.

٣. اَوْ، ژ بُوْ مِرُوْڤِيْنْ قَنْجِيكَارْ رِيْبَرْ و رَحْمَتَه..

٤. اَوِيْنْ كُو بَنَاوَايِىْ پِيْدِڤِى نِمِيْژْ دِكِنْ، زَكَاتَا مَالِىْ خَوه دِدِنْ و ژ قِنْيَاتَا دِلِىْ خَوه بِنَاخْرَتِىْ بَاوَرِى تِينِنْ..

٥. هَا اَوْ لِسَرْ هِيدَنَايَتَكَه ژ جَمْ خُدَايِىْ خَوه ڤَه نَه و هَا اَوِيْنْ كُو (لِدِنْيَايِىْ و نَاخِرَتِىْ) سَرْفِرَازْ و رِزْگَارْ بُونَه.

٦. هِنْ ژِ اِنْسَانَانْ هَنَه كُو گُوتِنَا كَلَفَاژِی و پُوچْ دِكِرِنْ دَا كُو بِێزَانِينْ مِرُۆڤَانْ ژِ رِيَا خُدِێ دَرْخِنْ و وِێ ژِ خَوه رَه بِكِنْ طِنَازُوكْ. هَا اَوْ، عَذَابِێ رِسْواكَرْ هَرْ ژِ وَانْ رَه يَه.

٧. دَمَا كُو ئَايَتِێنْ مَه ژِێ رَه تِێنْ خَوْنْدِنْ، ژِ پُوزْبِلِنْدِيَا خَوه پِشْتَا خَوه دِدَه وَانْ، هَرْ وَكِی كُو وِی اَوْ نَه بِهِيسْتِنْ و هَرْ وَكِی كُو دِگُهِێنْ وِی دَه كَرِيتِی هَبَه. ڤِێجَه تُو مِژْگِينِيَا عَذَابَكِی جَانْسُوژْ بِدِيێ!

٨. بِێگُمَانْ اَوِێنْ كُو بَاوَرِی ئَانِينْ و كَارِێنْ قَنْجْ كِرِنَه، ژِ وَانْ رَه بِهِشْتِێنْ خَودِينْعَمَتْ هَنَه.

٩. اَوْ هَرْ و هَرْ تِێ دَه مَايِينْدَه نَه، اَڤْ سُوزَا خُدِێ يَه كُو تِێ دَه ئَافِرَانْدِنَه و ژِ هَڤْ زِێدَه كِرِنَه. مَه ژِ عَورَانْ ئَافْكْ بَارَانْدِيَه، ڤِێجَه اَمْ تِێ دَه هَرْ تَخْلِيتْ گِيَايِێنْ بِفَيْدَه هِێشِينْ دِكِنْ.

١١. هَا اَڤْ تَڤْ مَخْلُوقِێنْ خُدِێ نَه. ڤِێجَه دَه كَا نِيشَانِی مِنْ بِدِنْ؛ اَوِێنْ كُو ژِ بِلِی خُدِێ وَه اَوْ دِهحَبَانْدِنْ كَا چِه ئَافِرَانْدِنَه؟ نَا، بَلْكِی يِێنْ سِتَمْكَارْ هَرْ دِرِێشَاشِيَكَه اَشْكَرَا دَه نَه.

١٢. صُوْنْدْ بَه، بِرَاسْتِی مَه حِكْمَتْ دَا لُقْمَانْ؛ كُو شِێكِرِيَا خُدَايِێ خَوه بِكَه. چِه كَسِێ شِێكِرِيَا خُدِێ بِكَه اَوْ ژِ بُوْ خَوه دِكَه و كِی ژِی نَانْكُوْرِيِێ بِكَه بِلا بِزَانَه كُو بِێگُمَانْ خُدِێ دَوْلَمَنْدَه، هِێژَايِێ پَسِنْدَايِينِێ يَه.

١٣. وِێ دَمِێ لُقْمَانْ شِيرَتْ لِكُرِێ خَوه كِرْ و ژِێ رَه گُوتْ: كُرْكِێ مِنُو! ژِ خُدِێ رَه شَرِيكَانْ چِێنَكَه! بِێگُمَانْ شَرِيكْچِێكِرِنْ هَرْ ظُلْمَكَه مَزِنَه.

١٤. مَه ژِ بُوْ دِێ و بَاڤَانْ فَرْمَانْ لِمِرُۆڤَانْ كِرْ -كُو دَايِيكَا وِی بِزُورْ و زَحْمَتِی اَوْ هِلْگِرْتِيَه

و دِ دُو صَالانْ دَه بِشِیرْ فَکِریَه-؛ کُو شِیْکِریَا مِنْ و شِیْکِریَا دِیْ و بَاقِیْنْ خَوه بِکِنْ. فَگَرْ، تَنِیْ بِبَالْ مِنْ فَه یَه.

١٥. اَگَرْ دِیْ و بَاقْ، بِتَه رَه تِیبِکُوشِنْ دَا کُو یَا تُو بِیْ نِزَانِی ژ مِنْ رَه بِکِی شَرِیكْ، وِیْ چَاخِیْ بِگُوتِنَا وَانْ مَکَه! (لِیَبَلِیْ دِیسَا ژِی) لِدِنْیَایِیْ بِوَانْ رَه خَوشْ دَرْبَاسْ بِکَه و بِدَه دُوقْ رِیَا کَسِیْ کُو بِبَالْ مِنْ فَه تُوبَه کِرِیَه. پَاشِیْ فَگَرَا وَه بَسْ بِبَالْ مِنْ فَه یَه. وِیْ چَاخِیْ یَا کُو وَه دِکِرْ اَزِیْ وَه بِیْ نَاگَاهْدَارْ بِکِمْ.

١٦. (لُقْمَانْ گُوتْ) کُرْکِیْ مِنُو! اَوْ تِشْتِیْ کُو تُو بِکِی (چه خِیْرْ بَه چه ژِی گُنَهْ) چَنْدِی بِقَاسِی گِرَانِیَا لِبَکَه خَرَدِلِیْ بَه و دِنَاقَا زِنَارَکِی دَه بَه ژِی، یَانْ لِنَاسِیاَنَانْ بَه یَانْ ژِی لِعَرْدِیْ بَه، دِیسَا خُدِیْ دِیْ وِیْ بِینَه (پِیْشْبَرِی تَه و حَسَابِیْ وِیْ ژ تَه بِپِرْسَه). بِیْگُمَانْ خُدِیْ، لُطْفْکَارَه، نَاگَاهْدَارَه.

١٧. کُرْکِیْ مِنُو! بِنَاوَایِیْ پِیْدِفِی نِمِیْژْ بِکَه، بِیَا قَنْجْ فَرْمَانْ بِکَه، ژ یَا نَقَنْجْ پَاشْ فَه بِدَه و لِهَمْبَرِی (بَلا)یَا کُو وَرَه سَرِیْ تَه، خَوه رَاگِرَه. بِیْگُمَانْ اَفْ ژ کَارِیْنْ لازِمْ و پِیْدِفِی نَه.

١٨. ژ چَاڤْسُوْرِی بَرِیْ خَوه ژ مِرُوْڤانْ فَنَگَرِینَه و بِقُرِّتِی لِسَرْ عَرْدِیْ نَمَشَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، ژ تُو قُرِیِیْ خَومَزِنْدِیْرْ حَزْ نَاکَه.

١٩. دِرِیْڤَچُونَا خَوه دَه نَاسَایِی بَه. دَنْگِیْ خَوه نِزْمْ بِکَه. بِیْگُمَانْ دَنْگِیْ هَرِی کِرِیْتْ دَنْگِیْ کَرِیْ یَه.[1]

٢٠. (گَلِی مِرُوْڤانْ!) مَا هُونْ نَابِینْ کُو خُدِیْ لِعَرْدِیْ و تِشْتِیْنْ لِنَاسِیاَنَانْ هَنَه ژ بُوْ وَه

---

١ دِ رِیْڤَچُونَا خَوه دَه اَسَایِی بَه: ژ سُورَه‌یِیْ فُرْقَانْ نَایَتَا ٦٣یْ «بَنْدَیِیْنْ رَحْمَنَانِی، اَو یْنْ کُو لِسَرْ عَرْدِیْ بِنَفْسْبِچُوکِی بِرِیْ فَه دِچِنْ و دَمَا کُو مِرُوْڤِیْنْ نَزَانْ ژ وَانْ رَه یَیْڤِیْنْ نَه لِرِیْ دِبِیْژِنْ (ژ وَانْ رَه دِبِیْژِنْ) سِلافْ لِوَه بَه (و ژ وَانْ دَرْبَاسْ دِبِنْ)» و ژ نَفْسَا ڤِی سُورَه‌یِی نَایَتَا ١٨یْ «ژ پِوْزْبِلَنْدِی بَرِیْ خَوه ژ مِرُوْڤَانْ فَنَگَرِینَه و بِقُرِّتِی لِسَرْ عَرْدِیْ نَمَشَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، ژ تُو قُرِیِیْ خَومَزِنْدِیْرْ حَزْ نَاکَه» ڤِیْ هَفُوکِیْ زَلالْ و رُوْنَاکْ دِکِنْ.

ستُوخَوارْ کِرنَه و نِعْمَتِیْنْ خَوه یِیْنْ خُیَایی و نَخُیَایی لِسَرْ وَه رَشَانْدِنَه. ژِ مِرُوْقانْ هِنْ هَنَه کُو بِیْ زَنَانِینْ، بِیْ رِیْبَرْ و بِیْ بَلْگَیَکَه رُونْکَرْ دَرْ بَارِیْ خُدِیْ دَه خِرَه جِرْ و زِمَانْدِرِیْژِیِیْ دِکِنْ.

٢١. دَمَا ژِ وَانْ رَه بِیْ گُوتِنْ: بِدِنْ پَیْ وَحْیَا کُو خُدِیْ اَوْ هِنَارْتِیَه، دِیِیْژِنْ: نَخِیْرْ، بَلْکِی اَمِیْ بِدِنْ پَیْ یَا کُو مَه بَاقَانِیْنْ خَوه لِسَرِیْ دِیتِیَه. اَرِیْ مَا کُو شَیْطَانْ وَانْ گَازِی بَالْ نَاگِرِیْ بِیِیْتْ قَه ژِی بِکَه (اَوِیْ بِدِنْ پَیْ وِی)؟[1]

٢٢. کِی کُو خَوه بِسِپِیْرَه خُدِیْ و رَاسْتُ و دُرِسْتْ بَه، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی وِی خَوه بِقُلْپَا سَاغْلَمْ گِرْتِیَه و اَنْجَامَا کَارْ و بَارَانْ هَرْ بِبَالْ خُدِیْ قَه یَه.

٢٣. چه کَسِیْ کُو کَافِرْ بِبَه، بِلا کَافِرِیَا وِی تَه غَمْگِینْ مَکَه! ڤَگَرَا وَانْ تَنِیْ بِبَالْ مَه قَه یَه، ڤِیْجَه اَمِیْ یَا کُو وَانْ کِرِیَه ژِ وَانْ رَه بِیِیْژِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِیَا دِدِلانْ دَه دِزَانَه.

٢٤. اَمْ (لِڤِیْ دِنْیَایِیْ) هِنْدِکِی وَانْ دِچِیْژِینْ، پِشْتْرَه اَمِیْ وَانْ بَاژْوَنَه بَرْ بِعَذَابَکِی گِرَانْ و دِژْوارْ قَه.

٢٥. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو ژِ وَانْ بِپْرْسِی کِیْ عَرْدْ و ئَاسِیَانْ ئَافِرَانْدِنَه؟ تَقَزْ دِیْ بِیِیْژِنْ، خُدِیْ یَه. (لِسَرْ ڤِیْ اِقْرَارَا مُشْرِکَانْ کُو نَاچَارْ مَانَه) بِیِیْژَه: حَمْدْ ژِ خُدِیْ رَه بَه. دَڤْ ژِ ڤِیْ ژِی بَرْدَه؛ پِرِیْنْ وَانْ نِزَانِنْ (کَااَوْ چه دِیِیْژِنْ).

٢٦. هَرْ تِشْتِیْنْ کُو لِعَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ هَنَه اَوْ تَڤْ یِیْنْ خُدِیْ نَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، دَوْلَمَنْدَه، هِیْژَایِیْ پَسِنْدَاییِنِیْ یَه.

٢٧. اَگَرْ بِرَاسْتِی چِقَاسْ دَارِیْنْ لِعَرْدِیْ هَنَه قَلَمْ بِنْ، دَرْیَا و بِقَاسِی وِیْ حَفْتْ دَرْیَایِیْنْ دِنْ

---

١ اَرِیْ مَا کُو شَیْطَانْ وَانْ گَازِی بَالْ نَاگِرِیْ بِیِیْتْ قَه ژِی بِکَه (اَوِیْ بِدِنْ پَیْ وِی)؟ ژِ سُورَه‌یِیْ حَجْ ئَایَتَا ٤یْ فِی جُمْلِیِیْ بَرْفَرَهِی بَیَانْ دِکَه: «حُکَمْ لِسَرْ شَیْطِیْنْ هَاتِیَه دَایِینْ؛ چه کَسِیْ کُو وِی ژِ خَوه رَه بِکَه دُوْسْتْ و ئَارِیکَارْ، مُحَقَقْ اَوِیْ رِیَا رَاسْتْ لِبَرْ وِنْدَا بِکَه و اَوِیْ بَرِیْ وِی بِدَه رِیَا نَاگِرِیْ بِیِیْتْ».

ژی حِبْرَا وَانْ بِنْ، (ڤِیْجَه گُوتِنێنْ خُدِێ بِوَانْ بِنِڤِیسِنْ) گُوتِنێنْ خُدِێ دِێ خَلاصْ نَبِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ عَزِیزَه، حَکِیمَه.

٢٨. (گَلِی مِرُۆڤَانْ!) نَافِرَانْدِنَا وَه و سَاغْکِرِنَا وَه تَڤَکَانْ لِجَمْ خُدِێ وَکِی نَافِرَانْدِنْ و سَاغْکِرِنَا یَکْ مِرُۆڤَکِیَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بِهِیزَرَه، بِینَرَه.

٢٩. مَا تُو نِزَانِی کُو خُدِێ شَڤِێ دِخَه سَرْ رُۆژِێ و رُۆژِێ ژِی دِخَه سَرْ شَڤِێ، رُۆژْ و هَیْڤْ ژِ فَرْمَانَا خَوه رَه ستُوخَوارْ کِرِنَه و اَڤْ تَڤْ حَیَا دَمَکَه نَاڤْلِێکِرِی دِگَرِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ یَا کُو هُونْ دِکِنْ، ئَاگَاهْدَارَه.

٣٠. اَڤْ رَوْشْ، ژِ بُۆ کُو هُونْ بِزَانِنْ و اِقْرَارْ بِکِنْ کُو خُدِێ هَرْ حَقَه و بِرَاسْتِی اَوِێنْ کُو ژِ بِلِی خُدِێ تِێنْ حَبَانْدِنْ هَرْ بَاطِلْ و پُوچِنْ و بِێگُمَانْ الله، اَوْ بِلِنْدَه، مَزِنَه.

٣١. مَا تُو نَابِینِی کُو کَشْتِی بِکَرَمَا خُدِێ دِبَحْرِێ دَه دِکِشِنْ دَا کُو هِنَکْ ژِ نِیشَانِێنْ قُدْرَتَا خَوه نِیشَانِی وَه بِدَه. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه، ژِ بُۆ هَرْ کَسِێ زِێدَه خَورَاگِرْ و سِپَاسْدَارْ دَرْسُ و نِیشَانْ هَنَه.

٣٢. دَمَا پِێلِێنْ بَحْرِێ یِێنْ مِینَا چِیَانْ لِوَانْ هَاتِنْ هَڤْ، پِێرَه پِێرَه ژِ دِلَکِی خَالِصْ لِبَرْ خُدِێ دِگَرِنْ. گَافَا کُو خُدِێ اَوْ دَرَانِینَه بَژِێ و رِزْگَارْ کِرِنْ، ڤِیْجَه هِنْ ژِ وَانْ کِێمْ دِشِێکِرِێنِنْ. ژِ بِلِی یِێ غَدَّارِێ نَانْکُۆرْ کَسْ نَایَتِێنْ مَه مَانْدَلَه نَاکَه.

٣٣. گَلِی مِرُۆڤَانْ! هَایْ ژِ فَرْمَانِێنْ پَرْوَرْدَگَارِێ خَوه هَبِنْ و ژِ رُوژَکَه وِسَا بِترْسِنْ کُو تُو بَاڤْ دِ بَرْ زَارُوکِێنْ خَوه دَه تِشْتَکِی نَاکَه و تُو زَارُوکْ ژِی دِ بَرْ بَاڤِێ خَوه دَ تِشْتَکِی نَاکَه. بِێگُمَانْ سُۆزَا کُو خُدِێ دَایَه حَقَه. زِنْهَارْ بِلا ژِیَانَا جِیهَانِێ وَه نَخَاپِینَه و بِلا شَیْطَانِێ خَاپِینُوکْ ژِی وَه نَخَاپِینَه!

٣٤. بِرَاسْتِی زَانِینَا رَابُونَا قِیَامَتِێ لِجَمْ خُدِێ یَه و بَارَانِێ اَوْ دِبَارِینَه، یَا کُو دِمَالْزَارُوکَانْ

دَه یَه ژِی اَوْ پِیْ دِزَانَه، قَتْ تُو کَسْ نِزَانَه کَا سِبَهِیْ اَوِیْ چه قَزَنْجْ بِکَه و تُو کَسْ نِزَانَه اَوِیْ لِکِیژَانْ عَرْدِیْ بِمِرَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ زَانَا و ئَاگَاهْدَارَه.[1]

۳۲. سُورَه یِیْ سَجْدَه

سُورَه‌یِیْ (سَجْدَه) ۳۰ (سِهْ) ئَایَتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه . نَافِیْ وِی ژ ئَایَتَا ۱۵اَمْ تِیْ کُو تِیْ دَه خُدِیْ پَسْنِیْ بَاوَرْمَنْدَانْ دِدَه؛ دَمَا کُو ئَایَتِیْنْ قُرْئَانَا مَزِنْ دِبهِیزِنْ دِچِنْ سِجُودِیْ.

بِنَافِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

۱. اَلِفْ، لامْ، مِیمْ.

۲. نَازِلْبُونَا کِتِیبِیْ -کُو تِیْ دَه گُمَانْ نِینَه. ژ طَرَفِیْ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ فَه یَه.

۳. بَلْکِی اَوْ دِبِیژِنْ وِی اَوْ ژ جَمْ خَوه لِیْئَانِیَه. نَخِیرْ، بَلْکِی اَوْ حَقْ بِخَوه یَه، ژ جَمْ رَبِّیْ تَه یَه، ژ بُوْ کُو تُو پِیْ مِلَّتَکِی هِشْیَارْ بِکِی کُو بَرِیَا تَه تُو هِشْیَارْکَرْ ژ وَانْ رَه نَهَاتِنَه، دَا کُو اَوْ بِیْنَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

٤. اَلله، اَوِیْ کُو عَرْدُ و ئَاسِیَانْ و یِیْنْ کُو دِنَافْبَرَا وَانْ دَه هَنَه دِشَشْ رُوْژَا نْ دَه

---

۱ اَفْ ئَایَتَا پِیرُوزْ تَفْسِیرَا ئَایَتَا ۵۹یْ ژ سُورَه‌یِیْ اَنْعَامَه؛ «کِلِیتِیْنْ جِیهَانَا نَیْنْدِی هَرْ لِجَمْ خُدِیْ نَه، ژ وِی پِیْفَه کَسْ بِوَانْ نِزَانَه ...» بَلِیْ، زَنَانِیَا بِغَیْبِیْ تَرْخَانِیْ بِخُدِیْ فَه یَه. ژ وِی پِیْفَه تُو کَسْ؛ چه مَلَائِیکَتْ، چه جِنْ و چه اِنْسْ کَسْ پِیْ نِزَانَه. ژ اِنْسَانَانْ ژِی، چه پِیْخَمْبَرْ، چه وَلِی و چه عَالِمْ بَه دِیسَا کَسْ پِیْ نِزَانَه. دِ ڤِیْ دَرْبَارِیْ دَه: خُدِیْ لِپِیْخَمْبَرِیْ خَوه فَرْمَانْ دِکَه کُو ژ اُمَّتَا خَوه رَه بِیژَه: «بِیژَه: اَزْ ژ وَه رَه نَابِیژْمْ کُو خَزِینَیِیْنْ خُدِیْ لِجَمْ مِنْ، اَزْ بِغَیْبِیْ ژِی نِزَانِمْ و اَزْ ژ وَه رَه نَابِیژْمْ کُو اَزْ مَلَائِیکَتِمْ. بَسْ اَزْ دِدِمَه پَیْ ئَاکُو ژ مِنْ رَه تِیتَه وَحِیکِرِنْ.» اَنعَامْ: ۵۰. لِیْ بَلِیْ خُدِیْ اَگَرْ بِڤِیْ هَنَکِی ژ غَیْبِیْ بِئَنْدِیْ خَوه یِیْ اَوْ بِڤِیْ دِدَه اَگَاهْدَارْکِرِنْ. مِینَاکْ: «خُدِیْ وَه بِسَرْ غَیْبِیْ فَه نَاکَه ژ بِلِی یِیْ کُو ژ رَسُولِیْنْ خَوه اَو بِڤِیْ. اِل عِمْرَانْ:۱۷۹ و ژ سُورَه‌یِیْ جِنْ ئَایَتَا ۲۶-۲۷یْ دَه ژِی، «خُدِیْ زَانَایِیْ بِغَیْبِیْ یَه. اَوْ، ژ بِلِی ژ رَسُولَانْ یِیْ بِڤِیْ کَسِی بِسَرْ غَیْبَا خَوه فَه نَاکَه.» ڤِیجَه چِقَاسْ خَبَرْدَانَا ژ غَیْبِیْ اَگَرْ کُو نَه بِرِیَیَا وَحْیِیْ بَه اَوْ ژِرِیکَتِنَه.

ئَافِرَانْدِنَه و پَاشِیْ لِسَرْ عَرْشْ رَاسَرْ بُویَه، ژِ وِی پِیْ قَه ژِ بُوْ وَه تُو ئَارِیکَارْ و مَهْدَرْقَانْ تُنِنْ. اَرِیْ مَا هِیْ ژِی هُونْ ئَاقِلْ نَاگِرِنْ؟

٥. خُدِیْ، ژِ ئَاسْمِیْنْ حَیَانِی عَرْدِیْ هَمُو کَارْ و بَارِی بِرِیْ قَه دِبَه. پَاشِیْ (اَوْ کَارْ و بَارْ) دِرُوژَکِیْ دَه بِیَالِیْ قَه بِلِنْدْ دِبِنْ کُو اَوْ رُوْژْ بِقَاسِی هَزَارْ صَالِی یَه ژِ رُوْژِیْنْ کُو هُونْ دِژِمِیْرِنْ.

٦. هَا اَوْ، زَانَایِیْ یَا نَیْنْدِی و دَارِیچَاقَه، بِیْ دَسْتْهِلاتِیْ دِلُوقِینَه.

٧. اَوْ خُدَایِیْ کُو هَرْ تِشْتْ مِکُوْمْ چِیْکِرِیَه و دِسَرِیْ پِیْشِینْ دَه اِنْسَانْ ژِ حَرِیْ ئَافِرَانْدِیَه.

٨. پِشْتَرَه زُرِیتَا اِنْسِیْنْ ژِ دِلُوپَكْ ئَافَا لَاوَازْ چِیْکِرِیَه.

٩. پِشْتَرَه دِرُوقْ دَایِیْ؛ دُرِسْتْ کِرْ و ژِ رِحِیْ کُو مَخْلُوقِیْ وِی یَه پِفْ کِرِیْ و ژِ وَه رَه گُهْ، چَاقْ و دِلْ چِیْکِرِنْ. هُونْ خُدَایِیْ خَوه چِقَاسْ هِنْدِكْ دِشِیْکِرِینِنْ!

١٠. اَوْ دِیِیْژِنْ: اَرِیْ مَا چَاخِیْ اَمْ دِنَاقْ ئَاخِیْ دَه وِنْدَا بِینْ، اَرِیْ مَا دِیسَا اَمِیْ ژِ نُو قَه بِیْنَه خُلْقَانْدِنْ؟ نَخِیْرْ، بَلْکِی اَوْ چُونَا حِزُورَا خُدَایِیْ خَوه اِنْکَارْ دِکِنْ.

١١. (رَسُولِیْ مِنْ! ژِ وَانْ رَه) بِیِیْژَه: مَلَکِیْ مِرِنِیْ یِیْ کُو بُویَه کَارْسِپَارِیْ (سِتَانْدِنَا) رُوحِیْ وَه دِیْ وَه بِمِرِینَه، پَاشِیْ هُونِیْ لِخُدَایِیْ خَوه بِیْنَه قَگَرَانْدِنْ.

١٢. اَگَرْ، دَمَا گُنَهْکَارْ لِبَرْ خُدَایِیْ خَوه سَرْطَوَانْدِی (کُو دِیِیْژِنْ) خُدَایِیْ مَه! مَه دِیتْ و مَه بِهِیسْتْ، قِیْجَه مَه قَگَرِینَه (دِنْیَایِیْ) دَا کُو اَمْ کَارِیْنْ قَنْجْ بِکِنْ و بِیْگُمَانْ اَمْ ژِ دِلْ بَاوَرِی تِینِنْ، تَه بِدِیتَا (تَه یِیْ دِیمَنَکِی عَجِیْبْ بِدِیتَا).

١٣. اَگَرْ مَه بِقِیَا؛ مَه دِیْ هِیدَئَایَتْ بِدَایَا هَرْ کَسِی. لِیَبَلِیْ گُوتِنَا «صُوْنْدْ بَه؛ کُو اَزِیْ جَهَنَمِیْ ژِ تَفَکِیْ (گُنَهْکَارْ و کَافِرِیْنْ) جِنْ و اِنْسَا دَاگِرِمْ» مِسُوگَرْ بُوْ.

١٤. (دَمَا کُو کَافِرْ دِچِنْ دُوزَهِیْ دَرْگَهْفَانْ ژِ وَانْ رَه وِهَا دِیِیْژِنْ): بِسَدَمَا کُو هُونْ ژِ قِیْ

رُوْژِێ غَافِلْ مَانْ، دَه ڤِێجَه عَذَابْ بِچِێژِنْ. بِرَاسْتِی اَمْ ژِی وَه دِعَذَابْ دَه دِهِێلِنْ. دَه هَایْدِێ بِسَدَمَا کِرِنِێنْ خَوه عَذَابِێ هَرْ و هَرِی بِچِێژِنْ!

١٥. بِێگُمَانْ بَسْ اَوْ کَسْ بَاوَرِی بِئَایَتِێنْ مَه تِینِنْ؛ اَوِێنْ کُو دَمَا بِوَانْ ئَایَتَانْ شِیرَتْ لِوَانْ بِێنَه کِرِنْ دِچِنْ سِجُودِێ و دِگَلْ حَمْدِێ وِی خُدَایِێ خَوه ژِ هَرْ کِێمَاسِیِێ پَاکْ دِدِێرِنْ و خَوه قُرَه ژِی نَاکِنْ..[1]

١٦. اَوِێنْ کُو طَنِشْتِێنْ وَانْ ژِ نِڤِینِێنْ وَانْ دُورِنْ. بِطِرْسُ و بِهِێڤِی لِبَرْ خُدَایِێ خَوه دِگَرِنْ و ژِ رِزْقِێ کُو مَه دَایَه وَانْ ژِی (دِرِیَا خُدِێ دَه) خَرْجْ دِکِنْ.

١٧. ڤِێجَه تُو کَسْ نِزَانَه کَا خُدِێ ژِ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ، بِسَدَمَا یَا کُو کِرِنْ، ژِ وَانْ تِشْتِێنْ کُو چَاڤْ یِێ رُونِی دِبِنْ، چِه پَادَاشْ هِلاْنْدِیَه.

١٨. اَرِێ مَا کَسِێ کُو بَاوَرْمَنْدْ بَه مِینَا کَسِێ ژِرِێدَرْکَتِی یَه؟ تَقَزْ اَوْ نَه مِینَا هَڤْنْ.

١٩. حَچِی یِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و عَمَلِێ قَنْجْ کِرِنْ، ڤِێجَه ژِ وَانْ رَه بِسَدَمَا عَمَلِێ کُو کِرِنْ بِهِشْتِێنْ لِێمَاِیِینِێ هَنَه.

٢٠. لِێبَلِێ حَچِی یِێنْ کُو ژِ رِێ دَرْکَتِنَه، جِهِێ وَانْ ئَاگِرَه. چِه دَمَا کُو اَوْ بِخَوازِنْ ژِێ دَرْکَڤِنْ بِپَاشْ ڤَه تِینَه فَگْرَانْدِنْ. ژِ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ: دَه هَایْدِێ عَذَابِێ اِیْگِرْ اَوِێ کُو وَه بَاوَرِی پِێ نَدِئَانِی، بِچِێژِنْ.

٢١. صُوْنْدْ بَه، بَرِیَا عَذَابِێ هَرِی مَزِنْ، اَمِێ وَانْ بِعَذَابِێ نِێزِیكْ بِدِنْ چِێژَانْدِنْ دَا کُو اَوْ لِخَوه ڤَگَرِنْ و بَاوَرِی بِینِنْ.

---

١ اَفْ ئَایَتَا سِجُودَا خَونْدِنِێ یَه. دِڤِێ بَابَتِێ دَه پِێخَمْبَرْ ﷺ وسَا فَرْمَانْ کِرِیَه: دَمَا ئَادَمِیَكْ (ئَایَتَا) سِجُودِێ خَونْدْ و هَرَه سِجُودِێ، شَیْطَانْ دِگِرِی، خَوه ژِێ دُورْ دِکَه و دِبِێژَه: هَیْ وَاخْ لِمِنْ! فَرْمَانَا سِجُودِێ لِزَارُوِیِێ ئَادَمْ هَاتْ کِرِنْ، اَوْ چُو سِجُودِێ، ژِێ رَه بِهِشْتْ هَیَه و فَرْمَانَا سِجُودِێ لِمِنْ هَاتْ کِرِنْ، اَزْ نَچُومْ سِجُودِێ، ڤِێجَه دُوزَهْ ژِ مِنْ رَه یَه.

٢٢. مَا ژ وی کَسێ کُو بَنَایَتێنْ خُدَایێ خَوه وَرَه هِشیَارْکرِنْ و پَاشێ بَرێ خَوه ژ وَانْ فَگَرینَه، ظَالِمْترْ کی هَیَه؟ مُحَقَّقْ اَمێ ژ سُوجْدَارَانْ تُوَلِی هِلینْ.

٢٣. صُوْنْدْ بَه، مَه کِتێبْ دَایَه مُوسَا ڤێجَه تُو ژ گِهَاشْتِنَا وِێ (کِتێبِێ) نَکَفَه گُمَانِێ و مَه اَوْ ژ زَارُوِیِنْ اِسْرَائِیلْ رَه کِربُو رِێبَرْ.

٢٤. چه دَمَا وَانْ صَبرْ کرْ و وَانْ ژ دِلْ بَنَایَتێنْ مَه بَاوَرِی ئَانِی، مَه ژ نَاڤْ وَانْ گَلَکْ رِێبَرْ دَرْخِسْتِنْ کُو بِاَمْرِێ مَه (خَلْکْ) رَاسْتَرِێ دِکرِنْ.

٢٥. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه رُوْژَا قِیَامَتِێ دَرْبَارِێ یَا کُو دِحَقِێ وَانْ دَه اَوْ بِهَفْ کَتِبُونْ، دِێ دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه دَارَازْ (حُکمْ) بِکَه.

٢٦. اَرِێ مَا ژ وَانْ رَه عَیَانْ نَبُویَه کُو بَرِیَا وَانْ مَه گَلَکْ اُمَّتْ بِرِنَه هَلَاکِێ، کُو اَوْ ژِی لِشُونْوَارِێنْ وَانْ دِگَرِنْ؟ بِێگُمَانْ دِڤَانْ دَه گَلَکْ نِیشَانْ و دَلِیلْ هَنَه. مَا هِێ ژِی اَوْ گُهِێ خَوه نَادِنِێ؟

٢٧. اَرِێ مَا اَوْ نَابِینِنْ کُو اَمْ ئَاڤِێ دَاژُونَه سَرْ عَرْدَهشْکَا بِێ گِیَا، ڤِێجَه اَمْ دَخِلْ و دَانِێ پِێ هِێشِینْ دِکِنْ کُو هَمْ تَرْشْ (دَفَه، دَوارْ و پَزْ)ێنْ وَانْ هَمْ ژِی اَوْ بِخَوه ژِێ دِخُونْ؟ اَرِێ مَا هِێ ژِی اَوْ لِێ نَافِکِرِنْ؟[1]

٢٨. اَوْ دِبِێژِنْ: اَگَرْ بِرَا هُونْ رَاسْتْ دِبِێژِنْ، دَه کَا اَوْ سَرْکَفْتِنَا کُو هُونْ بَحْسِێ ژِێ دِکِنْ کَنْگِێ یَه؟

---

١ ژ سُورَه‌یِێ طَهَ ئَایَتَا ٥٣-٥٤ێ «اَو خُدَایِێ کُو عَرْدْ ژ وَه رَه رَاسْت کِرِیَه و ژ وَه رَه تِێ دَه رِێ فَکرِنَه (جُونْ و هَاتِنْ هِێسَانْ کِرِیَه) و بَارَانْ ژ اَسمِێنْ (عَوْرَانْ) ژ وَه رَه بَارَانْدِیَه. ڤِێجَا بوِێ، مَه تَخْلِیتِێنْ گِیَا و شِینْکَاتِیَانْ جُرْ بجُرْ و جُوتْ دَرْئَانِینَه. ژِێ بخُونْ و تَرْشِێنْ خَوه لِێ بِچِێرِینِنْ. بِێگُمَانْ دِ ڤِێ دَه ژ بُو عَاقِلَمَنْدَانْ نِیشَانْ هَنَه» ڤِێ ئَایَتَا ٢٧ێ خَوشْ رَافَه دِکَه.

۲۹. بِیْژَه: رُوْژَا سَرْکَفْتِنِیْ اَوْ رُوْژَا کُو بَاوَرِیَا کَافِرَانْ تُو فَیْدِیْ نَادَه وَانْ و ژِ وَانْ رَه دِیْ مُهْلَتْ ژِی نَبِیْ دَاینْ![1]

۳۰. ڤِیْجَه تُو دَڤْ ژِ وَانْ بَرْدَه و چَاڤْ لِرِیْ بَه، بِیْگُمَانْ اَوْ ژِی چَاڤْ لِرِیْ نَه.

۳۳. سُورَه یِیْ اَحْزَابْ

سُورَه‌یِیْ (اَحْزَابْ)۷۳ (حَفْتِیْ و سِیْ) ئَایَتَه. لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُویَه . سُورَه، نَافِیْ خَوه ژِ ئَایَتَا ۲۰'اَمْ گِرْتِیَه کُو تِیْ دَه پِیڤَا اَحْزَابْ دَرْبَاسْ بُویَه و پِرْژِمَارِیَا «حِزْبَه «کُو اَوْ ژِی بِمَعْنَیَا پَارْتْ، جِڤَاتْ، نَازَالْ و قَافِیلَه تِیْ.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

۱. اَیْ پِیْخَمْبَرْ! هَایْ ژِ اَمْرُ و نَهْیِیْ خُدِیْ هَبَه و بِگُوتِنَا کَافِرْ و مُنَافِقَانْ مَکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ زَانَا یَه، خَوِیْحِکْمَتَه.

۲. بِدَه پَیْ وَحْیَا کُو ژِ جَمْ خُدَایِیْ تَه ژِ تَه رَه هَاتِیَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ یَا کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

۳. خَوه بِسْپِیْرَه خُدِیْ، ژِ کَارْسِپَارِی ڤَه خُدَا تَقَزْ بَسِی تَه یَه.

٤. خُدِیْ، دُو حَبْ دِلْ نَخسْتِنَه سِینْگَا تُو زِلاَمَانْ، ژِنِیْنْ وَه ژِی اَوِیْنْ کُو وَه ظِهَارْ بِوَانْ رَه کِرِیَه نَخسْتِیَه شُونَا دَایِیکِیْنْ وَه و زِرْکُرِیْنْ وَه ژِی ژِ وَه رَه نَکِرنَه وَکِی کُرِیْنْ وَه

---

۱ مُفَسِّرِیْ نَافْدَارْ شَنْقِیطِی دِیژَه: لِجَمْ مِنْ گُوتِنَا مُفَسِّرَانْ یَا دَرْحَقِی «یَوْمُ الفَتْحْ»ی دَه یَا هَرِی اَشْکَرَه کُو بِوَاطَیَا رُوْژَا حُکمْدَایِنِیْ یَه. دَلِیلا لِسَرْ ڤِیْ وَاطِیِیْ ژِ سُورَه‌یِیْ اَعْرَافْ ئَایَتَا ۸۹یْ «..مَه خَوه هَرْ سِپَارْتِیَه خُدِیْ. خُدِیْیو، دِ نَافْبَرَا مَه و گِلِیْ مَه دَه (دِ وِی تِشْتِیْ کُو اَمْ تِیْ دَه تِیْکُوشِینِیْ بِهَڤْ رَه دِکِنْ) بِعَدَالَتِی حُکمْ بِکَه. تَقَزْ تُو جِیْتِرِینِیْ حُکمْدَارَانِی» و ژِ سُورَه‌یِیْ شُعَرَاء ئَایَتَا ۱۱۷-۱۱۸یْ «نُوحْ گُوتْ: خُدَایِیْ مِن! گِلِیْ مِنْ، بَاوَرِی بِمَنْ نَنَانِی.ایْدِی دِ نَافْبَرَا مِنْ و وَانْ دَه حُکْمِیْ خَوه بِکَه، مِنْ و بَاوَرْمَنْدِیْنْ دِگَلْ مِنْ رِزْگَارْ بِکَه « و ژِ سُورَه‌یِیْ سَبَأ ئَایَتَا ۲٦یْ «بِیژَه: خُدَایِیْ مَه دِیْ (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) مَه و وَه لِهَڤْ بِجڤِینَه، بِشْرَه دِیْ دِ نَافْبَرَا مَه دَه بِعَدَالَتِی حُکمْ بِکَه. هَرْ اَوَه یِیْ فَتَّاحْ یِیْ عَلِیمْ.» ڤِیْ وَاطِیِیْ تَکَزْ دِکَه.

یِیْنْ ژِ وَه! اَفْ گُوتِنِیْنْ وَه نَه، کُو هُونْ ژِ خَوه رَه دِیْژِنْ. خُدِیْ گُوْتِنَا رَاسْتْ دِیْژَه و رِیَا رَاسْتْ دِدَه بَرْ وَه.[۱]

۵. (اَوْ زَارُوکِیْنْ کُو وَه بِعَیَالِی ژِ خَوه رَه وَرْگِرْتِیَه) بِبَاقِیْنْ وَانْ گَازِی وَانْ بِکِنْ، اَفْ لِجَمْ خُدِیْ دَادْمَنْدْتِرْ و رَاسْتِرَه. قِیْجَه کُو هُونْ نِزَانِنْ بَاقِیْنْ وَانْ کِیَه، اَوْ دِ دِینْ دَه بِرَا و ئَارِیکَارِیْنْ وَه نَه. دِیَا کُو هُونْ شَاشْ بِبِنْ دَه (کُو هُونْ نَه بِبَاقِیْنْ وَانْ گَازِی وَانْ بِکِنْ) ژِ وَه رَه گُنَهْ تُنَه. لِیْبَلِیْ دِیَا کُو دِلِیْنْ وَه قَصْدْ بِکَه دَه ژِ وَه رَه وَبَالْ هَیَه. خُدِیْ تَقَرْ گُنَهْقَشِیْرَه، دِلُوْقَانَه.

٦. پِیْخَمْبَرْ ژِ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانْ ژِ نَفْسَا وَانْ بِخَوه ژِی چِیْترْ و لِیْشْتَرَه. خَانِمِیْنْ وِی ژِی دَایکِیْنْ بَاوَرْمَنْدَانِنْ. یِیْنْ کُو خِزْمِیْنْ هَقِنْ لِگُورِی کِتِیْبَا خُدِیْ ژِ بَاوَرْمَنْدِیْن اَنْصَارْ و مُهَاجِرَانْ لِیْشْتَرْ و نِیْزِیکْتَرِیْ هَقِنْ. لِیْبَلِیْ کُو هُونْ بِدُوسْتِیْنْ خَوه قَنْجِیَکِیْ بِکِنْ اَوْ جُدَا یَه. اَقَا مَه گُوتِی دِکِتِیْبِیْ دَه نِقِیسَانْدِی یَه.

۷. بِیْنَه بِیرَا خَوه؛ وِیْ دَمَا مَه ژِ پِیْخَمْبَرَانْ یِیْمَانْ وَرْگِرتْ و (مَه یِیْمَانْ) ژِ تَه، ژِ نُوحْ، ژِ اِبْرَاهِیمْ، ژِ مُوسَا و ژِ عِیسَایِیْ کُرِیْ مَرْیَمِیْ ژِی و مَه سُوْزَکَه مِکُوْمْ و گِرَانْ ژِ وَانْ وَرْگِرتْ..[۲]

---

۱ ظِهَارْ، اَوَه کُو زِلامْ ژِ پِیرَکَا خَوه رَه بِیْژَه: «تُو، ژِ مِنْ رَه وَکِی پِشْتَا دِیَا مِنْ بِی.» یَعْنِی چَاوَا دِیَا مِنْ ژِ مِنْ رَه حَرَامَه تُو ژِی وِسَا ژِ مِنْ رَه حَرَامْ بِی. بَرِیَا اِسْلامِیْ گَافَا زِلامَکِی اَفْ گُوتَا هَا ژِ پِیرَکَا خَوه رَه بِگُوْتَا، اَوْ پِیرَکْ دَفْ ژِیْ دِهَاتْ بَرْدَانْ، وَکَه دِیَا وِی دِهَاتْ دِیتِنْ و وِی نِکَارِبُو نِیْزِیکِی نِقِیْنَا وِیْ بِبَه. خُدِیْ بِفِیْ ئَایَتِیْ اَفْ عَادَتْ بِمِیْنَاکَکَه عَجِیْبْ ژِ هُوْلِیْ رَاکِرْ؛ کَا چَاوَا دِنَافَا مِرُوْفِکِی دَه دُو دِلْ نَابِنْ، هَرْ وِهَا نَه مُمْکِنَه کُو پِیرَکْ هَمْ ژِنْ بَه هَمْ ژِی دَابِیکْ بَه. بِرَاسْتِی اَفْ دَابَاشْ بِدُوْرْفَرْهِی دِیْ دِسُورَه‌یِیْ مُجَادَلَه دَه وَرَه.

۲ اَفْ ئَایَتَا پِیرُوْزْ بَیَانْ دِکَه کُو خُدِیْ ژِ پِیْخَمْبَرَانْ یِیْمَانَا وَانْ وَرْگِرتِیَه، پَاشِیْ پِیْنجْ ژِ وَانْ تَرْخَانْ کِرنَه؛ مُحَمَّدْ، نُوحْ، اِبْرَاهِیمْ، مُوسَا و عِیسَا کُو اَوْ ژِ رَسُولانْ یِیْنْ اُولُو الْعَزْمِنْ. د ڤِیْ ئَایَتِیْ دَه اَوْ مِیسَاقَا (یِیْمَانَا) کُو خُدِیْ ژِ وَانْ سِتَانْدِیَه اَشْکَرَا نَکرِیَه. لِیْبَلِیْ خُدِیْ اَوْ مِیسَاقْ، ژِ سُورَه‌یِیْ اِل عِمْرَانْ د ئَایَتَا ۸۱یْ دَه بَیَانْ کرِیَه: بِیْنَه بِیرَا خَوه؛ وِیْ دَمِیْ کُو خُدِیْ یِیْمَانْ ژِ پِیْخَمْبَرَانْ وَرْگِرتْ و گُوْتْ: «دَمَا مِنْ کِتِیْبْ و حِکْمَتْ دَا وَه، پَاشِیْ قَاصِدَکْ ژِ وَه رَه بِیْ و یَا کُو بِوَه رَه یَه ژِی رَاسْت بِدِیْرَه، تَقَرْ دِڤِیْ هُونْ بَاوَرِیِیْ بِوِی بِیْنْ و

٨. دَا کُو خُدِێ ژِ رَاسْتْگُویَانْ پِرْسَا رَاسْتِیَا وَانْ بِکَه و ژِ بُوْ کَافِرَانْ ژِی عَذَابَکِی جَانْسُوْژْ ئَامَادَه کِرِیَه.

٩. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! قَنْجِیَا کُو خُدِێ لِوَه کِرِیَه دِبِیرْ بِینِنْ؛ وِێ دَمَا کُو لَشْکَرَانْ اِیْرِیشِی سَرْ وَه کِرْ، ڤِیْجَه مَه ژِی بَاهُوْژْ و لَشْکَرَکِی کُو وَه اَوْ نَدِدِیتِنْ بِسَرْ وَانْ دَه شَانْدِنْ. خُدِێ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرَه.

١٠. بِیْنَه بِیرَا خَوه؛ وِێ دَمَا کُو اَوْ ژِ زُورْ و ژِ زِیْرْ ڤَه بِسَرْ وَه دَه هَاتِنْ و دَمَا چَاڤْ ژِ تِرْسَا بَرَڤَاژِی بُونْ، دِلْ گِهَابُونْ قِرِکِێ و وَه ژِی دَرْبَارِێ خُدِێ دَه حِزْرِیْنْ جُدَا دِکِرْ (مَا گُلُو اَوِێ ئَارِیکَارِیَا مَه بِکَه؟).

١١. هَا دِ وِێ گَافِێ دَه بَاوَرْمَنْدْ هَاتِبُونْ جَرِبَانْدِنْ و بِنَاوَایَکِی دِژْوَارْ هَاتِبُونْ هَژَانْدِنْ.

١٢. وِێ دَمِێ مُنَافِقَانْ و اَوِیْنْ کُو دِدِلِیْنْ وَانْ دَه نَخَوشِی (زَعِیفِیَا اِیمَانِێ) هَبُو، دِگُوتِنْ: خُدِێ و پِیْخَمْبَرِێ وِی مَگَرْ پَیْمَانِیْنْ خَاپَانْدِنِێ دَانَه مَه!

١٣. وِێ دَمِێ دَسْتَیَکِێ ژِ مُنَافِقَانْ گُوتْ: گَلِی یَثْرِبِیَانْ (خَلْکِێ مَدِینِێ)! اِیْدِی ژِ بُوْ وَه (لِڤِێ دَرِێ) جهْ تُنَه، هَایْدِێ فَگَرِنْ مَالا خَوه! ژِ وَانْ (مُنَافِقَانْ) بِرَکِێ ژِی ژِ پِیْخَمْبَرْ دَسْتُوْرْ دِخَوسْتْ، دِگُوتِنْ: بِرَاسْتِی مَالِیْنْ مَه نَه ئَاصِیْکِرِی نَه. حَالْ اَڤَه کُو مَالِیْنْ وَانْ ئَاصِیْکِرِی بُونْ، تَنِێ وَانْ دِخَوسْتْ (ژِ جَنْگِێ) بِرَڤِنْ.

١٤. اَگَرْ (دِژْمِنْ) ژِ هَاوِرْدُوْرْ ڤَه بِهَاتِنَا سَرْ وَانْ و ژِ وَانْ بِخَوسْتِنَا کُو ژِ دِینْ ڤَگَرِنْ، تَقَرْ دِێ وَانْ اَڤْ قَبُولْ بِکِرَا.

١٥. صُوْنْدْ بَه، وَانْ بِرِێ پَیْمَانْ دَابُو خُدِێ کُو اَوْ پِشْتَا خَوه نَدِنْ نَیَارْ و (ژِ جَنْگِێ) نَرَڤِنْ و اَڤْ پَیْمَانَا کُو وَانْ دَا خُدِێ اَوِێ تَقَرْ ژِێ بِیْنَه پِرْسِیَارْکِرِنْ.

پِشْتَڤَانِیَا وِی بِکِنْ.» (خُدِێ) گُوتْ: مَا وَه قَبُولْ کِرْ و وَه لِسَرْ ڤِێ یَکِێ ژِ مِنْ پَیْمَانْ وَرْگِرت؟ (وَانْ ژِی) گُوتْ: «بَلِێ، مَه قَبُولْ کِرْ. (خُدِێ) گُوتْ: نَاخُوَه لِسَرْ ڤِێ یَکِێ شَاهِدْ بِنْ و اَزْ ژِی دِگَلْ وَه ژِ شَاهِدَانِمْ.

۱۶. (ژ وَانْ رَه) بِیْژَه: اَگَرْ هُونْ ژ طِرْسَا مِرِنِیْ یَانْ ژِی ژ طِرْسَا کُشْتِنِیْ ژ شَرْ بِرَقِنْ، بِزَانِنْ کُو اَفْ رَفْ تُو فَیْدِیْ نَادَه وَه و وِیْ چَاخِیْ ژِی هُونِیْ بَسْ دَمَکَه هِنْدِكْ بِیْنَه ژِیَانْدِنْ.

۱۷. بِیْژَه: اَگَرْ خُدِیْ بِخَوازَه زَرَارِیْ بِدَه وَه یَانْ ژِی اَوْ بِخَوازَه رَحْمِیْ لِوَه بِکَه اَوْ کِیَه کُو وَه ژِیْ بِیَارِیْزَه؟! اَوِیْ ژ بِلِی خُدِیْ ژ بُوْ خَوه تُو دُوْسْتُ و نَارِیکَارَکِی ژِی نَبِینِنْ.

۱۸. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژ نَافْ وَه، اَوِیْنْ کُو خَلْکِیْ ژ چُونَا جِهَادِیْ دِدِنْ پَاشْ و اَوِیْنْ کُو ژ بَرَایِیْنْ خَوه (یِیْنْ مُنَافِقْ) رَه دِبِیْژِنْ: «وَرِنْ بَشْدَارِی مَه بِنْ (بِمُحَمَّدْ رَه دَرْنَکَفِنْ جِهَادِیْ)» بَاشْ بِوَانْ دِزَانَه و ژِخَوه کِیْمْ جَارَانْ اَوْ تِیْنَه شَرْ.

۱۹. اَوْ مُنَافِقْ لِسَرْ (نَارِیکَارِیَا) وَه پِرْ چِکُوسْ و نَمَرْدِنْ. ڤِیْجَه دَمَا تِرْسْ بِسَرْ وَانْ دَه بِیْ، تُو وَانْ دِبِینِی کُو اَوْ لِتَه دِنِیْرِنْ مِینَا بِیْ کُو مِرِنِیْ اَوْ گِرْتِبَه؛ چَاڤِیْنْ وَانْ لِدُورْ وَانْ دِلِیزِنْ. ڤِیْجَه دَمَا کُو طِرْسْ ژ سَرْ وَانْ رَابُو، بِزِمَانِیْنْ خَوه یِیْنْ تُوژْ وَه دِ ئِیْشِینِنْ و ژ تَمَاهْکَارِی مَالِیْ غَنِیمَتِیْ ژ تَه دِخَوازِنْ. هَا قَانْ بَاوَرِی نَئَانِی. ڤِیْجَه خُدِیْ کِرِنِیْنْ وَانْ پُوچْ کِرِنَه و اَفْ لِجَمْ خُدِیْ هِیْسَانَه.

۲۰. ژ وَانْ مُنَافِقَانْ وَه یَه کُو هِیْزِیْنْ هَفْکَارْ یِیْنْ دِژْمِنْ هِیْ ژِی ژ دُوْرَا مَدِینِیْ نَچُونَه. اَگَرْ کُو لَشْکَرِیْنْ هَفَالْبَنْدَانْ دِیسَا فَگَرِنْ (شَرِیْ وَه)، اَوْ مُنَافِقْ دِخَوازِنْ کُو هَرِنْ چُوْلِیْ، بِکَفِنْ نَافَا بَدَوِیَانْ و ژ دُورْ قَه دَرْ حَقِیْ وَه دَه خَبَرَانْ بِگِرِنْ. ژِخَوه اَگَرْ اَوْ دِنَافْ وَه دَه بُونَا ژِی دِیْ هِنْدِکِی شَرْ بِکِرِنَا.

۲۱. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ!) صُوْنْدْ بَه ژ بُوْ وَه، دِ(ژِیَانْ و تَفگِرِیْنْ) رَسُولِیْ خُدِیْ دَه، ژ بُوْ وِی کَسِیْ کُو (قَنْجِیَا) خُدِیْ و رُوْژَا نَاخْرَتِیْ هِیْڤِی بِکَه و زِکْرِیْ خُدِیْ ژِی پِرْ دِکَه، مِینَاكْ و نِمُونَیکَه سِیْحِی و کَامِلْ هَیَه.

۲۲. چه دَمَا کُو بَاوَرْمَنْدَانْ هِیْزِیْنْ هَفَالْبَنْدْ دِیتِنْ، دِگُوتِنْ: هَا اَفْ یَا کُو خُدِیْ و قَاصِدِیْ وِی پَیْمَانَا وِیْ دَابُو مَه، خُدِیْ و قَاصِدِیْ وِی رَاسْتْ گُوتِنَه و ڤِیْ رَوْشِیْ تَنِیْ بَاوَرِی و رَادَسْتْبُونَا وَانْ ژ خُدِیْ رَه زِیْدَه کِرِیَه.

٢٣. ژِ بَاوَرْمَنْدَانْ هِنْ زِلامِیْنْ وِسَا هَنَه کُو وَانْ اَوْ پَیْمَانَا دَانَه خُدِیْ بِجِهْ ثَانِینَه. ڤِیْجَه هِنْ ژِ وَانْ جَانِیْ خَوه فَدَا کِرِنْ و هِنْ ژِ وَانْ ژِی چَافْتِیْرِیِیْ دِکِنْ و پَیْمَانَا خَوه نَگُهَارتِنَه (لِسَرْ سُوزَا خَوه مَانَه)...

٢٤. دَا کُو خُدِیْ رَاسْتْگُوْیَانْ بِرَاسْتِیْژَیَا وَانْ خَلاتْ بِکَه و مُنَافِقَانْ ژِی -اَگَرْ اَوْ بِڤِیْ. دِیْ بِدَه عَذَابْدَانْ، یَانْ ژِی (اَگَرْ اَوْ تُوْبَه بِکِنْ) دِیْ تُوْبَیَا وَانْ قَبُولْ بِکَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوْڤَانَه.

٢٥. اَوِیْنْ کُو کَافِرْبُونَه، خُدِیْ اَوْ بِکِینْ و غَزَبَا وَانْ ڤَه ڤَگَرَانْدِنْ. وَانْ تُو فَیْدَه بِدَسْتْ خَوه ڤَه نَئَانِی. خُدِیْ دِشَرْ دَه بَسِی بَاوَرْمَنْدَانَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ خُرْتْ و دَسْتْهِلاتَه.

٢٦. خُدِیْ، ژِ اَهلِی کِتِیْبْ اَوِیْنْ کُو هَڤْکَارِیَا وَانْ (هَڤَالبَنْدِیْنْ مُشْرِكْ) کِرِنْ، اَوْ ژِ کَلَهِیْنْ وَانْ ثَانِینَه خَوارِیْ و طِرْسَا وَه ثَافِیْتِیَه دِلِیْنْ وَانْ؛ ڤِیْجَه هُونْ هِنَکَانْ ژِ وَانْ (ژِ بَرْ خِیَانَتَا وَانْ) دِکُژِنْ، هِنَکَانْ ژِ وَانْ ژِی دِیلْ دِگِرِنْ.

٢٧. خُدِیْ هُونْ کِرِنْ مِیرَاتْگِرِیْنْ جِهْ، خَانِی و سَرْوَتِیْنْ وَانْ و هُونْ کِرِنْ مِیرَاتْگِرِیْ عَرْدَکَه کُو هِیْ ژِی وَه پِیْ لِیْ نَکِرِیَه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی کَارَا یَه.[1]

٢٨. اَیْ پِیْخَمْبَرْ! ژِ خَانِمِیْنْ خَوه رَه بِیْژَه: اَگَرْ هُونْ ژِیَانَا دِنْیَایِیْ و خِشْرِیْ وِیْ دِخَوازِنْ، وَرِنْ اَزْ مَهْرَا وَه بِدِمْ وَه و بِرِنْدِی وَه بَرْدِمْ.

٢٩. اَگَرْ هُونْ خُدِیْ، رَسُولِیْ وِی و مَالا ثَاخْرَتِیْ دِخَوازِنْ، بِزَانِنْ کُو خُدِیْ ژِ نَاڤْ وَه، ژِ بُوْ قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ خَلاتَکَه مَزِنْ ثَامَادَه کِرِیَه.

---

١ خُدِیْ تَعَالِی دِ ڤِیْ ثَایَتِیْ دَه «اَو یْنْ کَافِرْبُونَه، خُدِیْ اَو بِکِینْ و غَزَبَا وَانْ ڤَه و بِیْ کُو تُو فَیْدِیْ بِدَسْتْ بِخِنْ اَوْ ڤَگَرَانْدِنْ. خُدِیْ دِ شَرْ دَه بَسِی بَاوَرْمَنْدَانَه..» بَیَانْ دِکَه کُو وِی مُشْرِكْ ژِ سَرْ مُسِلْمَانَانْ ڤَگَرَانْدِنَه. اَوْ بِجِه و جَاوَا ژِ شَرِیْ لِهَمْبَرْ مُسِلْمَانَانْ ڤَگَرَانْدِنَه بَیَانْ نَکِرِیَه. لِیْبَلِیْ خُدِیْ دِ نَفْسَا سُورَه‌یِی دَه دِ ثَایَتَا ٩یْ وِهَا بَیَانْ کِرِیَه «گَلِی بَاوَرْمَنْدَان! قَنْجِیَا کُو خُدِیْ لِوَه کِرِیَه دِ بِیْرْ بِینْ؛ وِیْ دَمَا کُو لَشْکَرَانْ اِیْرِیشِی سَرْ وَه کِرْ، ڤِیْجَه مَه ژِی بَاهُوزْ و لَشْکَرَکِی کُو وَه اَو نَدِیتِنْ بِسَرْ وَانْ دَه شَانْدْ..».

٣٠. گَلِی خَانِمِیْنْ پِیْخَمْبَرْ! ژِ وَه کِی بِیْتُوْرَتِیکَه اَشْکَرَا بِکَه، عَذَابِیْ وِیْ دُو قَاتْ تِیْ زِیْدَه کِرِنْ. اَقْ لِجَمْ خُدِیْ هِیْسَانَه.

٣١. چه کَسِیْ ژِ وَه بِگُوْتِنَا خُدِیْ و رَسُولِیْ وِی بِکَه و دِگَلْ ڤِیْ ژِی کَارِیْ قَنْجْ بِکَه، اَمِیْ خَلَاتَا وِیْ دُو قَاتْ بِدِنِیْ و مَه ژِ بُوْ وِیْ رِزْقَکِی رِنْدْ ئَامَادَه کِرِیَه.

٣٢. گَلِی خَانِمِیْنْ پِیْخَمْبَرْ! هُونْ، ژِ ژِنَانْ نَه مِینَا یَکِیْ ژِ وَانِنْ، (بَلْکِی هُونْ دِسَرْ وَانْ رَه نَه) بِشَرْطِیْ کُو هُونْ خَوه ژِ بِیَامْرِیَا خُدِیْ و رَسُولِیْ وِی بِپَارِیْزِنْ. نَاخَوه لِهَمْبَرْ زِلَامِیْنْ بِیَانِی گُوْتِنِیْنْ خَوه نَرِمْ و نَازِکْ نَکِنْ، ڤِیْجَه کُو یِیْ دِ دِلِیْ وِی دَه نَخَوشِی هَبَه مَیْلَا وِی چِیْبَه و هُونْ بِگُوْتِنَکَه بِرِیْزْ و اَدَبْ بِنَاخِڤِنْ.

اَقْ فَرْمَانَا خُدِیْ هَرْ چِقَاسْ بِنَاڤِیْ خَانِمِیْنْ پِیْخَمْبَرْ هَاتِبَه گُوْتِنْ، لِیْبَلِیْ تَڤَکِیْ خَانِمِیْنْ مُسِلْمَانْ دِکَڤِنْ بِنْ دَه. لَوْرَا خَانِمِیْنْ پِیْخَمْبَرْ نِمُونَه و مِینَاکِنْ ژِ بُوْ خَانِمِیْنْ مُسِلمَانْ رَه. اَقْ خِطَابِیْنْ بِڤِی ئَاوَایِی گَلَکْ جَارَانْ دَرْبَاسْ دِبِنْ.

٣٣. دِمَالِیْنْ خَوه دَه بِرِیْزْدَارِی رُونِنْ و مِینَا ژِنِیْنْ بَرِی اِسْلَامِیْ بِخَمْلُ و خِسْرْ خَوه بَرْنَدِنْ دَرْڤَه. بَرْدَوَامِی نِمِیْژْ بِکِنْ، زَکَاتَا مَالِیْ خَوه بِدِنْ و بِگُوْتِنَا خُدِیْ و قَاصِدِیْ وِی بِکِنْ. گَلِی اَهْلِیْ مَالَا پِیْخَمْبَرْ! بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِڤِیْ پَنْدُ و شِیرَتِیْ بَسْ دِخَوازَه قِرِیْژِیْ ژِ سَرْ وَه رَاکَه و وَه ژِ هَرْ کِرِیْتِیِیْ پَاکْ و پَاقِژْ بِکَه.[1]

٣٤. ئَایَتِیْنْ خُدِیْ و حِکْمَتَا کُو دِمَالِیْنْ وَه دَه تِیْنَه خَوْنْدِنْ بِینِنْ بِیرَا خَوه. بِیْگُمَانْ خُدِیْ هَرْ تِشْتِی بِتَامِی دِزَانَه و پِیْ ئَاگَاهْدَارَه.

٣٥. بِیْگُمَانْ، زِلَامِیْنْ مُسِلْمَانْ و ژِنِیْنْ مُسِلْمَانْ، زِلَامِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ و ژِنِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ، زِلَامِیْنْ عِبَادَتْکَرْ و ژِنِیْنْ عِبَادَتْکَرْ، زِلَامِیْنْ رَاسْتْگُو و ژِنِیْنْ رَاسْتْبِیْژْ، زِلَامِیْنْ خَوراگِرْ و ژِنِیْنْ

---

١ اَهْلِ البَیْتْ: مَعْنَا وِیْ خَلْکِیْ مَالَا پِیْخَمْبَرَه.عَالِمَانْ گَلَکْ تَعْرِیفْ لِیْنَانِینَا، لِیْ یَا مُنَاسِبْ اَڤَه: زَارُوکِیْنْ پِیْخَمْبَرْ، خَانِمِیْنْ وِی، نَڤِیْنْ وِی حَسَنْ و حُسَیْنْ و زَاڤَایِیْ پِیْخَمْبَرْ عَلِی یَه (رض). ژِ قَانْ تَڤَانْ رَه اَهلِی بَیتْ تِیْ گُوْتِنْ.

صَبرْکِیشْ، زِلَامِیْنْ ژْخُدِیطِرْسْ و ژِنِیْنْ ژْخُدِیطِرْسْ، زِلَامِیْنْ خِیْرْکَرْ و ژِنِیْنْ خِیْرْکَرْ، زِلَامِیْنْ رُوژِیگَرْ و ژِنِیْنْ رُوژِیگَرْ، زِلَامِیْنْ نَامُوسْپَارِیْزْ و ژِنِیْنْ نَامُوسْپَارِیْزْ، زِلَامِیْنْ ژِ خُدِیْ رَه پِرْ زِکِرْکَرْ و ژِنِیْنْ زِکِرْکَرْ، تَقَزْ خُدِیْ ژِ بُوْ وَانْ لِیْبُورِینَکْ و خَلَاتَکَه مَزِنْ نَامَادَه کِرِیَه.

٣٦. دَمَا کُو خُدِیْ و رَسُولِیْ وِی لِسَرْ کِیشَیَکِی حُکمْ قَبرِینْ، ژِ بُوْ تُو مِیْرْ و ژِنَکَه بَاوَرْمَنْدْ مَافْ تُنَه یَه کُو لِگُوْرِی دَاخَوازَا دِلِیْ خَوه تَقْبگَرَه. چه کَسِیْ بِگُوْتِنَا خُدِیْ و رَسُولِیْ وِی نَکَه، اِیْدِی بِرَاسْتِی وِی بِرَوْشَکَه نَاشِیکَارْ رِیْ شَاشْ کِرِیَه.

٣٧. وِیْ دَمَا ژِ بُوْ وِی یِیْ کُو خُدِیْ (بِاسْلَامِیْ) قَنْجِی لِیْ کِرِی و تَه ژِی (بِنَازَادْکِرِنَا وِی) قَنْجِی لِیْ کِرِبُو، تَه دِگُوتْ: ژِنَا خَوه بَرْنَدَه و (دَرْ بَارِیْ وِیْ دَه) ژِ خُدِیْ بِطِرْسَه! حَالْ اَقْه کُو تِشْتِیْ خُدِیْ دِخَوازَه وِیْ دَرِینَه، ژِ طِرْسَا لُومَکَارَانْ تَه اَوْ دِ دِلِیْ خَوه دَه قَدِشَارْتْ. حَالْ اَقْه یِیْ کُو حَقَه تُو ژِیْ بِترْسِی خُدِیْ یَه. قِیْجَه چه دَمَا کُو زَیدْ پِیْوَنْدِیَا خَوه ژِیْ بِرِی، مَه اَوْ لِتَه مَهرْ کِرْ، دَا کُو (ژِ قِرْ و پِیْ دَه) دَرْ بَارِیْ زَوَاجَا بِپِیرَکِیْنْ کُرْکِرْتِیِیْنْ خَوه دَه، دَمَا کُو وَانْ دَسْتِیْ خَوه لِسَرْ وَانْ هِلَانِی، تُو گُنَه لِسَرْ بَاوَرْمَنْدَانْ تُنَه یَه کُو وَانْ مَهرْ بِکِنْ. فَرْمَانَا خُدِیْ هَرْ بِجِهَه.[1]

---

١ بَرِیْ دِنَاف عَرَبَانْ دَه عَادَتْ بُوْ کُو دَمَا یَکِی زَارُوکَکْ بِکُرِینِی دِگرِتْ، اَوْ زَارُوکْ دِبُو کُرِیْ وِی و بِنَافِیْ وِی دِهَاتْ گَازِیکِرِنْ. قِیْ نَایَتَا پِیرُوزْ اَقْ عَادَتْ رَاکرْ و حُکْمَکِی گَلَمْپَرِی ژِ نُو قَه دَانِی. حُکمْ اَوِیْنْ کُو بِکُرِینِی تِیْنْ گِرْتِنْ بِهَرْ نَاوَایِی نَه مِینَا کُرِیْنْ حَقِیقِی نَه؛ اَوْ نَابِنَه وَارِسْ و نِکَاحَا ژِنِیْنْ وَانْ ژِی لِیْنْ کُو بِبَالْ قَه دِهَاتْ گَازِیکِرِنْ حَرَامْ نَابَه. قِیْجَه خُدِیْ خَوسْتْ کُو اَقْ حُکمْ بِتَطْبِیقَا پِیْخَمْبَرْ دُرِسْتْ بِکَه. بَرِیْ دِگُوتِنْ «زِیْدِیْ کُرِیْ مُحَمَّدْ»پِشْتِی نُزُولَا نَایَتِیْ «زَیْدِیْ کُرِیْ حَارِثَه«هَاتَه گُوتِنْ. بَرِی نَایَتْ نَازِلْ بِبَه خَانِمَا زَیْدْ کُو بَرْدَانَه ژِی لِیِیْخَمْبَرْ حَرَامْ بُوْ، پِشْتِی نُزُولَا نَایَتِیْ زَیدْ اَوْ بَرْدَا و پِیْخَمْبَرْ بِاَمْرِیْ خُدِیْ اَوْ مَهرْ کِرْ.

زَیدْ کُرِیْ حَارِثَه، هِیْ بِزَارُوکَاتِی هَاتِبُو دِیلْ گِرْتِنْ. خَدِیجَه بِکُولَتِی اَوْ کِرِیبُو و ژِ پِیْخَمْبَرْ رَه دِیَارِی کِرِبُو. پِیْخَمْبَرْ ژِی، اَوْ نَازَادْ کِرْ و ژِ خَوه رَه بِکُرِینِی گِرتْ. پِیْخَمْبَرْ ﷺ پِرْ ژِ زَیدْ حَزْ دِکِرْ و کَیْمَتَا خَوه زَیْنَبْ کِچَا جَحْشْ لِیْ مَهرْ کِرْ. لِیْبَلِیْ زَیْنَبِیْ بِزَیدْ رَه نَبِرَانْدْ. لَوْرَا زَیْنَبْ ژِنَکَه اَسِیلْزَادَه بُوْ، نَخَوسْتْ کُو بِکُولَیکِی نَازَادْکِرِی رَه بِزَوِجَه، لِیْبَلِیْ ژِ بُوْ خَاطِرِیْ پِیْخَمْبَرْ پِیْ رَه زَوِجِی. بِکُرْتِی؛ بِهَفْ رَه دَرْبَاسْ نَکِرِنْ.

٣٨. لِسَرْ یِیْخَمْبَرْ تُو گُنَه نِینَه کُو یَا خُدِیْ ژِیْ رَه تَقْدِیرْ کِرِیَه وِیْ بِینَه جِهْ. اَڤْ قَانُونَا خُدِیْ یَه دَرْ بَارِیْ یِیْخَمْبَرَانْ دَه، اَوِیْنْ کُو بَرِیْ دَرْبَاسْ بُونَه. فَرْمَانَا خُدِیْ مِسُوگَرْ دِیْ وَرَه جِهْ، (اَڤْ) قَدَرَکَه نِقِیسَانْدِی یَه.

٣٩. اَوْ یِیْخَمْبَرِیْنْ کُو وَحْیَا خُدِیْ رَادِگِهِینْ، ژِیْ دِطِرْسِنْ و ژِ خُدِیْ یِیْ فَه ژِ تُو کَسِی دِنْ نَاطِرْسِنْ. ژِ حَسَابْگِرِی فَه خُدِیْ بِتَنِیْ بَسَه.

٤٠. مُحَمَّدْ، ژِ زِلَامِیْنْ وَه نَه بَاڤِیْ کَسِی ژِ وَه یَه. لِیْبَلِیْ اَوْ رَسُولِیْ خُدِیْ و پَاشِیڤَانِیْ یِیْخَمْبَرَانَه. خُدِیْ تَقَزْ بِهَرْ تِشْتِی دِزَانَه.

٤١. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! ذِکْرِیْ خُدِیْ پِرْ بِکِنْ.[1]

٤٢. دِسبَهُ و اِیْقَارِیْ دَه وِی پَاكْ بِدِیْرِنْ.

٤٣. خُدِیْ یَه، یِیْ کُو رَحْمَا خَوه لِوَه دِکَه و مَلَائِیکَتِیْنْ وِی ژِی (لِیْبُورِینَا وَه دِخَوازِنْ) دَا کُو وَه ژِ طَارِیتِیَانْ دَرْخَه بَرْ رُونَاهِیِیْ. خُدِیْ دِگَلْ بَاوَرْمَنْدَانْ پِرْ دِلُوڤِینَه.

٤٤. رُوْژَا کُو اَوْ (بَاوَرْمَنْدْ) دِگِهِنْ حِزُورَا خُدِیْ، پِیْشْوَازِیَا وَانْ ژِ هَفْ رَه «سِلَاڤ»ه. خُدِیْ ژِ بُوْ وَانْ پَادَاشَکَه رِنْدْ نَامَادَه کِرِیَه.

٤٥. اَیْ یِیْخَمْبَرْ! بِرَاسْتِی مَه تُو بِشَاهِدِی، بِمِزْگِینْبَرِی و بِهِشْیَارْکَرِی هِنَارْتِیَه...

٤٦. دَا کُو بِدَسْتُورَا خُدِیْ تُو بِبِی دُوْزْکَارِیْ بَالْ رِیَا خُدِیْ و بِبِی چِرَایَکَه رُوْنَاكْ و رُونْکَرْ.

زَیدْ هَاتْ جَمْ یِیْخَمْبَرْ و ژِیْ رَه گُوتْ: اَزْ دِخَوازِمْ زَیْنَبِیْ بَرْدِمْ. یِیْخَمْبَرْ ژِیْ رَه گُوتْ: «ژِنَا خَوه بَرْنَدَه و دَرْبَارِی مَافِیْ وِیْ دَه ژِ خُدِیْ بِترْسَه!»پَاشِیْ زِیدْ اَوْ بَرْدَا و یِیْخَمْبَرْ بِاَمْرِیْ خُدِیْ اَوْ مَهرْ کِرْ.

١ خُدِیْ تَعَالَی بِڤِیْ نَایَتَا پِیرُوْزْ لِمَه فَرْمَانْ دِکَه کُو اَمْ ذِکرِیْ خُدِیْ بِکِنْ (پِرْ پِرْ دِبِیرْ بِینِنْ). ژِ سُورَه‌یِیْ نِسَاء نَایَتَا ١٠٣یِیْ «ڤِیْجَا دَمَا وَه نِمِیژَا خَوه کِرْ اِیجَارْ لِسَرْ بِیَانْ، رُونِشْتِی و لِسَرْ طِنِشْتِیْنْ خَوه زِکْرِیْ خُدِیْ بِکِنْ..» ژِ سُورَه‌یِیْ نَالِ عِمْرَانْ نَایَتَا ١٩١یْ «اَوِیْنْ کُو ژِ بِیَانْ و رُونِشْتِی و لِسَرْ طِنِشْتِیْنْ خَوه دِرِیْژْبُوِیی ذِکرِیْ خُدِیْ دِکِنْ (خُوَدَا دِ بِیرْ تِینِنْ)..» و گَلَکْ نَایَتِیْنْ دِنْ ژِی ڤِیْ فَرْمَانِیْ بَیَانْ دِکِنْ.

٤٧. مِزْگِینِێ بِدَه بَاوَرْمَنْدَانْ کُو بِێگُمَانْ ژِ جَمْ خُدِێ ژِ بُو وَانْ قَنْجِیَکَه مَزِنْ هَیَه.

٤٨. بِگُوتِنَا کَافِرْ و مُنَافِقَانْ مَکَه، گُهْ مَدَه اَزِیتَا وَانْ، خَوه بِسْپِێرَه خُدِێ، بِوَکِیلِی خُدِێ هَرْ بَسَه.

٤٩. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! دَمَا کُو وَه ژِنِێنْ بَاوَرْمَنْدْ لِخَوه مَهرْ کِرِنْ، بَرِیَا هُونْ هَرِنْ لِقِینَا وَانْ وَه اَوْ بَرْدَانْ، ڤِیجَه ژِ بُو وَه لِسَرْ وَانْ تُو عِدَّه (دَمَا نَمِیرْکِرِنِێ) تُنَه یَه کُو هُونْ لِسَرْ وَانْ بِژِمِێرِنْ. نَاخَوه ژِ مَالِێ خَوه قَنْجِیَکِێ بِوَانْ بِکِنْ و بِنَاوَایَکِی رِنْد رِیَا وَانْ فَکِنْ.

٥٠. اَیْ پِێخَمْبَرْ! مَه ژِ بُو تَه اَوْ خَانِمِێنْ تَه، بِێنْ کُو تَه مَهْرَا وَانْ دَایَه، اَوْ جَارِیَه بِێنْ کُو خُدِێ بِغَنِیمَتِی دَانَه تَه و دُوتْمَامِێنْ تَه، کَچْمَتِێنْ تَه، کَچْخَالْ و کَچْخَالَتِێنْ تَه؛ اَوِێنْ کُو بِتَه رَه هِجْرَتْ کِرِنْ، مَهْرْکِرِنَا وَانْ لِتَه حَلَالْ کِرِیَه. اَگَرْ ژِنَکَه بَاوَرْمَنْدْ خَوه بَخْشِی پِێخَمْبَرْ بِکَه و پِێخَمْبَرْ ژِی بِخَوازَه وِێ مَهرْ بِکَه -نَه ژِ بَاوَرْمَنْدِێنْ دِنْ رَه- تَنِێ ژِ تَه رَه (مَه حَلَالْ کِرِیَه). بِرَاسْتِی دَرْ بَارِێ ژِنِێنْ بَاوَرْمَنْدَانْ و قَرْوَاشِێنْ کُو دِبِنِێ دَسْتِێ وَانْ دَه نَه، مَه ژِ وَانْ رَه تِشْتِێ کُو فَرْظْ کِرِیَه دَایَه زَنَانِینْ، دَا کُو ژِ تَه رَه تُو گُنَهْ و زَحْمَتِی چِێنَبَه. خُدِێ گُنَهْژِێبِرْ و دِلُوڤِینَه.[1]

٥١. ژِ وَانْ (خَانِمِێنْ خَوه) یَا کُو تُو بِڤِێ، تُو دِێ وِێ بِهِێلِی پَاشْ، یَا کُو تُو وِێ بِڤِێ ژِی تُو دِێ وِێ بِینِی جَمْ خَوه. ژِ وَانْ ژِنِێنْ کُو تَه اَوْ ژِ خَوه دُورْ کِرنَه تُو کِیژَانِێ بِڤِێ ژِ تَه رَه تُو گُنَه تُنَه یَه کُو دِیسَا تُو وِێ بِینِی جَمْ خَوه. هَا اَفْ مُنَاسِبْتْرْ و نِیزِیکْتِری یَا کُو چَاڤِێنْ وَانْ بِێ رُونِی بِبِنْ، اَوِێ غَمْگِینْ ژِی نَبِنْ و بِیَا کُو تُو بِدِی وَانْ هَمُو بِێ بِێ رَازِی بِبِنْ. خُدِێ بِیَا کُو دِدِلِێنْ وَه دَه یَه دِزَانَه. خُدِێ هَرْ زَانَا و بِێهْنْفِرَهَه.

---

١ دِڤِی سُورَه‌یِێ دَه اَفْ گَازِیَا چَارَمَه ژِ بُو پِێخَمْبَرْ. اَفْ گَازِی دَرْبَارِێ هِنَکْ رَوْشَانْ دَه یَه کُو هِنَکْ ژِ وَانْ بِاَمَتِێ رَه هَڤْپِشْکِنْ و هِنْ ژِ وَانْ خَاصِێ بِپِێخَمْبَرِنْ کُو خُدِێ کَرَمَا خَوه بِێ رَه کِرِیَه و دَرَجَا وِی بِێ بِلِنْدْ کِرِیَه. هِنَکْ ژِ وَانْ تَقرِیرَا رَوْشَا حَازِرِنْ و هِنَکْ ژِ وَانْ ژِی حُکمِنْ ژِ پِێژَرُوْژِێ رَه. اَوِێنْ کُو تَرْخَانِی بِجَنَابِێ پِێخَمْبَرِنْ، مِینَا زَوجَانْدِنْ پِێخَمْبَرْ بِزَیْدَیِی چَارْ ژِنَانْ رَه، زَوجَانْدِنَا وِی بِوِێ ژِنَا کُو خَوه دِیَارِی بِکَه ژِ بُو پِێخَمْبَرْ. اَفْ هَرْدُو خَصْلَتْ بَسْ خَنَاصِێ بِپِێخَمْبَرْ فَه نَه.

٥٢. ژ قَانْ (خَانمِیْنْ تَه) یِیْ قَه اِیْدِی ژِنْ، ژ تَه رَه نَه حَلَالِنْ و (نَه حَلَالَه) تُو وَانْ بِهِنْ ژِنِیْنْ دِنْ بِگُهَرِینِی ژِی، چَنْدِی سِپَحِیتِیَا وَانْ لِخَوشَا تَه بِچَه ژِی. لِیْبَلِیْ قَرْوَاشِیْنْ کُو دِبِنِیْ دَسْتِیْ تَه دَه نَه، اَوْ جُدَا نَه. خُدِیْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی چَاڤْدِیْرَه.

٥٣. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! نَچِنْ مَالَا پِیْخَمْبَرْ، لِیْبَلِیْ ژ بُوْ خَوارِنْکِیْ کُو دَسْتُورْ ژ وَه رَه بِیْ دَاینْ اَوْ جُدَا یَه. (دَمَا کُو ژ بُوْ خَوارِنْکِیْ هُونْ هَرِنْ مَالَا پِیْخَمْبَرْ ژِی) چَاڤْنِیْرِیَا یَحْتِنَا خَوارِنِیْ نَکِنْ. لِیْبَلِیْ دَمَا کُو هُونْ بِیْنَه ڤَخَوْنْدِنْ هَرِنْ مَالَا وِی و دَمَا کُو وَه خَوارِنْ خَوارْ ژِی دِجِهْ دَه بَلَاڤْ بِبِنْ (و پِشْتِی خَوارِنِیْ لِمَالَا پِیْخَمْبَرْ) خَوه نُوڤِی صُحْبَتِیْ نَکِنْ. لَوْرَا اَڤْ حَرَکَتَا وَه پِیْخَمْبَرْ دِئِیْشِینَه، ڤِیْجَه اَوْ شَرِمْ دِکَه (وَه ژ مَالِیْ دَرْخَه). لِیْبَلِیْ خُدِیْ ژ گُوْتِنَا حَقِیْ شَرِمْ نَاکَه. دَمَا کُو هُونْ تِشْتَکِی ژ خَانمِیْنْ پِیْخَمْبَرْ بِخَوازِنْ لِپِشْتْ پَرْدَیَکِیْ بِخَوازِنْ. اَڤْ هَمْ ژ بُوْ دِلِیْنْ وَه هَمْ ژِی ژ بُوْ دِلِیْنْ وَانْ بِزَاڤَکَه پَاکْتِرَه. ژ وَه رَه قَتْ نَه دُرِسْتَه کُو هُونْ پِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ بِئِیْشِینْ و نَه دُرِسْتَه کُو پِشْتِی وِی خَانمِیْنْ وِی ژِی مَهرْ بِکِنْ. بِیْگُمَانْ اَڤْ تَڤْگَرَا وَه لِنكْ خُدِیْ (گُنَهکِی) مَزِنَه.[1]

٥٤. اَگَرْ هُونْ تِشْتَکِی اَشْکَرَا بِکِنْ ئَانْ ژِی وِی ڤَشِیْرِنْ، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی خُدِیْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٥٥. ژ خَانمِیْنْ پِیْخَمْبَرْ رَه تُو گُنَهْ نِیْنَه کُو بَاڤِیْنْ وَانْ، کُرِیْنْ وَانْ، بِرَایِیْنْ وَانْ، بِرَازِیِیْنْ وَانْ، خَوارْزِیِیْنْ وَانْ و ژِنِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ و (جَارِیَه و کُولَه)یِیْنْ دِبِنْ دَسْتِیْ وَانْ دَه (کُو

---

١ اَڤْ ئَایَتْ چَاوَا کُو دِصَحِیحَا بُخَارِی دَه دَرْبَاسْ بُویَه کُو ژ اَنَسْ کُرِیْ مَالِكْ هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ دِدَرْبَارِی چَنْدْ کَسَانْ دَه نَازِلْ بُویَه کُو ژ بُوْ خَوارِنِیْ هَاتِبُونْ مَالَا پِیْخَمْبَرْ و رَانَدبُونْ. اَڤْ ئَایَتْ ژ بُوْ مُومِنَانْ تُورَیَکِی دَاتِیَه کُو کَا چَاوَا بَاوَرْمَنْدْ لِهَمْبَرِی مَالَا پِیْخَمْبَرْ تَڤْبگِرِنْ و کَا چَاوَا بَاوَرْمَنْدْ لِپِیْشْبَرِی مَالِیْنْ هَڤْ ژِی تَڤْبگِرِنْ. مَافِیْ تُو کَسِی تُنَه کُو بِسَرَدَانَا خَوه اَزِیِیْ بِدَه تُو کَسِی. بَاوَرْمَنْدْ لَازِمَه بِرِسْتْ و رِیْزْ بِنْ؛ نَه بِیْشَرْمْ و بِیْفِهِیْتْ بِنْ.

بێَيْرْدَه وَانْ بِبِينِنْ). (گَلِی خَانِمِێنْ پِێخَمْبَرْ!) خَوه ژِ حَرَامِێنْ خُدِێ بِپَارِێزِنْ، بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی حَازِرْ و نَاظِرَه.

٥٦. بِێگُمَانْ خُدِێ رَحْمِێ لِپِێخَمْبَرْ دِکَه، مَلَائِکَتِێنْ خُدِێ ژِی بَخْشَانْدِنَا وِی دِخَوازِنْ، گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ هُونْ ژِی ژِێ رَه دُعَا بِکِنْ و بِتَکُوزِی ژِێ رَه بَرْدَسْتْ بِبِنْ.

٥٧. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو خُدِێ و رَسُولِێ وِی بِێِشِینِنْ، خُدِێ هَمْ لِدِنْیَایِێ هَمْ ژِی لَاخْرَتِێ لَعْنَتْ لِوَانْ بَارَانْدِیَه و ژِ وَانْ رَه عَذَابَکِی رِسْوَاکَرْ ئَامَادَه کِرِیَه.

٥٨. اَوِێنْ کُو زِلَامِێنْ بَاوَرْمَنْدْ و پِیرَکِێنْ بَاوَرْمَنْدْ دَرْ بَارِێ سُوجَکِی دَه کُو وَانْ نَکِرِیَه بِێِشِینِنْ، قِێجَه بِرَاسْتِی وَانْ بِێَخْتِی و گُنَهَکِی اَشْکَرَا کِرِیَه.

٥٩. اَیْ پِێخَمْبَرْ! ژِ خَانِمِێنْ خَوه رَه، ژِ کَچِێنْ خَوه رَه و ژِ پِیرَکِێنْ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه بِێِژَه: (دَمَا کُو ژِ بُو پِێدِڤِیَکِێ دَرْکَفْ دَرْڤَه)، بِلَا بَدَنَا خَوه بِبَرْدَپُوشِێِنْ خَوه بِنخُمِینْ. اَڤْ یَا هَرِی نِێزِکَه کُو اَوْ (ژِ دَاوْپِیسَانْ) بِێنَه نَاسْکِرِنْ، قِێجَه دَا نَێِنَه اِێشَانْدِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْژِێبْرْ و دِلُوڤِینَه.

٦٠. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ کُو مُنَافِقْ و اَوِێنْ کُو دِ دِلِێ وَانْ دَه نَخَوشِیَا (فِحُوشِێ) هَیَه و اَوِێنْ کُو لِمَدِینِێ خَبَرِێنْ دَرَوْ بَلَاڤْ دِکِنْ، دَڤْ ژِ ڤَانْ (بِزَاڤِێنْ خَوه) بَرْنَدِنْ اَمِێ دَسْتُورَا تَه لِوَانْ بِدِنْ (کُو تُو شَرِێ وَانْ بِکِی و وَانْ ژِ مَدِینِێ دَرِینِی). پِشْتَرَه لِوِێ دَرِێ لِجَمْ تَه اَوِێ بَسْ دَمَکَه هِنْدِكْ بِشِێِنْ بِمِینِنْ.

٦١. لَعْنَتْ لِوَانْ هَاتِیَه بَارَانْدِنْ. اَوْ لِکُو دَرِێ بِێنَه بِدَسْتْخِسْتِنْ اَوِێ بِێنَه گِرْتِنْ و بِێنَه کُشْتِنْ.

٦٢. دَرْ بَارِێ وَانِێِنْ کُو بَرِێ هَاتِنَه و چُونَه دَه عَادَتِێ خُدِێ اَڤَه و تُو یِێ ژِ عَادَتِێ خُدِێ رَه تَڤَرْ تُو گُهَرتِنِێ نَبِینِی.

٦٣. (یَا مُحَمَّدْ!) اِنْسَانْ پِرْسَا قِیَامَتِێ ژ تَه دِکِنْ، کَا کَنْگِێ یَه؟ بِبِێژَه: زَانِینَا وِێ بَسْ لِجَمْ خُدِێ یَه. مَا تُو چه دِزَانِی، دِبَه کُو قِیَامَتْ نِێزِیكْ بَه ژِی.

٦٤. بِێگُمَانْ خُدِێ، لَعْنَتْ لِکَافِرَانْ بَارَانْدِیَه و ژ وَانْ رَه ئَاگِرَکِی بِپِێتْ ئَامَادَه کِرِیَه.

٦٥. اَوِێ هَرْ و هَرْ دِوِی ئَاگِرِێ بِپِێتْ دَه بِمِینِنْ، اَوْ دِێ ژ بُوْ خَوه نَه دُوسْتَکِی نَه ژِی ئَارِیکَارَکِی بِبِینِنْ.

٦٦. رُوْژَا کُو رُوِیِێنْ وَانْ دِ اِێگْرْ دَه تِێنَه وَرْگَرَانْدِنْ، دِێ بِبِێژِنْ: هَیْ وَاخْ لِمَه بَه! خَوزِکَا مَه بِگُوْتِنَا خُدِێ و بِگُوْتِنَا پِێخَمْبَرْ کِرِبُویَا!

٦٧. کَافِرْ دِبِێژِنْ: خُدَایِێ مَه! مَه بِگُوْتِنَا سَرْدَارْ و مَزِنِێنْ خَوه کِرْ و وَانْ ژِی اَمْ ژ رِێ دَرْخِسْتِنْ.

٦٨. خُدَایِێ مَه! دُو قَاتِی عَذَابْ بِدَه وَانْ و بِلَعْنَتَکَه مَزِنْ وَانْ لَعْنَتْ بِکَه.

٦٩. گَلِی یِێنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! هُونْ ژِی نَبِنْ وَکْ وَانِێنْ کُو وَانْ مُوسَا ایْشَانْدِیَه! ڤِێجَه خُدِێ مُوسَا ژِ یَا کُو دِگُوْتِنْ پَاکْ و پَاقِژْ کِرْ. مُوسَا لِجَمْ خُدِێ (پِێخَمْبَرَکِی) بِصِیَانَتْ و رُومَتْدَارَه.

٧٠. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! خَوه ژ (بِێَامْرِیَا) خُدِێ بِپَارِێزِنْ و گُوْتِنَا رَاسْتْ و دُرِسْتْ بِبِێژِنْ.

٧١. خُدِێ دِێ کَارْ و بَارِێنْ وَه لِهَفْ بِینَه و لِگُنَهِێنْ وَه بِبُورَه. چه کَسِێ بِگُوْتِنَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بِکَه، وِی سَرْکَفْتِنَکَه مَزِنْ بِدَسْتْ خِسْتِیَه.

٧٢. مَه اَمَانَتِێ خَوه لَاسِیَانَانْ، لِعَرْدِێ و لِچِیَانْ دَرْپِێشْ کِرْ، وَانْ خَوه نَدَا بَرْ هِلْگِرْتِنَا وِی (سِپَارِیی) و (ژِ بَرْپِرْسِیَا وِی) تِرْسِیَانْ، لِیَبَلِێ اِنْسِێنْ اَوْ هِلْگِرتْ. (ڤِێجَه اِنْسِێن اَرْکَا خَوه پِێکْ نَئَانِی) بِرَاسْتِی اَوْ سِتَمْکَارَه، نَزَانَه.

٧٣. (خُدِێ اَفْ اَمَانَتْ دَا اِنْسِێنْ) دَا کُو خُدِێ زِلَامِێنْ مُنَافِقْ و پِیرَکِێنْ مُنَافِقْ، زِلَامِێنْ

مُشْرِكْ و پِیرَكِیْنْ مُشْرِكْ بِدَه عَذَابِیْ و دَا كُو خُدِیْ تُوبَیَا زِلَامِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ و پِیرَكِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ قَبُولْ بِكَه. خُدِیْ هَرْ گُنَهْژِیبِرَه، دِلُوقَانَه.

٣٤. سُورَه یِیْ سَبَأْ

سُورَه‌یِیْ (سَبَأْ) ، ٥٤ (پِینْجِی و چَارْ) ئَایَتَه. لِمَكِّیْ نَازِلْ بُویَه . سُورَه، نَافِیْ خَوه ژِ بِیْژَیَا سَبَئِیْ گِرْتِیَه كُو اَوْ دِ ئَایَتَا ١٥ "اَمْ دَه دَرْبَاسْ بُویَه و اَوْ لِیَمَنِیْ نَافِیْ هَرِیْمَكِیْ یَه.

بِنَافِیْ خُدَایِیْ كُو رَحْمٰنْ رَحِیمَ

١. حَمْدْ (پَسْنْ و سِپَاسِی) هَرْ ژِ خُدِیْ رَه یَه. اَوِیْ كُو چِقَاسْ تِشْتِیْنْ لِعرْدُ و ئَاسِیَانَانْ هَنَه هَرْ مِلْكِیْ وِی نَه و پَسِنْدَارِیَا ئَاخْرَتِیْ هَرْ ژِیْ رَه یَه و اَوْ دِكَارْ و بَارِیْ خَوه دَه خُودِیحِكْمَتَه، ئَاگَاهْدَارَه.

٢. اَوْ دِزَانَه یَا كُو دِكَفَه عَرْدِیْ و یَا كُو ژِ عَرْدِیْ دَرْدِكَفَه، یَا كُو ژِ ئَاسْمِیْنْ دَاكَفَه و یَا كُو هِلْدِكِشَه ئَاسْمِیْنْ. اَوَه یِیْ دِلُوقَانْ، اِیْ گُنَهْژِیبِرْ.

٣. اَوِیْنْ كُو كَافِرْ بُونَه، گُوتِنْ: قِیَامَتْ بِسَرْ مَه دَه نَایِیْ. بِیْژَه: بَلِیْ! بِخُدَایِیْ مِنْ اَوِیْ كُو زَانَایِیْ یَا نَیْنْدَه صُوْنْدْ بَه؛ مِسُوگَرْ قِیَامَتْ هَرْ دِیْ بِسَرْ وَه دَه بِیْ. لِعرْدُ و ئَاسِیَانَانْ بِقَاسِی گِرَانِیَا زَرِیَكِی ژِی تِشْتَكْ ژِ بَرْ وِی وِنْدَا نَابَه. یَا كُو ژِ زَرَه یِیْ بِچُوكْتَرْ و یَا كُو ژِیْ مَزِنْتَرْ ژِی هَرْ اَوْ دِكِتِیْبَكَه اَشْكَرَا دَه نَه (كُو اَوْ لَوْحُ الْمَحْفُوظَه).

٤.) ژِ بُوْ كُو خُدِیْ اَوِیْنْ كُو بَاوَرِی ئَانِینَه و كَارِیْنْ قَنْجْ كِرنَه وَانْ پَادَاشْ بِكَه. هَا ژِ بُوْ وَانْ لِیْبُورِینْ و رِزْقَكِی خَوشْ هَیَه.

٥. اَوِیْنْ كُو دَرْ بَارِیْ (پُوچْكِرنَا حُكْمِیْ) ئَایَتِیْنْ مَه دَه پِیكُولِیْ دِكِنْ، (گُمَانْ دِكِنْ) كُو اَوِیْ خُدِیْ نَاچَارْ بِهِیْلِنْ. هَا ژِ بُوْ وَانْ ژِی عَذَابَكِی اَرْزَنْگْ و غَمْنَاكْ هَیَه.

٦. (یَا مُحَمَّدْ!) اَوِیْنْ کُو عِلْمُ و زَانِینْ ژِ بُوْ وَانْ هَاتِیَه دَاینْ، اَوْ بَاشْ دِزَانِنْ کُو اَقْ قُرْئَانْ ژِ جَمْ خُدَایِیْ تَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ، اَوْ حَقْ و رَاسْتَه. اَوْ بَرِیْ (مِرُوْڤانْ) دِدَه رِیَا وِی خُدَایِیْ دَسْتْهِلَاتْ، یِیْ هِیْژَایِی پَسِنْدَاییِنِیْ.

٧. اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه ژِ هَقْ رَه وِهَا گُوْتِنْ: مَا اَمْ زِلَامَکِی وِسَا نِیشَانِی وَه بِدِنْ (قَصْدَا وَانْ پِیْخَمْبَرَه) کُو اَوْ ژِ وَه رَه بِیْژَه؛ دَمَا کُو هُونْ ژِ هَقْ پَارْچَه پَارْچَه بُونْ و ژِ هَقْ پَلِشِینْ، بِراسْتِی هُونِیْ (پِشْتِی مِرِنِیْ) دِیسَا ژِ نُو قَه رَابِنْ و سَاغْ بِبِنْ؟!

٨. (وَانْ ژِ هَقْ رَه گُوتْ): مَا گَلُو لِسَرْ نَاقِیْ خُدِیْ بِدَرَوَانْ بِیْبَخْتِیِیْ دِکَه یَانْ ژِی یِیْ رَه دِینِیتِی هَیَه؟ نَخِیْرْ، بَلْکِی اَوِیْنْ کُو بَنَاخْرَتِیْ بَاوَرِی نَاییِنِنْ دِنَاقْ عَذَابْ و رِیْشَاشِیکَه دُورْ دَه نَه.

٩. اَرِیْ مَا اَوْ کَافِرْ لِعَرْدُ و نَاسِیمَانِیْنْ کُو لِیْشِی و پَاشِیَا وَانَه، نَامَیْزِینِنْ؟ اَگَرْ اَمْ بِقِیْنْ اَمِیْ وَانْ دِ عَرْدِیْ دَه بِبِنْ خَوارِیْ، یَانْ ژِی اَمِیْ ژِ نَاسْمِیْنْ پَارْچِیِیْنْ اِیْگَرْ بِسَرْ وَانْ دَه بَرْدِنْ. بِیْگُمَانْ دِقِیْ دَه ژِ بُوْ هَرْ عَقْدِیْ کُو(لِخُدَایِیْ خَوه) قَگَرَه، عِبْرَتَكْ هَیَه.

١٠. صُوْنْدْ بَه مَه ژِ جَمْ خَوه قَنْجِیَكْ دَا دَاوُدْ و مَه گُوتْ: گَلِی چِیَا و گَلِی طَیْرَانْ، هُونْ ژِی دِگَلْ وِی تَسْبِیحَانْ بِدِنْ و مَه ژِیْ رَه هَسِنْ ژِی نَرِمْ کِرْ.

١١. (مَه ژِ مَالْبَاتَا دَاوُدْ رَه گُوتْ): زِرْخِیْنْ فِرَهْ چِیْکِنْ، فَسَالَا وَانْ بِاَنْدَازْ بِکِنْ و کَارِیْنْ هِیْژَا بِکِنْ، بِیْگُمَانْ اَزْ لِسَرْ یَا کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرِمْ.

١٢. مَه ژِ سُلَیْمَانْ رَه بَا مِسخُرْ کِرِبُو کُو دَانِیْ سِپِیْدِیْ قُونَاخَا مَهَکِیْ وِی بَبَه و دَانِیْ اِیْقَارِیْ ژِی کُو قُونَاخَا مَهَکِیْ وِی بِینِیْ، مَه کَانِیَا پَاخِرْ ژِیْ رَه هَرکَانْدْ و ژِ جِنَانْ ژِی یِیْنْ کُو لِبَرْ دَسْتِیْ وِی رِیْنْجْبَرِی دِکِرِنْ، هَبُونْ. ژِ وَانْ کِی ژِ فَرْمَانَا مَه دَرْکَتَایَا قِیْجَه مَه دِیْ نَازَارَا نَاگِرِیْ سِنْجِرِی پِیْ بِدَا تَعْمْکِرِنْ.

١٣. وَانْ ژِ سُلَیْمَانْ رَه تِشْتَا بِخَوهسْتَا ژِ کَلَهَانْ، پَیْکَرَانْ، جِفْنِیِیْنْ مِینَا حَوْظَانْ و دِیزِیْنْ

(دِعَرْدِێ دَه) بِجِهْکِری چِێدِکِرِنْ. (مَه ژ وَانْ رَه گُوتْ): گَلِی مَالْبَاتَا دَاوُدْ! خُدَایِێ خَوه بِشِێکِرِینِنْ، تَقَزْ ژ بَنْدَیِێنْ مِنْ (یِێنْ) شُکِرْدَارْ کِیمِنْ!

١٤. اِیْدِی دَمَا ژ بُوْ سُلَیْمَانْ مَه مِرِنْ حَقْ کِرْ، بَسْ کُرْمِکِێ کُو گُوپَالِێ وِی دِخَوارْ مِرِنَا وِی رَاقَایِی وَانْ کِرْ. قِێجَه دَمَا کُو اَوْ کُمِشِی سَرْ اَرْدِێ، ژ جِنَانْ رَه دِیَارْ بُوْ کُو اَگَرْ بِنَپَنْدِیِێ بِزَانِیبُو نَا، هَوْقَاسِی دِ وِێ کَفْتَلَفْتَا رِسْواکَرْ دَه نَدِمَانْ.[١]

١٥. صُوْنْدْ بَه، دِجِهْ و وَارِێ گَلِێ سَبَئِێ دَه نِیشَانَکَه مَزِنْ هَبُو، لِرَخِێ رَاسْتِێ دُو بَاخْچَه و لِرَخِێ چَپِێ دُو بَاخْچَه هَبُونْ. (ژ وَانْ رَه هَاتْ گُوتِنْ): ژ رِزْقِێ خُدَایِێ خَوه بِخُونْ و شُکْرِێ وِی بِکِنْ. ژ بُوْ وَه جِهَکِی نِعْمَتْخَوشْ و خُدَایَکِی غَفُورْ هَیَه.

١٦. لِێبَلِێ وَانْ بَرِێ خَوه(ژ خُدِێ و سِپَاسِیَا نِعْمَتِێنْ وِی) فَگَرَانْدِنْ. ژ بُوْ ڤِێ(نَانْکُوْرِیَا وَانْ) مَه ژِی شَاپِیَکَه دِژْوَارْ بِسَرْ وَانْ دَه ئَانِی. مَه هَرْ دُو بَاخْچِیِێنْ وَانْ بِدْ بَاخْچِیِێنْ دِنْ گُهَرَانْدِنْ کُو خَوِیی خَوارِنِێنْ تَحِلْ و هِنْ دَارْگَزْ (کِفِیْرِی) و تِشْتَکِی هِنْدِكْ ژِی ژ دَارْکَنِیْرِێ بُونْ.

١٧. اَفْ، بِسَدَمَا کُو زِیْدَه اِنْکَارِی کِرِنْ مَه اَوْ وِسَا دَانَه جَزَادَانْ و ژ بِلِی یِێ مَانْدَلْکَرْ اَمْ تُو کَسِی جَزَا نَاکِنْ.

١٨. مَه دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه و وَانْ گُنْدِیْنْ کُو مَه بَرَکَتْ خِسْتِبُویِێ، گَلَكْ گُنْدِیْنْ ژ دَرْڤِیی وَانْ ئَانِینَه هُوْلِێ و مَه دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه چَنْدْ قُونَاخْ دَئَانِینْ، (مَه ژ وَانْ رَه گُوتْ): دَه بِشَڤْ و رُوْژْ هُونْ چَاوَا دِخَوازِنْ ژ خَوه رَه بِئَوْلِیی بِگِرِنْ.

١٩. دِیْ ڤِێ دَه وَانْ گُوتْ: خُدَایِێ مَه! نَاڤْبَرَا وَانْ بَاژَارَانْ یِێنْ کُو اَمْ بِرِیْوِنْگِی دِچِنْ،

---

١ خُدِێ بِڤِێ ئَایَتِێ دَرْسَکِێ دِدَه مِرُوْڤَانْ. ژ وَانْ رَه دِیَارْ دِکَه کُو جِنْ بِغَیْبِێ نِزَانِنْ. اَگَرْ بِزَانِیَانَا بِشْتِی وَفَاتَا سُلَیْمَانْ پِێخَمْبَرْ زَمَانَکِی دِرِێژْ وَانْ خِزْمَتْ نَدِکِرْ. دِ دَمَا مَه یَا اِیرُو دَه گَلَكْ مِرُوْف ژ بُوْ هِنْ دَاخَوازِیْنْ خَوه دِچِنْ جَمْ هِنْ کَسِیْنْ کُو قَاشُو بِجِنَانْ رَه هَڤَالِنْ دَا کُو دَاخَوازِیْنْ وَانْ بِبِنْ جِهْ. اَفْ چُونَا جَمْ قَانْ گُنَهَه و بَاوَرْکِرِنَا ژ وَانْ گُنَهْتِرَه.

ژ هَڤْ دُورْ بِکَه. وَانْ (بِسَبُنَتْ بِیْشُکْرِی و کُفْرَا خَوه) لِخَوه ظُلمْ کِرِنْ. ڤِیْجَه مَه اَوْ کِرِنْ مِژُولِی (یَا سَرْ زِمَانِیْ خَلْکِیْ) و مَه اَوْ ژ هَڤْ بَلَاوَلَا کِرِنْ. بِیْگُمَانْ دِڤِیْ دَه ژ بُوْ هَرْ کَسِیْ صَبرْکِیْشْ و شُکرْدَارْ رَه بَلْگَه و نِیشَانْ هَنَه.

٢٠. صُوْنْدْ بَه، شَیْطَانْ تَخْمِینَا خَوه یَا دِحَقِیْ وَانْ (کَافِرَانْ) دَه بِجِهْ ئَانِی، ڤِیْجَه ژ بِلِی بِرَکَه بَاوَرْمَنْدْ بِیْ ڤَه، تَفَکِی وَانْ دَانَه پَیْ وِی.

٢١. حَالْ اَڤْه کُوتُو بِیْکَارِینَکَه شَیْطِیْنْ لِسَرْ وَانْ تُنَه بُوْ، بَسْ (مَه اَڤْ کَیْسْ دَایِیْ) دَا کُو اَمْ بِیْنْ کُو بَاوَرِی بَنَاخْرَتِیْ تِینِنْ ژ بِیْنْ کُواَوْ ژِیْ بِشِکِنْ، نَاسْ بِکِنْ. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه لِسَرْ هَرْ تِشْتِی پَارِیْزْکَارَه.

٢٢. بِیْژَه: بِیْنْ کُو دِشُونَا خُدِیْ دَه وَه اَوْ الِهِیْنْ رَاسْتِینْ حِزرْ دِکِرِنْ، گَازِی وَانْ بِکِنْ (بِلَا دِهَوارَا وَه بِیْنْ). اَوْ لِعرْدُ و نَاسِیَانَانْ بِقَاسِی گِرَانِیَا زَرِیَکِیْ ژِی نَه خَودِیِیْ تِشْتَکِی نَه. دِنَاڤْ وَانْ دَه ژ خُدِیْ رَه تُو هَڤْکَارْ تُنِنْ و ژ نَاڤْ وَانْ ژِیْ رَه تُو پِشْتَکْ و نَاریکَارْ ژِی نِینِنْ.

٢٣. شَفَاعَتْ ژِی لِجَمْ خُدِیْ فَیْدَه نَادَه ژ بِلِی بِیْ کُو خُدِیْ دَسْتُورْ دَابَه بِیْ ڤَه. پِشْتِی کُو تِرْسْ ژ دِلِیْنْ وَانْ چُو؛ (ژ فِرِیشْتِیَانْ رَه) دِبِیْژِنْ: خُدَایِیْ وَه چه گُوتْ؟ (فِرِیشْتَه) دِبِیْژِنْ: رَاسْتِی گُوتْ. هَرْ اَوَه بِیْ بِلِنْدْ، بِیْ مَزِنْ.

٢٤. بِیْژَه: مَا کِیَه بِیْ کُو ژ عَرْدُ و نَاسِیَانَانْ رِزْقْ دِدَه وَه؟ بِیْژَه: خُدِیْ یَه! نَاخَوه اَمْ ئَانْ ژِی هُونْ، یَکْ ژ مَه یَانْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتَه یَانْ ژِی دِنَاڤَا رِیْشَاشِیَکَه اَشْکَرَا دَه یَه.

٢٥. بِیْژَه: هُونْ ژ گُنَهِیْنْ کُو مَه کِرِنْ نَابِیْنْ پِرْسِیَارْکِرِنْ و اَمْ ژِی ژ یَا هُونْ دِکِنْ نَابِیْنْ پِرْسِیَارْکِرِنْ.[1]

---

١ خُدِیْ تَعَالَی دِ ڤِیْ ئَایَتِیْ دَه لِبِیْخَمْبَرِیْ خَوه فَرْمَانْ دِکَه کُو کَافِرَانْ رَه بِیْژَه: تُو کَسْ ژ کَارِیْ تُو کَسِی نَه مَسْوُولَه. بَلَکِی هَرْ کَسْ بِعَمَلِیْ خَوه تِیْ جَزَاکِرِنْ و بِیْنْ دِنْ ژِیْ بِیْرِی نَه. خُدِیْ اَڤْ رَوشْ دِ مِژَارِنَه دِنْ دَه وِهَا بَیَانْ کِرِیَه. ژ سُورَه‌یِیْ یونُسْ ئَایَتَا ٤١یْ «اَگَرْ وَانْ بَاوَرِی بِتَه ئَانِی، بِیْژَه: کَارِیْ مِنْ ژ مِنْ

٢٦. بِیْژَه: خُدَایِیْ مَه دِیْ (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) مَه و وَه لِهَفْ بِجِقِینَه، پِشْتْرَه دِیْ دِنَافْبَرَا مَه دَه بِعَدَالَتِی حُکِمْ بِکَه. هَرْ اَوَه یِیْ فَتَّاحْ یِیْ عَلِیمْ.[1]

٢٧. بِیْژَه: دَه کَا اَوْ(پُوتـ)ـیْنْ کُو دِعِبَادَتِیْ دَه وَه اَوْ ژِ خُدِیْ رَه کِرِنَه هَفْپِشْکْ نِیشَانِی مِنْ بِدِنْ؟ نَخِیْرْ، نَه وَکِی وَه حِزرْ دِکِرْ! بَلْکِی خُدِیْ یَه یِیْ دَسْهِلَاتْ، یِیْ خَوِیْحِکْمَتْ.

٢٨. (رَسُولِیْ مِنْ!) مَه تُو ژِ تَفَکِیْ اِنْسَانَانْ رَه بَسْ مِزْگِینْبَرْ و هِشْیَارْکَرْ شَانْدِیَه، لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْڤَانْ (بِقِیْ) نِزَانِنْ.

٢٩. کَافِرْ دِبِیْژِنْ: اَگَرْ هُونْ رَاسْتْ دِبِیْژِنْ، اَوْ عَذَابِیْ تَه پَیْمَانْ پِیْ دَایَه کَا کَنْگِیْ تِیْ جِهْ؟

٣٠. بِیْژَه: خُدِیْ ژِ بُوْ عَذَابْ رُوژَکْ دَانِی. هُونْ نَه سَاعَتَکِیْ ژِیْ لِپَاشْ دِمِینْ نَه ژِی سَاعَتَکِیْ هُونْ دِدِنْ پِیْشِیَا وِیْ.

٣١. اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه، گُوتِنْ: اَمْ نَه ژِ ڤِیْ قُرْئَانِیْ بَاوَرْ دِکِنْ و نَه ژِی ژِ کِتِیْبِیْنْ بَرِیَا وِیْ. اَگَرْ تَه اَوْ کَافِرِیْنْ ظَالِمْ لِبَرْ دَسْتِیْ خُدَایِیْ خَوه رَاوَسْتَایِی بِدِیتَا کُو چَاوَا اَوْ لِهَفْ گُوتِنَانْ فَدگَرِینِنْ؛ اَوِیْنْ کُو (لِدِنْیَایِیْ) قَلْسْ بُونْ، ژِ وَانِیْنْ کُو خَوه مَزِنْ دِدِیْرَانْ رَه دِبِیْژِنْ: اَگَرْ نَه ژِ وَه بُویَا تَقَزْ اَمِیْ بَاوَرْمَنْدْ بُونَا.

رَه یَه، کَارِیْ وَه ژِی ژِ وَه رَه یَه. هُونْ ژِ یَا کُو اَزْ دِکِمْ بِیْرِی نَه، اَزْ ژِی ژِ یَا کُو هُونْ دِکِنْ بِیْرِی مَه« و ژِ سُورَه‌یِیْ بَقَرَه ئَایَتَا ١٣٤یْ «یَا کُو وَانْ بِدَسْتْ خِسْتِیَه ژِ وَانْ رَه یَه و یَا کُو وَه بِدَسْتْ خِسْتِیَه ژِ وَه رَه یَه. هُونْ ژِ یَا کُو وَانْ کِرِیَه نَه بَرْپِرْسِیَارِنْ» و یَا کُو خُدِیْ پِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ هُودْ گُوتِیَا: "..هُودْ، (ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: اَزْ خُدِیْ دِکِمْ شَاهِدْ و هُونْ ژِی شَاهِدْ بِنْ کُو بِرَاسْتِی اَزْ ژِ وَانِیْنْ کُو هُونْ (ژِ خُدِیْ رَه) دِکِنْ هَفْپِشْکْ، دُورْ و بِیْرِی مَه..» ڤِیْ وَاطِیْ تَکَزْ دِکَه.

١ الفَتَّاحْ: اَوِیْ کُو دَرِیْ خَزِنَا مِلْکِیْ خَوه، دَرِیْ خَزِنَا دِلُوقَانِی و رِزْقِیْ خَوه، تِشْتَا ژِیْ بِقِیْ، لِگُورِی حِکْمَتْ و زَانِینَا خَوه ژِ کَسِیْ اَوْ بِخَوازِیْ رَه فَدَکَه.

العَلِیمْ: اَوِیْ کُو زَانِینَا وِی دُوْرْ لِهَرْ بَرْچَافْ و فَشَارَیَانْ، رَازْ و اَشْکَرَیَانْ، عَالَمْ ژُورِینْ و ژِیْرِینْ، دَمَا بُورِی، دَمَا تِیْدَیِی و دَمَا وَرِیْ گِرْتِیَه و تِشْتَکْ لِبَرْ وِی فَشَارْتِی و نَهَانْ نَامِینَه.

٣٢. اَوِیْنْ کُو (لِدِنْیَایِیْ) خَوه مَزِنْ دِدِیْرَانْ ژِ یِیْنْ قَلْسْ رَه دِبِیْژِنْ: پِشْتِی هِیدَئَایَتْ ژِ وَه رَه هَاتْ، مَا مَه هُونْ ژِیْ فَگَرَانْدِنْ؟ نَا، بَلْکِی هُونْ بِخَوه گُنَهْکَارْ بُونْ.

٣٣. اَوِیْنْ کُو قَلْسْ بُونْ، ژِ یِیْنْ خُومَزِنْدِیْرْ رَه وهَا دِبِیْژِنْ: نَا! بِشَقْ و رُوْژْ کَارِیْنْ وَه حِیلَه و فَنْدْ بُوْ. هَرْ تِمْ وَه فَرْمَانْ لِمَه دِکِرْ دَا کُو اَمْ خُدِیْ اِنْکَارْ بِکِنْ و اَمْ ژِیْ رَه هَقْپِشْکَانْ چِیْکِنْ. اِیْدِی پَیْرَوْ و پِیْشْرَوْ پِشْتِی کُو عَذَابْ دِبِینْ، ژِ کَزَبَا شَوتِی پُوْشْمَانْ دِبِنْ. اَمْ ژِی دِیْ زِنْجِیرَانْ بِخِنْ سِتُوِیِیْنْ وَانِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه، اَوْ ژِ جَزَایِیْ یَا کُو کِرِنَه یِیْ قَه نَائِیْنَه جَزَاکِرِنْ.

٣٤. چِه وَلَاتَکِی کُو مَه پِیْخَمْبَرَکْ شَانْدِبِیْ، هَرْ مَالْدَارْ و سَرْکَارِیْنْ وِی دِگُوْتِنْ: اَمْ بِاَمْرُ و فَرْمَانِیْنْ کُو هُونْ یِیْ هَاتِنَه شَانْدِنْ بَاوَرِی نَائِیْنِنْ.

٣٥. هَمْ دِگُوْتِنْ: اَمْ ژِ نَالِیِیْ مَالْ و زَارُوکَانْ قَه (ژِ وَه) پِیْهْتِرِنْ و اَمْ نَه اَوِنْ کُو بِیْنَه عَذَابْدَانْ.

٣٦. بِبِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ، کِیْ بِقِیْ رِزْقِیْ وِی فِرَه دِکَه و (کِیْ ژِی بِقِیْ رِزْقِیْ وِی) تَنْگْ دِکَه، لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْقَانْ (بِقِیْ) نِزَانِنْ.

٣٧. نَه مَالِیْنْ وَه نَه ژِی زَارُوْکِیْنْ وَه، وَه نِیْزِیکِی بَالْ مَه قَه نَاکِنْ. لِیْبَلِیْ اَوِیْنْ کُو وَانْ بَاوَرِی نَانِی و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه، اَوْ جُدَا نَه. قِیْجَه هَا اَوْ، بِسَدَمَا یَا کُو کِرِنْ، ژِ بُوْ وَانْ قَاتْ بِقَاتْ پَادَاشْ هَیَه. اَوْدِکُوْشْکِیْنْ بِلِنْدْ دَه دِ نَافْ (رِحَتِی و) اَوْلَهِیِیْ دَه نَه.

٣٨. اَوِیْنْ کُو دَرْ بَارِیْ نَایَتِیْنْ مَه دَه پِیکُولِیِیْ دِکِنْ (ژِ وَانْ وَه یَه کُواَوِیْ) زُوْرَا مَه بِیْنْ، هَا اَوْ دِیْ رُوبِرُوِیِی عَذَابْ بِیْنَه هِشْتِنْ.

٣٩. بِبِیْژَه: بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ مِنْ ژِ عَقْدِیْنْ خَوه کِیْ بِقِیْ رِزْقِیْ وِی فِرَهْ دِکَه و (کِیْ ژِی بِقِیْ رِزْقِیْ وِی) تَنْگْ دِکَه. قِیْجَه هُونْ (ژِ بُوْ خُدِیْ) چِه خَرْجْ بِکِنْ، خُدِیْ دِیْ خَلَفَا وِیْ ڤَگِرِنَه و هَرْ خُدِیْ یَه چِیْتِرِینِیْ رِزْقْدَارَانْ.

٤٠. وِىْ رُوْژَا كُو خُدِىْ تَفَكِىْ مُشْرِكَانْ لِهَفْ كُوْمْ دِكَه، پَاشِىْ ژِ فِرِيشْتَيَانْ رَه دِبِيْژَه؛ مَا اَڤْ بُونْ يِيْنْ كُو ژِ وَه رَه عِبَادَتْ دِكِرِنْ؟

٤١. فِرِيشْتَه دِىْ بِيْژِنْ: تُو پَاكْ و بِلِنْدِى، دُوسْتُ و پِشْتَڤَانِىْ مَه بَسْ تُويِى؛ نَه اَوِنْ. (وَانْ پَرَسْتِنَا مَه نَدِكِرْ)، بَلْكِى پَرَسْتِنَا جِنَانْ دِكِرِنْ. پِرِيْنْ وَانْ بِجِنَانْ بَاوَرِى ئَانِيبُونْ.

٤٢. ڤِيْجَه اِيرُو هُونْ نِكَارِنْ تُو فَيْدِىْ و تُو خَسَارِىْ بِگِهِينِنْ هَڤْ. اَمِىْ ژِ وَانِيْنْ كُو ظُلْمْ كِرِنَه رَه بِيْژِنْ: دَه هَايْدِىْ عَذَابِىْ وِى ئَاگِرِىْ كُو وَه اَوْ اِنْكَارْ دِكِرْ بِچِيْژِنْ!

٤٣. دَمَا كُو ئَايَتِيْنْ مَه يِيْنْ رُونْكَارْ ژِ وَانْ رَه دِهَاتِنْ خَونْدِنْ، دِگُوتِنْ: اَڤْ بَسْ شَخْصَكَه كُو دِخَوازَه وَه ژِ پَرَسْتِنَا وَانْ (پُوتَانْ) ڤَگِرِينَه، اَوِيْنْ كُو بَاڤْ و كَالِيْنْ وَه عِبَادَتِىْ وَانْ دِكِرِنْ. دِگُوتِنْ: اَڤْ(قُرْئَانْ) ژِى بَسْ دَرَوكَه كُو وِى ژِ جَمْ خَوه چِيْكِرِيَه. دَمَا كُو حَقْ (قُرْئَانْ) ژِ وَانْ رَه هَاتْ، اَوِيْنْ كَافِرْ بُونَه گُوتِنْ: اَڤْ بَسْ سِيْرَكَه اَشْكَرَا يَه.

٤٤. (يَا مُحَمَّدْ!) مَه تُو كِتِيْبْ نَدَانَه وَانْ كُو اَوْ وِىْ بِخُوِينِنْ و مَه بَرِيَا تَه ژِ وَانْ رَه تُو پِيْخَمْبَرْ ژِى نَشَانْدِنَه.

٤٥. اُمَّتِيْنْ بَرِيَا وَانْ ژِى بَاوَرِى بِيْيِخَمْبَرِيْنْ خَوه نَئَانِينْ. اَڤْ(مُشْرِكِيْنْ مَكِّىْ) نَاگِهِنَه دَهْيَكَا يَا كُو مَه (هِيْزْ و تَمَنْ) دَايَه وَانْ. ڤِيْجَه وَانْ بِيْيِخَمْبَرِيْنْ مِنْ بَاوَرِى نَئَانِينْ (و مِنْ اَوْ بِرِنْ هَلَاكِىْ)، دَڤِيْجَه جَزَادَانَا مِنْ چَاوَا بُوْ؟

٤٦. بِيْژَه: اَزْ بَسْ يَكْ شِيرَتَكِىْ لِوَه دِكِمْ؛ ژِ بُوْ خَاطِرِىْ خُدِىْ دِدُوْ دِدُوْ و يَكُو يَكُو (بِمِيْژِيَكِى ئَازَادْ) حَقِيِىْ طَلَبْ بِكِنْ، پَاشِىْ بَاشْ بِفِكِرِنْ، (هُونِىْ بِبِينِنْ كُو) لِدُوْرْ هَڤَالِىْ وَه (مَقْصَدْ پِىْ پِيْخَمْبَرَه) تُو دِينِيتِى تُنَه يَه. اَوْ هَرْ پِيْخَمْبَرَكَه، بِهَاتِنَا عَذَابَكِى دِژْوَارْ و غَمْنَاكْ وَه هِشْيَارْ دِكَه.

٤٧. بِيْژَه: مِنْ (لِسَرْ تَبلِيغَا اِسْلَامِىْ) تُو حَقَكْ ژِ وَه نَخَوسْتِيَه؛ ڤِيْجَه مَالِىْ وَه يِىْ وَه يَه. پَادَاشَا مِنْ هَرْ لِخُدِىْ يَه و اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِى شَاهِدَه.

٤٨. بِيِژَه: بِرَاسْتِى خُدَايِێ مِنْ، حَقِيِێ دَاڤِێژَه سَرْ دِلِێ پِێخَمْبَرِێنْ خَوه و خُدِێ بِغَيْبِێ تَقَزْ نَاگَاهْدَارَه.

٤٩. بِيِژَه: حَقْ هَاتْ و اِيْدِى بَاطِلْ تِشْتَكِى دَرْنَاخَه هُوْلِێ و اَوْ بِتُو اَوْايَانْ قَنَاگَرَه.

٥٠. بِيِژَه: اَگَرْ اَزْ ژِ حَقِيِێ شَاشْ بِيمْ، بِرَاسْتِى اَزِێ لِهَمْبَرِى خَوه شَاشْ بِيمْ، اَگَرْ اَزْ رِيَا رَاسْتْ بِبِينِمْ، اَڤْ ژِى بِخِيْرَا ڤِێ(قُرْئَانِێ) يَه كُو خُدَايِێ مِنْ پَيَامَا وِێ دَايَه مِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ بِهِيزَرَه، نِێزِيكَه.

٥١. خَوزِى تَه بِدِيتَا دَمَا طِرْسِيَاوْ گِرْتِنْ، ڤِيْجَه تُو جِهِێ رَڤِێ ژِ وَانْ رَه تُنَه يَه و اَوْ ژِ جِهَكِى نِێزِيكْ ڤَه هَاتِنَه گِرْتِنْ.

٥٢. (پِشْتِى عَذَابِێ خَوه دِيتِنْ) گُوْتِنْ: مَه بَاوَرِى پِێ نَانِى. اَرِێ مَا اَوِێ لِجِهَكِى دُورْ وِێ چَاوَا اِيمَانِێ بِدَسْتْ بِخِنْ.

٥٣. حَالْ اَڤْه كُو اَوْ بَرِێ كَافِرْ بُوبُونْ و ژِ جِيهَكِى دُورْ ڤَه دَرْحَقِێ غَيْبِێ دَه تَخْمِينْ دِكِرِنْ.

٥٤. اِيْدِى نَاڤبِرَكْ دِنَاڤْبَرَا وَانْ و يَا كُو دِلِێ وَانْ دِچُوِيِێ دَه هَاتِيَه دَنَانِينْ، چَاوَا كُو بَرِێ بِيِنْ مِينَا وَانْ ژِى هَاتِبُو كِرِنْ. بِرَاسْتِى اَوْ دِ نَاڤَا شِكْ و گُمَانِێ دَه بُونْ.

٣٥. سُورَه يِێ فَاطِرْ

سُورَه‌يِێ (فَاطِرْ)، ٤٥ (چِلْ و پِێنْجْ) ئَايَتَه. لِمَكِّێ نَازِلْ بُويَه . نَاڤِێ سُورَه ژِ ئَايَتَا ١'اَمْ تِێ كُو كَلِيمَيَا فَاطِرْ تِێ دَه دَرْبَاسْ بُويَه و اَوْ بِمَعْنَيَا ئَافِرِينَرَه يِێ كُو بِێ نِمُونَه تِشْتْ اِيجَادْ كِرِنَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. حَمْدْ (پَسِنْ و سِپَاسِى) ژِ بُوْ خُدِێ يَه كُو اَوْ چِێكَرِێ عَرْدُ و ئَاسِيمَانَانَه، فِرِيشْتَيِێنْ

خُدَانْبَازْ؛ دُو بَازْ، سِێ بَازْ و چَارْ بَازْ کِرنَه قَاصِدْ. خُدِێ، یَا بِقِێ زِێدَه دِخُلِقِینَه. بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٢. چه تِشْتِێ خُدِێ ژ دِلُوقَانِیَا خَوه بِدَه مِرُوْقَانْ، قِێجَه تُو کَسِێ کُو وِێ ژ وَانْ بِگِرَه تُنَه. یَا کُو خُدِێ وِێ بِگِرَه، قِێجَه پِشْتِی وِی کَسْ نِکَارَه وِێ ژ وَانْ رَه بَرْدَه. هَرْ اَوَه یِێ دِکَارْ و بَارِێ خَوه دَه دَسْتْهِلَاتْ، خَوِێحِکْمَتْ.

٣. گَلِی مِرُوْقَانْ! قَنْجِیَا کُو خُدِێ لِوَه کِرِیَه بِینِنْ بِیرَا خَوه. اَرِێ مَا ژ بِلِی خُدِێ خَالِقَکِی دِنْ هَیَه کُو ژ عَرْدُ و ئَاسْمِێنْ رِزْقِێ وَه بِدَه؟ ژ بِلِی خُدِێ تُو مَعْبُودِێ بِرَاسْتِی نِینَه. قِێجَه چَاوَا هُونْ بَرِێ خَوه ژِێ قَدِگَرِینِنْ؟

٤. (یَا مُحَمَّدْ!) اَگَرْ اَوْ بِتَه بَاوَرِی نَایِینِنْ، قِێجَه بِرَاسْتِی بَرِیَا تَه ژِی گَلَکْ پِێخَمْبَرْ بَاوَرِی بِوَانْ نَهَاتِبُو ئَانِینْ و هَمُو کَارْ و بَارْ هَرْ بِبَالْ خُدِێ قَه دِێ بِێنَه قَگَرَانْدِنْ.

٥. گَلِی مِرُوْقَانْ! بِێگُمَانْ پِێمَانَا خُدِێ حَقَه. قِێجَه زِنْهَارْ بِلَا ژِیَانَا جِیهَانِێ وَه نَخَاپِینَه و بِلَا شَیْطَانِێ خَاپِینُوكْ ژِی ب(عَفُوکِرنَا) خُدِێ وَه نَخَاپِینَه!

٦. بِێگُمَانْ شَیْطَانْ ژ وَه رَه نَیَارَه. نَاخَوه هُونْ ژِی، وِی ژ خَوه رَه نَیَارْ قَبُولْ بِکِنْ (و لِدُوقْ نَچِنْ). اَوْ بَسْ گَازِی هَقَالبَنْدِیْنْ خَوه دِکَه دَا کُو اَوْ بِبِنْ ژ خَلْکِێنْ ئَاگرِێ بِپِێتْ.

٧. اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه، ژ وَانْ رَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه، اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِێنْ قَنْجْ کِرنَه، ژ بُوْ وَانْ لِێبُورِینْ و خَلَاتَکَه مَزِنْ هَیَه.

٨. اَرِێ مَا اَوْ کَسِێ کُو کَارِێ وِی یِێ پِیسْ ژِێ رَه وَرَه خَمِلَانْدِنْ؛ قِێجَه اَوْ ژِی وِی کَارِی قَنْجْ بِبِینَه (مَا دِبَه مِینَا وِی کَسِێ قَنْجِیِێ قَنْجْ و خَرَابِیِێ خَرَابْ بِبِینَه)!؟ بِرَاسْتِی ژِی خُدِێ کِی بِقِێ وِی ژ رِێ دِخَه و کِی ژِی بِقِێ وِی رَاسْتَرِێ دِکَه. نَاخَوه ژ غَمَا لِسَرْ وَانْ خَوه نَبَه هَلَاکِێ. بِێگُمَانْ خُدِێ بِیَا اَوْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

٩. خُدِێ یَه یِێ کُو بَایَانْ دِشِینَه و عَوْرَانْ دِخَه بِزَافِێ. هَا بِقِی ئَاوَایِی اَمْ وَانْ دِشِینِنْ

دَفَرَا مِری (هِشْکُبُویی) و پِشْتِی هِشْکُبُونَا عَرْدِیْ اَمْ دِیسَا وِیْ هِیْشِینْ دِکِنْ. هَرْ وِسَا اَمْ مِریَانْ ژِی پِشْتِی مِرِنِیْ سَاغْ دِکِنْ.

١٠. چه کَسِیْ کُو شَرَفْ و رُومَتِیْ بِخَوازَه، ڤِیْجَه عِزَّتْ و رُومَتْ تَقْ ژِ جَمْ خُدِیْ نَه. گُوْتِنِیْنْ خَوشْ و رِنْدْ هَرْ بِبَالْ وِی فَه بِلِنْدْ دِبِنْ و کَارِیْ قَنْجْ ژِی وَانْ گُوْتِنَانْ بِلِنْدْ دِکِنْ. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو فَنْدِیْنْ خَرَابْ دِکِنْ، ژِ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه و فَنْدِیْنْ وَانْ پُوچْ دِبِنْ.

١١. خُدِیْ هُونْ ژِ نَاخِیْ، پَاشِیْ (هُونْ) ژِ دِلُوپَکْ نَاڤْ چِیْکِرِنْ، پِشْتَرَه هُونْ کِرِنْ هَڤْسَرْ (ژِنْ و مِیْرْ). تُو مِیْیِکْ بَرْ نَاگِرَه و بَرِیْ خَوه دَانَایِنَه کُو نَه بِزَانِینْ و تَقْدِیرَا خُدَا بَه. هَرْ جَانْدَارَکِی کُو تَمَنِیْ وِی دِرِیْژْ بِبَه یَانْ ژِی کِیْمْ بِبَه، اَوْ هَرْ دِکِتِیْبِیْ دَه یَه. بِیْگُمَانْ اَڤْ لِجَمْ خُدِیْ هِیْسَانَه.

١٢. هَرْدُو دَرْیَا نَه وَکْ هَڤْنْ؛ اَڤَا پِرْ شِیْرِینَه، تِیْهْنَاهِیِیْ دِبَه، ڤَخَوارِنَا وِیْ هِیْسَانَه و اَڤَا هَا ژِی پِرْ شُورَه، تَحْلَه. هُونْ ژِ تَڤَانْ ژِی گُوشْتَکِی تَازَه (مَاسِی) دِخُونْ و خِشْرَکِی کُو هُونْ لِخَوه دِکِنْ ژِیْ دَرْدِخْنْ. تُو کَشْتِیَانْ دِبِینِی کُو بَحْرِیْ دِڤَلِیْشْنْ (و دِکِشْنْ) دَا کُو هُونْ ژِ ڤَنْجِیَا خُدِیْ (لِرِزْقِیْ خَوه) بِگَرِنْ و (ژِ بُوْ کُو خُدِیْ اَڤْ ڤَنْجِی دَایَه وَه هُونْ) شُکْرِیْ وِی بِکِنْ.

١٣. خُدِیْ شَڤِیْ دِخَه سَرْ رُوْژِیْ و رُوْژِیْ ژِی دِخَه سَرْ شَڤِیْ. رُوْژْ و هَیْڤْ ژِ فَرْمَانَا خَوه رَه ستُوخَوارْ کِرِنَه. هَرْ یَکْ ژِ وَانْ هَیَا دَمَکَه نَاڤْلِیْکِرِی دِیْ دِ رِیْگَهَا خَوه دَه بِگَرِنْ. هَا (یِیْ کُو اَڤْ تَڤْ کِرِنَه) پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه خُدِیْ یَه. مُلْکْ (و دَسْتْهِلَاتَدَارِی) یِیْ وِی یَه. اَوِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ هُونْ عِبَادَتِیْ وَانْ دِکِنْ، اَوْ نَه خَودِیِیْ قَاشِلْکَا سَرْ سِیسِکِیْ نَه ژِی.

١٤. اَگَرْ هُونْ گَازِی وَانْ (پُوتَانْ) بِکِنْ، اَوْ گَازِیَا وَه نَابِهِیزِنْ. اَگَرْ (گَازِیَا وَه) بِبِهِیزِنْ ژِی، اَوْ نِکَارِنْ بَرْسِڤَا وَه بِدِنْ. رُوْژَا قِیَامَتِیْ اَوِیْ وِیْ یَا کُو وَه اَوْ کِرِنَه شِرِیکْ ژِی مَانْدَلَه بِکِنْ. کَسْ مِینَا وِی خُدَایِیْ کُو بِهَرْ تِشْتِی زَانَا تَه نَاگَاهدَارْ نَاکَه.

١٥. گَلِی مِرُۆڤانْ! هُونْ هَرْ حَوْجَیِی بَالْ خُدِیێ ڤَه نَه و خُدِیێ، هَرْ دَوْلَمَنْدَه، هِیْژَایِیێ پَسِنْدَاییِنِیێ یَه.

١٦. خُدِیێ اَگَرْ بِڤِیێ دِیێ وَه ژِ نَاڤِیێ بِیَه و مَخْلُوقَکِی دِنْ بِینَه شُونَا وَه.

١٧. اَڤْ یَکْ ژِ بُۆ خُدِیێ هَلْبَتْ نَه زَحْمَتَه.

١٨. تُو کَسْ گُنَهِیێ تُو کَسِیێ دِنْ هِلْنَاگِرَه. اَگَرْ یَکِی گُنَهْگِرَانْ گَازِی بِکَه دَا کُو گُنَهِیێ وِی هِلْگِرَه، چَنْدِی اَوْ لِیْزِمِیێ وِی بَه ژِی، تِشْتَکْ ژِ گُنَهِیْنْ وِی نَایِیێ هِلْگِرْتِنْ. بِیْگُمَانْ بَسْ تُو وَانِیْنْ کُو دِغَیْبِیێ دَه ژِ خُدَایِیێ خَوه دِطِرْسِنْ و بَرْدَوَامِی نِمِیْژْ دِکِنْ دِکَارِی (بِڤِیێ قُرْئَانِیێ) بِتِرْسِینِی. چِه کَسِیێ(ژِ گُنَهَانْ) خَوه پَاقِژْ بِکَه، اَوْ خَوه تَنِیێ ژِ بُۆ خَوه پَاقِژْ دِکَه و دُومَاهِیکَا هَمُو مَخْلُوقَانْ هَرْ بِبَالْ خُدِیێ ڤَه یَه.

١٩. (دِ فِیْمْکِرِنَا دِینْ دَه) یِیێ کُوِرْ و یِیێ بِچَاڤْ نَه مِینَا هَڤْنْ.

٢٠. هَمْ طَارِیتِی و رُونَاهِی..

٢١. سِی و گَرْمَایِی ژِی.

٢٢. هَمْ یِیْنْ سَاغْ و یِیْنْ مِرِی نَه وَکْ هَڤْنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیێ کِیێ بِڤِیێ بِوِی دِدَه سَحْکِرِنْ. (یَا مُحَمَّدْ!) تَقَزْ تُو نِکَارِی (حَقِیێ) بِمِرِیِیْنْ دِگُوَرَانْ دَه بِدِی سَحْکِرِنْ.

٢٣. بَسْ تُو هِشِیَارْکَرَکِی.

٢٤. بِیْگُمَانْ مَه تُو دِگَلْ حَقِیێ مِزْگِینْبَرْ و هِشِیَارْکَرْ شَانْدِیَه. تُو مِلَّتَکْ تُنَه یَه کُو پِیْخَمْبَرَکْ ژِ بُۆ وَانْ نَهَاتِبَه.

٢٥. اَگَرْ اَوْ بِتَه بَاوَرِی نَیِینْ بِیْگُمَانْ وَانِیْنْ بَرِیَا وَانْ ژِی بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ، دِگَلْ کُو (پِیْخَمْبَرِیْنْ وَانْ) مُعْجِزَه، صُحُفْ و کِتِیْبِیْنْ رُونَاهِیکَرْ ژِ وَانْ رَه ئَانِیبُونْ ژِی.

٢٦. پَاشِێ اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه، مِنْ اَوْ بِعَذَابْ هِنْگَافتِنْ، دَه کَا بِنِێرَه جَزَادَانَا مِنْ چَاوَانْ بُوْ؟

٢٧. اَرِێ مَا تُو نَابِینِی کُو خُدِێ ژِ عَوْرَانْ ئَافَكْ بَارَانْدِیَه، ڤِێجَه مَه بِوِێ ئَافِێ فِێکِیِێنْ رَنْگَه رَنْگْ و دِچِیَانْ دَه ژِی ضَمَارِێنْ سِپِی، سُوْرْ و رَشْطَارِی کُو رَنْگِێنْ وَانْ نَه وَكْ هَقْنْ چِێکِرِنَه.

٢٨. هَرْ وِسَا مَه اِنْسَانْ، دَوَارْ و تَرْشْ (دَقَه و پَزْ) ژِی رَنْگَه رَنْگْ (ئَافرَانْدِنَه). ژِ بَنْدَیِێنْ خُدِێ بَسْ یِێنْ عَالِمْ (زَانَا) ژِ خُدِێ بِحَقِی دِترْسِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ دَسْتْهِلَاتْ و گُنَهْزِێبِرَه.[1]

٢٩. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو کِتِێبَا خُدِێ دِخُوِینِنْ، بَرْدَوَامِی نِمِێژْ دِکِنْ و ژِ رِزْقِێ کُو مَه دَایَه وَانْ بِدزِی و اَشْکَرَا (دِرِیَا خُدِێ دَه) خَرْجْ دِکِنْ، اَوْ (ژِ خُدَایِێ خَوه) بَازِرْگَانِیکَه بِێخَسَارْ هِێڤِی دِکِنْ.

٣٠. (اَوْ ڤِێ دِکِنْ) دَا کُو خُدِێ خَلَاتَا (رَفْتَارِێنْ) وَانْ بِدَه وَانْ و ژِ قَنْجِیَا خَوه دِێ زِێدَه ژِی بِدَه وَانْ. بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْزِێبِرَه، شُکِرْدَارَه.

٣١. (یَا مُحَمَّدْ!) اَوَا مَه ژِ بُوْ تَه ژِ ڤِێ کِتِێبِێ هِنَارْتِیَه اَوْ حَقَه، رَاسْتدَرِێخِێ کِتِێبِیِێنْ بَرِیَا خَوه یَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بِبَنْدِیِێنْ خَوه تَقَزْ ئَاگَاهْدَارَه، بِینَرَه.

٣٢. پَاشِێ وَانَیِێنْ کُو مَه اَوْ ژِ نَاڤَا بَنْدَیِێنْ خَوه بِژَارْتِنَه، مَه اَوْ کِرِنْ وَارِسِێ کِتِێبِێ. ڤِێجَه هِنْ ژِ وَانْ هَنَه کُو نَحَقِیِێ لِخَوه دِکِنْ و هِنْ ژِ وَانْ دِرِیَا نَافِنْجْ (عَادِلْ) دَه دِچِنْ و هِنْ ژِ وَانْ بِدَسْتُورَا خُدِێ دِقَنْجِیَانْ دَه پِێشْبَازِیِێ دِکِنْ. هَا اَڤْ، کَرَمَا مَزِنَه.

---

١ عَالِمْ (زَانَا): اَوْ کَسَه کُو خُدِێ تَامْ نَاسْ بِکَه، وِی مَزِنْ بِدِیْرَه و بِزَانَه کُو اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه. ژِ عِلْمِێ ژِی مَقْصُودْ؛ اَوْ عِلْمَه کُو دِگِلْ وِی اِیمَانْ ژِی هَبَه. اِبْنُ کَثِیرْ گُوتِیَه: «زَانَایِێنْ کُو خُدِێ نَاسْ دِکِنْ اَوْ تَامْ ژِێ دِطِرْسِنْ. لَوْرَا مِرُوڤ لِگُورِی دَرَجَیَا نَاسکِرِنَا خُدِێ ژِ خُدِێ دِترْسَه.

٣٣. (اَوْ كَرَمَا مَزِنْ) بِهِشْتِێن عَدْنِێ نَه كُو دِچِنِێ، اَوْ تِێ دَه بِبَازِنِێنْ زِێرِینْ و مُورِیَكِێنْ نَقِشَانْدِی تِێنَه خَمِلَانْدِنْ و جِلِێنْ وَانْ ژِی تِێ دَه هَقْرِیشمَه.

٣٤. اَوْ دِبِێژِنْ: حَمْدْ ژِ وِی خُدَایِی رَه بَه كُو دَرْدُ و كُوفَانْ ژِ مَه بِرِنْ. بِێگُمَانْ خُدَایِێ مَه هَرْ غَفُورَه، شَكُورَه.[1]

٣٥. اَوْ خُدَایِێ كُو ژِ قَنْجِیَا خَوه اَمْ خِسْتِنَه مَالَا لِێمَایِینَا بِێدَاوِینْ. تُو زَحْمَتِی تِێ دَه نَاگِهِیژَه مَه و نَه ژِی كَرِخَانْدِنْ.

٣٦. اَوِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه، ژِ وَانْ رَه ژِی نَاگِرِێ دُوزَهِێ هَیَه. حُكِمْ ێ مِرِنِێ لِسَرْ وَانْ نَایِێ بِرِینْ كُو اَوْ بِمِرِنْ (و رَهَا بِبِنْ). هَمْ لِسَرْ وَانْ عَذَابِێ دُوزَهِێ ژِی قَتْ نَایِێ سِفِكْكِرِنْ. هَا بِقِی نَاوَایِی اَمْ كَافِرَانْ جَزَا دِكِنْ.

٣٧. اَوْ لِدُوزَهِێ دِكِنَه فَرْیَادْ و دِبِێژِنْ: خُدَایِێ مَه! مَه دَرِینَه دَا كُو ژِ بِلِی وِی كَارِێ كُو مَه دِكِرْ اَمْ كَارَكِی قَنْجْ بِكِنْ. (خُدَا ژِ وَانْ رَه دِبِێژَه): مَا مَه تَمَنَكِی وِسَا نَدَابُو وَه كُو كَسِێ تِێ دَه بِفِكِرَه اَوِێ ژِێ شِیرَتْ وَرْگِرَه و ژِ وَه رَه هِشِیَارْكَرْ ژِی هَاتِبُو. نَاخَوه عَذَابْ تَعْمْ بِكِنْ، اِیجَارْ ژِ ظَالِمَانْ رَه تُو نَارِیكَارْ ژِی تُنِنْ.

٣٨. بِێگُمَانْ خُدِێ زَانَایِێ بِغَیْبَا عَرْدُ و نَاسِیمَانَانَه. بِێگُمَانْ اَوْ بِیَا دِدِلَانْ دَه ژِی دِزَانَه.

٣٩. خُدِێ یَه یِێ كُو لِسَرْ عَرْدِێ هُونْ كِرنَه شُونْگِرِێنْ هَفْ. قِێجَه چِه كَسِێ كَافِرْ بِبَه وَبَالِێ كَافِرِیَا وِی ژِێ رَه یَه. كُفْرَا كَافِرَانْ لِجَمْ خُدَایِێ وَانْ، ژِ هِێرسِێ پِێ قَه اَوْ تِشْتَكِی دِنْ لِوَانْ زِێدَه نَاكَه. كُفْرَا كَافِرَانْ ژِ زِیَانِێ پِێ قَه تِشْتَكِی دِنْ لِوَانْ زِێدَه نَاكَه.

٤٠. بِبِێژَه: ژِ مِنْ رَه بِێژِنْ، اَوْ هَقْپِشْكِێنْ كُو ژِ بِلِی خُدِێ وَه عِبَادَتِێ وَانْ دِكِرْ، نِیشَانِی مِنْ بِدِنْ كَا چِه ژِ عَرْدِێ نَافِرَانْدِنَه؟ یَانْ مَا دِنَافِرَانْدِنَا نَاسِیمَانَانْ دَه (ژِ خُدِێ رَه)

١ الغَفُورْ: اَوِێ كُو گُنَهِێ گُنَهْكَارَانْ دِسِترِینَه، وَانْ نَاهَتِكِینَه و لِسَرِێ وَانْ نَادَه عَذَابِێ.
الشَّكُورْ: عَمَلِێ هِنْدِكْ لِبَالِێ زِێدَه دِبَه و پَادَاشَا وَانْ قَاتْ بِقَاتْ زِێدَه دِدَه وَانْ. قِێجَه شِێكِرِیَا خُدِێ ژِ عَبْدِێ وِی رَه كُو لِهَمْبَرِی قَنْجِیَا وَانْ خِێرِێ دِدَه وَانْ و عَمَلِێ وَانْ قَبُولْ دِكَه.

هَڤْپَارِیَکَه وَانْ هَیَه؟ یَانْ ژِی مَه پِرْتُوکَكْ دَایَه وَانْ ڤِێجَه ژِ وِێ پِرْتُوکِێ دَلِیلَکَه وَانْ هَیَه؟!. نَخِێرْ، اَوْ ظَالِمْ ژِ خَاپَانْدِنِێ پِێ ڤَه تُو پَیْمَانِێ نَادِنْ هَڤْ.

٤١. بِێگُمَانْ خُدِێ عَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ رَادِگِرَه دَا کُو نَکَڤِنْ و اَگَرْ کُو بِکَڤِنْ ژِی پِشْتِی وِی کَسْ نِکَارَه وَانْ رَاگِرَه. بِێگُمَانْ خُدِێ هَرْ بَرْبِهِێرَه، گُنَهْژِێبِرَه.

٤٢. وَانْ کَافِرِێنْ (مَکِّێ) بِ(نَاڤِێ) خُدِێ صُونْدَا ئَاصِێ خَوارْ؛ اَگَرْ کُو پِێخَمْبَرَكْ ژِ وَانْ رَه وَرَه اَوِێ ژِ تَمَامِێ اُمَّتَانْ (جِهُو و فِلَهَانْ) بِێهْتِرْ دِرِیَا رَاسْتْ دَه بِنْ. لِێبَلِێ چِه دَمَا پِێخَمْبَرْ ژِ وَانْ رَه هَاتْ، هَاتِنَا وِی ژِ بِلِی کُو اَوْ ژِ حَقِیِێ دُورْ کِرِنْ پِێ ڤَه تِشْتَکِی دِنْ لِوَانْ زِێدَه نَکِرْ...

٤٣. (ژِ بَرْ کُو) خَوه لِسَرْ عَرْدِێ قُرَه دِکِرِنْ و فَنْ و فُوتْ دِگَرَانْدِنْ. حَالْ اَڤَه کُو دُۆلَابِێنْ پِیسْ تَنِێ خَودِیِێ خَوه دُۆرْپِێچْ دِکَه. ڤِێجَه بَسْ اَوْ چَاڤْنِێرِیَا فَرْمَانَا خُدِێ دِکِنْ، یَا کُو لِسَرْ یِێنْ بَرِێ بِکَارْ هَاتِبُو. تُو یِێ دِ عَادَتِێنْ خُدِێ دَه تُو گُهَارْتِنِێ نَبِینِی و تُو یِێ دِ عَادَتِێنْ خُدِێ دَه تُو ڤَگُهَاسْتِنِێ ژِی نَبِینِی.

٤٤. مَا اَوْ لِسَرْ عَرْدِێ نَاگَرِنْ، ڤِێجَه بِبِینِنْ کَا اَنْجَامَا وَانْ (اُمَّتِـ)ـێنْ بَرِیَا وَانْ چَاوَا بُویَه کُو اَوْ ژِ وَانْ هَرْ زِێدَه خُرْتْتِرْ بُونْ ژِی. نَه لِاَسْمَانَانْ نَه ژِی لِعَرْدِێ تُو هِێزَکَه کُو خُدِێ نَچَارْ بِهِێلَه تُنَه. بِرَاسْتِی ژِی خُدِێ عَلِیمَه، قَدِیرَه.[١]

٤٥. اَگَرْ خُدِێ ژِ بَرْ گُنَهِێنْ مِرُۆڤانْ اَوْ زُو بِزُو جَزَا بِکِرَانَا، دِێ لِسَرْ رُویِێ عَرْدِێ تُو

١ العَلِیمْ: اَوِێ کُو زَانِینَا وِی لِیَا بَرْچَاڤْ و یَا ڤَشَارْتِی، یَا رَازْ و اَشْکَرَه، لِعَالَمَا ژُورِینْ و ژِێرِینْ، دِ دَمَا بُورِی، دَمَا تِێدَیِی و دَمَا وَرِێ دَه دُۆرْ گِرْتِیَه و تِشْتَكْ لِبَرْ وِی ڤَشَارْتِی و نَهَانْ نَامِینَه.

القَادِرُ: اَوِێ کُو لِسَرْ هَرْ تِشْتِی کَارَایَه، دِ عَرْدُ او ئَاسِیمَانَانْ دَه تُو تِشْتْ وِی نَاچَارْ نَاهِێلَه، اَوَه یِێ کُو هَرْ تِشْتِی تَقْدِیرْ دِکَه.

القَدِیرُ: اَڤْ بِواتِیَا «قَادِر»ی تِێ. لِێبَلِێ پَیڤَا «قَدِیر»ێ دِپَسِنْدَایِینَه خُدِێ دَه زِێدَه وَاتَبَارْتِرَه ژِ پَیڤَا «قَادِر»ێ.

زِنْدِيَكْ نَهِشْتِبُويَا. لِيَبَلِێ خُدِێ جَزَايِێ وَانْ هَيَا دَمَكَه نَاڤْلِيْكِرِى دِدَه پَاشْ. ڤِيْجَه دَمَا جِڤَانِێ وَانْ وَرِێ، بِێگُمَانْ خُدِێ بِينَرِێ بِعَڤْدِيْنْ خَوه يَه.

٣٦. سُورَه يِێ يَاسِينْ

سُورَه يِێ (يَاسِينْ)، ٨٣ (هَشْتِێ و سِێ) ئَايَتَه. لِمَكِّێ نَازِلْ بُويَه. سُورَه نَاڤِێ خَوه ژ ئَايَتَا ١'اَمْ گِرْتِيَه.

سُورَه يِێ يَاسِينْ، بِيرَانِى لِسَرْ بَاوَرِيَا بِسَاغْبُونَا پِشْتِى مِرِنِێ و حَشْرُ و نَشْرِێ، قِصَيَا خَلْكِێ گُنْدَكِى و دَلِيلِيْنْ كُو يَكِيتِيَا خُدِێ نِيشَانْ دِدِنْ دِسكِنَه.

سُورَه، هَلْوَسْتَا دُوزْڤَانِێ بَاوَرْمَنْدْ «حَبِيبِێ نَجَّار» بِيرْ تِينَه كُو شِيرَتْ لِمِلَّتِێ خَوه كِرِبُو و ژ لُومَا اَوْ كُشْتِبُونْ. سُورَه، بَحْسَا دَلِيلِيْنْ يَكِيتِى و قُدْرَتَا خُدِێ دِكَه اَوِيْنْ كُو دِڤِێ كَائِنَاتَا عَجِيْبْ دَه قَومِينَه و دِقَومِنْ. پِيْشِى، ژ تَمَاشَگَهَا عَرْدَا هِشْكْ و ژ تَمَاشَگَهَا شَڤِێ يَا كُو اَوْ رَشْطَارِى يَه و رُوْ ژِێ قَدِفتَه، ژ تَمَاشَگَهَا رُوْژَا رُوْنَاكْ نَا كُو بِقُدْرَتَا خُدِێ كُو دِ رِێگَهَا خَوه دَه دِگَرَه و هِيجْ خَالَكِێ ژِى شَاشْ نَاكَه، ژ تَمَاشَگَهَا هِيڤِێ كُو دِكَڤَه رِێگَهِيْنْ خَوه و ژ تَمَاشَگَهَا كَشْتِيَا تِرْه يَا كُو كِنِيسَا پِيْشِيَانْ هِلْدِگَرَه بَحْسْ كِرِيَه كُو اَڤْ هَمُو دَلِيلِيْنْ اَشكَرَه نَه و قُدْرَتَا خُدِێ نِيشَانِى خَوِيْعَڤْلانْ دِدِنْ.

سُورَه، دَاوِيِێ بَحْسَا سَاغْبُونَا پِشْتِى مِرِنِێ و پَادَاشْ و سَزَايِێ دِكَه و ژ ڤِێ رَه دَلِيلانْ تِينَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. يَاسِينْ.

٢. قَسَمْ بِقُرْئَانَا حَكِيمْ بَه.

٣. بِێگُمَانْ تُو (اَىْ مُحَمَّدْ) ژ پِێخَمْبَرَانِى.

٤. لِسَرْ رِێكَه رَاسْتْ و دُرِسْتِى.

٥. (اَڤْ قُرْئَانْ)، ژ جَمْ خُدَايِێ عَزِيزْ يِێ رَحِيمْ ڤَه هَاتِيَه هِنَارْتِنْ...

٦. دَا کُو تُو قَوْمَکِی هِشْیَارْ بِکِی کُو بَاڤْ و کَالِیْنْ وَانْ نَهَاتِبُونْ هِشْیَارْکِرِنْ، ڤِیْجَه هَایَا وَانْ (ژِ اِیمَانْ و حَقِیقَتِیْ) تُنَه.

٧. صُوْنْدْ بَه، لِسَرْ پِرِیْنْ وَانْ عَذَابْ پِیْویسْتْ بُویَه، ڤِیْجَه اَوْ بَاوَرِی نَایِینْ.

٨. بِیْگُمَانْ مَه قَیْدُ و زِنْجِیرْ خِسْتِنَه ستُویِیْنْ وَانْ، اِیْدِی اَوْ قَیْدْ گِهِیشْتِنَه حَیَا چَنِیَا وَانْ، ڤِیْجَه سَرْرَاکِرِی مَانَه.

٩. مَه لِپِیْشِیَا وَانْ بَنْدَکْ و لِپِشْتْ وَانْ ژِی بَنْدَکْ دَانِیَه و مَه پَرْدَیَکْ خِسْتِیَه سَرْ چَاڤِیْنْ وَانْ، اِیْدِی اَوْ (حَقِیِیْ) نَابِینْ.

١٠. ژِ وَانْ رَه وَکْهَڤَه، چه تُو وَانْ (ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ) هِشِیَارْ بِکِی، چه تُو وَانْ هِشِیَارْ نَکِی، هَرْ اَوْ بَاوَرِی نَایِینْ.

١١. بِیْگُمَانْ بَسْ تُو، وِی یِیْ کُو دِدَه پَیْ قُرْئَانِیْ و دِحَالِیْ نَپَنْدِیِیْ دَه ژِی ژِ خُدَایِیْ رَحْمَنْ بِترْسَه، دِکَارِی (بِڤِیْ قُرْئَانِیْ) هِشِیَارْ بِکِی. ڤِیْجَه تُو مِژْگِینَا لِیْبُورِینْ و خَلاتَکَه هِیْژَا بِدِیِیْ.

١٢. بِیْگُمَانْ بَسْ اَمِنْ یِیْنْ مِرِیَانْ سَاغْ دِکِنْ. اَمْ کَارْ و بَارِیْنْ کُو وَانْ لِپِیْشِیَا خَوه شَانْدِنَه (ئَاخِرَتِیْ) و بَرْهَمِیْنْ کُو لِدُوڤْ خَوه هِشْتِنَه ژِی دِنڤِیسِنْ و هَرْ تِشْتْ دِکِتِیْبَکَه دِیَارْکَرْ دَه نڤِیسَانْدِی یَه؟

١٣. (هَیْ مُحَمَّد) ژِ بُوْ وَانْ مِینَاکَا خَلْکِیْ وِی بَاژَارِی بِینَه، وِیْ دَمَا ژِ وَانْ رَه رَسُولْ هَاتِنْ شَانْدِنْ.

١٤. وِیْ دَمِیْ مَه ژِ بُوْ وَانْ دُو پِیْخَمْبَرْ شَانْدِنْ، ڤِیْجَه وَانْ بَاوَرِی بِوَانْ نَئَانِی. مَه ژِی بِپِیْخَمْبَرِیْ سِیْیَمْ پِشْتْگِرِیَا وَانْ کِرْ. وَانْ (هَرْ سِیْ پِیْخَمْبَرَانْ) بِهَڤْ رَه (ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: بِیْگُمَانْ اَمْ قَاصِدِیْنْ خُدِیْ نَه، ژِ بُوْ وَه هَاتِنَه شَانْدِنْ!

١٥. گُوتِنْ: هُونْ بَسْ مِرُوْڤِيْنْ مِينَا مَه نَه. خُدَايِێ رَحْمْنْ ژِ بُوْ مَه تِشْتَكْ نَشَانْدِيَه. بَسْ هُونْ هَرْ دَرَوَانْ دِكِنْ.

١٦. (رَسُولَانْ) گُوتِنْ: خُدَايِێ مَه دِزَانَه كُو بِرَاسْتِى اَمْ ژِ بُوْ وَه بِرَسُولِى هَاتِنَه شَانْدِنْ.

١٧. هَمْ ژِ بِلِى تَبْلِيغَا اَشْكَرَا اَمْ بِتُو تِشْتِى نَه بَرْپِرْسِنْ.

١٨. گُوتِنْ: بِرَاسْتِى ژِ رُوِيێ وَه دَه بِێقُدُوشِى بِسَرْ مَه دَه هَاتْ. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ هُونْ ژِ ڤِێ دُوْزَا خَوه ڤَنَگَرِنْ اَمِێ هَرْ وَه بِكَفِرَانْ بِرَجِمِينِنْ و ژِ جَمْ مَه ڤَه تَقَزْ اِيشْكَنْجَيَكَه اَرْزَنْگ دِێ بِهِنْگِڤَه وَه.

١٩. (بِێخَمْبَرَانْ) گُوتْ: بِێقُدُوسِيَا وَه (ژِ بَرْ كُفْرَا وَه) لِگَلْ وَه يَه. اَرِێ مَا ژِ بُوْ كُو شِيرَتْ لِوَه هَاتِيَه كِرِنْ (بِێقُدُوشِى بِسَرْ وَه دَه هَاتْ)؟ نَخِيْرْ، نَه وِسَانَه! بَلْكِى هُونْ مِلَّتَكِى كُو زِێدَه سَرْخَوڤْچُوِيِى نَه.

٢٠. دِڤِێ نَاڤِێ دَه، ژِ دُورِى وِى بَاژَارِى زِلامَكْ بِيَزْ هَاتْ و گُوتْ: هَىْ قَومِێ مِنْ! بِدِنْ پَىْ ڤَانْ رَسُولانْ!

٢١. بِدِنْ پَىْ ڤَانِيْنْ كُو ژِ وَه تُو حَقْدَسْتِى (اُجْرَتِێ) نَاخَوازِنْ، بِێگُمَانْ اَوْ لِسَرْ رِێيَكَه رَاسْتِنْ.

٢٢. زِلامْ گُوتْ: مَا چِه لِمِنْ قَومِيَه كُو اَزْ عِبَادَتِێ خُدِێ نَكِمْ، اَوِێ كُو اَزْ خُلِقَانْدِمَه و اَوِێ كُو هُونِێ بِبَالْ ڤَه بِيْنْ ڤَگَرَانْدِنْ.

٢٣. اَرِێ مَا اَزِێ ژِ بِلِى خُدِێ (ژِ خَوه رَه) اِلْهَكِى دِنْ بِگِرِمْ؟ اَگَرْ اَوْ خُدَا بِێ رَحْمْنْ، ژِ بُوْ مِنْ زَرَارَكِێ بِخَوازَه مَهْدَرَا وَانْ (پُوتِيْنْ وَه) دِێ فَيْدَيَا تِشْتَكِى نَدَه مِنْ. اَوْ قَتْ نِكَارِنْ مِنْ (ژِ عَذَابِێ خُدِێ) رِزْگَارْ بِكِنْ.

٢٤. (اَگَرْ اَزْ ژِ بِلِى اللهِ لِخُدَايَكِى دِنْ بِگِرِمْ)، وِێ چَاخِێ تَقَزْ اَزْ دِرِێشَاشِيكَه اَشْكَرَا دَه مَه.

٢٥. بِێگُمَانْ مِنْ بَاوَرِى بِخُدَايِێ وَه ئَانِيَه؛ ڤِێجَه لِمِنْ گُهْدَارِى بِكِنْ.

٢٦. (پِشْتِی ڤِێ ئَاخَافْتِنِێ اَوْ کُشْتِنْ، ڤِێجَه) ژِێ رَه هَاتْ گُوتِنْ: تِێکَڤَه بِهِشْتِێ! (پِشْتِی وِی کَرَمَا خُدَایِێ خَوه دِیتْ) گُوتْ: خَوزِی گَلِێ مِنْ ژِی اَڤْ بِزَانِیَا...

٢٧. بِیَا کُو خُدَایِێ مِنْ اَزْ غَفِرَانْدِمَه و اَزْ گَرَانْدِمَه ژِ یِێنْ کُو قَنْجِی لِوَانْ بُوِیَه.

٢٨. مَه پِشْتِی (شَهِیدْبُونَا) وِی ژِ بُوْ (هَلاکَا) گَلِێ وِی، ژِ ئَاسْمِێنْ تُو لَشْکَرَکْ دَانَخِسْتِیَه و اَمْ دَانَاخِنْ ژِی.

٢٩. بَسْ اَوْ یَکْ قِیرَکَه دِژْوَارْ بُوْ، ڤِێجَه دِجِهْ دَه مِرِنْ.

٣٠. هَیْ وَاخْ لِرَوْشَا عِبَادَانْ! چِقَاسْ پِێخَمْبَرَکْ ژِ وَانْ رَه هَاتِبَه، هَرْ وَانْ طِنَازْ پِێ کِرِنَه.

٣١. مَا اَوْ نَابِینِنْ کُو مَه بَرِیَا وَانْ چَنْدْ قَومْ بِرِنَه هَلاکِێ کُو بِرَاسْتِی ژِی اَوْ جَارَکَه دِنْ لِوَانْ نَازِیڤِرِنْ.

٣٢. هَلْبَتْ اَوْ هَمُو (ژِ بُوْ حَسَابِێ خَوه) دِێ لِحزُورَا مَه بِێنَه کُوْمْ کِرِنْ.

٣٣. عَرْدَا مِرِی (یَا هِشْکْ و هُولَا) کُو اَمْ وِێ سَاغْ (و هِێشِینْ) دِکِنْ و اَمْ ژِێ حَبْ و تَنَه دَرْدِخِنْ، ڤِێجَه اَوْ ژِێ دِخُونْ (و پِێ دِژِینْ)، ژِ بُوْ وَانْ نِیشَانْ و دَلِیلَه (کُو خُدِێ دِکَارَه ژِ گُوْرَانْ ژِی مِرِیَانْ سَاغْ رَاکَه).

٣٤. مَه تِێ دَه گَلَکْ بَخْچِیِێنْ خُرْمَا و رَزِێنْ تِرِی دَانِینَه و مَه تِێ دَه گَلَکْ کَانِی ژِێ پِژِقَانْدِنْ و هَرِکَانْدِنَه.

٣٥. دَا کُو اَوْ ژِ فِێکِیِێنْ وَانْ بِخُونْ و اَوْ نَه بِدَسْتِێنْ وَانْ هَاتِیَه چِێکِرِنْ. اَرِێ مَا هِێ ژِی شُکْرِێ خُدِێ نَاکِنْ؟

٣٦. اَوْ خُدَایِێ کُو ژِ تِشْتِێن عَرْدْ هِێشِینْ دِکَه و ژِ مِرُوْڤَانْ و ژِ مَخْلُوقِێنْ کُو هِێ ژِی اِنْسَانْ رَاسْتِیَا وَانْ نِزَانَه، هَرْ تِشْتْ جُوتْ (نِێرْ و مِێ) ئَافِرَانْدِنَه (ژِ هَرْ کِیَاسِی و ژِ یَا نَهِێژَا) پَاکْ و پَاقِژَه.

٣٧. شَفْ ژِی ژ بُوْ وَانْ نِیشَانْ و دَلِیلَه (لِسَرْ قُدْرَتَا خُدِیْ). اَمْ رُوْژِیْ ژ سَرْ وِیْ رَادِکِیْشِنْ، فِیْجَه دِ وِیْ دَمِیْ دَه اَوْ دِطَارِیِیْ دَه دِمِینْ.

٣٨. رُوْژْ ژِی ژ بُوْ وَانْ نِیشَانَه، اَوْ دِرِیْگَهَا خَوه دَه دِگَرَه. هَا اَفْ تَقْدِیرَا خُدَایِیْ دَسْتْهِلَاتْ اِیْ زَانَا یَه.

٣٩. هَیْفْ ژِی ژ بُوْ وَانْ نِیشَانْ و دَلِیلَه، مَه ژ بُوْ هِیفِیْ ژِی هِنْ قُوْنَاخْ (رِیْگَهْ) تَرْخَانْ کِرِنَه، حَیَانِی پَاشِیْ اَوْ وَکِی چِقْلِیْ دَارَا خُرْمِیْ خَوارْ دِبَه (دِبَه هِیلَالْ) و قَدِگَرَه.

٤٠. نَه ژ رُوْژِیْ رَه دُرِسْتَه کُو بِگِهِیژَه هِیفِیْ نَه ژِی شَفْ دِکَارَه بِدَه پِیْشِیَا رُوْژِیْ. هَرْ یَکْ ژ وَانْ دِ رِیْگَهْ و چَرْخَکِیْ دَه مَلَقَانِی دِکِنْ و چَرْخْ دِبِنْ.

٤١. ژ بُوْ وَانْ نِیشَانْ و دَلِیلَه کُو مَه کِنِیْسَا مِرُوْقَانْ دِکَشْتِیَا تِژَه دَه هِلْگِرْتِیَه.

٤٢. مَه ژ بُوْ وَانْ گَلَکْ تِشْتِیْنْ وَکِی کَشْتِیِیْ کُو اَوْ لِیْ سُوَارْ بِبِنْ چِیْکِرِنْ.

٤٣. اَگَرْ اَمْ بِخَوازِنْ (دِگَلْ کَشْتِیَانْ ژِی) اَمِیْ وَانْ بِنْقَاقْ بِکِنْ و بِخَنِقِینْ، وِیْ چَاخِیْ ژ وَانْ رَه نَه هَوارْ دِیْ هَبَه نَه ژِی اَوِیْ بِیْنَه رِزْگَارْکِرِنْ.

٤٤. ژ بِلِی کُو اَمْ حَتَا دَمَکَه نَاقْلِیْکِرِی ژ جَمْ خَوه دِلُوقَانِی و پِیْخَوشْبُونَکِیْ بِدِنْ وَانْ.

٤٥. دَمَا ژ وَانْ رَه بِیْ گُوتِنْ: ژ عَذَابِیْ دِنْیَایِیْ و بِیْ ئَاخِرَتِیْ خَوه بِپَارِیْزِنْ، دَا کُو رَحْمَتْ لِوَه بِیْ کِرِنْ (اَوْ دَنْگْ نَابِنْ خَوه).

٤٦. چِقَاسْ ئَایَتَکْ ژ ئَایَتِیْنْ خُدَایِیْ وَانْ ژ وَانْ رَه هَاتِبَه هَرْ وَانْ بَرِیْ خَوه ژِیْ گُهَارْتِنَه.

٤٧. دَمَا کُو ژ وَانْ رَه بِیْ گُوتِنْ؛ ژ وِی رِزْقِیْ کُو خُدِیْ دَایَه وَه دِخِیْرِیْ دَه خَرْجْ بِکِنْ؛ اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه ژ یِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه دِبِیْژِنْ: اَرِیْ مَا اَمِیْ خَوارِنِیْ بِدِنْ وَانِیْنْ کُو اَگَرْ خُدِیْ بِخَوسْتَه دِیْ خَوارِنْ بِدَا وَانْ؟ بِیْگُمَانْ هُونْ بَسْ دِرِیْشَاشِیَکَه اَشْکَرَا دَه نَه.

٤٨. دِبێژِنْ: اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ رَاسْتْگُو نَه (دَه کَا بِبێژِنْ)؛ مَا اَڤْ پَێیَانْ (تَا سَاغْبُونَا پِشْتِی مِرِنێ) کَنْگِێ یَه؟

٤٩. اَوْ تَنێ چَاڤْنێرِیَا قِیرَکِێ دِکِنْ کُو ژِ نِشْکَا ڤَه اَوْ وَانْ بِگِرَه و بِهِنْگِێڤَه و کُو اَوْ هِێژْ بِهَڤْ رَه دِنِیقَاشِێ دَه نَه.

٥٠. وِێ دَمِێ اَوْ نَه دِکَارِنْ وَسِیتَکِێ بِکِنْ نَه ژِی دِکَارِنْ لِمَالْبَاتِێنْ خَوه فَگَرِنْ.

٥١. دِصُورِێ (بُوقِێ) دَه تِێ پِفْکِرِنْ، هَا (تُو دِبِینِی کُو وَا یَه) اَوْ ژِ گُوْرَانْ رَادِبِنْ، بِلَزْ و بَزْ تِێنَه حِزُورَا خُدَایِێ خَوه.

٥٢. هَا وِێ چَاخِێ (یِێنْ کَافِرْ) دِبێژِنْ؛ هَێْ وَاخْ لِحَالِێ مَه بَه! کِێ ژِ تِرْبِێنْ مَه اَمْ قَزَانْدِنَه؟ (ژِ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ) اَڤْ، یَا کُو خُدَا یِێ رَحْمَنْ سُوْزْ پِێ دَابُو و پِێخَمْبَرَانْ ژِی ژِێ رَاسْتْ خَبَرْ دَابُو!

٥٣. اَڤْ رُودَانْ بَسْ یَكْ قِیرَکَه، وِێ هِنْگِێ اَوْ هَمُو لِحِزُورَا مَه ئَامَادَه دِبِنْ.

٥٤. اِیرُو بِتُو تِشْتِی نَحَقِی لِتُو کَسِی نَایِێ کِرِنْ و ژِ بِلِی یَا وَه کِرِی پِێ ڤَه هُونْ نَایِێنَه جَزَاکِرِنْ.

٥٥. بِێگُمَانْ اِیرُو بِهِشْتِی بِدِلْخَوشِی دِنَاڤْ خَوشِیَانْ دَه مِژُولِنْ.

٥٦. اَوْ و ژِنِێنْ خَوه دِبِنِێ سِیَانْ دَه لِسَرْ تَخْتَانْ پَالْدَایِی نَه.

٥٧. تِێ دَه هَرْ تَخْلِیتْ مِێوَه و چِه تِشْتِێ اَوْ بِخَوازِنْ ژِ بُوْ وَانْ هَیَه.

٥٨. ژِ جَمْ خُدَایِێ رَحْمَنْ، ژِ وَانْ رَه «سِلاڤْ»تِێ گُوتِنْ.

٥٩. اِیرُو، گَلِی گُنَهْکَارَانْ (ژِ بَاوَرْمَنْدَانْ) فَقَتِنْ!

٦٠. گَلِی زَارُوکِێنْ نَادَمْ! اَرِێ مَا (بِنَافْگِینَا پِێخَمْبَرَانْ) مَه قَوِێتِی لِوَه نَکِرِبُو کُو هُونْ شَیْطِێن نَحَبِینْ. بِێگُمَانْ اَوْ ژِ بُوْ وَه نَیَارَکِی اَشْکَرَا یَه!

٦١. (مَا مَه قَویتِی نَکرِبُو کُو) هُونْ بَسْ مِنْ بِحَبِینْ. هَا اَڤْ رِیَا رَاسْتُ و دُرِسْتَه!؟

٦٢. شَیْطَانْ ژِ وَه، پِرْ کَسْ ژِ رِیٓ خِسْتِنْ. اَرِیٓ مَا هُونْ تِیْنَاگِهِیژِنْ؟

٦٣. (ژِ وَانْ رَه لِئَاخْرَتِیٓ وِهَا تِیٓ گُوتِنْ): هَا اَڤْه، اَوْ دُوژَهَا کُو سُوزَا وِیٓ ژِ وَه رَه هَاتبُو دَاِینْ.

٦٤. ژِ بَرْ کَافِرِیَا کُو وَه دِکرْ، اِیرُو دَه بِکَڤِنِیٓ!

٦٥. اِیرُو اَمِیٓ دَڤِیْنْ وَانْ مُوْرْ بِکِنْ و دَسْتِیْنْ وَانْ دِیٓ بِمَه رَه بِئَاخِڤِنْ و لِنْگِیْنْ وَانْ دِیٓ شَادَهِییٓ بِدِنْ بِیَا کُو کِرِنَه.

٦٦. اَگَرْ مَه خَوسْتبُویَا مَه دِیٓ چَاڤِیْنْ وَانْ کُوْرْ و خِتِمْ بِکِرِنَا، اِیْدِی بِلَزْ و بَزْ بِکَتِنَا سَرْ رِیٓ، ڤِیْجَه کَا چَاوَا اَوِیٓ رِیٓ بِبِینِنْ؟

٦٧. اَگَرْ مَه خَوسْتبُویَا مَه دِیٓ اَوْ دِجِهِیٓ وَانْ دَه بِگُهَارْتَا، ڤِیْجَه وَانْ دِیٓ نَکَارِبُویَا بِیْیِشْ ڤَه هَرِنْ و نَه ژِی بِیَاشْ ڤَه ڤَگَرِنْ.

٦٨. چِه کَسِیٓ کُو اَمْ تَمَنِیٓ وِی دِرِیژْ بِکِنْ، اَمْ دِخُلْقِیتَا وِی دَه وِی دِگُهَرِینِنْ (اِیْدِی بِیْهِیژْ و پِشْتْخُوزْ دِبَه). اَرِیٓ مَا اَوْ ژِ ڤِیٓ ژِی ئَاقِلْ نَاگِرِنْ؟

٦٩. مَه سِرْ فِیْرِی پِیْخَمْبَرْ نَکرِیَه و اَڤْ نَه بَابَتِیٓ وِی یَه ژِی. یَا کُو مَه فِیْرِی وِی کِرِیَه، بَسْ هَایْدَارِی و قُرْئَانَا رُوْنَاکَه.

٧٠. دَا کُو اَوْ بِڤِیٓ قُرْئَانِیٓ کَسِیٓ زِنْدِی هِشْیَارْ بِکَه و دَا کُو لِسَرْ کَافِرَانْ ژِی عَذَابْ مِسُوْگَرْ بِبَه.

٧١. اَرِیٓ مَا اَوْ کَافِرْ نَابِینِنْ کُو مَه ژِ کَارِیٓ دَسْتِیٓ خَوه ژِ بُوْ وَانْ تَرْشْ نَافِرَانْدِنَه، ڤِیْجَه اَوْ ژِ وَانْ رَه خَودِی نَه؟!

٧٢. مَه اَوْ تَرْشْ ژِ وَانْ رَه سَرْنَرْمْ کِرِنَه، ڤِیْجَه هِنْ ژِ وَانْ لِیْسِوَارَکِیْنْ وَانِنْ و هِنْ ژِ وَانْ ژِی گُوْشْتِیٓ وَانْ دِخُونْ.

٧٣. ژ بُوْ وَانْ، دِقَانْ دَه گَلَكْ بَرْژَوَنْدِی و گَلَكْ قَخَوارِنْ هَنَه. اَرِیْ مَا هِیْ ژِی اَوْ شُكِرْ نَاكِنْ؟

٧٤. دِیسَا وَانْ بِهِیْقِیَا كُو دِیْ نَاریكَارِیَا وَانْ بِكِنْ، ژ بِلِی خُدِیْ ژ بُوْ خَوه هِنْ اِلْهْ گِرْتِنْ.

٧٥. اَوْ قَتْ نِكَارِنْ نَاریكَارِیَا وَانْ بِكِنْ، لِیْبَلِیْ اَوْ بِخَوه دِخزْمَتَا وَانْ دَه نَامَادَه نَه.

٧٦. (یَا مُحَمَّدْ!) بِلا گُوتِنَا وَانْ تَه غَمْگِینْ نَكَه. بِیْگُمَانْ اَمْ بِیَا كُو اَوْ قَدِشِیْرِنْ و بِیَا كُو اَشْكَرَا ژِی دِكِنْ، دِزَانِنْ.

٧٧. مَا اِنْسَانْ نَابِینَه كُو مَه اَوْ ژ دِلُوپَكْ نَافْ نَافِرَانْدِیَه، لِیْ تُو دِبِینِی وَا یَه اَوْ بُویَه دِژْمِنَكِی اَشْكَرَا.

٧٨. دَرْ حَقِیْ مَه دَه دَرْبُ و مَسَلَانْ لِدَارْ دِخَه و خُلْقِیتَا خَوه ژ بِیرْ كِرِیَه، دِبِیْژَه؛ مَا كِی یِیْ ڤِی حَسْتِیِیْ رِزِیَایِی سَاغْ بِكَه؟!

٧٩. بِبِیْژَه: اَوْ خُدَایِیْ كُو جَارَا پِیْشِینْ اَوْ نَافِرَانْدِیَه دِیْ وَانْ سَاغْ ژِی بِكَه. اَوْ بِهَرْ مَخْلُوقِی زَانَا یَه.

٨٠. اَوِیْ كُو ژ دَارَا هِیْشِینْ ژ وَه رَه نَاگِرْ دَرَانِی، ڤِیْجَه هُونْ پِیْ اِیْگِرْ ڤِیْدِخنْ.

٨١. اَوِیْ كُو عَرْدُ و ئَاسِیَانْ نَافِرَانْدْ اَرِیْ مَا نِكَارَه یِیْنْ مِینَا وَانْ بِنَافِرِینَه؟ بَلِیْ، هَلْبَتْ دِكَارَه. هَرْ اَوْه یِیْ خَلّاقْ یِیْ عَلِیمْ.

٨٢. فَرْمَانَا خُدِیْ -دَمَا كُو اَوْ تِشْتَكِی بِخَوازَه- تَنِیْ اَڤَه كُو ژِیْ رَه بِبِیْژَه «بِبَه». ڤِیْجَه اَوْ ژِی چِیْدِبَه.

٨٣. اَوِیْ كُو مِلْكْ و حُكِمْرَانِیِیَا هَرْ تِشْتِی دِدَسْتِیْ وِی دَه یَه (ژ هَرْ كِیْمَاسِیِیْ) پَاكْ و پَاقِژَه و هُونِیْ هَرْ بِبَالْ وِی ڤَه ڤَگَرِنْ.

٣٧. سُورَه یێ صَافَّاتْ

سُورَه یێ (صَافَّاتْ)١٨٢ (سَدْ و هَشْتێ و دُو) ئَایَتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُویَه . سُورَه نَافِێ خَوه ژ ئَایَتَا بِیْشِینْ گِرْتِیَه کُو تِێ دَه بِێژَیَا صَافَّاتْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَیَا وَانِیْنْ کُو صَفْ گِرْتِنَ/قَوَسْتَانَه.

بِنَافِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. صُوْنْدْ بِوَانِیْنْ کُو رِیْزْ بِرِیْزْ صَفْ گِرْتِنَه..

٢. بِوَانِیْنْ کُو دَاژُونْ..

٣. بِوَانِیْنْ کُو زِکِرْ دِخُوِینْ..

٤. بِێگُمَانْ خُدَایِێ وَه هَرْ یَکَه.

٥. اَوْ پَرْوَرْدَگَارِێ عَرْدُ و اسْمَانَانْ و چِقَاسْ تِشْتِێ دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه و پَرْوَرْدَگَارِێ رُوْژْهِلاتَانَه.

٦. بِێگُمَانْ مَه ئَاسِیمَانِێ جِیهَانِێ بِخَوشِکَاهِیَا سِتِێرَانْ خَمِلانْدِیَه.

٧. مَه (بِسِتِێرَانْ) ئَاسِیمَانْ ژ هَرْ شَیْطَانِێ سَرْهِلْدِێرْ پَارَاسْتِیَه.

٨. اَوْ (شَیْطَانْ) نِکَارِنْ لِجِقَاتَا بِلِنْدْ (ئَا فِرِیشْتَیَانْ) گُهْدَارِی بِکِنْ و ژ هَرْ ئَالِیی قَه (بِسِتِێرَانْ) تِێنَه رَجِمَانْدِنْ.

٩. دَا کُو وَانْ بِقَورِینْ و ژ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی سَرَاقَتِی هَیَه.

١٠. لِێبَلِێ یێ کُو (ژ گُوتِنِێنْ فِرِیشْتَیَانْ) تِشْتَکِی بِدَسْتْخَه بِزُوْتِنْ شَوَاطُوْكْ و قُلْکَرْ وِی دِشُوْپِینْ.

١١. فِێجَه ژ وَانْ (مُشْرِکَانْ) بِپِرْسَه؛ مَا چِێکِرِنَا وَانْ ژ خُدِێ رَه زُوْرَه، یَانْ چِێکِرِنَا تِشْتِێنْ دِیترْ؟ بِێگُمَانْ مَه اَوْ ژ حَرِیکَه زَلْقِینُوكْ ئَافِرَانْدِنَه.

۱۲. نَا، بَلْکِی تُو (ژِانْکَارْکِرِنَا وَانْ) شَاشْ دِمِینِی، دِگَلْ کُو اَوْ ژِی طِنَازِیْ خَوه دِکِنْ.

۱۳. دَمَا کُو (بِقُرْنَانِیْ) بِیْنَه شِیرَتْکِرِنْ ژِی؛ نَافِکِرِنْ و شِیرَتْ نَاگِرِنْ.

۱٤. دَمَا کُو مُعْجِزَیَکِیْ بِبِینِنْ؛ طِنَازِیْنْ خَوه یِیْ دِکِنْ.

۱۵. دِیِیْژِنْ: اَفْ، تَنِیْ سِیْرْبَازِیَکَه اَشْکَرَا یَه.

۱٦. اَرِیْ دَمَا اَمْ مِرِنْ، بُونَه ئَاخْ و حَسْتِی، مَا (دِیسَا) اَمِیْ بِیْنَه سَاغْکِرِنْ؟!

۱۷. اَرِیْ مَا بَاقِیْنْ مَه یِیْنْ پِیْشِینْ ژِی (دِیْ بِیْنَه سَاغْکِرِنْ)؟

۱۸. بِیِیْژَه: بَلِیْ، هَمْ ژِی هُونِیْ شَرْپَزَه و رَبَنْ بِنْ.

۱۹. قِیْجَه بِرَاسْتِی اَوْ (سَاغْکِرِنْ) تَنِیْ یَکْ قِیرَکَه، ژِ نِشْکَا فَه اَوْ (زَادِبِنْ و لِدَهْشَتَا قِیَامَتِیْ) دِنِیْرِنْ.

۲۰. کَافِرْ دِیِیْژِنْ: هَیْ وَاخْ لِمَه! اَفْ رُوْژَا حَسَابْ و جَزَایِیْ یَه.

۲۱. هَا اَفْ، رُوْژَا حُکِمْبِرِینِیْ یَه، یَا کُو وَه بَاوَرِی پِیْ نَدِئَانِی.

۲۲. (خُدِیْ لِمَلَائِیکَتَانْ فَرْمَانْ دِکَه): سِتَمْکَارَانْ و هَقَالِیْنْ وَانْ لِهَفْ بِجِقِینِنْ و اَوِیْنْ کُو عِبَادَتِیْ وَانْ دِکِرِنْ...

۲۳. ژِ بِلِی خُدِیْ. قِیْجَه بَرِیْ وَانْ بِدِنْ رِیْکَا دُوزَهِیْ.

۲٤. وَانْ (سِتَمْکَارَانْ) بِدِنْ سَکِنَانْدِنْ، بِیْگُمَانْ اَوِیْ بِیْنَه پِرْسِیَارْکِرِنْ.

۲۵. (ژِ وَانْ رَه تِیْ گُوْتِنْ): اَرِیْ مَا چِه ژِ وَه بُویَه کُو هُونْ ئَارِیکَارِیَا هَفْ نَاکِنْ؟

۲٦. نَخِیْرْ! اَوْ اِیرُو (بِرَبَنِی) زَادَسْتْ بُونَه.

۲۷. هِنْ ژِ وَانْ بَرِیْ خَوه دِدِنْ هِنَکَانْ و هَفْ سُوجْدَارْ دِکِنْ.

۲۸. دِیِیْژِنْ: بِرَاسْتِی هُونْ بِهِیْزْ دِهَاتِنْ مَه (وَ بِظُوْرِیْ اَمْ ژِ رِیْ خِسْتِنْ).

٢٩. (پێشْرَوْ ژِی ژِ پَیْرَوَانْ رَه وِهَا) دِبێژِنْ: نَا، بَلْکِی وَه بَاوَرِی نَئَانِیبُو..

٣٠. تُو هِیْزَا مَه یَا کُو اَمْ زُوْرِیْ لِوَه بِکِنْ ژِی نَبُو. لِیَلِیْ هُونْ بِخَوه جِفَاتَکَه ژِرِیْدَرْکَتِی بُونْ.

٣١. ڤِیْجَه عَذَابِیْ خُدَایِیْ مَه لِسَرْ مَه و لِسَرْ وَه پِیْوِیسْتْ بُوْ. بِیْگُمَانْ اَمِیْ ژِی (وِی جَزَایِی) طَعْمْ بِکِنْ.

٣٢. ڤِیْجَه مَه هُونْ ژِ رِیْ خِسْتِنْ، لَوْرَا اَمْ بِخَوه ژِی دِرِیْشَاشِیْ دَه بُونْ.

٣٣. بِیْگُمَانْ وِیْ رُوْژِیْ دِعَذَابِیْ دَه اَوْ هَفْپَارِنْ.

٣٤. بِرَاسْتِی اَمْ، هَا بِقِی ئَاوَایِی لِگُنَهْکَارَانْ دِکِنْ.

٣٥. بِرَاسْتِی اَوْ، دَمَا کُو ژِ وَانْ رَه دِهَاتْ گُوْتِنْ «ژِ خُدِیْ پِیْ ڤَه تُو اِلٰهْ تُنِنْ» وَانْ خَوه مَزِنْ دِدِیْرَانْ (قَبُولْ نَدِکِرِنْ).

٣٦. دِگُوْتِنْ: اَرِیْ مَا اَمِیْ ژِ بُوْ شَاعِرَکِی دِینْ دَڤْ ژِ اِلٰهِیْنْ خَوه بَرِدِنْ؟

٣٧. نَخِیْرْ، وِی رَاسْتِی ئَانِیَه و قَاصِدِیْنْ (بَرِیَا خَوه) ژِی رَاسْتْ دِیْرَانَه.

٣٨. بِرَاسْتِی هُونِیْ (بِسَدَمَا کُفْرَا خَوه) عَذَابِیْ دِژْوَارْ تَعْمْ بِکِنْ.

٣٩. بِتَنِیْ هُونِیْ بِیَا کُو وَه کِرِیَه بِیْنَه جَزَاکِرِنْ.

٤٠. (ژِ ڤِی عَذَابِی) تَنِیْ عَڤْدِیْنْ خُدِیْ یِیْنْ مُخْلِصْ دِیْ مُعافْ بِیْنَه گِرْتِنْ.

٤١. اَوِیْنْ هَا، ژِ بُوْ وَانْ رِزْقَکِی ڤَبِرِی هَیَه.

٤٢. هَمُو تَخْلِیتِیْنْ فِیْکِیَانْ دِخُونْ و قَدْرِیْ وَانْ تِیْ گِرْتِنْ.

٤٣. دِبِهِشْتِیْنْ خَودِینِعْمَتْ دَه..

٤٤. لِسَرْ تَخْتَانْ، لِپِیْشْبَرِی هَڤْ رُونِشْتِی نَه.

٤٥. ژِ کَانِیِیْنْ هَرَكْ کَتَاسِیْنْ مَیِیْ لِسَرْ وَانْ رَه تِیْنْ گَرَانْدِنْ.

٤٦. شَرَابَکَه سِپِی یَه، لَزَّتِێ دِدَه ڤَخُورَانْ.

٤٧. نَه تِێ دَه سَرْسَمْکِرِنْ هَیَه نَه ژِی پِێ سَرْخُوشْ دِبِنْ.

٤٨. لِجَمْ وَانْ، ژِنِێنْ چَافْرِنْدْ و چَافْمَزِنْ هَنَه کُو تَنِێ لِوَانْ (مِێرِێنْ خَوه) دِنِێرِنْ.

٤٩. هَرْ وَکِی اَوْ هِێکِێنْ قَشَارْتِینَه.

٥٠. هَا وِێ چَاخِێ، هِنْ خَلْکِێ بِهِشْتِێ بَرِێ خَوه دِدِنْ هَڤْ؛ لِهَڤْ دِپِرْسِنْ.

٥١. ژِ نَاڤْ وَانْ یَکْ دِبِێژَه: بِرَاسْتِی هَڤَالَکِی مِنْ (لِدِنْیَایِێ) هَبُو...

٥٢. (ژِ طِنَازْ ڤَه ژِ مِنْ رَه) دِگُوتْ: اَرِێ مَا تُو ژِی ژِ وَانِێنْ کُو (بِسَاغْبُونَا پِشْتِی مِرِنِێ) بَاوَرِی تِێنِنْ؟

٥٣. اَرِێ مَا دَمَا کُو اَمْ بِبِنْ ئَاخْ و حَسْتِی اَمِێ بِێنَه جَزَاکِرِنْ؟

٥٤. (وِی ژِ بِهِشْتِیَانْ رَه) گُوتْ: مَا هُونْ ژِی لِێ نَانِهِێرِنْ.

٥٥. ڤِێجَه وِی چَاڤِێ خَوه لِدُوژَهِێ گَرَانْدْ، وِی دِیتْ کُو (هَڤَالِێ وِی) دِنِیڤِێ دُوژَهِێ دَه یَه.

٥٦. ژِێ رَه گُوتْ: اَزْ بِخُدِێ کِمْ، هِنْدِكْ مَابُو تُو مِنْ ژِی ژِ رِێ بِبِی.

٥٧. اَگَرْ نَه ژِ قَنْجِیَا خُدَایِێ مِنْ بُویَا، تَقَزْ اَزْ ژِی دِبُومْ ژِ دُوژَهِیَانْ.

٥٨. (دُوژَهِی گُوتْ): اَرِێ مَا ڤِێجَه اَمْ هَوْ دِمِرِنْ؟

٥٩. (جَنَّتِی گُوتْ): اَمْ ژِ مِرِنَا خَوه یَا پِێشِینْ پِێ ڤَه نَامِرِنْ و اَمْ نَایِێنَه عَذَابْدَایِنْ؟

٦٠. بِێگُمَانْ اَڤَا کُو اَمْ گِهَانِێ بِرَاسْتِی ژِی اَوْ رِزْگَارِیَا مَزِنَه.

٦١. ژِ بُوّ سَرْفِرَازِیَکَه وِسَا بِلا بِێنْ کَارْکَرْ کَارْ بِکِنْ.

٦٢. (خُدێ دِبێژَه): مَا ژ ئَالِیێ مِیْقَانْدَارِی قَه اَفْ نِعْمَتِیْنْ مَه گُوتِی چِیْترِنْ یَانْ ژِی دَارَا رُولِیْ (زَقُومِیْ)؟

٦٣. بِیْگُمَانْ مَه اَوْ (دَارَا رُولِیْ) ژ ظَالِمَانْ رَه کِرِیَه اِمْتِیحَانْ و جَرِبَانْدِنْ.

٦٤. بِیْگُمَانْ اَوْ دَارَکَه وِسَا یَه کُو ژ بِنِیْ دُوزَهِیْ هِیْشِینْ دِبَه.

٦٥. فِیْکِیِیْنْ وِیْ هَرْ وَکِی کُو اَوْ سَرِیْنْ شَیطَانَانَه.

٦٦. بِیْگُمَانْ (دُوزَهِی) ژِیْ دِخُونْ، قِیْجَه اَوْ زِکِیْنْ خَوه ژ وِیْ تِژِی دِکِنْ.

٦٧. پِشْتْرَه بِسَرْ خَوارِنَا زَقُومِیْ دَه ژ وَانْ رَه فَخَوارِنَکَه (ژ عَدَابْ و خُوِینِیْ) تِیْکِلْهَفْ هَیَه.

٦٨. پَاشِیْ بِرَاسْتِی فَگَرَا وَانْ بِبَالْ دُوزَهِیْ قَه یَه.

٦٩. بِیْگُمَانْ وَانْ بَاقْ و کَالِیْنْ خَوه دِنَاقَا رِیْشَاشِیِیْ دَه دِیتِنْ.

٧٠. قِیْجَه وَانْ ژِی دِشُوْپَا بَاقْ و کَالِیْنْ خَوه دَه دِلَزَانْدْ.

٧١. صُوْنْدْ بَه، (رَسُولِیْ مِنْ!) گَلَکْ قَومِیْنْ بَرِی وَانْ ژِی کَتِبُونْ ضَلاَلَتِیْ.

٧٢. بِصُوْنْدْ، مَه ژ نَافْ وَانْ، ژ وَانْ رَه پِیْخَمْبَرْ شَانْدِنْ دَا کُو وَانْ هِشْیَارْ بِکِنْ.

٧٣. دَه بِنِیْرَه، کَا اَنْجَامَا وَانِیْنْ هَاتِنَه هِشْیَارْکِرِنْ چَاوَا بُویَه؟!

٧٤. ژ بِلِی بَنْدَیِیْنْ خُدِیْ یِیْنْ دِلْصَافِی (یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ اَوْ ژ عَذَابْ خِلاَصْبُونَه).

٧٥. صُوْنْدْ بَه، نُوحْ هَاوَارَا خَوه گِهَانْدَه مَه، قِیْجَه اَمْ چِه خَوشْ بَرْسِقْدَارِنْ.

٧٦. مَه نُوحْ و مَالْبَاتَا وِی ژ تَنْگَاسِیَا مَزِنْ خَلاصْ کِرْ.

٧٧. مَه زُرِیتَا وِی تَنِیْ لِسَرْ رُوِیِیْ عَرْدَیْ هِشْتْ.

٧٨. مَه دِنَاقْ یِیْنْ کُو دِیشْتِی وِی (نُوحْ) دَه تِیْنْ نَاقِیْ وِی بِقَنْجِی هِیْلَا.

٧٩. دِنَاقْ تَمَامِیْ عَالَمِیْ دَه اِیْمِنَاهِیَا ژ کِرِیْتِیَانْ ژ نُوحْ رَه بَه!

۸۰. مُحَقَّقْ اَمْ بِقِی ئَاوَایِی قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ خَلاتْ دِکِنْ.

۸۱. بِرَاسْتِی نُوحْ، ژِ بَنْدَیِیْنْ مَه یِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ بُوْ.

۸۲. پَاشِیْ مَه یِیْنْ دِنْ (یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ) بِنْئَافْ کِرِنْ و خَنِقَانْدِنْ.

۸۳. بِیْگُمَانْ یِیْنْ کُو لِسَرْ رِیْکْ و رِیْبَازَا نُوحْ دِچِنْ یَکْ ژِ وَانْ ژِی اِبْرَاهِیمَه.

۸٤. دَمَا (اِبْرَاهِیمْ) بِدِلَکِی پَاکْ و صَافِي هَاتَه جَمْ خُدَایِیْ خَوه..

۸۵. گَاقَا کُو ژِ بَاقِیْ خَوه و گَلِیْ خَوه رَه گُوتْ: هُونْ عِبَادَتِیْ چِه دِکِنْ؟

۸٦. مَا هُونْ بِدَرَوَانْ هِنْ اِلْهِیْنْ ژِ بِلِی خُدِیْ دِخَوازِنْ؟

۸۷. نَاخَوه دَرْ بَارِیْ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ دَه حِزِرْ و دِیتِنَا وَه چِی یَه؟

۸۸. ڤِیْجَه اِبْرَاهِیمْ بَرِیْ خَوه دَا سِتِیْرَانْ.

۸۹. (ژِ وَانْ رَه) گُوتْ: بِرَاسْتِی اَزْ نَخُوشِمْ (نِکَارِمْ دَرْکَڤِمْ جَڤْنِیْ).

۹۰. پَاشِیْ پِشْتَا خَوه دَانَه اِبْرَاهِیمْ و چُونْ.

۹۱. اِیجَارْ (اِبْرَاهِیمْ) بِدِزِیکَا بَرِیْ خَوه دَا بَالْ پُوتِیْنْ وَانْ و ژِ وَانْ رَه گُوتْ: اَرِیْ مَا چِمَا هُونْ خَوارِنِیْ نَاخُونْ؟!

۹۲. مَا ژِ بُوْ چِه هُونْ نَاپَیْڤِنْ؟

۹۳. بِسَرْ پُوتَانْ ڤَه چُو و بِهِیْزْ اَوْ شِکَانْدِنْ.

۹٤. (گَاقَا دِیتِنْ کُو پُوتِیْنْ وَانْ هَاتِنَه شِکَانْدِنْ) بِبَزْ بَرْ بِاِبْرَاهِیمْ ڤَه چُونْ.

۹۵. اِبْرَاهِیمْ گُوتْ: مَا هُونْ عِبَادَتِیْ تِشْتِیْنْ کُو وَه اَوْ چِیْکِرِنَه، دِکِنْ؟

۹٦. خُدِیْ هُونْ ژِی و یَا کُو هُونْ دِکِنْ ژِی نَافِرَانْدِیَه.

٩٧. (پُوتْپَرَسْتَانْ ژِ هَقْ رَه) گُوتِنْ: ژ بُوْ وِی ئَافَاهِیَکِیێ سَازْ بِکِنْ و دِجِهْ دَه وِی بَاقِیْژِنْ اِیْگِرْ دَه!

٩٨. وَانْ خَوسْتْ لِاِبْرَاهِیمْ کَمِینِیێ چِیْکِنْ، قِیْجَه مَه اَوْ رَزِیلْ و رِسْوَا کِرِنْ.

٩٩. اِبْرَاهِیمْ گُوتْ: اَزْ دِچِمْ بَالْ خُدَایِیێ خَوه قَه، اَوِیێ مِنْ رَاسْتَرِیێ بِکَه.

١٠٠. گُوتْ: خُدَایِیێ مِنْ! زَارُوکَکِی قَنْجِیکَارْ بِدَه مِنْ.

١٠١. پِشْتِی قِیْ مَه مِزْگِینَا کُرَکِی مُلائِیمْ و اِطَاعَتْکَارْ دَا اِبْرَاهِیمْ.

١٠٢. چه دَمَا کُرِیێ وِی گِهِیشْتَه چَاخَا کُو بِبَاقِیْ خَوه رَه بِگَرَه و دِگَلْ وِی کَارْ بِکَه، اِبْرَاهِیمْ ژِیْ رَه وهَا گُوتْ: کُرْکِیْ مِنُوْ! مِنْ دِخَوْنِیْ دَه دِیتِیَه کُو مِنْ تُو شَرْژِیْ دِکِرْ. قِیْجَه تُو چِه دِبِیْژِی؟ وِی ژِی بَرْسِفْ دَا و ژِیْ رَه گُوتْ: بَاقُو فَرْمَانَا کُو لِتَه هَاتِیَه کِرِنْ، بِجِهْ بِینَه. خُدِیْ حَزْکَه، تُو دِیْ مِنْ ژِ صَبِرْکِیشَانْ بِبِینِی.

١٠٣. قِیْجَه دَمَا کُو هَرْدُو (ژِ اَمْرِیْ خُدِیْ رَه) تَسْلِیمْ بُونْ؛ اَوْ لِسَرْ ئَانِیَا وِی گِیْرْ کِرْ.

١٠٤. مَه بَانْگِی وِی کِرْ؛ اَیْ اِبْرَاهِیمْ!

١٠٥. بِرَاسْتِی تَه خَونْ بِجِهْ ئَانِی. بِیْگُمَانْ اَمْ بِقِی ئَاوَایِی قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ خَلاتْ دِکِنْ.

١٠٦. بِیْگُمَانْ اَقَا هَا، هَرْ اِمْتِیحَانَکَه اَشْکَرَا یَه.

١٠٧. مَه قُرْبَانَکَه مَزِنْ کِرَه گُوْرِیَا وِی.

١٠٨. مَه دِنَاقْ بِیْنْ کُو دِیشْتِی وِی (اِبْرَاهِیمْ) دَه تِیْنْ نَاقِیْ وِی بِقَنْجِی هِیْلا.

١٠٩. سِلاقْ لِاِبْرَاهِیمْ بَه!

١١٠. هَا اَمْ بِقِی ئَاوَایِی قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ خَلاتْ دِکِنْ.

١١١. بِیْگُمَانْ اَوْ ژِ بَنْدَیِیْنْ مَه بِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ بُوْ.

١١٢. مَه بِچِیْبُونَا اِسْحَاقْ مِزْگِینْ دَایِێ کُو اَوْ پِێخَمْبَرَکِی ژِ صَالِحَانَه.

١١٣. مَه بَرَکَتَا خَوه دَا سَرْ وِی و دَا سَرْ اِسْحَاقْ. ژِ کِنِیْسَا وَانْ هِنَکْ بَاشْ بُونْ و هِنَکْ ژِی ژِ بُوّ خَوه سِتَمْکَارِیْنْ اَشْکَرَه بُونْ.

١١٤. صُوْنْدْ بَه، مَه قَنْجِیَا خَوه لِمُوسَا و هَارُونْ ژِی کِرْ.

١١٥. مَه اَوْ هَرْدُو و گَلِیْنْ وَانْ ژِی ژِ تَنْگَاسِیَا مَزِنْ رِزْگَارْ کِرِنْ.

١١٦. مَه ئَارِیکَارِیَا وَانْ کِرْ، ڤِیْجَه اَوْ هَرْ یِیْنْ سَرْکَفْتِی بُونْ.

١١٧. مَه کِتِیْبَا رُوْنَاکْ و اَشْکَرَا دَایَه وَانْ.

١١٨. مَه هَرْدُو لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ رَاسْتَرِیْ کِرِنْ.

١١٩. مَه دِنَافْ یِیْنْ کُو دِیْشْتِی هَرْدِیَانْ (مُوسَا و هَارُونْ) دَه تِیْنْ نَافِیْ وَانْ بِقَنْجِی هِیْلا.

١٢٠. سِلافْ لِمُوسَا و هَارُونْ بَه!

١٢١. بِیْگُمَانْ اَمْ بِقِی ئَاوَایِی قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ خَلاتْ دِکِنْ.

١٢٢. بِرَاسْتِی هَرْ دُو ژِی ژِ بَنْدَیِیْنْ مَه یِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ بُونْ.

١٢٣. مُحَقَّقْ اِلْیَاسْ ژِی ژِ پِیْخَمْبَرَانَه.

١٢٤. وِیْ دَمَا ژِ گَلِیْ خَوه رَه گُوتْ، مَا هُونْ (ژِ خُدِیْ) نَاطِرْسِنْ؟

١٢٥. مَا هُونْ چِیْتِرِینِیْ ئَافِرِینَرَانْ دِهِیْلِنْ و هُونْ ژِ بَعْلِیْ رَه عِبَادَتِیْ دِکِنْ؟

١٢٦. کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه و پَرْوَرْدَگَارِیْ بَاپِیرِیْنْ وَه یِیْنْ پِیْشِینَه ژِی.

١٢٧. ڤِیْجَه وَانْ بَاوَرِی پِیْ نَئَانِی و بِیْگُمَانْ اَوِیْ (دِدُوژَهِیْ دَه) بِیْنَه بَرْهَڤْکِرِنْ.

١٢٨. ژِ بِلِی بَنْدَیِیْنْ خُدِیْ یِیْنْ دِلْصَافْ (اَوْ ژِ ڤِیْ جُدَا نَه).

١٢٩. مَه دِنَافْ یِیْنْ کُو دِیْشْتِی وِی (اِلْیَاسْ) دَه تِیْنْ نَافِیْ وِی بِقَنْجِی هِیْلا.

١٣٠. سِلاڤْ لِسَرْ اِلْیَاسِینْ بَه!

١٣١. بِێگُمَانْ اَمْ بِڤِی ئَاوَایِی قَنْجِیکَارِێنْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ خَلاتْ دِکِنْ.

١٣٢. بِرَاسْتِی اَوْ ژِی ژ بَنْدَیِێنْ مَه یِێنْ بَاوَرْمَنْدْ بُوْ.

١٣٣. بِێگُمَانْ لُوطْ ژِی ژ پِێخَمْبَرَانَه.

١٣٤. وِێ دَمِێ مَه لُوطْ و مَالْبَاتَا وِی تَڤْ رِزْگَارْ کِرِنْ..

١٣٥. ژ بِلِی پِیرَژِنَکِێ؛ اَوْ دِگَلْ یِێنْ لِپَاشْ، مَا.

١٣٦. پِشْتْرَه مَه یِێنْ دِنْ بِرِنْ هَلاکِێ.

١٣٧. بِێگُمَانْ هُونْ سِبَهَانْ دِبَرْ (جهْ و وَارِێنْ) وَانْ رَه دِبِهُرِنْ...

١٣٨. اِیْڤَارَانْ ژِی. مَا هِێ ژِی هُونْ ئَاقِلْ نَاگِرِنْ؟

١٣٩. بِێگُمَانْ یُونُسْ ژِی ژ پِێخَمْبَرَانَه.

١٤٠. دَمَا (ژِ گَلِێ خَوه) رَڤِیَا چُوبُو کَشْتِیَا بَارْکِرِی.

١٤١. ڤِیجَه یِێنْ دِکَشْتِیِێ دَه پِشْکْ ئَاڤِیتِنْ، اِیجَارْ یُونُسْ بُوْ ژ یِێنْ کُو پِشکْلِێکَتِی.

١٤٢. پَاشِێ (پِشْتِی یُونُسْ ئَاڤِیتِنْ بَحْرِێ) مَاصِی یُونُسْ دَابَلاْنْدْ و اَوْ بُوْ ژ یِێنْ کُو لُوْمَه لِوَانْ بُویَه.

١٤٣. بِرَاسْتِی، اَگَرْ اَوْ نَه ژ وَانِێنْ کُو خُدِێ پَاکْ دِدِیْرَانْ بُویَا..

١٤٤. دِێ حَیَانِی رُوْژَا قِیَامَتِێ دِ زِکِێ مَاصِی دَه بِمَایَا.

١٤٥. پَاشِێ مَه اَوْ (ژِ زِکِێ مَاصِی) ئَاڤِیتْ بَزَاهِیِێ و اَوْ نَخَوشْحَالْ بُوْ.

١٤٦. مَه دَارَکَه ژِ کُنْدِرَانْ لِسَرْ وِی هِیْشِینْ کِرْ (دَا کُو سِیَا خَوه بِدَه سَرْ وِی).

۱٤۷. (پِشْتِی کُو سِحَّتَا وِی هَاتَه جِهْ) مَه اَوْ (بِیِیْخَمْبَرِی) ژِ سَدْ هَزَارَانْ و هِیْ بِیْهتِرِی رَه شَانْدْ.

۱٤۸. فِیْجَه وَانْ بَاوَرِی بِیُونْسْ ئَانِینْ، اِیجَارْ مَه حَیَا دَمَکِیْ ژِیَانَکَه خَوشْ دَا وَانْ.

۱٤۹. ژِ وَانْ بِپرْسَه: اَرِیْ مَا کَیْ یِیْنْ خُدَایِیْ تَه نَه و کُرْ ژِی یِیْنْ وَانِنْ؟

۱۵۰. یَانْ ژِی، دَمَا کُو مَه مَلائِیکَتْ کَیْ ئَافِرَانْدِنْ، اَوْ لِوِرْ حَازِرْ بُونْ؟

۱۵۱. ئَاگَاهدَارْ بِنْ! بِرَاسْتِی اَوْ بِدَرَوْ و بِیْبَخْتِی دِیِیْژِنْ...

۱۵۲. کُو خُدِیْ (فِرِیشْتَه) وَلِدَانْدِنَه. بِیْگُمَانْ اَوْ هَرْ دَرَوَانْ دِکِنْ.

۱۵۳. قَیْ خُدِیْ، کَیْ دِسَرْ کُرَانْ رَه گِرْتِنَه؟!

۱۵٤. چِه بِوَه هَاتِیَه، هُونْ چَاوَا حُکِمْ دِدِنْ؟

۱۵۵. مَا هُونْ قَتْ نَافِکِرِنْ؟

۱۵٦. یَانْ ژِی دَلِیلَکَه وَه یَا اَشْکَرَا هَیَه؟

۱۵۷. فِیْجَه اَگَرْ بِرَا هُونْ رَاسْتْ دِیِیْژِنْ، دَه کَا کِتِیْبَا خَوه بِینِنْ!

۱۵۸. وَانْ دِنَقَبَا خُدِیْ و جِنَانْ دَه خِزمْتِی دَئَانِینَه. صُوْنْدْ بَه، جِنْ ژِی دِزَانِنْ کُو بِرَاسْتِی اَوِیْنْ بِیْنَه بَرْهَقْکِرِنْ.

۱۵۹. خُدِیْ ژِ یَا کُو اَوْ وِی پِیْ دِوَصِفِینِنْ پَاکْ و بِلِنْدَه.

۱٦۰. ژِ بِلِی بَنْدَیِیْنْ خُدِیْ یِیْنْ مُخْلِصْ (اَوْ ژِ قِیْ جُدَا نَه).

۱٦۱. بِرَاسْتِی هُونْ و اَوِیْنْ کُو هُونْ پَرَسْتِنَا وَانْ دِکِنْ...

۱٦۲. هُونْ نِکَارِنْ تُو کَسِی ژِ رِیْ بِخِنْ.

۱٦۳. ژِ بِلِی کَسِیْ کُو دِیْ بِچَه دُوزَهِیْ.

١٦٤. (مَلَائِیکَتْانْ گُوتْ): ژ بُوْ هَرْ یَکِی ژ مَه مَقَامَکِی کِفْشْکِرِی هَیَه.

١٦٥. بِێگُمَانْ اَمْ، هَرْ اَوِێنْ کُو صَفْ دِگِرِنْ...

١٦٦. بِرَاسْتِی ژِی اَمْ هَرْ اَوِێنْ کُو خُدِێ ژ هَرْ پُوچِیِێ پَاکْ دِدِێرِنْ.

١٦٧. هَرْ چِقَاسْ وَانْ دِگُوتْ...

١٦٨. اَگَرْ کِتِیبَکْ ژ کِتِیبِێنْ پِێشِیَانْ لِجَمْ مَه هَبُویَا..

١٦٩. تَقَزْ اَمِێ ژِی بِبُونَا بَنْدَیِێنْ خُدِێ یِێنْ دِلْصَافْ!

١٧٠. ڤِێجَه (دَمَا کِتِیبْ ژ بُوْ وَانْ هَاتْ) وَانْ بَاوَرِی پِێ نَئَانِی. پَاشِێ اَوِێ بِزَانِنْ کَا دُومَاهِیکَا وَانْ دِێ بِبَه چِه.

١٧١. صُوْنْدْ بَه، مَه ژ بَنْدَیِێنْ خَوه یِێنْ پِێخَمْبَرْ رَه سُوْزْ دَابُو..

١٧٢. بِرَاسْتِی سَرْکَفْتِنْ هَرْ ژ وَانْ رَه یَه.

١٧٣. بِێگُمَانْ لَشْکَرِێنْ مَه ژِی تَقَزْ دِێ بِسَرْ کَفِنْ.

١٧٤. (یَا مُحَمَّدْ!) ڤِێجَه حَتَا دَمَکِێ تُو بَرِێ خَوه ژ وَانْ ڤَگَرِینَه.

١٧٥. تُو چَاڤْنِێرِیَا وَانْ بِکَه، اَوْ ژِی دِێ بِبِینِنْ.

١٧٦. اَرِێ مَا ڤِێگَا اَوْ بِلَزْ عَذَابْ ژ مَه دِخَوازِنْ؟

١٧٧. ڤِێجَه دَمَا کُو دَاکَفَه قَادَا وَانْ، سِبَهَا وَانِێنْ کُو هَاتِنَه هِشْیَارْکِرِنْ، چِقَاسْ پِیسْ دِبَه!

١٧٨. تُو حَتَا دَمَکِێ بَرِێ خَوه ژ وَانْ ڤَگَرِینَه.

١٧٩. چَاڤْنِێرِیِێ بِکَه، اَوِێ ژِی دِێ بِبِینِنْ.

١٨٠. پَرْوَرْدَگَارِێ تَه، اَوِێ کُو خَودِیِێ عِزَّتْ و رُومَتِێ یَه، ژ یَا کُو اَوْ وِی پِێ دِوَصِفِینِنْ پَاکَه، بِلِنْدَه.

۱۸۱. سِلاڤْ لِهَمُو پِیْخَمْبَرَانْ بِنْ!

۱۸۲. حَمْدْ (پَسْنْ و سِپَاسِی) ژِ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ رَه بَه.

۳۸. سُورَه یِیْ صَادْ

سُورَه یِیْ (صَادْ)، ۸۸ (هَشْتِیْ و هَشْتْ) ئَایَتَه. پِشْتِی سُورَه یِیْ قَمَرِیْ لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

۱. صَادْ! صُوْنْدْ بَه، بِڤِیْ قُرْئَانَا کُو خُدَانْ پَنْدْ و شِیرَتَه.

۲. نَخِیْرْ، بَلْکِی اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه دِنَاڤْ قُرَتِی و دِژْبَرِیَکِیْ دَه نَه.

۳. بَرِیَا وَانْ مَه گَلَکْ مِلَّتْ بِرِنَه هَلَاکِیْ. ڤِیْجَه وَانْ (دَمَا عَذَابْ دِدِیتِنْ) گَازِی و هَاوَارْ دِکِرْ، (لِیْبَلِیْ) دَمْ نَه دَمَا خَلَاسِی و رَڤِیْ بُوْ.

٤. اَوْ (یِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه) عَجِیْبْ دِیتِنْ کُو ژِ نَاڤْ وَانْ پِیْخَمْبَرَکْ ژِ وَانْ رَه بِیْ. کَافِرَانْ دِگُوتْ: اَڤْ، سِیْرْبَازَکِی پِرْ دَرَوْکَارَه!

۵. اَرِیْ مَا اَوْ تَڤَکِی اِلْهَانْ دِکَه یَکْ اِلْهْ، بِرَاسْتِی ژِی اَڤْ تِشْتَکِی پِرْ عَجِیْبَه!

٦. گِرَه گِرْ و مَزِنِیْنْ وَانْ دَرْکَتِنْ و (ژِ هَڤْ رَه) گُوتِنْ: لِسَرْ یَا خَوه بَرْدَوَامْ بِنْ، لِسَرْ پَرَسْتِنَا پُوتِیْنْ خَوه صَبْرْ و سَبَاتْ بِکِنْ. بِیْشِکْ اَڤَا کُو ژِ وَه تِیْ خَوه‌سْتِنْ تِشْتَکِی مَزِنَه.

۷. مَه تِشْتَکِی وِسَا دِ دِینِیْ ڤِیْ دَاوِیِیْ دَه ژِی نَبِهِیسْتِیَه. بَسْ اَڤْ تِشْتَکَه کُو وِی ژِ جَمْ خَوه دَرْخِسْتِیَه.

۸. اَرِیْ مَا ژِ نَاڤْ مَه هَمُویَانْ اَڤْ قُرْئَانْ، بِتَنِیْ ژِیْ رَه هَاتْ؟ (خُدِیْ گُوتْ): بَلْکِی اَوْ دَرْحَقِیْ قُرْئَانَا مِنْ دَه دِ گُمَانِیْ دَه نَه. نَخِیْرْ! بَلْکِی وَانْ هِیْژْ عَذَابِیْ مِنْ تَعْمْ نَکِرِیَه.

٩. یَانْ زِی، مَا خَزِینَیِیْنْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ تَه لِجَمْ وَانِنْ، اَوِیْ کُو دَسْتْهِلاتِیْ دَایَنْدَه یَه؟!

١٠. یَانْ زِی، مَا خُدَانِییَا عَرْدُ و ئَاسِمَانَانْ و یِیْنْ دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه ژِ وَانْ رَه یَه؟ قِیْجَه (کُو وِسَا بَه) دَه بِلا بِهَمُو نَاقْگِینَانْ هِلْکِشِنْ ئَاسِمَانَانْ (و اَوْ کِیْ بِقِیْنْ بِلا وَحْیِیْ بِدِنِیْ)!.

١١. اَوْ ئَارْتِیشَکَه بِیْخِیْرَه کُو ژِ چَنْدْ قَفِیلانْ پِیْكْ تِیْ، لِوِرْ تِیْکچُوِیی یَه.

١٢. بَرِیَا وَانْ، گَلِیْ نُوحْ، گَلِیْ عَادْ و فِرْعَونِیْ کُو خُدَانْ هِیْزْ و سَلطَنَتْ بُوْ، بِیْخَمْبَرِیْنْ خَوه بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ.

١٣. قَوْمِیْ سَمُودْ، قَوْمِیْ لُوطْ و خَلْکِیْ اَیْکَتِیْ ژِی (بِیْخَمْبَرِیْنْ خَوه بَاوَرِی نَئَانِیبُونْ). هَا اَفْ تَفْ هَفَالْبَنْدِیْنْ هَفْنْ.

١٤. تَفَکِیْ وَانْ بِیْخَمْبَرِیْنْ خَوه بَاوَرِی نَئَانِینْ، قِیْجَه عَذَابْ لِسَرْ وَانْ مِسُوگَرْ بُوْ.

١٥. اَقِیْ هَانْ ژِی، بَسْ چَاقْنِیْرِیَا یَكْ قِیرَکِیْ دِکِنْ، (گَاقَا کُو اَوْ بِیْ) ژِیْ رَه قُگَرْ و رَاوَسْتَانْ تُنَه یَه.

١٦. (کَافِرَانْ) گُوتِنْ: خُدَایِیْ مَه! بَرِیَا رُوْژَا حَسَابْدِیتِنِیْ، پَارَا مَه (ژِ جَزَا) زُو بِدَه مَه.

١٧. (یَا مُحَمَّدْ!) خَوه لِهَمْبَرِی یَا کُو اَوْ دِبِیْژِنْ رَاگِرَه و عَقْدِیْ مَه دَاوُدْ دِبِیرَا خَوه بِینَه کُو اَوْ خُدَانْهِیْزْ بُوْ. بِرَاسْتِی ژِی بَرِیْ وِی هَرْ بِبَالْ خُدِیْ قَه بُوْ.

١٨. بِرَاسْتِی مَه چِیَا مِسخُرْ کِرِنْ، هَمُوِیَانْ، سِبَهْ و اِیْقَارِیْ لِگَلْ وِی تَسْبِیحْ دِدَانْ.

١٩. هَمْ (مَه) طَیْرْ ژِی (ژِیْ رَه مِسخُرْ کِرِبُونْ کُو ژِ هَرْ ئَالِیِیْ قَه لِیْ) کُوْمْ دِبُونْ؛ هَمِیَانْ تَسْبِیحْ لِیْ قَدِگَرَانْدِنْ.

٢٠. مَه حُکِمْرَانِیَا وِی خُرْتْ کِرْ، مَه حِکْمَتْ و قَابِلِیتَا ئَاخَافْتِنَکَه خَوشْ و زَلالْ دَابُوِیِیْ.

٢١. مَا خَبَرَا هَرْ دُو دَاعْوَدَارَانْ دَمَا بِسَرْ دِیوَارِیْ مِحْرَابِیْ کَتِنْ ژِ تَه رَه نَهَاتْ؟

٢٢. وِیْ دَمَا (هَرْ دُو دَاعْوَدَارْ)کَتِنْ جَمْ دَاوْدْ، قِیْجَه ژِ وَانْ طِرْسِیَا. ژِیْ رَه گُوتِنْ: مَطِرْسَه،

اَمْ دُو دَاعْوَدَارِنْ؛ یَکِی ژِ مَه نَحَقِی لِیِیْ دِنْ کِرِیَه، دَه دِنَافْبَرَا مَه دَه تُو بِعَدَالَتِی حُکِمْ بِکَه، نَحَقِییِْ نَکَه و مَه لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ رَاسْتَرِیْ بِکَه.

٢٣. (یَکِی ژِ وَانْ گُوتْ): اَفْ بِرَایِیْ مِنَه، نُوتْ و نَه مِیْشِنِیْنْ وِی هَنَه و یِیْ مِنْ ژِی یَکْ مِیْشِنَکَه بِتَنِیْ یَه. ژِ مِنْ رَه دِبِیْژَه: وِیْ ژِی بِدَه مِنْ و بِخَبَرْدَانِیْ ظُوْرَا مِنْ بِرِیَه.

٢٤. دَاوُدْ ژِیْ رَه وِهَا گُوتْ: صُوْنْدْ بَه؛ وِی بِخَوسْتِنَا مِیْشِنَا تَه، ژِ بُوْ بِخَه نَافْ مِیْشِنِیْنْ خَوه نَحَقِی لِتَه کِرِیَه. بِیْگُمَانْ پِرِیْنْ شَرِیکَانْ، تَجَاوِزِی مَافِیْ هَفْ دِکِنْ. لِیْبَلِیْ شَرِیکِیْنْ کُو بَاوَرِی بِینِنْ و کَارِیْنْ قَنْجْ بِکِنْ اَوْ جُدَا نَه، اَوْ ژِی پِرْ پِرْ هِنْدِکِنْ! دَاوُدْ بَاوَرْ کِرْ کُو مَه اَوْ اِمْتِیحَانْ کِرِیَه. ڤِیْجَه ژِ خُدَایِیْ خَوه لِیْبُورِینْ خَوسْتْ، چُو سِجُودِیْ و تُوْبَه کِرْ.

٢٥. (خُدِیْ گُوتْ) ڤِیْجَه اَمْ ژِی لِیْ بُورِینْ. بِیْگُمَانْ لِجَمْ مَه ژِیْ رَه مَقَامَکِی بِلِنْدْ و لِیْڤَگَرَکَه سِپَحِی هَیَه.

٢٦. اَیْ دَاوُدْ! مَه تُو لِسَرْ عَرْدِیْ کِرِی شُونْگَرْ. ڤِیْجَه دِنَافْبَرَا مِرُوْڤَانْ دَه بِعَدَالَتِی حُکِمْ بِکَه و نَدَه دُوڤْ نَفْسِیْ، ڤِیْجَه اَوِیْ تَه ژِ رِیَا خُدِیْ شَاشْ بِکَه. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو ژِ رِیَا خُدِیْ شَاشْ بِینْ، بِسَدَمْ کُو وَانْ رُوْژَا حَسَابِیْ ژِبِیْرْ کِرِیَه ژِ وَانْ رَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

٢٧. مَه عَرْدُ و ئَاسِیَانْ و یِیْنْ دِنَافْبَرَا وَانْ دَه مِشِیَا چِیْنَکِرِیَه. اَفْ (ئَا کُو دِبِیْژِنْ اَوْ مِشِیَا یَه) گُمَانَا وَانِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه. ڤِیْجَه هَیْ وَاخْ لِحَالِیْ کَافِرَانْ بَه، ژِ بَرْ کُو دِیْ بِکَفِنْ اِیْگِرْ!

٢٨. اَرِیْ مَا اَمِیْ وَانِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ و وَانِیْنْ کُو لِسَرْ اَرْدِیْ فَسَادِییِْ دِکِنْ وَکْ هَفْ بِگِرِنْ. یَانْ ژِی اَمِیْ وَانَیْنْ کُو خَوه ژِ عَذَابِیْ خُدِیْ بِیَارِیْزِنْ و وَانِیْنْ کُو ژِ رِیَا رَاسْتِی دَرْکَتِنَه وَکْ هَفْ بِگِرِنْ؟

٢٩. مَه اَفْ قُرْئَانْ ژِ بُوْ تَه نَازِلْ کِرْ کُو اَوْ پِیرُوزَه، دَا کُو دِ ئَایَتِیْنْ وِیْ دَه بِفِکِرِنْ و ئَاقِلْمَنْدْ ژِیْ شِیرَتِیْ بِگِرِنْ.

٣٠. مَه (كُرَكْ بِنَافِێ) سُلَيْمَانْ دَايَه دَاوُدْ. سُلَيْمَانْ چه خَوشْ بَنْدَه بُوْ! بِرَاسْتِی ژِی اَوْ پِرْ تُوْبَكَارْ بُوْ.

٣١. دِبِيرْ بِينَه؛ دَمَا دِچَاخِێ اِيْقَارِێ دَه ژِێ رَه هَسْپِيْنْ رَوَانْ هَاتِنْ رَاپِێشْكِرِنْ.

٣٢. سُلَيْمَانْ گُوْتْ: بِێگُمَانْ ژ بُوْ كُو اَزْ خُدَايِێ خَوه دِبِيرْ بِينِمْ (و دِينِێ وِی بِهِێزْ بِكِمْ) مِنْ ژِ هَسْپَانْ حَزْكِرِيَه. (هَسْپْ دَانَه بَزَانْدِنْ) حَيَانِی ژِ بَرْ چَاقَانْ وِنْدَا بُونْ.

٣٣. (پَاشِێ گُوْتْ) وَانْ ژِ مِنْ رَه بِينِنْ، (پِشْتِی ئَانِينْ) پِی و سِتُوِيِێنْ وَانْ مِزْدَانْ (دَا كُو بِزَانَه كَا دِوَانْ دَه نَخَوشِی هَيَه يَانْ نَا).

٣٤. صُوْنْدْ بَه؛ مَه سُلَيْمَانْ اِمْتِيحَانْ كِرْ؛ مَه جَسَدَكْ ئَافِێتْ سَرْ تَخْتِێ وِی. پِشْتَرَه وِی تُوْبَه كِرْ و لِخُدَايِێ خَوه فَگَرِيَا.

٣٥. وِهَا دُعَا كِرْ: خُدَايِێ مِنْ! لِمِنْ بِبُورَه، حُكِمْدَارِيَكَه وِسَا بِدَه مِنْ كُو پِشْتِی مِنْ تُو كَسْ نَگِهِيژَه وِێ. بِێگُمَانْ هَرْ تُويِی يِێ دَايَنْدَه.

٣٦. ڤِێجَه مَه ژِێ رَه بَا ستُوخُوارْ كِرْ كُو دَقَرَا اَوْ بِخَوازَه دِێ بِفَرْمَانَا وِی بِنَرْمَاهِی بِگَرَه.

٣٧. (مَه ژِێ رَه) شَيْطَانْ ژِی (مِسخُرْ كِرِنْ)؛ چِقَاسْ يِێنْ كُو هُوْسْتَا و غَوَّاصْ بُونْ (كُو ژِێ رَه قَصرْ لِێ دِكِرِنْ و ژِ بَحْرِێ جَوْهَرْ دَرْتَانِينْ)..

٣٨. هِنَكَه دِنْ ژِی كُو بِقَيْدَانْ گِرِيْدَايِی بُونْ.

٣٩. (مَه ژِێ رَه) گُوتْ: هَا دَانَا مَه اَفَه. ڤِێجَه تُو دِخَوازِی بِدَه ئَانْ ژِی دِخَوازِی نَدَه، تُو ژِێ نَايِێ پِرْسِيَارْكِرِنْ.

٤٠. بِێگُمَانْ لِنِكْ مَه، مَقَامَكِی وِی يِی بِلِنْدْ و لِێقَگَرَكَه رِنْدْ هَيَه.

٤١. (هَيْ مُحَمَّدْ) بَحْسَا بَنْدَيِێ مَه اَيُوبْ بِكَه، وِێ دَمَا گَازِی خُدَايِێ خَوه كِرْ: بِێگُمَانْ شَيْطِێنْ مَشَقَتْ و ئَازَارْ گِهَانْدِيَه مِنْ.

٤٢. (مَه ژِیْ رَه گُوتْ): لِنْگِیْ خَوه لِعَرْدِیْ بِخَه. اَڤْ ئَاڤَکَه سَارَه ژِ بُوْ قَخَوارِنْ و شُوشْتِنِیْ یَه.

٤٣. مَه ژِنْ و زَارُوکِیْنْ وِی و بِقَاسِی وَانْ ژِی هِنَکِی دِنْ لِیْ قَگَرَانْدِنْ، اَڤْ دِلُوڤَانِیکَه ژِ جَمْ مَه بُوْ یَه و ژِ بُوْ ئَاڤْلْدَارَانْ بِیرْئَانِینَکَه.

٤٤. (مَه ژِ اَیوبْ رَه گُوتْ): رَاهِیْژَه بَاقَکِی بِدَسْتْ خَوه بِگِرَه، ڤِیْجَه بِوَانْ لِیْ بِدَه و نَکَڤَه گُنَهِیْ. بِیْگُمَانْ مَه اَیُّوبْ عَڤْدَکِی صَبرْکِیْشْ دِیتْ؛ چِه خَوشْ عَڤْدَه اَوْ! بِیْگُمَانْ اَوْ پِرْ تُوبَکَارْ بُوْ.

٤٥. بَحْسَا بَنْدِیْنْ مَه اِبْرَاهِیمْ، اِسْحَاقْ و یعْقُوبْ ژِی بِکَه، اَوِیْنْ کُو خُدَانْهِیْزْ، شَارَزَا و خَودَانْ بَصِیرَتْ بُونْ.

٤٦. بِیْگُمَانْ مَه اَوْ ژِ بُوْ خَوه بِخَصْلَتِیْنْ پَاقِژْ بِژَارْتِنْ کُو اَوْ هَرْتِمْ لِئَاخْرَتِیْ دِفِکِرِینْ.

٤٧. بِیْگُمَانْ اَوْ لِجَمْ مَه ژِ قَنْجِیکَارِیْنْ بِژَارْتَه نَه.

٤٨. بَحْسَا اِسْمَاعِیلْ، اَلِیَسَعِی و زُولْکِفِلْ ژِی بِکَه. هَمُو ژِی ژِ بِژَارْتِیَانِنْ.

٤٩. هَا اَڤْ (بَحْسَا قَانْ بِیْخَمْبَرَانْ) بِبِیرْئَانِینَکَه. بِیْگُمَانْ ژِ بُوْ یِیْ مُتَّقِی تَقَزْ لِیْڤَگَرَکَه رِنْدْ هَیَه..

٥٠. کُو بِهِشْتِیْنْ لِیْمَاینِیْ نَه، دَرگَهِیْنْ وَانْ لِتَاقِیْ (ژِ وَانْ رَه) ڤَکِرِی نَه.

٥١. اَوْ تِیْ دَه (لِسَرْ تَخْتَانْ) پَالْدَایِی نَه، اَوْ تِیْ دَه گَلَکْ فِیْکِی و قَخَوارِنَانْ دَاخَوازْ دِکِنْ.

٥٢. لِجَمْ وَانْ دِیلْبَرْ هَنَه کُو چَاڤِیْنْ وَانْ تَنِیْ لِمِیرِیْ وَانِنْ کُو ژِ هَڤْ رَه هَڤْسَالِنْ.

٥٣. هَا اَڤِنْ، تِشْتِیْنْ کُو ژِ بُوْ رُوْژَا حَسَابْدِیتِنِیْ سُوْزَا وَانْ ژِ وَه رَه هَاتِیَه دَایِنْ.

٥٤. بِیْگُمَانْ اَڤْ، دَایِنَا مَه یَه کُو ژِیْ رَه هِیچْ قَدَانْدِنْ نِینَه.

٥٥. اَڤْ وِسَا یَه، بِرَاسْتِی ژِ کَافِرِیْنْ سَرْخَوڤَچُوِیی رَه عَاقِیبَتَکَه پِرْ خَرَابْ هَیَه..

٥٦. عَاقِبَتَا وَانْ دُوزَهَه. اَوْ دُوزَه چه پِیسْ لِقِینَه.

٥٧. هَا اَوْ جَزَا، ئَاقَکَه کَلِی، سِزْ و عَذَابَه، اِیْدِی بِلا وِی عَذَابِی تَعْمْ بِکِنْ.

٥٨. مِینَا قِی عَذَابِی (ژ بُوْ وَانْ) هِنْ عَذَابِیْنْ دِنْ ژِی هَنَه.

٥٩. (ژ گِرَه گِرْ و سَرُوکِیْنْ کَافِرَانْ رَه دِیْ بِیْگُوتِنْ): هَا اَقْ جِقَاتْ (لِدِنْیَایِیْ دُوفْکَتِیِیْنْ وَه بُونْ) دِگَلْ وَه نُوقِی دُوزَهِیْ دِبِنْ. (گِرَه گِرْ و سَرُوکْ دِیْ بِیْژِنْ): هُونْ نَه بِخِیْرْ و نَه بِسَلامَتِی هَاتِنْ! بِیْگُمَانْ اَوِیْ بِکَفْنْ ئَاگِرِیْ جَهَنَّمِیْ.

٦٠. (دُوفْکَتِی ژِی ژ سَرُوکِیْنْ خَوه رَه) دِبِیْژِنْ: نَخِیْرْ، بَلْکِی هُونْ نَه بِخِیْرْ و نَه بِسَلامَتِی هَاتِنْ! وَه اَقْ ئَانِی پِیْشِیَا مَه. قِیْجَه اَقْ چه پِیسْ وَارْگَهَه!

٦١. دِیسَا اَوْ دِبِیْژِنْ: خُدَایِیْ مَه! کِی اَقْ ئَانِیبَه پِیْشِیَا مَه، تُو عَذَابِیْ وِی دِجَهْنَمِیْ دَه قَاتْ قَاتْ زِیْدَه بِکَه!

٦٢. (سَرُوکْ و گِرَه گِرِیْنْ کَافِرْ) دِبِیْژِنْ: اَرِیْ مَا ژ بُوْ چه اَمْ وَانْ زِلامِیْنْ کُو مَه اَوْ ژ خَرَابَانْ دِحَسِبَانْدِنْ لِقْرْ نَابِینْ؟

٦٣. یَانْ مَه بِخَلَتِی طِنَازِیْنْ خَوه بِوَانْ دِکِرْ (قِیْجَه اَوْ بَاشْ بُونْ) یَانْ ژِی اَوْ دِ اِیْگِرْ دَه نَه، ژ بَرْ چَاقِیْنْ مَه وِنْدَا بُونَه؟

٦٤. بِیْگُمَانْ اَقْ هَقْرِکِیَا دُوزَهِیَانْ (دِقِی شَکْلِی دَه) رَاسْتَه و تَقَزْ دِیْ مِسُوگَرْ بِیَه.

٦٥. (هَیْ مُحَمَّدْ) بِیْژَه: اَزْ بَسْ هِشِیَارکَرَکِمْ، ژ خُدِیْ پِیْ قَه تُو مَعْبُودِیْ حَقْ تُنَه، اَوْ خُدَایِیْ کُو هَرْ یَکَه و هِیْزْشِکِیْنِیْ هَرْ هِیْزِیْ یَه.

٦٦. (اَوْ) پَرْوَرْدَگَارِیْ عَرْدُ و ئَاسِمَانَانَه و پَرْوَرْدَگَارِیْ چِقَاسْ تِشْتِیْ دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه یَه، اَوِیْ کُو دَسْتْهِلاتَه اِیْ گُنَهْژِیْرَه.

٦٧. بِیْژَه: اَقْ قُرْئَانْ خَبَرَکَه گَلَکْ مَزِنَه.

٦٨. هُونْ ژِی بَرِێ خَوه ژِێ قَدِگَرِینِنْ.

٦٩. تُو زَانَبُونَا مِنْ، بِجِقَاتَا بِلِنْدْ (ئَا مَلَائِیکَتَانْ) دَمَا کُو وَانْ (دَرْ بَارِێ چِێکِرِنَا ئَادَمْ دَه) دِنَاڤْ خَوه دَه مُنَاقَشَه دِکِرْ تُنَه بُوْ (اَگَرْ کُو نَه ژِ وَحْیِێ بُویَا).

٧٠. ژِ بُوْ مِنْ وَحِی تِێ کُو اَزْ بَسْ هِشِیَارْکَرَکِی اَشْکَرَا مَه.

٧١. وِێ دَمِێ خُدَایِێ تَه ژِ مَلَائِیکَتَانْ رَه گُوتْ؛ بِێگُمَانْ اَزِێ ژِ حَرِیِێ مِرُوْڤکِی بَنَافِرِینِمْ.

٧٢. ڤِێجَه دَمَا مِنْ اَوْ تَمَامْ کِرْ و مِنْ ژِ جَمْ خَوه رُحْ بَرْدَایِێ، ڤِێجَه هَمَنْ ژِێ رَه هَرِنْ سِجُودِێ.

٧٣. اِیجَارْ هَمُو مَلَائِیکَتْ ژِێ رَه چُونَه سِجُودِێ.

٧٤. لِێبَلِێ اِبْلِیسْ نَچُو سِجُودِێ؛ وِی خَوه مَزِنْ دِیْرَا و اَوْ بُوْ ژِ کَافِرَانْ.

٧٥. خُدِێ ژِێ رَه گُوتْ: اَیْ اِبْلِیسْ! اَوْ چه تِشْتْ بُوْ نَهِێلا کُو تُو ژِ بُوْ وِی هَرِی سِجُودِێ، اَوِێ کُو مِنْ اَوْ بِدَسْتِێنْ خَوه ئَافِرَانْدِی؟ اَرِێ مَا تَه خَوه مَزِنْ دِیْرَا یَانْ ژِی تُو بُویِی ژِ یِێنْ کُو بِلِنْدِنْ؟

٧٦. اِبْلِیسْ گُوتْ: اَزْ ژِ وِی چِێتِرِمْ، تَه اَزْ ژِ اِیْگِرْ ئَافِرَانْدِمَه و تَه اَوْ ژِ حَرِیِێ ئَافِرَانْدِیَه.

٧٧. خُدَا گُوتْ: نَاخَوه ژِ وِێ دَرْکَڤَه، هَرَه! اِیْدِی بِێگُمَانْ تُو (ژِ رَحْمَا مِنْ) هَاتِی قَورَانْدِنْ!

٧٨. بِێگُمَانْ حَیَا رُوْژَا قِیَامَتِێ لَعْنَتَا مِنْ لِسَرْ تَه یَه!

٧٩. اِبْلِیسْ گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! نَاخَوه حَتَا رُوْژَا قِیَامَتِێ مُهْلَتِێ (دَرْفَتِێ) بِدَه مِنْ.

٨٠. خُدِێ ژِێ رَه گُوتْ: مُهْلَتْ ژِ تَه رَه هَاتْ دَاینْ..

٨١. (مُهْلَتْ ژِ تَه رَه یَه) حَیَا رُوْژَا دِیَارْکِرِی.

٨٢. اِبْلِیسْ گُوتْ: بِعِزَّتْ و عَظَمَتَا تَه صُوْنْدْ بَه، تَقَزْ اَزِێ وَانْ تَقَانْ ژِ رِیَا رَاسْتِیِێ دَرِینِمْ!

٨٣. لِيْبَلِىْ، عَقْدِيْنْ تَه يِيْنْ بَاوَرْمَنْدْ يِيْنْ دِلْپَاكْ اَوْ جُدَا نَه (اَزْ نِكَارِمْ وَانْ ژ رِىْ دَرِينِمْ).

٨٤. (خُدِىْ) گُوتْ: رَاسْتِى (ژ ئالِيِىْ مِنْ قَه يَه) و اَزْ ژ رَاسْتِيِىْ يِىْ قَه تِشْتَكِى نَابِيْژِمْ.

٨٥. صُوْنْدْ بَه اَزِىْ دُوژَهِىْ ژ (شَيْطَانِىْ مِينَا) تَه و ژ وَانِيْنْ كُو لِيَىْ تَه بِيْنْ، دَاگِرِمْ.

٨٦. بِيْژَه: اَزْ لِسَرْ رَاگِهَانْدِنِىْ تُو حَقَكِى ژ وَه نَاخَوازِمْ و اَزْ لِسَرْ وَه نَه زُوْرْدَارِمْ.

٨٧. اَقْ (قُرْئَانْ)، ژ بُوْ تَفَكِىْ عَالَمِىْ بَسْ دَرْسْ و شِيرَتَه.

٨٨. صُوْنْدْ بَه هُونِىْ تَقَزْ خَبَرِيْنْ وِىْ پِشْتِى دَمَكِىْ بِزَانِنْ و فَهِمْ بِكِنْ.

٣٩. سُورَه يِىْ زُمَرْ

سُورَه يِىْ (زُمَرْ)، ٧٥ (حَفْتِىْ و پِيْنْجْ) ئَايَتَه. لِمَكِّىْ نَازِلْ بُويَه . نَافِىْ سُورَه ژ ئَايَتِيْنْ ٧١'اَمْ و ٧٣'اَمْ تِىْ كُو دِوَانْ دَه بِيْژَيَا زُمَرْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَيَا جِفَاتِيْنْ جُرْ بِجُرَه.

بِنَافِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. اَقْ كِتِيْبْ، ژ جَمْ خُدِىْ قَه هَاتِيَه هِنَارْتِنْ، اَوِىْ كُو عَزِيزَه، حَكِيمَه.

٢. بِيْگُمَانْ مَه اَقْ قُرْئَانْ بِدُرِسْتِى ژ تَه رَه هِنَارْتِيَه، فِيْجَه تُو ژِى ژ بُوْ خُدِىْ ژ دِلْ عِبَادَتْ بِكَه.

٣. ئَاگَاهدَارْ بِنْ! دِينِىْ خَالِصْ و دُرِسْتْ ژ بُوْ خُدِىْ يَه. اَوِيْنْ كُو ژ بِلِى خُدِىْ ژ خَوه رَه دُوْسْتُ و ئَارِيكَارَانْ دِگِرِنْ –دِبِيْژِنْ؛ اَمْ بَسْ دَا كُو اَوْ مَه نِيْزِيكِى خُدِىْ بِكِنْ اَمْ پَرِسْتِنَا وَانْ دِكِن- بِيْگُمَانْ خُدِىْ، دِىْ دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه، دَرْ بَارِىْ يَا كُو اَوْ تِىْ دَه كَتِنَه اِخْتِلافِىْ حُكِمْ بِكَه. بِيْگُمَانْ خُدِىْ، يِىْ كُو زِيْدَه دَرَوْكَارْ و كَافِرَه، رَاسْتَرِىْ نَاكَه.

٤. اَگَرْ خُدِىْ بِخَوهسْتَا كُو ژ خَوه رَه زَارُوكْ بِگِرْتَا، هَلْبَتْ ژ مَخْلُوقِيْنْ خَوه وِى كِى

بِخَوەسْتَا دِیْ اَوْ ژِ خَوه رَه بِگِرْتَا. خُدِیْ پَاكْ و بِلِنْدَه. خُدِیْ هَرْ یَكَه و هِیْزْشِكِینِیْ هَرْ هِیْزِیْ یَه.

٥. خُدِیْ عَرْدْ و ئَاسِیَانْ بِدُرِسْتِی و بِحِكْمَتْ ئَافِرَانْدِنَه. اَوْ شَقِیْ لِسَرْ رُوْژِیْ دِیْچَه، رُوْژِیْ ژِی لِسَرْ شَقِیْ دِیْچَه. رُوْژْ و هَیْفْ ژِ فَرْمَانَا خَوه رَه طَوَانْدِنَه. هَرْ یَكْ ژِ وَانْ حَتَا دَمَكَه دِیَارْكِرِی دِیْ (دِرِیْگَهَا خَوه دَه) بِگَرِنْ. ئَاگَاهدَارْ بِنْ! هَرْ خُدِیْ یَه یِیْ دَسْتْهِلاتْ، یِیْ گُنَهْژِیْبِرْ.

٦. خُدِیْ، هُونْ ژِ یَكْ نَفْسِیْ ئَافِرَانْدِنَه. پَاشِیْ ژِ وِیْ ژِی هَفْتِینَا وِیْ ئَافِرَانْدِیَه (دَا كُو دُرِیتْ ژِ وَانْ زِیْدَه بِبَه). ژِ بُوْ وَه ژِ تَرْشَانْ (دَفَهْ، دَوَارْ و پَزْ) هَشْتْ زُوْ خُلِقَانْدِنَه. دِزِكِیْ دَایِكِیْنْ وَه دَه، دِنَاقْ سِیْ طَارِیتِیَانْ (زِكْ، مَلْزَارُوْكْ و رَحْمَا دَایِكِیْ) دَه، بِچِیْكِرِنَكَه دِیْ چِیْكِرِنَكِیْ دَه هُونْ ئَافِرَانْدِنْ. هَا اَوْ، پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه خُدِیْ یَه. خُدَانِی و حُكُمْرَانِی هَرْ ژِ بُوْ وِی یَه. ژِ وِی پِیْ قَه تُو اِلٰهْ تُنِنْ. ڤِیْجَه چَاوَا هُونْ ژِ رَاسْتِیِیْ تِیْنْ فَگَرَانْدِنْ؟!

٧. اَگَرْ (پِشْتِی بَاوَرِیِیْ) هُونْ كَافِرْ بِبِنْ، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی حَوْجَدَارِیَا خُدِیْ بِوَه تُنَه و اَوْ بِكُفْرَا وَه ژِی نَقَایِلَه. اَگَرْ هُونْ شُكْرِیْ وِی بِكِنْ اَوْ بِقِیْ ژِ وَه قَایِلْ دِبَه. قَتْ تُو گُنَهْكَارَكْ گُنَهِیْ تُو كَسِی هِلْنَاگِرَه. پَاشِیْ (لِئَاخِرَتِیْ) فَگَرَا وَه بَسْ بِبَالْ خُدَایِیْ وَه قَه یَه، ڤِیْجَه یَا كُو وَه (لِدِنْیَایِیْ) كِرِی دِیْ ژِ وَه رَه بِبِیْژَه. بِرَاسْتِی خُدِیْ، بِیَا دِلاَنْ دَه قَشَارْتِی دِزَانَه.

٨. دَمَا كُو مِرُوْڤ دِكَفَه تَنْگَزَارِیِیْ، لِخُدَایِیْ خَوه قَدِگَرَه و ژِیْ لاقَه لاقِیْ دِكَه. پَاشِیْ دَمَا خُدِیْ قَنْجِیَكِیْ ژِ جَمْ خَوه پِیْ بِكَه، اَوْ وِیْ لاقَه لاقَا كُو بَرِیْ ژِ خُدِیْ دِكِرْ، ژِ بِیرْ دِكَه و ژِیْ رَه هَڤْپِشْكَانْ چِیْدِكَه دَا كُو مِرُوْڤَانْ ژِ رِیَا وِی بِخَه. بِبِیْژَه: بِقِیْ كُفْرُ و نَانْكُوْرِیَا خَوه هِنَكِی خَوشْ بِژِی، بِرَاسْتِی تُو هَرْ ژِ خَلْكِیْنْ دُوزَهِیْ یِی!

٩. اَرِیْ مَا اَوِیْ طَاعَتْكَارْ كُو دِدَمِیْنْ شَقِیْ دَه، دِسُجُوْدْ و لِسَرْ پِیَانْ، ژِ (عَذَابِیْ) ئَاخِرَتِیْ دِتِرْسَه و دِلُوڤَانِیَا خُدَایِیْ خَوه هِیْڤِی دِكَه، چِیْتِرْ و بِرُومَتِرَه (یَانْ اَوِیْ كُو كَافِرْ بُویَه)؟

بِیْژَه: مَا اَوِیْنْ کُو دزَانِنْ و اَوِیْنْ کُو نِزَانِنْ قَتْ دِبِنْ وَکهَفْ؟ بِرَاسْتِی تَنِیْ بِیْنْ عَاقِلْمَنْدْ دَرْسُ و عِبْرَتْ وَرْدِگرِنْ.

١٠. بِیْژَه: گَلِی بَنْدَیِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! خَوه ژِ عَذَابِیْ خُدَایِیْ خَوه بِیَارِیْزِنْ. ژِ بُوْ بِیْنْ کُو لِقِیْ دِنْیَایِیْ قَنْجِیِیْ دِکِنْ بِهِشْتْ هَیَه. عَرْدَا خُدِیْ فِرَهَه. بِیْگُمَانْ مُکَافَاتَا صَبرْکِیْشَانْ بِیْحَسَابْ تِیْ دَاِینْ.[1]

١١. (یَا مُحَمَّدْ!) بِیْژَه: بِیْگُمَانْ فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِیَه کِرِنْ کُو اَزْ ژِ دِلَکِی صَافْ بَسْ ژِ بُوْ خُدِیْ عِبَادَتْ و طَاعَتِیْ بِکِمْ.

١٢. فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِیَه کِرِنْ کُو (ژِ قِیْ اُمَّتِیْ) اَزْ بِبِمْ ژِ پِیْشِیَکِیْ مُسلْمَانَانْ.

١٣. بِیْژَه: اَگَرْ اَزْ بِیَامْرِیَا خُدَایِیْ خَوه بِکِمْ، بِرَاسْتِی اَزْ ژِ عَذَابِیْ رُوْژَکَه مَزِنْ دِطِرْسِمْ.

١٤. بِیْژَه: اَزْ هَرْ ژِ خُدِیْ رَه عِبَادَتِیْ دِکِمْ، عِبَادَتِیْ مِنْ بَسْ ژِ بُوْ وِی یَه.

١٥. (گَلِی پُوتْپَرَسْتَانْ!) قِیْجَه هُونْ ژِ بِلِی خُدِیْ کِیْ دِقِیْنْ ژِیْ رَه عِبَادَتْ بِکِنْ! بِیْژَه: بِرَاسْتِی بِیْنْ خَسرِینَه اَونْ کُو رُوْژَا قِیَامَتِیْ خَوه و مَالْبَاتَا خَوه لِزَرَارِیْ دَانَه. ئَاگَاهدَارْ بِنْ! هَا خَسَارْکِرِنَا اَشْکَرَا اَقْ بِخَوه یَه.

١٦. ژِ بُوْ وَانْ (کَافِرَانْ) دِسَرْ وَانْ رَه تَبَقِیِیْنْ ژِ اِیْگِرْ هَنَه و دِبِنْ وَانْ دَه ژِی تَبَقِیِیْنْ ژِ اِیْگِرْ

١ ژِ قِیْ ئَایَتِیْ تِیْ فَهْمْکِرِنْ؛ مِرُوفْ دَمَا لِجهَکِی کُو نِکَارَه لِگُورِی بَاوَرِیَا خَوه بژِی و نِکَارَه یَا خُدِیْ ژِیْ دِخوَازَه بِکَه لازمَه کُو ژِ وِی جهِی کُوچْبَرْ بِبَه هَرَه جهَکِی کُو بِکَارَه دِینِیْ خَوه ژِ بِیَا بِگرَه و بِگُزِری وِی بژِی. خُدِیْ اَقْ رَوشْ دِ هِنْ مِزَارِیْنْ دِنْ دَه ژِی بَیَانْ کِرِیَه. مِینَاك؛ ژِ سُورَه‌یِیْ نِسَاءْ ئَایَتَا ٩٧یْ «بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو ظِلمْ لِخُوَه کِرِنْ (؛هِجْرَتْ نَکِرِنْ و دِ نَاقْ گَاوِرَانْ دَه مَانْ) مَلائِیکَتْ جَانِیْ وَانْ دِسْتِینْ و دِبِژِنَه وَانْ: هُونْ (دِ بَارَا دِینِیْ خَوه دَه) دِ چه کَارِی دَه بُونْ؟ دِبِژِنْ: اَمْ لِعَرْدِیْ بِیْچَارَه و بندَسْتْ بُونْ. مَلائِیکَتْ دِبِژِنْ: قِیْ عَرْدَا خُدِیْ نَه فِرَه بُو کُو هُونْ ژِیْ کُوچْبَرْ بِبُونَا!؟..» و ژِ سُورَه‌یِیْ عَنْکَبُوتْ ئَایَتَا ٥٦یْ «گَلِی بَنْدِیِیْنْ مِنْ بِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! بِیْگُمَانْ عَرْدَا مِنْ فِرَهَه، قِیْجَه بِبَالْ عَرْدَا مِنْ قَه هِجْرَتْ بِکِنْ و هَرْ ژِ مِنْ رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ» قِیْ رَوْشِیْ تَکَرْ دِکَه.

هَنَه. هَا خُدِیێ بَنْدَییێنْ خَوه ژ قِیێ دِطِرْسِینَه. هَیْ بَنْدَییێنْ مِنْ! نَاخَوه هَایْ ژ اَمرْ و نَهِییێنْ مِنْ هَبِنْ.

١٧. اَوِیێنْ کُو خَوه ژ عِبَادَتْکِرِنَا بُوّ شَیْطَانْ و طَاغُوتِی دُوّرْ دِگِرِنْ و (بِتُوبِیێ) لِخُدِیێ قَدِگَرِنْ؛ هَرْ ژ وَانْ رَه مِژْگِینِی هَیَه. قِیْجَه مِژْگِینِیێ بِدَه بَنْدَییێنْ مِنْ.

١٨. اَوْ بَنْدَییێنْ کُو لِگُوتِنَانْ گُهْدَارِی دِکِنْ و لِدُوفْ نَا هَرِی بَاشْ دِچِنْ. هَا اَوِنْ یِیێنْ کُو خُدِیێ اَوْ رَاسْتَرِیێ کِرِنَه و اَوْ بِخَوه نَه یِیێنْ خُدَانْهِشْ و بِنَاقِلْ.

١٩. اَرِیێ مَا قِیْجَه اَوِیێ کُو حُکْمِیێ عَذَابْ لِسَرْ هَاتِیَه مِسُوگَرْکِرِنْ اِیْدِی تُو یِیێ وِی ژ اِیْگِرْ خَلاصْ بِکِی؟

٢٠. لِیْبَلِیێ اَوِیێنْ کُو (اَمْرْ و نَهْیِیێنْ) خُدَایِیێ خَوه پَارَاسْتِنَه، ژ بُوّ وَانْ اُوْدَه لِسَرْ اُوْدِیێ رَاکِرِی هَاتِنَه ئَافَاکِرِنْ کُو دِبِنِیێ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ. هَا اَفْ سُوْزَا خُدِیێ یَه کُو ژ بَنْدَیِیێ خَوه یِیێ تَقْوَادَارْ رَه دَایَه. بِیْگُمَانْ خُدِیێ سُوْزَا کُو دَایَه ژِیێ ڤَنَاگَرَه.

٢١. (اَیْ اِنْسَانْ!) مَا تُو نَابِینِی کُو خُدِیێ ژ عَوْرَانْ ئَافْ بَارَانْدِیَه، وِیێ ئَافِیێ دِخَه سَرْ کَانِییێنْ لِسَرْ عَرْدِیێ، پِشْتَرَه بِوِیێ چَانْدِنِییێنْ رَنْگَه رَنْگْ هِیْشِینْ دِکَه. پِشْتَرَه اَوْ هِشْکْ دِبَه تُو دِبِینِی کُو اَوْ زَرْ بُویَه پِشْتَرَه وِیێ دِکَه کَواشَه. بِیْگُمَانْ دِقِیێ دَه ژ بُوّ ئَاقِلْمَنْدَانْ عِبْرَتْ و شِیرَتْ هَنَه.

٢٢. اَرِیێ مَا کَسِیێ کُو خُدِیێ دِلِیێ وِی ژ بُوّ اِسْلامِیێ فَکِرِبَه، قِیْجَه اَوْ ژ جَمْ خُدَایِیێ خَوه لِسَرْ رُونَاهِیَکِیێ بَه (مَا دِبَه مِینَا وِی کَسِیێ کُو دِلِیێ وِی ژ پَیْیَانِی هِشْکْ بُوبَه)؟ قِیْجَه وَاخْ لِحَالِیێ وَانْ کَسَانْ بَه کُو دِلِیْنْ وَانْ ژ بِیێ ذِکْرِی هِشْکْ بُویَه! هَا اَوْ، دِنَاقْ رِیْشَاشِیکَه اَشْکَرَا دَه نَه.

٢٣. خُدِیێ سِپَحِیترِینِیێ پَیْقَانْ هِنَارْتِیَه، کِتِیْبَکَه کُو ئَایَتِیْنْ وِیێ مِینَا هَقْ و لِهَقْهَاتِی کُو تِیْنَه دُبَارَکِرِنْ. ژ خَوْنْدِنَا وِیێ چَرمِیێ وَانِیْنْ کُو ژ خُدَایِیێ خَوه دِطِرْسِنْ پِرْچُوْسِنْگِی دِبَه،

پَاشِێ چَرمِێنْ وَانْ و دِلِێنْ وَانْ بَالْ ذِکْرِێ خُدِێ قَه ئَارَامْ و نَرْمْ دِبَه. هَا اَقْ (کِتِێبْ)، هِیدَئَایَتَا خُدِێ یَه. خُدِێ کِی بِقِێ پِێ تِینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ. چه کَسِێ کُو خُدِێ وِی ژ رِێ بِخَه اِێدِی تُو کَسْ نِینَه کُو وِی رَاسْتَرِێ بِکَه.

٢٤. اَرِێ مَا اَوِێ کُو رُوْژَا قِیَامَتِێ بِرُوِیِێ خَوه ژ عَذَابِێ پِیسْ و دِژْوَارْ خَوه دِپَارِێزَه (دِبَه مِینَا یِێ کُو ژ اِێگِرْ رِزْگَارْبُویی)؟ ژ ظَالِمَانْ رَه تِێ گُوتِنْ: دَه هَایْدِێ جَزَایِێ گُنَهِێنْ کُو وَه بِکَدَا خَوه قَازَانْجْ کِرِیَه بِچِێژِنْ!

٢٥. یِێنْ بَرِیَا وَانْ بَاوَرِی (بِیِێخَمْبَرِێ خَوه) نَئَانِی، ڤِێجَه عَذَابِێ خُدِێ ژ جِهَکِی کُو وَانْ حِزرْ نَدِکِرْ، بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ.

٢٦. ڤِێجَه خُدِێ لِدِنْیَایِێ رِسْوَاتِی بِوَانْ دَا تَعِمْکِرِنْ. بِرَاسْتِی عَذَابِێ ئَاخِرَتِێ مَزِنْتَرَه، کَا کُو وَانْ اَقْ زَئَانِیبُویَا.

٢٧. صُوْنْدْ بَه، مَه دِڤِێ قُرْئَانِێ دَه ژ بُوْ مِرُوْڤَانْ هَرْ مِژَارِێنْ مِینَاکَانْ دَانَه، دَا کُو اَوْ ژِێ عِبْرَتْ بِگِرِنْ.

٢٨. مَه اَقْ قُرْئَانْ بِیِیِی کُو خَوارِی و شَاشِی تِێ دَه هَبَه بِزِمَانِێ عَرَبِی هِنَارْتِیَه، دَا کُو مِرُوْڤ (ژ کُفْرِێ) خَوه پِێ بِپَارِێزِنْ.

٢٩. خُدِێ ژ بُوْ وَه مِیناَکَکِێ تِینَه؛ کُوْلَیَکِی کُو چَنْدْ کَسِێنْ سَرْهِشْكْ و بِهَقْ نَه خَوشْ تِێ دَه هَڤْپِشْکِنْ و کُوْلَیَکِی کُو تَنِێ پِێ یَكْ زِلامَکِی بَه، اَرِێ مَا رَوْشَا قَانْ هَرْ دِیَانْ وَکْهَڤَه؟ مَدْحُ وسَنَایِێنْ تَکُوزْ هَرْ ژ بُوْ خُدِێ بِنْ. لِیَلِێ پِرِێنْ وَانْ ڤِێ نِزَانِنْ (کُو هَڤْپِشْکَانْ ژ خُدِێ رَه چِێدِکِنْ).

٣٠. (یَا مُحَمَّدْ!) تَفَزْ تُو ژِی دِێ بِمِرِی و اَوْ ژِی دِێ بِمِرِنْ.

٣١. پَاشِێ، (گَلِی مِرُوْڤَانْ!) بِێگُمَانْ هُونِێ رُوْژَا قِیَامَتِێ لِجَمْ رَبِّێ خَوه بِهَقْ رَه نِیقَاشِێ بِکِنْ.

٣٢. مَا ژِ وِی کَسِێ کُو لِسَرْ (نَاقِڤ) خُدِێ دَرَوَانْ بِکَه و دَمَا کُو قُرْئَانْ ژِێ رَه هَاتْ بَاوَرِی پِێ نَیینَه، ظَالِمْترْ کِی هَیَه؟! اَرِێ مَا قَیْ دِ دُوزَهِێ دَه ژِ بُوْ کَافِرَانْ جِه تُنَه؟

٣٣. اَوْ (پِێخَمْبَر)ێ کُو رَاسْتِی ئَانِیَه و اَوْ (پَیْرَو)یْنْ کُو وِێ رَاسْتْ دِدِێرِنْ، هَا اَوْ یِێنْ تَقْوَادَارْ بِخَوه نَه.

٣٤. لِجَمْ رَبِّێ وَانْ، اَوْ چِه بِخَوازِنْ ژِ وَانْ رَه هَیَه. هَا اَقَه خَلاتَا قَنْجِیکَارِێنْ رَاسْتُ و دُرِسْتْ.

٣٥. (خُدِێ اَقْ پَیْمَانْ بِوَانْ رَه دَا)؛ دَا کُو نَقَنْجِیَا بَرِێ کِرِنْ قَشِێرَه و دَا کُو بِقَنْجِیَا اَوْ دِکِنْ بِیَا هَرِی سِپَحِیترْ وَانْ خَلاتْ بِکَه.

٣٦. اَرِێ مَا خُدِێ نَه بَسِی بَنْدَیِێ خَوه یَه؟ (رَسُولِێ مِنْ!) اَوْ، ژِ وَانِێنْ کُو ژِ بِلِی خُدِێ اَوْ عِبَادَتِێ وَانْ دِکِنْ تَه دِطِرْسِینِنْ. خُدِێ، کِێ ژِ رِێ بِخَه اِیْدِی ژِ بُوْ وِی تُو رِێنِیشَانْدَرْ تُنَه یَه.

٣٧. خُدِێ کِێ بِینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ، اِیْدِی تُو کَسِی کُو وِی ژِ رِێ بِخَه تُنَه یَه. اَرِێ مَا خُدِێ نَه عَزِیزَه، تُوْلْقَکَرَه؟!

٣٨. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو ژِ وَانْ بِپْرْسِی، کِێ عَرْدُ و ئَاسِیَانْ ئَافِرَانْدِنَه، تَقَرْ دِێ بِیْژِنْ؛ خُدِێ ئَافِرَانْدِنَه. بِیْژَه: نَاخَوه اَگَرْ خُدِێ بِخَوازَه زَرَارَکِێ بِدَه مِنْ، مَا اَوْ (پُوتـ)ـیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِێ هُونْ عِبَادَتِێ وَانْ دِکِنْ، اَوْ دِکَارِنْ زَرَارَا خُدِێ ژِ سَرْ مِنْ رَاکِنْ؟ یَانْ ژِی خُدِێ بِخَوازَه قَنْجِیَکِێ بِدَه مِنْ، مَا اَوْ دِکَارِنْ وِێ ژِ سَرْ مِنْ بِگِرِنْ؟ بِیْژَه: خُدِێ بَسِی مِنَه، یِێنْ هِێڤِیدَارْ بَسْ خَوه دِسْپِێرِنْ وِی.

٣٩. بِیْژَه: گَلِی مِلَّتِێ مِنْ! هُونْ لِسَرْ شُوْپْ و حَالِێ خَوه کَارْ بِکِنْ، بِرَاسْتِی اَزِێ ژِی لِسَرْ رِێکْ و رِێبَازَا خَوه کَارْ بِکِمْ. ڤِیجَه پَاشِێ هُونِێ بِزَانِنْ...

٤٠. کَا عَذَابِێ کُو وِی رِسْوَا بِکَه دِێ وَرَه سَرْ کِێ و کَا عَذَابِێ سَرَاقِتِی دِێ (لِئَاخْرَتِێ) بِێ سَرْ کِێ!

٤١. (يَا مُحَمَّدْ!) بِێگُمَانْ مَه قُرْئَانْ ژ بُۆ مرۆڤانْ، ژ تَه رَه بحَقِی هنَارْتِیَه. اِیْدِی کِی رَاسْتَرِێ بِبَه قِێجَه اَوْ ژ بُۆ خَوه دِبَه و کِی ژِی ژ رِێ بِکَفَه اِیجَارْ اَوْ لِدِژِی خَوه رِێشَاشْ دِبَه و تُو لِسَرْ وَانْ نَه وَکِیلِی (کُو بِکُوتَکِی وَانْ بِینِی سَرْ رِیَا رَاسْتْ).

٤٢. خُدِێ نَفْسِێنْ کُو چَاخِێ مِرنَا وَانْ تِێ دِسْتِینَه و یِێنْ سَاغْ ژِی دِخَوِێ دَه (وَانْ دِسْتِینَه)؛ قِێجَه یَا کُو لِسَرِێ خُدِێ بِمِرنِێ حُکمْ کِربَه (لِجَمْ خَوه وِێ) دِگَرَه، یَا دِنْ ژِی حَتَا دَمَکَه نَاقْلِیْکِرِی وِێ بَرْدِدَه بَدَنِێ. بِرَاسْتِی دِقِێ دَه ژ بُۆ مِلَّتَکِی کُو بِفِکرَه نِشَانْ و عِبْرَتْ هَنَه.[1]

٤٣. بَلْکِی ژ بِلِی خُدِێ وَانْ ژ خَوه رَه شَفَاعَتْکَارْ گِرْتِنَه. بِیِژَه: اَرِێ مَا کُو اَوْ نَه خَودِیِێ تِشْتَکِی بِنْ و تِیَنَگهِیژِنْ ژِی؟

٤٤. بِیِژَه: شَفَاعَتْ تَفْ بدَسْتُورَا خُدِێ قَه گرِیْدَاهِی یَه. خُدَانِی و رِیْقَبرِیَا عَرْدُ و نَاسِیاَنَانْ هَرْ ژ بُۆ وِی یَه. پَاشِێ هُونِێ هَرْ بِبَالْ قَه بِیَنَه فَکَرَانْدِنْ.

٤٥. دَمَا کُو بَحْسَا خُدِێ بِتَنِێ تِێ کِرِنْ، دِلِێ وَانِیْنْ کُو بَنَاخْرَتِێ بَاوَرِی نَاینِنْ تَنْگْ دِبَه و دَمَا بَحْسَا یِێنْ کُو ژ بِلِی خُدِێ تِێ کِرِنْ، دِجِهْ دَه رُوِیِێنْ وَانْ گَشْ دِبَه.

٤٦. بِیِژَه: اَیْ خُدَایِێ مِنْ، اَیْ خَالِقِێ نَاسِیاَنَانْ و عَرْدِێ، اَیْ زَانَایِێ نَپَنْدِی و دَارِیچَاقِێ! یِێ کُو دِنَاقْبَرَا بَنْدِیِێنْ خَوه دَه لِسَرْ یَا کُو بِهَقْ کَتِنْ دَه حُکمْ دِکَه هَرْ تُوي.

٤٧. بِرَاسْتِی، اَگَرْ (رُوْژَا قِیَامَتِێ) تَمَامِێ تِشْتِێ کُو لِعَرْدِێ هَیَه و بِقَاسِی وِێ ژِی پِیْرَه، ژ سِتَمْکَارَانْ رَه هَبُویَا؛ ژ بَرْ وِێ شِدَتَا عَذَابِێ رُوْژَا قِیَامَتِێ دِێ تَقَزْ (دِبَرْ خَوه دَه)

---

١ اَمْ بِکرْپْ دِبِیژِنْ کُو، اَفْ شَاشِیَا دِفرِقْ نِیخسْتِنَا نَافَا نَفْسِێ و رُوحْ دَه بُویَه سَبَبِێ بَتَالْهِشْتِنَا هُورْکُولِینِیْنْ نَفْسِی یِێنْ فَرْدِی دِ پسِیقُولُوژِیِێ دَه و هُورْکُولِینِیْنْ نَفْسِی یِێنْ جِفَاتِی دِ سُوْسْیُوْلُوْژِیِێ دَه. بِقِێ یَکِێ (وَکَه مَه گُوتِی) اُمَّتِێ پَیْڤَانَا رَاسْتْخَوْنْدِنَا تَارِیخِێ و تَحْلِیلَکرِنَا بُیرَانْ ژ دَسْتْ بَرْدَایَه. بسَدَمْ کُو اُمَّتِێ اَفْ پِیڤَانْ و مَیْدَانْ ژ غَرْبِێ رَه هشْتِیَه کُو بسَایَا خَبَاتْدِنَا عِلْمِێ پسِیکُولُوْژِی و سُوْسْیُوْلُوْژِیِێ کَارِیبُونَه شَرْقِێ بِخِنْ بِنْ دَسْتِێ خَوه، خُوِینَا وِێ بِمِژِنْ و کُلْتُرَا خَوه بِخِنْ نَاڤِێ؛ وِێ بِکِنْ وَکِی خَوه.

بِگَرَوِی بِدَانَا. حَالْ اَفَه کُو وِێ رُوْژِێ، ژِ بُوْ وَانْ ژِ جَمْ خُدِێ فَه يَا کُو قَتْ حَسَابْ نَدِکِرِنْ، دِيَارْ بُويَه.

٤٨. ژِ وَانْ رَه خَرَابِيِّنْ کُو (لِدِنْيَايِێ) بِدَسْتْ خِسْتِنْ دِيَارْ دِبَه و اَوْ جَزَايِێ کُو پِێ طِنَازْ دِکِرِنْ چَارْ طَرَفْ بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ.

٤٩. ڤِيْجَه چِه دَمَا کُو طَنْگَاسِيَكْ بِسَرْ اِنْسَانِی دَه وَرَه (ژِ بُوْ رَاکِرِنَا وِێ) لِبَرْ مَه دِگَرَه، پَاشِێ دَمَا کُو ژِ جَمْ خَوه، اَمْ قَنْجِيَکِێ بِدِنِێ، دِبِێژَه: اَفْ بَسْ بِزَانِينَا مِنْ ژِ مِنْ رَه هَاتِيَه دَاِينْ. نَخِيْرْ، بَلْکِی اَوْ جَرِبَانْدِنَکَه، لِيَبَلِێ پِرِيْنْ اِنْسَانَانْ نِزَانِنْ.

٥٠. مِلَّتِيْنْ بَرِێ ژِی اَفْ گُوْتِبُونْ، لِيَبَلِێ تِشْتِێ کُو بِدَسْتْخِسْتِبُونْ تُو فَيدَه نَدَا وَانْ.

٥١. ڤِيْجَه جَزَايِێ کِرِنِيْنْ وَانْ گِهِيشْتَه وَانْ. ژِ نَافْ قَانْ ژِی يِيْنْ کُو ظُلِمْ کِرِنْ، جَزَايِێ نَقَنْجِيِيْنْ وَانْ دِێ وَرَه سَرِێ وَانْ. تَقَرْ اَوْ نِکَارِنْ خُدِێ نَچَارْ بِهِيْلِنْ.

٥٢. مَا اَوْ نِزَانِنْ کُو خُدِێ کِێ بِڤِێ رِزْقِێ وِی فِرَهْ دِکَه، کِێ ژِی بِڤِێ (رِزْقِێ وِی) تَنْگْ دِکَه. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه ژِی ژِ بُوْ مِلَّتَکِی کُو بَاوَرْ بِکِنْ، دَرْسْ و عِبْرَتْ هَنَه.

٥٣. (رَسُولِێ مِنْ!) تُو ڤِێ گُوْتِنَا مِنْ ژِ وَانْ رَه بِبِێژَه: گَلِی بَنْدَيِيْنْ مِنْ يِيْنْ کُو ژِ اُوْلَا خَوه دَرْکَتِنَه! هِيْڤِيَا خَوه ژِ رَحْمَا خُدِێ نَبِرِنْ! بِێگُمَانْ خُدِێ لِتَڤِکِی گُنَهَانْ دِبُورَه. بِێگُمَانْ يِێ گُنَهْژِيْبِرْ، يِێ دِلُوْڤَانْ هَرْ اَوْ بِخَوه يَه.

٥٤. بَرِيَا کُو عَذَابْ بِسَرْ وَه دَه وَرَه، بِبَالْ رَبِّێ خَوه فَه ڤَگَرِنْ و تَسْلِيمِی فَرْمَانَا وِی بِبِنْ، پَاشِێ (اَگَرْ هُونْ تُوبَه نَکِنْ) ئَارِيکَارِيَا وَه دِێ نَيِێ کِرِنْ.[1]

١ تُوبَه، بَرْدَوَامِی وَاجِبَه، لَوْرَا کَتِنَا گُنَهَانْ ژِ سِرُشْتَا اِنْسِيْنَه. پِيْخَمْبَرْ (سلاڤَا خُدِێ لِسَرْ بَه) دِبِێژَه: «زَارُوِيِيْنْ ئَادَمْ هَمِی گُنَهْکَارِنْ و قَنْجِترِينِێ گُنَهْکَارَانْ يِيْنْ تُوبَکَرِنْ.» (تِرْمِذِی) دِفَرْمُوْدَيَکَه دِنْ دَه: «اَگَرْ وَه گُنَهْ نَکِرِبَانَا؛ خُدِێ دِێ وَه ژِ هُوْلِێ بِبرَانَا و يِێ قَوْمَکِی دِنْ بِخُلِقَانْدَا کُو وَانْ گُنَهْ بِکِرَانَا ڤِيْجَه دِێ وَانْ ژِ بَرْ ڤِێ يَکِێ لِيْبُورِينَا گُنَهِيْنْ خَوه ژِ خُدِێ بِخَوهسْتَا، اِيْدِی خُدِێ ژِی دِێ اَوْ بِغَفِرَانْدَا.» (مُسْلِمْ).

٥٥. بَرِیَا کُو ژِ نِشْکَا قَه عَذَابْ بِسَرْ وَه دَه وَرَه و کُو هُونْ ژِیْ بِیْ هَایْبِنْ، بِدِنْ پَیْ یَا سِپَحِیتِرِینْ، اَوَا کُو ژِ وَه رَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ.

٥٦. (پُوْشْمَانْ بِینْ و تُوبَه بِکِنْ) بَرِیَا کُو هِنَكْ ژِ وَه بِیْژِنْ؛ هَیْ وَاخْ لِمِنْ پُوْشْمَانِی کُو ژِ بَرْ تَقْصِیرَاتِیَا مِنْ نَا کُو لِهَمْبَرِی خُدَا مِنْ کِرِیَه و بِرَاسْتِی ژِی اَزْ ژِ طِنَازْکَرَانْ بُومْ!

٥٧. یَانْ بَرِیَا کُو اَوْ بِیْژِنْ؛ اَگَرْ خُدِیْ اَزْ رَاسْتَرِیْ کِرِبُومَا تَقَزْ اَزِیْ بِبُومَا ژِ مُتَّقِیَانْ.

٥٨. یَانْ ژِی دَمَا کُو عَذَابْ بِبِینَه، وِیْ بِیْژِه: خَوزِی ژِ بُوْ مِنْ دَرْفَتَا قَگَرَکَه (دِنْیَایِیْ) هَبُویَا، قِیْجَه هَرْ اَزِیْ بِبُومَا ژِ قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتُ و دُرِسْتْ!

٥٩. (ژِ طَرَفِیْ خُدَا قَه دِیْ بِیْ گُوتِنْ): اَرِیْ، مَا نَه ئَایَتِیْنْ مِنْ ژِ تَه رَه هَاتِبُونْ، قِیْجَه تَه بَاوَرِی بِوانْ نَئَانِی، تَه خَوه مَزِنْ دِیْرَا و تُو بُویِی ژِ کَافِرَانْ.

٦٠. رُوْژَا قِیَامَتِیْ، اَوِیْنْ دَرْ حَقِیْ خُدِیْ دَه دَرَوْ کِرِنْ، تُو بِیْ وَانْ بِبِینِی کُو رُوِیِیْ وَانْ رَشْ بُویَه. اَرِیْ مَا دِجَهْنَمِیْ دَه ژِ خَومَزِنْدِیْرَانْ رَه جِهْ تُنَه یَه؟

٦١. اَوِیْنْ کُو خَوه (ژِ شِرْکِیْ) پَارَاسْتِنَه، بِسَبُونَتْ سَرْکَفْتِنَا وَانْ (دِکِرِنَا کَارِیْنْ قَنْجْ دَه) خُدِیْ وَانْ رِزْگَارْ دِکَه، عَذَابْ نَاگِهِیژَه وَانْ و اَوْ غَمْگِینْ ژِی نَابِنْ.

٦٢. خُدِیْ، ئَافِرِینَرِیْ هَرْ تِشْتِی یَه و اَوْ، لِسَرْ هَرْ تِشْتِی رِیْقَبِرَه.

٦٣. کِلِیتِیْنْ عَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ هَرْ یِیْنْ خُدِیْ نَه. اَوِیْنْ کُو ئَایَتِیْنْ خُدِیْ مَانْدَلَه دِکِنْ، هَا یِیْنْ دِخَسِرِنْ اَوْ بِخَوه نَه.

٦٤. بِبِیْژَه! گَلِی نَزَانَانْ! مَا هُونْ لِمِنْ اَمِرْ دِکِنْ کُو اَزْ ژِ بِلِی خُدِیْ عِبَادَتِیْ تِشْتَکِی دِنْ بِکِمْ؟

٦٥. صُوْنْدْ بَه، بِرَاسْتِی بِبَالْ تَه قَه و بِبَالْ وَانْ پِیْخَمْبَرِیْنْ بَرِیَا تَه ژِی وَحِی هَاتِیَه هِنَارْتِنْ. اَگَرْ تُو ژِ خُدَا رَه شَرِیکَانْ چِیْکِی، کَارِیْنْ تَه دِیْ پُوچْ بِبِنْ و تُو دِیْ بِبِی ژِ یِیْنْ خَسِرِی.

٦٦. نَاخِیْرْ، بَسْ عِبَادَتِیْ خُدِیْ بِکَه و بِبَه ژِ شُکِرْدَارَانْ.

٦٧. وَانْ قَدْرِێ خُدِێ بَنَاوَايَكِى كُو لايِيقِى وِى بَه و بَابَتِى مَزنَاهِيَا وِى بَه نَگِرتْ. حَالْ اَقَه كُو رُوْژَا قِيَامَتِێ عَرْدْ تَفْ دِتَصَرُوفَاتِيَا وِى دَه يَه. نَاسِيَانْ ژِى دِدَسْتِێ وِى يِێ رَاسْتِێ دَه لِهَفْ پِێچَانْدِى يَه. خُدِێ ژِ تِشْتِێنْ كُو ژِ وِى رَه دِكِنْ شَرِيكْ پَاكْ و بِلِنْدَه.

٦٨. دَمَا كُو دِصُورِێ دَه هَاتَه پِفْكِرِنْ، ژِ بِلِى يِێنْ كُو خُدِێ بِقِێ -اَوْ جُدَا نَه- لِعَرْدُ و نَاسِيَانَانْ كِى هَيَه نَفْ دِمِرِنْ. پَاشِێ دَمَا كُو جَارَكَه دِنْ تِێ دَه وَرَه پِفْكِرِنْ، قِيْجَه دِجِهْ دَه رَادِبِنْ و چَاڤْنِێرِيِێ دِكِنْ (كَا دِێ چه بِێ سَرِێ وَانْ).[1]

٦٩. عَرْدْ بِنُورَا خُدَايِێ خَوه رُوْنِى دِبَه، كِتِيْبَا عَمَلانْ تِێ دَنَانِينْ، پِێخَمْبَرْ و شَاهِدْ تِێنَه ئَانِينْ و دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه بِعَدَالَتِى حُكِمْ تِێ كِرِنْ و نَحَقِى لِوَانْ نَايِێ كِرِنْ.

٧٠. هَرْ كَسْ ئَا كُو قَزَنْجْ كِرِيَه بِتَامِى ژِێ رَه تِێ دَايِنْ. خُدِێ، بِيَا كُو وَانْ كِرِيَه بِێهْتِرْ دِزَانَه.

٧١. اَوِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه، بِرْ بِيرْ بَرْ بِدُوزَهِێ قَه تِيْنَه ئَاژُوتِنْ حَتَى كُو گِهِيشْتِنِێ؛ دَرْگَهِێنْ وِێ ژِ وَانْ رَه فَدِبِنْ و نُوتِرْقَانِيْنْ وِێ دِێ ژِ وَانْ رَه بِيْژِنْ: مَا ژِ نَاڤْ وَه پِێخَمْبَرِيْنْ كُو ئَايَتِيْنْ رَبِّێ وَه دِخَوْنْدِنْ و وَه ژِ قِێ رُوْژِێ دِطِرْسَانْدِنْ، ژِ بُوْ وَه نَهَاتِبُونْ شَانْدِنْ؟ اَوْ دِبِيْژِنْ: بَلِێ هَاتِبُونْ. لِيْبَلِێ مَه خَوه مَزِنْ دِيْرَا و مَه عِينَادْ كِرْ. قِيْجَه پَيْمَانَا بِعَذَابِێ ژِ بُوْ كَافِرَانْ حَقْ و پِێويسْتْ بُويَه.

٧٢. اِيْدِى ژِ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ: دِڤَانْ دَرْگَهَانْ دَه تِيْكَڤِنْ دُوْژَهِێ، هَرْ و هَرْ تِێ دَه بِمِينِنْ، قِيْجَه جِهِێ خَومَزِنْدِيْرَانْ چه پِيسْ جِهَه!

٧٣. اَوِێنْ كُو خَوه ژِ (عَذَابِێ) رَبِّێ خَوه پَارَاسْتِنَه، بِرْ بِيرْ بَرْ بِبِهِشْتِێ قَه تِيْنَه ئَاژُوتِنْ، حَتَى كُو تِيْنَه بَرْ دَرِێ وِێ و دَرْگَهِێنْ وِێ ژِ وَانْ رَه تِيْنْ فَكِرِنْ و نُوتِرْقَانِيْنْ وِێ ژِ

---

١ لِگُوْرِى قِێ ئَايَتَا پِيرُوزْ دُو پُفْكِرِنْ ژِ صُورِێ رَه هَنَه؛ يَا پِێشِينْ ئَا مِرِنِێ يَه. يَا دُوِيَمْ ئَا سَاغْبُونَا پِشْتِى مِرِنِێ يَه. اَوِێنْ كُو اَوْ جُدَا نَه كُو دِپِفْكِرِنَا صُورَا اَوْلْ دَه نَامِرِنْ؛ جِبْرِيلْ، مِيكَائِيلْ، اِسْرَافِيلْ،عِزْرَائِيلْ، حَمَلَتُ العَرْشْ، رِضْوَانْ، حُورِى، خَزِينَدَارِيْنْ بِهِشْتِێ، زَبَانِى، مَالِكْ و پَاسَڤَانِيْنْ دُوْزَهِێ نَه.

وَانْ رَه وِهَا دِبِیٚژِنْ: سِلَاڤْ لِسَرْ وَه بَه! هُونْ خَوشْ بِژِینْ. ڤِیٚجَه تِیٚکَڤِنْ بِهِشْتِیٚ و سَرَاقَتِی لِیٚ بِمِینِنْ.

٧٤. اَوْ دِبِیٚژِنْ: حَمْدْ ژِ خُدِیٚ رَه بَه کُو پَیْمَانَا دَایَه مَه بِجِهْ ئَانِی و اَمْ کِرِنْ مِیرَاتْگِرِیٚنْ بِهِشْتِیٚ کُو جِهِیٚ اَمْ بِڤِیٚنْ لِوِرْ جِهْوَارْ بِنْ. ڤِیٚجَه پَادَاشَا خَبَاتْکَارَانْ چِقَاسْ رِنْدَه!

٧٥. تُو یِیٚ مَلَائِیکَتَانْ بِبِینِی کُو هَاوِیرْدُوٚرَا عَرْشْ گِرْتِنَه، بِحَمْدِیٚ پَرْوَرْدَگَارِیٚ خَوه تَسْبِیحْ دِکِنْ. ڤِیٚجَه دِنَاڤْبَرَا مَخْلُوقَانْ دَه بِعَدَالَتِی حُکِمْ تِیٚ کِرِنْ و تِیٚ گُوٚتِنْ: حَمْدْ ژِ خُدِیٚ رَه بَه کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیٚ عَالَمِیٚ یَه.

٤٠. سُورَه یِیٚ غَافِرْ

سُورَه‌یِیٚ (غَافِرْ)،٨٥ (هَشْتِیٚ و پِیٚنْجْ) ئَایَتَه. لِمَکِّیٚ نَازِلْ بُویَه . نَاڤِیٚ سُورَه ژِ ئَایَتَا سِیٚیَمْ تِیٚ کُو تِیٚ دَه کَلِیمَیَا غَافِرْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَیَا بَخْشِینْکَارَه. نَاڤَکِی ڤِی سُورَه‌یِی دِنْ ژِی اَلْمُوْمِنَه کُو اَوْ ژِی بِمَعْنَیَا بَاوَرْمَنْدَه. سُورَه‌یِی، اَڤْ نَاڤْ ژِی ژِ ئَایَتِیٚنْ ٢٨انْ و ٦٥انْ گِرْتِیَه کُو پَسْنِیٚ وِی بَاوَرْمَنْدِی دِدِنْ کُو اَوْ ژِ مَالْبَاتَا فِرْعَونْ بُوٚ، لِیٚبَلِیٚ بِمُوسَا بَاوَرِی ئَانِیبُو.

بِنَاڤِیٚ خُدَایِیٚ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. حَا، مِیمْ.

٢. اَڤْ کِتِیٚبْ ژِ ئَالِیِیٚ خُدَایِیٚ دَسْتْهِلاتْ یِیٚ زَانَا ڤَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ.

٣. اَوِیٚ کُو گُنَهْبَخْشَه، تُوٚبَپَژِیٚرَه، عَذَابْدِژْوَارَه و خُدَانْکَرَمَه. ژِ وِی پِیٚ ڤَه تُو مَعْبُودِیٚ بِرَاسْتِی تُنِنْ. ڤَگَرْ، تَنِیٚ بِبَالْ وِی ڤَه یَه.

٤. ژِ بِلِی یِیٚنْ کَافِرْ بُونَه پِیٚ ڤَه تُو کَسِیٚ دِنْ دَرْ بَارِیٚ ئَایَتِیٚنْ خُدِیٚ دَه تِیٚنَاکُوٚشَه. نَاخَوه بِلَا گَرْ و فَرَا وَانْ ئَا دِ وَلاتَانْ دَه تَه نَخَاپِینَه.

٥. بَرِیَا وَانْ، گَلِیٚ نُوحْ و جِڤَاتِیٚنْ پِشْتِی وَانْ ژِی (بِپِیٚخَمْبَرِیٚنْ خَوه) بَاوَرِی نَئَانِینْ. هَرْ اُمَّتِیٚ حَوِلْ دَایَه دَا کُو پِیٚخَمْبَرِیٚ خَوه بِگِرَه (کُو وِی بِکُژَه). بِبَاطِلِی تِیٚکُوشِیَانَه دَا کُو

یِیْ حَقِیِیْ پُوچْ بِکِنْ و ژِ هُوْلِیْ رَاکِنْ. ڤِیْجَه مِنْ اَوْ (بِعَذَابِیْ خَوه) هِنْگَافْتِنْ. اِیجَارْ دَه بِنِیْرَه کَا عَذَابِیْ مِنْ ژِ بُوْ وَانْ چَاوَا بُوْ!

٦. هَا بِڤِی ئَاوَایِی گُوْتِنَا خُدَایِیْ تَه یَا دَرْ بَارِیْ وَانِیْنْ کَافِرْ دَه کُو بِرَاسْتِی اَوْ خَلْکِیْ دُوزَهِیْ نَه، مِسُوْگَرْ بُوْ و هَاتَه جِهْ.

٧. اَوْ مَلَائِکَتِیْنْ کُو عَرْشِیْ خُدِیْ هِلْدِگِرْنْ و اَوِیْنْ کُو لِدُوْرَا عَرْشِنْ، اَوْ حَمْدِیْ خُدَایِیْ خَوه دِکِنْ و ژِ هَرْ کِیْمَاسِیِیْ وِی پَاکْ دِدِیْرِنْ، اَوْ یِیْ بَاوَرِی تِینِنْ و ژِ یِیْنْ کُو وَانْ بَاوَرِی ئَانِیَه رَه ژِی لِیْبُورِینِیْ دِخَوازِنْ، دِبِیْژِنْ: خُدَایِیْ مَه! دِلُوْڤَانِی و زَانِینَا تَه سَرْ هَرْ تِشْتِی گِرْتِیَه. نَاخَوه اَوِیْنْ کُو وَانْ تُوبَه کِرِیَه و دَانَه سَرْ رِیَا تَه، وَانْ بِبَخْشِینَه و ژِ عَذَابِیْ دُوزَهِیْ بِپَارِیْزَه!

٨. خُدَایِیْ مَه! وَانْ (مُومِنَانْ) تِیْخَه بِهِشْتِیْن عَدْنِیْ، اَوِیْنْ کُو تَه سُوْزْ یِیْ دَابُو وَانْ. ژِ بَافِیْنْ وَانْ و ژِنِیْنْ وَانْ و زُرِیتِیْنْ وَانْ ژِی، اَوِیْنْ کُو اِیمَانْ ئَانِیْنْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ (تِیْخَه بِهِشْتِیْن عَدْنِیْ). بِیْگُمَانْ یِیْ دَسْتْهِلَاتْ یِیْ خُدَانْحِکْمَتْ هَرْ تُوِیی!

٩. وَانْ ژِ هَمُو کِرِنِیْنْ نَبَاشْ بِپَارِیْزَه. تُو، وِیْ رُوْژِیْ کِیْ ژِ کِرِنِیْنْ نَبَاشْ بِپَارِیْزِی، ڤِیْجَه تَقَزْ تَه دِلُوْڤَانِی لِیْ کِرِیَه. هَا اَڤْ، سَرْفِرَازِیَا مَزِنْ بِخَوه یَه.

١٠. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کَافِرْ بُونَه (ژِ ئَالِیِیْ مَلَائِکَتَانْ ڤَه) وهَا تِیْنَه گَازِیکِرِنْ: صُوْنْدْ بَه، عَذَابِیْ خُدِیْ ژِ هِیْرسَا وَه یَا لِهَمْبَرِی وَه دِژْوَارْتِرَه. دَمَا کُو بَانْگَا اِیمَانِیْ لِوَه هَاتْ کِرِنْ، ڤِیْجَه وَه بَاوَرِی نَدِئَانِی.

١١. اَوْ کَافِرْ (دَمَا کُو عَذَابْ و جَانْسُوزِیِیْنْ ئَاخْرَتِیْ دِبِینْ وهَا) دِبِیْژِنْ: خُدَایِیْ مَه! تَه دُو جَارَانْ اَمْ مِرَانْدِنَه و دُو جَارَانْ اَمْ سَاغْ کِرِنَه. اِیْدِی اَمْ ژِی لِگُنَهِیْنْ خَوه مُکِرْ هَاتِنْ ڤِیْجَه مَا (ژِ ڤِی ئَاگِرِی) تُو رِیَکَه دَرْکَتِنِیْ تُنَه؟[1]

١ مِرِنَا یَکَمْ، حَالِیْ اِنْسِیْنْ اِیْ بَرِیَا چِیْبُونَا ژِ دِیَا خَوه یَه. مِرِنَا دُیمْ؛ مِرِنَا لِدِنْیَایِیْ یَه. ژِیَانَا یَکَمْ اَوْ ژِیَانَه کُو بِجِیْبُونِیْ رَه دَسْتْ یِیْ دِکَه. ژِیَانَا دُیمْ؛ سَاغْبُونَا پِشْتِی مِرِنِیْ یَه کُو اِیْدِی دِیِشْتِی وِیْ رَه مِرِنْ تُنَه یَه.

١٢. (ژِ وَانْ رَه وِهَا تِیْ گُوتِنْ): عَذَابِیْ کُو هُونْ تِیْ دَه نَه، ژِ بَرْ ڤِیْ یَه کُو دَمَا (لِدِنْیَایِیْ) هُونْ تَنِیْ بِبَالْ خُدِیْ ڤَه دِهَاتِنْ ڤَخَوْنْدِنْ، وَه اَوْ اِنْکَارْ دِکِرْ و چه دَمَا کُو ژِ خُدِیْ رَه هَڤْپِشْکْ دِهَاتِنْ چِیْکِرِنْ وَه بَاوَرْ دِکِرْ و رَاسْتْ دِدِیْرَا. اِیْدِی حُکِمْ و فَرْمَانْ هَرْ ژِ خُدَایِیْ بِلِنْدْ، یِیْ مَزِنْ رَه یَه.

١٣. اَوْ خُدَا یَه، یِیْ کُو نِیشَانِیْنْ (قُدْرَتْ و یَکِیتِیَا) خَوه نِیشَانِی وَه دِدَه و ژِ ئَاسْمِیْنْ رِزْقِیْ وَه دَادِخَه. ژِ بِلِی یِیْ کُو بَرِیْ خَوه بِدَه خُدِیْ کَسْ عِبْرَتِیْ نَاگِرَه.

١٤. ڤِیْجَه ژِ دِلْ، بِیْ خَوارْ و ڤِیجْ تَنِیْ عِبَادَتِیْ خُدِیْ بِکِنْ، چَنْدِی کَافِرْ ڤِیْ نَخَوازِنْ ژِی.

١٥. خُدِیْ، مَرْتَبَیِیْنْ وِی بِلِنْدِنْ، خَودِیِیْ عَرْشِیْ حُکِمْرَانِییِیْ یَه. اَوْ ژِ بَنْدَیِیْنْ خَوه کِیْ بِڤِیْ وَحْیِیْ ژِیْ رَه دِشِینَه دَا کُو (مِرُوْڤَانْ ژِ عَذَابِیْ) رُوْژَا قِیَامَتِیْ هِشْیَارْ بِکَه.

١٦. وِیْ رُوْژَا کُو اَوْ (ژِ گُورِیْنْ خَوه) دَرتِینَه مَیْدَانِیْ. تِشْتَکْ ژِ وَانْ لِبَرْ خُدِیْ نَه ڤَشَارْتِی یَه. (خُدِیْ دِیْ ژِ وَانْ بِیرْسَه)؛ اِیرُو خُدَانِی و حُکِمْرَانِی ژِ بُوْ کِیْ یَه؟ اَوْ هَرْ ژِ بُوْ خُدَایِیْ یَکْ یِیْ هِیْزْشِکِینَه.

١٧. اِیرُو، هَرْ کَسْ بِیَا کُو بِدَسْتْ خِسْتِی (بِخَلاتِیْ یَانْ جَلاتِیْ) دِیْ پِیْتَه جَزَاکِرِنْ، اِیرُو ظِلِمْکَارِی نِینَه. بِیْگُمَانْ حَسَابِیْ خُدِیْ بِلَزْ و بَزَه.

١٨. تُو وَانْ بِرُوْژَا قِیَامَتِیْ (اَوَا کُو نِیْزِیکِی وَانْ دِبَه) هِشِیَارْ بِکَه. (ژِبَرْ دِژْوَارِیَا) وِیْ رُوْژِیْ دِلِیْ وَانْ تِیْ بَرْ گَوْرِیَا وَانْ کُو دِلِیْ وَانْ تِژَه تِرْسْ و دَرْدْ و کُلَه. ژِ بُوْ ظَالِمَانْ نَه دُوْسْتَکْ نَه ژِی شَفَاعَتْکَارَکِی کُو (شَفَاعَتَا وِی) تِیْ قَبُولْکِرِنْ هَیَه.

١٩. خُدِیْ بِچَاڤِیْنْ خَایِینْ و یَا کُو دِلْ وِیْ قَدِشِیْرِنْ دِزَانَه.

٢٠. خُدِیْ بِعَدَالَتِیْ حُکِمْ دِکَه. اَوِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ تِینَه پَرَسْتِنْ، اَوْ نِکَارِنْ بِتِشْتَکِی حُکِمْ بِکِنْ. بِیْگُمَانْ یِیْ (بِهَرْ تِشْتِی) بِهِیزَرْ، یِیْ زَانَا هَرْ خُدِیْ یَه.

٢١. مَا اَوْ لِسَرْ رُوِیِیْ عَرْدِیْ نَاگِرِنْ، ڤِیْجَه کُو بِنِیْرِنْ کَا اَنْجَامَا وَانْ اُمَّتِیْنْ بَرِیَا وَانْ چَاوَا

بُویَه؟! بِێگُمَانْ اَوْ لِسَرْ عَرْدِێ ژِ قَانْ مُشْرِکَانْ بِهِێزِترْ بُونْ و ژِ وَانْ پِرْتِرْ خَودِی پِیشَه و پِرْتِرْ خَودِی بَرْهَمْ بُونْ. ڤِێجَه خُدِێ اَوْ بِسَبُونَتْ گُنَهِێنْ وَانْ، اَوْ هِنْگَافتِنْ و تُو کَسِێ کُو وَانْ ژِ (عَذَابِێ) خُدِێ رِزْگَارْ بِکَه ژِی تُنَه بُو.

٢٢. اَقْ یَکْ، بِسَبُونَتْ کُو پِێخَمْبَرِێنْ وَانْ مُعْجِزَیِێنْ اَشکَرَه ژِ وَانْ رَه دِئَانِینْ، ڤِێجَه وَانْ اَوْ اِنْکَارْ کِرِنْ، پَاشِێ خُدِێ ژِی بِعَذَابْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ، هِێزَا وِی نَایِێ شِکَانْدِنْ و عَذَابِێ وِی دِژْوَارَه.

٢٣. صُوْنْدْ بَه، مَه مُوسَا بِمُعْجِزَیِێنْ ژِ جَمْ خَوه و دَلِیلَکَه اَشْکَرَه هِنَارْتْ.

٢٤. مَه ژِ فِرْعَونْ، هَامَانْ و قَارُونْ رَه اَوْ شَانْدْ. ڤِێجَه وَانْ گُوتْ: اَڤْ سِێرْبَازَکِی پِرْ دَرَوْکَرَه!

٢٥. چه دَمَا کُو مُوسَا ژِ جَمْ مَه ئَایَتْ و مُعْجِزَه ژِ بُو وَانْ بِرِنْ، گُوتِنْ: اَوِێنْ کُو وَانْ بَاوَرِی ئَانِیَه کُرِێنْ وَانْ بِکُژِنْ و کَچِێنْ وَانْ (ژِ بُو خِزْمَتِێ) بِهِێلِنْ! لِێبَلِێ فَنْ و فُوتِین کَافِرَانْ تَقَزْ دِێ پُوچْ بِبَه.

٢٦. فِرْعَونْ گُوتْ: دَڤْ ژِ مِنْ بَرْدِنْ دَا کُو اَزْ مُوسَا بِکُژِمْ، ڤِێجَه دَه بِلا گَازِی خُدَایِێ خَوه بِکَه! بِرَاسْتِی اَزْ دِترْسِمْ کُو اَوْ، اُوْلَا وَه (نِیزَامَا وَه) بِگُهَرِینَه یَانْ ژِی لِسَرْ عَرْدِێ فَسَادِیِێ دَرِینَه.

٢٧. مُوسَا گُوتْ: اَزْ ژِ (شَرِێ) هَرْ پُوزْبِلِنْدِێ کُو بَاوَرِی بِرُوْزَا قِیَامَتِێ نَایِینَه خَوه بِرَبِّێ خَوه و بِرَبِّێ وَه دِپَارِێزِمْ.

٢٨. ژِ مَالْبَاتَا فِرْعَونْ زِلامَکِی بَاوَرْمَنْدْ کُو اِیمَانَا خَوه قَدشَارْتْ گُوتْ: مَا هُونِێ زِلامَکِی ژِ بَرْ کُو دِبِێژَه «خُدَایِێ مِنْ «اَللَّهَ «بِکُژِنْ؟ حَالْ اَقَه کُو وِی ژِ جَمْ خُدَایِێ وَه ژِ بُو وَه مُعْجِزَیِێنْ اَشْکَرَه ژِی ئَانِینَه. اَگَرْ اَوْ نَه رَاسْتْ دِبِێژَه، ڤِێجَه جَزَایِێ دَرَوَا وِی ژِێ رَه یَه. اَگَرْ اَوْ رَاسْتْ دِبِێژَه، هِنَکْ ژِ وِی عَذَابِێ کُو بِوی گَفَانْ لِوَه دِخَوه، تَقَزْ دِێ وَرَه سَرِێ وَه. بِرَاسْتِی ژِی مِرُوْڤِێ کُو سِینُورْبِهِێرْ و پِرْ دَرَوْکَارْ بَه خُدِێ وِی رَاسْتَرِێ نَاکَه.

٢٩. (زِلِیْمْ) گُوتْ: گَلِی مِلَّتِیْ مِنْ! اِیرُو دَسْتْهِلاتِی یَا وَه یَه، لِسَرْ ڤِیْ عَرْدِیْ هُونْ حُکمْرَانِنْ. ڤِیْجَه اَگَرْ عَذَابِیْ خُدِیْ بِسَرْ مَه دَه بِیْ، اَوْ کِیَه کُو نَارِیکَارِیَا مَه بِکَه؟ فِرْعَونْ گُوتْ: اَزْ هَرْ نَا کُو چِیْتِرْ دِبِینِمْ نِیشَانِی وَه دِدِمْ و اَزْ بَسْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ وَه رَاسْتَرِیْ دِکِمْ.

٣٠. وِی (زِلامِیْ) کُو بَاوَرِی نَانِیبُو گُوتْ: گَلِی مِلَّتِیْ مِنْ! بِرَاسْتِی اَزْ دِتِرْسِمْ کُو عَذَابَکِی مِینَا یْ رُوْژَا اَحْزَابَانْ بِسَرْ وَه دَه بِیْ...[1]

٣١. عَذَابَکِی وَکِی عَذَابِیْ گَلِیْ نُوحْ، عَادْ، سَمُودْ و اَوْ جِفَاتِیْنْ کُو پِشْتِی وَانْ هَاتِنَه. خُدِیْ نَه اَوَه کُو ژِ بَنْدَییْنْ خَوه رَه ظُلْمِیْ بِخَوازَه.

٣٢. گَلِی مِلَّتِیْ مِنْ! بِرَاسْتِی اَزْ ژِ بُوْ وَه ژِ (عَذَابِیْ) رُوْژَا گَازِی و هَاوَارِیْ دِتِرْسِمْ.

٣٣. وِیْ رُوْژَا کُو هُونِیْ بِپِشْتْ خَوه ڤَه ڤَگَرِنْ و بِرَڤِنْ کُو تُو کَسِی وَه ژِ (عَذَابِیْ) خُدِیْ بِپَارِیْزَه تُنَه یَه. خُدِیْ کِیْ ژِ رِیْ بِخَه، ڤِیْجَه تُو کَسِیْ کُو وِی بِینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ نِینَه.

٣٤. صُوْنْدْ بَه، بَرِیْ، یوسُفْ ژِی نِیشَانِتِین اَشْکَرَه ژِ وَه رَه نَانِیبُونْ. وِیْ چَاخِیْ ژِی هُونْ دَرْ بَارِیْ یَا کُو ژِ وَه رَه نَانِیبُو، هَرْ دِگُمَانِیْ دَه بُونْ. حَتَا دَمَا کُو یُوسِفْ وَفَاتْ کِرْ، وَه گُوتْ: اِیْدِی خُدِیْ دِیْ پِشْتِی یُوسِفْ پِیْخَمْبَرَکِی نَشِینَه. هَا وِسَا خُدِیْ اَوِیْنْ کُو تِخُوبْبِهِیْرْ و شِبْهَه‌کَارِنْ دِبَه دضَلَالَتِیْ.

٣٥. اَوِیْنْ دَرْ حَقِیْ نَایَتِیْنْ خُدِیْ دَه بِیِی دَلِیلَکَه کُو ژِ جَمْ خُدِیْ ژِ وَانْ رَه هَاتِبَه تِیْدِکُوشِنْ، لِهَمْبَرِی ڤِیْ هَفرِکِیَا وَانْ، لِجَمْ خُدِیْ و لِجَمْ وَانِیْنْ کُو وَانْ بَاوَرِی نَانِیَه رِکْ و هِیْرْسْ مَزِنْ بُویَه. هَا وِسَا خُدِیْ دِلِیْ هَرْ زُوْرْدَارِیْ خُومَزِنْدِیْرْ مُوْرْ دِکَه.

٣٦. فِرْعَونْ گُوتْ: اَیْ هَامَانْ، ژِ مِنْ رَه نَاڤَاهِیَکَه گَلَکْ بِلِنْدْ لِیْکَه، بَلْکِی اَزْ بِوِیْ بِگِهِیژِمْ دَرْگَهْ و رِیَانْ...

---

١ اَحْزَابْ: گَلْزِمَارَا حِزْبِیْ یَه بِواتِیَا پَارْتْ و بَنْدْ تِیْ. دَمَا لِسَرْ حَادِسَیَکِیْ قَومْ، خَلْکْ بِیْنَه جَمْ هَفْ ژِ وَانْ رَه اَحْزَابْ تِیْ گُوتِنْ. دِڤْرْ دَه، اَوْ خَلْکِینْ کُو لِسَرْ دژَاتِیَا پِیْخَمْبَرَانْ هَاتِنَا جَمْ هَفْ و ژِ هَفْ رَه بُونَه هَڤَالْبَنْدْ.

٣٧. اَزْ بِگِهیژِمْ رِێکێنْ ئَاسِیمَانَانْ دَا کُو بِسَرْ خُدَایێ مُوسَا ڤَه بِبِمْ! بِرَاسْتِی ژِی اَزْ مُوسَا هَرْ دَرَوِینْ دِزَانِمْ. هَا بِڤِی ئَاوَایِی کَارِێ فِرْعَونْ اِێ پِیسْ ژِێ رَه خَوشِكْ هَاتَه نِیشَانْدَانْ و ژِ رِیَا حَقْ هَاتَه خِسْتِنْ. بِێگُمَانْ فَنْ و فُوتِێنْ فِرْعَونْ هَرْ پُوچِی و خُسْرَانْ بُۆ.

٣٨. وِی زِلامِێ کُو بَاوَرِی ئَانِیبُو گُۆتْ: گَلِی مِلَّتِێ مِنْ! لِپَیْ مِنْ وَرِنْ، اَزِێ رِیَا رِزْگَارِیێ نِیشَانِی وَه بِدِمْ.

٣٩. گَلِی مِلَّتِێ مِنْ! قَتْ گُمَانْ تُنَه یَه کُو اَڤْ ژِیَانَا دِنْیَایِێ خُوشِیکَه دَمْکُرتَه، لِێبَلِێ ئَاخِرَتْ مَالا لِێمَایینِێ یَه.

٤٠. چِه کَسِێ کَارَکِی نَه بَاشْ بِکَه، ڤِێجَه بِقَاسِی وِی هَرْ دِێ جَزَا بِبِینَه. کِی ژِی - چِه ژِنْ بَه چِه مِێرْ- کَارَکِی بَاشْ بِکَه و اَوْ بَاوَرْمَنْدْ بَه، ڤِێجَه هَا اَوِێ تِێکَڤِنْ بِهِشْتِێ و اَوِێ تِێ دَه بِێحَسَابْ بِێنَه رِزِقْدَانْ.

٤١. گَلِی مِلَّتِێ مِنْ! اَڤْ چِه حَالَه؛ اَزْ وَه ڤَدِخُوِینِمْ بِبَالْ ئَازَادِیێ، هُونْ ژِی مِنْ ڤَدِخُوِینِنْ بَالْ اِێگِرْ ڤَه؟

٤٢. هُونْ مِنْ ڤَدِخُوِینِنْ دَا کُو اَزْ خُدِێ اِنْکَارْ بِکِمْ و یَا کُو تُو زَانِینَا مِنْ بِوَانْ تُنَه یَه اَزْ ژِێ رَه بِکِمْ هَڤْپِشْكْ. اَزْ ژِی وَه ڤَدِخُوِینِمْ بَالْ خُدِێ ڤَه، اَوِێ دَسْتْهِلاتِێ گُنَهْژِێبِرْ.

٤٣. بِێگُمَانْ اَوِێ کُو هُونْ مِنْ ڤَدِخُوِینِنْ بِبَالْ ڤَه، نَه لِدِنْیَایِێ نَه ژِی لِئَاخِرَتِێ بَرْسِڤَا تُو گَازِیێ نَادَه. بِێگُمَانْ ڤَگَرَا مَه هَرْ بِبَالْ خُدِێ ڤَه یَه و هَرْچِی یِێنْ سِینُورْ بُهِێرِنْ تَقَزْ اَوْ خَلْکِێ اِێگِرِنْ.

٤٤. اِێدِی اَڤَا کُو اَزْ ژِ وَه رَه دِبِێژِمْ هُونِێ دِنِێزْ دَه دِبِیرَا خَوه بِینِنْ و اَزْ کَارِێ خَوه هَرْ دِسْپِێرِمْ خُدِێ. بِێگُمَانْ خُدِێ بِتَڤَکِی بَنْدَیِێنْ خَوه بِینَرَه.

٤٥. خُدِێ اَوْ بَاوَرْمَنْدْ ژِ خَرَابِیَا دَكْ و دُولابِێنْ وَانْ پَارَاسْتْ و عَذَابِێ پِیسْ ژِی دُۆرْ لِمَالْبَاتَا فِرْعَونْ گِرتْ.

٤٦. سبَهُ و اِیْقَارِێ اَوْ ژ اِیْگِرْ رَه تِیْنَه رَاپِێشْکِرِنْ (و پِێ تِیْنَه سُوتِنْ) رُوْژَا کُو قِیَامَتْ رَادِبَه ژِی (ژ مَلَائِکَتَانْ رَه وِهَا دِێ بِێگُوتِنْ): مَالْبَاتَا فِرْعَونْ تِیخِنْ عَذَابِێ هَرِی دِژْوَارْ!

٤٧. وِێ دَمَا کُو دِ اِیْگِرْ دَه کَافِرْ بِهَشْ دِکَفِنْ؛ پِێنْ قَلْسْ ژ پِێنْ گِرَه گِرْ رَه دِبِێژِنْ: بِێگُمَانْ اَمْ پِیْرَوِێنْ وَه بُونْ، قِیجَه مَا هُونْ نِکَارِنْ هِنَکِی ژ اِیْگِرْ ژ سَرْ مَه بِدِنْ ئَالِی؟

٤٨. اَوِێنْ کُو گِرَه گِرْ بُونْ دِبِێژِنْ: بِرَاسْتِی اَمْ تَفْ بِهَفْ رَه تِێ دَه نَه. بِێگُمَانْ خُدِێ دِنَافْبَرَا عَفْدِێنْ خَوه دَه حُکمْ دَایَه.

٤٩. اَوِێنْ کُو دِئِێگِرْ دَه نَه، ژ نُوتِرقَانِێنْ دُوژَهِێ رَه دِێ بِبِێژِنْ: لِبَرْ خُدَایِێ خَوه بِگَرِنْ بِلا رُوْژَکِێ عَذَابْ ژ سَرْ مَه سِفِکْ بِکَه!

٥٠. نُوتِرقَانِێنْ دُوژَهِێ ژ وَانْ رَه دِبِێژِنْ: مَا پِێخَمْبَرِێنْ وَه ژ وَه رَه دَلِیلِێنْ اَشْکَرَه نَئَانِینْ؟ اَوْ ژِی دِبِێژِنْ: بَلِێ، ئَانِینْ. (نُوتِرقَانْ ژِی) دِبِێژِنْ: هُونْ بِخَوه دَاخَوازْ بِکِنْ. (خُدِێ دِبِێژَه): دَاخَوازَا کَافِرَانْ هَرْ دِپُوچْبُونِێ دَه یَه.

٥١. بِێگُمَانْ اَمِێ دِ ژِیَانَا قِێ جِیهَانِێ دَه و رُوْژَا کُو شَاهِدْ رَادِبِنْ (کُو رُوْژَا قِیَامَتِێ یَه) ئَارِیکَارِیَا پِێخَمْبَرِێنْ خَوه بِکِنْ و ئَارِیکَارِیَا وَانِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه ژِی.

٥٢. وِێ رُوْژَا کُو هِیْنْجَتَا ظَالِمَانْ تُو فَیْدِێ نَادَه وَانْ و هَرْ لَعْنَتْ ژ بُوْ وَانَه و هَرْ مَالا پِیسْ یَا وَانَه.

٥٣. صُوْنْدْ بَه، مَه هِدَئَایَتْ دَا مُوسَا و زَارُوِیِێنْ اِسْرَائِیلْ کِرِنْ مِیرَاتْگِرِێ تَوْرَاتِێ.

٥٤. اَوْ (تَوْرَاتْ)، رِێبَرْ و بِیرْئَانِینَه ژ بُوْ ئَاقِلْمَنْدَانْ.

٥٥. قِیجَه تُو بِێهنَا خَوه فِرَهْ بِکَه. بِێگُمَانْ سُوْزَا خُدِێ دَایَه حَقْ و رَاسْتَه. لِێبُورِینَا گُنَهِێنْ خَوه بِخَوازَه. سبَهُ و اِیْقَارِێ حَمْدِێ خُدَایِێ خَوه بِکَه و ژ هَرْ کِێمَاسِیِێ وِی پَاکْ بِدِێرَه.

٥٦. اَوِێنْ کُو دَرْحَقِێ ئَایَتِێنْ خُدِێ دَه نِیقَاشِێ دِکِنْ –بِێیِی دَلِیلَکَه قَبِرِی کُو ژ وَانْ رَه

هَاتبَه- ژ بِلِی کِبْرُ و قُرَتِیَکِێ یێ قَه د دِلێنْ وَانْ دَه تِشْتَکْ تُنَه. اَوِێ نَگهِیژِنْ نَارْمَانْجَا خَوه. نَاخَوه تُو خَوه بَاقِیْژَه بَرْ حِفْظَا خُدِێ. بێگُمَانْ خُدِێ، هَرْ اَوَه یێ بهِیزَرْ، یێ بِینَرْ.

٥٧. تَقَرْ چِێکِرنَا عَرْدُ و نَاسِمَانَانْ زَحْمَتْرَه ژ چِێکِرنَا اِنْسَانَانْ. لِێبَلِێ پِرِێنْ مِرُوْفَانْ (فِێ) نِزَانِنْ.

٥٨. مَرَقِێ کُوْرْ و یێ بِچَاقْ نَه وَكْ هَقِنْ، یێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِێنْ قَنْجْ کِرِنْ ژِی نَه مِینَا یێنْ نَقَنْجِنْ. مَا هُونْ چِقَاسْ هِنْدِکِی عِبْرَتْ دِگِرِنْ!

٥٩. بێگُمَانْ قِیَامَتْ هَرْ تِێ، دِهَاتِنْ و هَبُونَا وِێ دَه تُو شِبْهَه تُنَه یَه. لِێبَلِێ پِرِێنْ مِرُوْفَانْ بَاوَرِی نَایِێنْ.

٦٠. خُدَایِێ وَه گُوتْ: هُونْ هِێقِی و دُعَا ژ مِنْ بِکِنْ، اَزِێ ژِی بَرْسِقَا وَه بِدِمْ. بێگُمَانْ اَوِێنْ کُو لِسَرْ عِبَادَتْکِرِنَا ژ بُو مِنْ خَوه مَزِنْ دِدِێرِنْ دِێ رَزِیلْ بِچِنْ دُوزَهِێ.

٦١. خُدِێ یَه، اَوِێ کُو ژ بُو وَه شَفْ طَارِی نَافِرَانْدِیَه دَا کُو هُونْ تِێ دَه بِێهنَا خَوه بَرِدِنْ، رُوْژْ ژِی رُونَاهِیکَرْ (نَافِرَانْدِیَه دَا کُو هُونْ تِێ دَه بِخَبِتِنْ). بێگُمَانْ خُدِێ، لِسَرْ مِرُوْفَانْ خَودِی کَرَمَه. لِێبَلِێ پِرِێنْ مِرُوْفَانْ نَاشِێکِرِینْ.

٦٢. هَا اَوْ، خُدِێ یَه، پَرْوَرْدَگَارِێ وَه یَه، خَالِقِێ هَرْ تِشْتِی یَه، ژ وِی پِێ قَه تُو خُدِێ تُنِنْ؛ قِیْجَه هُونْ چَاوَا بَرِێ خَوه ژِێ قَدِگَرِینْ!

٦٣. هَا بِقِی نَاوَایِی اَوِێنْ کُو نَایَتِێنْ خُدِێ مَانْدَلَه دِکِنْ، (ژ حَقِیِێ) تِێنَه قَگَرَانْدِنْ.

٦٤. خُدِێ یَه، اَوِێ کُو عَرْدْ ژ وَه رَه کِرِیَه وَارْگَه و نَاسِمَانْ ژِی کِرِیَه بَانْ، دِرُوقْ دَایَه وَه و بِشَکْلَکِی پِرْ سِپَحِی هُونْ چِێکِرنَه و ژ نِعْمَتِێنْ پَاكْ و حَلالْ رِزْقِێ وَه دَایَه. هَا یِێ کُو اَقْ کِرنَه خُدِێ یَه کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِێ وَه یَه. قِیْجَه اَوْ خُدَایِێ کُو پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ یَه، پَاكْ و پِیرُوْزَه.

٦٥. هَا اَوْ خُدِێ یَه، اَوِێ کُو هَرْ سَاغَه، ژ وِی پِێ قَه تُو مَعْبُودْ تُنِنْ، قِیْجَه ژ دِلْ ژِێ رَه

عِبَادَتِێ بِکِنْ، دِعِبَادَتِێ دَه ژِێ رَه شَرِیکَانْ چِێنَکِنْ (و بِیژِنْ): پَسْنِێنْ بِێ هَمْبَا و شُکْرِێ بِێ دَاوِی هَرْ ژِ خُدِێ رَه بَه کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ یَه.

٦٦. بِیژَه: بِێگُمَانْ پِشْتِی کُو ژِ جَمْ خُدَایِێ مِنْ ژِ مِنْ رَه دَلِیلِێنْ اَشْکَرَه هَاتِنْ، اَزْ هَاتِمَه نَهِیکِرِنْ کُو اَزْ عِبَادَتِێ وَانْ پُوتَانْ بِکِمْ اَوِێنْ کُو هُونْ دِشُونَا خُدِێ دَه وَانْ دِحَبِینْ و فَرْمَانْ لِمِنْ هَاتِیَه کِرِنْ کُو اَزْ رَادَسْتِی بَرْ پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ بِیمْ.

٦٧. اَوْ پَرْوَرْدَگَارِێ کُو(هُونْ) ژِ ئَاخِێ، پِشْتَرَه ژِ دِلُوپَکْ ئَاقْ، پِشْتَرَه ژِ خُوِینْپَارَیَکِێ هُونْ چِێکِرِنَه، پِشْتَرَه وَه زَارُوْکْ دِ وَلِدِینَه، پِشْتَرَه وَه دِهِێلَه دَا کُو هُونْ بِگِهِیژِنْ کَمَالا خَوه، پِشْتَرَه دِیسَا وَه دِهِێلَه دَا کُو هُونْ پِیرْ و کَالْ بِینْ و هِنْ ژِ وَه بَرِی قَانْ رَوْشَانْ دِمِرِنْ و وَه دِهِێلَه دَا کُو هُونْ بِگِهِیژِنْ دَمَکَه نَاقْلِێکِرِی و دَا کُو هُونْ تِێبِگِهِژِنْ.

٦٨. اَوْ پَرْوَرْدَگَارِێ کُو سَاغْ دِکَه هَمْ ژِی دِمِرِینَه. ڤِێجَه دَمَا کُو اَوْ بِخَوازَه کَارَکِی بِکَه، بَسْ ژِێ رَه دِبَژِێ «چِێبَه!» اَوْ ژِی چِێدِبَه.

٦٩. اَرِێ مَا تُو عَجِێبْ نَامِینِی ژِ وَانِێنْ کُو دَرْ بَارِێ ئَایَتِێنْ خُدِێ دَه مُجَادَلِێ دِکِنْ، اَوْ چَاوَا بَرِێ خَوه ژِ اِیمَانِێ دَادِگَرِینِنْ؟!

٧٠. اَوِێنْ کُو بِقُرْئَانِێ و بَوَحْیَا کُو مَه پِێخَمْبَرِێنْ خَوه پِێ شَانْدِیَه بَاوَرِی نَاینِنْ، اَوِێ پَاشِێ بزَانِینْ...

٧١. دَمَا کُو قَیْدِیْنْ هَسِنِی و زِنْجِیرْ بِکَفِنْ سِتُوِیِێنْ وَانْ و بِێنَه خِژْکِرِنْ...

٧٢. بِبَالْ ئَافَا کَلِی قَه. پَاشِێ اَوِێ دِ ئِێگِرْ دَه بِێنَه شَوِتَانْدِنْ.

٧٣. پِشْتَرَه ژِ وَانْ رَه دِێ وَرَه گُوتِنْ: لِکُو نَه اَوِێنْ کُو وَه ژِ خُدِێ رَه دِکِرِنْ هَفْبِشْکْ...

٧٤. ژِ بِلِی خُدِێ؟! اَوْ ژِی دِێ بِیژِنْ: ژِ بَرْ مَه وِنْدَا بُونْ (چُونْ و اَمْ دِعَذَابْ دَه هِشْتِنْ). بَلْکِی مَه بَرِێ عِبَادَتِێ تِشْتَکِی نَدِکِرْ. هَا بِقِی نَاوَایِی خُدِێ دِێ کَافِرَانْ شَاشْ بِکَه.

٧٥. اَڤْ عَذَابْ، بِسَدَمَا کُو هُونْ بِیْحَقِی لِسَرْ عَرْدِیْ (بِشرْکُ و اِنْکَارِیْ) کِیْفْخَوشْ دِبُونْ و بِسَدَمَا کُو هُونْ دِسَرْ خَوه ڤَه چُوبُونْ.

٧٦. دَه هَایْدِیْ دِ دَرْگَهیْنْ دُوژَهِیْ دَه تِیْکَڤْنِیْ و تِیْ دَه هَرْ و هَرْ بِمِینِنْ. ڤِیْجَه جِهِیْ سَکْنُ و مَایِینَا قُرَه و پُوزْبِلْنْدَانْ چِقَاسْ پِیسَه.

٧٧. (رَسُولِیْ مِنْ!) ڤِیْجَه تُو بِیْهنَا خَوه فِرَهْ بِکَه. بِیْگُمَانْ سُوْزَا خُدِیْ دَایَه حَقْ و رَاسْتَه. اِیْدِی اَگَرْ اَمْ هِنکِی ژِ وِی عَذَابِیْ کُو مَه ژِ بُوْ وَانْ سُوْزْ دَایَه، نِیشَانِی تَه بِدِنْ، یَانْ ژِی بَرِیَا (اَمْ عَذَابْ بِینِنْ سَرْ وَانْ) اَمْ تَه بِمِرِینِنْ، اَوِیْ هَرْ لِمَه بِیْنَه ڤَگَرَانْدِنْ (ڤِیْجَه اَوْ ژِ بَرْ مَه خَلاَصْ نَابِنْ).

٧٨. (رَسُولِیْ مِنْ!) صُوْنْدْ بَه، مَه بَرِیَا تَه ژِی گَلَکْ پِیْخَمْبَرْ هِنَارْتِنَه. مَه سَرْپِیْهَاتِیِیْنْ هِنکَانْ ژِ وَانْ ژِ تَه رَه گُوتِنَه و بِیْنْ هِنکَانْ ژِی مَه ژِ تَه رَه قِصَه نَکِرِنَه. نَه بَابَتِیْ تُو پِیْخَمْبَرِی یَه کُو بِیْیِی دَسْتُورَا خُدِیْ ژِ بَرْ خَوه ڤَه مُعْجِزَیَکِیْ بِینَه. اِیجَارْ دَمَا فَرْمَانَا خُدِیْ بِیْ، بِحَقْ و عَدَالَتِیْ تِیْ دَارَازْکِرِنْ. هَا وِیْ دَمِیْ اَوِیْنْ کُو دِ رِیَا بَاطِلِی دَه دِخَبِتِینْ خَسِرِینَه.

٧٩. هَا اَوْ خُدِیْ یَه، اَوِیْ کُو ژِ بُوْ وَه تَرْشْ (دَڤَه، دَوَارْ و پَزْ) ئَافِرَانْدِنَه دَا کُو هُونْ لِهِنَانْ ژِ وَانْ سُوَارْ بِبِنْ و ژِ هِنکَانْ ژِی گُوشْتِیْ وَانْ بِخُونْ.

٨٠. ژِ بُوْ وَه دِتَرْشَانْ دَه گَلَکْ فَیْدِیْنْ دِنْ ژِی هَنَه؛ ژِ بُوْ کُو هُونْ لِوَانْ سُوَارْ بِبِنْ، بِگِهِیژِنْ دَاخَوازِیْنْ کُو دِدِلِیْنْ وَه دَه نَه. هُونْ (لِبَژِیْ) لِسَرْ وَانْ و (لِدَرْیَایِیْ ژِی) لِکَشْتِیَانْ تِینَه هِلْگِرْتِنْ.

٨١. خُدِیْ نِیشَانِیْنْ خَوه شَانِی وَه دِدَه، ڤِیْجَه مَا هُونِیْ کِیژَانْ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ مَانْدَلَه بِکِنْ؟

٨٢. اَرِیْ مَا ڤِیْجَه اَوْ لِسَرْ رُوِیِیْ عَرْدِیْ نَاگَرِنْ، دَا کُو بِبِینِنْ عَاقِبَتَا وَانْ مِلَّتِیْنْ بَرِیَا وَانْ چَاوَا بُویَه؟ دِگَلْ کُو اَوْ بِهَزْمَارْ ژِ وَانْ پِرْتِرْ بُونْ، ژِ ئَالِیِیْ هِیزْ و شِیَانْ ڤَه دِژْوارْتِرْ بُونْ و ژِ ئَالِیِیْ جِهْ و وَارْ ڤَه مِکُوْمْ و ئَاصِیتِرْ بُونْ. ڤِیْجَه یَا کُو وَانْ بِدَسْتْ خَوه خِسْتِبُو قَتْ فَیْدَه نَدَا وَانْ.

٨٣. ڤِيْجَه چه دَمَا كُو پِيْخَمْبَرِيْنْ وَانْ ژ وَانْ رَه ئَايَتْ و دَلِيلِيْن اَشْكَرَه ئَانِينْ، اَوْ بِوِىْ زَانِينَا لِجَمْ خَوه يَا كُو لِدِژِى زَانِينَا پِيْخَمْبَرَانَه كِيْفْخَوشْ بُونْ و اَوْ عَذَابِىْ كُو وَانْ پِىْ طِنَازْ دِكِرْ بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ.

٨٤. اِيْدِى چه دَمَا كُو وَانْ اَوْ عَذَابِىْ مَه يِىْ دِژْوَارْ دِيتْ، گُوتِنْ: مَه بَسْ بَاوَرِى بِخُدِىْ تَنِىْ ئَانِيَه و اَمْ وَانْ (پُوتـ)ـيْنْ كُو مَه ژِىْ رَه دِكِرْ هَڤْپِشْكْ، اِنْكَارْ دِكِنْ.

٨٥. ڤِيْجَه پِشْتِى كُو عَذَابِىْ مَه دِيتِنْ، (اَوْ اِيمَانِىْ بِينِنْ ژِى) اِيمَانَا وَانْ دِىْ قَتْ فَيْدَيَكِىْ نَدَه وَانْ. اَڤْ رِيْكْ و رِيْبَازَا خُدِىْ يَه كُو دَرْ بَارِىْ بَنْدِيىْ وِى دَه دَرْبَاسْ بُويَه و هَا لِوِىْ دَرِىْ كَافِرْ خَسَارْ دِكِنْ.

٤١. سُورَه يِىْ فُصِّلَتْ

سُورَه‌يِىْ (فُصِّلَتْ)٥٤ (پِيْنْجِى و چَارْ) ئَايَتَه. پِشْتِى سُورَه‌تِىْ غَافِرْ لِمَكِّىْ نَازِلْ بُويَه . سُورَه نَاڤِىْ خَوه ژ ئَايَتَا ٣'اَمْ كِرْتِيَه. هِنْ نَاڤِيْنْ فِى سُورَيِى يِيْنْ دِنْ ژِى اَڤِنْ: سَجْدَه، حَا.مِيمْ و مَصَابِيحَه.

بِنَاڤِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمٰنَ رَحِيمَ

١. حَا، مِيمْ.

٢. اَڤْ، ژ جَمْ خُدَايِىْ مِهْرِيڤَانِىْ دِلُوڤَانْ ڤَه هَاتِيَه هِنَارْتِنْ.

٣. اَڤْ كِتِيبَكَه كُو ئَايَتِيْنْ وِىْ بِبَرْفِرَهِى ژ هَڤْ هَاتِنَه ڤَقَتَانْدِنْ، اَوْ قُرْئَانَكَه عَرَبِى يَه ژ بُوْ مِلَّتَكِى كُو وِىْ دِزَانِنْ.

٤. اَوْ مِژْگِينْبَرْ و هِشِيَارْكَرَه، ڤِيْجَه پِرَانِيَا مِرُوْڤَانْ پِشْتَا خَوه دَانِىْ و اَوْ قَتْ دَنْگِىْ وِىْ نَابِنَه خَوه.

٥. مُشْرِكَانْ دِگُوتْ: دِلِيْنْ مَه، لِبَارَا دُوْزَا كُو تُو مَه بِبَالْ ڤَه گَازِى دِكِى، گِرْتِى نَه. دِگُهِيْنْ

مَه دَه کَرْبُونَکْ هَیَه و دِنَافْبَرَا مَه و تَه دَه ژِی پَرْدَیَکْ هَیَه، ڤِیْجَه تُو وَکِی خَوه بِکَه، بِیْگُمَانْ اَمِیْ ژِی وَکِی خَوه بِکِنْ.

٦. بِیْژَه: بِیْگُمَانْ اَزْ هَرْ وَکِی وَه تَنِیْ مِرُوْفِکِمْ. ژِ مِنْ رَه پَیَامْ هَاتِیَه کُو اَزْ بِیْژِمْ: بِیْگُمَان خُدَایِیْ وَه هَرْ خُدَایَکِی یَکَه، ڤِیْجَه بِرَاسْتْ و دُرِسْتِی بَرِیْ خَوه بِدِنِیْ و لِیْبُورِینَا (گُنَهِیْنْ) خَوه ژِیْ بِخَوازِنْ. وَاخْ لِحَالِیْ مُشْرِکَانْ!

٧. اَوْ مُشْرِکِیْنْ کُو زَکَاتَا مَالِیْ خَوه نَادِنْ و تِمْ ئَاخِرَتِیْ اِنْکَارْ دِکِنْ.

٨. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ، ژِ بُوْ وَانْ خَلاتَکَه بِیْ نَاقِبْرْ هَیَه.

٩. بِیْژَه: هُونْ چَاوَا وِی خُدَایِیْ کُو عَرْدْ دِ دُو رُوْژَانْ دَه ئَافِرَانْدِیَه اِنْکَارْ دِکِنْ و هُونْ چَاوَا ژِیْ رَه هَقْپِشْکَانْ چِیْدِکِنْ؟ هَا اَوْ، پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ یَه.

١٠. خُدِیْ دِعَرْدِیْ دَه چِیَایِیْنْ مِکُوْمْ و بِلِنْدْ بِجِهْ کِرِنَه و بَرَکَتَا خَوه خِسْتِیَه عَرْدِیْ و دِچَارْ رُوْژَانْ دَه ژِ بُوْ یِیْنْ کُو تِیْ دَه لِرِزْقِیْ خَوه دِگَرِنْ قُوتِیْ وَانْ بِرِیْکُوپِیْکْ کِرِیَه.

١١. پَاشِیْ خُدِیْ بَرِیْ خَوه دَا ئَافِرَانْدِنَا ئَاسِیَانَانْ کُو اَوْ دُومَانْ بُوْ، ژِ ئَاسْمِیْنْ و عَرْدِیْ رَه گُوتْ: بِدِلِیْ خَوه یَانْ ژِی بِیِیی دِلِیْ خَوه وَرِنْ رَادَسْتِی فَرْمَانَا مِنْ بِبِنْ. هَرْ دِیَانْ ژِی گُوتْ: اَمْ بِدِلِیْ خَوه هَاتِنْ رَادَسْتِی بَرْ فَرْمَانَا تَه بُونْ.

١٢. ڤِیْجَه خُدِیْ اَوْ حَفْتْ ئَاسِیَانْ دِ دُو رُوْژَانْ دَه تَمَامْ کِرِنْ و ژِ هَرْ ئَاسِیَانِی رَه وَظِیفَیَا وِی ژِیْ رَه وَحِی کِرْ. مَه ئَاسِیَانِیْ دِنْیَایِیْ بِسْتِیْرَانْ خَمِلانْدْ و مَه اَوْ پَارَاسْتِیَه. هَا اَفْ، تَقْدِیرَا خُدَایِیْ دَسْتْهِلاتْ یِیْ زَانَا یَه.[1]

١٣. اِیجَارْ اَگَرْ اَوْ بَرِیْ خَوه (ژِ اِیمَانِیْ) ڤَگَرِینْ، (ژِ وَانْ رَه) بِیْژَه: اَزْ وَه بِیَکْ هَلاکِیْ هِشِیَارْ دِکِمْ، مِینَا وِیْ هَلاکَا کُو بِسَرِیْ قَوْمِیْ عَادْ و سَمُودْ دَه هَاتِیَه.

١ وَاتَیَا کُو «ژِ هَرْ ئَاسِیَانِی رَه وَظِیفَیَا وِی ژِیْ رَه وَحِی کِر» اَفَه؛ مَلائِیکَتْ، سْتِیْرْ و جِسْمِیْنْ ئَاسِیَانِی یِیْنْ دِنْ لِهَرْ ئَاسِیَانِی لِگُوْرِی پِیْدِڤِیَا وِی بِجِهْ کِرِیَه و کَارِیْ هَرْ یَکِی، ژِ وَانْ رَه بِوَانْ دَایَه زَانِینْ.

١٤. دَمَا کُو یِیْخَمْبَرِیْ وَانْ ژِ هَرْ رَخِی قَه و بِهَرْ وَسِیلَیِیْ هَاتِنْ جَمْ وَانْ و ژِ وَانْ رَه گُوتِنْ: ژِ بِلِی خُدِیْ عِبَادَتِیْ تُو تِشْتِی نَکِنْ. گُوتِنْ: اَگَرْ خُدَایِیْ مَه بِخَوهْسْتَا دِیْ فِرِیشْتَه ژِ مَه رَه بِشَانْدِنَا. ڤِیْجَه بِرَاسْتِی ژِی اَقَا کُو هُونْ یِیْ هَاتِنَه شَانْدِنْ، اَمْ بَاوَرِی یِیْ نَایِینْ.

١٥. ڤِیْجَه هَچِی کُو گَلِیْ عَادْ بُوْ، وَانْ ژِ نَحَقِی لِعَرْدِیْ خَوه مَزِنْ دِیْرَانْ و دِگُوتِنْ: مَا کِی ژِ مَه خُرْتِرْ و بِهِیْزْتِرَه؟ اَرِیْ مَا اَوْ نِزَانِنْ کُو بِرَاسْتِی اَوْ خُدَایِیْ کُو اَوْ چِیْکِرِنَه ژِ وَانْ خُرْتِرْ و بِهِیْزْتِرَه. هَمْ وَانْ ئَایَتِیْنْ مَه هَرْ اِنْکَارْ دِکِرِنْ.

١٦. اِیْدِی مَه ژِی دِوَانْ رُوْژِیْنْ شُومْ و بِیْقُدُوْشْ دَه بَایَکِی سَارِیْ سَقَمِی و بِفِیزَه فِیزْ شَانْدْ سَرْ وَانْ، دَا کُو اَمْ دِ ژِیَانَا دِنْیَایِیْ دَه عَذَابِیْ رِسْوَاکَرْ بِوَانْ بِدِنْ چِیْژَانْدِنْ. عَذَابِیْ ئَاخِرَتِیْ تَقَزْ رِسْواکَرْتِرَه و ئَارِیکَارِیَا وَانْ ژِی نَایِیْ کِرِنْ.

١٧. هَچِی کُو گَلِیْ ثَمُودَه، مَه رِیَا رَاسْتْ نِیشَانِی وَانْ دَا، ڤِیْجَه وَانْ رِیْشَاشِی دِسَرْ هِیدَئَایَتِیْ رَه گِرْتِنْ. اِیْدِی بِسَبُونَتْ ئَا کُو بِدَسْتْ خِسْتِنْ بِرُوسْکَا عَذَابِیْ رِسْوَاکَرْ اَوْ هِنْگَافْتِنْ.

١٨. مَه اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و اَوِیْنْ کُو تَقْوادَارْ بُونْ، خَلاصْ کِرِنْ.

١٩. وِیْ رُوْژَا کُو دِژْمِنِیْنْ خُدِیْ بَرْ بِئِیْگِرْ ڤَه تِیْنَه جِڤَانْدِنْ، ڤِیْجَه تَفْ لِجِهَکِی تِیْنَه گِرْتِنْ.

٢٠. حَتَی دَمَا کُو اَوْ هَاتِنْ قَادَا حَشْرِیْ، (وِیْ هِنْگِیْ) گُهِیْنْ وَانْ، چَاڤِیْنْ وَانْ و چَرْمِیْنْ وَانْ لِهَمْبَرِی یَا کُو وَانْ (لِدِنْیَایِیْ) کِرِیَه دِیْ لِسَرْ وَانْ شَاهِدِیِیْ بِدِنْ.

٢١. اَوْ ژِ چَرْمِیْنْ خَوه رَه دِبِیْژِنْ: وَه ژِ بُوْ چه لِسَرْ مَه شَاهِدِی دَا؟ چَرْمِیْنْ وَانْ ژِی دِبِیْژِنْ: اَوْ خُدَایِیْ کُو هَرْ تِشْتِی دِدَه ئَاخَافْتِنْ اَمْ ژِی دَانَه ئَاخَافْتِنْ. هَرْ خُدِیْ یَه یِیْ جَارَا یِیْشِینْ هُونْ ئَافرَانْدِنْ و هُونِیْ هَرْ بِبَالْ ڤَه بِیْنَه ڤَگَرَانْدِنْ.

٢٢. وَه خَوه ژِ گُهِیْنْ خَوه، چَاڤِیْنْ خَوه و چَرْمِیْنْ خَوه نَدِپَارَاسْتْ کُو اَوِیْ شَاهِدِیِیْ لِسَرْ وَه بِدِنْ. لِیْبَلِیْ وَه حِزرْ دِکِرْ کُو خُدِیْ بِیرَانِیَا تِشْتِیْنْ کُو وَه دِکِرْ، نِزَانَه.

٢٣. هَا ڤێ هزْرَا وَه یَا کُو وَه دَرْ بَارێ خُدێ دَه دِکِرْ، هُونْ بِرِنْ هَلَاکِێ ڤێجَه هُونْ بُونْ ژِ یێنْ کُو خَسَارْکِرِنْ.

٢٤. ڤێجَه اَگَرْ اَوْ دِعَذَابْ دَه خَوه رَاگِرِنْ ژِ خَوه جهِێ وَانْ ئَاگِرَه. اَگَرْ اَوْ بِڤێنْ بِزِڤِرِنْ دِنْیَایِێ دَا کُو خُدێ ژِ خَوه رَازی بِکِنْ، ڤێجَه هِێنْجَتَا وَانْ نَایِێ قَبُولْکِرِنْ.

٢٥. مَه ژِ وَانْ (مُشْرِکَانْ) رَه هِنْ هَقَالْ و هُوْگِرْ ئَامَادَه کِرِنْ، ڤێجَه وَانْ ژِ هَرْ ئَالِی ڤَه کِرِنێنْ وَانْ ژِ بُوْ وَانْ خَوشِكْ نِیشَانْ دَانْ. لِسَرْ وَانْ عَذَابْ مِسُوْگَرْ بُوْ، کُو اَوْ عَذَابْ ژِ اُمَّتِێنْ بَرِیَا وَانْ لِسَرْ هِنْ کَسِێنْ جِنْ و اِنْسِی ژِی پِێوِسْتْ بُوبُو. بِێگُمَانْ وَانْ هَرْ خَسَارْ کِرِیَه.

٢٦. اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه (ژِ هَقْ رَه) دِگُوتِنْ: لِڤِێ قُرْئَانِێ گُهْدَارِی مَکِنْ، دَمَا کُو اَوْ بِێ خَوْنْدِنْ، بِکِنْ قِیرَه وِیرْ، هِێڤِی هَیَه هُونْ بِسَرْ بِکَڤِنْ.

٢٧. صُوْنْدْ بَه، اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه تَقَزْ اَمِێ عَذَابَکِی دِژْوَارْ بِوَانْ بِدِنْ چِێژَانْدِنْ و اَمِێ بِپِیسْتِرِینْ کَارِێ کُو وَانْ دِکِرْ وَانْ جَزَا بِکِنْ.

٢٨. هَا اَڤْ ئَاگِرْ جَزَایِێ دِژْمِنِێنْ خُدِێ یَه. ژِ بَرْ کُو وَانْ بِزَانِینْ ئَایَتِێنْ مَه مَانْدَلَه دِکِرِنْ، جَزَایِێ وَانْ (دُوزَهَه کُو اَوْ) مَالا سَرَاقَتِی یَه.

٢٩. اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه دِبِێژِنْ: خُدَایِێ مَه! ژِ جِنْ و اِنْسَانَانْ وَانْ هَرْ دِبِێنْ کُو اَمْ ژِ رِێ خِسْتِنَه نِیشَانِی مَه بِدَه دَا کُو اَمْ وَانْ بِخِنْ بِنْ پِیِێنْ خَوه، دَا کُو اَوْ بِبِنْ ژِ یِێنْ دِبِنِێ دُوزَهِێ دَه!

٣٠. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو دِبِێژِنْ «پَرْوَرْدَگَارِێ مَه خُدِێ» یَه، پَاشِێ خَوه رَاسْتُ و دُرِسْتْ ژِی دِکِنْ؛ (لِبَرْ مِرِنِێ) مَلَائِکَتْ بِسَرْ وَانْ دَه تِێنْ (و ژِ وَانْ رَه دِبِێژِنْ)؛ مَتِرْسِنْ، غَمْگِینْ مَبِنْ و بِوِێ بِهِشْتَا کُو سُوْزَا وِێ ژِ وَه رَه هَاتِیَه دَاِینْ، دِلْشَادْ بِبِنْ!

٣١. (مَلَائِکَتْ دِبِێژِنْ): اَمْ لِژِیَانَا دِنِیَایِێ و لِئَاخِرَتِێ ژِی دُوْسْتُ و پِشْتْگِرِیْنْ وَه نَه، دِبِهِشْتِێ دَه تِشْتِێ کُو دِلِێ وَه بِبِژِیِێ و یَا کُو هُونْ بِڤِێنْ، ژِ بُوْ وَه هَیَه.

٣٢. اَڤْ قَدِرْگِرْتِنث و مَازُوڤَانِيكَه ژ جَمْ خُدِێ يَه، اَوِێ كُو گُنَهْڕِێبِرَه، دِلُوْڤَانَه.

٣٣. اَرِێ مَا گُوتِنَا كِێ ژ يَا وِی كَسِی لَاوْتِرْ و سِپَحِيتِرَه، اَوِێ كُو خَلْكِێ گَازِی بَالْ خُدِێ ڤَه دِكَه، كَارْ و كِرْيَارِێنْ قَنْجْ دِكَه و دِيِێژِێ: بِێگُمَانْ اَزْ ژ مُسلْمَانَانِمْ؟

٣٤. قَنْجِی و نَقَنْجِی نَه وَكْهَڤْنْ. تُو (نَقَنْجِيِێ) بِهَلْوَسْتَكَه هَرِی سِپَحِی رَاكَه. وِێ چَاخِێ (تُو دِێ بِبِينِی) اَوْ كَسِێ كُو دِنَاڤْبَرَا تَه و وِی دَه نَيَارْتِيكْ هَيَه، دِێ بِبَه هَرْ وَكِی دُوسْتَكِی گَرْمْ و نِێزِيكْ.

٣٥. ژ وَانْ كَسِێنْ كُو خَورَاگِرِنْ يِێ ڤَه تُو كَسِێنْ دِنْ نَاگِهِيژِنْ ڤِێ رَادَيِێ و ژ بِلِی وَانِێنْ كُو دِخِێرْ و قَنْجِيِێ دَه خَودِيِێ پَارَكَه مَزِنِنْ تُو كَسِێنْ دِنْ نَاگِهِيژِنْ ڤِێ دَرَجَيِێ.

٣٦. اَگَرْ ژ شَيْطِێنْ فِكْرَكِی نَبَاشْ تَه (ژ فَانْ مَرْتَبِيِێنْ بَاشْ) فَكَرِينَه، دِجِهْ دَه خَوه بِخُدِێ بِپَارِێزَه. بِێگُمَانْ خُدِێ، هَرْ اَوَه يِێ بِهِيزَرْ، يِێ زَانَا.

٣٧. شَڤْ و رُوْ، رُوْژْ و هَيڤْ ژ نِيشَانِێنْ خُدِێ نَه. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ دِخَوازِنْ تَنِێ عِبَادَتِێ خُدِێ بِكِنْ. ژ رُوْژْ و هِيڤِێ رَه نَچِنْ سِجُودِێ؛ ژ خُدِێ رَه هَرِنْ سِجُودِێ، اَوِێ كُو وِی اَوْ (هَيڤْ و رُوْژْ) ئَافِرَانْدِنَه.

٣٨. اَگَرْ مِرُوْڤ خَوه قُرَه بِكِنْ (و ژ خُدِێ رَه عِبَادَتْ نَكِنْ)، ڤِێجَه اَوْ مَلَائِكَتِێنْ كُو لِجَمْ خُدَايِێ تَه، بِشَڤْ و رُوْژْ خُدِێ پَاكْ دِدِێرِنْ و اَوْ قَتْ رَانَاوَسْتِنْ ژِی.

٣٩. ژ نِيشَانِێنْ (هِێزْ و قُدْرَتَا) خُدِێ يَه كُو تُو دِبِينِی عَرْدْ هِشْكْ و هُولا يَه، ڤِێجَه دَمَا كُو اَمْ بَارَانِێ دَادِخِنْ سَرْ وِێ، دِلقَه و بِنَاڤِێ دِنَپِخَه؛ بِلِنْدْ دِبَه. اَوْ خُدَايِێ كُو عَرْدِێ (بِنَاڤِێ) ڤَدِژِينَه، تَقَزْ اَوِێ مِرِيَانْ ژِی ڤَژِينَه. بِێگُمَانْ خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٤٠. بِێگُمَانْ اَوِێنْ كُو ئَايَتِێنْ مَه اِنْكَارْ دِكِنْ اَوْ ژ بَرْ مَه نَايِێنَه قَشَارْتِنْ. اَرِێ مَا ڤِێجَه اَوِێ كُو دِ اِيِّگرْ دَه تِێ ئَافِێتِنْ چِێتِرَه، يَانْ اَوِێ كُو رُوْژَا قِيَامَتِێ بِاَوْلَهِی وَرَه؟ هُونْ چِه دِڤِێنْ وِێ بِكِنْ، بِێگُمَانْ خُدِێ بِتِشْتِێنْ كُو هُونْ دِكِنْ بِينَرَه.

٤١. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو دَمَا قُرْئَانْ ژ وَانْ رَه هَاتِیَه بَاوَرِی پِێ نَئَانِینْ، (ژِ وَانْ رَه دُوژَه هَیَه). بِێگُمَانْ اَوْ کِتِێبَکَه قَدِرْبِلِنْدْ و زُوْرْشِکِێنَه.

٤٢. نَه ژ پِێشْ وِێ قَه، نَه ژِی ژ پِشْتْ وِێ قَه پُوچِی تِێکِلِی وِێ نَابَه. اَوْ ژ جَمْ خُدَایِێ حَکِیمْ اِێ حَمِیدْ قَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ.

٤٣. (یَا مُحَمَّدْ!) یَا ژ تَه رَه هَاتِیَه گُوتِنْ، هَرْ اَوْ ژ پِێخَمْبَرِێنْ بَرِیَا تَه رَه ژِی هَاتِیَه گُوتِنْ. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه تَقَزْ خُدَانِێ مَغْفِرَتِێ یَه، هَمْ ژِی خُدَانِێ عَذَابَکِی جَانْسُوْژَه.

٤٤. اَگَرْ مَه اَقْ قُرْئَانْ نَه بِزْمَانِێ عَرَبِی بِهِنَارْتَا، ڤِێجَه دِێ بِگُوتِنَا :دَه بِلا ئَایَتِێنْ وِێ بِعَرَبِی بِهَاتَا رُونِیکِرِنْ، (دَا کُو مَه ژِێ فَهمْ کِرِبُویَا)، اَرِێ مَا اَقْ چِێدِبَه کُو قُرْئَانْ عَجَمِی و پِێخَمْبَرْ ژِی عَرَبِی بَه؟ بِێژَه: اَقْ قُرْئَانْ، ژ بُوْ وَانِێنْ کُو اِیمَانْ ئَانِییَه، رِێبَرْ و شِیفَا یَه. اَوِێنْ کُو اِیمَانْ نَایِینْ، دِگُهِێنْ وَانْ دَه کَرِیتِیَکْ هَیَه. اَقْ قُرْئَانْ لِسَرْ وَانْ طَارِیتِی و گُمَانَکَه (کُو اَوْ تِێنَاگِهِیژِنْ). هَرْ وَکِی کُو ژ جِهَکِی دُورْ قَه بَانْگْ لِوَانْ بِێ کِرِنْ (ڤِێجَه اَوْ تِێنَگِهِیژِنْ و فَهمْ نَکِنْ).

٤٥. صُوْنْدْ بَه، مَه کِتِێبْ ژ مُوسَا رَه هِنَارْتْ، ڤِێجَه خَلْکِێ وِی دَرْبَارِێ وِێ دَه بِهَفْ کَتِنْ. اَگَرْ نَه ژ بَرْ سُوْزَا خُدَایِێ تَه بُویَا اَوَا کُو بَرِێ دَایَه، دِێ دِ نَاڤْبَرَا وَانْ دَه (بِهَلاکَا وَانْ) حُکِمْ هَاتِبُویَا دَاینْ. بِرَاسْتِی اَوْ دَرْ بَارِێ قُرْئَانِێ دَه دِنَاڤْ گُمَانَکَه گُمَانْدَارْ دَه نَه.

٤٦. چه کَسِێ کُو کَارَکِی قَنْجْ بِکَه اَوْ ژ خَوه رَه دِکَه و کِی ژِی نَقَنْجِیَکِێ بِکَه، ڤِێجَه زَرَارَا وِێ هَرْ ژِێ رَه یَه. رَبِّێ تَه ژ بَنْدَیِێ خَوه رَه نَه سِتَمْکَارَه.

٤٧. زَانِینَا قِیَامَتِێ هَرْ بِبَالْ خُدِێ قَه تِێ سپَارْتِنْ (هَرْ اَوْ دِزَانَه). بِێیِی زَانِینَا وِی تُو فِێکِی ژ کُمکَا خَوه دَرْنَاکَفَه، تُو مِێیكْ ژِی بِێیِی زَانِینَا وِی بَرْ نَاگِرَه و بَرِێ خَوه دَانَاینَه. وِێ رُوْژِێ خُدِێ گَازِی وَانْ دِکَه: کَا لِکُو نَه اَوْ هَڤْپِشْکِێنْ مِنْ (اَوِێنْ کُو وَه ژ مِنْ

رَه دِكِرِنْ شَرِيكْ)؟ اَوْ دِيِژِنْ: اَمْ ژِ جَنَابِێ تَه رَه اَشْكَرَه دِكِنْ كُو دَرْ بَارِێ قِێ دَه تُو شَاهِدْ ژِ مَه تُنِنْ.

٤٨. اَوْ تِشْتِێنْ كُو وَانْ بَرِێ عِبَادَتِێ وَانْ دِكِرْ ژِ بَرْ وَانْ وِنْدَا بُونْ و وَانْ بَاشْ يَقِينْ كِرْ كُو ژِ وَانْ رَه تُو جِهِێ رَقِێ تُنَه يَه.

٤٩. اِنْسَانْ ژِ خَوسْتِنَا خِێرِێ نَاوَسْتَه، لِێبَلِێ اَگَرْ خَرَابِيَكْ بِسَرْ دَه بِێ دِجِهْ دَه هِێقِيَا خَوه وِنْدَا دِكَه و اُمِيدَا وِی نَامِينَه.

٥٠. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ بِشْتِی تَنْگَزَارِيَكَه كُو بِسَرْ اِنْسِێنْ دَه بِێ، اَمْ ژِ جَمْ خَوه قَنْجِيَكِێ بِێ بِدِنْ تَعمْكِرِنْ، تَقَزْ دِێ بِيِژَه: اَفْ، بِكَدَا مِنْ بُو و مِنْ نَه بَاوَرَه كُو قِيَامَتْ ژِی رَابَه. اَگَرْ اَزْ لِخُدَايِێ خَوه قَگِرِمْ ژِی، تَقَزْ لِجَمْ وِی ژِ مِنْ رَه يَا هِێ سِبَحِيترْ هَيَه. صُوْنْدْ بَه، اَمِێ وَانِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه بِهَمُو كَارِێنْ كُو كِرِنْ هَرْ ئَاگَاهْدَارْ بِكِنْ و تَقَزْ اَمِێ ژِ عَذَابِێ گِرَانْ وَانْ بِدِنْ چِێژَانْدِنْ.

٥١. دَمَا كُو اَمْ قَنْجِيَكِێ بِدِنْ اِنْسِێنْ بَرِێ خَوه (ژِ مَه) قَدِگِرِينَه و خَوه دُورْ دِكَه. لِێبَلِێ دَمَا كُو خَرَابِيَكْ بِسَرْ دَه بِێ، دِجِهْ دَه دُعَا و لاقَه لاقِێنْ دِرِێژْ ژِ مَه دِكَه.

٥٢. (رَسُولِێ مِنْ ژِ وَانْ رَه) بِيِژَه: دَه كَا هُونْ بِێژِنْ: اَگَرْ اَفْ (قُرْئَانْ) ژِ جَمْ خُدِێ بَه و پَاشِێ وَه ژِی اَوْ مَانْدَلَه كِرِبَه، وِێ چَاخِێ ژِ وِی كَسِێ كُو كَتِيَه اِخْتِلافَكَه دُورِی حَقِيِێ رِێشَاشْترْ كِی هَيَه؟

٥٣. تَقَزْ اَمِێ دَلِيلِيْنْ خَوه دِنَاسُوْيَانْ دَه و دِنَفْسَا اِنْسِێنْ بِخَوه دَه ژِی نِيشَانِی وَانْ بِدِنْ، حَيَانِی كُو ژِ وَانْ رَه تَام اَشْكَرَه بِبَه كُو اَفْ (قُرْئَانْ) حَقْ و رَاسْتَه. اَرِێ مَا نَه بَسِی تَه يَه كُو بِرَاسْتِی خُدَايِێ تَه لِسَرْ هَرْ تِشْتِی حَازِرْ و شَاهِدَه.

٥٤. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِرَاسْتِی اَوْ كَافِرْ ژِ چُونَا بَرْ حِزُورَا خُدِێ بِشِكْ و گُمَانِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِێگُمَانْ خُدِێ (بِزَانِينَا خَوه) دُوْرْ لِهَرْ تِشْتِی گِرْتِيَه.

٤٢. سُورَه يِێ شُورَا

سُورَەيێ (شُورَا)،٥٣ (پێنْجِی و سِێ) ئَايَتَه. لِمَكِّێ نَازِلْ بُويَه . سُورَه نَاقِێ خَوه ژِ ئَايَتَا ٣٨'اَمْ گِرْتِيَه كُو تِێ دَه بِێژَيَا شُورَا دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَيَا «شِێوْرَه» كُو اَوْ ژِی، بِنْگَهْ و پْرَنْسِيبَكَه گِرِينْگْ نَا دَسْتْهِلاتِيَا مُسِلْمَانَانَه.

بِنَاقِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. حَا، مِيمْ،

٢. عَينْ، سِينْ، قَافْ.

٣. (يَا مُحَمَّدْ!) خُدَايِێ دَسْتْهِلاتِێ كَارْبِنَجِه، بِقِی ئَاوَايِی وَحْيِێ بِبَالْ تَه قَه و بِبَالْ پِێخَمْبَرِێنْ بَرِيَا تَه قَه دِشِينَه.

٤. چِه تِشْتِێنْ دِ عَرْدْ و ئَاسِيمَانَانْ دَه هَنَه هَرْ يِێنْ خُدِێ نَه. هَرْ اَوَه يِێ بِلِنْدْ يِێ مَزِنْ.

٥. هِنْدِكْ مَا كُو ئَاسِيمَانْ دِسَرْ هَفْ رَه (ژِ هَيْبَتَا خُدِێ) بِقَلِشْنْ! مَلائِيكَتْ ژِی، خُدَايِێ خَوه دِگَلْ پَسِنْدَانَا وِی ژِ هَرْ كِيمَاسِيِێ وِی پَاكْ دِدِێرِنْ و ژِ بُوْ يِێنْ لِعَرْدِێ لِێبُورِينِێ دِخَوازِنْ. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِێگُمَانْ خُدِێ هَرْ اَوَه يِێ گُنَهْژِێبِرْ، يِێ دِلُوَقَانْ.

٦. اَوِێنْ كُو ژِ بِلِی خُدِێ ژِ بُوْ خَوه دُوسْتُ و ئَارِيكَارْ گِرْتِنَه، خُدِێ لِسَرْ وَانْ هَرْ تِمْ زِيرَقَانَه و تُو ژِی لِسَرْ كَارِێنْ وَانْ نَه كَفِيلِی.

٧. مَه بِقِی ئَاوَايِی ژِ بُوْ تَه قُرْئَانَكْ بِزِمَانِێ عَرَبِی وَحِی كِرِيَه دَا كُو تُو خَلْكِێ مَكِّێ و يِێنْ كُو لِهَاوِرْدُوْرَا وِێ نَه، هِشْيَارْ بِكِی و تُو وَانْ ژِ رُوْژَا جِڤِينِێ بِترْسِينِی، اَوْ رُوْژَا كُو تِێ دَه قَتْ گُمَانْ تُنَه يَه. وِێ رُوْژِێ، هِنْ دِبِهِشْتِێ دَه نَه هِنْ ژِی دِ ئَاگِرِێ بِيِێتْ دَه نَه.

٨. اَگَرْ خُدَا بِقِيَا تَقَزْ دِێ هَمُو مِرُوْڤْ كِرِبُونَا يَكْ اُمَّتْ. لِێبَلِێ خُدِێ كِێ بِقِێ وِی دِخَه نَاڤْ رَحْمَا خَوه. اَوِێنْ كُو ظَالِمِنْ (كَافِرِنْ) ژِ بُوْ وَانْ تُو دُوسْتُ و ئَارِيكَارَكْ تُنَه.

٩. (دَڤْ ژِ وَانْ بَرْدَه) بَلْکِی وَانْ ژِ بِلِی خُدِیْ ژِ بُوْ خوه خَودِی و نَارِیکَارْ گِرْتِنَه. (اَگَرْ اَوْ خَودِی و نَارِیکَارَانْ بِگِرِنْ) ڤِیْجَه خُدِیْ، بَسْ خَودِی و نَارِیکَارَه و بَسْ اَوْ مِرِیَانْ سَاغْ دِکَه و اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

١٠. چه دَمَا هُونْ ژِ کَارْ و بَارِیْنْ خَوه دِتِشْتَکِی دَه کَتِنْ اِخْتِلافِیْ، ڤِیْجَه حُکْمِیْ وِی بِدِنْ بَالْ خُدِیْ ڤَه. هَا اَوْ خُدَایِیْ کُو حُکْمِیْ هَرْ تِشْتِی لِجَمَه پَرْوَرْدَگَارِیْ مِنَه. مِنْ خَوه سِپَارْتِیِیْ و اَزِیْ بِبَالْ ڤَه ڤَگِرِمْ.

١١. نَافِرِینَرِیْ عَرْدْ و نَاسِیمَانَانَه. وِی ژِ بُوْ وَه ژِ جِنْسِیْ وَه هَڤْزِیْنْ خُلِقَانْدِیَه و ژِ تَرْسَانْ ژِی، ژِ جِنْسِیْنْ وَانْ هَڤْزِیْنْ نَافِرَانْدِنَه. وَه (بِڤِی نَاوَایِی) بِوَانْ زِیْدَه دِکَه. تُو تِشْتْ مِینَا خُدِیْ تُنَه یَه. هَرْ خُدِیْ یَه یِیْ بِهِیزَرْ، یِیْ بِینَرْ.

١٢. کِلِیتِیْنْ (خَزِینِیِیْنْ) نَاسِیمَانَانْ و عَرْدِیْ یِیْنْ خُدِیْ نَه. اَوْ کِیْ بِڤِیْ رِزْقِیْ وِی فِرَه دِکَه، کِیْ ژِی بِڤِیْ (رِزْقِیْ وِی) تَنْگْ دِکَه. بِیْگُمَانْ اَوْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

١٣. دِ دِینْ دَه یَا کُو لِنُوحْ هَاتِیَه اَمرْکِرِنْ و یَا کُو مَه ژِ بُوْ تَه شَانْدِی و یَا کُو مَه اِبْرَاهِیمْ، مُوسَا و عِیسَا یِیْ فَرْمَانْبَرْ کِرِنْ، ژِ بُوْ وَه کِرِیَه رِیْکْ و رِیْبَازْ دَا کُو هُونْ دِینْ لِسَرْ یِیَانْ بِگِرِنْ و هُونْ تِیْ دَه نَکَڤْنْ اِخْتِلافِیْ. اَڤَا کُو هُونْ مُشْرِکَانْ گَازِی بَالْ ڤَه دِکِنْ لِسَرْ وَانْ گِرَانْ تِیْ. خُدِیْ کِیْ بِڤِیْ ژِ دِینِیْ خَوه رَه دِبِژِیْرَه و کَسِیْ کُو (بِتُوبِیْ) لِخُدِیْ ڤَگَرَه، وِی رَاسْتَرِیْ دِکَه.

١٤. اَوْ پِشْتِی کُو زَانِینْ ژِ وَانْ رَه هَاتِنْ، هَرْ ژِ چَاڤْتَبَارِیَا خَوه، دِنَاڤْبَرَا خَوه دَه کَتِنْ اِخْتِلافِیْ. اَگَرْ گُوتِنَا خُدَایِیْ تَه، بِیَاشْدَخِسْتِنَا جَزَایِیْ وَانْ حَتَا رُوْژَا قِیَامَتِیْ دَرْبَاسْ نَبُویَا دِیْ دِجِهْ دَه دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه (بِهَلاکَا وَانْ) حُکِمْ بِهَاتَا کِرِنْ. بِرَاسْتِی اَوِیْنْ کُو پِشْتِی گَلِیْنْ خَوه بُونَه وِیْرِسِیْ کِتِیِیْ، دَرْ بَارِیْ قُرْئَانِیْ دَه، دِنَاڤَا شِکْ و گُمَانِیْ دَه نَه.

١٥. (رَسُولِیْ مِنْ!) ڤِیْجَه بِبَالْ وِی (دِینِیْ رَاسْتْ) ڤَه گَازِی خَلْکِیْ بِکَه و چَاوَا فَرْمَانْ لِتَه هَاتِیَه کِرِن وِسَا خَوه رَاسْتْ و دُرِسْتْ بِکَه و نَدَه پَیْ هَوَسِیْنْ وَانْ. ژِ وَانْ رَه بِیْژَه:

مِنْ بِکِتِیْبَا کُو خُدِیْ اَوْ هِنَارْتِیَه بَاوَرِی نَانِی و لِمِنْ هَاتِیَه فَرْمَانْکِرِنْ کُو اَزْ دِنَاقْبَرَا وَه دَه بِعَدَالَتِی حُکِمْ بِکِمْ. خُدَا، پَرْوَرْدَگَارِیْ مَه و پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه یَه. جَزَایِیْ کَارِیْنْ مَه ژ مَه رَه یَه و جَزَایِیْ کَارِیْنْ وَه ژِی ژ وَه رَه یَه. دِنَاقْبَرَا مَه و وَه دَه تُو مُنَاقَشَه تُنَه یَه. خُدِیْ دِیْ مَه و وَه تَفَانْ (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) لِهَقْ بِجِقِینَه، فَگَرْ ژِی هَرْ بِبَالْ وِی فَه یَه.

١٦. اَوِیْنْ کُو دَرْ بَارِیْ (دِینِیْ) خُدِیْ دَه پِشْتِی کُو مِرُوْفَانْ اَوْ قَبُولْکِرِنْ و ژِیْ رَه تَسْلِیمْ بُونْ، گَنْگَشِی و نِیقَاشِیْ دِکِنْ؛ نِیقَاشْ و دَلِیلِیْنْ وَانْ لِجَمْ خُدَایِیْ وَانْ پُوچْ و بَطَالِنْ. (لِدِنْیَایِیْ) غَرَبْ لِسَرْ وَانَه و (لِنَاخْرَتِیْ ژِی) ژ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

١٧. اَوِیْ کُو کِتِیْبْ و تَرَازِی بِحَقِی شَانْدِنَه (دَا کُو مِرُوْف دِهَمُو کَارِیْنْ خَوه دَه بِعَدَالَتِی رَابِنْ) خُدَا یَه. مَا تُو چِه دِزَانِی، دِبَه کُو رُوْژَا قِیَامَتِیْ نِیْزِیكْ بَه.

١٨. اَوِیْنْ کُو بِرُوْژَا قِیَامَتِیْ بَاوَرِی نَاینِنْ لَزِیْ لِهَاتِنَا وِیْ دِکِنْ. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی یِیْ نَانِینَه ژِیْ دِتِرْسِنْ و ژ دِلْ دِزَانِنْ کُو اَوْ حَقَه. هَایْدَارْ بِنْ! بِرَاسْتِی اَوِیْنْ کُو دَرْ بَارِیْ رُوْژَا قِیَامَتِیْ دَه تِیْدِکُوشِنْ، اَوْ دِ نَاقْ رِیْشَاشِیَکَه دُورْ دَه نَه.

١٩. خُدِیْ ژ بَنْدَیِیْنْ خَوه رَه لُطْفْکَارَه؛ اَوْ کِیْ بِقِیْ رِزْقِیْ وِی دِدَه و هَرْ اَوَه یِیْ خُدَانْهِیْزْ، یِیْ دَسْتْهِلاتْ.

٢٠. چِه کَسِیْ (بِعَمَلِیْ خَوه) قَازَانْجَا نَاخْرَتِیْ بِخَوَازَه، اَمِیْ قَازَانْجَا وِی ژِیْ رَه زِیْدَه بِکِنْ و چِه کَسِیْ دَسْکَفْتِیِیْنْ دِنْیَایِیْ بِخَوَازَه، اَمِیْ ژ وِیْ تِشْتَکِی بِدِنِیْ و لِنَاخْرَتِیْ ژِیْ رَه تُو پَارَكْ تُنَه.

٢١. یَانْ ژِی، مَا ژ وَانْ رَه اِلْهِنْ هَنَه کُو ژ وَانْ رَه حُکْمِیْنْ دِینْ دَاتِینْ، یَا کُو خُدِیْ دَسْتُورْ یِیْ نَدَایَه؟ اَگَرْ حُکْمِیْ خُدِیْ نَبُویَا کُو اَوِیْنْ رُوْژَا قِیَامَتِیْ ژ هَفْ بِیْنَه جُدَاکِرِنْ ، دِجِهْ دَه دِنَاقْبَرَا وَانْ دَه حُکِمْ (بِعَذَابِیْ) دِیْ بِهَاتَا دَایِنْ. بِیْگُمَانْ ژِ یِیْنْ ظَالِمْ رَه عَذَابَکِی جَانْسُوژْ هَیَه.

٢٢. تُو (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) ظَالِمَانْ دِبِینِی کُو اَوْ ژ بَرْ کِرِنِیْنْ خَوه (یِیْنْ خَرَابْ) بِطِرْسِنْ. تَقَرْ اَوِیْ

بِسَرْ وَانْ دَه وَرَه. اَوێنْ کُو بَاوَرِی ئَانینْ و کَارێنْ قَنْجْ کِرنَه، اَوْ دِبَخْچِیێنْ بِهِشْتِێ دَه نَه. لِجَمْ خُدَایێ وَانْ، ژ وَانْ رَه یَا کُو بِخَوَازِنْ هَیَه. هَا اَقْ، کَرَمْ و قَنْجیَا مَزِنْ بِخَوه یَه.

٢٣. هَا اَقْ (کَرَمْ و قَنْجِی) یَا کُو خُدِێ مِزْگِینیَا وِێ دِدَه بَنْدَییِنْ خَوه یِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه و کَارِێنْ قَنْجْ کِرنَه. (رَسُولِێ مِنْ! ژ وَانْ رَه) بِبِێژَه: اَزْ ژ بِلِی پَارَاسْتِنَا (حِقُوقِێ) اَقرَبَاتِیێ تُو حَقَکِی (لِسَرْ تَبْلِیغِێ) ژ وَه نَاخَوَازِمْ. چِه کَسِێ کُو قَنْجِیَکِێ بِکَه اَمْ پَادَاشَا وِی زِێدَه دِکِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ گُنَهْژِێبِرَه، شُکِرْوَرْگِرَه.

٢٤. یَانْ مَا اَوْ دِبِێژِنْ: وِی لِسَرْ (نَاقِێ) خُدِێ دَرَوْ لِێئَانِیَه؟ اَگَرْ خُدَا (هَتِیکَتِیَا تَه) بِخَوه‌سْتَا دِێ سَرْ دِلِێ تَه مُورْ بِکِرَا (و بِتَه بِدَانَا زِبِیرْکِرِنْ). خُدِێ پُوچِی (یَا کُو اَوْ دِبِێژِنْ) ژ هُوْلِێ رَادِکَه و بِئَایَتِێنْ خَوه، حَقِیێ بِجِهْ دِکَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بِیَا دِدِلْ و سِینْگَانْ دَه قَشَارْتِی دِزَانَه.

٢٥. اَوَه یِێ کُو ژ بَنْدِییِنْ خَوه تُوبِێ قَبُولْ دِکَه و لِنَقَنْجِیِێنْ وَانْ دِبُورَه و بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ دِزَانَه.

٢٦. خُدِێ بَرْسِقَا (بَرْگِرِینَا) وَانِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِێنْ قَنْجْ کِرنَه دِدَه و ژ قَنْجِیَا خَوه زِێدَه‌یِی یَا کُو کِرِنْ ژِی دِدَه وَانْ. هَرْچِی کُو کَافِرِنْ، ژ وَانْ رَه ژِی عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

٢٧. اَگَرْ خُدِێ ژ عَفْدِێنْ خَوه رَه رِزقْ فِرَهْ بِکِرَا دِێ لِسَرْ رُوِیِێ عَرْدِێ ژ سَرْ خَوه فَه بِچُونَا. لِیَبَلِێ خُدَا، بِقَاسِی کُو دِفِێ رِزْقِێ وَانْ دِشِینَه. بِێگُمَانْ خُدِێ بِبَنْدَییِنْ خَوه ئَاگَاهْدَارَه بِینَرَه.

٢٨. اَوَه یِێ کُو بَارَانِێ پِشْتِی کُو مِرُوْف (ژ هَاتِنَا وِێ) بِێهِیْقِی بُونْ، دِبَارِینَه. رَحْمَتَا خَوه لِهَرْ ئَالِیِی بَلَاْفْ دِکَه. اَوَه، یِێ دُوسْتُ و ئَارِیکَارْ، یِێ بَابَتِێ پَسِنْدَاییِنِێ.

٢٩. ژ نِیشَانِیْنْ (قُدْرَتْ و یَکِیتِیَا) خُدِێ یَه کُو عَرْدْ و ئَاسِیمَانْ و رِیْقَهَرِیْنْ کُو دِنَاقَا وَانْ دَه بَلَاْفْ کِرِنْ ژِی خُلِقَانْدِنَه و خُدَا دَمَا بِخَوَازَه لِسَرْ لِهَفْکُومْکِرِنَا وَانْ قَادِرَه.

٣٠. چه مُصیبَتَکَه کُو وَرَه سَرِێ وَه هَرْ اَوْ بِسَبُونَتْ گُنَهێنْ کُو وَه کِرنَه و خُدِێ لِپِرِێنْ وَانْ ژِی دِبُورَه.

٣١. هُونِێ (خُدِێ) لِسَرْ عَرْدِێ نَچَارْ نَهِێلِنْ و ژِ بِلِی خُدِێ، ژِ بُۆ وَه تُو دُۆسْتُ و نَارِیکَارَکْ ژِی تُنَه.

٣٢. ژِ نِیشَانِێنْ خُدِێ نَه؛ اَوْ کَشْتِیِێنْ کُو مِینَا چِیَانْ دِبَحْرِێ دَه دِکِشِنْ.

٣٣. اَگَرْ خُدَا بِخُوَازَه دِێ بَا رَاوَسْتِینَه، ڤِێجَه کَشْتِی ژِی دِێ لِسَرْ رُوِیِێ بَحْرِێ سَکِنَانْدِی بِمِینِنْ. بِێگُمَانْ دِڤِێ دَه، ژِ بُۆ هَرْ کَسِێ صَبرْکِیشْ و شُکِرْدَارْ رَه نِیشَانْ هَنَه.

٣٤. یَانْ ژِی بِسَبُونَتْ کِرنِێنْ وَانْ دِێ وَانْ هَلاکْ بِکَه، (لِێبَلِێ اَوْ) لِپِرِێ تِشْتَانْ دِبُورَه.

٣٥. (بِڤِی ئَاوَایِی) دَا کُو اَوِێنْ دَرْ بَارِێ ئَایَتِێنْ مَه دَه تِێدِکُوشِنْ بِزَانِنْ کُو ژِ وَانْ رَه تُو جِهِێ رَڤِێ تُنَه یَه.

٣٦. اِێدِی چه تِشْتِێ کُو ژِ وَه رَه هَاتِیَه دَایِنْ، ڤِێجَه اَوْ پَرْتَالِێ ژِیَانَا ڤِێ دِنْیَایِێ یَه و ژِ بُۆ یِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه و خَوه دِسپِێرِنْ پَرْوَرْدَگَارِێ خَوه، یَا لِجَمْ خُدِێ چِێترْ و مَایِینْدَترَه.

٣٧. اَوْ بَاوَرْمَنْدِیِنْ کُو ژِ گُنَهِێنْ مَزِنْ و ژِ فَحْشِیتِیَانْ (بِێتُورِیِیَانْ) خَوه دِپَارِێزِنْ و دَمَا کُو اَوْ هِێرْسْ دِبِنْ ژِی عَفُو دِکِنْ.

٣٨. اَوِێنْ کُو بَرْسِڤَا بَانْگَا خُدَایِێ خَوه دَانَه، نِمِێژْ کِرنَه، دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه کَارِێنْ وَانْ بِشِێورِێ یَه و ژِ وِی رِزْقِێ کُو مَه دَایَه وَانْ ژِی (دِجهِێ وِێ دَه) خَرْجْ دِکِنْ.

٣٩. اَوِێنْ کُو دَمَا نَحَقِی لِوَانْ دِبَه (ژِ یِێ نَحَقْ) حَقِێ خَوه دِسْتِینِنْ و تَعْدَهِیِێ نَاکِنْ.

٤٠. جَزَایِێ نَقَنْجِیَکِێ بِنَقَنْجِیَکَه عَیْنِی مِینَا وِێ یَه. لِێبَلِێ کِی کُو لِێ بِبُورَه؛ اَشْتِیِێ سَازْ بِکَه تَقَزْ خَلاتَا وِی لِسَرْ خُدِێ یَه. بِێگُمَانْ خُدِێ ژِ ظَالِمَانْ حَزْ نَاکَه.

٤١. کِی پِشْتِی کُو نَحَقِی لِێ هَاتَه کِرنْ حَقِێ خَوه سِتَانْدْ، ڤِێجَه تُو رِێیَکْ (ژِێ رَه) لِسَرْ یِێ ظَالِمْ تُنَه (کُو وِی جَزَا و شَرْمَزَارْ بِکَه).

٤٢. رِیَا (جَزَاکِرنِێ) تَنێ لِهَمْبَرِی وَانْ کَسَانَه کُو لِمرُوْڤَانْ ظُلْمِێ بِکِنْ و لِسَرْ عَرْدِێ بِنَحَقِی تَڤْدَانِێ دَرْخِنْ. هَا ژ کَسِێنْ وِهَا رَه عَذَابَکِی جَانْسُوژْ هَیَه.

٤٣. کِی کُو (لِهَمْبَرِی ئَازَارَا خَلْکِێ) خَوه رَاگِرَه و وَانْ بِبَخْشِینَه، بِێگُمَانْ اَڤْ ژ کَارِێنْ هِێژَا و پَسْنَانْدَه یَه.

٤٤. خُدِێ کِێ ژ رِێ بِخَه؛ ڤِێجَه پشْتِی خُدِێ ژ بُوْ وِی تُو خَودِی و ئَاریکَارْ تُنِنْ. دَمَا ظَالِمْ عَذَابْ دِبِینِنْ؛ تُو یِێ وَانْ بِبِینِی کُو دِبِێژِنْ: «اَرِێ مَا ژ بُوْ گُوَامْ ڤَگَرِنْ دِنْیَایِێ تُو رِێیَکْ نِینَه»؟

٤٥. دَمَا اَوْ ژ ئَاگرِێ دُوْزَهِێ رَه تِێنَه رَاپِێشْکِرِنْ، تُو وَانْ دِبِینِی کُو ژ رَبَنِی و رِسْوَایِی بِترْسِنْ کُو دِبِنْ چَاڤِێنْ خَوه دَه بِهِێدِی و دِزِی (لِعَذَابِێ خَوه) دِنِێرِنْ. اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه دِبِێژِنْ: بِرَاسْتِی یِێنْ کُو خَسرِینَه، اَوِێنْ کُو رُوْژَا قِیَامَتِێ خَوه و خَلْکِێ خَوه خِسْتِنَه خَسَارِێ. گُهْدَارْ بِنْ! بِێگُمَانْ یِێنْ ظَالِمْ دِنَاڤْ عَذَابَکِی سَرَاقَتِی دَه نَه.

٤٦. ژ بُوْ وَانْ لِهَمْبَرِی عَذَابِێ خُدِێ تُو خَودِی و ئَاریکَارْ نِینِنْ کُو وَانْ رِزْگَارْ بِکِنْ. خُدِێ (بِسَبُونَتْ کُفْرُ و ظُلْمَا وَانْ) کِێ ژ رِێ بِخَه اِیْدِی ژِێ رَه تُو رِێ(یِێنْ رِزْگَاربُونِێ) نِینِنْ.

٤٧. بَرْسِڤَا (گَازِیَا) خُدَایِێ خَوه بِدِنْ بَرِیَا کُو ژ طَرَفْ خُدِێ ڤَه رُوْزَکْ وَرَه (کُو قِیَامَتَه)، کُو اِیْدِی نَه پِێکَانَه تُو کَسْ وِێ (رُوْژِێ) ڤَگَرِینَه. لَوْرَا وِێ رُوْژِێ ژ بُوْ وَه تُو ئَاصِێگَهَکَه کُو ژ عَذَابْ وَه خَلاصْ بِکَه و تُو چَارِیَا مَانْدَلَکرِنَا گُنَهَانْ ژِی تُنَه یَه.

٤٨. اَگَرْ اَوْ بَرِێ خَوه (ژ حَقِیێ) ڤَگَرِینِنْ، بِزَانَه کُو مَه تُو لِسَرْ وَانْ وَکْ چَاڤْدِێرْ نَشَانْدِیَه، بَس اَرکَا تَه رَاگَهَانْدِنَه. بِرَاسْتِی چِه دَمَا کُو اَمْ ژ جَمْ خَوه ڤَنْجِیَکِێ بِانْسِێنْ بِدِنْ چِێژَانْدِنْ، بِوِێ دِلْشَادْ دِبَه. لِێبَلِێ اَگَرْ ژ بَرْ سُوجِێنْ کُو وَانْ کِرِنْ بَلایَکْ وَرَه سَرِێ وَانْ، ڤِێجَه اِنْسَانْ بِرَاسْتِی ژِی پِرْ نَانْکُوْرَه!

٤٩. خُدَانِی و رِێڤَبَرِیَا عَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ هَرْ ژ خُدِێ رَه یَه. اَوْ چِه بِڤِێ وِێ دِنَافِرِینَه. اَوْ کِێ بِڤِێ کَچَانْ و کِێ ژِی بِڤِێ کُرَانْ دِدِیِێ...

٥٠. یَانْ ژِی کُرْ و کَچَانْ بهَفْ رَه دِدَه وَانْ. کِیْ ژِی بِقِیْ بَرْنَگِرْ دِهِیْلَه (نَه کُرْ ژِیْ رَه چِیْدِبِنْ نَه ژِی کَچْ). بِیْگُمَانْ خُدِیْ زَانَا و کَارَا یَه.

٥١. ژِ تُو کَسِی رَه نَه مِمْکُنَه کُو خُدِیْ پِیْ رَه بِنَاخِفَه، ژِ بِلِی کُو بِرِیْکَا وَحْیِیْ بَه یَانْ ژِ پِشْتْ پَرْدِیْ یَانْ ژِی قَاصِدَکِی ژِیْ رَه بِشِینَه، قِیْجَه بِدَسْتُورَا خُدِیْ یَا کُو خُدِیْ بِقِیْ ژِیْ رَه وَحِی بِکَه. بِرَاسْتِی ژِی خُدِیْ بِلِنْدَه، کَارْبِنَجهَه.

٥٢. (یَا مُحَمَّدْ!) هَا بِقِی ئَاوَایِی مَه بِفَرْمَانَا خَوه پَیَامَا قُرْئَانِیْ دَایَه تَه. تَه نِزَانِیبُو کِتِیْبْ چه یَه، اِیمَانْ چه یَه. لِیْبَلِیْ مَه کِتِیْبْ کِرَه رُونَاهِیَکَه وِسَا کُو ژِ بَنْدَیِیْنْ خَوه اَمْ کِیْ بِقِیْنْ بِوِیْ تِینِنْ رِیَا رَاسْتُ و دُرِسْتْ. بِیْگُمَانْ تُو مِرُوْقَانْ لِسَرْ رِیَکَه رَاسْتْ و دُرِسْتْ رَاسْتَرِیْ دِکِی.

٥٣. کُو اَوْ رِیَا خُدِیْ یَه. اَوْ خُدَایِیْ کُو یِیْنْ لِعَرْدِیْ و ئَاسِیَانَانْ تَفْ یِیْنْ وِی نَه. گُهْدَارْ بِنْ! هَرْ کَارْ و بَارْ بِبَالْ خُدِیْ قَه قَدِگَرِنْ.

٤٣. سُورَه یِیْ زُخْرُفْ

سُورَه‌یِیْ (زُخْرُفْ)،٨٩ (هَشْتِیْ و نَهْ) ئَایَتَه و لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه . سُورَه نَاقِیْ خَوه ژِ ئَایَتَا ٣٥'اَمْ گِرْتِیَه کُو تِیْ دَه کَلِیَا زُخْرُفْ هَاتِیَه، کُو اَوْ بِمَعْنَا زِیْرْ، خِشْرْ و گَوْهَرَه.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. حَا، مِیمْ.

٢. صُوْنْدْ بَه، بِکِتِیْبَا رُوْنَکَرْ...

٣. بِرَاسْتِی مَه اَفْ قُرْئَانْ بِزِمَانِیْ عَرَبِی نَازِلْ کِرِیَه دَا کُو هُونْ تِیْبِگِهِیْزِنْ.

٤. بِیْگُمَانْ اَفْ قُرْئَانْ لِنِكْ مَه دِ لَوْحُ المَحْفُوظِیْ دَه قَدِرْبِلِنْدَه، تِژِی حِکْمَتَه.

٥. اَرِیّ مَا ژ بَرْ کُو هُونْ مِلَّتَکِی تِخُوبْبِهِیْرْ (و نَگُهْدَارِ)نْ اَمْ قُرْئَانِیّ ژ سَرْ وَه رَاوَسْتِینِنْ؛ وَه یِیّ هِشیَارْ نَکِنْ؟!

٦. مَه ژ بُوْ یِیّشِیانْ یِرْ یِیّخَمْبَرْ شَانْدِنَه.

٧. چِقَاسْ کُو یِیّخَمْبَرَکْ ژ وَانْ رَه هَاتِیَه، هَرْ وَانْ طِنَازِیّنْ خَوه یِیّ کِرِنَه.

٨. قِیّجَه مَه ژِی یِیّنْ ژ وَانْ هِیّزْدَارْتِرْ و خُرْتِرْ بِرِنَه هَلاکِیّ و سَرْیِیّهَاتِیَا وَانْ ژِی (دِقُرْئَانِیّ دَه) دَرْبَاسْ بُویَه.

٩. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو ژ وَانْ بِیرْسِی کِیّ عَرْدُ و ئَاسِیَانْ ئَافِرَانْدِنَه، تَقَزْ دِیّ بِیّژِنْ: اَوِیّ دَسْتْهِلَاتْ اِیّ زَانَا اَوْ ئَافِرَانْدِنَه.

١٠. اَوِیّ کُو عَرْدْ ژ بُوْ وَه رَاخِسْتِیَه و دِ عَرْدِیّ دَه رِیّ چِیّکِرِنَه دَا کُو هُونْ رَاسْتَرِیّ بِبِنْ.

١١. اَوِیّ کُو ژ عَوْرَانْ، بِاَنْدَازْ (و پِیقَانْ) ئَافْ دَاخِسْتِیَه. قِیّجَه مَه بِوِیّ ئَاقِیّ وَلاتَکِی هِشْکُ و مِرِی هِیّشِینْ و سَاغْ کِرِیَه. هَا هُونْ ژِی دِیّ وِسَا (ژ گُورِیّنْ خَوه) بِیّنَه دَرَانِینْ و سَاغْکِرِنْ.

١٢. اَوِیّ کُو ژ هَرْ تَخْلِیتِی جُوتْ ئَافِرَانْدِنَه و ژ کَشْتِی و حَیْوَانَانْ ژِی یِیّنْ کُو هُونْ لِوَانْ سُوَارْ بِبِنْ چِیّکِرِنَه.

١٣. دَا کُو هُونْ لِسَرْ پِشْتَا وَانْ رَاوَسْتِنْ. پِشْتِی کُو هُونْ لِسَرْ پِشْتَا وَانْ سُوَارْ بُونْ دَا کُو هُونْ قَنْجِیَا خُدَایِیّ خَوه دِبِیرْ بِینْ و بِیّژِنْ «اَمْ وِی (خُدَا)یِیّ کُو اَڤْ ژ خِزْمَتَا مَه رَه بَرْدَسْتْ کِرِنَه پَاکْ دِدِیرِنْ». (اَگَرْ خُدَا اَوْ بَرْدَسْتْ نَکِرِبُونَا) اَمِیّ لِسَرْ ڤِیّ نَه خُدَانْهِیّزْ بُونَا.

١٤. بِیّگُمَانْ اَمِیّ هَرْ لِخُدَایِیّ خَوه ڤَگَرِنْ.

١٥. وَانْ مُشْرِکَانْ، هِنْ ژ بَنْدَیِینْ خُدِیّ کِرِنَه پَارْچَیَکْ ژِیّ. بِیّگُمَانْ اِنْسَانْ نَانْکُورَکِی اَشْکَرَا یَه.

١٦. اَرِێ مَا خُدِێ ژِ مَخْلُوقِێنْ خَوه، ژِ بُوْ خَوه کَچْ گِرْتِنَه و ژِ بُوْ وَه ژِی کُرْ تَرْخَانْ کِرِنَه؟!

١٧. چِه دَمَا یَكْ ژِ وَانْ (مُشْرِکَانْ) بِیَا کُو ژِ خُدَایِێ رَحْمٰنْ رَه اِسْنَادْ کِرِیَه یِێ مِزْگِێنْدَایِنْ، ژِ هِێرْسَانْ رُوِیِێ وِی رَشْ و طَارِی دِبَه.

١٨. یَانْ ژِی، مَا هُونْ اَوْ کَچَا کُو دِنَاقَا خَمْلا خَوه دَه تِێ خَودِیکِرِنْ و دِ دَمَا تِێکُوشِینِێ دَه نِکَارَه لِبَرْ خَوه بِدَه، بِئَالِیِێ خُدِێ قَه دِدِنْ؟

١٩. اَوْ (پُوتْپَرَسْتْ) بَاوَرْ دِکِنْ کُو اَوْ مَلائِیکَتِێنْ کُو بَنْدَیِێنْ رَحْمٰنِنْ مِێ نَه. گَلُو (دَمَا خُدِێ مَلائِیکَتْ خُلِقَانْدِنْ) اَوْ حَازِرِی سَرْ خُلِقَانْدِنْ وَانْ بُونَه؟ اَوْ شَاهِدِیَا وَانْ دِێ وَرَه نِقِیسَانْدِنْ و اَوِێ ژِ وِێ بِێنَه پِرْسْکِرِنْ.

٢٠. گُوتِنْ: اَگَرْ خُدَا یِێ رَحْمٰنْ بِخَوهسْتَا دِێ مَه عِبَادَتِێ وَانْ نَکِرِبُویَا. دِفِێ مِزَارِێ دَه تُو زَانِینَا وَانْ تُنَه. بَسْ اَوْ دَرَوَانْ دِکِنْ.

٢١. یَانْ ژِی مَا بَرِیَا فِێ (قُرْئَانِێ) مَه کِتِێبَكْ دَایَه وَانْ، فِێجَه اَوْ خَوه بِوِێ دِگِرِنْ؟

٢٢. نَا! وَانْ گُوتِیَه، مَه بَاقِێنْ خَوه لِسَرْ فِێ اُوْلِێ دِیتِیَه و بِێگُمَانْ اَمْ ژِی لِدُوفْ شُوْپَا وَانْ دِچِنْ.

٢٣. هَرْ وِهَا مَه بَرِیَا تَه ژِ خَلْکِێ وَلاتَکِی رَه چِقَاسْ پِێخَمْبَرَكْ شَانْدِبَه، دَوْلَمَنْدُ و گِرَه گِرِیْنْ وِی وَلاتِی اَفْ گُوتِنَه: بِرَاسْتِی مَه بَاقِێنْ خَوه لِسَرْ اُوْلَکِێ دِیتِیَه و بِێگُمَانْ اَمِێ لِپَێ شُوْپَا وَانْ هَرِنْ.

٢٤. پِێخَمْبَرِێ وَانْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: مَا اَگَرْ مِنْ ژِ بُوْ وَه، ژِ اُوْلا کُو وَه بَاقِێنْ خَوه لِسَرِێ دِیتِیَه دِینَکِی رَاسْترْ ئَانِیبَه ژِی (دِیسَا هُونِێ لِپَێ مِنْ نَیِێنْ؟) گُوتِنْ: اَمْ دِینِێ کُو هُونْ بِوِی هَاتِنَه هِنَارْتِنْ، اِنْکَارْ دِکِنْ.

٢٥. فِێجَه مَه ژِی جَزَایِێ وَانْ دَا وَانْ، دَه تُو بِنِێرَه کَا اَنْجَامَا بِێبَاوَرَانْ چَاوَا بُویَه؟!

٢٦. دِ بِیرْ بِینَه؛ وِێ دَمَا اِبْرَاهِیمْ ژِ بَاقِێ خَوه و گَلِێ خَوه رَه گُوتْ: بِرَاسْتِی اَزْ ژِ وَانِیْنْ کُو هُونْ عِبَادَتِێ وَانْ دِکِنْ دُورْ و بِیْرِی مَه..

٢٧. ژ بِلِی وِی خُدَایِێ کُو اَزْ افرَانْدِمَه، لَوْرَا اَوِێ مِنْ رَاسْتَرِێ بِکَه.

٢٨. اِبْرَاهِیمْ اَفْ کَلِیمَه (یَا تَوْحِیدِێ) ژ زُرِیتَا خَوه رَه وَکْ مِیرَاسَکَه سَرَاقَتِی هِشْتْ دَا کُو اَوْ (لِدِینِێ حَقْ) فَگَرِنْ.

٢٩. نَخِیرْ؛ اَوْ ژ سَرْ یَا خَوه نَهَاتِنْ خَوارْ. مِنْ اَفْ (مُشْرِكْ) و بَاقْ و کَالِیْنْ وَانْ چِێژَانْدِنْ حَتَا کُو حَقْ (قُرْئَانْ) و قَاصِدَکِی اَشْکَرَاکَرْ ژ وَانْ رَه هَاتَه شَانْدِنْ.

٣٠. (لِێبَلِێ) چه دَمَا حَقْ ژ وَانْ رَه هَاتْ، گُوتِنْ: اَفْ سِێرْبَازِیکَه و بِرَاسْتِی اَمْ اِیَانِێ پِێ نَایِینْ.

٣١. گُوتِنْ: دَه بِلا اَفْ قُرْئَانْ ژ مَزِنِێ یَکِی ژ قَانْ هَرْدُو بَاژَارَانْ رَه دَاکَتِبُویَا!

مُشْرِکَانْ ژ چَافْنَبَارِی نَدِخَوسْتِنْ کُو قُرْئَانْ ژ پِێخَمْبَرْ رَه هَاتِیَه. دِگُوتِنْ بِلا ژ یَکِی هَرْدُو مَزِنِێنْ وَانْ رَه بِهَاتَا. ژ مَزِنِێ مَکِّێ وَلِیدِێ کُرِێ مُغِیرَه یَانْ ژِی ژ مَزِنِێ طَایِفِێ عُرْوَه یِێ کُرِێ مَسْعُودْ رَه بِلا هَاتِبُویَا.

٣٢. اَرِێ مَا قَنْجِیَا خُدَایِێ تَه (کُو پِێخَمْبَرِی یَه) اَوْ پَارْ قَدِکِنْ؟ دِژِیَانَا جِیهَانِێ دَه مَه رِزْقِێ وَانْ دِنَقَبَا وَانْ دَه پَارْ قَکِرِیَه. مَه هِنْ ژ وَانْ دِسَرْ هِنَانْ رَه گِرْتِنَه دَا کُو هِنْ ژ وَانْ هِنَکَانْ بِدِنْ خَبَاتِێ. قَنْجِیَا خُدَایِێ تَه (رُوْژَا قِیَامَتِێ) ژ یَا کُو اَوْ کُوْمْ دِکِنْ گَلَكْ چِێتِرَه.

٣٣. اَگَرْ ژ بَرْ هِێنْجَتَا کُو اِنْسَانْ هَمُو (لِسَرْ کُفْرِێ) یَکْ مِلَّتْ بِمِینِنْ نَبُویَا، مَه دِێ ژ بُو وَانِێنْ کُو خُدِێ اِنْکَارْ دِکِنْ، بَانِێ خَانِیِێنْ وَانْ و پِێلِکِێنْ کُو بِوَانْ هِلْدِکِشِنْ ژُوْرِێ ژ زِیفْ چِێکِرِبُونَا..

٣٤. مَه دِێ ژ خَانِیِێنْ وَانْ رَه ژِی دَرْگَهْ و تَخْتِێنْ کُو اَوْ لِسَرْ وَانْ پَالْ دِدِنْ (ژ زِیفْ) چِێکِرِبُونَا..

٣٥. مَه دِێ اَوْ دِنَاقَا خَمِلِێنْ زِیرْ دَه نُوقْ بِکِرَانَا. اَفْ هَمُو تَنِێ پَرْتَالِێنْ ژِیَانَا جِیهَانِێ

یێنْ بوَخْتِنْ (کُو دَمَکَه وَانْ ئَا مُوَقَتْ هَیَه). فَنْجیَا ئَاخْرَتِیێ ژِی لِجَمْ خُدَایِیێ تَه تَنِیێ ژ بُوّ مُتَّقِیَانَه.

٣٦. چه کَسِیێ کُو بَرِیێ خَوه ژ قُرْئَانَا خُدَایِیێ رَحْمَنْ بِگُهَرِینَه، اَمِیێ ژِیێ رَه شَیْطَانَکِی قَبُوهْتِی (حَازِرْ) بِکِنْ، اِیْدِی اَوْ شَیْطَانْ هَقَالِیێ وِی یَه.

٣٧. بِیّگُمَانْ اَفْ شَیْطَانْ وَانْ ژ رِیَا رَاسْتْ دَرْدِخِنْ و ژ وَانْ (کَافِرَانْ) وَه یَه کُو بِرَاسْتِی اَوْ دِرِیَا رَاسْتْ دَه نَه.

٣٨. پَاشِیێ حَیَانِی کُو اَوْ وَرَه بَرْ دَسْتِیێ مَه، (ژ شَیْطَانِی رَه وِهَا) دِبِیْژَه: هَیْ، خَوزِی دِنَقَبَا مِنْ و تَه دَه بِقَاسِی رُوْژْهِلاتْ و رُوْژَاقَا دُورَاهِی هَبُویَا. ڤِیّجَه تُو چه هَقَالَکِی پِیسِی!

٣٩. (خُدِیێ دِبِیْژَه): ژ بَرْ کُو هُونْ هَرْ دُو ژِی ظَالِمْ بُونْ، اِیرُو پُوْشَاْنِیَا وَه دِیێ تُو فَیْدَیَکِیێ نَدَه وَه. بِیّگُمَانْ هُونْ دِعَذَابْ دَه هَڤْبِشْکِنْ.

٤٠. اَرِیێ مَا تُو یِیێ بِکَرَانْ بِدِی بِهِیسْتِنْ، یَانْ ژِی تُو یِیێ کُوْرْ و یِیْنْ کُو دِرِیْشَاشِیکَه اَشْکَرَا دَه نَه، رَاسْتَرِیێ بِکِی؟

٤١. اَگَرْ (بَرِیَا عَذَابَکِی بِدِنْ وَانْ) اَمْ تَه بِمِرِینْ، ڤِیّجَه تَقَزْ اَمِیێ وَانْ جَزَا بِکِنْ.

٤٢. یَانْ ژِی اَمِیێ وِی عَذَابِیێ کُو مَه ژ وَانْ رَه سُوْزْ دَایَه نِیشَانِی تَه بِدِنْ، ڤِیّجَه بِرَاسْتِی اَمْ لِسَرْ وَانْ کَارَا نَه.

٤٣. ڤِیّجَه تُو خَوه بِیَا کُو ژ تَه رَه هَاتِیَه وَحِیکِرِنْ بِگرَه. بِیّگُمَانْ تُو لِسَرْ رِیَا رَاسْتُ و دُرِسْتِی.

٤٤. بِیّگُمَانْ اَفْ قُرْئَانْ ژ بُوّ تَه و قَومِیێ تَه شِیرَتْ و بِیرْئَانِینَه؛ پَاشِیێ هُونِیێ ژِیێ بِیّنَه پِرْسِیَارْکِرِنْ.

٤٥. تُو ژ پِیْرَوِیْنْ وَانْ پِیّخَمْبَرِیْنْ کُو مَه بَرِیَا تَه اَوْ شَانْدِنَه، بِپِرْسَه: مَا ژ بِلِی خُدَا یِیێ رَحْمَنْ مَه هِنْ اِلْهِیْنْ دِنْ چِیّکِرِنَه کُو پَرَسْتِنَا وَانْ وَرَه کِرِنْ؟

٤٦. صُۆنْدْ بَه، مَه مُوسَا بَنَایَتێنْ خَوه بِبَالْ فِرْعَونْ و گِرَه گِرێنْ وِی قَه شَانْدْ، مُوسَا گُۆتْ: بێگُمَانْ اَزْ قَاصِدِیێ پَرْوَرْدَگَارِیێ عَالَمِیێ مَه (کُو بِبَالْ وَه قَه هَاتمَه شَانْدِنْ).

٤٧. اِیّدِی دَمَا کُو مُوسَا ئَایَتێنْ مَه ژِ وَانْ رَه ئَانِینْ، دِجِهْ دَه بِوَانْ کَنِیَانْ (و طِنَازِیێ خَوه بِوَانْ کِرِنْ).

٤٨. اَمْ چِقَاسْ نِیشَانَکِیێ بِوَانْ دِدِنْ دِیتِنْ هَرْ اَوْ ژِ یَا بَرِیَا خَوه مَزِنْتِرَه و مَه اَوْ بِعَذَابْ هِنْگَافْتِنْ دَا کُو اَوْ (ژِ کُفْرِیێ) فَگَرِنْ.

٤٩. گُۆتِنْ: اَیْ زَانَایِیێ سِیرِیێ! اَوْ سُۆزَا خُدِیێ دَایَه تَه، ژِ بُۆ مَه ژِ خُدِیێ بِخَوازَه، بێگُمَانْ اَمِیێ بِێنَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ (اَمِیێ اِیمَانِیێ بِینِنْ).

٥٠. فِێجَه دَمَا مَه (بِدُعَایا مُوسَا) عَذَابْ ژِ سَرْ وَانْ رَاکِرْ، وَانْ دِجِهْ دَه پَێمَانَا خَوه شِکَانْدِنْ.

٥١. فِرْعَونْ، گَازِی لِقَومِیێ خَوه کِرْ و گُۆتْ: گَلِی مِلَّتِیێ مِنْ! مَا دَسْتْهِلاتِیَا مِصْرِیێ نَه یَا مِنَه، مَا اَفْ چَمْ نَه دِبِنْ سَرَایِیِنْ مِنْ دَه دِهَرِکِنْ؟ اَرِیێ مَا هُونْ (هِێزَا مِنْ و لَوَازِیَا مُوسَا) نَابِینِنْ؟

٥٢. بَلْکِی اَزْ ژِ ڤِی زِلامِیێ (مُوسَایِیێ) رَبَنْ و کُو نِکَارَه (مَبَسْتَا خَوه) بِێژَه چِێترِمْ.

٥٣. دَه بِلا لِسَرْ مُوسَا بَازِنِیِنْ زِێرْ بِهَاتِنَا ئَافِێتِنْ یَانْ ژِی دِگَلْ وِی مَلائِیکَتْ بِهَاتِنَا کُو ئَاریکَارِیَا وِی بِکِرَانَا!

٥٤. فِێجَه فِرْعَونْ (ئَاقِلِیێ) گَلِیێ خَوه سِڤِکْ دِێرَا، اِیّدِی وَانْ ژِی بِگُوتِنَا وِی کِرْ، لَوْرَا؛ بِرَاسْتِی اَوْ قَوْمَکِی فَاسِقْ بُونْ.

٥٥. اِیّدِی دَمَا وَانْ هِێرسَا مَه ئَانِی، مَه (بِعَذَابْ) تُولْ ژِ وَانْ هِلانِی؛ مَه اَوْ تَڤْ دِ ئَافِێ دَه خَنِقَانْدِنْ.

٥٦. اِیّدِی مَه (بِڤِێ جَزَادَانِیێ) اَوْ کِرِنْ پِێشِیکْ و مِینَاکْ ژِ بُۆ یِێنْ دِپَێ وَانْ رَه بِێنْ.

٥٧. (یَا مُحَمَّدْ!) چه دَمَا مَه ژِ عِیسَایِیْ کُرِیْ مَرْیَمِیْ دَرْبُ و مَسَلْ ئَانِی، قَومِیْ تَه (اَوِیْ کُو بَاوَرِی نَئَانِینْ) دِجهْ دَه ژِ کِیْفَا دَانْ قِیرَا.

٥٨. گُوتِنْ: مَا اِلٰهِیْنْ مَه چِیْترِنْ یَانْ عِیسَا چِیْترَه؟ اَفْ گَنْگَشِیَا وَانْ، بَسْ دَا کُو نِیقَاشِیْ بِکِنْ. بَلْکِی اَوْ قَوْمَکِی زِیْدَه نِیقَاشْکَرَه.

٥٩. عِیسَا بَسْ عَقْدِیْ مَه یَه، مَه قَنْجِی لِیْ کِرِیَه و مَه اَوْ ژِ بَنِی اِسْرَائِیلِییانْ رَه کِرِیَه نِمُونَه.

٦٠. اَگَرْ مَه بِخَوهْسْتَا، مَه دِیْ ژِ وَه لِسَرْ عَرْدِیْ مَلائِیکَتْ بَنَافِرَانْدِنَا کُو اَوِیْ بِبُونَا شُونْگِرِیْنْ هَفْ.

٦١. بِیْگُمَانْ نُزُولَا عِیسَی ژِ بُوْ قِیَامَتِیْ نِیشَانَکَه، ڤِیْجَه دَرْ بَارِیْ قِیَامَتِیْ دَه نَکَفْنْ گُمَانِیْ. بِدِنْ پَیْ (وَحْیَا) مِنْ ،هَا اَفْ رِیَا رَاسْتُ و دُرِسْتَه.

٦٢. زِنْهَارْ، بِلا شَیْطَانْ وَه (ژِ دِینِیْ خُدِیْ) ڤَنْگَرِینَه! بِیْگُمَانْ اَوْ ژِ وَه رَه نَیَارَکِی اَشْکَرَا یَه.

٦٣. چه گَاڤَا عِیسَا دَلِیلْ و مُعْجِزَه ئَانِینْ، ژِ وَانْ رَه گُوتْ: بِیْگُمَانْ اَزْ بِحِکْمَتِیْ ژِ وَه رَه هَاتِمَه، دَا کُو هِنَکِی ژِ بِیْنْ کُو هُونْ تِیْ دَه بِهَفْ کَتِنْ ژِ وَه رَه اَشْکَرَا بِکِمْ. ڤِیْجَه هَایْ (ژِ حَلالْ و حَرَامِیْ) خُدِیْ هَبِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِکِنْ.

٦٤. بِیْگُمَانْ خُدَا پَرْوَرْدَگَارِیْ مِنْ و پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه یَه، ڤِیْجَه عِبَادَتِیْ وِی بِکِنْ. هَا اَفْ رِیْیَکَه رَاسْتُ و دُرِسْتَه.

٦٥. پِشْتِی ڤِیْ، دَسْتَه و کُومِیْنْ اِسْرَائِیلِیَانْ (دَرْ بَارِیْ عِیسَا دَه) دِنَافَا خَوه دَه بِهَفْ کَتِنْ. اِیْدِی ژِ بَرْ عَذَابِیْ رُوژَکَه جَانْسُوْژْ وَاخْ لِحَالِیْ ظَالِمَانْ!

٦٦. مَا اَوْ ژِ بِلِی کُو ژِ نِشْکَا ڤَه قِیَامَتْ بِسَرْ وَانْ دَه وَرَه پِیْ ڤَه -دِگَلْ کُو اَوْ ژِیْ بِیْ هَایْن- اَوْ چَافْتِیْرِیَا چه دِکِنْ؟

٦٧. وِیْ رُوْژِیْ، ژِ بِلِی بِیْنْ تَقْوَادَارْ، هَمُو دُوسْتُ و هُوگِرْ ژِ هَفْ رَه دِژْمِنْ و نَیَارِنْ.

٦٨. (خُدِێ دِبِێژَه): گَلِی بَنْدَیِێنْ مِنْ! اِیرُو لِسَرْ وَه تِرْسْ تُنَه یَه و هُونِێ غَمْگِینْ ژِی نَبِنْ.

٦٩. اَوِێنْ کُو بَنَایَتِێنْ مَه بَاوَرِی ئَانِینَه و ژِ خُدَا رَه بَرْدَسْتْ بُونَه...

٧٠. هُونْ و هَفْژِینِێنْ خَوه بِقَدْرُ و دِلْشَادِی تِێکَفِنْ بِهِشْتِێ!

٧١. لِبَرْ وَانْ (خَوارِنْ و فَخَوارِنْ) بِفِرَاقْ و قَدَهِێنْ زِێرِینْ تِێنْ گَرَانْدِنْ. ژِ بُوْ وَانْ ئَا کُو دِلِێنْ وَانْ دِخَوازَه و چَاقِێنْ وَانْ یِێ زَوْقِێ دِبِینَه هَیَه. هُونِێ هَرْ و هَرْ لِورْ بِمِینِنْ.

٧٢. هَا اَڤْ بِهِشْتَا کُو وَه مِیرَاسْ وَرْگِرْتِیَه، خَلاتَا عَمَلِێ وَه یَه.

٧٣. ژِ بُوْ وَه پِرْ پِرْ فِێکِی تِێ دَه هَنَه کُو هُونِێ ژِ وَانْ بِخُونْ.

٧٤. بِێگُمَانْ سُوجْدَارْ هَرْ و هَرْ دِێ دِعَزَبِێ دُوزَهِێ دَه بِنْ.

٧٥. عَذَابْ لِسَرْ وَانْ دِێ قَتْ نَیِێ سِفِکْکِرِنْ، اَوْ دِنَافْ عَذَابْ دَه دِێ هِێڤِیَا خَوه ژِ خَلاصْبُونِێ بِبِرِنْ.

٧٦. مَه لِوَانْ ظُلِمْ نَکِرِیَه. لِێبَلِێ اَوْ بِخَوه ظَالِمِنْ.

٧٧. اَوْ گَازِی دَرْگَهْڤَانِێ دُوزَهِێ دِکِنْ: اَیْ مَالِكْ! بِلا خُدَایِێ تَه حُکْمِێ مِرِنِێ لِمَه بِبِرَه! مَالِكْ ژِی دِێ ژِ وَانْ رَه بِبِێژَه: بِێگُمَانْ هُونِێ وِهَا بِمِینِنْ!

٧٨. صُوْنْدْ بَه، مَه حَقِی ژِ وَه رَه شَانْدْ. لِێبَلِێ پِرِێنْ وَه ژِ حَقِیِێ حَزْ نَاکِنْ.

٧٩. نَا، بَلْکِی وَانْ بِرْیَارَكْ دَایَه. ڤِێجَه بِرَاسْتِی مَه ژِی بِرِیَارْ دَایَه.

٨٠. یَانْ ژِی، ژِ وَانْ وَه یَه کُو اَمْ پَێڤَا وَانْ یَا بِدِزِی و اَشْکَرَا نَابِهِیزِنْ؟ نَاخِێرْ، اَمْ وِێ دِبِهِیزِنْ و قَاصِدِێنْ مَه بِێنْ کُو لِجَمْ وَانِنْ، وِێ دِنڤِیسِنْ.

٨١. بِبِێژَه: اَگَرْ ژِ خُدَایِێ رَحْمَنْ رَه زَارُوكْ هَبُونَا، تَقَزْ اَزِێ بِبُومَا پِێشِیِێ پَرَسْتْکَارَانْ.

٨٢. خُدَایِێ عَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ و خُدَایِێ عَرْشْ ژِ سَالُوخْدَایِینَا مُشْرِکَانْ تَقَزْ پَاكْ و دُورَه.

٨٣. اِیْدِی تُو وَانْ دِرَوْشَا وَانْ دَه بِهِیْلَه، بِلا خَوه دِیُوچِیِێ دَه بَرْدِنْ و بِدِنْیَایَا خَوه دِلْخَوشْ بِبِنْ، حَیَانِی کُو پِیْرْگِی وِیْ رُوْژَا کُو سُوْزَا وِیْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَایِینْ بِیْنْ.

٨٤. هَرْ اَوَه یِێ کُو لِئَاسِیمَانَانْ خُدَا و یِێ کُو لِعَرْدِیْ ژِی خُدَا و اَوَه یِێ کَارْبِنَجِهْ یِێ زَانَا.

٨٥. اَوْ خُدَایِێ کُو خُدَانِی و رِیْقَبَرِیَا عَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ و یِیْنْ دِنَافْبَرَا وَانْ دَه ژِ بُوْ وِی یَه چِقَاسْ پِیرُوزْ و بِلِنْدَه. هَرْ لِجَمْ وِی یَه زَانِینَا (بِرُوْزَا) قِیَامَتِیْ و هُونِیْ هَرْ لِیْ بِیْنَه فَگَرَانْدِنْ.

٨٦. اَوِیْنْ کُو دِشُونَا خُدِیْ دَه عِبَادَتِیْ وَانْ تِیْ کِرِنْ اَوْ نِکَارِنْ مَهْدَرْقَانِیَا تُو کَسِی بِکِنْ. لِیْبَلِیْ یِێ کُو بِزَانُبُونْ بَاوَرِی بِدِینِیْ حَقْ بِینَه و شَاهِدِیِێ ژِیْ رَه بِدَه، اَوْ جُدَا یَه.

٨٧. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ تُو ژِ وَانْ بِیرْسِی کِیْ اَوْ ئَافِرَانْدِنَه؟ تَقَزْ دِیْ بِیِژِنْ: خُدِیْ یَه. قِیْجَه مَا چَاوَا بَرِیْ وَه ژِیْ تِیْ زِیفِرَانْدِنْ؟

٨٨. پِیْخَمْبَرْ گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! بِیْگُمَانْ اَقْ مِلَّتَکِی وِسَا یَه کُو بَاوَرِی نَایِینْ.

٨٩. قِیْجَه تُو دَقْ ژِ وَانْ بَرْدَه و بِیِژَه: بِرِیْکَا خَوه قَه هَرِنْ. پَاشِیْ اَوِیْ بِزَانِنْ (یَا کُو مِنْ نَازِلْکِرِی حَقَه)!

٤٤. سُورَه یِێ دُخَانْ

سُورَه‌یِێ (دُخَانْ)،٥٩ (پِیْنْجِی و نَهْ) ئَایَتَه و لِمَکِّیِێ نَازِلْ بُویَه . نَافِیْ سُورَه ژِ کَلِیمَیَا دُخَانْ هَاتِیَه کُو دِ ئَایَتَا ١٠ اَلْمْ دَه دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَیَا دُومَانَه.

بِنَاقِیْ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. حَا، مِیمْ.

٢. صُوْنْدْ بَه، بِکِتِیْبَا رُوْنَکَرْ.

٣. بِرَاسْتِی مَه اَوْ دِشَفَکَه پِیرُوْزْ دَه نَازِلْ کِرِیَه. بِیْگُمَانْ اَمْ بِوِیْ (مِرُوْفَانْ) هِشْیَارْ دِکِنْ و دِطِرْسِینِنْ.

٤. دِ وِیْ شَفِیْ دَه، هَرْ کَارْ و بَارِیْنْ خُدَانْحِکْمَتْ تِیْنْ فَقَتَانْدِنْ..

٥. اَفْ فَرْمَانِنْ ژِ جَمْ مَه فَه. بِیْگُمَانْ اَمْ وَانْ دِشِینِنْ..

٦. کُو اَوْ رَحْمَتَکَه ژِ جَمْ خُدَایِیْ تَه. بِیْگُمَانْ، هَرْ اَوَه یِیْ بِهِیزَرْ، یِیْ زَانَا.

٧. اَوْ، پَرْوَرْدَگَارِیْ عَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ و پَرْوَرْدَگَارِیْ بِیْنْ دِ نَافْبَرَا وَانْ دَه یَه. اَگَرْ هُونْ ژِ دِلْ بَاوَرْ دِکِنْ (بَسْ ژِ خُدِیْ رَه عِبَادَتِیْ بِکِنْ).

٨. ژِ بِلِی وِی تُو اِلٰه نِینِنْ. اَوْ سَاغْ دِکَه و دِمِرِینَه. اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه و پَرْوَرْدَگَارِیْ بَاڤْ و بَابِیرِیْنْ وَه یِیْنْ پِیْشِی یَه.

٩. بَلْکِی اَوْ (مُشْرِكْ) دِگُمَانِیْ دَه ژِ خَوه رَه دِلَیزِنْ (و بَاوَرِی نَایِنِنْ).

١٠. ڤِیْجَه تُو چَاڤْنِیْرِیْ بِکَه، وِیْ رُوْژَا کُو ئَاسِیمَانْ دُومَانَکَه اَشْکَرَا تِینَه..

١١. اَوْ مِرُوْفَانْ دِدَه نَافْ خَوه (و لِوَانْ تِیْ هَفْ). هَا اَفْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ و بِژَانَه.

١٢. (هِنْگِیْ اَوْ دِیْ بِیْژِنْ): خُدَایِیْ مَه! عَذَابْ ژِ سَرْ مَه بِدَه ئَالِی، بِرَاسْتِی مَه اِیمَانْ ئَانِیَه.

١٣. اَرِیْ مَا پِشْتِی کُو عَذَابْ ژِ وَانْ رَه هَاتْ اَوِیْ چَاوَا شِیرَتِیْ وَرْگِرِنْ؟ رَوْشْ اَقَه کُو ژِ بُوْ وَانْ پِیْخَمْبَرَکِی رُوْنَاكْ هَاتِبُو (و وَانْ بَاوَرِی پِیْ نَه ئَانِیبُو).

١٤. پِشْتَرَه وَانْ بَرِیْ خَوه ژِ پِیْخَمْبَرْ گُهَرَانْدْ و گُوتِنْ: اَوْ ژِ طَرَفْ هِنَکَانْ فَه هَاتِیَه پَرْوَرْدَکِرِنْ، اَوْ دِینَه.

١٥. بِرَاسْتِی اَمِیْ دَمَکَه کُرْتْ عَذَابْ ژِ سَرْ وَه رَاکِنْ، لِیْبَلِیْ هُونِیْ دِیسَا (لِحَالِیْ خَوه یِیْ بَرِیْ) فَگَرِنْ.

١٦. رُوْژَا کُو اَمْ وَانْ بِهِنْگَافْتِنَکَه تُوژْ و مَزِنْ بِهِنْگِیْفِنْ. تَقَزْ اَمِیْ تُوْلِیْ لِوَانْ فَکِنْ.

١٧. صُوْنْدْ بَه، مَه بَرِیَا وَانْ (مُشْرِکَانْ) گَلِێ فِرْعَونْ ژِی جَرِبَانْدْ و ژِ وَانْ رَه پێخَمْبَرَکِی بِرُومَتْ هَاتْ.

١٨. (ژِ وَانْ رَه وِهَا گُوتْ): بَنْدَیێنْ خُدَا (بَنِی اِسْرَائِیلِیَانْ) تَسْلِیمِی مِنْ بِکِنْ، لَوْرَا اَزْ ژِ بُوْ وَه پێخَمْبَرَکِی ژِێ بَاوَرِمْ.

١٩. خَوه لِهَمْبَرِی خُدَا مَزِنْ نَدِیرِنْ، بِرَاسْتِی ژِی مِنْ ژِ بُوْ وَه دَلِیلْ و بَلْگَیَکَه اَشْکَرَا ئَانِیَه.

٢٠. اَزْ خَوه دَافِیْژِمْ بَرْ حَفْظَا خُدَایِێ خَوه و خُدَایِێ وَه دَا کُو هُونْ مِنْ بِکَفِرَانْ نَکُژِنْ.

٢١. اَگَرْ هُونْ ژِ مِنْ بَاوَرْ نَاکِنْ، نَاخَوه ژِ مِنْ دُورْ بِبِنْ.

٢٢. اِیْدِی لِهَمْبَرِی ڤِێ، مُوسَا گَازِی خُدَایِێ خَوه کِرْ، گُوتْ: بِرَاسْتِی اَڤِێنْ هَا قَوْمَکِی سُوجْدَارِنْ.

٢٣. (خُدِێ ژِێ رَه گُوتْ): نَاخَوه بَنْدَیِێنْ مِنْ بِشَفْ (ژِ مِصْرِێ) دَرِینَه، بِێگُمَانْ اَوِێ بِدُوفْ وَه بِکَفِنْ.

٢٤. دَرْیَایِێ دِرَوْشَا وِێ دَه ئَارَامْ بِهِێلَه، بِرَاسْتِی اَوِێ دِ ئَاڤِێ دَه بِێنْ خَنِقَانْدِنْ.

٢٥. وَانْ لِدُوفْ خَوه گَلَکْ بَاخْچَه و کَانِیِێنْ (بِێخَودِی) هِشْتِنْ...

٢٦. زَڤِیِێنْ چَانْدِی و کُوْشْکِێنْ خَوشِكْ...

٢٧. پِرْ نِعْمَتِێنْ کُو دِنَاڤْ وَانْ دَه کِێفْ و شَاهِی دِکِرِنْ (هِشْتِنْ)!

٢٨. رَوشْ وِهَا یَا و مَه مِلَّتَکِی دِنْ کِرَه وَارِثِێ وَانْ.

٢٩. عَرْدْ و ئَاسِیَانْ ژِ بُوْ وَانْ نَگِرِیَانْ و مُهْلَتْ ژِی ژِ وَانْ رَه نَهَاتَه دَاِینْ.

٣٠. صُوْنْدْ بَه، مَه زَارُوِیِێنْ اِسْرَائِیلْ ژِ وِی عَذَابِێ رِسْوَاکَرْ خَلاصْ کِرِنْ...

٣١. ژِ فِرْعَونْ. لَوْرَا اَوْ زُوْرْدَارَکِی تِخُوبْبِهِیْرْ بُوْ.

٣٢. صُۆنْدْ بَه، مَه زَارُوییِنْ اِسْرَائِیلْ بِزَانِینْ دِسْرْ خَلْکِێ (دَمَا وَانْ) رَه گِرْتِنْ.

٣٣. مَه هِنْ نِیشَانْ دَانَه وَانْ کُو دِ وَانْ دَه جَرِبَانْدِنَکَه اَشْکَرَه هَبُو.

٣٤. بِرَاسْتِی اَڤِێنْ هَانْ دِبِێژِنْ:

٣٥. ژِ مِرِنَا مَه یَا بِێشِینْ بِێ ڤَه تِشْتَکِی دِنْ نِینَه و اَمِێ نِێنَه سَاغْکِرِنْ.

٣٦. (گُوتِنْ): ڤِێجَه اَگَرْ هُونْ رَاسْتْ دِبِێژِنْ، دَه کَا بَاڤْ و بَابِیرِێنْ مَه بِینِنْ.

٣٧. مَا اَڤْ (مُشْرِكْ) خُرْتِرِنْ، نَانْ ژِی گَلِێ «تُبَّع»ێ و یِێنْ بَرِیَا وَانْ ژِی؟ ژِ بَرْ کُو اَوْ گُنَهْکَارْ بُونْ، بِرَاسْتِی مَه اَوْ تَڤْ بِرِنْ هَلاکِێ.

٣٨. مَه عَرْدْ، نَاسِیمَانْ و یِێنْ دِنَافْبَرَا وَانْ دَه مِشِێیَا نَئَافِرَانْدِنَه.

٣٩. مَه اَوْ هَرْ بِحَقِیِێ نَافِرَانْدِنَه، لِێبَلِێ پِرِێنْ وَانْ (ڤِێ رَاسْتِیِێ) نِزَانِنْ.

٤٠. بِێگُمَانْ رُۆژَا ژِهَفْجُدَابُونِێ (رُۆژَا قِیَامَتِێ) جِڤَانِێ وَانْ هَمُوِیَانَه.

٤١. وِێ رُۆژِێ، تُو دُۆسْتْ نِکَارَه بِتِشْتَکِی فَیْدِێ بِدَه دُۆسْتَکِی، نَارِیکَارِیَا وَانْ ژِی دِێ نَبِێ کِرِنْ.

٤٢. ژِ بِلِی یِێنْ کُو خُدِێ لِوَانْ هَاتِیَه رَحْمِێ. بِێگُمَانْ هَرْ اَوَه یِێ دَسْتْهِلاتْ یِێ دِلُۆڤَانْ،.

٤٣. بِرَاسْتِی دَارَا زَقُومِێ..

٤٤. خَوَارِنَا گُنَهْکَارَانَه.

٤٥. عَیْنِی وَکِی هَسِنِێ حَلاَنْدِی دِزِکِێنْ وَانْ دَه دِکَلَه.

٤٦. هَرْ وِهَا وَکِی کَلَا نَاڤَا کَلِی یَه.

٤٧. (خُدَا فَرْمَانْ لِزَبَانِیَانْ دِکَه): وِی بِگِرِنْ و بِکِێشْنْ نِیڤِێ دُۆزَهِێ!

٤٨. پِشْتْرَه ژِ عَذَابِێ دُۆزَهِێ (نَاڤَا کَلِی) بِسَرْ وِی دَه بِرِژِینِنْ.

٤٩. (ژِێ رَه دِیِژِنْ): دَه هَایْدِێ (عَذَابْ) تَعِمْ بِکَه! لَوْرَا تُو (لِدِنْیَایِێ) دَسْتْهِلاتْ و بِرُومَتْ بُویِی!

٥٠. بِرَاسْتِی اَڤْ عَذَابْ، اَوِێ کُو وَه دَرْ بَارِێ وِی دَه گُمَانْ دِکِرْ.

٥١. هَرْ چِی کُو مُتَّقِی نَه، بِرَاسْتِی اَوْ لِجهَکِی اَوْلَه نَه.

٥٢. دِنَاڤْ بَخْچَانْ دَه و لِسَرْ کَانِیَانِنْ...

٥٣. جِلِیْنْ هَڤْرِیشْمِێ تَنِکْ و اَطْلَسِێ بَرْقُوْکْ لِخَوه دِکِنْ و لِپِێشْبَرِی هَڤْ رُودِنِنْ.

٥٤. هَرْ وِهَا مَه اَوْ بِحُوْرِیِێنْ چَاڤْگِرْ یِێنْ چَاڤْبَلَکْ رَه کِرِنْ هَڤْژِینْ.

٥٥. تِێ دَه هَرْ تَخْلِیتِیْنْ فِیْکِی بِاَوْلَهِی دِخَوَازِنْ.

٥٦. ژِ مِرِنَا پِێشِینْ پِێ ڤَه اَوِێ مِرِنَکَه دِنْ نَچِیْژِنْ و خُدِێ اَوْ ژِ عَذَابِێ دُوْژَهِێ پَارَاسْتِنَه.

٥٧. اَڤْ دَایِینَا هَانْ قَنْجِیَکَه ژِ خُدَایِێ تَه یَه و تَقَزْ اَوَه خَلاَسِیَا مَزِنْ.

٥٨. فِیْجَه بِرَاسْتِی مَه اَڤْ قُرْئَانْ بِزِمَانِێ تَه هِیْسَانْ کِرِیَه دَا کُو اَوْ شِیرَتْ وَرْگِرِنْ.

٥٩. فِیْجَه تُو چَاڤْنِیْرِیِێ بِکَه (یَا کُو بِێ سَرِێ وَانْ)، بِیْگُمَانْ اَوْ ژِی چَاڤْنِیْرِیِێ دِکِنْ.

٤٥. سُورَه یِێ جَاثِیَه

سُورَه‌یِێ (جَاثِیَه)،٣٧ (سِهْ و حَفْتْ) ئَایَتَه. لِمَکِّێ پِشْتِی سُورَیِێ دُوخَانْ نَازِلْ بُویَه . سُورَه، نَاڤِێ خَوه ژِ بِیْژَیَا جَاثِیَه گِرْتِیَه کُو دَئَایَتَا ٢٨ اَمْ دَه دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَیَا «چُوکْدَایِینْ، کُومبُوِینَ»ه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

١. حَا، مِیمْ.

٢. اَڤْ کِتِیْبْ ژِ جَمْ خُدِێ ڤَه هَاتِیَه هِنَارْتِنْ، اَوِێ کُو دَسْتْهِلاتَه، کَارْبِنَجهَه.

٣. بێگُمَانْ دِعَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ دَه، ژ بُۆ بَاوَرْمَنْدَانْ گَلَكْ ئَایَتْ هَنَه.

٤. بِرَاسْتِی د خُلقَانْدنَا وَه دَه و د خُلقَانْدنَا زِنْدِیێنْ كُو لِسَرْ عَرْدِیْ بَلاڤْ بُونَه دَه، ژ بُۆ مِلَّتَكِی كُو ژ دِلْ بَاوَرْ بِكَه گَلَكْ عِبْرَتْ هَنَه.

٥. بێگُمَانْ دِگُهَرِتنَا شَڤْ و رُۆژِیْ دَه، د وِیْ بَارَانَا كُو خُدِیْ اَوْ ژ ئَاسْمِیْنْ دَاخِسْتِی دَه، ڤِیْجَه كُو بِوِیْ بَارَانِیْ عَرْدَا مِری سَاغْ و هِیْشِینْ دِكَه و دِنَانِینَا بَایِیْ ژ هَمُو ئَالِیَانْ ڤَه، ژ بُۆ مِلَّتَكِی كُو فَهمْ بِكَه پِرْ ئَایَتْ هَنَه.

٦. هَا اَڤْ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ نَه. اَمْ وَانْ بِحَقِی و رَاسْتِی ژ تَه رَه دِخُوِینِنْ. اِیْدِی اَوْ (مُشْرِكْ) پِشْتِی كُو بَاوَرِی بِخُدِیْ و ئَایَتِیْنْ وِی نَبِینِنْ، اَوِیْ بِكِیژَانْ گُوتِنِیْ بَاوَرِی بِینِنْ؟

٧. وَاخْ لِحَالِیْ هَرْ دَرَوْبِیْژِیْ گُنَهْكَارْ بَه!

٨. كُو اَوْ ئَایَتِیْنْ خُدِیْ یِیْنْ كُو ژِیْ رَه تِینَه خَوِنْدِنْ سَحْ دِكَه، پِشْتْرَه خَوه مَزِنْ دِدِیْرَه هَرْ وَكِی كُو اَوْ نَبِهِیسْتِنَه ئَاصِیْ دِبَه، ڤِیْجَه مِژْگِینِیَا عَذَابَكِی دِژْوَارْ بِدِیْ!

٩. دَمَا ژ ئَایَتِیْنْ مَه تِشْتَكِی فِیْرْ دِبَه حَنَكِیْ خَوه بِوَانْ دِكَه. هَا ژ بُۆ وَانْ عَذَابَكِی رِسْوَاكَرْ هَیَه.

١٠. جَهَنَمْ لِپِیْشِیَا وَانَه. تِشْتِیْنْ كُو وَانْ بِدَسْتْ خِسْتِنْ و اَوِیْنْ كُو وَانْ دِشُونَا خُدِیْ دَه ژ خَوه رَه كِرِنَه پِشْتَڤَانْ ژِی نِكَارِنْ تُو فَیْدَیَكِیْ بِدِنْ وَانْ و ژ بُۆ وَانْ هَرْ عَذَابَكِی مَزِنْ هَیَه.

١١. هَا اَڤْ، سَرْكَانِیَا هِیدَئَایَتِیْ یَه. هَرْچِی اَوِیْنْ كُو ئَایَتِیْنْ خُدَایِیْ خَوه اِنْكَارْ كِرِنْ، ژ وَانْ رَه عَذَابَكِی بِئِیْشْ و دِژْوَارْ هَیَه.

١٢. خُدِیْ یَه، یِیْ كُو دَرْیَا ژ بُۆ وَه مِسخُرْ كِرِیَه دَا كُو كَشْتِی بِدَسْتُورَا وِی تِیْ دَه بِكِشْنْ و كُو هُونْ ژ كَرَمَا وِی لِرِزْقِیْ خَوه بِگَرِنْ و دَا كُو هُونْ وِی بِشِیْكِرِینْ.

١٣. خُدِیْ ژ كَرَمَا خَوه چه لِعَرْدُ و لِئَاسِیَانَانْ هَنَه تَڤْ ژ بُۆ وَه بَرْدَسْتْ كِرِنَه. تَقَرْ دِڤِیْ دَه ژ بُۆ مِلَّتَكِی كُو بِفِكِرِنْ پِرْ ئَایَتْ هَنَه.

١٤. ژ بَاوَرْمَنْدَانْ رَه بِیژَه: (ژ بَرْ ئَازَارَا کُو دَانَه وَه) وَانێنْ کُو ژ رُوْژێنْ خُدێ (یێنْ کَارَسَاتْ) نَاتِرْسِنْ بِبَخْشِینِنْ دَا کُو خُدێ قَوْمَکِی (کُو بِینَا خَوه فَرَهْ کِرِیَه) خَلاتْ بِکَه بِسَدَمْ کُو کَارْ و بَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه.

١٥. چه کَسِیْ کُو کَارَکِی قَنْجْ بِکَه اَوْ ژ خَوه رَه دِکَه و چه کَسِیْ کَارَکِی خَرَابْ بِکَه اَوْ لِخَوه دِکَه. پِشْتَرَه هُونِیْ لِخُدَایِیْ خَوه بِیْنْ فَگَرَانْدِنْ.

١٦. صُوْنْدْ بَه مَه کِتِیْبْ، دَسْتْهِلاتِی و پِیْخَمْبَرِی دَایَه زَارُوِیِیْنْ اِسْرَائِیلْ و مَه اَوْ بِتِشْتِیْ پَاکْ و حَلَالْ رِزِقْدَارْ کِرِنْ و مَه اَوْ دِسَرْ خَلْکِیْ (هَیَامَا وَانْ) رَه گِرْتِنْ.

١٧. مَه دَرْ بَارِیْ دِینْ دَه دَلِیلِیْنْ اَشْکَرَا دَانَه وَانْ. لِیْبَلِیْ اَوْ، پِشْتِی کُو زَانِینْ ژ وَانْ رَه هَاتْ، ژ چَاڤْنَبَارِیَا خَوه بِهَڤْ کَتِنْ. بِیْگُمَانْ خُدَایِیْ تَه رُوْژَا قِیَامَتِیْ دِیْ دِنَاڤْبَرَا وَانْ دَه دَرْ بَارِیْ یَا کُو اَوْ تِیْ دَه بِهَڤْ کَتِنْ حُکِمْ بِکَه.

١٨. پِشْتَرَه مَه تُو دَرْ بَارِیْ دِینْ دَه لِسَرْ شَرِیعَتَکَه (رِیْبَازَکَه) اَشْکَرَا دَانِی. ڤِیْجَه وِیْ رِیْ یِیْ بِگَرَه و بِدُو هَوَسِیْنْ نَزَانَانْ نَکَڤَه.

١٩. بِیْگُمَانْ اَوْ (نَزَانْ)، ژ عَذَابِیْ خُدَایِیْ تَه نِکَارِنْ تِشْتَکِی ژ تَه بِدِنْ نَالِی. بِیْگُمَانْ ظَالِمْ دُوْسْتُ و پِشْتَڤَانِیْ هَڤْنْ. خُدَا ژِی هَڤَالْ و نَاریکَارِیْ مُتَّقِیَانَه.

٢٠. اَڤْ (قُرْئَانْ)تِیْگِهِینِنْ ژ بُوْ مِرُوْڤَانْ و سَرْوَخْتِی و دِلُوْڤَانِی یَه ژ بُوْ جِڤَاتَکَه کُو ژ دِلْ بَاوَرِی تِینِنْ.

٢١. اَرِیْ مَا اَوِیْنْ کُو گُنَهْ کِرِنْ، گُمَانْ دِکِنْ کُو اَمِیْ وَانْ و یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ، دِسَاغِی و مِرِنِیْ دَه وَکْهَڤْ بِگِرِنْ؟ چه پِیسْ حُکْمَه یَا اَوْ دِدِنْ!

٢٢. خُدِیْ عَرْدْ و ئَاسِیَانْ بِحَقِی خُلِقَانْدِنَه. بِقِی ئَاوَایِی هَرْ کَسْ دِیْ لِگُوْرِی قَازَانْجَا خَوه بِیْتَه خَلاتْ و جَلاتْکِرِنْ، تُو زُوْرْدَارِی ژِی لِوَانْ نَایِیْ کِرِنْ.

٢٣. اَرِیْ مَاتَه نَدِیتْ، اَوِیْ کُو هَوَسَا خَوه ژِ خَوه رَه کِرَه اِلٰهْ؟ پِشْتِی کُو زَانِینْ گِهَاشْتِیْ خُدِیْ اَوْ گُمْرَاه کِرْ، گُهْ و دِلِیْ وِی مُورْ کِرْ و پَرْدَه بِسَرْ چَافِیْ وِی دَه نَانِی. اِیْدِی ژِ خُدِیْ پِیْ قَه کِی هَیَه کُو وِی بِینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ؟ مَا هِیْ ژِی هُونْ تِیْنَاگِهِیژِنْ؟!

٢٤. (مُشْرِکَانْ) گُوْتِنْ: ژِیَانْ تَنِیْ ژِیَانَا قِیْ دِنْیَایِیْ یَه؛ اَمْ تِیْ دَه دِمِرِنْ و دِژِینْ و بَسْ پِیْشْدَچُونَا زَمَانِی مَه دِبَه هَلاکِیْ. دِقِیْ دَابَاشِیْ دَه تُو زَانِینَا وَانْ تُنَه. گُوتِنَا وَانْ بَسْ گُمَانَه.

٢٥. دَمَا ئَایَتِیْنْ مَه یِیْنْ رُونْکَارْ ژِ وَانْ رَه تِیْنْ خَوِنْدِنْ، ژِ بِلِی کُو بِیِژِنْ «اَگَرْ هُونْ رَاسْتْبِیْژِنْ دَه کَا بَافْ و بَابِیرِیْنْ مَه سَاغْ بِکِن»یِیْ قَه تُو مَهْنَا وَانْ تُنَه.

٢٦. بِیِژَه: خُدِیْ دِیْ وَه سَاغْ بِکَه، پِشْتَرَه دِیْ وَه بِمِرِینَه. پِشْتَرَه دِیْ وَه دِ رُوْژَا قِیَامَتِیْ دَه یَا کُو قَتْ تِیْ دَه گُمَانْ تُنَه وَه لِهَفْ بِجِفِینَه، لِیْبَلِیْ پِرِیْنْ مِرُوْفَانْ (قِیْ) نِزَانِنْ.

٢٧. خُدَانِیَا عَرْدُ و نَاسِیمَانَانْ ژِ خُدِیْ رَه یَه. رُوْژَا قِیَامَتْ رَابَه، هَا وِیْ رُوْژِیْ اَوِیْنْ کُو گُهِیْ خَوه دَانَه یَا پُوچْ و بَتَالْ، دِیْ زِیَانْ بِکِنْ.

٢٨. (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) تُو دِیْ هَرْ اُمَّتِی بِبِینِی کُو (ژِ تِرْسَا حَسَابِیْ خَوه) چُوْکْدَایِی نَه. هَرْ اُمَّتْ بِبَالْ دَفْتَرَا عَمَلِیْ خَوه قَه تِیْنْ گَازِیکِرِنْ (و ژِ وَانْ رَه تِیْ گُوْتِنْ): اِیرُو هُونِیْ لِگُوْرِی کِرِنِیْنْ خَوه بِیْنَه خَلاتْ و جَلاتْکِرِنْ!

٢٩. اَفْ کِتِیبَا مَه یَه، دَرْبَارِیْ وَه دَه بِرَاسْتِی دِنَاخِفَه. بِیْگُمَانْ مَه کِرِنِیْنْ وَه دِ دَانْ نِقِیسَانْدِنْ.

٣٠. اِیْدِی هَچِی اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ، خُدَایِیْ وَانْ، وَانْ دِخَه نَافْ رَحْمَا خَوه. هَا اَفْ، اَوْ سَرْکَفْتِنْ و سَرْفِرَازِیَا اَشْکَرَا بِخَوه یَه.

٣١. (لِیْبَلِیْ) هَچِی اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه (ژِ وَانْ رَه دِیْ بِیْ گُوْتِنْ): اَرِیْ مَا ئَایَتِیْنْ مِنْ ژِ وَه رَه نَدِهَاتِنْ خَوِنْدِنْ، قِیْجَه وَه ژِی خَوه مَزِنْ دِ دِیْرَا و هُونْ بُونَه جِقَاتَکَه گُنَهْکَارْ؟!

٣٢. دَمَا تِێ گُوتِنْ؛ بِرَاسْتِی پَیْمَانَا خُدِێ حَقَه و دِ رُوْژَا قِیَامَتِێ دَه تُو گُمَانْ تُنَه، هُونْ دِبِێژِنْ: اَمْ نِزَانِنْ قِیَامَتْ چِی یَه. لِێبَلِێ بَسْ اَمْ گُمَانَکِێ دِکِنْ و اَمْ ژ هَاتِنَا وِێ نَه پِشْتْرَاسْتِنْ.

٣٣. جَزَایِێ نَقَنْجِیِێنْ کُو وَانْ کِرِی ژ وَانْ رَه خُیَا بُویَه و عَذَابِێ کُو وَانْ پِێ طِنَازْ دِکِرْ دُوْرْ لِوَانْ گِرْتِیَه.

٣٤. (ژ وَانْ رَه) تِێ گُوتِنْ: وَه چَاوَا گِهِشْتِنَا قِێ رُوْژَا خَوه ژ بِیرْ کِربُو، عَیْنِی وِسَا اَمِێ ژِی اِیرُو وَه دِ عَذَابْ دَه بِهِێلِنْ! هِێورْگَهَا وَه ئَاگِرَه و تُو ئَاریکَارِێ وَه ژِی تُنِنْ!

٣٥. سَدَمَا قِی عَذَابِی اَقَه کُو وَه طِنَازِێنْ خَوه بِئَایِتِێنْ خُدِێ کِرِیَه و ژِیَانَا جِیَهَانِێ هُونْ خَاپَانْدِنَه. اِیْدِی اِیرُو اَوِێ ژ اِیْگِرْ نَئِێنَه دَرَانِینْ و (رَازِیکِرِنَا خُدِێ ژِی) دِێ ژ وَانْ نَبِێ خَوسْتِنْ.

٣٦. قِیْجَه هَرْ سَالُوخِێنْ بَاشْ و تِیْکُوزْ ژ بُوْ خُدِێ نَه، اَوِێ کُو پَرْوَرْدَگَارِێ عَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ و پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ یَه.

٣٧. هَمْ دِ عَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ دَه، مَزِنَاهِی و کُبَارِی هَرْ ژِێ رَه یَه و اَوْه یِێ سَرْدَسْتْ، یِێ کَارْبِنَجِهْ.

٤٦. سُورَه یِێ اَحْقَافْ

سُورَه‌یِێ (اَحْقَافْ) ، ٣٥ (سِهْ و پِێنْجْ) ئَایِتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُویَه. سُورَه‌یِی، نَافِێ خَوه ژ بِێژَا اَحْقَافْ گِرْتِیَه کُو دِ ئَایِتَا ٢١»مْ دَه دَرْبَاسْ بُویَه.

بِنَافِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

١. حَا، مِیمْ.

٢. اَفْ کِتِیبْ، ژ جَمْ خُدَایِێ دَسْتْهِلَاتْ اِێ خَودَانْحِکْمَتْ قَه هَاتِیَه شَانْدِنْ.

٣. مَه ئَاسیاَنْ، عَرْدْ و یێنْ د نَاقْبَرَا وَانْ دَه، هَرْ بِحَقی و حَتَا دَمَکَه دِیَارْکِری ئَافرَانْدِنَه. اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه، پِشْتَا خَوه دِدِنَه وِی تِشْتِێ کُو پِێ هَاتِنَه هِشْیَارْکِرِنْ.

٤. بِیِژَه: دَه کَا ژ مِنْ رَه بِیِژِنْ؛ اَوِیْنْ کُو ژ بِلِی خُدِێ هُونْ عِبَادَتِێ وَانْ دِکِنْ نِیشَانِی مِنْ بِدِنْ؛ کَا د عَرْدِێ دَه چه خُلقَانْدِنْ! یَانْ ژِی چه هَفْکَارِیکَه وَانْ د (ئَافرَانْدِنَا) ئَاسیاَنَانْ دَه هَیَه؟ اَگَرْ هُونْ رَاسْتْگُونَه، دَه کَا کِتِیَبَکِێ کُو بَرِیَا فِێ (قُرْئَانِێ) هَاتِبَه، یَانْ ژِی بَرْهَمَکِێ ژ زَانِینَا (پِیْشِیَانْ) ژ مِنْ رَه بِینِنْ.

٥. مَا ژ وِی یِێ کُو ژ بِلِی خُدِێ، ژ یَکِی دَاخَوازْ دِکَه کُو حَیَانِی رُوْژَا قِیَامَتِێ اَوْ نَشِێ بَرْسِقَا بَرْگِرِینَا وِی بِدَه رِیْشَاشْتِرْ کِی هَیَه؟ رَوْشْ اَقَه کُو اَوْ ژِی ژ بَرْگِرِینَا وَانْ غَافِلِنْ.

٦. دَمَا مِرُوفْ (د مَحْشَرِێ دَه) لِهَفْ بِێنَه جِقَانْدِنْ، اَوِیْ ژ وَانْ (عَابِدِیْنْ خَوه) رَه بِینْ دِژْمِنْ و وِیْ ژ پَرَسْتِنَا وَانْ خَوه بِیْرِی بِکِنْ.

٧. دَمَا ئَایِتِیْنْ مَه یِێنْ رُوْنْکَرْ ژ وَانْ رَه دِهَاتِنْ خَوه‌نْدِنْ؛ اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه پِشْتِی کُو حَقی ژ وَانْ رَه هَاتْ، گُوتِنْ: «اَفْ سِیْحْرَکَه اَشْکَرَایَه.»

٨. یَانْ ژِی اَوْ (مُشْرِكْ) دِبِیژِنْ: وِی، اَوْ قُرْئَانْ ژ جَمْ خَوه لِیْئَانِیَه؟ بِیِژَه: اَگَرْ مِنْ اَوْ لِیْئَانِیَبَه، هُونْ دِێ نِکَارِبِنْ تِشْتَکِی ژ (عَذَابِێ) خُدِێ ژ سَرْ مِنْ بِدِنْ نَالِی. خُدَا، بِیْهْتَرْ بِیَا کُو هُونْ خَوه تِێ دَه بَرْدِدِنْ دِزَانَه. د نَاقْبَرَا مِنْ و وَه دَه بِشَاهِدِی خُدِێ بَسَه و اَوْ، گُنَهْقَشِیْرْ و دِلُوْقَانَه.

٩. بِیِژَه: اَزْ نَه پِیْشِیقَانِێ پِیْخَمْبَرَانِمْ و اَزْ نِزَانِمْ دِێ چه ژ مِنْ و چه ژ وَه ژِی بِیْکِرِنْ. اَزْ تَنِێ دِدِمْ پَێ وَحْیَا کُو ژ مِنْ رَه هَاتِیَه و اَزْ بَسْ هِشْیَارْکَرَکِی اَشْکَرَا مَه.

١٠. بِیِژَه: دَه کَا ژ مِنْ رَه بِیِژِنْ؛ اَگَرْ دِیَارْ بُوْ کُو اَقْ قُرْئَانْ ژ جَمْ خُدِێ یَه و وَه ژِی اَوْ اِنْکَارْ کِرِیَه و ژ زَارُوِیِنْ اِسْرَائِیلْ ژِی یکِی شَهْدَیِی لِسَرْ دَابَه کُو اَوْ مُسلْیِ تَورَاتِێ یَه، ڤِیَجَه وِی بَاوَرِی ئَانِی و وَه ژِی خَوه مَزِنْ دِیْرَا (کَا ژ وَه ظَالِمْتِرْ کِی هَیَه)؟ بِیْگُمَانْ خُدِێ قَوْمِێ ظَالِمْ نَابِیْنَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

١١. اَوِیْنْ کُو کَافِرِنْ، دِ بَارَا بَاوَرْمَنْدَانْ دَه گُوتِنْ: اَگَرْ اَفْ (دِینِیْ اِسْلامِیْ) چِیْتِرِیَكْ بُویَا، وَانْ بَرِی مَه بَاوَرِی پِیْ نَدِنَانِینْ و دِیْ نَکَتَانَا پِیْشِیَا مَه. لِیْبَلِیْ ژِ بَرْ کُو اَوْ بِقِیْ (قُرْئَانِیْ) نَاخَوازِنْ بِیْنَه سَرْ رِیْیَا رَاسْتْ، دِیْ بِیْژِنْ: «اَفْ، دَرَوَکَه کَفْنَارَه یَه.»

١٢. بَرِیَا قِیْ ژِی، کِتِیْبَا مُوسَا رِیْبَرْ و رَحْمتْ بُوْ. اَفْ کِتِیْبْ ژِی، ژِ کِتِیْبِیْنْ بَرِیَا خَوه رَه رَاسْتْدِیْرَه، بِزِمَانِیْ عَرَبِی یَه، (نَازِلْ بُویَه) دَا کُو یِیْنْ ظُلِمْ کِرِنَه هِشْیَارْ بِکَه و اَوْ ژِ بُوْ قَنْجِیکَارَانْ رَه مِژْگِینِی یَه.

١٣. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ کُو گُوتِنْ: «خُدَایِیْ مَه اَللهَ پَاشِیْ خَوه (لِسَرْ رِیْکَا اِسْلامِیْ) رَاسْتْ و دُرِسْتْ کِرِنْ، قِیْجَه ژِ بُوْ وَانْ (رُوْژَا قِیَامْتِیْ) تُو طِرْسْ تُنَه و اَوِیْ غَمْگِینْ ژِی نَبِنْ.

١٤. هَا اَوْ خَلْکِیْ بِهِشْتِیْ نَه، اَوْ دِیْ هَرْ و هَرْ لِیْ بِمِینِنْ، اَفْ خَلاتَا کِرِنِیْنْ وَانَه.

١٥. مَه، لِاِنْسَانِی قَوِیْتِی کِرْ کُو قَنْجِیْ لِدِیْ و بَاقِیْ خَوه بِکَه. دَایکَا وِی بِزَحْمَتِی اَوْ هِلْگِرْتِیَه و بِزَحْمَتِی اَوْ وَلِدَانْدِیَه. هِلْگِرْتِنَا وِی و ژِشِیرْقَکِرِنَا وِی سِهْ مَهِی دَوَامْ دِکَه. پَاشِیْ اِنْسَانْ، چه دَمَا کُو بِگِهِیژَه تَمَنِیْ خُوْرْتَانِیَا خَوه و چِلْ صَالِیَا خَوه، دِبِیْژَه: خُدَایِیْ مِنْ! اِلْهَامِیْ بِدَه مِنْ، مِنْ مُوَفَقْ بِکَه، دَا کُو اَزْ شُکرِیْ قَنْجِیَا تَه بِکِمْ، اَوْ قَنْجِیَا کُو تَه لِمِنْ و لِدِیْ و بَاقِیْ مِنْ کِرِی و دَا کُو اَزْ کَارَکِی قَنْجْ بِکِمْ کُو تَه رَازِی بِکَه و زُرِّیتَا مِنْ ژِی ژِ بُوْ مِنْ بَاشْ بِکَه. بِرَاسْتِی مِنْ بِبَالْ تَه قَه تُوبه کِرْ و تَقَزْ اَزْ ژِ مُسِلْمَانَانِمْ.

١٦. هَا اَوِنْ، یِیْنْ کُو اَمِیْ سِپَحِیتِرِیْ یَا کُو کِرِنَه ژِ وَانْ قَبُولْ بِکِنْ، اَمِیْ لِگُنَهِیْنْ وَانْ بِبُرِنْ و اَوْ دِ نَاقَا خَلْکِیْ بِهِشْتِیْ دَه نَه. اَقَه، پَیمَانَا رَاسْتَه نَا کُو ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَایِینْ.

١٧. اَوِیْ کُو ژِ دِیْ و بَاقِیْ خَوه رَه دِبِیْژَه: وفْ ژِ وَه رَه بَه، مَا هُونْ سُوْزِیْ دِدِنْ مِنْ کُو اَزِیْ (ژِ گُوْرِیْ) بِیْمَه دَرْ. حَالْ اَقَه کُو بَرِیَا مِنْ پِرْ اُمَّتْ دَرْبَاسْ بُونَه، چُونَه (و تُو کَسْ ژِ وَانْ ژِ گُوْرِیْ دَرْنَهَاتِنَه). دِیْ و بَاقِیْ وِی هَاوَارَا خَوه دِگَهَانْدِنْ خُدِیْ (دَا کُو وِی فَگَرِینَه سَرْ رِیْیَا رَاسْتْ) و ژِیْ رَه دِگُوتِنْ: خَوه‌لِی لِسَرِیْ تَه بَه، اِیمَانِیْ بِینَه،

بێگُمَانْ سُوْزَا خُدیێ حَقَه، رَاسْتَه. ڤێجَه اَوْ ژی دِبێژَه: اَفْ (سَاغْبُونَا پِشْتِی مِرنِێ) ژ چِیرُوكْ و چِیڤَانُوكِێنْ پێشِیَانْ پێ ڤَه نَه تِشْتَكِی دِنَه.

١٨. اَڤِێنْ هَا، اَوِێنْ كُو وَكِی اُمَّتِێنْ بَرِیَا خَوه؛ ژ جِنْ و مِرُوْڤَانْ عَذَابْ لِسَرْ وَانْ پێوِسْتْ بُویَه. بِرَاسْتِی وَانْ تَقَزْ خَسَارْ كِرِیَه.

١٩. ژ بُوْ هَرْ كَسِی لِهَمْبَرِی كَارْ و كِرْیَارِێنْ وَانْ كِرِی مَرْتَبِێنْ وَانْ هَنَه. خُدیێ دِێ بَدِیْلِیَا كِرِنِێنْ وَانْ بِتَمَامِی بِدَه وَانْ و قَتْ نَحَقِی دِێ لِوَانْ نَبِێ كِرِنْ.

٢٠. وِێ رُوْژَا كُو یِێنْ كَافِرْ لِسَرْ اِیْگَرْ بِێنَه رَاپِێشْكِرِنْ، (ژ وَانْ رَه دِێ بِێ گُوْتِنْ): وَه، دِ ژِیَانَا خَوه یَا جِیهَانِێ دَه هَمُو لَزَّتْ و خَوهشِیِێنْ خَوه بِرِنْ، وَه بِوَانْ كِیْفْ كِرْ. ڤِێجَه اِیرُو ژ بَرْ كُو وَه لِعَرْدِێ بِنَحَقِی خَوه مَزِنْ دِدِیْرَا و ژ بَرْ كُو هُونْ ژ رِێ دَرْكَتِنَه، هُونِێ بِعَذَابَكِی رِسْوَاكَرْ بِێنَه جِزَاكِرِنْ!

٢١. بِرَایِێ عَادْ (هُودْ) ژِی بِینَه بِیرَا خَوه؛ دَمَا قَوْمِێ خَوه لِعَرْدَا اَحْقَافِێ (ژ عَذَابِێ خُدیێ) هِشْیَارْ كِرْ -بَرِیَا هُودْ و پِشْتِی وِی ژِی پِرْ پِێخَمْبَرْ (ژ بُوْ گَلِیْنْ خَوه) هَاتِنَه (شَانْدِنْ) و چُونَه- كُو (هُودْ ژ گَلِێ خَوه رَه گُوْتْ): ژ خُدیێ پِێ ڤَه عِبَادَتِێ (تُو كَسِی دِنْ) نَكِنْ. بِێگُمَانْ اَزْ لِسَرْ وَه ژ عَذَابِێ رُوْژَكَه مَزِنْ دِطِرْسِمْ.

٢٢. گَلِێ هُودْ گُوْتِنْ: (یَا هُود)! مَا تُو ژ مَه رَه هَاتِی ژ بُوْ كُو مَه ژ عِبَادَتْكِرِنَا پُوتِێنْ مَه فَگَرِێنِی؟ دَه هَیْدِێ، اَگَرْ تُو ژ رَاسْتْبِێژَانِی دَه عَذَابِێ كُو تُو پِێ گَفَانْ لِمَه دِكِی ژ بُوْ مَه بِینَه.

٢٣. هُودْ، ژ وَانْ رَه گُوْتْ: زَانِینْ بَسْ لِجَمْ خُدیێ یَه (كَا كَنْگِی عَذَابِێ وِی تِێ). اَزْ یَا كُو پِێ هَاتِمَه شَانْدِنْ ژ وَه رَه رَادِگِهِینِمْ. لِێ بَلِێ اَزْ وَه مِلَّتَكِی كُو خَوه لِنَزَانِینِێ دَاتِینَه دِبِینِمْ.

٢٤. چه دَمَا وَانْ اَوْ (عَذَابْ) دِ شَكْلِێ عَوْرَكِی دَه دِیتْ كُو بَرْ بِنَوَالِینْ وَانْ ڤَه تِێ، گُوْتِنْ: اَفْ عَوْرَكَه دِێ بَارَانِێ لِسَرْ مَه بِبَارِینَه.(هُودْ، ژ وَانْ رَه گُوْتْ): نَخِێرْ (اَوْ نَه عَوْرِێ

بَارَانِێ یَه)! اَوْ، اَوْ عَذَابَه یِێ وَه لَزْ لِهَاتِنَا وِی دِکِرْ؛ اَوْ بَایَکِی وِسَا یَه کُو دِ نَاڤْ دَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه!

٢٥. اَوْ (بَا)، بِفَرْمَانَا خُدَایِێ خَوه هَرْ تِشْتِی تَارُومَارْ دِکَه، هِلْدِوَشِینَه.(عَذَابِێ خُدَا بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ) ایْدِی ژِ جهْ و وَارِێنْ وَانْ یِێ ڤَه تِشْتَکْ نَمَا تِێ دِیتِنْ (لَوْرَا اَوْ، دِگَلْ مَالْ و سَوَالِێنْ خَوه تَڤْ چُونَه هَلَاکِێ). هَا بِڤِی ئَاوَایِی اَمْ قَوْمِێ گُنَهْکَارْ جزَا دِکِنْ.

٢٦. صُوْنْدْ بَه، هِێزْ و دَرْفِتِێنْ کُو مَه نَدَایِی وَه، مَه دَابُو وَانْ. مَه، گُه، چَاڤْ و دِلْ ژِی دَابُونَه وَانْ لِێبَلِێ؛ گُهِێنْ وَانْ، چَاڤِتِنْ وَانْ و دِلِێنْ وَانْ تُو فَیْدَه نَدَانَه وَانْ. لَوْرَا وَانْ ئَایِتِێنْ خُدِێ اِنْکَارْ دِکِرِنْ. عَذَابِێ کُو وَانْ یِێ طِنَازْ دِکِرْ بِسَرْ وَانْ دَه هَاتْ و اَوْ خِسْتِنْ نَاڤْ خَوه.

٢٧. صُوْنْدْ بَه، مَه خَلْکِێنْ وَلَاتِێنْ هَاوِیرْدُوْرَا وَه ژِی بِرِنْ هَلَاکِێ. مَه دَلِیلْ و بَلْگَه پِرْ جَارَانْ ئَانِینْ دَا کُو اَوْ ڤَگِرِنْ سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

٢٨. دَه بِلا اَوْ پُوتِێنْ کُو دِ شُونَا خُدِێ دَه ژِ بُوْ خَوه اِلٰه گِرْتِبُونْ -ژِ بُوْ کُو وَانْ نِێزِیکِی خُدِێ بِکِنْ هَاتِبُونْ پَرَسْتِنْ- ئَارِیکَارِیَا وَانْ کِرِبُونَا؟ نَخِێرْ، اَوْ ژِ بَرْ وَانْ وِنْدَا بُونْ و اَڤْ دَرَوْ و بِێبَخْتِیَا وَانَه.

٢٩. وِێ دَمَا مَه بَرِێ چَنْدْ کَسِێنْ جِنِی دَابُو تَه دَا کُو لِقُرْئَانِێ گُهْدَارِی بِکِنْ. ڤِێجَه دَمَا ژِ بُوْ کُو لِقُرْئَانِێ گُهْدَارِی بِکِنْ ئَامَادَه بُونْ؛ (ژِ هَڤْ رَه) گُوتِنْ: هُشْ بِبِنْ، لِقُرْئَانِێ گُهْدَارِی بِکِنْ! چه دَمَا (خَوه‌نْدِنَا) قُرْئَانِێ تَمَامْ بُوْ؛ لِگَلِێ خَوه ڤَگَرِیَانْ و اَوْ یِێ ئَاگَاهْدَارْ کِرِنْ.

٣٠. (وَانْ جِنَانْ ژِ گَلِێ خَوه رَه) گُوتِنْ: گَلِی مِلَّتِێ مَه! بِێگُمَانْ مَه لِکِتِێبَکَه وِسَا گُهْدَارِی کِرْ کُو اَوْ پِشْتِی مُوسَی هَاتِیَه هِنَارْتِنْ، اَوْ کِتِێبِێنْ بَرِیَا خَوه رَاسْتْ دِدِێرَه، مِرُوْڤَانْ گَازِی حَقِیِێ دِکَه و بِبَالْ رِێکَه رَاسْتْ ڤَه رَاسْتَرِێ دِکَه.

٣١. اَیْ قَومِێ مَه! بَرْسِڤَا دُوْزْدَارِێ (دِینِێ) خُدِێ بِدِنْ، بَاوَرِیِێ پِێ بِینِنْ، خُدِێ ژِی دِێ لِگُنَهِێنْ وَه بِبُورَه و ژِ عَذَابَکِی دِژْوَارْ وَه بِپَارِێزَه.

٣٢. چه کَسِێ کُو بَرْسِڤَا دُوْرْڤَانِێ (دِینِێ) خُدِێ نَدَه، لِسَرْ عَرْدِێ اَوِێ خُدِێ نَاچَارْ نَهِێلَه و زُوْرَا وِی نَبَه. اَوِێ ژ خُدِێ یِێ ڤَه ژِ بُوْ خَوه تُو خَودِی و پِسْتڤَانَکِی نَبِینَه. هَا اَوْ دِ نَاڤْ رِیْشَاشِیکَه اَشْکَرَا دَه نَه.

٣٣. مَا اَوْ نَابِینْ، اَوْ خُدَایِێ کُو عَرْدُ و نَاسِیَانْ نَافِرَانْدِنْ و دِ بَرْ نَافِرَانْدِنَا وَانْ دَه نَوَسْطِیَایَه، اَوْ دِکَارَه مِرِیَانْ ژِی سَاغْ بِکَه؟ بَلِێ، رَاسْتَه؛ بِرَاسْتِی خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٣٤. وِێ رُوْژَا کُو یِێنْ کَافِرْ لِسَرْ اِیْگِرْ تِێنَه رَاپِێشْکِرِنْ (کُو ژ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ): مَا اَڤْ (عَذَابْ)، نَه رَاسْتُ و حَقَه؟ اَوْ دِێ بِێژِنْ: بَلِێ، اَمْ بِرَبِّێ خَوه صُوْنْدْ دِخوِنْ کُو رَاسْتَه. ژِ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ: نَاخَوه ژِ بَرْ کَافِرْبُونَا خَوه دَه عَذَابْ تَعْمْ بِکِنْ!

٣٥. نَاخَوه تُو ژِی وَکِی وَانْ پِێخَمْبَرِیْنْ لِهَمْبَرْ ظُوْرِێ خَورَاگِرْ «اُولُ الْعَزْمِ» صَبْرِێ بِکِێشْ و ژِ بُوْ (هَاتِنَا عَذَابِێ) وَانْ عَجَلَه مَکَه. رُوْژَا کُو اَوْ، وِی عَذَابِێ کُو پَیْمَانَا وِی ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَایِنْ، بِبِینِنْ؛ (وِێ چَاخِێ) ژِ وَانْ وَیَه کُو اَوْ تَنِێ بِقَانْدِی سَعَتَکَه رُوْژِێ (لِدِنْیَایِێ) مَانَه. اَڤَا هَاتِیَه گُوتِنْ (ژِ بُوْ وَه) دَازَانِینَکَه. اَرِێ مَا ژِ جِڤَاتَا ژِرِیْدَرْکَتِی پِێ ڤَه کِی ژِ هُوْلِێ تِێ رَاکِرِنْ؟

٤٧. سُورَه یِێ مُحَمَّدْ

سُورَه‌یِێ (مُحَمَّدْ)، ٣٨(سِهْ و هَشْتْ) ئَایَتَه و لِمَدِینِێ دَاکَتِیَه. نَاڤِێ سُورَه ژِ ئَایَتَا ٢ێ هَاتِیَه کُو تِیدَه نَاڤِێ پِێخَمْبَرِێ اِسْلامِێ مُحَمَّدْ ﷺ دَرْبَاسْ بُویَه. نَاڤَکِی دِنْ ژِی ژِ ڤِی سُورَه‌یِی رَه هَیَه کُو «قِتَالَه» کُو اَوْ ژِی بِمَعْنَا شَرَه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه و رِێیَا خُدِێ لِبَرْ خَلْکِێ گِرْتِنَه، خُدِێ کِرِنِێنْ وَانْ پُوچْ کِرِیَه.

٢. هَمْ اَوِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه و کَارِێنْ قَنْجْ کِرِنَه و بِیَا کُو ژِ خُدَایِێ وَانْ ژِ مُحَمَّدْ رَه

هَاتِیَه هِنَارْتِنْ -کُو بێگُمَانْ اَوْ حَقَه- ژِ دِلْ بَاوَرِی ئَانِینَه، خُدِیْ لِگُنَهێنْ وَانْ دِبُورَه و رَوْشَا وَانْ سَرَرَاسْتْ دِکَه.

٣. اَوْ یَكْ ژِی، ژِ بَرْ ڤِیْ یَه کُو اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَئَانِینَه دَانَه پَیْ بَاطِلِی و اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه دَانَه پَیْ حَقِیَا کُو ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَانْ هَاتِیَه. بِڤِی ئَاوَایِی خُدِیْ ژِ مِرُوْڤَانْ رَه اَنْجَامَا کِرِنِیْنْ وَانْ بِمِینَاکَانْ اَشْکَرَا دِکَه.

٤. (گَلِی مُوْمِنَانْ) گَافَا (دِ شْرْ دَه) هُونْ رَاسْتِی کَافِرَانْ بِیْنْ لِسْتُوِیِنْ وَانْ بِخِنْ (و وَانْ بِکُژِنْ). پَاشِیْ گَافَا وَه بَرْخَودَانَا وَانْ شِکَانْدْ، ڤِیْجَه (وَانْ اَسِیرْ بِگِرِنْ و) فَیْدِیْنْ وَانْ بِشْدِینِنْ. پَاشِیْ یَانْ لِسَرْ وَانْ مِنَّتْ بِکِنْ (بِیْگَرَوْ وَانْ بَرْدِنْ)، ئَانْ ژِی بِگَرَوْ (بِبَدِیْلْ) وَانْ بَرْدِنْ، حَتَا کُو گِرَانِیَا جَنْگِیْ بِقَدَه. اَفْ حُکْمِیْ خُدِیْ یَه، اَگَرْ خُدِیْ بِخَوەسْتَا دِیْ (بِیْ یِی وَه ژِی) تُوْلْ ژِ وَانْ ڤَکِرَا (و اَوِیْ هَلاكْ بِبُونَا). لِیْ دَا کُو هِنَکَانْ ژِ وَه بِهِنَکَانْ بِجَرِبِینَه، ڤِیْ دِکَه. اَوِیْنْ کُو دِ رِیَا خُدِیْ دَه هَاتِنَه کُشْتِنْ، خُدِیْ کِرِنِیْنْ وَانْ دِیْ وِنْدَا نَکَه.

٥. خُدِیْ دِیْ وَانْ لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ رَاسْتَرِیْ بِکَه و دِیْ رَوْشَا وَانْ سَرَرَاسْتْ بِکَه.

٦. خُدِیْ دِیْ وَانْ بِخَه وِیْ بِهِشْتَا کُو (لِدِنْیَایِیْ) بِوَانْ دَابُو نَاسْکِرِنْ.

٧. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! اَگَرْ هُونْ ئَارِیکَارِیَا (دِینِیْ) خُدِیْ بِکِنْ، خُدِیْ ژِی دِیْ ئَارِیکَارِیَا وَه بِکَه و دِیْ وَه لِهَمْبَرْ دِژْمِنْ بِدَه رَاگِرْتِنْ و لِنْگِیْنْ وَه دِیْ مِکُوْمْ بِگِرَه.

٨. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو اِیمَانْ نَئَانِینَه، رِسْوَاتِی و شَرْمَزَارِی ژِ وَانْ رَه بَه. خُدِیْ کِرِنِیْنْ وَانْ پُوچْ کِرِنَه.

٩. اَفْ ژِی ژِ بَرْ کُو وَانْ ژِ قُرْئَانَا کُو خُدِیْ (اَوْ) نَازِلْ کِرِیَه حَزْ نَکِرِنَه. خُدِیْ ژِی عَمَلِیْنْ وَانْ پُوچْ کِرِیَه.

١٠. مَا اَوْ لِسَرْ عَرْدِیْ نَگَرِیَانَه کُو بِبِینِنْ کَا اَنْجَامَا وَانِیْنْ کُو بَرِیَا وَانْ چُونَه چَاوَا بُوِیَه؟

خُدِیْ اَوْ تَارْ و مَارْ کِرِنْ. ژِ قَانْ کَافِرَانْ رَه ژِی اَنجَامَکَه وَکِی وِیْ (اَنْجَامَا وَانْ قَومِیْنْ کُو بِهُرِینَه) هَیَه.

١١. اَفْ ژِی، ژِ بَرْ کُو خُدِیْ پِشْتگِرِیْ بَاوَرْمَنْدَانَه. بِرَاسْتِی ژِ بُوْ یِیْنْ کَافِرْ، تُو پِشْتگِرْ و نَارِیکَارْ تُنِنْ.

١٢. بِیْگُمَانْ خُدِیْ اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ دِیْ بِخَه بِهِشْتِیْنْ کُو دِ بِنِیْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ. اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَئَانِینْ (بِژِیَانَا دِنْیَایِیْ) خَوشْ دِبِنْ، مِینَا حَیْوَانَانْ دِخُونْ، جِهِیْ وَانْ (لِئَاخِرَتِیْ) هَرْ ئَاگِرَه.

١٣. (یَا مُحَمَّدْ)! مَه گَلَکْ خَلْکِیْنْ وَلاتَانْ هَلاکْ کِرِنَه کُو اَوْ ژِ خَلْکِیْ وَلاتِیْ تَه، اَوِیْ کُو تَه ژِیْ دَرْنَانِینَه، خُرْتتِرْ و بِهِیْزْتِرْ بُونْ. ڤِیْجَه ژِ بُوْ وَانْ تُو نَارِیکَارْ ژِی نَبُونْ.

١٤. مَا اَوْ کَسِیْ کُو ژِ خُدَایِیْ خَوه لِسَرْ دَلِیلَکَه اَشْکَرَا یَه، دِبَه وَکِی کَسِیْ کُو کَارِیْ وِی یِیْ نَبَاشْ ژِیْ رَه هَاتِیَه خَملاْنْدِنْ و دَایَه پَیْ دِلْخَوازِیِیْنْ خَوه؟

١٥. سَالِخْ و رَوْشَا وِیْ بِهِشْتَا کُو پَیْمَانَا وِیْ ژِ مْتَّقِیَانْ رَه هَاتِیَه دَاینْ وِهَا یَه: دِ نَاڤْ دَه چَمِیْنْ ژِ ئَاڤِیْ هَنَه کُو خَرَابْ نَابَه، تِی دَه چَمِیْنْ ژِ شِیرْ هَنَه کُو تَعْمَا وِی نَایِیْ گُهَارْتِنْ، تِی دَه چَمِیْنْ ژِ شَرَابَانْ هَنَه کُو ژِ یِیْنْ قَدِخُونْ رَه لَزِیزَه، تِی دَه چَمِیْنْ ژِ هِنْگَڤِیْ حَلاْنْدِی یِیْنْ صَفَانْدِی هَنَه و تِی دَه ژِ بُوْ وَانْ ژِ هَرْ فِیْکِیی هَنَه و ژِ جَمْ خُدَایِیْ وَانْ ژِ بُوْ وَانْ لِیْبُورِینْ هَیَه. مَا اَفْ (اِیْ کُو دِ نَاڤَا ڤَانْ نِعْمَتَانْ دَه بژِی) دِبَه وَکِی وِی کَسِیْ کُو هَرْ و هَرْ دِیْ دِ ئَاگِرِیْ دُوزَهِیْ دَه بِمِینَه و ژِ ئَاڤَکَه کَلِژِی بِیْنَه ئَاڤْدَانْ کُو رُوْڤِیِیْنْ وِی کَرْ کَرْ بِکَه؟

١٦. ژِ وَانْ (مِنَافِقَانْ) هِنْ هَنَه لِتَه گُهْدَارِی دِکِنْ حَیَانِی ژِ جَمْ تَه دَرْتِیْنْ، ژِ یِیْنْ خَودِی زَنَانِینْ رَه دِبِیْژِنْ؛ مَا بَرِی نِهَا وِی چه گُوتْ؟ هَا اَڤِیْنْ هَانِیْ، اَوْ کَسِنْ کُو خُدِیْ دِلِیْنْ وَانْ مُورْ کِرِیَه و وَانْ دَانَه پَیْ هَوَسِیْنْ خَوه.

١٧. اَوێنْ كُو لِسَرْ رِیَا رَاسْتْ رَاسْتَرِیْ بُونَه، خُدِیْ هِیدَایتَا وَانْ زِیْدَه دِكَه و رِیْكَا تَقوَادَارِیَا وَانْ فِیْرِی وَانْ دِكَه.

١٨. اَوْ (مُشْرِكْ)، بَسْ لِوِیْ هِیْڤِیێ نَه كُو ژِ نِشْكَا قَه قِیَامْتْ بِسَرْ وَانْ دَه وَرَه. ڤِیْجَه بِرَاسْتِی نِیشَانِیْنْ قِیَامَتِیْ هَاتِنَه و خُویَا بُونَه. اَرِیْ دَمَا كُو قِیَامْتْ لِوَانْ رَابُو، مَا اِیْدِی اَوِیْ چَاوَا تُوْبه بِكِنْ و چَاوَا ژِیْ شِیرَتِیْ وَرْگِرِنْ؟

١٩. ڤِیْجَه تُو بِزَانَه كُو ژِ بِلِی خُدِیْ تُو مَعْبُودْ نِینِنْ. دَاخَوازَا لِیْبُورِینَا گُنَهِیْنْ خَوه و گُنَهِیْنْ ژِنْ و مِیْرِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ بِكَه. خُدِیْ، بِگَرْ و فَرَا وَه و بِلِیْڤَهحَوِینَا وَه دِزَانَه.

٢٠. اَوِیْنْ كُو بَاوَرِی ئَانِینَه، دِبِیْژِنْ: دَه بِلا (دَرْ بَارِیْ فَرْزُبُونَا جِهَادِیْ دَه) سُورَه‌یكْ بِهَاتَا هِنَارْتِنْ؟ لِیْ بَلِیْ چه گَافَا سُورَه‌یكِی حُكْمِیْ وِی اَشْكَرَا دَاكَفَه و تِی دَه بَحْسَا شَرْ (جِهَادِیْ) بِیْكِرِنْ، اَوِیْنْ كُو دِ دِلِیْنْ وَانْ دَه نَخَوشِی (یَا نِفَاقِیْ) هَیَه، تُو دِیْ بِبِینِی كُو وَكِی نِیْرِینَا كَسِیْ كُو سَرْخَوشِیَا مِرِنِیْ اَوْ گِرْتِبَه لِتَه دِنِیْرِنْ. ژِ وَانْ رَه یَا چِیْتِرْ و خِیْرْتِرْ اَڤْ بُوْ:

٢١. بِگُوتِنَا پِیْخَمْبَرْ كِرِبُونَا و بِگُوتِنَا خِیْرِیْ ئَاخَافْتِبُونَا. ڤِیْجَه گَافَا فَرْمَانَا جِهَادِیْ مِسُوْگَرْ بُوْ، اِیْدِی هَكَه اَوْ بِخُدِیْ رَه رَاسْتْ بُونَا، تَقَزْ ژِ وَانْ رَه چِیْتِرْ بُوْ.

٢٢. مُحَقَّقْ كُو هُونْ بِیْنَه سَرْ كَارْ، هُونِیْ لِسَرْ اَعْرِدِیْ فَسَادِیِیْ بِكِنْ و بَنِیْ خَودِتِیِیْ ژِی بِبِرِنْ؟!

٢٣. هَا اَڤْ، اَوِیْنْ كُو خُدِیْ لَعْنَتْ لِوَانْ بَارَانْدِیَه، ڤِیْجَه اَوْ كَرْ كِرْنَه و چَاڤِیْنْ وَانْ كُوْرْ كِرِیَه.

٢٤. اَرِیْ مَا اَوْ لِقُرْئَانِیْ نَافِكِرِنْ یَانْ مَا لِسَرْ دِلِیْنْ وَانْ كِلِیتْ هَنَه؟

٢٥. بِیْگُمَانْ اَوِیْنْ كُو پِشْتِی رِیَا رَاسْتْ ژِ وَانْ رَه دِیَارْ بُوْ بَرِیْ خَوه ژِ اِسْلامِیْ ڤَگَرَانْدِنَه، شَیْطِیْنْ ژِ وَانْ رَه (كُفْرْ و نَقَنْجِی) شِیرِینْ نِیشَانْ دَایَه و گَلَكْ هِیْڤِی دَایَه وَانْ.

٢٦. اَڤْ (ژِدینْدَرْکَتِنَا وَانْ) ژی، ژ بَرْ ڤِێ یَه کُو ژ وَانێنْ کُو وَانْ ژ قُرْنَانِێ حَزْ نَدِکْرْ رَه دِگُوتِنْ: اَمِێ د هِنْ کَارَانْ دَه بِگُوتِنَا وَه بِکِنْ. حَالْ اَڤَه کُو خُدِێ بِیَا د دِلِێنْ وَانْ دَه ڤَشَارْتِی ژِی دِزَانَه.

٢٧. ڤِێجَه دَمَا مَلَائِیکَتْ رُوحِێنْ وَانْ بِسْتِینِنْ و لِرُوِیِێنْ وَانْ و پِشْتَا وَانْ بِدِنْ، دِێ رَوْشَا وَانْ چَاوَا بَه؟

٢٨. اَڤْ (عَذَابْ) ژِی، ژ بَرْ ڤِێ یَه کُو اَوْ لِێَ کَارِێنْ کُو خُدِێ پِێ نَه قَایِلَه دِچِنْ و ژ کَارِێنْ کُو پِێ قَایِلَه حَزْ نَاکِنْ، ڤِێجَه خُدَا کَارْ و کِرِیَارِێنْ وَانْ پُوچْ کِرِیَه.

٢٩. یَانْ ژِی، مَا اَوِێنْ کُو د دِلِێنْ وَانْ دَه نِفَاقْ هَیَه حِزِرْ دِکِنْ کُو خُدِێ دِێ کِینَا وَانْ دَرْنَخَه هُوْلِێ؟

٣٠. اَگَرْ مَه بِخَوسْتَا مَه دِێ اَوْ نِیشَانِی تَه بِدَانَا و تَه یِێ اَوْ ژ رُوِیِێنْ وَانْ نَاسْ بِکِرِنَا. صُوْنْدْ بَه، تَه یِێ اَوْ ژ شِێوَازَا وَانْ یَا نَاخَافْتِنِێ ژِی نَاسْ بِکِرَا. خُدِێ، بِهَمُو کَارْ و بَارِێنْ وَه دِزَانَه.

٣١. صُوْنْدْ بَه، اَمِێ وَه بِجَرِبِینْ دَا کُو اَمْ ژ وَه جِهَادْکَرْ و صَبِرْکِێشَانْ دَرِینْ هُوْلِێ و اَمِێ رَوْشَا وَه ژِی اَشْکَرَا بِکِنْ (دَا کُو یِێ رَاسْتْ و دَرَوکَارْ ژ هَڤْ کِفْشْ بِبَه).

٣٢. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو بَاوَرِی نَئَانِینَه و رِیَا خُدِێ لِبَرْ خَلْکِێ گِرْتِنَه، پِشْتِی کُو هِیدَایتْ ژ وَانْ رَه دِیَارْ بُویَه وَانْ دِژْرَابَرِیَا پِێخَمْبَرْ کِرِیَه، اَوِێ تُو زَرَارْکِێ نْگِهِینْ خُدِێ. حَالْ اَڤَه کُو خُدِێ دِێ کِرِنِێنْ وَانْ پُوچْ بِکَه.

٣٣. گَلِی یِێنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه! گُهْدَارِیَا خُدِێ بِکِنْ، بِگُوتِنَا پِێخَمْبَرْ بِکِنْ و کَارْ و کِرِیَارِێنْ خَوه (بِعصْیَانِێ) پُوچْ مَکِنْ.

٣٤. بِێشِكْ اَوِێنْ کُو وَانْ بَاوَرِی نَئَانِینَه و رِیَا خُدِێ لِبَرْ خَلْکِێ گِرْتِنَه و پِشْتَرَه ژِی لِسَرْ کُفْرِێ مِرِنَه، خُدِێ دِێ هِیچْ لِوَانْ نَبُورَه.

٣٥. زِنْهَارْ، دِرَوْشَا کُو هُونْ سَرْکَفْتِینَه سِسْتْ نَبِنْ و گَازِیَا نَاشْتِیِیْ نَکِنْ. خُدِیْ دِگَلْ وَه یَه؛ اَوِیْ قَتْ (خَلاتَا) کِرِنِیْنْ وَه کِیْمْ نَکَه.

٣٦. بِرَاسْتِی ژِیَانَا جِیَهَانِیْ بَسْ لِیسْتِكْ و مِژُولاهِی یَه (فِیْجَه بِوِیْ نَخَاپِنْ). اَگَرْ هُونْ بَاوَرِی بِینِنْ و هُونْ هَایْ ژِ حَلالْ و حَرَامِیْنْ خُدِیْ هَبِنْ، خُدِیْ دِیْ پَادَاشَا وَه تَامْ بِدَه وَه و ژِ وَه (خَرْجِکِرِنَا) هَمِی مَالِیْ وَه ژِی نَاخَوازَه.

٣٧. هَکَه خُدِیْ مَالِیْ وَه ژِ وَه بِخَوسْتَا، فِیْجَه لِسَرْ دَاینِیْ زُوْرْ لِوَه بِکِرَا، وَه دِیْ طِمَاعِیی بِکِرَا و فِیْ یِکِیْ دِیْ کِینَا وَه (یَا لِهَمْبَرِی اِسْلامِیْ) دَرَانِیَا مَیْدَانِیْ.

٣٨. هَا هُونْ اَفِیْنْ هَانْ، بَانْگْ لِوَه تِیْ کِرِنْ کُو هُونْ مَالِیْنْ خَوه دِ رِیَا خُدِیْ دَه خَرْجْ بِکِنْ. ژِ وَه هِنَکْ چِکُوسِیِیْ دِکِنْ. لِیْ بَلِیْ کِی چِکُوسِیِیْ بِکَه، اَوْ چِکُوسِیِیْ ژِ خَوه رَه دِکَه. خُدِیْ دَوْلَمَنْدَه، حَوجَیِیْ تُو کَسِی نِینَه و هُونْ خِزَانِنْ حَوْجَدَارِیْ وِی نَه. اَگَرْ هُونْ بَرِیْ خَوه ژِ (اِطَاعَتَا) خُدِیْ بِگُهَرِینِنْ، خُدِیْ دِیْ قَومَکِی دِنْ بِینَه شُونَا وَه، پَاشِیْ اَوِیْ نَه وَکِی وَه بِنْ.

٤٨. سُورَه یِیْ فَتِحْ

سُورَه‌یِیْ فَتْحْ، ٢٩ (بِیسْتْ و نَهْ) نَایَتَه و لِنَافْبَرَا مَکَّه و مَدِینِیْ هَاتِیَه کُو هِنْگِیْ پِیْخَمْبَرْ ﷺ ژِ پَیْ‌اَنَا نَاشْتِیِیْ یَا حُدَیْبِیِیْ قَدِگَرِیَا. سُورَه، نَافِیْ خَوه ژِ پَیْفَا فَتْحِیْ گِرْتِیَه کُو دِ نَایَتَا ١ اَنْ دَه دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «فَکَرِنْ، فَگِرْتِنْ، سِتَانْدِنْ، سَرْکَفْتِنْ و نَازَادْکَرْنِ»ـیْ تِیْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. (یَا مُحَمَّدْ)! بِرَاسْتِی مَه دَرِیِیْ سَرْکَفْتِنَکَه اَشْکَرَا ژِ بُوْ تَه فَکِرْ.

٢. دَا کُو خُدِیْ، گُنَهِیْنْ تَه یِیْنْ کُو بِهُرِینَه و یِیْنْ کُو هِیْ بِیْنْ بِبَخْشِینَه و فَتْجِیَا خَوه لِسَرْ تَه تَمَامْ بِکَه و لِسَرْ رِیِیَکَه رَاسْتْ و دُرِسْتْ تَه رَاسْتَرِیْ بِکَه...

٣. ژ بُوْ کُو بسَرْکَفْتنَکَه یێ شکَسْتنْ ژی تَه بسَرْ بخَه.

٤. اَوْ خُدَایێ کُو ئَارَامیێ دخَه دلێنْ مُؤْمنَانْ دَا کُو ایمَانَا وَانْ خُرْتْ و زێدَه بێه. لَشْکَرێنْ عَرْدُ و ئَاسیمَانَانْ هَرْ یێنْ خُدێ نَه. خُدێ هَرْ زَانَا و خُدَانْحکْمَتَه.

٥. اَفْ تَفْ، دَا کُو خُدێ زِلَامێنْ مُؤْمنْ و ژنێنْ مُؤْمنْ بخَه بهِشْتێنْ کُو د بنِێ وَانْ رَه چْمْ دهَرکِنْ و اَوێ هَرْ و هَرْ د وَانْ جَنَّتَانْ دَه بنْ و دَا کُو خُدێ گُنَهێنْ وَانْ عَفُو بکَه. هَا اَفْ لجَمْ خُدێ سَرْفرَازیَکَه مَزنَه..

٦. ژ بُوْ کُو خُدێ مێرێنْ مُنَافقْ و ژنێنْ مُنَافقْ، مێرێنْ مُشْرِکْ و ژنێنْ مُشْرِکْ، اَوێنْ کُو دَرْ بَارێ خُدێ دَه ظَنَا خَرَابْ دکِنْ بدَه عَذَابێ. چَرْخَا خَرَابی و عَذَابێ لسَرْ وَانْ بَه. خُدێ قَهْرُ و غَزَبْ لوَانْ کرِیَه، لَعْنَتْ لوَانْ بَارَانْدِیَه و ژ بُوْ وَانْ دُوزَهْ ئَامَادَه کرِیَه. اَوْ چه جهْلِیْقَگرِینَکَه پیسَه!

٧. لَشْکَرِیْنْ عَرْدُ و ئَاسیمَانَانْ هَرْ یێنْ خُدێ نَه. خُدَا د کَارْ و بَارێ خَوه دَه هَرْ دَسْتْهلاتَه، خَودِی حکْمَتَه.

٨. (یَا مُحَمَّدْ)! بِرَاسْتِی مَه تُو بشَاهِدِی، مژْگِینْبَرِی و هِشیَارْکَرِی، شَانْدْ.

٩. دَا کُو هُونْ بخُدێ و پێخَمْبَرێ وِی بَاوَرِی بینِنْ و ئَاریکَاریَا پێخَمْبَرێ وِی بکِنْ، رِیْز و حُرْمَتَا وِی بگِرِنْ و دَا کُو سبَهُ و ایْقَارِێ خُدێ (ژ هَرْ کِیمَاسیێ) پَاکْ بدِیْرِنْ.

١٠. بێگُمَانْ اَوێنْ کُو پَیْمَانِێ ددِنَه تَه، براَسْتِی اَوْ پَیْمَانِێ ددِنْ خُدێ؛ دَسْتِێ خُدێ لسَرْ دَسْتِیْنْ وَانَه. ڤِیْجَه کِی پَیْمَانَا خَوه بشْکِینَه وَبَالِێ پَیْمَانْشکَانْدنَا وِی ژ وِی رَه یَه. کِی وِێ پَیْمَانَا کُو دَایَه خُدێ بینَه جهْ، ڤِیْجَه خُدێ دِێ خَلاتَکَه مَزنْ بدَه وِی.

١١. اَوْ بَدَوِیِنْ کُو خَوه لپَاشْ هشْتنَه، دِێ ژ تَه رَه بِیْژِنْ: مَالْ و عِیَالِیْنْ مَه اَمْ مژُولْ کرِنْ (مَه نَکَارِی دگَلْ تَه دَرْکَفْنْ حُدَیْبِیێ، ڤِیْجَه) ژ خُدێ لِیْبُورِینَا مَه بخَوازَه. اَوْ، تِشْتِێ کُو بزِمَانِێ خَوه دِیْژِنْ، نَه یَا د دِلِێ وَانْ دَه یَه. بِیْژَه: اَگَرْ خُدێ بخَوازَه زَرَارَکِێ بدَه

وَه، یَانْ ژِی بِخَوازَه فَیْدَەیکِێ بِدَه وَه، مَا قَێ لِهَمْبَرِی خُدِێ کِی دِکَارَه تِشْتَکِی بِکَه؟ بَلْکِی خُدِێ بِهَرْ چه تِشْتِێ کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

١٢. بَلْکِی (بَرَه قَاژِیِێ ڤِێ) وَه حِزرْ دِکِرْ کُو پِێخَمْبَرْ و مُؤْمِنْ دِێ قَتْ ڤَنگَرِنْ بِبَالْ مالْبَاتِێنْ خَوه و اَڤْ لِدِلِێ وَه خَوشْ هَاتِیَه و وَه گُمَانَا خَرَابْ کِرِبُو و هُونْ بُونَه جِڤَاتَکَه سَزَاوَارِێ (مُسْتَحَقِێ) هَلَاکِێ.

١٣. کِی (ژ دِلْ و جَانْ) بَاوَرِی بِخُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی نَبِینَه، بِێگُمَانْ مَه ژ بُۆ کَافِرَانْ ئَاگِرَکِی دِژْوَارْ ئَامَادَه کِرِیَه.

١٤. خُدَانِی و حُکْمْرَانِیَا عَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ خَاصِێ بِخُدِێ ڤَه یَه. اَوْ کِێ بِڤِێ دِبَخْشِینَه، کِێ ژِی بِڤِێ دِدَه عَذَابِێ. خُدِێ، هَرْ گُنَهْژِیرَه، دِلُوڤَانَه.

١٥. اَوِێنْ کُو (ژ حُدَیبِیِێ) لِیَاشْ مَانَه گَاڤَا هُونْ ژ بُۆ بِدَسْتْخِسْتِنَا غَنِیمَتِێ دَرْکَڤْنْ دِێ بِبِێژِنْ: بِهِێلِنْ دَا کُو اَمْ ژِی دِگَلْ وَه بِێنْ. اَوْ دِخَوازِنْ کُو سُۆزَا خُدِێ بِگُهَرِینِنْ. بِبِێژَه: هُونِێ قَتْ بِمَه رَه نَبِێنْ. اَڤْ هِێ بَرِی نِهَا خُدِێ ژ وَه رَه گُوتِیَه. اَوْ دِێ ژ وَه رَه بِبِێژِنْ: نَه وِسَانَه، بَلْکِی هُونْ ژ چَاڤْنَبَارِی ڤِێ دِبِێژِنْ. نَخِێرْ، نَه وَکِی وَانَه، بَلْکِی اَوْ جِڤَاتَکَه کُو کِیمْ تِێدِگِهِنْ.

١٦. ژ بَدَوِیِێنْ کُو لِیَاشْ مَانَه رَه بِبِێژَه: لِهَمْبَرِی قَوْمَکِی کُو خَودَانْ هِێزَکَه دِژْوَارَه گَازِیَا شَرْ دِێ لِوَه بِێ کِرِنْ. هُونِێ شَرِێ وَانْ بِکِنْ، ئَانْ ژِی اَوِێ (بِێ شَرْ) مُسِلْمَانْ بِبِنْ. ڤِێجَه اَگَرْ هُونْ (چُونَا شَرْ) قَبُولْ بِکِنْ، خُدِێ دِێ پَرُویکَه سِێحِی بِدَه وَه. لِێ بَلِێ اَگَرْ وَکَه جَارَا پِێشِینْ هُونْ دِیسَا ژ یَاشْ ڤَه ڤَگِرِنْ، خُدِێ دِێ بِعَذَابَکِی دِژْوَارْ و جَانْسُۆژْ وَه جَزَا بِکَه.

١٧. لِسَرْ کُوَرَانْ تُو گُنَهْ نِینَه، لِسَرْ یَکْ لِنْگَانْ تُو گُنَهْ نِینَه و لِسَرْ نَخَوشَانْ تُو گُنَهْ نِینَه (کُو بَشْدَارِی شَرْ نَبِنْ). کِی بِگُوتِنَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بِکَه، خُدِێ دِێ وِی بِخَه

بِهِشْتِێنْ کُو دِ بِنِێ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ. کِی پِشْتْ بِدَه خُدِێ دِێ بِعَذَابَکِی دِژْوَارْ و غَمْنَاکْ وِی جَزَا بِکَه.

١٨. صُوْنْدْ بَه، وِێ دَمَا کُو مُومِنَانْ لِبِنِێ دَارِێ پَێْمَانْ دَانَه تَه خُدِێ ژ وَانْ رَازِی بُویَه. ڤِێجَه بـ (رَاسْتِی و وَفَادَاری) یَا کُو دِ دِلِێ وَانْ دَه هَیَه خُدِێ زَانِیَه، اِیْدِی ئَارَامِی و تَنَاهِی بِسَرْ وَانْ دَه شَانْدْ و بِفَکِرِنَا رِێکَا سَرْکَفْتِنَکَه نِیْزِیکْ (بِفَتْحَا خَیبَرِێ) اَوْ خَلاتْ کِرِنْ.

١٩. (خُدِێ سُوْزَا) گَلَکْ غَنِیمَتِێنْ دِنْ ژِی دَانَه وَانْ کُو اَوِێ وَرْگِرِنْ. خُدِێ دِ کَارْ و بَارِێ خَوه دَه هَرْ سَرْدَسْتَه، خَودِیحکْمَتَه.

٢٠. خُدِێ پَێْمَانَا گَلَکْ غَنِیمَتَانْ دَایَه وَه کُو هُونْ دِێ وَانْ وَرْگِرِنْ. بلَزْ اَفْ دَایَه وَه و دَسْتِێنْ مِرُوْفَانْ ژ (زَرَارَا کُو بِدِنْ) وَه گِرْتِیَه و دَا کُو اَفْ ژ مُؤْمِنَانْ رَه بِبَه نِیشَانَکْ (کُو خُدِێ سُوْزَا خَوه تِینَه جِهْ) و خُدِێ دِێ لِسَرْ رِیَا رَاسْتُ و دُرِسْتْ، وَه رَاسْتَرِێ بِکَه.

٢١. هِنْ غَنِیمَتِێنْ دِنْ ژِی، ژ بُوْ وَه هَنَه کُو ڤِێگَا هِیزَا وَه ژ وَانْ رَه تُنَه. لِێ بَلِێ خُدِێ ژ بُوْ وَه، ژ هَرْ طَرَفِی ڤَه دُوْرْ لِوَانْ گِرْتِیَه. خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٢٢. اَگَرْ اَوِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه شَرِێ وَه کِرِبُونَا، دِێ بِشِکَسْتِنَا و دِێ بِپَاشْ ڤَه رَڤِیبُونَا. پِشْتَرَه اَوْ ژ خَوه رَه دِێ تُو خَودِی و نَاریکَارْ ژِی نَبِینِنْ.

٢٣. اَفْ سُنَّتَا (عَادَتِێ) خُدِێ یَه کُو ژ بَرِێ ڤَه وِهَا دَرْبَاسْ بُویَه (کُو خُدِێ نَاریکَارِیَا پِێخَمْبَرِێ خَوه دِکَه) و تُو یِێ قَتْ گُهَارْتِنَکِێ دِ عَادَتِێنْ خُدِێ دَه نَبِینِی.

٢٤. اَوَه یِێ کُو پِشْتِی هُونْ لِهَمْبَرِی وَانْ بِسَرْ خِسْتِنْ، لِنَوَالا مَکِّێ دَسْتِێنْ وَانْ ژ سَرْ وَه دَا پَاشْ و دَسْتِێنْ وَه ژِی ژ سَرْ وَانْ دَا پَاشْ. خُدِێ بِینَرِێ بِکَارْ و کِرْیَارِێنْ وَه یَه .

٢٥. اَوِێنْ(کُو بَحْسَا وَانْ بِهُورِی)؛ یِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه و بَرِێ وَه ژ زِیَارَتَا مَسْجِدُ الحَرَامِێ دَاگَرَانْدَنَه و نَهِشْتِنَه اَوْ قُرْبَانِیَنْ کُو هَاتِنَه بَرْهَڤْکِرِنْ بِگِهِیژِنْ جِهِێ خَوه (کُو بِێنَه قُرْبَانْکِرِنْ). اَگَرْ نَه ژ بَرْ هِنْ مِێرْ و ژِنِێنْ بَاوَرْمَنْدْ بُونَا کُو (دِ نَاڤْ مُشْرِکَانْ دَه نَه)

هُونْ وَانْ نَاسْنَاکِنْ، ڤِیْجَه بِسَدَمَا (کُشْتِنَا) وَانْ بِنْزَانِی هُونِیْ تِیْکَتِنَا بِنْ وَبَالَکِی گِرَانْ دَه (مَه یِیْ هُونْ مُسْلَّطِی سَرْ وَانْ بِکِرَا).(اَڤْ تَڤْ) دَا کُو خُدِیْ یِیْ اَوْ بِڤِیْ وِی تِیْخَه بَرْ رَحْما خَوه. اَگَرْ اَوْ (مُؤْمِنْ و کَافِرْ) ژِ هَڤْ جُدَا بُونَا، تَقَزْ ژِ وَانِیْنْ کُو اِیمَانْ نَانِیَه مَه یِیْ عَذَابَکِی جَانْسُوْژْ بِدَایَا وَانْ.

٢٦. وِیْ دَمَا کُو وَانِیْنْ اِیمَانْ نَانِینَه رِکَا جَاهِلِیَتِیْ خِسْتِنْ دِلِیْنْ خَوه، ڤِیْجَه خُدِیْ ژِی تَنَاهِی و ئَارَامِیَا خَوه بِسَرْ پِیْخَمْبَرِیْ خَوه و مُومِنَانْ دَه شَانْدْ و کَلِیمَیَا تَقْوَایِیْ لِسَرْ وَانْ لازِمْ کِرْ. اَوْ بِخَوه ژِی بِیْتِرْ بَابَتْ و لَایِقْتِرِیْ وِیْ بُونْ. خُدِیْ، تَقَزْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٢٧. صُوْنْدْ بَه، خُدِیْ خَوْنَا پِیْخَمْبَرِیْ خَوه بِحَقِی دَرَانِیَه رَاسْتِیْ. هُونِیْ بِدَسْتُورَا خُدِیْ، بِاَوْلَهِی و بِیْتِرْسْ تِیْکَڤِنْ مَسْجِدُ الحَرَامِیْ. هِنْ ژِ وَه پُوْرِیْ خَوه تَقِی بِقُسِینْ و هِنْ ژِ وَه ژِی کُرْتْ بِکِنْ. خُدِیْ یَا کُو هُونْ نِزَانِنْ، دِزَانَه، ڤِیْجَه ژِ بِلِی ڤِیْ ژِی خُدِیْ فْتْحَکَه نِیْزِیكْ دَایَه وَه.

٢٨. اَوَه، یِیْ کُو پِیْخَمْبَرِیْ خَوه بِهِیدَایتْ و دِینِیْ حَقْ شَانْدِیَه، دَا کُو دِینِیْ اَوْ پِیْ هَاتِیَه بِسَرْ هَمُو دِینَانْ بِخَه. لِسَرْ ڤِیْ یِکِیْ خُدِیْ بِشَاهِدِی بَسَه.

٢٩. مُحَمَّدْ قَاصِدِیْ خُدِیْ یَه. اَوِیْنْ کُو دِگَلْ وِی نَه لِهَمْبَرْ کَافِرَانْ دِژْوَارِنْ و دِ نَاڤْبَرَا خَوه دَه بِمَرْحَمْتِنْ. تُو وَانْ دِ رُکُوعْ و سِجُودِیْ دَه دِبِینِی. اَوْ ژِ خُدِیْ کَرَمْ و رَازِیبُونِیْ دِخَوازِنْ. نِیشَانَا سَجْدَبِرِنِیْ دِ رُوِیِیْنْ وَانْ دَه خُیَا دِکَه. اَڤْ وَصْفِیْنْ وَانْ اِیْنْ دِ تَوْرَاتِیْ دَه نَه، هَرْچِی وَصْفِیْنْ وَانْ اِیْنْ دِ اِنْجِیلِیْ دَه ژِی وِهَا نَه. اَوْ وَکَه چَانْدِنِیَکِیْ نَه کُو زِیخَا خَوه دَرْخِسْتِیَه، خُرْتْ بُویَه، سْتُوْرْ بُویَه و خَوه لِسَرْ کُوکَا خَوه گِرْتِیَه کُو اَڤْ لِخَوهشَا جُوتْکَارَانْ ژِی دِچَه. خُدِیْ بِڤِی ئَاوَایِی وَانْ خُرْتْ و بَلاڤْ دِکَه دَا کُو کَافِرَانْ هِیْرْسْ بِکَه. خُدِیْ ژِ بُوْ وَانِیْنْ بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنَه، پَیْمَانَا لِیْبُورِینْ و پَادَاشَکَه مَزِنْ دَایَه.

٤٩. سُورَه يِێ حُجُرَاتْ

سُورَەيِێ (حُجُرَاتْ)، ١٨ (هِژدَهْ) ئَايِتَه. لِمَدِينِێ دَاكَتِيَه. سُورَه نَافِێ خَوه ژ ئَايِتَا ٤اِمْ گِرْتِيَه كُو تِيدَه بِێزَيَا اَلحُجُرَاتْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَيَا «گَلَكْ اُوْدَه»يَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. گَلِى يِێنْ كُو بَاوَرِى ئَانِيَنَه! نَكَڤِنْ پِێشِيَا خُدِێ و قَاصِدِێ وِى (بِينْ پَيرَوِێ پِێخَمْبَرِێ وِى). ژ پِێكنَئَانِينَا حُكْمِێ خُدِێ خَوه بِپَارِێزِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ بِهِيزَرَه، زَانَا يَه.

٢. گَلِى يِێنْ كُو بَاوَرِى ئَانِيَنَه! دَنْگِێ خَوه بِسَرْ دَنْگِێ پِێخَمْبَرْ نَخِنْ، چَاوَا كُو هُونْ بِدَنْگِێ بِلِنْدْ گَازِى هَڤْ دِكِنْ وِسَا گَازِى پِێخَمْبَرْ مَكِنْ و بِێ يِى كُو هَايْا وَه ژِێ چِێبَه عَمَلِێنْ وَه دِێ پُوچْ بِبَه.

٣. بِێگُمَانْ اَوِێنْ لِجَمْ رَسُولِێ خُدِێ دَنْگِێ خَوه نِزمْ دِكِنْ، هَا اَوْ، يِێنْ كُو خُدِێ دِلِێ وَانْ ژ بُوْ تَقوَادَارِيِێ جَرِبَانْدِيَه. ژ وَانْ رَه لِێبُورِينْ و پَادَاشكَه مَزِنْ هَيَه.

٤. (يَا مُحَمَّدْ)! بِرَاسْتِى اَوِێنْ كُو ژ دَرْڤَايِ اُوْدَانْ بِدَنْگِێ بِلِنْدْ گَازِى تَه دِكِنْ پِرِێ وَانْ فِێمْ نَاكِنْ.

٥. اَگَرْ وَانْ صَبرْ بِكِرَا حَتَا كُو تُو دَرْكَتَايِى جَمْ وَانْ، تَقَزْ ژ وَانْ رَه چِێترْ دِبُو. خُدِێ گُنَهْژِێبِرْ و دِلُوْڤَانَه.

٦. گَلِى بَاوَرْمَنْدَانْ! اَگَرْ يَكِى فَاسِقْ (دَرَوكَرْ) ژ وَرَه خَبَرَكِێ بِينَه، ڤِێجَه رَاسْتِيَا وِێ بِكُولِنْ (كَا رَاسْتَه يَانْ نَا)، كُو هُونْ رَاسْتِيَا وِێ نَكُولِنْ، بِێ زَانِينْ هُونْ دِێ دَسْتْدِرِێژِى جِڤَاتَكِێ بِكِنْ و پِشْتَرَه هُونِێ لِكِرنَا خَوه پُوْشمَانْ بِبِنْ.

٧. هُونْ بِزَانِنْ كُو رَسُولُ االله دِ نَاڤْ وَه دَه يَه. اَگَرْ وِى دِ پِرْ كَارْ و بَارَانْ دَه بِگُوتِنَا وَه بِكِرَا، هُونِێ بِكَتِنَا تَنْگَاسِيِێ. لِێ بَلِێ خُدِێ اِيمَانْ بِوَه دَايَه حَزْكِرِنْ و اَوْ دِ دِلِێ وَه دَه

خَوەشِكْ كِرِیَه. كُفرْ و فِسِقْ و عِصْیَانْ ژِی ژِ بُوْ وَه كِرِیْتْ نِیشَانْ دَانَه. هَا اَڤِنْ، یِیْنْ كُو دِ رِیَا رَاسْتْ دَه نَه.

٨. اَڤْ (ژِ بُوْ وَه) ژِ خُدِیْ لُطفْ و نِعْمَتَكَه. خُدِیْ عَلِیمَه، حَكِیمَه.

٩. اَگَرْ ژِ مُؤْمِنَانْ دُو كُومْ شَرِیْ هَفْ بِكِنْ، وَانْ لِهَفْ بِینِنْ. اَگَرْ یَكْ ژِ وَانْ اِیْرِیشِی سَرْ نَا دِنْ بِكَه، حَتَا كُو لِحُكْمِیْ خُدِیْ فَنْگَرَه هُونْ شَرِیْ كُومَا كُو اِیْرِیشْ كِرِیَه بِكِنْ. اَگَرْ (ژِ اِیْرِیشْكَارِیَا خَوه) فَگَرَه،اِیْدِی بِعَدَالَتِی نَافَا وَانْ چِیْكِنْ و (دِ هَرْ كَارْ و بَارِی دَه) بِدَادِی حُكِمْ بِكِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ دَادپَرْوَرَانْ حَزْ دِكَه.

١٠. بِرَاسْتِی مُؤْمِنْ ژِ هَفْ رَه بَسْ بِرَا نَه. نَاخَوه نَاڤْبَرَا بِرَایِیْنْ خَوه چِیْكِنْ و خَوه ژِ پِیْكنَانِینَا حُكْمِیْ خُدِیْ بِپَارِیْزِنْ دَا كُو رَحْمتْ لِوَه بِیْ كِرِنْ.

١١. گَلِی یِیْنْ كُو بَاوَرِی نَانِینَه! بِلا قَومَكْ (ژِ وَه) حَنَكِیْ خَوه لِقَوْمَكِی دِنْ نَكَه، دِبَه كُو اَوِیْنْ حَنَكْ لِیْبُونَه ژِ یِیْنْ دِنْ چِیْتِرْ بَه. بِلا (ژِ وَه) ژِنْ ژِی، حَنَكِیْ خَوه بِژِنِیْنْ دِنْ نَكِنْ، دِبَه كُو اَوْ ژِ وَانْ چِیْتِرْ بِنْ. هُونْ هَفْ لَكَدَارْ مَكِنْ و بِلَقَبِیْنْ پِیسْ گَازِی هَفْ نَكِنْ. پِشْتِی اِیمَانِیْ فَاسِقِی چِقَاسْ نَاڤَكِی پِیسَه! كِی كُو تُوبه نَكَه، ڤِیْجَه هَا اَوْ ظَالِمْ بِخَوه نَه.

١٢. گَلِی یِیْنْ بَاوَرِی نَانِینَه! خَوه ژِ گَلَكِیْ گُمَانِیْ بِپَارِیْزِنْ. بِرَاسْتِی قِسْمَكْ ژِ گُمَانِیْ (هَیَه كُو) گُنَهَه. لِعَیبِیْنْ هَفْ نْگَرِنْ، سَبَا هَفْ مَكِنْ (هِنْ ژِ وَه لِپِشْتْ هِنَانْ نَتَاخِفْنْ). اَرِیْ مَا بِیكِی ژِ وَه خَوەشْ تِیْ كُو یَكْ گُوشْتِیْ بِرَایِیْ خَوه یِیْ مِری بِخَوه؟ ڤِیْجَه اَڤْ لِخَوشَا وَه نَاچَه. خَوه ژِ (حَرَامِیْنْ) خُدِیْ بِپَارِیْزِنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ تُوبَه وَرْگِرَه، دِلُوْڤَانَه.

١٣. گَلِی مِرُوْڤَانْ! بِیْگُمَانْ مَه هُونْ ژِ مِیْرَكِی و ژِنَكِیْ نَافِرَانْدِیَه و مَه هُونْ كِرِیَه قَومْ و قَبِیلَه دَا كُو هُونْ (مَافْ و حِقُوقِیْ) هَفْ نَاسْ بِكِنْ. بِیْگُمَانْ لِجَمْ خُدِیْ یِیْ هَرِی بِرُومَتْ اَوِیْ كُو بِیِیْكْتَانِینَا حَقْ و مَافَانْ خَوه بِیْهْتِرْ دِپَارِیْزَه.

١٤. بَدَویَانْ گُوتْ: مَه بَاوَری ئَانِی. بِیْژَه: وَه (هِیْ ژِی) بَاوَری نَئَانِیَه، لِیْ بَلِیْ بِیْژِنْ؛»اَمْ تَسْلِیمْ بُونَه.«هِیْ ژِی اِیمَانْ نَکَتِیَه دِلِیْ وَه. هَکَه هُونْ بِگُوتِنَا خُدِیْ و قَاصِدِیْ وِی بِکِنْ، خُدِیْ دِیْ ژِ کَارِیْنْ وَه تِشْتَکِی کِیْمْ نَکَه. بِرَاسْتِی خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوْقَانَه.

١٥. بِرَاسْتِی بَاوَرْمَنْدْ، اَوِیْنْ کُو وَانْ بِخُدِیْ و رَسُولِیْ وِی اِیمَانْ ئَانِیَه، پِشْتَرَه ژِی (دِ اِیمَانَا خَوه دَه) قَتْ نَکَتِنَه گُمَانِیْ و دِ رِیَا خُدِیْ دَه بِمَالْ و جَانِیْنْ خَوه جِهَادْ کِرِنَه. هَا اَوِنْ یِیْنْ رَاسْتُ و دُرِسْتْ.

١٦. بِیْژَه: مَا هُونْ دِینِیْ خَوه بِخُدِیْ دِدِنَه فِیْرْکِرِنْ؟ رَوْشْ اَقَه کُو خُدِیْ بِتِشْتِیْ لِعَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ، دِزَانَه. خُدِیْ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

١٧. اَوْ ژ بَرْ کُو مُسِلْمَانْ بُونَه مِنَّتِیْ لِتَه دِکِنْ، بِیْژَه: مِنَّتَا مُسِلْمَانْبُونَا خَوه لِمِنْ مَکِنْ. اَگَرْ هُونْ دِ اِیمَانَا خَوه دَه رَاسْتْگُو بِنْ، بَلْکِی خُدِیْ بِسَدَمَا هُونْ هِیدَایِتِی بَالْ اِیمَانِیْ کِرِیَه مِنَّتِیْ لِوَه دِکَه.

١٨. بِیْگُمَانْ خُدِیْ بِنَپِنِیَا تِشْتِیْ عَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ دِزَانَه. خُدِیْ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ بِینَرَه.

٥٠. سُورَه یِیْ قَافْ

سُورَه‌یِیْ قَافْ،٤٥ (جِلْ و بِیْنْجْ) ئَایِتَه، لِمَکِّیْ دَاکِتِیَه. نَافِیْ سُورَه ژِ حَرْفَا قَافِیْ تِیْ کُو بِوِیْ دَسْتْ پِیْ دِکَه.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. قَافْ، صُوْنْدْ بَه بِقُرْئَانَا مَجِیدْ.

٢. بِرَاسْتِی (خَلْکِیْ مَکِّیْ) شَاشْ مَانَه کُو ژ نَافْ وَانْ بِخَوه، ژ بُوْ وَانْ پِیْخَمْبَرَکِی هِشْیَارْکَرْ وَرَه، فِیْجَه کَافِرَانْ گُوتْ: اَفْ، تِشْتَکِی عَجِیْبْ و سُوسْرَتَه...

٣. اَرێ مَا کُو اَمْ بِمرِنْ و بِبِنْ ئَاخْ قَیْ دِیسَا (اَمِێ فَکَرِنْ و سَاغْ بِبِنْ)؟ اَفْ فَکَرَکَه دُورَه (و هِیچْ نَه پێکَانَه کُو بِقَومَه).

٤. بِێگُمَانْ اَمْ دِزَانِنْ کَا عَرْدِێ چه ژ بَدَنَا وَانْ کِێمْ کِرِیَه و لِجَمْ مَه کِتِێبَکَه پَارِێزْکَرْ هَیَه.

٥. بَلْکِی چه گَاقَا کُو قُرْئَانْ ژ وَانْ رَه هَاتْ، وَانْ بَاوَرِی پِێ نَئَانِی.اِێدِی اَوْ دِ کَارْ و رَوشْکَه تَقْلِیَهْفْ دَه نَه.

٦. مَا اَوْ لِئَاسِیَانِێنْ دِ سَرْ خَوه رَه نَانِێرِنْ کُو مَه چَاوَا اَوْ (بِێ سِتُونْ) ئَاقَاکِرِنَه و مَه اَوْ (بِستِێرَانْ) خَمِلاْنْدِنَه و ژێ رَه تُو قَلْشْ و کِێاَسِی تُنِنْ.

٧. مَه عَرْدْ ژِی رَاخِسْتِیَه و تِی دَه چِیَایِێنْ مِکُوْمْ و ئَاصِێ دُرِسْتْ کِرِنَه. مَه تِی دَه ژ هَرْ جُرَه (گِیَایِێنْ) خَوشِكْ کُو بِێهْنَا (مِرُوقْ) فِرَهْبِکِنْ هِێشِینْ کِرْنَه.

٨. (مَه اَقْ تَفْ کِرِنْ)، دَا ژ بُوْ هَرْ بَنْدَیِێ کُو لِخُدِێ فَکَرَه، بِبِنْ عِبْرَتْ و بِیرْئَانِینْ.

٩. مَه ژ عَوْرَانْ ئَاقَکَه بِبَرَکَتْ دَاخِسْتِیَه و مَه پِێ بَاخْچَه و تَنِیِێ کُو تِێ چِینِینْ هِێشِینْ کِرِنَه.

١٠. مَه دَارْخُرْمَیِێنْ دِرِیْژْ کُو وَرشِیِێنْ (گُوسِیِێنْ) وَانْ یَكْ دِ سَرْ یِکِی رَه یَه، پِێ دَرَئَانِینَه.

١١. دَا کُو ژ مِرُوْقَانْ رَه بِبِنْ رِزقْ و قُوتْ. مَه بِوِێ ئَافِێ وَلاتَکِی هِشْکَمِری سَاغْ (هِێشِینْ) کِرِیَه. سَاغْکِرِنَا مِرِیَانْ (رَابُونَا وَانْ ژِ گُوْرَانْ ژِی) هَرْ وِسَا یَه.

١٢. بَرِیَا وَانْ گَلِێ نُوحْ، گَلِێ رَسِّێ (بِیرِێ) و گَلِێ ثَمُودْ ژِی بَاوَرِی نَئَانِیَه.

١٣. عَادْ، فِرْعَونْ و خَلْکِێ لُوطْ ژِی (بِیِێخَمْبَرِیْنْ خَوه بَاوَرِی نَئَانِینْ).

١٤. گَلِێ اَیْکَتِێ و قَوْمِێ تُبَّعِێ ژِی، ئَانْ تَئَانْ بِیِێخَمْبَرِیْنْ خَوه بَاوَرِی نَئَانِینْ و عَذَابِێ مِنْ ژ بُوْ وَانْ حَقْ و پِێدِفِی بُوْ.

١٥. اَرِیْ مَا قَیْ ژِ ئَافرَانْدِنَا جَارَا پِیْشِینْ اَمْ وَسْتِیَانَه (حَتَا کُو اَمْ نِکَارِینْ دِیسَا وَانْ سَاغْ بِکِنْ)؟ نَخِیْرْ، اَوْ ژِ ئَافرَانْدِنَکَه نُو بِیْ بَاوَرْ و گُمَانْدَارِنْ.

١٦. صُوْنْدْ بَه، بِرَاسْتِی مَه اِنْسَانْ ئَافرَانْدِیَه و یَا کُو نَفْسَا وِی ژِیْ رَه دِبِیْژَه اَمْ دِزَانِنْ و اِمْ ژِ رَاهْژِیَانَا (شَاهْدَامَارَا) وِی ژِی بِیْهْترْ نِیْزِیکِی وِی نَه.

١٧. وِیْ دَمَا کُو لِرَاسْتِیْ اِنْسِیْنْ و لِچِپِیْ اِنْسِیْنْ دُو مَلائِیکَتِیْ رُونِشْتِی کُو هَرْ حَالْ و حَرَکَتِیْنْ وِی دِنِقِیسِنْ (اَمْ ژِ وَانْ ژِی نِیْزِکتِرِیْ وِی نه).

١٨. اِنْسَانْ چِه بِیْژَه، هَرْ لِبَالِیْ (دُو مَلائِیکَتِیْنْ) چَافْدِیْرْ و اَمَادَه‌کَارْ هَنَه (کُو خِیْرْ و شَرِیْنْ وِی قَیدْ و تُومَارْ دِکِنْ).

١٩. سَرْخَوشِیَا مِرِنِیْ بِفَرْمَانَا حَقْ هَاتْ. هَیْ اِنْسَانْ هَا اَفَه یَا کُو تُو ژِیْ دِرَفِیَایِی!

٢٠. دِ صُورِیْ دَه هَاتَه پِفْکِرِنْ، هَا اَفَه رُوْژَا کُو سُوْرَا وِیْ هَاتِیَه دَاِنْ.

٢١. هَرْ کَسْ (چِه بَاشْ چِه خَرَابْ)، دِگَلْ ئَازُوَیکِی و شَاهِدَکِی تِیْ (حَشْرِیْ).

٢٢. (ژِیْ رَه دِیْ وِهَا بِیْ گُوْتِنْ: هَیْ مِرُوفْ)! صُوْنْدْ بَه، هَایْا تَه ژِ فِیْ تُنَه بُوْ، فِیْجَه مَه پَرْدَه ژِ سَرْ چَافِیْ تَه هِلانِی،اِیْدِی دِیتِنَا تَه اِیرُو پِرْ تُوزَه (یَا تَه پِیْ نَدِدِیتْ اِیرُو تُو دِیْ بِبِینِی).

٢٣. هَفَالِیْ وِی دِیْ بِیْژَه: هَا اَفْ (کِتِیْبَا کَارْ و کِرِیَارِیْ وِی یَه) لِجَمْ مِنْ حَازِرَه.

٢٤. (خُدِیْ دِیْ بِیْژَه) هَایْدِیْ هَرْ کَافِرِیْ رِکْدَارْ بَافِیْژِنْ دُوزَهِیْ...

٢٥. اَوِیْنْ کُو لِبَرْ قَنْجِیِیْ دِبُونْ ئَاسْتَنْگْ، یِیْنْ زُورْدَارْ و شُبْهَه‌کَارْ...

٢٦. اَوِیْ کُو دِگَلْ خُدِیْ (ژِ خَوه رَه) اِلْهَکِی دِنْ گِرْتِیَه، وِی بَافِیْژِنْ عَذَابِیْ دِژْوَارْ (و دِ جَهَنَمِیْ وَرْکِنْ).

٢٧. هَقَالِێ وِی (اِێ کُو اَوْ ژِ رِێ بِرِیَه) دِێ بِێژَه: خُدَایِێ مَه! مِنْ اَوْ ژِ رِێ دَرْنَخِسْتِیَه. لِێ بَلِێ اَوْ بِخَوه دِ نَاقَا ژِرِێدَرْکَتِنَکَه دُورِی حَقْ دَه بُوْ.

٢٨. دِ وِێ نَاقِێ دَه (خُدِێ دِێ) بِێژَه: لِبَالْ مِنْ نِیقَاشِێ مَکِنْ! مِنْ هِێ بَرِێ (لِسَرْ زِمَانِێ پِێخَمْبَرِێ خَوه) ژِ وَه رَه هِشْیَارِی شَانْدِبُو.

٢٩. لِبَالْ مِنْ حُکِمْ نَایِێ گُهَرَانْدِنْ و اَزْ نَه اَوِمْ کُو ظِلْمِێ لِبَنْدَیِێنْ (خَوه) بِکِمْ.

٣٠. وِێ رُوْژِێ، اَمِێ ژِ جَهْنَمِێ رَه بِێژِنْ: اَرِێ مَا تُو تِژَه نَبُویِی؟ اَوْ ژِی دِێ بِێژَه: مَا هِنَکِی دِی ژِی تُنَه؟

٣١. جَنَّتْ ژِی ژِ مُتَّقِیَانْ رَه تِێ نِێزْکِرِنْ و اَوْ نَه دُورَه.

٣٢. اَقَه، یَا کُو پَیْمَانْ پِێ هَاتِیَه دَایِنْ ژِ بُوْ هَرْ بَنْدَیِێ تُوبه‌دَارِێ پَارِێزْکَارْ.

٣٣. اَوِێ کُو دِ نَهِنِی دَه ژِ خُدَایِێ بَخْشَنْدَه بِترْسَه و بِدِلَکِی تُوبه‌کَرْ وَرَه جَمْ خُدِێ!

٣٤. (ژِ بِهِشْتِیَانْ رَه دِێ وِهَا بِێ گُوتِنْ): بِسَلامَتِی هَرِنْ بِهِشْتِێ. هَا اَقْ، اَوْ رُوْژَا هَرْ و هَرِی یَه!

٣٥. ژِ بُوْ جَنَّتِیَانْ تِی دَه تِشْتِێ اَوْ بِخَوازِنْ ژِ وَانْ رَه هَیَه و لِجَمْ مَه هِێ ژِ وِێ زِێدَه‌تِرْ ژِی هَیَه.

٣٦. مَه بَرِیَا وَانْ مُشْرِکَانْ چِقَاسْ مِلَّتْ بِرْنَه هَلاکِێ کُو اَوْ ژِ قَانْ خُرْتِرْ بُونْ ژِی، قِێجَه اَوْ لِوَلاتَانْ دِگَرِیَانْ، اَرِێ مَا خَلاسِی هَیَه؟

٣٧. بِێگُمَانْ دِ قِێ دَه، ژِ بُوْ هَرْ کَسِێ کُو ژِێ رَه دِلَکِی بِینَرْ هَبَه یَانْ ژِی گُهْفَچِینْ بَه شِیرَتْ و بِیرْنَانِینَه.

٣٨. صُوْنْدْ بَه، مَه عَرْدُ و نَاسِیَانْ و یِێنْ کُو دِ نَاقْبَرَا وَانْ دَه هَنَه دِ شَشْ رُوْژَانْ دَه نَافِرَانْدِنَه و تُو وَسْتَانْدِنْ ژِی نَگِهِیشْتَه مَه.

٣٩. ڤِێجَه (هَیْ مُحَمَّدْ) لِهَمْبَرِی گُوتِنِێنْ وَانْ خَوه رَاگِرَه. بَرِی رُۆژْ هِلْبِێ و هَرَه ئَافَا حَمْدِێ خُدَایِێ خَوه بِکَه و ژ هَرْ کِێمَاسِیَانْ وِی پَاكْ بِدِێرَه.

٤٠. دِ هِنَکِی ژ شَفِێ دَه و پِشْتِی نِمِێژَانْ ژِی وِی پَاكْ بِدِێرَه.

٤١. گُهْ دَارْ بَه، لِوِێ رُۆژَا کُو دَلِێلِی ژ جِهَکِی نِێزِیكْ ڤَه گَازِی بِکَه.

٤٢. اَوْ رُۆژْ، مِرُوڤْ دِێ ڤِی دَنْگِێ حَقِیِێ بِبِهِیزِنْ. هَا اَڤَه، اَوْ رُۆژَا دَرْکَتِنَا ژ گُۆرَانْ.

٤٣. بِێگُمَانْ یِێ سَاغْ دِکَه یِێ دِمِرِینَه اَمِنْ و لِێڤَحَوِینْ ژِی هَرْ بِبَالْ مَه ڤَه یَه.

٤٤. وِێ رُۆژِێ، عَرْدْ دِێ لِوَانْ شَقْ بِبَه، اَوْ بِلَزْ دِێ ژ گُۆرَانْ دَرْکَڤِنْ. هَا اَڤْ جِڤَانْدِنَکَه کُو لِبَرْ مَه هِێسَانَه.

٤٥. اَمْ بِیَا کُو اَوْ دِبِێژِنْ بَاشْ دِزَانِنْ. تُو لِسَرْ وَانْ نَه زُۆرْدَسْتِی (کُو بِزُورِێ وَانْ مُسِلْمَانْ بِکِی)، تُو تَنِێ بِڤِێ قُرْئَانِێ اَوْ کَسِێ کُو ژ عَذَابِێ مِنْ بِترْسَه شِیرَتْ بِکَه.

٥١. سُورَه يِێ زَارِيَاتْ

سُورَه‌يِێ (زَارِيَاتْ)،٦٠ (شِێسْتْ) ئَايِتَه. لِمَکِّێ دَاکَتِیَه و نَافِێ سُورَه ژ ئَايِتَا پِێشِێنْ تِێ کُو تِی دَه بِێژَيَا زَارِيَاتْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا «بَايِێ تُوزْبَلاڤَ»ـه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ کُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. صُوْنْدْ بَه، بِبَايِێنْ بَلاڤْكَرْ..

٢. بِ(عَوْرِێنْ بَارَانْ)هِلْگِرِێ بَارْگِرَانْ..

٣. بِ(كَشْتِی)يِێنْ کُو بِهِێسَانِی دِهَرِكِنْ..

٤. بِمَلائِيكَتِێنْ کُو كَارْ و بَارْ پَارْ قَدِكِنْ..

٥. بِرَاسْتِی يَا کُو هُونْ يِێ هَاتِنَه سُوْزْدَايِنْ حَقْ و رَاسْتَه.

٦. بِرَاسْتِی دِینْ (رُوْژَا خَلاتْ و جَلاتِێ) تَقَزْ دِێ بِێ.

٧. صُوْنْدْ بِئَاسِیَانِێ خَودَانْ رِێكْ...

٨. بِرَاسْتِی ژِی هُونْ (دَرْ بَارِێ پِێخَمْبَرْ و قُرْئَانِێ دَه) دِ نَاقْ گُوتِنَكَه بِێسَرْ و بَرْ دَه نَه.

٩. اِێ كُو بَرِێ وِی ژ اِیَانِێ هَاتِبَه زِیفِرَانْدِنْ، دِێ لِوَه ژِێ بِێ زِیفِرَانْدِنْ.

١٠. لَعْنَتْ لِوَانْ دَرَوْكَرَانْ بَه.

١١. اَوِێنْ كُو دِ نَاقْ طَارِیتِیَا نَزَانِینِێ دَه بِێهَایْ مَانَه.

١٢. اَوْ دِیرْسِنْ كَا رُوْژَا جَزَادَانِێ كَنْگِێ یَه؟

١٣. رُوْژَا (جَزَادَانِێ) اَوْ رُوْژَه كُو اَوْ دِ اِێگْرْ دَه تِێنَه شَوِتَانْدِنْ.

١٤. (دِ دَمَا اِیشْكَنْجَێ دَه ژ وَانْ رَه تِێ گُوتِنْ): عَذَابِێ خَوه تَعِمْ بِكِنْ! هَا اَفَه، اَوْ عَذَابِێ كُو وَه بِلَزْ دِخَوه‌سْتْ وَرَه!

١٥. بِێگُمَانْ یِێنْ مُتَّقِی دِ نَافَا بَخْچَه و كَانِیَانْ دَه نَه.

١٦. یَا كُو خُدَایِێ وَانْ دَایَه وَانْ، وَرْدِگرِنْ. بِرَاسْتِی اَوْ بَرِیَا فِێگَا مِرُوفِێنْ قَنْجِیكَارْ بُونْ.

١٧. اَوْ بِشَفْ پِرْ هِنْدِكِی رَادِزَانْ.

١٨. دِ چَاخِێ سِپِێدِێ دَه ژِی اِسْتِغْفَارْ دِكِرِنْ.

١٩. دِ مَالِێنْ وَانْ دَه ژ پَارْسَكْ و بِێبَارَانْ رَه حَقَكِی (كِفشْكِرِی) هَبُو كُو دِدَانْ.

٢٠. لِسَرْ عَرْدِێ ژ بُوْ مُؤْمِنَانْ نِیشَانْ (اِێنْ كُو یِكِیتِی و قُدْرَتَا خُدِێ نِیشَانْ دِدِنْ) هَنَه.

٢١. دِ نَفْسَا وَه بِخَوه دَه ژِی (نِیشَانْ و عِبْرَتْ هَنَه) مَا هُونْ نَابِینِنْ؟

٢٢. رِزْقِێ وَه و تِشْتِێنْ كُو پَێمَانَا وَانْ ژ وَه رَه تِێ دَاینْ ژِی، لِئَاسِیَانِنْ.

٢٣. بِخُدَایِێ ئَاسِیَانْ و عَرْدِێ صُوْنْدْ بَه، اَفْ پَێمَانَا (كُو ژ وَه رَه تِێ دَاینْ) وَكِی ئَاخَفْتِنَا وَه، رَاسْتْ و حَقَه.

٢٤. اَرِێ مَا بَحْسَا مِێقَانِێنْ اِبْرَاهِیمْ یِێنْ بِرُومَتْ نَگَهِیشْتِیَه تَه؟

٢٥. دَمَا چُونْ جَم اِبْرَاهِیمْ، سِلاقْ لِێ کِرِنْ. اِبْرَاهِیمْ ژِی سِلاقَا وَانْ ڤَگِرْتْ و گُوتْ: هُونْ بِیَانِی نَه (اَمْ هَڤْ نَاسْ بِکِنْ).

٢٦. ڤِێجَه اِبْرَاهِیمْ بِلَزْ چُو رَخِێ مَالِێ و گُوشْتِێ گُولِکَکِی قَلَو (و بِرَاشْتِی) ئَانِی.

٢٧. ڤِێجَه اِبْرَاهِیمْ اَوْ (گُوشْتْ) لِبَرْ وَانْ دَانِی و ژِ وَانْ رَه گُوتْ: دَه کَرَمْ بِکِنْ بِخوِنْ.

٢٨. (دَمَا اِبْرَاهِیمْ دِیتْ کُو اَوْ نَاخُونْ) دِ دِلِێ خَوه دَه ژِ وَانْ تِرْسِیَا. ژِێ رَه گُوتِنْ: مَتِرْسَه؛ وَانْ مِزْگِینَا کُرَکِی زَانَا دَایِێ.

٢٩. هَڤْژِینَا اِبْرَاهِیمْ بَرِێ خَوه دَا وَانْ، ڤِێجَه بِقِیرِینْ لِرُو یِێ خَوه دَا و بِحَیْرَتْ گُوتْ:(اَزْ) پِیرَژِنَکِمْ کُو زَارُوكْ ژِ مِنْ رَه چِێنَابِنْ!

٣٠. مَلائِیکَتَانْ گُوتْ: خُدَایِێ تَه وِسَا گُوتِیَه. بِێگُمَانْ خُدِێ، هَرْ اَوَه یِێ خَوِیْحِیکْمَتْ، یِێ زَانَا.

٣١. اِبْرَاهِیمْ (پِشْتِی زَانِی کُو اَوْ مَلائِیکَتِنْ) گُوتْ: گَلِی قَاصِدَانْ! نَاخَوه هُونْ ژِ بُوْ چِه هَاتِنَه؟

٣٢. گُوتِنْ: اَمْ ژِ بُوْ (جَزَادَانَا) قَوْمَکِی گُنَهْکَارْ هَاتِنَه.

٣٣. اَمْ هَاتِنَه دَا کُو بِسَرْ وَانْ دَه کَڤِرِێنْ ژِ حَرِیِێ بِبَارِینْ.

٣٤. اَوْ (کَڤِرْ) لِجَمْ خُدَایِێ تَه ژِ بُوْ مُسْرِفَانْ هَاتِنَه نِیشَانْکِرِنْ.

٣٥. ڤِێجَه مَه هَمُو مُومِنِیْنْ کُو لِنَاڤْ وَانْ بُونْ دَرَانِینْ.

٣٦. ژِخَوه ژِ مَالَکَه مُسلْمَانْ بِێ ڤَه لِورْ نَبُو.

٣٧. ژِ بُوْ یِێنْ کُو ژِ عَذَابِێ دِژْوَارْ دِترْسِنْ، مَه لِورْ نِیشَانَكْ (لِسَرْ هَلاکَا کَافِرَانْ) هِشْتْ.

٣٨. دِ (قِصَیَا) مُوسَا دَه ژِی (عِبْرَتْ هَنَه)؛ وِێ دَمَا مَه اَوْ بِدَلِیلَکَه اَشْکَرَا و رُوْنَاکْ بِبَالْ فِرْعَونْ ڤَه شَانْدْ.

٣٩. فِرْعَونْ دِگَلْ لَشْکَرِیْنْ خَوه بَرِیْ خَوه (ژِ اِیمَانِیْ) قَگَرَانْدْ و گُوتْ: مُوسَا، یَا سِیْرِبَازَه، یَانْ ژِی دِینَه.

٤٠. پَاشِیْ مَه فِرْعَوْنُ و لَشْکَرِیْنْ وِی گِرْتِنْ، قِیْجَه مَه اَوْ دِ بَحْرِیْ وَرْکِرِنْ کُو اَوْ (بِسَبُونَتْ کُفْرُ و طُغْیَانِیْ) لِخَوه لُوْمَکَارْ بُوْ.

٤١. دِ عَادْ دَه ژِی (عِبْرَتْ هَنَه). مَه ژِ بُوْ (هَلاکَا) وَانْ بَایِیْ بِیْ بَرَکَتْ و خَرَابْکَرْ شَانْدْ.

٤٢. تِشْتِیْ کُو بِسَرْ دَه چُویَه زِنْدِی نَهِشْتِیَه، هَرْ اَوْ کِرِیَه مِینَا هَسْتِیِیْ رِزِی.

٤٣. دِ (هَلاکَا) سَمُودِی دَه ژِی (عِبْرَتْ هَنَه)، دَمَا ژِ وَانْ رَه هَاتَه گُوتِنْ: حَتَا دَمَکِیْ خَوه‌شْ بِژِیْنْ.

٤٤. اَوْ لِبَرْ فَرْمَانَا خُدَایِیْ خَوه رَابُونْ، قِیْجَه بِرُوسْکَانْ لِبَرْ چَاقِیْنْ وَانْ لِوَانْ دَا.

٤٥. وَانْ نَه دِکَارِیَا رَابِنْ (سَرْ خَوه کُو ژِ بَرْ عَذَابْ بِرَقِنْ) نَه ژِی نَارِیکَارِیَا وَانْ دِهَاتْ کِرِنْ.

٤٦. بَرِیَا وَانْ، مَه قَوْمِیْ نُوحْ ژِی بِرَه هَلَاکِیْ. بِرَاسْتِی اَوْ جِفَاتَکَه ژِبِیْدَرْکَتِی بُونْ.

٤٧. مَه ئَاسِیمَانْ بِهِیْزْ ئَافَا کِرِیَه و بِرَاسْتِی اَمْ وِی هِیْ ژِی فِرَه دِکِنْ.

٤٨. مَه عَرْدْ ژِی رَاخِسْتِیَه (دَا بِکِیْرِی ژِیَانِیْ بِیْ)، چه خَوشْ رَائِیْخَرِنْ اَمْ!

٤٩. مَه ژِ هَرْ تِشْتِی جُوتَکْ ئَافِرَانْدِیَه دَا کُو هُونْ بِفِکِرِنْ و شِیرَتْ وَرْگِرِنْ.

٥٠. نَاخَوه بِبَالْ خُدِیْ قَه بِبَزِنْ. بِرَاسْتِی اَزْ ژِ ئَالِیِیْ خُدِیْ قَه ژِ بُوْ وَه هِشِیَارْکَرَکِی اَشْکَرَا مَه.

٥١. هُونْ دِگَلْ خُدِیْ اِلْهَکِی دِنْ ژِ خَوه رَه مَگِرِنْ. بِرَاسْتِی اَزْ ژِ ئَالِیِیْ خُدِیْ قَه ژِ بُوْ وَه هِشِیَارْکَرَکِی اَشْکَرَا مَه.

٥٢. هَرْ وِهَا چِقَاسْ پِیْخَمْبَرْکْ ژِ پِیْنْ بَرِیَا وَانْ رَه هَاتِبَه، هَرْ گُوتِنَه؛ سِیْرْبَازَه، یَانْ ژِی دِینَه.

٥٣. اَرِیْ مَا وَانْ وَسِیَتَا ڤِیْ (دَرَوْکَارِیێ) لِهَفْ کِرِیَه؟ نَخِیْرْ، بَلْکِی اَوْ جِڤَاتَکَه سَرْخَوڤَه‌چُویی نَه.

٥٤. ڤِیْجَه بَرِیْ خَوه ژِ وَانْ ڤَگَرِینَه.اِیْدِی گَازِنْ دِیْ ژِ تَه نَیِیْ کِرِنْ.

٥٥. تُو لِوَانْ پَنْدُ و شِیرَتَانْ بِکَه، ڤِیْجَه شِیرَتْ تَقَرْ فَیْدِیْ دِدَه مُوْمِنَانْ.

٥٦. مِنْ، جِنْ و اِنْسَانْ بَسْ ژِ بُوْ کُو عِبَادَتِیْ مِنْ بِکِنْ ئَافِرَانْدِنَه.

٥٧. اَزْ ژِ وَانْ تُو رِزْقَکِی نَاخَوازِمْ و اَزْ ژِ وَانْ نَاخَوازِمْ کُو اَوْ خَوارِنِیْ ژِی بِدِنْ مِنْ.

٥٨. بِیْشکْ یِیْ پِرْ رِزِقْ دِدَه و یِیْ خَودِیِیْ هِیْزَا خُرْتْ هَرْ اَوْه.

٥٩. بِیْگُمَانْ ژِ بُوْ یِیْنْ سِتَمْکَارِی کِرِنْ ژِی پَارَکْ ژِ عَذَابْ هَیَه مِینَا عَذَابِیْ یِیْنْ بَرِیَا وَانْ. نَاخَوه بِلا لَزِیْ لِهَاتِنَا عَذَابْ نَکِنْ!

٦٠. ڤِیْجَه ژِ بَرْ (دِژْوَارِیَا) وِیْ رُوْژَا کُو سُوْزَا وِیْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَاِینْ وَاخْ لِحَالِیْ وَانْ کَافِرَانْ!

٥٢. سُورَه یِیْ طُورْ

سُورَه‌یِیْ (طُورْ)،٤٩ (جِلْ و نَهْ) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه و نَافِیْ سُورَه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ هَاتِیَه کُو تِیْ دَه بِیْژَیَا طُورْ دَرْبَاسْ بُویَه کُو بِمَعْنَا جِیَا یَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. بِطُورِیْ..

٢. بِکِتِیْبَا کُو رِیْزَه رِیْزْ هَاتِیَه نِڤِیسَانْدِنْ..

٣. لِسَرْ چَرْمِیْ تَنِکْ اِیْ ڤَکِرِی..

٤. بِـبَیْتِ الْمَعْمُورِێ..

٥. بِبَانِێ بِلِنْدْکِرِی..

٦. بِوِێ دَرْیَایَا کُو هَاتِیَه سِنْجِرَانْدِی صُوْنْدْ بَه..

٧. مُحَقَّقْ عَذَابِێ خُدَایِێ تَه دِێ بِێ.

٨. تُو پَاشْقَبِرَكْ (کُو وِی دِدَه پَاشْ) ژِێ رَه نِینَه.

٩. وِێ رُوْژِێ ئَاسِیَانْ دِێ لِهَفْ بِکَفَه، بِکَیَه و شَلْقْ لِێ بِکَفَه..

١٠. دِێ چِیَا (مِینَا عَوْرَانْ) بِمَشِنْ.

١١. اِیْدِی وِێ رُوْژِێ، وَاخْ لِحَالِێ دَرَوْکَرَانْ (بِێبَاوَرَانْ)!

١٢. اَوْیْنْ کُو خَوه دِ پُوچِی و بَاطِلِی دَه بَرْدِدِنْ، غَافِلْ و بِێهَایْنْ.

١٣. وِێ رُوْژِێ، اَوْ بِدِژْوَارِی بِبَالْ ئَاگِرِێ دُوْزَهِێ قَه تِێنَه کِێشَانْدِنْ،

١٤. (دَرْگَهْقَانِێنْ دُوْزَهِێ دِێ ژِ وَانْ رَه بِبِێژِنْ) هَا اَقَه اَوْ ئَاگِرِێ کُو وَه بَاوَرِی پِێ نَدِئَانِی.

١٥. اَرِێ مَا اَقْ سِێرَبَازِی یَه؟ بَلْکِی هُونْ نَابِینِنْ!

١٦. دَه هَرِنْ دُوزَهِێ، قِیْجَه هُونْ صَبْرِێ بِکِێشِنْ و نَکِێشِنْ ژِ بُوْ وَه هَرْ وَکْهَقَه. بِرَاسْتِی هُونْ جَزَایِێ یَا کُو وَه دِکِرْ دِکِشِینِنْ.

١٧. بِێگُمَانْ یِێنْ مُتَّقِی دِ نَاقْ بُوسْتَانْ و خَوشِیَانْ دَه نَه.

١٨. اَوْ بِیَا کُو خُدَایِێ وَانْ دَایَه وَانْ کِێفْخَوشْ دِبِنْ و خُدِێ اَوْ ژِ عَذَابِێ دُوزَهِێ پَارَاسْتِنَه.

١٩. (دَرْگَهْقَانِێنْ بِهِشْتِێ ژِ وَانْ رَه دِبِێژِنْ) بِسَدَمَا کَارْ و کِرِیَارِێنْ کُو وَه کِرِنْ؛ بِخُونْ، قَخُونْ و ژِ بُوْ وَه نُوْشِیجَانْ بَه.

٢٠. لِسَرْ تَختِێنْ رِێزَه رِێزبُویی پَالْدَایی نَه و مَه اَوْ بِحُوْرِییْنْ چَافْگِرْ رَه زَوجَانْدِنَه.

٢١. اَوْیْنْ کُو بَاوَری ئَانِینَه و زُرِّیتَا وَانْ ژِی بِبَاوَری دَابَه یَیْ شُوْپَا وَانْ، اَمِێ زُرِیتَا وَانْ ژِی بِگِهِینَه وَانْ و اَمْ ژِ مُکَافَاتَا وَانْ ژِی تِشْتَکِی کِیْمْ نَاکِنْ. هَرْ کَسْ دِ گَرَوَا کَدَا خَوه دَه یَه.

٢٢. اَمْ بِفِێکِی و گُوشْتِێ کُو دِلِێ وَانْ دِبژِیِێ پِشْتْگِرِیَا وَانْ دِکِنْ.

٢٣. اَوْ تِێ دَه قَدَحِێنْ مَیِێ ژِ دَسْتْ هَفْ دِگِرِنْ، دِ وِێ مَیِێ دَه نَه ئَاخَافْتِنَکَه بَرَفَازِی نَه ژِی تِێ دَه گُنَهْکَارِی (سَرْخَوشِی) هَیَه.

٢٤. لِدُوْرْ وَانْ خُوْرْتِێنْ نُو جِوَانْ ژِ بُوْ خِزْمَتِێ دِگَرِنْ، هَرْ وَکِی اَوْ دُرِێنْ دِ قُوتِیکَا خَوه دَه قَشَارْتِی نَه.

٢٥. اَوْ بَرِێ خَوه دِدِنْ هَفْ و (رَوْشَا خَوه یَا لِدِنْیَایِێ) ژِ هَفْ دِپِرْسِنْ.

٢٦. (سَدَمَا گِهِیشْتِنَا خَوه یَا قَانْ خَوشِیَانْ اِیشَارْتْ دِکِنْ و) دِبِێژِنْ: بِرَاسْتِی اَمْ لِدِنْیَایِێ دِ نَافْ مَالْبَاتَا خَوه دَه (ژِ عَذَابِێ خُدِێ) بِترْسْ بُونْ.

٢٧. قِێجَه خُدِێ لِمَه‌کَرَمْ کِرْ و اَمْ ژِ عَذَابِێ سَمُومِێ (گَرْمَبَایِێ) پَارَاسْتِنْ.

٢٨. بِرَاسْتِی اَمْ لِدِنْیَایِێ لِبَرْ خُدِێ دِگَرِیَانْ (دَا کُو مَه بِپَارِێزَه). بِرَاسْتِی هَرْ خُدِێ یَه یِێ خُدَانْکَرَمْ، یِێ دِلُوْفَانْ.

٢٩. (یَا مُحَمَّدْ)! قِێجَه تُو (لِقَوْمِێ خَوه) شِیرَتَانْ بِکَه، قِێجَه تُو بِقَنْجِیَا کُو پَرْوَرْدَگَارِێ تَه لِتَه کِرِیَه تُو نَه کَاهِنِی و نَه ژِی دِینِی.

٣٠. نَا، مَا اَوْ دِبِێژِنْ: اَوْ شَاعِرَه، اَمْ لِهِێڤِیَا بُوِیَرِیْنْ زَمَانِنْ (کَا دِێ چه بِێ سَرِێ وِی).

٣١. بِبِێژَه: هُونْ چَافْنِێرِیِێ (لِمِرنَا مِنْ) بِکِنْ. اَزْ ژِی دِگَلْ وَه چَافْنِێرِیِێ دِکِمْ (کَا خُدِێ دِ نَافْبَرَا مِنْ و وَه دَه دِێ چَاوَا حُکِمْ بِکَه).

٣٢. اَرێ، مَا هِشێنْ وَانْ (بڤَانْ گُوتِنێنْ چَوْتْ) لِوَانْ فَرْمَانْ دِکَه؟ نَخێرْ، بَلْکِی اَوْ (دِ ظُلْمْ و کُفْرِێ دَه) جِڤَاتَکَه کُو دِ سَرْخَوڤَه چُو نَه.

٣٣. یَانْ ژِی اَوْ دِخَوازِنْ بِبێژِنْ، وِی اَوْ ژِ بَرْ خَوه ڤَه لِێنَانِیَه! نَخێرْ، بَلْکِی اَوْ بَاوَرِی نَایِینْ.

٣٤. اَگَرْ بِرَاسْتِی اَوْ رَاسْتْ دِبێژِنْ، دَه بِلا اَوْ ژِی گُوتِنَکَه مِینَا وِێ (قُرْئَانِێ) بِینِنْ.

٣٥. گَلُو اَوْ بِێ یِی خَالِقَکِی هَاتِنَه خُلقَانْدِنْ؟ یَانْ ژِی وَانْ بِخَوه، خَوه خُلقَانْدِیَه؟

٣٦. مَا وَانْ عَرْدْ و ئَاسِیَانْ ئَافرَانْدِنَه؟ نَخێرْ، بَلْکِی اَوْ (دَرَوْکَارِنْ کُو) بَاوَرِی نَایِینْ.

٣٧. یَانْ ژِی مَا خَزِینَیِێنْ خُدَایِێ تَه لِجَمْ وَانِنْ یَانْ ژِی مَا اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی دَسْتْهِلاتْدَارِنْ؟

٣٨. یَانْ ژِی ژِ بُوْ وَانْ هِنْ پێلِكْ (دَرَنْجَه) هَنَه کُو هِلدِکِشِنْ و بِوَانْ لِرَازِێنْ قَشَارِی گُهْدَارِی دِکِنْ؟ اَگَرْ وِسَا بَه، دَه بِلا گُهْدِێرِێ وَانْ دَلِیلَکَه اَشْکَرَا بِینَه.

٣٩. یَانْ ژِی، مَا کَچْ یِێنْ خُدِێ نَه و کُرْ ژِی یِێنْ وَه نَه؟

٤٠. یَانْ ژِی مَا تُو ژِ وَانْ دَسْتْمِزَکِێ دِخَوازِی، ڤِێجَه ژِ بَرْ ڤِێ یَکِێ اَوْ دِکَڤِنْ بِنْ بِێشَکَه (بَاجَکَه) گِرَانْ (و ژِ بَرْ ڤِێ یَکِێ مُسلْمَانْ نَابِنْ)؟

٤١. یَانْ ژِی زَانِینَا غَیْبِێ لِجَمْ وَانَه کُو ڤِێجَه اَوْ وِێ دِنڤِیسِنْ؟!

٤٢. یَانْ ژِی اَوْ دِخَوازِنْ کَمِینکِێ لِبَرْ تَه ڤَدِنْ، ڤَجَا اَوِێنْ کُو کَافِرِنْ لِبَرْ وَانْ بِخَوه کَمِینْ هَاتِیَه ڤَدَانْ.

٤٣. یَانْ ژِی ژِ بِلِی خُدِێ ژِ بُوْ وَانْ اِلْهَکْ هَیَه؟ خُدِێ ژِ وَانِێنْ کُو ژِێ رَه دِکِنْ شِرِیکْ دُورْ و پَاکَه.

٤٤. اَگَرْ دَرَوْکَارْ بِبِینِنْ کُو ژِ عَزْمِێنْ پَرْچِیَکْ (بِسَرْ وَانْ دَه) کَتِیَه، دِێ بِبێژِنْ: اَڤْ عَوْرَکِی بِسَرْ هَڤْ دَه کُومبُوِیِی یَه (و اَوْ دِیسَا اِیمَانْ نَایِنْ).

٤٥. ایّدِی وَانْ (دِ حَالِێ وَانْ دَه) بهِێلَه، حَتَا کُو اَوْ چَاڤْ بِوِێ رُوْژَا خَوه بِکَڤِنْ، یَا کُو اَوْ تِی دَه بِێنَه بِێهشْکِرِنْ.

٤٦. وِێ رُوْژِێ، کَمینَا وَانْ دِێ تُو فَیْدِێ نْدَه وَانْ و نَاریکَاریَا وَانْ ژِی دِێ نَیِێ کِرِنْ.

٤٧. بِێگُمَانْ ژِ بُوْ یِێنْ ظُلمْ کِرِنْ عَذَابَکِی ژِ بِلِی عَذَابِێ نَاخْرَتِێ هَیَه، لِێبَلِێ پِرِێنْ وَانْ نِزَانِنْ.

٤٨. ڤِێجَه لِسَرْ حُکْمِێ خُدَایِێ خَوه صَبْرِێ بِکِێشَه. بِرَاسْتِی تُو دِ بِنْ چَاڤْدِێرِیَا مَه دَه یِی (اَمْ تَه دِپَارِێزِنْ). گَافَا کُو تُو (ژِ خَوِێ) رَابِی ژِی شُکْرِێ خُدَایِێ خَوه بِکَه و وِی ژِ هَرْ کِێمَاسِیِێ پَاکْ بِدِێرَه.

٤٩. دِ هِنَکِی ژِ شَڤِێ دَه و پِشْتِی وِنْدَابُونَا سِتِێرَانْ ژِی، تُو خُدَایِێ خَوه تَسْبِیحْ بِکَه.

٥٣. سُورَهیِێ نَجمْ

سُورَهیِێ نَجمْ،٦٢ (شِێسْتْ و دُو) ئَایتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُوِیَه . سُورَه، نَاڤِێ خَوه ژِ ئَایتَا پِێشِیْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه بِێژَیَا نَجمْ دَرْبَاسْ بُوِیَه و بِمَعْنَا سْتِێرَه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

١. صُوْنْدْ بِسْتِێرِێ دَمَا دِچَه ئَاڤَا..

٢. هَڤَالِێ وَه (پِێخَمْبَرْ) ژِ رِیَا رَاسْتْ دَرْنَکَتِیَه و بِبَاطِلِی بَاوَرْ نَکِرِیَه..

٣. اَوْ، (ژِ جَمْ خَوه) ژِ دِلْخَوازِیَا خَوه نَاپِێڤَه..

٤. پَێڤَا وِی هَرْ وَحْیَا ژِ جَمْ خُدِێ یَه.

٥. یِکِی هِێزْمَزِنْ اَوْ فِێرْ کِرِیَه (کُو جِبْرِیلَه).

٦. اَوْ (دِ عَقْلْ و شَکْلْ و خُلْقِیتَا خَوه دَه) زَخِمْ و بِێ کِێمَاسِی یَه. ڤِێجَه اَوْ (دِ کِرَاسِێ مَلائِیکَتِیِێ دَه) رَاوَسْتِیَا..

٧. اَوْ لِنَاسُوْیێ هَری بِلِنْدْ.

٨. پَاشِی اَوْ نِیْزِی (پِیْخَمْبَرْ) بُوْ، ڤِیْجَه هِنْ بِهِنْ بَرْژِیْرْ بُوْ.

٩. بِقَاسِی دُو کَڤَانَانْ ئَانْ ژِی هِیْ ژِیْ کِیْمْتِرْ نِیْزِیکِی وِی بُوْ.

١٠. اِیْدِی وِی وَحِی دَا بَنْدَیێ خَوه اَوَا کُو وِی دَایێ.

١١. دِلِیْ وِی، یَا کُو چَاڤِیْ وِی دِیتِی دَرَوْ دَرْنَخسْتِیَه.

١٢. مَا لِسَرْ ئَا کُو (شَڤَا مِعْرَاجِیْ) وِی دِیتِی ڤِیْجَه هُونِیْ پِیْ رَه تِیْبِکُوْشِنْ؟

١٣. صُوْنْدْ بَه، وِی جَارَکَه دِنْ ژِی اَوْ دِیتِبُو.

١٤. لِجَمْ سِدْرَتُ الْمُنْتَهَایْیْ.

١٥. جَنَّتُ الْمَأْوَا (بِهِشْتَا ڤَهوِینْگَه) ژِی لِجَمْ وِیْ یَه.

١٦. وِیْ دَمَا سِدْرَتُ الْمُنْتَهَا نِخُمَانْدِبُو یَا اَوْ نِخُمَانْدِی (وِی جِبرِیلْ دِیتْ).

١٧. چَاڤِیْ وِی (رَاسْتُ و چَپْ) مَیلْ نَدَایَه و (ژِ یَا کُو دِیتِی) دَرْبَاسْ نَبُویَه.

١٨. صُوْنْدْ بَه، وِی هِنْ ژِ نِیشَانِیْنْ خُدَایِیْ خَوه یِیْنْ هَری مَزِنْ دِیتِنَه.

١٩. اَرِیْ، (گَلِی مُشْرِکَانْ) مَا وَه لاتْ و عُزَّا دِیتِنْ (اَوِیْنْ کُو هُونْ عِبَادَتِیْ وَانْ دِکِنْ)؟

٢٠. هَمْ ژِی یِیْ سِیِیمْ مَنَاتْ اِیْ دَاوِی (کَا چِه قُدْرَتَا وَانْ هَیَه کُو هُونْ عِبَادَتِیْ وَانْ دِکِنْ)!

٢١. اَرِیْ مَا کُرْ یِیْنْ وَه نَه و کَیْ ژِی یِیْنْ خُدِیْ نَه؟

٢٢. اَڤْ چِه پَارْڤَکِرنَکَه بِیْ اِنْصَافَه!

٢٣. اَڤْ (پُوتُ و صَنَمْ) ژِ هِنْ نَاڤِیْنْ کُو وَه و بَاڤُ و بَابِیرِیْنْ وَه دَنَانِینَه پِیْ ڤَه نَه تِشْتَکِی دِنِنْ. خُدِیْ دَرْ بَارِیْ وَانْ دَه تُو دَلِیلَكْ نَشَانْدِیَه. بِرَاسْتِی اَوْ (مُشْرِكْ) لِپَیْ گُمَانِیْ و

لِێَ دِلْخَوازِیَا خَوه دِکَفِنْ. صُوْنْدْ بَه، بِرَاسْتِی ژِی ژ طَرَفْ خُدَایِێ وَانْ بِێخَمْبَرْ ژ وَانْ رَه هَاتِیَه.

٢٤. اَرِێ چه تِشْتِێ اِنْسَانْ بِڤِێ مَا اَوِێ وَرَه جهْ؟

٢٥. ڤِێجَه نَاخِرَتْ و دِنْیَا ژِی یێنْ خُدِێ نَه.

٢٦. لِنَاسِیَانَانْ گَلَكْ مَلائِیکَتْ هَنَه کُو مَهْدَرِیَا وَانْ فَیْدَا تُو تِشْتِی نَادَه؛ ژ بِلِی کَسِێ کُو خُدِێ ژِێ رَه بِڤِێ و ژِێ رَازِی بَه.

٢٧. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو بِنَاخِرَتِێ بَاوَرِی نَایِێنِنْ اَوْ مَلائِیکَتَانْ مِێ بِنَافْ دِکِنْ (دِبِێژِنْ: مَلائِیکَتْ مِێ نَه و کَچِێنْ خُدِێ نَه).

٢٨. حَالْ اَقَه کُو تُو زَانِینَا وَانْ بِڤِێ تُنَه یَه. تَنِێ لِێَ گُمَانِێ دِچِنْ. بِرَاسْتِی گُمَانْ جِیِێ حَقِیِێ نَاگِرَه.

٢٩. ڤِێجَه تُو ژِی ژ وَانِێنْ کُو پِشْتَا خَوه دَانَه قُرْئَانِێ و ژ حَیَاتَا دِنْیَایِێ پِێ قَه اَوْ تِشْتَکِی دِنْ نَاخَوازِنْ بَرِێ خَوه قَگَرِینَه.

٣٠. هَا اَقْ دُومَاهِیکَا زَانِینَا وَانَه. بِێگُمَانْ خُدَایِێ تَه، بِه یِێ کُو ژ رِیَا وِی دَرْکَتِیَه بِێهْتِرْ دِزَانَه و بِیِێ کُو دِ رِیَا رَاسْتْ دَه یَه ژِی بِێهْتِرْ دِزَانَه.

٣١. چه تِشْتِێنْ دِ عَرْدُ و ئَاسِیَانَانْ دَه هَنَه هَرْ یِێنْ خُدِێ نَه. دَا کُو خُدِێ یِێنْ نَقَنْجِی کِرِنْ وَانْ جَزَا بِکَه و یِێنْ کُو قَنْجِی ژِی کِرِنْ بِیَا هَرِی رِنْدْ خَلاتْ بِکَه.

٣٢. اَوْ (قَنْجِیکَار)ِیْنْ کُو -ژ گُنَهِێنْ بِچُوكْ پِێ قَه- خَوه ژ گُنَهِێنْ مَزِنْ و فَحْشِیتِیَانْ قَدِدِنْ. بِرَاسْتِی لِیِّبُورِینَا خُدَایِێ تَه بَرْفِرَهَه. اَوْ، دَمَا هُونْ ژ نَاخِێ نَافِرَانْدِنْ و دَمَا هُونْ دِ زِکِێنْ دَایِکِێنْ خَوه دَه بُونْ ژِی، بِوَه چِێترْ دِزَانَه. ڤِێجَه هُونْ خَوه پَاقِژْ نَبِینِنْ (و نَبِێژِنْ اَمْ قَنْجُ و تَقْوَا دَارِنْ)، بِرَاسْتِی خُدِێ بِتَقْوَادَارَانْ چِێترْ دِزَانَه.

٣٣. كَا بێژَه مِنْ؛ مَا اَوِیْ كُو بَرِیْ خَوه (ژِ اِیمَانِیْ) گُهَارْتِیَه تَه نَدِیتْ؟

٣٤. هِنْدِكْ دَایَه و قَلْسِی كِرِیَه.

٣٥. گَلُو مَا زَانِینَا غَیْبِیْ لِجَمْ وِی یَه، ڤِیْجَه اَوْ غَیبِیْ دِبِینَه و دِزَانَه؟

٣٦. یَانْ ژِی مَا اَوْ ژِ یَا كُو دِ صُحُوفِیْنْ مُوسَا دَه هَاتِیَه نِڤِیسِینْ خَبَرْدَارْ نَبُویَه؟

٣٧. هَمْ (ژِ یَا كُو دِ صُحُوفِیْنْ) اِبْرَاهِیمِیْ وَفَادَارْ دَه (هَاتِیَه نِڤِیسِینْ) ژِی؟

٣٨. بِرَاسْتِی تُو گُنَهْكَارْ بَارِیْ گُنَهِیْ تُو كَسِیْ دِنْ هِلْنَاگِرَه.

٣٩. ژِ اِنْسِیْنْ رَه، ژِ كَارُ و كِرْیَارِیْ وِی پِیْ فَه تِشْتَكِی دِنْ نِینَه.

٤٠. بِرَاسْتِی ژِی اَوِیْ مِزْدَا كَارُ و خَبَاتَاخَوه پَاشِیْ بِبِینَه.

٤١. پِشْتَرَه خُدَا دِیْ بَدِیْلا كَارُ و كِرِیَارِیْنْ وِی بِیْكِیَاسِی بِدَه وِی.

٤٢. بِیْگُمَانْ فَكَرَا دَاوِینْ بِبَالْ خُدَایِیْ تَه فَه یَه.

٤٣. بِیْگُمَانْ یِیْ كُو دِكَنِینَه اَوَه و یِیْ كُو دِگِرِینَه اَوَه.

٤٤. بِرَاسْتِی اَوَه یِیْ كُو دِمِرِینَه و دِژِینَه.

٤٥. بِیْگُمَانْ اَوَه یِیْ كُو هَرْ جُوتْ؛ نِیْرْ و مِیْ ئَافِرَانْدِنَه..

٤٦. ژِ دِلُوپَكْ نَاڤْ گَافَا (كُو دِ مَالْزَارُوكِیْ دَه) تِیْ قَرِیْهتِنْ.

٤٧. بِیْگُمَانْ قَژِینَا دِنْ (سَاغْكِرِنَا پِشْتِی مِرِنِیْ) ژِی هَرْ لِسَرْ وِی یَه.

٤٨. بِیْگُمَانْ اَوَه یِیْ كُو زَنْگِینِی و قِنْیَاتِیْ دِدَه.

٤٩. بِیْگُمَانْ اَوَه خُدَایِیْ سْتِیْرَا شِعْرَایِیْ (گَلَاوِیْژِیْ).

٥٠. بِیْگُمَانْ اَوَه یِیْ كُو عَادِیْ یَكَمْ بِرِیَه هَلَاكِیْ.

٥١. (خُدِێ) سَمُودْ ژِی (بِرِیَه هَلَاکِێ)، ڤِیَجَه کَسْ ژِ وَانْ نَهشْتِیَه.

٥٢. بَرِیَا وَانْ گَلِێ نُوحْ ژِی (بِرِیَه هَلَاکِێ). بِرَاسْتِی اَوْ ظَالِمْترْ و هَارْتِرْ بُونْ.

٥٣. وَلاتْ و بَاژَارِیْنْ گَلِێ لُوطْ ژِی سَرُو بِنْ کِرِیَه.

٥٤. ڤِیَجَه خُدِێ بِسَرِێ وَانْ دَه ئَانِی یَا کُو ئَانِی.

٥٥. ڤِیَجَه (هَیْ اِنْسَانْ) مَا تُو دِ کِیژَانْ نِعْمَتِیْنْ خُدَایِێ خَوه دَه دِکَڤِی گُمَانِێ؟!

٥٦. هَا اَفْ پِێخَمْبَرْ ژِی هِشِیَارْکَرَکِی ژِ وَانْ هِشِیَارْکَرِیْنْ پِێشِینَه.

٥٧. قِیَامَتْ نِێزْ بُویَه.

٥٨. ژِ خُدِێ پِێ ڤَه تُو کَسْ نِینَه کُو (جَانْسُوژِیِێنْ) قِیَامَتِێ (ژِ سَرْ خَلْکِێ) رَاکَه.

٥٩. اِیْدِی مَا هُونْ لِڤِێ قُرْئَانِێ دِمِینِنْ شَاشْ؟

٦٠. هُونْ دِکَنِنْ و نَاگِرِینْ!

٦١. هَایْا وَه (ژِ فِکرِینَا قُرْئَانِێ) نِینَه.

٦٢. دَه هَایْدِێ ژِ خُدِێ رَه هَرِنْ سِجُودِێ و عِبَادَتِێ وِی بِکِنْ!

٥٤. سُورَه یِێ قَمَرْ

سُورَه‌یِێ (قَمَرْ)، ٥٥ (پِێنْجِی و پَێنْجْ) ئَایَتَه و لِمَکِێ نَازِلْ بُویَه . سُورَه، نَاڤِێ خَوه ژِ ئَایَتَا پِێشِینْ گِرْتِیَه کُو تِیدَه بِێژَیَا قَمَرْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا هَیْڤِێ یَه. هْمْ ژِی ژِ بَرْ کُو مُعْجِزَیَا دُشَقْبُونَا هَیْڤِێ دِ ڤِی سُورَه‌یِی دَه هَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ ژِێ رَه قَمَرْ هَاتِیَه گُوتِنْ.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. قِیَامْتْ نِێزْ بُوْ و هَیْڤْ بُوْ دُو شَقْ.

٢. اَگَرْ کُو اَوْ مُعْجِزَیَکِێ بِبِینِنْ دِ جِهْ دَه بَرِێ خَوه ژِێ قَدِگَرِینِنْ و دِبِێژِنْ: اَفْ سِیرَکَه کَفْنَارَه یَه، بَرْدَوَامَه.

٣. مُشْرِکَانْ بِیِێخَمْبَرْ بَاوَرِی نَئَانِینْ و دَانَه یَێ هَوَسِێنْ خَوه. هَرْ کَارْ (کُو یَێنَانَا خُدِێ یِێ هَبَه) دِ زَمَانِێ خَوه دَه مِسُوگَرَه.

٤. صُوْنْدْ بَه، بِرَاسْتِی (دِ قُرْئَانِێ دَه) گَلَکْ ئَاگَاهِی ژِ بُوْ وَانْ هَاتِنَه کُو وَانْ ژِ کُفْرِێ قَگَرِینَه.

٥. حِکْمَتَکَه تَمَامْ (و مُوکِمَـ)ـه، لِێبَلِێ (یِێ پِشْتَا خَوه بِدِیِێ) هِشْیَارِی تُو فَیْدِێ نَادِیِێ.

٦. قِیْجَه وَانْ دِ رَوْشَا وَانْ دَه بِهِیْلَه حَتَا کُو رُوْژَا دَلِیْلِی (اِسْرَافِیلْ) وَانْ گَازِی بَالْ تِشْتَکِی بِترْسْ، نَدِیتِی و نَبِینَایِی بِکَه.

٧. چَاقْتِرْسَانْدِی و چَاقْشِکَسْتِی ژِ تِرْبَانْ دَرْدِکَفِنْ، هَرْ وَکِی اَوْ کُلِیِێنْ بَلاقْبُوِیی نَه..

٨. بِبَالْ بَانْگْهِلْدِیرْ قَه دِبَزِنْ (دَا کُو لِقَادَا قِیَامَتِێ نَامَادَه بِبِنْ).یِێنْ کَافِرْ دِبِێژِنْ: اَفْ رُوْژَکَه دِژْوَارْ و زَحْمَتَه!

٩. بَرِیَا وَانْ (مُشْرِکَانْ) گَلِێ نُوحْ ژِی دَرَوْ کِرِنْ و بِبَنْدَیِێ مَه نُوحْ بَاوَرِی نَئَانِینْ، گُوتِنْ: نُوحْ دِینْ بُوِیَه و اَوْ (ژِ تَبْلِیغَا دِینْ) دَانَا پَاشْ.

١٠. قِیْجَه نُوحْ گَازِی خُدَایِێ خَوه کِرْ: بِرَاسْتِی اَزْ تِێکْچُومْ؛ بِیْچَارَه مَه، ئَاریکَارِیَا مِنْ بِکَه!

١١. مَه ژِی دِ جِهْ دَه دَرِیِێنْ ئَاسْمِیْنْ بِبَارَانَکَه پِرْ لِسَرْ وَانْ فَکِرْ.

١٢. مَه ژِ عَرْدِێ ژِی کَانِی هَرکَانْدِنْ، قِیْجَه بِئَاوَایَکِی کُو خُدِێ تَقْدِیرْ کِرِی اَفْ هَرْ دُو ئَافْ (یَا عَرْدُ و ئَاسْمِیْنْ) گِهِیشْتِنْ هَفْ.

١٣. مَه نُوحْ (و هَقَالِیْنْ وِی) ژِی سِوَارِی کَشْتِیَکِێ کِرِنْ کُو ژِ دَیَانْ هَاتِبُو چِیْکِرِنْ و بِبِسْمَارَانْ هَاتِبُو سَازْکِرِنْ و شِدَانْدِنْ.

١٤. وِیْ (کَشْتییِیْ) بِحِفْظُ و چَاڤْدِێرِیَا مَه ئَافْژَنِی دِکَرْ. هَا اَڤَه، جَزَایِیْ یِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه.

١٥. صُوْنْدْ بَه، مَه اَوْ (کَشْتِی وِسَا لِسَرْ عَرْدِیْ) هِێلَا دَا کُو بِبَه نِیشَانْ و عِبْرَتْ. ڤِێجَه مَا یَکْ هَیَه کُو بِفِکِرَه و شِیرَتِیْ وَرْگِرَه؟

١٦. ڤِێجَه کَا عَذَابِیْ مِنْ و هِشْیَارْکِرِنَا مِنْ چَوَا بُوْ؟!

١٧. صُوْنْدْ بَه، مَه قُرْئَانْ ژِ بُوْ شِیرْتْگِرْتِنِیْ هِێسَانْ کِرِیَه. ڤِێجَه مَا یَکْ هَیَه کُو بِفِکِرَه و شِیرَتِیْ وَرْگِرَه؟

١٨. گَلِیْ عَادْ ژِی (بِهُودْ) بَاوَرِی نَئَانِی، ڤِێجَه کَا عَذَابِیْ مِنْ و هِشْیَارْکِرِنَا مِنْ چَاوَا بُوْ؟!

١٩. مَه بَایَکِی زِیْدَه سَارْ و بِفِیزَه‌َفِیزْ، دِ رُوْژَکَه بِێقُدُوْشْ دَه، بِبَرْدَوَامِی بِسَرْ وَانْ دَه شَانْدْ.

٢٠. وِی بَایِی مِرُوفْ دِگِرْتِنْ، دِنَافِێتِنْ، هَرْ وَکِی کُو اَوْ قُرْمِیْ دَارَا خُرْمِیْ بِنْ کُو ژِ رَهِێنْ خَوه هَاتِنَه هِلْکِرِنْ و نَافِێتِنْ.

٢١. ڤِێجَه کَا عَذَابِیْ مِنْ و هِشْیَارْکِرِنَا مِنْ چَاوَا بُوْ؟!

٢٢. صُوْنْدْ بَه، مَه قُرْئَانْ ژِ بُوْ شِیرْتْگِرْتِنِیْ هِێسَانْ کِرِیَه. ڤِێجَه مَا یَکْ هَیَه کُو بِفِکِرَه و شِیرَتِیْ وَرْگِرَه؟

٢٣. گَلِیْ سَمُودْ ژِی بِپَیخَمْبَرَانْ بَاوَرِی نَئَانِی.

٢٤. گُوْتِنْ: مَا اَمِیْ بِدِنْ پَیْ مِرُوْڤَکِی ژِ نَاڤْ خَوه؟ وِیْ چَاخِیْ اَمْ دِ نَاڤْ رِیْشَاشِی و (لِئَاخِرَتِیْ ژِی) دِ ئَاگِرِیْ بِیِێتْ دَه نَه.

٢٥. اَرِیْ مَا ژِ نَاڤْ مَه حَمُوِیَانْ وَحِی ژِیْ رَه هَاتْ؟ نَا، بَلْکِی اَوْ دَرَوِینَکِی بِطْرَه.

٢٦. اَوِیْ سِبَهِیْ بِزَانِنْ کَا کِی یَه دَرَوِینِیْ بِطِرْ؟

٢٧. (خُدِیْ ژِ صَالِحْ پِێخَمْبَرْ رَه گُوتْ): بِرَاسْتِی ژِ بُوْ جَرِبَانْدِنَا وَانْ اَمِیْ ژِ وَانْ رَه دَفَهِیْ بِشِینِنْ. ڤِێجَه تُو چَاڤْنِێرِیَا وَانْ بِکَه و صَبْرِیْ بِکِێشَه.

٢٨. ژِ وَانْ رَه بِیْژَه کُو ئَاڤْ دِ نَاڤْبَرَا وَانْ (و دَڤِیێ) دَه هَاتِیَه پَارْڤَکِرِنْ، هَرْ یَکْ بِلَا رُوْژَا ڤَخَوارِنِێ حَازِرْ بَه.

٢٩. (اِیْلا سَمُودْ) گَازِی هَڤَالَکِی خَوه کِرِنْ، وِی ژِی بِیَا وَانْ کِرْ و (دَڤَهْ) سَرْژِێکِرْ.

٣٠. ڤِیْجَه کَا عَذَابِێ مِنْ و هِشْیَارْکِرِنَا مِنْ چَاوَا بُوْ؟!

٣١. مَه یَکْ قِیرَکَه جَانْسُوْژْ بِسَرْ وَانْ دَه شَانْدْ. دِ جِهْ دَه اَوْ بُونْ وَکِی پُوشْ و پَلاخِیْنْ هُورْبُویِی.

٣٢. صُوْنْدْ بَه، مَه قُرْئَانْ ژِ بُوْ شِیرَتْگِرْتِنِێ هِیْسَانْ کِرِیَه. ڤِیْجَه مَا یَکْ هَیَه کُو بِفِکِرَه و شِیرَتِێ وَرْگِرَه؟

٣٣. گَلِێ لُوطْ ژِی بِیْخَمْبَرْ بَاوَرِی نَئَانِینْ.

٣٤. بِرَاسْتِی مَه بَاهُوْزَکَه کَڤْرْبَارِینْ شَانْدَه سَرْ وَانْ، ژِ بِلِی مَالْبَاتَا لُوطْ، مَه بَرْدَسْتِی سِبَهِێ اَوْ خَلاسْ کِرِنْ.

٣٥. اَڤْ قَنْجِیَکْ بُوْ ژِ جَمْ مَه، هَرْ وِهَا اَمْ شُکِرْدَارَانْ خَلاتْ دِکِنْ.

٣٦. صُوْنْدْ بَه، لُوطْ اَوْ بِعَذَابِێ مَه تِرْسَانْدِنْ و هِشْیَارْ کِرِنْ، لِیَلِێ وَانْ بَاوَرِی بِهِشْیَارِییْنْ مَه نَئَانِینْ.

٣٧. صُوْنْدْ بَه، وَانْ خَوسْتْ کُو دَسْتْدِرِیْژِیێ لِمِیْڤَانِێ وِی بِکِنْ. دِ جِهْ دَه مَه چَاڤِیْنْ وَانْ کُوْرْ کِرِنْ، ڤِیْجَه دَه عَذَابْ و گَفِیْنْ مِنْ تَعِمْ بِکِنْ!

٣٨. صُوْنْدْ بَه؛ بِرَاسْتِی دِ سَرِێ سِبَهَکِێ دَه عَذَابَکِی بَرْدَوَامِی بِسَرْ وَانْ دَه گِرْتْ.

٣٩. ڤِیْجَه دَه عَذَابْ و گَفِیْنْ مِنْ تَعِمْ بِکِنْ!

٤٠. صُوْنْدْ بَه، مَه قُرْئَانْ ژِ بُوْ شِیرْتْگِرْتِنِێ هِیْسَانْ کِرِیَه. ڤِیْجَه مَا یَکْ هَیَه کُو بِفِکِرَه و شِیرَتِێ وَرْگِرَه؟

٤١. صُوْنْدْ بَه؛ هِشْیَارِییْنْ جُورْ بِجُورْ ژِ فِرْعَوْنُ و مَالْبَاتَا وِی رَه ژِی هَاتِنْ.

٤٢. وَانْ بِتَفَکِیْ مُعْجِزَییْنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِینْ؛ ڤِیْجَه مَه ژِی اَوْ بِگِرْتِنَا یِیْ سَرْدَسْتْ یِیْ کَارَا اَوْ گِرْتِنْ.

٤٣. اِیْدِی مَا کَافِرِیْنْ وَه ژِ کَافِرِیْنْ وَانْ (اُمَّتِیْنْ کُو چُونَه هَلاکِیْ) چِیْتِرِنْ؟ یَانْ ژِی دِ کِتِیْبَانْ دَه ژِ بُوْ وَه پِشْتَرَاسْتِیَکْ هَیَه؟

٤٤. یَانْ ژِی اَوْ دِیْژِنْ: اَمْ جِقَاتَکَه هَفْکَارِنْ؟

٤٥. اَوْ جِقَاتْ دِیْ تِیْکْ بِچَه و تَفْ دِیْ بِیَاشْ دَه بِرَفِنْ.

٤٦. بِرَاسْتِی جِقَانِیْ وَانْ قِیَامَتَه. اَوْ،(ژِ هَرْ عَذَابِی) دِژْوَارْتِرْ و تَحِلْتِرَه!

٤٧. بِیْگُمَانْ گُنَهْکَارْ (لِدِنْیَایِیْ) دِ نَاڤْ رِیْشَاشِییْ و (لِئَاخِرَتِیْ ژِی) دِ نَاگِرِیْ بِیْتْ دَه نَه.

٤٨. وِیْ رُوْژِیْ، گَافَا لِسَرْ رُوِییْ خَوه دِ اِیْگِرْ دَه تِیْنْ خِزِقَانْدِنْ، ژِ وَانْ رَه تِیْ گُوْتِنْ: هِنْگَافْتِنَا (ژَانَا) دُوْزَهِیْ طَعْمْ بِکِنْ!

٤٩. بِیْگُمَانْ مَه هَرْ تِشْتْ بِپِیْقَانْ نَافِرَانْدِیَه.

٥٠. فَرْمَانَا مَه (ژِ بُوْ چِیْکِرِنَا هَرْ تِشْتَکِی) جَارَکَه؛ وَکِی گِرْتِنْ و فَکِرِنَا چَافَه.

٥١. صُوْنْدْ بَه، بِرَاسْتِی مَه مِلَّتِیْنْ مِینَا وَه (ژِ بَرْ کُفْرُ و اِنْکَارَا وَانْ) هِلَاکْ کِرِنَه؛ ڤِیْجَه مَا یِکِی کُو بِفِکِرَه و ژِیْ شِیرَتِیْ بِگِرَه تُنَه؟

٥٢. هَرْ تِشْتِیْ کُو عِبَادَانْ کِرِنَه دِ دَفْتَرِیْنْ (عَمَلِیْ) وَانْ دَه یَه.

٥٣. چِه بِچُوکْ و چِه مَزِنْ هَرْ تِشْتْ رِیْزَه رِیْزْ هَاتِیَه نِڤِیسَانْدِنْ.

٥٤. بِیْگُمَانْ یِیْنْ مْتَّقِی دِ نَافَا بُوسْتَانْ و چَمَانْ دَه نَه.

٥٥. لِدِیوَانَکَه حَقْ، لِجَمْ پَادِیشَاهَکِی مُقْتَدِرْ.

٥٥. سُورَه یِیْ الرَحْمٰنْ

سُورَه‌یِیْ رَحْمٰنْ،٧٨ (حَفْتِیْ و هَشْتْ) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه . سُورَه، نَاقِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا یِیْشِیْنْ اَلرَّحْمٰنْ گِرْتِیَه. اَوْ ژِی نَاقَکِی خُدِیْ یَه. بِمَعْنَا بَخْشَنْدَه یَه. یَعْنِی یِیْ کُو لِدِنْیَایِیْ رَحْمِیْ لِهَرْ تِشْتِی دِکَه و رِزْقِیْ وَانْ دِدَه و مَخْلُوقْ ژِیْ حَزْ دِکِنْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. اَوْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَه..

٢. قُرْئَانْ (بِیِیْخَمْبَرْ) دَایَه فِیْرْکِرِنْ..

٣. اِنْسَانْ ئَافِرَانْدِیَه..

٤. اَوْ فِیْرِی ئَاخَافْتِنِیْ کِرِیَه.

٥. رُوْژْ و هِیفْ لِگُوْرِی حَسَابَکِی تَقْدِگَرِنْ.

٦. گِیَا و دَارْ (ژِ خُدِیْ رَه) دِچِنْ سِجُودِیْ.

٧. ئَاسِیَانْ بِلِنْدْ کِرِیَه و شَهِیْنْ (و پَرْگَالَا عَدَالَتِیْ) دَانِیَه.

٨. زِنهَارْ! دِ کِیْشَانِیْ (و مِیْزِینِیْ) دَه نَحَقِیِیْ نَکِنْ.

٩. کِیْشَانِیْ بِعَدَالَتِی بِکِنْ و دِ شَهِینِیْ (مِیْزِینِیْ) دَه کِیْمَاسِیِیْ مَکِنْ.

١٠. عَرْدْ ژِ بُوْ هَمُو مَخْلُوقَانْ دَانِیَه و رَاخِسْتِیَه.

١١. هَرْ جُورَه فِیْکِی و دَارْخُرْمَیِیْنْ خُدَانْخُنْچَه تِی دَه نَه..

١٢. تَنَی یِیْنْ خُدَانْ قَاشِلْ (دَخْلُ و دَانْ) و رَیْحَانْ (گِیَایِیْنْ بِیِیْهنْ) تِی دَه نَه.

١٣. فِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیژَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

١٤. خُدِێ اِنْسَانْ، ژِ حَرِیَا پَحْتِی مِینَا حَرِیَا کُو بِپَحْتِنِێ بُویَه کَفْرْ ئَافِرَانْدِیَه.

١٥. جِنْ ژِی ژِ گُرِیَا اِیْگَرْ یَا بِێ دُو ئَافِرَانْدِنَه.

١٦. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیژَانْ قَنْجِیَا خُدَایِێ خَوه بَاوَرِی نَاینِنْ؟

١٧. اَوْ خُدَایِێ هَرْ دُو رُوْژْهِلَاتْ و هَرْ دُو رُوْژَاقَانَه.

١٨. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیژَانْ قَنْجِیَا خُدَایِێ خَوه بَاوَرِی نَاینِنْ؟

١٩. خُدِێ هَرْدُو دَرْیَا (یَا شِیرِینْ و یَا شُورْ) هَرِکَانْدِنْ کُو اَوْ دِگِهِیْنْ هَفْ.

٢٠. دِ نَاڤْبَرَا وَانْ دَه نَاڤبَرْكْ هَیَه، اَوْ تِیْکِلِی هَفْ نَابِنْ.

٢١. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیژَانْ قَنْجِیَا خُدَایِێ خَوه بَاوَرِی نَاینِنْ؟

٢٢. ژِ هَرْدُو دَرْیَانْ صَدَفْ و مَرْجَانْ دَرْدِکَڤِنْ.

٢٣. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیژَانْ قَنْجِیَا خُدَایِێ خَوه بَاوَرِی نَاینِنْ؟

٢٤. اَوْ کَشْتِیِێنْ وَکِی چِیَانْ بِلِنْدْ، اَوِیْنْ کُو مِرُوْڤَانْ اَوْ چِیْکِرِنْ و دِ بَحْرِێ دَه دِکِشِنْ، هَرْ یِێنْ خُدِێ نَه.

٢٥. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیژَانْ قَنْجِیَا خُدَایِێ خَوه بَاوَرِی نَاینِنْ؟

٢٦. هَرْ چِه تِشْتِیِێنْ کُو لِسَرْ عَرْدِێ هَنَه تَڤْ فَانِی نَه.

٢٧. لِیَبَلِێ خُدَایِێ تَه کُو خُدَایِێ مَزِنَاهِی و کَرَمِێ یَه، دِێ بَاقِی بِمِینَه.

٢٨. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیژَانْ قَنْجِیَا خُدَایِێ خَوه بَاوَرِی نَاینِنْ؟

٢٩. یِێنْ کُو لِعَرْدْ و ئَاسِیَانَانْ هَنَه تَڤْ دَاخوَازِیْنْ خَوه ژِێ دِکِنْ. اَوْ، هَرْ گَاڤْ دِ کَارَکِی ژِ هَڤْ جُدَا دَه یَه.

٣٠. فِێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٣١. گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ! اَمِێ ڕِ (حَسَابِێ) وَه رَه ڕِی قَالَا بِبِنْ.

٣٢. فِێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٣٣. گَلِی جِفَاتَا جِنْ و اِنْسَانَانْ! اَگَرْ هُونْ دِکَارِنْ ڕِ نَالِیِێنْ عَرْدُ و نَاسِیَانَانْ (ڕِ بِنِێ دَسْتْهِلاتِیَا مَه) دَرْکَفِنْ (و نَیِێنَه حَشْرِێ) دَه دَرْکَفِنْ. لِیَبَلِێ هُونْ بِێ یِی هِیزَکِێ نِکَارِنْ دَرْکَفِنْ (اَوْ هِیزْ ڕِی ڕِ بُوْ وَه نَه مِمْکُنَه).

٣٤. فِێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٣٥. بِسَرْ وَه دَه گُرِیَا نَاگِرِێ بِێ دُو و رِصَاصِێ حَلانْدِی دِێ وَرَه شَانْدِنْ و (هِنْگِێ) هُونْ نِکَارِنْ نَارِیکَارِیَا هَفْ ڕِی بِکِنْ.

٣٦. فِێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٣٧. گَافَا نَاسِیَانْ بِقَلِشَه و بِبَه وَکِی سُوْرْگُلَکَه مِینَا زَیْتَا کَلِی.

٣٨. فِێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٣٩. هَا وِێ ڕُوْڕِێ ڕِ تُو اِنْسَانِی و ڕِ تُو جِنَکِی گُنَهِێ وِی ڕِێ نَایِێ پِرْسِینْ.

٤٠. فِێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٤١. گُنَهْکَارْ، بِنِیشَانِیِنْ خَوه تِیِنَه نَاسْکِرِنْ، بِیَرْچَمْ و لِنْگِیِنْ وَانْ تِیِنَه گِرْتِنْ (و دِ جَهْنَمِێ تِیِنْ وَرْکِرِنْ).

٤٢. فِێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٤٣. هَا اَفْ، اَوْ جَهَنَّمَه یَا کُو گُنَهْکَارَانْ پِێ بَاوَرِی نَدِئَانِی.

٤٤. گُنَهْکَارْ دِ نَاقْبَرَا دُوڕَهِێ و نَاقَا کَلِی دَه دِچِنْ و تِیِنْ.

٤٥. ڤێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڗَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٤٦. ڗِ بُوْ کَسِێ کُو ڗِ رَاوَسْتَانَا لِبَرْ دَسْتِێنْ رَبِّێ خَوه دِترْسَه، دُو جَنَّتْ هَنَه.

٤٧. ڤێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڗَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٤٨. هَرْدُو جَنَّتْ ڗِی خَودِی دَارِێنْ بِچِقِلْ و فِێکِی نَه.

٤٩. ڤێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڗَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٥٠. دِ هَرْدُو جَنَّتَانْ دَه دُو کَانِی یێنْ کُو دِهَرِکِنْ هَنَه.

٥١. ڤێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڗَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٥٢. دِ هَرْدُو جَنَّتَانْ دَه ڗِی، ڗِ هَرْ مِێوَیِی دُو تَخْلِیتْ هَنَه.

٥٣. ڤێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڗَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٥٤. خَلْکِێ جَنَّتِێ لِسَرْ دُوشَکَانْ پَالْدَایِی نَه کُو بَطَانِێ وَانْ ڗِ هَڤْرِیشْمِێ سِتُورَه. مِێوَیِێنْ هَرْدُو جَنَّتَانْ ڗِی (ڗِ وَانْ رَه) نِێزِیکِنْ.

٥٥. ڤێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڗَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٥٦. دِ وَانْ دَه دِیلْبَرِێنْ وِسَا هَنَه کُو چَاڤِێ وَانْ تَنِێ لِمِێرِێنْ وَانَه و بَرِیَا وَانْ، نَه اِنْسَکِی نَه ڗِی جِنَکِی دَسْتْ نَدَایَه وَانْ.

٥٧. ڤێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڗَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٥٨. اَوْ دِیلْبَرْ هَرْ وَکِی یَاقُوتْ و مَرْجَانِنْ.

٥٩. ڤێجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڗَانْ قَنْجِیَا خُدَایێ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٦٠. خَلاتَا قَنْجِیِێ ڗِ بِلِی قَنْجِیِێ تِشْتَکِی دِنْ نِیَه.

٦١. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٦٢. ژِ قَانْ هَرْدُو جَنَّتَانْ یِیْ قَه دُو جَنَّتِیْنْ دِنْ ژِی هَنَه.

٦٣. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٦٤. اَڤْ هَرْدُو جَنَّتْ کَسْکَه‌تَارِی نَه.

٦٥. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٦٦. دِ هَرْدُویَانْ دَه دُو کَانِی هَنَه کُو هَرْ و هَرْ دِهَرِکِنْ (و نَاچِکِنْ).

٦٧. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٦٨. دِ هَرْدُویَانْ دَه مِیْوَه و خُرْمَه و هِنَارْ ژِی هَنَه.

٦٩. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٧٠. دِ جَنَّتَانْ دَه دِیلْبَرِیْنْ طَبْعَتْ خَوشْ و رُو سپَحِی هَنَه.

٧١. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٧٢. حُورِیِیْنْ کُو دِ کُوْنَانْ دَه نِشْتَجِهْنْ و چَاڤِیْ وَانْ هَرْ لِمِیْرِیْنْ وَانَه.

٧٣. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٧٤. بَرِیَا مِیْرِیْنْ وَانْ، نَه اِنْسَکِی نَه ژِی جِنَکِی دَسْتْ نَدَایَه وَانْ.

٧٥. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٧٦. خَلْکِیْ بِهِشْتِیْ لِسَرْ بَالْگَهِیْنْ کَسْکْ و مَخْفُورِیْنْ خَوشِکْ پَالْدَایِی نَه.

٧٧. ڤِیْجَه (گَلِی اِنْسُ و جِنَانْ) مَا هُونْ بِکِیڕَانْ قَنْجِیَا خُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی نَایِنِنْ؟

٧٨. چِقَاسْ پَاکُ و پِیرُوزَه نَاڤِیْ خُدَایِیْ تَه کُو اَوْ خُدَانِیْ مَزنَاهِی و کَرْمِیْ یَه.

٥٦. سُورَه يِىْ وَاقِعَه

سُورَەيِىْ (واقِعَه)،٩٦(نُوتْ و شَشْ) ئَايِتَه. لِمَكِّيىْ نَازِلْ بُويَه و نَاقِىْ خَوه ژِ ئَايِتَا بِيْشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه بِيْژَيَا واقِعَه دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا «رُودَانْ و قَومِينَـ»ـه. مُبَسْتْ ژِىْ رُودَانَا جَانْسُوْزْ، دَهْشَتَا قِيَامْتِىْ يَه.

بِنَاقِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. گَافَا كُو قِيَامْتْ رَابُو..

٢. تُو كَسِىْ كُو رَابُونَا وِىْ دَرَوِينْ دَرْخَه تُنَه يَه.

٣. اَوْ هِنْ كَسَانْ نِزِمْ دِكَه و هِنَكَانْ ژِى بِلِنْدْ دِكَه.

٤. گَافَا كُو عَرْدْ بِدِژْوَارِى هَژِيَا..

٥. چِيَا ژِى هُورْ و هِيرَا بِبِنْ..

٦. قِيْجَه اَوْ بِبِنْ تُوزْ و دُومَانَا بَرْبَايِى.

٧. هُونْ ژِى بِبِنْ سِىْ بَشْ..

٨. خَلْكِىْ مِلِىْ رَاسْتِىْ، مَا (تُو دِزَانِى كَا) خَلْكِىْ مِلِىْ رَاسْتِىْ كِى نَه!

٩. خَلْكِىْ مِلِىْ چَپِىْ، مَا (تُو دِزَانِى كَا) خَلْكِىْ مِلِىْ چَپِىْ كِى نَه!

١٠. اَوِىْ كُو (ژِ بُوْ قَنْجِيِىْ) لِپِىْشْ بُونَه (لِئَاخْرَتِىْ ژِى،) اَوْ لِپِىْشِيِىْ نَه.

١١. اَقِىْ هَا، يِىْ كُو بِبَالْ خُدِىْ قَه هَاتِنَه نِيْزِيكْكِرِنْ.

١٢. (اَوْ)، لِبَهِشْتِىْ نَعِيمِىْ نَه.

١٣. پِرِىْ وَانْ ژِ يِىْ پِىْشِيقَانِنْ.

١٤. هِنَكْ ژِی ژ یێنْ پَاشقَانِنْ.

١٥. لِسَرْ تَخْتِێنْ زِیفْ و زِێرِینْ رُونِشْتِی نَه.

١٦. لِسَرْ وَانْ تَخْتَانْ لِێشْبَرِی هَفْ پَالْدَایِی نَه.

١٧. لِبَرْ دَسْتِێ وَانْ (ژ بُو خِزْمَتِێ) خُوْرْتِێنْ تِمْ جِوَانْ دِگَرِنْ.

١٨. ژِ كَانِیَانْ جِێرْ و مِسِینْ و كَاسَانْ دَادِگِرِنْ (و لِبَرْ وَانْ دِگَرِینِنْ)..

١٩. كُو ژ ڤِێ مَیَا (لَزِیزْ) نَه سَرِێ وَانْ دِایْشَه نَه ژِی پِێ سَرْخَوشْ دِبِنْ.

٢٠. مِێوَیِێنْ كُو بِكِێفَا خَوه دِبِژِیرِنْ..

٢١. گُوشْتِێ طَیرَانْ یِێنْ كُو دِلِێ وَانْ دِبِژِیِێ..

٢٢. حُورِیِێنْ چَاڤْمَزِنْ..

٢٣. اَوِیْنْ مِینَا دُرِیْنْ هِلانْدِی و قَشَارْتِی.

٢٤. اَقْ پَرُویَا كِرِنِێنْ وَانَه كُو ژ وَانْ رَه تِێنَه دَاینْ.

٢٥. اَوْ لِبِهِشْتِێ كَلَقَاژِی و گُوتِنَكَه كُو خُدَایِێ وِێ پِێ گُنَهْكَارْ بِبَه، نَابِهِیزِنْ.

٢٦. گُوتِنَا كُو بِبِهِیزِنْ تَنِێ «سِلاڤْ و سِلاڤ»ه.

٢٧. خَلْكِێ رَخِێ رَاسْتِێ، مَا (تُو دِزَانِی) خَلْكِێ رَخِێ رَاسْتِێ كِی نَه؟!

٢٨. لِبِنْ گِیَلَازِیْنْ بِێ سِتْرِی و بِێ كَلَمِنْ.

٢٩. دِ بِنِێ دَارمُوزَانْ دَه نَه، اَوِیْنْ كُو گُوشِی بِگُوشِی لِسَرْ هَفْنْ.

٣٠. لِبِنْ سِیبَرِیْنْ دِرِیْژْ اِیْنْ سَرَاقَتِی.

٣١. لِبَرْ سُولَافِیْنْ ئَافِێ كُو دَائِیمْ لِهَرْكِنْ.

٣٢. دِ نَاڤْ گَلَكْ مِێوَیَانْ دَه؛

٣٣. كُو نَه خَلاسْ دِبِنْ نَه ژِی تِێنَه قَدَخَه‌كِرِنْ.

٣٤. (اَوْ) لِسَرْ دُوشَكِێنْ بِلِنْدِنْ.

٣٥. بِرَاسْتِی مَه اَوْ (هَڤْسَرْ) ژِ نُو قَه ئَافِرَانْدِنَه.

٣٦. مَه اَوْ كَچِكْ چِێكِرِنَه.

٣٧. اَڤِێنْدَارِێ مِێرِێ خَوه نَه و ژِ هَڤْ رَه هَڤْصَالِنْ.

٣٨. اَوْ هَمُو ژِ بُوْ خَلْكِێ كُو دَفْتَرَا عَمَلِێ خَوه بِدَسْتِێ رَاسْتِێ وَرْدِگِرِنْ.

٣٩. كُوْمَكْ ژِ اُمَّتِێنْ پِێشِی نَه..

٤٠. كُوْمَكْ ژِی ژِ پِێنْ پَاشِی نَه.

٤١. خَلْكِێ مِلِێ چِپِێ (اَوِێ كُو دَفْتَرَا عَمَلِێ وَانْ دِكَڤَه دَسْتِێنْ وَانْ اِێ چِپِێ)، مَا (تُو دِزَانِی كَا) خَلْكِێ مِلِێ چِپِێ كِی نَه؟

٤٢. اَوْ دِ نَاڤَا گَرْمَبَا و ئَاڤَا كَلِژِی دَه نَه.

٤٣. اَوْ لِبِنِێ سِیَا دُوكَلَكَه رَشْطَارِی دَه نَه.

٤٤. كُو اَوْ نَه هِێنِكَه، نَه ژِی خَوشَه.

٤٥. لَوْرَا اَوْ بَرِیَا قِێ، اَهْلِێ كِێفْ و زَوْقِێ بُونْ.

٤٦. لِسَرْ كِرِنَا گُنَهِێنْ مَزِنْ بِرِژْدْ بُونْ.

٤٧. دِگُوتِنْ؛ گَاڤَا كُو اَمْ مِرِنْ و بُونَه ئَاخْ و هَسْتِی، مَا قَێ رَاسْتَه كُو دِیسَا اَمِێ بِێنَه سَاغْكِرِنْ؟

٤٨. اَرِێ مَا بَاڤْ و كَالِێنْ مَه یِێنْ پِێشِینْ ژِی (دِێ بِێنَه سَاغْكِرِنْ)؟

٤٩. (ژِ وَانْ رَه) بِیِێژَه: بِرَاسْتِی یِێنْ پِێشِینْ و یِێنْ پَاشِینْ ژِی..

٥٠. بِبَالْ جِڤَانِێ رُوْژَکَه مَعْلُومْ ڤَه دِێ بِێنَه جِڤَانْدِنْ.

٥١. پِشْتَرَه بِرَاسْتِی هُونْ، هَیْ گَلِی ژِرِێدَرْکَتِیِێنْ دَرَوِینْ!..

٥٢. تَقَزْ هُونِێ ژِ دَارَا رُولِێ (زَقُومِێ) بِخوِنْ.

٥٣. هُونِێ زِکِێ خَوه هَرْ ژِ وِێ دَاگِرِنْ.

٥٤. هُونِێ بِسَرْ وِێ دَه ژِی ئَاڤَا کَلِژِی ڤَخُونْ.

٥٥. هُونِێ وَکِی کُو دَڤَیَا تِی اِیْرِیشِی ئَاڤِێ دِکَه و ڤَدِخَوه، ئَاڤِێ ڤَخُونْ.

٥٦. هَا اَڤَه، زِیَافَتَا کُو رُوْژَا جَزَادَانِێ ژِ وَانْ رَه تِێ ئَامَادَکِرِنْ.

٥٧. مَه هُونْ ئَافِرَانْدِنْ، ڤِێجَه چِمَا هُونْ (بِسَاغْبُونَا پِشْتِی مِرِنِێ) یِقِینْ نَاکِنْ؟

٥٨. اَرِێ، مَا اَوْ ئَاڤِکَا (مَنِیَا) کُو هُونْ دِرِێژِنْ (مَالْزَارُوْکَانْ) کَا چِی یَه؟

٥٩. مَا هُونْ (ژِ وِێ ئَاڤِکِێ اِنْسِێنْ) دِخُلِقِینِنْ ئَانْ اَمْ دِخُلِقِینِنْ؟

٦٠. مَه دِ نَاڤَا وَه دَه مِرِنْ تَقْدِیرْ کِرِیَه و زُوْرَا مَه دِێ نَیِێ بِرِنْ ژِی.

٦١. دَا کُو بِقِی ئَاوَایِی اَمْ بِێنْ وَکِی وَه بِبِنِنْ شُونَا وَه و اَمْ وَه دِ ئَافِرَانْدِنَکَه دِنْ دَه کُو هُونْ نِزَانِنْ (دِ رُوْژَا قِیَامْتِێ دَه) دِیسَا سَاغْ بِکِنْ.

٦٢. صُوْنْدْ بَه، بِرَاسْتِی وَه خُلْقَانْدِنَا خَوه یَا پِێشِینْ زَانِیَه، ڤِێجَه چِمَا هُونْ نَافِکِرِنْ و عِبْرَتْ نَاگِرِنْ؟

٦٣. اَرِێ مَا اَوْ تُوْڤِێ کُو هُونْ دِچِێنِنْ هُونْ نَابِینِنْ؟!

٦٤. مَا هُونْ وِی هِێشِینْ دِکِنْ، ئَانْ اَمِنْ اِیْ کُو هِێشِینْ دِکَه؟

٦٥. اَگَرْ مَه بِخَوسْتَا مَه دِێ اَوْ بِکِرَا کَوَاشَه و هُونِێ ژِی پُوْشْمَانْ و غَمْگِینْ بِمَانَا.

٦٦. (وَه دِێ بِگُوتَایَا): بِرَاسْتِی مَه زِیَانْ کِرِیَه..

٦٧. یَا رَاسْتْ، اَمْ بِێَارْ مَانَه.

٦٨. مَا هُونْ وِێ ئَافَا کُو هُونْ فَدِخُونْ نَابِینْ؟!..

٦٩. مَا وَه، اَوْ ژِ عَوْرَانْ ئَانِیَه خَوارِێ یَانْ اَمِنْ یِێ کُو وِێ تِینْ خَوارِێ؟

٧٠. اَگَرْ مَه بِخَوسْتَا مَه دِێ اَوْ شُوْرْ بِکِرَایَا، ڤِێجَه مَا چِمَا هُونْ نَاشِێکِرِێنْ؟

٧١. اَرِێ مَا اَوْ ئَاگِرِێ کُو هُونْ ڤِێدِخْ نَابِینْ؟!..

٧٢. مَا وَه دَارَا وِی پَێدَا کِرِیَه یَانْ اَمْ وِێ پَێدَا دِکْ؟

٧٣. مَه ئَاگِرْ کِرِیَه بِیرْئَانِینْ (ژِ بُوْ ئَاگِرِێ ئَاخِرَتِێ) و ژِ بُوْ رِێوِیَانْ ژِی فَێدَه گَرَانْدِیَه.

٧٤. ڤِێجَه (پِشْتِی قَانْ تَقَانْ) تُو نَافِێ خُدَایِێ خَوه یِێ مَزِنْ پَاکْ بِدِێرَه.

٧٥. ڤِێجَه اَزْ بِجِهِێ سِتِێرَانْ صُوْنْدْ دِخُومْ..

٧٦. اَگَرْ هُونْ زَانَابِنْ اَفْ صُونْدَکَه پِرْ مَزِنَه.

٧٧. (صُوْنْدْ بَه) کُو اَفْ قُرْئَانَکَه پِیرُوزْ و پِرْ بِرُومَتَه.

٧٨. دِ کِتِێبَکَه پَارَاسْتِی (لَوْحُ المَحْفُوظِێ) دَه یَه..

٧٩. ژِ یِێنْ پَاقِژْ یِێ ڤَه تُو کَسْ دَسْتْ نَادِیِێ..

٨٠. اَوْ ژِ ئَالِیِێ پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ ڤَه هَاتِیَه شَانْدِنْ.

٨١. اِیْدِی مَا قَێْ هُونْ ڤِێ قُرْئَانِێ ڤَدِشِێرِنْ و بِچُوکْ دِبِینْ؟

٨٢. دِ شُونَا کُو هُونْ سِپَاسِیَا نِعْمَتِێنْ خُدِێ بِکِنْ، هُونْ بَاوَرِی پِێ نَاینِنْ و نَانْکُوْرِیِێ دِکِنْ.

٨٣. ڤِێجَه بِلا گَافَا کُو رُوحْ دِگِهِیژَه قِرکِێ.

٨٤. وِێ چَاخِێ هُونْ لِێ دِمَیْزِینِنْ.

٨٥. اَمْ (بِعِلْمُ و نَاگَاهِيِنْ خَوه) ژِ وَه بِيْهْتِرْ نِيْزِيكِى وِى نَه، لِىْ بَلِىْ هُونْ نَابِينْ.

٨٦. مَادَمْ هُونْ دِىْ نَيِنَه جَزَاكِرِنْ..

٨٧. دَه وِى رُوحِى فَگَرِينْ وِى جَسَدِى. اَگَرْ (بِرَاسْتِى) هُونْ دِ دُوزَا خَوه دَه رَاسْتْگُونَه (دَ رُوحْ فَگَرِينْ سَرْ جَسَدَانْ).

٨٨. نَاخَوه اَگَرْ (اَوِىْ مِرِى) ژِ مُقَرَبِينَانْ بَه..

٨٩. قِيْجَه ژِ بُوْ وِى نَارَامِى، رِزْقِىْ پَاكْ و بِهِشْتَا خُدَانْ نِعْمَتْ هَنَه.

٩٠. اِيْدِى اَگَرْ اَوْ ژِ يِيْنْ اَهلِىْ رَاسْتِىْ بَه (اَوِىْ كُو رِيَا چُونَا جَنَّتِىْ نَاسْكِرِيَه).

٩١. (ژِ وَانْ رَه دِىْ وَرَه گُوتِنْ): ژِ بُوْ تَه و ژِ (هَفَالِيْنْ تَه) خَلْكِىْ مِلِىْ رَاسْتِىْ بِرْ سِلاڤْ هَنَه.

٩٢. اَگَرْ كُو اَوْ (مِرِى) ژِ دَرَوْدِيْرِيْنْ رِيْشَاشبُويِى بَه...

٩٣. قِيْجَه ژِ بُوْ وِى ژِى زِيَافَتَكَه ژِ نَاڤَا كَلِژِى هَيَه.

٩٤. اَنْجَامَا وِى ژِى وَرْكِرِنَا دِ جَهْنَمِىْ دَه يَه.

٩٥. بِيْگُمَانْ اَڤْ رَاسْتِيكَه يِقِينِى و مِسُوگَرَه.

٩٦. نَاخَوه (پِشْتِى قَانْ تَقَانْ) تُو نَاقِىْ خُدَايِىْ خَوه يِىْ مَزِنْ پَاكْ بِدِيْرَه.

٥٧. سُورَه يِىْ حَدِيدْ

سُورَه‌يِىْ (حَدِيدْ)،٢٩ (بِيسْتْ و نَهْ) ئَايَتَه و لِمَدِينَىْ نَازِلْ بُويَه . سُورَه، نَاقِىْ خَوه ژِ ئَايَتَا ٢٥اَمْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه بِيْژَيَا الحَدِيدْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا «هَسِنَ»ـه.

بِنَاقِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. چِقَاسْ تِشْتِيْنْ دِ عَرْدْ و نَاسِيمَانَانْ دَه هَنَه اَوْ خُدِىْ پَاكْ دِدِيْرِنْ. اَوَه يِىْ عَزِيزْ اِىْ حَكِيمْ.

٢. خُدَانِی و حُکْمْرَانِیَا عَرْدُ و ئَاسِمَانَانْ تَرْخَانِی پِیْ ڤَه یَه. اَوْ سَاغْ دِکَه هْمْ ژِی دِمِرِینَه و اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٣. خُدِیْ، یِیْ پِیْشِی یه (کُو بَرِی وِی تِشْتَکْ تُنَه بُوْ)، یِیْ پَاشِی یَه (کُو دِ پِشْتِی وِی رَه تِشْتَکْ تُنَه یَه)، یِیْ ظَاهِرَه (کُو دِ سَرْ وِی رَه تُو تِشْتْ تُنَه یَه و دِیتْبَارَه)، یِیْ بَاطِنَه (کُو نَایِیْ دِیتِنْ و نَدِیتْبَارَه) و اَوْ، بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٤. خُدِیْ، اَوِیْ کُو عَرْدُ و ئَاسِیَانْ دِ شَشْ رُوْژَانْ دَه ئَافرَانْدِنَه و پِشْتَرَه (بِئَاوَایَکِی بَابَتِی مَزِنَاهِیَا خَوه) لِسَرْ عَرْشْ رَاسَرْ بُویَه. اَوْ، بِیَا کُو دِکَفَه عَرْدِیْ و بِیَا کُو ژِیْ دَرْدِکَفَه، بِیَا کُو ژِ ئَاسْمِیْنْ تِیْ خَوارِیْ و بِیَا کُو هِلْدِکِشَه ئَاسْمِیْنْ ژِی دِزَانَه. هُونْ لِکُو دَرِیْ بِنْ (بِبِنْ، هَرْ) اَوْ (بِزَانِینَا خَوه) دِگَلْ وَه یَه. خُدِیْ بِیَا کُو هُونْ دِکِنْ، بِینَرَه.

٥. خُدَانِی و حُکْمْرَانْیَا عَرْدْ و ئَاسِمَانَانْ ژِیْ رَه یَه و هَرْ کَارْ و بَارْ بَسْ بِبَالْ خُدِیْ ڤَه تِیْنَه ڤَگَرَانْدِنْ.

٦. خُدَا، شَفِیْ دِخَه (سَرْ) رُوْژِیْ و رُوْژِیْ ژِی دِخَه (سَرْ) شَفِیْ و اَوْ بِرَازَا (سِرَا) کُو دِ سِینْگَانْ دَه یَه دِزَانَه.

٧. بِخُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی بَاوَرِی بِینِنْ و ژِ وِی مَالِیْ کُو هُونْ تِی دَه کِرِنَه شُونْگِرْ (دِ رِیَا خُدِیْ دَه) خَرْجْ بِکِنْ. ژِ وَه، یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و مَالِیْ خَوه دِ قَنْجِیِیْ دَه خَرْجْ کِرِنْ رَه پَرُویکَه مَزِنْ هَیَه.

٨. ژِ بُوْ چه هُونْ بَاوَرِی بِخُدِیْ نَابِنِنْ، حَالْ اَقَه کُو پِیْخَمْبَرْ گَازِی وَه دِکَه دَا کُو هُونْ بِخُدَایِیْ خَوه بَاوَرِی بِینِنْ. بِرَاسْتِی خُدِیْ پَیْاَنَکَه ئَاصِیْ و سَاغْلَمْ ژِ وَه صتَانْدْ. اَگَرْ بِرَاسْتِی هُونْ بَاوَرْمَنْدِنْ (قِیْجَه بَاوَرِی بِینِنْ).

٩. خُدِیْ یَه، یِیْ کُو ژِ بَنْدَیِیْ خَوه (مُحَمَّدْ) رَه نِیشَانِیْنْ اَشْکَرَا دِشِینَه دَا کُو وَه ژِ طَارِیتِیِیْنْ (کُفْرِیْ) دَرِینَه رُونَاهِیَا (اِیمَانِیْ). بِیْگُمَانْ خُدِیْ ژِ بُوْ وَه رَووفَه، رَحِیمَه.

١٠. چه ژ وَه بُویَه کُو هُونْ مَالِێ خَوه دِ رِیَا خُدێ دَه خَرْجْ نَاکِنْ؟ حَالْ اَقَه کُو میرَاتَیَا ئَاسِیَانَانْ و عَرْدِێ هَرْ ژ بُوْ خُدێ یَه (مِلْكْ دِێ لِێ فَگَرَه). ژ وَه اَوِێنْ کُو بَرِیَا فَتْحَا مَکِّێ مَالِێ خَوه دِ رِێکَا خُدێ دَه خَرْجْ کِرِنْ و شْرْ کِرِنْ نَه مِینَا (یِێنْ کُو دِ پَێرَه اَفْ کِرِنَه). اَقِێنْ هَا، مَرْتَبَایَا وَانْ ژ یِێنْ کُو پِشْتَرَه خَرْجْ کِرِنْ و شْرْ کِرِنْ تَقَزْ مَزِنْتَرَه. دِگَلْ قِێ ژِی، خُدێ پَێمَانَا هَرِی سَهِی (جَنَّتْ) دَایَه هَرْ دُو دَسْتَیَانْ ژِی. بِێگُمَانْ خُدێ، ژ کَارْ و کِرِیَارِێنْ وَه ئَاگَاهْدَارَه.

١١. اَرِێ مَا کِی هَیَه کُو دِ رِێکَا خُدێ دَه مَالِێ خَوه بِرِنْدِی بِدَه، قِێجَه خُدێ ژِی دِێ قَاتْ بِقَاتْ لِێ زِێدَه بِکَه و هَرْ ژِێ رَه پَادَاشَکَه گِرَانْبَهَا هَیَه.

١٢. رُوْژَا (قِیَامْتِێ) تُو دِێ بِبِینِی کُو مِیرِێنْ بَاوَرْمَنْدْ و ژِنِێنْ بَاوَرْمَنْدْ، قَا یَه نُورَا وَانْ لِپِێشِیَا وَانْ و لِرَاسْتِێ وَانْ دِگَرَه (و ژ وَانْ رَه دِێ بِێ گُوْتِنْ): ایرُو، مِزْگِینِیَا وَه جَنَّتِّێنْ کُو دِ بِنْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ و هُونِێ هَرْ و هَرْ لِوَانْ بِمِینِنْ. هَا اَقَه سَرْفِرَازِی و خَلاسِیَا مَزِنْ.

١٣. وِێ رُوْژِێ مِیْرْ و ژِنِێنْ مُنَافِقْ دِێ ژ یِێنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه بِێژِنْ؛ لِبَنْدَا مَه رَاوَسْتِنْ، دَا اَمْ ژِی ژ نُورَا وَه پَارْچِێکِی وَرْگِرِنْ. دِێ ژ وَانْ رَه بِێ گُوْتِنْ: لِپَاشْ خَوه فَگَرِنْ (هَرِنْ دِنْیَایِێ) قِێجَه (لِوِرْ) لِنُورِێ بِگَرِنْ. اِیْدِی دِ نَقَبَا وَانْ دَه نَاقبَرْكْ تِێ دَنَانِینْ، ژِێ رَه دَرْگَهَكْ هَیَه کُو ژ رَخِێ هُنْدِرْ قَه (لِنَالِیِێ بَاوَرْمَنْدَانْ) تِی دَه رَحْمَتَه و ژ رَخِێ دَرْقَه (لِنَالِیِێ مُنَافِقَانْ) ژِی تِی دَه عَذَابَه.

١٤. (مُنَافِق) گَازِی وَانْ (بَاوَرْمَنْدَانْ) دِکِنْ، مَا اَمْ (لِدِنْیَایِێ) نَه لِگَلْ وَه بُونْ (ژ بُوْ چِه وَه دَفْ ژ مَه بَرْدَا)؟ بَاوَرْمَنْدْ ژ وَانْ رَه دِبِێژِنْ: اَرِێ هُونْ (لِبَرْچَافْ) دِگَلْ مَه بُونْ، لِێ بَلِێ وَه (بِدرُوتِیِێ) خَوه هَلاكْ کِرْ، وَه (بُوْ مُومِنَانْ) چَاڤْنِێرِیَا نَبَاشِیِێ دِکِرْ،(دَرْ بَارِێ اِسْلامِێ دَه) هُونْ کَتِنْ گُمَانِێ، هِێڤِیِێنْ پُوچْ هُونْ خَاپَانْدِنْ حَیَانِی کُو فَرْمَانَا خُدێ هَاتْ و شَیْطَانْ بِخُدِێ هُونْ خَاپَانْدِنْ.

١٥. قِێجَه (گَلِی مُنَافِقَانْ)! اِیرُو، نَه ژ وَه و نَه ژ یِێنْ بِێبَاوَرْ (اِیْنْ گَاوِرْ) تُو گَرَوْ دِێ

نَییِ قَبُولْکِرِنْ. جِهِیْ وَه ئَاگِرَه، اَوَه ژِ بُوْ وَه خَودِی و هَقَالْ. اَوْ جِهْ چِه پِیسَجِهِیْ لِیْقَگِرِیْ یَه!

١٦. اَرِیْ مَا ژِ بُوْ یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه هِیْ ژِی وَخْتْ نَهَاتِیَه کُو بِزِکْرِیْ خُدِیْ و بِقُرْئَانِیْ دِلِیْنْ وَانْ بِترْسَه و اَوْ نَبِنْ وَکِی وَانِیْنْ کُو بَرِیْ کِتِیبْ ژِ بُوْ وَانْ هَاتِنْ، قِیْجَه پِشْتِی صَالْ و زَمَانَانْ دِلِیْ وَانْ هِشْکْ بُوْ و گَلَکْ ژِ وَانْ ژِی ژِ رِیْ دَرْکَتِنَه.

١٧. بِزَانِنْ! بِرَاسْتِی خُدِیْ عَرْدِیْ پِشْتِی هِشْکْبُونَا وِیْ هِیْشِینْ دِکَه. بِرَاسْتِی ژِ بُوْ هُونْ تِیْگِهِیژِنْ مَه نِیشَانِیْنْ خَوه ژِ بُوْ وَه اَشْکَرَا کِرِنْ.

١٨. بِیْگُمَانْ مِیْرِیْنْ خِیْرْکَرْ و ژِنِیْنْ خِیْرْکَرْ و یِیْنْ کُو مَالِیْنْ خَوه دِ رِیْکَا خُدِیْ دَه دَانَه، خِیْرَا وَانْ قَاتْ بِقَاتْ زِیْدَه دِبَه و ژِ بُوْ وَانْ پَادَاشَکَه (خَلاتَکَه) گِرَانْبِهَا هَیَه.

١٩. اَوِیْنْ کُو بِخُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْنْ وِی بَاوَرِی ئَانِینْ؛ هَا اَونْ یِیْنْ رَاسْتُ و دُرِسْتْ. هَرْچِی کُو شَهِیدِنْ، ژِ بُوْ وَانْ لِجَمْ خُدَایِیْ وَانْ، خَلاتْ و رُونَاهِیَا وَانْ هَیَه. هَرْچِی اَوِیْنْ کُو کَافِرْ بُونَه و بَاوَرِی بِئَایِتِیْنْ مَه نَئَانِینَه، هَا اَوْ خَلْکِیْ دُوْزَهِیْ نَه.

٢٠. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِرَاسْتِی هَرْچِی ژِیَانَا دِنْیَایِیْ یَه، بَسْ لَیِسْتِنْ، مِژُولِی، خَوشْکَاهِی، دِ نَاقْبَرَا هَقْ دَه خَوهمَزِنْکِرِنَه و کُبَارِیَا بِمَالْ و زَارُوکَانَه. ژِیَانَا دِنْیَایِیْ وَکِی بَارَانَکِیْ یَه کُو گِیَایِیْ وِیْ جُوتْکَارْ کِیْفْخَوشْ دِکَه، پِشْتَرَه هِشْکْ بِبَه؛ تُو دِبِینِی کُو قَا یَه زَرْ بُوِیَه، پَاشِیْ دِبَه پُوشْ و پَلاخْ و دِ ئَاخِرَتِیْ دَه ژِی عَذَابَکِی دِژْوَارَه (ژِ بُوْ کَسِیْ دِنْیَایِیْ دِ سَرْ ئَاخِرَتِیْ رَه بِگِرَه)، یَانْ ژِی لِیْبُورِینْ و کَرَمَکَه ژِ جَمْ خُدِیْ یَه (ژِ بُوْ یِیْ کُو ئَاخِرَتِیْ دِ سَرْ دِنْیَایِیْ رَه بِگِرَه). ژِیَانَا دِنْیَایِیْ ژِ مَالِیْ خَاپَانْدِنِیْ پِیْ قَه نَه تِشْتَکِی دِنَه.

٢١. (گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ)! بِبَالْ مَغْفِیرَتَکَه ژِ جَمْ خُدَایِیْ خَوه قَه و بِبَالْ جَنَّتَکِیْ قَه کُو فِرَهِیَا وِیْ بِقَاسِی فِرَهِیَا ئَاسِیَانْ و عَرْدِیْ یَه پِیْشْبَازِیِیْ بِکِنْ کُو اَوْ (جَنَّتْ) ژِ بُوْ یِیْنْ کُو بِخُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْنْ وِی بَاوَرِی ئَانِینَه هَاتِیَه ئَامَادَه کِرِنْ. هَا اَفْ کَرَمَا خُدِیْ یَه کُو اَوْ کِیْ بِفِیْ دِدَه وِی. بِرَاسْتِی خُدِیْ خُدَایِیْ کَرَمَا مَزِنَه.

٢٢. چه کَارَساتَا کُو لِعَرْدِیْ بِقَومَه و چه وَرَه سَرِیْ وَه، هَرْ بَرِیَا کُو اَمْ وِیْ بِخُلِقینِنْ اَوْ د کِتِیْبَکِیْ دَه (کُو لَوْحُ الْمَحْفُوظَه) هَاتِیَه نِقِیسَانْدِنْ. بِیْگُمَانْ اَفْ لِبَرْ خُدِیْ هِیْسَانَه...

٢٣. دَا کُو بِقِی ئَاوَایِی هُونْ، ژ بَرْ یَا کُو ژ دَسْتْ وَه چُویَه غَمْگِینْ نَبِنْ و بِقَنْجِیَا کُو خُدِیْ دَایَه وَه ژِی چَاڤْسُورْ نَبِنْ. بِرَاسْتِی خُدِیْ ژ کَسِیْنْ قُرَه و سَرْخَوەڤَه‌چُویِی حَزْ نَاکَه.

٢٤. (اَوْ قُرَه)، اَوِیْنْ کُو طَمَاعِیِیْ دِکِنْ و شِیرَتَا طَمَاعِیِیْ لِخَلْکِیْ ژِی دِکِنْ. کِی بَرِیْ خَوه (ژ دَایِنَا خِیْرَانْ) ڤَگَرِینَه، ڤِیجَه بِرَاسْتِی خُدِیْ دَوْلَمَنْدْ و هِیْژَایِیْ پَسِنْدَاییِنِیْ یَه.

٢٥. صُوْنْدْ بَه، مَه پِیْخَمْبَرِیْنْ خَوه بِدَلِیلِیْنْ رُونْکَارْ ڤَه شَانْدِنْ و مَه دِگَلْ وَانْ ژِی کِتِیْبْ و شَهِیْنْ (نِظَامَا عَدَالَتِیْ) هِنَارْتِنْ دَا کُو اِنْسَانْ (بِقَانْ) عَدَالَتِیْ بِکِنْ. مَه هَسِنْ ژِی ئَانِی خَوارِیْ کُو تِی دَه هِیْزْ و قَوَتَکَه دِژْوَارْ هَیَه و ژ بُوْ خَلْکِیْ ژِی پِرْ فَیْدَه تِی دَه نَه و دَا کُو خُدِیْ، کَا کِی د غَیْبِیْ دَه ئَارِیکَارِیَا دِینِیْ خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْنْ وِی دِکَه دَرِینَه هُوْلِیْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ پِرْ بِهِیْزْ و سَرْدَسْتَه.

٢٦. صُوْنْدْ بَه، مَه نُوحْ و اِبْرَاهِیمْ (بِپِیْخَمْبَرِی) شَانْدِنْ و مَه پِیْخَمْبَرِی و کِتِیْبْ دَانَه زُرِّیتَا وَانْ. هِنْ ژ وَانْ د رِیَا رَاسْتْ دَه نَه و پِرِیْنْ وَانْ ژِی فَاسِقِنْ.

٢٧. پِشْتَرَه مَه پِیْخَمْبَرِیْنْ خَوه دَا سَرْ شُوْپَا وَانْ و مَه عِیسَایِیْ کُرِیْ مَرْیَمِیْ ژِی لِپَیْ وَانْ هِنَارْتْ. مَه اِنْجِیلْ دَایِیْ و مَه شَفْقَتْ و مَرْحَمَتْ خِسْتَه دِلِیْ یِیْنْ کُو دَانَه پَیْ وِی. رُهْبَانِیتَکَه (دَسْتْشُوشْتِنَا ژ دِنْیَایِیْ) کُو وَانْ ژ جَمْ خَوه لِیْئَانِیبُو مَه اَوْ لِسَرْ وَانْ فَرْزْ نَکِرِبُو. لِیْ بَلِیْ وَانْ (ژ بَرْ خَوه ڤَه) اَوْ دَرَانِینْ دَا کُو رَازِیبُونَا خُدِیْ بِدَسْتْ بِخِنْ. ڤِیجَه حَقِیْ وِیْ نَئَانِینْ جِهْ. پَاشِیْ ژ وَانْ یِیْنْ کُو وَانْ بَاوَرِی ئَانِینْ، مَه مُکَافَاتَا وَانْ دَا وَانْ و گَلَکْ ژ وَانْ ژِی فَاسِقِنْ.

٢٨. گَلِی یِیْنْ کُو وَه بَاوَرِی ئَانِیَه! ژ خُدِیْ بِترْسِنْ و بَاوَرِی بِپِیْخَمْبَرِیْ وِی (مُحَمَّدْ) بِینِنْ دَا کُو خُدِیْ ژ رَحْما خَوه دُو پِشْکَانْ بِدَه وَه (یِكْ: بَاوَرِیَا بِمُحَمَّدَه. یَا دِدُوِیَانْ: بَاوَرِیَا

بِێخَمْبَرِێنْ بَرِیَا وِی یَه) و نُورَکِێ بِدَه وَه کُو هُونْ بِوِێ بِمَشِنْ و دَا کُو لِوَه بِبُورَه. بِرَاسْتِی خُدِێ گُنَهْفَشِێرَه، دِلُوْقَانَه.

٢٩. (بِفِی ئَاوَایِی مَه هُونْ ئَاگَاهْدَارْ کِرِنْ) دَا خُدَانْکِتِێبْ بِزَانِنْ کُو ژ کَرَمَا خُدِێ تِشْتَكْ دِ دَسْتِێ وَانْ دَه نِینَه. بِرَاسْتِی کَرَمْ تَفْ دِ دَسْتِێ خُدِێ دَه یَه. اَوْ کِێ بِفِێ دِێ بِدَه وِی. خُدِێ خُدَانِێ قَنْجِیَا مَزِنَه.

٥٨. سُورَه یِێ مُجَادَلَه

سُورَه‌یِێ (مُجَادَلَه)،٢٢ (بِیسْتْ و دُو) ئَایِتَه، لِمَدِینِێ نَازِلْ بُویَه . نَافِێ سُورَه ژ ئَایِتَا پِێشِێنْ هَاتِیَه کُو تِی دَه بِێژَیَا (تُجَادِلُ) دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «تِێدِکُوشَه»یَه.

بِنَافِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. بِرَاسْتِی خُدِێ گُوتِنَا وِێ ژِنَا کُو دَرْ بَارِێ مِێرِێ خَوه دَه بِتَه رَه کَتِبُو گُفْتُوگُوِیِێ کُو گِلِی و گَازِنْدَا خَوه بِبَالْ خُدِێ قَه دِکِرْ بِهِسْتْ. خُدِێ، بِهَفْتِیْقِینَا وَه دِزَانَه، بِرَاسْتِی ژِی خُدِێ گُهْدِێرَه، بِینَرَه.

٢. ژ وَه، اَوْ کَسِێنْ کُو بِژِنِێنْ خَوه رَه ظِهَارِێ دِکِنْ (کُو ژ ژِنِێنْ خَوه رَه دِبِێژِنْ: تُو مِینَا دَایکَا مِنْ لِمِنْ حَرَامْ بِی)، ژِنِێنْ وَانْ نَه دَایکِێنْ وَانِنْ. دَایکِێنْ وَانْ تَنِێ اَوِێنْ کُو اَوْ وَلِدَانْدِنَه. بِرَاسْتِی اَوْ (بِظِهَارِێ) گُوتِنَکَه نَه لِرِێ و دَرَوْ دِبِێژِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ لِێبُهِێرْ و گُنَهْفَشِێرَه.

٣. اَوْ مِێرِێنْ کُو بِژِنِێنْ خَوه رَه ظِهَارِێ دِکِنْ و پَاشِێ ژ گُوتِنَا خَوه قَدِگَرِنْ (جَزَایِێ وَانْ) بَرِیَا اَوْ بِچِنْ نِفِینَا هَفْ، ئَازَادْکِرِنَا کُوْلَیکِی یَه. اَفْ شِیرَتَا خُدِێ یَه کُو لِوَه هَاتِیَه کِرِنْ. خُدِێ، ژ کِرِنِێنْ وَه هَایْدَارَه.

٤. فِێجَه اَوْ کَسِێ (ژ بُوْ ئَازَادْکِرِنِێ) کُوْلَه بِدَسْتْ نَکَفِێ،ایْدِی بَرِیَا اَوْ بِچَه نِفِینَا خَوه،

اَوِێ دُو مَهَانْ لِسَرْ هَڤْ رُوژِی بِگرَه. کَسِێ نِکَارِبَه (دُو مَهَانْ رُوژِی بِگرَه) بِلا خَوارِنِێ بِدَه شِێسْتْ فَقِیرَانْ. اَڤْ (کَفَارَتِێ ظِهَارِێ)، ژِ بُوّ کُو هُونْ بَاوَرِیِێ بِخُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بِینِنْ. هَا اَڤْ تِخُوبْ و حُکْمِێنْ خُدِێ نَه. ژِ بُوّ یِێنْ کَافِرْ ژِی (اِێنْ کُو بِوَانْ بَاوَرِی نَایِێنِنْ) عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

٥. بِرَاسْتِی اَوِێنْ کُو دِژَاتِی و نَیَارْتِیَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی دِکِنْ، چَاوَا یِێنْ بَرِیَا وَانْ رَزِیلْ و رِسْوَا بُونَه، اَوْ ژِی دِێ مِینَا وَانْ رَزِیلْ و رِسْوَا بِینْ. بِرَاسْتِی ژِی مَه نِیشَانِێنْ رُوْنَاکْ و اَشْکَرَا هِنَارْتِنَه. ژِ بُوّ کَافِرَانْ هَرْ عَذَابَکِی رِسْوَاکَرْ هَیَه.

٦. وِێ رُوْژَا کُو خُدِێ تَڤَکِی وَانْ قَدِرْینَه، ڤِێجَه چِقَاسْ کَارِێ وَانْ کِرِی دِێ وَانْ پِێ ئَاگَاهْدَارْ بِکَه. خُدِێ هَمُو کِرْنِێنْ وَانْ تُوْمَارْ کِرنَه و وَانْ ژِی کِرِنِێنْ خَوه ژِ بِیرْ کِرنَه. خُدِێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی چَاڤْدِێرَه.

٧. مَا تُو نِزَانِی، کُو چِه تِشْتِێنْ لِعَرْدُ و ئَاسِیمَانَانْ هَنَه هَرْ خُدِێ بِوَانْ دِزَانَه؟ چِه پِسْتَه پِسْتَا کُو دِ نَاڤْ سِسِیَانْ دَه چِێبَه، خُدِێ هَرْ یِێ جَارَانَه، کُو پِێنْجْ بِنْ سِسِیِێ وَانْ هَرْ خُدِێ یَه. چِه کِێمْتِرْ و چِه زِێدَه‌تِرِی ڤَانْ، اَوْ لِکُو دَرِێ دِبِنْ بِلا بِینْ خُدِێ هَرْ (بِزَانِینَا خَوه) لِگَلْ وَانَه. پَاشِێ رُوْژَا قِیَامَتِێ بِکِرِنِێنْ وَانْ دِێ وَانْ هَایْدَارْ بِکَه. بِرَاسْتِی خُدِێ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا یَه.

٨. کَا ژِ مِنْ رَه بِێژَه، مَا اَوِێنْ کُو نَهْیَا وَانْ ژِ پِسْتَه پِسْتِێ هَاتِیَه کِرِنْ (کُو اَوْ جِهُو و مُنَافِقِنْ)، پِشْتَرَه لِیَا کُو لِوَانْ هَاتِیَه قَدَخَه‌کِرِنْ قَدِرْگِرِنْ و دِ گُنَهْکَارِی، دِژْمِنَاهِی و نَگُهْدَارِیَا پِێخَمْبَرْ دَه پِسْتَه پِسْتِێ دِکِنْ تَه نَدِیتِنْ؟ گَاڤَا کُو اَوْ یِێنْ جَمْ تَه، بِسِلئَاڤَکَه کُو خُدِێ تُو پِێ سِلاڤْ نَکِرِیَه لِتَه سِلاڤْ دِکِنْ. دِ دِلِێ خَوه دَه ژِی دِبِێژِنْ «دَه بِلا خُدِێ بِیَا کُو اَمْ دِبِێژِنْ مَه بِدَه عَذَابِێ؟ جَهَنَمْ بَسِی وَانَه، اَوْ دِێ بِچِنْ وِێ، اَوْ چِه پِیسَجِهَه![1]

١ اَڤْ کَسْ جِهُو و مُنَافِقْ بُونْ. لِجَمْ مِسْلِمَانَانْ دِکِرِنْ پِسْتِپِسْتْ و دِخَوسْتِنْ گُمَانِێ بِخِنْ دِلِێنْ مُؤْمِنَانْ و بِڤِێ هَلْوَسْتَا خَوه بِمُؤْمِنَانْ بِدِنْ فَهِمْکِرِنْ کُو دِ جِهَادِێ دَه جِهَادْکَارْ تِێکْ چُونَه و هَاتِنَه کُشْتِنْ. پِێخَمْبَرْ ﷺ

٩. گَلِی یێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! گَاقَا کُو وَه بِدزِیکَا دِ نَاقْ خَوه دَه خَبَرْ دَا، بِیَا گُنَهْ، بِیَا نَیَارْتِی و یَا دِژرَابَرِیَا پێخَمْبَرْ خَبَرْ نَدِنْ؛ بِقَنْجِی و تَقْوَایِێ خَبَرْ بِدِنْ و ژِ خُدَایِێ کُو هُونِێ بِبَالْ قَه بِێنَه جِقَانَدِنْ بِترْسِنْ.

١٠. پِسْتَه پِسْتْ بَسْ ژِ شَیْطِێنَه؛ دَا کُو بَاوَرْمَنْدْ پِێ غَمْگِینْ بِبِنْ. اَوْ بِخَوه (شَیْطَانْ) حَتَا دَسْتُورَا خُدِێ نَبَه نِکَارَه تُو زَرَارِێ بِدَه وَانْ. قِێجَه بَاوَرْمَنْدْ بِلا هَرْ خَوه بِسْپِێرِنْ خُدِێ.

١١. گَلِی یێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! دَمَا کُو ژِ وَه رَه بِێ گُوتِنْ؛ دِ دِیوَانِێنْ خَوه یێنْ جِقِینَانْ دَه (ژِ یێنْ کُو بَشْدَارْ دِبِنْ رَه رِێ قَکِنْ و جِهْ) فِرَه بِکِنْ، هُونْ ژِی جِهْ فِرَه بِکِنْ، خُدِێ ژِی ژِ بُوْ وَه جِهْ فِرَهْ دِکَه. گَاقَا کُو ژِ وَه رَه بِێ گُوتِنْ؛ ژِ جِهِێ خَوه رَابِنْ، قِێجَه هُونْ ژِی رَابِنْ (دَا جِهِێ هِنَکِی دِنْ چِێبَه). اَوِێنْ کُو ژِ وَه بَاوَرِی نَانِینَه و اَوِێنْ کُو زَانِینْ ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَاینْ خُدِێ مَرْتَبَیَا وَانْ بِلِنْدْ دِکَه. خُدِێ بِکَارْ و کِرْیَارِێنْ کُو هُونْ دِکِنْ ئَاگَاهْدَارَه.

١٢. گَلِی یێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! گَاقَا وَه خَوسْتْ کُو هُونْ بِدزِی بِپِێخَمْبَرْ رَه بِپَیِفْنْ، بَرِیَا وِێ نَاخَافْتِنَا خَوه صَدَقَه‌یَکِێ بِدِنْ (خِزَانَانْ). اَفْ ژِ بُوْ وَه چِێترْ و پَاکْترَه. اَگَرْ هُونْ تِشْتَکِی نَبِینِنْ (کُو بِکِنْ صَدَقَه) قِێجَه بِرَاسْتِی خُدِێ گُنَهْژِێبِرَه، دِلُوْقَانَه.[1]

١٣. اَرِێ مَا هُونْ ژِ فَقِیرْبُونِێ تِرْسِیَانْ کُو بَرِی هُونْ بِپِێخَمْبَرْ رَه بِنَاخِفْنْ وَه صَدَقَه بِجِهْ نَنَانِینْ؟ اِیْدِی کُو وَه اَوْ نَکِرْ و خُدِێ ژِی هُونْ عَفُو کِرِنْ؛ قِێجَه بِتَکُوزِی نِمِێژْ بِکِنْ،

اَفْ پِسْتِپِسْتْ لِوَانْ قَدَخَه کِرِبُو. بِێتُوزِیَکَه دِنْ نَا جِهُوِیَانْ اَوْ بُوْ کُو رَاسْتِی پِێخَمْبَرْ ﷺ دِهَاتِنْ، ژِێ رَه دِگُوتِنْ: اَلسَّامُ عَلَیكَ یَعْنِی مِرِنْ ژِ تَه رَه بَه. پِێخَمْبَرْ ﷺ گُوتِنَا وَانْ فَهِمْ دِکِرْ و وِهَا بَرْسِفَا وَانْ دِدَا «وَه عَلَیكُمْ»یَعْنِی؛ ژِ وَه رَه بَه. لِێبَلِێ هَلْوَسْتَا خَوه یَا نَازِكْ و بِرُومَتْ نَدگُهَرَانْدْ و لِرُو یێنْ وَانْ نَدِدَا.

١ اَفْ فَرْمَانَا اِلٰهِی ژِ بُوْ فِێ یَه، دَا کُو ژِ بُوْ پِێخَمْبَرْ رِێزْ و حُرْمَتْ وَرَه گِرْتِنْ، نَاریکَارِیَا خِزَانَانْ وَرَه کِرِنْ. زِێدَه پِرْسْ نَیِێنْ کِرِنْ، مِرْوِفِێنْ خَالِصْ و مُنَافِقْ و یِێنْ کُو ژِ دِنْیَایِێ حَزْ دِکِنْ و یِێنْ کُو ژِ نَاخِرَتِێ حَزْ دِکِنْ، ژِ هَفْ بِێنَه فَقَتَانَدِنْ و زَانِینْ.

زَکَاتَا مَالِێ خَوه بِدِنْ و گُهْدَارِیَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بِکِنْ. تَقَزْ خُدِێ ژِ کِرِنِێنْ وَه نَاگَاهْدَارَه.

١٤. کَا ژِ مِنْ رَه بِێژَه، مَا اَوِێنْ کُو بُونَه دُوسْتُ و نَارِیکَارِێ قَوْمَکِی کُو خُدِێ غَزَبْ لِوَانْ کِرِیَه تُو نَانِێرِی؟ اَوْ (مُنَافِقْ) نَه ژِ وَه نَه، نَه ژِی ژِ وَانْ (جِهُویَانِ) نْ. دِگَلْ کُو (رَاسْتِیِێ) دِزَانِنْ ژِی بِدَرَوْ صُوْنْدْ دِخونْ.

١٥. خُدِێ، ژِ وَانْ (مُنَافِقَانْ) رَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ ئَامَادَه کِرِیَه. بِرَاسْتِی یَا کُو اَوْ دِکِنْ، چِقَاسْ بِیسَه!

١٦. وَانْ صُونَدِێنْ خَوه ژِ خَوه رَه کِرِنَه مَرْتَالْ (دَا کُو خَوه و مَالِێ خَوه بِێ بِپَارِێزِنْ) و وَانْ رِێکَا خُدِێ لِبَرْ خَلْکِێ گِرْتِنْ. قِیْجَه ژِ وَانْ رَه عَذَابَکِی رِسْوَاکَرْ و هَتِکْبَرْ هَیَه.

١٧. مَالْ و زَارُوْکِێنْ وَانْ لِهَمْبَرِی عَذَابِێ خُدِێ دِێ تُو فَیْدَهیَکِێ نَدَه وَانْ. اَوْ خَلْکِێ دُوزَهِێ نَه. اَوْ دِێ هَرْ و هَرْ لِێ بِمِینِنْ.

١٨. رُوْژَا کُو خُدِێ وَانْ تَقَانْ سَاغْ دِکَه و ژِ بُوْ حَسَابْدِیتِنِێ لِهَقْ کُوْمْ دِکَه، چَاوَا لِدِنْیَایِێ ژِ بُوْ وَه بِدَرَوْ صُوْنْدْ دِخَوارِنْ، وِسَا ژِ خُدِێ رَه ژِی دِێ صُوْنْدْ بِخونْ. ژِ وَانْ وَه یَه کُو اَوْ لِسَرْ تِشْتَکِی نَه؟ نَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِێگُمَانْ اَوْ هَرْ دَرَوْکَارْ بِخَوه نَه.

١٩. شَیْطَانْ لِسَرْ وَانْ بُویَه دَسْتْهِلاتْ، زِکْرِێ خُدِێ بِوَانْ دَایَه ژِبِیرْکِرِنْ. هَا اَوْ هَقْبَنْدِێنْ شَیْطِێنِنْ. نَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِرَاسْتِی ژِی بَنْدَا شَیْطِێنْ هَرْ یِێنْ خَسِرِی نَه.

٢٠. بِێگُمَانْ اَوِێنْ کُو نَیَارْتِیَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی دِکِنْ. هَا اَوْ (دِ نَاڤْ) کَسِێنْ رَزِیلْتِرِینْ و رِسْوَاتِرِینْ دَه نَه.

٢١. خُدِێ بِرْیَارْ دَایَه: بِرَاسْتِی اَزْ و قَاصِدِێنْ خَوه هَرْ اَمِێ بِسَرْ کَفِنْ. بِێگُمَانْ خُدِێ هِێزْدَارْ و سَرْدَسْتَه.

٢٢. تُو دِیْ جِقَاتَکَه کُو بَاوَرِی بِخُدِیْ و رُوْزَا ئَاخِرَتِیْ ئَانِیبَه نَبِینِی کُو اَوْ ژِ وَانْ کَسِیْنْ کُو نَیَارْتِیَا خُدِیْ و پِیْخَمْبَرِیْ وِی دِکِنْ حَزْ بِکِنْ. چَنْدِی اَوْ بَاقِیْنْ وَانْ، یَانْ کُرِیْنْ وَانْ، یَانْ بِرَایِیْنْ وَانْ، یَانْ عَشِیرَا وَانْ بِنْ ژِی. هَا اَوْ، خُدِیْ دِ دِلِیْنْ وَانْ دَه اِیمَانْ نِقِیسِیَه و بِجِهْ کِرِیَه، بِئَارِیکَارِی و پِشْتْگِرِیکَه ژِ جَمْ خَوه اَوْ خُرْتْ کِرِنَه. خُدِیْ دِیْ وَانْ بِخَه بِهِشْتِیْنْ وِسَا کُو دِ بِنِیْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِکِنْ و اَوْ دِیْ هَرْ و هَرْ لِیْ بِمِینِنْ. خُدِیْ ژِ وَانْ رَازِی بُوِیَه، اَوْ ژِی ژِ خُدِیْ رَازِی بُونَه. هَا اَوْ بَنْدَا خُدِیْ نَه. ئَاگَاهْدَارْ بِنْ! بِرَاسْتِی ژِی بَنْدَا خُدِیْ هَرْ یِیْنْ سَرْفِرَازْ و رِزْگَارْبُوِیی نَه.

٥٩. سُورَه یِیْ حَشْر

سُورَه‌یِیْ (حَشْر)، ٢٤ (بِیسْتْ و چَارْ) ئَایَتَه، لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُوِیَه ، نَاقِیْ خَوه ژِ ئَایَتَا ٢ یِیْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه بِیْژَیَا «حَشْرْ» بِهُرِیَه و بِمَعْنَا کُوچْکِرِنَه.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. چِقَاسْ تِشْتِیْنْ لِعَرْدْ و ئَاسِیمَانَانْ هَنَه خُدِیْ تَسْبِیحْ دِکِنْ هَرْ اَوَه یِیْ عَزِیزِ یِیْ حَکِیمْ.

٢. خُدِیْ یَه، یِیْ کُو ژِ اَهْلِیکِتِیبَانْ اِیْنْ بَاوَرِی نَئَانِیْنْ (کُو جِهُوِیِیْنْ بَنِی نَضْرِنْ)، جَارَا یِکَمْ اَوْ ژِ وَلاتِیْ وَانْ دَرْخِسْتِنْ. وَه ظَنْ نَدِکْرْ کُو اَوِیْ بِیْنَه دَرِیْخِسْتِنْ. ژِ وَانْ ژِی وَه یَه کُو کَلَیِیْنْ وَانْ دِیْ وَانْ ژِ (هِیْزَا) خُدِیْ بِپَارِیْزِنْ. لِیْبَلِیْ خُدِیْ ژِ دَفْرَکَه کُو وَانْ بِیرَا وِیْ نَدِبِرْ قَه هَاتَه وَانْ. خُدِیْ تِرْسْ ئَاقِیْتْ سَرْ دِلِیْ وَانْ، بِئَاوَایَکِی وِلُو کُو هْمْ بِدَسْتِیْنْ خَوه هْمْ ژِی بِدَسْتِیْنْ مُؤْمِنَانْ خَانِیِیْنْ خَوه وِیْرَانْ دِکِرِنْ. قِیْجَه هَیْ گَلِی ئَاقِلْمَنْدَانْ، دَرْسْ و عِبْرَتْ بِگِرِنْ.

٣. اَگَرْ خُدِیْ ژِ بُوْ وَانْ دَرْکَتِنْ نَنِقِیسَانْدَا، دِ دِنِیَایِیْ دَه بِئَاوَایَکِی دِنْ (بِکُشْتِنْ و دِیلْکِرِنِیْ) تَقَزْ دِیْ اَوْ بِدَانَا عَذَابِیْ. ژِ بُوْ وَانْ لِئَاخِرَتِیْ ژِی عَذَابِیْ ئَاگِرْ هَیَه.

٤. اَڤْ (عَذَابْ)، ژ بَرْ ڤێ یه کُو وَانْ دژْبَریَا خُدێ و پێخَمْبَرێ وی دکِرْ. کِی، دژْمِنَاتِی و بێأَمْرِیَا خُدێ بکَه، ڤێجَه بِرَاسْتِی عَذَابِێ خُدێ پڕ دژْوَارَه.

٥. چه دَارْخُرْمَییْنْ (بَنِی نَدْرِیَانْ) کُو وَه بِرِیبِنْ، ئَانْ ژِی وَه لِسَرْ کُوکَا وَانْ هِشْتِبِنْ اَوْ بِدَسْتُورَا خُدێ بُویَه و دَا کُو خُدێ فَاسِقَانْ رِسْوَا و رَزِیلْ بکَه.

٦. یَا کُو خُدێ ژ مَالِێنْ وَانْ (جهُویَانْ) غَنِیمَتْ دَایَه پێخَمْبَرێ خَوه، ڤێجَه وَه ژ بُوْ وێ (غَنِیمَتِێ) تُو هَسْپْ و دَڤَهْ نَبَزَانْدنَه. لِیَبَلِێ خُدێ، کِێ بِڤِێ دِێ لِدژِی وَانْ پێخَمْبَرێ خَوه سَرْفِرَازْ بکَه. خُدێ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٧. اَوْ مَالِێ کُو بِێ شَرْ خُدێ کِرِیَه دَسْتْکَفْتِی ژ بُوْ پێخَمْبَرێ خَوه، اَوِێ کُو ژ خَلْکِێ گُنْدَانْ هَاتِیَه صِتَانْدنْ، ڤێجَه اَوْ ژ بُوْ خُدێ، ژ بُوْ پێخَمْبَرێ وی، ژ بُوْ خزْمِێنْ پێخَمْبَرْ، ژ بُوْ سِیوِیَانْ، ژ بُوْ خِزَانْ و رِیْوِیَانَه. دَا اَوْ غَنِیمَتْ، تِمْ نَمِینَه د دَسْتِێ دَوْلَمَنْدِێنْ وَه دَه. پێخَمْبَرْ چه دَا وَه بِگِرِنْ و چه لِوَه قَدَخَه بکَه خَوه ژێ ڤَدِنْ. هَایْ ژ حُکْمُ و فَرْمَانِێنْ خُدێ هَبِنْ. بِرَاسْتِی ژِی خُدێ عَذَابْدژْوَارَه.

٨. (اَوْ مَالِێ غَنِیمَتِێ) ژ بُوْ فَقِیرْ و زَارِێنْ مُهَاجِرَانَه، اَوِێنْ کُو ژ مَالْ و وَلاتِێ خَوه هَاتِنَه دَرْئَانِینْ، دَاخَوازَا کَرَمْ و رَازِیبُونَا خُدَایِێ خَوه دِکِنْ و نَاریکَارِیَا (دِینِێ) خُدێ و پێخَمْبَرِێ وی دِکِنْ. هَا اَوْ، یِێنْ رَاسْتُ و دُرِسْتِنْ.

٩. اَوِێنْ هِێ ژ بَرِێ ڤَه لِمَدِینِێ بِجهْ بُونَه و بَرِی هِجْرَتَا مُهَاجِرَانْ بَاوَرِی ئَانِینَه، اَوْ ژ وَانِێنْ کُو بِبَالْ وَانْ ڤَه هِجْرَتْ کِرِنْ حَزْ دِکِنْ و ژ بُوْ مَالِێ کُو ژ وَانْ (مُهَاجِرَانْ) رَه هَاتِیَه دَایِنْ د دِلِێ خَوه دَه چَاڤْتَبَارِیَکِێ ژِی نَاکِنْ. چَنْدِی کُو پێدِڤِیَا وَانْ بِغَنِیمَتِێ هَبَه ژِی مُهَاجِرَانْ د سَرْ خَوه رَه دگِرِنْ (حَوْجَدَارِیَا مُهَاجِرَانْ لِپێشِیَا حَوْجَدَارِیَا خَوه دِبِینِنْ). کِی خَوه ژ بَخِیلِیَا نَفْسَا خَوه بِپَارِیزَه، ڤِیجَه هَا اَوِنْ یِێنْ کُو (بِگِهِشْتِنَا رِظَایَا خُدێ) سَرْفِرَازْ بُونَه.

١٠. اَوِێنْ کُو د پِشْتِی وَانْ (مُهَاجِرُ و انْصَارِیَانْ) دَه هَاتِنْ، دِبِێژِنْ: خُدَایِێ مَه! لِگُنَهِێنْ

مَه و گُنهێنْ برَایێنْ مَه یێنْ کُو بَریَا مَه بَاوَری ئَانینَه بِبُورَه، کِینْ و رِکَا وَانْ نَخَه دِلِێ مَه! خُدَایِێ مَه، بِرَاسْتِی تُو رَووفِی، رَحِیمِی!

١١. مَا تَه اَوِێنْ مُنَافِقْ نَدِیتِنْ کُو ژِ برَایێنْ خَوه یێنْ اَهْلِی کِتِێبْ رَه اِێنْ کُو کَافِرْ بُونَه دِبێژِنْ: اَگَرْ هُونْ ژِ جِهْ و وَارِێنْ خَوه بِێنَه دَرانِینْ، تَقَزْ اَمِێ ژِی لِگَلْ وَه دَرْکَفِنْ؛ لِدِژِی وَه اَمِێ هِیچْ بِگُوتِنَا تُو کَسِی نَکِنْ. اَگَرْ شَرِێ وَه بِێ کِرِنْ، مُحَقَّقْ اَمِێ ئَاریکَارِیَا وَه بِکِنْ؟ خُدِێ، شَاهدَه‌یِیِێ دِدَه کُو مُنَافِقْ برَاسْتِی دَرَوِینِنْ.

١٢. صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ اَوْ بِێنَه دَرَانِینْ (مُنَافِقْ) دِگَلْ وَانْ دَرْنَاکَفِنْ، هَکَه شَرِێ وَانْ بِێ کِرِنْ اَوْ دِێ ئَاریکَارِیَا وَانْ نَکِنْ، هَکَه ئَارِی وَانْ بِکِنْ ژِی دِێ بِشُونْ خَوه قَه قَگَرِنْ و بِرَفِنْ، پِشْتَرَه دِێ ئَاریکَارِیَا وَانْ (جِهُویَانْ) ژِی نَیِێ کِرِنْ.

١٣. تِرْسَا وَه دِ دِلِێ وَانْ دَه ژِ تِرْسَا خُدِێ بِێهْتِرَه. لَوْرَا اَوْ، جِقَاتَکَه تِێنَگِهِیشْتِی نَه.

١٤. (جِهُو،) کُو اَوْ دِ وَارَکِی ئَاصِیِێ دَه یَانْ ژِی دِ پِشْتْ دِیوَارَانْ دَه نَبِنْ، پِێکَکَه شَرِێ وَه نَاکِنْ. کِینَا وَانْ بِهَقْ رَه پِرْ دِژْوَارَه. ژِ تَه وَه یَه کُو اَوْ بِهَقْ رَه هَفْکَارِنْ، حَالْ اَقَه کُو دِلِێ وَانْ بَلاوَلا (و ژِ هَقْ جُدَا) نَه. اَقْ رَوْشَا وَانْ ژِ بَرْ کُو اَوْ جِقَاتَکَه کِێمْنَاقِلْ و تِێنَگِهَایْی نَه.

١٥. (رَوْشَا وَانْ جِهُویَانْ) مِینَا رَوْشَا وَانْ (مُشْرِکِ) ـێنْ کُو دِ بَرِیَا وَانْ دَه، ژِ نِێزِیکْ قَه (لِدِنْیَایِێ) جَزَایِێ کَارْ و کِرِیَارِێنْ خَوه چِێژَانْدِنَه و ژِ بُوْ وَانْ (لِئَاخِرَتِێ) عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

١٦. (رَوْشَا مُنَافِقَانْ ژِی) عَیْنِی وَکِی رَوْشَا شَیْطِێنَه، گَاقَا ژِ اِنْسِێنْ رَه دِبِێژَه: کَافِرْ بِبَه. چِه گَاقَا کُو اِنْسَانْ کَافِرْ دِبَه، ژِێ رَه دِبِێژَه: بِرَاسْتِی اَزْ ژِ تَه بِێزَارِمْ؛ لَوْرَا اَزْ ژِ وِی خُدَایِێ کُو پَرْوَرْدَگَارِێ عَالَمِێ یَه دِترْسِمْ.

١٧. ڤِێجَه اَنْجَامَا هَرْدُویَانْ (جِهُو و مُنَافِقَانْ) ژِی دِێ بِبَه نَاگِرْ، اَوِێ هَرْ و هَرْ تِی دَه بِنْ. هَا اَقَه جَزَایِێ ظَالِمَانْ.

١٨. گَلی بَاوَرْمَنْدَانْ، بیَا خُدیێ بِکِنْ و بِلا هَرْ کَسْ بِنِیْرَه کَا ژ بُوْ ئَاخْرَتیێ چه ئَامَادَه کِریَه (و لِبِیْشِیَا خَوه چه هِنَارْتِیَه). هَایْ ژ فَرْمَانِیْنْ خُدیێ هَبِنْ، بِرَاسْتِی خُدیێ ژ کِرِنِیْنْ وَه ئَاگَاهْدَارَه.

١٩. هُونْ نَبِنْ وَکِی وَانِیْنْ کُو خُدیێ ژ بِیرْ کِرِنْ، ڤِیْجَه خُدیێ ژی وَانْ بوَانْ دَا ژِبِیرْکِرِنْ. بِیْنْ ژِرِیْدَرْکَتِی هَا اَوْ بِخَوه نَه.

خُدیێ لِمَه فَرْمَانْ دِکَه کُو اَمْ نْبِنْ مِینَا وَانِیْنْ کُو تَرْکَا طَاعَتِیێ خُدیێ کِرِنَه و اَمْرِیێ وِی پِشْتْ گُهیێ خَوه قَه ئَاڤِیْتِنَه. ڤِیْجَه بِسَدَمْ ڤِیێ کِرِنَا وَانْ، خُدیێ ژی یَا کُو دِ بَرْژَوَنَدِییێ وَانْ دَه یَه بوَانْ دَا ژِبِیرْکِرِنْ. وَانْ ژی دَڤْ ژِ کَارْ و بَارِیْنْ بَاشْ بَرْدَانْ و کَتِنْ دُو یَا بِیێ فَیْدَه.

٢٠. جَهَنَّمِی و جَنَّتِی نَابِنْ وَکّهَڤْ؛ جَنَّتِی، بِیْنْ رِزْگَارْبُوِیی نَه.

٢١. اَگَرْ مَه اَڤْ قُرْئَانْ لِسَرْ چِیَایَکِی بِهِنَارْتَا، بِرَاسْتِی تَه دِیێ اَوْ بِدِیتَا کُو وَا یَه ژ تِرْسَا خُدیێ تِرْسْگِرْتِی، بَرْدَسْتْبُوِیی و پَرْچَه پَرْچَه بُویَه. اَمْ قَانْ نِمُونَیَانْ ژ مِرُوْڤَانْ رَه اَشْکَرَا دِکِنْ دَا کُو بِفِکِرِنْ.

٢٢. اَوْ خُدَاییِ کُو ژ وِی پِیێ قَه تُو اِلٰه تُنِنْ، تَفَکِیێ غَیْبُ و دَارِیچَاڤِیێ دِزَانَه. هَرْ اَوَه، پِیێ رَحْمَنْ پِیێ رَحِیمْ.

٢٣. اَوْ اَللَهَ، اَوِیێ کُو ژ وِی پِیێ قَه تُو اِلٰه تُنِنْ. اَوْ خُدَاییِ هَرْ تِشْتِی یَه، ژ هَرْ کِیْمَاسِییِ پَاکْ و پَاقِژَه، سَرْکَانِیَا رِحَتِی و سَلامَتِییِ یَه، پِیْبَاوَرَه، لِسَرْ هَرْ تِشْتِی زِیْرَەڤَانَه، دِ کَارِیْ خَوه دَه سَرْکَفْتِی یَه، ژ مَخْلُوقِیێ خَوه رَه سَرْدَسْتَه، خَوەمَزِنْدِیْرَه (مَزِنَه و کُبَارَه)، خُدیێ پَاکْ و بِیْرِی یَه ژ یَا کُو (اَوْ) ژِیْ رَه دِکِنْ هَڤْبَارْ.

٢٤. اَوْ اَللَهَ، اَوِیێ کُو ئَافِرِینَرَه، ژ تُنَهِییِ ئَاڤَاسَازِیْ ئَاڤَاسَازَانَه، ژ مَخْلُوقَانْ رَه دِرُوڤْدِیْرَه، نَاڤِیْنْ هَرِی خَوشِكْ هَرْ ژِیْ رَه نَه، بِیْنْ لِئَاسِیَانْ و لِعَرْدِیْ وِی پَاكْ دِدِیْرِنْ و اَوَه پِیْ عَزِیزِ پِیْ حَکِیمْ.

٦٠. سُورَه یِیْ مُمْتَحِنَه

سُورَه‌یِیْ (مُمْتَحِنَه)، سِیْزْدَهْ (١٣) ئَایِتَه. لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُویَه . سُورَه نَاقِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا ١٠اَمْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه بِیْژَیَا اِیمْتِیحَانْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا اَزْمُونَ و جَرْبَانْدِنَه.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. گَلِی یِیْنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! دِژْمِنِیْ مِنْ و دِژْمِنِیْ خَوه ژِ خَوه رَه نَکِنْ دُوسْتُ و ئَارِیکَارْ کُو بِحَزْکِرِنِی هُونْ خَوه بِگِهِینِنْ وَانْ. رَوْشْ اَقَه کُو اَوْ بِحَقِیَا کُو ژِ وَه رَه هَاتِیَه شَانَدِنْ بَاوَرِی نَایِنِنْ. ژِ بَرْ کُو وَه بِخُدِیْ کُو اَوْ پَرْوَرْدَگَارِیْ وَه یَه بَاوَرِی ئَانِیبُو، (وَانْ) هُونْ و پِیْخَمْبَرْ ژِ جِهْ و وَارِیْ وَه دَرْخِسْتِنْ. اَگَرْ هُونْ ژِ بُوْ جِهَادِیْ و رَازِیبُونَا مِنْ (ژِ وَارِیْ خَوه) دَرْکَتِبِنْ، هُونْ وَانْ ژِ خَوه رَه نَکِنْ دُوسْتُ و ئَارِیکَارْ کُو بِدزِی هُونْ حَزْکِرنَا خَوه بِگِهِینِنْ وَانْ. اَزْ بِیَا هُونْ قَدِشِیرِنْ و بِیَا هُونْ اَشْکَرَا ژِی دِکِنْ دزَانِمْ. ژِ وَه کِی قِیْ بِکَه بِرَاسْتِی وِی رِیَا رَاسْتْ وِنْدَا کِرِیَه.

٢. اَگَرْ هُونْ بِکَفْنْ دَسْتِیْ وَانْ (و اَوْ زُوْرَا وَه بِبِنْ)، دِیْ ژِ وَه رَه بِبِنْ دِژْمِنْ و دِیْ بِخَرَابِیِیْ دَسْتُ و زِمَانِیْنْ خَوه دِرِیْژِی وَه بِکِنْ. ژِخَوه اَوْ ژِ دِلْ و جَانْ دِخَوازِنْ کُو هُونْ ژِی (وَکِی وَانْ) کَافِرْ بِبِنْ.

٣. رُوْژَا قِیَامَتِیْ خِزِمْ و زَارُوکِیْنْ وَه دِیْ تُو فَیْدِیْ نَدِنْ وَه. خُدِیْ ،(رُوْژَا قِیَامَتِیْ) دِیْ وَه ژِ هَفْ بِقَتِینَه. خُدِیْ بِیَا هُونْ دِکِنْ بِینَرَه.

٤. بِرَاسْتِی دِ سَرْپِیْهَاتِیَا اِبْرَاهِیمْ دَه و بَاوَرْمَنَدِیْنْ لِگَلْ وِی ژِ بُوْ وَه نِمُونَیکَه سِیْحِی و بَاشْ هَبُو؛ دَمَا وَانْ ژِ گَلِیْ خَوه رَه گُوتِنْ: اَمْ ژِ وَه و وَانِیْنْ کُو ژِ بِلِی خُدِیْ هُونْ وَانْ دِحَبِینْ بِیْرِی و دُورِنْ و اَمْ (رِیْچَا) وَه قَبُولْ نَاکِنْ. اَفْ رِکْ و نَیَارْتِی هَرْ دِ نَافْبَرَا مَه و وَه دَه خُیَا بُوْ و رَانَابَه حَتَا کُو هُونْ بَاوَرِی بِخُدِیْ تَنِیْ نَینِنْ.(دِ هَرْ تِشْتِی دَه اِبْرَاهِیمْ پِیْخَمْبَرْ ژِ بُوْ وَه نِمُونَه یَه) ژِ بِلِی گُوتِنَا اِبْرَاهِیمْ نَا ژِ بَاقِیْ خَوه رَه گُوتِی؛ صُوْنْدْ بَه،

اَزِیْ لِیْبُورِینَا تَه (ژِ خُدِیْ) بِخَوازِمْ، لِیْبَلِیْ اَزْ نِکَارْمْ تُو عَذَابِیْ خُدِیْ ژِ سَرْ تَه بِدِمْ نَالِی. خُدَایِیْ مَه! مَه خَوه هَرْ سِپَارْتِیَه تَه و مْ لِتَه فَگَرِیَانَه و فَگَرْ بَسْ بِبَالْ تَه فَه یَه.

٥. خُدَایِیْ مَه! مَه بِعَذَابْدَاینَا ژِ جَمْ کَافِرَانْ نَجَرِبِینَه. خُدَایِیْ مَه، لِمَه بِبُورَه! بِرَاسْتِی هَرْ تُو یِی یِیْ سَرْدَسْتْ، یِیْ کَارْبِنَجِهْ.

٦. صُوْنْدْ بَه، بِرَاسْتِی ژِ بُوْ وَه دِ وَانْ دَه نِمُونَیِیْنْ هَرِی بَاشْ هَنَه، ژِ بُوْ یِیْنْ کُو خَلاتَا خُدِیْ هِیْفِی بِکَه و ژِ رُوْژَا قِیَامَتِیْ بِترْسَه. کِی کُو بَرِیْ خَوه (ژِ اِیمَانِیْ) فَگَرِینَه قِیْجَه بِرَاسْتِی هَرْ خُدِیْ یَه یِیْ دَوْلَمَنْدْ، یِیْ لایِقِیْ حَمْدُ و سَنَایِیْ.

٧. دِبَه کُو خُدِیْ حَزْکِرَنَکِیْ بِخَه نَاقْبَرَا وَه و وَانِیْنْ کُو وَه دِژْمِنِیَا وَانْ دِکِرْ. خُدِیْ، خَودَانْهِیْزْ و شِیَانَه. خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرَه، دِلُوْقَانَه.

٨. اَوِیْنْ کُو ژِ بُوْ دِینْ شَرِیْ وَه نَکِرِنْ و هُونْ ژِ وَلاتِیْ وَه دَرْنَخِسْتِنْ، خُدِیْ لِوَه قَدَخَه نَاکَه کُو هُونْ لِوَانْ قَنْجِی و عَدَالَتِیْ بِکِنْ. بِرَاسْتِی خُدِیْ ژِ عَدَالَتْکَرَانْ حَزْ دِکَه.

٩. بَسْ خُدِیْ لِوَه قَدَخَه (نَهِیَا وَه) دِکَه کُو هُونْ وَانِیْنْ کُو ژِ بُوْ دِینْ شَرِیْ وَه کِرِنْ و هُونْ ژِ جِهُ و وَارِیْ وَه دَرْخِسْتِنْ و ژِ بُوْ دَرَنَانِینَا وَه نَارِیکَارِی کِرِنْ کُو هُونْ ژِ خَوه رَه بِکِنْ دُوسْتُ و نَارِیکَارْ. کِی وَانْ ژِ خَوه رَه بِکَه دُوْسْتُ و نَارِیکَارْ، قِیْجَه هَا اَونْ یِیْنْ سْتَمْکَارْ.

١٠. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! گَافَا کُو ژِنِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ هِجْرَتْ بِکِنْ و بِیْنْ جَمْ وَه، وَانْ بِجَرِبِینْ (کَا ژِ دِلْ بَاوَرِی نَانِینَه یَانْ نَا). خُدِیْ بِیْهْتَرْ نَاگَاهْدَارَه ژِ اِیمَانَا وَانْ. اَگَرْ وَه زَانِی کُو اَوْ ژِنْ ژِ دِلْ بَاوَرْمَنَدْنْ، وَانْ لِکَافِرَانْ فَنْگَرِینْ. نَه اَوْ ژِنِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ لِکَافِرَانْ حَلالِنْ نَه ژِی کَافِرْ لِوَانْ ژِنَانْ حَلالِنْ. اَوْ مَهْرَا کُو مِیْرِیْ وَانْ ژِنَانْ دَایَه وَانْ، لِوَانْ (مِیْرِیْنْ کَافِرْ) فَگَرِینْ. دَمَا هُونْ مَهْرَا وَانْ ژِنَانْ بِدِنْ وَانْ، تُو گُنَه ژِ وَه رَه نِینَه کُو هُونْ بِوَانْ رَه بِزَوِجِنْ. ژِنِیْنْ کَافِرْ دِ بِنْ مَهْرَا خَوه دَه نَگِرِنْ. اَوْ مَهْرَا کُو وَه دَایَه وَانْ (ژِنِیْنْ کُو گِهِیشْتِنَه کَافِرَانْ) ژِ وَانْ بِخَوازِنْ. بِلَا اَوْ (کَافِرْ) ژِی مَهْرَا کُو دَانَه (اِیْنْ کُو مُسِلْمَانْ

بُونَه) ژ وَه بِخَوازِنْ. اَڤْ حُکْمِێ خُدِێ یَه ژِ وَه رَه کُو خُدِێ دِ نَاڤْبَرَا وَه دَه حُکِمْ دِکَه. خُدِێ زَانَا و کَارْبِنَجهَه.

١١. اَگَرْ تِشْتَکْ ژ مَالِێ وَه بِژِنِێنْ وَه رَه بِگهِیژَه کَافِرَانْ، ڤِێجَه وَه بِوَانْ رَه شْرْ کِرْ و هُونْ بِسَرْ کَتِنْ و وَه غَنِیمَتْ بِدَسْتْ خِسْتْ، اِیْدِی ژ غَنِیمَتِێ بِقَاسِی مَهْرَا کُو دَانَه، بِدِنْ وَانْ مِیرِێنْ کُو ژِنِێنْ وَانْ رَڤِینْ و (مَالِێنْ وَانْ) بِرِنَه. هَایْ ژ حُکْمِێ خُدِێ هَبِنْ، اَوِێ کُو وَه یِێ بَاوَرِی نَانِیَه.

١٢. هَیْ پِیَخَمْبَرْ! گَاڤَا کُو ژِنِێنْ بَاوَرْمَنْدْ ژ بُوْ کُو پَیْمَانِێ بِدِنْ تَه بِێنْ جَمْ تَه کُو اَوْ هَڤْپِشْکَانْ ژ خُدِێ رَه چِیَنَکِنْ، دِزِیِێ نَکِنْ، زِنَایِێ نَکِنْ، زَارُوکِێنْ خَوه نَکُژِنْ، زَارُوکَا نَه ژ مِیرِێ خَوه بِبِیْخْتِی دُوڤْ زِلامِێ خَوه نَڤِیخِنْ و دِ قَنْجِیِێ دَه ژ فَرْمَانَا تَه دَرْنَکَڤِنْ، ڤِێجَه تُو ژِی پَیْمَانِێ ژ وَانْ وَرْگِرَه. ژ بُوْ وَانْ ژ خُدِێ لِیْبُورِینِێ بِخَوازَه. بِرَاسْتِی خُدِێ گُنَهْڤَشِیرْ و دِلُوڤَانَه.

١٣. گَلِی یِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینَه! دُوْسْتَانِی و نَارِیکَارِیَا قَوْمَکِی نَکِنْ کُو خُدِێ غَزَبْ لِوَانْ کِرِیَه. بِرَاسْتِی اَوْ ژ خَلاتَا نَاخِرَتِێ بِیْهِیْڤِی نَه، چَاوَا کُو یِێ کَافِرْ ژ مِرِیِێنْ دِ قَبرَانْ دَه بِیْهِیْڤِی نَه.

٦١. سُورَه یِێ صَفْ

سُورَه‌یِێ (صَفْ) ، چَارْدَهْ (١٤) نَایِتَه. لِمَدِینِێ نَازِلْ بُویَه و سُورَه نَاڤِێ خَوه ژ نَایِتَا ٤'اَمْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه بِیْژِیَا صَفْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «رِیزَ»ه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. چِقَاسْ تِشْتِێنْ لِعَرْدُ و نَاسِیمَانَانْ هَنَه خُدِێ تَسْبِیحْ دِکِنْ. هَرْ اَوَه یِێ عَزِیز، یِێ حَکِیمْ.

٢. هَیْ گَلِی یِێنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ! یَا کُو هُونْ نَاکِنْ مَا چِمَا هُونْ دِیِژِنْ؟

٣. گُوتِنَا کُو هُونْ دِبێژْنْ و نَاکِنْ لِجَمْ خُدِێ دِبِێ سَبَبِێ خَشْمُ و هِێرسِێ.

٤. بِرَاسْتِی خُدِێ ژ وَانِێنْ کُو د رِێکَا خُدِێ دَه یکْرِێزْ -هَرْ وَکِی کُو اَوْ اقَاهِیَکَه سَاغْلَمْ و بِهَڤْ قَه گِرِێدَایِین- شَرْ دِکِنْ حَزْ دِکَه.

٥. بِێنَه بِیرَا خَوه؛ وِێ دَمَا مُوسَا ژ گَلِێ خَوه رَه گُوتْ: هَێ گَلِی مِنْ! هُونْ چِمَا مِنْ رَنْجِیدَه دِکِنْ و مِنْ دِئِێشِێنِنْ. بِرَاسْتِی ژِی هُونْ دِزَانِنْ اَزْ قَاصِدِێ خُدِێ مَه کُو ژ بُوْ وَه هَاتِمَه شَانَدِنْ. ڤِیجَه چِه گَافَا اَوْ ژ رِێ دَرْکَتِنْ، خُدِێ ژِی دِلِێنْ وَانْ ژ رِیَا رَاسْتْ دَرْخِسْتْ. خُدِێ جِڤَاتَا ژِرِێدَرْکَتِی نَاینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

٦. د بِیرْ بِینَه، دَمَا عِیسَایِێ کُرِێ مْرِیَمِێ گُوتْ: گَلِی زَارُوِیِێنْ اِسْرَائِیلْ! اَزْ قَاصِدِێ خُدِێ مَه ژ بُوْ وَه هَاتِمَه شَانَدِنْ، اَزْ رَاسْتْدَرِێخِێ کِتِێبَا بَرِی خَوه مَه کُو تَورَاتَه و مِزْگِینَا پِێخَمْبَرَکِی دِدِمْ وَه کُو دِێ پِشْتِی مِنْ وَرَه، نَاڤِێ وِی اَحْمَدَه. لِێبَلِێ چِه گَافَا کُو وِی دَلِیلِێنْ اَشْکَرَا ژ وَانْ رَه نَانِینْ، گُوتِنْ: اَڤْ، سِێرْبَازِیکَه اَشْکَرَا یَه.

٧. مَا ژ وِی کَسِێ کُو بِدَرَوْ لِسَرْ نَاڤِێ خُدِێ لِێبِینَه، ظَالِمْتَرْ کِی یَه؟ حَالْ اَڤَه کُو اَوْ بِبَالْ اِسْلامِێ ڤَه تِێ ڤَخَونَدِنْ. خُدِێ جِڤَاتَا سْتَمْکَارَانْ نَاینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

٨. اَوْ (سْتَمْکَارْ و کَافِرْ) دِخَوازِنْ کُو رُوْنَاهِیَا خُدِێ (کُو قُرْئَانَه) بِدَڤِێ خَوه ڤَمِرِینِنْ. حَالْ اَڤَه کُو خُدِێ وِێ رُوْنَاهِیَا خَوه تَمَامْ بِکَه چَنْدِی کَافِرْ نَه خَوازِنْ ژِی.

٩. خُدِێ یَه یِێ کُو قَاصِدِێ خَوه (مُحَمَّدْ) بِهِیدَایتْ و حَقِیِێ شَانَدِیَه دَا کُو دِینِێ خَوه بِخَه سَرْپِشْکَا هَمُو دِینَانْ، چَنْدِی اَڤْ بِمُشْرِکَانْ نَه خَوشْ بَه ژِی.

١٠. گَلِی بِێنْ بَاوَرِی ثَانِینَه! مَا اَزْ بَازِرْگَانِیَکِێ کُو وَه ژ عَذَابِێ دِژْوَارْ خَلَاصْ بِکَه نِیشَانِی وَه بِدِمْ:

١١. بَاوَرِی بِخُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی بِینِنْ، د رِیَا خُدِێ دَه بِمَالْ و جَانِێ خَوه جِهَادِێ بِکِنْ. هَا اَڤْ ژ بُوْ وَه چِێتِرَه. اَگَرْ هُونْ دِزَانِنْ (اَمْرِێ خُدِێ پِێکْبِینِنْ).

١٢. (اَگَرْ هُونْ ڤِێ بِكِنْ) خُدِێ دِێ لِگُنَهێنْ وَه بِبُورَه و وَه بِخَه بِهِشْتِێنْ كُو دِ بِنِێ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِكِنْ و دِ جَنَّتِێنْ عَدْنِێ دَه (دِێ وَه بِخَه) خَانِيِێنْ پَاكْ و رِنْدْ. هَا اَڤْ، فَلَاتَا مَزِنَه.

١٣. تِشْتَكِی دِنْ ژِی هَيَه كُو هُونْ دِێ ژِێ حَزْ بِكِنْ، ئَارِيكَارِيَكْ و فَتْحَكَه نِێزِيكَه ژِ جَمْ خُدِێ. مِزْگِينِێ بِدَه بَاوَرْمَنْدَانْ.

١٤. گَلِی يِێنْ بَاوَرِی ئَانِينْ! بِبِنْ ئَارِيكَارِێنْ (دِينِێ) خُدِێ؛ هَرْ وَكِی كُو عِيسَايِێ كُرِێ مْرِيمِێ، ژِ حَوَارِيَانْ رَه گُوتِيَه: ژِ بُو رَاگِهَانْدَنَا دِينِێ خُدِێ كِی دِێ بِيَه ئَارِيكَارِێ مِنْ؟ حَوَارِيَانْ گُوتْ: اَمِنْ، ئَارِيكَارِێنْ دِينِێ خُدِێ. ژِ زَارُوكِێنْ اِسْرَائِيلْ كُومَكِێ (كُو حَوَارِی نَه) بَاوَرِی ئَانِی و كُومَكْ ژِی كَافِرْ بُونْ. ڤِێجَه مَه پِشْتْگِرِيَا وَانِێنْ كُو بَاوَرِی ئَانِيبُونْ كِرْ،اِيْدِی اَوْ بِسَرْكَتِنْ.

٦٢. سُورَه يِێ جُمُعَه

سُورَه‌يِێ (جُمُعَه)، يَازْدَهْ (١١) ئَايِتَه. لِمَدِينِێ نَازِلْ بُويَه و نَاڤِێ سُورَه ژِ ئَايِتَا ٩'اَمْ تِێ كُو دِ وِێ دَه بِێژَيَا جُمُعَه دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا «رُوْژَا اِينِێ»ـيَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. چِقَاسْ تِشْتِێنْ كُو لِعَرْدُ و ئَاسِمَانَانْ هَنَه ژِ خُدِێ رَه تَسْبِيحْ دِكِنْ، اَوِێ كُو خَودِيِێ هَرْ تِشْتِی يَه، يِێ كُو ژِ هَرْ كِيَاسِيِێ پَاكَه و پِيرُوزَه، يِێ كُو لِسَرْ مَخلُوقِێ خَوه سَرْدَسْتَه و يِێ كُو دِ كَارْ و بَارِێ خَوه دَه كَارْبِنَجهَه.

٢. هَرْ اَوَه يِێ كُو ژِ نَاڤْ نَخَوْنْدَيَانْ پِێخَمْبَرَكْ ژِ وَانْ رَه شَانْدْ؛ ژِ وَانْ رَه ئَايِتِێنْ خُدِێ دِخوِينَه، وَانْ پَاقِژْ دِكَه و وَانْ فِێرِی كِتِێبْ و حِكْمَتِێ دِكَه. دِگَلْ كُو اَوْ بَرِێ دِ نَاڤْ رِێشَاشِيَكَه اَشْكَرَا دَه بُونْ.

٣. (خُدێ، مُحَمَّدْ ژ) هِنْ کَسێنْ دِنْ رَه ژِی (شَانَدِیَه کُو) هِێ ژِی بَشْدَارِی نَاڤْ وَانْ نَبُونَه. هَرْ اَوَه یێ عَزِیز یێ حَکِیمْ.

٤. اَڤْ قَنْجِی و کَرَمَا خُدێ یَه.(اَوْ) کِێ بِڤِێ دِدَه وِی. خُدێ خُدَایێ کَرَمَا مَزِنَه.

٥. رَوْشَا وَانْ جهُوێنْ کُو تَوْرَاتْ لِوَانْ هَاتِیَه بَارْکِرِنْ (دَا کُو پِێ عَمَلْ بِکِنْ) پِشْتَرَه وَانْ اَوْ هِلْنَگِرْتِیَه (و وَانْ ایمَانْ بِمُحَمَّدْ نَئَانِیَه) وَکِی رَوْشَا کَرِێ یَه کُو بَارِێ کِتِیبَانْ هِلْدِگِرَه. چه پِیسْ مِینَاکَه رَوْشَا وَانِێنْ کُو بِئَایِتِێنْ خُدێ بَاوَرِی نَاینِنْ! خُدێ جِڤَاتَا سِتَمْکَارَانْ نَاینَه سَرْ رِیَا رَاسْتْ.

٦. بِبِێژَه: گَلِی جهُوِیَانْ! هَکَه ژ وَه وَه یَه کُو ژ بِلِی مرُوڤَانْ هُونْ بِتَنِێ دُوسْتِێنْ خُدِێ نَه، دَه هَایْدِێ مِرِنِێ بِخَوازِنْ اَگَرْ (بِرَاسْتِی) هُونْ رَاسْتِبِێژِنْ.

٧. لِێبَلِێ جهُو ژ بَرْ کَارْ و کِرِیَارِێنْ کُو کِرِنَه، اَوْ تُو جَارْ مِرِنِێ نَاخَوازِنْ. خُدِێ بِظَالِمَانْ دِزَانَه.

٨. بِبِێژَه: اَوْ مِرِنَا کُو هُونْ ژِێ دِرَڤْنْ تَقَزْ اَوْ دِێ هَرْ بِگهِێ وَه. پِشْتَرَه هُونِێ بِبَالْ زَانَایِێ بِیَا نَێنِی و دَارِیچَاڤْ قَه بِێنْ فَگَرَانَدِنْ. ڤِیْجَه اَوْ، بِچقَاسْ تِشْتِێنْ وَه کِرِی دِێ وَه ئَاگَاهْدَارْ بِکَه.

٩. گَلِی یِێنْ بَاوَرِی ئَانِینَه! گَاڤَا رُوْژَا اِینِێ بَانْگَا نِمِێژِێ بِێتَه دَاینْ، ڤِیْجَه بِبَالْ زِکْرِێ خُدِێ (نِمِێژَا اِینِێ) قَه لَزْ بِکِنْ و دَڤْ ژ کِرِینْ و فِرُوتِنِێ بَرْدِنْ. هَا اَڤْ (چُونَا نِمِێژِێ و تَرْکَا بَازَارِێ) اَگَرْ هُونْ بِزَانِنْ ژ بُو وَه چِێتَرَه.

١٠. پِشْتِی کُو نِمِێژْ بِێتَه کِرِنْ ڤِیْجَه لِسَرْ عَرْدِێ بَلَاڤْ بِبِنْ، ژ کَرَمَا خُدِێ (بِکَارِێ خَوه) بِخَوازِنْ. خُدَایِێ خَوه پِرْ بِبِیرْ بِینِنْ دَا کُو هُونْ رِزْگَارْ بِبِنْ.

١١. دَمَا وَانْ بَازِرْگَانِیكْ ئَانْ کِێفْ و شَاهِیكْ دِبِینِنْ، بَرْ بِێ دِچِنْ و تَه (لِسَرْ مِنْبَرِێ) لِبِیَانْ

دِهِيلِنْ. بِيِێژَه: يَا لِجَمْ خُدِێ، ژِ بُوْ وَه ژِ كِيفْ و بَازِرْگَانِيِێ چِيِێرَه. خُدِێ چِيِێرِينِێ رِزِقْدَارَانَه.[1]

٦٣. سُورَه يِێ مُنَافِقُونْ

سُورَه‌يِێ (مُنَافِقُونْ)، يَازْدَهْ (١١) ئَايَتَه، لِمَدِينِێ نَازِلْ بُويَه . سُورَه نَاڤِێ خَوه ژِ ئَايِتَا بِيِشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه پَيْڤَا مُنَافِقُونْ بِهُرِيَه و بِمَعْنَا «دِرُويَه»يَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. (يَا مُحَمَّدْ)! گَاڤَا مُنَافِقْ تِيِنْ جَمْ تَه دِيِژِنْ: اَمْ شَهْدَيِيِ دِدِنْ كُو تُو پِيِغَمْبَرِێ خُدِێ يِى. خُدِێ دِزَانَه كُو تَقَزْ تُو پِيِغَمْبَرِێ وِى يِى. خُدِێ تَقَزْ شَهْدَهِيِ دِدَه كُو مُنَافِقْ دَرَوْكَارِنْ.

٢. صُوْنَدِيِنْ خَوه (يِيِنْ ژِ دَرَوْ ڤَه) ژِ بُوْ خَوه كِرِنَه مُرْتَالْ و خَلْكِێ ژِ رِيَا دِينِێ خُدِێ قَدِگَرِينِنْ. بِرَاسْتِى يَا كُو اَوْ دِكِنْ چِقَاسْ پِيسَه!

٣. اَڤْ (رَوْشَا وَانْ يَا پِيسْ) بِسَدَمَا كُو وَانْ بَاوَرِى نَانِى و پَاشِێ (دِ دِلِێ خَوه دَه) كَافِرْ بُونَه. ڤِيِجَه خُدِێ ژِى دِلِێ وَانْ مُورْ كِرْ، اِيِدِى اَوْ تِيِنَاگِهِيِژِنْ.

٤. دَمَا تُو وَانْ دِبِينِى، بَژْنْ و بَالا وَانْ تَه عَجِيِبْگِرْتِى دِهِيِلَه، اَگَرْ كُو بَنَاخِڤْنْ ژِى گُهِێ تَه دِێ بِمِينَه لِتَاخَافْتِنَا وَانْ. تُو دِبِيِژِى قَيْ اَوْ دَارِيِنْ (لِبَرْ دِيوَارَانْ) پَالْدَايِى نَه (كُو

١ پِيِغَمْبَرْ ﷺ لِسَرْ مِنْبَرِێ خُطْبَا اِينِێ دِخَوِنْدْ، دِ وِێ نَاڤِێ دَه دَحِيثُ الكَلبِى كَارْوَانَكِى بَازِرْگَانِيِێ ژِ شَامِێ دِنَانِى كُو بَارِێ وِى خَوارِنْ بُوْ. وِێ چَاخِێ لِمَدِينِێ دِلْنَاخِيِقِى بُوْ، بِهَايِێ خَوارِنِێ پِرْ گِرَانْ بُوبُو. اَڤْ يَكْ ژِى بُوبُو عَادَتْ كُو گَاڤَا كَارْوَانَكِى خَوارِنِێ دِهَاتْ مَدِينِێ ژِ كِيفَانْ خَلْكْ بِطَبْلَكْ، قِيرْ و فِيرَانْ دِچُو پِيِشْوَازِيَا وِى. ڤِيِجَه چِه گَاڤَا كُو اَوْ كَارْوَانْ هَاتْ مَدِينِێ، خَلْكِێ مِزْگَفْتِێ بَلاڤْ بُونْ، چُونْ بَالْ كَارْوِيِنْ و پِيِغَمْبَرْ ﷺ لِسَرْ مِنْبَرِێ ژِ پِيَانْ هِشْتِنْ و تَنِێ دُوَازْدَهْ زِلامْ لِدُوْرَا وِى ﷺ مَانْ. جَابِرْ كُرِێ عَبْدُاللَه گُوتْ: اَزْ ژِى يَكْ ژِ وَانْ بُومْ. ڤِيِجَه دَرْ بَارِێ وِێ رُودَانِێ دَه اَوْ ئَايَتَا كُو لِژُورِێ بِهُرِى، نَازِلْ بُوْ.

خِێرْ دِ وَانْ دَه نِينَه). ژِ وَانْ وَه يَه هَرْ گَازِيَكَه كُو هَبَه لِدِژِی وَانَه. اَوْ نَيَارِنْ، خَوه ژِ وَانْ بِيَارِيْزَه. خُدِێ لَعْنَتَا خَوه لِوَانْ كَه! چَاوَا اَوْ (ژِ حَقِيێ) بَرِێ خَوه قَدِگَرِينِنْ؟

٥. گَافَا ژِ وَانْ رَه بِێ گُوتِنْ: ورِنْ، بِلا پِێخَمْبَرِێ خُدِێ ژِ بُوْ وَه لِێبُورِينِێ بِخَوازَه، سَرِێ خَوه دِزِيڤِرِينِنْ و تُو وَانْ دِبِينِی كُو بَرِێ خَوه (ژِ حَقِيێ) قَدِگَرِينِنْ و خَوه مَزِنْ دِدِێرِنْ.

٦. تُو ژِ بُوْ وَانْ لِێبُورِنِێ بِخَوازِی و نَخَوازِی، ژِ وَانْ رَه وَكْهَفَه؛ خُدِێ دِێ هِيچْ لِوَانْ نَبُورَه. بِرَاسْتِی خُدِێ دَسْتَيَا ژِرِێدَرْكَتِيَانْ نَاينَه رِيَا رَاسْتْ و دُرِسْتْ.

٧. هَرْ اَونْ يِێنْ كُو (ژِ اَنصَارِيَانْ رَه) دِبِێژِنْ: تُو تِشْتِی نَدِنْ يِێنْ (مُهَاجِرِيْنْ) كُو لِجَمْ پِێخَمْبَرِێ خُدِێ نَه، دَا كُو ژِ هَفْ بَلافْ بِينْ و هَرِنْ. حَالْ اَفَه كُو گَنْجِينَيِێنْ نَاسِيَانَانْ و عَرْدِێ يِێنْ خُدِێ نَه. لِێبَلِێ مُنَافِقْ دِ ڤِێ نَاگِهِيژِنْ.

٨. مُنَافِقَانْ دِگُوتْ: صُوْنْدْ بَه، اَگَرْ كُو اَمْ قَگَرِنْ مَدِينِێ ، اَوِێنْ دَسْتْهِلاتْدَارْ اِێ خُوْشْ اَقِيسْتْ (كُو اَوْ بِخَوه نَه) دِێ يِێنْ بِێرُومَتْ و رَبَّنْ (كُو پِيخَمْبَرْ و مُهَاجِرِنْ) ژِ مَدِينِێ دَرْخِنْ. رَوْشْ اَفَه؛ سَرْكَفْتِنْ و رُومَتْ هَرْ ژِ بُوْ خُدِێ، پِێخَمْبَرِێ وِی و ژِ بُوْ بَاوَرْمَنْدَانَه، لِێبَلِێ مُنَافِقْ تِێنَاگِهِيژِنْ.

٩. گَلِی يِێنْ كُو بَاوَرِی نَانِينْ! بِلا مَالْ و زَارُوكِێنْ وَه، وَه ژِ زِكْرِێ خُدِێ مَشْغُولْ نَكِنْ. كِی ڤِێ بِكَه هَا اَوْ يِێنْ كُو خَسِرِينَه.

١٠. ژِ وِی رِزْقِێ كُو مَه دَايَه وَه (دِ رِيَا خُدِێ دَه) خَرْجْ بِكِنْ، بَرِيَا كُو مْرِنَا يِكِی ژِ وَه بِێ و كُو بِبِێژَه: خُدَايِێ مِنْ! بِلا تَه مْرِنَا مِنْ بِدَايَا پَاشْ دَا مِنْ صَدَقَه بِدَايَا و اَزْ بِبُومَا ژِ قَنْجِيكَارَانْ!

١١. خُدِێ تُو جَارْ مِرِنَا تُو كَسِی، دَمَا كُو مِرِنَا وِی وَرَه بِيَاشْ دَه نَادَه و خُدِێ بِيَا هُونْ دِكِنْ نَاگَاهْدَارَه.

٦٤. سُورَه يِێ تَغَابُنْ

سُورَه‌يِێ (تَغَابُنْ)، هِژْدَهْ (١٨) ئَايِتَه. لِمَدِينِێ نَازِلْ بُويَه . سُورَه نَاڤِێ خَوه ژ ئَايِتَا ٩'اَمْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه پَيْڤَا تَغَابُنْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا «خَاپِيَايِى و زِيَانَ»ـه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. چِقَاسْ تِشْتِيْنْ كُو لِعَرْدُ و ئَاسِيمَانَانْ هَنَه ژ بُوْ خُدِێ تَسْبِيحْ دِكِنْ، خُودَانِى و فَرْمَانْدَارِى، يَسِنْ و شِيْكِرِى هَرْ ژِێ رَه نَه و اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِى قَادِرَه.

٢. خُدِێ يَه، يِێ كُو (بِڤِى شَكْلِێ خَوشْ) هُونْ ئَافِرَانَدِنْ، ڤِيْجَه هِنَكْ ژ وَه اِنْكَارْ دِكِنْ و هِنَكْ ژ وَه ژِى بَاوَرِى تِينِنْ. خُدِێ بِيَا هُونْ دِكِنْ بِينَرَه.

٣. خُدِێ عَرْدْ و ئَاسِيمَانْ بِحَقِى (و حِكْمَتْ) ئَافِرَانَدِنْ. شَكِلْ و دِرُوڤْ دَانَا وَه، ڤِيْجَه بِدُرُوڤِێ هَرِى خَوشْ هُونْ بِشَكِلْ و شَمَالْ كِرِنْ. ڤَگَرَا وَه هَرْ بِبَالْ وِى ڤَه يَه.

٤. خُدِێ بِيَا دِ عَرْدْ و ئَاسِيمَانَانْ دَه دِزَانَه، بِيَا هُونْ دِزِى و اَشْكَرَا دِكِنْ ژِى دِزَانَه و خُدِێ بِيَا دِ دِلانْ دَه ڤَشَارْتِى ژِى دِزَانَه.

٥. اَرِێ مَا خَبَرَا وَانِيْنْ بَرِێ كَافِرْ بُونَه نْگِهِيشْتِيَه وَه؟ ڤِيْجَه وَانْ جَزَايِێ كُفْرَا خَوه تَعْمْ كِرْ و (لِئَاخْرَتِێ ژِى) ژ وَانْ رَه عَذَابَكِى دِژْوَارْ هَيَه.

٦. اَڤْ (عَذَابْ) بِسَدَمَا كُو پِێخَمْبَرِيْنْ وَانْ بِدَلِيلْ و مُعْجِزَيِيْنْ اَشْكَرَا ژ بُوْ وَانْ دِهَاتِنْ، ڤِيْجَه دِگُوتِنْ: اَرِێ مَا جَاوَا اِنْسَانَكْ دِێ (بِبَه پِيخَمْبَرْ و) مَه بِينَه رِيَا رَاسْتْ؟ ڤِيْجَه اَوْ كَافِرْ بُونْ و بَرِێ خَوه (ژ حَقِيِێ) ڤَگَرَانَدِنْ. خُدِێ ژِى نَه حَوْجَيِى بَاوَرِيَا وَانْ بُوْ. خُدِێ، دَوْلَمَنْدْ و پِسنَانْدَه يَه.

٧. يِيْنْ كَافِرْ حِزِرْ كِرِنْ كُو اَوِێ پِشْتِى مِرِنِێ دِيسَا نَيِيْنَه سَاغْكِرِنْ و ڤَزَانَدِنْ. بِبِيْژَه: نَخِيْرْ!

صُوْنْدْ بِخُدَايِێ مِنْ بَه؛ تَقَزْ هُونِێ بِێنَه قْزَانَدِنْ و هُونِێ تَقَزْ بِكَارْ و كِرْيَارِێنْ خَوه بِێنَه نَاگَاهْدَارْكِرِنْ. اَڤْ رَوْشْ لِبَرْ خُدِێ پِرْ هِێسَانَه.

٨. ڤِێجَه بِخُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی و بِوِێ رُوْنَاهِيَا (قُرْئَانَا) كُو مَه هِنَارْتِيَه اِيمَانِێ بِينِنْ. خُدِێ بِكَارْ و كِرِيَارِێنْ كُو هُونْ دِكِنْ نَاگَاهْدَارَه.

٩. رُوْزَا كُو خُدِێ ژ بُوْ رُوْزَا جِڤِينِێ (ژ بُوْ حَسَابْ وَرْگِرْتِنِێ) وَه بَرْهَڤْ بِكَه، هَا اَوَه رُوْزَا كُو يِێ خَاپِيَايِی (و خَسِرِی) دَرْكَڤَه رَاسْتِێ. كِی بِخُدِێ اِيمَانْ بِينَه و كَارِێ ڤَنْجْ بِكَه، خُدِێ دِێ گُنَهِێنْ وِی ژِێ بِبَه، دِێ لِێ بِبُورَه و دِێ وِی بِخَه بِهِشْتِێنْ كُو دِ بِنْ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِكِنْ و اَوْ دِێ هَرْ و هَرْ دِ وَانْ دَه بِمِينِنْ. هَا اَڤَه سَرْكَفْتِنْ و رِزْگَارِيَا مَزِنْ.

١٠. اَوِێنْ كُو كَافِرْ بُونَه و بِئَايِتِێنْ مَه بَاوَرِی نَئَانِينَه، هَا اَوْ خَلْكِێ دُوزَهِێ نَه، اَوْ سَرَاقَتِی تِی دَه نَه. اَوْ چِه پِيسْ لِێڤَگَرْگَهَه!

١١. چِه بَلَا و نَخَوشِيَكْ كُو بِسَرْ مِرُوْڤَانْ دَه بِێ، هَرْ اَوْ بِدَسْتُورَا خُدِێ يَه. كِی بِخُدِێ بَاوَرِی بِينَه، خُدِێ دِێ دِلِێ وِی ژِ يَا رَاسْتْ رَه فَكَه. خُدِێ بِهَرْ تِشْتِی زَانَا يَه.

١٢. گُهْدَارِيَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِی وِی بِكِنْ. اَگَرْ هُونْ بَرِێ خَوه (ژ اِيمَانِێ) ڤَگَرِێنِنْ،اِيْدِی بِزَانِنْ كُو بَسْ وَظِيفَيَا پِێخَمْبَرِێ مَه، رَاگَهَانْدِنَكَه رُوْنَاكْ و اَشْكَرَا يَه.

١٣. اَلله، ژ وِی يِێ ڤَه تُو اِلٰه تُنِنْ، ڤِێجَه بِلا بَاوَرْمَنْدْ بَسْ خَوه بِسْپِێرِنْ اَلله.

١٤. گَلِی يِێنْ كُو بَاوَرِی نَانِينَه! ژ ژِنْ و زَارُوكِێنْ وَه هِنْ ژ بُوْ وَه نَيَارِنْ، ڤِێجَه لِوَانْ هِشِيَارْ بِنْ و خَوه ژ وَانْ بِپَارِێزِنْ. اَگَرْ هُونْ عَفُو بِكِنْ و لِكِيَاسِيَانْ بِبُورِنْ و وَانْ بِبَخْشِينِنْ، ڤِێجَه بِرَاسْتِی خُدِێ گُنَهْڤَشِێرْ و دِلُوڤِينَه.

١٥. بِرَاسْتِی مَالِێ وَه و زَارُوكِێنْ وَه ژ بُوْ وَه اِمْتِحَانِنْ. خَلاتَا مَزِنْ ژِی لِجَمْ خُدِێ يَه.

١٦. نَاخَوه حَيَا كُو هُونْ دِكَارِنْ ژ خُدِێ بِترْسِنْ، گُهْدَارِی (يَا شِيرَتِێنْ وِی) بِكِنْ، بِگُوْتِنَا

وِی بِکِنْ و ژ بُوْ قَنْجِیَا خَوه خِیْرَانْ بِکِنْ. کِی ژ طَمَاعِیَا نَفْسَا خَوه، خَوه بِپَارِیْزَه، هَا اَوِنْ یِیْنْ سَرْفِرَازْ و رِزْگَارْبُویی.

١٧. اَگَرْ هُونْ ژ دِلْ مَالِیْ خَوه دِ رِیَا خُدِیْ دَه خَرْجْ بِکِنْ، خُدَا دِیْ ژ وَه رَه وِی (مَالِی) قَاتْ بِقَاتْ زِیْدَه بِکَه و لِگُنَهِیْنْ وَه بِبُورَه. خُدِیْ شُکِرْدَارْ و بِیْهْنْفِرَهَه.

١٨. خُدِیْ، زَانَایِیْ نَیْنَدِی و دَارِیچَاقَه، اَوَه یِیْ سَرْدَسْتِیْ کَارْبِنَجِهْ.

٦٥. سُورَه یِیْ طَلاقْ

سُورَه‌یِیْ (طَلاقْ)، دُوزْدَهْ (١٢) ئَایِتَه و لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُویَه . نَاقِیْ سُورَه ژ ئَایِتَا پِیْشِینْ هَاتِیَه کُو تِی دَه پَیْقَا طَلاقْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «ژِنْبَرْدَانَ»ـه.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. هَیْ پِیْخَمْبَرْ! گَاقَا هُونْ بِخَوازِنْ ژِنَانْ بَرْدِنْ، وَانْ دِ دَمَا پَاقِژِیَا وَانْ دَه بَرْدِنْ، (پِشْتِی وَه اَوْ بَرْدَانْ) عِدَیِیْ وَانْ بِژِمِیْرِنْ (و تُومَارْ بِکِنْ). ژ خُدَایِیْ خَوه یِیْ پَرْوَرْدَگَارْ بِتِرْسِنْ (کُو عِدَیِیْ وَانْ نَه کِیْمْ نَه ژِی زِیْدَه بِحَسِیْنِنْ). وَانْ ژ خَانِیْنْ وَانْ دَرْنَخِنْ و بِلَا اَوْ بِخَوه ژِی (حَتَا دِ عِدَیِیْ خَوه دَه نَه، ژ خَانِیْنْ خَوه) دَرْنَکَفِنْ؛ ژ بِلِی کُو اَوْ فَحْشِیَتِیَکَه اَشْکَرَا بِکِنْ (بِگُوتِنْ و بِزَاقِیْنْ خَوه خَلْکِیْ مَالِیْ تَنْگَزَارْ بِکِنْ). اَفْ تِخُوبِیْنْ خُدِیْ نَه. کِی بِدَه سَرْ تِخُوبْ و اَحْکَامِیْنْ خُدِیْ، بِرَاسْتِی وِی لِخَوه سِتَمْکَارِی کِرِیَه. تُو نِزَانِی؛ دِبَه کُو خُدِیْ پِشْتِی بَرْدَانَا ژِنَانْ رَوْشْکَه دِنْ دَرِینَه هُوْلِیْ (اَگَرْ کُو ژ مَالا خَوه دَرْنَکَفِنْ و تِی دَه بِمِینِنْ دِبَه کُو لِهَفْ ژِی بِزِفِرِنْ).

٢. دَمَا وَانْ عِدَیِیْ خَوه تَمَامْ کِرْ، قِیْجَه یَا بِرِنْدِی لِوَانْ قَگَرِنْ ئَانْ ژِی بِرِنْدِی ژ وَانْ جُدَا بِبِنْ (وَانْ بَرْدِنْ). ژ نَافْ خَوه دُو مِیْرِیْنْ عَادِلْ (لِسَرْ بَرْدَانَا وَانْ ئَانْ لِسَرْ زِفْرَانْدِنَا وَانْ) بِکِنْ شَاهِدْ و بِلا ژ بُوْ خُدِیْ (بِدُرِسْتِی) شَهْدَیِی بِدِنْ. هَا اَفْ بِرْیَارْ و شِیرَتَه

ژ بُوْ وِی کَسِیْ کُو بِخُدِیْ و رُوْژَا ئَاخْرَتِیْ بَاوَرِی تِینَه. کِی بِرْیَارْ و حُکْمِیْنْ خُدِیْ بِپَارِیْزَه، خُدِیْ دِیْ رِیَکِیْ ژِیْ رَه فَکَه..

٣. بِئَاوَایَکِی کُو حِزِرْ نَدِکِرْ دِیْ رِزْقِیْ وِی بِدِیْ. کِی خَوه بِسْپِیْرَه خُدِیْ قِیْجَه اَوْ بَسِی وِی یَه. بِیْگُمَانْ خُودِیْ فَرْمَانَا خَوه بِجِهْ تِینَه،(لِیَلِیْ) خُدِیْ ژ بُوْ هَرْ تِشْتِی مِقْدَارْ (و اَنْدَازَكْ) دَانِیَه.

٤. اَوْ ژِنِیْنْ کُو ژ خوِینَا حَیزِطِیْ بِیْهِیْقِی بُونَه (کُو تَمَنْ مَزِنِنْ) و اَوِیْنْ کُو نَاکَفِنِیْ، اَگَرْ هُونْ (دِ عِدَیِیْ وَانْ دَه) کَتِنْ گُمَانِیْ، جِقَانِیْ (بَنْدَمَاییِنَا) وَانْ سِیْ مَهَه. اَوِیْنْ کُو لِحَالَکِی نَه دَمَا لِهِیْقِیمَاییِنَا وَانْ دَانِینَا بَارِیْ وَانَه (چِیْبُونَا زَارُوکِیْ یَه). کِی بِرْیَارْ و حُکْمِیْنْ خُدِیْ بِپَارِیْزَه، خُدِیْ دِیْ کَارِیْ وِی ژِیْ رَه هِیْسَانْ بِکَه.

٥. هَا اَقِیْنْ هَاتِنْ گُوتِنْ، حُکْمُ و بِرْیَارِیْنْ خُدِیْ نَه کُو ژ وَه رَه شَانَدِنَه. کِی بِرْیَارْ و حُکْمِیْنْ خُدِیْ بِپَارِیْزَه، خُدِیْ دِیْ گُنَهِیْنْ وِی قَشِیْرَه و پَرُو یَا وِی مَزِنْ بِکَه.

٦. ژِنِیْنْ بَرْدَایِی لِگُوْرِی طَاقَتَا خَوه لِجِهِیْ کُو هُونْ لِیْ بِجِهْ بِنْ (وَانْ ژِی) بِجِهْ بِکِنْ. ظِرَارِیْ نَگِهِیژِنْ وَانْ؛ ژ بُوْ کُو هُونْ (بِدَرْکَتِنْ و گَرْوَدَاییِنِیْ)وَانْ تَنْگَزَارْ بِکِنْ. اَگَرْ اَوْ حَامِلَه (بَارْدَار) بِنْ، حَتَا بَارِیْ خَوه دَینِنْ نَفَقِیْنْ وَانْ بِدِنْ. هَکَه اَوْ ژ وَه رَه زَارُوْکِیْ شِیرْ بِدِنْ اُجْرَتَا وَانْ بِدِنْ و دِ نَقَبَا خَوه دَه بِرِنْدِی (و بِئَاوَایَکِی مُنَاسِبْ) لِهَفْ بِیْنْ. اَگَرْ وَه لِهَفْ نَکِرْ، بِلا بَاقِیْ (زَارُوْکِی) ژ زَارُوْکِی رَه شِیرْدَایِنَکَه دِنْ بِگِرَه.

٧. بِیْ دَسْتْفِرَهْ بِلا نَفَقِیْ لِگُوْرِی دَسْتْفِرَهِیَا خَوه بِدَه. کَسِیْ دَسْتَنْگْ ژِی ژ مَالِیْ کُو خُدِیْ دَایَه وِی، بِلا نَفَقِیْ بِدَه. خُدِیْ لِتُو کَسِی زِیْدَتِری یَا کُو دَایِیْ بَارْ لِیْ نَاکَه. خُدِیْ دِیْ پِشْتِی دَسْتَنْگِیْ دَسْتْفِرَهِیْ بِینَه.

٨. گَلَكْ ژ خَلْکِیْ وَلَاتَانْ ژ فَرْمَانَا خُدَایِیْ خَوه و پَیخَمْبَرِیْ وِی دَرْکَتِنْ، قِیْجَه مَه اَوْ کِشَانَدِنْ حَسَابَکِی دِژْوَارْ و مَه اَوْ بِعَذَابَکِی کَسْنَدِیتِی جَزَا کِرِنْ.

٩. وَانْ جَزَایێ کَارْ و کِریَارِیْنْ خَوه تَعْمْ کِرِنْ و دَاوِیَا رَوْشَا وَانْ ژِی زِیَانَه.

١٠. خُدِیْ ژِ وَانْ رَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ ئَامَادَه کِرِیَه. ڤِیْجَه گَلِی ئَاقِلْمَنَدِیْنْ کُو وَه بَاوَرِی ئَانِیَه، ژِ خُدِیْ بِترْسِنْ. مَا نَه خُدِیْ بِرَاسْتِی ژِی ژِ بُوْ وَه کِتِیْبَکْ شَانَدِیَه (ڤِیْجَه ژِ وَه رَه هِیْنْجَتْ نِینَه).

١١. (خُدِیْ ژِ بُوْ وَه) پِیْخَمْبَرَکْ ژِی شَانْدْ کُو ئَایِتِیْنْ خُدِیْ پِیْنْ رُوْنْکَرْ ژِ وَه رَه دِخُوِینَه، دَا کُو پِیْنْ بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْ قَنْجْ کِرِنْ ژِ طَارِیتِیْیْنْ (نَزَئَانِینْ و کَافِرِیْ) دَرِینَه رُونَاهِیَا (بَاوَرِی و زَانِینِیْ). کِی بِخُدِیْ بَاوَرِی بِینَه و کَارِیْ بِفَیْدَه بِکَه، خُدِیْ دِیْ وِی بِخَه بِهِشْتِیْنْ وِسَا کُو دِ بِنِیْ وَانْ رَه چَمْ دِهَرِکِنْ و اَوِیْ حَتَا حَتَایِیْ تِی دَه بِنْ. بِرَاسْتِی ژِی خُدِیْ رِزْقَکِی پَاکْ و پَاقِژْ دَایَه وِی.

١٢. خُدِیْ یَه یِیْ کُو حَفْتْ ئَاسِیَانْ ئَافِرَانَدِنْ و ژِ عَرْدِیْ ژِی اَوْ قَاسْ ئَافِرَانَدِنْ. پَیْغَامْ و فَرْمَانَا خُدِیْ دِ نَاڤْبَرَا ڤَانْ دَه تِیْ و دِچَه، دَا کُو هُونْ بِزَانِنْ کُو بِرَاسْتِی خُدِیْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه و بِرَاسْتِی زَانِینَا خُدِیْ دُوْرْ لِهَرْ تِشْتِی گِرْتِیَه.

٦٦. سُورَه یِیْ تَحْرِیمْ

سُورَه‌یِیْ تَحْرِیمْ ، دُوَازْدَهْ (١٢) ئَایِتَه. لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُویَه ، نَاڤِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ هَاتِیَه کُو تِی دَه پَیْڤَا حَرَامْ دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا «قَدَخَه‌کِرِنَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. هَیْ پِیْخَمْبَرْ! ژِ بُوْ چه یَا خُدِیْ ژِ تَه رَه حَلالْ کِرِیَه، ژِ بُوْ رَازِیکِرِنَا خَانِمِیْنْ خَوه، تُو لِخَوه حَرَامْ دِکِی؟ خُدِیْ گُنَهْژِیْبِرْ و دِلُوْڤَانَه.

٢. بِیْگُمَانْ خُدِیْ، ژِ بُوْ وَه حُکِمْ دَانِی کُو (بِدَاینَا کَفَارَتِیْ) هُونْ ژِ صُوْنَدِیْنْ خَوه ڤَگَرِنْ. خُدِیْ دُوسْتْ و ئَارِیکَارِیْ وَه یَه و اَوَه یِیْ عَلِیمْ یِیْ حَکِیمْ.

٣. وِیْ چَاخِیْ پِیْخَمْبَرْ پَیْفَکَه دِزِی ژْ یِکِیْ ژْ خَانِمِیْنْ خَوه رَه کِرْ. ڤِیْجَه گَافَا وِیْ اَوْ پَیِفْ اَشْکَرَا کِرْ؛ خُدِیْ زِی اَفْ یَکْ ژْ پِیْخَمْبَرْ رَه رَاگِهَانْدْ. پِیْخَمْبَرْ زِی هِنَکْ ژْ وِیْ پَیْفِیْ زِیْ رَه اَشْکَرَا کِرْ و هِنَکْ زِی هِشْتْ. گَافَا کُو پِیْخَمْبَرْ اَوْ پَیِفْ زِیْ رَه دِیَارْ کِرْ، گُوتْ: کِیْ اَفْ ژْ تَه رَه گُوتْ؟ پِیْخَمْبَرْ گُوتْ: خُدَایِیْ (بِهَرْ تِشْتِی) زَانَا و هَایْدَارْ ژْ مِنْ رَه گُوتْ.

٤. اَگَرْ هُونْ هَرْدُو تُوبه بِکِنْ، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی دِلِیْ وَه بَرْ بِیَاشِیِیْ چَرْخْ بُویَه. اَگَرْ هُونْ لِدِزِی پِیْخَمْبَرْ ژْ هَفْ رَه بِبِنْ پِشْتَقَانْ، ڤِیْجَه بِرَاسْتِی (هُونْ بِزَانِنْ) کُو خُدِیْ جِبْرِیلْ و قَنْجِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ دُوْسْتْ و نَارِیکَارِیْ وِی نَه. پِشْتِی ڤِیْ مِلائِیکَتْ هَمُو زِی نَارِیکَارِیْنْ وِی نَه.

٥. اَگَرْ پِیْخَمْبَرْ وَه بَرْدَه (اَی زِنِیْنْ پِیْخَمْبَرْ)، خُدَایِیْ وِی دِ شُونَا وَه دَه -ژْ زِنَبِی و کَچَانْ- هِنَکْ زِنِیْنْ ژْ وَه چِیْتِرْ دِیْ بِدِیِیْ کُو اَوِیْ مُسِلْمَانْ بِنْ، بَاوَرْمَنْدْ بِنْ، اِیطَاعَتْکَارْ بِنْ، تُوبه‌دَارْ بِنْ، عِبَادَتْکَارْ بِنْ، ژْ بُوْ خُدِیْ لِسَرْ رِیْکَا بِنْ.

٦. گَلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِیْنَه! خَوه و مَالْبَاتَا خَوه ژْ نَاگِرَکِی بِپَارِیْزِنْ کُو سُخْتَنِی (نَارْدُوِیِیْ) وِی مِرُوڤْ و کَڤِرْنْ. لِسَرْ وِی (نَاگِرِی) مَلائِیکَتِیْنْ دِلْسْتُورْ و دِژْوَارْ هَنَه. لِبَرْ فَرْمَانَا خُدِیْ رَانَابِنْ و یَا کُو فَرْمَانَا وَانْ یِیْ هَاتِی کِرِنْ دِکِنْ.

٧. گَلِی یِیْنْ کَافِرْ بُونَه! اِیرُو لِیْبُورِینَا خَوه نَخَوازِنْ. هُونْ دِیْ تَنِیْ جَزَایِیْ کِرِنِیْنْ خَوه بِکِشِینْ.

٨. گَلِی بَاوَرْمَنْدَانْ! بَرِیْ خَوه بِدِنْ خُدِیْ و بِتُوبَیَکَه ژْ دِلْ و جَانْ تُوبه بِکِنْ.(اَگَرْ هُونْ ژْ دِلْ و جَانْ تُوبه بِکِنْ) هِیْڤِی هَیَه کُو رَبِّیْ وَه لِگُنَهِیْنْ وَه بِبُورَه و وَه بِخَه بِهِشْتِیْنْ کُو دِ بِنِیْ وَانْ رَه چِمْ دِهَرِکِنْ. اَوْ رُوْژَا کُو خُدِیْ پِیْخَمْبَرْ و بَاوَرْمَنْدِیْنْ لِگَلْ وِی رِسْوَا نَاکَه و نَادَه شَرْمِیْ،(وِیْ رُوْژِیْ) رُوْنَاهِیَا وَانْ دِیْ لِپِیْشِی و رَخِیْ وَانْ یِیْ رَاسْتِیْ

بچَه. دِیْزِنْ: خُدَایِیْ مَه! رُوْنَاهِیَا مَه تَمَامْ بِکَه و مَه بِبَخْشِینَه، بِرَاسْتِی ژِی تُو لِسَرْ هَرْ تِشْتِی خَودَانْهِیْرِی.

۹. هَیْ پِیْخَمْبَرْ! لِهَمْبَرْ کَافِرْ و مُنَافِقَانْ جِهَادِیْ بِکَه و لِسَرْ وَانْ دِزْوَارْ بِبَه. جِهِیْ وَانْ جَهَنَّمَه. اَوْ چه پِیسَه جِهَه!

۱۰. خُدِیْ ژ یِیْنْ کَافِرْ رَه ژِنَا نُوحْ و ژِنَا لُوطْ نِمُونَه ئَانِیْنَه. اَفْ هَرْدُو ژِنْ دِ بِنْ مَهْرَا دُو بَنْدَیِیْنْ مَه یِیْنْ صَالِحْ دَه بُونْ و (بِکَافِرْبُونَا خَوه) هَرْدُو ژِنَانْ بِوَانْ رَه خَایِنْتِی کِرِنْ (نَه خِیَانَتَا نَامُوسِیْ). ڤِیْجَه مِیْرِیْنْ وَانْ (دِگَلْ کُو پِیْخَمْبَرْ بُونْ) نِکَارِیْنْ عَذَابِیْ خُدِیْ ژ سَرْ وَانْ بِدِنْ ئَالِی. ژ هَرْدُو ژِنَانْ رَه هَاتَه گُوْتِنْ: دَه هَایْدِیْ دِگَلْ یِیْنْ کُو دِچِنْ اِیْگِرْ دَه هُونْ ژِی بِچِنْ![1]

۱۱. خُدِیْ ژ یِیْنْ بَاوَرْمَنْدْ رَه نِمُونَه ژ ژِنَا فِرْعَونْ ئَانِیَه. دَمَا گُوْتِبُو: خُدَایِیْ مِنْ! ژ بُوْ مِنْ لِجَمْ خَوه لِبِهِشْتِیْ مَالَکِیْ چِیْکَه، مِنْ ژ فِرْعَوْنْ و کَارِیْ وِی خَلاسْ بِکَه و مِنْ ژ وِیْ جِفَاتَا ظَالِمْ رِزْگَارْ بِکَه!

۱۲. ژ مَرْیَا کَچَا عِمْرَانِی ژِی نِمُونَه تِینَه، اَوَا کُو نَامُوسَا خَوه پَارَاسْتِی. ڤِیْجَه جِبْرِیلْ قَاصِدِیْ مَه، بِاَمْرِیْ مَه پُفْکِرَه بَرْ خَافِکَا وِیْ. وِیْ بَاوَرِی بِشَرِیعَتَا خُدَایِیْ خَوه و کِتِیِیْنْ وِی ئَانِی و اَوْ ژ اِطَاعَتْکَارَانْ بُوْ.

۱ اَفْ ئَایَتْ بَیَانْ دِکَه کُو گِرِیْدَانِیْنْ بِژْنْ و مِیرَتِیِیْ بِسَدَمْ کُفْرِیْ تُو فَیْدِیْ نَادَه هَفْ. یَعْنِی ژِنَکَه کُو لِسَرْ کُفْرِیْ بِمرَه مِیْرِیْ وِیْ پِیْخَمْبَرِیَه ژِی تُو فَیْدِیْ نَادِیْ. خُدِیْ ژ ڤِیْ عَلَاقَیَا ژِنِیتِیْ مُهِمْتَرْ ژِی یِیْوَنْدِیِیْنْ لِیْزِمْتِی و خُودَتِیِیْ بَیَانْ کِرِیَه «اَوْ رُوْژَا کُو مَالْ و زَارُوْ تُو فَیْدِیْ نَادِنْ کَسِی» شُعَرَاء:۸۸ و ژ سُورَه‌یِیْ عَبَسَ ئَایَتَا ۳۴-۳۵یْ «رُوْژَا کُو مَرَقْ ژ بِرَایِیْ خَوه، ژ دَایِكْ و بَبَاقِیْ خَوه ..دِرَقَه». خُدِیْ ژ قَانْ هَرْدُو ژِنَانْ مِیناكْ ئَانِیَه. اَفْ ژِی شَامِلِی سَرْ تَفَکِیْ اَقْرَبَانْ تِیْ. خُدِیْ ڤِیْ یَکِیْ بِمُسلْمَانَانْ دِدَه زَنَانِیْنْ کُو نَه بِنَافْگِینَا اِیمَانِیْ بَه کَسْ نَکَارَه تُو فَیْدِیْ بِدَه تُو کَسِی، جَنْدِی کُو اَو خَودِیْ وِی یِیْ هَرِی نِیْزْ بَه ژِی. ژ سُورَه‌یِیْ طُورْ ئَایَتَا ۲۱یْ «اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینَه و زُرِّیَتَا وَانْ ژِی بِبَاوَرِی دَابَه یِیْ شُوْپَا وَانْ، اَمِیْ زُرِیَتَا وَانْ ژِی بِگِهِینَه وَانْ و اَمْ ژ مُکَافَاتَا وَانْ ژِی تِشْتَکِی کِیْمْ نَاکِنْ» ڤِیْ رَوْشِیْ دِتَکْزِیْنِیْ.

٦٧. سُورَه یێ مُلْكْ

سُورَەیێ (مُلْكْ)، سی (٣٠) ئایتَه، لمَكِّیْ هَاتِیَه خَوارِیْ. سُورَه، نَافِیْ خَوه ژ ئَایتَا پِیْشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پَیْڤَا مُلْكْ دَرْبَاسْ بُویَه کُو اَوْ بِوَاتِیَا دَسْتْهِلاتِی و حُكمْرَانِی یَه. ژ فِی سُورَەیی رَه هِنَكْ نَاڤِیْنْ دِنْ ژی هَنَه: تَبَارَكَه، مُنْجِیَه، مُجَادَلَه، مَانِعَه و وَاقِیَه. دَرْ بَارِیْ فِی سُورَەیی دَه پِرْ حَدِیثْ هَنَه، دِدِنْ زَانِینْ کُو كَسِیْ هَرْ شفْ وِی بِخُوِینَه، خِیرَكَه مَزِنْ ژ خَوه رَه حَاصِلْ دِكَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. اَوْ خُدَایِیْ کُو خَودَانِی و فَرْمَانْدَارِی بِدَسْتِیْ وِی یَه چِقَاسْ پَاكْ و پِیرُوزَه. اَوْ لِسَرْ هَرْ تِشْتِی قَادِرَه.

٢. خُدِیْ مِرِنْ و ژِیَانْ ئَافرَانْدِنْ دَا کُو وَه بِجَرِبِینَه؛ کَا کَارْ و کِرْیَارِیْنْ کِیْ ژ وَه چِیْتِرَه. هَرْ اَوَه یِیْ عَزِیزْ یِیْ غَفُورْ.

٣. اَوْ خُدَایِیْ کُو حَفْتْ طَبَقْ ئَاسِیَانْ دِ سَرْ هَفْ رَه ئَاهَنْگسَازْ چِیْكِرنَه، تُو یِیْ دِ چِیْكِرنَا خُدَا یِیْ رَحْمٰنْ دَه تُو كِیْمَاسِی و نَاكُوكِیْ نَبِینِی. قِیْجَه دَه بَرِیْ خَوه بِدِیْ، اَرِیْ مَا تُو كِیْمَاسِیكِیْ تِی دَه دِبِینِی؟

٤. پَاشِیْ دِیسَا بَرِیْ خَوه بِدِیْ (کَا تُو عَیْبَكِیْ تِی دَه دِبِینِی(؟ چَاڤِیْنْ تَه دِیْ رَبَنْ و وَسْتِیَایِی لِتَه فَگَرِنْ.

٥. بِرَاسْتِی مَه ئَاسِیَانِیْ دِنْیَایِیْ بِستِیْرَانْ خَملاَنْدِیَه. مَه اَوْ (سِتِیْرْ) ژ بُوْ رَجِمَانْدِنَا شَیْطَانَانْ كِرنَه تِیْوَرْ و مَه ژ بُوْ وَانْ عَذَابِیْ بِیْتْ ئَامَادَه كِرِیَه.

٦. ژ بُوْ وَانِیْنْ کُو رَبِّیْ خَوه مَانْدَلْ دِكِنْ عَذَابِیْ دُوْژَهِیْ هَیَه. اَوْ چه پِیسَوَارَه!

٧. گَاڤَا اَوْ (كَافِرْ) دِ جَهْنَمِیْ تِیْنْ وَرْكِرِنْ، دَنْگَكِی بِهِیْرْسِی كِرِیْتْ ژِیْ تِیْ و اَوْ دِ نَاڤْ خَوه دَه دِكَلَه.

٨. جَهَنَمْ ژِ هِیْرْسَا خَوه هِنْدِكْ دِمِینَه كُو خَوه بِخَوه و ژِ هَڤْ بِتَقَه! چه گَافَا مَلائِیكَتْ كُوْمَكِیْ ژِ كَافِرَانْ دِافِیْژِنِیْ، زَبَانِییْنْ وِیْ ژِ وَانْ دِپرْسِنْ؛ اَرِیْ مَا ژِ بُوْ وَه پِیْخَمْبَرْ نَهَاتِبُونْ (كُو ژِ عَذَابِیْ ڤِیْ رُوْژِیْ وَه بِترْسِینْ)؟

٩. دِ بَرْسِڤَا خَوه دَه، گُوْتِنْ: رَاسْتَه، بِرَاسْتِی پِیْخَمْبَرْ ژِ بُوْ مَه هَاتِنْ، ڤِیْجَه مَه بَاوَرِی بِوَانْ نَئَانِی و مَه گُوْتْ: خُدِیْ تُو پِیْخَمْبَرْ نَشَانْدِنَه. هُونْ بَسْ دِ نَاڤْ ژِرِیْدَرْكَتِنَكَه مَزِنْ دَه نَه!

١٠. گُوْتِنْ: اَگَرْ مَه گُهْ بِدَایَا پِیْخَمْبَرَانْ نَانْ ژِی مَه فَهْمْ بِكِرَا ڤِیْگَا اَمْ نَدِبُونْ ژِ خَلْكِیْ دُوْزَهِیْ!

١١. ڤِیْجَه لِگُنَهِیْنْ خَوه مِكُرْ هَاتِنْ. نَاخَوه بِلا دُوْزَهِی بِمِرِنْ و ژِ دِلُوْقَانِیَا خُدِیْ دُورْ بِنْ!

١٢. بِرَاسْتِی اَوِیْنْ كُو ژِ نَدِیتِی و نَبِینَایِی فَه ژِ خُدَایِیْ خَوه دِترْسِنْ، ژِ وَانْ رَه لِیْبُورِینْ و پَرُو یَكَه مَزِنْ هَیَه.

١٣. هُونْ دِخَوازِنْ گُوتِنَا خَوه بِدِزِی یَانْ ژِی اَشْكَرَا بِیْژِنْ، بِرَاسْتِی خُدِیْ بِیَا دِ دِلانْ دَه هَرْ دِزَانَه.

١٤. اَرِیْ مَا اَوِیْ كُو (تَفَكِیْ عَالَمِیْ) نَافِرَانْدِیَه (بِیَا نَیْنِی و دِیَارْ) نِزَانَه؟ دِگَلْ كُو هَرْ اَوَه یِیْ لَطِیفْ یِیْ خَبِیرْ.[١]

١٥. خُدِیْ یَه اَوِیْ كُو عَرْدْ ژِ بُوْ وَه سَرْنَرْمْ (و هِیْسَانْ) كِرِیَه. ڤِیْجَه دِ نَاڤْ هَرْ ئَالِیِیْنْ وِیْ دَه بِگَرِنْ، ژِ رِزْقِیْ كُو خُدِیْ دَایَه وَه بِخونْ و ڤَگَرْ بَسْ بِبَالْ وِی ڤَه یَه.

١٦. اَرِیْ مَا هُونْ ژِ وِی خُدَایِیْ لِژُوْرْ اَوْلَه نَه كُو اَوْ دِ عَرْدِیْ دَه وَه نَبَه خَوارِیْ. هَا وَه دِیتْ كُو عَرْدْ دِلَرِزَه؟

١ لَطِیفْ: اَوِیْ كُو بِحَقِیقَتَا هَرْ تِشْتِی، بِهُوْرْ و گِرِیْ وِی زَانَا یَه.
خَبِیرْ: اَوِیْ كُو بِكِرِنِیْنْ بَنْدَیِیْنْ خَوه، یِیْنْ اَشْكَرَا و نَهِیْنِی ئَاگَاهْدَارَه.

١٧. اَرِێ مَا هُونْ ژِ وِی خُدَایِێ لِژُوْرْ پِشتْرَاسْتِنْ كُو كَفِرْبَارَانَكِێ بِسَرْ وَه دَه نَرِژِینَه؟ قِیْجَه هُونِێ بِزَانِنْ كَا تِرْسَانْدِنَا مِنْ چَاوَانَه؟

١٨. بِرَاسْتِی یِێنْ بَرِیَا قَانْ (پُوتْپَرَسْتَانْ) ژِی بَاوَرِی بِـ (پِێخَمْبَرِێنْ خَوه) نَتَانِینْ. قِیْجَه لِهَمْبَرِی اِنْكَارَا وَانْ (دَه بِنِیْرَه) كَا عَذَابِێ مِنْ چَاوَا بُوْ؟!

١٩. مَا اَوْ لِطَیْرَانْ نَانِیْرِنْ كُو دِ سَرْ وَانْ رَه دِفرِنْ، پَرِیْنْ خَوه قَدِكِنْ و دِگرِنْ؟ ژِ خُدَایِێ رَحْمَنْ پِێ قَه (تِشْتَكْ) وَانْ (لِهَوَا) نَاگِرَه. بِرَاسْتِی اَوْ بِهَرْ تِشْتِی بِینَرَه.

٢٠. اَرِێ مَا ژِ بِلِی خُدِێ، اَوْ كِی یَه كُو ژِ بُوْ وَه بِبَه لَشْكَرْ كُو نَاریكَارِیَا وَه بِكَه؟ بِرَاسْتِی كَافِرْ هَرْ دِ نَاقْ خَاپَانْدِنَكَه اَشْكَرَا دَه نَه (شَیْطَانْ وَانْ دِخَاپِینَه و نَاهِیْلَه اَوْ بَاوَرِی بِینِن.)

٢١. اَرِێ مَا كُو خُدِێ رِزْقِێ خَوه لِسَرْ وَه بِبِرَه، مَا كِی دِكَارَه رِزقْ بِدَه وَه؟ نَخِیْرْ، بَلْكِی وَانْ خَوه دِ چَاقْسُورِی و نَفْرَتِێ دَه بَرْدَانَه و رِكْدَارِیِێ دِكِنْ.

٢٢. اَرِێ مَا كَسِێ كُو لِسَرْ رُوِیِێ خَوه بِمَشَه دُرِسْتِرَه یَانْ اَوْ كَسِێ كُو لِسَرْ پِیَانْ دِ رِیَكَه رَاسْتْ دَه دِمَشَه؟

٢٣. بِیِژَه: خُدِێ یَه، اَوِێ كُو هُونْ ژِ نُو قَه خُلِقَانْدِنَه و ژِ بُوْ وَه گُه، چَاقْ و دِلْ چِێكِرْنَه. هُونْ چِقَاسْ كِیْمْ شْكرِێ خُدِێ دِكِنْ!

٢٤. بِیِژَه: خُدِێ یَه، یِێ كُو هُونْ دَانَه سَرْ عَرْدِێ و تِی دَه بَلاقْ كِرنَه و هُونِێ بَسْ بِبَالْ وِی قَه بِێنَه جِقَانْدِنْ.

٢٥. اَوْ دِیِژِنْ: اَگَرْ هُونْ رَاسْتْ دِیِژِنْ، دَه كَا اَقْ سُوْزْ (ئَا تُو مَه یِێ دِترْسِینِی) كَنْگِێ یَه؟

٢٦. بِیِژَه: بِرَاسْتِی زَانِینَا وِێ لِجَمْ خُدِێ یَه. اَزْ تَنِێ هِشْیَارْكَرُ و ئَاگَاهْدِیْرِمْ.

٢٧. اِیْدِی دَمَا عَذَابْ و نَخَوشِیِێ نِیْزِی خَوه دِبِینِنْ، لِوَه یِێ كَافِرْ و بِیْبَاوَرَانْ رَشْ دِبَه. مَلائِیكَتْ ژِ وَانْ رَه دِیِژِنْ: هَا اَقَه، اَوْ عَذَابِێ كُو وَه لِێ لَزْ دِكِرْ!

٢٨. بِیْژَه: اَگَرْ خُدِیْ مِنْ و کَسِیْنْ لِگَلْ مِنْ بِمِرِینَه، یَانْ ژِی لِمَه وَرَه رَحْمِیْ، مَه سَاغْ بِهِیْلَه، دَه ژِ مِنْ رَه بِیْژِنْ مَا کِی هَیَه کُو کَافِرَانْ ژِ عَذَابِیْ دِژْوَارْ رِزْگَارْ بِکَه؟

٢٩. بِیْژَه: اَوْ خُدَایِیْ رَحْمَنَه (اَوِیْ کُو مِرُوْقَانْ ژِ نَخَوشِی و عَذَابِیْ رِزْگَارْ دِکَه). مَه بَاوَرِی پِیْ ئَانِی و مَه خَوه بَسْ سِپَارْتَه وِی. قِیْجَه هُونِیْ دِ نِیْزْ دَه بِزَانِنْ کَا کِی یَه یِیْ دِ رِیْشَاشِیکَه اَشْکَرَا دَه.

٣٠. بِیْژَه: کَا بَژِنْ: اَگَرْ ئَافَا وَه دِ عَرْدِیْ دَه هَرَه خَوارْ، مَا کِی هَیَه کُو ئَافَکَه هَرِكْ ژِ وَه رَه بِینَه؟

٦٨. سُورَه یِیْ قَلَمْ

سُورَه‌یِیْ (قَلَمْ)، پِیْنْجِی و دُو (٥٢) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه و سُورَه نَافِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پِیْفَا قَلَمْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِوَاتِیَا پِیْنُوسْ و خَامَه یَه. نَافَکِی دِنِیْ فِی سُورَه‌یِی ژِی نُو نَه.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

١. نُونْ. بِقَلَمِیْ و بِیَا کُو رِیْزَه رِیْزْ تِیْ نِقِیسِینْ صُوْنْدْ بَه.

٢. بِسَدَمَا کُو خُدِیْ قَنْجِی دَایَه تَه تُو دِینْ نِینِی.

٣. بِیْگُمَانْ ژِ بُوْ تَه پَرُوِیَکَه بِیْقُتبُونْ هَیَه.

٤. بِرَاسْتِی تُو لِسَرْ رَوِشْتَکِی (اَخلَاقَکِی) مَزِنِی.

٥. دِ نِیْزِیكْ دَه (رَسُولِیْ مِنْ) تُو یِیْ بِبِینِی و اَوِیْ ژِی بِبِینْنْ..

٦. کَا کِی ژِ وَه دِینَه.

٧. بِرَاسْتِی خُدَایِیْ تَه بِیْهْتِرْ دِزَانَه بِیِیْ کُو رِیْ وِنْدَا کِرِیَه و اَوْ بِیْهْتِرْ دِزَانَه بِیِیْ کُو رَاسْتَرِیْ بُویَه.

٨. نَاخَوه بِگُوتِنَا دَرَوْکَرَانْ مَکَه!

٩. اَوْ دِخَوازِنْ کُو تُو بِنَرْمِی تَقْبِگَرِی دَا کُو اَوْ ژِی لِبَارَا تَه نَرْمْ تَقْبِگَرِنْ.

١٠. بِگُوتِنَا مِرُوڤِیێ زِیدَه سُوْنْدْکَارْ یِیێ رِسْوَا مَکَه،

١١. اَوِیێ دَقْنَاڤِیْژِیێ عَیبْدَرِیخْ و اَوِیێ سَبْکَرِیێ خَبَرْگُهِیزْ.

١٢. اَوِیێ چِیکُوسِیێ خِیرْنَه‌خَوازِیێ تَعْدَه‌کَرِیێ پِرْ گُنَهْکَارْ...

١٣. اَوِیێ دِلْهِشْکْ و خَبَرْزَقْ، پِشْتِی وِیێ ژِی کُو اَوْ بِیژِی بَه و بِخَرَابِییێ نَافْدَارْ بَه.

١٤. ژِ بَرْ کُو خُدَانْ مَالْ و زَارُوکْ بُوْ (ژِ لَوْ دَرْبَارِیێ قُرْئَانِیێ دَه وِسَا بُوْ)!

١٥. دَمَا ئَایِتِیْنْ مَه ژِیێ رَه تِیْنْ خَونْدِنْ، دِبِیْژَه: اَوْ چِیرُوکْ و چِیڤَانُوکِیْنْ پِیْشِیِیانَه!

١٦. اَمِیێ وِی لِسَرْ پُوزِیێ وِی بِکِشْکِشِیْنِنْ.

١٧. بِرَاسْتِی مَه خَلْکِیێ مَکِّیێ ژِی مِینَا خُدَانِیێ بَاخْچَه جَرِبَانْدِنْ؛ دَمَا صُوْنْدْ خَوارِنْ کُو سِبَهِیێ زُو (هِیێ تُو کَسِی نَدِیتِی) فِیْکِیِیێ خَوه بِقُرِیْفِنْ (دَا فَقِیرَانْ بِیْبَحْرْ بِهِیْلِنْ).

١٨. ژِ بُوْ فَقِیرْ و بَلَنْگَازَانْ تِه پَارْ فَنَقَتَانْدِنْ.

١٩. فِیْجَه هِیێ اَوْ دِ خَوِیێ دَه، بِشَفْ، بَلایَکَه مَزِنْ بِسَرْ بَخْچِیِیێ وَانْ دَه هَاتْ.

٢٠. اِیْدِی اَوْ بَخْچَه بُوْ مِینَا رِژِیِیێ.

٢١. سَرِیێ سِبَهِیێ گَازِی هَفْ کِرِنْ (دَا کُو هَرِنْ نَافْ بَاخْچِیێ خَوه).

٢٢. (گُوتِنْ) دَه هَایْدِیێ سِبَهِیێ زُو هَرِنْ اَگَرْ (بِرَاسْتِی) هُونْ دِخَوازِنْ فِیْکِیِیْنْ خَوه بِقُرِیْفِنْ!

٢٣. اَوْ، بَرْ بِرِیَا بَاخْچَه فَه چُونْ، بِدزِی ژِ هَفْ رَه دِگُوتِنْ:

٢٤. بِلا تُو فَقِیرْ و بَلَنْگَازْ بِوَه نَحِسِنْ و بِوَه رَه نَیِیْنْ نَافْ بَاخْچِیێ وَه!

٢٥. اَوْ سِبَهِیێ زُو بِرِیێ کَتِنْ و ژِ وَانْ وَه یَه کُو اَوْ دِیێ بِگِهِیژِنْ نَارْمَانْجَا خَوه.

٢٦. لِێبَلِێ گَافَا وَانْ بَخْچَه (بِڤِێ رَوْشِێ) دِيتْ، گُوْتِنْ: مَه رِيَا خَوه شَاشْ كِرِيَه (اَڤْ نَه بَخْچِێ مَه يَه)!

٢٧. (گُوْتِنْ): نَخِێرْ، بَلْكِى اَمْ مَحْرُومْ و بِێبَارْ مَانْ.

٢٨. يِێ ژِ وَانْ تِێگِهِيشْتِرْ، گُوْتْ: مَا مِنْ ژِ وَه رَه نَگُوتْ: بِێأَمْرِيَا خُدِێ مَكِنْ، دَه بِلا وَه خُدَايِێ خَوه پَاكْ بِدِێرَا، وَه زَكَاتَا مَالِێ خَوه بِدَايَا دَا كُو اَڤْ نَهَاتَا سَرِێ وَه.

٢٩. گُوْتِنْ: خُدِێيُوْ! تُو ژِ هَرْ كِێمَاسِيِێ پَاكْ و پَاقِژِيِێ. بِرَاسْتِى اَمْ هَرْ سِتَمْكَارْ بُونْ.

٣٠. پَاشِێ بَرِێ خَوه دَانَه هَڤْ، گَازِنْ ژِ هَڤْ كِرِنْ و سُوجْ خِسْتِنْ ستُويِێنْ هَڤْ.

٣١. گُوْتِنْ: وَاخْ لِرَوْشَا مَه! بِرَاسْتِى اَمْ ژِ رِيَا رَاسْتْ دَرْكَتِبُونْ.

٣٢. هِێڤِى هَيَه كُو خُدَايِێ مَه ژِ بَدِێلا بَاخْچِيِێ مَه يكِى چِێتِرْ بِدَه مَه. بِرَاسْتِى اَمْ هِێڤِيدَارِێ (كَرَمَا) رَبِّێ خَوه نَه.

٣٣. هَا وِسَا يَه عَذَابْدَايِينَا مَه. لِێ بَلِێ، اَگَرْ بِزَانِنْ و تِێگِهِيژِنْ عَذَابِێ ئَاخِرَتِێ گَلَكْ دِژْوَارْتِرْ و مَزِنْتِرَه.

٣٤. بِێگُمَانْ ژِ بُوْ وَانِێنْ كُو خَوه ژِ بِێحَقِيِێ دِپَارِێزِنْ لِجَمْ خُدَايِێ وَانْ بِهِشْتِێنْ خَوشْ هَنَه.

٣٥. اَرِێ مَا اَمِێ مُسِلْمَانْ و گُنَهْكَارَانْ وَكْهَڤْ بِگرِنْ؟

٣٦. اَرِێ چِه لِوَه قَوِمِيَه؟ مَا هُونْ چَاوَا (بِوَكْهَڤِيِێ) حُكِمْ دِدِنْ؟

٣٧. يَانْ ژِى دِ دَسْتْ وَه دَه كِتِێبَكْ هَيَه كُو هُونْ دِ وِێ دَه دِخوِينِنْ؟

٣٨. كُو بِرَاسْتِى ژِى يَا هُونْ دِخَوازِنْ ژِ بُوْ وَه تِى دَه يَه؟!

٣٩. يَانْ ژِى مَا سُوزِێنْ وَه لِسَرْ مَه هَنَه كُو حَتَا رُوْژَا قِيَامِتِێ يَا هُونْ حُكِمْ پِێ بِدِنْ دِێ هَرْ ژِ بُوْ وَه بَه؟!

٤٠. ژِ وَانْ بِپِرْسَه: كَا كِى ژِ وَانْ كَفِيلِێ ڤِێ دُوْزَا پُوچَه؟

٤١. یَانْ ژی دِ ڤِێ بیرْ و بَاوَرِیێ دَه هَڤْکَارِێنْ وَانْ هَنَه، ڤِێجَه اَگَرْ بِرَاسْتِی اَوْ رَاسْتْ دِبێژِنْ بِلا گَازِی هَڤْکَارِێنْ خَوه بِکِنْ!

٤٢. رُوْژَا کُو لِوَانْ دِبَه تَنْگَاسِی و زَحْمَتِی (کُو رُوْژَا قِیَامْتِێ یَه)، دَاخَوازْ لِوَانْ تِێ کِرِنْ کُو هَرِنْ سِجُودِێ، لِێبَلِێ اَوْ نِکَارِنْ بِچِنْ سِجُودِێ.

٤٣. چَاڤِێنْ وَانْ بِترْسَه، زَلِیلِی وَانْ دِگِرَه. بِرَاسْتِی بَرِێ دَاخَوازْ ژِ وَانْ دِهَاتَه کِرِنْ کُو بِچِنْ سِجُودِێ (دِیسَا ژِی اَوْ نَچُونْ سِجُودِێ)، دِگَلْ کُو اَوْ سَاغْلَمْ و رِحَتْ بُونْ ژِی.

٤٤. تُو مِنْ و کَسِێ کُو بِڤِێ قُرْئَانِێ بَاوَرِی نَینِێ ژِ هَڤْ رَه بِهِێلَه. اَمِێ دِ نِێزِیكْ دَه هِێدِی هِێدِی، بِێیِی کُو اَوْ بِخَوه بِحِسِنْ بَرْ بِدُوْژَهِێ ڤَه وَانْ بِکِێشِمْ.

٤٥. اَزْ مُهْلَتِێ دِدِمْ وَانْ. بِرَاسْتِی دَهْڤَا مِنْ نَا جَزَادَانِێ پِرْ دِژْوَارَه!

٤٦. یَانْ ژِی تُو حَقَکِی ژِ وَانْ دِخَوازِی ڤِێجَه اَوْ لِسَرْ وَانْ گِرَانَه؟

٤٧. یَانْ ژِی زَانِینَا نَهِێنِێ لِجَمْ وَانَه،ڤِێجَه اَوْ دِنڤِیسِنْ؟

٤٨. ڤِێجَه تُو ژِ بُوحُکْمِێ رَبِّێ خَوه،خَوهرَاگِرَه , تُونَبَه وَکِی خُدَانِێ مَاسِی(یونُسْبِێخَمْبَرْ) دَمَابِدَرْدُ و کُلْ گَازِی خُدَایِێ خَوه کِرْ (دَاکُو وِی ژِ نَاڤَا مَاسِی رِزْگَارْ بِکَه)...

٤٩. اَگَرْ دِلُوْڤَانِیَا خُدَایِێ وِی پِێ رَه نْگِهِیشْتِبُویَا اَوِێ لِچُولا رِپْ و رُوتْ و لُومَه کِرِی بِهَاتَا ئَافِێتِنْ.

٥٠. بَلِێ خُدَایِێ وِی اَوْ بِژَارْتْ (وَحِی دَایِێ و بَرْ بِدِلُوْڤَانِیَا خَوه خِسْتْ)، ڤِێجَه اَوْ گَرَانْدْ ژِ مِرُوڤِێنْ قَنْجِیکَارْ.

٥١. بِرَاسْتِی، هِنْدِكْ مَابُو کُو یِێنْ کَافِرْ دَمَا لِقُرْئَانِێ گُهْدَارِی دِکِنْ ژِ کَرْبُ و کِینَا خَوه تَه چَاڤِێنُوْکِی بِکِنْ و تَه بِخِنْ عَرْدِێ. دِبِێژِنْ: بِرَاسْتِی ژِی اَوْ دِینَه.

٥٢. حَالْ اَڤَه کُو قُرْئَانْ بِخَوه ژِ بُوْ مِرُوْڤَانْ ئَاگَاهْدَارِی یَه.

٦٩. سُورَه یِیْ حَاقَّه

سُورَه‌یِیْ (حَاقَّه)، پِیْنْجِی و دُو (٥٢) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُویَه . سُورَه نَافِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه یَیْقَا حَاقَّه هَاتِیَه و بِوَاتَیَا وِیْ قِیَامَتِیْ یَه کُو وَانْ حَقِیقَتِیْنْ هَاتِنَه مَانْدَلَکِرِنْ، دَرِتِینَه رَاسْتِیْ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. الحَاقَّه.[١]

٢. اَرِیْ مَا اَلْحَاقَّه چِی یَه؟

٣. مَا تُو ژِ کُو دِزَانِی کَا اَلْحَاقَّه چِی یَه؟

٤. سَمُودْ و عَادْ بِرُوْزَا قِیَامَتِیْ بَاوَرِی نَئَانِینْ.

٥. هَرْچِی سَمُودْ (قَوْمِیْ نَبِی صَالِحْ) بُونْ بِقِیرَکَه ژِ حَدِیْ دَرْ هَلَاکْ بُونْ.

٦. هَرْچِی عَادْ (قَومِیْ نَبِی هُودْ) بُونْ بِبَاهُوْزَکَه بِقِیزَه قِیزْ و زِیْدَه سَارْ هَلَاکْ بُونْ.

٧. خُدِیْ اَوْ حَفْتْ شَفْ و هَشْتْ رُوْزَانْ لِیَیْ هَفْ بِسَرْ وَانْ دَه شَانْدْ. اَوْ دِ مَالِیْنْ خَوه دَه مِرِی و بِیْبِزَافْ مَانْ، هَرْ وَکِی اَوْ قُرْمِیْ دَارْخُرْمَیِیْنْ رِزِی بُونْ.

٨. قِیْجَه مَا تُو شُونْمَایِینَکِیْ ژِ وَانْ دِبِینِی؟

٩. فِرْعَونْ و یِیْنْ بَرِیَا وِی و خَلْکِیْ وَانْ وَلَاتِیْنْ کُو هَاتِنَه سَرُو بِنْکِرِنْ ژِی، دَسْتْ بِگُنَهَانْ کِرِنْ.

١٠. هَرْ وِهَا وَانْ گُهْدَارِیَا پِیْخَمْبَرِیْ خَوه نَکِرْ، قِیْجَه خُدِیْ بِعَذَابَکِی تُنْدْ (دِژْوَارْ) اَوْ جَزَا کِرِنْ.

١١. بِرَاسْتِی گَافَا نَافِیْ (هَرْ نَالِی) دَا بَرْ خَوه و بِلِنْدْ بُوْ، مَه هُونْ دِ کَشْتِیِیْ دَه هِلْگِرْتِنْ...

١ الحَاقَّه ، نَافَکْ ژِ نَافِیْ رُوْزَا قِیَامَتِیْ یَه، لَوْرَا دِ فِیْ رُوْزِیْ دَه یَیْمَانَا بِیَادَاشْ و جِزَایِیْ مِسُوْگَرْ دِبَه-

١٢. دَا کُو اَمْ ڤِێ یکِێ ژ وَه رَه بِکِنْ پَنْدُ و شِیرَتْ و دَا کُو گُهێنْ تِێگِهِیشْتِی تِێبِگِهِیژِنْ.

١٣. اِیْدِی گَافَا کُو دِ صُورِێ دَه یَكْ پِفْکِرِنَكْ بِێ پِفْکِرِنْ..

١٤. عَرْدُ و چِیَا بِێنْ رَاکِرِنْ و بِجَارَکِێ لِهَڤْ بِێنْ خِسْتِنْ و هُورْ و هِیْرَا بِبِنْ.

١٥. هَا وِێ رُوْژِێ بزَانَه کُو قِیَامْتْ رَابُو.

١٦. ئَاسِیَانْ دِدَرِزَه، اِیْدِی وِێ رُوْژِێ ئَاسِیَانْ سِسْتُ و خَافَه.

١٧. مَلائِیکَتْ لِدُوْرَا ئَاسْمِێنِنْ. وِێ رُوْژِێ هَشْتْ مَلائِیکَتْ عَرْشِێ خُدَایِێ تَه دِ سَرْ مِرُوْڤَانْ رَه دِێ هِلْگِرِنْ.

١٨. وِێ رُوْژِێ (ژ بُوْ حَسَابْ) هُونِێ بِێنَه پِێشْبَرِی خُدَایِێ خَوه، تِشْتَکِی وَه یِی ڤَشَارْتِی نَامِینَه.

١٩. هَرْچِی یِێ کُو دَفْتَرَا عَمَلِێ خَوه بِدَسْتِێ خَوه یِێ رَاسْتِێ وَرْگِرَه، (بِکِێفْ) دِبِێژَه: کَرَمْ کِنْ؛ دَفْتَرَا مِنْ بِخُوِینِنْ.

٢٠. بِرَاسْتِی مِنْ ژ دِلْ زَنَانِیبُو کُو حَسَابِێ رُوْژَا قِیَامَتِێ لِپِێشِیَا مِنَه.

٢١. ڤِێجَه اَوْ دِ ژِیَانَکَه خَوهشْ دَه یَه.

٢٢. دِ بِهِشْتَکَه قَدرْبِلِنْدُ و خُدَانْرُومَتْ دَه یَه.

٢٣. ڤِێکِیێ وِێ نِێرِكْ و بَرْدَسْتِنْ.

٢٤. (مَلائِیکَتْ ژ وَانْ رَه دِبِێژِنْ): بِسَدَمَا کَارْ و کِرِیَارِێنْ کُو وَه دِ دِنْیَایِێ دَه کِرِنْ بِخوُنْ، ڤَخوُنْ، ژ وَه رَه نُوْشِیجَانْ بَه.

٢٥. هَرْچِی یِێ کُو دَفْتَرَا عَمَلِێ خَوه، بِدَسْتِێ خَوه یِێ چِپِێ وَرْگِرَه، دِێ بِبِێژَه: خَوزِی اَڤْ دَفْتَرْ ژ بُوْ مِنْ نَهَاتِبُویَا دَاینْ!

٢٦. هَمْ مِنْ نِزَانِبُویَا کَا حَسَابِێ مِنْ چِی یَه!

٢٧. خَوزِی بِمرِنِیْ رَه هَرْ تِشْتْ بِدَاوِی بُویَا!

٢٨. مَالْ و مِلْکِیْ مِنْ قَتْ فَیْدَه نَگِهَانْدَه مِنْ..

٢٩. دَسْتِهلاتِیَا مِنْ ژِ مِنْ هَاتَه سِتَانْدِنْ.

٣٠. (تِیْ گُوتِنْ): وِی بِگِرِنْ و بِزِنْجِیرَانْ (دَسْتِیْنْ وِی بِستُویِیْ وِی قَه) گِرِیْ بِدِنْ..

٣١. پَاشِیْ وِی بَاقِیْژِنْ نَاقْ ئَاگِرِیْ بِیْتْ!

٣٢. پِشْتَرَه وِی بِزِنْجِیرَکَه حَفْتِیْ گَازْ زِنْجِیرْپِیْچْ بِکِنْ.

٣٣. بِرَاسْتِی وِی بَاوَرِی بِخُدَایِیْ مَزِنْ نَدِئَانِی..

٣٤. لِسَرْ نَانْدَاینْ و تِیْرْکِرنَا بَلَنْگَازَانْ تَشْوِیقْ نَدِکِرْ.

٣٥. اِیرُو لِقْرْ، ژِیْ رَه تُو هَقَالْ و هُوگِرْ نِینِنْ.

٣٦. ژِ بِلِی خوِینْ و عَدَابِیْ تُو خَوارِنْ ژِی تُنَه.

٣٧. ژِ گُنَهْکَارَانْ یِیْ قَه کَسْ قِیْ خَوارِنِیْ نَخَوه.

٣٨. صُوْنْدْ بَه، بِتِشْتِیْنْ کُو هُونْ دِبِینِنْ..

٣٩. بِتِشْتِیْنْ کُو هُونْ نَابِینِنْ ژِی..

٤٠. بِیْگُمَانْ اَقْ (قُرْئَانْ)، گُوتِنَا قَاصِدَکِی پِرْ بِرُومَتَه.

٤١. اَقْ، نَه گُوتِنَا شَاعِرَکِی یَه. هُونْ چِقَاسْ کِیْمْ بَاوَرْ دِکِنْ!

٤٢. اَقْ، نَه گُوتِنَا رِمِلْدَارَکِی یَه ژِی. هُونْ چِقَاسْ هِنْدِکِی دِفِکِرِنْ!

٤٣. اَقْ، ژِ جَمْ پَرْوَرْدَگَارِیْ عَالَمِیْ قَه هَاتِیَه شَانْدِنْ.

٤٤. اَگَرْ وِی پِیْخَمْبَرِی لِسَرْ (نَاقِیْ) مَه هِنْ گُوتِنْ لِیْبَانِینَا..

٤٥. تَقَزْ مَه یێ اَوْ بِخُرْتْ بِهِنْگَافتَا..

٤٦. پِشْتَرَه مَه یێ دِلْرَهَا وِی بِقَتَانْدَا.

٤٧. ژِ وَه تُو کَسِی دِێ نِکَارِیَا ژِ بُوْ وِی بَرَفَانِی بِکِرَا.

٤٨. بِرَاسْتِی اَفْ (قُرْئَانْ) ژِ بُوْ تَفْوَادَارَانْ بِیرْئَانِینْ و شِیرَتَه.

٤٩. اَمْ، تَقَزْ دِزَانِنْ کُو ژِ وَه هِنْ کَسْ یێ بَاوَرِی نَایِینِنْ.

٥٠. بِیگُمَانْ اَوْ ژِ بُوْ کَافِرَانْ حَسْرَتْ و پُوْشْمَانِی یَه.

٥١. بِرَاسْتِی ژِی اَفْ قُرْئَانْ رَاسْتِی بِخَوه یَه.

٥٢. ڤِیْجَه تُو نَافِێ رَبِّێ خَوه یێ مَزِنْ پَاكْ و پَاقِژْ بِدِیْرَه.

٧٠. سُورَه یێ مَعَارِجْ

سُورَه‌یێ(مَعَارِجْ) جِلْ و چَارْ (٤٤) ئَایَتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُویَه ، نَافِێ خَوه ژِ ئَایَتَا ٣'اَمْ گِرْتِیَه کُو پَیْڤَا مَعَارِجْ تِی دَه دَرْبَاسْ بُویَه و بِوَاتَیَا بِلِنْدبُونْ و هِلْبُونَا بِبَرْ بِئَاسِیَانَانْ ڤَه یَه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

١. دَاخَوازْکَرَکِی دَاخَوازْ کِرْ (هَاتِنَا) عَذَابَکِی کُو اَوِێ رُو بِدِێ.

٢. اَوْ عَذَابْ ژِ بُوْ کَافِرَانَه. یێ وِی ژِ سَرْ وَانْ بِدَه ئَالِی تُنَه.

٣. اَوْ عَذَابِێ اَوْ دِخَوازِنْ ژِ جَمْ خُدِێ ڤَه یَه کُو اَوْ خُدَایِێ مَقَامِیْنْ مَزِنْ و بِلِنْدَه.

٤. مَلَائِیکَتْ و جَبْرِیلْ دِ رُوْژَکِێ دَه بِبَالِێ ڤَه هِلْدِکِشِنْ کُو تَبَابَا وِێ پِێنْجِی هَزَارْ صَالَه.

٥. ڤِیْجَه تُو بِصَبْرَکَه رِنْدْ صَبْرِێ بِکَه.

٦. بِرَاسْتِی کَافِرْ وِی (عَذَابِێ وِێ رُوْژِێ) دُورْ دِبِینِنْ.

۷. اَمْ ژِی وِی نِیْزِیكْ دِبِینْ.

۸. اَوْ رُوْژْ ئَاسِیَانْ دِبَه وَكِی مَعْدَنَا حَلِیَایِی.

۹. چِیَا ژِی دِبِنْ مِینَا هِرِیَا زَنْدِی.

۱۰. تُو دُوْسْتْ لِحَالِیْ تُو دُوْسْتِی نَاپِرْسَه.

۱۱. اَوْ دِیْ نِیشَانِی هَفْ بِیْنَه دَایِینْ. كَسِیْ گُنَهْكَارْ ژِ بَرْ عَذَابِیْ رُوْژَا قِیَامَتِیْ دِخَوازَه كُو زَارُوْكِیْنْ خَوه...

۱۲. ژِنَا خَوه و بِرَایِیْ خَوه...

۱۳. عشِیرُ و مَالْبَاتَا كُو اَوْ هِمْبِیْزْ دِكِرِنْ...

۱٤. چِقَاسْ كَسِیْنْ كُو لِسَرْ عَرْدِیْ هَنَه ژِی تَفَكَانْ گُوِرِی خَوه بِكَه، دَا كُو اَوْ رِزْگَارْ بِبَه.

۱۵. نَخِیْرْ، اَوْ نِكَارَه ڤِیْ بِكَه؛ دُوْژَهْ ئَاگِرَكِی گُرْ و بِیْتَه.

۱٦. اَوْ چَرْمِیْ سَرِیَانْ رَادِكَه.

۱۷. اَوْ (دُوْژَهْ) گَازِی وِی كَسِی دِكَه كُو پِشْتَا خَوه دَایَه (اِیمَانِیْ) و بَرِیْ خَوه ژِیْ دَایَه پَاشْ..

۱۸. (سَرْوَتِیْ) دِدَه سَرْ هَفْ (زَكَاتِیْ ژِیْ نَادَه) و خَزِنْ دِكَه!

۱۹. بِرَاسْتِی اِنْسَانْ لَزْگِینْ و چِكُوسْ هَاتِیَه ئَافِرَانْدِنْ..

۲۰. دَمَا نَبَاشِی بِسَرْ دَه تِیْ (غَمْگِینْ دِبَه و) دِكَه فَرْیَادْ..

۲۱. گَافَا كُو قَنْجِیَكْ بِسَرْ دَه بِیْ دَسْتْگِرْتِی و چِكُوسْ دِبَه.

۲۲. ژِ بِلِی یِیْنْ نِمِیْژْكَرْ..

۲۳. اَوِیْنْ كُو نِمِیْژَا خَوه بَرْدَوَامِی دِكِنْ.

٢٤. اَوێنْ كُو دِ مَالێنْ وَانْ دَه پَارَكَه دِيَارْكِرِی هَيَه..

٢٥. ژ بُوّ پَارْسَكْ و بِێپَارَانْ.

٢٦. اَوێنْ كُو بِرُوّژَا جَزَادَانِێ بَاوَرِی تِينِنْ..

٢٧. اَوێنْ كُو ژ عَذَابِێ خُدَايِێ خَوه دِترْسِنْ.

٢٨. بِرَاسْتِی عَذَابِێ رَبِّێ وَانْ بِێ اَوْلَه يَه...

٢٩. اَوێنْ كُو دَاوْپَاقِژْنْ و نَامُوسَا خَوه دِپَارِێزِنْ.

٣٠. لِێبَلِێ نَه لِهَمْبَرْ ژِنْ و جَارِيِێنْ خَوه. بِرَاسْتِی دَرْ بَارِێ وَانْ دَه اَوْ بێگَازِنِنْ.

٣١. اِێدِی كَسِێ كُو ژ بِلِی قَانْ بِخَوازَه كُو بِهِنَكِێنْ دِنْ رَه (بِێنِكَاحْ) رَازَه، قِێجَه هَا اَوْ سِينُورْبِهِێرْ هَرْ بِخَوه نَه.

٣٢. اَوێنْ كُو سِپَارَه و پَێمَانِێنْ خَوه بِجهْ تِينِنْ...

٣٣. اَوێنْ كُو شَاهدَيِيَا خَوه (بِرَاسْتُ و دُرِسْتِی) دِدِنْ...

٣٤. اَوێنْ كُو لِنِمِێژَا خَوه مِقَاتَه نَه...

٣٥. هَا اَڤِنْ، يِێنْ كُو دِ بِهِشْتَانْ دَه رُومَتَا وَانْ تِێ گِرْتِنْ.

٣٦. قِێجَه مَا چه لِيِێنْ كَافِرْ قَومِيَه كُو بِبَالْ تَه قَه لَزْ دِكِنْ و دِبَزِنْ (سِطُيِێ خَوه بِئَالِيِێ تَه قَه دِرِێژْ دِكِنْ دَا كُو لِتَه گُهْدَارِی بِكِنْ)؟!

٣٧. (پَاشِێ) ژ رَاسْتُ و چَپْ قَه بَلَافْ دِبِنْ(پِشْتَا خَوه دِدِنْ تَه و طِنَاظِێ خَوه دِكِنْ).

٣٨. مَا هَرْ يَكْ ژ وَانْ لِهِێڤِيِێنَه كُو اَوْ بِچِنْ جَنَّتَا نَعِيمِێ؟

٣٩. نَا، بِلا قِێ هِێڤِيِێ نَكِنْ! بِرَاسْتِی اَوْ ژِی دِزَانِنْ كُو مَه اَوْ ژ چِی نَافِرَانْدِنَه.

٤٠. نَا؛ رَاسْتِی نَه وَكِی هِێڤِيَا وَانَه! صُوّنْدْ بِخُدَايِێ رُوّژْهِلاَتُ و رُوّژَاڤَايَانْ، بِرَاسْتِی ژِی اَمْ كَارَانَه...

٤١. لِسَرْ ئَا كُو هِنَكَانْ ژ وَانْ چِێترْ بِينِنْ شُونَا وَانْ و تُو كَسْ دِێ زُوْرَا مَه ژِی نَبَه.

٤٢. ڤِێجَه ژ وَانْ بِگَرَه، بِلا خَوه (دِ پُوچِيِێ دَه) بَرْدِنْ و بِدِنْيَايَا خَوه ڤَه بِمِينِنْ حَتَا وِێ رُوْژِێ بِبِينِنْ ئَا كُو پَێْمَانَا (عَذَابِێ) وِێ ژ وَانْ رَه هَاتِيَه دَاينْ.

٤٣. اَوْ رُوْژَا كُو بِلَزْ ژ گُورِسْتَانَانْ دَرْدِكَفِنْ، بَرْ بِجِهِێ كُوْمْبُونِێ ڤَه دِچِنْ، تُو دِبِێژِی قَێ اَوْ بِبَالْ رِێنِيشَانْدَرَكَه جِكَانْدِی ڤَه دِبَزِنْ.

٤٤. وِێ رُوْژِێ چَافِێنْ وَانْ بِترْسِنْ و رِسْوَاتِی وَانْ دِگْرَه. هَا اَڤَه، اَوْ رُوْژَا كُو لِدِنْيَايِێ پِێ دِهَاتِنْ تِرْسَانْدِنْ.

٧١. سُورَه يِێ نُوحْ

سُورَه‌يِێ (نُوحْ)، بِيسْتُ و هَشْتْ (٢٨) ئَايِتَه و لِمَكِّێ نَازِلْ بُويَه . سُورَه نَافِێ خَوه ژ ئَايِتَا پِێشِينْ گِرْتِيَه كُو تِی دَه نَافِێ نُوحْ پِێخَمْبَرْ (ع.س) دَرْبَاسْ بُويَه.

بِنَافِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. بِێگُمَانْ مَه نُوحْ ژ بُوْ گَلِێ وِی رَه شَانْدْ؛ (مَه ژِێ رَه گُوْتْ:) بَرِيَا عَذَابَكِی جَانْسُوْژْ بِسَرْ وَانْ دَه بِێ تُو گَلِێ خَوه هِشْيَارْ بِكَه و وَانْ بِترْسِينَه.

٢. نُوحْ گُوْتْ: هَێ گَلِێ مِنْ! بِرَاسْتِی اَزْ ژ بُوْ وَه هِشْيَارْكَرَكِی اَشْكَرَا مَه.

٣. كُو هُونْ عِبَادَتِێ خُدِێ بِكِنْ و هَایْ ژ فَرْمَانْ و قَدَخَيِێنْ وِی هَبِنْ و بِگُوْتِنَا مِنْ بِكِنْ..

٤. خُدِێ ژِی دِێ لِگُنَهِێنْ وَه بِبُورَه و حَتَا دَمَكَه نَاڤْلِێكِرِی دِێ ژِيَانَا وَه دِرِێژْ بِكَه. بِرَاسْتِی ژِی گَاڤَا اَوْ دَمَا نَاڤْلِێكِرِی هَاتْ اَوْ نَايِێ بِپَاشْدَه خِسْتِنْ. اَگَرْ وَه بِزَانِيَا (وَه دِێ بِبَالْ اِيمَانْ و طَاعَتِێ ڤَه لَزْ بِكِرَا)!

٥. (نُوحْ) گُوْتْ: خُدَايِێ مِنْ! بِرَاسْتِی بِشَفْ و رُوْژْ مِنْ گَلِێ خَوه بِبَالْ اِيمَانِێ ڤَه گَازِی كِرْ.

٦. ڤِێجَه بَانگَا مِنْ تَنِێ اَوْ ژِ مِنْ زِێدَه دُورْ كِرِنْ.

٧. بِرَاسْتِی ژِ بُوْ كُو تُو لِگُنَهِێنْ وَانْ بِبُورِی، چِقَاسْ مِنْ گَازِی وَانْ كِرْ، وَانْ هَرْ تِلِیِێنْ خَوه خِسْتِنَه گُهِێ خَوه، جِلِیْنْ خَوه لِسَرْ و چَاڤِیْنْ خَوه وَرْدَانْ و رِكْدَارِی كِرِنْ؛ بِقُرِّتِی و پُوزْبِلِنْدِی خَوه مَزِنْ دِیْرَانْ.

٨. پَاشِێ مِنْ بِاَشْكَرَا گَازِی وَانْ كِرْ.

٩. پِشْتَرَه، دِیسَا ژِی مِنْ بِاَشْكَرَا و بِدزِی گَازِی وَانْ كِرْ.

١٠. مِنْ ژِ وَانْ رَه گُوتْ: ژِ رَبِّێ خَوه لِێبُورِینِێ بِخَوازِنْ، بِرَاسْتِی اَوْ پِرْ غَفُوكَارَه.

١١. خُدِێ، دِێ ژِ عَوْرَانْ ژِ بُوْ وَه بَارَانِێ لِدُو هَڤْ بِبَارِینَه.

١٢. مَالْ و زَارُوكِیْنْ وَه پِرْ بِكَه، بَخْچَانْ بِدَه وَه و ژِ وَه رَه چَمَانْ بِهَرِكِینَه.

١٣. چِه لِوَه قَومِیَه كُو هُونْ قَدْرِێ مَزِنَاهِیَا خُدِێ نَاگِرِنْ؟

١٤. حَالْ اَڤَه كُو خُدِێ هُونْ مَرْحَلَه بِمَرْحَلَه ئَافِرَانْدِنَه.

١٥. مَا هُونْ دَسْتْهِلاتِیَا خُدِێ نَابِینِنْ كُو چَاوَا حَفْتْ طَبَقْ ئَاسِیَانْ ئَافِرَانْدِنَه؟

١٦. خُدِێ چَاوَا هِیڤْ دِ وَانْ دَه كِرِیَه رُوْنَاهِی و رُوْژْ ژِی كِرِیَه چِرَایَكَه رُوْنْكَرْ.

١٧. خُدَایِێ مَزِنْ هُونْ ژِ ئَاخِێ مِینَا گِیَایِێ، هِێشِینْ كِرْ.

١٨. جَارَكَه دِنْ دِێ وَه ڤَگَرِینِێ و دِیسَا (ژِ بُوْ مَحْشَرِێ) دِێ وَه ژِێ دَرِینَه.

١٩. خُدِێ عَرْدْ ژِ وَه رَه رَاخِسْتِیَه..

٢٠. دَا هُونْ كَارِینْ دِ عَرْدِێ دَه رِیِێنْ فِرَهْ بِگِرِنْ (و لِرِزْقِێ خَوه بِگَرِنْ).

٢١. نُوحْ گُوتْ: خُدَایِێ مِنْ! بِرَاسْتِی وَانْ گُهْدَارِیَا مِنْ نَكِرْ و دَانْ پَێْ (مَالْدَارِیْنْ خَوه) یِێنْ كُو مَالْ و زَارُوكِیْنْ وَانْ ژِ بِلِی زَرَارِێ تُو فَیْدَه نَدَایَه وَانْ.

٢٢. وَانْ حِیلَه و دَكِیْنْ مَزِنْ گِرِیْدَانْ.

٢٣. گُوتِنْ: زِنْهَارْ، اِلْهِێنْ خَوه تَرْكْ مَكِنْ و دَڤْ ژِ وِدُّ، سُوَاعُ، يغُوثُ، يعُوقُ و نَسرْ بَرْمَدِنْ!

٢٤. بِرَاسْتِی وَانْ پِرْ كَسْ ژِ رِێ دَرَانِينْ.(خُدَايِێ مِنْ)! تُو ژِی رِێشَاشِيَا وَانْ سِتَمْكَارَانْ هَرْ زِيدَه بِكَه!

٢٥. اَوْ ژِ بَرْ گُنَهِێنْ خَوه دِ طُوفَانِێ دَه خَنِقِينْ، ڤِێجَه پَاشِێ اَوْ كَتِن اِيْگِرْ، اِيْدِی لِهَمْبَرِی خُدِێ ژِ بُوّ خَوه تُو نَارِيكَارْ ژِی نَدِيتِنْ.

٢٦. نُوحْ گُوتْ: خُدَايِێ مِنْ! لِسَرْ عَرْدِێ ژِ كَافِرَانْ تُو كَسِی مَهِيْلَه!

٢٧. بِرَاسْتِی اَگَرْ تُو وَانْ بِهِيْلِی دِێ عَقْدِيْنْ تَه ژِ رِێ دَرِينْ و دِێ تَنِێ مِرُوڤِيْنْ نَه پَاكْ و نَانْكُوْرْ بِوَلِدِينْ.

٢٨. خُدَايِێ مِنْ! لِمِنْ و دِێ و بَاڤِيْنْ مِنْ و لِكَسِێ كُو بِبَاوَرْمَنْدِی بِكَفَه خَانِيِێ مِنْ و لِمِيرِيْنْ بَاوَرْمَنْدْ و ژِنِيْنْ بَاوَرْمَنْدْ بِبُورَه و تَنِێ هَلاكَا ظَالِمَانْ زِيدَه بِكَه.

٧٢. سُورَه يِێ جِنْ

سُورَه‌يِێ (جِنْ)، بِيسْتْ و هَشْتْ (٢٨) ئَايِتَه. لِمَكِّێ نَازِلْ بُويَه. سُورَه نَاڤِێ خَوه ژِ ئَايِتَا پِێشِينْ گِرْتِيَه كُو تِی دَه پَيْڤَا جِنْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِوَاتَيَا «پِيْنْ پِرْ قَشَارْتِی»يَه. سُورَه بَحْسَا وَانْ جِنَانْ دِكَه كُو هَاتِنَه لِقُرْئَانِێ گُهْدَارِی كِرِنَه و وَانْ اِيمَانْ پِێ ئَانِيَه. هَرْ وِهَا هَدَانْ و صَبرَا پِێخَمْبَرْ ﷺئَانِيَه كُو جِنْ ژِی بُونَه تَابِعِيْنْ وِی.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. (يَا مُحَمَّدْ)! بِبِيْژَه: ژِ بُوّ مِنْ وَحِی هَاتْ كُو جِڤَاتَكْ ژِ جِنَانْ (لِقُرْئَانِێ) گُهْدَارِی كِرِنْ. ڤِێجَه (پِشْتِی كُو لِقَوْمِێ خَوه ڤَگَرِيَانْ) گُوتِنْ: بِرَاسْتِی مَه لِقُرْئَانَكَه بَالْكِێشْ گُهْدَارِی كِرْ..

۲. بِبَالْ رِیَا رَاسْتْ قَه رَاسْتَرِیْ دِکَه. قِیْجَه مَه بَاوَرِی پِیْ ثَانِی و اَمْ تُو کَسِی ژِ خُدَایِیْ خَوه رَه نَاکِنْ هَقْپِشْكُ و هَقَالْ.

۳. بِیْگُمَانْ شَانِیْ خُدِیْ بِلِنْدُ و مَزِنَه و ژِ بُوْ خَوه تُو هَقَالْ و زَارُوْكْ نْگِرْتِنَه.

٤. بِرَاسْتِی رَوْشْ اَقَه، بِیْهِشِیْنْ مَه دَرْ بَارِیْ خُدِیْ دَه دَرَوِیْنْ بِیْ بِنْیَادْ لِیْئَانِینْ.

۵. مَه حِزِرْ دِکِرْ کُو تُو اِنْسُ و جِنْ دَرْ بَارِیْ خُدِیْ دَه قَتْ بِدَرَوْ نَابِیْژِنْ.

٦. ژِ اِنْسَانَانْ هِنَكْ هَبُونْ کُو ژِ جِنَانْ پَارَاسْتِنْ دِخَوسْتِنْ. قِیْجَه جِنَانْ اَوْ زِیْدَه‌تِرْ ژِ رِیْ دَرْخِسْتِنْ.

۷. وَانْ (جِنَانْ) حِزِرْ دِکِرْ چَوَا کُو وَه ژِی حِزِرْ دِکِرْ؛ کُو خُدِیْ دِیْ (پِشْتِی مِرِنِیْ) تُو کَسِی سَاغْ نَکَه.

۸. بِرَاسْتِی مَه حَولْ دَا کُو اَمْ هَرِنْ ثَاسِیَانَانْ (دَا کُو لِمَلائِیکَتَانْ گُهْدَارِی بِکِنْ). لِیْبَلِیْ مَه دِیتْ کُو ثَاسِیَانْ ژِ زِیْرَفَانِیْنْ دِژْوَارْ و سْتِیْرِیْنْ بِزُوْتْنَافِیْژْ تِژَه بُونَه.

۹. حَالْ اَقَه، (بَرِی شَانْدِنَا پِیْخَمْبَرْ) ژِ بُوْ مَه، لِثَاسِیَانَانْ جِهِیْ گُهْدَارِیِیْ هَبُو. لِیْبَلِیْ قِیْجَا کِی بِخَوازَه گُهْدَارِیِیْ بِکَه دِیْ بِبِینَه ژِ سِتِیْرَانْ پِیْتَکِی لِبَرْفَکَتِی لِبَرِیْ سَکِنِیَه.

۱۰. بِرَاسْتِی اَمْ (جِنْ) نِزَانِنْ کَا (اَقْ رَوْشَا نُوْبَدَارَانْ لِثَاسِیَانَانْ) ژِ بُوْ چِه یَه؛ مَا گَلُو خُدَایِیْ وَانْ خِرَابِیَا خَلْکِیْ عَرْدِیْ پِیْ خَوه‌سْتِیَه یَانْ خِیْرَا وَانْ؟

۱۱. هِنْ ژِ مَه هَنَه کُو صَالِحِنْ و هِنْ ژِ مَه هَنَه کُو نَه وِسَانِنْ، اَمْ خُدَانِیْ گَلَكْ رِیْكْ و رِیْبَازِنْ.

۱۲. (اِیْدِی) مَه یِقِینْ فَهْمْ کِرْ کُو خُدِیْ لِعَرْدِیْ لِسَرْ مَه دَسْتْهِلاتْدَارَه و اَمْ نِکَارِنْ بِرَقِیْ وِی نَاچَارْ بِهِیْلِنْ.

١٣. بِرَاسْتِی گَاڤَا مَه لِقُرْئَانِێ گُهْدَارِی کِرْ، مَه یکْسَرْ بَاوَرِی پِێ ئَانِی. ڤِێجَه کِی بَاوَرِی بِرَبِّێ خَوه بِینَه، بِلا نَترْسَه کُو خِێرِێنْ وِی کِێمْ بِبِنْ ئَانْ ژِی گُنَهِێنْ وِی زِێدَه بِبِنْ.

١٤. هِنْ ژِ مَه مُسلْمَانْ بُونْ و هِنْ ژِ مَه سِتَمْکَارِی کِرِنْ. ڤِێجَه کِی کُو مُسلْمَانْ بِبَه، هَا اَوْ یِێنْ کُو بِسَرْ رِیَا حَقْ ڤَه بُونَه.

١٥. هَرْچِی یِێنْ کُو ژِ رِیَا حَقْ دَرْکَتِنَه اَوْ ئَارْدُوِیِێ دُوْژَهِێ نَه.

١٦. اَگَرْ اَوْ (اِێنْ کَافِرْ) لِسَرْ رِێ رَاسْتَرِێ بِبُونَا مَه یِێ بَارَانَکَ بِرْ بِسَرْ وَانْ دَه بِبَارَانْدَا و رِزْقِێ وَانْ بَرْفِرَهْ بِکِرَا...

١٧. دَا کُو اَمْ وَانْ تِی دَه بِجَرْبِێنِنْ. کِی بَرِێ خَوه ژِ کِتِێبَا رَبِّێ خَوه ڤَگَرِینَه، خُدَا دِێ وِی بِخَه عَذَابَکِی دِژْوَارْ.

١٨. بِێگُمَانْ مِزْگَفْتْ یِێنْ خُدِێ نَه. نَاخَوه دِگَلْ خُدِێ ژِ تُو کَسِی رَه عِبَادَتْ و دُعَا نَکِنْ.

١٩. چه دَمَا بَنْدَیِێ خُدَا (مُحَمَّدْ) رَابُو کُو پَیَامَا خُدِێ بَانْگهِلْدِێرَه، جِنْ لِهَاوِرْدُوْرَا وِی کُوْمْ بُونْ، هِنْدِکْ مَابُو کُو رَابِنْ سَرْ مِلِێنْ هَڤْ (دَا لِقُرْئَانِێ گُهْدَارِی بِکِنْ).

٢٠. بِێژَه: اَزْ بَسْ عِبَادَتِێ ژِ بُوْ خُدَایِێ خَوه تَنِێ دِکِمْ و اَزْ تُو کَسِی ژِێ رَه نَاکِمْ هَڤْپِشْکْ.

٢١. بِێژَه: بِرَاسْتِی اَزْ نَه دِکَارِمْ زَرَارْکِێ بِدِمْ وَه نَه ژِی فَێدَه‌یکِێ.

٢٢. بِێژَه: بِرَاسْتِی (اَگَرْ اَزْ گُهْدَارِیَا خُدِێ نَکِمْ) تُو کَسْ نِکَارَه مِنْ لِهَمْبَرْ خُدِێ بِپَارِێزَه و اَزْ ژِ وِی پِێ ڤَه ئَاصِێگَهَکِێ ژِی نَابِینِمْ (کُو خَوه تِی دَه بِپَارِێزِمْ).

٢٣. ژِ بِلِی کُو اَزْ پَیَامِێنْ خُدِێ رَاگِهِینِمْ (اَزْ نِکَارِمْ تِشْتَکِی بِکِمْ).اِێدِی کِی گُهْدَارِیَا خُدِێ و پِێخَمْبَرِێ وِی نَکَه، ڤِێجَه بِرَاسْتِی ژِێ رَه نَاگِرِێ دُوْژَهِێ هَیَه و حَتَا بِحَتَایِێ اَوْ دِێ تِی دَه بِنْ.

٢٤. (اَوِێ لِسَرْ یَا خَوه بِنْ) حَیَانِی اَوْ عَذَابِێ کُو پَێْیَانَا وِی ژِ وَانْ رَه هَاتِیَه دَایِینْ دِیتِنْ،

ڤِێجَه (دَمَا دِیتِنْ) دِێ اَوْ بِزَانِنْ ژِ ئَالِیێ ئَارِیکَارِیێ ڤَه کَا کِی قَلْسْتِرْ و ژِ ئَالِیێ هَژْمَارِێ ڤَه کِی کِێمْتِرَه.

٢٥. بِبێژَه: اَزْ (بِخَوه) نِزَانِمْ مَا گَلُو اَوْ عَذَابِێ کُو پَێمَانَا وِی ژِ وَه رَه هَاتِیَه دَاینْ نِێزِکَه یَانْ ژِی خُدَایِێ مِنْ دِێ ژِ بُۆ وِی دَمَکَه دُورْ و دِرِێژْ دَیْنَه.

٢٦. خُدِێ زَانَایێ نَپَنِیێ یَه. اَوْ غَیبَا خَوه ژِ تُو کَسِی رَه اَشْکَرَا نَاکَه.

٢٧. لِێبَلِێ اَوْ پِێخَمْبَرِێ کُو خُدِێ وِی بِڤِێ ژِ ڤِێ جُدَا یَه. بِرَاسْتِی خُدِێ لِپِێشِیَا وِی و لِپِشْتْ وِی مَلائیکَتِێنْ چَاڤْدِێرْ دِشِینَه.

٢٨. دَا کُو بِڤِی ئَاوَایِی خُدِێ بِدَه زَانِینْ کُو وَانْ پَیَامِێنْ خُدَایِێ خَوه رَاگِهَانْدِنَه. خُدِێ بِیَا لِجَمْ وَانْ دِزَانَه و هَرْ تِشْتْ یَكْ بِیكْ ژِمَارْتِیَه (و تُومَارْ کِرِیَه).

٧٣. سُورَه یِێ مُزَّمِّلْ

سُورَه‌یِێ (مُزَّمِّلْ)، بِیسْتْ (٢٠) ئَایتَه. ئَایتِێنْ ١٠، ١١، و ٢٠'اَمْ لِمَدِینَیێ و یێنْ دِنْ تَڤْ لِمَکِّێ دَاکَتِنَه. سُورَه، نَاڤِێ خَوه ژِ ئَایتَا پِێشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پَیڤَا مُزَّمِّلْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِوَاتَیَا «یِێ کُو جِلْ لِخَوه وَرْدَایَه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. هَیْ یِێ کُو جِلْ لِخَوه وَرْدَایَه!

٢. ژِ بِلِی هِنْدِکِی ژِ شَڤِێ تُو رَابَه..

٣. نِیڤِێ وِێ، یَانْ ژِ نِیڤِێ وِێ کِێمْتِرْ..

٤. یَانْ ژِ نِیڤِێ وِێ زِێدَتِرْ رَابَه نِمِێژْ کَه و قُرْئَانِێ بِحِزْرُ و تَفَکُّرْ بِخُوِینَه.

٥. بِرَاسْتِی اَمِێ گُۆتِنَکَه گِرَانْ نَازِلِی سَرْ تَه بِکِنْ.

٦. بێگُمَانْ عِبَادَتِێ شَفِێ بَانْدُوْرَا وِی زِێدَتِرَه و بِێهْتِرْ مُوَافِقِێ دِلَه و خَوْنْدِنَا تِی دَه دُرِسْتِرْ و مِکُوْمْ تِرَه.

٧. بِرَاسْتِی بِرُوْژِێ ژ بُوْ تَه مَشْغُولِیَتَکَه دِرِێژْ هَیَه.

٨. نَافِێ رَبِّێ خَوه دِبِیر بِینَه و خَوه ژ بُوْ عِبَادَتِێ وِی قَالَا بِکَه.

٩. اَوْ هْمْ خُدَایِێ رُوْژْهِلَاتْ هْمْ ژِی یِێ رُوْژْئَاقَا یَه. ژ وِی یِێ قَه تُو اِلْهْ نِینِنْ. نَاخَوه وِی ژ خَوه رَه بِکَه وَکِیلْ و کَارْسِپِێرْ.

١٠. لِهَمْبَرْ یَا دِبِێژِنْ خَوه رَاگِرَه و بِخَوشْکَایِی دَفْ ژ وَانْ بَرْدَه.

١١. مِنْ و وَانْ بِێ بَاوَرِێنْ حَالْخَوشْ ژ هَفْ رَه بِهِێلَه (اَزِێ جَزَا بِدِمْ وَانْ) و هِنَکِی مُهْلَتِێ بِدَه وَانْ.

١٢. بِێگُمَانْ لِبَالْ مَه (ژ وَانْ رَه) قَیْدُ و زِنْجِیرِێنْ گِرَانْ، دُوْزَهَکَه سِنْجِرِی..

١٣. خَوارِنَکَه بِسترِی و عَذَابَکِی دِژْوَارْ هَیَه.

١٤. رُوْژَا عَرْدُ و چِیَا دِهَژِنْ، چِیَا دِێ بِبِنْ لُوْدِێنْ خِیزِێ، بِهَرِکِنْ (و لِبَرْ بَایِێ هَرِنْ).

١٥. بِرَاسْتِی چَاوَا کُو مَه ژ فِرْعَوْنْ (و جِقَاتَا وِی) رَه پِێخَمْبَرَکْ (مُوسَا) شَانْدِبُو، هَرْ وِسَا مَه ژ بُوْ وَه ژِی پِێخَمْبَرَکْ شَانْدِیَه کُو اَوِێ لِسَرْ وَه بِبَه شَاهِدْ.

١٦. لِێبَلِێ فِرْعَوْنْ لِپِێخَمْبَرْ گُهْدَارِی نَکِرْ و پِێ بَاوَرِی نَئَانِی، ڤِێجَه مَه ژِی بِهِنْگَافْتِنَکَه دِژْوَارْ و تُوژْ اَوْ هِنْگَافْتْ.

١٧. اَگَرْ هُونْ بَاوَرِی نَیِینِنْ، هُونِێ چَاوَا خَوه ژ عَذَابِێ رُوْژَکَه وِسَا بِپَارِێزِنْ کُو زَارُوْکَانْ پِیرْ و کَالْ دِکَه؟

١٨. ئَاسِیَانْ بِخَوه ژِی دِێ ژ (تِرْسَا) وِێ (رُوْژِێ) بِبَه دُو شَقْ. پَێمَانَا خُدِێ هَرْ دِێ وَرَه جِهْ.

١٩. بِرَاسْتِی اَڤَا هَا بِيرْنَانِينْ و شِيرَەتَكَه، ڤِێجَه كِی بِخَوازَه دِێ رِيكِێ بِگَرَه كُو وِی بِگِهِينَه خُدَايِێ وِی.

٢٠. (يَا مُحَمَّدْ)! بِێگُمَانْ خُدَايِێ تَه دِزَانَه كُو تُو ژ سِێيَكَا شَڤِێ نِێزِی دُو پَارَانْ،(جَارِنَانْ) نِيڤِێ وِێ،(جَارِنَانْ ژِی) سِێيَكَا وِێ رَادِبِی (نِمِێژِێ) و جِڤَاتَكْ ژ وَانْ بَاوَرْمَنْدِێنْ لِگَلْ تَه ژِی (رَادِبِنْ). خُدِێ يَه يِێ كُو شَڤْ و رُوْژِێ تَقْدِيرْ دِكَه. خُدِێ زَانِيَه هُونْ نِكَارِنْ تَڤَكِێ شَڤِێ عِبَادَتِێ بِكِنْ، ڤِێجَه لِسَرْ وَه سِڤْكْ كِرِيَه. اِيْدِی ژ قُرْنَانِێ يَا كُو هُونْ بِكَارِنْ (وِێ) بِخُوِينِنْ. خُدِێ دِزَانَه كُو دِێ ژ نَاڤْ وَه نَخُوشْ چِێبِنْ و يِێنْ دِنْ ژِی دِێ لِسَرْ عَرْدِێ ژ كَرَمَا خُدِێ لِرِزْقِێ خَوه بِگِرِنْ و هِنَكِی دِنْ ژِی دِێ د رِيَا خُدِێ دَه شَرْ بِكِنْ. نَاخَوه ژ قُرْنَانِێ يَا كُو هُونْ بِكَارِنْ بِخوِينِنْ، بَرْدَوَامِی نِمِێژْ بِكِنْ، زَكَاتَا مَالِێ خَوه بِدِنْ و د رِيَا خُدِێ دَه خِيرَانْ بِكِنْ. هُونْ ژ خِيرِێ چه لِێبِشِيَا خَوه ژ بُوْ خَوه بِشِينِنْ نَاخِرَتِێ، هُونِێ لِجَمْ خُدَايِێ خَوه چِێترْ و مَزِنْتِرِێ وِێ بِبِينِنْ. لِێبُورِينَا خَوه ژ خُدِێ بِخَوازِنْ. بِرَاسْتِی خُدِێ گُنَهْژِێبِرْ و دِلُوْڤَانَه.

٧٤. سُورَه يِێ مُدَّثِّرْ

سُورَەيِێ (مُدَّثِّرْ)، (٥٦)يِێنْجِی و شَشْ نَايَتَه. لِمَكِّێ نَازِلْ بُويَه . سُورَه نَاڤِێ خَوه ژ نَايَتَا يِێشِينْ گِرْتِيَه كُو تِی دَه يِێژَيَا مُدَّثِّرْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِوَاتَيَا «يِێ كُو جِلْ لِخَوه وَرْدَايَه/ جِلْ بِسَرْ خَوه دَه كِرِيَه.»

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. هَێْ يِێ كُو جِلْ لِخَوه وَرْدَايَه!

٢. رَابَه كَارِێ خَوه بِكَه، اِيْدِی هِشْيَارْ بِكَه.

٣. تَنِێ خُدَايِێ خَوه مَزِنْ بِدِيْرَه.

٤. جِلِێ خَوه پَاقِژْ بِگِرَه.

٥. ژ پیسییێ خَوه دُورْ بِگرَه.

٦. بِنیتَا کُو زِیدَه‌تِرْ بِیْ شُونِیْ، مِنَّتِیْ نَکَه.

٧ ڤِیجَه ژ بُوْ خُدَایِیْ خَوه صَبْرِیْ بِکِیشَه.

٨. گَاقَا کُو دِ سُورِیْ دَه بِیْ پِفکِرِنْ..

٩. ڤِیجَه هَا اَوْ رُوْژْ، رُوْژَکَه گِرَانْ و دِژْوَارَه.

١٠. اَوْ لِسَرْ کَافِرَانْ (قَتْ ژِی) نَه هِیسَانَه.

١١. تُو مِنْ و وِی کَسِیْ کُو مِنْ اَوْ بِتَنِیْ (بِیْ مَالْ و زَارُوکْ) نَافِرَانْدِیَه، ژ هَقْ رَه بِهِیلَه.

١٢. پَاشِی مِنْ مَالَکِی پِرْ دَایِیْ و مِنْ اَوْ کِرَه خُدَانْمِلْکْ..

١٣. مِنْ کُرْ دَانِیْ کُو هَرْ تِمْ لِبَرْ وِی حَازِرْ بُونْ..

١٤. مِنْ نِعْمَتِیْنْ دِنْیَایِیْ ژِیْ رَه رَاخِسْتْ..

١٥. پِشْتِی ڤِیْ هِیْ ژِی هِیْڤِی دِکَه کُو اَزْ (نِعْمَتِیْنْ خَوه ژِیْ رَه) زِیدَه‌تِرْ بِکِمْ.

١٦. نَخِیْرْ! بِرَاسْتِی اَوْ لِدِژِی نَایِتِیْنْ مَه رِکْدَارَه.

١٧. اَزِیْ وِی دِ عَذَابَکِی دَه وَرْکِمْ کُو نَایِیْ تَحَمُّلْکِرِنْ.

١٨. بِرَاسْتِی اَوْ فِکِرِی و پِیڤَا.

١٩. ڤِیجَه خُدِیْکُشْتُو چه فِکِرِی و چه پِیڤَا!

٢٠. پَاشِیْ خُدِیْکُشْتُو چَاوَا پِیڤَا!

٢١. پِشْتَرَه دِیسَا فِکِرِی..

٢٢. پَاشِیْ لِوَه یِیْ خَوه تِرْشُ و تَحْلْ کِرْ.

٢٣. پَاشِیْ پِشْتَا خَوه دَا حَقِیْ و خَوه لِسَرِیْ مَزِنْ کِرْ.

٢٤. اِیْدِی گُوتْ: اَڤْ (قُرْئَانْ) بَسْ سِیْرَکَه کُو (ژِ سِیْرْبَازَانْ) هَاتِیَه ڤَگُهَاسْتِنْ.

٢٥. هَبَه نَبَه اَڤْ گُوتِنَا مِرُوڤَانَه.

٢٦. اَزِێ وِی بَاڤِێژِمْ سَقَرِێ (ئَاگِرِێ سِنْجِرِی).

٢٧. مَا کِێ تَه فِێرْ کِرِیَه کَا سَقَرْ چه یَه؟

٢٨. اَوْ (ژِ بَدَنِێ) نَه تِشْتَکِی دِهِێلَه نَه ژِی بَرْدِدَه.

٢٩. اَوْ چَرْمِێ اِنْسِیْنْ دِپَرِتِینَه (و دِسُوْژَه).

٣٠. لِسَرْ سَقَرِێ نُوْزْدَهْ (زَبَانِی نُوتِرْڤَانْ) هَنَه.

٣١. مَه وَظِیفَیَا کَارْ و بَارِیْنْ دُوْژَهِێ تَنِێ دَا مَلائِیکَتَانْ و مَه هَژْمَارَا وَانْ (نُوتِرْڤَانَانْ) ژِی کِرَه جَرِبَانْدِنْ دَا کُو کِتَابِی (جِهُو و فِلَه) ژِ دِلْ بَاوَرْ بِکِنْ و دَا بَاوَرِیَا بَاوَرْمَنْدَانْ ژِی زِیدَەتِرْ بِبَه، دَا خُدَانْکِتِیْبْ و بَاوَرْمَنْدْ (دِ هَژْمَارَا وَانْ دَه) نَکَڤِنْ گُمَانِێ و دَا اَوْ کَسِیْنْ کُو دِ دِلِیْنْ وَانْ دَه نَخَوشِی (نِفَاق) هَیَه و یِێنْ کَافِرْ بِبِیْژِنْ؛ مَقْصَدَا خُدِێ بِڤِێ هَژْمَارِێ چه یَه؟ هَا وِسَا خُدِێ کِی بِخَوازَه ژِ رِێ دِخَه و کِی ژِی بِخَوازَه تِینَه رِیَا رَاسْتْ. ژِ وِی پِێ ڤَه کَسْ (بِهَژْمَارَا) لَشْکَرِیْنْ وِی نِزَانَه. اَڤْ سَقَرْ (دُوْژَهْ) ژِ بُوْ مِرُوْڤَانْ تَنِێ شِیرَتْ و دَرْسَه.

٣٢. نَخِیْرْ! صُوْنْدْ بِهِیڤِێ..

٣٣. صُوْنْدْ بِشَڤِێ گَاڤَا بِطَارِیتِیَا خَوه ڤَه دِچَه..

٣٤. صُوْنْدْ بِسِپِیْدِێ گَاڤَا بِرُوْنَاهِیَا خَوه ڤَه تِێ..

٣٥. بِرَاسْتِی اَڤْ جَهَنَمْ یَكْ ژِ بَلایِیْنْ مَزِنَه.

٣٦. ژِ بُوْ اِنْسَانَانْ ئَاگَاهْدَارِی یَه.

٣٧. ژِ بُوْ کَسِێ کُو بِخَوازَه بِپِیْشْ ڤَه هَرَه یَانْ ژِی لِپَاشْ بِمِینَه.

٣٨. هَرْ نَفسْ دِ گَرَوَا کِرِنێنْ خَوه دَه یَه.

٣٩. ژِ بِلِی کَسِێنْ کُو (دَفْتَرَا عَمَلِێ وَانْ) ژِ رَخِێ وَانْ یِێ رَاسْتِێ هَاتِیَه دَاینْ، اَفْ جُدَا نَه..

٤٠. دِ بِهِشْتَانْ دَه ژِ هَفْ پِرْسْ دِکِنْ..

٤١. ژِ رَوْشَا گُنَهْکَارَانْ..

٤٢. چه تِشْتِی هُونْ خِسْتِنَه فِی نَاگِرِێ سِنْجِرِی؟

٤٣. گُنَهْکَارْ دِبێژِنْ: مَه نِمِێژْ نَدِکرْ.

٤٤. مَه خَوارِنْ نْدِدَا فَقِیرْ و بَلَنْگَازَانْ.

٤٥. مَه ژِی وَکِی خَلْکِێ خَوه نُوِقِی خَبَرْدَانَا دِکرْ.

٤٦. مَه لِدِنْیَایِێ بَاوَرِی بِرُوْژَا جَزَادَانِێ نَدِئَانِی.

٤٧. حَتَا کُو مِرِنْ بِسَرْ مَه دَه هَاتْ.

٤٨. ڤِیْجَه مَهْدَرِیَا مَهْدَرْڤَانَانْ تُو فَیْدِێ نَادَه وَانْ.

٤٩. چه لِوَانْ قَومِیَه کُو پِشْتَا خَوه دِدِنَه وِێ بِرْئَانِینِێ (کُو قُرْئَانَه)؟

٥٠. تُو دِبێژِی قَیْ اَوْ کَرِێنْ کُوڤِی نَه..

٥١. کُو ژِ شِێرْ دِرَڤْنْ.

٥٢. خُدِێ گِرَافِی هَرْ یَکِی ژِ وَانْ دِڤِیَا کُو ژِ بُوْ وِی رُوپَلِیْنْ ڤَکِرِی بِهَاتَا.

٥٣. نَاخِێرْ! بَلْکِی اَوْ ژِ نَاخِرَتِێ نَاتِرْسِنْ،

٥٤. نَخِێرْ، بِرَاسْتِی اَوْ بِیرَئَانِینْ و هِشْیَارِی یَه!

٥٥. کِی بِخَوازَه دِێ ژِ وِێ پَنْدْ بِگِرَه.

٥٦. بَسْ يِىْ كُو خُدِىْ ژ بُوْ وِى قِيَابَه دِىْ شِيرتِىْ ژِىْ وَرْگِرَه. هَرْ خُدِىْ، بَابَتِىْ پَارِيْزْكَارِيِىْ و بَابَتِىْ گُنَهْژِيْبِرِنِىْ يَه.

٧٥. سُورَه يِىْ قِيَامْتْ

سُورَه‌يِىْ (قِيَامْتْ) چِلْ (٤٠) ئَايِتَه. لِمَكِّىْ نَازِلْ بُويَه . نَاڤِىْ سُورَه ژ ئَايِتَا پِيْشِينْ تِىْ كُو تِى دَه پَيْڤَا قِيَامْتْ دَرْبَاسْ بُويَه، بِمَعْنَا «خَرَابُونَا دِنْيَايِىْ»يَه.

بِنَاڤِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. صُوْنْدْ بِرُوْژَا قِيَامْتِىْ..

٢. صُوْنْدْ بِنَفْسَا لُوْمَه‌كَارْ.

٣. مَا ژ اِنْسِيْنْ وَه يَه كُو اَمْ نِكَارِنْ هَسْتِيِىْنْ وِى لِهَفْ بِجڤِينِنْ؟

٤. بَلِىْ اَمْ دِكَارِنْ مُوْڤِكْ و سَرْتِلِيِىْنْ وِى ژِى (مِينَا بَرِىْ) دُرِسْتْ بِكِنْ.

٥. لِيَبَلِىْ اِنْسَانْ دِخَوازَه كُو رِيَا خَرَابِيِىْ هَرْ لِبَرْ فَكِرِى بِمِينَه.

٦. يِيْنْ كَافِرْ (ژ طِنَازْ قَه) دِيرْسِنْ: كَا رُوْژَا قِيَامَتِىْ كَنْگِىْ يَه؟

٧. قِيْجَه گَاڤَا چَاڤْ شَاشْ و بَلُوْقْ دِبِنْ..

٨. هِيڤْ تِىْ گِرْتِنْ..

٩. رُوْژْ و هِيڤْ لِهَفْ تِيْنْ كُوْمْ كِرِنْ!

١٠. (هَا) وِىْ رُوْژِىْ اِنْسَانْ دِىْ بِيْرَه: مَا گَلُوْ جِهِىْ رَڤِىْ هَيَه؟

١١. نَا! جِهِىْ رَڤِىْ تُنَه!

١٢. وِىْ رُوْژِىْ قَگَرْ تَنِىْ بِبَالْ خُدَايِىْ تَه قَه يَه.

١٣. وِیّ رُوْژِیّ ژِ اِنْسِیْنْ رَه کَارْ و کِرْیَارِیْنْ کُو کِرِنْ دِیّ بِیْنْ گُوْتِنْ.

١٤. اِیْدِی اِنْسَانْ بِخَوه شَاهِدِیّ سَرْ نَفْسَا خَوه یَه.

١٥. چَنْدِی اَوْ هِیْنْجَتَا خَوه بِینَه ژِی.

١٦. (یَا مُحَمَّدْ)! ژِ بُوْ بِلَزْ تُو وَحْیِیّ وَرْگِری، زِمَانِیّ خَوه نَلِقِینَه.

١٧. بِیْگُمَانْ لِسَرْ مَه یَه کُو اَمْ قِیّ قُرْئَانِیّ دِ سِینْگَا تَه دَه کُوْمْ بِکِنْ و بِتَه بِدِنْ خَوْنْدِنْ.

١٨. نَاخَوه گَافَا (بِنَافْگِینَا جِبْرِیلْ) مَه قُرْئَانْ ژِ بُوْ تَه خَوْنْدْ، تُو خَوْنْدِنَا وِیّ بِشُوْپِینَه (و گُهْدَارِیَا وِیّ بِکَه).

١٩. پِشْتْرَه تَقَزْ رَاقَه‌کِرِنَا وِیّ ژِی لِسَرْ مَه یَه.

٢٠. نَخِیْرْ، بَلْکِی هُونْ لِنِعْمْتِیْنْ کُو زُو تِیْنْ و دِچِنْ حَزْدِکِنْ..

٢١. هُونْ ئَاخِرَتِیّ ژِی دِهِیْلِنْ.

٢٢. وِیّ رُوْژِیّ، هِنْ لِوَه هَنَه کُو رُوْنَاكْ و گَشِنْ..

٢٣. اَوْ لِخُدَایِیّ خَوه دِنِیْرِنْ.

٢٤. هِنْ لِوَه ژِی هَنَه کُو اَوْ تِرْشُ و رَبَنْ.

٢٥. یِقِینْ دِکَه کُو سُوْسْرَتَكْ دِیّ بِسَرْ دَه بِیّ کُو اَوِیّ مُوْقِکِیّ پِشْتَا وِی بِشِکِینَه.

٢٦. نَخِیْرْ، چِه گَافَا رِحْ بِگِهِیژَه حَسْتِیِیّ گَوْرِیّ..

٢٧. تِیّ گُوْتِنْ: کَا کِی هَیَه کُو دَرْمَانَکِی ژِیّ رَه بِبِینَه؟

٢٨. یِقِینْ کِرْ کُو مِرنَا وِی هَاتْ و دَسْتِیّ وِی ژِ مَالا وِی قُتْ دِبَه.

٢٩. و چَاقِیْنْ وِی لِهَفْ ئَالِیَانْ (و نِکَارِی تَفْ بِگَرَه).

٣٠. هَا وِیّ رُوْژِیّ بَرْ بِخُدَایِیّ تَه قَه دِیّ بِیْنَه ئَاژُوتِنْ.

٣١. ڤێجَه نَه وِی اِیمَانْ ئَانِی، نَه ژِی نِمێژْ کِرْ.

٣٢. لِێبَلِێ بَاوَرِی نَئَانِی و پِشْتَا خَوه دَایِێ.

٣٣. پِشْتْرَه بِقُرَتِی و دَڤْئَاڤِێتِنْ چُو جَمْ ئَالِیگِرِێنْ خَوه.

٣٤. (هَیْ بِێبَاوَرْ)! عَذَابْ لِسَرْ عَذَابْ ژِ بُۆ تَه بَه.

٣٥. پَاشِێ عَذَابْ لِسَرْ عَذَابْ ژِ بُۆ تَه بَه!

٣٦. مَا ژِ اِنْسَانِی وَه یَه کُو دِێ سَرْبَرْدَایِی بِمِینَه (و حَسَابِێ وِی نَیِێ دِیتِنْ)؟

٣٧. مَا اَوْ نَه ژِ دِلُۆپَكْ ئَاڤَا مَنِیِێ یَا کُو دِ مَالْزَارُوکِێ دَه دِهَاتْ رِێتِنْ چِێبُویَه؟

٣٨. پَاشِێ اَوْ بُویَه پَارْچَیَكْ خوِینَا سِتُورْ، ڤِێجَه خُدِێ اَوْ چِێکِرْ، دُرِسْتْ کِرْ و شَکِلْ و دِرُوڤْ دَایِێ.

٣٩. اِێدِی ژِ وِێ مِێرْ و ژِنْ چِێکِرِنْ.

٤٠. اَرِێ مَا اَوْ خُدَایِێ کُو هُونْ وِسَا چِێکِرِنْ نِکَارَه مِرِیَانْ ژِی دِیسَا سَاغْ بِکَه؟

٧٦. سُورَه یِێ اِنْسَانْ

سُورَه‌یِێ (اِنْسَانْ)، سِی و یَكْ (٣١) ئَایتَه. لِگُۆرِی هِنْ رِیوَایتَانْ لِمَکِّێ و لِگُۆرِی هِنْ رِیوَایتِێنْ دِنْ ژِی لِی مَدِینِێ نَازِلْ بُویَه . سُورَه نَاڤِێ خَوه ژِ ئَایتَا پِێشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پَیْڤَا اِنْسَانْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِوَاتَیَا «مِرُوڤَـ»ـه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. بِرَاسْتِی دِ سَر اِنْسِێنْ رَه، زَمَانَکِی دِرِێژْ دَرْبَاسْ بُۆ کُو اَوْ نَبُو و بَحْسَا وِی نَدِهَاتْ کِرِنْ.

٢. بِێگُمَانْ مَه اِنْسَانْ ژِ دِلُوپَكْ ئَاڤِکَا تَڤْلِیَهَڤْ ئَافِرَانْدْ دَا کُو اَمْ وِی بِجَرِبِینِنْ، ڤِێجَه مَه اَوْ بِگُه و چَاڤْ کِرِنْ.

٣. مَه رِیَا رَاسْتْ نِیشَانْ دَایِیْ، اِیْدِی یَانْ دِیْ شْکِرْدَارْ بَه یَانْ ژِی دِیْ نَانْکُوْرْ بَه.

٤. بِیْگُمَانْ مَه ژِ بُوْ کَافِرَانْ زِنْجِیرُ و قَیْدْ و نَاگِرَکِی بِیْتْ نَامَادَه کِرِیَه.

٥. بِرَاسْتِی مِرُوقِیْنْ قَنْجْ، یَیْنْ بَاوَرْمَنْدْ دِیْ ژِ مَیَکَه کُو کَافُورْ تَقْلِی وِیْ بُویَه فَخُونْ.

٦. (اَقْ نَاقْ) کَانِیَکَه وِسَا یَه کُو خُدِیْنَاسْ (بَنْدَیِیْنْ خُدِیْ) ژِیْ قَدِخُونْ و دَقْرَا بِخَوازِنْ بِوِیْ قَه دِهَرِکِینِنْ.

٧. (اَوْ بَنْدَه)، نَزْرُ و پَیْمَانِیْنْ خَوه تِینِنْ جِهْ و ژِ رُوْژَکَه وِسَا دِتِرْسِنْ کُو شَرِیْ وِیْ لِهَرْ دَرِیْ بَلَاقْ بُویَه.

٨. اَوْ خَوارِنِیْ دِگَلْ کُو ژِیْ حَزْدِکِنْ ژِی دِدِنْ فَقِیرْ و سِیْوِی و دِیلَانْ (اِیْسِیرَانْ).

٩. (ژِ وَانْ رَه دِبِیْژِنْ): اَمْ تَنِیْ ژِ بُوْ رِظَایَا خُدِیْ خَوارِنِیْ دِدِنْ وَه، اَمْ ژِ وَه تُو پَرُو یَکِیْ و تُو سِپَاسِیَکِیْ نَاخَوازِنْ.

١٠. لَوْرَا اَمْ ژِ (عَذَابِیْ) رُوْژَکِیْ ژِ رُوْژِیْن خُدَایِیْ خَوه دِتِرْسِنْ کُو (مِرُوْقْ دِ وِیْ رُوْژِیْ دَه) رُوگُرُوزِنْ، (رُوْژَکَه) بِزَحْمَتَه.

١١. قِیْجَه ژِ بَرْ قَنْجِیَا وَانْ، خُدِیْ اَوْ ژِ عَذَابِیْ وِیْ رُوْژِیْ پَارَاسْتِنْ، لِوَه گَشِی و دِلْشَادِی دَانْ سَرْ وَانْ.

١٢. خُدِیْ، لِبَرَامْبَرِی صَبْرَا وَانْ بِبِهِشْتِیْ و بِلِخَوه‌کِرِنَا هَقْرِیشِمْ اَوْ خَلاتْ کِرِنْ.

١٣. دِ جَنَّتِیْ دَه لِسَرْ تَخْتَانْ پَالْدَایِی نَه، تِی دَه، نَه گَرْمِیْ دِبِینِنْ نَه ژِی سَرْمَایِیْ.

١٤. سِیَا (دَارْ و بَرِیْ) جَنَّتِیْ نِیْزِیکِی وَانَه، فِیْکِی و مِیْوَیِیْنْ وَانْ دَارَانْ ژِ وَانْ رَه بَرْدَسْتِنْ.

١٥. (خِزْمَتْکَارْ) بِکَاسِیْنْ زِیفِی و قَدَهِیْنْ جَامِی لِبَرْ وَانْ دِگَرِینِنْ..

١٦. شُوشَیِیْنْ ژِ زِیفْ، وَانْ بِپِیفَانْ دَادِگِرِنْ.

١٧. اَوْ، تِی دَه ژِ مَیَکَه وِسَا نَاقْ قَدِخُونْ کُو زَنْجَفِیلْ تَفِی وِیْ بُویَه.

١٨. (اَڤْ شَرَابْ دِ بِهِشْتِیْ دَه) کَانِیکَه وِسَا یَه کُو ژِیْ رَه «سَلْسَبِیلْ»تِیْ گُوتِنْ.

١٩. خِزْمَتْکَارِیْنْ لَاوِیْنْ هَرْ جِوَانْ لِبَرْ خِزْمَتَا وَانْ دِگَرِنْ، دَمَا تُو وَانْ دِبِینِی تُو دِبِیْژِی قَیْ اَوْ صَدَفِیْنْ بَلاڤْبُویِی نَه.

٢٠. دَمَا تُو لِوِرْ دِنِیْرِی تُو دِبِینِی کُو مِلْکَکِی مَزِنْ و خَوشِیَکَه بَرْفِرَهْ هَیَه.

٢١. ژِ هَڤْرِیشْمِیْ تَنِکْ و سِتُورْ جِلِیْنْ بِخَمْلُ و کَسْکْ لِسَرْ وَانِنْ، بَازِنِیْنْ زِیڤِی دِ دَسْتِیْنْ وَانْ دَه و خُدَایِیْ وَانْ دِیْ ژِ شَرَابَکَه پَاقِژْ وَانْ ئَاڤْ بِدَه.

٢٢. (خُدِیْ ژِ وَانْ رَه دِبِیْژَه): بِرَاسْتِی هَا اَڤْ مُکَافَاتَا خَبَاتَا وَه یَه و مَه خَبَاتَا وَه قَبُولْ کِرْ.

٢٣. (یَا مُحَمَّدْ)! بِرَاسْتِی مَه قُرْئَانْ لِیْ هَڤْ و هِنْ بِهِنْ ژِ تَه رَه هِنَارْتْ.

٢٤. نَاخَوه لِسَرْ گِهَانْدِنَا حُکْمِیْ خُدَایِیْ خَوه صَبْرِیْ بِکِیشَه و بِگُوتِنَا چُو گُنَهْکَارِی یَانْ ژِی چُو بِیْبَاوَرِی مَکَه.

٢٥. سِبَهُ و اِیْڤَارِیْ نَاڤِیْ خُدَایِیْ خَوه دِ بِیرْ بِینَه.

٢٦. دِ بَشَکَه شَڤِیْ دَه ژِ خُدِیْ رَه نِمِیْژْ بِکَه، دِ بَشَا شَڤِیْ یَا دِرِیْژْ دَه رَبِّیْ خَوه ژِ هَرْ کِیمَاسِیْ پَاکْ بِدِیْرَه.

٢٧. اَڤْ بِیْبَاوَرْ و مُشْرِکْ ژِ دِنْیَایِیْ گَلَکْ حَزْ دِکِنْ و رُوْژَکَه گِرَانْ لِپِشْتْ خَوه دِهِیْلِنْ.

٢٨. بَسْ مَه اَوْ ژِ تُنَیِی چِیْکِرِنْ و مَه چِیْکِرنَا وَانْ بِهَڤْ ڤَه مُحْکَمْ کِرْ. گَاڤَا اَمْ بِخَوازِنْ ژِی اَمِیْ هِنَکِیْنْ ژِ وَانْ چِیْتِرْ بِینِنْ شُونَا وَانْ.

٢٩. بِیْگُمَانْ اَڤْ (قُرْئَانْ) شِیرَتْ و بِیرْئَانِینَه. ڤِیْجَه کِی بِخَوازَه دِیْ بِبَالْ خُدَایِیْ خَوه ڤَه (ژِ خَوه رَه) رِیکِیْ بِگِرَه.

٣٠. بِیِیِی ڤِینَا (خَوسْتِنَا) خُدِیْ، هُونْ نِکَارِنْ کَارَکِی بِڤِیْنْ. بِیْگُمَانْ خُدِیْ زَانَا و کَارْبِنَجهَه.

٣١. خُدِیْ کِی بِڤِیْ دِخَه نَاڤْ رَحْمَتَا خَوه و هَرْچِی کُو ظَالِمِنْ، خُدِیْ ژِ بُوْ وَانْ عَذَابَکِی دِژْوَارْ ئَامَادَه کِرِیَه.

٧٧. سُورَه يِىْ مُرْسَلاتْ

سُورَه‌يِىْ مُرْسَلاتْ، يِىْنْجِى (٥٠) ئَايِتَه. لِمَكِّىْ نَازِلْ بُويَه . سُورَه نَاقِىْ خَوه ژِ ئَايِتَا يِىْشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه يَيْقَا مُرْسَلاتْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِوَاتِيَا «شَانْدَه و قَاصِدَانَـه».

بِنَاقِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنْ رَحِيمَ

١. صُوْنْدْ بِوَانِيْنْ لِيَىْ هَفْ تِيْنْ شَانْدِنْ..

٢. هَمْ بِوَانِيْنْ دِژْوَارْ كُو هَرْ تِشْتِى تَارُو مَارْ دِكِنْ..

٣. بِوَانِيْنْ كُو حَقِيىْ بَلَافْ دِكِنْ..

٤. بِوَانِيْنْ كُو ژِ هَفْ قَدِقَتِينِنْ..

٥. بِوَانِيْنْ كُو بِيرَانِينِىْ (وَحْيِىْ) تِينِنْ..

٦. ژِ بُوْ كُو خَلْكِىْ هِيْنْجَتْبِرْ بِكِنْ نَانْ ژِى وَانْ بِترْسِينِنْ..

٧. بِرَاسْتِى اَوْ قِيَامَتَا كُو يَيْمَانَا وِىْ ژِ وَه رَه هَاتِيَه دَاينْ، تَقَزْ دِىْ بِىْ!

٨. قِيْجَه دَمَا سِتِيْرْ بِرِژِنْ و شَوْقَا وَانْ نَمِنَه..

٩. دَمَا كُو نَاسِيَانْ قُلْ بِبَه و بِقَلِشَه..

١٠. دَمَا چِيَا ژِ بِنْ قَه رَابِنْ و بَلاوَلا بِبِنْ..

١١. دَمَا ژِ قَاصِدَانْ رَه وَقْتْ وَرَه تَعْيِنكِرِنْ (اِيْدِى قِيَامْتْ رَابُويَه).

١٢. ژِ بُوْ كِيژَانْ رُوْژِىْ (قَاصِدْ) هَاتِنَه بِيَاشْفَه‌خِسْتِنْ؟

١٣. ژِ بُوْ رُوْژَا ژِ هَفْ فَقَتَانْدِنِىْ.

١٤. مَا كِىْ تُو هِيْنْكِرِى كَا رُوْژَا ژِهَفْجُدَاكِرِنِىْ چِه يَه!

١٥. وِێ رُۆژِێ خَولِی لِسَرِێ دَرَودِێرَانْ بَه!

١٦. اَرِێ مَا مَه پِێشِیِێنْ وَانْ گُنَهْکَارَانْ هَلاكْ نَکرِنْ؟

١٧. پِشْتَرَه مَا مَه گُنَهْکَارِێنْ پِشْتِی وَانْ ژِی لِپَێْ وَانْ نَبرِنْ.

١٨. هَا وِسَا اَمْ بِسَرِێ گُنَهْکَارَانْ تِینِنْ!

١٩. وِێ رُۆژِێ خَولِی لِسَرِێ دَرَوْکَرَانْ بَه!

٢٠. مَا مَه هُونْ ژِ ئَافَکَه وَزَا (بِێقِیمَتْ) نَئَافرَانْدِنْ؟

٢١. قِێجَه مَه اَوْ ئَاڤْ دِ جهَکِی مِکُوْمْ دَه بِجِهْ کِرْ (کُو مَالْزَارُوکَه).

٢٢. حَتَا دَمَکَه دِیَارْکِرِی.

٢٣. قِێجَه اَمْ لِسَرْ چِێکِرِنْ و شَکِلْدَاینَا وِێ قَادِرْ بُونْ. اِێدِی اَمْ چِه خَوشْ قَادِرِنْ!

٢٤. وِێ رُۆژِێ خَولِی لِسَرِێ دَرَوِینَانْ بَه!

٢٥. اَرِێ مَا مَه عَرْدْ نَگَرَانْدْ جِهِێ فَحَوَانْدِنِێ؟

٢٦. پِێنْ زِنْدِی (لِسَرْ خَوه رَادِگرَه) و پِێنْ مِرِی (دِ نَاڤْ خَوه دَه قَدِشِێرَه).

٢٧. مَه لِعَرْدِێ چِیَاپِێنْ جِهْکِرْتِی و بِلِنْدْ نَافِرَانْدِنْ و مَه ئَافَکَه شِیرِینْ و خَوشْ دَایَه وَه.

٢٨. وِێ رُۆژِێ خَولِی لِسَرِێ دَرَوِینَانْ بَه!

٢٩. (وِێ رُۆژِێ ژِ وَانْ رَه تِێ گُۆتِنْ): دَه بَرْ بِوِی عَذَابِێ قَه هَرِنْ اَوِێ کُو وَه پِێ بَاوَرْ نَدِکرْ و وَه دَرَوْ دِزَانِی!

٣٠. بَرْ بِسِیَکَه خَودِی سِێ چِقلْ قَه هَرِنْ..

٣١. اَوْ لِسَرْ وَه نَه دِبَه سِی و سِیوَانْ، نَه ژِی وَه ژِ پِێتِێ دُۆژَهِێ دِپَارِێزَه.

٣٢. اَوْ دُۆژَهْ چِیکِێنْ مَزِنْ وَکِی ئَاقَاهِیَانْ دِاقِێزَه.

٣٣. (چیکێنْ دُوْژَهِیْ دِدِنْ پَیْ هَفْ) تُو دِبێژِی اَوْ دَقَیێنْ زَرِنْ.

٣٤. وِیْ رُوْژِیْ خَولِی لِسَرِیْ دَرَوْکَرَانْ بَه!

٣٥. اَفْ رُوْژَکَه کُو ژِ کَسِی رَه نَاخَافْتِنْ نِینَه.

٣٦. دَسْتُورْ ژِی ژِ وَانْ رَه نَایِیْ دَاینْ قِیْجَه کُو مَهْنَا خَوه (عُزْرِیْ خَوه) بِیێژِنْ.

٣٧. وِیْ رُوْژِیْ، خَولِی لِسَرِیْ دَرَوْکَرَانْ بَه!

٣٨. هَا اَفْ رُوْژ، رُوْژَا ژِ هَفْ قَقَتَانْدِنِیْ یَه و مَه هُونْ و یێنْ بَرِیَا وَه لِهَفْ جِقَانْدِنَه.

٣٩. قِیْجَه اَگَرْ فَنْدْ و پِلَانَا وَه هَیَه (ژِ بُوْ هُونْ ژِ عَذَابْ رِزْگَارْ بِبِنْ) بِبِنْ.

٤٠. وِیْ رُوْژِیْ، خَولِی لِسَرِیْ دَرَوِینَانْ بَه!

٤١. بِیْگُمَانْ یِیْنْ تَقوَادَارْ لِبِنِیْ سِیَانْ و لِسَرِیْ کَانِیَانِنْ.

٤٢. دِ (نَافَا) مِیْوَیِیْنْ کُو دِلِیْ وَانْ دِبژِیِیْ دَه.

٤٣. ژِ بَرْ وَانْ کَارْ و کِرِیَارِیْنْ وَه کِرِنَه؛ بِخونْ، قَخُونْ و ژِ وَه رَه نُوشِجَانْ بَه.

٤٤. هَا اَمْ، قَنْجِیکَارِیْنْ رَاسْتُ و دُرِسْتْ وِسَا خَلاتْ دِکِنْ.

٤٥. وِیْ رُوْژِیْ، خَولِی لِسَرِیْ دَرَوْکَرَانْ بَه!

٤٦. (گَلِی بِیَاوَرَانْ)! دِ دِنْیَایِیْ دَه بِخُونْ، هِنَکِی خَوشْ بِژِینْ! بِرَاسْتِی هُونْ سُوجْدَارُ و گُنَهْکَارِنْ.

٤٧. وِیْ رُوْژِیْ، خَولِی لِسَرِیْ دَرَوْکَرَانْ بَه!

٤٨. گَافَا ژِ وَانْ رَه بِیْتَه گُوتِنْ نِمِیْژْ بِکِنْ، نِمِیْژْ نَاکِنْ.

٤٩. وِیْ رُوْژِیْ، خَولِی لِسَرِیْ دَرَوْکَرَانْ بَه!

٥٠. اَرِیْ مَا پِشْتِی قُرْئَانِیْ دِیْ بِکِیژَانْ گُوتِنِیْ بَاوَرِی بِینِنْ؟!

٧٨. سُورَه یِیْ نَبَأ

سُورَه‌یِیْ (نَبَأ)، چِلْ (٤٠) ئَایِتَه و لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه . نَاقِیْ سُورَه ژ ئَایِتَا ٢'اَمْ هَاتِیَه کُو تِی دَه بَیْقَا نَبَأ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «ئَاگَاهِی و خَبَرَ»ه. هِنْ نَاقِیْنْ فِی سُورَه‌یِی یِیْنْ دِنْ ژِی اَقِنْ: تَسَاوْلْ (ژِهَقْبِرْسِینْ) و عَمَّ.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

١. اَوْ پِرْسَا چه ژ هَقْ دِکِنْ؟

٢. پِرْسَا خَبَرَا (بُویرَا) مَزِنْ ژ هَقْ دِکِنْ.

٣. یَا کُو دَرْ بَارِیْ وِیْ دَه دُودِلِنْ (هِنْ بَاوَرِی پِیْ تِینِنْ، هِنْ ژِی وِیْ مَانْدَلَه دِکِنْ).

٤. نَا؛ بِلا دُودِلِی نَبِنْ، اَوِیْ بِزَانِنْ!

٥. نَخِیْرْ، نَه مِینَا وَانَه؛ پَاشِیْ اَوِیْ بِزَانِنْ (دَمَا حَقِیقَتْ بِچَاقِیْ سَرِیْ خَوه دِیتِنْ)!

٦. مَا مَه عَرْدْ رَانَخِسْتِیَه؟!

٧. مَا مَه چِیَا ژِی (دِ عَرْدِیْ دَه) نَکِرِنَه سِنْگْ؟!

٨. مَا مَه هُونْ جُوتْ (مِیْ و نِیرْ) نَئَافِرَانْدِنَ؟!

٩. مَا مَه خَوَا وَه نَکِرِیَه بِیْهِنْبَرْدَانْ؟!

١٠. مَا مَه شَقْ نَکِرِیَه جِلْ (و سِتَارْ)؟!

١١. مَا مَه بِرُوْژْ ژِی نَه کِرِیَه چَاخِیْ کَارْ؟!

١٢. مَا مَه دِ سَرْ وَه رَه حَفْتْ قَاتْ (ئَاسِیمَانِیْنْ) مِکُوْمْ ئَاقَا نَکِرِنَ؟!

١٣. مَا مَه چِرَایَکَه گَشْ و گَرِمْ چِیْنَکِرِیَه؟!

١٤. مَا مَه ژِ عَوْرِیْنْ ئَافْبَارْکِرِی، بَارَانَکَه پِرْ نَبَارَانْدِیَه؟!

١٥. ژِ بُوْ اَمْ بِوِێ، تَنَه و گِیَا هِێشِینْ بِکِنْ.

١٦. بَاخْچِیێنْ تِێرْدِێلِی (دَارِێنْ فِێکِی) دَرْبِخِنْ.

١٧. بِێگُمَانْ رُوْژَا ژِهَفْجُدَاکِرِنِێ (یَا قَنْجْ و نَقَنْجَانْ) لِێشِیَا هَرْ کَسِی یَه، تَقَزْ دِێ بِێ.

١٨. رُوْژَا کُو دِ صُورِێ دَه وَرَه بِفْکِرِنْ، ڤِێجَه هُونِێ پِێلْ بِێلْ بَرْ حَشَرِێ ڤَه بِێنْ.

١٩. وِێ رُوْژِێ، ئَاسِیَانْ قَدِبِنْ و دِبِنْ دَرْگَهْ.

٢٠. چِیَا تِێنْ هَرکَانْدِنْ، دِبِنْ لَیلانْ (سَرَابْ).

٢١. بِرَاسْتِی وِێ رُوْژِێ جَهَنَّمْ لِهِێڤِیَا بِێبَاوَرَانَه.

٢٢. دُومَاهِیکْ و ڤَحَوِینْگَهَه ژِ بُوْ سَرْخَوڤَچُویَانْ.

٢٣. کُو هَرْ و هَرْ تِی دَه دِمِینِنْ.

٢٤. نَه هِێنِکَاتِی و نَه ژِی ڤَخَوارِنَا سَارْ تِی دَه طَعمْ نَاکِنْ.

٢٥. ژِ بِلِی ئَافَا کَلِژِی، کِێمْ و زُوخِێ بِێ ڤَه (اَوْ تِشْتَکِی دِی طَعمْ نَاکِنْ).

٢٦. جِزَایَکِی لِگُوْرِی کَارْ و کِرْیَارِێنْ وَانْ.

٢٧. بِرَاسْتِی وَانْ حَسَابِێ ئَاخْرَتِێ هِێڤِی نِدِکِرْ (و وَانْ بَاوَرْ نَدِکِرْ کُو هَیَه).

٢٨. وَانْ بَاوَرِی بِئَایِتِێنْ مَه نَدِئَانِینْ (و دِگُوْتِنْ اَوْ دَرَوِنْ).

٢٩. مَه هَرْ تِشْتْ بِنِڤِیسَانْدِنِێ قَیْدْ کِرِیَه.

٣٠. (ژِ وَانْ رَه دِێ بِێ گُوْتِنْ): دَه عَذَابْ بِچِێژِنْ! ڤِێجَه ژِ عَذَابْ بِێ ڤَه اَمِێ تِشْتَکِی دِنْ لِوَه زِێدَه نَکِنْ!

٣١. بِێگُمَانْ ژِ مُتَّقِیَانْ رَه فَلاتْ و سَرْفِرَازِی هَیَه.

٣٢. بُوسْتَانْ و رَزِێنْ تِرِی..

٣٣. (حُورِييێنْ) نُو گِهَايْى، هَقْصَالِى و يكْدَسْتْ..

٣٤. كَاسِێنْ تِژِى مَىْ.

٣٥. اَوْ لِبِهِشْتِێ، نَه كَلَفَازِيَكِێ نَه ژِى لِهَمْبَرِى هَقْ دَرَوَكِێ دِبِهِيزِنْ.

٣٦. اَوْ ژِ خُدَايِێ تَه مُكَافَاتْ و دِيَارِيَكَه دِ جِهِێ خَوه دَه يَه.

٣٧. خُدَايِێ عَرْدُ و ئَاسِيَانَانْ و يێنْ دِ نَافْبَرَا وَانْ دَه خُدَايِێ رَحْمَنَ. (وِێ رُوْژِێ) تُو كَسْ نِكَارَه (ژِ بُوْ رَاكِرنَا عَذَابْ) پِێ رَه بِێِيقَه.

٣٨. رُوْژَا كُو رُحْ (لِسَرْ جَسَدَانْ) حَازِرْ دِبِنْ و مَلائِيكَتْ بِرِيزْ صَفْ دِگِرِنْ، ژِ بِلِى يِێ كُو خُدَايِێ رَحْمَنْ دَسْتُورَا وِى بِدَه، كَسْ نِكَارَه بَئَاخِفَه و اَوِێ رَاسْتِيِێ بِێِژَه.

٣٩. هَا اَوْه رُوْژَا حَقْ. پِشْتِى قِێ كِى بِقِێ دِێ رِيكِێ بِگِرَه كُو وِى بِگِهِينَه خُدَايِێ وِى.

٤٠. بِێگُمَانْ مَه هُونْ ژِ عَذَابَكِى نِێزِيكْ هِشْيَارْ كِرْ. اَوْ رُوْژَا كُو هَرْ كَسْ كَارْ و كِرْيَارِێنْ خَوه دِبِينَه و يِێ كَافِرْ دِبِێژَه: خَوزِى اَزْ ئَاخْ و خَولِى بُومَا!

٧٩. سُورَه يِێ نَازِعَاتْ

سُورَه‌يِێ (نَازِعَاتْ)، چِلْ و شَشْ (٤٦) ئَايِتَه. لِمَكِّێ نَازِلْ بُوْ يَه و نَاقِێ خَوه ژِ ئَايِتَا پِێشِيْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه پَيْقَا نَازِعَاتْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا «جَانْستِينِێنْ بِدِژْوَارِيـ»ـنَه.

بِنَاقِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. بِوَانْ (مَلَائِيكَتِ)يَنْ كُو (رِحِێ كَافِرَانْ) بِدِژْوَارِى دِكِشِينِنْ..

٢. بِوَانْ (مَلَائِيكَتِ)يَنْ كُو (رِحِێ مُوْمِنَانْ) بِهِێسَانِى دِسْتِينِنْ..

٣. بِوَانْ (سَيَّارَيِ)يَنْ كُو (دِ فَزَايِێ دَه) دِهَرِكِنْ..

٤. قِێجَه بِلَزْ و بَزْ بِهَقْ رَه پِێشْبَازِى دِكِنْ..

٥. بِوَانْ (مَلَائِیکَت)یێنْ کُو کَارْ و بَارْ بِرِێ قَه دِبِنْ، صُوْنْدْ بَه..

٦. رُوْژَا کُو هَرْ تِشْتِی دِهَژِینَه.

٧. یکَا دِنْ ژِی لِپَێْ وِێ تِێ.

٨. دِ وِێ رُوْژِێ دَه هِنْ دِلْ بِترْسُ و لَرْزِنْ..

٩. چَاڤِێنْ وَانْ مَلُولْ و پَرِیشَانِنْ.

١٠. دِبِێژِنْ: مَا پِشْتِی مِرِنِێ قَیْ اَمِێ لِحَالِێ خَوه یِێ پِێشِی ڤَگَرِنْ؟

١١. مَا گَاڤَا کُو اَمْ بِبِنْ حَسْتِیِێنْ رِزِیَایِی و ژِ هَڤْ بَلَاڤْ بِبِنْ ژِی (اَمِێ سَاغْ بِبِنْ)؟

١٢. ژِ طِنَازْ قَه گُوتِنْ؛ ڤِیجَه (اَگَرْ وِسَا بَه) اَوْ ژِ بُوْ مَه دِێ بِبَه فَگَرَکَه بِزِیَانْ!

١٣. بَلْکِی اَوْ بَسْ قِیرْکَه بِتَنِێ یَه.

١٤. هَا پِشْتِی وِێ قِیرِێ دِ جهْ دَه اِنْسَانْ دِێ خَوه لِسَرْ عَرْدِێ دِبِینِنْ.

١٥. مَا گَلُو (سَرْپِێهَاتِیَا) مُوسَا ژِ تَه رَه نَهَاتِیَه رَاگِهَانْدِنْ؟

١٦. وِێ دَمَا کُو خُدَایِێ وِی لِنَوَالَا پِیرُوْزْ؛ طُوَایِێ گَازِی وِی کِرْ (و ژِێ رَه گُوتْ):

١٧. هَرَه بَالْ فِرْعَوْنْ! بِرَاسْتِی اَوْ (دِ ظُلْمِێ دَه) پِرْ ژِ سَرْ خَوه قَه چُوِیَه.

١٨. بِبِێژَه: مَا تَه دِڤِێ تُو خَوه پَاقِژْ بِکِی؟

١٩. اَزِێ بَرِێ تَه بِدِمَه بَالْ رَبِّێ تَه قَه، دَا تُو بِترْسِی.

٢٠. دِ وِێ نَاڤِێ دَه مُوسَا مُعْجِزَیَا هَرِی مَزِنْ نِیشَانِی فِرْعَوْنْ دَا.

٢١. فِرْعَونْ ژِێ بَاوَرْ نَکِرْ و بِێَامْرِیَا خُدِێ کِرْ.

٢٢. پِشْتَرَه فِرْعَوْنْ پِشْتْ دَا حَقِیِێ و عِصْیَانِی کِرْ.

٢٣. فِرْعَونْ خَلْکْ لِخَوه کُوْمْ کِرْ و بَانْگْ هِلْدِیْرَا..

۲٤. ژِ وَانْ رَه گُوتْ: اَزْ خُدَایِیْ وَه یِیْ هَری بِلِنْدِمْ!

۲۵. خُدِیْ ژِی اَوْ بِعَذَابِیْ نَاخِرَتْ و دِنیَایِیْ جَزَا کِرْ.

۲٦. بِیْگُمَانْ دِ ڤِیْ (سَرْپِیْهَاتِیَا فِرْعَونْ) دَه ژِ بُوْ کَسِیْ کُو ژِ خُدِیْ دِتِرْسَه، عِبْرَتْ هَیَه.

۲۷. اَرِیْ مَا پِشْتِی مِرِنِیْ سَاغْکِرِنَا وَه زَحْمَتِرَه یَانْ ژِ تُنَیِی چِیْکِرِنَا نَاسِیَانَانْ؟ دِگَلْ کُو خُدِیْ نَاسِیَانْ ژِی چِیْکِرِیَه..

۲۸. بَانِیْ وِی (بِیْسْتُونْ) بِلِنْدْ کِرْ، ڤِیْجَه بِهُوْسْتَایِی اَوْ سَرَرَاسْتْ و تَکُوزْ کِرْ.

۲۹. شَقَا وِی طَارِی و رُوْژَا وِی رُوْنِی کِرِیَه.

۳۰. پِشْتِی هِنْگِیْ عَرْدْ (مِینَا هِیْکِیْ) دُرِسْتْ و خَوهْشْ کِرْ.

۳۱. ژِ عَرْدِیْ، ئَافَا وِیْ و چِیْرَیَا وِیْ دَرْخِسْتْ.

۳۲. چِیَا ژِی (تِی دَه) مِکُوْمْ و قَائِمْ کِرِنْ.

۳۳. دَا کُو هُونْ هَمُو بِتَرِشِیْنْ خَوه ڤَه ژِیْ فَیْدِیْ وَرْگِرِنْ.

۳٤. ڤِیْجَه گَافَا اَوْ کَارَسَاتَا (قِیَامَتَا) مَزِنْتِرِینْ هَاتْ..

۳۵. وِیْ رُوْژِیْ اِنْسَانْ دِیْ یَا کُو کِرِیَه دِ بِیرَا خَوه بِینَه.

۳٦. جَهَنَمْ ژِ یِیْنْ کُو دِبِینْ رَه (چِه مُومِنْ چِه کَافِرْ) دِیَارْ دِبَه.

۳۷. ڤِیْجَه اَوِیْ کُو (بِکَافِرْبُونِیْ) سَرْخَوڤَه چُوبَه..

۳۸. ژِیَانَا دِنْیَایِیْ دِ سَرْ (نِعْمَتِیْنْ) نَاخِرَتِیْ رَه گِرْتِبَه..

۳۹. بِیْگُمَانْ دُوژَهْ قَحَوِینْگَهَا وِی یَه.

٤۰. چِه کَسِیْ کُو ژِ مَزِنَاهِی و رَابُونَا بَرْ (دَسْتِیْ) خُدَایِیْ خَوه تِرْسِیَابَه و نَفْسَا خَوه ژِ هَوَسِیْنْ وِیْ دَابَه پَاشْ..

٤١. بِيْشِكْ ڤَحَوِينْگَهَا وِى جَنَّتَه.

٤٢. اَوْ، پِرْسَا قِيَامَتِىْ ژ تَه دِكِنْ كَا كَنْگِىْ دِىْ رَابَه؟

٤٣. مَا تُو چه ژِىْ دِزَانِى حَتَا كُو پِرْسَا وِىْ ژ تَه دِكِنْ!

٤٤. بِرَاسْتِى زَانِينَا وِىْ بَسْ لِبَا خُدَايِىْ تَه يَه.

٤٥. بَسْ تُو وِى كَسِىْ كُو ژ قِيَامَتِىْ دِترْسَه هِشْيَارْ دِكِى.

٤٦. رُوْژَا كُو اَوْ قِيَامَتِىْ دِبِينِنْ، حِزِرْ دِكِنْ كُو اَوْ ژ اِيْقَارَكِىْ يَانْ ژِى ژ دَانِىْ سِبَهَا وِىْ پِىْ ڤَه (لِدِنْيَايِىْ) نَمَانَه.

٨٠. سُورَه يِىْ عَبَسَ

سُورَه‌يِىْ (عَبَسَ)، چِلْ و دُو (٤٢) ئَايِتَه. لِمَكِّىْ نَازِلْ بُوْ يَه. سُورَه نَافِىْ خَوه ژ ئَايِتَا پِيْشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه بَيْڤَا عَبَسَ دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا كُو لِوَه يِىْ خَوه تِرْشْ كِرِى يه.

بِنَاڤِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمٰنَ رَحِيمَ

١. رُوِيِىْ خَوه تِرْشْ كِرْ و بَرِىْ خَوه ژِىْ گُهَارْتْ.

٢. ژ بَرْ كُو يِىْ كُوْرْ (عَبْدُ اللهِ بِنْ مَكْتُومْ) هَاتَه جَمْ.

٣. مَا تُو چه دِزَانِى كَا حَالِىْ وِى چِى يَه؟ دِبَه كُو اَوْ خَوه (ژ گُنَهَانْ) پَاقِژْ بِكَه..

٤. يَانْ ژِى اَوْ شِيرَتِىْ وَرْگِرَه، ڤِيْجَه اَوْ شِيرَتْ فَيْدِىْ بِدَه وِى!

٥. هَرْچِى اَوِىْ كُو خَوه نَه حَوْجَه دِيتِيَه..

٦. تُو پِىْ ڤَه دِمِينِى (وِى بَرْنَادِى).

٧. اَگَرْ اَوْ بَاوَرِى نَيِينَه تُو ژِىْ نَه بَرْپِرْسِى. بَسْ يَا تَه رَاگِهَانْدِنَه.

٨. لِيْبَلِىْ اَوْ كَسِىْ كُو ژ دِلْ تِىْ جَمْ تَه..

٩. هَمْ اَوْ ژ خُدِێ ژی دِترْسَه..

١٠. تُو دَڤْ ژ وِی بَردِدِی (بِیێ دِنْ ڤَه دِمِینِی).

١١. نَخِیْرْ (جَارَکَه دِنْ وِسَا مَکَه)! بِرَاسْتِی اَڤْ (قُرْئَانْ) شِیرَتَه.

١٢. ڤِیْجَه کِی بِخَوازَه وِێ ژێ شِیرَتْ بِگِرَه.

١٣. اَوْ دِ رُوپَلِیْنْ پِیرُوْزْ دَه نَه.

١٤. بِلِنْدْ و پَاقِژْنْ.

١٥. دِ دَسْتِیْنْ قَاصِدِیْنْ نِڤِیسْکَارِنْ..

١٦. یِیْنْ بِرُومَتْ و قَنْجِیکَارْ دَه نَه.

١٧. لَعْنَتْ لِاْنْسِیْنْ بَه، مَا اَوْ چِقَاسْ نَانْکُوْرَه.

١٨. مَا خُدِێ اَوْ ژ چِه ئَافِرَانْدِیَه؟

١٩. اَوْ ژ دِلُوْپَكْ ئَاڤْ ئَافِرَانْدِیَه، دِرُوڤْ و پِیڤَانْ دَایِێ.

٢٠. پِشْتَرَه، ژێ رَه رِێ هِیْسَانْ کِرِیَه.

٢١. پِشْتَرَه، اَوْ مِرَانْدِیَه و دِ گُوْرِێ دَه اَوْ قَشَارْتِیَه.

٢٢. پِشْتَرَه، گَاڤَا کُو خُدِێ بِخَوازَه دِێ وِی سَاغْ بِکَه.

٢٣. نَخِیْرْ! اِنْسَانْ هِێ ژی یَا کُو خُدِێ اَمْرِێ وِی پِێ کِرِیَه نَڤَانِیَه جِهْ.

٢٤. بِلا اِنْسَانْ لِخَوارِنَا خَوه بِنِیْرَه؛

٢٥. مَه ئَاڤْ ژ عَوْرَانْ بَارَانْدْ.

٢٦. پِشْتَرَه مَه عَرْدْ بِشِینْکَاتِیێ قَلَاشْتْ.

٢٧. مَه لِبْ و تَنَه ژێ دَرْخِسْتْ.

٢٨. تِرِی و زَرْزَوَاتْ.

٢٩. زَیتُونْ و خُرْمَه.

٣٠. دَخْلِێنْ (بُوسْتَانِێنْ) تِێرْدِێلِی.

٣١. فِێکِی و مِێرْگْ ژِی.

٣٢. ژِ بُوْ کُو ژِ وَه و تَرْشِێنْ وَه رَه بِبَه نَابُوْرِی و چِێرَه.

٣٣. فِێجَه گَافَا قِیرِینْ (یَا قِیَامَتِێ) هَاتْ..

٣٤. رُوْژَا کُو مِرُوْفْ ژِ بِرَایِێ خَوه..

٣٥. ژِ دَایِكْ و بَاقِێ خَوه..

٣٦. ژِ هَفْزِینْ و زَارُوکِێنْ خَوه، دِرَقَه.

٣٧. وِێ رُوْژِێ ، ژِ هَرْ یَکِی ژِ وَانْ رَه حَالَکِی وِی هَیَه کُو وِی مَشْغُولْ بِکَه.

٣٨. وِێ رُوْژِێ ، هِنْ رُو هَنَه کُو گَشِنْ.

٣٩. دَقْلِکَنْ و کِێفْخَوشِنْ.

٤٠. وِێ رُوْژِێ ، هِنْ لِوَه ژِی هَنَه کُو تُوْزِێ اَوْ گِرْتِنَه.

٤١. رَشْطَارِیِێ اَوْ نِخُمَانْدِنَه.

٤٢. هَا اَونْ کَافِرِیْنْ گُنَهْکَارْ.

٨١. سُورَه یِێ تَکْویرْ

سُورَه‌یِێ (تَکْویرْ)، بِیسْتْ و نَهْ (٢٩) نَایِتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُوْ یَه و نَاقِێ خَوه ژِ نَایِتَا پِێشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پَێقَا کُوِیرْتْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «پِێچَانَــ»ــه.

بِنَاقِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. دَمَا رُوْژْ تِێ پِێچَانْ و رُوْنَاهِیَا وِێ دِچَه.

٢. دَمَا سِتێرْ قَمرِنْ و هِلْوَشِنْ.

٣. دَمَا چِیَا بِێنَه هَژَانْدِنْ، هُورْهُورْ و بَربَا بِبِنْ.

٤. دَمَا دَفِیێنْ ئَاڤِسْ بِێنَه ئَاڤِێتِنْ و بِێخَودِی بِمِینِنْ.

٥. دَمَا (حَیْوَانِێنْ) کُوڤِی لِهَڤْ بِێنَه جِڤَانْدِنْ.

٦. دَمَا دَرْیَا بِێنَه سِنْجِرَانْدِنْ و فُورَانْدِنْ...

٧. دَمَا جَانْ و بَدَنْ بِگِهِنْ هَڤْ.

٨. دَمَا ژِ کَچَا کُو بِسَاغِی هَاتِیَه بِنْئَاخْکِرِنْ بِێ پِرْسِینْ:

٩. کَا اَوْ «بِچِی سُوجِی هَاتِیَه کُشْتِنْ؟»

١٠. دَمَا کُو دَفْتَرِێنْ عَمَلانْ بِێنَه بَلَاڤْکِرِنْ.

١١. دَمَا کُو ئَاسِمَانْ ژِ جِهِێ خَوه دِچَه.

١٢. دَمَا کُو جَهَنَمْ تِێ پِێخِسْتِنْ.

١٣. گَاڤَا کُو جَنَّتْ تِێ نِێزِیکْکِرِنْ.

١٤. (وِێ چَاخِێ) هَرْ کَسْ دِێ بِزَانَه کَا چه ژِ بُوْ خَوه ئَامَادَه کِرِیَه و چه بِرِیَه (ئَاخْرَتِێ).

١٥. نَخِێرْ! صُوْنْدْ بِوَانْ سِتِێرِێنْ کُو بِشَڤْ خُیَا و بِرُوْژْ وِنْدَا دِبِنْ..

١٦. اَوِێنْ کُو دِ رِێگَهَا خَوه دَه دِگَرِنْ و بِشَڤْ دِچِیرِسِنْ.

١٧. صُوْنْدْ بِشَڤِێ، دَمَا (بِطَارِیتِیَا خَوه) رُوْنَاهِیِێ رَادِکَه.

١٨. بِسبَهِێ، دَمَا بِرُوْنَاهِیَا خَوه فَه تِێ.

١٩. بِرَاسْتِی اَڤْ (قُرْئَانْ) گُوتِنَا قَاصِدَکِی بِرِێزْ و بِرُومَتَه..

٢٠. خَودَانْهِێزَه، لِجَمْ خَودَانِێ عَرْشْ خَودِی جهَ و قَدِرْبِلِنْدَه.

٢١. مَلائِیکَتْ ژِێ رَه گُهْدَارِنْ، لِجَمْ خُدِێ ژِی اَمِینَه.

٢٢. نَاخَوه هَقَالِیْ وَه (مُحَمَّدْ) نَه دِینَه.

٢٣. صُوْنْدْ بَه، وِی (پِیْخَمْبَرْ) لِاسُوِیِیْ دِیَارْ و اَشْکَرَا اَوْ (جِبْرِیل) دِیتِیَه.

٢٤. اَوْ دَرْبَارِیْ وَحْیِیْ دَه نَه بَخِیلَه.

٢٥. اَوْ نَه گُوتِنَا شَیْطَانَکِی قَوِتِی یَه.

٢٦. نَاخَوه هُونْ بِکُو قَه دِچِنْ!

٢٧. اَوْ ژِ مِرُوْقَانْ رَه هَرْ شِیرَتْ و رُوْنَاهِی یَه..

٢٨. ژِ نَافْ وَه ژ بُوْ وِی کَسِیْ کُو بِخَوازَه خَوه رَاسْتُ و دُرِسْتْ بِکَه.

٢٩. اَوْ خُدَایِیْ کُو پَرْوَرْدَکَارِیْ عَالَمِیْ یَه حَتَا نَخَوَازَه هُونْ نِکَارِنْ بِخَوازِنْ.

٨٢. سُورَه یِیْ اِنْفِطَارْ

سُورَه‌یِیْ (اِنْفِطَارْ)، نُوْزْدَهْ (١٩) ئَایِتَه، لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه . نَافِیْ سُورَه ژِ ئَایِتَا پِیْشِینْ هَاتِیَه کُو تِی دَه پَیْفَا اِنْفِطَارْ دَرْبَاسْ بُویَه. مَعْنَا وِیْ «تَرِکِینْ و دَرزِینَه».

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. دَمَا کُو ئَاسِیمَانْ بِقَلِشِه..

٢. دَمَا کُو سْتِیْرْ ژِ هَفْ بَلاڤْبِنْ..

٣. دَمَا کُو دَرِیَا بِتَقِنْ و تِیْکِلِی هَفْ بِنْ..

٤. دَمَا کُو گُوْرْ سَرُو بِنِی هَفْ بِنْ..

٥. وِیْ هِنْگِیْ، هَرْ کَسْ دِیْ بِزَانَه کَا چِه لِپِیْشِیَا خَوه شَانْدِیَه و چِه لِدُوفْ خَوه هِشْتِیَه.

٦. هَیْ مِرُوفْ! چِه تِشْتِی تُو لِهَمْبَرِی خُدَایِیْ تَه یِیْ خَودَانْکَرَمْ خَاپَانْدِیَه؟

٧. اَوْ خُدَایِیْ کُو بِیْ کِیمَاسِیَه و رَاسْتُ و دُرِسْتْ تُو چِیْکِرِیَه.

۸. دِ کِیزَانْ ثَاوَایِی دَه خَوەسْتِیَه (وِسَا) تُو ثَانِیَه بَرْ هَفْ.

۹. نَخِیْرْ! بِرَاسْتِی هُونْ بِرُوْژَا جَزَادَانِیْ بَاوَرِی نَایِینْ.

۱۰. بِرَاسْتِی هِنْ مَلائِیکَتْ لِسَرْ نِفْسِینَا کَارْ و کِرْیَارِیْنْ وَه زِیْرَفَانْ.

۱۱. اَوْ مَلائِیکَتِیْنْ خَودَانْرِیْزْ و بِرُومَتْنْ، هَرْ تِشْتِیْ هُونْ دِکِنْ دِنِفْسِنْ.

۱۲. اَوْ، ثَا کُو هُونْ دِکِنْ دِزَانِنْ و دِنِفْسِنْ.

۱۳. بِرَاسْتِی مِرُوفِیْنْ چَاکْ و خُدِیْنَاسْ دِ نَاقَا نِعْمَتَانْ دَه نَه.

۱٤. بِیْگُمَانْ نَقَنْجْ ژِی دِ نَاقَا دُوْژَهِیْ دَه نَه.

۱۵. اَوْ، رُوْژَا جَزَادَانِیْ دِکَفْنْ جَهْنَمِیْ.

۱٦. بِتُو رِیْیِیْ ژِیْ رِزْگَارْ نَابِنْ و نِکَارِنْ ژِیْ بِرَفْنْ.

۱۷. مَا تُو ژِ کُو دِزَانِی کُو رُوْژَا جَزَادَانِیْ چه یَه؟

۱۸. دِیسَا مَا تُو ژِ کُو دِزَانِی کُو رُوْژَا جَزَادَانِیْ چه یَه؟

۱۹. اَوْ رُوْژَا کُو تُو کَسْ نِکَارَه ژِ تُو کَسِی رَه تِشْتَکِی بِکَه. وِیْ رُوْژِیْ فَرْمَانْ هَرْ یَا خُدَایِیْ مَزِنَه.

۸۳. سُورَه یِیْ مُطَفِّفِینْ

سُورَه‌یِیْ (مُطَفِّفِینْ)، سِی و شَشْ (۳٦) ثَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه. سُورَه نَاقِیْ خَوه ژِ ثَایِتَا پِیْشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پِیْڤَا مُطَفِّفِینْ دَرْبَاسْ بُویَه. مَعْنَا وِیْ، یِیْنْ کُو دِ کِیشَانْ و پِیڤَانِیْ دَه حِیلَه و سَخْتَکَارِیْ دِکِن.»

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

۱. هَیْ وَاخْ لِحَالِیْ وَانْ کِیْشَانْدِزْ و پِیڤَانْدِزَانْ بَه..

٢. اَوِیْنْ کُو دَمَا ژِ خَلْکِیْ بِیِقَانْ و کِیْشَانْ وَرْدِگِرِنْ بِتَامِی وَرْدِگِرِنْ..

٣. دَمَا بِکِیْشَانْ و پِیقَانْ دِفرُوشِنْ کِیْمْ دِپِیقِنْ و کِیْمْ دِکِیْشِنْ.

٤. مَا یقِینْ نَاکِنْ کُو اَوْ پِشْتِی مِرِنِیْ (ژ بُوْ حَسَابِیْ کِرِنِیْنْ خَوه) دِیْ بِرَاسْتِی بِیْنَه قْژَانْدِنْ؟

٥. ژِ بُوْ رُوْژَکَه مَزِنْ (کُو رُوْژَا قِیَامَتِیْ یَه).

٦. رُوْژَا کُو هَمُو مِرُوقْ لِبَرْ خُدَایِیْ عَالَمِیْ و فَرْمَانَا وِی رَادِوَسْتِنْ.

٧. نَخِیْرْ، وِسَا نَکِنْ! بِرَاسْتِی تُوْمَارْکِرِنَا بَدْکَارُ و گُنَهْکَارَانْ دِ سِجِّینِیْ دَه یَه.

٨. مَا تُو ژِ کُو دِزَانِی کَا سِجِّینْ چِی یَه؟

٩. اَوْ، لِیْنِفِیسَکَه بِنَاقْ و هَژْمَارَه (نَاقُ و هَژْمَارَا هَرْکَسِی لِسَرْ جِهِیْ وِی نِقِیسِی یَه).

١٠. وِیْ رُوْژِیْ ، وَاخْ لِحَالِیْ بِیْبَاوَرْ و بَدْکَارَانْ بَه!

١١. اَوِیْنْ کُو بِرُوْژَا جَزَادَانِیْ بَاوَرِی نَایِینْ.

١٢. هَرِیْ سِتَمْکَارْ و گُنَهْکَارْ بِرُوْژَا جَزَادَانِیْ بَاوَرِی نَایِینَه.

١٣. اَوِیْ کُو گَاقَا نَایِتِیْنْ مَه ژِیْ رَه تِیْنْ خَونْدِنْ، دِبِیْژَه: اَقْ «چِیرُوكْ و چِیقَانُوکِیْنْ پِیْشِیَانَه.»

١٤. نَخِیْرْ، نَه وِسَانَه! بَلْکِی خَرَابِی و گُنَهِیْنْ وَانْ دِلِیْ وَانْ پَرْدَه کِرِیَه.

١٥. نَا؛ بِرَاسْتِی وِیْ رُوْژِیْ اَوْ ژِ خُدَایِیْ خَوه بِیْبَارْ و مَحْرُومِنْ.

١٦. پَاشِیْ، اَوِیْ هَرِنْ دُوْژَهِیْ.

١٧. پَاشِیْ، مَلائِیکَتْ و دَرْگَهفَانْ ژِ وَانْ رَه دِبِیْژِنْ: هَا اَقَه، اَوْ (عَذَابِیْ) کُو وَه پِیْ بَاوَرِی نَدِنَانِی.

١٨. دَفْ ژِ قَانْ بَرْدَه؛ بِرَاسْتِی نِقِسِینَا (نَاقِیْ) خَوشْمِرُوفْ و قَنْجَانْ دِ «عِلِّیِینِیْ»دَه یَه.

١٩. مَا تُو ژِ کُو دِزَانِی کَا عِلِّیِینْ چِی یَه؟

٢٠. اَوْ لَنِفسِینَکَه بِنَاقْ و هَزْمَارَه (نَاقُ و هَزْمَارَایْ هَرْکَسِی لِسَرْ جِهِیْ وِی نِفِیسِی یَه).

٢١. مَلَائِیکَتِیْنْ لِجَمْ خُدِیْ بِرُومَتْ دِیْ شَهْدَییِیْ ژِیْ رَه بِدِنْ.

٢٢. بِرَاسْتِی یِیْنْ قَنْجْ، دِ (نَاقَا) نِعْمَتِیْ دَه نَه.

٢٣. اَوْ (لِبِهِشْتِیْ) لِسَرْ تَخْتَانْ (لِخِیْرَا کُو خُدِیْ ژِ بُوْ وَانْ بَرْهَفْکِرِیَه) تَمَاشَه دِکِنْ.

٢٤. تُو دِ رُوییِنْ وَانْ دَه خَوشِیَا نِعْمَتَانْ دِبِینِی.

٢٥. اَوْ ژِ مَیَکَه صَافِی یَا دَفْگِرتِی قَدِخُونْ.

٢٦. دُومَاهِیَا فَخَوارِنَا وِیْ تَعْمَا مِسْکِیْ دِدَه. هَا دِ قِیْ دَه بِلا پِیْشْبَازْ پِیْشْبَازِییْ بِکِنْ.

٢٧. یَا تَقْلِی وِیْ مَیِیْ دِبَه نَاقَا تَسْنِیمِیْ یَه.

٢٨. تَسْنِیمْ، کَانِیَکَه وِسَانَه کُو یِیْنْ لِجَمْ خُدِیْ بِرُومَتْ ژِیْ قَدِخُونْ.

٢٩. بِرَاسْتِی لِدِنْیَایِیْ یِیْنْ سُوجْکَرْ بِیَاوَرْمَنْدَانْ دِکَنِیَانْ.

٣٠. گَاقَا کُو بَاوَرْمَنْدْ دِ بَرْ وَانْ رَه دَرْبَاسْ دِبُونْ، ژِ هَفْ رَه بِچَاقَانْ اَوْ نِیشَانْ دِدَانْ (و بِوَانْ طِنَازْ دِکِرِنْ).

٣١. دَمَا قَدِگَرِیَانْ نَاقْ اَهْلِیْ خَوه بِکِیْفْ و لاقِرْدِی قَدِگَرِیَانْ.

٣٢. دَمَا کُو کَافِرَانْ بَاوَرْمَنْدْ دِدِیتِنْ، دِگُوتِنْ: بِرَاسْتِی اَقِیْنْ هَا ژِ رِیْ دَرْکَتِنَه.

٣٣. حَالْ اَقَه کُو کَافِرْ، لِسَرْ بَاوَرْمَنْدَانْ بِزِیْرَقَانِی نَهَاتِنَه شَانْدِنْ.

٣٤. هَا اِیرُو (رُوْژَا قِیَامَتِیْ) بَاوَرْمَنْدْ بِکَافِرَانْ دِکَنِنْ.

٣٥. بَاوَرْمَنْدْ لِسَرْ تَخْتَانْ (لِرَوْشَا کَافِرَانْ) تَمَاشَه دِکِن..

٣٦. اَرِیْ، مَا کَافِرْ لِسَرْ یَا کُو کِرِنْ نَهَاتِنْ جَزَاکِرِنْ؟

٨٤. سُورَه یِیْ اِنْشِقَاقْ

سُورَه‌یِیْ (اِنْشِقَاقْ)، بِیسْتْ پِیْنْجْ (٢٥) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه. نَاقِیْ سُورَه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ هَاتِیَه کُو تِی دَه یَیْفَا اِنْشِقَاقْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «تَرْكُ و دَرَزَه».

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. دَمَا کُو ئَاسِیَانْ بِقَلِشَه..

٢. (ئَاسِیَانْ) گُهْدَارِیَا فَرْمَانَا خُدَایِیْ خَوه کِرْ و حَقَه کُو اَوْ گُهْدَارِییَا وِی بِکَه.

٣. دَمَا کُو عَرْدْ فَرِهْ و رَاسْتْ بِبَه..

٤. یِیْنْ دِ نَاقْ خَوه دَه بَاقِیْژَه و خَوه قَالا بِکَه.

٥. (عَرْدِیْ) گُهْدَارِیَا فَرْمَانَا خُدَایِیْ خَوه کِرْ و حَقْ بُوْ کُو اَوْ گُهْدَارِییَا وِی بِکَه.

٦. هَیْ اِنْسَانْ! بِرَاسْتِی تُو دِ ژِیَانَا خَوه دَه حَیَانِی تُو بِچِیْ حِزُورَا خُدَایِیْ خَوه دِ بَرْ کَارْ دَه (چه خِیْرْ چه شْرْ) خَوه دِوَسْتِینِیْ، ڤِیْجَه تُو یِیْ بِگِهِیژِی کَارِیْ خَوه.

٧. هَرْچِی کُو کِتِیْبَا کِرْیَارِیْنْ وِی ژِ رَخِیْ وِی یِیْ رَاسْتِیْ ڤَه بِیْ دَایِینْ..

٨. اَوِیْ حَسَابَکِی سَهْلْ و هِیْسَانْ بِبِینَه.

٩. اَوِیْ بِکِیْفْخَوشِی لِمَالْبَاتَا خَوه ڤَگَرَه.

١٠. هَرْچِی کُو کِتِیْبَا کِرْیَارِیْنْ وِی ژِ پِشْتْ وِی ڤَه وَرَه دَایِینْ...

١١. اَوِیْ هِنْگِیْ مِرِنَا خَوه بِخَوازَه.

١٢. اَوِیْ بِکَفَه ئَاگِرِیْ بِیِیْتْ.

١٣. اَوْ، (بَرِیْ) دِ نَاقْ مَالْبَاتَا خَوه دَه دِلْخَوشْ و شَادْ بُوْ.

١٤. ژِ وِی وَه یَه کُو اَوِیْ نَچَه بَرْ دَسْتِیْ خُدَایِیْ خَوه.

١٥. نَه وِسَانَه. تَقَزْ خُدَایِیْ وِی لِسَرْ هَمُو کَارْ و کِرِیَارِیْنْ وِی ئَاگَاهْدَارَه.

١٦. بِسُوْرَاتِیَا رُوْژْئَاڤَابُونِیْ صُوْنْدْ بَه..

١٧. بِشَڤِیْ و یَا کُو دِ خَوه دَه بَرْهَڤْ کِرِیَه..

١٨. بِهِیڤَا چَارْدَه شَڤِی (صُوْنْدْ بَه)، کُو..

١٩. هُونْ (گَلِی مِرُوْڤَانْ)! دِیْ ژِ رَوْشَکِی بِکَڤِنْ رَوْشَکَه دِنْ دَه.

٢٠. مَا چِه ژِ وَانْ بُویَه کُو اَوْ بَاوَرِی نَایِینِنْ؟

٢١. دَمَا قُرْئَانْ ژِ وَانْ رَه تِیْ خَونْدِنْ گُهْدَارِی نَاکِنْ و نَاچِنْ سِجُودِیْ؟

٢٢. ژِ بِلِی کُو نَاچِنْ سِجُودِیْ؛ اَوِیْنْ کُو کَافِرِنْ قُرْئَانِیْ دَرَوْ ژِی دِدِیْرِنْ.

٢٣. حَالْ اَڤَه خُدِیْ بِیَا کُو اَوْ دِ دِلِیْ خَوه دَه قَدِشِیْرِنْ بِیْهْتِرْ دِزَانَه.

٢٤. مِزْگِینِیَا عَذَابَکِی دِژْوَارْ بِدَه وَانْ!

٢٥. لِیْبَلِیْ اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ نَه تِی دَه؛ ژِ وَانْ رَه پَرُو یَکَه بِیْقْتُبُونْ هَیَه.

٨٥. سُورَه یِیْ بُرُوجْ

سُورَه‌یِیْ (بُرُوجْ)، بِیسْتْ و دُو (٢٢) ئَایِتَه و لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه. سُورَه نَاڤِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیْشِینْ گِرْتِیَه کُو تِیْ دَه پَیْڤَا بُرُوجْ بِهُرِیَه و بِمَعْنَا «بِرْجَانْ و چَرْخَانَـه».

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. صُوْنْدْ بِنَاسِیَانِیْ کُو خَودَانْ بِرْجِنْ.

٢. صُوْنْدْ بِرُوْژَا کُو پَیْمَانَا وِیْ هَاتِیَه دَایِینْ (کُو اَوْ رُوْژَا قِیَامْتِیْ یَه).

٣. صُوْنْدْ بِوَانِێنْ كُو شَهْدَەییێ دِدِنْ و یێنْ كُو شَهْدَەیی ژِ بُوْ وَانْ ژِی تِێ دَاِنْ، كُو..

٤. خَودَانِێ خَنْدَقْ و كُونْجَالانْ لَعْنَتْ لِوَانْ بَه.

٥. اَوْ كُونْجَالِێنْ ژِ ئَاگِرِێ خَودَانْپِێتْ.

٦. وِێ دَمَا اَوْ لِدُوْرِێ (لِسَرْ كُرْسِیَانْ) رُونِشْتِی..

٧. وَانْ لِاشْكَنْجَیَا كُو بِبَاوَرْمَنْدَانْ دِكِرِنْ تَمَاشَه دِكِرِنْ.

٨. وَانْ اَوْ دِدَانْ عَذَابِێ ژِ بَرْ كُو وَانْ بَاوَرِی بِخُدَایِێ عَزِیزْ اِێ عَلِیمْ ئَانِیبُو.

٩. اَوْ خُدَایِێ كُو دَسْتْهِلاتِیَا عَرْدْ و ئَاسِمَانَانْ هَرْ ژِێ رَه یَه، ئَاگَاهْدَارِێ بِهَرْ تِشْتِی یَه.

١٠. بِێگُمَانْ اَوِێنْ كُو لِمِێرْ و ژِنِێنْ بَاوَرْمَنْدْ شِكَنْجَه كِرنَه و پَاشِێ تُوبه ژِی نَكِرِنْ، ڤِێجَه ژِ بُوْ وَانْ عَذَابِێ جَهْنَمِێ و عَذَابِێ بِشَوَاتْ هَیَه.

١١. بِێگُمَانْ اَوِێنْ كُو اِیمَانْ ئَانِینْ و كَارِێنْ قَنْجْ كِرِنْ، ژِ وَانْ رَه بِهِشْتِێنْ وِسَا هَنَه كُو دِ بِنِێ وَانْ دَه چَمْ دِهَرِكِنْ. هَا اَڤْ سَرْكَفْتِنْ و رِزْگَارِیَا مَزِنَه.

١٢. بِێگُمَانْ هِگَاڤْتِنَا خُدَایِێ تَه پِرْ دِژْوَارَه.

١٣. بِێگُمَانْ خُدِێ اَوَه، یِێ كُو ژِ تُنَیِی دِئَافِرِینِێ، پِشْتِی مِرِنِێ سَاغْ دِكَه.

١٤. هَرْ اَوْ، گُنَهْژِێرْ و بَنْدَەدُوسْتَه.

١٥. اَوْ، خَودَانِێ عَرْشَه و پَایِبِلِنْدَه.

١٦. خُدِێ چِه بِخَوازَه تَقَزْ وِێ دِكَه.

١٧. اَرِێ مَا خَبَرَا سَرْپِێهَاتِیَا لَشْكَرَانْ ژِ تَه رَه نَهَاتِیَه؟

١٨. (لَشْكَرِێنْ) فِرْعَوْنُ و سَمُودْ.

١٩. بَلْكِی اَوِێنْ كُو كَافِرِنْ، هِێ ژِی لِسَرْ بِێبَاوَرِیَا خَوه نَه.

٢٠. خُدِیّ هَایْ ژِ وَانْ هَیَه، دِیّ وَانْ ژِی مِینَا لَشْکَرِیّ فِرْعَوْنْ و سَمُودْ تِیکْ بِیَه (ژِ بَرْ خُدِیّ مَجَالا رَفِیّ ژِی تُنَه).

٢١. بِرَاسْتِی اَوْ (نَا کُو بَاوَرِی پِیّ نَدِنَانِینْ) قُرْئَانَا مَجِیدَه (پِیرُوزْ و قَدِرْبِلِنْدَه).

٢٢. (اَوْ قُرْئَانْ) دِ لَوْحُ الْمَحْفُوظِیّ دَه پَارَاسْتِی یَه

٨٦. سُورَه یِیّ طَارِقْ

سُورَه‌یِیّ (طَارِقْ)، ١٧ (حَفْدَه) ئَایِتَه. لِمَکِّیّ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَافِیّ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پِیْقَا طَارِقْ دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا «سِتِیرَا تَارِیدِرِینْ و رُونِیکَرَه».

بِنَاقِیّ خُدَایِیّ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. صُوْنْدْ بِئَاسِیمَانْ و طَارِقِی..

٢. مَا تُو ژِ کُو دِزَانِی کَا طَارِقْ چِی یَه؟

٣. اَوْ، سْتِیرَا تَارِیدِرِینْ و رُونِیکَرَه.

٤. تُو کَسْ نِینَه کُو لِسَرْ وِی چَافْدِیرْ تُنَه بِنْ.

٥. بِلَا اِنْسَانْ بِنِیرَه کَا ژِ چِه هَاتِیَه ئَافِرَانْدِنْ!

٦. اِنْسَانْ ژِ ئَافَکَه قَرِیهْتُوْکْ هَاتِیَه خُلْقَانْدِنْ.

٧. اَوْ ئَافْ (مَنِی) ژِ نَاقَا حَسْتِیِیّ پِشْتَا مِیرَانْ و حَسْتِیِیّ سِینْگَا ژِنَانْ دَرْدِکَفَه.

٨. بِیگُمَانْ پِشْتِی مِرِنِیّ خُدِیّ لِسَرْ سَاغْکِرِنَا وِی خَودَانْهِیزَه.

٩. وِیّ رُوْژَا کُو نَهِیْنِی (رَازْ و سِرْ) اَشْکَرَا دِبِنْ.

١٠. ژِ اِنْسَانْ رَه (ژِ بِلِی خُدِیّ) نَه هِیزَکْ هَیَه (کُو نَهِیْلَه بِکَفَه عَذَابْ) نَه ژِی ئَارِیکَارَکْ هَیَه.

١١. بِعَوْرِیْنْ کُو بُخَارِیّ دِگَرِینَه ئَافْ و لِسَرْ عَرْدِیّ دِبَارِینَه..

١٢. بِعَرْدَا خَودَانْقَلْشُوكْ (كُو بَارَانْ دَادِرِژِیْ سَرْ و شِیْنْكَاتِی وِیْ دِقَلِیْشَه) صُوْنْدْ بَه، كُو..

١٣. بِرَاسْتِی اَڤْ (قُرْنَانْ) گُوتِنَكَه ژِهَڤْقَتِینْ و جُدَاكَرَه.

١٤. اَڤْ قُرْنَانْ رَاسْتِی یَه؛ نَه حَنَكَه.

١٥. بِرَاسْتِی كَافِرْ (بِچِیْكِرِنَا فَنْدْ و فِیْلانْ) دَحْفِكَكِیْ قَدِدِنْ.

١٦. اَزْ ژِی دَحْفِكَكِیْ لِبَرْ وَانْ قَدِدِمْ (پِلانَا وَانْ پُوچْ دِكِمْ پَاشِیْ وَانْ جَزَا دِكِمْ).

١٧. قِیْجَه مُهْلَتِیْ بِدَه وَانْ، هِنَكِی مُهْلَتِیْ بِدَه وَانْ!

٨٧. سُورَه یِیْ اَعْلَا

سُورَه‌یِیْ (اَعْلا) ،(١٩) نُوْزْدَهْ ئَایِتَه. لِمَكِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه و نَاڤِیْ خَوه ژ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ گِرْتِیَه كُو تِی دَه پَیْڤَا اَلاَعْلا دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «بِلِنْدَه»ه كُو اَوْ ژِی وَصْفَكْ ژ یِیْنْ خُدِیْ تَعَالا یَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ كُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. نَاڤِیْ خُدَایِیْ خَوه یِیْ هَرِی بِلِنْدْ پَاكْ بِدِیْرَه.

٢. اَوْ خُدَایِیْ كُو (مَخْلُوقْ) ئَافِرَانْدِنَه، قِیْجَه بِیْكِیْمَاسِی شَكِلْ و تَشَه دَایَه وَانْ.

٣. اَوْ خُدَایِیْ كُو هَرْ تِشْتْ بِپِیڤَانْ چِیْكِرِیَه، قِیْجَه رِیْ نِیشَانْ دَایِیْ.

٤. اَوِیْ كُو ژ عَرْدِیْ چِیْرَیَا هِیْشِینْ دَرَانِیَه.

٥. پَاشِیْ ستَوَانْدْ و كِرَه پُوشَكِی هِشْكَرَشْ.

٦. اَمِیْ (قُرْئَانِیْ) بِتَه بِدِنْ خَونْدِنْ قِیْجَه تُو یِیْ وِیْ ژ بِیرْنَكِی..

٧. ژ بِلِی یَا كُو خُدِیْ بِڤِیْ (كُو تُو ژِبِیرْ بِكِیْ). بِرَاسْتِی ژِی خُدِیْ بِ(گُوتِنَا) اَشْكَرَا و یَا بِدِزِی دِزَانَه.

٨. اَمِیْ تَه بِسَرْ رِیَا هِیْسَانْ قَه بِکِنْ.

٩. قِیْجَه تُو (بِقُرْئَانِیْ اِنْسَانَانْ) شِیرَتْ بِکَه، هَمَا تَه دِیتْ کُو شِیرَتْ فَیْدِیْ بِدَه وَانْ.

١٠. کَسِیْ کُو ژِ خُدِیْ دِترْسَه دِیْ شِیرَتِیْ وَرْگِرَه.

١١. کَسِیْ کُو نَقَنْجْ بَه دِیْ خَوه ژِ وَعْظِیْ دُورْ بِکَه.

١٢. (نَقَنْجْ) اَوِیْ کُو دِکَفَه ئَاگِرِیْ هَرِی مَزِنْ.

١٣. پَاشِیْ اَوْ دِ جَهْنَمِیْ دَه، نَه دِمِرَه نَه ژِی سَاغْ دِبَه (هَرْ و هَرْ دِ عَذَابِیْ دِژْوَارْ دَه دِمِینَه).

١٤. بِیْگُمَانْ اَوِیْ کُو خَوه (ژِ گُنَهَانْ) پَاقِژْ بِکَه..

١٥. نَافِیْ رَبِّیْ خَوه دِ بِیرْ بِینَه و نِمِیْژْ بِکَه سَرْفِرَازْ بُویَه.

١٦. لِیْبَلِیْ هُونْ ژِیَانَا دِنْیَایِیْ (دِ سَرْ یَا ئَاخْرَتِیْ رَه) دِگِرِنْ و چِیْترْ دِبِینْ.

١٧. رَوْشْ اَقَه، ژِیَانَا ئَاخْرَتِیْ چِیْترْ و دَائِیْمْترَه.

١٨. بِیْگُمَانْ اَفْ هَرْ دِ کِتِیْبِیْنْ پِیْشِینْ دَه نَه..

١٩. (کُو اَوْ دِ) صُحُفِیْنْ اِبْرَاهِیمْ و مُوسَا دَه نَه.

٨٨. سُورَه یِیْ خَاشِیَه

سُورَه‌یِیْ (خَاشِعَه)، ٢٦ (بِیسْتْ و شَشْ) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَافِیْ خَوه ژِ ئَایِنَا پِیْشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه یَیْقَا الخَاشِیَه دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا «نِخِمِینْکَرَه».

بِنَافِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنَ رَحِیمَ

١. اَرِیْ مَا خَبَرَا رُوْژَا قِیَامَتِیْ (ئَا کُو هَرْکَسِی دِگِرَه) ژِ تَه رَه نَهَاتْ؟

٢. وِیْ رُوْژِیْ هِنْ سَرْ و چَافْ بِترْسُ و رَزِیلِنْ.

٣. اَوْ کَارْکَرِنْ و رَنْجْکِیشِنْ.

٤. وِیْ رُوْژِیْ دِکَڤِنْ ئَاگِرَکِی پِرْ گَرِمْ.

٥. ژِ کَانِیکَه کَلِژِی قَدِخُونْ.

٦. ژِ دِرِیِیْ گَنِی و تَحِلْ پِیْ ڤَه ژِ وَانْ رَه خَوارِنْ تُنَه.

٧. اَوْ ژِی نَه (وَانْ) قَلَوْ دِکَه نَه ژِی بِرْچِیبُونَا وَانْ دِبَه.

٨. وِیْ رُوْژِیْ هِنْ سَرْ و چَاڤْ هَنَه کُو گَشْ و مَعْدْخَوشِنْ.

٩. ژِ کَارْ و خَبَاتَا خَوه رَازِی نَه.

١٠. دِ جَنَتَکَه بِلِنْدْ دَه نَه..

١١. تِی دَه کَلَڤَازِی و گُوتِنَا پُوچْ نَابِهِیزِنْ..

١٢. تِیْ دَه کَانِی یِیْنْ کُو لِهَرْکِنْ هَنَه..

١٣. تِیْ دَه تَخْتِیْنْ قِیمَتْبِلِنْدْ..

١٤. هَمْ قَدَحِیْنْ (ژِ بُوْنَا نَاڤِیْ) نَامَادَه کِرِی..

١٥. هَمْ پَالگَهِیْنْ رِیْزْکِرِی..

١٦. هَمْ مَخْفُورِیْنْ رَاخِسْتِی، تِی دَه نَه.

١٧. مَا اِنْسَانْ لِدَڤِهِیْ نَانِیرِنْ کَا چَاوَا هَاتِیَه نَافِرَانْدِنْ؟!

١٨. هَمْ لِئَاسِیَانْ نَامِیْزِینِنْ کَا چَاوَا (بِیْسِتُونْ) هَاتِیَه بِلِنْدْکِرِنْ؟

١٩. هَمْ لِچِیَانْ نَامِیْزِینِنْ کَا چَاوَا (دِ عَرْدِیْ دَه) هَاتِنَه چِکَانْدِنْ؟

٢٠. هَمْ لِعَرْدِیْ نَانِیرِنْ کَا چَاوَا هَاتِیَه رَاخِسْتِنْ؟

٢١. ڤِیْجَه (بِئَایِتِیْنْ خُدِیْ) شِیرَتْ بِکَه، بِرَاسْتِی تُو هَرْ شِیرَتْکَارِی.

٢٢. تُو لِسَرْ وَانْ نَه زُوْرْدَارِی.

٢٣. بَسْ اَوْ کَسِیْ کُو پِشْتَا خَوه بِدَه اِیمَانِیْ و کَافِرْ بِبَه..

٢٤. ڤِیْجَه خُدِیْ دِیْ بِعَذَابِیْ هَرِی مَزِنْ وِی بِدَه عَذَابْدَانْ.

٢٥. بِیْگُمَانْ فَگَرَا وَانْ هَرْ بِبَالْ مَه قَه یَه.

٢٦. پِشْتَرَه حَسَابْدِیتِنَا وَانْ ژِی بِیْگُمَانْ لِسَرْ مَه یَه.

٨٩. سُورَه یِیْ فَجِرْ

سُورَه‌یِیْ (فَجِرْ)، سِی (٣٠) ئَایِتَه و لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَاڤِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه یَمْنَا اَلفَجْرْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «سْپِیْدَه»یَانْ ژِی «سْپِیْدَیَا هَرْ رُوْژِیْ ـ»ـیَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. صُوْنْدْ بِئَلْنْدِیْ (بِوَقْتِیْ فَجْرِیْ)..

٢. بِدَهْ شَفَانْ (دَهْ شَفِیْنْ مَهَا ذِی الحِجِّیْ یَانْ دَهْ شَفِیْ مَهَا رَمَضَانِیْ..)..

٣. بِجُوتْ و فَرِیْ (بِمَخْلُوقْ و خَالِقِی)..

٤. بِشَفِیْ گَافَا کُو دِچَه..

٥. اَرِیْ مَا اَقْ ژِ بُوْ عَاقِلْمَنْدَانْ نَه هِیْژَایِی صُوْنْدِیْ نَه؟

٦. مَا تُو نِزَانِی کَا خُدَایِیْ تَه چِه بِسَرِیْ گَلِیْ عَادْ ثَانِیِیه؟

٧. اِیرَمَا خَودَانْ سِتُونِیْنْ بِلِنْدْ..

٨. یَا کُو لِتُو وَلاتَانْ یِیْنْ وَکِی وِی (مِکُوْمْ) نَهَاتِیَه چِیْکِرِنْ.

٩. مَا تَه زَانِی کَا خُدَایِیْ تَه چِه بِسَرِیْ سَمُودْ دَه ثَانِیَه، اَوِیْنْ کُو دِ نَوَالَانْ دَه زِنَارْ کُولَانَه و (کَفِرْ) بِرِینَه (دَا کُو بِوَانْ ثَاقَاهِیَانْ لِیْ بِکِنْ)..

١٠. مَا كَا چه بِسَرێ فِرْعَوْنِێ خَودِی لَشْكَرْ ئَانِيَه، اَوْ لَشْكَرِيْنْ كُو بِزَنْدْ و هِيْزْ بُونْ.

١١. اَوِيْنْ كُو لِوَلاتِيْنْ خَوه چَاڤْسُورِی و زِيْدَه‌گَاڤِی دِكِرِنْ..

١٢. پَاشِێ تِی دَه گَلَكْ تَڤْدَانْ و بِيْشَرْمِی كِرِنْ.

١٣. خُدَايِێ تَه عَذَابَكِی بِلَزْ بِسَرْ وَانْ دَه رِيْهْتْ.

١٤. بِرَاسْتِی خُدَايِێ تَه چَاڤْدِيْرَه (ژ نِيْزْڤَه وَانْ دِشُوْپِينَه).

١٥. هَرْچِی اِنْسَانَه، گَاڤَا پَرْوَرْدَگَارِێ وِی، وِی بِجَرِبِينَه، ڤِيْجَه قَنْجِيِێ لِێ بِكَه و پِيْخَوشْبُونَكِێ بِدِێ، دِبِيْژَه: خُدَايِێ مِنْ، بِمِنْ رَه كَرَمْ كِرِيَه.

١٦. دَمَا كُو وِی بِجَرِبِينَه؛ ڤِيْجَه رِزقِێ وِی تَنْگْ بِكَه، دِبِيْژَه: خُدَايِێ مِنْ، اَزْ رَزِيلْ و رِسْوَا كِرِمَه.

١٧. نَخِيْرْ، نَه وِسَانَه؛ بَلْكِی هُونْ بِرَاسْتِی دَرْ حَقِێ سِيْوِيَانْ دَه قَنْجِيِێ نَاكِنْ.

١٨. هُونْ هَڤْ دِ بَرْ ئَاريكَارِيَا بَلَنْگَازَانْ رَه رَانَاكِنْ..

١٩. هُونْ ژِ مِيرَاتِێ حَقِێ خَلْكِێ دِخوُنْ.

٢٠. هُونْ ژِ مَالْدَارِيِێ گَلَكْ حَزْ دِكِنْ.

٢١. نَخِيْرْ، وِسَا مَكِنْ! گَاڤَا كُو عَرْدْ لِپَێْ هَڤْ دِهَژَه (و پَرْچَه پَرْچَه دِبَه و دِهَرِفَه).

٢٢. دَمَا خُدَايِێ تَه تِێ و فِرِيشْتَه رِيْزْ بِرِيْزْ صَفْ دِگِرِنْ.

٢٣. وِێ رُوْژِێ دُوْزَه تِێ بَرْ چَاڤَانْ، وِێ رُوْژِێ اِنْسَانْ (كِرِنِيْنْ خَوه يكُو يكُو) دِ بِيرَا خَوه تِينَه. لِيْبَلِێ مَا چه فَيْدَا ڤِێ بِبِيرْئَانِينِێ ژِێ رَه هَيَه؟

٢٤. (هَا وِێ چَاخِێ اِنْسَانْ) دِێ بِيْژَه: خَوزِی مِنْ ژِ بُوْ ژِيَانَا خَوه (يَا ئَاخِرَتِێ) خِيْرْكْ لِپِيْشِيَا خَوه شَانْدِبُويَا.

٢٥. وِێ رُوْژِێ تُو كَسْ نِكَارَه مِينَا عَذَابِێ خُدِێ عَذَابْ بِدَه.

٢٦. تُو کَسْ نِکَارَه مِنَا قَیْدَا کُو خُدِیْ (کَافِرَانْ یِیْ) قَیْدْ دِکَه، قَیْدْ بِکَه.

٢٧. (وِیْ رُوْژِیْ دِیْ بِیْ گُوْتِنْ): هَیْ نَفْسَا بِبَاوَرْ و اَوْلَه، نَفْسَا پِشْتْرَاسْتُ و هَدِنِی!

٢٨. قَایِلْبُوِیی و قَایِلْکِرِی لِخُدَایِیْ خَوه ڤَگَرَه.

٢٩. ڤِیْجَه تِیْکَڤَه نَاڤْ بَنْدَیِیْنْ مِنْ..

٣٠. تِیْکَڤَه جَنَّتَا مِنْ!

٩٠. سُورَه یِیْ بَلَدْ

سُورَه‌یِیْ (بَلَدْ)، (٢٠) بِیسْتْ ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه. نَاڤِیْ خَوه ژِ ئَایِنَا یِیْشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه یِیْڤَا البَلَدْ دَرْبَاسْ بُوْیَه کُو بِمَعْنَا «بَازَارَ»ه. دَاخَوازْ ژِیْ بَازَارِیْ مَکِّیْ یَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. صُوْنْدْ بِڤِی بَازَارِی (کُو مَکَّه یَه).

٢. کُو تُو ژِی اَکِنْجِی یِی دِ ڤِی بَازَارِی دَه.

٣. هَمْ (صُوْنْدْ) بِهَرْ بَاڤْ و زَارُوکِیْنْ وِی.

٤. بِرَاسْتِی مَه اِنْسَانْ دِ نَاڤْ مَشَقَّتْ و تَنْگَاسِیَانْ دَه ئَافِرَانْدْ.

٥. مَا اِنْسَانْ حِزِرْ دِکَه کُو تُو کَسْ نِکَارْبَه بِوِی؟

٦. دِیِیْزَه: مِنْ مَالَکِی بِرْ خَرْجْ کِرِیَه.

٧. مَا اَوْ حِزِرْ دِکَه کُو کَسَکِی اَوْ نَدِیتِیَه؟

٨. مَا مَه دُو چَاڤْ نَدَانِیْ؟

٩. هَمْ زِمَانَکْ و دُو لِیْڤْ ژِی؟

١٠. هَمْ مَا مَه هَرْ دُو رِیْ (حَقْ و بَاطِلْ) نِیشَانِی وِی نَدَانْ؟

١١. دَه کَا بِلا ژِ عَقَبِێ (ئَاسْتَنْگِیِێ) دَرْبَاسْ بِبَه.

١٢. مَا تُو ژِ کُو دِزَانِی کَا عَقَبَه چِه یَه؟

١٣. ئَازَادْکِرنَا کُولَیَکِی یَه..

١٤. یَانْ نَانْدَاییِنَکَه دِ رُوْژَا دِلْئَاخِیْفْ دَه..

١٥. یَانْ ژِی خَوارِنْدَاییِنَا سِیْوِیَکِی لِیْزِمَه.

١٦. یَانْ ژِی، ژِ بُوْ بَلَنْگَازَکِی دَسْتَنْگِێ لِعَرْدِیَایِی.

١٧. پِشْتِی قَانْ لازِمَه خَودِی بَاوَرْ بَه و قَوِیتِیَا بِیْهْنْفِرَهِیِێ و قَوِیتِیَا مَرْحَمْتِێ لِهَفْ بِکِنْ.

١٨. هَا اَقِنْ یِیْنْ دِلْخَوهشْ و بَخْتَوَارْ.

١٩. اَوِیْنْ کُو ئَایِتِیْنْ مَه مَانْدَلَه کِرنَه و بَاوَرِی بِوَانْ نَئَانِینَه، اَوْ یِیْنْ بَخْتَرَشْ و دِلْنَخَوشِنْ.

٢٠. لِسَرْ وَانْ ئَاگِرَکِی سَرْگِرْتِی و دَادَایِی تِێ دَاخِسْتِنْ (بِتُو ئَاوَایِی اَوْ نِکَارِنْ ژِێ دَرْکَفِنْ).

٩١. سُورَه یِێ شَمْسْ

سُورَه‌یِێ (شَمْسْ)، پَازْدَهْ (١٥) ئَایِتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَاقِێ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پَیْفَا الشَّمْسْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «رُوْژَ»ه.

بِنَاقِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. صُوْنْدْ بِرُوْژِێ و رُونَاهِیَا وِێ..

٢. بِهِیْقِێ دَمَا لِپَێ رُوْژِێ دَرْتِێ..

٣. بِرُوِیِێ دَمَا بِرُوْژِێ رُونِی دِبَه..

٤. بِشَفِیْ گَافَا کُو طَاقِیْ دِنخِمِینَه (و دِیْچَه)..

٥. بِنَاسِیَانْ و یِیْ کُو اَوْ نَافَا کِرِیَه..

٦. بِعَرْدِیْ و یِیْ کُو اَوْ رَاخِسْتِیَه..

٧. بِنَفسِیْ و بِیِیْ کُو شَکِلْ و دُرُوفْ دَایِیْ..

٨. پَاشِیْ سِرُوشَا (اِلَهَامَا) نَقَنْجِی و تَقوَایِیْ دَایِیْ..

٩. بِرَاسْتِی یِیْ نَفْسَا خَوه ژِ گُنَهَانْ پَاقِژْ کِرْ اَوْ سَرْفِرَازْ بُویَه.

١٠. کَسِیْ کُو نَفْسَا خَوه بِگُنَهَانْ رَزِیلْ و کِیْم کِرِبَه اَوْ خَسرِیَه.

١١. گَلِیْ سَمُودْ ژِ بَرْ چَاڤْسُوْرِی و زِیْدَه‌گَافِیَا دِ گُنَهَانْ دَه بِیْخَمْبَرِیْ خَوه بَاوَرِی نَئَانِی.

١٢. دَمَا ژِ وَانْ یِیْ هَرِی غَدَّارْ (ژِ بُوْ دَقِیِیْ بِکُژَه) بِلَزْ رَابُو..

١٣. قِیْجَه بِیْخَمْبَرِیْ خُدِیْ ژِ وَانْ رَه گُوْتْ: هَایْ ژِ دَقَیَا خُدِیْ و نَافَا وِیْ هَبِنْ!

١٤. پَاشِیْ وَانْ بَاوَرِی بِیْ نَئَانِی و دَقَه شَرْژِیْ کِرْن.اِیْدِی خُدَایِیْ وَانْ بِسَدَمَا گُنَهِیْنْ وَانْ، عَذَابْ بِسَرْ وَانْ دَه نَانِی؛ بِیَكْ جَارِیْ اَوْ بِرْنَه هَلاکِیْ.

١٥. ژِ اَنْجَامَا قِیْ عَذَابْدَایِینِیْ ژِی اَوْ نَاتِرْسَه.

٩٢. سُورَه یِیْ لَیلْ

سُورَه‌یِیْ (لَیلْ)، بِیسْتُ و یَكْ (٢١) ئَایتَه، لِمَكِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه. نَافِیْ سُورَه ژِ ئَایتَا پِیْشِینْ هَاتِیَه کُو تِی دَه اَللَّیلْ دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا «شَفَــ»ـه.

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. بِشَفِیْ دَمَا بِطَارِیتِیَا خَوه عَرْدِیْ دِنخُمِینَه..

٢. بِرُوْژِێ گَاڤَا رُوْنِی دِبَه..

٣. بِخُدَایِێ کُو نِێرْ و مِێ ئَافِرَانْدِنَه، صُوْنْدْ بَه..

٤. بِرَاسْتِی کَارْ و خَبَاتَا وَه ژِ هَڤْ جُدَا یَه.

٥. ڤِێجَه چه کَسِێ کُو (مَالِێ خَوه دِ رِیَا خُدِێ دَه) دَا و هَایْ ژِ فَرْمَانِێنْ خُدِێ مَا..

٦. بَاوَرِی بِیَا خَوشِكْ (یَێڤَا تَوحِیدِێ) ئَانِی..

٧. اِیْدِی اَمِێ ژِی رِیَا وِی ژِ بُوْ کَارِێ بَاشْ سَهْلْ بِکِنْ.

٨. چه کَسِێ کُو چِیکُوسِی بِکَه و خَوه حَوْجَه نَبِینَه..

٩. بَاوَرِی بِیَا خَوشِكْ (یَێڤَا تَوحِیدِێ) نَبِینَه..

١٠. ڤِێجَه اَمِێ ژِی رِیَا وِی ژِ بُوْ کَارِێ نَبَاشْ سَهْلْ بِکِنْ.

١١. دَمَا اَوْ هَلاكْ بُوْ مَالِێ وِی دِێ تِه فَیْدِێ نَدِێ وِی.

١٢. بِرَاسْتِی لِسَرْ مَه یَه رِێنِیشَانْدَایِینْ.

١٣. بِێگُمَانْ هَرْ تِشْتِێ لِئَخْرَتِێ و لِدِنْیَایِێ یِێ مَه یَه و بِدَسْتِێ مَه یَه.

١٤. ڤِێجَه مَه هُونْ ژِ ئَاگِرَکِی گُرِی و گَشْ هِشِیَارْ کِرِنْ.

١٥. تَنِێ یِێ رِێوِنْدَا و کَافِرْ دِچِێ تِی دَه.

١٦. اَوِێ کُو بِرَاسْتِیِێ بَاوَرِی نَئَانِیَه و پِشْتْ دَایَه اِیمَانِێ.

١٧. مْتَّقِی دِێ ژِ وِی ئَاگِرِی دُورْ بِبَه.

١٨. اَوِێ کُو مَالِێ خَوه دِ رِیَا خُدِێ دَه خَرْجْ دِکَه؛ دِخَوازَه کُو ژِ گُنَهَانْ پَاقِژْ بِبَه.

١٩. اَوْ مَالِێ خَوه دِدَه نَه کُو قَنْجِیَا یِکِی لِسَرِێ یَه ڤِێجَه وِی پَادَاشْ دِکَه..

۲۰. هَرْ ژِ بُوْ رِظَایَا خُدَایِیْ خَوه یِی هَری بِلِنْدَه.

۲۱. پَاشِیْ اَوِیْ بِخَلاتَا خُدِیْ قَایِلْ و دِلْخَوهشْ بِبَه.

۹۳. سُورَه یِیْ ضُحَا

سُورَه‌یِیْ (ضُحٰی)، یَازْدَهْ (۱۱) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَافِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پَیْڤَا ضُحٰی دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا دَانِیْ تَاشْطِیَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

۱. بِدَانِیْ طَاشْطِیْ (دَمَا رُوْژْ تِیرِیْژِیْنْ خَوه بَرْدِدَه سَرْ عَرْدِیْ) صُوْنْدْ بَه..

۲. بِشَڤِیْ، گَافَا ارَامْ و طَارِی دِبَه..

۳. خُدَایِیْ تَه دَڤْ ژِ تَه نَبَرْدَایَه و ژِ تَه نَغَیدِیَه.

٤. ئَاخِرَتْ ژِ بُوْ تَه ژِ دِنْیَایِیْ چِیْتِرَه.

۵. خُدَایِیْ تَه دِیْ بِدَه تَه و تُو دِیْ رَازِی بِبِی.

٦. مَا تُو نَه سِیْوِی بُوِیی ڤِیْجَه خُدِیْ تُو ڤَحَوَانْدِی؟

۷. مَا تُو نَحَیرِی بُوِیی اِیْدِی خُدِیْ تُو رَاسْتَرِیْ کِرِی؟

۸. مَا تُو نَه خِزَانْ بُوِیی خُدِیْ تُو دَوْلَمَنْدْ کِرِی؟

۹. ڤِیْجَه هَرْچِی کُو یِیْ سِیْوِی یَه، تُو وِی نَئِیْشِینَه و رِسْوَا مَکَه.

۱۰. هَرْچِی یِیْ پَارْسَکَه ژِی تُو وِی نَقَورِینَه.

۱۱. تُو هَرْ بَحْسَا قَنْجِی و کَرَمَا خُدَایِیْ خَوه بِکَه و پِیْ بَئِاخِڤَه.

٩٤. سُورَه یێ إنْشَراحْ

سُورَەیێ (إنْشَراحْ)، هَشْتْ (٨) ئایەتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُوْ یَه و نَاڤِێ سُورَه ژِ ئَایِتَا پِێشِینْ هَاتِیَه کُو تِی دَه پَیْڤَا الشَّرْحْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «فِرَهْکِرْنَــ»ـه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. اَرِێ مَا مَه سِینْگَا تَه (ژِ بُوْ اَحْکَامِێنْ دِینْ) ڤَنَکِرْ؟

٢. مَا مَه بَارِێ تَه لِسَرْ تَه سِڤِکْ نَکِرْ؟

٣. اَوْ بَارِێ کُو پِشْتَا تَه خِسْتِبُو بَرْ تَه.

٤. مَا مَه نَاڤْ و دَنْگِێ تَه بِلِنْدْنَکِرْ؟

٥. ڤِێجَه بِرَاسْتِی دِگَلْ تَنْگَاسِیِێ فِرَهِیکْ هَیَه.

٦. بِرَاسْتِی ژِی دِگَلْ تَنْگَاسِیِێ هَرْ فِرَهِیَکْ هَیَه.

٧. نَاخَوه دَمَا کُو تُو (ژِ کَارَکِی) ڤَالا بُویِی، دَسْتْ بِکَارَکِی دِنْ بِکَه.

٨. بِلا پَرْوَرْدَگَارِێ تَه ژِی دَاخَوازَا تَه بَه.

٩٥. سُورَه یێ تِینْ

سُورَەیێ (تِینْ)، هَشْتْ (٨) ئَایِتَه. لِمَکِّێ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَاڤِێ خَوه ژِ ئَایِتَا پِێشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه پَیْڤَا تِینْ دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا «هَژِیرَ»ه، یَانْ ژِی نَاڤِێ چِیَایَکِی یَه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. صُوْنْدْ بِهَژِیرْ و زَیتُونِێ..

٢. بِچِیَایِێ طُورِی سِینَا.

٣. بِقِی بَاژَارێ اَوْلَه..

٤. بِرَاسْتِی ژِی مَه اِنْسَانْ دِ شِکْلِێ هَرِی رِنْدْ و تَکُوزْ دَه ئَافِرَانْدِیَه.

٥. پَاشِێ مَه اَوْ گَرَانْدِیَه نِزْمْتَرِینِێ نِزمَانْ.

٦. ژِ بِلِی یێنْ بَاوَرِی ئَانِینْ و عَمَلِێ صَالِحْ کِرِنْ، ڤِێجَه ژِ وَانْ رَه پَرُویکَه بِێقْتُبُونْ هَیَه.

٧. اِیْدِی (هَیْ اِنْسَانْ)! اَوْ چِه یَه کُو پِشْتِی ڤِێ یِکِێ تَه ژِ رُوْژَا جَزَادَانِێ بِێبَاوَرْ دِکَه؟

٨. اَرِێ، مَا خُدَا نَه مِکُوْمْ تِرِینْ فَرْمَانرَوَایَه.

٩٦.سُورَه یێ عَلَقْ

سُورَەیێ (عَلَقْ)، نُوزْدَەْ (١٩) ئَایَتَه. لِمَکِّێ هَاتِیَه خُوَارْ. ئَافِێ سُورَه ژِ ئَایَتَا ٢'ایێ تِێ کُو تِی دَه یَێڤَا عَلَقْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «خِوِینَا هِشْکَـ»ـه. ئَاڤَکِی دِنِێ ڤِی سُورَەیِی ژِی «إِقرَأ»یَه کُو اَوْ ژِی بِمَعْنَا «بِخوِینَـ»یَه.

بِنَاڤِێ خُدَایِێ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. بِنَاڤِێ خُدَایِێ خَوه بِخوِینَه اَوِێ کُو (هَرْ تِشْتْ وِی) ئَافِرَانْدِیَه!

٢. اِنْسَانْ ژِ (پَارْچَەیَکْ) خِوِینَا هِشْکْ ئَافِرَانْدِیَه.

٣. بِخوِینْ! خُدَایِێ تَه هَرْ خُدَایِێ کَرَمَا پِرَه.

٤. اَوْ خُدَایِێ کُو بِرِیَا قَلَمِێ مِرُوڤْ پَرْوَرْدَه کِرِیَه.

٥. اِنْسَانْ فِێرِی یَا کُو نِزَانِێ کِرِیَه.

٦. رَاسْتَه، بِێگُمَانْ اِنْسَانْ ژِ حَدِّێ خَوه دَرْدِکَڤَه..

٧. دَمَا خَوه مَالْدَارْ و نَحَوجَه دِبِینَه.

٨. بِێگُمَانْ ڤَگَرْ هَرْ بِبَالْ خُدَایِێ تَه ڤَه یَه.

٩. اَرِیْ مَا تَه نَدِیتْ اَوِیْ کُو رِیَا نِمِیْژِیْ دِکَرَه..

١٠. لِبَرْ عْقدَکِی دَمَا دِخَوازَه نِمِیْژْ بِکَه.[١]

١١. دَه کَا بِیْژَه؛ اَگَرْ اَوْ (اِیْ تِیْ ئَاسْتَنْگْکِرِنْ) کُو دِ رِیَا رَاسْتْ دَه بَه..

١٢. یَانْ ژِی دَاخَوازَا تَقْوَادَارِیِیْ دِکَه!

١٣. کَا بِیْژَه مِنْ؛ اَگَرْ اَوْ بِرَاسْتِیِیْ بَاوَرِی نَایِینَه و پِشْتَا خَوه دِدَه اِیمَانِیْ؟

١٤. اَرِیْ مَا اَوْ نِزَانَه کُو خُدِیْ وِی دِبِینَه!

١٥. نَخِیْرْ؛ بِلا وِسَا نَکَه، صُوْنْدْ بَه؛ اَگَرْ اَوْ ژِ یَا کُو دِبِیْژَه و یَا کُو دِکَه فَنْگَرَه، دِ جِهْ دَه اَمِیْ بِپِرْچَمَا وِی بِگِرِنْ.

١٦. پِرْچَمَکَه دَرَوْکَرْ ئَا گُنَهْکَارْ.

١٧. ڤِیْجَه بِلا گَازِی هَقَالْ و جِقَاتَا خَوه بِکَه.

١٨. اَمْ ژِی دِیْ گَازِی زَبَانِیَانْ (زِیْرَەڤَانِیْ جَهَنَمِیْ) بِکِنْ.

١٩. نَا، بِیَا وِی مَکَه. ژِ خُدَایِیْ خَوه رَه هَرَه سِجُودِیْ و خَوه نِیْزِی وِی بِکَه!

٩٧. سُورَه یِیْ قَدْرْ

سُورَەیِیْ (قَدرْ)، پِیْنْجْ (٥) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ هَاتِیَه خُوَارْ، نَاڤِیْ سُورَه ژِ ئَایِتَا ١'اِیْ، ٢'اِیْ و ٣'اِیْ هَاتِیَه کُو دِ وَانْ دَه پَیْڤَا اَلقَدْرْ دَرْبَاسْ بُویَه، بَحْسَا شَڤَا بِقَدِرْ ئَا پِیرُوْزْ دِکَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. بِیْگُمَانْ مَه اَوْ (قُرْئَانْ) دِ لَیْلَةُ الْقَدْرِیْ دَه هِنَارْتِیَه.

٢. مَا کِیْ تَه فِیْرْکِرِیَه حَتَا تُو زَانِبَه کَا لَیْلَةُ الْقَدرْ چِیَه؟

١ اَفْ ئَایتْ دَرْ بَارِیْ اَبُو جَهِلْ دَه هَاتِنَه خَوارِیْ. لَوْرَا گَافَا کُو پِیْخَمْبَرْ نِمِیْژْ دِکِرْ دَڤْ دِنَاڤِیْتِیْ.

٣. شَفَا قَدْرِیْ ژِ هَزَارْ هِیفِی بِخِیْرْتِرَه.

٤. دِ وِیْ شَفِیْ دَه، مَلائِیکَتْ و رُوحْ (جِبْرِیل) بِدَسْتُورَا خُدَایِیْ خَوه، دَرْ بَارِیْ هَرْ کَارْ و بَارِی دَه تِیْنَه سَرْ عَرْدِیْ.

٥. اَوْ شَفْ سَلامَتِی و ئَارَامِی یَه. حَیَانِی سِپِیْدَیِیْ بَرْدَوَامَه.

٩٨. سُورَه یِیْ بَیِّنَه

سُورَه‌یِیْ (بَیِّنَه)، هَشْتْ (٨) ئَایِتَه. لِمَدِینِیْ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَاڤِیْ خَوه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه بِیْژَیَا اَلْبَیِّنَه دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا «دَلِیلْ و پِیْبَاوَرِیَا اَشْکَرَا»یَه.

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. یِیْنْ کَافِرْ ژِ اَهْلِیکِتِیْبْ (فِلَهُ و جِهُو) و مُشْرِکَانْ دَڤْ ژِ وَانْ نَهَاتَه بَرْدَانْ و اَوْ دِ رَوْشَا اَوْ تِی دَه نَهَاتِنْ هِیْلَانْ حَیَانِ کُو رِیْنِیشَانْدَرَكْ ژِ وَانْ رَه هَاتْ.

٢. اَوْ (رِیْنِیشَانْدَرْ) پِیْخَمْبَرَکِی ژِ جَمْ خُدِیْ قَه یَه کُو ژِ وَانْ رَه رُوپَلِیْنْ پِیرُوْزْ دِخُوِینَه.

٣. فَرْمَانِیْنْ بِنْرْخْ و رَاسْتْگُو دِ وَانْ رُوپَلانْ دَه نَه.

٤. اَوِیْنْ کُو اَهْلِی کِتِیبِنْ، بَسْ پِشْتِی کُو دَلِیلَا اَشْکَرَا ژِ وَانْ رَه هَاتْ، کَتِنْ اِخْتِلافِیْ.

٥. اَوْ بَسْ هَاتِبُونْ فَرْمَانْکِرِنْ کُو اَوْ عِبَادَتِیْ خُدِیْ بِکِنْ، دِ دِینِیْ خُدِیْ دَه دِلْبَاشْ و دِلْسُوْزْ بِنْ، بَرِیْ خَوه ژِ هَرْ بَاوَرِیَا پُوچْ قَگَرِینْ و بَرِیْ خَوه بِدِنْ رِیَا خُدِیْ، بِئَاوَایِیْ پِیْدِڤِی نِمِیْژْ بِکِنْ و زَکَاتَا مَالِیْ خَوه بِدِنْ. هَا اَقَه دِینِیْ رَاسْتْ و دُرِسْتْ.

٦. بِرَاسْتِی اَوِیْنْ کُو بَاوَرِی نَئَانِینْ ژِ اَهلِیْ کِتِیبْ و مُشْرِکَانْ، اَوْ دِیْ بِچِنْ ئَاگِرِیْ دُوزَهِیْ و دِیْ هَرْ تِی دَه بِنْ. هَا اَوْ پِیسْتِرِینِیْ مَخْلُوقَانِنْ.

٧. بِرَاسْتِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ، اَوْ چِیْتِرِینِیْ مَخْلُوقَانِنْ.

٨. مُکَافَاتَا وَانْ لِجَمْ خُدَایِیْ وَانْ بِهِشْتِیْنْ عَدْنِیْ نَه کُو دِ بِنِیْ وَانْ رَه چَمْ دِکِشِنْ و حَتَا

حَتَايِىْ اَوْ دِىْ دِ وَانْ دَه بِنْ. خُدِىْ ژِ وَانْ رَازِى بُويَه و اَوْ ژِى ژِىْ رَازِى بُونَه. اَڤْ پَرُو ژِ بُوْ وِى كَسِى يَه كُو ژِ خُدَايِىْ خَوه دِترْسَه.

٩٩. سُورَه يِىْ زَلْزَلَه

سُورَه‌يِىْ (زَلْزَلَه)، هَشْتْ (٨) ئَايِتَه. لِمَدِينِىْ هَاتِيَه خَوارْ، نَاڤِىْ خَوه ژِ ئَايِتَا پِيْشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه پَيْڤَا زَلْزَلَه دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا «عَرْدْهَژَ»ه.

بِنَاڤِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. دَمَا عَرْدْ بِهَژَا خَوه يَا تَايْبَتِى بِهَژَه..
٢. دَمَا عَرْدْ چِقَاسْ تِشْتِيْنْ دِ زِكِىْ خَوه دَه دَرِينَه سَرْ خَوه..
٣. دَمَا اِنْسَانْ ژِى بِبِيْژَه: چِه لِىْ هَاتِيَه كُو دِهَژَه!
٤. هَا وِىْ رُوْژِىْ ، عَرْدْ دِىْ هَمُو خَبَرِيْنْ خَوه رَاگِهِينَه و بِبِيْژَه.
٥. كُو خُدَايِىْ تَه بِوَحْيِىْ وِسَا فَرْمَانْ لِىْ كِرِيَه كُو هَرْ تِشْتِى رَاگِهِينَه و بِبِيْژَه.
٦. وِىْ رُوْژِىْ ، اِنْسَانْ رَفْ بِرَفْ (ژِ گُوْرَانْ) رَادِبِنْ دَا كُو (اَنجَامَا) كِرِنِيْنْ خَوه بِبِينِنْ.
٧. كِى كُو بِقَاسِى گِرَانِيَا زَرَيَكِىْ قَنْجِى كِرِبَه دِىْ وِىْ بِبِينَه.
٨. كِى ژِى بِقَاسِى گِرَانِيَا زَرَيكِىْ نَقَنْجِى كِرِبَه دِىْ وِىْ بِبِينَه.

١٠٠. سُورَه يِىْ عَادِيَاتْ

سُورَه‌يِىْ (عَادِيَاتْ)، يَازدَهْ (١١) ئَايِتَه، لِمَكِّىْ هَاتِيَه خَوارْ. سُورَه نَاڤِىْ خَوه ژِ ئَايِتَا پِيْشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه بِيْژَيَا اَلْعَادِيَاتْ بُورِيَه، بِمَعْنَا «بَزُوكِيْنْ بِخُرَه‌خُرَ»ه.

بِنَاڤِىْ خُدَايِىْ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. صُوْنْدْ بِيْنْ كُو دِ رِيَا خُدِىْ دَه بِهَلْكَه هَلْكْ بَازْ دِدِنْ..

٢. بِيێنْ كُو بِخَوه چِرُوسْكَانْ دَرْتِينِنْ..

٣. بِيێنْ كُو دِ سِبَهِێ دَه ژِ نِشْكَافَه اِيْرِيشْ دِكِنْ..

٤. قِيْجَه تُوْزْ و دُومَانِێ بَرْهَوَا دِخِنْ..

٥. بِوِێ تُوْزِێ دِكَفِنْ نَافَا كُومَا..

٦. بِرَاسْتِى اِنْسَانْ لِهَمْبَرِى خُدَايِێ خَوه پِرْ نَانْكُوْرَه.

٧. بِێگُمَانْ اَوْ بِخَوه ژِى لِسَرْ قِێ (نَانْكُوْرِيێ) شَاهِدَه.

٨. بِێگُمَانْ اَوْ، پِرْ پِرْ ژِ مَالْدَارِيێ حَزْ دِكَه.

٩. اَرِێ مَا اَوْ نِزَانَه گَافَا مِرِيْنْ دِ گُوْرَانْ دَه سَاغْ دِبِنْ و رَادِبِنْ..

١٠. يَا كُو دِ سِينْگُ و دِلانْ دَه قَشَارْتِى ژِى اَشْكَرَا دِبَه..

١١. بِرَاسْتِى وِێ رُوْژِێ بِتَامِى هَايَا خُدَايِێ وَانْ ژِ وَانْ هَيَه!

١٠١. سُورَه يِێ قَارِعَه

سُورَه‌يِێ (قَارِعَه)، يَازْدَهْ (١١) ئَايِتَه. لِمَكِّێ هَاتِيَه خَوارْ. سُورَه، نَافِێ خَوه ژِ ئَايِتِێنْ ١'اَمْ، ٢»يِمْ و ٣»يِمْ گِرْتِيَه كُو دِ وَانْ دَه بِێژَا اَلْقَارِعَه دَرْبَاسْ بُويَه، بِمَعْنَا «دَرِى رَقِينَه». دَاخَوازْ ژِێ اَوْ قِيَامَتَه كُو دِلانْ دِرَقِينَه.

بِنَاقِێ خُدَايِێ كُو رَحْمٰنَ رَحِيمَ

١. اَلقَارِعَه (رُوْژَا ژِ گُوهْكِرِنِێ)..

٢. اَرِێ مَا قَارِعَه (رُوْژَا ژِ گُهْكِرْنِێ) چِى يَه؟

٣. مَا كِێ تَه فِێرْ كِرِيَه حَتَا تُو زَانْبِێ كَا مَا قَارِعَه چِى يَه؟

٤. اَوْ رُوْژَه كُو اِنْسَانْ دِبِنْ وَكِى پَرْپَرِيكِێنْ شَرْپَزَه و ژِ هَفْ بَلاڤْبُويِى..

٥. چِيَا ژِى دِبِنْ وَكِى هِرِيَا ژَنْدِى!

٦. ڤِیْجَه اَوْ كَسِیْ كُو مِیْزِینَا وِی گِرَانْ بَه..
٧. اِیْدِی اَوِیْ د نَافَا ژِیَانَكَه ژِیْرَازِی و رِحَتْ دَه بَه.
٨. هَرْچِی كَسِیْ كُو مِیْزِینَا وِی سِڤْكْ بَه..
٩. ڤِیْجَه جِهِیْ وِی هَاوِیَه یَه.
١٠. مَا تُو ژِ كُو دِزَانِی كَا هَاوِیَه چِی یَه؟
١١. نَاگِرَكِی جَانْسُوْژْ و دِژْوَارَه!

١٠٢. سُورَه يِیْ تَكَاثُرْ

سُورَه‌یِیْ (تَكَاثُرْ)، هَشْتْ (٨) ئَایِتَه، لِمَكِّیْ هَاتِیَه خَوارْ. نَاڤِیْ سُورَه ژِ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ تِیْ كُو تِی دَه پَیْڤَا اَلتَّكَاثُرْ دَرْبَاسْ بُویَه. مَعْنَا وِیْ «بِیرْبُونِیْ پَسِنْدَاییِنَه».

بِنَاڤِیْ خُدَایِیْ كُو رَحْمَنْ رَحِیمَ

١. بِرْكِرِنَا مَالْدَارِی و نَفْسَانْ هُونْ مَشْغُولْ كِرِنْ ژِ اَرْكَا وَه یَا گِرِینْگ.[١]
٢. بِڤِیْ رَوْشِیْ حَتَا كُو هُونْ چُونْ سَرْدَانَا گُوْرِسْتَانَانْ ژِی.
٣. نَخِیْرْ؛ وِسَا مَكِنْ؛ پَاشِیْ هُونِیْ بِزَانِنْ!
٤. نَخِیْرْ؛ پَاشِیْ دِیسَا هُونِیْ بِزَانِنْ!
٥. نَا؛ نَه وَكَه هُونْ حِزِرْ دِكِنْ؛ اَگَرْ وَه بِیَقِینِی زَنَانِیبُویَا (وَه دِیْ خَوه ژِ بِیرْڤَه نَكِرِبُویَا)!
٦. صُوْنْدْ بَه؛ هُونِیْ جَهْنَمِیْ بِبِینِنْ!
٧. دِیسَا صُوْنْدْ بَه؛ هُونِیْ بِچَاڤِیْنْ خَوه رَاسْتُ و دُرِسْتْ وِیْ بِبِینِنْ.
٨. پَاشِیْ وِیْ رُوْژِیْ هُونِیْ ژِ نِعْمَتْ و خَوه‌شِیِیْنْ لِسَرْ خَوه بِیْنَه پِرْسِیَارْكِرِنْ!

١ مَالْكُوْمْ كِرِنْ و مَالْدَارِیَا دِنْیَایِیْ، كُبَارِی و پُوزْبِلِنْدِی یَا بِیرْبُونَا زَارُوْكْ و مِیْرَانْ، هُونْ ژِ عِبَادَتِیْ خُدِیْ ژِ بِیرْڤَه كِرِنْ.

١٠٣. سُورَه یِیْ عَصْر

سُورَەیِیْ (عَصْر)، سِیْ (٣) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَافِیْ خَوه ژ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه یَیْفَا عَصْر دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا «صَدْصَالْ، چَاخْ، بَرْئِیْفَارْ و نِمِیْژَا عَصْرِیْ یَه».

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. بِدَمِیْ (ئَانْ ژِی، بِدَمَا عَصْرِیْ) صُوْنْدْ بَه!

٢. بِرَاسْتِی مِرُوفْ هَمُو دِ زِیَانِیْ دَه نَه.

٣. ژ بِلِی یِیْنْ کُو بَاوَرِی ئَانِینْ و کَارِیْنْ قَنْجْ کِرِنْ و لِسَرْ حَقِی و صَبْرِیْ هَفْ شِیرَتْ کِرِنْ.

١٠٤. سُورَه یِیْ هُمَزَه

سُورَەیِیْ (هُمَزَه)، نَهْ (٩) ئَایِتَه. لِمَکِّیْ هَاتِیَه خَوارْ و نَافْ ژ ئَایِتَا پِیْشِیْنْ تِیْ کُو تِی دَه یَیْفَا هُمَزَه دِیهُورَه، بِمَعْنَا «سَبْ، طِنَازْکِرِنْ و رَنْجِیدَەکِرِنْ و شْرْمَزَارْکِرِنَه».

بِنَاقِیْ خُدَایِیْ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. وَاخْ لِحَالِیْ چِقَاسْ کَسِیْ طِنَازْکَرْ و عَیْبْدَرِیْخْ بَه.

٢. اَوِیْ کُو (مَالْ و) سَرْوَتِیْ کُوْمْ دِکَه و دِهَژْمِیْرَه!

٣. ژ وِی وَه یَه کُو سَرْوَتَا وِی (لِدِنْیَایِیْ) دِیْ وِی هَرْ و هَرْ بِهِیْلَه (و وِی بِکَه نَمِرْ).

٤. نَخِیْرْ، بِلا وِیْ حِزْرِیْ نَکَه! بِرَاسْتِی اَوِیْ دِ حُطَمَەیِیْ دَه بِیْ وَرْکِرِنْ.

٥. اَرِیْ مَا تُو چِه دِزَانِی کَا حُطَمَه چِەیَه؟

٦. ئَاگِرِیْ خُدِیْ یِیْ پِیْکَتِی یَه.

٧. اَوْ ئَاگِرِیْ کُو سَرْ دِلانْ دِگِرَه.

٨. بِرَاسْتِی اَوْ اِگِرْ لِسَرْ وَانْ گِرتِی و دَادَایِی یَه.

٩. بِسْتُونِیْنْ دِرِیْژْکِرِی قَه گِرِیْدَایِی نَه.

١٠٥. سُورَه يِێ فِيلْ

سُورَەيِێ (فِيلْ)، پِێنْجْ (٥) ئَايِتَه، لِمَكِّێ هَاتِيَه خَوارْ. نَاڤِێ سُورَه ژِ ئَايِتَا پِێشِينْ هَاتِيَه كُو تِى دَه پَيْڤَا فِيلْ دَرْبَاسْ بُويَه كُو اَوْ ژِى حَيْوَانَكِى نَاسْكِرِى يَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمٰنَ رَحِيمَ

١. كَا ژِ مِنْ رَه بِێژَه: خُدَايِێ تَه چه بِسَرِێ خَودَانِێنْ فِيلِێ ئَانِيَه؟
٢. مَا وِى فَنْ و فُوتِێنْ وَانْ بَرْهَوَا و پُوچْ نَكِرْ؟
٣. مَا طَيْرِێنْ اَبَابِيلْ بِسَرْ وَانْ دَه رَفْ بِرَفْ نَشَانْد؟
٤. وَانْ، كَڤِرِێنْ ژِ هَرِيَا پَهْتِى دِ وَانْ وَرْكِرِنْ.
٥. ڤِێجَه وَانْ كِرَه وَكِى گِهَايِێ جُوتِى يِێ بِنْپِێكِرِى.[١]

١٠٦. سُورَه يِێ قُرَيشْ

سُورَەيِێ (قُرَيشْ)، چَارْ (٤) ئَايِتَه. لِمَكِّێ هَاتِيَه خَوارْ. سُورَه، نَاڤِێ خَوه ژِ ئَايِتَا پِێشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه پَيْڤَا قُرَيْشْ دَرْبَاسْ بُويَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمٰنَ رَحِيمَ

١. بِسَدَمَا هُوگِرِى و سَهلْكِرِنَا بَازِرْگَانِيِێ بُو قُرَيشِيَانْ؛
٢. هُوگِرِى و سَهلْكِرِنَا بَازِرْگَانِيَا زِڤِسْتَانْ و هَاڤِينِێ.
٣. ڤِێجَه بِلا قُرَيشِى، عِبَادَتِێ خُدَانِێ ڤِێ مَالِێ (كُو كَعْبَەيَه) بِكِنْ.

١ خَودِى و هَڤَالْبَنْدِێنْ فِيلْ وَالِيِێ يَمَنِێ (اَبْرَهَه) يَه كُو لِصَنْعَايِێ دِيرَكْ چِێكِرِبُو ژِ بُو كُو خَلْكْ دِ شُونَا كَعْبَێ دَه هَرِنْ سَرْدَانَا وِێ. زِلامَكِى كَنْعَانِى بِشَڤْ چُوبُو تِى دَه پِيسْ كِرِبُو. ژِ لَوْرَه اَبْرَهَه صُونْدْ خَوارْ كُو كَعْبَێ وِێرَانْ بِكَه و بِچَنْدْ فِيلَانْ بَرِێ خَوه دَابُو مَكِّێ. چه گَاڤَا كُو وَانْ بَرِێ خَوه دَا كَعْبِێ، خُدێ تَعَالَى رَفْ بِرَفْ بَرِێ چِيفِيكَانْ دَا سَرْ وَانْ و وَكِى كُو ئَايِتَانْ افَادَه كِرِيَه، اَوْ بِرِنَه هَلَاكِێ. بِرَاگِهَانْدِنَا فِى سُورَەيِى پُوتْبَرَسْتْ هِشِيَارْ كِرِنَه كُو اَنْجَامَا نَيَارِێنْ خُدِێ تَعَالَى و مُقَدَّسَاتَانْ، نَه خِيرَه.

٤. اَوْ خُدَايِێ كُو اَوْ ژ بِرْچِيبُونِێ تِيْرْ كِرِنَه و ژ تِرْسِێ اَوْلَه كِرِنَه.

١٠٧. سُورَه يِێ مَاعُونْ

سُورَەيِێ (مَاعُونْ)، حَفْتْ (٧) ئَايِتَه، لِمَكِّێ هَاتِيَه خَوارْ. نَاڤْ ژ ئَايِتَا هَفْتَمْ تِێ كُو تِى دَه بِێژَيَا مَاعُونْ بُورِيَه و بِوَاتَيَا «ئَارِيكَارِى، زَكَاتْدَايِنْ و صَدَقَەدَايِنَه».

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمٰنَ رَحِيمَ

١. كَا ژ مِنْ رَه بِێژَه: اَوِێ كُو بِرُوْژَا جَزَادَانِێ بَاوَرِى نَايِينِێ؟

٢. هَا اَوْ، اَوِێ كُو يِێ سِێوِى بِدِلْهِشْكِى دِدَه پَاشْ (مْرْحَمَتِێ لِێ نَاكَه).

٣. لِسَرْ نَانْدَايِنْ و تِيْرْكِرِنَا بَلَنْگَازَانْ كَسِى دِبَرْ رَانَاكَه.

٤. وَاخْ لِحَالِێ نِمِێژْكَرَانْ بَه..

٥. اَوْ نِمِێژْكَرِێنْ كُو هَايْا وَانْ ژ نِمِێژَا وَانْ نِينَه.

٦. اَوِێنْ كُو زَرْقَكَارِيِێ (رِيَاكَارِيِێ) دِكِنْ.

٧. رِيَا قَدَانْدِنِێ ژِى لِبَرْ حَوجَەدَارَانْ دِگِرِنْ.

١٠٨. سُورَه يِێ كَوْسَرْ

سُورَەيِێ (كَوْسَرْ)، سِێ (٣) ئَايِتَه. لِمَكِّێ هَاتِيَه خَوارْ. سُورَه نَاڤِێ خَوه ژ ئَايِتَا پِێشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه بَيْفَا كَوْسَرْ دَرْبَاسْ بُويَه، بِمَعْنَا «خِيْرَا پِرْ، لِجَنَّتِێ جَمَكْ، حَوْظِێ پِێخَمْبَرْ، پِێخَمْبَرِى، قُرْئَانْ و شَفَاعَتَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمٰنَ رَحِيمَ

١. (رَسُولِێ مِنْ) بِرَاسْتِى مَه كَوْسَرْ (خِيْرَا پِرْ) دَايَه تَه.

٢. قِيْجَه ژ رَبِّێ خَوه رَه نِمِێژْ بِكَه و ژ بُوْ وِى (قُرْبَانْ) شَرْژِێ بِكَه.

٣. بِرَاسْتِى يِێ كُو ژ تَه دِكَرِبَه و حَزْ ژ تَه نَاكَه، اَوَه يِێ وَارْكُوْرْ و بِێ دُنْدَه.

١٠٩. سُورَه يِێ كَافِرُونْ

سُورَەيِێ (كَافِرُونْ)، شَشْ (٦) ئَايَتَه، لِمَكِّێ هَاتِيَه خَوارْ. نَاڤِێ سُورَه ژ ئَايَتَا پِێشِينْ تِێ كُو تِى دَه يَێڤَا كَافِرُونْ دِبِهُرَه، بِرْزِمَارَا «كَافِرَ»ه كُو بِمَعْنَا «بَاوَرِى نَئَانِيَه، حَڤْشِيرْ، دِينْبَطَالْ و گَاوِرَانَه».

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. بِبِێژَه: هَێ گَلِى كَافِرَانْ!

٢. اَوِێنْ كُو هُونْ عِبَادَتِێ وَانْ دِكِنْ اَزْ عِبَادَتِێ وَانْ نَاكِمْ.

٣. اَوِێ كُو اَزْ عِبَادَتِێ وِى دِكِمْ هُونْ ژِى عِبَادَتِێ وِى نَاكِنْ.

٤. اَزْ بِخَوه دِێ نَبِمْ عِبَادَتْكَرِێ يِێ كُو هُونْ عِبَادَتِێ وِى دِكِنْ.

٥. هُونْ بِخَوه ژِى دِێ نَبِنْ عِبَادَتْكَرِێ وِى يِێ كُو اَزْ عِبَادَتِێ وِى دِكِمْ.

٦. دِينِێ وَه ژ وَه رَه و دِينِێ مِنْ ژِى ژ مِنْ رَه يَه.

١١٠. سُورَه يِێ نَصرْ

سُورَەيِێ (نَصرْ)، سِێ (٣) ئَايَتَه، لِمَدِينِێ هَاتِيَه خَوارْ. سُورَه، نَاڤِێ خَوه ژ ئَايَتَا پِێشِينْ گِرْتِيَه كُو تِى دَه يَێڤَا نَصرْ دَرْبَاسْ بُويَه و بِمَعْنَا «نَاريكَارِيَه».

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. دَمَا نَاريكَارِيَا خُدِێ و سَرْكَڤتِنْ ژ بُوْ تَه هَاتْ.

٢. تَه ژِى دِيتْ كُو مِرُوْڤْ كُوْمْ بِكُوْمْ دِكَڤنَه دِينِێ خُدِێ دَه.

٣. ڤِێجَه هِنْگِێ حَمْدِێ خُدَايِێ خَوه بِكَه، ژ هَرْ كِێمَاسِيِێ پَاكْ بِدِێرَه و دَاخَوازَا لِێبُورِينَا خَوه ژِێ بِكَه. بِرَاسْتِى ژِى اَوْ پِرْ تُوْبَه پَێڕَه.

١١١. سُورَه يِێ تَبَّتْ

سُورَەيِێ (تَبَّتْ)، پِێنْجْ (٥) ئَايتَه. لِمَكِّێ هَاتِيَه خَوارْ. نَاڤِێ سُورَه ژِ ئَايتَا پِێشِينْ تِێ كُو تِى دَه پَيْڤَا تَبَّتْ بُورِيَه، بِمَعْنَا «زِيَانْ كِرِيَه، شَحْتْ بُويَه» كُو اَوْ ژِى نِفرَ.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. دَسْتْ و لَپِێ اَبُو لَهَبْ شَحْتْ (هَلَاكْ) بِبِنْ و هَلَاكْ ژِى بُونْ..

٢. سَرْوَتْ و قَازَانْجَا كُو كِرِى تُو فَيْدَه نَدَايِێ.

٣. اَوِێ بِكَفَه ئَاگِرَكِى بِپِێتْ.

٤. ژِنَا وِى ژِى بَارْهِلْگِرَا دَارَانَه (دَارَانْ دَاڤِێژَه سَرْ ئَاگِرِێ مِێرِێ خَوه).

٥. وَرِيسَكِى لِهَڤْهُونَايِى دِ سِتُوِيِێ وِێ دَه يَه.

١١٢. سُورَه يِێ اِخْلَاصْ

سُورَەيِێ (اِخْلَاصْ)، چَارْ (٤) ئَايتَه، لِمَكِّێ هَاتِيَه خَوارْ. نَاڤِێ سُورَه ژِ نَاڤْرُوْكَا سُورَه تِێ كُو بَحْسَا بِيرْ و بَاوَرِيَا تَوحِيدِێ (يَكْدِيرِينِێ) دِكَه.

بِنَاڤِێ خُدَايِێ كُو رَحْمَنَ رَحِيمَ

١. بِبِێژَه: خُدِێ هَرْ يَكَه، تَكَه.

٢. هَرْ خُدِێ يَه بَرْكَهَا حَوْجَەدَارَانْ.

٣. كَسْ ژِێ نَبُويَه و اَوْ ژِى ژِ كَسِى نَبُويَه.

٤. تُو هَمْكُوفْ و هَڤْطَا ژِێ رَه تُنِنْ.[١]

١ صَمَدْ: حَوجَهِيَا وِى بِتِشْتَكِى تُنَه يَه و هَرْ تِشْتْ حَوجَيِى وِى يَه.

١١٣. سُورَه یێ اَلْفَلَقْ

سُورَەیێ (فَلَقْ)، پێنْجْ (٥) ئایەتە. لِمَکِّێ نَازِلْ بُوْ یَه . سُورَه نَافِێ خَوه ژ ئَایەتَا پێشِینْ گِرْتِیَه کُو تِی دَه بێژَیَا اَلْفَلَقْ دَرْبَاسْ بُویَه، بِمَعْنَا «سِبَهْ و بَیَانِی یه.

بِنَاڤِێ خُدَایێ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. بِبێژَه: اَزْ بِخُدَایێ اَلْنْدِێ (شَفَقِێ) خَوه دِپَارِێزِمْ.

٢. ژِ خَرَابِی و نَقَنْجِیَا هَرْ ئَافِرَانْدِیَکِی..

٣. ژِ زَرَارْ و نَقَنْجِیَا شَفِێ گَاڤَا بِتَکُوزِی طَارِی دِبَه..

٤. ژِ نَقَنْجِیَا سِیرَبَنْدَانْ دَمَا دِ گِرِێکَانْ دَه پِفْ دِکِنْ..

٥. ژِ نَقَنْجِیَا کَسِێ چَاڤْنَبَارْ گَاڤَا چَاڤْنَبَارِیێ دِکَه.

١١٤. سُورَه یێ نَاسْ

سُورَەیێ (نَاسْ)، شَشْ (٦) ئَایەتَه. لِمَدِینِێ هَاتِیَه خُوَارْ. لِگُوَرِی هِنْ رِیوَایَتَانْ ژِی لِمَکِّێ هَاتِیَه خَوارْ. سُورَه نَافِێ خَوه ژِ ئَایەتِێنْ ١'اِیْ، ٢'اِیْ، ٣'اِیْ، ٥'اِیْ و ٦'اِیْ گِرْتِیَه کُو دِ وَانْ دَه پَێڤَا نَاسْ دَرْبَاسْ بُویَه و بِمَعْنَا «مِرُوڤَه».

بِنَاڤِێ خُدَایێ کُو رَحْمٰنَ رَحِیمَ

١. بِبێژَه: اَزْ بِپَرْوَرْدَگَارِێ مِرُوْڤَانْ خَوه دِپَارِێزِمْ..

٢. پَادِیشَاهْ و سَرْوَرِێ مِرُوْڤَانْ..

٣. خُدَایِێ مِرُوْڤَانْ..

٤. ژِ نَقَنْجِیَا (شَیْطَانْ) اِیْ تَاسَاوَاسْکَرْ اِیْ خَوه نَپَنْدِی دِکَه..

٥. اَوِێ کُو شُبْهَه و تَاسَوَاسِێ دِخَه دِلِێنْ مِرُوْڤَانْ..

٦. ژِ شَیْطَانِێنْ جِنِی و شَیْطَانِێن اِنْسِی.

فِهْرِسْتَا سُورەیَانْ لِگُورِی رِیْزَا دِ قُرْآنِیْ دَە

ریْزا سُورَە	نَافِیْ سُورَە	هژمارا روپل
١.	سُورَە یِیْ فَاتِحِیْ	٤
٢.	سُورَە یِیْ بَقَرَە	٦
٣.	سُورَە یِیْ ئَالِی عِمْرَانْ	٦٠
٤.	سُورَە یِیْ نِسَاء	٩٠
٥.	سُورَە یِیْ مَائِدَە	١٢٢
٦.	سُورَە یِیْ اَنْعَامْ	١٤٥
٧.	سُورَە یِیْ اَعْرَافْ	١٧٢
٨	سُورَە یِیْ اَنْفَالْ	٢٠١
٩	سُورَە یِیْ تَوْبَە	٢١٣
١٠.	سُورَە یِیْ یونُسْ	٢٣٦
١١.	سُورَە یِیْ هُودْ	٢٥١
١٢.	سُورَە یِیْ یُوسِفْ	٢٦٧
١٣.	سُورَە یِیْ رَعْدْ	٢٨٢
١٤	سُورَە یِیْ اِبْرَاهِیمْ	٢٨٩
١٥.	سُورَە یِیْ حِجرْ	٢٩٧
١٦.	سُورَە یِیْ نَحِلْ	٣٠٤
١٧.	سُورَە یِیْ اِسْرَاء	٣٢١
١٨.	سُورَە یِیْ کَهْفْ	٣٣٤
١٩.	سُورَە یِیْ مَرْیَمْ	٣٤٨
٢٠.	سُورَە یِیْ طَهَ	٣٥٧
٢١.	سُورَە یِیْ اَنْبِیَاءْ	٣٧٠
٢٢.	سُورَە یِیْ حَجّ	٣٨٢
٢٣.	سُورَە یِیْ مُؤْمِنُونْ	٣٩٣
٢٤.	سُورَە یِیْ نُورْ	٤٠٣
٢٥.	سُورَە یِیْ فُرْقَانْ	٤١٤
٢٦.	سُورَە یِیْ شُعَرَاء	٤٢٣
٢٧.	سُورَە یِیْ نَمِلْ	٤٣٧
٢٨.	سُورَە یِیْ قَصَصْ	٤٤٨
٢٩.	سُورَە یِیْ عَنْکَبُوتْ	٤٦٠
٣٠.	سُورَە یِیْ رُومْ	٤٦٩
٣١.	سُورَە یِیْ لُقْمَانْ	٤٧٧
٣٢.	سُورَە یِیْ سَجْدَە	٤٨٢
٣٣.	سُورَە یِیْ اَحْزَابْ	٤٨٦
٣٤.	سُورَە یِیْ سَبَأْ	٤٩٨
٣٥.	سُورَە یِیْ فَاطِرْ	٥٠٥
٣٦.	سُورَە یِیْ یَاسِینْ	٥١٢
٣٧.	سُورَە یِیْ صَافَّاتْ	٥٢٠
٣٨.	سُورَە یِیْ صَادْ	٥٣١
٣٩.	سُورَە یِیْ زُمَرْ	٥٣٨
٤٠.	سُورَە یِیْ غَافِرْ	٥٤٨
٤١.	سُورَە یِیْ فُصِّلَتْ	٥٥٨
٤٢.	سُورَە یِیْ شُورَا	٥٦٥
٤٣.	سُورَە یِیْ زُخْرُفْ	٥٧١
٤٤.	سُورَە یِیْ دُخَانْ	٥٧٩
٤٥.	سُورَە یِیْ جَاثِیَە	٥٨٣
٤٦.	سُورَە یِیْ اَحْقَافْ	٥٨٧
٤٧.	سُورَە یِیْ مُحَمَّدْ	٥٩٢
٤٨.	سُورَە یِیْ فَتِحْ	٥٩٧
٤٩.	سُورَە یِیْ حُجُرَاتْ	٦٠٢
٥٠.	سُورَە یِیْ قَافْ	٦٠٤
٥١.	سُورَە یِیْ زَارِیَاتْ	٦٠٨
٥٢.	سُورَە یِیْ طُورْ	٦١٢
٥٣.	سُورَەیِیْ نَجِمْ	٦١٦
٥٤.	سُورَە یِیْ قَمَرْ	٦٢٠
٥٥.	سُورَە یِیْ الرَحْمَنْ	٦٢٥
٥٦.	سُورَە یِیْ وَاقِعَە	٦٣٠
٥٧.	سُورَە یِیْ حَدِیدْ	٦٣٥
٥٨.	سُورَە یِیْ مُجَادَلَە	٦٤٠

فِهْرِسْتَا سُورەیَانْ لِگُورِی رِیْزَا دِ قُرْآنِیْ دَە

ریْزا سُورَە	نَافِیْ سُورَە	هژمارا روپل
٥٩.	سُورَە یِیْ حَشرْ	٦٤٤
٦٠.	سُورَە یِیْ مُمْتَحِنَه	٦٤٨
٦١.	سُورَە یِیْ صَفْ	٦٥٠
٦٢.	سُورَە یِیْ جُمُعَه	٦٥٢
٦٣.	سُورَە یِیْ مُنَافِقُونْ	٦٥٤
٦٤.	سُورَە یِیْ تَغَابُنْ	٦٥٦
٦٥.	سُورَە یِیْ طَلاقْ	٦٥٨
٦٦.	سُورَە یِیْ تَحْرِیمْ	٦٦٠
٦٧.	سُورَە یِیْ مُلْكْ	٦٦٣
٦٨.	سُورَە یِیْ قَلَمْ	٦٦٦
٦٩.	سُورَە یِیْ حَاقَّه	٦٧٠
٧٠.	سُورَە یِیْ مَعَارِجْ	٦٧٣
٧١.	سُورَە یِیْ نُوحْ	٦٧٦
٧٢.	سُورَە یِیْ جِنْ	٦٧٨
٧٣.	سُورَە یِیْ مُزَّمِّلْ	٦٨١
٧٤.	سُورَە یِیْ مُدَّثِّرْ	٦٨٣
٧٥.	سُورَە یِیْ قِیَامْتْ	٦٨٧
٧٦.	سُورَە یِیْ اِنْسَانْ	٦٨٩
٧٧.	سُورَە یِیْ مُرْسَلاتْ	٦٩٢
٧٨.	سُورَە یِیْ نَبَأ	٦٩٥
٧٩.	سُورَە یِیْ نَازِعَاتْ	٦٩٧
٨٠.	سُورَە یِیْ عَبَسَ	٧٠٠
٨١.	سُورَە یِیْ تَكْوِیرْ	٧٠٢
٨٢.	سُورَە یِیْ اِنْفِطَارْ	٧٠٤
٨٣.	سُورَە یِیْ مُطَفِّفِینْ	٧٠٥
٨٤.	سُورَە یِیْ اِنْشِقَاقْ	٧٠٨
٨٥.	سُورَە یِیْ بُرُوجْ	٧٠٩
٨٦.	سُورَە یِیْ طَارِقْ	٧١١
٨٧.	سُورَە یِیْ اَعْلَا	٧١٢
٨٨.	سُورَە یِیْ خَاشِیَه	٧١٣
٨٩.	سُورَە یِیْ فَجرْ	٧١٥
٩٠.	سُورَە یِیْ بَلَدْ	٧١٧
٩١.	سُورَە یِیْ شَمْسْ	٧١٨
٩٢.	سُورَە یِیْ لَیلْ	٧١٩
٩٣.	سُورَە یِیْ ضُحَا	٧٢١
٩٤.	سُورَە یِیْ إِنْشرَاحْ	٧٢٢
٩٥.	سُورَە یِیْ تِینْ	٧٢٢
٩٦.	سُورَە یِیْ عَلَقْ	٧٢٣
٩٧.	سُورَە یِیْ قَدْرْ	٧٢٤
٩٨.	سُورَە یِیْ بَیِّنَه	٧٢٥
٩٩.	سُورَە یِیْ زَلْزَلَه	٧٢٦
١٠٠.	سُورَە یِیْ عَادِیَاتْ	٧٢٦
١٠١.	سُورَە یِیْ قَارِعَه	٧٢٧
١٠٢.	سُورَە یِیْ تَكَاثُرْ	٧٢٨
١٠٣.	سُورَە یِیْ عَصرْ	٧٢٩
١٠٤.	سُورَە یِیْ هُمَزَه	٧٢٩
١٠٥.	سُورَە یِیْ فِیلْ	٧٣٠
١٠٦.	سُورَە یِیْ قُرَیشْ	٧٣٠
١٠٧.	سُورَە یِیْ مَاعُونْ	٧٣١
١٠٨.	سُورَە یِیْ كَوْسَرْ	٧٣١
١٠٩.	سُورَە یِیْ كَافِرُونْ	٧٣٢
١١٠.	سُورَە یِیْ نَصرْ	٧٣٢
١١١.	سُورَە یِیْ تَبَّتْ	٧٣٣
١١٢.	سُورَە یِیْ اِخْلَاصْ	٧٣٣
١١٣.	سُورَە یِیْ اَلْفَلَقْ	٧٣٤
١١٤.	سُورَە یِیْ نَاسْ	٧٣٤